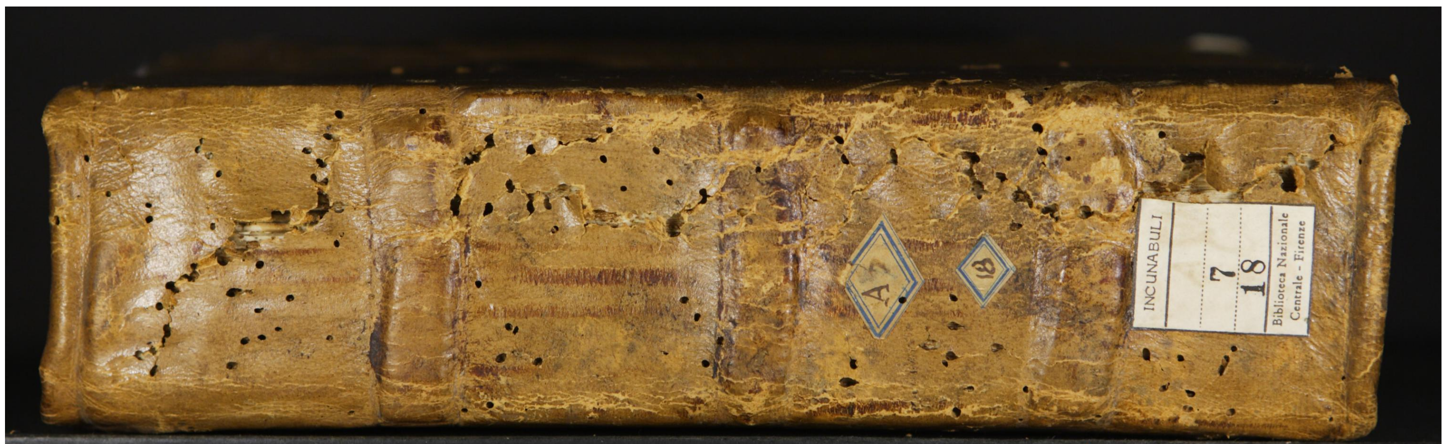

A 7
18
INCUNABULI
7
18
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

Incipit scriptū sup Primo sententiaꝝ editum a fratre Joanne duns ordinis fratrum minoꝝ doctore subtilissimo ⁊ oium theologoꝝ principe.

CUpientes aliquid de penuria ⁊c. Circa prologū huius pmi libri sententiaꝝ querūt quinqꝫ. Primū de necessitate huius doctrine ⁊ spectat ad genus cause efficiētis. Et est questio vtꝝ necessariū sit hōi p statu isto aliquā doctrinā spēalem supnāliter inspirari. Secundū spectat ad genus cause formalis Et est questio. vtrum cognitio supnālis necessaria viatori tradita sit sufficienter in sacra scriptura. Tertium spectat ad genus cause mālis. Et est questio. vtrū theologia sit de deo tanq̄ de sbo primo Quartū ⁊ Quintū pertinent ad genus cause finalis. Et est quarta questio. vtꝝ theologia sit practica. Quinta vō q̄stio vtrū ex ordine ad praxim ut ad finē dicat per se scientia practica.

PRimo q̄ritur. vtrū hōi p statu isto sit necessariū aliquā doctrinā spēalem supnaturaliter inspirari ad quā viꝫ nō possit attingere lumine nāli intellectus. Et vr̄ q̄ non sic. Omnis pō habens aliqd cōe p pmo obiecto nāli pōt in qdlibet ptentū sb illo sicut in p se obiectū nāle. Hoc pꝫ p exemplū de pmo obiecto visus ⁊ alijs ptentis sub illo. Et ita inductiue in alijs obiectis pmis ⁊ potentijs. Patet etiā p rōnem q2 primū obiectū dr̄ qd est adeq̄tū potentie. sed si in aliquo esset rō eius circa quod non posset pō hr̄e actū nālit nō esset potētie adequatū sed excederet pōm. pꝫ g̊ maior. Sed pmū obiectū intellectus nostri nāle est ens inq̄tū ens. g̊ intellectus noster pōt naturalit hr̄e actum circa quodcūqꝫ ens ⁊ sic circa quodcūqꝫ intelligibile etiā circa non ens q2 negato cognoscit p affirmatōnem. g̊ ⁊c. pbatio minoris. Auic. pmo metha. c. 5. Ens et res pma impressiōe imprimunt in aiam nec possunt manifestari ex alijs. Si aūt esset aliqd aliud ab istis pmū obiectum ista possent manifestari p rōnem illius sed hoc est impossibile. g̊ Preterea sensus non indiget aliq̄ cognitōe supnāli p isto statu. g̊ nec intellectus. aūs pꝫ. pbaᵒ pñe. Nā nō defic in necījs. 3. de aia. ⁊ si in ipfectis nō deficit multomagis nec i pfectis. g̊ si nō deficit in potētijs inferioribꝫ q̄tuꝫ ad necessaria eis pter actus suos habendos ⁊ finē eaꝝ psequendū. multo magis nō deficit in necessarijs potentie supiori ad actū suū ⁊ finem pñdū. g̊ ⁊c. Preterea si aliqua talis doctrina sit necessaria hoc est q2 potentia in puris nālibus est iproportionata obiecto ut sic cognoscibili. g̊ oꝫ q̄ p aliqd aliud a se fiat ei pportionata. illud aliud aut est nāle: aut supernaturale. si est naturale g̊ totū est iproportionatū obiecto pmo. si supnaturale. g̊ potētia est iproportionata illi. ⁊ ita sequit q̄ per aliud oportet ei proportionari ⁊ sic in infinitū. cū g̊ nō sit pcedere in infinitū 2ᵒ metha. oportet stare in pmo dicendo q̄ potentia intellectiua sit ex se pportionata omni cognoscibili ⁊ scdm omnem modum cognoscibilis. quare ⁊c.

Ad Oppositum

2ᵃ Thimo. 3ᵒ. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docēdū: ad arguenduꝫ ⁊c. Preterea Baruch. 3ᵒ. de sapientia dicitur. Non est qui possit scire vias eius. sed qui scit vniuersa nouit eam. ergo nullus alius potest habere eā nisi a sciente vniuersa hoc q̄tum ad necessitatem. de facto subdit. Tradidit eā Jacob puero suo ⁊ isrl' dilecto suo. hoc quantū ad vetus testamentū. ⁊ sequitur

Post hoc in terris visus est ꝛ cū ho‑ minibus conuersat' ē. s. quādo tradidit eam quo ad nouū testamentū.

In ista questione.

videt esse controuersia inter phos ꝛ theologos. tenēt. n. phi pfectiōem nature et negāt pfectionē supnaturalē. Thologi vero cognoscūt defectū nature ꝛ necessitatē grē ꝛ pfectionē supnaturaliū. Diceret ğ phus ꝙ nulla est cognitio supnaturalis homini necessaria p isto statu. sed ꝙ omnē noticiā sibi necessariā posset acquirere ex actōe causaꝝ naturaliū. Ad hoc adducit simlr auctoritas ꝛ ratō phi ex diuersis locis. pmo per illud. 3. ō aia vbi dicit ꝙ intellectus agens est quo est omnia facere ꝛ intellectus possibilis est quo est omnia fieri. Ex hoc arguit sic. actiuo naturali ꝛ passiuo debite approximatis ꝛ nō impeditis necessario sequitur actio qꝛ non dependet eēntialiter nisi ab eis tanꝗ a causis pōribus. Actiuū aūt respectu oīm intelligibiliū est intellectus agens ꝛ passiuū est intellectus possibilis ꝛ hec sunt naturaliter in aia. nec sunt impedita patet ğ virtute nāli istoꝝ pōt sequi actus intelligēdi respectu cui' cūcꝫ intelligibilis. Cōfirmat rō. omni potētie passiue nāli correspondet aliqđ actiuū naturale alioqn videret potētia passiua esse frustra i natura si per nihil in nā posset reduci ad actū. sed intellect' possibilis est potentia passiua ꝛ nālis respectu quorūcūcꝫ intelligibiliū ğ correspōdet sibi aliqua potentia actiua naturalis sequit ğ ppositū. minor patet. qꝛ intellectus possibilis naturalir appetit cognitōeꝫ cuiuscūcꝫ cognoscibilis. nāliter etiā pficit p quācūcꝫ cognitōem ğ est naturalir receptiuus cuiuscūcꝫ intellectōis. Preterea. 6° metha. diuidit scia speculatiua in methaphysicā ꝛ physicā siue nālē ꝛ mathematicā. Et ex pbatōe huius ibidē nō videt possibile plures habitus esse speculatiuos. qꝛ in istis ꝯsiderat de toto ente ꝛ i se ꝛ quo ad omnes ptes el' sicut aūt non posset esse aliqua alia scia speculatiua ab istis. sic nec practica aliq alia a practicis acquisitis actiuis ꝛ factiuis. ğ scie practice acquisite sufficiūt ad pficiendū intellectū practicū ꝛ speculatiue acquisite sufficiūt ad pficiendū intellectū speclatiuū. Preterea potens nālr intelligere pncipiū pōt nāliter cognoscē ꝛ intelligere cōclōes inclusas in pncipio hanc pbo. qꝛ scia ꝯclusionū nō depen‑ det nisi ex intellectu pncipij ꝛ ex deductione ꝯclusionū ex pncipio. sicut pꝫ ex diffinitōe scire pmo posterioꝝ. sed deduct' est ex se manifesta sicut pꝫ ex diffinitōne sylogismi pfecti pmo poꝝ qꝛ nullius est indigens ut appareat euidenē necessari' ğ si principia intelligunt ꝛ deductio māi festa est ex se habent oīa que sūt necessaria ad sciam ꝯclusionis. pꝫ ğ maior. Sꝫ nāliter intelligim' pncipia pma in qbus vtualiter includunt omnes ꝯclōes scibiles. ğ nāliter possumus scire omnes conclones istas scibiles. pbatō pme ptis minoris. qꝛ termini pmoꝝ pncipioꝝ sunt cōissimi. ğ istos possum' nāliter intelligē qꝛ ex pmo physi. cōissima a nobis pmo intelligunt. pncipia aūt cognoscim' inꝗtū termios cognoscim' pmo posterioꝝ ğ pncipia pma possumus nāliter cognoscere. pbatio 2ᵉ ptis minoris. qꝛ termini pmoꝝ pncipioꝝ sunt cōissimi. ğ qñ distribuunt distribuūt p omnib' cōceptibus inferioribus. accipiunt aūt tales termini vniuersaliter in pmis pncipijs. et ita extendūt se ad omnes ꝯceptus pticulares. ꝛ p ꝯñs ad extrema oīuꝫ ꝯpealiuꝫ ꝯclusionū. quare ꝛc.

Cōtra istam positionē

pōt argui triplr. Primo sic. omni agenti p cognitōem necessaria est distincta cognitio sui finis. hanc pbo. qꝛ omne agens pꝑter finē agit ex appetitu finis ꝛ omē p se agens agit pꝑter finē. ğ omne p se agens suo mō appetit finēꝫ. ğ sicut

agentí naturali est necessari⁹ appetitus finis ꝓpter quē debet agere. ita agenti ꝑ cognitōem qȯ etiā est per se agens ex 2°. phy. necessarius est appetitus sui finis ꝓpter quē debet agere qui sequit̄ cognitionē. patet ꝫ maior. Sed hō nō potest scire ex naturalibus finē suū distincte. ꝫ necessaria est sibi de hoc tradi aliqua cognitio supnaturalis. mi̇oꝛ pꝫ pmo quia phus sequēs nālem rōem aut ponit felicitatē esse pfectā in cognitōne sbaꝝ sepataꝝ acquisita. sicut vr̄ dicere p° ethi. ꝛ. x. aut si non determiate asserit istā esse supremā nobis possibilē. aliā tñ rōne nāli nō concludit ita ꝙ soli rōni nāli inniten do vel errabit circa finē in pticulari vel dubius remanebit. vñ pmo ethi. c°. 12 dubitando ait. Siquidē igr̄ ꝛ aliud aliquod deoꝝ est donū hoibus: rōabile et felicitatē dei datū esse: ꝛ maxime hūanoꝝ q̄tō optimū. 2° ꝓbat eadē mioꝛ ꝑ rōem: q꞉ nullius sb̄e finis ꝓpꝛius cognoscit̄ a nobis nisi ex actibus ei⁹ nobis manifestis ex quibus oñdit̄ ꝙ talis finis sit cōueniēns tali nāe. nullos aūt actus experimur nec cognoscimus inesse nāe nostre in statu isto ex quibus cognoscam⁹ visionē sbaꝝ sepataꝝ esse conuenientē nobis. ꝫ non possumus nāliter cognoscē distincte ꝙ iste finis sit cōueniēs nāe nostre. Hoc saltē certū est ꝙ quedā ꝯditōes finis ꝓpter quas est appetibilioꝛ et feruentius inquirendus nō possunt determinate cōcludi rōne nāli. Etsi. n. daret̄ ꝙ ratio nālis sufficeret ad ꝓbandū ꝙ visio nuda ꝛ fruitio dei est finis hois. tam̄ nō ꝯcluderet̄ ꝙ illa ppetuo cōuenit hōi pfecto in coꝛpe ꝛ aia. sicut dicet̄ in. 4. di. 43. Et tñ ppetuitas hui⁹ boni est cōditō reddens finē appetibilioꝛē q̄ si eēt trāsitoꝛiū. Consequi etiā hoc bonū in nā pfecta appetibilius est q̄ in aia sepata. sicut patet per Augu. 12°. sup Genesim. Istas ꝫ ꝛ similes cōditiōes finis necessariū est noscere ad efficaciter inq̄rendū finē ꝛ tñ ad eas nō sufficit rō naturalis. ꝫ requiritur doctrina supnaturaliter tradita. 2° sic. omni cognoscēti agenti propter finē necessaria est triplex cognitio. pmo qūo ꝛ qualiter finis acq̄rat̄. 2° cognitio oiuꝫ que sunt necessaria ad finē. 3° est necessariū cognoscere ꝙ oia ista sufficiāt ad talē finē. Primū patet q꞉ si nesciat qūo finis acquirat̄ nesciet qualiter ad cōsecutionē illius se disponat. 2m ꝓbat̄ q꞉ si nesciat omnia necessaria ad ipsuꝫ finē ꝓpꝛ ignoꝛantiā alicui⁹ necessarij poterit a fine deficere. Et etiā q̄tuꝫ ad 3m si nesciat ista necessaria sufficer̄ dubitādo se ignorare aliqȯ necessariū nō efficaciter ꝓseque̊ illȯ qȯ est necessariū. Sed hec tria nō pōt viatoꝛ rōne nāli cognoscere. probatio pmi. q꞉ beatitudo confert̄ tāq̄ premiū ꝓ meritis eius queꝫ deus acceptat tanq̄ dignū tali premio. Et ꝑ ꝯñs nulla nāli necessitate sequit̄ ad act⁹ nostros q̄lescūq꞉. sed contingent̄ datur a deo act⁹ aliquos in oꝛdine ad ipsaꝫ tanq̄ meritorios acceptāte. hoc autē non est nālit̄ scibile ut videtur q꞉ in hoc errabāt phi ponētes oia que sunt a deo imediate eē ab eo necessario. saltē alia duo mēbra sunt imanifesta. Nō. n. pōt sciri nāliter acceptatio volūtatis diuine utpute tanq̄ ꝯtingēter acceptātis talia vel talia digna vita eterna. Et ꝙ etiā illa sufficiāt depēdet mere ex volūtate diuina circa ea ad que ꝯtingēter se habet. ꝫ ꝛc̄.

Contra istas dūas rōnes instat̄. ꝛ primo contra primā sic. Omnis nā creata essentialiter depēdet a qualibꝫ ꝑ se causa. Et ꝓpter talē depēdētiā ex cāto cognito pōt demōstratiōe q꞉ quelibet eius ꝑ se cā cognosci. ꝫ cum nā hois sit homini nāliter cognoscibilis q꞉ nō est potētie cognitiue ip̄ropoꝛtōalis sequit̄ ꝙ ex ista nā cognita possit nāliter cognosci finis illius nature. Cōfirmat̄ ratō q̄a si ex natura inferioꝛi cognita cognoscitur eius finis nō minus h° est possibile i ꝓposito: q꞉ nec mioꝛ dependentia

est finiti in ꝓposito ad suũ finẽ ꝙ i alĳs
Ex hac etiã rõne videt ꝙ falsa sit ista ꝓ
positio. finis substãtie nõ cognoscit nisi
ex actibus ei⁹ q̃ assumebat in ꝓbatione
minoris. quia ex cognitõne nature in se
potest finis eius cognosci demonstratõe
quia. Si autẽ dicat ꝙ ratõ ↄcludit ho
minẽ naturaliter posse cognoscere suuz
finẽ naturalẽ non aũt supnaturalem.
Contra. Augu. ꝑmo. de ꝑdestinatõe sanc
toꝝ ca°. 4°. ꝑinde inquit posse habere
fidẽ: sicut posse habere charitatẽ nãe est
hoiuz. habere aũt fidem queadmodum
habere charitatẽ gratie est fidelium. Si
igit natura homis est nãliter cognoscibi
lis hoĩ naturalit etiaz erit cognoscibilis
ista potentia ut est talis nature ꝛ ꝑ ↄñs
ordinabilitas talis nature ad finem ad
quẽ fides ꝛ charitas disponit. Itez hõ
naturaliter appetit finẽ istũ quẽ dicis su
ꝑnaturalẽ. igit ad istũ nãliter ordinatur
ğ ex tali ordine põt concludi iste finis ex
cognitõe nature ordinate ad ipsuz. Itẽ
nãliter cognoscibile est primũ obiectuz
intellectus esse ens ꝭm Auic. Et nãliter
est cognoscibile in deo ꝑfectissime salua
ri rõnem entis. finis autẽ cuiuscũqȝ po
tentie est optimũ eoꝝ que continent sꝫ
eius obiecto ꝑmo: qꝛ in illo solo est ꝑfcã
quietatio ꝛ delectatõ ex. io. ethi. igr nãli
ter cognoscibile est hoiem ordinari ꝭm
intellectũ ad deũ tanq̃ ad finẽ. Confir
mat ratio qꝛ cui nãliter est cognoscibilis
potẽtia aliqua sibi nãliter est cognoscibi
le quid sit eius obiectũ primũ. Et ulteri
us põt cognoscere in quo saluat rõ isti⁹
ꝑmi obiecti. ꝛ in quo ꝑfectissime. tale ãt
est finis potentie: mens aũt nota est sibi
ꝭm Augu. 14. de trini. ca°. 4°. vel. 15° igr
notũ est sibi quid sit eius ꝑmũ obiectũ.
Et nouit deũ non excedere rõnem illius
ꝑmi obiecti qꝛ tunc nullo mõ esset ab ip
sa mente intelligibilis. ğ nouit deuz esse
optimũ in quo saluat ratõ sui primi ob
iecti. Et ita nouit ipsum esse finẽ potẽtie

Contra 2am rõnem arguit sic. Si ꝑ vnũ
extremũ cognoscit aliud. ğ ꝛ mediũ. sed
necessaria ad ↄsequendũ finẽ sũt media
inter naturã ꝛ finez suũ ↄsequendũ. igit
cũ ex cognitõe nature possit cognosci fi
nis nature ꝭm prius ꝓbata. videt ꝙ silr
possint cognosci media necessaria ad fi
nem. Confirmat ratio. ita. n. in ꝓposi
to entiũ ad finẽ videt esse necessaria cõ
nexio ad ipsum finẽ sicut in alĳs. sed ꝓ
pter talẽ ↄnexionẽ in alĳs ex fine cogno
scunt illa que sunt ad finẽ necessaria. sic
per rationem sanitatis concludit talia ꝛ
talia requiri ad sanitatem. ğ ꝛc̃.

Ad primũ licz pro
cedat de fine qui est cã finalis. non de fi
ne attingendo per operatõnẽ quoꝝ fini
um distinctio dicet infra. Potest tamen
ad istud ꝛ ad sequẽs de Augu. Et ad ter
tiũ de potentia ꝛ ꝑmo obiecto dici vni
ca responsione. ꝙ oĩa recipiunt nostraz
naturã vel potẽtiã intellectiuã esse a no
bis cognoscibilẽ naturaliter. quod falsũ
est sub illa ratõne propria ꝛ speciali sub
qua ad talẽ finem ordinat ꝛ sub qua ca
pax est gratie cõsumate ꝛ sub qua habz
deũ pro perfectissimo obiecto. Non. n.
cognoscit anima a nobis nec natura no
stra pro statu isto nisi sub ratõne aliqua
generali abstrahibili a sensibilibus. sicut
patebit infra. di. 3. Et scðm talem rõem
generalẽ non cõuenit sibi ordinari ad ta
lem finem nec posse capere gratiaz nec
habere sic deuz pro obiecto. Tunc ad
formã cum dicit ꝙ ex ente ad finem po
test cognosci finis demonstratiõe quia.
dicendum ꝙ non est veruz nisi cognito
illo ente ad finem sub illa propria ratõe
sub qua habet finem istum. Et tunc mi
nor est falsa. Et cũ probatur per propor
tionalitatem. dico ꝙ licet mens sit eadẽ
sibi non tamen pro statu isto est propor
tionalis sibi tanq̃ obiectuz nisi scðm ra
tiones generales que possunt abstrahi

ab imaginabilibus. Ad confirmatō
nem dico. q nec aliarū substantiarum
fines proprij cognoscuntur qui scʒ sunt
earum fm ratōnes proprias nisi aliqui
sint actus manifesti ex quibus cōcludat
ordo earum ad talem finem. Et ex hoc
patet ad illud quod adducitur cōtra p
bationem minoris q ista propositio nō
est falsa. Non cognoscitur a nobis finis
proprius substantie nisi per actus eiꝰ no
bis manifestos. Non enim accipit ppo
sitio illa q non possit aliter cognosci fi
nis. bene.n. est verū q si substantia sub
propria ratione cognosceretur ex natu
ra sic cognita posset eius causa per se co
gnosci demonstratione quia. sed non sic
cognoscitur a nobis aliqua substantia
nunc ideo nullum finem possumus nūc
concludere propriū substantie nisi per
actum euidentē de illa substantia ut nō
in vniuersali τ confuse. In proposito au
tem deficit vtraqʒ via. Sed probatō mi
noris tetigit vnam viam de ignorantia
actus supponendo aliam de ignorantia
nature in se. Ad 2m de Augustino di
co q illa potentia habendi charitatem
ut ipsa est dispositio respectu dei in se sb
propria ratione amandi conuenit natu
re hominis scōm rationē specialem nō
cōmunē sibi τ sensibilibus. τ ideo non
est illa potentialitas naturaliter cogno
scibilis de homine. sicut nec homo cog
noscitur sub illa ratione sub qua est eius
hec potentia. Et ita respondeo ad illō
inqtum potest adduci ad conclusionem
principalem scilicet oppositam minori
prime ratōnis. Sed inqtum adducitur
contra illam responsionem de potentia
naturali τ supernaturali. concedo deū
esse finem naturalem hominis licet non
naturaliter adipiscendum. sed superna
turaliter. τ hoc probat ratio sequens de
desiderio naturali quam concedo. Ad
aliud negādū est illud quod assumitur
scilicet q naturaliter cognoscimus ens

esse primū obiectum intellectus nostri.
τ hoc scōm totam indifferentiam entis
ad sensibilia τ insensibilia. Et hoc quod
dicit Auic. non concludit q sit natura
liter notū. Miscuit enim sectam suam
que fuit secta machometi phicis. Et que
dam dixit ut phica τ ratione probata.
alia ut consona sue secte. Unde ipse ex
presse pōit. 9o. methaphysice sue animā
separatam cognoscere substantiam im
materialem in se. Et ideo sub obiecto
primo intellectus habet ponere substan
tiam immaterialem contineri. Non sic
Aristo. sed scōm ipsum videtur esse pri
mū obiectum intellectus nostri quiddi
tas rei sēsibilis. τ hoc vel in se sensibilis
vel in suo inferiori hꝰ est quidditas ab
strabibilis a sensibilibus. Q autē ad
ditur de Augustino in confirmatōne il
lius rationis. Respondeo τ dico q dic
tum Augustini debet intelligi de actu
primo sufficienter ex se ad actum suum
secundū. sed tamen nunc impeditur pro
pter quod impedimentum actus secun
dus non elicitur a primo. de hoc autem
amplius dicetur infra. Si vero obijcia
tur contra ista. homo in statu nature in
stitute potuit cognoscere naturā suam
igitur finem nature ex deductiōe prime
ratōnis. igitur ista cognitio nō est super
naturalis. Iteʒ contra responsionem
ad vltimam ratōnem si ideo non cogno
scitur quid sit obiectum primū intellec
tus quia non cognoscitur intellectus sb
ratione propria sub qua respicit tale ob
iectū. ergo non potest cognosci de quo
cunqʒ q ipsum sit intelligibile. quia nō
cognoscitur potētia sub illa ratione sub
qua respicit quodcunqʒ ut obiectum in
telligibile. Respondeo ad primū requi
reretur dici qualis fuerit cognitio homi
nis instituti quod vsqʒ alias differatur
saltē respectu viatoris pro statu isto est
dicta cognitio supnaturalꝭ qꝛ facultatē
eius nālem excedens. nālem dico scōm

statum nature lapse. Ad secundū con
cedo q nō habet mō cognitiō de aia vel
de aliqua eius potētia ita distincta q ex
ipsa possit cognosci q aliqđ obm̄ tale si
bi correspondeat. sed ex ipso actu quē ex
perimur cōcludimus potentiā ⁊ naturā
cuius iste actus est illud respicere ꝑ obie
cto qđ percipimus attingi ꝑ actu; ita q
obiectū potentie nō cōcludit ex cognitō
ne potētie sed ex cognitōne actus quē ex
perimur. Sed de obiecto supernaturali
neutrā cognitōem possumus habere iō
ibi deficit vtraq via cognoscēdi finē ꝓ
priū illius nature.

Ad Argumentum

contra secundā rōem patet. q2 supponit
quoddā iam negatū. Ad ꝯfirmatōem
illius rōis dico q quādo finis sequitur
naturaliter ea que sunt ad finē ⁊ nāliter
ꝑexigit illa: tunc ex fine possunt cōcludi
ea que sunt ad finē. hic aūt non est con
secutio naturalis. sed tm̄ acceptatio diui
ne voluntatis compensantis ista merita
tanq̄ digna tali fine.

Tertio arguitur

principaliter ꝯtra opi. phoꝝ. 6. metha.
cognitio sbaꝝ sepataꝝ est nobilissima.
q2 est circa nobilissimū genus. ergo cognitō
eoꝝ que sunt ꝓpria eis est maxime nobi
lis ⁊ necessaria. nā illa ꝓpria eis sunt no
biliora ⁊ ꝑfectiora cognoscibilia q̄ illa
in quibus ꝯueniūt cū sensibilibus. Sed
illa ꝓpria nō possum⁹ cognoscē ex puri
naturalibus ꝓbo. q2 si in aliqua scia na
turaliter possibili traderent h ꝓpria. h⁹
esset in methaphysica. sed ipa [illegible] est im
possibils naturaliter a nobis haberi de
ꝓprijs passionibus istaꝝ sbaꝝ sepataꝝ
ut patet dupl'r: ⁊ pmo sic: q2 illa non in
cluduntur virtualiter in pmo subiecto
methaphysice. s. in ente. Hoc etiā est qđ
dicit phus pmo metha. q oportet sapiē
tem oia cognoscere aliqualiter. s. in vni
uersali ⁊ nō in pticulari. Et sbdit. Qui
enim nouit vniuersalia nouit aliqualit
omnia subiecta. sapientē autē vocat me
thaphysicū sicut methaphysicā probat
ibi esse sapientiā. 2° ꝓbo ratōe: q2 non
cognoscunt talia cognitōne ꝓpter quid
nisi cognoscant ꝓpria subiecta que sub
iecta includūt talia ꝓpter quid. Sed ꝓ
pria subiecta eoꝝ non sūt a nobis natu
raliter ꝯgnoscibilia. ergo ⁊c. Nec cognoscū
tur illa ꝓpria eoꝝ demōstratōe q2 vide
licet ex effectibus qđ probat. nam effect⁹
vel relinquūt intellectum dubiū quo ad
ista vel adducūt in errorē quod apparet
ex ꝓprietatibus pme substātie imateria
lis in se. ꝓprietas. n. nature eius est q sit
cōicabilis tribus. sed effectus non osten
dunt istā ꝓprietatē q2 non sunt ab ipso
inq̄tum trinus. Et si ab effectibus argu
atur ad causam magis ducunt in oppo
situm ⁊ in errorem quia in nullo effectu
inuenitur vna natura nisi in vno suppo
sito: ꝓprietas etiam istius nature ad ex
tra est causare ꝯtingenter. ⁊ ad oppositū
huius magis deducūt effectus in errorē
sicut patet per opiniones phoꝝ ponen
tiū primū necessario causare. De propri
etatibus etiā aliaꝝ substantiaꝝ patet h⁹
idem quia effectus magis ducūt in sem
piternitatē ⁊ eternitatem ⁊ necessitatem
eaꝝ q̄ incōtingentiam ⁊ nouitatem. Si
militer videntur phi ex motibus cōclu
dere q numerus istaꝝ substantiaꝝ sep
ataꝝ sit ſm numeꝝ motuū celestiū. Si
militer q ille substantie sunt naturaliter
beate ⁊ impeccabiles sicut phylosophi
posuerūt que omnia absurdissima sūt.

Cōtra istā rationem

arguo ⁊ probo q quecūq necessaria de
substantijs separatis cognoscuntur a no
bis nunc per fidem siue per cōem reuela
tionem possunt cognosci cognitōne na
turali. Et hoc sic. Quorūcunq necessa
riorū reuelatorū terminos naturaliter
cognoscimus ⁊ illa possumus naturali

ter comprehendere. sed omniū necessariorum reuelatorum terminos naturaliter cognoscimus. ergo ꝛc. Probatō maiori. Illa necessaria aut sunt mediata aut immediata. Si immediata: ergo cognoscuntur cognitis terminis. primo posterior. Si mediata. ergo cum possumus cognoscere extrema possum' concipere mediū inter ea ꝛ tunc cōiungendo illud mediū cum vtroqꝫ extremo aut habentur premisse mediate aut imediate. Si immediate idem quod prius. Si mediate procedemus concipiendo mediuꝫ inter extrema ꝛ coniūgendo cuꝫ extremis quousqꝫ veniamus ad immediata. igitur tandeꝫ veniemus ad necessaria immediata que intelligemus ex terminis ex quibus sequuntur omnia necessaria mediata. ergo ista mediata per immediata scire poterimus naturalit. Probatio minoris principalis. quia habens fidem et non habens fidem cōtradicentes sibi inuicem non cōtendūt de nominibus tantuꝫ sed de conceptibus. sicut cum philosophus ꝛ theologus cōtradicunt de ista deus est trinus. vbi non tantū idem nomen sed eundem cōceptum vnus negat ꝛ alius affirmat. ergo omnē conceptum simplicem quem iste habet ꝛ ille habet ❡ Ad illud respondeo de substātijs separatis sunt alique veritates immediate accipio tunc aliquā veritatem taleꝫ primā ꝛ immediatam ꝛ sit. a. in ista includunt multe veritates mediate puta omnes q̄ particulariter enunciāt cōmunia ad predicatū de cōibus ad subiectum dicantur b. c. ista vera mediata non habent emi nentiam nisi ex illa immediata. ergo nō sunt nata sciri nisi ex ista immediato intellecta. Si igit aliquis itellectus possit intelligere terminos. b. c. ꝛ cōponere eos ad inuicem non auteꝫ posset intelligere terminos. a. nec per consequens ipsum a. b. erit intellectui suo ꝓpositio neutra Ita est de nobis quia cōceptus quosdaꝫ cōmunes habemus de substantijs imate

rialibus ꝛ materialib': ꝛ istos possum' ad inuiceꝫ cōponere. Sed iste complexiones non habent euidentiam nisi ex veris immediatis que sunt de illis quidditatibus sub ratōne propria ꝛ speciali sub qua ratōne non concipimus istas quiditates ꝛ ideo nec scimus illas veritates generales de conceptibus generalibus. Exemplum. si impossibile est alicui concipere triangulū sub propria specie. pōt tamen abstrahere rationē figure a quadrangulo ꝛ eam concipere impossibile est etiā sibi concipere primitatem ut est propria passio trianguli quia sic non cōcipitur nisi ut abstrahitur a triangulo tamen potest primitateꝫ abstrahere ab alijs primitatibus puta in numeris. iste intellectus licet posset formare hanc cōplexionem aliqua figura est prima quia terminos eius potest apprehēdere. tam̄ illa compositio formata erit sibi neutra quia ista est mediata inclusa in ista imediata triangulus est sic primus ꝛ hanc immediatā non potest intelligere quia nec terminos eius ideo mediatam non potest scir que ex hac immediata tantū habet euidentiā ❡ Per hoc ad argumētū. nego maiorē. ad probationē dico ꝙ illa necessaria sunt mediata. Et cum dicis igitur cū possumus cognoscere extrema possumus concipere mediū inter extrema. nego ꝯñam. quia medium inter extrema quandoqꝫ est essentialiter ordinatum puta qō quidest alterius extremi vel passio prior respectu posterioris passionis. ꝛ tale est mediū ad cōcludenduꝫ vniuersaliter extremū de extremo. Concedo igitur ꝙ quicunqꝫ potest intelliger extrema potest intelligere tale mediū inter talia extrema quia intellectus eius includitur i altero extremo si est passio vel est idē alteri si est quod quid est alterius extremi. Si autē medium sit particulare contentum sub altero extremo ꝛ non essētialiter ordinatū inter extrema tunc non opꝫ ꝙ potens cōcipe extrema

generalia possit concipere mediuz ꝑticulare ad illa extrema generalia ita est hic nam ista quidditas sub ratione ꝓpria ⁊ ꝑticulari habens passionẽ aliquã sibi imediate inherentẽ est mediũ inferiꝰ ad cõceptũ sibi cõem de quo dr̃ illa passio in cõi accepta. ⁊ ideo non est mediũ vniuersaliter inferens passionẽ de cõi. ſʒ tm̃ particulariter. hoc patʒ in exemplo illo quia nõ oportet ꝙ potens ꝯcipere figurã in cõi possit concipere triangulũ in particulari: quia triangulus est mediũ contentũ sub figura. mediũ inquã ad cõcludendũ primitatẽ ꝑticulariter de figura. ¶ Hec ratio 3ª potissime concludit de prima substãtia imateriali quia eius tanꝙ obiecti beatifici potissimũ est cognitio necessaria. Et tunc responsio ista ad obiectiõeʒ contra ipsam. Supponit ꝙ nũc naturaliter nõ cõcipimus deũ nisi in cõceptu generali cõi sibi ⁊ sensibilibus qḋ inferius di. 3ª. q. i. exponet. ¶ Si etiã neget illud suppositũ adhuc oportet dicere cõceptũ qui potest fieri de deo virtute creature esse imꝑfectũ: qui aũt fieret v̾tute ipsius essentie esse perfectũ. sicut ergo dictũ est de cõceptu generali ⁊ speciali ita dicat̃ fm aliã viam de imꝑfecto ⁊ ꝑfecto conceptu.

Quarto principaliter

arguit̃ sic. Ordinatũ ad aliquẽ fineʒ ad quẽ est ex se indispositũ: necesse ẽ paulatim ꝓmoueri ad dispõem respectu illius finis. sed homo ordinat̃ ad finẽ supernaturalẽ ad quẽ ex se est indispositus. g̊ indiget paulatim disponi ad habenduʒ illũ finẽ. hoc aũt fit per cognitõem aliꝙ̃ supnaturalẽ. g̊ ⁊c̃. ¶ Si instet̃ ꝙ agens ꝑfectũ potest statim remouere imꝑfectionẽ ⁊ statim agere ¶ Rñdet̃ ꝙ si possʒ de potentia absoluta. tñ ꝑfectius est cõicar̃ homini aliquã actiuitatẽ respectu sue ꝑfectõis ꝯsequende ꝙ̃ non coicare. potest autem homo habere actiuitatẽ aliꝙ̃ respectu sue perfectõis finalis. g̊ perfectius est ꝙ hoc sibi cõicetur quod non potest fieri sine aliqua cognitiõe imꝑfecta ꝑcedente istam perfectam ad quaʒ ordinat̃ finaliter.

Quinto arguitur

sic. Omne agens vtens instrumento in agẽdo non potest per illud instrumẽtũ in aliquã actõnem que excedit naturaʒ illius instrumenti. lumẽ autẽ intellectus agentis est instr̃m quo aia nunc vtitur in intelligendo naturalir̃. g̊ ñ potest per illud lumen in aliquã actõem que excedat illud lumen. sed illud de se est limitatũ ad cognitõeʒ habitã per viã sensuũ g̊ anima non potest in aliquã actiõem q̃ non potest haberi per viã sensus. sed multoꝝ alioꝝ cognitio est necessaria ꝓ statu isto. igr̃ ⁊c̃. ¶ Hec ratio vr̃ concludere contra eũ qui fecit eam. fm. n. deductionẽ istã lux increata nõ poterit vti intellectu agente ut instrnmẽto ad cognitiõem alicuius sincere veritatis: q₂ talis fm eũ non potest haberi via sensuũ sine spẽali illustratione. Et ita sequit̃ ꝙ in cognitione veritatis sincere lumẽ intellectus agẽtis nullo mõ habeat aliquã actõem qḋ videt̃ incõueniens q₂ ista actio ꝑfectior est omni intellectõne: ⁊ per ꝯñs illud qḋ perfectius est in aia inꝙ̃tum intellectiua oportet cõcurrere aliquo modo ad istã actõem. ¶ Iste due rões non vident̃ plurimũ efficaces. ꝑma. n. esset efficax si eẽt ꝓbatũ ꝙ homo ordinat̃ finaliter ad cognitõem supnaturalem cuius ꝓbatio ꝑtinet ad questiones de beatitudine. ¶ Et sicũ hoc ostenderet̃ cognitõem naturaleʒ non sufficiẽter disponere ꝓ statu isto ad cognitiõem supnaturalem consequẽdaʒ ¶ 2ª ratio petit duo. s. aliquoꝝ cognitõeʒ esse necessariã que nõ possunt cognosci per viam sensuũ. Et ꝙ lumen intellectus agentis est ad talia cognoscibilia limita

tum. Tres ergo prime rōnes ꝓbabilio
res apparent.

Ad questionem igr̄ re
spon-
deo distinguendo primo qualiter aliq̄d
dicitur supernaturale. potentia. n. recep
tiua cōparatur ad actū quez recipit. vel
ad agens a quo recipit. Primo modo
ipsa est potentia naturalis vel violenta
vel neutra. naturalis si naturaliter incli
nef. violenta si sit contra inclinatōnem
naturalē. neutra si neqꝫ inclinat ad istaz
formā neqꝫ ad oppositam. In hac autez
cōparatione nulla est supernaturalitas.
Sed cōparando receptiuū ad agens a q̊
recipit formam est naturalitas quando
receptiuuz cōparat ad tale agens quod
natum est naturaliter imprimere talem
formā in tali passo. Supernaturalitas
autez quando cōparat ad tale agens qȯ
non est naturaliter impressiuū illius for
me in illud passum. ¶ Ad propositum
dico ꝙ cōparando intellectū possibilez
ad noticiā actualē in se. nulla est sibi co-
gnitio supernālis: quia intellectus possi
bilis quacunqꝫ cognitōne nāliter ꝑficit
⁊ ad quācunqꝫ naturaliter inclinat. sed
2° modo loquēdo sic est supernālis que
generat ab aliquo agente quod nō ē na-
tū mouere intellectū possibilē ad talem
cognitōnem naturaliter. pro statu autē
isto ſm phm intellectus possibilis nat᷒
est moueri ad cognitōem ab intellectu a
gente ⁊ fantasmate. igr̄ sola illa natura
lis est que ab istis agentibus potest imṗ
mi. virtute autē istoꝝ potest haberi oīs
cognitio incōplexa que ſm legem cōem
habetur a viatore. sicut patet in instan-
tia contra tertiā ratōem principalem. ⁊
ideo licet deus possit per reuelatōem spe
cialē cognitionē alicuius incōplexi cau-
sare sicut in raptu. nō tamē talis cogni°
supernālis est necessaria de cōi lege. De
complexis autē veritatibus secus est. qꝛ
sicut ostensuz est per tres rōnes primas
contra primā opinionē adductas posita
tota actione intellectus agentis ⁊ fantas
matū multe complexiones remanebūt
ignote ⁊ nobis neutre. quoꝝ cognitō est
nobis necessaria. istoꝝ igit̄ notitiā est ne
cesse nobis supernaturaliter tradi. quia
nullus eaꝝ notitiā potuit naturaliter in
uenire ⁊ eam aliis docendo tradere. q̊a
sicut vni ita cuilibet ex naturalib᷒ erūt
neutre. ¶ Utꝝ autē post primā traditi
onē doctrine ō talibus possit aliquis as
sentire naturaliter doctrie tradite. de h°
in 3° libro. di. 23. hec autem prima tradi
tio talis doctrine dicitur reuelatio que
ideo est supnaturalis quia est ab agente
quod non est naturaliter motiuū intelle
ctus nostri pro statu isto. ¶ Aliter etiā
posset dici supernaturalis quia est ab a-
gente supplente vicez obiecti supernatu
ralis. Nam obiectuz natum causare no
titiam huius deus est trinus ⁊ vnus vel
similiuz est essentia sub propria ratione
cognita. ipsa enim sub tali ratione cog-
noscibilis est obiectum nobis superna-
turale. ¶ Quodcunqꝫ igitur agens cau-
sat notitiam aliquarum veritatum que
per tale obiectuz sic cognitum nate sunt
esse euidentes illud agēs in hoc supplet
vicem illius obiecti ꝙ si ipsuz agens cau
saret noticiam perfectam istarum veri
tatum qualem ipsum obiectum in se co
gnitum causaret tunc perfecte suppleret
vicem obiecti. sed si agens non ita perfe
ctam notitiam causat sicut obiectum in
se causaret tunc imperfecte supplet vicez
obiecti pro quanto scilicet imperfecta
noticia quam facit virtualiter contine-
tur in illa perfecta cuius obiectum in se
cognitum esset causa. ¶ Ita in proposito.
nam reuelans hanc deus est trinus cau-
sat in mente aliqualem noticiam huius
veritatis: licet obscuraz quia causat de
obiecto non sub propria ratione cogni-
to quod obiectum si cognitū esset natū
esset causare noticiam ꝑfectam ⁊ claraz

veritatis illius. pro q̄to igr̄ hec noticia obscura in illa clara includit eminēter sicut iperfectū in pfecto pro tāto reuelans hanc obscurā ⁊ causans supplet vicē obiecti illius clare noticie causatiuꝫ pcipue cum nō possit noticiā alicuius veritatis causare nisi ut supplēs vicem alicuꝰ obiecti. nec veritatū talium de illo obiecto noticiā causare posset ut supplēs vicem obiecti alicuius iferioris nāliter motiui intellectus nostri. qꝛ nullū tale virtualit̄ includit aliquā noticiā istaꝝ veritatum etiā nec obscuram. igit̄ oportet q̄ in causando etiā istam obscuram aliqualiter suppleat vicē obiecti supernaturalis.

¶ Differētia istoꝝ duoꝝ modoꝝ ponendi supnaturaliter noticie reuelate patet seperādo vnū ab alia puta si agēs supernaturale causaret noticiā obiecti natalis ut si infunderet geometriā alicui illa eēt supnaturalis primo modo ⁊ nō secūdo modo. si autē infūderet noticiam huius deus est trinus vel similiū hec supnaturalis esset vtroqꝫ modo quia scdus ifert primū licet nō ecōuerso. vbi autē est primus tantū ibi nō est necesse q̄ sit sic supnaturalis q̄n naturaliter possit haberi. vbi vero est secundus modus est necessitas ut supernaturaliter habeat qꝛ nālit̄ haberi nō potest.

Tres rationes pri

me quibus initiitur ista solutio ꝯfirmantur per auctes. primo per auctoritatem Aug. d̄ ciui. dei. li. 18. c. 41. Philosophi inquit nescientes ad quē finem referēda ista essēt inter falsa que locuti sunt veꝝ videre potuerūt. ¶ 2ª ratio cōfirmat̄ per Aug. 2º de ciui. c. 2º. Quid prodest nosse quo eundū sit. si ignorat̄ via qua eūduꝫ sit. in hoc. n. errabant phi qꝛ ⁊ si aliqua de virtutibus vera tradiderūt. tamē falsa miscuerūt f̄m auctoritatē p̄cedentem Aug. ⁊ patet ex eoꝝ libris. Improbat eni Ari. pollitias dispositas a mult̄ alijs 2º politicoꝝ. sed nec illa Ari. est inrephensibilis. 7º polliti. vbi docet deos esse honorādos. Decet inquit cultū exhibē dijs. Et ibidē. Lex nullū orbatū tradit nutriri. Et in eodē li. caº. 8. dicit q̄ opꝫ fieri aborsum in casu. ¶ 3ª ratio ꝯfirmat̄ per Aug. ii. de ciui. cº. 2º. Que remota sūt a sensibus nostris q̄m testimonio nostro scire nō possumus: de his alios testes requirimus. Et hoc ꝯfirmat totam solutionem p̄ncipalem. quia. n. ꝯplexiones ille de quibus argutū est nobis ex se sūt neutre nullus potest suo testimonio credere de ipsis. sed oportet testimoniuꝫ supnaturale requirere alicuius supioris tota spē humana. Qualiter aūt p̄ma reuelatio siue traditio talis doctrine fieri potuerit ⁊ facta sit. est dubiū an. s. locutōe interiore: an exteriore: an cū aliq̄bus signis adhibitis sufficiētibus ad causandū assensū. ad ꝓpositū sufficit q̄ vtroqꝫ modo potuit supnaturalit̄ reuelari tal' doctrina sed neutro modo potuit ab homie sine errore p̄mo tradi.

Contra istas tres

rōes instat̄ simul q̄ seipsas destruant qꝛ quod ostendit esse necessariū cognoscendū hoc ostendit esse veꝝ quia nihil scit̄ nisi veꝝ. ḡ quicq̄d iste rōnes ostendunt esse necessariū cognosci. puta q̄ fruitio dei in se est finis hoīs quo ad primā rōnem. Quia via deueniēdi ad ipsam est p merita que deus acceptat ut digna tali premio quo ad secundam. Quia deus est trinus ⁊ contingenter causans ⁊ huiusmodi quo ad tertiā. totū illud ostendit esse verum. vel ergo ille rōnes non sunt nisi ex fide vel ex ipsis cōcluditur oppositum eius quod probant. ¶ Rn̄o naturali ratiōe ostendit necessariuꝫ esse scire alteram partem determinate huiꝰ cōtradictōnis fruitio est finis. fruitio non est finis. hoc est q̄ intellectus non sit mere dubius vel neuter i hoc problemate an fruitio sit finis quia talis dubitatio vel ignorantia impediret inquisitionē finis.

non autē ostendit ratōne naturali ꝙ hec pars sit necessario ꝯgnoscēda ⁊ hoc mō ratōnes predicte ut sunt naturales concludunt de altera parte contradictōnis hac vel illa non determinate de hac nisi ex creditis tantum.

Ad Argumenta pro opi. Arl.

Ad primū dico ꝙ cognitio dependet ab anima cognoscente ⁊ obiecto cognito. quia ſm Aug. 9. de tri. c. vltimo a cognoscente ⁊ cognito paritur noticia licet ergo anima habeat sufficiens actm̄ ⁊ passiuū intra se pro quāto actio respectu cognitōis conuenit anime nō tamē habet intra se sufficiens actiuū ꝓ quāto actō cōuenit obiecto quia sic est ut tabula nuda ut dicit 3° de aia. est igit intellect⁹ agens quo est omnia facere verū est inꝙ̄tū actio cōpetit anime respectu cognitōnis ⁊ non inꝙtum obiectū est actiuū.

Ad confirmatōem rōnis dico ad maiorē ꝙ natura qn̄qꝫ accipit ꝓ principio intrinseco motus vel quietis ꝓut describit. 2°. phy. qn̄qꝫ ꝓ principio actiuo naturaliter ꝓut natura distinguit cōtra artē siue ꝓpositū ꝓpter oppositū moduꝫ principiādi. p̄mo modo nō est vera maior quia non correspōdet omni passiuo naturaliter principiū actiuū ꝙ sic sit natura quia multa sunt naturaliter receptiua alicuius perfectōis cuius nō habēt pricipiū intrinsecū actiuū. 2° modo etiā ꝓpositio maior est falsa in quibusdam quādo. s. natura ꝓpter sui excellentiaꝫ ordinatur naturaliter ad recipiendum perfectōnem ita eminentē ꝙ non possit subesse causalitati agentis naturalis 2° modo dicti ⁊ ita est in ꝓposito cū probatur maior. dico ꝙ potētia passiua nō est frustra quia licet per agens naturale non possit principaliter reduci ad actuꝫ tamen potest per tale agēs dispositō ad ipm induci ⁊ potest per aliquod agēs in natura. i. in tota coordinatōne entiū puta per agens supernaturale cōplete reduci ad actū.

Si autē obiciat ꝙ illud vilificat naturam ꝙ ipa non possit cōsequi perfectōem suam ex naturalibus cū natura minus deficiat in nobilioribus ex 2° celi ⁊ mūdi.

Rn̄o si felicitas nostra cōsisteret in speculatiōe illa suprema ad qualem possumus nūc naturaliter attigere. nō diceret p̄hus naturā deficere in necessariis. nunc aūt cōcedo illam posse naturaliter haberi. ⁊ vltra hoc dico aliā eminentiorē posse naturaliter recipi. ꝙ̊ in hoc magis dignificatur natura ꝙ̄ si suprema sibi possibilis poneretur soluꝫ esse ita naturalis.

Nec mirum ꝙ ad maiorem perfectionē sit capacitas passiua in aliqua natura ꝙ̄ ei⁹ causalitas actiua se extendat.

Illud autē quod addit de 2° celi ⁊ mūdi non est ad propositū quia p̄hus loquitur ibidem de organis correspondentibus potentie motiue si inesset stellis ꝙ natura dedisset eis organa. ⁊ cōcedo vniuersaliter ꝙ cui datur potentia que nata est esse organica ei datur a natura organū in non orbatis dico: sed in ꝓposito dico ꝙ data est potētia sed nō organica. nō tamē sunt naturaliter data omnia alia preter potentiam concurrentia ad actū. a p̄ho igit ibi haberi potest ꝙ naturaliter ordinabile ad aliquē actū vel obiectū naturaliter habet potentiaꝫ ad illud ⁊ organū si potentia est organica sed non sic est de posterioribus requisitis ad actū.

Aliter tamē possꝫ dici ad maiorē ꝙ ipsa est vera loquēdo de potētia passiua naturali ut passiua cōparat ad actiuā nō autē ut passiua cōparatur ad actū receptū differētia membroꝝ patet in principio solutōis questionis. minor vero est vera 2° modo non primo.

Posset aūt 3° modo facilius dici ad minorē. negando ꝙ licet absolute intellect⁹ possibilis sit naturaliter receptiuus talis intellectionis non tamen pro statu isto. causa cuius dicetur inferius distinctōne tertia.

Ad secūdū dicitur. ꝙ diuersa ratio scibilis diuersitatē scientiaꝝ inducit. eandē. n. cōclusionē demōstrat astrologus ⁊ naturalis. puta ꝙ terra est rotūda. sed astrologus per mediū mathematicū. i. a materia abstractum. naturalis autē per mediū circa materiā ꝯsideratū. vnde nihil prohibet de eisdē rebus de quibus phyce sciētie tractant ꝫ ꝙ sunt cognoscibilia lumie naturalis rationis etiā aliā scientiam tractare ꝫm ꝙ cognoscunt lumine diuine reuelatōis ¶ Contra hoc. si de cognoscibilib' in theologia est possibilis tradi cognitō i aliīs sciētīs licet in alio lumine. ergo non est de eis necessaria cognitio theologica. cōsequētia patet in exemplo eius: quia per mediū physicū cognoscens terrā esse rotundā nō indiget cognitiōe eius per mediū mathematicū tanꝙ simpliciter necessariū. ¶ Dicta aūt responsio ad 2m exponit sic. habitus ⁊ est habitus ⁊ ē forma. inꝗtum est habitus habēt distinctionē ab obiecto. inꝗtuꝫ est forma potest distingui a principio actiuo. respectu autē habitus scientifici principia sunt cāe effectiue. licet igit vbi est idē scibile puta ꝙ terra rotūda nō sit distinctō per obiecta. tamē est ibi distinctio per ꝑncipia ꝗbus mathematicus ⁊ physicus hoc ostēdunt: ⁊ ita est distinctio habituū inꝗtū sunt forme. ¶ Cōtra istud. forma est cōis ad habitū quia ois habitus est forma ⁊ nō ecōuerso. impossibile est autē aliqua esse distincta in rōe supioris: ⁊ nō esse distincta in rōne inferioris. ꝫ impossibile est aliqua esse distincta in ratōne forme ⁊ tamē esse indistincta in rōne habituū hoc. n. esset ac si aliqua essent disticta in rōne animalis ⁊ indistincta in rōne hominis. ¶ Preterea supponit ꝙ principia sunt distinctiua habitus conclusiōis in alio genere cāe ꝗꝫ ut ꝑncipia effectiua. qđ falsū est. quia si aliquā rōem cause distictiue habēt ad habitus istos non habēt nisi rōne cause effectiue. ¶ Preterea semper stat ratio q꜠ ꝗtūcunqꝫ possent poni habitus cognoscitiui distincti. nō tamē saluat necessitas vnius habitus ꝗsi alias cognitō sit impossibilis ponēdo possibilitatē alterius habitus vndecūqꝫ disticti ¶ Ideo ad argumentū respondeo ꝙ in illis sciētīs speculatiuis ⁊ si tractet de oibus speculabilibus nō tamē ꝗtum ad omnia cognoscibilia de eis quia nō ꝗtū ad ꝓpria eorum cognoscibilia sicut patuit prius in tertia ratione ꝑncipali contra opinionē phoꝝ.

Ad tertium respon det sic. ꝙ prima ꝑncipia nō possunt applicari ad conclōnes aliquas nisi sensibiles. tum quia termini eoꝝ sunt abstracti a sensibilibus ⁊ ita sapiūt nām eoꝝ. tum quia intellectus agens ꝑ quē debet fieri applicatio limitat ad sensibilia. ¶ Contra. certū est intellectui ꝙ illa principia prima sunt vera non tm̄ in sensibilibus sed in insensibilibus. non. n. magis dubitat ꝙ ꝯdictoria nō sunt simul vera de eodem imateriali ꝗ materiali quare responsio nulla. ¶ Et quod dr̄ ꝙ termini' primi principij est ens quod diuidit in decem genera ⁊ illud non extendit se ad obiectū theologicum. ¶ Hoc nihil valet quia nō magis dubitamus ꝙ ꝯtradictoria nō sunt simul vera de deo ꝗ de altero ut ꝙ deus est beatus ⁊ non beatus. ¶ Alia datur responsio ꝙ ex maiorib' solū nō sequūtur ꝯclusiones sed cū minoribus adiunctis. nūc autē minores non sunt naturaliter māifeste que debēt illis adiungi. ¶ Contra. minores sumēde ſb primis principījs predicant de sumptis sub terminos ſbiectos primoꝝ ꝑncipiorū. sed notū est terminos ꝑmoꝝ principioꝝ dici de quolibet q꜠ sūt cōissimi. ꝫ. ¶ Ideo respondeo ꝙ secunda pars miorīs est falsa. hec. s. ꝙ in ꝑmis principījs icludunt virtualiter omēs ꝯclusiōes scibiles ¶ Ad ꝓbatōem dico ꝙ sīc termi ſbiecti

Moyses primo scripsit penthateucum nec tota erat in lege mosayca sꝫ tm̄ vetꝰ testamentū. ergo ꝛc. Item quicūqꝫ auctor sciaꝝ humanaꝝ quāto acutior intellectu tanto plus vitat supfluitatē in tradēdo sed in sacra scriptura videnť cōtineri superflua vt cerimonie ⁊ historie multe quaꝝ cognitio videť necessaria ad salutē. ergo ꝛc. Itē multa sunt de quibus non cognoscit certitudinaliter ex sacra scriptura vtꝝ sint peccata mortalia vel non quoꝝ tamē cognitio est necessaria ad salutem quia nesciens illud esse peccatum mortale non sufficienter vitabit illud. ergo ꝛc.

Cōtra Augustinus

2° de ciuitate. caº. 2º. loquens de scriptura canonica ait. Cui fidē habemꝰ de his rebus quas ignorare nō expedit nec per nosipsos nosse idonei sumꝰ. In ista questione sunt hereses innumere dānantes sacrā scripturā vel partē eius sicut patet in libris Damasceni ⁊ Aug. de heresibꝰ. Quidā vero heretici nihil de scriptura recipiunt. Quidā non vetus testamētū ut manichei sicut in libro Aug. de vtilitate credendi patet dicētes vetus testamentū esse a malo pncipio. Quidā vo tm̄ testamentū vetus accipiūt ut iudei. Quidā aūt aliquid vtriusqꝫ ut sarraceni quibus machometus imundus alias īmūditias inumeras imiscuit. Quidā aliquid dictū in nouo testamento puta heretici diuersi qui diuersas sententias scripturaꝝ male itellectas habētes pro fundamento alias neglexerunt. vbi gl'a ad Ro. 13. Qui ifirmus est olera māducet. Item Jacobi. 5°. Confitemini alterutrū peccata vestra. Ex hoc errarūt circa sacrm̄ penitentie quidaꝫ dicēdo illud posse dispensari a quocūqꝫ non sacerdote vel aliīs huiusmodi auctibus innitendo male intellectis.

Contra omnes

istos i cōmūi octo sunt vie cos rationabiliter cōuincendi que sunt pnuntiatio pphetica scripturaꝝ concordia auctas scribentiū diligentia recipientiū rōnabilitas ptentoꝝ cirratōnabilitas singuloꝝ erroꝝ ecclesie stabilitas miraculoꝝ claritas.

De primo patet

quia solus deus pōt nāliter non ab alio futura cōtingētia certitudinaliter puidē ergo solus ille vel ab illo instructꝰ potest ea certitudinaliter pdicere. talia aūt multa prenūciata in scriptura impleta sunt vt patet cōsiderāti libros ppheťales ex quibus nō est dubiū qn sequātur pauca q restāt fm Gregm̄ in omelia de aduentu. Istā viā tangit Aug. 12. de ciui. c. 10. vbi ait vera se narrasse pterita ex his que futura pnunciauit cum tanta veritate implentur ostendit.

De secundo scilꝫ

scripturaꝝ cōcordia sic. In nō euidentibus ex termis nec ex pncipiis euidentiā habētibus nō cōsonant firmiter ⁊ infallibiliter multi diuersimode dispositi nisi a causa supiore ipsoꝝ intellectus inclinenť ad assensuꝫ. sed scriptores sacri cāonis varie dispositi ⁊ diuersis tpibus existētes in talibus nō euidētibus oio cōsonabant. Hanc viā ptractat Aug. 18. de ciui. c. 41. Auctores nostri sane pauci eē debuerūt ne mltitudine vilesceret quod religione eaꝝ esse oporteret nec tam ita pauci ut coꝝ non miranda sit cōsensio. Neqꝫ. n. in multitudine phoꝝ qui labore etiā litterario monumenta suoꝝ dogmatū reliquerūt facile quis inuenerit qui inter cuncta que sensere pueniant. ⁊ hoc Aug. pbat in exēplis ibi. maior etiā assūpta nō tm̄ pbatur p exemplū de pphetis ut videť pbare Aug. sed etiā per rōem qr cū intellectus q̄tū ad assensum sit natus moueri ab obiecto euidēte ī se vel in alio nihil aliud ab obiecto videt talē assensuꝫ posse causare nisi virtualiť

includat euidentiā obiecti. nam si nihil tale moueat intellectum remanebit sibi theologia neutra nihil aūt est tale de nō euidētibus ex terminis nisi intellect' superior nostro. nihil aūt intelligēs supius hoīe potest hoīem effectiue docere nisi deus. Si aūt dicat hic ꝙ posteriores licꝫ aliter dispositi ꝙ̄ priores ꝛ aliꝭ tꝑibus existētes tñ habuerūt doctrinas ꝑcedentiū in scripturis ꝛ acqeuerūt credēdo sicut discipuli doctrine magistroꝝ ꝛ ita nihil scripserūt dissonū a prioribus licet deus nō doceret hos ꝛ illos. ¶ Contra hoc vr̄ Augu. obiicere vbi ꝑus. dicens de phis qui labore litterario monumēta suorū dogmatū reliquerūt ꝛc̄. que discipuli legentes licet in aliquibus essent assentientes prioribus ut discipuli. aliq̄ tñ improbauerūt ut patet ibidē de aristippo ꝛ antistone qui ambo socratici tñ i quibusdaꝫ sibi ꝯdixerūt. Et qñqꝫ discipli mgr̄o ut Ari. Platoni. quō igr̄ nō ꝯdixissent posteriores nostri prioribus in aliqbus si nō habuissent doctorē cōem eoꝝ intellect' inclinantē ad eadē nō euidētia. ¶ Rñdo qꝛ nō euidētia tradiderūt priores ideo posteriores non potuerūt eos p rōnes iprobare ꝛ noluerūt eis discredere nisi possēt rōem cogentē ꝑ se hr̄e reuertētes eos ut magistros veraces. sed phi discipuli per rōem potuerūt mgr̄os iprobare qꝛ mā circa quā altercabant potuit hr̄e rōnes sūptas ex terminis. exemplū. Nō ita ꝯ dicit discipulus historiographus mgr̄o historiographo sicut phs pho qꝛ historie de pterito nō possunt esse euidētes ut auertāt discipulū a mgr̄o sicut possunt esse ꝓphice rōnes. ¶ Contra illud. saltēꝫ Ezechiel ꝓphetans in Babylone eo tꝑe quo Hieremias in iudea ꝓphauit cū ñ solū illa diceret que a Moyse quasi cōi eoꝝ mgr̄o habuerūt sed ꝛ alia multa in illis potuissent discordare aut dissentire cum nō essent euidētia ex terminis nisi habuissent aliquē cōeꝫ doctorē supra intellectū humanum.

De tertio .s. aucto

ritate scribētium sic patet. Aut libri scripture sunt istoꝝ auctoꝝ quoꝝ eē dicūt aut non. si sic. cū dānent mendaciū ꝑcise in fide ꝛ moribus quō est verisile eos fuisse mentitos. dicēdo hec dicit dñs si dñs nō fuisset locutus. Aut si dicas eos fuisse deceptos nō mentitos vel ꝑpter lucꝝ mentiri voluisse. Primū iprobat ex dcō Pauli. 2ª. cor. 12. Scio hoieꝫ in xp̄o ꝛc̄. ꝛ ibdit ibi verba archana audisse que ñ licet hōi loqui. que assertōes nō vident fuisse sine mēdatō si asserēs non fuit certus: qꝛ asserere dubiū vel est mendatiuꝫ vel nō longe est a mendatio. Ex ista reuelatōe Pauli ꝛ multis aliꝭ reuelatōnibus factis diuersis sanctis ꝯcludit ꝙ itellectus eoꝝ nō potuerūt induci ad assentienduꝫ ita firmiter illis quoꝝ notitiā ñ potuerūt habere ex naturalibus sicut asseserūt nisi ab agēte supnāli. ¶ 2m improbat. s. ꝙ nō fuerūt ꝑpter lucrū mentiti. quia ꝓ illis ad que voluerūt hoīes inducere ad credendū tribulatiōes maximas sustinuerūt. ¶ Si aūt libri nō sunt illoꝝ sed alioꝝ hoc vr̄ incōueniēs dicere quia ita negabit quicūqꝫ liber esse illi' auctoris cuius dicit esse quare. n. soli isti falso ascripti sunt auctoribus quoꝝ nō erant. ¶ Preterea aut illi qui ascripserūt libros istos eis fuerūt xp̄iani: aut non. Si nō: non videt ꝙ voluerūt tales libros cōscribere ꝛ aliꝭ ascribere ꝛ ex hoc magnificare sectā cuius ꝯtrariū tenuerūt. ¶ Si fuerūt xp̄iani quō illi xp̄iani mēdaciter tales eis ascripserūt cū lex eoꝝ dānet mendatiū sicut ꝑus. ꝛ ꝑpter idē quo mō assererēt deū locutū esse multa que ibi narrant: ꝛ hoc ꝑsonis quibus libri intitulātur si talia nō acciderūt illis ꝑsonis quō etiā libri isti fuissent ita autētici ꝛ diuulgati esse taliū auctoꝝ nisi ~~fuissent~~ ꝛ ipsi auctores eoꝝ autentici fuissent. de quo Ricar. ꝑmo. d̄ trini. c. 2. Certe a summe sanctitatis viris sunt nobis tradita. de

Hoc etiã Aug. li. de ciui. dei. c. 8. loquēs de xpo. dicit sic. Hic inquit pus per prophetas deinde p seipm postea per aplos quantū satis esse iudicauit locutus scripturā ꝯdidit que canonica nominat eminētissime auctoritatis ꝛc. Et Aug. i epistola ad Hieronymū. Et habet de cōse. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia quid in eis remanebit auctoritatis. ꝛ idem ad eundem in eadem epistola solis eis scripturarum libris. ꝛc.

Quartum. s. recipientiū

diligentia sic patet. Aut nulli credis de ꝯtingēti quod nō vidisti. ꝛ ita nō credes mūduz fuisse ante te. nec locuz eē in mūdo vbi nō fueris. nec istuz esse patrē tuū ꝛ illā esse matrē tuā ꝛ talis incredulitas destrueret omnē vitā polliticaz Si igr vis alicui credere de ꝯtingēte qd tibi nō est nec fuit euidens maxime credēdū est cōitati siue illis que tota cōitas approbat ꝛ maxime que cōitas famosa ꝛ honesta cum maxima diligētia approbata recepit talis est canon diuine scripture. tāta. n. apud iudeos sollicitudo fuit de libris habendis in canone ꝛ tanta apud christiãos de libris recipiēdis tāq̃ autenticis ꝙ de nulla alia scriptura habēda pro autentica tāta sollicitudo fuit īuēta precipue cū tam solēnes cōitates de scripturis istis curauerūt tanq̃ de cōtinētibus necessaria ad salutem. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. caº. 38. Scriptura Enoch de qua Judas in epistola sua facit mentionem nō recipitur in canone ꝛ multe alie scripture de quibus fit mētio in libro Reguz. vbi innuit ꝙ sola illa recepta sunt in canone que auctores nō sicut homines sed sicut ꝓpheta diuina inspiratōe scripserūt. Et ibidē. caº. 41. Illi israhelite quibus tradita sunt eloquia dei nullo modo pseudo prophetas cum veris prophetis parilitate licētie consuderunt. sed cōcordes inter se atq; in nullo dissentientes sacrarum litterarum veraces ab eis agnoscebantur ꝛ tenebātur auctores.

De quinto scilicet

rationabilitate ꝯtentoꝝ sic. quid rationabilius ꝙ deū tanq̃ finem vltimū sup omnia diligi ꝛ proximū sicut seipsum. idest ad idem ad quod se fm Gregoᵐ. in quibus duobus ꝓceptis vniuersa lex pēdet ꝛ prophete. Math. 22. ¶ Itez Math. 7. Omnia ergo quecunq; vultis vt faciant vobis homines ꝛ vos facite illis. ex istis quasi ex pricipijs practicis alia practica ꝯsequūtur in scriptura tradita honesta ꝛ ratōni consona sicut de eoꝝ rationabilitate patere potest singillatim cuilibet pertractāti de preceptis consilijs et sacramētis quia in omnibus videtur eē quasi quedam explicatio legis nature q̃ fm aplm ad Ro. 2. scripta est in cordib⁹ nostris. hoc de moribus. de hoc Aug. de ciuitate dei. li. 2. 28. c. Nihil turpe ac flagitiosuz spectandū imitādūq; proponitur vbi veri dei aut precepta insinuantur aut miracula narrātur aut dona laudantur aut beneficia postulantur.

¶ De credibilibus patet quia nihil credimus de deo quod aliquam imperfectionem importet. immo si quod credimus verum esse magis attestatur perfectioni diuine q̃ eius oppositum. patet de trinitate personarum ꝛ incarnatione verbi ꝛ huiusmodi. nihil eniz credimus incredibile quia tunc incredibile esset mundum ea credere sicut deducit Aug. de ciuitate dei. 22º. caº. 5º. mūdum tamē ea credere nō est incredibile quia hoc videmus. de hac autem lege ꝛ honestate christianorum patet per Augustinum de vtilitate credendi. vulgus mariuz et feminarum ꝛc.

De sexto .s. de irrōabilitate singuloꝝ erroꝝ pꝫ
sic. ¶ Quid pagani pro idolatria sua ad
ducēt colētes opera manuū suaꝝ in qui
bus nihil est numinis sicut satis ostēdūt
phi. ¶ Quid sarraceni vilissimi porci ma
chometi discipuli ꝓ suis scripturis alle
gabūt expectantes ꝓ beatitudine qȯ por
cis cōuenit. s. gulā ꝛ coytū quā ꝓmissio
nē despiciens phs qui fuit q̄si illius secte
Auic. 9. metha. c. 7. aliū finē quasi ꝑfec
tiorē ꝛ hōi magis congruentē asserit di
cens. Lex nostra quaꝫ dedit machomet
oñdit dispōnem felicitatis ꝛ miserie que
sunt ꝺm corpus ꝛ est alia promissio que
apprehendit intellectu ꝛ sequit ibi. Sa
pientibus magis cupiditas fuit ad ꝯñdū
hāc felicitatē q̄ꝫ corpoꝝ que q̄uis daret
eis non tñ attendūt nec appreciati sunt
eā ꝯpatione felicitatis que est cōiunctio
p̄me veritati. ¶ Quid iudei qui nouū te
stamentū dānant qȯ in suo veteri ꝓmit
tit. ut ostendit aplus ad Hebre. etiā q̄ꝫ in
sipide sunt eoꝝ cerimonie sine xp̄o xp̄ꝫ
etiā aduēisse ꝛ ita nouū testm̄ ab eo p̄n
cipaliter ꝓmulgatū sicut autenticū fore
recipiendū ꝓphe eoꝝ oñdunt. Nō aufe
ret ait Jacob. 49° sceptruꝫ de iuda. nec
dux de femore ei⁹ ꝛc̄. ꝛ silr illud Daniel.
Cū venerit sanctus scōꝝ. ¶ Quid asini
manichei fabulant primū malū cuꝫ ipsi
ꝛ si non primi tñ valde mali essent nōne
vident omne ens inq̄tum ens bonū esse
nōne etiā in nouo testō potuerūt videre
esse vetus autēticū ꝛ approbatū. ¶ Quid
singuli alij heretici qui vnū verbū scrip
ture male intellexerūt ꝫꝫ Augꝰ. in li. 83.
q̄onū. q. 69. Non pōt inquit error oriri
palliatus noīe xp̄iano nisi de scripturis
non intellectis. ꝛ hoc lō qꝛ p̄cedētia ꝛ se
quētia nō ꝯtulerūt. vnde ibidē. ij. Solet
circūstantia scripturaꝝ illumiare sniaꝫ
nec etiā alia loca scripturaꝝ ꝯtulerunt.
vñ hereses orte sunt ꝑ se legendo q̄ cōfe
rendo repulse sunt qꝛ cōferētes diuersas
sniās adduxerūt que ex se inuicē mutuo
videri poterant quō ꝛ qualiter essent in
telligende. ¶ Contra istos est illud verbū
Augꝰ. cōtra epistolā fundamēti. Nō cre
derē iquit euāgelio nisi qꝛ ecclesie catho
lice credo igit irrōabile est aliquid cano
nis recipe ꝛ aliq̄d non. cū ecclesia catho
lica cui credēdo canonē recipio recipiat
totū equaliter. ¶ Iteꝫ doctrine phoꝝ ali
quid ꝯtinent irrōale ꝓut de pollitijs di
uersis ordinatis a diuersis phis probat
Arl. 2° polliti. sed ꝛ sua in quibusdā est
irrōnabilis. sicut patuit ex solutōe q̄stio
nis precedentis.

De septimo .s. de ecclesie stabilitate pꝫ
quo ad caput per illud Augꝰ. de vtilita
te credendi quasi in fine. dubitam⁹ nos
eius ecclesie credere gremio que vsqꝫ ad
ꝯsumatōeꝫ generis hūani ab apostolica
sede ꝑ successiones epoꝝ frustra heretici
circūlatrantibus culmē auctoritatis ob
tinuit. ꝛ paꝝ post. quid est aliud qȯ taꝫ
ingratū potest esse opi atqꝫ auxilio diui
no q̄ꝫ tanto labor̄ p̄dicte auctoritati vel
le resistere. vnde Gamaliel actuū. 5°. Si
est ex hoibus ꝯsiliū hoc aut opus dissol
uet. Si vero ex deo est non poteritis dis
soluere ne forte ꝛ deo videamini repug
nare. Et luce. 22° ait dñs Petro. Ego ro
gaui ꝓ te Petre ut nō deficiat fides tua.
ꝛ tu aliqñ cōuersus ꝯfirma fratres tuos
Firmitas. n. ecclesie in mēbris patet per
illud Augꝰ. de vtilitate credēdi. 8. vulg⁹
mariū ꝛ feminaꝝ ꝛc̄. Similē sniam dic̄
ꝯ eplam fundamēti. Quis. n. tātaꝫ mul
titudinē ad peccata ꝓnā ad legē ꝯriam
carni ꝛ sanguini seruandā iduceret nisi
deus. Et cōfirmat. qꝛ secta iudeoꝝ non
manet in vigore sic̄ ꝯ eos obijcit Augꝰ.
in p̄mo sermone de aduentu. Uos inq̄ꝫ
cōuenio o iudei. ¶ Si obijcit ȯ ꝑmanētia
secte machometi. R̄ño. illa incepit plus
q̄ꝫ sexcentū annis post legē xp̄i. ꝛ in breui
deo cooperante finiet que multū debili
tata est anno xp̄i m°. ccc. ꝛ eius cultores
multi mortui ꝛ plurimi sunt fugati et

prophecia dicitur esse apud eos q cito finienda est secta illa.

De octauo scilicet

de miraculoꝝ claritate sic patet. Non potest esse testis falsus deus. sed deus inuocatus a predicāte scripturā ut ostēderet doctrinā eius esse verā fecit aliquod opus sibi ꝓpriū utpote miracula ac per hoc testificatus est illud esse veꝝ qd iste predicauit. ¶ Confirmat hoc p Ricar. pº de trin. c. 2º. vbi supra. Domine si est error a te decepti sum⁹ nā tantis signis cōfirmata sunt que nō nisi p te fieri possēt ¶ Q si dicat miracula nō fuisse facta aut etiā q ipsa nō testant veritatē quia antichristus faciet miracula. ¶ Cōtra primū dici pōt illa sententia Aug. de ciui. li. 22º ca. 5º. Si ista miracula facta esse nō credunt hoc nobis vnū grande miraculuȝ sufficit q iam terraꝝ orbis sine vllis miraculis credidit nota valde illud caplm qꝛ si q̄cquid quod credimus dicat incredibile esse non minus est incredibile homines inquit ignobiles infimos: paucissimos: imperitos: rem tam incredibileȝ tam efficaciter mūdo ꝛ in illo etiā doctis psuadere potuisse ut mundus illud credat sicut iam credidisse videt nisi per illos aliqua miracula fierent per que mūdus ad credendū induceret. vnde sb̄dit Qui ꝓpterea exiguo nūero ignobiliuȝ infimoꝝ imperitoꝝ hominū credidit. quia in tam ꝯtemptibilibus testibus mlto mirabilius diuinitas seipsa psuasit. Quid. n. incredibilius q ut ad legē ꝯtrariā carni ꝛ sanguini doctores pauci ꝛ rudes ꝛ pauperes possent plīmos potētes ac sapiētes cōuertere quod spēaliter pȝ de multis sapiētibus pmo fidei rebellib⁹ postea cōuersis ut de Paulo prius psecutore postea gentiū doctore. ꝛ de Augustino prius per māicheos seducto postea doctore catholico. De dionisio prius pho postea Pauli discipulo. Et de cipriano prius mago postea xpianissimo epo ꝛ de inumeris aliis cōuersis. ¶ Cōtra idē 2º dici pōt illud Aug. de ciui. dei. liº. 10. c. 18. an dicet aliquis ista falsa esse miracula nec fuisse facta sed mendaciter scripta. quisqs hoc dicit si de his rebus negat oio vllis lr̄is esse credendū. potest et dicere nec deos vllos curarẽ mortalia ꝛc ¶ ꝛ ibidē de eodeȝ. Si libris magicis siue quod honestius putāt theoricis credūt quid cause est cur illis lr̄is nolunt crederẽ ista facta esse. ¶ Contra idē 3º qꝛ qdaȝ facta nō nisi animis ꝓteruiētibus negari possunt ut sunt miracula facta a Siluestro corā Constātino tā in curatiōe lepre eius q in disputatōne eius ꝯ iudeos que facta tanq celeberrima mundū nō latuerūt. ¶ Contra 2m dici potest q si deus inuocatus in testē signū ꝯsuetū testificatōis pmittat adduci ꝛ presens nō ꝯdicat talis taciturnitas nō stat cū veritate perfecta. miraculū aūt est tale signuȝ dei ut testis. igit si pmittat miracula fieri a demonibus non ꝯtradicens annūciāe. s. illa non esse testimonia sua non videt esse perfecte veraх qd est impossibile ꝛ p hoc dicit ad illud ō antichristo q p̄dixit illa miracula facienda nō esse testimonia veritatis sicut pȝ Math. 24. ꝛ ad thessal. 2º ¶ Item contra idem est differentia miraculoꝝ que fiunt a deo ꝛ que fiūt a diabolo: de qua differētia tractat Aug. de vtilitate credendi prope fineȝ. Miraculū inquit voco quicquid arduū aut insolidū supra spem vel facultatem mirātis apparet quedam solum faciunt admirationem: quedam magnam gratiā beneuolendamq conciliant qualia fuerunt christi miracla ut pertractat ibi diffuse ¶ Itē contra vtrūq potest dici q sunt aliqua miracula facta in lege christiana in quibus non potest esse deceptio quin sint facta nec quin sint testimonia veritatis quia a deo facta. s. raptus Pauli ꝛ reuelatio contingentiū futuroꝝ. ¶ Prim patet quia impossibile est aliquē decipi circa se videre essentiā dei. ḡ impossibile

fuit Paulũ se credere illã videre nisi eã
videret sed hoc asserit de se ad Cori.2ª
c.12. ſm expositiõem sanctoꝝ. illud igit
fuit vere factũ ꝛ non tm̃ apparenter. ꝓ
batio ꝑmi añtis. qꝛ nullus potest decipi
circa aliqđ principiũ primũ credendo se
intelligeꝛ illud cũ non intelligat tale ꝑn
cipiũ qꝛ tunc nõ cõstaret ex terminis ap
prehensis qđ esset principiũ ꝛ qđ non. ꝫ
multo magis nõ potest decipi circa deũ
visuz. ꝯña ista patet qꝛ plus distat visio
dei ab intellectione cuiuslibet obiecti ẽt
q̃tum ad ꝑceptionẽ intellectus iudicãtis
ꝙ distet intellectio ꝑncipij cõplexi ab in
tellectõe cuiuscũqꝫ nõ principij. Itẽ qua
liter intellectus crederet se quietari si nõ
quietaret: nõne poterit cognoscere incli
natõem suam ad veꝝ qđ non videt. Si
crederet se videre deũ crederet se quieta
ri in deo. si non videt non quietat. Stul
tius ait Aug. nihil dici potest q̃ ꝙ falsa
op. aĩa sit beata. 2° de ciui. c. 4. 2m. s. ꝙ
a solo deo fieri potuit est manifestũ. q̃a
nulla creatura potest aĩaz beatificaꝛ nec
simplr̃ nec ad tempus. 2m patet ex mul
tis ꝓphetis in vtroqꝫ testamẽto. vnđ cõ
tra falsa miracula antichristi posset sibi
obijci saltẽ de istis duobus hoc mõ. Si
tu es deus fac me videre essentiã diuinã
nude ꝛ post visionẽ memoriã certã hr̃e
visionis ꝛ certitudinẽ ꝙ illa fuit visio es
sentie diuine ꝛ tunc credã tibi. Item si
tu es deus dic mihi quid faciã vel quid
cogitabo vel appetã pro tali hora. ꝛ hꝰ
vie efficaciã ex miraculis inuit saluator
Jo. 6. opera que ego facio ipsa testimo
nium perhibent de me. si mihi nõ vult
credere opibus saltẽ credite.

Nono quoqꝫ loco

potest adduci testimoniũ eoꝝ qui foris
sunt. Joseph. in li. 18. antiquitatũ pulch
errimũ testimoniũ ponit de xp̃o vbi in
ter alia de Jesu ait. xpus hic erat. vbi eiꝰ
veram doctrinã ꝛ resurrectõem ex mor
tuis confitet. Itez de ꝓphetia Sybil
le nota illud de ciui. 18. c. 23. Jesus xp̃us
dei filius saluator. Item contra eplam
fundamẽti nota quomõ singuli heretici
de catholicis inquisiti non ad suos mit
tunt sed ad veros catholicos quasi etiã
illi soli ab omnibus etiã hereticis catho
lici nominentur.

Decimo et ultimo

potest adduci ꝙ deus non deest querẽti
bus toto corde salutẽ. multi aũt diligen
tissime inquirẽtes salutẽ ad hanc sectaz
ꝯuersi sunt. ꝛ q̃to feruẽtiores facti sunt
in inquirendo tanto in hac secta amplꝰ
confirmati subitoqꝫ in ea penitentes de
malitia ad bonã vitã mutati sũt tormẽ
ta quoqꝫ ꝓ ea plures in magna exultati
one spũs perpessi sunt. que non vidẽtur
probabilia nisi deus hanc sectã sacre scri
pture innitentem irrefragabiliter appro
baret ꝛ ordinaret ad salutem.

Habito igitur con

tra hereticos ꝙ doctrina canonis est vª
videndum est 2° an sit necessaria ꝛ suffi
ciens viatori ad ꝯsequendũ finẽ suum.
Dico igit ꝙ ista tradit quid sit finis ho
minis in particulari quia visio ꝛ fruitõ
dei ꝛ hoc q̃tuz ad circũstantias eius ap
petibiles puta ꝙ ipsa habet post resurre
ctõnẽ ab homie imortali ꝛ in corpore ꝛ
in anima simul sine fine. Ipsa etiã deter
minat que sunt necessaria ad finẽ ꝛ ꝙ il
la sufficiãt quia decẽ mandata Math.
19. Si vis ad vitã ingredi serua manda
ta. de quibus habet in Exod. Hoꝝ etiaz
explicatio ꝛ q̃tum ad credenda ꝛ q̃tuz
ad speranda ꝛ q̃tum ad operãda expli
catur ex diuersis locis scripture. Propꝛie
tates quoqꝫ substantiaꝝ imaterialiũ in
ea tradunt q̃tum possibile est ꝛ vtile vi
atori nosse. Ista ꝫ ꝯferendo ad tres ratõ
nes quibus innitit solutio. q. precedẽtis
patet ꝙ sacra scriptura sufficienter con
tinet doctrinam necessariam viatori.

Ad primum argū/mentū principale ad minorē respondeo ꝙ lex nature paucioribus fuit contēta ꝗ memoraliter ad filios ꝑ patres deuene/rūt illi etiā hoīes magis erāt prediti i nā libus ⁊ ideo modica doctrina inspirata potuit eis sufficere. vel aliter ad illud ⁊ ad aliud de lege Moysi pōt dici ꝙ ordi/natus ꝓcessus scripture oñdit eius doc torē ẜm Aug. 83. qōnū. q. 52 ¶ Ad 2m dico ꝙ dulcius capit qḋ latet sḃ aliqua snia lrali ꝗ̄ si esset expresse dictū. ⁊ iō ad deuotionē ꝓfert illa que expressa sunt i nouo testamēto sub figura velata fuisse in veteri. hec quo ad cerimonias sed q° ad historias in quibus exempla sunt legi declaratiua. silr ex toto ꝓcessu scripturꝫ patet ordinata dei gubernatio respectu hominis ⁊ totius creature ¶ Ad 3m ori/genes in omel. de archa Noe dicit nulla scia omnia sciēda explicauit. sed illa ex quibus possunt alia sufficienť elici vnde multe veritates necessarie nō exprimūť in scriptura ⁊ si ibi virtualiter cōtineāť sicut concl'ones in ꝑncipijs circa quarū inuestigationē vtilis fuit labor exposito rū ⁊ doctoꝝ ¶ Et si obijcias multa in ac tibus humanis sunt dubia vtꝝ sint pec cata mortalia etiā suppositis oībus doc trinis doctoꝝ ⁊ expositoꝝ ¶ Rño. non est dubia via salutis simplr qȝ a talibus tanꝗ̄ a periculos debet hō sibi cauere et custodire se ne hō duꝫ se exponit picu/lo incidat in peccatū. ꝙ si noluerit que/rere salutē sed nō curando exponat se ꝑ iculo vbi forte de genere actus non ē pec catū mortale tñ peccabit mortalitẽ se tali ꝑiculo exponendo.

Trum theologia sit de deo tanꝗ̄ de sḃ iecto primo. Q: non arguit duabus vijs. Prima est ostendere istam negatiuā in se que ꝓbať ꝑmo per auctēꝫ Boetij ꝑmo de tri. Forma inqt simplex subiectū esse non potest. Itē 2° materia non coincidit cū alijs causis neqȝ idē nu mero neqȝ specie ex 2° phisycoꝝ. deus āť est finis huius scie ⁊ efficiens. non igitur materia. Item 3° ex ꝑmo posterioꝝ sḃ iectū scie habet ptes ꝑncipia ⁊ passiones deus aūt non habet ptes integrales cuꝫ sit simplex. neqȝ partes subiectiuas cum sit singulare ex se. neqȝ habet ꝑncipia cū sit primū principiū. neqȝ passiones quia passio inest subiecto ita ꝙ est extra eius essentiā: nihil aūt sic inest deo. 2a via est ostendere ꝙ aliud est hic subiectū nō ꝗ̄ istud. añs ꝓbatur multiplr. ꝑmo per Aug. de doctrina xpiana ꝑmo li. c. p°. Omnis doctrina vel rex est vel signoꝝ igiť res vel signa sunt subiectū. Item 2° scriptura habet quatuor sensus. s. ana goricū: tropologicū: allegoricū: ⁊ lrālē. sed cuilibet sensui correspondet aliquod sbiectū primū sicut alij scie habenti vnū sensū correspondet subiectū ẜm illū sen/suꝫ. igř hic sunt quatuor subiecta. Itē 3°. ꝙ homo sit subiectū probať auctori/tate cōmentatoris ꝑmo ethicoꝝ in pro logo quia scđm eum scientia moralis ē de homie quo ad animaꝫ. medicinalis est de homine quo ad corpus. ex hoc er go accipitur ista propositio ꝙ omnis sci entia practica habet pro subiecto ꝑmo illud cui acquiritur finis practice ⁊ nō ipsum finem. finis autem istius scientie acquiritur homini ⁊ non deo. ergo ⁊c. Item aliter ⁊ quasi in idem redit. fi/nis scientie est per actum suum attingeř obiectum primuꝫ inducendo in ipsum formam principaliter intentam a scien/tia. puta in speculatiua inducere in illud esse cognitum quia cognitio ibi intendi tur. ⁊ in practica inducere formā ad quā ordinatur eius praxis. finis autem hic intentus est bonitas moralis que non intenditur induci in deo sed in homine igitur homo est obiectum primū eius.

Contra Augu. de ciui. dei. 8. c. pmo theologia est sermo vel ratio de deo.

Utrum theologia sit de deo sub aliqua ratõne speciali. q sic arguit Hugo de sacramẽtis in pncipio vult q opera restauratõis sint hic subiectũ. g si deus est hic subiectũ hoc erit sub spẽali rõne. s. inqtum restaurator. Itẽ Cassiodorus super psalmistã. vult q xps caput cũ membris est hic subiectũ. igit spe cialiter ut incarnatus et caput ecclie erit hic subiectũ. Item deus absolute ẽ subiectũ methaphysice. igit si hic est subiectũ hoc erit sub aliqua rõne speciali. pña pbatur quia non sub eadẽ ratõne oĩno hic et ibi est subiectũ. añs probat p phm 6. metha. Honorabilissimã sciaz oportz esse circa nobilissimũ genus. illa fm ipz est huiusmõi. hoc etiã cõfirmat quia ibi vocat methaphysicã theologiã. Item ↄmentator pmo physicoꝝ cõmento penultimo dicit q Auic. multũ peccauit ponẽdo methaphysicã probare primaz causam esse cum genus substãtiaꝝ separataꝝ sit ibi subiectũ. et nulla sciẽtia probat suũ subiectũ esse. ratio aũt nõ valẽt nisi intelligeret q ipsa esset ibi primũ sbiectũ. g rc. Item ista sciẽtia est honorabilissima g est de honorabilissimo subiecto sub ratione honorabilissima. huiusmõi aũt ratio est ratio finis et boni. de fine autẽ probat per Auic. 6. metha. dicentẽ: si scia esset de omnib' causis illa q esset de fine esset nobilissima. Ex hoc cõcludit de bono. quia fm phm. 2° meth. qui ponit infinitatẽ in finibus destruit nãm boni quia destruit naturã finis. ex hoc g accipit q ratio boni est ratio finis Contra. cognitõ contracta presupponit cognitionẽ absolutam et absoluta est certior ex pmo metha. si ergo ista est õ deo sub aliqua ratione speciali alia est prior et certior de deo absolute talis non ponitur ergo rc.

Utrum ista scientia sit de omnibus ex attributione ipoꝝ ad primũ eius subiectũ. Q. sic. 4° metha. Eadẽ est scientia de aliquo et de attributis ad ipz et exẽplificat ibi de sano. sed oĩa alia attribuũtur essentialiter ad subiectuz primũ huius. g rc. Contra Augu. 14°. de trini. ca° pmo. neqz huic scientie tribuendum est. rc.

Circa solutionem istaruz questionũ sic procedo. primo distinguo de theologia in se et õ theologia in nobis. 2° assignabo ratõez primi sbiecti. 3° distinguam de theologia qtuz ad partes eius.

De primo dico q cognitio quelibet est in se illa que nata ẽ haberi de obiecto eius fm q natum est manifestare se intellectui pportionato Cognitio aũt eadẽ in nobis est illa que nata est haberi i intellectu nostro de obiecto illo intellecto. Theologia ergo i se talis est cognitio qualẽ natũ est facer obiectũ theologicũ in intellectu sibi pportionato. Theologia vero in nobis talis est cognitio qualẽ intellectus noster natus est habere de illo obiecto. exempluz si aliquis intellectus nõ possit intelliger geometricalia posset autẽ alicui credere de geometricalibus geometria esset sibi fides non scia: esset tamen in se scientia. quia obiectum geometrie natum est facere de se scientiam in intellectu proportionato.

De secundo dicõ q ratio primi subiecti est continere in se pmo virtualiter omnes veritates illius habitus cuius est. Quod pbo pmo sic quia obiectũ primũ cõtinet ppões immediatas quia subiectũ istaꝝ cõtinet pdicatũ et ita euidentiã totius ppõnis. p

põnes autẽ immediate cõtinent ɔclões ꝑ subiectũ ꝓpositionũ imediataꝝ ɔtinet oĩes veritates illius habitus. Probo idem 2°. quia primitas hic accipit ex pri mo posterioꝝ ex diffinitõne vniuersalis ſm ꝙ dicit adequationẽ. obiectũ autẽ se habet ad habitũ sicut causa ad effectuꝫ nõ est enim causa adequata nisi ɔtineat ꝑmo virtualiter totũ effectũ. ꝑ ⁊c. Expo no quod dixi primo virtualiter quia il lud primũ est qȯ nõ dependet ab alio ſꝫ alia ab illo. ita ergo p° ɔtiere est ab aliȷs nõ dependere in cõtinẽdo sed alia ab ip so h° est ꝙ per impossibile circũscripto omni alio manẽte intellectu eius adhuc cõtineret ⁊ nihil aliud cõtinet nisi p rati onẽ eius. Contra istud arguit dupliciť primo sic. Sicut se habꝫ obiectũ primũ potentie ad potentiam ita obiectũ ꝑmũ habitus se habꝫ ad habitũ. sed obiectũ primũ potentie est aliqͩ cõe ad oĩa per se obiecta illius potentie. ꝑ primũ obiec tuꝫ habitus est aliquid cõe ad omnia p se obiecta eius ⁊ nõ aliquid virtualiter cõtinẽs alia. Item 2° quia in sciẽtȷs as signat cõiter pro subiecto primo aliqͩ quod est cõe ad omnia illa que cõsiderã tur in illa scientia. sicut in geometria li nea: in arismetrica numerus. in metha physica ens. Ad primũ respõdeo ꝙ proportio obiecti ad potẽtiam est ꝓpor tio motiui ad mobile vel actiui ad passi uũ. proportõ obiecti ad habitũ est sicut proportio cause ad effectũ. Quãdocũqꝫ autẽ aliquod agens agit in aliqȯ passũ potest quodlibet agens eiusdẽ rõnis in quodlibet passum eiusdẽ rõnis agere. ꝑ prima extrema ꝓportiõis actiui ad pas siuũ sunt cõia ad omnia p se extrema il lius ꝓportõis. nam inter illa cõissima ẽ adequatõ quia in quocũqꝫ est ratio vni us illud respicit quodlibet in quo est rõ alterius. sed prima extrema ꝓportõnis cause ad effectũ nõ sunt cõissima qꝛ inť illa non est adequatio. non eniꝫ sequit si cõmune potest causare habitũ ꝙ specia le possit ⁊ ecõuerso. nõ. n. quodlibet cõ tentũ sub illo cõmuni respicit habitum illũ ut effectũ eius ſꝫ tantũ aliqȯ primũ contentiuũ quod vtualiter continet oĩa ad que habitus se extẽdit. Ad 2ᵐ dico ꝙ multoꝝ habituũ specie differentium potest esse aliquod obiectũ cõe sicut ab obiectis eoꝝ potest abstrahi obiectum cõmune. ⁊ hoc mõ in scientȷs assignat obiectuꝫ commune a quo non est habi tus vnus scdm speciem sed tantuꝫ scdm genus.

De tertio dico ꝙ theologia essentialiter non tantũ conti net necessaria sed etiam contingẽtia. qȯ patet qꝛ omnes veritates de deo siue ut trino siue de aliqua ꝑsona diuina ut cõ parať ad intra sunt necessarie. illa vero in quibus cõparať ad extra sunt contin gẽtes ut ꝙ deus creat ⁊ ꝙ filius est incar natus ⁊ huiusmõi. oĩs aũt veritates ð deo ut trinus siue de ꝑsona determinata sunt theologice. Similiter veritates cõ tingẽtes quia ad nullam cognitõem nã lem spectãt ita ꝙ prime partes integra les theologie sunt due. s. vitates necessa rie ⁊ veritates ɔtingentes.

Ex dictis patet re sponsio ad primã questionẽ. Et primo loquẽdo de theologia in se q̃tuꝫ ad ve ritates necessarias ipius. Dico ꝙ primũ subiectũ theologie in se nõ potest esse ni si deus quod ꝓbo per tres rõnes. Pri ma accipit ex rõe primi obiecti. ⁊ arguo sic. Primũ obiectũ continet virtualiter omnes veritates illius habitus cuius est primũ obiectũ sed nihil cõtinet vtualiť omnes veritates theologicas nisi deus. ꝑ ⁊c. ꝓbatio mioris. nihil aliud cõtinet eas ut causa siue ut illud ad quod habe ant attributõem nisi deus qꝛ deus nulli attribuit nec aliquid ɔtinet eas ut effcũs demonstratõne quia. nã nullus effectus demõstrat deũ trinũ que est potissima

vitas theologica ꝛ similis. 2° sic. The
ologia est de his que sunt soli intellectui
diuino nāliter cognita. ğ est ō aliquo so
li deo naturaliter noto. sed solus deus ē
sibi naturaliter notus: ğ ꝛc. ꝑbatio ꝑmi
.s. añtis. si ista scia est de aliquib' alicui
alīq̄ intellectui nāliter notis. ğ preter ista
aliqua alia sunt cognoscibilia nāliter so
li intellectui diuino qꝛ infinitus est. ꝛ iō
plurimū cognoscitiu' q̄ intellectus fini
tus. igit adhuc alia scia est, supioꝛ q̄ ista
que erit de naturalit notis intellectui in
creato. probatio mioꝛis. qꝛ ois essentia
creata alicui intellectui creato potest eē
nāliter nota. 3° sic. In nulla scia tradit
ita distincta cognitio de aliquo alio qō
nō est subiectū eius primū sicut tradit i
illa que esset de illo ut de subiecto eius
primo: quia in nulla scia tradit ita disti
cta cognitio de nō ꝑ se subiecto sicut de
ꝑ se eius subiecto. tunc. n. nō esset ratio
quare illud subiectū essꝫ magis subiectū
eius q̄ aliud. igit si deus nō sit hic subie
ctū tunc nō tradit ita distincta cognitio
ō deo sicut traderet de eo in aliqua alia
in qua posset esse subiectū sed pōt eē sb
iectū in alia scia. igr illa potest esse prioꝛ
ista. Preter autē istas tres rōnes sunt
alique ꝑsuasiones. Prima talis est. theo
logia ꝶm Aug. 13. de trini. c. 19. pro aliq̄
parte sui est sapia pro aliqua parte sui ē
scia. si aūt essꝫ tm̄ de aliquo non eterno
formaliter de illo esset formaliter scia et
nō sapia aliquo mō quia nec ex primo
subiecto nec ex attributiōe qꝛ eterna nō
attribuūtur tēpoꝛalibus. 2ª ꝑsuasio qꝛ
supioꝛ portio rōnis habet aliquā perfec
tionē propriā sibi correspondentē. ista
aūt si est de subiecto nō eterno ut de pri
mo subiecto cū eternū non attribuat ad
nō eternū sequit q̄ nullo mō est de eter
nis ꝛ ita nullo modo ꝑficit portionē su
pioꝛes rōnis ꝛ ita esset aliquis habitus
intellectus oīno nobilioꝛ isto ꝑficiēs istā
portionē qō est incōueniēs. 3ª ꝑsuasio
est qꝛ ꝶm beatū Aug. 14. de trini. c. 1. vel
4°. ista scia est de illis q̄bus fides gignit
defendit ꝛ roboꝛat. ğ est de illo eodē sub
iecto qō est primū subiectuꝫ fidei sed fi
des est de veritate prima ğ. 4ª ꝑsuasio ē
quia nobilissima scia est circa nobilissi^m
genus. ex. 6. metha. ꝛ ꝑmo de aīa. hec āt
ꝯcedit nobilissima. ğ opoꝛtꝫ q̄ sit de deo
ut de subiecto.

Ex his dictis respō

deo ad secundā. q. ad intellectū cui' po
no exemplū. Homo intelligit ut aīal rō
nale: ut sp̄a: ut mansuetū nā: ut nobilis
simū aīaliū in ꝑmo intellectu intelligit
ꝶm rōem q̄dditatiuā ꝑpriā in 2° in cōi.
in 3°. ꝑ accn̄s. i. in ꝑpria passione. in 4°.
in respectu ad aliō. Sed ꝑfectissima no
titia de hoīe nō potest esse i respectu ad
aliud qꝛ ista ꝑsupponit notitiā absoluti
nec de hoīe sub rōne passionis qꝛ passio
ꝑsupponit notitiā subiecti nec ō homie
in vniuersali qꝛ illa est ꝯfusa. ğ nobilissi
ma cognitio de hoīe est ꝶm rōeꝫ q̄ddita
tiuā. Ita etiā posset poni aliqua scia de
deo sub rōne respectus ad extra ut aliq̄
ponūt sub ratōne reparatoꝛis vel guber
natoꝛis vel capitis ecclesie vel possit po
ni de deo sub aliqua rōne attributali q̄
est quasi passio sicut aliq̄ ponūt de deo
hanc sciam esse sub rōne boni. vel possꝫ
poni de deo sub rōe cōi ꝛ vniuersali ut
entis vel entis infiniti vel necesse esse vl
alicuius talis. Contra istas omnes po
sitiones arguit. ꝛ ꝑmo arguit cōtra istā
de rōne cōi. nullus cōceptus de deo con
tinet virtualiter omnes veritates ꝑprie
theologicas ꝑtinētes ad pluralitatē per
sonaꝝ. nam si sic cū illi conceptus cōes
nāliter cōcipiant a nobis. ğ ꝑpositōnes
immediate de illis conceptibus possent
a nobis nāliter cōcipi vel intelligi. Et ꝑ
illas ꝑpōnes immediatas possemus sci
re conclōnes ꝛ ita totā theologiāꝫ natu
raliter acquirere. 2° quia ex quo cōcep
tus cōes nō sunt soli deo naturaliter no
ti. ğ nec veritates incluse in illis cōibus

cōceptibus de quibus est theologia. ergo si esset de deo sub rōne tali cōi non esset soli deo naturaliter nota. cui⁹ oppositū ostensum est in prima questione. Cōtra aliā positionē de rōe attributali posset argui per easdem rationes. Sed ad huc arguo per alias spāles quia cognitio eius qō quid est est pfectissima ut dicit phus. 7°. metha. ergo cognitō illius eentie est pfectior cognitio ꝙ cognitō ꝓprietatis attributalis que se habet quasi passio huius nature fm Damas. li. pmo. c. 5°. 2° quia si ille ꝓprietates realiter differrent ab eēntia: essentia esset realit cā ipsaꝝ. ergo sicut differūt rōne ita essentia ō sua ratōe habet rationē incausati. ille āt licet p idētitatē cum essentia sint incausate non tamē fm suā rōem formalē primo includūt incausatōnem sui. 3° qr illud fm suā propriā rōem videt esse actuali⁹ in se cui magis repugnat cōicabilitas ad plura ad extra: sed essentie repugnat cōicabilitas ad plura ad extra et nulli ꝓprietati attributali nisi quatenus est illius essentie vel idē illi essentie inqntum infinite. Si vero dicat ꝙ quelibet ꝓprietas est infinita et iō incoicabilis ꝓpter infinitatē. Contra. infinitas ista est i eis ꝓpter idēptitatē eaꝝ cū essentia sicut ex radice et fundamēto omnis perfectōnis intrinsice. Contra viā etiā de respectib⁹ ad extra potest argui sicut contra alias duas vias. Sed facio ratōnes speciales. primo quia respectus ad extra est respectus rōnis. sed scientia non considerans subiectū suū sub ratōne reali nō est realis. sicut nec logica est realis licet cōsideret de rebus ut eis attribuūtur intentiones secunde. ergo theologia non esset realis. 2° quia absolutū et respectiuū non faciunt aliquē vnū conceptum per se. ergo conceptus aggregās illa duo in se est cōceptus vnus per accidens. nulla autem scientia prima est de conceptu vno per accidens quia talis presupponit scientiā de vtraqꝫ parte. et ideo si scientia subalternata sit de aliquo vno per accidens presupponit duas tractantes de partibus illius totius sepatim. Si igitur theologia esset de tali vno per accidens posset esse alia prior ea que esset de conceptu vno per se. 3° nullus respectus ad extra videtur deo necessario conuenire. ergo nihil theologicū necessario conueniret deo ut est subiectū theologie. ꝓbatio cōsequētie. quod cōuenit alicui sub ratiōe non sibi necessario inherentis non conuenit illi necessario. sed respectus ad extra est huiusmodi. ergo etc. et ita nulla veritas theologica necessaria esset. Et hec conclusio ꝓbatur per primā et secundam rationes positas ad primam questionem scilicet de ratione primi obiecti et de notis soli deo naturaliter. Concedo igitur 4ᵐ membrum. s. ꝙ theologia est de deo sub ratiōe qua est hec essentia sicut perfectissima scientia esset de homine si eēt secūdū ꝙ homo non autem sub aliqua ratione vniuersali vel accidentali.

Ad primam questionem de theologia nostra dico ꝙ quando habitus est in aliquo intellectu habens euidentiam ex obiecto: primum obiectum illius habitus ut est illius nō tantum continet virtualiter illum habitum sed ut notum illi intellectui continet ipsum habitum ita ꝙ notitia obiecti in illo intellectu continet euidentiam habitus ut in illo intellectu quia intellectus cognoscens tale obiectum potest elicere omnem conclusionem huius habitus. In habitu vero non habēte euidentiam ex obiecto sed causatam aliunde ꝙ ab obiecto noto. non oportet dare primum obiectum eius habens duas dictas cōditiones immo neutram oportet dare qr pinde est habitui ut i hoc ac si esset de ꝯtingētibus q̄ neutro mō hñt

obiectũ primũ. tali ergo habitui nõ euidenti ex obiecto dat subiectũ primũ de quo pmo noto .i. pfectissimo pmo .i. immediate insunt pme veritates habit' illius. theologia aũt nostra est habitus nõ habens euidentiaʒ ex obiecto etiã illa q̃ est in nobis de theologicis necessarijs ñ magis ut in nobis habet euidentiam ex obiecto cognito q̃ illa que est de ꝯtingẽtibus ꝫ theologie nostre ut nostra est nõ oportet dari obiectũ primũ nisi primuʒ notũ de quo noto immediate cognoscãtur prime veritates. illud primũ notum est ens infinitũ qꝛ iste est conceptus pfectissimus queʒ possumus habere de illo qd̃ est in se primũ sbiectũ qd̃ tñ neutrã predicatoꝝ cognitionũ habet qꝛ non ꝯtinet habitũ nostrũ vtualiter in se nec m'to magis ut nobis notũ ꝯtinet ipsuʒ habituʒ. tñ qꝛ theologia nostra de necessarijs est de eisdeʒ de quibus est theologia in se ideo sibi assignat subiectũ primũ q̃ ad hoc q est veritates ꝯtinere in se ꝛ h' idẽ qd̃ est primũ subiectũ thologie in se sed qꝛ illud nõ est nobis euidẽs iõ nõ cõtinet istas ut nobis notũ imo non est nobis notũ. Si arguis ꝫ nõ est primũ obiectũ nostri habitus. Rñ' veꝝ est non est primũ subiectũ dans euidentiã sꝫ sbiectũ primũ ꝯtinẽs oĩs veritates natũ dare euidentiã si ipsuʒ cognosceret ꝛ hec dicta sunt ad duas questiones de theologia necessarioꝝ.

Nunc autez uidendum est de veritatibus ꝯtingentib' theologicis quid sit primũ subiectũ theologie. Et quo ad istas dico q nullũ subiectũ vtualiter ꝯtinet veritates nisi necessarias de ipo qꝛ ad ꝯtingẽtes de ipso equalit' se habet ex se ꝛ ad oppositas. Tñ cõtingentiũ est ordo qꝛ aliqua est pma va contingẽs ꝛ ita subiectũ primũ multaꝝ veritatũ contingentiũ põt poni illud d̃ quo pmo .i. imediate dr̃ pdicatũ prime cõtingẽtis que est quasi primũ pncipiũ in ordine cõtingentiũ vel predicata pluriũ primaꝝ ꝯtingentiũ si plures sunt p̃me. Dicit autez primũ subiectũ prime veritatis contingẽtis qd̃ visuʒ ut tale natũ est pmo videri cõiungi cũ predicato illo qꝛ primũ notũ in ꝯtingẽtibus non ẽ nisi p intuitiõem extremoꝝ. ꝫ primũ intuibile cui insit primũ predicatũ prime veritatis ꝯtingẽtis est primũ subiectum oĩuʒ veritatũ ꝯtingentiũ ordinataꝝ. Ex his ad ppositũ dico q essentia diuia est primũ subiectũ theologie ꝯtingẽtis: ꝛ hoc mõ sumpta quo pdictũ est ipsam esse subiectũ primũ theologie necessarie ꝛ hoc tam huius theologie ꝯtingẽtis in se q̃ ut est in intellectu diuino ꝛ beatoꝝ Toti' igr̃ theologie in se ꝛ dei ꝛ beatoꝝ primũ subiectũ est eẽntia diuina ut hec cui' visio a beatis est sicut in methaphysica cognitio entis. ꝛ iõ beata visio non est theologia sed est quasi pfecta incomplexa apprehẽsio subiecti pcedẽs nãliter sciaʒ theologie. subiectũ vero theologie nostre ꝯtingẽtis videt idẽ subiectũ pmũ qd̃ ꝛ necessarie ꝛ h' mõ supra exposito qꝛ nõ ut ꝯtinẽs vtualit' in se habitũ etiaʒ si intuitiue videret sed ut cognoscibile a nobis pximũ illi cui intuitiue noto na'tũ esset predicatũ pme ꝯtingẽtis euidẽt inesse. Cõtra videt q verbũ sit subiec'tũ adequatũ theologie ꝯtingẽtiũ tã illi' ꝯtingẽtis in se q̃ ut est i intellectu diuio qꝛ est primũ subiectũ oĩuʒ articuloꝝ reparatõis nostre. Rño. aliqd̃ ꝯtingens põt primo dici de verbo ꝛ aliqd̃ de spũ sancto ꝛ aliquod de deo trino ut creare erũt igit psone quasi ptes subiecti. sicut etiã aliqua necessaria sunt pmo vera de diuersis psonis.

Ex predictis apparet improbatio illius opinionis que ponit xpm esse primũ subiectũ qꝛ tũc veritates necessarie de pr̃e ꝛ spũ sancto non essent theologice. puta pr̃ generat: spũs sctũs pcedit. nec vitates ꝯtingẽtes de eis

puta pater creat p filiū. spūs sanctus tē
paliter missus est visibiliter ꝛ inuisibiliṫ
nec veritates necessarie de deo trino ut
ꝙ est oīpotens imensus. nec cōtingentes
ut deus creat. gubernat mūduȝ. remittit
peccata. punit. p̄miat. ꝛ hꝰ. ꝯn̄e oīs ꝓ
banṫ qꝛ ad nullā sciam p se pertinet aliq̄
veritas nisi sit de sbiecto p̄mo vel de eiꝰ
parte subiectiua vel integrali vel eēntia
li. vel de aliquo essentialiter ad subiectū
attributo sȝ patet ꝙ pater vel spūs sctūs
vel trinitas nō est xp̄s nec ps aliq̄ aliq̊ꝝ
dictoꝝ modoꝝ nec attributū ad xp̄ȝ es
sentialiṫ. tū qꝛ xp̄us cū dicat duas nās ꝛ
hoc inq̄tū est subiectū ꝺm ponētes illud
sequiṫ ꝙ ut habēs naturā creatā erit eēn
tialiṫ p̄oꝛ patre vl' spū sancto vel trinita
te: qꝛ essentialis attributio nō est nisi ad
essentialiter prius. tum qꝛ xp̄us ꝺm diui
nitatē etiā nō habet aliquā talē prioꝛita
tem ꝺm quā posset pater vel trinitas ad
xp̄m attribui. Contra istā etiā opi. fūt
due rōnes vltime posite .s̈. in solutōe 2[e]
q. cōtra opi. de respectu ad extra. Con
tra idem est p̄ma rō posita ad solutiōeȝ
p̄me. q. qꝛ veritates necessarie de patre
ꝛ de spū sancto ꝛ de trinitate impossibi
le est ꝯtineri v̇tualiter p̄mo in xp̄o qꝛ si
verbū incarnatū nō fuisset ille veritates
necessarie nihil minus fuissent. 3[a] ēt ibi
dē videlȝ ad hoc qꝛ nō esset tradēda hic
aliqua noticia de deo nisi ut includiṫ in
xp̄o hoc est ut de v̇bo tm̄ ꝛ ita non esset
distinctissima noticia de deo qua tradi
posset. igr̄ eēt alia p̄oꝛ req̄renda. Ad hꝰ
etiā faciunt alique ꝑsuasiones ibi posite
qꝛ ista vnitas que est xp̄i ut ē suppositū
vnū in duabꝰ naturis nō est, vnitas eter
na. istā aūt oȝ ponere foꝛmalē vnitatē p̄
mi subiecti. ḡ primū subiectū vt primuȝ
nō est aliquid eternū. Jlla etiā ꝑsuasio
de fide videṫ ꝯcludere. nō. n. est credituȝ
vel veꝝ theologicū hūc hoiem esse cru
cifixū nō implicādo verbū in subiecto.
qꝛ hunc hoiem in cruce potuerūt iudei
videre. Sȝ creditū est ꝛ veꝝ theologicū
verbū esse hoieȝ de virgine natū: verbū
esse hoiem crucifixū: verbū eē hoiem re
surgentē: ꝛ sic de aliȷ̄s articulis ꝑtinētibꝰ
ad hūanitatē. ꝑtinētes aūt ad diuinitatē
pȝ ꝙ non ꝯueniūt p̄mo xp̄o ut xp̄us est
sed aliqui aliȷ̄s ꝑsonis: aliqui trinitati. ḡ
obiectū adequatū theologie nō est xp̄us
sed aliquid quasi cōe v̇bo de quo primo
traduntur articuli ꝑtinētes ad repatōnem
ꝛ patri ꝛ spūi sancto. s. de quibꝰ sunt ali
que theologice veritates. Videṫ igr̄ di
cendū ꝙ sicut si in medicina coꝛpus hu
manū sit primū subiectū de quo cōside
raṫ ibi ut passio sanitas ꝛ infirmitas si
spēs coꝛporis humani essent coꝛpus sic
mixtū ꝛ sic puta coꝛpus sanguineū ꝛ coꝛ
pus fleumaticū ꝛc̄. hoc totū coꝛpus san
guineū sanū nō essȝ p̄mū subiectū. tū qꝛ
nimis ꝑticulare. tū qꝛ includit passionē
ꝯsiderandā de subiecto que non pōt esse
ratio subiecti: qꝛ subiectū ut subiectuȝ ē
p̄us natura passione ꝛ ita passio eēt p̄oꝛ
seipsa. ꝛ breuiter q̇cquid diceret de aliq̄
medicina tradita. s. ꝙ esset de tali ꝑticu
lari ꝛ de ente p accn̄s saltē impossibile es
set primā sciaȝ de coꝛpe hois esse de coꝛ
poꝛe hois sanguineo sano imo siqua eēt
de ipso alia posset esse prioꝛ. s. de coꝛpe
hois in cōi qꝛ ipȝ in cōi hȝ aliq̄ passiōes
cognoscibiles de ipso p rōem cōem ut ē
prioꝛ inferioꝛibus siue de coꝛpe sangui
neo cuiꝰ rō est ṅāliter p̄oꝛ coꝛpe sangui
neo sano: ꝛ ista ratō prioꝛ ꝯtinet v̇tualiṫ
aliquas passiones ꝺ coꝛpe hois sano qꝛ
ꝛ eius ratio p̄cedit coꝛpus sanguineū sa
nū. Jta in ꝓposito xp̄us dicit verbū ho
minē ꝺm Damas. li. 3°. ca°. Ante igiṫ no
ticiā que esset ꝺ xp̄o ut de p̄mo subiecto
nata esset alia esse p̄oꝛ de v̇bo siqua sibi
insit p rōem qua verbū ꝛ ante istā alia
de deo q̄ꝑtū ad illa que insūt p rōem dei
ut est cōis tribus ꝑsonis. Si igiṫ theolo
giā tenemꝰ ꝺm se eē pmā noticiā ipa nō
erit p̄mo de xp̄o ꝛ si eque est de veritati
bus cōibus ꝛ ꝓpriȷ̄s tribus ꝑsonis ipa n̄
erit de aliqua ꝑsona ut de subiecto ade

quato sed de deo ut est cõis tribus ꝑsõis
Et tunc saluabit ꝙ ois veritas theolo-
gica vel est de ꝑmo subiecto puta que in
est deo per ratione dei vel quasi de ꝑte
subiectiua ꝑmi subiecti puta que est pro
pria alicui ꝑsone aut de aliquo quod at
tribuit ad subiectũ primũ vel quasi ꝑtẽ
sbiecti utputa de creatura ꝗtũ ad respe
ctũ quẽ habet ad deũ ut deus ⁊ de nata
assumpta ꝗtũ ad respectũ quẽ habꝫ ad
verbũ substãtificans.

Aliter tamẽ põitur

xp̃m esse subiectũ primuꝫ ſm Linco. in
exameron. ⁊ hoc ut xp̃us est vnũ triplici
vnitate. quaꝝ ꝑma est ad patrẽ ⁊ ad spꝫ
sanctũ. 2ª verbi ad nãm assũptã. 3ª xp̃i
capitis ad mẽbra. Et ꝑ ista opi. de xp̃o
vr̃ esse prima rõ posita ad primã. q. Et
penultima qꝛ septẽ articulos fidei ꝑtinẽ
tes ad hũanitatẽ non ꝯtinet deus ut sb-
iectũ qꝛ per nãm diuinitatis nõ ꝯueniũt
deo. illud aũt subiectũ primũ ꝯtinet pas
sionẽ ꝑ cuiꝰ formã passio sibi inest. xp̃s
aũt ⁊ istos cõtinet qꝛ ſm hũanitatẽ sibi
insunt. ⁊ preter hoc xp̃us ꝯtinet realiter
alios ꝑtinẽtes ad deitatẽ qꝛ ſm diuinita
tẽ illa dicunt inesse sibi. Itẽ sbiecta ꝑtiũ
doctrine debẽt ꝯtineri sub subiecto totiꝰ
vel ut ꝑtes subiectiue vel ut quasi ꝑtes i
tegrales nõ aũt ꝯtinent sub deo sic subiẽ
cta partiũ sacre scripture. Qd̕ probat ꝑ
glosas multas in principijs libroꝝ assig
nãtes cãs mãles aliquas q̃ nõ sũt aliqd
dei. vnd̕ sup Osee dicit glosa ꝙ materia
libri Osee est decẽ tribus. Preterea in
aliquo libro scripture nihil ꝓpriũ de deo
narrat. qꝛ nullũ factũ ibi narrat vbi req̃
rat ex ꝑte dei aliquid nisi iſluẽtia tm̃ ge-
neralis. ergo talis liber nõ est de deo. Ad
primũ dico ꝙ veritates enũciate ꝯtingẽ
ter de xp̃o in nullo subiecto ꝯtinent vtu
aliter sicut subiectũ dr̃ ꝯtinere passionẽ
qꝛ tunc inessent necessario. tñ habent ali
qd̕ subiectũ de quo imediate enũciatur
⁊ ꝑmo illud est verbũ nã veritates the-
ologice de incarnatõe passione natiuita
te ⁊c. sunt iste verbũ est factũ homo: ver
bũ est hõ natus: verbũ est hõ passus ⁊c
Cũ dicis passio inheret ſm nãm huma-
nitatis. Rñº humanitas nõ est rõ ꝑmi
subiecti ad qd̕ stet resolutõ sed est quasi
passio ꝑor medians inter primũ subiec-
tũ istaꝝ veritatũ qd̕ est verbuꝫ. ⁊ alias
posteriores passiones ut natus ⁊c. patet
eni ꝙ humanitas non põt esse rõ sbiecti
respectu passionis ꝑme quẽ est eẽ incar-
natũ qꝛ illud dr̃ de verbo nõ preintellec
ta humanitate in ipso ut in subiecto.
Ad 2m dico ꝙ sufficeret scie subiectoruꝫ
partialiũ attributõ ad primũ subiectuꝫ
qualis attributio ad deũ põt saluari cu-
iuscũqꝫ mãe assignate ꝑ glosas adductas
Aliter tñ põt dici ꝙ mã cuiuslibet libri
est deus de quo ibi narrat qũo genꝰ hu-
manũ gubernauerit sed gens ut persona
gubernata est mã remota ⁊ ita intelligẽ
de sunt glose tales. Per hoc patet ad
3m qꝛ licet esset aliqs liber nullũ dei mi-
raculũ ꝯtinens tñ quilibet ꝯtinꝫ ꝓuidẽ
tiã ⁊ gubernatiõem dei circa hominẽ in
cõi vel determinatã gentẽ vel ꝑsonã in
tantũ ꝙ si eandẽ historiã de Pharaonẽ
scribat Moyses in Exo. ⁊ aliqs egyptiꝰ
in cronicis egyptioꝝ subiectuꝫ historie
Moysi est deus de quo tradit ibi guber
natio hoim misericordiẽ liberãdo iude
os oppressos iuste puniẽdo egyptios op
pressores sapiẽter ordinãdo formã libe-
rãdi ꝯgruam ad hoc ut populus libera
tus legẽ gratanter acciperet potẽtis tot
sibi propria signa faciẽdo. subiectũ vero
hystorie historiographi esset regnũ vel
rex uel populus egypciacus cuiꝰ actiões
⁊ casus circa ipsos ꝯtingẽtes ipse inten-
dit scribere ita ꝙ incidens est sibi qd deꝰ
fecerat sed principale quid gens sua fece
rit vel passa sit. principale aũt est Moy
si quid deus egerit vel ꝑmiserit sed q̃si i
cidẽs est sibi circa quã mãꝫ hoc ꝯtigerit
Et dato ꝙ alicubi nullũ miraculũ enar
ret: tñ quid deus ꝑmiserit assistẽdo ſm

cōez influentiā ꝛ nō impediēdo hoc ꝑn/cipaliter intendit in liº illo inq̄tū est ps scripture ꝛ qualiter illud ꝯuenīēter or/dinatū sit ad bonū alioꝝ si fuit ordina/bile vel iuste punitū si fuit malū. hoc fre quenter addit in liº eodē vel alio. aut si ꝑmissuȝ fuit nec hic punitū nō tacet scri ptura alibi ō illo in generali quod alibi punietur.

Ad primum argu

mentū prime questiōis ad Boetiū dico ꝙ loquit ibi de subiecto accn̄tis ꝛ nō de subiecto ꝯsideratōnis. Ad aliud de 2º phy. dico ꝙ intelligit de mā ex qua non in qua vel circa quā. Uel melius ꝙ sb iectū scie ꝓm veritatē nō pertinet ad ge nus cause mālis sed ad genus cause effi/ciētis. dr̄ tn̄ subiectū scie mā per quādaȝ silitudinē ad factōnē vbi simul ꝯcurrūt rō obiecti circa qd. ꝛ rō materie suscep/tiue qꝛ factio est actus trāsiens extra nō sic est de actu ꝓprio scie tn̄ intelligit tras ire qꝛ nō terminat in se sed ad aliud c̄ca qd est licet non recipiat in illo circa qd est sed manet in sciēte. Et ꝓpter hanc ꝓ prietatē māe. s. esse circa qd subiectū dr̄ mā respectu scie ꝛ actus eius. Ad illō de ꝑmo posterioꝝ dico ꝙ sbiectū cuius/libet scie nāliter inuēte est aliqd vniuer sale iō subiectū talis scie oȝ ꝙ habeat ꝑ/tes subiectiuas. istius aūt scie subiectū ē essentia hec ut singularis qꝛ imꝑfectōis est in natura creata vl̄i ꝙ in mīris singu laribus diuidat. ista igit imꝑfectōe abla ta remanet ꝙ ista scia est scibilis sine di/uisibilitate eius in ptes subiectiuas. Tn̄ posset dici ꝙ persone diuine sunt quasi ptes subiectiue ipsius eēntie diuine sȝ es/sentia in eis nō numerat. Q aūt addit de passionibus dicūt aliqui ꝙ attributa sunt quasi passiones huius essentie. Sȝ hoc non valet qꝛ ꝯsideratio attributoꝝ nāliter a nobis intelligibiliū est ꝯsidera tio methaphysica nisi sint aliqua attri/buta ꝑ se tm̄ ꝯuenientia huic essentie ut hec ꝛ nō ut a nobis nūc nāliter intelligit cōfuse. Q aūt accipit ꝙ passio est extra essentiā subiecti hec est vera vbi passio est realiter causata a sbo. sed in diuinis il lud quod habet rationē passionis non est causatū qꝛ per idētitatē transit in eēn tiā. tn̄ q̄tum ad scibilitatē scit per eēntie rōnem ac si esset realiter distincta ab es/sentia. Q 3º dr̄ de ꝑncipio subiecti. dico ꝙ non opȝ ꝑncipia scibilis esse ꝑncipia i se ipsius subiecti qꝛ entis inq̄tuȝ ens qd ponit subiectū methaphysice nulla sūt ꝑncipia qꝛ tunc essent cuiuslibet entis. sȝ oportet cuiuslibet subiecti esse ꝑncipia ꝑ ꝓpones ꝑ se note. hoc modo cuiuslibet subiecti possunt esse principia q̄tūcūqȝ in ꝑncipianti respectu suaꝝ passionum

Ad alia 2ᵉ vie ad primuȝ dico ꝙ illa auctas exprimit mām huius scie in cōi non subiectū primū formale. Ad aliō dico ꝙ quicūqȝ sensus in vna pte scripte non est lr̄alis in alia pte est lr̄alis ꝛ iō lȝ aliqua ps scripture habeat diuersos sen sus tn̄ tota scriptura habet oīs sensus istos pro sensu lr̄ali. Ad 3ᵐ dico ꝙ ar gumentū est ad oppositū duplicit. ꝑmo quia homo ponitur subiectum moralis scientie vel medicine pro eo quod conti net virtualiter oīes veritates illius sci entie. nam corpus humanū continet vir tualiter ratōnem sanitatis. ideo eniȝ sa/nitas hominis est talis quia corpus hu manū est sic ꝯplexionatū. Silr̄ aīa hoīs ꝯtinet virtualiter rationē felicitatis na turalis sicut patet ex primo ethi. vbi ex ratōne anime concludit ratio felicitatis naturalis hominis non sic homo conti net rationē finis huiꝰ scientie quia finis supernaturalis vel obiectuȝ eius non in cluditur in ratōne hominis: ꝛ ideo non potest esse subiectum huius scientie pri muȝ. 2º sic. homo est finis vltimus ista rum scientiarū ad quem tam sanitas ꝙ

felicitas naturalis ordinatur probatio. q̃a omnis amor concupiscentie presupponit amorem amicitie. sanitas autem vel felcitas amat amore concupiscētie ideo illō qō amatur amore amicitie est vlterior finis q̃ aliqō illoꝝ. sed istud ē corp' ex vna pte ⁊ aīa ex alia. igit si hō ſm corpus vel aīam ē sbm̄ huius sciētie seq̃tur q̃ finis ē sbm̄ huius scie. Ad 4ᵐ dico q̃ prima ꝓpositio ē falsa. q̃a nihil aliud est finis scie q̃ attingere per actū ꝓprium obiectum illius scientie. n̄ q̃ inducat aliquam formam per actuꝫ suum in obiectum. quia scia non ē aliqua qualitas factiua.

Ad primum argumentū scōe q̄ōnis qn̄ arguitur p' hugonem ⁊ Cassiodorum dr̄ q̃ loquūtur h̄ non de formali subiecto sed de materia ꝓxima de qua diffusi' tractatur in scriptura ꝓpter ordinē immediatiorē quē hꝫ ad finē. Ad ſm dico q̃ metha. n̄ est de deo tanq̃ de primo subiecto qō ꝓbatur. quia preter scientias spāles oꝫ esse aliquam communem in qua ꝓbētur in cōi oīa que sunt coīa illis specialibus. igitur preter scientias speciales oꝫ eē aliā cōem de ente in qua tradat ꝯgnitio passionū de ente q̄ supponitur i aliis sciētijs spālibus. si igit aliqua ē nāliter de deo prer istā ē alia ō ente naturaliter scita inquantum ens. ¶ Cū vero ꝓbat q̃ est scia de deo p phm̄. 6. metha. ¶ dico q̃ ratō eius sic concludit. nobilissima scia ē circa nobilissimū gen' l' vt pmū obiectū. ul' vt consideratū in illa sciētia pfectissimo modo q̄ pōt considerari in aliqua scia nāliter acq̄sita: deus vō ⁊ si nō ē sbm̄ primum in metha. est tn̄ ꝯsideratū i illa scia nobilissimo mō q̄ pōt in aliqua scia ꝯsiderari nāliter acq̄sita. ¶ Ad ꝯmētatorem pmo phy. dico q̃ Auicen. cui ꝯdixit bn̄ dixit ⁊ ꝯmētator male. qō ꝓbat pmo q: si aliquas sb̄stātias sepatas esse eēt ~~subiectū~~ suppositu in sciētia methaphysice ⁊ ꝯclusū in nāli scia. ḡ scientia nālis esset simplr̄ pōr tota methaphysica q: phia nālis ostēderet de subiecto methaphysice si est qō supponit toti cognitōni scie methaphysice. ¶ 2° q: per omnē ꝯditionē effectus pōt demōstrari de cā quia est quā impossibile est ineē effectui nisi causa sit. sed multe passiones ꝯsiderant in methaphysica quas impossibile est inesse nisi ab aliqua cā pma taliū entiū. ḡ ex illis passionib' methephysicis pōt demōstrari aliquā primā cām istoꝝ entiū esse. mior ꝓbat. q: multitudo entiū depēdentia ⁊ ꝯpositio ⁊ hi'. q̄ sunt passiones methaphysice oñdūt aliquod esse actu simplex independēs ⁊ necesse eē. multo etiā pfectius oñdit primā cām esse ex passionibus causatoꝝ consideratis in methaphysica q̃ ex passiōib' nālibus vbi ostendit primū mouēs esse pfectior. n. cognitio ⁊ imediatior est de pmo ente cognoscē ipsum ut primū ens uel ut necesse eē q̃ cognoscere ipm ut primū mouens. ¶ Ad aliud dico q̃ respect' finis nō est ratio nobilissima cognitiōis sed illud quod est finis sicut ratio fundamētalis illius respectus: deitas aūt ē rō fundamētalis respectu finis ut finis ad creaturas. igr̄ deus est primū obiectum quod cōcedo ⁊ ita argumentū est in oppositū. ¶ Cū autē oñdit de bonitate ex 2° metha. dico q̃ si p aliquā appropatōem bonitas sit fundamētū finis tn̄ diuinitas est radicale ⁊ primū fundamentū ipsius bene aūt sequit si nō est finis vltimus q̃ nō est bonū q: ⁊ si nullū est pfectū bonū. nullū est bonū. nullū aūt bonū est pfcm̄ qō ordinat ad aliud q: qō est tale habet bonitatē diminutā. Si ḡ qōlibet ordiatur ad aliud nihil est bonū. nō opꝫ autē bonitatē eē propriā ratōem finis sed eēntia magis erit propria ⁊ fundamentalis ratio. ⁊ per hec patet ad dictum Auic. 6. methaphy. q̃ non debet intelligi de fine sed de ratione fundamentali ipsius finis.

Ad tertiam questõ

nẽ vĩ ꝓbabiliť posse dici ꝙ theologia ñ est de oĩb' scibilib':qꝛ q̃dditates distincte ab eẽntia diuia:ut ẽ hec eẽntia singularis ꝯtinẽt ꝑmo multas v̾itates ꝺ se qȯ ꝓbať:qꝛ ꝑ impossibile circũscripto omni alio:si ille q̃dditates eẽnt increate adhuc ꝯtinerẽt tales v̾itates:sicut patꝫ de linea ⁊ de numero quãtũ ad ꝓpões immediatas de eis.¶ Fm h̾ posset poni ꝙ i intellectu diuĩo eẽnt hĩtus distincti sciales fm rõem:utpote theologia eẽt quaꝫ cãret eẽntia diuia ut hec in intellectu ei' geometria aũt in intellcũ eius eẽt q̃ v̾tute linee eẽt in intellc̃u ei'.⁊ sic de arismetrica v̾tute nũeri.⁊ sic de alijs.¶ Contra illud arguiť tripľr.ꝑmo quia vilesceret intellectus diuin':ꝓ eo ꝙ patereť ab aliquo alio ab eẽntia sua.nã in isto instãti nãe in q̊ intelligit lineã adhuc eẽt q̃si in põ ad v̾itates cognoscẽtes exñtes i linea ⁊ v̾tute illius q̃dditatis cog̊scit.g̊ linea q̃ si effectiue impꝛimeret cognitõem istaruꝫ v̾itatũ in intellectu diuino.⁊ ita linea ẽ motiua intellcũs diuini.¶ 2° sic:oĩs potentie actuabilis a diuersis obiectis ꝑ se v̾tute ꝓpꝛia coꝝ ꝑm̃ obm̃ ẽ aliqȯ cõe eis. sꝫ si linea v̾tute sua causet v̾itatẽ in intellectu diuĩo.pari rõne ⁊ alie res cãbunt v̾itatẽ i intellcũ eius.⁊ ita ꝑmũ obm̃ intellcũs diui est cõe eis:⁊ nõ eẽntia diuia singularis.nec obstat ꝙ obiecta alia attribuunť ad eẽẽtiã suã.ita.n.alia entia attribuunť ad s̾bam:⁊ tñ obm̃ intellcũs nr̃i est ens.¶ 3° qꝛ si eẽntia sua est ꝑmũ obiectũ pꝫ ꝙ nõ cõitate ꝑdicatõis.g̊ est ꝑm̃ fm v̾tutẽ.nõ aũt eẽt ꝑmũ obiectũ v̾tualiť si q̊lꝫ aliud v̾tute ꝓpꝛia imutaret intellcm̃ eius.¶ Jõ dico aliť ꝙ diuia theologia est de oĩbus cog̊scibilib':qꝛ obm̃ ꝑm̃ theologie sue facit oĩa alia actu cognita in intellectu suo.ita ꝙ in ꝑmo sig̊ natuř est eẽntia sua ꝑmo cognita i intellcũ suo:⁊ in 2° sig̊ nature q̃dditates v̾tualiť cõtinẽtes v̾itates ꝓpꝛias:in 3° aũt sig̊ sũt iste v̾itates v̾tualiter ꝯtente in illis q̃dditatibus sibi note.⁊ nõ est oꝛdo scd̃i ad t̾tiuꝫ fm cãlitatẽ q̃si ille q̃dditates causent aliq̃d in intellectu eius.sꝫ est tm̃ oꝛdo effectuũ eẽntialiť oꝛdinatoꝝ respectu eiusdẽ cãe:puta ꝙ eẽntia sua q̃i ꝑus nã cãt illas q̃dditates sibi notas q̃ v̾itates de eis fiant note.Exm̃ si sol illuminaret aliquaꝫ ꝑtem ꝓpinquã sibi.⁊ alia ꝑs remotioꝛ nõ esset illuminabilis nisi a sole ꝓpter eius opacitateꝫ.sol illuminaret partem aliã remotã.nõ aũt ꝑs illuminata ꝑmo esset cã' illuminatõis secunde.esset tñ oꝛdo inter ꝑtem ꝓpinquã ⁊ remotã sicut oꝛdo effectuũ eiusdẽ cãe ⁊ tñ nõ est oꝛdo cause ad effectũ:quia pars illumiata nihil agit in partẽ opacã remotam. Jta in ꝓposito hec eẽntia dei in intellcũ suo facit alias q̃dditates actu notas.⁊ quasi posterius nãliter facit v̾itates illas i istis cõtentas notas intellectui illi.tñ ille q̃dditates finite nullã v̾tutẽ hñt respectu intellectus diuini imutãdi.quia intellcũs diuinus nõ est natus ꝑfici ab illis quidditatibus:quia ille est infinitus ⁊ ille q̃dditates finite.⁊ infinitum a finito nllõ mõ ꝑficiť.ita ꝙ si in tertio instanti nature diuina natura nõ moueret ad vlteriorem noticiã v̾itatũ nunq̃ intellectus intelligeret eas:quia a nullo alio motiuo illam noticiã posset habeř. Sic ergo deus de omnibus cog̊scibilibus solũ habꝫ cognitõem theologicã:qꝛ tm̃ v̾tute ꝑmi obiecti theologici actuantis intellectuꝫ eius.ita ꝙ theologia dei nõ est tm̃ ꝺ oĩbus:sꝫ est etiã oĩs cognitõ possibilis hñi a deo de eis.⁊ absolute ipsa est de quocunq̄ oĩs cognitio nõ includẽs aliquaꝫ imperfectõem ex se:qꝛ ipsa sola de q̊cunq̄ cognoscibili nõ includit limitatiõem. q̊lꝫ aũt alia qꝛ est a cã limitata includit necẽo limitatõem.¶ Sed de intellectib' creatis beatoꝝ aliť est:qꝛ intellect' eoꝝ nati sunt imutari a quidditatibus creatis ad cognitõem veritatum inclusaruꝫ i eis:⁊ ideo pꝛeť istã veritatẽ theologicã

quã hñt de illis q̃dditatibus ut oñsis in eẽntia dei pñt hr̃e nãlem cognitiõem de eis ex ꝓpria motõe eoꝝ. theologia igit beatoꝝ de q̃buſdã creatis nõ est ois cognitio possibilis de ipsis tali intellectui. ❡ Sed dubiũ est an sit de oib' lz aliq̃ alia sit de q̃buſdã cog̊ſcibilibus ❡ Hic distinguendum est de theologia in se ꝛ ut est hitus pficiẽs intellcm̃ creatũ btm̃. ❡ pmo mõ est de oib' ſcibilib': q2 oia alia nata sunt sciri v̇tute pmi obiecti thologici. ❡ 2° mõ dico ꝙ possibile ẽ eã esse de q̊cunq3 imo ꝛ de oibus ſcibilibus: q2 ſcibilia ñ sunt infinita. ❡ De facto aũt nõ hz limitatõem nisi ex volũtate dei ostendẽtis aliquid in eẽntia sua: ꝛ iõ actualit theolo^{a} eoꝝ est de tot q̊t volũtarie deus oñdit eis in eẽn^{a} sua. ❡ De theo^{a} ãt nr̃a dico: ꝙ ipsa nõ est actualr oium ſcibiliũ pro statu isto: q2 sicut theo^{a} beatoꝝ hz t̃mi nũ ita ꝛ nr̃a ex uoluntate dei reuelantis. t̃minus aũt p̃fixus a volũtate diuia q̃ntũ ad reuelatõem generalẽ ẽ eoꝝ q̃ sit in sacra scriptura: q2 sicut hr̃ in Apoc. vltimo. Qui apposuerit ad hec apponet ei deus plagas q̃ apponunt in li. isto. igitur theolo^{a} nr̃a de facto nõ est nisi ð his que ↄtinentur in scriptura. ꝛ de his que pñt elici ex ipsis. ❡ De possibilitate theo^{e} nr̃e dico ꝙ nõ pot esse de omnib'. ❡ tum ꝓpter defectũ intellectus nr̃i nõ potẽtis in spãli ↄcipe multas q̃dditates. reuela^{o} aũt ſm cõem legẽ nõ est nisi de his q̊rũ termini nãlr pñt ↄcipi a nobis. ❡ tũ ꝓpter defectũ theo^{e} nr̃e: q2 nõ põt esse cum cognitõe euidẽti de eisdẽ cognoſcibilibus ſm aliq̊s. ꝛ p ↄñs de nãlit nobis cognitis nõ põt stare theo^{a} nr̃a reuelata. ❡ Tum ois theologia siue nr̃a siue beatoꝝ siue dei est de oibus entib' q̃ntũ ad aliqua ð eis cognoſcibilia. ſ. q̃ntũ ad respect' q̊s hñt ad eẽntiã diuinam ut est hec eẽntia q2 respectus nõ põt cognosci sine cognitõe amboꝝ extremoꝝ. ꝛ ita respectus q̃ est ad hanc eẽntiã ut h nõ põt cognosci sine cognitõe h' essentie ut h. ❡ Sic g̊ ut uere dicat theo^{a} est de oibus ꝛ est omis cognitio nõ includẽs imꝑfectõem: iõ in intellectu dei qui nõ põt hr̃e aliquaz cognitõem impfectã ẽ ois cognitio. nõ tñ ẽ ois cognitio simplr: q2 p̃ter eã põt hr̃i alia cognitõ de alia q̃dditate spãli mouẽte intellcm̃ creatũ. Ipa etiã sola ẽ cognitio de oib' q̃ntũ ad aliqua cognoſcibilia ſ. quantũ ad respectuz eoꝝ ad hanc eẽntiã ut hec: si tñ hec eẽntia ut hec iminet respectũ creature ꝛ nõ sub rõe alicui' attributi nãliter a nobis intelligibilis. ❡ Et est forte rõ vna quare nõ possum' scire de intellectu creato ꝙ ordinat ad hunc finẽ ut hũc: q2 nõ possum' cog̊ſcẽ respectũ fundatũ in nã intellectuali ad istã essentiã tanꝙ ad finẽ ꝓpriũ: q2 nec extre^{m} ad qð est respect': iõ nec rõem imaginis respectu illius nãe in se sicut sci loquunt de imagine. ❡ Ad pmũ argumentum dico ꝙ concludit de theo^{a} non in se sed ꝓut tradit in sacra scriptura. ꝛ de hac loquit Aug'.

Juxta hoc quẽ

ro vtrũ theolo^{a} sit scia in se. ❡ Et vtrũ ad aliquã sciam hẽat hitudinẽ aliquã subalt̃natis uel subalt̃nate. ❡ Ad pmũ dico ꝙ q̃ttuor includit scia stricte sũpta. ſ. ꝙ sit cognitio certa hoc ẽ absq3 deceptõe ꝛ dubitatõe. ❡ de cognito necẽo cãta a cã euidẽte itellectui. ❡ applicata ad cognitũ p discursũ syllogisticũ. ❡ Hec apparẽt ex diffinitiõe scire pmo posterioꝝ. ❡ vltimũ. ſ. cãtõ scie p discursũ a cã ad scitũ includit impfectõnem ex pte scie. ſ. ꝙ sit effect' equocus: ꝛ etiã potẽtialitatem ex pte intellcũs recipiẽtis. g̊ theo^{a} in se ñ est scia q̃ntũ ad vltimã ↄditõem scie: sz q̃ntũ ad alias tres ↄditões est scia in se ꝛ in intellectu diuio. ❡ Utrũ aũt scia sit q̃ntũ ad q̊rtã ↄditiõem in intellcũ btõꝝ dubiũ est. ꝛ vĩ ꝙ nõ p aug'. xv. de tri. c. xvi. uel. xli. Fortasse inquit non erũt ibi volubiles nr̃e cognitões ab aliis in alia euntes atq3 redeuntes. sz sciam nr̃az vni

to intuitu videbimus. ḡ intellectus beatoꝝ nõ discurret. ⁊ ita nõ h̄nt sciam q̄ntum ad istam quartã ꝯditõem. ¶ Sed oppositũ vi: quia quidditas subiecti in quocunqꝫ lumine vi ꝯtinet virtualit̄ veritates quas põt facere notas intellectui passiuo a tali obiecto. Si igit̄ q̄dditas li nee visa in lumine nãli põt notas facere veritates in se inclusas itellectui n̄ro. pari rõne ⁊ ut visa in eẽntia diua. sed omnis v̄itas cãta in intellectu n̄ro p aliq̄d ꝑus nãliter notum causat per discursũ quia discursus non requirit successionẽ tpis nec ordinẽ ipsius sed ordinem nature. s. q̄ pncipiũ discursus sit naturaliter ꝑus notum. ⁊ ut sic sit causatiuũ alteri⁹ extremi discursus. ¶ Hoc potest concedi videlicet q̄ beatus vere potest habẽ sciẽtiam theologicã quantũ ad omnes ꝯditõe s sciẽ. q̄ oẽs ꝯditõẽs sciẽ vere ꝯcurrunt in cognitõe beatoꝝ. ¶ Auctas aug⁹. nõ cogit: qꝛ loquit̄ dubitatiẽ, ⁊ cuꝫ forte. nec illud intendit asserere. sed q̄ uerbuꝫ nostrũ nõ sit eq̄le v̄bo dei quãtũcũqꝫ v̄bũ nostrũ sit ꝑfectũ. Silr̄ põt expõi auctoritas aug. de visione btã que respicit tm̄ eẽntialia in deo. ¶ Sed aliud dubium est in ista q̄one: quia sicut ad theologiã ꝑtinẽt necessaria. sic ⁊ ꝯtingentia q̄d patet de theologia nostra: qꝛ oẽs articuli de incarnatõe sũt de ꝯtingentib⁹. In theolo° beatoꝝ pꝫ qꝛ oia cog̃scibilia de deo in respectu ad creaturas extra sunt de ꝯtingentib⁹. de ꝯtingentib⁹ nõ videt̄ posse esse scia ex diffinitõe sciẽ. ḡ non vi q̄ theo° ut extendit se ad oia ista ꝯtẽta posset h̄re rõem sciẽ siue cũ discursu siue nõ. ¶ Hic dico q̄ in scientia ꝑfectionis est q̄ sit euidens ⁊ certa. q̄ aũt sit de necessario obiecto hec est ꝯditio obiecti nõ cognitõis: quia quãtũcunqꝫ scientia sit de necessario ipsa in se potest esse cõtingens ⁊ per obliuionẽ deleri. Si igit̄ aliqua alia cognitio est certa ⁊ euidens. ⁊ quantũ est de se ꝑpetua: ipsa videt̄ in se formalr̄ ꝑfectioꝛ q̄ scia q̄ req̄rit necitatẽ obiecti. Sꝫ ꝯtingentia ut ꝑtinẽt ad theologiã nata sũt habere cognitiõeꝫ certã ⁊ euidentẽ ⁊ quantũ est ex ꝑte sui euidẽtiaꝫ perpetuã. hoc pꝫ qꝛ oia ꝯtingentia theologica sunt nata videri in ꝑmo obiecto theologico. ⁊ in eodem nata est videri ꝯiunctio istarũ veritatũ ꝯtingentium. visio aũt extremoꝝ veritatis cõtingentis ⁊ vnionis eorum necessario causat euidentẽ certitudinẽ de tali veritate euidente. quantũ est etiaꝫ ex ꝑte obiecti thelogici ostendẽtis talia uera nata sũt videri in tali obiecto ꝑpetuo quantum ex se est igi ꝯtinẽtia ut ꝑtinẽt ad theologiam nata sĩt habere ꝑfectiorẽ cognitionẽ q̄ scia de necessariꝗs acq̄sita. ¶ Sꝫ nũquid eoꝝ cognitio est scia. ¶ dico q̄ s̄m illã rõem sciẽ positã in ꝑmo posteri. que requirit necessitatẽ obiecti nõ põt de eis esse scia: qꝛ cog̃scere ꝯtingens vt necessarium nõ est cog̃scere contingens: tamen s̄m q̄ accipit ph̄us scientiã. vi. ethic. ut diuiditur contra opinionem ⁊ suspitioneꝫ bene potest esse scientia: quia est habitus quo determinate veruꝫ dicimus. ¶ Magis tamen proprie potest dici q̄ theologia secundũ se est sapientia: quia de necessariꝗs contentis in ea ipsa habꝫ euidentiam ⁊ necessitateꝫ ⁊ certitudinẽ et obiectum altissimuꝫ ⁊ perfectissimũ. ¶ Quantum autem ad contingentia habet euidentiam manifestam de cõtingentibus in obiecto theologico ut in se visis. ⁊ non euidentiam mendicataꝫ ab aliꝗs prioribus. vnde noticia contingentium ut habetur in ea magis assimulatur intellectui principioꝝ q̄ sciẽtie cõclusionum.

Ad secundam que

stionem dico: q̄ hec scientia nulli subalternatur: quia licet subiectum eius possit aliquo modo contineri sub subiecto metaphysice. nulla tamen principia accipit a metaphysico: quia nulla passio theologica demõstralis est in ea per

ꝑncipia entis uel ꝑ rõem sumptã ex rõe
entis. Nec ipsa aliã sibi sr̃balternat: quia
nulla alia scia accipit ꝑncipia ab ipa nã
q̃lꝫ alia in genẽ cognitõis nãlis hꝫ r̃solõ
nẽ suã vltimo ad aliq̃ ꝑncipia imediata
nãliter nota. ¶ Cõtra. resolõ nõ stat in
cog̊scibilib⁹ nisi ad ꝑfectissimũ cog̊scibi
le. nec de eodẽ nisi ad seipm ut ꝑfectissi
me cognitũ. linea ꝑfectius cognoscit̃ in
verbo q̃ꝫ ꝑ motiõem sui ipsius. g̊ resolõ
ꝯclonũ de linea nõ stat ad q̇dditatem li
nee. uel ad ꝑnciᵃ de ipsa nisi ut videnẗ i
v̇bo. illa aũt hĩ ꝑ verbũ visũ. g̊ resolutõ
vltima q̃rũcunqꝫ ꝯclonũ ⁊ ꝑncipiorum
stat ad visionẽ v̇bi. igĩ ista subalt̃nat' al's
noticias q̇b⁹ oĩb⁹ dat euidentiã. ¶ Ad
hoc rñdeo qꝫ etsi metaphysic⁹ cog̊scens
distincte q̇dditatẽ linee uel totius ꝑfecti
us cog̊sceret aliq̇ꝺ ꝑnᵐ imediatũ ꝺ linea
uel de toto q̃ꝫ geomet̃ tm̃ ꝯfuse cog̊scens
lineã uel totũ. tñ geometro est illa ꝓpõ
ĩmediata ꝑ se nota. nec ꝓbat̃ ꝑ istaꝫ me
taphysici: sꝫ ex ꝯceptu ꝯfuso ĩminoꝝ fit
ꝯplexio euidenẗ v̇a. sꝫ tñ metaphysicus
eandẽ ꝑ se notã ꝑfecti⁹ cog̊scit. ⁊ hoc ma
gis esset euidẽs. si tm̃ ꝑ diuersa motiua:
uel media cognosceret̃ linea a diuersis:
⁊ eque distincte ex ꝑte obiecti: lꝫ non eq̃
clare. Ita in ꝓposito ꝑncipiũ imediatũ
de linea põt eẽ euidẽs intellectui moto a
v̇bo ad noticiã linee: sicut linea clarius
vĩ. tñ ꝑncipiũ vno mõ cognitum nõ de
mõstrat se alio° notũ. sꝫ vtroqꝫ modo ẽ
per se notũ lꝫ clari⁹ sic uel sic. subalt̃na°
aũt req̇rit qꝫ noticia ꝑncipioꝝ scie supi'
oris sit cã noticie ꝑncipioꝝ inferiorl sci
entie. hoc de theologia in se. ¶ Sꝫ q̇d
de theologia nr̃a eẽt ne subalt̃na si talis
notiᵃ daret̃ alicui l' si ẽ data. Ad h dicũt
q̇dã qꝫ ẽ subalt̃na. subalt̃nat̃. n. scie dei ⁊
beatoꝝ. ¶ Cõtra h arguit̃ sic. isti alibi
ponũt qꝫ scia nõ põt stare cũ fide. sed ut
dicunt qꝫ est subalt̃na stat cũ fide. g̊ stat
ꝭm eos ⁊ nõ stat. igĩ ꝯdicũt sibi. ¶ Preᵃ
scia dei nõ põt eẽ nisi vna. igĩ nulla ẽ sr̃b
alt̃nata. ¶ Preᵃ scia ꝭm rõem cãe non
dependet nisi ab obiecto uel sr̃bo uel lũi'
ne. sed respectu intellect⁹ viatoris visio
beatoꝝ nullã habet ratõem cãe. g̊ ⁊c̃.
¶ Preᵃ scia subalt̃nãs ⁊ subalt̃nata ñ
sũt ꝑmo de eisdẽ v̇itatib⁹ uel ꝑ̄dicatl sci
tis. h° pꝫ quia vbi subalt̃nata incipit ibi
subalt̃nãs desinit. sꝫ hoc põt esse de eisõ
de quibus est scia beatoꝝ. g̊ ⁊c̃. ¶ Preᵃ
habens sciam subalternatã põt hr̃e sciẽ
tiam subalt̃nantẽ ⁊ ecõuerso. sꝫ in ꝓpo
sito ẽ impossibile vtrũqꝫ. g̊ ⁊c̃. maiõ pa
tet q̊ ad vtrũqꝫ ꝑmo q² hñs ꝑnᵃ de con
clone põt scire ꝯcloem. Silr̃ pꝫ scõm: q̇a
ꝑnᵃ subalt̃nantis sunt vl'iora. ⁊ sic ordie
cognitõnis intellectual' ꝑus nota: q² ibi
ꝭm qꝫ h⁹ nõ ꝓcedit̃ a magis notis sꝫ assẽ
su. minor ẽt pꝫ q̊ ad vtrũqꝫ mẽbrũ: q² si
cut viator nõ põt clare vidẽ sic btũs nõ
põt hr̃e fidem.

Trum theolo

gia sit practica. qꝫ nõ arguitur
Jo. 20. Hec aũt scripta sũt ut
credatis: sꝫ credẽ est speculatm̃: q² ei suc
cedit visio. g̊ ⁊c̃. ¶ Preᵃ. practica põit̃
eẽ circa ꝯtingẽs. iij. de aia. ⁊. i. ethi. sꝫ ob
iectũ h⁹ scie nõ est ꝯtingens sꝫ necessariũ
g̊ ⁊c̃. ¶ Itẽ Boeti⁹ de tri. assignat tres ꝑ
tes speculatiue q̃ꝝ vna est theoᵃ ꝭm euꝫ
⁊ qꝫ loq̃t̃ de ista vĩ q² sr̃dit ibi de sr̃bo il
lius qꝫ sr̃bm ei⁹ est ꝑᵃ sr̃ba de q̃ dicit qꝫ sr̃ba
dei mã caret. ¶ Itẽ oĩ practica aliq̃ specu
latiua est nobilior. nulla aũt ẽ nobilior
ista. g̊ ⁊c̃. ꝓbõ ꝑme: tũ q² spetulatiua est
sui gr̃a practica v̇o gr̃a vsus: tũ q² specu
latiua est certior. i. metaph. ¶ Itẽ hec in
uẽta est oĩb⁹ necc̃ijs exñtib⁹ ꝓpter fugam
ig̊rãtie q̇ꝺ appet: q² sollicitudo circa ne
cessaria impedit ab inq̇sitõe h⁹ doctrine
g̊ ipsa est speculatiua. sic. n. arguit phus
ꝑmo metaphy. qꝫ metaphysica ẽ spec'la
tiua. ¶ Cõtra ad ro. xiij. Finis leg' est dile
ctio. ¶ Itẽ Math. xxij. in his duob⁹ ꝑ̄
ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphe. ¶ Itẽ au
gus. de laude charitatis. Ille tenet quic
q̇d latet ⁊ q̇cquid patet in diuis ꝭmoĩb⁹

qui charitatē seruat ī moꝛib᷒. Hec āt au
ctoꝛitates ꝓbant ꝙ ista scia nō est ꝑcise
ꝓpter speculari. speculatiua autē ultra
speculari nihil requirit ꝫm Auicē. ꝑmo
metaphysice.

Secundo quero

vtrū ex oꝛdine ad pꝛaxim ut ad
finē dicat̃ ꝑ se scia pꝛactica. arguit̃ ꝙ sic
3° de aīa dicit phs: intellectus extensiōe
fit pꝛacticus ⁊ differt a speculatiuo fine
¶ Itē ꝑmo metaph. pꝛactica est minus no
bilis q̃ꝫ speculatiua qꝛ est grã vsus. hoc
argm̄ nō teneret nisi vsus eēt ꝑ se finis il
lius hītus. ¶ Itē. 2. meta. finis speculatiē
veritas. pꝛactice āt opus. ¶ Cōtra. 6. me
taph. distinguit phs pꝛacticus a specula
tiuis penes obiecta ⁊ nō penes fines: sic
patet ibi. distinguit. n. sciam tā actiuam
q̃ꝫ factiuā a speculatiua penes obiectuꝫ
¶ Itē. 6. ethi. distinguit rōcinatiuū a sci
entifico penes obiectū necessariū ⁊ ꝯtin
gens. Et. iij. de aīa assignat obiectū pꝛa
ctice bonū nō qͦdcunqꝫ sed agibile ⁊ cō
tingens. ᵹ scientia est pꝛactica ꝑ se ex ob
iecto. nō igĩ ex pꝛaxi ut a fine.

Ad istas questiōes

soluēdas accipio vnū generale qͦd ab oī
bus ꝯcedit̃ ꝙ hītus pꝛacticus aliq̃ mō ex
tendit̃ ad pꝛaxim. ¶ In spāli igit̃ pꝛimo
videndͦ est quid sit pꝛaxis: ad quā dicit̃
cognitio pꝛactita extēdi. 2° qualit̃ cogni
tio pꝛactica extendat̃ ad ipsam pꝛaxim.
¶ tertio a quo cognitio habet taleꝫ cogni
tionem.

Dico igitur primo

ꝙ pꝛaxis ad quā cognitio pꝛactica extē
ditur est actus alterius potentie q̃ꝫ intel
lectus: nāliter posterioꝛ intellectōe: nat᷒
elici ꝯfoꝛmit̃ rōi recte ad hoc ut sit act᷒
rectus. ¶ Pꝛima ꝯditio apparet: qꝛ stādo
ꝑcise in actibus intellectus nulla est pꝛa
xis: quia nulla est extensio intellect᷒: q̃a
nō extra se tēdit nisi ut actus eius respi
cit actū alterius potētie. ¶ Et si dicas vnū
actū intellect᷒ extēdi ad aliū directuꝫ ꝑ
illū. nō ꝓpter h̄ scͦds est pꝛaxis ut mō lo
q̇mur. nec ꝑmi᷒ est cognitio pꝛactica: q̃a
tūc logica esset pꝛactica: qꝛ dirigit ī acti
bus discurrēdi. ¶ 2ª ꝯditio pꝫ nō habē
tes oꝛdinē ad inteᵐ cuiusmōi sī acct᷒ ue
getatiui: aūt act᷒ nālr ꝑcedētes intellecti
onē ut act᷒ sensitiui n̄ dicunt̃ pꝛaxes nec
dī ad eos extēdi notiª pꝛactica ut sūt ꝑo
res intellectōe. Silr act᷒ appetit᷒ poten
tie sensitiue q̄ ꝑcedūt actū intellcūs non
sī pꝛaxes. h. n. mō cōis est nobis ⁊ bꝛutī
nec respcū istoꝝ actuū est cognitio pꝛa
ctica nisi ut aliq̄ mō ē moderatia istoꝝū
actuū. ⁊ isti act᷒ sequunt̃ intellectōeꝫ mo
deratiuā ut sī ꝑ ipsā moderati. ¶ Ex his
duabus ꝯditōib᷒ seq̄t coꝛm̄ ꝙ pꝛaxis ad
quā extēdit̃ hītus pꝛactic᷒ nō est nisi act᷒
volūtatis elicit᷒ uel impat᷒. Qͦd pꝫ. naꝫ
nullus alius act᷒ ab actu uolūtatis elici
to uel impato ē eēntialr posterioꝛ intel
lectōe: qꝛ q̄cunqꝫ alius det̃ aliq̄s eiusdeꝫ
rōis cū illo posset eē ꝑoꝛ sic pꝫ discurrē
do ꝑ oēs act᷒ aliaꝝ potētiaꝝ. ¶ Hͦ pꝫ
2° sic: qꝛ pꝛaxis ē act᷒ q̄ ē in ptāte cogͦscē
tis: qͦd ꝓbat̃ ex. vi. ethic. qꝛ artifex eget
v̇tute. i. arte ad recte agēdū. nō aūt indi
get v̇tute respcū illius: qͦd nō est in ptāte
sua. ᵹ artifex in ptāte sua hꝫ factōem. et
multo magis pꝛudens hꝫ in ptāte sua a
ctōem q̄ est foꝛmalr v̇tuosus. ¶ Ex hoc ul
tra: si oīs pꝛaxis ē in ptāte cogͦscētis ⁊ ni
hil est in ptāte eius nisi act᷒ uolūtatꝭ eli
cit᷒ uel impat᷒. sequit̃ ꝓpoᵐ ut ꝑus. ¶ Con
tra istā ꝯclōnē vī seq̄ ꝙ tunc aliq̄ intelle
ctio erit pꝛaxis: qꝛ aliq̄ intellectio pōt eē
act᷒ impat᷒ uolūtatꝭ sic act᷒ alteri᷒ poͨ ī
pat̃ ab ipsa. Et tūc ultra. ᵹ ꝑª ꝯditio est
falsa. s. ꝙ pꝛaxis ē opaͦ alteri᷒ potētie ab
intellcū. ¶ Rn̄° lꝫ speclatio sit q̄dā opa
tio: ⁊ ita pꝛaxis sic extēdēdo nomē. tam̄
ut pꝛaxis dī sola opatio ad quā intellcs
ꝑt extēdi nulla intellectio ē pꝛaxis. ⁊ hͦ
mō accipit̃ qn̄ ad pꝛaxiꝫ cogniͦ pꝛactica
dī extēdi. Cuꝫ igĩ intellectio ē impata a

voluntate ḡ est praxis. nō sequit᷑: sꝫ seq̄t
ḡ est praxis uel practica. ipsa. n. nata est
denoiari q̄si accn̄talr̄ a praxi ad quā ex
tensibil' est. nō aūt est t̄min' talis extēsio
nis. tn̄ ecōuerso bn̄ ꝯcedit᷑ ꝙ oīs praxis
est act' elicit' volūtatis uel ipat'. vnd̄ ex
ista 2ᵃ ꝯditōe inferre oppoᵐ p̄me ē facer̄
fallam ꝯn̄tis ponēdo ꝯn̄s. ¶ 3ᵃ ꝯditio p
bat᷑ ex dicto phi. 6. ethi. ꝙ electio recta
nec̄io req̄rit rōem rectā qd̄ nō tm̄ verū
est de electōe stricte sūpta: sꝫ pari rōe de
q̄lꝫ volitōe recta: qꝛ ipsa req̄rit rōem re
ctā cui ꝯformiter eliciat᷑. Oīs aūt praxis
uel est volitio uel sequens volitiōem ex
correlario p̄cedēte. ḡ oīs praxis ad hᵒ ut
sit recta nata est ꝯformiter elici rōi recte
¶ Itē ex dicto aug. is. de tri. c. vij. Intel
lect' intelligit sibi ⁊ alijs. ḡ sic pōt iudica
re de actu suo: ita pōt iudicare de actib'
aliarū pōrum. ḡ de actu nāliter posteri
ore actu suo pōt iudicare p̄us nālit᷑ ante
q̄ actus ille eliciat᷑. ⁊ p ꝯn̄s si recte iudi
cet oꝫ illū actū ꝯformit᷑ elici si debeat eē
rectus. ¶ Ex duab' ꝯditōib' vltimis pra
xis sequit᷑ ꝙ act' impat' a volūtate nō ē
p̄mo praxis sꝫ q̄si p accn̄s: qꝛ nec p̄mo ē
posterior intellectōe. nec pᵒ nat' elici con
formit᷑ rōi recte. oꝫ igi᷑ aliquē aliū actuꝫ
eē p̄mo praxim. iste nō est nisi volitō: qꝛ
p istā hꝫ actus impat' dictas ꝯditōes. ḡ
p̄ma rō praxis saluat᷑ in actu elicito vo
lūtatis. Tūc vltra: qn̄cunq꜂ aliq̄d est pᵒ
tale ꝯiunctū cū alio posteriore si pōt se
pari ab illo adhuc eēt tale. si igi᷑ act' uo
lūtatis pōt separi ab actu alteri' potētie
sepat' ab illo posteriori ille est praxis. se
pat᷑ aūt circa q̄dcunq꜂ obiectū circa qd̄
pōt eē act' volūtatis circa qd̄ nō pōt esse
actus inferioris potentie: cuiusmodi sūt
oīa imālia. ḡ circa oē tale est act' volun
tatis. ⁊ iste solus est praxis. ¶ 2ᵒ h idē pro
bat᷑ ex intentōe phi. iij. de aīa. ubi inqui
rens p̄nᵐ motiuū postq̄ ꝯclusit duo eē
motiua videlicet appetitū ⁊ rōnē. subdit.
Intellect' nō mouet sine appetitu. volū
tas aūt appetit' est. ¶ Et ꝯn̄ter ondit ꝙ ap
petitus duo qn̄q꜂ sunt sibi ꝯtrarij: ideo
est ponē q̄si vnū mouēs spē: qꝛ duobus
appetitib' cōis est rō spēi intmedie vide
licꝫ rō appetit'. vult ḡ exp̄sse ꝙ sic appe
tit' sensitiu' hꝫ rōem p̄ncipij motiui cuꝫ
sensu ⁊ fantasia. ita volūtas hꝫ rōeꝫ p̄n
cipij motiui cū intellectu ⁊ rōe. igi᷑ sicut
actus appetit' sensitiui sine q̄cunq꜂ trāsi
tu ad extra est v̄a praxis qn̄ sequit᷑ actuꝫ
intellectus. ita ⁊ act' volūtatis q̄ ponit᷑
eq̄ p̄nᵐ motiuū ē v̄e praxis: qꝛ sp sequit᷑
actū inte'. Et h etiā si sit solus sine actu
impato. imo cū actu i appetitu sensitio
opposito illi queꝫ iparet: qꝛ ipsa ut hn̄s
appeᵐ sensitm̄ qn̄q꜂ ꝯriū est p̄nᵐ motm̄
⁊ operatiuum cuius operatio sit praxis

Ex hoc articulo pa

tet scd̄s. nā illa extēsio ꝯsistit in duplici
re'one aptitudinali. s. ꝯformitatis ⁊ p̄o
ritat' nālis. ¶ De p̄oritate pꝫ p illud qd̄ iā
adductū est in p̄mo articulo de. 6. ethi.
¶ De ꝯformitate aūt h̄ ibidē vbi dicit: ꝙ
v̄itas ꝯsideratōis practice ē ꝯfesse se hn̄s
appetitui recto. ¶ Dixi aptitudinali: quia
neutra relatio req̄rit᷑ actualis. Qꝛ āt pra
xis actualit᷑ sequat᷑ ꝯsideratiōem que cō
formis sit ipsi ꝯsideratōi. hoc oio ē acci
dētale ipsi ꝯsideratōi ⁊ ꝯtingēs. si igi᷑ ab
actuali extēsiōe diceret᷑ practica nulla es
set necessario practica. sꝫ eadē qn̄q꜂ pra
ctica ⁊ qn̄q꜂ speculatiua qd̄ nihil est. er
go sufficit duplex aptitudinal' extēsio si
ue aptitudo ad extensiōeꝫ. ¶ Hoc declara
tur quia cōiter ꝯcedit᷑ cognitōem practi
cā extendi ad praxim ut directiuā ad di
rectū siue ut regulatiuā ad regulatum.
Cognitōem aūt eē p̄orē nālit᷑ praxi ⁊ cō
formē nō est eē ꝯformatā praxi q̄si p̄ori
sꝫ eē ꝯformatm̄ praxis q̄si posterioris si
ue eē cui praxis ꝯformāda quod ē cogni
tōem dirigere ⁊ regulare in praxiꝫ. ¶ vtrū
aūt sit dirigere uel ꝯformare sibi praxiꝫ
sit aliqua efficientia in cognitiōe respcū
praxis. de hoc. xxv. dis. scd̄i libri. ¶ Ex
isto scd̄o pꝫ ꝙ practicū ⁊ speculatiuū nō

ſunt differ. eſſentiales ſcie uel noticie i
cõi que eſt quoddã abſolutuʒ:quia pra
cticũ dicit duplicẽ reſpectũ noticie apti
tudinalem ad praxim ut ad terminum.
Speculatiuũ autẽ ꝑuat illum reſpectuʒ
duplicẽ.nec reſpectus nec ꝑuatio eius ẽ
ꝺ eẽntia abſoluti.ſed ẽ quaſi diuiſio ge
neris ꝑ ꝓprias paſſiones ſpecierũ:ſicut
ſi diuidatur numerus per par ⁊ impar
uel linea ꝑ rectum ⁊ curuum alicui au
tem noticie ꝯuenit practicũ ꝑ ſe 2ᵒᵒ ex cã
intrinſeca practici in ſubiecto alicui ſpe
culatiuum.

Jrca tertiuʒ

articulum ſunt opi. Una ẽ
talis ꝙ ab alio dĩ intellectꝰ
practicus.⁊ ab alio hitus uel actꝰ. Ḣ oſtẽ
ditur qꝛ verũ operabile ⁊ nõ operabile
ſunt obiecta ſpãlia formalr̃ diuerſa:iõ
ꝑ ſe diſtinguũt illa que ꝑ ſe reſpiciunt ip
ſa puta hitus ⁊ actus:qui dicunt practi
ci:quia circa operabiles. ſed intellectus
nõ dĩ practicus niſi ſit operatiuꝰ.qualiſ
nõ eſt niſi illud quod apprehẽdit ordiet
ad opus quod nõ fit niſi motuſ ex appe
titu finis. Jta ꝙ practicuſ intellcũs inclu
dit in ſuo actu nõ formalit̃ ut aliquid ꝺ
eẽntia actus:ſʒ ꝯnotãdo ordinẽ neceſſaᵒ
ad deſideriũ finis explicite ⁊ eoꝝ q̃ ſũt
ad finẽ implicite. Quapropter cũ ſpecu
labile ordinari ad opus accidat ſpecula
bili:lʒ nõ accidat ei ordinabile eſſe diffe
rẽtia int̃ intellcm̃ ſpeculatm̃ ⁊ practicuʒ
ĩdẽ ꝓueniẽs erit accñtalis.⁊ ꝑ reſpectuʒ
ad aliq̃d extra intellcm̃:licet dĩa hituũ
⁊ actuũ ſit formal̃ ſm dĩiam formalem
obiecti opabilis ⁊ nõ opabiliſ.vñ in ter
tio de aĩa dĩ ꝙ intellectꝰ ſpeculatiuus ⁊
practicꝰ differũt fine.⁊ ex.vi.ethi. Boᵐ
intellectus practici eſt verũ ꝯfeſſe ſe hñs
appetitui recto. Exᵐ intellectꝰ ſpeculati
uus apphendit ſanitatẽ ut bonũ ꝯueni
ens.appetituſ vͦ appetit illã:⁊ ſequitur
aliq̃ mõ ꝯſiliũ intellectꝰ practici ꝙ ſani
tas eſt acq̃renᵃ. ſtãte itaq3 deſiderio finiſ
intellcũs practicus ex ħ ꝑncipio illud ꝑ
qꝺ meliꝰ põt acq̃ri ẽ ꝓcuranduʒ:ꝓcedit
diſcurrẽdo.⁊ t̃minat diſcurſuſ i ultima
ꝯcl̃oe ꝯſiliĩ. Et totꝰ ille diſcurſus ſic ſũit
ꝑnᵐ ex apphẽſiõe finis deſiderati q̃ ẽ ꝑ
mũ obm̃ inteꝰ practici ita ẽ ut iſta iuẽta
ad finẽ opet̃:⁊ iõ volũtatẽ finis ꝑſuppo
nit ⁊ ad electõem ſequentẽ ꝯſiliũ ordina
tur. Cõtra hãc opi. q̃ ut breuit̃ dicã in ħ
ꝯſiſtit ꝙ diſtinctõem inteꝰ practici ⁊ ſpe
culatiui ponit penes finẽ q̃ accidit obõ.
Sed hitus ſpecl̃atiui ⁊ practici dĩnt pe
nes obiectoꝝ ſpãliũ drãm formaleʒ.ar
guit. Quia ꝺ hitibꝰ dĩ.2.meta. finis ſpe
culatiue eſt vͥtas.practice aũt opꝰ. Si
milit̃ tũc hitꝰ practicꝰ erit in intellcũ ſpe
culatio.nec inteꝰ illo hitu dicet̃ practicꝰ
qꝺ vĩ incõueniẽs:qꝛ oĩ habitu denoĩat
hñs ſm nãm habitꝰ. Rñt ad ꝑmũ ꝙ ſci
entie practice finis ẽ opus in põ ⁊ aptitu
dine inquantũ eius obiectum eſt opera
bile ꝑ ſe.ſed ſubiectũ operabile ꝯſidera
tur ſm illum habitũ in vl̃i que conſide
ratõ non ſufficit ad hoc ꝙ ſubĳciat̃ ope
ratõi in actu ⁊ in particulari.⁊ quia a
ctus eſt melior potentia in bonis iõ req̃
ritur talis conſideratio particularis ⁊ ĩ
actu.iſta aũt eſt per aliũ habitũ a ſcien
tia practica.⁊ iſte habitus alius ſolũ eſt
in intellectu practico. Ad ſecundũ dĩ
ꝙ denoĩatiue põt dici practicus nõ ſim
pliciter ſed ſm quid.ſ.intelligendo ꝺno
minatõem fieri ab habitu. Contra igit̃
habitus ⁊ actus practicus poſſunt eẽ in
intellectu ſpeculatiuo quia habitꝰ uel a
ctus ex nã ſua practicꝰ põt eẽ in intellcũ
ſine tali rel̃one ad actũ uoluntat̃ q̃lẽ po
nit.ꝯñs ꝯcedẽt ſi aliũ hitũ ponẽt poſſe
hĩi in itellcũ practico ex actibꝰ ñ tm̃ pra
ctici ſʒ ex actibꝰ inteꝰ practici gnãtũ. Cõ
tra hitꝰ practicꝰ gnãtꝰ ex actibꝰ practicis
ſufficẽt ad ea ad q̃ ille hitus gnãtꝰ ex acti
bus inteꝰ practici qꝛ volũtas imperans
ꝯſideratõi ꝓpter talẽ finẽ nõ dat aliam
rõnẽ ꝯſideratõi in dirigendo.nec ꝑ ꝯñs
hitui generato ex conſideratõnibus.

¶ Item tūc multa accñtia eiusdem spēi essent in eodem. nō enim ꝓpter ordinē voluntatis ⁊ nō ordinem pōt poni distinctio specifica act⁹ hui⁹ ⁊ illi⁹: siliter nec habitus. ¶ Itez ītio ꝯ opi. in se: sꝫm magis denominat a p se coditiōe sui accidentis ⁊ eēntiali q̄ a conditōne eiusdē accidentali. ḡ si intellectus pōt dici practicus ex conditōe accidentali sui habitus: puta ex ordine volūtatis ordinantis actū eius ad aliud: multomagis pōt dici practicus ex ordine essentiali actus quo actus dr̄ esse essentialit̄ practicus. iō ab eodem vr̄ intellectus dici practic⁹ a quo habit⁹ ⁊ actus: lꝫ nō ita accidētaliter dicat̄ illud de habitu ⁊ actu sicͭ de intellectu respectu cuius ē accidens per accidens.

Aliter dicitur q̄ illud a quo habit⁹ ⁊ actus dicunt̄ practici est finis ⁊ extensio cognitōis practice ad praxim q̄ est extensio ad finem. ¶ Pro hac opi. sunt auctes posite ṗus. ¶ Arguitur etiā p ratōes sic p°: qꝛ aut habit⁹ dr̄ practic⁹ ab obiecto aut a fine. q̄ nō ab obiecto ꝓbo: qꝛ intellect⁹ extensione fit practicus: qḋ nō est verū: nisi de eodez intellectu ṗus speculatiuo ⁊ postea practico extēso ad opus. igit̄ circa idem obiectū pōt esse cōsideratio practica ⁊ speculatiua. ¶ 2° sic. qꝛ medicina diuiditur in speculatiuā ⁊ practicā: ⁊ tn̄ ipa est de aliquo codē sꝫo: vt de sanitate ⁊ de corpore sanabili. ¶ Itē actus dr̄ practic⁹: qꝛ bon⁹ vel malus moralit̄. bonitas ⁊ malicia moris cōpetunt actui ex circūstantijs. inter circūstantias aūt ṗma ⁊ precipua est circūstantia finis.

Cōtra istā positionem quero an habit⁹ ⁊ act⁹ dicant̄ practici ꝓpter extensionē actualem ad op⁹ vel ꝓpter tm̄ extensionē aptitudinalez: nō ꝓpter actualē: vt hr̄ in. 2. arti. ⁊ ipsi ꝯcedunt: quia tūc faber nō actu opans nō hꝫet cognitōem practicā. ḡ ꝓpter extensionem aptitudinalē. sed aptitudo ñ ꝯuenit vni nāe q̄ repugnat alteri nisi ꝓpter aliqḋ absolutū in tali nā. qꝛ. n. hec nā est talis: iō sibi ꝯuenit tali) aptitudo igit̄ presupponit in ista ꝯsideratione aliquam ꝯditionem intrinsecaz p quā sibi ꝯueniat aptitudo talis. ista ꝯditio cōsiderationis in se est ab aliqua cā ei⁹ priore. cause aūt eius ṗores sunt intellectus ⁊ obm̄. ḡ sibi ꝯuenit ab aliquo obiecto vel intellectu. nō ab intellectu: qꝛ tunc om̄is ꝯsideratio esset practica cū om̄es sint in intellectu ⁊ omniū sit vnus intellectus. ¶ Si dicat̄ q̄ etiā finis ē cā prior immo ṗma inter om̄s ꝭm Auic. vj metaph. ⁊ ita ab ipo pōt esse ꝯditio tal' nature vt ei ꝯueniat talis aptitudo. ¶ Contra: finis nō est cā nisi inquantuz amat⁹ ⁊ desideratus mouet efficiēs ad efficiendum. sed aptitudo dicta cōuenit cōsiderationi siue sit finis amatus siue nō. potest. n. in intellectu esse talis cognitio q̄licunq̄ volūtas se habeat: immo etiā si volūtas nō esset ꝯiuncta intellectui. ⁊ ita a fine tanq̄ a finali cā nō ꝯuenit aptitudo ista cognitōi. nihil. n. inest ab aliqua cā qḋ inest illa cā nō causante. ¶ Si dicas finis apt⁹ natus est amari anteq̄ aptitudo ista insit cognitiōi. ¶ Contra: hoc nō saluat ꝓpositū: qꝛ effect⁹ nihil habꝫ ab aliq̄ causante: qꝛ illud natū eēt causare nisi actu causet. ḡ cognitio ñ hꝫ aptitudinē siue nām istā quā ꝯsequitur tali) aptitudo a fine aptitudinaliter causante nisi actu causet. nō aūt causat actu vt cā finalis nisi vt actu amatus ⁊ desideratus moueat efficiēs ad agendū. ¶ Itē: aut finis vt elicitus ⁊ habit⁹ extra facit habitū esse practicū: aut fini) ꝯsideratus: aut intētus: nō vt elicitus ⁊ habitus extra: qꝛ sic ē posteriō habitu ⁊ effectus aliq̄ mō. effectus aūt nō distinguit cām. Si vt cognit⁹: sic hꝫ rōem obiecti. ḡ obm̄ distinguit. si aūt intētus: hoc iaz est improbatū: qꝛ nāliter anteq̄ intēda

tur ē cognitio talis. ¶ Ꝑ: si sciam eē pra
cticam ⁊ ordinari ad praxim vt ad finē
ꝯuertant. ḡ moralis scia nō est practica
ꝯñs est ꝯ phm. j. ethi. ⁊ x. ꝯñtia arguit:
qꝛ finis eius ē felicitas que ſm ipm. x.
ethi. ꝯsistit in speculatōe nō in praxi.
¶ Si dicat ꝙ felicitas ē finis remot⁹. sed
finis ꝓpinquus est praxis. s. dirigere in
actū virtutis ꝓpī felicitatē. ¶ Cōtra: ad
dirigere nō ordinat necario nisi aptitu
dinalit. necio aūt est practica. ḡ hoc erit
ſm dictā rñsionem: qꝛ aptitudinalit or
dinat ad dirigere: hoc est idē qḋ directi
uum eē. igit est practica qꝛ directiua. ꝫ
esse directiuā ⁊ esse practicā idē sunt ex
2° arti. ex dicta igit rñsione sequit ꝙ ipa
est practica: qꝛ ē practica. hoc nihil est.
Itē dirigere ē act⁹ intellect⁹: qꝛ eius ē ha
bitus. s. prudētia a quo ē iste act⁹ elicit⁹
nullus aūt intellect⁹ est praxis ex ꝓ° arti
culo. ¶ Dī alit ꝙ finis scie moralis sic̄ ⁊
prudētie ē actus vtutis moralis ad quē
ordinat: ⁊ ille actus ē praxis. ¶ Contra:
nō oīs cognitiōis practice finis ē pra
xis. aliq. n. est intellectio practica respe
ctu praxis po⁹ inferioris: puta appetit⁹
sensitiui vel motiue po⁹. nullus aūt act⁹
potētie inferioris ē finis actus intellect⁹
qꝛ nihil ignobili⁹ est p se finis nobilio
ris act⁹ intelligendi ē nobilior ⁊ pfectiō
quocūq actu cuiuscūqꝫ po⁹ inferioris
sensitiue. ¶ Dī ꝙ lꝫ intellectio sit nobili
or in esse nāe ꝙ opatio po⁹ inferioris: ñ
tñ in genere moris: qꝛ melius moralit ē
fortit agere ꝙ cogitat fortit agere. ¶ Cō
tra hoc dupl'r: ꝑmo qꝛ falsum supponi
tur. nā actus po⁹ inferioris nō est bon⁹
moralit nisi qꝛ ꝯformat rōni recte vt re
gule sue. ḡ rectitudo rōis est cā bonitatl
talis in actu isto ⁊ nō ecōuerso. sed actū
rōnis esse sic regulā est ipm esse bonuꝫ
moralit: sicut intellectio pōt esse bona
moralit. ¶ Cōfirmat: qꝛ prudētia est sim
plicit nobilior vtute morali vt est in ap
petitu sensitiuo. igit ⁊ act⁹ eius ut ei⁹ est
melior actu illi⁹ vt illius. igit iste vt pra

cticus sicut pōt intellectio eē practica ē
melior illo vt practico siue bono mora
liter. ¶ Ex hoc patet ꝙ ꝓbō de cogitare
fortit agere nō valet. qñ. n. querit excel
lentia vni⁹ ad alterū: nō dꝫ cōpari opti
mum ad infimū: sꝫ optimū ad optimū
vel simplex ad simpl'r. sicut ḡ est accipe
optimū ibi puta fortit agere: ita est acci
pere in intellectu dictare ſm prudentiā
fortit agere. hoc 2ᵐ est meli⁹ etiā mora
liter: qꝛ ut regula hꝫ bonitatē moralem
q̄ est rectitudo ꝓpria: aliud ē tm̄ bonū
mālit: qꝛ ex se nō est bonū moralit cir
cumscribendo ordinē ad regulā istaꝫ et
ad volūtatem impantem. ¶ 2° rñdeo nō
vē ad ꝓpositū. querit. n. vñ intellectio
sit practica nō iam supponendo eā esse
practicā: potissime cū nec supponat de
ipa ꝑma circūstantia que ē finis sed in
quiratur. igit cū querit de intellectione
practica ⁊ ꝑ° circūstantia a q̄ foret pra
ctica: ipa tm̄ accipit vt ē illud qḋ est in
eē nāe. igit sic distinguere de ipa ſm bo
nitatem moris ⁊ nāe nihil aliud est ꝙ ꝑ
supponere quod querit ⁊ distinguē ali
quid ꝓut ꝯsideratur precise sub altero
mēbro distinctiōis. ¶ Ideo corrigit ista
opinio ab aliis: ⁊ dī ꝙ habitus dī pra
cticus a fine qui ē ꝯsideratio practica.
ꝓpri⁹. n. finis cuiuscūqꝫ habitus ē act⁹
eius. ¶ Sed ꝯ illud: si ꝯsideratio illa q̄ ē
finis habitus est practica. ḡ ipa hꝫ cām
ex qua dicat practica. aut ḡ finem illius
ꝯsiderationis: ⁊ hoc iā improbatū est:
aut obm̄: ⁊ tunc sequit ꝙ ipm obm̄ est
ꝑor causa a qua tā habitus dī practic⁹
ꝙ ꝯsideratio ipa. ⁊ tunc hī ꝓpositūꝫ ꝙ
ab obiecto tā habit⁹ lꝫ mediate ꝙ actus
dī practicus.

Cōcedo ergo ꝙ ha
bitus nō dī primo practic⁹ ab actu pro
prio: qꝛ ille ē practic⁹ a cā priore: nec co
gnitio aliqua habitualis vel actualis ē
per se practica qꝛ ordinat ad praxim ut
ad finem. pōt tñ qñqꝫ hic ꝑmā extensio

nem.ſ.ꝯformitatē ad praxim a fine ipi
us praxis: nõ tñ inquantũ eſt finis: ſed
inq̄tum eſt ꝑ^m obm̄. ¶ Primũ pꝫ. qñqꝫ
enim ꝑ^a ꝑn^a practica ſumunt a fine pra
xis: ⁊ ita ille finis ut cauſa ꝑ^a in gnē iſto
includit v̄tualit̄ totã noticiã: ⁊ ita ipſa
noticia hꝫ quidditatē ſuã ⁊ aptitudinē
ab illo fine. ¶ 2^m pꝫ. ideo.n. finis praxis
dat talē aptitudinē ſiue nãm hñtem ta
lem aptitudinē: qꝛ vt obm̄ ꝑ^m includit
ꝑnci^a: ⁊ mediãtibus illis ꝯcl'ones: ⁊ ita
totã noticiã practicã. nõ aũt inq̄tum fi
nis: tum qꝛ a fine vt finis ē nulla nã vl'
aptitudo nãlis hr̄ niſi vt amato ⁊ deſi
derato ⁊ ſic mouēte efficiens. ꝑus autē
nã q̄ ameť includit talia ꝑnci^a ⁊ ꝯcluſi
oneſ. vitas.n. ꝑncipij practici neceſſarij
nõ dependet a volũtate magiſ q̄ ſpecu
latiui: nec ꝯcl'ones necãrio illate ex tali
ꝑncipio. tum qꝛ quodcũqꝫ aliud inclu
deret virtualit̄ talem noticiã eodeꝫ mõ
daret noticie ꝯformitatē talem: puta ſi
ipa praxis includeret ꝑ^o in gnē iſto talē
noticiã: vel illud circa qd̄ eſt tal' opatio
ſicut qñqꝫ ꝯtingit: ſicut fuit tactũ in rñ
ſione ad tertiuꝫ ar^m in qõne illa de ſb̄o
theologie. hõ.n. forte eſt ſb̄m tã moral'
ſcie q̄ medicine. nõ aũt felicitas vel ſa
nitas: qꝛ vtriuſqꝫ finis rõ includit in ra
tione illi⁹ circa qd̄ eſt praxis. ¶ Si dica
tur q̄ ꝑnci^a ꝑ^a practica ſemꝑ ſumunt a
fine. g̊ ſemꝑ finis ꝑ^o includit virtualit̄
noticiã eoꝝ. ¶ Si ꝯcederet ꝯñs tñ ſtaret
q̄ nõ inquãtũ finis ſed inq̄tum ē obm̄.
¶ Et tũc poſſet dici q̄ hõ eſt finis tã ſani
tatis q̄ felicitatis nãlis: vt tangit in rñ
ſione ꝑdicta: ſed ſaltē nõ eſt finis proxi
mus praxis. q̄ ſi negaret ꝯñs negandũ
eſſet añs vl'r ſumptũ: qd̄ particularit̄ ē
verũ: vbi.ſ. rõ finis nõ ꝯcludit ex aliq̊ ꝑ
tinente ad cognitionem practicã. ¶ Vel
alit̄ poſſet exponi añs ſic: ꝑma ꝑnci^a ⁊c̄
verũ eſt int̄ illa que ſumunt ex circũſtã
tijs moralibus preſuppoſito actu bono
ſᵐ genus: qꝛ ſic obm̄ nõ eſt circũſtãtia.
alio mõ accipiendo actũ vñ etiaꝫ obm̄
eſt circũſtantia. ¶ Et ex iſto vꝫ añs impro
batum. a quo.n. ſumit prima circũſtan
tia act⁹ nude ꝯſiderati: vꝫ eſſe ꝑus quo
cunqꝫ alio: ⁊ ita obm̄ a q̊ ſpecificat pri
mo act⁹ vt dicat bonus ex genere circũ
ſtantionalis vlterius alijs circũſtantijs
vt ſit plene moralis. videt omino ꝑmũ
in cognitõe practica. de hoc nõ oportet
modo ꝓſequi an ꝯcludat vel nõ: qꝛ in
tertio libro hēt locũ. ¶ Breuiter g̊ ad hũc
articulũ dico q̄ ſcientia practica nõ hꝫ
ꝑmo extēſionem ſibi ꝯpetentē a fine in
quantũ finis ꝓpter rõnes ꝑ^o adductas.

Ex hoc patet ſolu

tio ſcd̄e qõnis ꝓpoſite cuius teneo par
tem negatiuã: ſed primã relatõem.ſ. cõ
formitatē habet ꝑ ſe ab obiecto qd̄ vel
eſt rectitudo praxis vel aliquid v̄tualit̄
includens ipam rectitudinē: ⁊ iõ cogni
tioni illi praxis ē cõformabilis vt ſit re
cta: qꝛ cognitio eſt taliſ cogniti. ¶ Sꝫ de
alia relatiõe.ſ. de ꝑoritate eſt dubiũ vñ
ꝯueniat cognitiõi. ¶ dico q̄ praxim necã
rio naturalit̄ ꝑcedit aliqua cognitio ſic̄
patet ex ꝑmo articulo: ⁊ ſᵐ hoc praxi
ꝯuenit poſterioritas ⁊ cognitiõi priori
tas ex rõne potentiarũ ordinatarũ nãli
ter in agendo.ſ. intellectus ⁊ volũtatis
ſed nõ ſemꝑ iſta intellectio ꝑor ē practi
ca: ſed tm̄ qñ eſt determinatiua rectitu
dinis reſpc̄u ipius praxiſ: ⁊ hoc vel for
maliter vel virtualit̄. qñ in apprehēſio
ne ꝑuia nulla eſt detminatio formalis
vel v̄tualis de rectitudine praxis lꝫ ibi
ſit ꝑoritas deficit ꝯformitas: qꝛ ipſa nõ
eſt cui debeat praxis ꝯformari vt ſit re
cta: quia nihil determinatũ oſtendit de
rectitudine praxis. ¶ Qñ etiam in appre
henſione ꝑuia eſt determinatio de recti
tudine praxis: ſed potētia cuius eſt pra
xis nõ eſt aliquo mõ determinabiliſ ali
unde: tũc illa cognitõ lꝫ determinatiua
nõ eſt cõformatiua praxiſ: ⁊ ideo nõ ha
bet cõformitatem priorē in ratiõe regu
le dirigentis: nec ſic eſt plene practica.

¶ Poteſt igiť dici ꝙ lꝫ abſolute ex natu
ra intellect⁹ ⁊ volũtatis ſit cognitio pri
or: tamẽ ꝙ cognitio cõformis ſit prior:
hoc ẽ ſimul ex obiecto ⁊ ordine potẽti
arum ⁊ ratõe potẽtie ſic practicantis. ſ.
voluntatis que ſit aliquo mõ regulabi
lis aliunde. nam ſi obiectuꝫ determinat
intellectũ ad cognitõem rectitudiniſ pri
us naturaliter ꝙ̃ voluntaſ velit: ⁊ volũ
tas ſit aliquo mõ regulabilis aliũde: nõ
tm̃ apprehenſio ꝑcedit praxim ſed app̃
henſio cõformis. hoc aũt accidit quan
docunqꝫ determinata rectitudo praxis
eſt cognoſcibile neceſſariũ: ſiue vt prin
cipium ꝑ intellectũ: ſiue vt cõcluſio per
ſcientiaꝫ ¶ Qñ aũt rectitudo deťmina
ta cõtingenter cõuenit praxi: tũc nõ eſt
obiectũ aliquod determinãs intellectũ
ad cognitiõem rectitudinis determina
te anteꝙ̃ voluntas velit: et hoc loquen
do de intellectu et volũtate ⁊ cõmuni.
nam illud cõtingens nõ determinať ad
alterã partem ante oẽm actum volũta
tis: compando tamẽ in ſpeciali ad intel
lectum hũc ⁊ voluntateꝫ hanc: iſtã pra
xim poteſt ꝑcedere cognitio conformis
quaꝫ ꝑcedit cognitio determinatiua re
ctitudinis: ⁊ quando nõ: nõ poteſt autẽ
ꝑcedere in omĩ intelligẽte: ſed in illo ſo
lo cuius voluntas nõ eſt ꝑmo determi
nans rectitudinẽ illi praxi. Exemplum
predictorũ: rectitudo hui⁹ praxis ama
re deuꝫ recta ẽ ⁊ neceſſaria ⁊ includitur
virtualiter in ratõe dei hanc praxim in
quocũqꝫ nõ tm̃ nata eſt ꝑcedere ſimpli
citer apphẽſio: ſed etiam cõformiſ ap
prehenſio cui. ſ. praxis eſt cõformanda
vt ſit recta ¶ Ex obiecto igiť quod eſt ꝑ
mo ex ſe determinatiuũ intellect⁹ ad no
ticiam rectitudinis determinate ipſius
praxis: ⁊ ex ordine intellectus ⁊ volun
tatis in opando. habeť hec noticia ꝑor
praxi ⁊ cõformis: ⁊ ita in qualibet alia
cui cõuenit neceſſario rectitudo deťmi
nata. ſed rectitudo huius praxis. ſ. cole
re deũ in ſacrificio altaris: eſt cõtingẽs,
qñqꝫ eniꝫ eſt act⁹ rectus vt modo: qñqꝫ
nõ: vt in veteri teſtamẽto: ideo nõ eſt ali
quod obiectũ determinatiuũ intellect⁹
noticiã huius rectitudinis ante omneꝫ
actũ volũtatis: ⁊ ideo nec iſta ꝑcedit vt
conformis omnẽ actum voluntatiſ: ali
cuius tñ precedit puta illi⁹ ſoli⁹ que nõ
ꝑmo deťminat rectitudinẽ huic praxi:
qualis eſt volũtas humana. hec eniꝫ re
ctitudo determinať a volũtate diuia ac
ceptante nũc talem cultum ⁊ alś non.
¶ Hec aũt que iam dicta ſunt de hoc vi
delicet vñ duplex relatio . ſ. cõformita
tis ⁊ ꝑoritatis cõueniat noticie practice
intelligant generaliť niſi oporteat ꝑ in
tellectu diuino aliquid addere: videlicꝫ
ꝙ potẽtia practicans cui⁹ praxi noticia
cõformis eſt prior ſit aliquo mõ deťmi
nabilis aliunde ſiue alq̃ tanꝙ̃ regule cõ
formabiľ in agendo: qꝺ an requirať ad
talem noticiã vel nõ: tangetur in rñſio
ne ad quartã obiectionem que fit ꝯtra
ſolutionẽ queſtionis ꝑncipalis.

Js uiſis reſpõ
dendũ eſt ad primã queſtionem
vbi ſunt quinqꝫ vie tenentes pteꝫ nega
tiuam qõnis ¶ Una dicit ſic declarãdo:
duplex ẽ actus volũtatis. vnus pficiẽs
voluntatẽ: alius qui pficitur a volũta
te. ꝑmus actus eſt reſpectu finiſ: ⁊ ẽ ope
ratio pfecta quam intra ſe volũtas eli
cit ⁊ fini vltimo ſe vnit. Secũduſ act⁹
eſt reſpectu eoꝝ que ſunt ad finẽ. vnde
eſt actio bona qua volũtas extra ſe in
aliud tendit: ſicut ẽ quelibet actio dire
ctiua in finẽ ¶ In primo actu nõ indiget
volũtas directiuo: ſed ſola obiecti oſtẽ
ſio ſufficit. in ipo enim eſt ſpeculatio ſo
lummodo vt volũtati obiectũ ſue ope
rationis perfecte oſtendat vt in ipm ſta
tim perfecta operatiõe tendat. talis au
tem actus ad ſcientiam ſimpliciter ſpe
culatiuam pertinet. In alio auteꝫ actu
voluntas indiget directiuo: et hic ad
ſcientiam practicam pertinet: quia in

ipso est speculatō ut actōem dirigat qđ
est ꝓpriū practice. actus aūt q̄ pficitur a
voluntate nō est finis hꝰ scie nisi finis sb
fine. sed alius q̄ pficit voluntatez. Et ex
hoc hꝫ ista scia pfectissime sit speculatia
qꝛ actus pncipalit̄ intentꝰ in ista scia ē a
ctus voluntatis circa finē in q̄ nō idiget
directiuo: sꝫ tm̄ ōnsione obiecti. g̊ nō est
practica sꝫ speculatia cū in actu suo pn
cipali nō indigeat directōe. ❡ Pro hac
via est auc̄tas Augꝰ. in sermone de Ja.
⁊ esau. Oia inq̄t opera nr̄a sūt ut mun
det oculus quo videat deus. ❡ Itez pōt ar
gui sic. nō req̄rit directiuū vbi nō pōt eē
error. scia practica est directiua. igit sciē
tia beatoꝝ nō est practica: qꝛ beati erra
re nō pn̄t. g̊ nec nr̄a est practica qꝛ est ea
dem cū illa beatoꝝ. ❡ Itē pōt argui sic
ſm intellcm̄ istius alibi quia deus n̄ hēt
sciam practicā: [illegible] maxime autē habet
istā uel solus. g̊ ⁊c̄. ❡ Contra hoc sic ar
guit. pmo rōem positōis eoꝛuz duco ad
oppositū q̄druplr̄. pmo sic. Et si volun
tas nō pōt errare circa finē in vniuersa
li ostensū. pōt tamē ſm eos errare circa
finē in particulari ostensum. ergo ad hꝰ
ut recte agat circa finem particulariter
ostensuz requirit directiua ostensio. ostē
sio autem finis in theologia est finis nō
in vniuersali sꝫ in pticulari: quia ad me
taphysicū ptinet illa ostensio in vniuer
sali. sed beati errare nō possunt circa ob
iectum theologicū in aliquo actu abso
lute tn̄ possunt. ergo habent cognitiōez
directiuū respectu alicuius actus circa
obiectū theologicuz. ❡ Preterea. habi
tus directiuus non ponitur ꝓpter sb̄stā
tiam actus: sed ꝓpter circūstantiam sic
temperantia nō ponitur ꝓpter substan
tiam actus comedendi uel alterius huiꝰ
modi: sed ꝓpter circūstantias. ergo licꝫ
voluntas esset determinata ad substan
tiam actus tendentis in finē in particl̄a
ri. requireret tn̄ directio quantuꝫ ad cir
cūstantiā illius actus ad quā non exten
ditur directio que est circa substantiam

actus. Ex istis duabus rōnibus arguit:
qꝛ vbicunq̄ ꝯtingit in praxi errare ⁊ re
cte agere ibi est noticia practica necaria
ad dirigendū in ista aūt praxi que est di
lectio finis ut ptinet ad theologiaꝫ ꝯtin
git errare duplr̄ ut ostendūt rōes iste: tū
rōne obiecti ostensi in pticulari: tum rō
ne circūstantiaꝝ actꝰ. g̊ ⁊c̄. ❡ P. 3° sic: cu
ius dilectō pncipalr̄ intendit extra genꝰ
cognitōis eiꝰ cognitio pncipalr̄ intēdit i
tra genꝰ cognitōis. dilectō vo finis p eos
pncipalr̄ intendit extra genꝰ cognitōis. g̊
cognitio finis pncipalr̄ intendit in genē
cognitōis: sꝫ in qualꝫ scia intēdit cogni
tio sui obiecti pmi. g̊ finis ē pncipale sb
iectū istius scie. a fine autē sumunt pnª
practica. pncipia practica ꝯcludūt ꝯclō
nes practicas. igī ista scia q̄ pmo intēdit
dilectōem finis extra genꝰ cognitōis est
practica. ❡ P̄. ad idem genꝰ ſm praxim
uel speculatōem ptinent pncipia ⁊ ꝯclō
nes. ꝯclōnes. n. practice resoluunt in pnª
practica nō speculatiua. g̊ cū cognitio fi
nis sit directiua in actibꝰ circa ea q̄ sunt
ad finē. ⁊ cognitio eoꝝ ad finē sit quasi
inclusa in cognitōne finis quasi pncipij
si cognitio eoꝝ que sunt ad finem sit co
gnitio cōclusionū practicarum. ergo co
gnitio finis erit cognitō practica: quia ō
principio practico. ❡ Sic patet respon
sio ad ratōnem eius pmam: quia falsuꝫ
accipit quasi voluntas esset detminata
ex se. quod ꝓbant due rōnes prime. Si
militer si uoluntas essꝫ determinata ad
huc tn̄ cognitio esset practica sicut ꝓbāt
vltime due ratōnes. ❡ Ad auctoritatē
eorum dico: ꝙ videtur concludere ꝙ vi
sio dei est finis huius scientie: quod ipsi
non concedunt. ❡ Respondeo igitur ꝙ
auctoritas loquitur de illis operationi
bus exterioribus que sunt ieiunia. vigi
lie: et oratōnes: quia actus quicunq̄ ex
terior natus est confirmari alicui actui
interiori a quo habet suam bonitatem
⁊ etiam ad aliquam interiorem ordina
ri ⁊ finalr̄ ad velle. ❡ Ad tertiuꝫ rn̄deo

ꝙ sicut agens ꝑ se intendit inducere formam nec intendit remotionē ꝯtrarij nisi per accn̄s: ita habitus ꝑ se dirigit: per accn̄s aūt excludit errorē. ⁊ si habit᷑ est ꝑfectus nō cōpatit᷑ secū errorem: imo si ꝯpatitur ē impꝑfectus. beati igitur lʒ nō possint errare: nō sequit᷑ ꝙ nō habeant habitū etiā directiuuʒ: qꝛ eo ꝑ impossibile circūscripto errare possent. sed eo posito ꝓpter ꝑfectōem eius excluditur oīs error. ¶ Ad 4ᵐ dicet᷑ infra post solutionē huius q̄ōnis p̄me soluēdo q̄rtā obiectiōem cōtra eam.

Secunda uia pōit

ꝙ lʒ dilectio finis recte possit elici ⁊ nō recte: negat tn̄ dilectōeʒ finis eē praxim qꝛ nō est circa obm̄ ꝯtingens. Dicit aūt ꝯmenta. j. ethi. ꝙ praxis est opatio ꝭm electiōem: electio aūt est tm̄ circa cōtingens ex. iij. ethi. quia est appetitus ꝯsiliatiuus. cōsilium v̓o nō est nisi de cōtingente. ¶ Ex hoc etiā improbat᷑ descriptio praxis posita in p̄° arti. q̄ōnis eē insufficiens: qꝛ omittit obm̄ p̄cisum. ꝯn̄ter dicit hec via nullā noticiā esse practicam q̄ extendit᷑ ad volitionē vltimi finis tm̄ qꝛ nō est verū ꝯtingens. ¶ Cōtra istā viam est q̄rta rō posita ꝯ̄ p̄cedenteʒ. ¶ Itē vere praxis ē illa opatio ad quam inclinat v̓tus appetitiua: qꝛ quelibet tal' virtus ē habit᷑ electiuus ex. ij. ethi. electio aūt est praxis vt oñdetur ꝯ̄ tertiā viam statim. sed ad dilectōem finis inclinat n̄ tm̄ charitas sed amor acquisit᷑ habitualis qui ē virtus appetitiua: qꝛ habitus appetitiuus ꝯsonus rōi recte. Motiuū v̓o huius vie soluet᷑ in solutiōe 2ᵉ rōnis p̄ncipalis ad primā questionem.

Tertia uia pōit ꝙ

vel volitio non est ꝓprie praxis sed tm̄ actus ea posterior: vel si ipsa est praxis hoc nō est nisi in ordine ad actū aliquē impatum poᵉ inferioris: puta appetit᷑ sensitiui vel potētie motiue vl' hmōi.

¶ Pro hac via ētia arguit᷑: qꝛ oīs praxis sequit᷑ electōem: quod ꝓbat᷑ ꝑ ph̄m vj. ethicoꝝ. actus p̄ncipiū est electō: nō cuius grā sed vn̄ motus. i. nō finale sed effectiuū. princiᵐ aūt effectiuū naturaliter p̄cedit effectū. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea: habitus practic᷑ generat᷑ ex praxibus. sed habitus practicus generat᷑ ex actibus sequentibus electōem. igit᷑ illi sūt praxes. ¶ Item ꝯmentator sup p̄mo ethic̄. Praxis est opatio ꝭm electiōem. ergo praxis sequitur electōem. ¶ Cōtra istud. s. ꝙ non tm̄ actus sequens electōem sit praxis ꝓbatur: qꝛ. vj. ethicoꝝ dicit phs ꝙ nō est electio recta sine ratōne recta ⁊ habitu virtutis. ergo virtus ꝑ se requirit᷑ ad electionem rectaʒ. nō requireret᷑ aūt si eēt habitus generatus ex actib᷑ posterioribus electiōe: quia tūc nō inclinaret per se nisi ad actus istos posteriores electione. ¶ Preterea sub alia forma arguit᷑ ideʒ: qꝛ habitus ex eisdē actibus generat᷑ ad q̊s inclinat ex. ij. ethicoꝝ. sed v̓tus moralis ꝑ se inclinat ad electiōem rectam: quia vt apparet ꝑ diffinitōem eius 2° ethico. virtus ē habitus electiuus ⁊c̄. igit᷑ ex electionibus ꝑ se generat᷑ virtus moralis: ⁊ per ꝯn̄s nō tm̄ actus electōem sequentes sunt praxes. ¶ Preterea: nō solū falsum ē negare electiōem esse praxim qd̓ arguitur ratōe iam facta. sed sicut ꝓbatum fuit in p̄mo articulo: actus voluntatis elicitus est p̄mo praxis ⁊ impatus nō nisi ꝓpter ip̄m. ergo si electō sit sola sine ordine ad actūm impatum: puta ꝓpter defectū materie act᷑ exterioris: ip̄a sola v̓e erit praxis. hoc declarat᷑ sic: non hn̄s pecunias cui tn̄ in fantasmate pn̄tant᷑ pecunie anteꝗ̄ alicui᷑ actus electio sit principiū effectiuū vel ordinetur ad aliq̄d imperandū si eligat illas liberaliter distribuere si haberet ꝗ̄tuʒ ad actū ⁊ habituʒ virtutis nō requirit᷑ vlterior ꝓsecutio: quia obiecto p̄sentato in fantasmate circa qd̓ pōt esse actus liberalitatis cōplete habet᷑ electio ex q̄ generat᷑

liberalitas vel que elicit ex liberalitate et non requirit ulterior prosecutio exterius nec ordo ad exterius si mala actus exterioris deficiat. ¶ Preterea ordo iste electionis ad actum imperatum non potest esse nisi ut cause ad causandum effectum. sed quia causa non sit in se talis ex se ut prior est effectu: sed tamen quia actualiter ordinat ad efficiendum videt inconveniens cum nihil habeat causa ab effectu nec ex ordine ad ipsum. ¶ Tunc ad auctoritatem. vi. ethicorum dico quod ibidem phs statim subdit: Electionis autem appetitus et ratio que gratia alicuius .i. practica sunt supple principium. ad hoc enim ut electio sit recta requirit virtus in appetitu. unde sequitur: Neque sine habitu morali est electio. s. recta. igitur virtus habet actum elicitum immediatiorem sibi quam sit ille cuius electio est principium ut imperans. prius enim actus voluntatis elicitus qui est electio est actio bona quam actus exterior imperatus ab electione bona sit bonus. quod probatur per phm. ibi enim statim post illud Neque sine habitu est electio subdit. bona actio. n. sine amore non est. sed si ista sit maior ad probandum quod predixit de electione: sumet ista minor sub. bona electio est bona actio. ¶ Concedo igitur auctem affirmativam quod electio est principium actus unde motus: quia actus ab ipsa imperatus est actus moralis. sed ex hoc non sequitur quod solus iste sit actus sive praxis: immo est electio prior praxis propter quam etiam ista est bona praxis. ¶ Ad 2m si maior est vera dico quod habitus practicus generatur ex electionibus sicut predictum est de eligente frequenter liberaliter dare: etiam sine actu imperato si facultas non adsit posset in ipso generari liberalitas. quia tamen quando illi actus imperati sunt impossibiles voluntas non communiter eligit frequenter recte circa materiam istorum actuum: quia quod non credit alicui possibile: aut ipsum non vult: aut tenuiter vult secundum Aug. ideo communiter non generat habitus practicus qui est virtus sine praxibus imperatis sequentibus electionem: non tamen generatur ex illis sequentibus: sed ex electionibus in quibus est formaliter bonitas moralis in praxibus imperatis est tamen materialiter. ¶ Ad tertium ad commentatorem oportet quod licet secundum non sit ibi nota cause efficientis si descriptio oportet esse convertibilis cum descripto ut probatum est per Aris. vi. ethi. sed debet intelligi licet secundum effective vel formaliter. vel electio accipit ibi pro libertate sive potestate dominativa. vel accipit electio pro electione actus volendi qui non est electio vel volitio aliqua: sed actio de genere actionis. secundum istam electionem quasi secundum principium activum est omnis praxis sive sit electio sive sequens electionem: quia actio de genere actionis reducitur ad principium effectivum.

Iste tres vie ponunt

theologiam esse pure speculativam: non obstante quod extendat ad dilectionem finis: sive ad illam quasi voluntas naturaliter determinetur precedente ostensione: sive libere et contingenter ad illam se habeat: non tamen circa obiectum contingens et agibile: sive tertio circa quodcumque obiectum quocumque se habeat: non tamen operando sive in ordine ad actum imperatum sed sistendo in proprio actu elicito. ¶ Quod autem talis extensio non concludat practicum persuadetur: quia tunc quelibet noticia esset practica: quia quamlibet sequitur aliqua dilectio vel delectatio. ¶ Similiter. x. ethic. Felix est dei amatissimus. et tamen istam felicitatem posuit phs speculativam non practicam.

Cotra hanc conclusi

onem communem istis tribus viis instat. videtur se qui quod aliqua operatio est in potestate hominis ita quod vere sit actus humanus: et tamen nec sit proprie speculatio nec praxis: puta amor finis. consequens videtur inconveniens ¶ Preterea quod cognitio directiva in volitione quacumque non sit practica cum sit veritas confesse se habens appetitui recto videt inconveniens: quia talis veritas est proprium opus mentis practice ex. vi. ethicorum ¶ Quod addit de delectatione nihil est ad propositum: quia de

lectatio est passio ꝯsequens nãliter opa tionem ꝑfectam. ⁊ siue sit delectatio de speculatõe siue de speculato ꝓpter extẽ sionem ad illã nulla ex isto ponit cogni tio practica: qꝛ nec ista est praxis ꝓprie loquendo. hoc tangetur dis. xv. tertij li bri. amare aũt vel desiderare obiectum cognitũ ⁊ hꝰ sic vl' sic circũstantionale ẽ vere praxis. nec naturalit ꝯsequens ap prehensionẽ: sed libere recte vl' nõ recte elicibilis ¶ Quod aũt addit de felicita te ꝙ sit speculatiua qꝛ felix ẽ dei aman tissimus. dico ꝙ auctoritas nõ cogit: qꝛ loquit passiue quasi maxime amatꝰ a deo: nõ actiue sicut patet ibi. subdit. n. Siquidẽ cura humanoꝝ a dijs sit rati onabile ⁊ gaudẽ ipos supple deos opti mo ⁊ cognatissimo. hoc aũt ẽ intellectꝰ ⁊c. diligentes igit hoc. i. intellectiuũ ra tionabile erit deos rebeneficiaf vt ami cos ⁊c. ¶ Sed ꝑtermissa auctõitate illa nunquid felix speculatiuus ꝫm Aristo. amat finẽ vt amare distinguit ꝯtra de lectari siue d̾o obiecto speculatiuo siue de speculatiõe. ¶ Rñdeo. xij. meta. vult phs ꝙ ꝑmũ mouens mouet vt amatũ. igit intelligentia inferior amat primũ: ⁊ tñ ipius felicitatez poneret in specula tione: sicut patet in. x. ethicoꝝ. igit ipse sub speculatõe ꝯprehendit non tm̃ dele ctationem sed amare. igit nec ꝓpter ex tensionem ad illud erit noticia practica ꝫm ipm sed speculatiua. ¶ Sed q̃re non tenet in hoc cuz rõ scie practice ⁊ specu latiue accipiatur ab ipo: ⁊ ita due ꝑme vie istaz ponẽtes theologiã esse specula tiuam bñ ponũt ⁊ ꝫm phm. ¶ Rñdeo: illud amare qđ poneret in intelligentia poneret in necessitate nãli voluntati in esse: ita ꝙ nõ ꝯtingeret ibi eã errare, ⁊ re cte agere: ita ꝙ respectu illius notiª eẽt tm̃modo oñsiua nõ directiua: nec q̃tũ ad obm̃ in ꝑticulari nec q̃tũ ad aliquã eius ꝯditionẽ vel aliquã circũstantiam actus volendi. hoc mõ nõ dicerẽt theo logi de amare creaturaꝝ intellectualiũ respectu dei in ꝑticulari ⁊ q̃tum ad cir cumstantias actus: sicut argutũ est con tra ꝑmã viã in ꝑmis duabus rõnibus. ¶ Si igit ꝯuenisset nobiscũ ponẽdo ama re respectu finis libere recte ⁊ non recte posse elici: nec recte elici nisi eliciat con formiter rõni recte: nõ tm̃ oñdenti obie ctum: sed etiã dictanti sic esse eliciendũ. forte posuisset respectu talis noticiã pra cticam: qꝛ ꝯfesse se habentem appetitũ recto. igit melius ẽ theologo qui hꝫ ab eo discordare in minori: ꝯñter discõda re in ꝯclusione q̃ ꝯuenire cum eo in cõ clusione quã ipe nõ poneret si minorẽ cũ theologo teneret ¶ Cũ igit dicis ꝙ ab ipo accipimus rõem speculatiui ⁊ pra ctici: verũ est. ⁊ in maiori ꝯuenimus ꝙ illa ẽ speculatiua: que licz ad dilectõem extenderet vt oñdens obm̃ si nullo mõ eẽt directiua in actu vt circũstantional' ⁊ vt hiꝰ obiecti in ꝑticulari. sed minorẽ quam ipe assumeret sub. habemꝰ nega re in ꝓposito ¶ Sz dato ꝙ talis necessi tas ponaf in intelligentia ex natura vo luntatis amandi deũ: nũquid ita pone ret in volũtate hominis sapiẽtis quem ipe nõ ponit nãliter felicez. si nõ: igitur iste põt dirigi in tali actu ¶ Rñdeo: pra cticam a tali nõ negaret nisi qꝛ felicita tem eius dixit esse speculatiuã.

Quarta uia dicit theologiam esse affectiuã:

Quarta uia dicit theo logiam esse affectiuã: qđ bñ intelligi põt: si affectiua ponaf esse quedaz practica. si aũt affectiua ponaf tertiũ membꝛuz distinctũ ꝯtra practicum ⁊ speculatiuũ sic est ꝯ̃ dicta in ꝑmo arti. vbi oñsum ẽ dilectõem esse verã praxim ⁊ etiã ꝯtra auctes multas que sentiũt ꝑcise sciẽtias distingui in speculatiuã ⁊ practicam: ⁊ nullũ esse tertiũ membꝝ.

Opio Egidij Romani et Bonaventure

Quinta uia dicit theologiam esse ꝯtemplatiuam:

Quinta uia dicit theo logiam esse ꝯtemplatiuam: ꝓ qua via ad ducit Aug. xiij. de trini. c. xiiij. vbi vult ꝙ sapiẽtia est respectu cõtemplationis:

sciētia vō respectu actiōis. cū igitur the
ologia sit ꝓprie sapiētia et nō scia: ipsa
nō erit practica sed ꝯtemplatiua. ¶ Rñ°
Aug. xij. de trini. c. xiiij. dicit ꝙ iste due
portiones anime supior ⁊ inferior non
distinguunt nisi penes officia: ⁊ i vtraqꝫ
tam in supiori ꝙ in inferiori ē trinitas.
in superiori aūt imago trinitatis increa
te: ⁊ tñ tota supior portio est cōtempla
tiua: qꝛ respicit eterna. igitur ista ꝯtem
platio de qua loquit nō determinatur
ad speculatōem intra genus sciētie. con
tinet. n. illud contemplatiuū memoriā
intelligentiā ⁊ volūtatem: ⁊ ita in con
templatiuo illo pōt esse extēsio extra ge
nus scientie sicut pōt esse in actiuo: hoc
est in portiōe inferiori respiciēte tpalia
que etiā hꝫ trinitatē. Si igit ista est cō
templatiua vt loquit ibi Aug⁹. nō ꝓhi
betur ꝓpter hoc esse practica si extendi
tur ad praxim in portione supiori.

Alia est opinio dis

cordans a p̄cedentibus. in ꝯclusione di
cit ꝙ ista sciētia est speculatiua ⁊ practi
ca. quod ꝓbatur dupliciť. ¶ Uno mō sic:
sicut doctrina illa in qua scriberent ali
qua de iur: aliqua de phia esset specula
tiua ⁊ practica siue scriberent in distin
ctis libris siue caplis siue intersecalit et
cōmixtim: ita in ista doctrina simul spe
culatiua ⁊ practica tractantur nō in di
uersis libris ⁊ caplis: sed intersecaliter ⁊
ꝯmixtim. g° ipa est speculatiua ⁊ practi
ca. ¶ 2° sic ꝓbatur: nulla speculatiua co
gnitio distinctius tractat de opabilibus
ꝙ eoꝝ cognitio sit necāria ad speculati
onem: nec practica distincti⁹ tractat de
speculabilibus ꝙ eoꝝ requirat cognitō
ꝓpter praxim ad quā extendit. ista aūt
tractat de opabilibus distinctius ꝙ co
gnitio eoꝝ requirat ad speculatōem: et
distinctius de speculabilib⁹ ꝙ cognitio
eoꝝ requirat ad cognitōem practicam
igit ipa ē speculatiua ⁊ practica. maior
probat: qꝛ speculabilia nō ꝯsiderant in
sciētia practica nisi ꝓpter ꝯsideratiōem
practicā: nec opabilia in speculatiuā ni
si ꝓpter ꝯsideratōem speculatiuam. mi
nor ptꝫ: qꝛ hic tractatur de opabilibus
ita distincte ac si esset de eis p̄cise: ⁊ etiā
de speculabilibus ac si esset de eis p̄cise
¶ Cōtra istā opinionem arguit sic: habi
tus nō hēns euidentiā ex obiecto nō di
stinguit ꝑm distinctōem obiectoꝝ. tunc
enim opōteret ponē duas fides infusas
iste aūt habitus nō habet euidentiaꝫ ex
obiecto. igit nō distinguit ꝑm distinctō
nem obiectoꝝ. igit nō est 2° habit⁹ ꝓpť
distinctōem opabilium ⁊ speculabiliū.
¶ Ꝺ: illa opinio de duob⁹ habitib⁹ ꝙuis
possit ꝓbabilitatem aliquā hr̄e de theo
logia vt tradita ē in scriptura: tñ de the
ologia in se cuius subiectū primū ē eēn
tia diuina vt hec essentia: sicut dictū est
de subiecto theologie: nō vr̄ ꝓbabilis.
nā de isto subiecto cū sit verissime vnū
cognoscibile nata est hr̄i ꝑmo aliq̄ noti
cia vē vna. si vō detur aliqua que nō sit
de ipa essentia sed de aliquo alio ꝑmo:
ista alia nō erit theologia in se. ē igitur
vnus habitus simpliciť licꝫ forte cū ipa
possit in scriptura esse aliqua alia noti
cia que sit de alio subiecto. ¶ Idē patet:
qꝛ ordo sciarum ꝑm eminentiaꝫ stat ad
aliquod vnū tm̄: qꝛ nō p̄nt due eē scien
tie simpliciť ꝑme istā vnam eminētissi
mam ⁊ solā dico esse theologiā que so
la est ꝑmo de ꝑmo sbō theologie. ¶ Ꝺ:
deduco rōem eius ad oppositū. illa co
gnitio ē practica in qua nō determinat
de speculabilib⁹ magis ꝙ cognitio eoꝝ
ꝑtineat ad praxim vel ad cognitōeꝫ pra
cticā. sed cognitio ista nō tractat de spe
culabilibus distinctius ꝙ cognitio eorū
requirat ad cognitōem practicā vel pra
xim dirigendā. g° ⁊c̄. ¶ ꝓbō minoris: que
libet cognitio de condittonib⁹ appetibi
litatis finis ⁊ de ꝯditionibus eorū que
sunt ad finem q̄tenus sunt ad finē: ⁊ ter
tio de ꝯditōibus quibuscūqꝫ hui⁹ vel il
lorūꝫ circa q̄s ꝯtingit potentiā opatiuā

ex identitate suppositi cogſcentis ⁊ ope
rantis. qualē denominatōnem denotat
infinitiuus significās praxiꝫ ꝯstructꝰ cuꝫ
scire. sic eni concedit ꝙ solus deus scit se
infinite diligere. lꝫ angelus sciat ipm in
finite a se diligendū. ¶ Qui sic respon
dit a ꝑncipio habet ꝓcedere oēs verita
tes de praxibus agētiū causatoꝝ cogſci
a quocūq; intellectu practice: qꝛ oēs iste
siue ab obiecto ut necie. siue aliunde ut
ꝯtingentes nate sunt ꝑus esse cōformes
praxibꝰ siue ꝑus determinare rectitudi
nē praxibus ꝙ̃ ipse praxes eliceant. Oēs
aūt veritates de volitōe diuina necie sit
practice ꝯtingētes aūt nō: qꝛ ante istam
praxim elicitā ad quā extendunt nō ha
bēt ꝯformitatē: qꝛ nullā determiatōem
rectitudinis. vbi grā: deus practice cog
scit hōi eē penitendū ⁊ angelo eē mouē
dū celū. sꝫ nō ꝙ est deo uolēdū hominē
scīn penitere: uel angelū celū mouere.
¶ Si queris qualꝭ est theologia ꝯtingē
tiū in se nō ꝯpata huic uꝭ illi intellectui
Dici pōt ꝙ ipsa talis est in se qualꝭ est ex
obiecto. nō est aūt ex obiecto cōformis
praxi ante oēm praxim: quia ex obiecto
nulla nata est hri noticia determiate re
ctitudinis ꝯtingentis. ideo ex obiecto ñ
est practica. igi speculatiua si sufficiēter
diuidūt noticiā. Huic ꝯgruit ꝙ in intel
lectu diuino negat esse practica. talis au
tem vi res esse in se qualis est in pfcō ge
nere illo. nō in impfecto. ¶ Si obijciat
ꝙ tūc cognitō in se speculatiua est alicui
practica puta intellectui creato. ergo practi
cū nō repugnat speculatiuo. ¶ Rñº. ꝙ
sicut esse ex obiecto speculatm̄ est per se
speculatm̄. ita eē practicū ex obiecto suf
ficient determinate intellcm̄ ad noticiam
rectitudinis. ⁊ si sufficient. ergo ante omnē
volitōem est eē ꝑ se practicū. ⁊ sic oppo
nunt ista duo practicuꝫ ⁊ speculatm̄ ut
ista nō extensibilis ad praxim ⁊ extensi
bilis ad praxim. Sed esse practicū aliū
de ꝙ̃ ex subiecto: puta a cā extrinseca ut
a uolūtate determināte intellcm̄ ad no
ticiā praxis est esse accñtalr practicuꝫ. et
ita ꝯcedo theologiā ꝯtingentiū esse pra
cticā nobis: lꝫ in se sit speculatiua ¶ Cō
tra hoc cui conuenit vnum oppositoꝝ
ꝑ se ei aliud oppositū nec ꝑ se nec per ac
cidēs ꝯuenit. igi noticia ꝑ se speculatiua
nec ꝑ se nec ꝑ accñs est practica ¶ Rñº
lꝫ ans posset exponi de ꝑ se ꝑmo mō uꝭ
scdo modo. nō aūt tertio mō ꝓut dicit
idē qd solitarie. Tam̄ ꝯcedo ꝙ nllo mō
inherendi inheret oppositū ꝑdicati hu
ius quod est ꝑ se speculatm̄. qꝛ theologia
ꝯtingens ꝑ se scdo mō est ꝑ se speculati
ua. ita ꝙ inherētia sit ꝑ se ⁊ ꝑdicatū dei
minet ꝑ se. Sed ꝑ accñs esse practicum
ꝑ accñs nō opponit illi. sicut eē nigrum
simplr: ⁊ esse albū fm qd nō opponunt
fm quid. n. ⁊ simplr determināt ꝑdica
ta ut denominātia. ¶ Si arguit ꝑ se ē
speculatiua ꝑ se. ergo ꝑ se est speculatiua. cō
cedit nec huic ꝑdicato repugnat hoc ꝑ
dicatū ꝑ accñs practica. ¶ Si vo alteꝝ
istoꝝ duoꝝ que tenet ista rñsio nō tene
atur. tūc pōt ꝯcedi ꝙ theologia ꝯtingēs
lꝫ nō in se quia nō ex obiecto. tñ in oi in
tellectu creato ⁊ increato estꝫ practica ꝑ
accñs: qꝛ ut ipsa est in intellectu diuino
pōt esse ꝯformis praxi ꝑus ꝙ̃ praxis illa
eliciat a uoluntate creata. ꝑus. n. intelle
ctus dei nouit peccatorē adultū in noua
lege debere ꝯteri ꝙ̃ peccator ꝯterat. ⁊ sic
nō tenēdo ꝑmū istoꝝ cognitō dei ꝺ pra
xi alterius opantis est practica. nō tenē
do etiā scdm puta ponēdo agere dei ad
extra esse praxim eius aliā a volitiōe fō
maliter. lꝫ intellectus dei nō ꝑus nouit.
a. esse creandū ꝙ̃ volūtas sua uelit. tam̄
ꝑus nouit ꝙ̃ creet. ⁊ ita praxim ad extra
ꝑcedit noticia ꝯformis: lꝫ nō ex obiecto
sed aliunde ꝯformis. ¶ Hoc saltē teneo
ꝙ theologia ꝯtingentiū non est ꝑ se pra
ctica siue ex obiecto. pōt tñ itellectui cre
ato eē practica ꝑ accñs. ⁊ h in illo intelle
ctu cuius est opari fm praxim cui deter
minat rectitudo a volūtate diuina ¶ An
vo intellectui diuio sit practica pꝫ tenen

do illa duo uel opposita quid dicendū est ɔ̃riter. ¶ Probabilia tñ vident hec tria. p̃mo ꝙ practica ē rectificatiua i praxi cognoscētis. 2° ꝙ est rectificatiua potētie practicātis aliūde ꝙ̃ a se rectificabilis. ¶ Et tertio ꝙ in deo nō est potētia practicās alia nisi uolūtas. ¶ Ex p̃mo ⁊ tertiō sequit ꝙ si diuina noticia esset practica ipsa esset rectificatiua in volitōe diuina. h̄ aūt falsū est ex. 2°. istoꝝ: qꝛ volūtas diuina ex se p̃mo recte elicit velle respectu p̃mi obiecti. respectu aūt illoꝝ quoꝝ est ɔtigent̄ ex se sola determinat nō p aliquā noticiā determinatam rectitudinis precedentem.

Ad argumenta

p̃ncipalia p̃me. q. ¶ Ad p̃mū r̄ndeo ꝙ fides nō est habitus speculatiuus. nec credē est act⁹ speculatiu⁹. nec visio sequēs credere est visio speculatiua. sed practica. nata est eni ista uisio cōformis esse fruitōi. ⁊ p̃us nālr h̄ri i intellcū creato ut fruitio recta illi ɔformit̄ eliceatur. ¶ Ad 2m dico ꝙ ɔtingēs circa qd̄ ē scia practica est finis uel ens ad finē. in agibilib⁹ aūt actio est finis vltimus s̄m ph̄m. 6. ethi. ḡ ɔtingētia actiōis sufficit ad sciam practicā uł obiectū scie practice. ¶ Cōtra hoc arguit p̃mo: qꝛ scia est necessarioꝝ. ḡ circa ɔtingentia nō ē scia. añs pꝫ ex diffinitōe scire. i. posteri. ¶ Silr 6. ethi. scientificū distinguit a rōcinatiuo penes necessariū ⁊ ɔtingēs. ḡ oēs habit⁹ ptis sciētifice sunt circa necessariū. scia aūt est hit⁹ istius ptis. ḡ. ¶ P̄. si theologia est circa ɔtingēs agibile. ḡ ē hit⁹ actiuus cū rōne v̄a. hec diffinitio est prudētie ut dr̄. 6. ethi. ḡ theologia ē prudēa ⁊ nō scia. ¶ Ad p̃mū r̄ndeo de ɔtingētib⁹ sūt multe v̄itates necc̄ie: qꝛ act⁹ q̄ cōtingenter elicit ɔcludit necc̄io deber̄ eē talis ad hoc ut sit rect⁹. de ipso ḡ ē scia q̄ntū ad ɔclōnē demōstratā necc̄io: lꝫ i se sit ɔtingens inquātū elicit a pō ꝑpria. tūc pꝫ ad auctem. i. posteri. scia est necc̄ij dici de ɔtingēte. ⁊ ita v̄itates necessarie icludunt in v̄itate ɔtingētis. uel ɔcludunt ð aliquo qd̄ est ɔtingēs p rōem alicui⁹ p̃oris necessarij. ¶ Per idē ad auctem. 6. ethi. qꝛ hitus ptis rōcinatiue est circa actū inquantū ɔtingent̄ elicit. sꝫ hitus scientificus uel scia est circa idē inquātū ð eo aliquid necc̄io ɔcludit. ¶ Si obijcit ꝙ ñ est idē obiectū habit⁹ scientifici ⁊ rōcinatiui. ¶ De hoc dicet inferius quō idē obm̄ pōt eē pluriū hituū: lꝫ nō idē hitus pluriū obiectoꝝ. ¶ Ad 2m dico ꝙ eodē mō ɔcluderet sciam moralē esse prudētiam nā scia moralis ē hitus actiu⁹ cū v̄a rōe. ¶ Jō dico ꝙ diffinitio prudētie dꝫ itelligi de hitu actiuo ꝓximo q̄lis est hitus acq̄sit⁹ ex actibus. vñ sic circa f̄cibilia ars se hꝫ ad hitū experti. ita circa agibilia se hꝫ scia moral̄ ad hitum prudētie: qꝛ habitus artis ⁊ scie moralis quasi sūt rēoti ad dirigendū qꝛ vl̄es. sꝫ hitus prudentie ⁊ experti qꝛ generati sūt ex actib⁹: sunt pticulares ⁊ ꝓpinqui ad dirigendum. ¶ Ista expō est necc̄ia alioq̄n nulla eēt scia practica: qꝛ q̄cunqꝫ est hitus actiu⁹ uł factiu⁹ cū rōne v̄a. ɔclo aūt est incōueniēs ⁊ ɔtra ph̄m. 6. meta. ⁊ ɔtra Auic. i. meta. ⁊ ɔtra auctes alias. ¶ Ad tertiā rōnē dico ꝙ Boecius intelligit p theologiā metephysicā. ⁊ qd̄ dicit de sb̄a dei dico ꝙ deus ɔsiderat in illa scia quantū possibile est ip̄m ɔsiderari in scientijs acq̄sitis. ¶ Ad aliud dico ꝙ nobilitatis est in inferiori attingere suū sup̄ius s̄ꝫ ph̄ꝫ 7. pollit. vnde sensitiua hōis est nobilioꝝ qꝛ ordinat ad intellectiuā ꝙ̃ sensitia bruti. Nobilitatis igit̄ est in scia ordinari ad actū nobilioris potētie. ¶ sꝫ ph̄s non ponit aliquā sciam eē ɔformē praxi uoluntatis circa finē: qꝛ nō ponit uolūtatē circa finē h̄re praxim sed quandā motōnē simplicē nālē: iō nullā posuit posse esse nobiliorē p ɔformitatē ad finē. Si tñ posuisset aliquā praxim circa finem nō negasset ut v̄r sciam practicā respcū istius praxis eē nobiliorē speculatiua scia cir

errare nisi dirigat est necessaria ad practicã cognitõem. nulla aũt est cognitõ h̃ tradita de fine nec de his que sũt ad finẽ ꝗn sit talis. ꝰ ⁊ ¶ uel saltẽ circa ista cõtingit uoluntatẽ ignorantẽ errare. sic dicet in solõne tertie obiectiõis ꝯtra solõnem q. pncipalis. lz. n. trinitas ꝑsonarũ non ostendat finẽ appetibiliorẽ ꝙ si eẽt non trinus: q̃ est finis inquãtũ vnus deꝰ nõ inquantũ trinus. tñ voluntatẽ ignorantẽ trinitatẽ ꝯtingit errare in amando uł desiderãdo finẽ: desiderando frui vna ꝑsona sola. ¶ Silr ignorãtẽ deũ fecisse mũdum ꝯtingit errare nõ rependẽdo amorem qualẽ gratitudo reqreret ꝓpter tã tam cõicatõem bonitatis sue ad vtilitatẽ nostram factã ita ignorãdo articłos ꝑtinẽtes ad nostrã reparatõem cõtingit ignorantẽ errare etiam nõ rependẽdo amorẽ debitũ ꝑ tanto beneficio. ⁊ ita de aliis theologicis. assumptũ pz: quia quecunqꝫ ꝯditõẽs tradunt de fine magis nate sunt ostendere appetibilitatez finis et ꝯditõẽs eorum que sunt ad finẽ magis nate sunt oñdere ea que sũt ordinata ad finem. ¶ Ad arm eorum patet ꝙ minor est falsa. ad ꝓbatõem dico ꝙ nõ põt ita distincte tractari d̃ fine cognito: ⁊ d̃ his que sunt ad finẽ ꝗn tota illa cognitio esset practica intellectui creato: q̃ tota illa cognitio nata est ostendere finem sub ratõne appetibilis. ⁊ ea que sunt ad finẽ sub rõe ordinis eorũ ad finem. uel circa quecunqꝫ posset voluntas non directa errare.

Alia opinio tenet

eandẽ ꝯclõnem. Sed ponit cũ hoc theologiã esse simplr vnum habitũ.

Ad questionem igi

tur respondeo ꝙ cũ actus volũtatis elicitus sit verissime praxis etiã si nõ cõcomitur aliquis actus imperatus: ut patz ex pmo articulo. Et extẽsio cognitõnis practice cõsistat in ꝯformitate ad praxiz ⁊ ꝓritate aptitudinali. hoc h̃z ex 2° articulo. sequit ꝙ illa est cognitio practica q̃ est aptitudinaliter ꝯformis uolitõi recte: ⁊ nãliter prior ipsa. sed tota theologia necessaria in intellectu creato est sic conformis actui uolũtatis create ⁊ ꝓor ea. ꝰ ⁊c. ꝓbatio minoris: quia pmuz subiectũ theologie est virtualr conforme uolitõi recte: q̃ a rõne eius sumunt pncipia pma restitudinis in uolitõe. ipm etiam determinat intellcm̃ creatũ ad noticiaz rectitudinis determinate ipsius praxis quo ad omnia theologicalia necessaria ꝓus nãliter ꝙ aliqua uolũtas creata uelit. alias nõ esset necia. ꝰ ex pmo sbiecto sequit tam ꝯformitas ꝙ ꝓritas theologie ad volitõem. ⁊ ita extensio ad praxi a qua extẽsiõe ipsa cognitio dicenda sit practica. ¶ Confirmat ratõ ista: q̃ cuz pmũ obiectum theologie sit vltimus finis ⁊ pncipia in intellectu creato sũpta a fine vltimo sint pncipia practica. igit pncipia theologie sũt practica. ꝰ ⁊ ꝯclõnes sunt practice. ¶ Sed obiicit: quia ex questiõe ꝓcedẽte deus non est h̃ pmũ subiectũ inquantũ finis. sed ut hec eẽnª. pncipia aũt sumpta a fine ut finis ẽ sũt practica. ¶ Itẽ cognitio finis vltimi nõ est immediate conformis. nec nata est esse ꝯformis immediate praxi eliciende. ꝰ nõ est ꝓpinqua practica. ¶ Item pmũ obiectũ includit v̓tualiter ꝯformitatem ad praxim rectã non tñ solam cognitõnẽ sic ꝯformẽ. alioquin nõ possit de ipo esse cognitio speculatiua: q̃d vr̃ incõuẽiens. Qualiter. n. est ista veritas practica deus est trinus. uel pater generat filium. ꝰ pmum obiectũ includit aliquã noticiam speculatiuã. igr̃ ex conformitate illa virtuali pmi obiecti ad praxiz nõ sequit theologiam esse practicam cũ multe veritates que sunt maxime theologice inquantũ theologia distiguit a metaphysica sint speculatiue. ¶ Itẽ tunc scia dei esset practica que est de eodem subiecto pmo. ⁊ etiam videtur ꝙ ratio solutionis

questiõis possit applicari ad intellectuz
diuinũ sicut ad creatũ. ¶ Ad pmuz di
co ꝙ respectus finis nõ est illud a q̃ pn
sumunt in aliq̃ scia. sed illud absolutuz
in q̊ fundatur respect⁹. ⁊ illud est eẽntia
hec. ¶ Ad 2m dico: ꝙ virtualr ꝯtinens
cognitõem ꝯformẽ est vtualit cõforme.
⁊ ita cognitio eius est practica: q2 ꝯclões
practice hñt pncipia practica. prima ãt
cognitio illi que est de fine est cogni⁹ fru
itõis finis. ⁊ ista nata est esse ꝯformis fõ
malr praxi fruitõis. ¶ Ad tertiũ dico:
ꝙ pmũ obiectuz solũmodo includit no
ticiam ꝯformẽ uolitõi recte: quia virtu
te eius nihil de ipso cognoscit qđ nõ sit
uel rectitudo volitõis alicuius uel vtua
liter includẽs noticiã talis rectitudinis.
Et cõcedo ꝙ infertur in ꝯñte ꝙ de ipso
nulla põt esse scia speculatiua. necio. n.
noticia eius ⁊ cuiuscũq3 intrĩseci p ipsũ
cogniti ꝯformis est praxi aptitudinalr ⁊
por si cognitũ est necessariũ. ¶ Cũ insta
tur de illis veritatib⁹ q̃ vident maxime
theologice ⁊ nõ metaphysice. ut deus ẽ
trinus. ⁊ pater generat filiuz. dico ꝙ iste
sũt practice. pma. n. includit vtualit no
ticiam rectitudinis dilectõis tendẽtis in
tres psonas. ita ꝙ si act⁹ eliceretur circa
vnã solã excludendo alias: sicut infidel
eliceret esset actus nõ rectus. 2a includit
noticiã rectitudinis ſm ꝙ actus ẽ circa
duas psonas quaꝝ vna est sic ab alia.
¶ Si obijciat contra h sic: q2 nihil nisi
essentiale est rõ terminãdi actũ illius di
lectõis. theologia aũt est magis pprie d
psonalibus q̃ꝙ de eẽntialib⁹: q2 eẽntialia
plurima pñt a nobis in metaphysica co
gnosci. igitur theologia ut distinguitur
a metaphysica quãtum ad ppriissima
sibi nõ est practica. prima ppositio pba
tur: quia alias esset aliq̃ ratõ diligibilita
tis in vna persona que nõ esset in alia:
quod falsũ est quia tunc nulla beatifica
ret in se ipsa. ¶ Rñdeo eẽntiale est ratio
absolute ?minãdi actũ amãdi: ut ppter
quã. sed persone terminant ut que amã

tur. nõ aũt sufficit ad rectitudinẽ actus
ꝙ habeat rõnem formalem conuenien
tem in obiecto. sed etiã reqrit ꝙ habeat
obiectũ ꝯueniens in quo sit talis rõ for
malis. pter igitur istam noticiaz rectitu
dinis quã includit eẽntiale in actu amã
di deũ. psonalia includũt ppriã noticiã
vlteriorẽ rectitudinis reqsite. ¶ Ad qr
tũ posset concedi ꝙ theologia dei de ne
cessarijs sit practica: q2 in intellectu suo
natũ est pmũ obiectũ theologicũ quasi
gignẽ noticiam ꝯformẽ volitioni recte
porem nãliter ipsa volitione. ꝙ confor
mẽ p3: q̃ꝙ porem pbat: quia prius nãlit
intellectus intelligit obiectuz pmum q̃ꝙ
volũtas velit illud. igitur pus naturali
ter volitõe potest habere omnẽ noticiã
sufficienter vtualiter inclusã in intellecti
one pmi obiecti. talis est quecũq3 noti
necessaria de pmo obiecto. ¶ consequen
supposita patet. ¶ tuz q2 p impossibile ex
clusa omni uolitõne posset intellect⁹ ha
bere omnẽ noticiam sufficienter vtualit
inclusam in intellectõe pmi obiecti. cuz
illa intellectio pcedat omnẽ volitõnem
¶ tum quia intellectus diuinus nõ discur
rit. igitur nõ pus naturalit intelligit pm
obiectũ q̃ꝙ aliqd virtualiter in illo inclu
sum quo ad noticiam. g̊ si pus intelligit
pmum obiectũ q̃ꝙ voluntas velit aliqd
pus intelligit q̊dlib3 inclusũ quo ad no
ticiam in pmo obiecto q̃ꝙ voluntas ve
lit. hec scđa pbatio ꝯsequentie min⁹ va
let. ¶ Si obijciat: quia tunc voluntas
diuina nõ erit pma regula sui in actib⁹
suis si eius actum pcedat noticia cui in
agendo debet conformari ad hoc ut re
cte agat. ꝯsequens aũt videt inconueni
ens: q2 tollit sũmã libertatẽ voluntatis
diuine si ab alio terminet: ⁊ nõ ex se pri
mo quo ad pmũ actũ suum si aũt prece
dit omnẽ actũ suũ cognitio practica ab
intellectu determinabitur ad primum
actũ: quia non potest ei dissentire. tunc
enim posset peccare ¶ Item supra di
ctũ est phm bene dicere consequenter si

intelligentia naturaliter amat deum vi
sum. ergo noticia ostendēs deū non est
practica. fiat aūt similis cōsequentia de
deo naturaliter amante se. ¶ Itez diri
gēs aliqua causa est respectu directi. igī
est distinctio realis inter ipsa. nō est aūt
talis distinctio intellectōis dei ad uelle.
¶ Et confirmatur: quia intelligēdo iā
velle esse elicitum intellectus nō dirigit
tm̄ enim dirigit circa actū eliciendū q̄i
ꝑor ipso. sed in deo uelle suū nō sequit
voluntatem. igitur nunquā est ibi qua
si eliciendum. sed semper quasi elicitū.
ḡ rc̄. ¶ Hic vī consequenī dictis dicen
dū ꝙ accipiendo regulā ꝑ rectificante i
praxi ꝑma regula est finis vltimus: qui
virtualiter includit ꝑmo noticiā omis
rectitudinis necessarie cuiuscunq̄ pra
xis sicut ꝑmū subiectum scientie specla
tiue ꝑmo v̄tualiter includit noticiā om
nium veritatū speculabiliū. hec autem
ꝑma regula que est finis ordinate rectifi
cat intellectū ⁊ voluntatē sicut ipse po
tentie nate sunt agere ordinate ita ꝙ pri
us quasi gignit noticiā conformē recte
praxi ꝙ rectificet praxim. ⁊ ita potentia
practicāte alia erit potentia ꝑor ⁊ prius
recta: ita ꝙ ꝑmū ꝯsequēs illatum in pri
ma rōne videt̄ ꝯcedendū. ¶ Cū uero im
probatur. posset dici ꝙ sicut vniuersalr̄
libertas stat cum apꝑhensione ꝑuia ita
sūma libertas stat cum summa apꝑhen
sione preuia. apprehensio autem praxis
perfectissima includit noticiā conformi
tatis quādo ipsa necessario cōuenīt pra
xi. ¶ Cum ulterius additur ꝙ determina
ta fit aliunde. hoc negandū est loquēdo
de determinatōne que fit per agens suf
ficiens. lʒ. n. nō possit dissentire a noti^a
rectificatiua praxis ⁊ ꝑori praxi. hoc tñ
nō est quasi intellectus ꝑ noticiā sit cau
sa sufficienter actiue determinatōis det
mināns ipsam ad actum. sed ex perfectio
ne uoluntatis est ꝙ ipā tm̄ nata est con
formiter agere potētie ꝑori in agēdo q̄n
do illa ꝑor ꝑus ꝑfecte agit circa obiectū

hoc est tm̄ nouit prius quantum posset
nosse: quod dico ꝑ ꝯtingētibus quorū
intellectus diuinus nō habet omnē no
ticiā sibi ꝯpossibilē ante oēm actū volū
tatis: ideo circa illa nō oportet ꝙ cōfor
miter agat potentie ꝑori: q2 ipsa nō pri^9
ꝯformiter nouit tale obiectū sʒ sꝑ aliter
accidit circa cognoscibilia necessaria ex
se: q2 ista ꝑfectissimaʒ sui noticiā habēt
absq̄ actu volūtatis. ¶ Licet hec rn̄sio
videatur euadere argumentū. ⁊ ꝑ eam
etiā sequētia argumenta possent euadi.
tamen aliter posset dici ꝙ theologia ne
cessaria in intellectu diuino non est pra
ctica: quia non est ꝑoritas naturalis in
tellectōis ad uolitōem quasi conforma
tiui ad ipsum ꝯformandū siue directiui
ad dirigendū aliq̄d. quia posita noticia
quacunq̄ rectitudinis ipsius praxis q̄n
uis ista ex se possit ꝯformare potentiam
ꝯformabilē seu rectificabilē aliūde non
tamē uolūtatem diuinam respectu sui
ꝑmi obiecti que ex se sola rectificatur re
spectu istius obiecti: ita ꝙ uel talis natu
raliter tendit in illud. uel si libere nullo
modo est de se quasi indifferens ad recti
tudinem ⁊ quasi aliunde aliquo modo
habens eam. ita ꝙ noticia determinati
ua rectitudinis nō est necessaria ꝑor uo
litōne quasi volitio illam requirat ut re
cte eliciatur. sed tm̄ preexigit ostensionē
obiecti. ⁊ istam noticiam ex se directiuā
nō preexigit ut directiuā: sed tm̄ ut ostē
siuam. ita ꝙ si posset precedere volitio
nem sola ostensio obiecti: ⁊ sequi noti^a
rectitudinis necessarie ipsius praxis (sic
dicetur de praxi circa cōtingentia) eque
recte eliceret volitio tūc sicut nūc. nullo
ergo modo intellectio est priō ut confor
matiua seu regulatiua volitōis. ¶ Ad
argu^m igit̄ ꝑbans ꝑoritatem rectitudīs
ad praxim rectam. responderi potest ꝙ
lʒ sit aliqua ꝑoritas intellectōis ad voli
tōem. nō tñ est sic ꝑor ut requirat rōem
rectaʒ esse ꝑorē praxi: quia talis ꝑoritas
est regule ad regulatū: qualis eē nō pōt

quādo voluntas est omnimoda regula
sui in agendo. ¶ Huius cōtrouersie de
scientia respectu sui an sit practica sum-
ma in hoc ꝯsistit. si noticia que de se eēt
directiua in praxi dato ꝙ pō practicāſ i
sciente non essꝫ dirigibilis in agendo sit
practica ex hoc solo ꝙ esset sic ex se dire
ctiua uel nō practica ex hoc ꝙ potentia
practicās in sciente nō est dirigibilis ¶ qui
alteram partē tenet dicat ꝯsequenter.

Secūdus articulus

q. est de theologia ꝯtingentiū an sit pra
ctica. dico ꝙ tm̄modo in illo intellectu
theologia ꝯtingentiū practica potest eē
qui habere potest determinatiuā noti-
ciam rectitudinis ipsius praxis ante ip-
sam praxim elicitam: quia solummodo
ibi theologia ꝯtingentiū potest esse con
formis praxi ⁊ prior ea. talis est tm̄ intel
lectus creat⁹ quia nullius intelligentꝭ cre
ati volūtas ꝑmo determinat rectitudi-
nē ꝯtingentē ꝯuenientē praxi. ¶ In itel
lectu igi̇ diuino nō pōt esse theoloᵃ con
tingentiū practica tenēdo ista duo. ꝑmū
ꝙ cognitio practica ⁊ praxis ad quā ex
tendit debēt esse necessario respectu ei⁹
dem suppositi. 2ᵐ ꝙ dei ut operātis nul
la sit praxis nisi volitio. nō ponēdo i ip
so potentiā tertiā aliam ab intellectu et
volūtate. nā nulla cognitio ꝯformis uo
litōi ꝯtingenti recte p̄cedit ipsam uoliti
onē dei: quia ꝑmo uolitōe determiatur
praxi illi talis rectitudo. ¶ Illud ꝑmuꝫ
est dubiū. ꝓbat̄ tm̄ dupl'r. nā si cognitio
quecunqꝫ de praxi alterius est practica.
g̊ cognitio mea de hoc qd̊ est deū creare
mundū. uel de hoc qd̊ est intelligentiaꝫ
mouere celū erit practica: qd̊ vi̇ falsum
saltē hoc vi̇ ꝯcludere ꝙ cognitio practi-
ca nō p̄t eē itelligentꝭ inferioris operāte
supiore ꝑm illā praxim si nihil ꝑm illa i
ferius operat̄. pari rōne nec supioris uł
equalis si nihil facit ad praxim operan
tis. si aūt aliquid facit iam supior habꝫ
praxim ꝓpriā respectu cuius sua cogni
tio sit practica. ¶ Item si cognitio pra-
ctica habet aliquā causalitateꝫ respectu
praxis ad quā extendit ⁊ nō est nata ha
bere talē causalitatē ꝑmo nisi respcū pra
xis q̄ sit in intelligente vi̇ seq̄ ꝓpositum
¶ Cōtra. igit̄ de eodē vnuſ intellect⁹ ha
beret noticiā practicā alius speculatiuā
si praxis eēt possibilis vni intelligenti ⁊
nō aliȷ̄. ¶ Ad hoc pōt dici ꝙ ꝑfecta re-
ctitudo praxis includit circūstantiā ope
rantis sicut ⁊ alias circūstantias. ita ꝙ
sine ista nō est rectitudo ¶ Si. n. accipiat̄
deus est amandus nisi addat̄ a q̊ puta a
volūtate nō est vere practica ꝯplete: q̇a
deus a bruto nō est amādus. itaqꝫ h⁹ ue
rū ꝑfectum deus est amāduſ a uolūtate
etiā in q̊cunqꝫ intellectu est practicū: ita
⁊ istud hōi qn̄qꝫ est ieiunandū nō ē tm̄
practicū hōi cognoscēti: sed etiā angelo
⁊ deo: ⁊ etiā hōi ⁊ deo est hoc practicuꝫ
ab angelo celū est mouendū. ⁊ cōcedo il
lud ꝙ ꝑma ꝓbatio infert tanq̄ inconue
niēs ¶ Et si obȷ̄ciat̄ ꝙ non saluat̄ p̄oritas
practice cognitōis ad praxim. p̄us. n. di
lectio dei respectu sui est recta q̄ hō uel
angelus possit intelligere ꝙ deus ē amā
dus a volūtate. ¶ Rn̄⁹ ista p̄oritas dꝫ eē
ex obiecto ⁊ intellectu hoc est ꝙ obiectū
natū sit deṫminare intellcm̄ ad noticiaꝫ
deṫminate rectitudinis praxis quantuꝫ
est ex se ante praxim istā ita obiectuꝫ h⁹
natū est quēcunqꝫ intellcm̄ determinare
ad noticiam istā. deus est amādus a uo
lūtate quantū est ex se an̄ praxim. lꝫ ali
quis intellectus ex impꝑfectōe sui nō p̄us
determinet̄ q̄ potētia operans ex ꝑfectō
ne sui operet̄. ¶ Ad aliā obiectiōem di
co ꝙ sicut volūtas pōt esse cā supior re-
spectu praxis potentie motiue. nec q̊cun
qꝫ ħ respectu cuiuscūqꝫ: puta nō mea re
spectu potētie motiui angeli: sed qn̄ sūt
in eodē. Ita si cognitō practica sit causa
respectu praxis: hoc est in eodē intelligē
te ⁊ operāte. nec oꝫ ꝙ in alio sit non pra
ctica nisi accipiēdo stricte practicū ꝓ im
mediate applicabili ad opus quantū est

idē: puta si aliqua esset speculatiua cir^a illa circa que est scia moralis nō diceret istā speculatiuā esse nobiliorem morali scia. ¶ Nos autem ponim⁹ esse verā praxi circa finē cui nata est eē cognitio ꝯfōmis ⁊ iō ponimus cognitōem practicā circa finē nobiliorē esse oi speculatiua. igi ꝑ^a ꝓpō rōnis que vƺ posse sumi ex. i. meta phy. q̄uis eā expꝰsse nō dicit phs negan da est. ¶ Ad ṗmā ꝓbōnem eius dico: ꝙ scia illa est nobilior que ē sui grā q̄ꝙ q̄ est grā alicuius actus inferioris. quelibꝫ aūt scia quā ipse posuit practicā ē grā a licui⁹ inferioris q̄ꝙ sit ꝯsideratio specula tiua: quia saltem circa obm̄ aliquod in ferius q̄ꝙ qō ponit esse obiectū speculati ue. ⁊ iō qualꝫ practica quā ipe ponit est nobilior aliqua speculatiua. que aūt est grā alterius act⁹ nobilioris suo ꝓprio a ctu nō est ignobilior ꝓpter talē ordinēꝫ tunc enim sensitiua nr̄a esset ignobilior sensitiua bruti. ¶ Cum de certitudine dico ꝙ quelꝫ cognitio scientifica respcū sui obiecti est eque certa ẜm ꝓportiōem qꝛ vtraque resoluit in sua ṗn^a immedia ta. sed nō eque certa ẜm quantitatē: q̄a hec sūt cognoscibilia certiora illis sicut obiecta de quibus ponit phus scias pra cticas sunt minus ꝑfecte cognoscibilia i se q̄ꝙ de quibus ponit aliquā speculatiaꝫ iō aliqua speculatiua ẜm phm ponitur certior oi practica ẜꝫ quantitatē. nos āt ponimus cognoscibile oꝑabile hoc ē at tingibile ꝑ oꝑatōem que est vē praxis i se esse maxime cognoscibile: ⁊ iō pōim⁹ sciam de ipso. nec ẜm q̄ntitatē certitudi nis sic nec ẜm ꝓportiōem ab aliq̄ a^a ex cedi. ¶ Ad aliā rōem de nec̄ijs ex̄tib⁹ dico ꝙ hec nō est inuēta ꝓpter necīa ex trinseca sed ꝓpter necīa intrinseca. s. or dinē passionū ⁊ oꝑationū. sicut moral̄ scia si eēt inuēta oibus nec̄ijs extrinsecꝭ hitis nō minus eēt practica. nō est autē hec inuēta ad fugā ignorātie: quia mul ta plura scibilia possent poni uel tradi in tanta quantitate q̄ꝙ hic tradite sint.

Sed h̄ eadē replicant frequent̄ ut effica cius inducat auditor ad oꝑatōem eorū que ibi ꝑsuadent.

Ad argumenta se

cunde. q. ¶ Ad auc̄tem. iij. de aīa dico ꝙ loquit̄ de fine ut cognitio. nam intel lectus ꝓpter aliquid rōcinans rōcinat ꝓ pter finē cognitū ⁊ ut est ṗn^m demōstra tōis. ¶ Ad 2^m de ꝑ^o metha. dico ꝙ pra ctica nō est gratia vsus ut per se finis. ta mē aliquā habitudinē habet ad vsum: sic ꝙ vsus est ꝑ se obm̄ eius uel aliquid virtualiter includens vsum: quale phs non posuit esse aliquod ens nisi ens ad finem. Et omne tale obm̄ ē ignobili⁹ ob iecto speculabili. Et ideo talis ordo ad praxim ꝯcludit ignobilitatē practice re spectu speculatie. ¶ Ad 3^m de. 2. meta. dicitur ꝙ speculatiua ⁊ practica habēt diuersos fines loquendo de ꝑ se finibus infra genus cognitōnis. sed illi fines nō distinguunt ṗmo. sed ṗor est distinctio ex obiectis sicut dcm̄ est.

Ad ratiōes pro opi

nione opposita. Cum arguitur contra distinctionem per obiecta. ¶ Ad ṗmaꝫ dico ꝙ non potest esse circa idem obie ctum habitus speculatiuus ⁊ practicus Cum ꝓbatur: quia intellectus extensio ne fit practicus. dico ꝙ Aristo. nunq̄m dixit ꝙ intellectus speculatiuus extensi one quacunqꝫ fit practicus. Sed Arist. ponens tres gradus intellectus quorꝫ ṗmus est considerare speculabilia tātū. Secundus ꝯsiderare agibilia nō dictan do ꝓsequi uel fugere. Tertius ut dicit quando amplius extendendo se iubꝫ ꝓ sequi uel fugere. ita ꝙ illa extensio est in tellectus imperfecte practici ad conside ratōnem perfecte practicaꝫ: puta ab ap prehensione terribilium ad dictamen completum de eis precipiendo fugam: uel prosecutionem. ¶ Concesso tamen ꝙ intellectus speculatiu⁹ extensiōe fiat

practicus nō est ad ꝓpositū: qꝛ specula
tiuum ⁊ practicū sunt dr̄ie accn̄tales in
tellectus lꝫ sint essentiales habituū ⁊ a
ctuum: ⁊ iō act⁹ ⁊ habit⁹ nō extendunt.
¶ Ad illud de medicina dico ꝙ habitus
vl̄is est speculatiuus. sed qn̄ ex ea acqui
ritur habitus ꝑticularis tūc fit practic⁹
¶ Cōtra: tūc ex ꝑncipijs speculatiuis se
queret ꝯclusio practica: iō aliť dicendū
ē ꝙ qn̄ sunt aliqua duo extrema oppo
sita quāto aliq̄d recedit ab vno opposi
torum tāto accedit ad aliud. mō actua
lissimā rōnem practici hēt ꝯsideratio q̄
nata est immediate esse ꝯformis forma
liter praxi eliciende. ⁊ quāto aliq̄d ma
gis recedit ab isto tāto magis accedit ad
speculatiuū. igiť habitus vl̄is qui nō est
immediate nat⁹ esse ꝯformis praxi elici
ende pōt dici speculatiuus respectu ali
cuius habit⁹ qui immediate nat⁹ est esse
ꝯformis praxi eliciēde. Ita pōt dici ars
speculatiua respectu habit⁹ experti: q̄a
ars tanq̄ vl̄ior habitus nō est ita imme
diate directiua: sicut apparet. j. metaph
artifex frequenť errabit: expertus autē
nō ita errabit. Ita pōt distingui medici
na ī speculatiuā que. s. est de vl̄ioribus
causis ⁊ curis q̄ cognitio est remotior a
praxi elicienda. ⁊ in practicā que est de
ꝑticularibus ⁊ ꝓpinquioribus praxi ⁊
immediatius cōformibus praxi: tn̄ ſm
veritatē illa vl̄ior que in ꝯparatione dr̄
speculatiua est simpliciť practica: qꝛ vir
tualiter includit illā ꝑticularem forma
liter ꝯformem praxi. ¶ Ad aliud de bo
nitate ⁊ malicia dico ꝙ nō om̄is actus
bonus est ꝑmo bon⁹ a circūstantia finis
vt finis: immo ē aliq̄s bon⁹ a circūstan
tia obiecti puta vbi finis est obm̄: ⁊ ibi
circūstantia finis vt obiecti ꝑmo tribu
iť rectitudinē actui. ille. n. actus ex obie
cto solo ē simplr̄ bonus: ut amare deū
sine alijs circūstantijs est simplr̄ bonū.
falsum est igiť ꝙ a fine vt finis ē ꝓut. s.
distinguiť ꝯtra obm̄ accipiat ꝑmo boni
tas actus moralis. ¶ immo 2° illud ē ſlm̄:
qꝛ actus circa ens ad finē lꝫ habeat pro
ꝑ^a circūstantia finem: tn̄ ab obiecto est
aliqua bonitas ꝑor a q̄ actus dr̄ bonus
ex genere. ¶ Tertia rn̄sio ē directe ad ꝓ
positū: qꝛ etsi circūstantia formaliť cir
cumstet praxim vt sit bona: non tn̄ for
maliter circūstat intellectōem practicā.
nō. n. itellect⁹ moderate siue medio mō
dictat actū: ita ꝙ dictare circumstantio
netur hac circūstantia mediocriter. sed
intellect⁹ dictat ſm vltimū sue potētie.
est aūt illud dictare rectū a principio: ⁊
ꝑnci^m sumiť a ꝑ° obiecto. ¶ Cōtra istud
arguiť ꝙ nō sit distinctio ꝑ obiecta: q̄a
om̄e formaliť tale est tale ꝑ aliquid sibi
intrinsecū. ergo si habitus ē formaliter pra
cticus hoc est ꝑ aliq̄d sibi intrinsecū: et
hoc nō erit obm̄. ergo ⁊c. exemplū sol nō ē
formaliť calidus lꝫ sit virtualiť calidus.
¶ R: obm̄ nō est distinctiuū habitus ni
si ut cā efficiēs. cause aūt efficiētes nō di
stinguūt effect⁹ specie: qꝛ a causis diuer
sis specie pōt eē idē effectus specie. sicut
calidū idē specie generať vniuoce ⁊ eq̄
uoce ab igne ⁊ a sole. ¶ Ad p^m dico ꝙ eē
practicū dicit aliq̄d intrinsecū noticie si
cut respect⁹ aptitudinalis ē intrinsecus
fundamēto. ⁊ ꝙ noticia aliq̄ sic sit apta
nata referri hoc ē per naturā intrinsecā
noticie quā naturā habꝫ ab obiecto ut
a cā extrinseca. dico ergo ꝙ habitus ē pra
cticus ꝑ intrinsecū ut ꝑ causā formalē
⁊ per obm̄ ut ꝑ causam efficientē. ¶ Ad
2^m dico ꝙ lꝫ a causis eētialiter ordina
tis quarū vna ē vniuoca altera equoca
posset eē effectus vnius ratōis: sicut exē
plificatur de calore: tn̄ qn̄ cause efficien
tes ꝓxime eiusdē ordinis ad effectū cau
sant aliqua inquantū ipe cause sunt di
stincte maxime si vtraq; sit vniuoca ef
fectui siue vniuocatōe ꝯpleta siue dimi
nuta nō pōt a causis talib⁹ distinctis eē
effectus vnius rōis. vniuocationē ꝯple
tam dico qn̄ est silitudo in for^a ⁊ in mō
essendi forme. diminutā qn̄ est silitudo
in forma lꝫ habeat aliū modū essendi.

quod dom⁹ extra ē a domo in mente. vñ ꝛ gnātionem istā vocat aliquomō phs vniuocā. 7. metaph. Quia igit obm̄ est cā ꝓxima respectu noticie ꝛ vniuoca lꝫ diminute: sequit ꝙ distinctio formalis obiectoꝝ cū causent noticias inquātuꝫ ipa sunt distincta necessario ꝯcludat distinctionem formalem noticiarū.

Circa distinctionem p̄mā in q̄ mgr̄ tractat d̄ frui ꝛ vti. quero p̄mo de obiecto ipsius frui. ꝛ p⁹ vtrū per se obm̄ fruitionis sit finis vltim⁹. Et arguitur ꝙ nō. qꝛ Aug. 83. q̄onuꝫ. q. 30. Fruendum ē bonis inuisibilib⁹. sed plura sūt bona inuisibilia. g̃ nō est fruendū tm̄ ultimo fine. Itē capacitas fruentis ē finita: qꝛ nā subiecti ē finita. g̃ capacitas illa pōt satiari aliquo obiecto finito. Sꝫ fruendū est quocūqꝫ satiāte capacitatē fruentis. g̃ ꝛc. Itē aliquid ē mai⁹ capacitate aīe: ut deus q̄ sufficit sibiipi. ꝛ aliquid ē minus capacitate eius: ut corp⁹. g̃ aliquid est mediū. s. equale capacitati eius. illud erit min⁹ deo. g̃ ꝛc. Itē quecunqꝫ forma nālis satiat capacitatē materie. igit quodcūqꝫ obm̄ satiat capacitatem po͡e. ꝯn̄tia probat: qꝛ po͡a per formam in ipa receptā respicit obm̄. ꝛ ita si forma vna recepta satiat appetitū intrinsece: sequit ꝙ obm̄ qd̄ respicit a po͡a per istā formā etiā satiat appetitū extrinsece seu īminatiue. añs arguit: qꝛ si aliq̄ forma nō satiaret. g̃ stāte ista forma materia inclinaret ad aliaꝫ nāliter: ꝛ p ꝯn̄s sub ista quiesceret violent̄. nā q̄ocunqꝫ ꝓhibens aliquid ab illo ad qd̄ est inclinatio nālis ipius est violentū sibi: sicut apparet de quiete grauis extra locū suum. Itē firmius assentit intellect⁹ aliq̄ vero ꝙ p̄mo vero. g̃ a simili intensius pōt volūtas assentire aliq̄ bono ꝙ p⁹ bono. Ad oppo͡m est aug. p̄mo de doc. xp̄iana ca. j. Res quib⁹ fruendū est sunt pr̄ filius ꝛ sp̄ussctūs. ꝛ hi tres sūt vna res. g̃ ꝛc.

Ad istam q̄onem p̄mo distinguā de fruitione ordinata ꝛ in cōi sumpta. 2° dicā de obiecto fruitionis ordinate. 3° de obiecto fruitionis in cōi. 4° quō sit intelligendū fruitionē eē circa finē: siue v̄e vltimū ut in 2° articulo: siue nō v̄e vltimū. ut in 3° articulo.

De primo dico ꝙ fruitio i cōi excedit fruitionē ordinatā: qꝛ q̄ñcunqꝫ po͡a nō determinat ad actū ordinatū ex se: act⁹ eius in cōi vltior est actu ei⁹ ordinato. volūtas aūt nō determinat ex se ad fruitionē ordinatam. qd̄ pꝫ: qꝛ summa puersitas pz̃ frui [...] vtēdis: sm aug⁹. 83. q̄onum. q. 30. g̃ ꝛc. Est aūt fruitio ordinata qualis nata ē eē recta: q̄ñ. s. ordinat sm circūstantias debitas. fruitio aūt in cōi ē siue habeat illas circūstantias siue nō.

Quātum ad scd̄m videt eē opinio Auic. ꝙ ordinata fruitio pōt eē circa aliud a fine vltimo. qd̄ probat ex dictis ei⁹. 9. metaph. c. 4. vbi vult ꝙ intelligentia supior p actū suuꝫ intelligendi ꝓducit inferiorē. tūc aūt videtur ꝓductū esse perfectuꝫ q̄ñ attingit suū principiū ꝓductiuū sm illā ꝓpositionem. 35. [redacted] ꝙ vnūquodqꝫ natuꝫ est ꝯuerti ad illud a quo ꝓcedit. In tali aūt reditu vī esse circulus ꝯpletus: ꝛ ita pfectio. g̃ intelligentia ꝓducta pfecte ꝑficitur in intelligētia ꝓducente. Cōtra istud: po͡a nō quietat nisi vbi ē obm̄ suum pfectissime ꝛ in summo. obm̄ potētie fruentis ē ens in cōi sm Auic. j. metaph. c. j. g̃ nō quietat potē͡a fruens nisi vbi est pfectissimū ens: hoc est summū tm̄. Itē po͡a que inclinat ad multa obiecta p se nō quietat in aliquo vno pfecte nisi illud includat oia per se obiecta q̄tum pn̄t includi in aliquo vno. sꝫ potentia fruens inclinat ad om̄e ens sicut

ad p se obiecta. g nō quietat in aliquo vno ente nisi illud includat omnia entia q̄tum pñt includi in aliq̄ vno. pñt aūt tm̄ includi in vno ente infinito. g potēª pōt tm̄ quietari ibi in summo. Itē intelligentia inferior videns superiorez aut videt eā esse finitā: aut credit eā esse infinitam: aut nec videt eius finitatez nec infinitatem. Si credit eā esse infinitā. g nō beatificat in ea: qr stultius nihil pōt dici q̄ q falsa op. aīa sit beata fm aug. 2. de ciui. dei. c. 4. Si āt nec videt ei' finitatem nec infinitatē: nō videt eā pfecte: nec sic ē beata. Si aūt videt eā ee finitā igitur pōt intelligere aliqd posse eā excedere. ita. n. experimur i nobis q possum' apphendere vltra quodcūq3 bonū aliud qd oñditur maius bonū: τ per ɔ̄ns pōt appetere vel amare illud maius bonum: τ ita ñ quietat in illa intelligētia. Item duco rōnem ei' ad oppoᵐ: qr 2ª intelligētia si ɔcedat sibi q causat ɔtiā: nō causat eā in vtute ,ppria sed virtute p̄me. g non finit eā virtute ,ppria sed in vtute aliena. qd aūt finit aliquid in vtute alterius ut vltim' finis nō quietat illud. g rc. Aliȷ̄ arguūt ɔtra istā opinionem qr aīa imago dei est. g est capax ei' fm aug. xiiȷ̄. de trini. c. viȷ̄. vel. xv. Eo inq̄t imago dei ē q̄ eius capax ē eiusq3 particeps esse pōt. Ex hoc sic: quicqd ē capax dei p nihil minus deo satiat. g rc. Sed ista rō nō ,pcedit ɔ̄ phos: qr premissa assumpta de imagine ē tm̄ credita nō nāli rōne cognita. rō. n. imaginis quā nos cōcipimus fundat in aīa in respectu ad deū vt ē trin'. τ iō nō cognoscitur nāliter: qr nec extremuz ad qd est cognoscit a nobis naturalit. Aliȷ̄ arguunt ɔ̄ rōnem eius: qr aīa immediate creatur a deo. igit in deo immediate quietatur. Sed huius rōnis aūs est tm̄ creditum τ negaret ab eis: qr ipse ponit eam imediate creari ab vltima intelligentia τ infima. Silr ɔ̄ntia hec nō valet: sic nec etiā silis ɔ̄ntia facta ,p opi. Auicenne. accidit. n. q ɔiungant in eodē rō primi effectiui τ rō finis: nec quietat inq̄ntum p̄ncipium effectiuū sed inquantū obiectū perfectissimū: alioquin anima sensitiua nr̄a que creatur a dō fm vnā opinionem nō posset pfecte quietari nisi in deo. In ,pposito igit idem est efficiens τ finis: quia in efficiēte ē plenitudo pfectionis obiecti. nō aūt in rōne efficientis vnde efficiēs ē includitur rō finis vel quietatiui. Teneo igitur q̄tum ad hunc articulū hanc ɔclusionem q fruitio ordinata habet tm̄ vltimū finē pro obiecto: quia sicut tantū assentiendu3 ē per intellectū primo vō ,ppter se ita tm̄ assentiendū est p̄mo bono p voluntatē propter se.

De tertio articulo

dico q obiectū fruitionis in cōmuni ē finis vltimus vel verus finis qui. s. est finis vltimus ex natura rei vel apparēs qui. s. oñditur a rōne errāte tanq̄ finis vltimus: vel finis prestitutus quem. s. volūtas ex libertate sua vult tanq̄ finē vltimū. duo p̄ma membra satis patet. Tertiū probo: qr sicut in potestate voluntatis ē velle τ nō velle: ita in potestate eius est modus volēdi. s. referre τ nō referre: quia in potestate cuiuscūq3 agētis est agere τ modus agendi. g in potestate sua est aliquod bonū velle ,ppr se: non referendo ad aliud bonū: τ ita sibi p̄stituendo finem.

De quarto articulo

dico q rō finis nō est ,ppria ratio obiecti fruibilis nec in fruitione ordinata neq3 in fruitione cōmuniter sumpta. q nō in ordinata patet: tu3 quia tūc respectus includeret in obiecto beatifico inquantū beatificū: tum qr iste respect' est ens rōnis tm̄: tum qr si per impossibile esset aliud obm̄ summū bonum ad qd nō ordinaret ista volūtas sicut ad finē: adhuc illud obm̄ q̄etaret in quo tñ nō

philippus volẽs patrẽ sibi ostẽdi quasi potuisset ꝺ facto vidisse filiũ sine patre ⁊ aug. tractat ibi de verbis Philippi ⁊ responsiõe xp̄i. hoc ẽt vult augus. 15. de tri. c. 16. vel. 41. Dẽz inquit sciam nr̃az vno simul cõspectu forte videbimus. ⁊ qꝺ dicit forte no referẽ ad obm̃ beatificũ sed ad alia vidẽda in eo. Similit̃ dico de viatore ꝙ de facto fruitio habitualis ordinata necessario simul est trium personarũ. licet aliquãdo nõ actualis. nullus eni viator nec cõprehensor ordinate potest frui vna persona nõ fruendo alia. hoc est nisi habitualiter fruaẽ alia. hoc est ꝙ sit in proxima dispositione fruendi alia, si distincte illa cõcipiaẽ ab illo. ⁊ ideo nõ stat fruitio vnius persone cũ odio alterius persone. quia sic̃ dicit saluator in Jo. c. 15. Qui me odit ⁊ patrem meum odit.

Ad argumenta principalia.

Ad primũ de primo ethicoꝝ dico ꝙ bonũ vno modo cõuertitur cũ ente. ⁊ isto modo bonũ potest poni i quolibet genere. sed bonũ vt sic nõ habꝫ rationẽ obiecti fruibilis. ⁊ ideo nõ oportꝫ ꝙ in quocũqꝫ sit bonũ hoc modo sumptũ ꝙ sit ibi proprie ratio obiecti fruibilis. ratio eni boni fruibilis nõ est rõ boni in cõmuni sed boni perfecti. qꝺ ẽ bonum nõ habens defectum. vel saltẽ ꝭm apparentiã est tale. vel ꝭm prefixionem voluntatis qualis nõ est relatio. Ad 2m dicitur ꝙ illa que vniformiter respiciunt essentiã ⁊ personã, tãtum sunt essẽtialia. sed que tãtuꝫ cõueniunt persone sunt precise personalia. que autẽ sb̃ aª ratione respiciunt essentiã ⁊ sub alia ratione personã sunt ⁊ essentialia ⁊ personalia. primo modo se habet bonũ. scꝺo modo se habet paternitas. 3° modo se habet vnum. q2 in diuisio sub vna ratione pertinet ad essentiã. ⁊ sub alia propria ratiõe pertinet ad personas. Sed contra istius causaꝫ querit argumentũ. Arguit eni cũ hec 2° videantur eẽ eque cõuertibilia cũ ente. ⁊ ad diuina transferri, ꝙ equaliter vtrunqꝫ erit eẽntiale tãtum vel vtrũqꝫ essẽtiale ⁊ personale. Ideo est alia respõsio ꝙ obiectũ fruitionis oportet ꝙ sit aliqua bonitas quidditatiua ⁊ nõ perfectio suppositi. q2 perfectio suppositi vt distinguitur cõtra perfectionẽ quidditiuã. nec est formalis rõ agẽdi. nec est formalis ratio termini alicuius actionis. perfectio autẽ quidditatiua nõ est nisi perfectio abstracta a supposito que de se respicit omne suppoᵐ indifferenter. ⁊ ideo bonitas vt termiat actũ fruendi oportet ꝙ sit tãtum perfectio quidditatiua. vnitas autẽ potest ẽe ⁊ perfectio quidditatiua ⁊ ratio suppositi. q2 nõ dicit rationẽ de se principij actus nec rationẽ formalẽ termini alicuꝰ actus. est igitur bonũ nõ quomodocũqꝫ sumptũ sed bonũ quidditatiue sumptuꝫ terminus fruitionis. q2 est perfec° quidditatiua que. s. est ratio essentialis ⁊ nõ ratõ suppositi. sed vnitas vno modo est ratio eẽntialis alio modo rõ suppositi. 2° modo nõ est ratio formalis nec terminus formalis actus fruitionis.

Ad 3m dico ꝙ li inquãtum potest solũmodo denotare illud qꝺ sequitur accipi ꝭm suã rationẽ formaleꝫ. vel vltra hoc etiã denotare potest illꝺ eẽ formalẽ rationẽ inherentie predicati ad subiectũ. 2° modo sumitur reduplicatio proprijssime. q2 reduplicatũ siue sumatur pro toto seipso primo, siue pro aliquo ꝙ includitur in intellectu eius accipiendo reduplicationẽ formaliter, semper illud pro quo accipitur notatur esse formalis ratio inherentie predicati ad sbiectum. Ad propositũ ergo dico ꝙ si reduplicatio illa quãtum ad vtrũqꝫ istorũ accipiatur in maiori. ipsa est vera ⁊ minor falsa. Si vero pro primo tantuꝫ ⁊ non pro 2° minor est vera ⁊ maior falsa. Cũ probatur minor ꝭm primũ modũ accipiendi cã, dico ꝙ videbimꝰ tres

inquantū tres hoc est ratō formalis tri
nitatis videbitur. Sed ipsa trinitas nō
erit ratio formalis videndi vel causa in
herentie predicati ad subiectū. s. fruitio
nis vel visionis. sed vnitas eēntie. Cum
probatur vlterius per credere deū trinū
inquantū trinus. dico ꝙ nō est simile.
qꝛ eēntia diuina nō causat in nobis ime
diate actū credēdi sicut causabit imedia
te actū vidēdi. ⁊ hoc est propter imperfe
ctionē intellectionis nostre ꝓ statu isto.
qꝛ intelligimus personas distinctas ex
creaturis ⁊ distinctis actibus. ⁊ ita ꝙtū
ad cognitionē nr̄am pt mō trinitas esse
ratio formalis cognoscendi. tunc autē
erit precise cognita ⁊ nō rō formalis co
gnoscēdi. qꝛ tunc videbitur per rōem es
sentie i se vt per rationē obiecti.

Ad rationes in op

positū. Ad primā dico ꝙ est tantū vn⁹
vltimus finis in se. tamē illud habꝫ in se
distinctas rōes aliquas que nō sunt for
maliter rōes vltimi finis. ⁊ ita possibile
est frui eo sub ratiōe vltimi finis forma
liter nō fruēdo illo sub illis ratōnibus.
Ad 2m dico sicut dictū est in precedēti
questione ꝙ per accidens est ꝙ in eodē
cōcurrant ratio efficientis ⁊ ratio finis.
tamē de facto vna est ratio formal' ipsi⁹
finis sicut vna est ratio formalis ipsius
efficientis. sed in illa vna ratione potest
potētia quietari licet nō quietetur i ra
tionibus personalibus que sunt in illo
fine. Ad cōfirmationē cū dicitur non
potest vna persona creare nisi alia creet.
dico ꝙ nō sequitur, ḡ vna nō potest fini
re actū fruitionis nisi alia finiat. bn̄ eni
sequitur ꝙ vna persona ex natura rei n̄
est finis nisi alia persona sit finis. sed n̄
sequitur de fine actus vt ē elicitus a po
tentia. qꝛ finis actus vt eliciti ē ad quē
potētia eliciens ordinat actū. ⁊ propter
quē elicit ipm. sed finis ex natura rei ē
bonū ad qȯ actus ex natura sui natus ē
ordinari nō quidē in rōe obiecti qȯ atti
gitur per actū. sed sicut oēs nature crea
te in suo gradu ad finē vltimū ordinan
tur. Ad auctoritatē. 5. de trini. patꝫ ꝙ
loquitur de facto ⁊ formali ratiōe eius.
Ad vltimū de adoratione dico ꝙ vna
est adoratio habitualis triū personarū
qꝛ quicūqꝫ adorat vnā habitualiter se
subijcit toti trinitati. sed nō oportet ꝙ
actualiter cogitet de alia persona quan
do adorat vnā personaꝫ. sicut patet de
orante vnā personā oratione que nō di
rigitur actualiter ad aliā. sicut pꝫ ď illo
hymno. Ueni creator spiritus ⁊c. ⁊ de
multis oratiōibus in ecclesia institutis
vnde orationes ecclesie frequēter dirigū
tur patri ⁊ in fine inducitur filius sicut
mediator. ergo dū aliquis refert actua
liter intētiōem suā ad orādum patrem
nō oportet ꝙ actualiter tūc cogitet de fi
lio vel de spiritu scō nisi habitualiter q̄
usqꝫ ꝓmo inducat filiū in cogitatōe sua
tanq̄. s. mediatorē. Et sicut est eadē ado
ratio habitualis nō tamē actualis: ita
est eadē fruitio habitualis licet nō neces
sario eadem actualis

Onsequenter

quero de frui in se. ⁊ primo
supposito ꝙ sit aliquid volū
tatis precise. Quero an sit aliquis act⁹
elicit⁹ a volūtate vel passio recepta i vo
luntate. puta aliqua delectatio. Q sit ď
lectatio probo. qꝛ fructus est vlti^m qȯ
expectatur de arbore. ergo simil'r in spi
ritualibus fructus est vltimuꝫ qȯ expe
ctatur de obiecto. sed tale est delectatio
qꝛ delectatio sequitur actū. 10. ethi. ḡ ⁊c
Itē ad gall. 5. Fruct⁹ spūs est charitas
gaudiū pax ⁊c. q numerant ibi videtur
passiōes vt pꝫ de gaudio aut saltē non
sunt actus sed ꝯñtes actū. fructu āt frui
mur per se. ḡ frui ē aliquid per se ꝯñs ac
tū vt vī. Cōtra voluntas actu elicito
amat deū. aut igit ꝑp aliud: ⁊ tunc vtit.
⁊ ita est peruersa. aut ꝑp se: ⁊ tunc fruit
ex diffinitione de frui. ⁊ sic frui ē actus.

In ista.q.primo videndū est de ipsis cōceptibus. 2° de significato nominis.

Quantū ad primū

dico q sicut in intellectu sunt duo act' assentiendi alicui vero cōplexo. Unus quo assentitur alicui vero cōplexo pp se sicut pncipio. alius vero quo assentit alicui vero nō propter se.ſʒ propter aliud verū sicut cōclusioni propter principiū. ita in voluntate sūt duo actus assē tiendi bono vnus quo assentitur alicui bono propter se. alius quo assentitur bono propter aliud bonū ad qd illud bonū refertur sicut cōclusioni assētitur pp principiū. cōclusio eni veritatē suaʒ hʒ a prin°. Ista silitudo accipi potest a pho.6.ethi. vbi dicitur qd in mēte ē affirmatio τ negatio. hoc in appetitu est prosecutō τ fuga. τ ita vltra sicut in mēte est duplex affirma° pp se τ pp aliud. ita in appetitu est duplex prosecutio vl adhesio propter se τ propter aliud. Est tamē hic duplex differentia. prima qa illi duo assensus itellectus distinguūtur ex nā obiectoꝝ. sunt eni alteri pp euidē tiā alterā huius vel illius veri. τ iō hn̄t disticta obiecta sibi corrn̄dentia τ ipsos causantia. ħ āt hmōi assēsus nō sunt distincti ex distinctione obiectoꝝ. ſʒ ex distincto actu potētie libere sic vel sic acceptantis obm̄ eius. qꝛ sicut dictū est pri' in potestate eius est sic vel sic agere referendo vel nō referēdo. τ iō nō corrn̄dēt istis actibus ppa obiecta distincta. sed qdcūqʒ bonū volibile pōt voluntas habere obm̄ fm hunc actum vel fm illū. 2ª dria est: qꝛ illi duo assensus intellect' sufficienter diuidūt assensum intellect' in cōi. nec inter ipsos est aliqd medium qꝛ nulla est euidētia media ex parte obi a qua possit accipi aliq̄ alia veritas ꝙ veritas principij vel cōclonis. Preter āt istos duos assensus voluntatis est aliqs alius assensus medius. qꝛ volūtati pōt ondi aliqd obm̄ bonū absolute apphē sum nō ſb rōe pp se boni. nec pp aliud bonū. volūtas āt circa tale sic onsuʒ pt hīe aliquē actū τ nō necio inordinatuʒ ꝑ pōt hīe aliquē actū volēdi illud absolute absqʒ rone ad aliud. aut absqʒ fruitione pp se. τ vlteri' pōt impare intellectui vt inquirat quale illud bonū sit τ qualiter volendū. τ tunc illi potest assētire sic vel sic. Et tota ratio differentie hinc τ inde est libertas voluntatis τ necessitas nālis ex parte intellectus. Ex his vltra actus assensus bono pp se est actus perfectus. actū āt perfectū cōseqt delectatio ex.io.ethi. ꝑ actuʒ volēdi bonū pp se cōsequit aliqua delectatio. Habem' igitur ad ppositū quatuor distincta actū imperfectū volendi bonū ppt aliud qui vocatur vsus. τ actum perfectuʒ volendi bonū propter se qui vocat fruitio. τ actū neutrum. τ delectationē sequentem actum.

De secūdo princi

pali cui.s.istoꝝ conueniat istud nomen frui. sicut potest colligi ex auctoritatib' loquētiuʒ de isto vocabulo frui. planū ē q fruitio nō est actus neuter nec actus vsus sed tm̄ est altercatio de actu perfecto τ de delectatiōe pnte actū perfectuʒ. Rn̄° aliq̄ auctoritates videt dicē q frui est act' perfect' tm̄. alique q delecta° tm̄ aliq̄ q includit vtrūqʒ. τ tunc nō significat aliqd ens per se vnū. sed vnuʒ aggregatū ex duobus entibus vt ens per accidens. nec hoc est incōueniēs q vnū nomē significet multa. qꝛ ylion fʒ phʒ.7. meta. pt significare totū bellū troianuʒ. Qꝫ tm̄ sit act' vʒ iª auctoritas aug. dicē 83. qōnuʒ. q.30. Ois itaqʒ hūana puersio est qd ēt vitiū vocat fruēdis vti velle atqʒ vtēdis frui. puersio vl puersitas ē formalr in actu volūtatis elicito n̄ in delectatiōe. qꝛ delecta° nō est praua nisi quia actus est prauus. nec delecta° est in ptāte delectantis nisi qꝛ actus est in potestate agentis pctm̄ āt inquātū pctm̄ est

formaliter in ptãte peccantis. Hoc etiã videt manifeste dicẽ augu. p° de doctrina xpiana. c. pmo. Frui est eni amore inherere alicui rei ppter seipsaz. Ista etiã inhesio videt esse p potentiã motiuam inherẽtis: sicut in corporibus a quibus trãslatũ est hoc nomẽ inherere: inhesio ẽ virtute inherẽtis. Siliter inhesio alicui ppt se nõ videt eẽ p delectatõem: qr delectatõis cã efficiẽs ꝛ nõ finalis videt esse obiectum delectabile: ꝛ ita non tendit delectans in obiectum ppt se: sz ista rõ nõ cõcludit. pcedit eni ac si obm nõ possit esse efficiens ꝛ finis delectationis ꝛ solui habet a tenente in 4° delectationem eẽ de eẽntia btitudinis. Qr autem frui sit tm̃ delectatõ videt dicere illa auctoritas aug. pmo de tri. c. 8°. vel. 23°. in fine. hoc est eni plenum gaudiũ nostrũ quo ampli' non ẽ frui trinitate si nõ retrotorqueatur ista auctoritas ad cãlitatem vel ad aliũ intellectum quẽ non sonant vba: gaudiũ est formaliter delectatio. Similiter ꝛ in. 30. questõne preallegata. frui dicimur ea re de qua capimus voluptatem. si sit locutio per idemptitatem vel quasi diffinitio. tũc capere voluptatem ẽ frui essencialiter. Qr autem frui accipiat p vtroqz p actu. s. ꝛ delectatione simul. pbatur ex diffinitõe illa de frui. x. de trini. c. x. vl. 23°. Fruimur eni cognitis in qbus volũtas ipsis ppter se ipsa delectata ꝯquiescit. ad actum. n. ptinet cũ dicit fruimur cognitis. quia actus volũtatis psupponit actus intellectus in obiectum ꝯgnitũ. sed post sbdit. In qb' volũtas ꝛc. q si delectatio acciderit fruitioni nõ deberet poni in eius diffinitõe. Similiter si ponat ad beatitudinem ptinere essentialiter actus ꝛ delectatio. tũc om̃es auctoritates qui dicũt frui esse sũmũ pmiũ vel beatitudinẽ nr̃am: dicunt eam includere vtrũqz ꝛ actũ ꝛ delectationẽ. illam minorẽ dicit illa auctoritas p mo de doctrina xpiana q̃si in fine. Hec sũma merces est vt ipa pfruamur. Qr aũt sit magis ppriũ significatũ vocabuli difficile est pbare tñ aliq̃ mõ põt ꝯijci ex vsu vocabuli. Istud eniz vocabulum frui ꝯstruit cũ ablatiuo significante obiectũ ex vi trãsitõis. q̃lis ꝯstructio approbatur verbis significantib' actũ. nõ aũt ꝯstruit cũ obiecto in ablatiuo ex vi cause. qualis ꝯstructio debet passionibus significatis per verba p° passiua. nõ. n. ita dicit fruor deo sic dicitur delector deo. vel deus delectat me. sed dicor frui deo transitiue sicut dicor amare deũ. ꝛ istõ videt esse magis ppriũ significatũ vocabuli. Sed de vocabuli significato nõ est ꝯtendendum. qr fm Augu. 5°. de tri. c°. 7°. vel. 17°. Cum res ꝯstat nõ est vis facienda in nominibus. res aũt cõstat q volũtas habet triplicẽ actũ. ꝛ 4m puta passionẽ ꝯsequentem. ꝛ pz q duobus actib' nullo mõ ꝯuenit hoc nomẽ frui. Sed p altero alioꝝ duoꝝ ꝛ p ambobus simul videntur aliqui vti isto vocabulo. ꝛ tũc erit nomẽ equiuocum. vl si est vniuocũ oportet auctoritates quasdam exponere q loquuntur causaliter vel ꝯcomitant.

Ad prmũ argumentum.

dico q fructus est vltimum quod expectatur de arbore nõ vt possidendũ corpaliter sed vt habendum p actuz potentie attingẽtis illud vt obiectũ. pomũ eni nõ est fructus inq̃tũ expectat vt possidendũ. sed inq̃tũ expectat vt gustãdũ. ꝛ actu gustus attingendum quã gustationem sequit delectatio. Si igitur fruct' dicat quo fruendum est: delectatio non ẽ fructus sed illud vltimũ expectandum sed nec delectatio esset frui sed pmum q̃ attigo expectatum vt expectatũ est frui quod videt pbabile. cum fructus sit expectatũ sub illa ratõe sub qua expectat. vt a potentia attingendũ. Ad scdm: dico q auctoritas est in oppositũ. cum n. dicat auctoritas nõ actus esse fructus sed potius passiones. sequit q frui non est delectari. quia fructus est obiectum

fruitōis. passio āt n̄ ita eē p̄t p̄ᵐ obm̄ sui sic p̄t eē p̄ᵐ obm̄ actus. ideo frui si ē passionis vt obiecti vt sonat auctoritas: non erit passio s3 est act⁹ aliqs potēs hr̄e istas passiones ꝑ obiectū quasi ꝓximis suo p° obō. Et cū dī ꝙ per se fructu fruimur n̄ est hoc intelligendū in rōe formalis principij actiui. sicut ignis calore calet. sed i rōe obiecti. sicut si diceretur ꝙ amabile amam⁹. sed in rōe cause formalis fruitiōne fruimur. auctoritas āt nō dicit aliquid ꝯsequēs actum esse fruitionem. s3 fructum. i. fruitionis obiectum.

Queritur adhuc circa frui de modo eliciendi actum illum vtru3. s. fine apprehenso per itellectū necio sit volūtatē frui eo. Q: sic Auic. 8. metaᶜᶜ delecta⁹ est perceptō cōuenietis cū cōuenieti. finis necio cōuenit volūtati. ḡ ex cōiunctione eius cū volūtate sequit̄ delecta°: ḡ fruitio. Item finis mouet metaᶜᶜ sicut efficiens mouet ꝓpe. sed efficiēs approximatū passo nō ipedītū de necitate mouet ꝓpe. ḡ finis approximatus hoc est presens voluntati non impeditus necio mouet metaᶜᶜ. Ite3 oē mobile presupponit aliquid imobile. ḡ actus voluntatis varij ꝛ mobiles ꝓsupponūt aliquē actū imobilē. sed talis nō est nisi circa finē. ḡ ille est necio imobilis

Ad oppositū necessitas nālis non stat cū libertate. qd̄ ꝓbo qꝛ natura ꝛ volūtas sunt principia actiua hn̄tia oppoᵐ modū principiandi ḡ cū modo principiandi voluntatis nō stat modus principiandi nature. sed volūtas libere vult finē. ḡ nō pōt necessitate nāli velle finē. nec per ꝯn̄s aliquo mō necio. Assūptū. s. ꝙ voluntas libere velit finē probat. qꝛ eadē est potētia que vult finē ꝛ illud qd̄ est ad finē. ḡ h3 eundē modū agēdi. qꝛ diuersi modi operādi arguunt diuersas potētias. libere āt operat̄ circa ea q̄ sunt ad finē. ḡ ꝛ circa finē. Q: āt sit eadē potētia amboꝝ p3. qꝛ alias nulla eēt potētia entis ad finē volens illud pp fine3 o3. n. illā eē vnā hn̄tē actum circa vtrūq3 extremū. qꝛ actus vtēdi est per⁹ vnus ḡ per se vnius potētie respicientis per se vtrūq3 extremū: sicut phs arguit de cognitione sensus cōis in 2° de anima.

Ista questio potest intelligi vel de fine obscure apprehenso in vniuersali. sicut cōcipimus beatitudinē in cōi vel de fine obscure apprehenso in particulari. sicut cōcipim⁹ beatitudinē in deo trino. vel de fine clare viso vt in hn̄te volūtatē supernāliter eleuatā. vt in hn̄te volūtatē perfectā per habitū supernālē i voluntate. vel 4° de fine clare viso in non hn̄te hitum supernālem in voluntate. ꝛ hoc posito ꝙ deus de po° abso° ostenderet se intellectui non dando habitu3 aliquem supernālem voluntati.

Quantum ad istos quatuor articulos dī p° quātum ad pᵐ ꝙ volūtas de necessitate fruitur vltimo fine sic apprehenso obscure i vli qd̄ tripliciter probatur. p° per illud scdi phi. Sicut se h3 principiū in speculabilibus sic finis in operabilibus. sed intellectus de necessitate assentit principijs primis speculabilibus. ḡ volūtas de necessitate assentit vltimo fini in operabilib⁹. 2° h° idē probat. qꝛ volūtas necio vult illud cuius participatione vult quicquid vl't sed participatione vltimi finis vult q̄cquid vult. ḡ ꝛc. probatio minoris. qꝛ nihil aliud vult nisi inquantū est quoddā bonū. oē āt aliud bonū videt eē quedā participatio vltimi finis qd̄ est summū bonū. vt videt probari per aug. 8. d̄ trini. c. 3. vel. 8. Tolle hoc ꝛ illud ꝛc. ꝛ vide ipsum bonū si potes itaq3 deū videbis non alio bono bonū sed bonū ois boni. 3° probatur idē sic. volūtas non potest non velle aliquid nisi in quo est aliquis defectus boni vel aliqua rō mali. in vltio fine in vli apprehenso nō est

aliquis defect⁹ boni nec aliq̄ rō mali. igr̄
ꝛc̄. Itē aug. 13. de tri. c. 3. dicit ꝙ quidā
mimꝰ dixit se scire de multis exn̄tibus
in theatro quodā quid oēs vellent. hoc
volens intelligere de beatitudie. sed nō
oēs illi vellēt beatitudinē si ꝯtingēter eā
vellēt. ḡ necīo eā voluerūt. Quātū ad
2m articulū dr̄ ꝙ fine sic obscure appre-
henso in particulari pōt volūtas n̄ frui
hoc pōt probari. qꝛ pōt frui aliq̄ qḋ est
incōpossibile tali fini. sicut pꝫ de peccan
te mortaliter. Quātum ad 3m articulū
dr̄ ꝙ necīo fruit fine sic viso pp rōꝫ terti
am ad pm articulū adductā. qꝛ nulla rō
mali inuenit in eo. nullus ēt defectus bo
ni in eo reperit. ꝛ hoc si videat istū finē
visiōe practica quicq̇d sit de visiōe spe-
culatiua. Additur ēt huic ꝙ est tāta in
cōnexiōe necītas istoꝝ actuū intellectus
ꝛ volūtatis respectu vltimi finis clare
ostensi ꝙ deus de poa absoluta nō pōt
sepāre visionē a fruitiōe. Quātum ad
4m dr̄ ꝙ ipossibile est volūtatē charita-
te nō eleuatā frui fine ēt viso. qꝛ agē pre
supponit eē. ḡ agē supernāle presuppōit
eē supernāle. volūtas āt illa nō hꝫ eē su-
pernāle. ḡ nō pōt hr̄e actū supernālem.
Itē tunc posset talis volūtas eē beata
sine charitate. ꝯn̄s fl̄m. qꝛ tūc charitas n̄
erit necīa ad beatitudinē volūtatꝭ. ꝯn̄a
probatur. qꝛ frui fine i particulari viso
videtur esse beatitudo vel includere for
maliter beatitudinem.

Contra primuꝫ

articuluꝫ arguo prio sic. Aug. p° retractationū. c. 9.
ꝛ. 22. dicit ꝙ nihil est tā in potestate vo
luntatis q̄ꝫ ipsa volūtas. qḋ nō intelligit
nisi quātum ad actū elicitū. si igit actus
volūtatꝭ circa finē est in potestate volū
tatis mediante actu alicuius alteri⁹ po°.
multo fortius est in potestate volūtatis
īmediate. sed in potestate volūtatis est
velle vel nō velle finē mediante actu in
tellectus. ergo hoc est in potestate eius
īmediate. mior pꝫ. qꝛ in potestate volū-
tatis est auertē intellectū a cōsideratiōe
finis quo facto volūtas nō volet finem
qꝛ nō potest habē actū circa ignotum.
Cōfirmatur ista rō ꝛ pōt eē 2a rō. quia
qḋcūqꝫ agens nō ipeditum qḋ necessita
tur ad agēdum de necessitate remouet
oē ꝓhibens actiōꝫ si potest. ḡ si volūtas
nō ipedita necessitet ex nā sua ad volen
dum vltimū finē necessario remouet oē
prohibēs illā volitionē si pōt remouē ꝓ
hibēs āt hanc volitionē est nō cōsidera°
finis. ꝛ hanc pōt volūtas remouē faciē
do intellectū stare in cōsideratiōe finis
ḡ volēdo finē necīo faciat intellectuꝫ sta
re in cōsideratiōe finis: maior pꝫ. qꝛ qḋ
ex se necessitatū est ad agēdum nunq̄ ꝓ
hibet nisi per aliquid repugnās vincēs
virtutē eius actiuā: sicut pꝫ de graui. ꝓ
hibetur eniꝫ a descēsu propter aliquid
repugnās vincens eius inclinationē. ꝛ
pari necessitate remouet impedimētuꝫ
prohibēs si potest quo amoto nō impe
ditū descēdit. qꝛ ita necessario remouet
repugnās effectui. sicut ponit effectū cui
illud repugnat. Itē oē necessario agens
de necessitate agit ꝭꝫ vltimū potētie sue
qꝛ sicut nō est in potestate eius actio ita
nec intēsio eius. ḡ voluntas de necessita
te volet finē intēsissime. cuius oppositū
experimur. Itē poa libera per participa
tionē nō magis tendit in obiectū perfe-
ctū q̄ꝫ in aliud obm̄. ḡ nec poa libera ꝑ
essētiā. nō autē est differētia inter finem
volitum ꝛ alia volita nisi ex parte per-
fectionis obiecti. an̄s pꝫ. quia visus qui
est poa libera per participationē quatē-
nus actus eius subest imperio volunta
tis nō necīo magis videt pulcherrimū
q̄ꝫ minus pulchꝝ. iō ab vtroqꝫ equalit̄
auertitur ꝛ vtrūqꝫ eque cōtingenter vi-
det. Cōtra 2m articulū videt ꝙ rōes ꝑmi
articuli destruant 2m articulū. nā 1a rō ḋ
fine ꝙ in fine vltimo nō est defectus ali-
quis boni nec aliqua malitia videt eq̄
efficaciter cōcludere de fine in particula
ri apprehenso sicut de fine in vniuersali

appꝛehēso. vel efficacius. qꝛ in fine vltio
in particulari appꝛehendit tota rō finis
in vli ꝛ ita nullus defectus boni: nulla
ēt malitia. Silr illa rō 2ª ꝑ pri° mēbꝛo
de participatione plus cōcludit de fine
in particulari appꝛehenso. nā bona cre-
ata ꝛ si sint bona per participationē. ve
rius sunt bona per participationē vlti-
mi finis in particulari q̄ per participa-
tionē eius in vli. nō. n. participant illuꝫ
in vli nisi qꝛ participant ipꝫ in particu
lari cū participans hēat participatū ꝑ
cā vel mēsura a qua dependet eēntialr.
ꝛ depēdentia entitatis realis nō est nisi
ad ens reale ꝛ ita ad aliqd̄ singlare. Cō
tra 3m articulū qn̄ ꝑncipiū elicitm̄ non
necīo elicit hn̄s pꝛincipiū illud nō neces
sario agit sed pꝛicipiū elicitiuū eodē m°
se habens qd̄ pꝛius eliciebat cōtingēter
actuꝫ. modo nō elicit necīo. ḡ nec agens
habēs illud pꝛicipium necīo aget. volū-
tas āt habēs eandē charitatē quā mo-
do habꝫ pꝛius cōtingēter eliciebat illuꝫ
actū fruēdi. modo ergo nō necīo elicit
actū illū cū nulla sit facta muta° ex par
te eius. hoc pꝫ in raptu pauli si pri° ha-
buit eandē vel equalē charitatē cum ea
quā habuit in raptu illo. nulla eēt mu-
tatio ex parte volūtatis nec pꝛincipij eli
citiui. nulla ergo necessitas eliciēdi tunc
magis q̄ nūc. nec per ꝯn̄s necessitas agē
di cū saltē potuerit esse equalis charitas
ante raptū ꝛ in raptu. Itē aut finis mo
uet ad actū istū. aut potētia mouet si fi
nis pꝫ ꝙ nō est necessitas. qꝛ ille finis ad
nullū actū creatū necīo mouet. Si vo
luntas ꝛ illa n̄ habꝫ dr̄iaꝫ ex parte obie
cti nisi appꝛoximationē maioꝛeꝫ vel mi
noꝛē tunc arguo sic. diuersa appꝛoxīa°
passi ad agens nō causat necessitatē sed
intēsioꝛē actionē sicut pꝫ d̄ calido respe
ctu calefactibiliuꝫ plus ꝛ minus appꝛo-
ximatoꝝ. diuersa autē pn̄tia obiecti co
gniti puta visi ꝛ nō visi nō videtur esse
nisi quedam appꝛoximatio diuersa ei°
circa qd̄ debet esse actus voluntatis ad

volūtatem. ḡ istud nō diuersificat neces
sitatē ꝛ nō necessitatē. sed tm̄ facit intēsi
oꝛē ꝛ min° intēsuꝫ actū. Itē qd̄ dicit in
isto articulo ꝙ impossibile est oio actū
visionis esse sine fruitiōe in tali agente
hoc nō videt verū. qꝛ quecunqꝫ nature
distincte absolute sic se habēt ꝙ pꝛioꝛ es
sentialiter nō dependet a posterioꝛi tale
potest esse sine posterioꝛi absqꝫ cōtradi-
ctione. actus autē isti. s. visio ꝛ fruitio st
due nature absolute. ergo sine cōtradi-
ctione visio qꝛ est pꝛioꝛ naturalr̄ pōt eē
sine fruitiōe que est posterioꝛ. Rn̄detur
ꝙ maioꝛ est vera de illis absolutis q̊rū
neutꝝ depēdet ab altero. nec ambo a 3°.
in pꝛoposito autē ambo depēdent a 3°
vt ab obiecto causante. Contra si nō
depēdent a 3° necessario causante ambo
nec etiaꝫ necessario causante vtrūqꝫ. licꝫ
causet alterum. adhuc maioꝛ erit vera
qꝛ sine cōtradictione poterit esse pꝛioꝛ
sine posterioꝛe. ista autē nō dependent a
3° necessario simpliciter causāte ambo
patet. nec necessario causante posterius
si causet pꝛius. qꝛ quicquid absolutum
potest non necessario causare imediate
pōt nō necīo causare per cām mediam
ēt causatā qꝛ iª cā media cāta nō necessi
tat ipsam ad causandum effectuꝫ illius
cause medie absolutū. vt pꝫ de sole. igit
si nō causat imediate necessario absolu
tū posterius nō causat necīo illud posi-
ta cā pꝛioꝛe si qua sit cā. Contra 4m ar
ticulū qui dicit ꝙ voluntas nō eleuata
per habitū supernaturalē n̄ potest frui
fine vltimo clare viso. arguo sic. illud q̄
aliquid potest simpliciter agē illud est
potētia. ḡ si volūtas circa finē visū nul-
lū pōt habē actuꝫ ex naturalibus suis:
hn̄s aūt charitatē pōt. charitas vel erit
simpliciter potētia volitiua circa obie
ctuꝫ illud vel pars potētie volitiue q̊rū
vtrūqꝫ est falsum Itē si obiectū voli
bile min° sufficienter appꝛoximatuꝫ vo
luntati sufficienter pōt terminare actuꝫ
volūtat. multo magis si illō ē sufficiēt

approximatū siue pfectius pn̄tatuȝ vo luntati: ꝗ̊ si aliquod bonum sb́ ratione obscura apphensū pōt esse volitū a volūtate nō̄ eleuata per habitū supnālem multo magis idem obm̄ clarius visum pōt esse aliquo mō̄ actu volitum a tali volūtate. concedo igit̄ ꝯclusiones istaꝝ rationum.

Quātuȝ ad primuȝ

articulū dico ꝙ voluntas sicut non necessario fruit̄ his q̄ sūt ad finem sic nec fine obscure apphensio ⁊ in vl̄i. quātū ad 2^{m} articulū concordo cum pma opi. ꝙ nō nc̄cio fruit̄ fine apprehenso i particulari ⁊ obscure. nec quantū ad cōclusionem argui ꝯtra illā: sȝ q̄ ratōes posite in p° articulo concludūt ꝯ̄ 2^{m} si valēt q̄s tn̄ non reputo valere nec simpliciter ꝯcludere sȝ innitens eis in pmo articulo nō video quō soluet easdē i 2° articulo. Quātū ad 3^{m} arti^{m} de fine clare viso dico ꝙ volūtas eleuata nō necessario fruit̄ quātū est ex pte sua. Quātuȝ ad 4^{m} dico ꝙ voluntas nō eleuata supernāliter pōt frui illo fine.

Ad argumēta pro

opi. dico ad primū ꝙ illud simile cōcluderet multa falsa: q̄ cōcludēt ꝙ sicut assentimus necessario ꝯclōni ꝓpt̄ principia: sic necessario assentirem⁹ illis q̄ sūt ad finē ꝓpter finē qd̄ est falsum. ideo dico ꝙ simile est quo ad duo. s. quo ad ordinem istorum ⁊ illoꝝ int̄ se ⁊ etiam q̊ ad ordinē illoꝝ cōparādo potētias ordinate tendentes in illa ⁊ intelligo sic: ꝙ sicut est ordo int̄ ista vera: sic ⁊ inter illa bona ⁊ sic̄ illa v̄a sūt sic ordinate cognita ita ⁊ illa bona sunt sic ordiate volita: sed non est simile quātum ad ordinem necessitatis in vno ⁊ in alio comparando ad potentias absolute. nō enī oportet ꝙ voluntas seruet illū ordineȝ in actibus suis qualem nata sunt volibilia habere ex natura sua: nec est assensus similis hinc inde: quia necessitas est in intellectu ex euidentia obiecti necessario causante istum assensum in intellectu. nō aūt bonitas aliqua obiecti causat necessario assēsū volūtatis: sȝ voluntas libere assentit cuilibet bono: ⁊ ita libere assentit maiori bono sic̄ minori.

Ad 2^{m} ~~cum dicit̄~~ de participatōne dico ꝙ maior est falsa: quia nihil voluntas nc̄cio vult: ⁊ iō non oportet ꝙ necessario velit illud rōne cuius omnia alia vult si quid esset tale. minor etiā est falsa. ꝙ. s. v̇tute ⁊ participatōe vltimi finis vult quicq̇d vult: quia v̇tute ⁊ participatōe alicui⁹ volūtatem velle aliq̄ pōt intelligi dupliciter: vel v̇tutis ei⁹ vt efficiētis siue continētis v̇tualiter vel v̇tute eius vt pmi obiecti ꝓpter quod volitū vult alia. si pmo mō̄ intelligat̄. nō ē ad ꝓpositum minor assūpta cū maiori: q̄ illud cui⁹ v̇tute vt efficiētis ē aliq̇d volitum nō oportet esse volitū: sic̄ illud qd̄ est efficiens alicuius visi non oportet eē visum. non eni oportet ꝙ pmo videam deū oculo corporali si videā colorē q̄ ē quedam participatio dei vt cāe efficientis. Si intelligat̄ 2° modo de participatione vt pmi obiecti voliti tunc minor ē falsa. nō eni virtute dei voliti volo qd̄cunqꝫ volitū: quia tūc oīs actus voluntatis esset actualis vsus referēdo illō ad pmum obiectum volitū. Ad 3^{m} dicit̄ vno modo ꝙ licet non sit ibi aliquis defectus alicuius boni vel aliq̄ malicia: ⁊ ideo nō posset forte volūtas nolle illud quia obiectū act⁹ nolēdi est malū vel defectiuū. pōt tamē illud bonū pfectū nō velle q̄ in potestate volūtatis est nō tm̄ sic vel sic velle sed velle vel non velle q̄ libertas eius est ad agendum vel non agendum. si enī potest alias potentias i̇perando mouē ad agendum non tm̄ sic ⁊ sic sed ad determinate agendum vel non agendum: non videt̄ ꝙ minor sit libertas sui respectu sui quantū ad act⁹ determinatōnem: ⁊ h° posset ōndi p illud

auguſt.p̊mo retractatõnū vbi ſupra cõ
tra p̊mū articulum. ¶ Aliter dicitur ꝙ
non eſt probatū qui volūtas poſſit bo
nū nolle in q̊ nulla iuenitur rõ mali vel
defectus boni:ſicut non eſt ꝓbatū quin
poſſit velle illud in q̊ nõ inuenit̃ aliq̃ rõ
boni:⁊ hoc vel prius i re vel in app̄hē
ſione q̄ꝫ illud terminet actum volendi:
de h°forte aliás erit ſermo. ¶ Ad aucto
ritatē auguſt.dico ꝙ nõ intelligit de vo
litione actuali.vult enim ꝙ min⁹ille de
quo loq̇tur ibi veꝝ dixiſſet q̇d oēs con
currētes voluē ſi dixiſſet omibus:beati
omnes vultis eſſe.nõ oēs aūt cõcurren
tes ad illud ſpectaculū habuerūt tūc a
ctualit̃ velle btitudinis:qꝛ non actualē
cognitõem de hoc. loq̇tur g̊ de volitõe
habituali ⁊ aptitudinali q̃ videlicet ipa
volūtas ꝓna ē vt ſtatim inclinetur ad
actū volendi beatitudinem ſi actualiter
offeratur ſibi ab intellectu. ¶ Similiter
auctoritas nõ eſt ad propoſitū: qꝛ ſi cer
tū eſt oēs velle btitudinē h° nõ eſt actu
amicicie volēdo.ſ.bono btifico illud.ſ.
btificari ſiue btm̃ eſſe:ſed actu concupiſ
cētie volendo illud bonū ſibi vt ſuffici
ens ſibi bonuꝫ:quia non eſt certum vo
lūtates inordinatas habere dilectioneꝫ
ordinatam p̊mi obiecti in ſe: ſꝫ oēs vo
lūtateſ ſiue ordinate ſiue inordinate ha
bent volūtateꝫ concupiſcētie volēdo ſi
bi bonū.actus aūt ꝯcupiſcētie non põt
eē actus fruitõis:qꝛ omnis cõcupiſcens
ꝯcupiſcit alĳ quem amat amore amici
cie:⁊ ita actus ꝯcupiſcētie non eſt actus
fruitõis ſed ſolus actus amicicie. ¶ Si g̊
loquatur aug⁹de actu volēdi btitudinē
non tñ de actu amicicie ſed concupiſcē
tie:⁊ ita nõ de fruitione: ⁊ ita non ē ad
ꝓpoſitum. ¶ Ad argumentum pro 4°.
articulo eoꝝ cum dı̄ de agere ⁊ de eē di
co ꝙ ille actus non eēt ſupernatural̃: ſꝫ
naturalis:qꝛ actum aliquē põt volūtaſ
elicere nāliter circa obiectū qualitercū
qꝫ ab intellectu oſtenſuꝫ:⁊ quia ille act⁹
non excedit facultatem potentie: iõ nec

obiectum vt terminat actum illius po
tentie. ¶ Cum dicitur 2° ꝙ voluntas eēt
btā ſine charitate.dico ꝙ non ſeq̇tur qꝛ
ſm̄ auguſt.de tri.li. 13°.ca°.5°. vel.15°.
beatus igitur non eſt niſi qui ⁊ habet
omnia que vult ⁊ nihil male vult:ita i
telligenda eſt hec diffinitio ꝙ beatus ē
q̇ habet quicquid ordinate poteſt velle
nõ tm̃ q̇cquid nūc actu vult. tūc eni ali
quis viator poſſet eē beatus ꝓ tunc qñ
de vno tm̃ ordine habito cogitat.poteſt
autem voluntas ordinate velle habere
charitatem:qꝛ põt velle non tm̃ habere
ſbſtantiā actus fruendi:ſed poteſt velle
habere fruitõem deo acceptā:g̊ ſi nõ hꝫ
illud nõ hꝫ q̇cq̇d ordinate poteſt velle.
¶ Qualiter etiā charitas req̇ratur ñ tm̃
ꝓpt̃ gratificatõem actus ſed ꝓpt̃ aliquē
gradū ꝑfectõis intrinſecū actui:de hoc
inferi⁹ di.17.

Ad pr̃icipalia argu

menta rñdetur. ¶ Ad p̊mū dico ꝙ aliq̇d
eſt ꝯueniēs alicui aptitudinaliter vel a
ctualiter.ꝯueniens aptitudinalit̃ eſt qȯ
ꝯuenit alicui ex ſe ⁊ quātū ē ex nā rei ⁊
tale ꝯuenit actualiter oi ei in cuius po
teſtate non eſt ꝙ ei aliquid actualit̃ ꝯue
niat vel diſcõueniat. ⁊ iõ q̇cq̇d cõuenit
aptitudinaliter appetitui nāli vel appe
titui ſenſitiuo. ꝯuenit etiam ei actualit̃
ſi non ſit defectus ex pte alteri⁹extra: ſꝫ
in ptāte volūtatis ē vt aliq̇d ei actualit̃
ꝯueniat vel nõ ꝯueniat.nihil eni actua
liter ꝯuenit ſibi niſi quod actu placet ꝓ
pter hoc nego minorē cum dı̄: finis ne
ceſſario ꝯuenit voluntati:hoc nõ eſt ve
rum de ꝯuenientia actuali ſꝫ aptitudia
li. ¶ Aliter dico ⁊ſi aptitudinalis ſola
ſufficiat ad delectatõem:nõ tñ ad fruiti
onē:imo i fruitõe oꝫ ꝙ ſit ꝯueniēs actu
alit̃ ſiue aptitudinalit̃ ꝯueniat ſiue non
¶ Si p̊mū ſuppoſitū i hac rñſione ē verū
negāda ē ꝯñtia dlectatio:g̊ fruitõ. ¶ Ad
2m dico ꝙ ali⁹ mod⁹ agendi ī agē ꝓprie ⁊
metaphꝫ.deſtruit ſimilitudinē quātuꝫ

ad necessitatem. Uel aliter: sicut aliqđ agens ꝑpe necessario mouet: aliqđ ꝯtingent: sic aliquod agens metaphorice necessario: aliquod ꝯtigent. ille eñi finis q̄ mouet nc̄cio efficiēs puta agēs nāle mouet necessario metaphorice: quia nc̄cio amat̄ vel appetit̄ nālit̄: q̄ aūt mouet efficiēs ꝯtingēter: mouet ꝯtigent̄ metaphorice. ħ aūt efficiēs ꝯtingent̄ efficit ⁊ finis ꝯtigent̄ metaphorice mouet. Ad 3^m^ dico ꝙ illud imobile nō oꝫ eē aliquē actū elicitum. non enim plures calefactōnes varie ⁊ mobiles presupponunt aliquaꝫ vnā calefactionem imobilē: sꝫ p̄suppo-nunt actū p̄mum puta caliditateꝫ q̄ sit p̄ncipiū eliciēdi oēs istos act⁹ varios ita ħ volitōnes nō p̄supponūt aliquā voli-tōeꝫ vnā imobilē: qꝛ tūc volūtas volēs aliq̄d ad finē eēt sꝑ duob⁹ actib⁹ aut saltē sb̄ vno actu referēte hoc ad illud sed p̄supponūt actū primū puta volūtateꝫ q̄ est p̄ncipiū sufficiēs vel rō eliciēdi oēs illas varias volitōes.

Ultimo circa

distictōeꝫ istā p̄mā q̄ritur đ fruitōe cui. s. vt sb̄o ꝯueīat fruitio. Et p̄° vtꝝ deo ꝯueīat frui: vꝫ ꝙ nō: qꝛ fruitio ē respectu finis: sed de⁹ nō hꝫ finē: g̊ nō ꝯpetit sibi frui. Cōtra de⁹ amat se ⁊ nō amat ꝓpt̄ aliud qꝛ tunc vteret̄ se: g̊ frui se: ꝯñ ^a^plana qꝛ si amat se aut vtēdo aut fruēdo.

Uero secūdo

vtꝝ viatoꝛ fruat̄: ꝙ nō vꝫ q̄a viatoꝛ tm̄ habet actum desideꝛÿ respe-ctu boni absentis: sed actus desideꝛÿ nō est actus fruitionis: cuius ꝓbatio ē: q̄a desiderium est actus concupiscētie. fruitio autem est actus amicicie: ergo ⁊c̄.

Contra. augustinus ⁊ habetur in littera: frui est amore inherere alicui rei propter se: sed sic viatoꝛ inheret deo ergo ⁊c̄.

Ueritur tertō

vtꝝ peccatoꝛ fruat̄: ⁊ vꝫ ꝙ nō qꝛ nō innititur alicui bono immobili: sꝫ mobili: g̊ nō quiescit ⁊ ꝑ ꝯñs nō fruit̄ añs ostenditur: quia innititur creature que est mobilis quia oīs creatura varietati subiecta est. Item q̄ vult alium vti actu suo nō fruitur eo: sed peccatoꝛ vult deum vti actu suo: ergo non fruitur eo. maioꝛ ostenditur: quia qui vult alium vti actu suo: iam non appreciat̄ illum vt summum bonum: ergo non fruitur illo. minoꝛ ostenditur: quia peccatoꝛ vult esse actum suum: igitur vult ipsum esse a deo cum nihil posset esse nisi a deo: ⁊ si hoc igitur vult deum vti illo: quia deus vtitur omni eo quod ē ab eo. Contra. augustinus. 83. questionum. q. 30. omnis itaqꝫ humana perversio est quod vicium vocatur fruendis vti velle atqꝫ vtendis frui. ergo possibile est peccatorem frui vtendis.

Ueritur quarto

vtꝝ bruta fruantur. Et vꝫ ꝙ sic ꝑ aug. vbi p̄us. 83. questionuꝫ. q. 30. frui q̄libet corporali voluptate non absurde estimant̄ ⁊ bestie. Cōtra: frui ē alicui rei amore inhērē ꝓpt̄ se sꝫ bruta nō habēt amorē qꝛ nō voluntatem nec inherēt alicui rei ꝓpter se sed ꝓpt̄ bonū eorum: g̊ ⁊c̄.

Quinto q̄ritur

vtrum oīa fruantur. Qꝛ sic qꝛ omnia bona appetūt amore nāli: p̄mo ethicoꝝ: ⁊ aliqđ bonū nō ꝓpter aliud. Cōtra fruūtur cognitis: sed non omnia cognoscūt g̊.

Ad solutionem istarū questionū p̄mitto qđdā exēplū quo

videlicet corpa diuersimode quietant̄: vltim⁹ termin⁹ quietis grauiū corporū est centꝝ. huic aūt centro tanq̄ termio

vltimo adhẽt aliquod corp⁹ graue p ſe ⁊ ṗmo puta terra:q̄ nō p nām alterius corporis adhẽt a q̊ pticipet grauitatē ⁊ iſtā adheſionē. Aliqð aūt corp⁹ adhẽt cētro p ſe ſ₃ nō p̊ q₂ adhẽt p grauitatē ⁊ adheſionē pticipatā a t̄ra. p ſe tamen adhẽt q₂ p formā intrinſecam: ⁊ firmit̄ q₂ ē quaſi intriſecū t̄re q̄ p̊ q̄eſcit: vtpote lapides ⁊ metalla i viſcerib⁹ terre: ⁊ talia lic₃ nō p̊ tñ pfecte q̄eſcunt: q₂ perfecte ꝯiūcta ſūt cētro mediāte ṗmo q̄eſcente cui ſūt pfecte ꝯiūcta. Aliqð corp⁹ 3° mō adheret cētro mediāte terra cui vnit̄ ſ₃ mobiliter ⁊ nō firmit̄: vt graue aliqð exñs in ſupficie terre: ⁊ tale licet q̄eſcat ad aliqð tempus nō tñ ita determiatur ad q̄etē ſicut corpus q̄eſcēs 2° mō.

4° mō pōt aliqð corpus adherere vniformiter corpi ꝓximo ⁊ reſpectu illius quieſcē: ⁊ tamen nō quieſcere reſpectu vniuerſi ſi illud cui ꝓximo adhẽt non vniformit̄ adhereat cētro: verbi grā de hoīe iacēte in naui: ⁊ ſi in ptāte corporiſ eēt per ſeipſum quietare illud corp⁹ graue qð ſeipm finalit̄ q̄etaret in aliq̊ tali mobili. nō aūt in cētro nec mediate nec immediate: iordinate ſe q̄etaret: quia ⁊ ſi quātū ē ex ſe q̄etaret ſe ꝓpt̄ ſuā firmā adheſionē tali corpori mobili: tñ nō adhẽt illi cui ſm naturā ſuam adherē deberet vt q̄etaret. Ad ꝓpoſitū applicādo corpis ponderi correſpondet voluntas in ſpūalibus: quia ſicut corpus pondere ſic anim⁹ ⁊ voluntas amore fert̄ q̊cunq₃ fert̄: vt ait aug. xi°. de ci. dei. c. 28 Cētꝝ qð ex natura ſui ē vltimate q̄etatiuum ē finis vltim⁹ ſm v̇itatē huic centro volūtas diuia p̊ ⁊ p ſe: q₂ nō pticipatōne alicui⁹ alt̄i⁹ a ſe imobilit̄ ⁊ neccīo adhẽt: q₂ ipa volūtas ñ p habitū nec p actū dr̄ntē a ſe nec i v̇tute alic⁹ cāe ſupioris pfectiſſime amat illud ſūmū bonu₃ ⁊ neccīo. In 2° gradu ē volūtas creata btā q̄ nō p̊ ſ₃ pticipādo a deo p ſe tñ q₂ p formā ſuā itriſecā adhẽt firmit̄ huic bono: ⁊ h° q₂ facta ē q̄ſi itriſeca volūtati p̊ q̄eſcēti q₂ in ei⁹ bñplacito ſp manēſ

In 3° gradu ē volūtas iuſti viatoris q̊ l₃ īnitat̄ diuine volūtati ⁊ mediāte illa ſūmo bono i q̊ q̄eſcit ipa volūtas tñ nō firmit̄ adhẽt illi bono vl̄ bñplacito iſti⁹ volūtatiſ: vñ nūc adhẽt illi nūc auertit̄ ab illo. ſ₃ h̄ eſt qðdā diſſil̄e i corpib⁹ tertij mēbri q₂ ibi manēte fōr q̄ cōp⁹ q̄eſcit p̄t ipm nō q̄eſcē ħ o₃ formā q̄ q̄eſcit deſtrui ſil̄ cū auerſione volūtatis a centro ſuo. In 4° gradu ē peccās mōrlit̄ q̊ l₃ quātū ē ex pte act⁹ volūtatis ſe q̄etātis vehemēter ihereat alicui alij a dō ita ꝙ nec mediāte illo nec imediate iheret dō. tñ ex pte obiecti non pōt ſimpl̄r q̄etari: imo ſic q̄eſcēs reſpectu nauis ⁊ nō reſpectu cētri nō q̄eſcit ſimpl̄r q₂ nō q̄eſcit reſpectu vltimi q̄etātis i vniuerſo: ita volūtas q̄etās ſe quātu₃ p̄t i aliq̊ obō alio a deo nō ſimpl̄r quietat̄: q₂ nō reſpectu hui⁹ qð vltimate ⁊ pfectiſſime ē in vniuerſo q̄etatiuū volūtatiſ. Qð etiā pat₃ q₂ ibi volūtas nunq̄ ſatiatur quātumcunq₃ firmiter ſe immergat in illud ꝓpter ſe amādo illud.

Ex his ad propoſitas queſtiones dico ꝙ frui nihil dic̄ niſi actū inherēdi obiecto propter ſe quem ꝯcomitat̄ delectatōis q̄etatio: ſiue q̊ eſt ipa q̄etatio: h° ē act⁹ vltiate t̄minās potētiā inquātū pō ſeipa t̄miat actu ſuo: ita ꝙ de rōe fruitōis ñ vr̄ eē ꝙ ipa q̄etet potētiā quātū ē ex pte obi ſ₃ quātū ē ex pte potētie obiecto ꝓpt̄ ſe iherētis. dico g̊ ꝙ volūtas diuia fruit̄ ſimpl̄r ⁊ neccīo ⁊ p ſe ⁊ p̊: volūtas creata btā fruit̄ ſimplicit̄ ⁊ ppetuo ⁊ p ſe ſ₃ nō ṗmo. voluntas viatoris iuſti fruit̄ ſimpl̄r ⁊ p ſe ſ₃ ñ imobilit̄: neq₃ primo volūtas peccātis mōrliter fruit̄ ſimpl̄r quātū ē ex pte volūtat̄ q̄etātis ſeipa₃: qm̄ q̄etat̄ i obō qð ꝓpt̄ ſe amat ſ₃ nō ſimpl̄r q̄etat̄ quantū ē ex pte obiecti: nec frui illud reqrit: q̊a obiectū nō ē de ſe q̄etatiuū ſic potētia actu ſuo ſe q̄etat i ipo iō ē fruitō iordiata

Applicat

Sed tunc est dubitatio quo obō peccans mortaliter fruit: an.s.actu suo an obiecto sui actus. Rñº ꝙ cōiter fruit seipso.q₂ obm̄ actus sui amat amore cōcupie.⁊ per ɔñs aliqd aliud amat amore amicitie.q₂ oēm amorē cōcupie pcedit amor amicitie.illud autem aliud est ipsemet cui vt amato amore amicitie appetit illō obm̄.vñ nō fruitur obiecto sui actus nec per ɔñs ipso actu sup quē nō oꝫ pº reflecti.hec est snia aug.de ciui. dei li.14.c.28.⁊ super geñ.li.2.⁊.c.8. ꝙ duas ciuitates fecerunt duo amores.ciuitatē diaboli amor sui vsqꝫ ad contēptum dei.ciuitatem dei amor dei vsqꝫ ad contēptum sui.ergo prima radix ibi est ꝙ peccans fruitur se.

Ad qōem penultimā dici potest ꝙ appetitus sensitiuus licet aliqualit̄ alicui inhereat pp se.i.nō pp alterū negatiue.q₂ ñ est eius referre ad aliud.nō tamē ɔrie. q₂ nō appreciat obm̄ vt nō referibile ad aliud.iō abusiue dr̄ frui pp nō relatiōꝫ nō tñ ppe.q₂ nō irreferibilr̄ inheret.Similiter nec amore inheret.q₂ eius ppe nō est amare.Similiter nec ppe inheret q₂ nō se applicat obiecto sed quasi infigitur vi obiecti.q₂ nō ducit se.sed ducit ſm damas.li.2.c.24.Et in sequēdo parabolā de quietatiōe corpoꝝ posset dici ꝙ appetitus sensitiuus similatur ferro quasi adamanti infixo vi adamātis attracto.⁊ sic nec in cētro mediate nec immediate quietatur nec in aliquo alio vi illa que esset quietatiua in cētro vel intrinseca quietatiua quasi in cētro.sꝫ tm̄ quasi vi extrinseci quietātis.ita hic vis obiecti quietat.nō āt iᵃ intriseca qetatiua in cētro vel qsi in cētro q̄ est sola libertas.q̄ appetitui sensitiuo nō cōuenit

Ex his patet ad vltimā questionē.q₂ si ab appetitu sensitiuo neget frui ppe qui tamē magl cōuenit cū voluntate cuius ppe est frui ꝙ appetitus nālis q₂ actus appetiꝰ sensitiui sequitur actū cognoscēdi sicut actꝰ voluntatis:nō sicut autē actus appetiꝰ nālis si quis sit actus eius.sequit ꝙ habēti solū appetitū nālēꝫ nō cōuenit frui proprie.imo nec sic abusiue sicut cōpetit appetitui sensitiuo.

Ad argumenta ad illō prime q.dico sicut dictū est qōne prima hꝰ distinctiōis articulo.4. Q₂ rō finis nō est ppe rō fruibilis sed rō illius boni absoluti cui cōuenit rō finis lꝫ igitur deus ñ sit finis sui tamē respectu volūtatis sue est illud obm̄ cui nata est ɔpetē rō finis q₂ est sūmū bonū.nō tñ pōt sibi cōpetē rō finis respectu sui sic nec respectu sui est finis sed respectu oīuꝫ fruibiliū q̄lia sunt bona ordiabilia ad aliud.Si obiꝫciatur qūo ḡ deus dr̄ agē pp finē.⁊ etiā ꝙ superioris agētis est superior finis.

Rñdeo respectu nullius est cā finalis aliqua nisi respectu cꝰ est cā efficiens.q₂ cālitas cause finalis est mouē efficiēs ad agendū.dei igit̄ ineffectibilis nihil est cā finalis.sed illud pᵐ dictū vulgatū oꝫ intelligi ꝙ agit pp finē effectꝰ nō pp finem sui.q₂ nō est agēs sui.Simil̄r 2ᵐ dcm̄ oꝫ intelligi de fine effectus.q₂ agēs superiꝰ ordinat nō se sed effectū ad finē vlioreꝫ vel superiorē.⁊ ita ille finis superior est agentis nō vt finis eius.sed ad quē ordinat illud quod agit.

Ad argumētum 2ᵉ q. dico ꝙ pt̄ actū desiderij qui est respectu non hiti q̄ viator iustꝰ appetit deū actu cōcupiscētie hꝫ iustꝰ aliū actū amicitie volēdo deo in se bñ eē.⁊ hic actꝰ amicitie est fruitio nō āt ille q̄ ē desiderij.⁊ iste 2ꝰ pprie est charitatis nō āt primus qui est desiderandi sicut dicetur libro tertio.

Ad primum arᵐ 3ᵉ qōis pt̄ expōi maior q₂ inherēs mobili nō quiescit simpl̄r lꝫ ꝙᵐ ē ex parte sui sic quietet se in iº.⁊ ita ɔcedēda est hec ɔº ꝙ peccans mortalit̄

non simpliciter quietatur. sȝ quātū ē ex pte ipi⁹ sic actu suo se qetare volētis vltimate se qetet imobili. Si addat q nihil fruitur nisi simpliciṫ qeteṫ. negādū est: sed opoꝛtet addē nisi simplr qetetur quātū ē ex pte ipi⁹ act⁹ q. s. ibēt obō: ꝛ ēt quantum est ex pte obiecti i fruitōne oꝛdinata. Nec h̄ dēt intelligi qetatio summa: qꝛ oēm qetatōēȝ vie seqtur maioꝛ patrie: sȝ ꝑpter actū irreferibilē ita acceptātē obiectū. Ad 2ᵐ pōt maioꝛ negari: qꝛ licet amoꝛe oꝛdiato nulli⁹ fruatur aliq̄ nisi q̄ non vult aliquē vti sȝ frui: tñ amoꝛe inoꝛdinato bñ pōt qs frui q̄ nō vult aliū frui: sȝ tm̄ vti: vel illud nullo modo amare sicut patet de zelotipia inoꝛdinata. Ad ꝓbatōnem maioꝛis pt dici q licet fruēs appciet fruibile tanq̄ sūmū bonū: nō tñ vult illud ab oībus sic appciari qñ inoꝛdinate sic fruiṫ: non igiṫ seqtur vult illud eē sūmū bonū vl amat illud q̄si sūmū bonū: ergo vult alios sic amare illud. Aliter pōt responderi negando minoꝛē: ad ꝓbatōem non seqtur vult fruibile eē: ergo vult illud eē a deo Nec seqtur etiam: vult illud esse a deo. ergo vult deū vti illo: ꝛ cā defect⁹ vtriusq; ꝯñtie ē qꝛ nō opoꝛtet volentē añs velle ꝯñs qñ ꝯñs nō includiṫ p se in añte sed tm̄ sequitur p locū extrinsecū: ita est in pꝛoposito.

Ad auctoꝛitatez augu

gust. ad quartā questionē pȝ qꝛ exponēda ē auctoꝛitas ei⁹ de fruitōe abusiua siue extēdendo fruitōem: qꝛ appetitus sēsitiuus nō refert intelligendo negatiue nō ꝯtrarie: qꝛ nō inbēt obō tanq̄ irreferibili: quia licet irreferibili a se hoc est in potentia naturali in ipso: non rōne bonitatis obiecti vere vel in acceptatione potentie. De differentia istoꝛum non referri negatiue ꝯtrarie ꝛ ꝑuatiue diceṫ 2°. libꝛo di. 40.

Ad argumētū que

stionis vltime pȝ q licet appetitus naturalis alicui inhereat ꝑpter se negatiue nō tñ cōtrarie vt in plurib⁹: ꝛ si qñq; cōtrarie ñ tñ amoꝛe inbēt: sȝ nec etiā ꝑpe inheret sȝ ab ipso dāte nām q̄si infigiṫ illi obiecto. non qdem p actū elicitū aliū a nā sicut ē in appetitu etiā sēsitiuo: sed per inclinatōem habitualē nē. Un̄ sicut ꝑdictū est min⁹ ꝯuenit sibi frui q̄ appetitui sensitiuo qui per actum elicitū q̄si obō iam cognito inheret licet nō libere appetitus aūt nālis sine omni cognitōe ꝑpetuo iclinat. Ex dcis de frui: ꝛ spāliṫ i questōe. 3ª. hui⁹ distictōis patē pōt de vti q̄ est act⁹ qdā volūtatis iperfectioꝛ ad frui sicut ad actuȝ pfectioꝛē eiusdem potentie oꝛdinatus.

Circa secun

dam distinctōnem q̄ro ꝑmo de his q̄ ptinēt ad vnitatē dei: ꝛ p° vtꝝ in entib⁹ sit aliqd actu existens infinitū. q non. sic arguiṫ: si vnum ꝯriū eēt i nā actu infinitū nihil sibi contrariū eēt in nā: ergo si aliqd bonū sit actu infinitū nihil mali eēt in vniuerso. Rñdetur q maioꝛ est vera de cōtrarijs foꝛmaliter. nullum malū ꝯriatur deo foꝛmaliter. Cōtra: siue foꝛmaliṫ siue virtualiter ꝯrietur si est infinitum nihil patitur contrariū sui effectus: qꝛ ꝑpē infinitam virtutem destruet oē incopossibile suo effectu: ergo maioꝛ est ita vera de ꝯtrario vtualiter sicut foꝛmaliter: ꝛ est exēpluȝ si sol esset infinite calidus virtualiter nihil relinqueret frigidum in vniuerso: sicut nec si esset infinite calidus foꝛmaliter. Item coꝛpus infinitum nullum aliud coꝛpus secum cōpatitur ergo nec ens infinitum aliud ens cum eo. pꝛobatio consequentie tum quia sicut repugnat dimensio dimensioni: ita videṫ actualitas actualitati repugnare tū qꝛ sic si eēt aliud coꝛp⁹ ab ifinito faceṫ cū illo aliqd ma⁹ ifinito: ita si eēt ens aliud ab

infinito facēt aliquid maius infinito. ¶ Preterea qd ita ē h' q̄ nō alibi est finitū respectu vbi: ⁊ qd ita ē nūc q̄ n̄ alias est finitū respectu qn̄. ⁊ ita de aliis: ⁊ qd ita agit h' qd nō aliud ē finitū sm actōnem: ḡ qd est h' aliqd q̄ nō aliud ē finitū sm entitatē. de' ē sūme h': q: ex se est qdā singularitas: ḡ nō est infinit'. ¶ Item 8°. physi. virtus infinita si eēt mouēt in nō tpe: nulla vtus pōt mouē i nō tpe: ḡ ⁊c. ¶ Contra ibidem phs. 8°. phycoꝝ. p bat pmū mouens eē potētie infinite: q: mouet motu infinito. ¶ Sz hec ↄclo nō pt intelligi tm̄ de infinitate durationis: q: ppi infinitatē potentie pbat q̄ nō possit esse i magnitudine. nō repugnat aūt magnitudini sm eum q̄ in ea sit potentia ifinita sm duratōez sic ponit i celo.

Secundo quero

an aliqd infinitū siue an deū esse sit per se notum. q̄ sic probo. damas. li. pmo. c. pmo. ei' qd ē deū eē cognitio oibus ē nālit inserta: sz illud ē p se notum cui' noticia oib' inserta ē: sicut pz ex. 2°. metaphy. q̄ pma principia que sūt qsi ianua sūt p se nota ḡ ⁊c. ¶ Preterea illō q̄ nihil mai' cogitari pōt ee est p se notū. de' aūt ē hmōi sm ansel. p sol. 2°. illud aūt nō ē aliqd finitū ḡ ifinitū. pma pbatur: q: oppositū predicati repugnat sbiecto. si eni non ē nō est quo mai' cogitari nō pt: q: si eēt in re mai' eēt q̄ si non eēt i re sed tm̄ in itellectu. ¶ Itē veritatē eē est p se notū: de' aūt ē vitas: ḡ deuz eē est p se notū. pbatio maioris: q: sequit ex suo opposito. si eni nulla vitas ē ḡ verū est nullā vitatē eē: ḡ veritas ē. ¶ Item ppōnes hñtes necessitatē sm qd ex terminis hñtibus entitatez sm qd sūt p se note: sic pma principia q̄ sūt p se nō ex terminis habētib' eē in itellectu: ḡ multo magis erit illa p se nota q̄ hz ncc̄itatē ex termis simplr ncc̄ıis qlis ē ista de' ē. Assūptū pz: q: necessitas primorum pncipioꝝ ⁊ noscibilitas eoꝝ nō est ppi

existētiā terminoꝝ i re: sz tm̄ ppi ↄnexionē extremoꝝ vt sūt i intellectu ↄcipiēte. ¶ Cōtra: p se notū nō pt ab aliq̄ negari. sz dixit isipiēs i corde suo nō ē de'.

Quoniaz secunduz

phm. 2°. metaphy. absurdū est sil' qrere sciaz ⁊ modū sciēdi: iō p° rn̄deo ad secūdam qstionē q̄ qrit de mō cognoscēdi istā deus est: ⁊ quātū ad istā p° assigno rōez ppositōis p se note: ⁊ dico cū dr̄ p se nō li p se nō excludit quālibet cām: q: non excludit tminos ppositōis. nulla eni ppositio p se nota ē exclusa a noticia tminoꝝ: q: pn' p' cognoscim' inquātū terminos cognoscim': sz excludit qcūq3 cā ⁊ rō q̄ ē extra p se ↄceptū tminoꝝ ppositōis p se note. ¶ Dicit igit ppō p se nō q̄ ex tminis ppiis q̄ sūt aliqd ei' vt sūt ei' hz vitatē euidentem ⁊ nō p aliqd aliud qd sit extra termios ppos hz euidentiā sed ex se tm̄ vt oē totū est mai' sua pte. ¶ Ulteri' qui sūt illi termini ppꝛū ex qb' debet esse euidēs: dico q̄ quo ad h' ali' termin' ē diffinitio ali' diffinitū: ⁊ h' siue accipiātur termini ppōis p vocib' significātib' siue p ↄceptibus significatis qd pbo ex p° posterioꝝ: q: qd ē qd alteri' extremi est mediū i demōstratōe: ḡ altera pmissaꝝ nō differt a ↄclone nisi sicut diffinitū a diffinitōne: ⁊ tn̄ pmissa ē pncipiū p se notū: ↄclo aūt nō est p se nota sed demōstrata: ḡ quātū ad rōem ppōnis p se note ali' tmin' ē diffinitio a diffinito: q: si eēt idem ↄcept' diffinitionis ⁊ diffiniti i demonstratione potissima esset petitio pncipii: itē tūc eēnt ibi duo tmini tm̄ qd est falsū. ¶ Hoc pbat 2° sic p arist. pmo physi. q̄ nōia sustinēt ad diffinitōez hoc qd totū ad partes. i. q̄ nomē est pus notū diffinitōne. nomē aūt confuse importat qd diffinitō distincte: quia diffinitio diuidit in singularia ḡ conceptus qdditatis put importat per nomen ↄfuse ē pus not' nālit q̄ ↄceptus ei' vt importatur disticte p diffinitōem

ꝛ ita ali⁹ ꝯcept⁹ ꝛ aliud extremū. ¶ Ex du
ob⁹ declaratis īfero ꝓpositū sic: cū ꝓpō
sit p se nō q̄ ex ꝓpꝛiis tminis hȝ euidēteȝ
veritatē ꝛ alij tmini sūt ꝯcept⁹ q̇dditatī
distīcte vt īportaƭ p diffinitōeȝ ꝛ ꝯcept⁹
q̇dditatis ꝯfuse vt īportaƭ p nomē. seq̇ƭ
ꝙ ꝓpō nō est p se nō q̇dditate ꝯfuse acce
pta q̄ nō ē nō nisi eadē distīcte ꝯcipiaƭ p
diffinitōeȝ. ¶ Hec etiā eadē ꝯclō ꝓbaƭ q̇a
al's q̄libet ꝓpositō q̄ est vera p̄ᵒ vt hō ē
aial ꝛ corp⁹ vsq; ad sb̄aȝ eēt p se nō qȯ
tn̄ nō est verū. nā si rō vtriusq; extremi
assignaƭ ex rōib⁹ extremoꝝ distīcte con
ceptī apparet māifestū ꝙ vnū extremū
īcludit aliud. ¶ Silr alias q̄libȝ ꝓpō eēt
p se nota i scientijs specialib⁹ quā meta
physic⁹ possȝ hr̄e p se notā ex diffinitio
nib⁹ extremoꝝ qȯ nō ē veꝝ: qꝛ geomeƭ
nō vtiƭ aliq̇b⁹ p̄ncipijs tāq̄ p se notis ni
si q̄ hn̄t euidētē v̄itatē ex tminis cōfuse
cognitis: puta ꝯcipiēdo lineā ꝯfuse eui
dēs ē ꝙ linea ē lōgitudo sine latitudie n̄
ꝯcipiēdo adhuc distīcte ad qȯ gen⁹ p̄ti
neat linea sic ꝯsiderat metaphysic⁹. al's
aūt ꝓpositōes q̄s metaphysic⁹ possȝ co
gnoscē puta ꝙ linea ē spēs quātitatis cō
tinue distīcta ꝯ̄ supficiē ꝛ corp⁹ ꝛ hmōi
tales ꝓpōes nō hȝ geomeƭ ꝓ p se notis.
¶ Patet hᵒ 3ᵒ qꝛ bn̄ stat demōstratio ali
cui⁹ p̄dicati de diffinito cū hᵒ ꝙ illud p̄
dicatū sit p se notū de diffinitōe: sic hr̄e
tres ē demōstrabile ȯ triāgulo cū tn̄ no
tū sit p se de ei⁹ diffinitōne. ꝙ ois figura
plana ꝛc̄. est igiƭ ois ꝛ sola illa ꝓpō p se
nō q̄ ex terminis sic ꝯceptis vt sūt ei⁹ ter
mini nata ē hr̄e euidētē v̄itatē ꝯplexiōis.
¶ Ex hoc pȝ ꝙ nō est distīguere īnƭ ꝓpō
nē eē p se notā ꝛ p se noscibilē qꝛ idē sī
nā ꝓpō nō dr̄ p se nō qꝛ ab aliq̄ intelle
ctu cognoscaƭ p se (tūc ei si null⁹ itellect⁹
actu cognoscēt nulla ꝓpō eēt p se nō) sȝ
dr̄ p se nota qꝛ quātū ē de nā tmioꝝ na
ta ē hr̄e euidētē v̄itatē ꝯtētā in terminis
etiā in q̇cūq; itellectu ꝯcipiēte termios
si tn̄ aliq̇s itellect⁹ nō ꝯcipiat tminos ꝛ
ita nō ꝯcipiat ꝓpōem nō min⁹ ē p se nō

quātū ē de se: ꝛ sic loq̇mur de ꝓpōe p se
nota. ¶ Ex his pȝ ꝙ nulla ē distīctō de p
se nō in se ꝛ i nobis qꝛ q̄cūq; ē in se ꝛ p
se nō cuicūq; intellectui ē p se nō lȝ non
actu cognita: tn̄ quātū ē ex tmis ē euidē
ter nō si tmini ꝯcipiātur sic pȝ de sylo
gismo pfecto q̄ nulli⁹ idiget vt appeat
nccī⁹. ¶ Itē ꝓpƭ idē nō valet illa distīctō
ꝙ aliq̇d ē p se notū sapiētib⁹ vel insipiē
tib⁹: qꝛ hᵒ totū ptinet ad ꝯceptōem tmi
noꝝ q̄ p̄supponiƭ ad itellectū ꝓpōnis p
se note. ¶ Nec illa distīctio valet ꝙ aliq̄
sūt p se note p̄mi ordinis aliq̄ scd̄i: qꝛ q̄
cūq; p se note ꝓpōnes ꝯceptis tminis ꝓ
pꝛijs sic sūt termini ei⁹ hn̄t euidētē veri
tatē in ordine suo.

Ex his ad questio

nē dico ꝙ ꝓpō illa ē p se nota q̄ ꝯiungit
ista extrema eē ꝛ eēntiā diuinā vt ē hec
qꝛ illa ex tminis suis hȝ euidētē v̄itateȝ
i tātū ꝙ illa ꝓpō nō ē p se 2ᵒᵒ q̄si p̄dica
tū sit extra rōem sb̄i sȝ p se p̄mo mō ꝛ i
mediata ꝛ ex tminis euidēs qꝛ ē imedia
tissima ad quā resoluūtur oēs ꝓpositi
ones enūciantes aliq̇d de deo q̄litcūq;
ꝯcepto. ē igiƭ ista de⁹ ē: vel hᵒ eēntia ē p
se nō: qꝛ ista extrema nata sūt facē euidē
tiā de ista ꝯplexione cuilibet app̄hēden
dēti pfecte extrēa isti⁹ ꝯplexionis: q̇a eē
nulli pfecti⁹ ꝯuēit q̄ huic eēn⁹: sic ḡ itelli
gēdo p nom̄ dei aliq̇d qȯ nos nō pfecte
cognoscim⁹ nec cōcipim⁹ vt hāc eēntiaȝ
diuinā: sic hec ē p se nō: de⁹ ē. ¶ Sȝ si q̄
riƭ an eē insit alicui ꝯceptui quē nos ꝯci
pim⁹ ita ꝙ sit ꝓpō p se nō i q̄ enūciaƭ eē
de tali ꝯceptu: puta i tali ꝓpōne cui⁹ ex
trema pn̄t a nobis ꝯcipi. pōt enim i in
tellectu nostro eē aliquis ꝯcept⁹ de deo
dictus non cōis sibi ꝛ creature. puta ne
cessario ens vl' ens infinitū vl' sūmū bo
nū: ꝛ de tali ꝯceptu possumus predicare
eē eo modo quo a nobis concipiƭ. ¶ Dico
ꝙ nulla talis ē p se nō ꝓpter tria: p̄mo
qꝛ q̄libet talis ē conclusio demōstrabil'
etiā propƭ quid. ꝓbatio. quicquid p̄mo

ꝛ imediate cõuenit alicui de quolibꝫ qđ est in eo siue sibi superiori siue inferiori vel de passione potest demonstrari propter quid per illud cui pͦ conuenit tãq̃ per mediũ. Exemplũ si triangulus priͦ habet tres angulos equales duobus rectis de quolibet contẽto in triãgulo potest demonstrari ꝙ habeat tres anglos demonstratione propter quid per medium qđ est triangulus. puta ꝙ aliqua figura habet tres ꝛc. de qualibet etiam specie trianguli ꝙ habeat tres licet non primo. esse autẽ primo conuenit huic essentie vt hoc ergo. de quolibet qđ est in hac eẽntia qđ põt a nobis cõcipi siue sit quasi superiꝰ siue quasi passio pt demõstrari eẽ per hanc eẽntiã sicut per medium demõstratione ꝑꝑ quid. sicut ꝑ hãc triangulus hꝫ tres demõstratꝛ ꝙ aliqua figura hꝫ tres. ꝛ per ꝯñs nõ est per se nota ex terminis. qꝛ tũc nõ demõstraretꝛ ꝓpter quid. ¶ 2ͦ sic: ꝓpositio per se nota cuiꝫ intellectui ex terminis cognitis est euidẽs. sed hec propositio ens infinitũ ẽ nõ est nota siue euidens nr̃o intellectui ex termĩs. ꝓbaͦ. tales. n. terminos priꝰ cõcipimꝰ ꝙ eã credamꝰ vel per demõstrationẽ sciamꝰ ꝛ i isto priori non est nobis euidens. nõ eñi certitudinalr eã tenemꝰ ex terminis nisi per fidẽ vel demõstrationẽ. ¶ 3ͦ qꝛ nihil est per se notũ de cõceptu nõ simpliciter simplici nisi sit per se notũ partes illius cõceptus vniri. nullꝰ autẽ cõceptus quẽ hẽmus de deo ꝓpꝰs sibi ꝛ nõ cõueniens creature est simplr simplex. vel saltẽ nullus quẽ nos distincte percipiamus eẽ ꝓpꝰꝫ deo est simplr simplex. ğ nihil est per se notũ de tali cõceptu nisi per notũ sit partes illius cõceptus vniri. sed hoc nõ est per se notũ qꝛ vnio illaꝝ ptium demõstratꝛ per duas rõnes. maior manifesta est per phꝫ. 5. meta. c. de falso. qꝛ rõ in se falsa est de omi falsa. ğ nulla rõ est de aliquo vera: nisi sit in se vera. ğ ad hoc ꝙ cognoscatꝛ aliquid eẽ verũ de aliqua rõe vel ipsam eẽ verã de aliquo oꝫ cognoscere ipsam eẽ verã in se nõ est autẽ rõ in se vera nisi ꝑtes illius rõis sint vnite. ꝛ sicut oꝫ scire quãtum ad ꝓdicationes quidditatiuas ꝙ partes illius rõis possint vniri quidditatiue puta ꝙ altera cõtineat alteraꝫ formaliter. ita quãtum ad veritatẽ propositionis enũciantis eẽ opꝫ cognoscere partes rõis subiecti vel predicati vniri actualiter. ¶ Exemplũ queadmoduꝫ ista hõ irratiõals est aĩal. nõ est per se nota loquẽdo de predicatiõe quidditatiua. qꝛ sbm in se includit falsum. qꝛ ꝓposicionẽ includentem in se ꝯdictoria. ita ista hõ albus est nõ est per se nota nisi per se notũ sit hoiem ꝛ albũ actu cõiungi. qꝛ si nõ cõiunguntur actu hec est vera. nihil est homo albus. ꝛ per ꝯñs sua ꝯuersa est vera. nullus homo albus est aliqd ğ sua ꝯdictoria falsa. homo albus ẽ aliquid. ꝓbaͦ minoris. quẽcũqꝫ cõceptum cõcipimus siue boni siue veri si nõ ꝯhibꝫ per aliquid vt nõ sit cõceptus simpliciꝫ simplex: vt dicẽdo sũmũ bonũ vel infinitũ bonũ vel increatum vel imensum ꝛ sic de aliis nullus talis est ꝑpͦ deo. ¶ voco autẽ cõceptũ simpliciter simplicẽ quĩ nõ est resolubilis in aliquos cõceptꝰ simplices quoꝝ quilibꝫ possit actu simplici distincte cognosci. ¶ Ex ista rõe vltima pꝫ ad quasdã instantias cum arguitur hec est per se nota necesse eẽ est. probaͦ: qꝛ oppositũ ꝓdicati repugnat subiecto si eñi nõ est nõ est necesse esse. hec etiam est per se nota deus est. qꝛ ꝭm cõem expositionẽ quã ponit Damas. li. pͦ. c. 12. deus dicitur ab operatõne actuali fouere vel ardere vel cõsiderare. ergo scðm cõem acceptionẽ ideꝫ est deus est. sicut operans actu est. que videtur per se nota. qꝛ vt prius oppositũ predicati repugnat sbiecto. s. ꝙ sit actu operans ꝛ ꝙ ñ sit. ¶ Dicitur ꝙ hec propositio operans actu est potest predicare esse 3ᵐ adiacẽs vel 2ᵐ. ꝛ ita predicari esse vt nũc vel eẽ habituale. ꝑmomodo non est ꝑ se nota

2ᵒᵉ est per se nota. Sed hoc nõ est logice
dcm̃. qꝛ ẜ3 phm̃ pᵒ pyer. eẽ ñ predicat 3ᵐ
nisi qñ 3ᵐ adiacet sibi tanq̃ predicatum
qñ ãt nullũ adiacet sibi tertiu3 predicat
eẽ ꝓpum qȏ est predicari 2ᵐ adiacẽs. hic
nihil adiacet sibi. igĩ predicat precise qȏ
in se est. ⁊ ita predicat eẽ 2ᵐ. Jõ aliter
rñdeo ad instãtias ꝙ nulla istaꝝ propo
sitionũ est per se nota. necesse eẽ est. vel
operans actu est. qꝛ nõ est per se notum
partes que sᵗ in subiecto vniri actualiẗ
cũ dicit opposiᵐ predicati repugnat sb̃o
dico ꝙ nõ sequitur ex hoc ꝓpõne3 eẽ pᶜ
notã nisi illa repugnãtia sit euidẽs. ⁊ ẽt
cũ hoc sit euidens vtrũq3 extremũ hr̃e
cõceptũ simpl̃r simplicẽ vel cõceptᵒ par
tium vniri si nõ sit cõceptus simpliciter
simplex. Contra istud si oppoᵐ predi
cati repugnat sb̃o vt si ñ aial repugnat
homini. sequitur ꝙ si homo est: aial est
ergo ꝯñtia est bona ponẽdo sb̃m in ali
quo añte ⁊ predicatũ in aliquo ꝯñte in
ferẽdo ꝯñs ex tali añte puta. a. ẽ nec̃e eẽ
g̊. a. est qꝛ oppoᵐ ꝯñtis repugnat añti. s3
ois ꝯñᵃ necessaria tenet virtute alicuius
catheᶜᵉ necessarie illa cathegorica est q̃
vnit extrema rõe quoꝝ tenet ꝯña. ergo
talis propositio est necessaria. puta illa
necesse eẽ est: vel operans actu est. Rñᵒ
qñ in añte includunt duo opposita ⁊ in
fert ꝯñs nõ infert ratione alicuius totiᵘ
extremi. qꝛ totũ extremũ nullũ vnũ cõ
ceptũ facit. sed tm̃ rõne alterius partis
extremi. puta sequitur homo irratiõal
est. g̊ aial est. rõ ꝯñe nõ est homo irratio
nalis qꝛ nullũ vᵐ cõceptũ facit. sed hõ
in añte ⁊ aial in ꝯñte. ⁊ iõ cathegorica p
se vera debet formari ex illis extremis
que erit ista homo est aial. Jta in ꝓposi
to si propositio habeat extremũ nõ sim
pliciter simplex cuius partes nõ sunt pᶜ
note vniri ⁊ aliquid infertur rõne talis
extremi nõ simpl̃r simplicis infertur ra
tione alterius partis que includit illud
qȏ infertur in ꝯñte. ⁊ iõ tenet in virtute
catheᶜᵉ cõiungentis illa duo. alteram. s.

partẽ añtis ⁊ alterã partẽ ꝯñtis. ista hec
est. eẽ est. nõ autẽ necesse eẽ est. Per idẽ
ad aliud si nõ est actu nõ est operans. g̊
per oppositũ. si est operans est ens actu
Rñdeo in sb̃o includũtur plura quoꝝ
alterũ est precise rõ ꝯsequẽtie nõ autem
totum. ⁊ ideo nõ est propositio necessa
ria vniendo totum extremũ antecedẽtis
cum extremo ꝯsequẽtis.

Ad argumenta principalia.

Ad priᵐ. s. ad Damas. potest exponi de
poᵃ cognitiua nãliter nobis data p quã
statim ex creaturis possumus cognoscẽ
deum eẽ saltẽ in rationibus generalibᵘ.
⁊ ibi subdit qualiter cognoscitur ex cre
aturis vel de cognitione dei sub rõibus
cõibus cõuenientibus sibi ⁊ creaturis q̃
cognita perfectius ⁊ eminẽtius sᵗ in dõ
q̃ in alijs. ꝙ ãt nõ loquatur de cognitõe
actuali ⁊ distincta dei. p3 per hoc qȏ di
cit ibi. nemo nouit eu3 nisi q̃tum ipse
reuelauit. Ad 2ᵐ dico ꝙ Ansel. ñ dicit
illam propositionẽ eẽ per se notã. qȏ ap
paret qꝛ nõ põt inferri ex deductiõe eiᵘ
ꝙ ista propositio sit vera nisi ad minus
per duos syllogismos. quorũ alter iste ẽ
oi nõ enti ens est maius. sũmo nihil est
maius. g̊ summũ nõ est nõ ens. ex obli
quis in 2ᵒ 2ᶜ. Alius syllogismᵘ est iste qȏ
nõ est nõ ens est ens. summũ nõ est non
ens. g̊ est ens. qũo autẽ rõ eius valeat di
cet in sequẽti questõe articulo. 6. qȏ fiet
ad ifinitatẽ probãdam. Ad probatõ3
maioris dico ꝙ maior ñ est per se nota.
cum probatur qꝛ oppositũ predicati re
pugnat subiecto. dico ꝙ nõ est per se eui
dens oppositũ predicati repugnare sb̃o
nec per se euidẽs est subiectũ habere cõ
ceptũ simpl̃r simplicẽ vel ꝙ partes illiᵘ
vniãtur in effectu. ⁊ ambo ista requirũ
tur ad hoc ꝙ propositio ista eẽt perᶜ no
ta. Ad 3ᵐ dico ꝙ veritatẽ eẽ est perᶜ no
tũ. g̊ deũ eẽ. nõ sequit. sed est fallacia cõ
sequẽtis. Aliter põt negari maior. cu3
probat: si nulla veritas est g̊ nullã vitatẽ

ēē est verū.ꝯn̄ᵃ nō valet qꝛ veritas aut
accipit pro fundamēto veritatis in re.
aut pro veritate in actu intellectus ꝯpo
nēte aut diuidēte. si āt nulla veritas est
nec verū est aliq̄ꝙ veritatē ēē qꝛ nec veri
tatē rei: qꝛ nulla res est. nec veritatē itel
lectus cōponētis ⁊ diuidētis. qꝛ nullus
est. bene tn̄ sequit si nulla veritas est g̊ n̄
est verū aliq̄ꝙ veritatē ēē: qꝛ nulla est. sed
nō sequitur vltra: g̊ verū est aliq̄ꝙ verita
tē nō ēē. est. n. fallacia ꝯn̄tis a negatiua
hn̄te duas causas v̓itatis ad affirmati-
uā q̄ est vna illaꝝ. Ad vltimū dico ꝙ
ꝓpositiones nō dicūt per se note: qꝛ ex-
trema hn̄t maiorē necessitatē in se: vel
maiorē in re extra intellectū. qꝛ extrema
vt sunt extrema talis ꝓpositiōis oñdūt
euident cōplexionē ēē ꝯformē rōnib⁹ ter
minoꝝ ⁊ habitudini eoꝝ ⁊ hoc quale
cūq̄ꝫ ēē termini hēant siue in re siue in i
tellectu. euidētia. n. h⁹ cōformitatis ē eui
dētia v̓itatis in propōe qō est ꝓpōnem
ēē per se notā. nunc āt ista oē totū ē ma
ius sua parte. vel aliq̄ consilis in q̊cūq̄ꝫ
intellectu cōcipiēte termios nata est hr̄e
talē euidentiā ex terminis qꝛ ex termis
est euidens ꝙ ista ꝯplexio est cōformis
hitudini ⁊ rōib⁹ t̄minoꝝ q̄lecūq̄ꝫ ēē t̄mi
ni hēant. ⁊ iō lꝫ mior sit necitas t̄mioꝝ
nō seq̄t ꝙ sit mior euidētia ꝓpositionuꝫ

Ad primaꝫ q̄ōnem

sic procedit. qꝛ de ente infinito non pōt
demōstrari ēē pp quid q̄ꝙᵐ ad nos. lꝫ ex
nā terminoꝝ ꝓpositio ēēt demōstrabil̓
pp quid. sed q̄ꝙᵐ ad nos propositio est ō
monstrabilis demōstratione qꝛ ex crea
turis. ꝓꝑetates āt infiniti entis relatiue
ad creaturas imediati⁹ se hn̄t ad iᵃ q̄ sit
media in demōstratiōe qꝛ. q̄ꝙ ꝓꝑetates
absolute. ita ꝙ de illis ꝓꝑetatib⁹ relati-
uis imediatius pōt cōcludi ēē p iᵃ q̄ sūt
media in tali demōstratione q̄ꝙ de ꝓꝑe-
tatib⁹ absolutis. nā imediate ex ēē vnius
relatiui sequit ēē sui correlatiui. iō p° de-
clarabo ēē de ꝓꝑetatib⁹ relatiuis entis i-
finiti. Et 2° de his declarabo ēē de ente
infinito. qꝛ iste proprietates relatiue so-
li ēti infinito cōueniunt. ⁊ ita erūt duo
articuli principales.

Quātuꝫ ad primū

articulū dico ꝙ ꝓꝑetates relatiue infini
ti entis ad creaturas aut sunt ꝓꝑetates
cālitatis: aut eminētie. Cālitatis duplicī
aut efficient̄ aut finis: qō addit de cau-
sa exēplari nō est aliud gen⁹ cause ab effi
ciente. qꝛ tunc ēēnt. 5. gnā cārum. vn̄ cā
exēplaris est qōdam efficiens. qꝛ agens
per intellēm distinctū ꝯ agens per nām
de quo alias. In p° g̊ articulo pricipali
tria pricipaliter oñdam p° videlꝫ ꝙ ali-
quid est in effectu inter entia qō est sim
pliciter ṗᵐ ꝫꝫ efficientiā. ⁊ aliquid ē sim
pliciter ṗᵐ ꝫm rōꝫ finis. ⁊ aliquid est sim
pliciter ṗᵐ ꝫm eminētiam. 2° principalr̄
oñdam ꝙ illud qō est ṗᵐ ꝫm vnā rōem
primitatis idē est ṗᵐ ꝫm alias ṗmitates.
3° oñdam ꝙ ista triplex primitas vni so
li nature cōuenit: ita ꝙ nō pluribus na
turis differentibus spē vel quidditatie.
⁊ ita in pri° articulo erunt tres articuli
min⁹ principales. Primus articulus
istoꝝ includit tres cōclusiones pricipa-
les ꝫm triplicē primitatē. quelꝫ āt istaꝝ
triū cōclusionuꝫ hꝫ tres ex quib⁹ depen
det. ṗᵃ est qō est aliqō primū sic. 2ᵃ ꝙ il
lud est incausabile. 3ᵃ ꝙ illud actu exi-
stit in entibus. Itaq̄ꝫ in p° articulo si no
uē cōclusiones. sed tres principales. Pri
ma ꝯ° istarū est ista. ꝙ aliqō effectiuum
sit ṗᵐ simplr̄. ita. s. ꝙ nō sit effectibile nec
effectiuū virtute alteri⁹ a se: qō ꝓbo sic.
aliqō ens est effectibile aut igī a se. aut a
nullo. aut ab aliquo alio. nō a nullo. qꝛ
nullius est cā illud qō nihil est. nec a se:
qꝛ nulla res est que seipsā faciat vel gi-
gnat: aug. p° de tri. c. p°. g̊ ab a° effectiuo.
illud aliud sit. a. si. a. est ṗᵐ h°° exposito:
habeo ꝓpoᵐ si nō est primū. g̊ est poste-
rius effectiuū qꝛ effectibile ab a° vel vir
tute alteri⁹ effectiuū. si. n. neget negatio

ponit affirma°. dec illud alteꝝ ⁊ sit. b. d quo arguit sicut de. a. argutuꝫ est. ⁊ ita aut procederet in infinitū. quoꝝ qdlibꝫ respectu prioris erit 2ᵐ aut stabit in aliq̊ nō hñte prius. infinitas āt est ipossibil' in ascendendo. ğ primitas necia. qꝛ non hñs prius nullo priore se est posterius. nā circulū in causis eē ē incōueniēs. ¶ Cōtra istā rōꝫ instatur dupl'r. p° qꝛ ꝑm phi losophātes infinitas est possibilis i ascē dendo sicut ponūt exᵐ de generationib' infinitis vbi nullū est ṗmū sed qdlꝫ 2ᵐ ⁊ tñ hoc ab eis sine circulo ponit. ¶ 2° videt ꝙ procedat ex cōtingentib' ⁊ ita ñ sit demonstra°. añs ꝓbatur. qꝛ premisse assumunt eē de aliq̊ causato. oē aūt tale cōtingent' est. ¶ Ad primā instantiā ex cludendā dico ꝙ phi nō posuerunt infi nitatē possibilē in causis eēntialit' ordia tis. sed tm̄° in accñtaliter ordinatis. sic pꝫ per Auic. 6. meta. c. 5. vbi loquit de infinitate indiuiduoꝝ in spē. ¶ Et ad pro positū melius oñdendum est sciendū q̄ sit cause essentialiter ordinate ⁊ que ac cidental'r ordinate. vbi notandū ꝙ aliō est loqui de causis per se ⁊ per accñs. ⁊ aliud est loqui de causis eēntialiter siue accñtaliter ordinatis. nā in ṗ° tm̄ est cō patio vnius ad vnū cause videlꝫ ad cau satū. ⁊ est cā per se que ꝑm nāꝫ ꝓpam ⁊ nō ꝑm aliquid sibi accñs causat. ⁊ cā ꝑ accñs ecōuerso. ¶ In 2° est ꝯpatio duaruꝫ causarū inter se inquantū ab eis est ali quid cātum. ¶ Et differunt cause per se si ue eēntialiter ordinate. a. per accñs siue accñtaliter ordinatis in tribus. ¶ Pri° dria est ꝙ i causis per se ordinatis cā 2ᵃ inquantū causat depēdet a ṗᵃ. in per ac cidēs nō. lꝫ in eē vel' in aliquo alio depē det. ¶ 2ᵃ est ꝙ in per se ordinatis est cāli tas alterius rōis ⁊ alterius ordinis. qꝛ superior est perfectior. in accñtaliter or dinatis nō. hec sequit ex ṗᵃ. nā nulla cā a cā eiusdē rōis dependet eēntial'r i cau sando. qꝛ in cātione alicui' sufficit vnuꝫ vni' rōis. ¶ 3ᵃ est ꝙ oēs cause per se ⁊ esseti aliter ordinate sil' necio requirūtūr ad causandū alioqui aliq̄ per se cālitas de esset effectui. in accñtaliter āt ordinatis nō sic est qꝛ nō requirit simultas eaꝝ in cāndo. ¶ Ex his oñditur ꝓpositū sic. in finitas eēntial'r ordinatoꝝ est ipossibil'. sil'r 2ᵃ infinitas accñtaliter ordinatoruꝫ est ipossibilis nisi ponat stat' in eēntial'r ordinatis. ğ oi mō est ipossibilis infini tas in eēntialit' ordinatis. 3° si ēt negetur ordo eēntialis adhuc infinitas est iposssi bilis. ğ oi mō est aliqd simpl'r primū ef fectiuū. ¶ Istaꝝ triū propositionū assū ptarū ꝑꝑ breuitatē prima dicatur. a. 2ᵃ b. 3ᵃ. c. Probatio istarū p°. a. s. ꝙ infini tas eēntialiter ordinatoꝝ est ipossibil'. probatio ¶ tum qꝛ vniuersitas cātorum eēntialiter ordinatoruꝫ est causata. ğ ab aliqua cā que nō est aliquid illius vni uersitatis. qꝛ tunc eēt cā sui. tota. n. vni uersitas dependentiū dependet ⁊ a nul lo illius vniuersitatis. ¶ tū 2° qꝛ cause infi nite essent simul in actu ex 3ᵃ differētia sed ꝯsequēs nullus phs ponit. ¶ Tum 3° qꝛ prius ē qd est primo propinquius ex 5. meta. ergo vbi nullum primū: nihil essentialiter prius. ¶ Tum. 4° qꝛ superior causa est perfectior in causando ex scda differentia. ergo in infinitū superior est in infinitū perfectior. ⁊ ita infinite perfe cta in causando. ⁊ per ꝯsequens nō cāns in v̓tute alterius. qꝛ quelꝫ talis in v̓tute alteri' causans est iperfecte causans. qꝛ ē dependens ab aᵃ in causando. ¶ Tū. 5. qꝛ effectiuū nullā iperfectionē ponit neces sario. ğ pōt eē in aliquo sine iperfectiōe. sed si in nullo est sine dependētia ad ali quid prius in nullo est sine iperfectione ergo effectiuitas independens potest in esse alicui nature ⁊ illa est simpliciter ṗ ma. ergo effectiuitas simpliciter prima est possibilis. ⁊ hoc sufficit qꝛ inferius ex hoc cōcludetur ꝙ tale efficiens priᵐ si est possibile est in re. ⁊ sic patet. a. qui' qꝫ rōnibus. ¶ B. probatur sic. s. ꝙ ifinitas in accidētaliter ordinatis sit impossibil'

nisi ponat status eẽntialit ordinatorum· quia infinitas accidentalis si ponit h° nõ est simul· p3· s3 successiue tñ vt alterum post alterum: ita q̄ si 2^m fluat aliquo mõ a priore non tamen dependet ab ipso in causando. p̄t eni causare ipo nõ exñte sicut filius gnãt patre mortuo sicut ipo viuo: talis infinitas successionis est impossibilis nisi cõtinuet vel pperuetur ab aliqua natura infinite durante a qua tota successio & quodlibet eius dependeat. nulla enim difformitas ppetuat nisi i virtute alicui' pmanẽtis quod nihil ẽ illius successionis quia oĩa successiua sunt eiusdẽ rationis: sed est aliquid prius essentialiter: quia quodlibet successiõis dependet ab ipso & h° in alio ordine q̄ a causa pxima que est aliqd illius successionis. p3 g̃ b. ¶ Probatur etiã c q̄. s. si negetur ordo essentialis adhuc ifinitas est impossibilis. probatio. quia cum ex pma rõne hic adducta. s. q̄ a nihilo nõ põt esse aliqd sequit q̄ aliqua nã sit effectiua. si negetur ordo essential' actiuorum igitur illa i nullius alterius virtute causat: & licet ipsa in aliquo singulari ponatur causata: tñ i aliq̃ erit non causata: quod est pposituñ de natura. si eni i qlibet ponat causata statim implicat ptradictio negãdo ordinem eẽntialem: quia nulla nã põt poni in qlibet causata ita q̄ sit ordo accidẽtalis sb ipsa sine ordie essentiali ad aliam naturam sicut p3 ex b. ¶ Ad scdam instãtiam. supra/ q̃ dic q̄ rõ pcedit ex ptigentib': & ita non est demõstratio. ¶ R° q̄ posset sic argui. aliq̃ nã est effecta q̄ aliquod sdm ẽ mutatum & ita tmin' mutatõnis icipit eẽ i sdo: et ita ille termin' vel ppositu pducitur siue efficit: g̃ aliqd est efficiẽs p nãm correlatiuorum: & tunc pmissa eẽt fm veritatẽ ptingens: tñ nõ sic arguit pbãdo pmam pclõem: s3 h° mõ aliq̃ nã est effectibilis: g̃ aliq̃ ẽ effectiua. añs pbat: q̄ aliqd sdm ẽ mutabile & aliqd entium ẽ possibile accipiẽdo possibile vt diuidit p necessarium & sic pcedẽdo ẽ ex necessariis: & tũc pbatio pme pclusionis pcedit vl' pcludit de eẽ qdditatiuo siue de eẽ possibili. nõ at de exñtia actuali: sed de q̃ nunc ostẽdit possibilitas vltra in 3ª pclõne actualis exñtia ostenditur. ¶ 2ª pclõ de primo effectiuo est ista q̄ simplicit pmum effectiuum est incausabile: h° pbat: q̄ ẽ ineffectibile & indepẽdens effectiuũ: & hec p3 prius: q̄ si sit vtute alterius causatiuum vel ab alio effectibile: ergo vel procedetur i infinitum vel erit circulus vel status in aliquo ineffectibili & indepẽdẽte effectiuo illud dico pmũ: & aliud patet quod nõ ẽ prĩmũ ex datis tuis. ¶ Et vlterius cõcludit si illud pmũ est ineffectibile g̃ erit incausabile: q̄ non finibile: nec mãle nec formale. probatur pma pñtia videlicet q̄ si est ineffectibile g̃ nõ est finibile: quia causa final' non causat nisi q̄ metaphyice mouet ipsũ efficiẽs ad efficiendum nam non alio modo dependet ab ipso essentialiter entitas finiti vt a priore: nihil autem est causa p se nisi vt ab ipso tanq̄ a priore essentialiter depẽdet causatum. due aũt alie pñe videlicet q̄ si ẽ ineffectibile g̃ imãle & non formale probantur simul: quia cuius non est cã extrinseca eius non est causa intrinseca quia causalitas cause extrisece dicit pfectõem sine ipfectõe. causalitas aũt cãe intrinsece ncẽo reqrit ipfectõem annexam q̄ cã intrĩseca ẽ ps cãti: g̃ rõ cause extrisece est nãliter prior rõne cause intrisece: negato ergo priore negatur posterius. ¶ Aliter pbant eedem pñtie: q̄ cause intrisece sũt causate ab extriseca vel fm eẽ earum vel inquantũ causant ppositum vel vtroq3 modo: q̄ cause intrisece non seipis sine agente causant ppositũ vl' cõstituũt: ex dictis aũt 2ª conclusio pposita satis p3. ¶ 3ª conclusio de pmo effectiuo ẽ ista. pmũ effectiuũ est in actu exñs & aliq̃ nã exñs actu sicut ẽ effectiua. pbatio. cui' rõni repugnat simpl'r eẽ ab alio: illõ si pt eẽ pt eẽ a se: s3 rõni pme effciui

repugnat eē ab a°. sicut pꝫ ex 2ª ꝯclone. ꝛ ipꝫ pōt eē sicut pꝫ ex 5ª rōe posita ad a. q vꝫ minꝰ ꝯcludē. tñ hoc ꝯcludit. alie āt pbatiões ipsiꝰ a pñt tractari de exñª quā ponit hec 3ª ꝯ°. ꝛ si iste pbatiões ex cōtingētibꝰ tñ manifestis. vel si accipiāt de nā ꝛ qdditate ꝛ possibilitate sunt ex necessarijs. ḡ effectiuū simplr pᵐ pōt esse a se. ḡ est a se. qꝛ qđ nō est a se: nō pōt eē a se. qꝛ tūc nō ens pducēt aliquid ad eē qđ est ipossibile. ꝛ adhuc idē cāret se. ꝛ ita nō erit incausabile oio. Istud vltiᵐ .s. de esse ª primi effectiui alr declaratur qꝛ incōueniēs est vniuerso deeē supmū gradū possibilē in essēdo. Itē iuxta illō nota qđdā corrᵐ qđ q̄si cōtinet tres cō clusiões pbatas qđ est istud .s. q primuꝫ effectiuū sit nō cātum qđ est prius alijs sed aliquid eē prius eo icludit ꝯdictionē sic inquā ... primū existit. pbaē vt pcedēs. nā in rōe illiꝰ maxime includit incābile vt pbatur ex 2ª. ḡ si pōt qꝛ nō cōtradicit entitati vt probaē ex prima. sequitur q potest esse a se ꝛ ita est a se.

Iuxta tres ꝯclusiões pmas de cā effectiua ppono tres siles cōclusiões de cā finali. Prima ꝯ° est. aliqđ ~~finitū~~ est simpliciter pmū. hoc est nō est ad aliud ordinabile nec in vtute alteriꝰ natū finire alia. ꝛ pbaē quiq3 rōibus silibꝰ illis q̄ ponebanē ad primā cōclusiōꝫ de primo effectiuo. 2ª ꝯ° est hec primū finiᵐ est incābile. pbaē. qꝛ est infinibile alias nō eēt primū. ꝛ vltra. ḡ ineffectibile. hec ꝯñª pbaē. da oē per se agēs agit pp finē ex 2° phi. vbi ēt vult hoc phs de nā de qua mīus vr̄ q̄ de agēte a pposito. sed cꝰ nō est aliqđ per se efficiēs illud nō est effectibile. qꝛ i nullo gnē pōt per accidēs eē primuꝫ. sic pꝫ in pposito spālir de causis agētibꝰ p accñs que sē casus ꝛ fortuna que sꝫ intētionē phi 2° phi. reducūtur ad cās necio per se agētes vt priores. s. ad nām ꝛ intētionē vel ppositū. cꝰ ḡ nullum est per se agēs eius nullū erit agēs. sed cuius nō ē finis cꝰ nō est aliqđ per se agens. ḡ ipsuꝫ est ineffectibile. ꝛ tūc vltra vt supra ostēsum est de cā pª effectiua. 3ª ꝯ° est q pᵐ fiᵐ est actu exñs ꝛ alicui nature necio actu exñti cōuenit ista pmitas. pbaē sicut 3ª ꝯ° de p° effectiuo in pª via. Correlarium sequiē q primū est ita primū q ipossibile est aliqd eē eo pus. ꝛ pbaē vt correlariū in via priore de efficiente.

Cōclusionibus tri

bus de vtroq3 ordine cāsitatis extrinsece iā positis ppono tres siles de ordine eminētie. Prima ꝯ° est ista. aliqua nā eminēs est simplr pª sꝫ perfectionē hoc pꝫ in ordine eentiali. qꝛ sꝫ aris. forme se hñt sicut numeri. 8. meta. in hoc ordie staē. qđ pbaē illis quiq3 rōnibꝰ q̄ de statu in effectiuis sē superiꝰ adducte. 2ª ꝯ° est ista suprema nā est incābilis. probaē qꝛ est infinibilis. nā finibile excellitur a fine in bonitate ꝛ per ꝯñs in perfectiōe. ꝛ vltra igī est ineffectibilis. ꝛ vltra ḡ incausabilis. ꝯñtie vltime pbate sunt i 2ª cōclusiōe de p° effectiuo. Itē q suprema nā sit ineffectibilis pbatur. nā oē effectibile hꝫ aliq̄ cām eentialiter ordinatam sicut pꝫ ex probatiōe ipsius. b. in cōclusione pª de p° effectio. cā āt eentialiē ordinata excellit effectū. igī si eēt effectibilis nō eēt suprema. 3ª ꝯ°. suprema nā est aliquid actu exñs. probatur ex precedētibꝰ vt 3ª de effectiuo. Corᵐ aliquam eē nām eminētiorē vel superiorē ipsa priª includit contradictionem. quod probatur vt corᵐ de efficiente ꝛ fine.

Quantum ad

2ᵐ articulū dico q ista triplex primitas que est sparsim probata de ista quidditate cōpetit eidē qdditati. qđ ostenditur duabus cōclusiōibus ostēsis. Prima est ista q primū efficiens est vltimus finis. 2ª est q primuꝫ efficiens est primū eminentia. ita q iste articulus habet duas cōclusiones. priª probatur sic. quia oē per se efficiēs agit

propter finē ꝛ prius efficiens agit propẗ
finē priorē. ℊ primū efficiens agit propẗ
vltimū finē. ſed propter nihil aliud a ſe
principaliter ꝛ vltimate agit. qꝛ nil̕ aliđ
a ſe pōt eē finis eius. ergo agit propter ſe
ſicut propter vltimū finē. ergo primū ef
ficiens eſt vltimus finis. 2ª cōcluſio hꝰ
articuli probatur ſic: primū efficiēs nō
eſt vniuocū reſpectu ~~illaꝝ~~ nārum effe-
ctaꝝ ſed equiuocū ergo eminētiuſ ꝛ no
bilius eis. ℊ pᵐ efficiens eſt eminētiſſiᵐ.

Quātum ad tertiuꝫ
articulū dico ꝙ nō tātum iſta triplex ꝑ
mitas ſic ineſt eidē nature ꝙ cui vna ieſt
inſunt alie. ſed ēt eſt ibi talis idēptitas:
ꝙ primū efficienſ eſt tm̄ vnū ſm̄ quiddi
tatē ꝛ nām. ad qđ oñdendū oñdo ꝑmo
quādam cōcluſionē preambulā. 2° prin-
cipale. Preambula eſt ꝙ efficiens qđ ē
primū triplici ꝑmitate oñſa eſt ex ſe ne-
ceſſe eſſe. probatio qꝛ eſt penitus in cau
ſab le. nā cōtradictionē includit aliqđ eſ
ſe prius eo in genere cauſe efficiētis vel
finis. ꝛ per ꝯñs in genere cuiuſcūqꝫ cau
ſe. ergo eſt oīo incauſabile. Ex hoc ar-
guo ſic. nihil poteſt nō eſſe niſi cui ali-
quid incōpoſſibile poſitiue vel priuati-
ue poteſt ineſſe. ſed ei qđ eſt a ſe ꝛ penitꝰ
incābile nō pōt aliquid ineſſe qđ ſit ei i-
cōpoſſibile poſitiue vel priuatiue. ℊ ꝛc̄.
maior pꝫ. qꝛ nullū ens pōt deſtrui niſi
per incōpoſſibile ſibi poſitiue vel priua
tiue. minor probatur. qꝛ illud incōpoſſi
bile aut poteſt eē a ſe aut ab alio. ſi a ſe.
ℊ eſt a ſe. ergo duo incōpoſſibilia ſunt ſi
mul. vel neutrū erit qꝛ vtrūqꝫ deſtruit
eē alterius: ſi ab alio. ꝯ. nulla cā poteſt
deſtruere aliqđ ens ꝑꝑ repugnātiaꝫ ſui
effectus ad illud niſi ſuo effectui det per
fectius ꝛ intēſiꝰ eē ꝙ̃ ſit eſſe alterius de-
ſtructibilis. nullius aūt entis ab alio eſt
nobilius eē a ſua cā ꝙ̃ ſit eſſe entis a ſe.
qꝛ oē cātum habꝫ eſſe dependēs. ſed qđ
eſt ex ſe habꝫ eſſe indepēdens. Ex hoc
vltra ad propoſitū probatur vnitas na

ture prime qđ eſt principale intētum in
iſto 3° articulo. ꝛ ad hoc adduco treſ ra
tiones. Prima eſt talis. qꝛ ſi due nature
ſint neceſſe eē aliquibus ratiōibus pro-
prijs realibꝰ diſtinguūtur ꝛ dicātur a ꝛ
b. iſte rōes aut ſunt rōes formal̕r neċio
eēndi aut ñ. ꝛ ſic ꝛſi preẗ hec illa duo ꝑ
illud in quo cōueniunt ſunt formaliter
neċia. ℊ vtrūqꝫ duabus rōibus formali
bus erit neċe eſſe qđ eſt impoſſibile. qꝛ a
cū neutra illaꝝ rōnū per ſe includat ali
am vtraqꝫ illarū circūſcripta eēt neċe eſ
ſe per alterā. ꝛ ita eēt aliquid neceſſe eē
per illud quo circūſcripto nō minꝰ eſſet
neceſſe eē. ſi vero per illas rōeſ quibꝰ for
maliter diſtiguūtur neutrū formaliẗ ſit
neceſſe eē. ℊ ille rōes nō ſunt formaliter
rōes neċio eēndi. ꝛ ita ſequiẗ ꝙ neutruꝫ
includit in neceſſe eē. qꝛ neceſſe eē nihil i
cludit qđ nō ſit neceſſe eē vel rō neċio eſ
ſendi. qꝛ quecūqꝫ entitas que nō eſt đ ſe
neceſſe eē eſt poſſibilis. ſed nihil poſſibi
le includitur in neceſſe eē. ergo ꝛc̄. 2°
probatur idē. qꝛ due nature eminētiſſi-
me nō poſſunt eē in vniuerſo. ergo nec
duo prima effectiua. probatio añcedēẗ.
qꝛ ſpecieſ ſe habēt ſicut numeri ex 8. me
ta. ꝛ per ꝯſequēs ſi due nō poſſunt eē in
eodē ordine multo magis nec due pñt
eē prime vel due eminētiſſime. Hoc
patet tertio per rōem de ratiōe finis. qꝛ a
duo fines vltimi ſi eſſēt haberent duas
coordinationes entium ad ſe ita ꝙ iſta
entia ad illa nullū ordinē haberent. qꝛ
nec ad finem illorum. nā que ordinaren
tur ad vnū finē vltimuꝫ nō poſſunt or-
dinari ad aliū quia eiuſdē cauſati duaſ
eē cauſas tōleſ vel ꝑfectas in eodē ordie
eſt impoſſibile: tunc enim eēt aliquid i
aliquo ordie per ſe cauſa quo ñ poſito
nihil minus eēt id perfecte cauſatuꝫ. or
dinata ergo ad vnum finem nullo mo-
do ordinantur ad aliuꝫ nec per ꝯſequēs
ad illa que ordinātur ad aliuꝫ. ꝛ ita ex
his ꝛ illis nō fieret vnū vniuerſum.
Hoc etiam cōfirmatur in cōmuni qꝛ

nulla duo possunt esse terminātia tota liter dependentiā alicuius eiusdem. qa tunc illud terminaret dependētiaȝ quo subtracto nō minus terminaretur illa dependentia. ⁊ ita non esset dependētia ad illud. sed ad efficiens ⁊ eminens ⁊ ad finē dependent alia essētialiter. ergo nulle due nature possunt eē pmo terminātia alia entia scdȝ istam triplicem depēdentiam. precise est ergo aliqua vna natura terminans entia scdm istam triplicem dependētiam. ⁊ ita habens istaȝ triplicē primitatem. ergo ⁊c.

Stenso eē de proprietatibus relatiuis pmi entis. vlterius ad ostendēduȝ infinitatē illius primi. ac per cōsequēs eē de ente infinito. procedo sic. priº ostendo q primū efficiens est intelligēs ⁊ volens ita q sua intellectio est infinitorū distincte. ⁊ q sua eētia est representatia infinitorum distincte. ⁊ ex hoc scdo cōcluditur sua infinitas. Q autē sit intelligens ⁊ volens. arguo sic. primuȝ agens est per se agens qꝛ omni causa per accidens prior est aliqua causa per se 2º phisycorū. sed omne agens per se agit propter finem ex 2º phi. vbi hoc phus vult d̄ natura de qua minus videtur. ergo pmuȝ agens agit propter finē. Et ex hº arguit dupliciter. primo sic. omne agens naturale precise cōsideratum ex necessitate ⁊ eque ageret si ad nullum finem ageret: si eēt independenter agens. si ergo n̄ agit nisi propter finem. hoc est quia depēdet ab agente amante finem. tale aūt a quo dependet tota natura in agēdo nō videtur esse nisi primuȝ efficiens. ergo ⁊c. 2º principaliter arguitur sic. si primum agens agit propter finem aut ergo finis ille mouet primū efficiens vt amatus actu voluntatis aut vt tātum naturaliter amatus. si amatus actu voluntatis: habetur propositum. si tātum amatus naturaliter: hoc est falsum. quia nō amat naturaliter alium finē a se vt graue centrum ⁊ materia formaȝ. tunc enim esset aliquo modo ad finē. quia inclinatᵘ ad illum. si autē tantum amat naturaliter finē qui est ipse. hoc nihil est nisi ipsum eē ipsum. hoc enim nō videtur saluare ratiōem cause in ipso. Item arguit quasi cōfirmādo ratiōem iam factam. pmū efficiens dirigit effectum suum ad fineȝ. ergo vel naturaliter dirigit vel cognoscendo ⁊ amando illum finē. nō naturaliter. quia non cognoscens nihil dirigit nisi in virtute cognoscentis. sapiētis eni est prima ordinatio primo metaphysi. sed primū efficiens in nullius virtute dirigit. sicut nec causat. nunc enim nō esset primuȝ. ergo ⁊c. Itē tertio arguitur sic. aliquid causatur cōtingenter ergo pma causa cōtingenter causat. ergo volēs causat. probatō prime cōsequētie quelibet causa scda causat inquantuȝ mouetur a prima. ergo si pma necessario mouet quelibet alia necessario mouetur ⁊ quelibet necessario causat. ergo si aliq̄ secūda causa cōtingenter mouetᵘ ⁊ priª cōtingenter mouebit. quia nō causat secūda causa nisi in virtute prime cause inquātum mouetur ab ipsa. probatio secunde cōsequentie nullum est pricipiuȝ operandī cōtingenter nisi voluntas vel aliquid cōcomitans voluntatē. qꝛ qōlibet aliud agit ex necessitate nature ⁊ ita nō cōtingenter. ergo. Contra istam ratiōem instatur. ⁊ primo cōtra primā cōsequentiā arguitur sic. quia nostrū vel le posset adhuc aliquid cōtingenter causare. ⁊ ita nō requiritur q prima causa illud cōtingenter causat. Itē phs añcedens cōcessit. s. q aliquid cōtingentᵉ causatur ⁊ negauit consequens intelligēdo de velle dei scilicet q prima causa contingenter causet. possunt enim nō propter contigenter deū velle contigentiā in inferioribus. sȝ ex motu qui necessario causatur inquātum vniformis. sȝ dcformitas sequit in partibᵘ eius ⁊ ita ptingenª

Contra scđam consequentiam si cau/sat contingēter. ergo volens. ista conse/quentia non videtur tenere: quia aliq̄ naturaliter mota possunt ipediri: ꝛ ita oppositum cōtingent̄ ꝛ violenter potest euenire. Ad pͥmū concedendū ꝙ si de͛ est pͥmū moues vel efficiēs respectu vo/lūtatis nr̄e idem seq̄tur de ipsa quod de aliis: qꝛ siue imediate necessario moue/at eā siue aliud imediate ꝛ illud necessa rio motum necessario mouet volūtatē qꝛ mouet ex hoc ꝙ mouet sequit̄ tandē ꝙ proximū voluntati necessario moue at volūtatē: etiā si illud ꝓximū sit ipsa met volūtas: ꝛ erit volēs necessario: ꝛ ita necessario volet: ꝛ seq̄tur vlteri͛ ipos sibile ꝙ necessario causat quodlibet cā/tum: ꝛ nō est aliquid ꝯtingens. Ad 2^m^ dico ꝙ nō voco hic cōtingent̄ causatuꝫ quodcūqꝫ non necessarium vel nō sēpit̄ num: sꝫ cui͛ oppositū posset fieri q̄n illō fit: iō dixi aliquid ꝯtingent̄ causat̄: ꝛ nō dixi aliquid est contingēs. Nūc dico ꝙ phus nō potest negare cōsequēs saluan do añcedens p motum: qꝛ si iste tot͛ mo tus necessario ē a causa sua q̄libet pars ei͛ necessario causat̄ q̄n causat̄ ꝛ ineuita biliter: ita ꝙ oppositū nō posset tūc nec aliter causari: ꝛ vlterius qđ causat̄ per quācunqꝫ partem motus necessario cā/tur ꝛ ineuitabiliter: vel igit̄ nihil fit cō/tingenter. i. euitabilit̄ causat̄ vel pͥmum sic causat imediate ꝙ posset etiā nō cau sare. Ad tertiū dico ꝙ si aliq̄ causa p̄t impedire istaꝫ hoc nō p̄ot nisi in v̄tute superioris cause: ꝛ ista supior in v̄tute supioris: ꝛ sic vsqꝫ ad pͥmam causam q̄ si imediatā causam sibi necessario mo/uet vsqꝫ ad istam erit necessitas: g̃ neces sario impediet ꝛ per ꝯn̄s non p̄ot alia causa nunc causare. Sic g̃ videtur tri plici via ostensum ꝙ pͥmum agēs est in telligens ꝛ volens quarum prima est ꝙ natura agit propter fineꝫ ꝛ non nisi qꝛ dependens ꝛ directa a cognoscēte fineꝫ 2^a^ est ꝙ ipsum pͥmum agens agit ꝓpter finem. 3^a^ ꝙ aliquis effectus contingent̄ fit q̄n causatur. Nūc vlterius quo ad cōclusiones preambulas ad īfinitatē ꝓ bo 2° ꝙ eius intellectus ꝛ volitio non ē aliud ab essentia eius: ꝛ pͥmo de volitio ne suiipi͛ vt obiecti sic: causalitas ꝛ cau satio cause finalis est simplr̄ prima fm̄ auic. 6. metaphy. dicentem ꝙ de q̄libet causa eēt scientia illa q̄ esset de causa fi/nali esset nobilissima. ipa enim quantū ad causalitatem p̄cedit causam efficien/tem: qꝛ mouet eam ad agendum: ꝛ ideo causalitas pͥmi finis ꝛ eius causatio est penitus incausabilis fm̄ qualibet cau/satōem in quolibet genere cause. causa/litas autem pͥmi finis est mouere efficiēs pͥmum sicut amatum ab ipso qđ est idē ꝙ primū efficiens amare primū finem: quia nihil aliud est obiectū amari a vo lūtate ꝙ volūtatem amare obiectum: g̃ pͥmum efficiēs amare pͥmum finem est penitus incausabile. ꝛ ita ex se necesse eē. ꝛ ita essꝫ idem nature prime: ꝛ quasi cō/uertitur rō ex opposito cōclusionis: q̄a si pͥmuꝫ amare est aliud a natura pͥma g̃ est causabile: ꝛ per cōsequens effectibi le g̃ ab aliquo per se efficiente amante fi nem: g̃ pͥmum amatum a se esset causa/tum ab aliquo amore finis priore isto cā to quod est impossibile. Hoc ostendit aristoteles. 12°. metaphysice. de intelligē pͥmi: pͥmo quia aliter pͥmū non erit op tima sb̄stantia: quia per intelligere ē ho norabile. 2° qꝛ alias eēt laboriosa eius continuatio: quia si nō est idem illi erit in potentia contradictionis ad illud. ad illam autē potentiaꝫ sequitur labor fm̄ ipsum. Iste ratōnes philosophi possūt declarari: prima sic: cum omnis entis ī actu primo perfectio vltima sit in actu 2°: quo coniungitur optimo maxime si sit actiuuꝫ ꝛ non tm̄ factiuuꝫ. omne au tem intellectuale est actiuum: ꝛ pͥma na tura est intellectualis ex premissa. sequi tur ꝙ vltima eius perfectō sit in actu se cundo: ergo si ille actus non sit eius sb̄/

stantia: substantia eius non erit optima quia aliud est suum optimum. Secunda ratio potest declarari sic. potentia solummodo receptiua est potentia contradictionis: cum ergo hec non sit huiusmodi igitur etc. sed secundum aristotelem nec ista est ratio demonstratiua sed tantum probabilis. Aliter ostenditur propositum ex identitate potentie et obiecti in se sic. potentia et obiectum sunt idem: ergo actus est eis idem: sed consequentia non valet. instantia. angelus intelligit se et amat se et tamen actus angeli amandi intelligendi non sunt idem substantie eius. Hec conclusio secunda videlicet quod essentia dei eadem sit quod volitio suiipsius secunda est correlariis nam sequitur primo quod voluntas est idem prime nature: quia velle non est nisi voluntatis: igitur illa voluntas cuius est velle incausabile: est incausabilis igitur etc. similiter vel le intelligit quasi posterius voluntate. si igitur velle est idem illi nature multo magis voluntas. 2° sequitur quod intelligere se est idem illi nature: quia nihil amat nisi cognitum: igitur si amare se est ex se necesse esse sequitur quod intelligere se est ex se necesse esse: et similiter intellectio est quasi propinquior illi nature quam velle. 3° sequitur quod intellectus est idem illi nature sicut prius de voluntate et velle argutum est. 4° sequitur quod ipsa ratio intelligendi se sit idem sibi quia necesse est rationem intelligendi esse ex se necesse esse. si intelligere sit necesse esse. ratio enim intelligendi se quasi preintelligitur ipsi intelligere. Ostenso de intelligere se et velle se quod sint idem essentie primi ostendo propositum generalius. s. de omni intelligere et velle respectu aliorum quod sint essentie primi idem: et sit conclusio ista tertia ad infinitatem preambula. Nullum intelligere potest esse agibilis prime nature. probatio. quia de ista natura primo ostensum est quod ipsa est primum effectiuum: igitur ex se habet unde possit quodcunque causabile causare circumscripto quocunque alio saltem ut prima causa illius causabilis: sed circumscripta cognitione illius non habet unde possit illud causabile causare: ergo cognitio cuiuscunque alterius non est aliud a natura sua. probatio ultimi assumpti: quia nihil potest causare nisi ex amore ultimi finis velit illud quia non potest aliter esse per se agens: quia nec ageret propter finem. ipsi autem velle alicuius propter finem preintelligitur intelligere illud: igitur ante primum signum in quo intelligit causans siue volens a necessario preintelligit intelligens a: et ita sine hoc non potest per se efficere: et ita de aliis. 2° probatur idem: quia omnes intellectiones eiusdem intellectus habent similem habitudinem ad intellectum secundum identitatem essentialem vel accidentalem: sic patet de omni intellectu causato et eius intellectionibus quia videntur perfectiones eiusdem generis: ideo si alique habent receptiuum et omnes: et si aliqua est accidens et quelibet: sed aliqua non potest esse accidens in primo ex precedente conclusione: quia non intellectio suiipsius: ergo nulla est sibi accidens. 3° sic: intelligere si potest esse accidens reciperetur in intellectu ut in subiecto: ergo et in illo intelligere quod est idem intellectui: et ita perfectius intelligere erit in potentia receptiua respectu imperfectioris quod est absurdum. 4° sic: idem intelligere potest esse plurium obiectorum ordinatorum: igitur quanto perfectius tanto plurium: igitur perfectissimum quo impossibile est perfectius intelligi erit idem omnium intelligibilium. intelligere primi sic est perfectissimum: ergo idem est omnium intelligibilium: et illud quod est sui est idem sibi ex propositione precedente: igitur et intelligere omnium est idem sibi. 5° posset sic argui. iste intellectus non est nisi quoddam intelligere: sed iste intellectus est idem omnium: ita quod non potest esse alius alicuius alterius obiecti: ergo nec intelligere aliud: igitur idem est intelligere omnium. Sophisma est accidentis ex idem

ꝑtitate aliquoꝝ int̃ se absolute cõcludẽ
idẽptitatẽ respectu tertĳ respectu cuius
extraneant. vt ptꝫ a simili intelligẽ ẽ idẽ
qđ velle. si g̊ intelligẽ ipsum ẽ alicuiꝰ: g̊
ipsũ velle erit eiusdem: nõ seq̃tur sꝫ tm̃
mõ sequit̃ ꝙ velle ẽ aliq̃d qđ ẽ eiusdem
qꝛ intelligẽ est aliq̃d eiusdẽ: ita ꝙ diuisiꝫ
inferri põt nõ ꝯiũcti propt̃ accñs. Itẽ
intellectꝰ ꝑmi habet vnũ actũ adeq̃tuꝫ
sibi ⁊ coeternum: qꝛ intelligẽ se q̃ actꝰ ẽ
idem sibi igit̃ nõ põt hr̃e aliũ: sed ꝯñtia
non valet. Exẽpluꝫ de btõ qui simul vi
det deum ⁊ alia. etiã si videat deuꝫ ſm
vltimũ capacitatis sue sicut de aĩa xp̃i
ponitur: adhuc põt vidẽ aliud. Iteꝫ ar
guitur. intellectus iste habꝫ i se ꝑ idẽpti
tatem ꝑfectõeꝫ maximã intelligẽdi: g̊ ⁊
oẽm aliã. Rñdetur. non seq̃tur qꝛ alia
que minoꝛ ẽ ꝑma põt eẽ causabil̃. maxi
ma aũt non potest. 4ª ꝯclusio ꝑncipa
lis preambula de intellectu ⁊ volũtate
dei ad infinitatẽ ꝓbandam sit ista. intel
lectus ꝑmi itelligit sꝑ ⁊ distincto actu ⁊
necessario qđcũq3 itelligibile ꝑus nãlit̃
q̃ illud sit in se. ꝑma pars ꝓbatur .s. ꝙ
possit intelligẽ quodcunq3 intelligibile
sic. hº eni est perfectõis in intellectu pos
se disticte ⁊ actu cognoscẽ quodcũq3 in
telligibile imo hoc posse ẽ necessarium
ad intellectus rõnem: quia omnis intel
lectus est totius entis ꝯmũissime sũpti
vt declarabit̃ in distinctõne tertia. nul
lã aũt intellectionẽ põt habẽ intellectus
ꝑmi non eandẽ sibi ex ꝓxima ꝯclõne: g̊
cuiuslibet itelligibilis hꝫ intelligẽ actua
le ⁊ distinctũ ⁊ hoc idẽ sibi: ⁊ ita sꝑ ⁊ ne
cessario. 2ª ꝑs videlicet de ꝑoritate ꝓ
batur sic. quia quicquid est ideꝫ primo
est nccẽ eẽ sicut patuit ꝑus: sed esse alio
rũ a se intelligibiliũ non est necesse esse
nccẽ aũt esse ex se est prius natura omni
non nccĩo. Aliter probatur: quia esse
cuiuslibet alterius a se depẽdet ab ipso
sicut a causa ⁊ vt causa est alicuiꝰ causa
bilis necessario includit̃ cognitio eiꝰ ex
parte cause: g̊ illa cognitio illius prius
ẽ nãliter ipso esse cogniti. Utraq3 etiaꝫ
pars conclusionis ꝓbatur alit̃ quia arti
fex ꝑfectus distincte cognoscit oĩa agen
da anteq̃ fiant. alit̃ non ꝑfecte operaret̃
quia cognitio ẽ mensura iuxta quã ope
ratur: g̊ deus oĩm ꝓductibiliũ a se hẽt
noticiã distictam actualẽ vel saltẽ habi
tualem ꝑozem eis. Cõtra istam instat̃
de arte quia ars vniuersalis sufficit ad
vniuersalia vel singularia producen
da. g̊ ⁊c̃.

Ostẽsis igitur his

preambulis arguo infinitatẽ q̃tuoꝛ vĳs
Primo ꝑ viã efficientie: vbi ꝓbat̃ ꝓpo
situm q̃druplicit̃: ꝑmo qꝛ ip̃m est ꝑmuꝫ
efficiẽs oĩm. 2º quia est sic efficiẽs: puta
disticte cognoscens omnia factibilia. 3º
oñditur infinitas per viam finis. 4º per
viam eminẽtie. Primã viam ex parte
efficiẽtis tangit phs. 8º. physicoꝝ ⁊. 12º.
metaphysice: ⁊ arguit sic. ꝑmuꝫ mouet
motu ifinito: g̊ habet potentiã infinitã
hec ratio coloꝛat̃ quãtum ad añs sic: ⁊
eque concludit̃ ꝓpositum si possit mo
uere ꝑ infinitũ sicut si moueretur per ifi
nitũ quia eque opoꝛtet ip̃m eẽ in actu:
sꝫ illud posse patet de ꝑmo quãtũ est ex
se. licet g̊ ꝑmum non moueat motu ifi
nito sicut aristoteles probat. tñ si accipi
atur añtedẽs illud ꝙ quantum est ex ꝑ
te sua ꝑt sic mouere habet̃ añcedẽs veꝝ
⁊ eque sufficiẽs ad inferenduꝫ ꝓpositũ
consequentia ꝓbatur sic: quia si ex se ⁊
nõ v̾tute alterius mouet motu infinito
g̊ non ab alio accipit sic mouere sꝫ i vir
tute sua actiua habet totum effectũ suũ
simul: quia independenter: sed quod sil̃
habet in virtute infinitum effectum est
infinitum: g̊. Aliter probatur prima
consequẽtia sic. primum mouẽs simul
habet in virtute sua omnes effectꝰ pos
sibiles produci per motum: sed illi sunt
infiniti si potest motus esse infinitus: g̊
si mouet in infinitum est infinitum.

Contra istas declaratões rationis aristo. instatur quicquid sit de antecedēte consequentia pma non videt bene pbari: non primo modo qz duratio maior nihil perfectõis addit. nam albedo que vno anno manet nō est pfectior q̄ si tm̄ vno die maneret: ergo mot⁹ quantecunqz duratõnis non ē pfectior q̄ motus vnius diei: igitur ex hoc q̄ agēs hēt in virtute sua actiua simul mouere motu infinito non concluditur maior perfectio hic q̄ ibi nisi q̄ agens diutius moueret ⁊ ex se: ⁊ ita esset ostendendū q̄ eternitas agentis concluderet eius infinitatem: alias ex infinitate motus non posset concludi eius infinitas. Tunc ad formam illius argumenti propositio illi⁹ coloratõis negatur nisi de infinitate durationis. Secunda declaratio consequentie etiam improbat: quia non maior perfectio intensiua concluditur ex hoc q̄ agens eiusdem speciei quodcunqz plura potest producere successiue q̄ diu manet q̄ si tm̄ vnū vel duo producēt qz qō potest in tempore vno in vnū tale potest eadem virtute in mille talia si in mille temporibus maneat. non est autem possibilis apud philosophos infinitas nisi numeralis effectuum producibilium per motum scilicet generabilium ⁊ corruptibilium: quia in speciebus finitatem ponebant: ergo non magis sequitur infinitas intensiua in agente ex hoc q̄ potest in infinita numero successiue q̄ ex hoc q̄ in duo tm̄ posset. Si quis autem aliquis probet infinitatem specierum possibilem probando aliquos motus celestes esse incommensurabiles: ⁊ ita nunq̄ posse redire ad vniformitatem etiam si per infinitū durarent: ⁊ q̄ infinite cõiunctiones specie causarent infinita generabilia specie de hoc q̄cquid sit in se: nihil tamen ad intentõnem philosophi qui infinitatez specierum negaret. Ultima probabilitas que occurrit pro consequētia arist. declaranda est ista. quicquid potest in aliqua multa simul ita pfecte sicut i qō libet eo⁊ seorsum quorum quodlibet in causa requirit aliquam pfectionem sibi propriam. illud concluditur esse pfectius ex pluralitate talium ex hoc q̄ potest in plura: ⁊ per consequens infinitum si simul potest in infinita: ⁊ vlterius si natura effectus non permittat simultatem eorum: tamen quantum est ex se posset simul in infinita adhuc sequitur q̄ sit infinita ex pluralitate talium: ⁊ ita videtur de primo agente esse concedendum q̄ si posset causari infinita simul q̄ esset virt⁹ eius infinita ⁊ per cōsequens si simul haberet virtutem causandi infinita: ita q̄ quantū est ex se posset simul producere licet natura effect⁹ non permittat adhuc sequitur infinitas virtutis eiusdem. hec consequentia vltima probatur: quia potens causare simul album ⁊ nigrum non est minus perfectum si non potest ea simul causare: q̄a ista nō sunt simul causabilia: quia hec non simultas est ex repugnantia eorum ⁊ non ex defectu agentis: quia agens simul habet virtutem respectu amborū si illa ex se essent cōpossibilia. Sit igit ista maior: quodcunqz agens habz virtutem que quantum est de se posset in infinita simul licet incompossibilitas effectuum impediat ista simul poni tale agens est infinite virtutis: primum est huiusmodi: ergo. maior est declarata iam: quia plura ita concludit maiorem perfectionem in causa que quantum ē ex se potest simul in illa: ergo infinitas illorum in que potest quantum est ex se simul concludit infinitam eius virtutem. Ex istis potest propositum sic ostendi. si primum haberet omnez causalitatem omnis cause possibilis formaliter et simul: licet non possent causabilia simul poni in esse esset infinitū: quia simul quantum est ex se posset infinita producere: et posse simul plura

ꝯcludit maiorẽ põꝫ itẽsiue. g̊ si hꝫ perfectꝰ ꝙ si hr̄et oẽm cãlitatẽ formalr̄ magis sequit̃ ifinitas intẽsiua. sed hꝫ oẽꝫ cãlitatẽ cuiuscũq; rei ƀꝫ totũ qđ ẽ in ipsa. ⁊ hꝰ eminẽtiꝰ ꝙ si eẽt in ipso formalr̄. g̊ ẽ ifinite potẽtie intẽsiue. lꝫ g̊ oipotẽtiã ꝓꝑe dictã ƀꝫ intẽtiõꝫ theologoꝝ tm̃o creditam eẽ ⁊ nõ nãli rõne creditã posse ꝓbari sic dicet̃ di. 42. ꝓbat̃ tñ infinita poa que sil' ꝙm est ex se hꝫ eminẽter oẽꝫ cãlitatẽ q̃ sil' posset in infinita si sil' eẽnt factibiᵃ. Si obijcit̃ pᵐ nõ posse ex se sil' in ifinita qꝛ lꝫ hꝫ eminẽtiꝰ oẽꝫ cãlitatẽ cause ꝙ sit i cã 2a. tñ nõ p̃t ex se in effectꝰ oiuꝫ cãꝝ ƀaꝝ qꝛ nõ est ꝓbatũ ꝙ sic totalis cã ifinitoꝝ.

Hoc nihil obstat qꝛ si cã pa hr̄et sil' vñ esset totalis cã nihil pfectiꝰ eẽt ꝙ nunc sit qñ hꝫ vñ sit pa cã tm̃. tũ ẽt qꝛ ille 2e cãe ñ requirunt̃ ꝑꝑ perfectiõꝫ addẽdã in causãdo. qꝛ tũc remotiꝰ a pa cã eẽt pfectiꝰ. qꝛ pfectiorẽ reqreret cãꝫ. sed si reqrunt̃ cãe 2e cũ pa ƀꝫ phõs hꝰ est ꝑꝑ iperfectiõꝫ effectus. vt pa cũ aa cã iperfecta possit causare iperfectũ qđ ƀꝫ ipsos nõ p̃t imediate cãre. tũ ẽt qꝛ tote pfectiões cãꝝ scđaruꝫ eminẽtiꝰ s̃t in po ꝙ si ipse formalr̄ sibi inẽent si posset inesse: qđ ꝓbat̃. qꝛ cã 2a ꝓxima p̃me totã pfectiõꝫ cãtiuã hꝫ a sola pa. g̊ totã pfectionẽ illã eminẽtiꝰ hꝫ pa cã ꝙ cã 2a hñs formalr̄ ipsaꝫ. ꝯña pꝫ. qꝛ pria respectu illiꝰ cause 2e est totalr̄ causa ⁊ equoca. silr̄ arguit̃ de 3a cã respcũ 2e vl' respcũ p̃me. si respectu p̃me hr̄ ꝓpom si respcũ 2e seq̃t scđaꝫ eminẽter ꝯtinẽ totalẽ pfectiõꝫ q̃ ẽ formalr̄ in 3a. sed 2a hꝫ a pa ꝙ sic ꝯtinet pfectiõꝫ 3e ex p̃ostẽsis. g̊ pa eminẽtiꝰ hꝫ cõtinẽ eminẽter pfectõꝫ 3e ꝙ 2a hẽat. ⁊ sic de oibꝰ causis vsq; ad vltimã cõcludit̃ primã hr̄e eminẽter totalẽ pfectiõꝫ cãtiuã oium ⁊ pfectiꝰ ꝙ si hr̄et cãlitatẽ oiuꝫ formalr̄ si eẽt possibile. ⁊ sic vr̄ dicto mõ posse ꝯcludẽ rõ ari. de poa infinita q̃ fuit. s̈. in p̃nᵒ hꝰ vie posita que accipit̃ ex 8. phi. ⁊. 12. metaco.

Juxta istã viã efficiẽtie arguit̃ ꝙ primũ hẽat põꝫ infinitã qꝛ creatiuã. nã iter creatiõis extrema infinita est distãa. sed hꝰ añs ponit̃ tm̃ creditũ vt nõ eẽ q̃si duratiõe p̃cedit eẽ. vt tñ q̃i nã ƀꝫ viã auic. nõ eẽ p̃cedit eẽ. añs oñdit̃ qꝛ saltẽ pria nã pꝰ deũ est ab ipso. ⁊ nõ a se. nec accipit eẽ aliq̊ presupposito. g̊ illud creat̃. sed sic accipiẽdo pꝰ nã tã nõ eẽ ꝙ eẽ nõ sũt ibi extrema mutatiõis ꝙ causet ia v̓tus nec illud effici reqrit mutari. Sed qcq̃d sit de añte ꝯña nõ ꝓbat̃. qꝛ qñ inter extrẽa na est distãa mea sed ipsa dicũtur precise distare rõe extremoꝝ int̃ se tãta ẽ distãa ꝙm est maiꝰ extremũ. exm deus distat in infinitũ a creatura ẽt suprema possibili si qua daret̃ nõ ꝑꝑ aliq̃ distãtiam mediã int̃ extrema sed ꝑꝑ ifinitatẽ vniꝰ extrẽi. ita ꝯdictoria nõ distãt ꝑ aliq̃ mea. qꝛ ꝯdictoria s̃t imediata. ita ꝙ q̃tũcũq; parũ recedit aliq̃d ab vno extrẽo stati est sub alio. sed distãt ꝑꝑ ipsa extrema int̃ se. tãta est igr̄ ista distãa ꝙm est illud extremũ qđ est pfectiꝰ illud ẽ fim. g̊. Cõfirmat̃ qꝛ posse totalr̄ sup termm positm̃ hꝰ distãe est posse supra distãtiã siue sup trãsituꝫ ab vno extrẽo i aliud extremũ. g̊ ex posse super istũ trãsitũ nõ sequit̃ ifinitas nisi sequat̃ ex posse totalr̄ super 3m eꝰ positiuũ. talis t̃minꝰ est finitꝰ. g̊. Qđ aũt dr̄ cõiter ꝯdictoria distare in infim. põt sic itelligi. i. indet̃miate. qꝛ sic na est ita ꝑua distãa q̃ nõ sufficiat ad ꝯdictoria. ita na est ita magna etiã si eẽt maior maxima possibili qui ad illa cõtradictoria se extẽdant. est igit̃ eoꝝ distãtia ifinita. i. idetermiata ad q̃cũq; magnã vel paruaꝫ. ex tali enim infinitate distantie nõ seq̃t̃ ꝯsequens de infinita potẽtia intẽsiua. sicut nec sequitur ad minimã distãtiam in qua saluatur sic infinita distãtia. quod enim nõ sequitur ad antecedẽs nõ sequitur ad consequens.

Ostenso proposito per viam prime efficientie per ratiõem phi. quia illa prima efficientia infert infinitatẽ. Sequitur 2a via ex hꝰ ꝙ est itelligẽs distincte oia factibilia vel

itelligibilia: vbi arguo sic: itelligibilia sūt
īfinita ꝛ hᵒ actu i itellectu oīa itelligēte g̊
ite⁹ illa sil̓ actu itelligēs ē īfinit⁹. talis est
ite⁹ diu⁹ vt. s̈. ꝓbatū ē i ꝯclonib⁹ de itelli
gē ṗmi hui⁹ enthymematis. ꝓbo añs ꝛ
ꝯñs. añs sic: q̄cūqꝫ sūt īfinita i pō ita ꝙ ac
cipiēdo alteꝝ p⁹ alteꝝ nullū pñt hr̄e fi-
nē. iᵃ oīa si sil̓ actu sūt īfinita actu. itelligi-
bilia sūt īfinita in poᵃ respc̄u itellect⁹ cre
ati satis pꝫ. ꝛ in itellectu icreato sūt sil̓ oīa
itellecta actu q̄ a creato sūt successiue itel
ligibilia. g̊ sūt ibi actu īfinita itellecta. h⁹
sylli maiorē sic ꝓbo. lꝫ satis euidēs vide
at. q꞉ oīa talia acceptibiᵃ qñ sūt sil̓ exñtia
aut sūt actu finita aut sūt actu īfiniᵃ. si ac
tu finita. g̊ accipiēdo alteꝝ p⁹ alteꝝ tād̄
pñt oīa esse accepta actu. g̊ si nō pñt oīa
actu eē accepta si actu sil̓ sūt actu infinita
ꝯñtiā ṗmi enthymematis sic probo: q꞉
vbicūqꝫ pl̓alitas req̄rit vel ꝯcludit ma-
iorē pfectionē ꝙ̄ paucitas ibi īfinitas nu
meral̓ ꝯcludit īfinitā pfectiōꝫ. exᵐ posse
ferre. io. maiorē pfectiōꝫ r̄q̄rit v̇tutl mo
tiue ꝙ̄ posse ferre. 5. iō posse ferre īfiniᵃ
ꝯcludit īfinitā v̇tutē motiuā: g̊ in ꝓposi
to cū itelligē. a. sit aliq̄ pfecᵒ ꝛ itelligē. b.
sit aᵃ pfecᵒ nūꝙ̄ idē itelligē erit ipsi⁹. a. ꝛ
b. eq̄ disticte vt duo itelligē essēt nisi pfe
ctiōes duoꝝ itelligē in iᵒ vno eminēter i
cludāt. ꝛ sic de trib⁹. ꝛ sic vltra de īfinid
Cōsilr̄ ēt de ipsa rōe itelligēdi arguet sic
de itellectu ꝛ actu argutū ē. q꞉ maior p
fecᵒ ꝯcludit in rōe itelligēdi ex pl̓alitate
illoꝝ q̊ꝝ ē rō itelligēdi disticte. q꞉ oꝫ ꝙ
icludat eminent pfectiōes oīum ꝓparū
rōum itelligēdi q̄ꝝ q̄lꝫ hꝫ ꝓṗaꝫ rōꝫ aliq̄
pfectiōꝫ ponit. g̊ īfinitatē ꝯcludūt īfiniᵃ
2ᵒ iuxta istā viā de itelligē ṗmi ꝓpoᵐ sic
oñdo. cā ṗᵃ cui hꝫ vltimū sue cālitatl cā
2ᵃ aliq̄d pfectiōis addit i cāndo ñ vr̄ so-
la posse sine 2ᵃ ita pfcm̄ effcm̄ cāre sicut
ipsa cū 2ᵃ q꞉ cālitas sola ṗᵉ cause dimiu
ta ē respc̄u cālitatis āmbaꝝ. g̊ si illud qd̄
natū ē eē a cā 2ᵃ ꝛ ṗᵃ sil̓ sit multo pfecti⁹
a sola ṗᵃ: cā 2ᵃ nihil pfectōis addit ṗᵉ. sꝫ
oē fiᵐ oī finito additū addit aliq̄ pfecti-
onē. g̊ talis ṗᵃ cā ē īfiᵃ. Ad ꝓpoᵐ noᵃ cu
iuscūqꝫ obi nata ē gigni ab ipo sic a cā
ꝓxia. ꝛ maxīe iᵃ q̄ ē visio siue itellecᵒ itui
tiua. g̊ si iᵃ alicui itellectui iest sine actōe
q̄cūqꝫ talis obi. sꝫ tm̄ᵒ ex v̇tute alri⁹ obi
ṗoris qd̄ natū ē eē cā supior respc̄u talis
cognitiōis seq̄t ꝙ illud obm̄ supi⁹ ē īfiᵐ
i cog̊scēte. q꞉ iferi⁹ nihil sibi addit i cog-
scibilitate. tale obm̄ supi⁹ ē nā ṗᵃ. q꞉ ex
sola pñᵃ ei⁹ apud itellc̄m ṗmi nᵒ aᵒ obō
ꝯcausāte ē noᵃ cuiuscūqꝫ obi⁹ i itellc̄u e⁹
sic ꝓbat. s̈. i ꝯclonib⁹ de itelligē ṗmi. igit
nᵐ aliud itelligibile aliq̄d sibi addit i co
gnoscibilitate. g̊ ē īfiᵐ sic. g̊ ꝛ i entitate. q꞉
vnūqd̄qꝫ sicut ad eē se hꝫ sic ad cogno-
scibilitatem ex 2ᵒ metaphysice.

Tertia uia ex pte finis ar-
guit sic: volun-
tas nr̄a oī finito aliq̄d mai⁹ pōt appetē
ꝛ amare sic ite⁹ itelligē: ꝛ qd̄ pl⁹ ē vr̄ icli-
natō nālis ad sūme amādū boᵐ īfinitū.
nā ide arguit iclinaᵒ nāl̓ ad aliq̄d i volū-
tate: q꞉ ex se sine hitu ꝓmpte ꝛ delecta-
bilit̓ vult illd̄ volūtas libera ita vr̄ ꝙ ex
pimur de actu amādi boᵐ īfiniᵐ: imo ñ
vr̄ volūtas i aᵒ pfecte q̇etari: ꝛ quō illd̄
nō nālit̓ odiret si eēt oppoᵐ sui obi: sic
nālit̓ odit nō eē ƀm aug. de libe. arbi. c.
2ᵒ. vr̄ si īfinitū repugnarꝫ bono ꝙ nullo
mō volūtas q̇etaret i bono sb̄ rōe īfiniti
nec i illd̄ facilit̓ tēdēt: sic nec i repugnās
suo obiecto. Cōfirmat ista rō i sequēti
via p simile de intellectu.

Quarta uia ex pte eminētie
arguo sic eminē
tissimo icōpossibile ē aliq̄d eē pfecti⁹ sic
ṗus patuit. finito aūt nō ē incōpossibi-
le aliqd̄ eē pfecti⁹ q̄re ꝛc̄. ~~ma.~~ ꝓbat. q꞉ i-
finitū nō repugnat enti. oī finito mai⁹ ē
īfinitū q̄re ꝛc̄. Alit̓ arguit ꝛ ē idē: cui nō
repugnat īfinitū itēsiue illd̄ ñ ē sūme p-
fectū nisi sit īfinitū: q꞉ si ē finitū ṗt exce
di vel excelli. si īfinitū sibi ñ repugnat.
enti āt nō repugnat īfinitas: g̊ pfectiᵐ ē i
finitū. mi. h⁹ ꝯñe q̄ ēt i ṗcedēti arguᵒ ac
cipit nō vr̄ a ṗori posse ꝓbari vl̓ oñdi:

qꝛ ſic ꝯdictoria ex rōnibus ꝓpͥis ꝯdicūt
nec pͣt ꝑ aliqͩd māifeſti⁹ h° ꝓbari: ita nō
repugnātia ex rōib⁹ ꝓpͥis n̄ repugnant:
nec vī poſſe oñdi niſi explicādo rōes ip
ſoꝝ. ens āt ꝑ nih̄ noti⁹ explicat. īfinitū
ītelligim⁹ ꝑ finitū: ⁊ h° vulgarit̄ ſic expo
no: īfinitū ē qͦd aliqͦd finitū datū ƀ3 nul
lā hitudinē finitā pͨiſe excedit ſ3 vltra
oē3 hitudinē aſſignabilē excedit adhuc
ſic tn̄ ꝓpoᵐ ſuadet̄ ſic qͦl3 ponēdū ē poſ
ſibile c⁹ n̄ appet īpoſſibilitas: ita ⁊ ꝯpoſ
ſibile c⁹ n̄ appet īcōpoſſibilitas: ħ nulla
appet īcōpoſſibilitas qꝛ de rōe entiſ n̄ ē
finitas nec appet ex rōe entꝭ ꝙ ſit paͦ cō
uertibil̄ cū ente. alteꝝ ei iſtoꝝ reqͥrit̄ ad
repugnātiā pͥdictā. paſſiōes vͦo pͥme en
tis ⁊ ꝯuertibiles ſatis videt̄ ſibi note in
eſſe. Jtē ſic ſuadet̄: īfinitū ſuo° nō repu
gnat quātitati.i.ī accipiēᵒ ptē poſt ptē: ḡ
nec īfinitū ſuo° repugnat entitati.i.ī pfe
ctōe ſil̄ eēndo. Jtē ſi quātitas v̓tutis ē
ſimpl̄r pfectioꝛ ꝙ quātitaſ mol̄: qͥre erit
poſſibilis īfinitas ī mole ⁊ n̄ ī v̓tute: ſed
ſi ē poſſibil̄ ē ⁊ actu. ſic pꝫ ex 3ª ꝯcl̄one
vbi.s. de pͥmitate effectiui. Jtē qͥre ite⁹
c⁹ obm̄ ē ens nullā īuenit repugnātiā ī
telligēdo aliqͦd īfinitū: imo vī pfectiᵐ ī
telligibile. miꝝ ē āt ſi nulli ītellectui tal̄
ꝯdictō patēs fiat circa ei⁹ pͥᵐ obᵐ cū diſ
cordia ī ſono: ita facilit̄ offēdat auditū.
ſi ei diſcōueniēſ ſtati pcipit̄ ⁊ offēdit: cur
null⁹ ite⁹ ab ītelligibili īfinito nāl̄r refu
git ſic a nō ꝯueniēte: imo ſuū oᵐ pͥᵐ de
ſtruēte. Per illud pͣt colorari 1ª rō An
ſel. ꝺ ſūmo cogitabili ꝓ ſol̄: ⁊ ītelligēda
ē ei⁹ deſcͥptō ſic: de⁹ ē q̄ cogitato ſine ꝯdi
ctōe mai⁹ cogitari n̄ pͣt ſine ꝯdictōe ⁊ ꝙ
addēdū ſit ſine ꝯdictōe pꝫ. nā ī ei⁹ cogita
tōe īcludit̄ ꝯdictō illud dī nō cogitabile
qꝛ tūc ſt̄ 2° cogitabiª oppoª nullo° facien
do vnū cogitabile: qꝛ neutꝝ ꝺ̄miat alte
rū ſūmū cogitabile pͥdictū ſine ꝯdictōe
eē ī re. ꝓbat̄ pͥ° de eē q̄dditatiuo qꝛ ī tali
cogitabili ſūmo ſūme q̄eſcit ite⁹: ḡ ī ipo
ſūmo ē rō pͥmi obi ite⁹.ſ. entis ⁊ h° ī ſū
mo: ⁊ arguit̄ vltra ꝙ illꝺ ſit loquēdo de
eē eēntie: qꝛ ſūme cogitabile n̄ ē tm̄ ī ītel
lectu cogitāte: qꝛ tūc poſſet eē: qꝛ ē cogi
tabile poſſibile: ⁊ non poſſet eē qꝛ repu
gnat rōi ei⁹ eē ab aª cā ſic patuit pͥ⁹ ī 2ª
ꝯcl̄one de pͥ° effectiō. mai⁹ igit̄ cogitabi
le ē qͦd ē in re q̄ ꝙ ē tm̄ ī ītellectu. nō eſt
āt h° ſic ītelligēdū ꝙ idē ſic cogitet̄ ꝑ h°
ſit mai⁹ cogitabile ſi exiſtat: ſ3 oī qͦd ē ī
ītellectu tm̄. mai⁹ āt aliqͦd cogitabile qͦd
ē ī re vl̄ qͦd exiſtit. Ul̄ alit̄ colorat̄ ſic ma
iuſ cogitabile ē qͦd exiſtit.i. pfecti⁹ cogno
ſcibile qꝛ viſibile ſiue ītelligibile ītellecti
one ītuitiua. qͦd āt n̄ exiſtit nec ī ſe nec ī
nobilioꝛi cui nihil addit nō ē ītellc̄ualit̄
viſibile. viſibile āt ē pfecti⁹ cognoſcibile
nō viſibili ſ3 tm̄ ītelligibili abſtractiē: ḡ
pfectiᵐ coḡſciᵉ exiſtit. de dr̄a ītellectōis ī
tuitiue ⁊ abſtractiue ⁊ quō ītuitiua ē ꝑ
fectioꝛ tāget̄ di. 3. ⁊ al̄s qn̄ locū hēbit.

Ultimo oſtēditur

ꝓpoᵐ ꝺ negatōe cāe ītriſece: qꝛ fōꝛ finit̄
ꝑ mā3: ḡ q̄ nō ē nata eē ī mā eſt infinita.
Hec rō nihil valet: qꝛ ƀm ipos angel⁹ ē ī
māliſ: ḡ in nā erit īfinit⁹: nec pn̄t dicē ꝙ
eē angeli finiret ei⁹ eēntiā: qꝛ ƀm eos eē
ē accn̄s eēntie ⁊ poſteri⁹ nālit̄ ⁊ ſic ī pͥ° ſi
gno nē eēnª ƀm ſe vt pͥoꝛ vī eē ītēſiue
īfinita ⁊ ꝑ ꝯn̄s ī 2° ſigno nē n̄ erit finibil̄
ꝑ eē. Breuit̄ rn̄deo ad arᵐ nā ql3 entitaſ
h3 ītriſecū ſibi gradū ſue pfectōis in q̄
ē fiᵐ ſi ē fiᵐ: vl̄ īfiᵐ ſi ē īfiᵐ. ſi ḡ ſit fiᵐ n̄ ꝑ
aliud ens finitat̄. Et cū arguit̄ ſi fōꝛ finit̄
ad mā3 ḡ ſi n̄ ē ad illā nō finit̄. fallaª eſt
ꝯn̄tis. coꝛp⁹ finit̄ ad coꝛp⁹: ḡ ſi n̄ ē ad coꝛ
pus ē īfiᵐ vltiᵐ celū: ḡ erit īfiᵐ. ſophiſma
ē ītij phycoꝝ: qꝛ ſic pͥ⁹ coꝛp⁹ ī ſe finit̄ q̄
finiat̄ ꝑ aliud coꝛp⁹ ita fōꝛ finita ī ſe pͥ⁹ fi
nit̄: qꝛ ē tal̄ nā ī entib⁹ q̄ finit̄ q̄ finiat̄ ꝑ
mā3. nā 2ª finitas pͥſuppōit pͥmā ⁊ n̄ cāt
eā: ḡ in pͥmo ſigno nē eſt eēntia angeli fi
nita: ḡ nō finibil̄ ꝑ eē: ḡ in 2° ſigno nō fi
nit̄ ꝑ eē. Breuit̄ d° vnā ꝓpōem ꝙ q̄cū
q̄ eēntia abſolute finita ī ſe eſt finita vt
pꝛeintelligitur oī compatōni ſui ad ali
am eſſentiam.

Ex predictis patet

solo.q. nã ex p° arti° hĩ q aliqđ ens est
simplr pm triplici pmitate.s.effic finis ꝛ
eminentie: ꝛ ita simpliciter q ẽ impossi
bile aliqd esse prius: ꝛ in h° pbatũ ẽ eẽ de
deo quãtũ ad pprietates respectiuas dei
ac creaturã vl inquãtũ determinat respe
ctus ꝛ depẽdẽtias creaturaꝝ ad ipsum
Ex 2° arti°. hĩ qdruplici via q illud p
mũ ẽ infim p° vz qꝛ pm efficiẽs. 2° qꝛ pm
cognoscẽs oĩa cognoscibilia. ꝛ ppi 2am
viã pmittebant ꝯclones: qtuor de itelli
gere pmi. 3° qꝛ finis vltim9. 4° qꝛ emi
nẽtissimũ. Juxta pmã viã exclusa ẽ qdã
via iutil ꝺ cre atõe. iuxta 2am tangit alia
via de pfectõe pmi obi in itelligẽte. iux
ta tertiã exponit rõ ansel. psologion ꝺ
q magis cogitari nõ pt. Ultio excludit
via iutil ex imãlitate iferẽs ifinitatẽ. ita
q iũge ꝯcloes duoꝝ articuloꝝ pncipa
liũ sic aliqđ ens triplr. pm i entib9 existit
in actu istud triplr pm i entib9 ẽ ifim: g a
liqđ infim ens actu existit: ꝛ i hoc pbatũ
est eẽ de deo quãtũ ad illud absolutum
qđ est pmũ pfectõe oim a nobis ꝯcepti
biliũ de deo. sic dicet 3a di. ꝛ p ꝯñs pba
tũ est eẽ deũ quãtũ ad ꝯceptũ pfectim cõ
ceptibilẽ vl possibilẽ a nobis hĩi de deo

Ad primũ argumẽ

tũ hui9.q. pncipale dico q cã infinita a
ctiua ex necessitate nẽ nõ ꝯpatit sibi ali
qđ ꝯtrariũ siue sit ei ꝯriũ formlit siue sm
aliqđ qđ ꝯuenit sibi eẽntialiter siue vtu
alit siue sm rõem effect9 sui quẽ vtualit
includit. vtroq eni mõ impedierit qđli
bet icõpossibile suo effectui sicut argu
tũ est pus. de9 aũt ẽ libere ꝛ volũtarie a
gens respectu oim q sunt extra ipm ꝛ iõ
ꝯpatit malũ. Cõtra. nũquid phi ponẽ
tes deũ agẽ ex nccitate nẽ nõ ponebant
eẽ aliqđ malũ in vniuerso. Rñõ sic pa
tuit pbãdo deũ eẽ agẽs p cognitõez nõ
potuerũt saluare aliqđ malũ posse fie
ri ꝯtigenť in vniuerso sz tantum q vn9
ordo cãꝝ pducẽt aliquod qđ esset rece
ptiuum alicuius perfectõis. alius autez
ordo de necessitate pduceret oppositũ
illius perfectõnis ita q illa perfectio nõ
posset tunc induci concurrẽtibus omni
bus causis: licet absolute productuz ab
aliquibus consideratum sm rõnem sue
speciei esset receptiuum illius pfectiõis
cui9 oppositum necessario euenit. quid
aũt phi possunt dicẽ de libero arbitrio
nostro ꝛ malicia moris dicendum ẽ ali
as. Ad 2m dico q cõsequentia nõ valet
ad pbatõem ꝯñtie dico q nõ est similis
incõpossibilitas dimẽsionum i replẽdo
locũ ꝛ eẽntiaꝝ insil eẽndo. non eni vna
entitas sic ꝯplet totã nãm entitatis qui
cum ista alia entitas possit stare. h° aũt
nõ debet intelligi de repletõe locali sz q
si ꝯmẽsuratõe eẽntiali: sz vna dimensio
replet eũdem locum sm vltimũ capaci
tatis sue: ꝛ iõ aliud nõ põt eẽ cum eo re
plẽs locũ: sz bñ possz eẽ cũ eo aliđ corp9
ñ replẽs locũ: ita q vna entitas sil pt eẽ
cũ alia sic possz rñspectu loci cũ corpe re
plẽte locũ aliud corp9 eẽ nõ replẽs locũ
Silr alia ꝯña nõ vz: qꝛ corp9 infinitũ si
eẽt cum alio fieret totuz maius vtroq
rõe dimẽsionũ: qꝛ dimẽsiões altri9 corpo
ris eẽnt alie a dimẽsiõib9 corpis ifiniti: ꝛ
eiusdẽ rõis cũ eis: ꝛ iõ totũ mai9 eẽt ppt
diuersitatẽ dimensionum: ꝛ totum nõ
maius quia dimensio infinita non po
test excedi. hec autẽ tota quãtitas infi
nite pfectõis nullam recipit additõem i
ratõne talis quantitatis ex coexistentia
alicuius finiti sm talem quantitatẽ. Ad
tertiũ argumentũ dico q consequentia
non valet nisi illud quod demõstratur
in antecedente a q alia separant sit fini
tum. exẽplũ. si essz aliquod vbi infinitũ
p impossibile ꝛ corpus infinitũ replerz
illud vbi non sequeretur hoc corpus ẽ
hic ita q non alibi: ergo est finitum sm
vbi: qꝛ li hic non demonstrat nisi infini
tum: ita sm phm si motus esset infinit9
ꝛ temp9 infinitũ nõ seqt iste mot9 ẽ i h°

tpe ꝛ nō in aº. ğ est finitꝰ ƒ3 tpus. Jta ad ꝑpoᵐ oƺ, ꝓbare illud qđ demōstrat̃ p hº cē fiᵐ. qđ si assumat̃ petit̃. ꝯº in ꝑmissa

Ad vltimū dico ꝙ phs infert moueri in nō tēpore ex hoc añte ꝙ poᵃ infinita est in magnitudie ꝛ itelligit i ꝯñte moueri, ꝓpe vt distiguit̃ ꝯ mutationē. ꝛ hºº cōsequēs includit ꝯdictionē ꝛ ēt añs ƒ3 eū Qualr̃ āt teneat hec ꝯñᵃ sic declaro. si ē ifinita poᵃ ꝛ agit ex necitate nāe ğ agit i nō tpe. qꝛ si agat in tpe sit illud tps. a. ꝛ accipiat̃ alia vtus finita q̄ agat in tpe finito. ꝛ sit illud tps. b. augmētet̃ āt vtus finita ƒ3 ꝓportionē illā q̄ est. b. ad. a. puta si. a. est cētuplū vel millecuplū ad. b. accipiat̃ vtus q̄ sit cētupla vl' millecupla ad illā vtutē finitā datā. igi iᵃ vtꝰ sic augmētata mouebit in. a. tpe. ꝛ ita iᵃ ꝛ infinita mouebūt in eq̄li tpe qđ est ipossibile si vtꝰ ifinita mouet ƒ3 vltiᵐ poᵉ sue ꝛ necio. Ex hºigi ꝙ vtus iᵃ est ifinita seq̄t ꝙ si agat ex necitate nature agit i ñ tpe. ex hº āt qđ ponit̃ in añte ꝙ est in magnitudie seq̄t ꝙ si agat circa corpꝰ ꝙ ꝓprie moueat illđ corpꝰ qꝛ vtutē in magnitudine vocat phs vtutē extēsā p accñs. tal' āt si agēt circa corpꝰ h3 ptes illiꝰ corpis diuersimode distātes respcū eius. puta vnā ptē corpis ꝓpiquiorē ꝛ aliā remotiorē. h3 ēt resistētiā aliq̄ i corpe circa qđ agit. q̄ due cāe. s. resistēᵃ ꝛ diuersa approximatio ptiū mobil' ad ipm mouēs faciunt successionē eē in motu ꝛ corpꝰ ꝓpe moueri. ğ ex hº ꝙ in añte iº ponit̃ vtus in magnitudie seq̄t ꝙ ꝓpe mouebit. ꝛ ita iungēdo ista duo sil' ꝙ est ifinitū ꝛ i magnitudie. seq̄t ꝙ ꝓpe mouebit ꝛ in ñ tpe qđ est ꝯdicº. sed istud nō seq̄t de vtute infinita q̄ nō est in magnitudie. ipsa. n. l3 i nō tpe agat si necio agat qꝛ hº seq̄t ad infinitatē. tñ nō ꝓpe mouebit. qꝛ nō hēbit in passo illas duas rōes successiōis. non igi vult phs ꝙ ifinita poᵃ ꝓpe moueat i nō tpe. sic argᵐ ptēdit. s3 ꝙ infinita poᵃ i magnitudie ꝓpe moueat ꝛ i nō tpe q̄ sit ꝯdictoria. ꝛ ex hº seq̄t ꝙ añs icludit ꝯdictoria. s. ꝙ vtꝰ ifiniᵃ sit i magnitudie. S3 tūc est dubitaᵒ cū pōƺ motiuā ponat ifinitā ꝛ nālit̃ agentē vi seq̄ ꝙ necio ageret in ñ tpe. l3 nō moueat in nō tpe. imo tē nihil mouebit ꝓpe loquēdo. ꝛ ꝙ hº seq̄t p3. qꝛ istud pus ꝓbatū fuit per rōƺ poᶜ i finite necio agētis. Rñdet ꝯmē. i2. meta. ꝙ pter̃ pᵐ mouēs qđ est infinite poᶜ req̄rit mouēs coiūctū poᶜ finite. ita ꝙ ex pº mouēte sit infinitas motꝰ. ꝛ ex 2º sit successio q̄si alr̃ nō posset esse successio nisi ꝯcurrēt illud mouēs finitū. qꝛ si solū infinitū agēt: agēt in nō tpe. Jstud iprobabit̃ di. 8ᵃ. q. vlti. vbi i hº arguetur ꝯ phos q̄ ponūt pᵐ agē ex necitate qđlib3 qđ imediate agit. s3 xpianis nō est argᵐ difficile. qꝛ dicunt deū cōtingenter agē. ipsi. n. pñt faciliter rñderi. qꝛ si virtꝰ infinita necio agens agat ƒm vltimū sui. ꝛ ita nō in tpe quicquid imediate agit. ñ tñ virtꝰ infinita cōtingēter ꝛ libere agēs sicut. n. in ptāte eius est agē ꝛ nō agē. ita in ptāte eius est agē in tpe ꝛ agere in nō tpe. ꝛ ita facile est saluare primū mouē corpus in tpe l3 sit infinite potētie. qꝛ nō necio agit ƒm vltimū potētie sue ꝗtum .s. posset agere. nec in taƺ breui tpe in q̄ breui posset agere.

Queritur tertio an sit tñ vnꝰ deꝰ. Et ꝙ nō arguit̃ 2ᵃ ad Cor. Siquidē si dñi multi ꝛ dij multi. Jtē sic deꝰ ē. ğ dij s. ꝓbat̃ ꝯñᵃ qꝛ singulare ꝛ pl'ale idē significāt l3 differāt in mō significādi. ğ includūt idē p̄dicatū ꝓportionalr̃ acceptū. ğ sic singulare includit singulare: ita pl'ale icludit pl'ale. Preterea 2º qꝛ sic deꝰ est q̄ maiꝰ cogitari nō pōt ita dij si quibꝰ maiores excogitari nō pñt. iᵃ āt quibꝰ maiora cogitari nō pñt: si in effectu. qꝛ vi ꝙ si non cēnt in effectu maiora pñt eis cogitari. Pretea oē ens p participatiōƺ reducit̃ ad ens tale p eēntiā. s3 idiuidua i q̄cūq3 spē creata si entia p pticipatiōƺ. alioqui ñ cēnt multa. ğ reducūt ad aliq̄d tale p

essentiam. ergo est aliquis homo per essentiam ⁊ aliquis bos per essentiaꝫ. sed quicquid est per essentiam non ꝑ participationem est deus ergo ⁊c. ¶ Pretea. plura bona sūt meliora paucioribus bonis: sed quecunq; meliora sunt ponēda in vniuerso. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. Deuteronomij. Audi israbel dn̄s de⁹ tuus vn⁹ est. Et Ysaie 3°. Extra me nō est deus.

¶ In ista questione conclusio ē certa. sed dicūt aliqui ꝙ hec conclusio non est demonstrabilis sed tātum accepta per fidem. ⁊ ad hoc habet auctoritas rabi Moysi libro 3°. c. 6°. ꝙ vnitas dei accepta est a lege ¶ Hoc etiā arguitur per rationē. quia si per ratōeꝫ naturalem posset cognosci deum eē vnicum. ergo posset naturalit̄ cognosci deū ex se esse singularem. ergo posset cognosci naturaliter singularitas dei ⁊ essētia dei vt singularis. quod falsum est ⁊ contra predicta in questione de sbiecto theologie. ¶ Uidetur tamē ꝙ ista veritas possit ratione naturali ostendi ⁊ hoc sumendo viam ꝑmo ex infinito intellectu. ¶ 2° ex infinita voluntate ¶ 3° ex infinita bonitate. ¶ 4° ex ratōne infinite potētie. ¶ 5° ex ratōne infinite absolute ¶ 6° ex ratione necesse esse ¶ 7° ex ratōne omnipotentie. ¶ Prima via ex ꝑte intellectus infiniti arguitur ꝑmo sic. Intellectus infinitus cognoscit quodcunq; intelligibile perfectissime quantum est intelligibile in se. ergo si sint duo dij sint. a. ⁊. b. a. ergo cognoscet. b. perfectissime quantū. s. b. ē cognoscibile. sed hoc est impossibile. ꝓbatio. quia aut cognoscit. b. per essentiā b. aut non. si non. ⁊. b. est cognoscibile ꝑ essentiam. ergo. a. non cognoscit. b. perfectissime quātum scꝫ. b. est cognoscibile. nihil enim cognoscibile per essentiam ꝑfectissime cognoscitur nisi cognoscatur per essentiam suam vel per aliquid ꝑfectius includens essentiam suam ꝙ̄ ipa sit in se. essentia autem. b. in nullo perfecti⁹ includitur ꝙ̄ in. b. quia tunc. b. nō esset deus. ¶ si autem cognosceret. b. per essentiam ipsius. b. ergo actus ipsius. a. ē posterior naturaliter essentia ipius. b. ⁊ ita a. non est deus. ¶ Qr autem actus ipsius a. sit posterior ipso. b. ꝓbo. quia omnis actus cognoscendi qui nō est idem obiecto est posterior obiecto. neq;. n. ꝑor neq; simul natuā est actus cū obiecto alio ab actu. quia tūc actus posset intelligi sine obiecto sicut econuerso. ¶ Si dicas ꝙ. a. intelligit. b. per essentiam ipsius. a. que simillima est ipsi. b. aut ꝙ. a. intelligit. b. in ratōne speciei cōmunis ipsi. a. ⁊ ipi. b. ¶ Contra. Neutra responsio saluat ꝙ. a. intelligat. b. perfectissime. ⁊ per ꝯsequēs nō est deus. quia cognitio alic⁹ in simili tm̄ siue in vniuersali nō est cognitio perfectissima ⁊ intuitiua ipsius rei in se. ⁊ ita non cognoscit. b. intuitiue ⁊ ꝑfectissime quod est ꝓpositum. ¶ Scdo ex parte intellectus arguitur sic. act⁹ alicuis nō potest habere simul duo obiecta adequata. a. est obiectuꝫ adequatum sue intellectioni. ⁊. b. esset adequatuꝫ eidem si posset intelligere simul perfecte. a. ⁊. b. ergo impossibile ē ꝙ. a. intelligat vnica intellectione simul perfecte. a. ⁊. b ¶ Si. a. habet intellectiones realiter distictas. ergo non est deus. Maior patꝫ. qr alioquin actus adequaretur alicui obiecto quo subtracto non minus quietaretur potentia ⁊ adequaretur. ⁊ ita frustra esset tale obiectum. ¶ Quantum ad secundam viam arguitur sic. volūtas infinita est recta. ergo diligit quodlibet diligibile quātum est diligibile. si igitur. b. est alius deus est diligibilis in infinitum cum sit bonū infinitum ⁊ infinite a volūtate potēte sic diligere. ergo voluntas a. diligit. b. infinite. sed hoc est impossibile. quia. a. naturaliter plus diligit se ꝙ̄ b. probatio. quodlibet enim naturaliter plus diligit esse suum ꝙ̄ esse alterius cuius nihil est vt pars vel effectus. a. auteꝫ nihil est ipsi⁹. b. nec vt pars nec vt effect⁹

ergo plus diligit. a. se naturaliter ꝙ ipm b. sed volūtas libera quādo ē recta conformatur volūtati naturali alioqui voluntas naturalis nō esset semper recta. ergo. a. si habet voluntatem liberā rectā actu elicito plus diligit se ꝙ. b. ergo non b. infinite. ¶ 2° sic de voluntate. aut. a. fruitur. b. aut vtitur. si vtitur eo. ergo. a habet voluntatem inordinatam. si fruit b. ⁊ fruit. a. ergo. a. est beatus i duobis obiectis quoꝝ neutꝝ dependet ab alio: quia sicut. a. est beatus in se sic ⁊ in. b. sꝫ consequens est impossibile. qꝛ nihil pōt esse beatū actu in duobus obiectis beatificantibus totalibus. ꝓbatio. qꝛ vtroqꝫ eoꝝ destructo nihilominus eēt beatus ergo in neutro est beatus. ¶ videt etiaꝫ rationabile ꝙ quietatū in vno obiecto adequato nō possit in obiecto alio quietari. ¶ De tertia via. s. de ratione infiniti boni arguo sic. volūtas ordinata potest appetere maiꝰ bonū ⁊ magis amare maius bonū. sed plura bona infinita si sint possibilia plus bonitat includūt ꝙ vnū infinitum. ergo volūtas ordinate posset plus amare plura bona infinita ꝙ vnū. ⁊ per ꝯsequēs in nullo vno bono infinito quietaret. sed hoc est cōtra rationem boni ꝙ sit infinitū ⁊ nō quietatm̄ cuiuslibet volūtatis. ¶ Quantū ad quartā viam. s. de infinita potentia arguo sic. nō possūt esse due cause totales eiusdem effectus in eodem ordine cause. sed infinita potētia est causa totalis respectu cuiuslibet effectus in ratōne p̄me cause. ergo nulla alia potētia potest esse causa in ratione cause p̄me respectu alicuiꝰ effectꝰ ⁊ ita nulla alia est causa īfinita in potentia. p̄mam ꝓpositionem probo. qꝛ tunc aliquid esset causa alicuius a quo illud nō dependeret. ꝓbatio. a nullo aliq̄d dependet essentialiter quo nō existente nihilominus esset: sed si. c. habet duas causas totales. a. ⁊. b. ⁊ i eodem ordine cāe. vtrolibet eorum nō existente nihilominus esset ipsum. c. ab altero eorum. quia nō existente. a. nihilominus erit. c. ab ipso. b. ⁊ nō exn̄te. b. nihilominus erit ipꝫ c. quia ab ipso. a. ¶ Juxta idem arguit de vnitate cuiuscūqꝫ p̄mi in quacunqꝫ p̄mitate p̄dicta. nihil. n. excessum excedi tur a duobus p̄mo ipsū excedentibus. ⁊ nihil finitum essentialiter ordinatur ad duos p̄mos fines. esset. n. aliq̄d ad fineꝫ quo nō existente nihilominus esset finitum. vt p̄us argutuꝫ est. ⁊ esset aliq̄d excessum essentialiter ab aliquo q̄ non existente nihilominus haberꝫ essentiale excedens quo mensuraret essentialiter. ⁊ a quo acciperet suam perfectionem essentialiter. quod est impossibile. ergo īpossibile est alicuius finiti duos fines p̄mos esse vel alicuius excessi duo p̄ma eminētia esse. ¶ De q̄nta via dico: ꝙ infinituꝫ absolute non potest excedi ⁊ arguo sic. Quecunqꝫ p̄fectio pōt numerari in diuersis plus p̄fectionis habet in pluribus ꝙ in vno. sicut dicit 8°. de tri. ca°. p̄mo. ergo infinitū in pluribus omino numerari nō potest. ¶ De sexta via: p̄mo arguo sic. Species plurificabilis in indiuiduis nō determinat ex se ad certum numerum indiuiduoꝝ. sed quantum ē ex se compatitur infinitatem indiuiduorū sicut patet in speciebus omibus corruptibilibus. ergo si ratio necesse eē sit plurificabilis in indiuiduis nō determinat se ad certum numerum. sed compatitur īfinitatem ꝙtum ex se est. sed si possent esse īfinita necesse eē sūt infinita necesse eē consequēs est falsum ḡ antecedēs ex quo sequitur. ¶ Scd̄o arguo sic iuxta istaꝫ viam. si sūt plura necesse esse aliquibus p̄fectionibus realibus distinguunt: sint perfectiones iste. a. ⁊. b. tunc sic. aut ista duo distincta per. a. ⁊. b. sūt formaliter necesse esse per. a. ⁊. b. aut non. si non. ergo. a. nō est formalis ratio necessario essendi. nec. b. ergo per ꝯsequens nec includens. a. est necessario primo. quia includit aliquam entitatem que non est necessitas formaliter essendi nec necessaria ex

se. Si autem illa formaliter necesse esse.
p a. ⁊ b. ⁊ preter hec vtrūq3 est necesse p
illud in quo conuenit vnum cum alio.
ergo vtrunq3 habet in se duas rationes
quarū vtraq3 formaliter est necesse. sed
hoc est impossibile: quia neutra illaruʒ
includit alteram. vtralibet igit illaꝝ cir
cunscripta esset tale necesse eē p reliquaʒ
⁊ ita esset aliquid formaliter necesse esse
per ratione aliquam qua circumscripta
nihilominus esset necesse esse quod est i
possibile. De septima via. s. de omni
potentia videt ꝙ illa non sit p rationeʒ
naturalem demonstrabilis. quia omni
potentia vt alias patebit non potest cō
cludi ratōe naturali vt catholici credūt
omnipotentiam. nec concludit ex ratōe
infinite potentie. tamē ex omnipotentia
credita arguitur sic ꝓpositum: si a. ē oī
potens ergo potest facere circa quodcūq3
aliud ipm esse vel nō esse. ⁊ ita posset d
struere. b. ⁊ ita fieret. b. nullipotens g. b.
nō est deus. Ista ratio nō valet. quia
b. non est obiectū omnipotentie ipius. a
quia omnipotentia pro obiecto respicit
possibile. b. aūt ponebat necessarium si
cut. a. Ideo ex omnipotentia arguit
aliter sic declarando rationem. Ric. 2. d
tri. c. vlti. omnipotēs sicut suo velle pōt
ꝓducere omē possibile. ita suo nolle po
test impedire vel destruere omne possi
si iam habet esse. a. ergo omnia possibi
lia potest suo velle in esse producere. nō
autem est necesse ꝙ b. velit omnia illa es
se. sed potest nolle illa eē que. a. vult: q2
volūtas. b. se habet ꝯtingenter ad illa q̄
vult. a. sicut voluntas. a. ad illa que. b.
vult si est deus. si autem. b. nolit illa esse
ergo nullum eoꝝ est. igit si sint duo om
nipotentes vterq3 illorum faceret alteꝝ
nullipotentem non destruendo illuʒ sed
faciendo vel ꝓhibendo per suum nolle
esse volitoꝝ ab alio. Et si dicas som
niando ꝙ concordant in voluntate sua
quamuis de hoc nulla sit necessitas sed
quasi fecerunt pacta. Adhuc probo.
ꝙ neuter eorum erit omnipotēs. nam si
a. est omnipotens potest producere suo
velle quodcunq3 aliud possibile volituʒ
a se. ex hoc sequitur ꝙ. b. nullum eorum
potest ꝓducere suo velle. ⁊ ita nō ē om
nipotens. Quod hoc sequat patet ex qr
ta via. quia impossibile est duas causas
esse totales vnius effect9. quia ex quo cā
tus est ab vna ipossibile est ꝙ sit ab alia
Argumenta quedam aliorum ad cō
clusionem predictaʒ nolo hic adducere
quibus non oportet initi. quia sūt solu
bilia. ⁊ eque forsan concludentia vnum
esse angelū i vna specie si angelus est sim
plex in essentia sua. aut si concludūt nō
tamē ex naturalir nobis notis nec opor
tet illa adducere vt soluenda. quia non
sūt ꝯ ꝯclusionem quā teneo.

Ad illa que sunt

pro alia opinione respondeo ad auctori
tatem Rabi Moysi: dico ꝙ populus iu
dayeus fuit rudis ⁊ pronus ad idolatri
am. ideo indiguit instrui per leges d vni
tate dei. licet per rationem naturalē po
terat demonstrari. ita etiam acceptum
est a lege ꝙ deus sit. Exodi tertio. Ego
sum qui sum. Et apostolus ad Hebreos
dicit. ꝙ oportet accedentem ad deum
credere quia est. ⁊ tamen non negat deū
esse demonstrabile. ergo pari ratione ne
gandum non est posse demonstrari deū
esse vnum. licet acceptum sit a lege. Illa
etiam que possunt demonstrari vtile ē
comunitati tradi p viam auctoritatis.
⁊ propter negligentiam communitatis
in inquirendo veritatem. ⁊ propter im
potentiam intellectus. ⁊ propter errores
inquirentium per demonstrationem.
quia veritatibus suis multa falsa permi
scent. vt dicit Augustinus decimoocta
uo de ciuitate dei. ⁊ ideo quia simplices
sequentes tales demonstrationes bene
possent dubitare cui esset assistendum.

ideo tuta est via ⁊ facilis ⁊ cōmunis. auctoritas certa que nō pt fallere nec falli

Ad 2^am^ rōnem de singulari dico. ꝙ aliud est singularitatē eē conceptā ut obiectum vel ut ptem obiecti. aliud est singularitatē esse precise modū concipiēdi siue sub quo concipit obiectū. Ex^m^ cuꝫ dico plurale. obiectū conceptū est pluralitas. sed modus concipiendi. i. modus sub quo concipitur est singularitas. ita in intentionibus logicis. cuꝫ dico singulare: quod concipit est singularitas, sed modus coucipiendi sub quo concipitur est vniuersalitas. quia quod concipitur ut concipitur habꝫ indifferentiā ad plura. Ita dico in proposito ꝙ essentia diuina potest ꝯcipi ut singularis ita ꝙ singularitas sit concepta: vel vt obiectū vl' ut pars obiecti. nec tamē sequitur ꝙ eēntia possit cognosci vt singl'aris ita ꝙ singularitas sit modus concepti. cognoscē eni sic aliquid ut singulare est cognoscē illud vt hoc. sicut album videtur ut h° ⁊ hoc modo ut predictum est nō cognoscitur essentia diuina sub ratione singularis. ⁊ ideo in argumento est fallacia figure dictionis commutādo rem in modum.

Ad rationes principales. ad ṗmam dico ꝙ apl'us loquitur de ydolis. ⁊ ideo de dijs nuncupatiue. ⁊ subdit ibi. Nobis autem vn⁹ est deus quia omnes dij gentiū demonia. Ad 2^am^ dico. ꝙ consequentia nō valet. quia numerus nō est talis modus significandi grāmaticaliter quales alij modi grāmaticales qui precise dicunt modū concipiendi rem absque aliquo reali correspondenti tali modo concipiendi. sꝫ numerus vere includit rem substratā. vnō sequitur homines currunt. g̊ plures homines currunt. sed nō est sic de alijs consignificatis nominis vel verbi. quia nō sequitur. deus est generis masculini. ergo deus est masculus. quia ad masculinitatem sufficit aliquid in re a quo iste modus concipiendi possit accipi. puta actiuitas. dico igit ꝙ illud subiectū dijs conceptū sub modo plurali includit cōtradictionē. quia modus cōcipiendi repugnat ei quod concipit sub modo. cuꝫ igitur probatur consequentia. quia idē includit singulare ⁊ plurale. dico ꝙ singulare includit illud sub modo concipiendi conuenienti ipsi concepto. sed plurale includit illud sub modo incompossibili illi cōcepto. ⁊ ideo illud singulare includit rationem quasi in se veram ꝓut includit conceptū ⁊ modum concipiendi. plurale autem ꝓut includit illa includit rōnem quasi in se falsam. ⁊ ideo non sequitur ꝙ plurale sit veruꝫ de plurali: sicut singulare de singulari. quia dō eo cuius ratio est in se falsa nihil est verum. Per idem patet ad aliam ꝓbationem quo maius cogitari non potest quia non sunt dij cogitabiles sine cōtradictione. quia modus repugnat rei concepte. ⁊ ideo maior est glosanda sic ṗus in questione ṗcedenti. Ad veritatē autem ꝓpositionis requirit ꝙ rō subiecti non includit contradictionē sicut dictū est in questione 2^a^ huius distinctionis. Ad q^m^ dico ꝙ maior ꝓpositio nō est ṗma sed reducit ad istā. omne impfectū reducit ad pfectū. ⁊ quia omne ens per participationē est impfectū ⁊ tantū illō ens est pfectū qō est ens per essentiā. idō sequit ꝓpositio illa maior de participatione. hec autem maior de impfecto sic habet intelligi. aliquid est impfectū ꝭm imperfectionē simpl'r. que non necessario habet imperfectionē concomitantē quia nō includit in se limitationē. ut h° bonū. hoc verū. hoc ens. ⁊ hi⁹ imperfectum reducitur ad perfectū eiusdem rōnis. s. bonū. ens. verum. que importans perfectōnes simpl'r. aliquid autē est impfectum ꝭm perfectionē non simpl'r sed ꝭm perfectionē que de rōne sui includit limitationē. ⁊ iō necio hꝫ imperfectionē

annexam. vt h homo ⁊ h asinus. quod igitur imperfectũ est ṗmo modo reducitur ad perfectũ simplr ẜm perfectionem illius rationis quia aliq̇d ẜm illam rõez põt esse simpliciter perfectũ. Quod aũt est imperfectum 2° modo nõ reducit̃ ad aliquid perfectũ ẜm perfectionẽ eiusdez ratõis. q2. n. ista impfectionem includit. ideo ẜm illam non põt esse aliq̇d perfectũ simpliciter pp limitationẽ. sed reducitur ad aliq̇d perfectum simpliciter eq̇uocum eminenter includens illam perfectionem. ⁊ ideo bonum impfectũ reducitur ad perfectum bonũ. sed lapis q̇ est impfectus non reducit̃ ad lapidem pfectum simpliciter sed ad summũ ens ⁊ ad summũ bonũ que includũt ṽtualiter illam perfectionem. ¶ Ad vltimum dr̃. ꝙ plura bona finita sunt meliora paucioribus bonis finitis. nõ aũt plura bona infinita. ¶ Sed hoc nõ videt̃ respõdere ad argumentũ. quia quecunq3 si essent: essent meliora videntur ponẽda in entibus esse. ⁊ maxime in ente supremo qđ est necesse esse. quia ibi quicq̇d posset eẽ bonum est: ⁊ necesse est ibi esse. sed pluã bona infinita si essent essent meliora. videtur igitur ꝙ plura bona infinita sunt ponẽda in natura summi boni. ¶ Ad illud respondeo. ꝙ cum dicit̃ in maiori illa que si essent essent meliora sunt ponenda ibi: dico ꝙ aut per ly si implicat̃ positio possibilium. aut positio incompossibiliũ. si ṗmo modo: dico ꝙ maior est vera ⁊ minor falsa. q2 implicatio illa in minori nõ est possibiliũ sed incõpossibiliũ. si aũt ly si implicet positionem incõpossibiliũ. minor ẽ vera ⁊ maior falsa. q̃. n. nõ essent meliora nisi ex positiõe incõpossibiliũ nõ eẽnt meliora. nec etiã sũt bona sic̃ illud qđ nõ est nisi ex positione incõpossibiliũ oĩno nõ ẽ. sic̃ nec illđ est a quo illud depẽdet.

Circa scđam

partem huius di. queritur ṗmo. vtꝝ possibile sit cũ vnitate eẽntie diuine stare pluralitatem personarum. ¶ Q2 nõ. quia quecunq3 vni ⁊ eidẽ simpliciter sũt simpliciter eadem inter se sũt eadem simpliciter. ⁊ additur simpliciter ad excludendũ idemptitatem ẜm quid. quia si sunt eadem eidem nõ simpliciter sed ẜm quid: vel si eidem simplicit̃ sũt eadem solum ẜm quid. nõ oportet illa eẽ simpliciter eadem. sed ꝑsone diuine sunt simpliciter ⁊ oĩno idem eẽntie diuine. q̃ in se ⁊ omnino est simpliciter eadem. ergo ⁊c̃. maior p3. tum quia per eam tenet omis forma sylogismi perfecti. que forma de se est euidens. quia in ṗmissis notantur extrema in medio ꝯiũgi. ⁊ ex h° solum ꝯcluditur idẽptitas extremoruz inter se in conclusione. tũ quia oppositũ ṗdicati destruit subiectum. quia si non sũt eadem oĩno inter se nõ sunt simpliciter eadem alicui eidem simpliciter. minor ꝓbatur. quia essentia diuina ꝓpter sũmam simplicitatem est quicq̇d habz ẜz magr̃m. di. 8ª. ⁊ ẜm Augu[m]. x. de ciui. ca°. xi°. Similiter alia ps minoris patet quia ipa est in se oĩno simplex ⁊ indiuisibilis. ergo ⁊c̃. ¶ 2° sic. essentiale ⁊ accidentale diuidunt totũ ens. quicquid ergo est in aliquo aut est idem sibi eẽntialiter aut accidentaliter. sed quod distiguis personas nõ est accidẽtale essentie. quia nihil sibi accidit. ergo est sibi idem eẽntialiter. sed quod essentialiter est idẽ essentie multiplicato illo multiplicatur eẽntia. ergo si sunt plures persone sũt pluẽs essentie. ¶ 3° sic. nihil est ponendum in entibus ⁊ maxime in sũmo bono quo nõ posito nihil ꝑfectionis deficit in vniuerso. sed aliq̃ ꝑsona diuia nõ existẽte ĩ diuina eẽntia nihil perfectõis deesset in vniuerso. g̊ pluralitas taliũ nõ est ponẽda in deo. ꝓbatio minoris. si 2ª ꝑsona nõ eẽt quicq̇d ꝑfectiõis eẽt in ea eẽt in ꝑsona alia. ⁊ ita nihil ꝑfectõnis deesset in vniuerso si ipa nõ eẽt. quia q̇cq̇d ꝑfectionis simplicit̃ ẽ in vna ẽ in alia. g̊ sbtracta

vna et manente alia nihil pfectionis tollitur ab vniuerso. Dices q nō sub oi modo qcqd perfectionis ē in vna est in alia. Cōtra iste modus habēdi vl' essendi aut est pfectio aut non. si sic erit i deo. et p ɔsequēs psona pma nō erit simpliciter pfecta que nō habebit illū modū. si nō, g stat argumentū: q nō manēte 2ª psona manet tota eius pfectio in psona pma. g nihil pfectionis deperdit ab vniuerso ammota persona 2ª. Itē 4°. si sūt plura necesse esse qro qb9 formalit distinguunt sūt. a. et b. sed q plura sint necē esse includit ɔdictionē. quia aut ille ratōes qbus distinguunt sūt necesse esse et nectates eēndi et tūc erunt duo necesse eē que etiā ɔueniūt in necesse eē. et per ɔsequens p necesse eē non distinguūtur. si autē ille rationes sūt possibiles: g illa que istis distinguunt nō sūt necesse esse. Ad oppositum. illud est possibile qd nō includit ɔdictionem. sed nō includit ɔdictionem q sit vna eēntia in tribus psonis. quia ɔdictio est fm idem. hic aūt non est ɔtradictio fm idem. quia hic est vnitas essentie et trinitatis personarum relatiuaꝝ ergo etc. Qo. 5.

Juxta hoc

quero vtꝝ sint tantū tres psone in eēntia diuina. Et arguo q nō. Primo sic. Relatōes opposite sūt equalis dignitatis. ergo si relatio pmi pducentis tm ɔstituit vnam psonam correspōdebit sibi alia relatio tātum ɔstituens psonam vnā pductam et ita tantum erit vna psona pducta.

Preterea duabus relationibus pductorum correspondent due pducentiū. et eque distinguunt ista extrema inter se sicut illa inter se. ergo si iste due relationes cōstituūt duas personas. et alie due ɔstituent alias duas. et ita erūt quatuor psōe diuine. Preterea. potentia finita durans in infinitū posset habere effectus infinitos. sicut pz de sole fm viam phi. 2°. de generatione. ergo potētia infinita pōtest habere infinita pducta simul. ɔña pbatur. quia q potentia finita simul non potest in tot in quot successiue h9 est pp finitatem pter quā pnūc adequat sibi iste effectus. ergo potentia infinita in qt potest successiue in tot potest simul.

Oppositum videt Math. vlt. In noie patris et filij et spūssācti. et Joh. 5°. Tres sūt qui testimonium etc. Augustinus de fide ad Petꝝ. ca. 2°. et ponit in lra. Qo. 6.

Et quia plu

ralitas diuinarum psonaꝝ declarat ex pductōne. ideo quero de pductōe in nā diuina. Pmo in cōi vtꝝ essentia diuina possit stare in aliquo et ipsum eē pductum. arguo q nō. pmo sic nullū pductū est ex se necessarium. sed quicqd subsistit in eēntia diuina est ex se necarium ergo etc. pbatio maioris per quinq vias. Prima q nihil simul est ex se uecessarium et ab alio. sed quod est pductū si est necessarium ē necessariū ab alio ergo nō a se. maiorez hu9 sylogismi pbo. quia si ē necessariū ex se. ergo est necarium circūscpto omi alio. si aūt est necessariū ab alio non est necariū illo circumscripto. 2°. pbatur maior. quia ome pductū possibile fuit pduci alioquin possibile pduci esset pductum. g ome pductum aliquam possibilitatem includit. et omis possibilitas repugnat necessario ex se g etc. 3°. sic. terminus pductus est aliquo mō posterior pducente. quia nō potest intelligi pductio sine aliquo ordine priori et posteriori. in illo priori in quo pducens intelligitur nō intelligitur pductum. quia tūc nō esset pus. ergo intelligitur in illo priori pductum non esse. et in signo posteriori intelligitur esse. ergo mutatio. 4°. pbatur. quia essentia diuia circūscpta pductione nō habet illud pductum. habet. n. illud pductum per pductionē ergo per illam fit eēntia diuia de nō ha-

bente illud habens. ⁊ ita mutatio. ¶ 5°
quia generatio videtur esse essentialiter
mutatio sicut species essentialiter inclu-
dit genus. ꝓductio aũt adesse per modũ
nature est generatio. igitur illa non põt
intelligi sine mutatione. ¶ 2°. ad pncipa
le sic. si est ꝓductum ergo dependet. ꝯñs
est falsum ergo antecedẽs. ꝓbatio ꝯñtie
quia si nullo mõ dependet ꝓductum a
producente. ergo vterqꝫ ex equo haberꝫ
naturam. ⁊ ex hoc vltra nõ magis ꝑexi-
geret ꝓductum ad sui productionem ⁊
esse ꝙ ꝓducens prehaberet suaꝫ naturã
ꝙ ecõuerso. quod est contra naturam ꝓ
ductionis. ¶ 3° pncipaliter sic. quia alie
mutationes que non ponunt de ratõne
sui tantam imperfectionem quantã po-
nit generatio non possũt esse in diuinis
ergo nec generatio. ꝯsequentia patet. qꝛ
remouet a deo quicqd est perfectionis.
ꝓbatio antecedentis. quia latio ⁊ altera
tio ꝓm Aristl. 8°. phicoꝝ. non ponũt tã
tam imperfectionem quantam ponit ge
neratio. quia mlta entia perfecta possũt
alterari vel localiter fieri que nõ possũt
generari. sed nõ ꝯceditur in deo loci mu
tatio vel alteratio. ergo nec generatio.
¶ Ad oppositum est Augustinus. 4°. de
trini. ca°. 20. vel. 54°. pater est principiũ
totius diuinitatis. non nisi per produc-
tionem. ergo ⁊c.

Juxta hoc

quero in speciali. Utrum
sint ibi tantũ due ꝓductio
nes intrinsece. Q: non arguo sic. quia
vnius nature videt esse vnus modus cõ
municandi. ꝓm Aueroyn. 8°. phycoꝝ.
cõmento. 46°. quod ꝓbatur p ratõnes
suas ibidem. ¶ Prima. quia. s. alterius
materie est altera forma. alioquin non
esset forma ꝓpria huius materie. ⁊ tũc
quodlibet generaret ex quolibet. ⁊ tunc
vltra. materie essent ociose. sed materie
correspõdentes diuersis agentibus ⁊ pro
ducentibus sũt alterius ⁊ alterius rõnis
quod patet in generatõe per ꝓpagatõeꝫ
⁊ putrefactionem. quia ꝓpagatum gnã
tur ex semine. aliud non. sed ex alio cor-
pore putrefacto. ¶ Secundo arguit ex
opposito. inferendo ꝙ eadem spẽs tunc
essꝫ a natura ⁊ a casu. ex quo infert ꝙ hõ
posset generari a semine asini ⁊ ex infini
tis materijs. probat autem primum cõ-
sequens esse incõueniens. quia quod fit
a casu est oppositum ei quod fit a natu-
ra. ⁊ preterea 2°. nulla species est a casu.
quia eueniũt a casu sũt monstruosa. h°
totum est manifestum per se. sꝫ si natuã
haberet diuersos modos cõicandi tunc
ꝓm vnũ modũ cõicandi posset aliq̃ spe-
cies esse a natura ⁊ ꝓm aliũ modũ cõicã
di posset eẽ a casu. ¶ Preterea arguit
sic. ex ꝯmẽto illo. generabile h° generat
equiuoce non ex semine. aut g° de neces-
sitate. aut vt in pluribus equoce de pu-
trefactione generatur. ergo naturaliter.
quia quecunqꝫ vt in pluribus accidunt
naturaliter accidunt. ergo naturalit ge-
neratur equiuoce. ⁊ vlterius sequitur ꝙ
vt raro ꝓpagentur ex semine quod fal-
sum est. si autem vt raro generatur eq̃-
uoce. sed que raro eueniunt casu eueni-
unt ⁊ casualiter. ⁊ q casualia sũt mõ
struosa sunt. ⁊ que sunt huiusmodi nõ
sunt eiusdem speciei ⁊ hoc ⁊ illud. g° na-
tura non est cõicabilis nisi vno modo.
¶ Item arguitur ꝓ conclusione ꝯmen
tatoris. qꝛ diuersoꝝ motuũ spẽ sũt di-
uersi termini spẽ. 5°. phycoꝝ. g° si cõica-
tiones vel ꝓductiones sunt alterius ra-
tionis g° ⁊ termini. ¶ Q: non tantũ sint
due ꝓbo. quia phs. 2°. phycoꝝ. disting-
uit naturã ⁊ intellectum tanꝙ diuersa
pncipia actiua. vtriusqꝫ autem ratio ve
re inuenitur in deo. quia neutrum inclu
dit iperfectionem. ⁊ ad intra. quia neu-
trum est productiuum ad extra. ergo ꝑ-
ter productionem voluntatis erũt due
alie productiones ad intra. ¶ Hoc etiã
confirmatur per philosophum. 9°. me-
thaphisice. ca°. tertio. vbi videtur expsse

dicere ꝙ potentia rationalis valꝫ ad op
posita. quia scientia est oppositorũ. sed
intellectus ex natura sui est indetermia-
tus ad opposita: ⁊ natura est determia-
ta ad vnum. gͦ intellectus habebit aliaꝫ
rõnem principij ꝙ natura. ¶ Preterea
potentia voluntatis est libera. gͦ ⁊ ꝓdu-
ctio eius est libera. gͦ non determinat ad
vnum. sed ex libertate sua potest esse ad
opposita. sed tantum creatura est possi
bilis esse ⁊ non esse non autem persona
diuina. gͦ voluntas est tm̃ pͥncipium ꝓ-
ducendi creaturam non personam diui
nam. ¶ Ad oppositum. si non sunt tm̃
due persone producte. gͦ erunt plures ꝑ-
sone ꝙ tres vel pauciores ꝙ tres qd̃ est
falsum. gͦ ille auctoritates que ostendũt
tantũ tres esse personas in diuinis ostẽ-
dunt ꝙ sunt tantum due persone pro-
ducte.

Quia sicut dixi plu
ralitas declaratur ex productione ideo
primo respondeo ad questionem de ꝓ-
ductione que est tertia in ordine. ⁊ dico
ꝙ in diuinis est ⁊ potest esse productio.
quod probo sic. quicquid de ratõne sua
formali est pͥncipium ꝓductiuum illud
in quocunqꝫ est a se in eo est principiuꝫ
productiuũ. istud totum. s. intellect⁹ ha-
bens obiectum intelligibile sibi presens
ex rõne sua formali est pͥncipiũ ꝓducti-
uum noticie generate. gͦ in quocunqꝫ est
istud. s. intellectus habens obiectũ actu
intelligibile sibi presens ibi erit pͥncipiuꝫ
ꝓductiuũ noticie generate. ⁊ hoc ẜm ꝓ-
portionem sue perfectionis. sed in deo ẽ
illud ẜm veram rõnem sui. gͦ vere est ibi
productio noticie generate. ¶ Idem pt̃ ar-
gui de voluntate. quia voluntas habẽs
obiectum actu cognitum sibi presenta-
tum ex rõne sua est productiua amoris
producti. ¶ Contra istam rationẽ insto
vt declaretur. ⁊ maiorem quidem ratõ-
nis concedo. sed ad minorem diceretur
ꝙ illud totum non est ex se principium
productiuum. sed tantum quando intel
lectus potest habere ex se noticiam pro-
ductam. hoc autem est quando potest
habere noticiam aliam a se qua perfici-
atur. intellectus autem diuinus nõ põt
habere noticiam distinctam a se qua ꝑ-
ficiatur. ⁊ ideo non videtur ꝙ ibi debe-
at poni pͥncipium productiuum. ¶ Et
confirmatur ista ratio pͥmo. quia noti-
cia genita frustra ponitur. ¶ 2°. quia im-
possibile est eam poni. primum probat.
in nobis est necessaria noticia genita. qꝛ
per eaꝫ intellectus perficitur qui sine ea
esset imperfectus. intellectus autem infi
nitus licet habeat obiectum sibi pͥsens:
tamen non formaliter perficitur per no
ticiam genitam. sed per noticiam inge-
nitam eandem sibi realr̃ qua etiam for-
maliter intelligit. secundũ. s. impossibili
tatem probo dupliciter. primo. qꝛ ꝓdu
ctiuum vel producens habẽs productũ
adequatum non potest aliud producẽ.
gͦ cum totum illud intellect⁹ habens ob
iectum actualiter sibi presens habeat in
intellectu paterno noticiam ingenitaꝫ si
bi adequatam quasi productam ex se.
quia aliquo modo ẜm rationem intelli
gendi posterior est tali presentia obiecti
videtur ꝙ nullam virtutem vlteriorem
habeat ad producendam noticiã distin-
ctam aliaꝫ ab ista. ¶ 2° probatur. quia
intellectus est potentia actiua non facti-
ua. vt dicitur. 9°. methaᶜ. igitur si potest
producere productum potest producere
in se illud ⁊ non extra se. alioquin non
haberet rationẽ actiui vt distinguit con
tra rationem factiui. iste igitur intellec-
tus qui non potest producere noticiam
in se non potest producere aliquam no-
ticiam vt videtur. ¶ Istas rões exclu
dendo confirmo ratõnem. ⁊ ad excludẽ-
dum responsionẽ ad minoreꝫ in se. dico
ꝙ intellect⁹ nr̃ respectu genite noticie ha
bet potentiam receptiuam. ⁊ ista poten-
tialitas est imperfectõnis. quia est potẽ-
tialitas passiua. nihil autem facit h° ad

ratione principij productiui. quia nulla
imperfectio formaliter est de ratōne pn
cipij productiui. ꝛ maxime quando pn
cipium productiuum potest in se eē per
fectum. habet etiaꝫ intellectus noster ra
tionem pncipij productiui respectu no
ticie genite. ꝛ hoc est ex perfectione eius
quatenus actus primus virtualiter con
tinet illum actum secundum. primum
istorum. s. recipere intellectionem patet.
quia conuenit intellectui possibili. de 2°
non est ita certum an conueniat passibi
li vel agēti. de hoc alias inquiretur. nūc
autem hoc indistincte acceptuꝫ de intel
lectu ꝙ est principium productiuuꝫ no
ticie genite satis puto verum. ꝛ declara
bitur di. 3ª. q. 2ª. ꝛ intellect⁹ sic est in deo
quia habet intellectum fm omnem rō
nem intellectus que non ponit imperfe
ctionem. tunc arguo sic. quandocūqꝫ in
aliquo concurrunt duo per accidens. s.
ratio agendi ꝛ patiendi vbi illud quod
est ratio agendi est per se ~~si separentur ra~~
~~tio patiēdi ꝛ ponatur per se~~ nihil mi
nus est ratio agendi. quod pꝫ ex 2° phy.
de medico sanante se. si separetur medi
cina ab infirmitate nihil minus erit rō
sanandi. igitur si separent predicta duo
in intellectu ab inuicē remanente eo qđ
erat p se ratio pncipij productiui adhuc
erit ratio producendi quantūcunqꝫ nō
sit ibi potentialitas passiua receptiua.
Exemplum huius patet. quia si in intel
lectu nostro esset cōcreata vel consubstā
tialis noticia sui fm ꝙ quidā intelligūt
Augustinū de noticia ~~condita~~. 14: de tri.
tunc licet intellectus non possit habere
noticiam genitam qua cognoscat se for
maliter. tamen si potest habē aliqđ ob
iectum actu intelligibile sibi psens pōt
aliquam noticiam gignere in passo ap
proximato si quod tale sit. aut per se stā
tem si haberet virtuteꝫ gignendi aliqđ
per se stans. ꝯ ab intellectu diuino circū
scripta ratione receptiui noticie si rema
neat ratio productiui noticie ꝛ hoc per
se stantis poterit talis noticia gigni licet
non recipiatur in intellectu qui est prin
cipium gignendi. ex hoc patet ꝙ glosa il
lius minoris nulla est. Ad confirma
tionem illius glose per frustra dico ꝙ in
omni ordine agentium precipue vbi pn
cipiuꝫ actiuum de se non est imperfectū
est status ad aliquod pncipium actiuuꝫ
simpliciter perfectum. quod. s. agēs agit
ex plenitudine perfectionis. ꝛ dicit agēs
ex liberalitate fm Auic. 6°. methaᶜ. c. vl
timo. Nullum autem agens agit libera
liter propter hoc ꝙ ex actione sua expe
ctat perfici. sicut enim in actibus huma
nis liberalis est ille qui agit nō expectās
redditionē. ita simpliciter agens dicitur
liberale eo ꝙ nullo modo perficitur a p
ductione vel producto. Ex hoc arguit
sic. in omni genere principij productiui
non includentis imperfectioneꝫ possibi
le est stare ad aliquod pmum simpli
citer perfectum. sed itellectus est tale pn
cipium ꝛ volūtas similiter. ergo in isto
genere potest stari ad aliquod simplicit
perfectum. sed nihil est simpliciter perfe
ctū agens quod non agit liberaliter fm
predictum modum. ergo hoc est aliqđ
agens liberaliter modo predicto. igitur
in genē principij productiui est aliquod
principium tale quod nullo modo per
ficitur per suam productionem. talis ē
intellectus habens obiectum sic sibi pre
sens. ꝛ nullus alius est nisi ille qui nō re
cipit nec perficitur per intellectionē quā
gignit siue que in virtute eius gignitur.
ergo non oportet intellectū omnē pdu
cere noticiaꝫ vt ea perficiatur. sed opor
tet esse aliquem priorem producentem
non perfectibilem per productuꝫ. Et cū
dicitur tunc erit frustra nō sequitur. nā
erit summū bonū. sed non est productū
a producente ut producens per ipm per
ficiatur: sed ex plenitudine perfectōnis
producētis. Cum autem arguitur post
de impossibilitate duco ad oppositum
quia ꝛ si aliquod obiectum presens me

morie patris habeat ibi aliquaꝫ noticiã actualem patris quasi productam non tamen habet noticiam adequatã in patre productã nulli autem principio productiuo ex se tollitur producere ut est i aliquo nisi intelligatur illud ṗncipium ꝓducere vel produxisse aliqua productione adequata virtuti talis principij ꝓductiui ❡ ꝛ ideo quantũcunqꝫ memoria ut in patre habeat quasi productuꝫ adhuc potest producere productum. ſꝫ verum est ꝙ cum habuerit productũ adequatum non poterit aliud producere. ❡ Cum arguitur vlterius de actiuo et factiuo. dico ꝙ iste differentie sunt accidentales potẽtie productiue. ſ. actiua vł factiua. vniuersaliter enĩ omis potentia ex se productiua alicuius receptibilis in aliquo in quolibet receptiuo proportionato ꝛ approximato producit vł potest ꝓducere illud ꝓducibile. ꝙ si ꝓducibile non sit natum in aliquo recipi potentia productiua ꝓducit illud ꝛ nõ in aliquo: sed per se subsistens. si tamẽ sit potentia ꝓductiua sufficiẽs ad ꝓducẽduꝫ nullo alio presupposito ❡ ita est in ꝓposito ꝙ pater habet noticiam genitaꝫ nõ agendo id est non producendo aliq̃d in se. nec faciendo id est ꝓducendo aliquid distinctum essentialiter extra se. ſꝫ quia productũ in nullo natum est recipi ꝛ intellectus est principium productiuũ sufficiens quia infinitum: ideo ꝓducit noticiam genitam in se subsistentem que ẽ persona. Et ita responsiones ad instantias sunt declarationes prime rõnis. et per consequens etiam propositi principalis. ❡ 2° principaliter ad conclusionẽ principalem arguo sic. Obiectum ut est in memoria ꝓducit seip̃m ut est in intelligentia: vel est ratio producendi seip̃m vt est in intelligentia. ꝙ autem obiectuꝫ habeat esse vtrobiqꝫ ẜm quid vel ab eis differens hoc est imperfectõnis. quia si memoria esset perfecta ꝛ intelligẽtia ꝑfecta obiectũ esset simpłr vtrobiqꝫ idem vtriqꝫ. ẘ ablata omni ꝑfectione reseruãdo illud quod est perfectõnis simpłr obiectum idem simpłr memorie gignet aliquid in intelligentia cui est simpłr idem quod est ꝓpositum. ❡ Preterea. 3°. sic. in qualibet conditõne entis que non est ex ratione sua imꝑfecta necitas ẽ simpłr perfectionis. igit̃ in ꝓductiuo. quia illð nõ dicit ex se imꝑfectionẽ. probatõ antecedentis. quia sicut necessariũ est conditio perfectõis in ente in quantũ ens. ita etiã est ꝑfectõnis in quolibet diuidente ens qð nõ est ex se necessario imꝑfectuꝫ siue limitatũ. sicut enĩ quando ens diuiditur per opposita alterũ diuidentium est ꝑfectõis in ente alterũ iꝑfectõis. ita in quolibet qð est imꝑfectõis cuiuslibet distinctõis illud mẽbꝝ est possibile. qð est ꝑfectõnis est necessariũ. ❡ ꝓducens aũt inquantũ tale nõ includit imꝑfectioneꝫ ẘ nõ est ꝓducens perfectũ in rõne ꝓducẽtis nisi sit necessario ꝓducens. ꝓducens autẽ primũ nõ potest esse necessario ꝓducens aliud a se ꝛ ad extra. sicut dicet distinctione. [illegible]. ergo ad intra. ❡ Silr arguitur de ꝓductõne naturali. qꝛ productio nãlis est ṗma ꝓductio. ẘ cõpetit ṗ° ꝓducẽti. ñ aũt ꝯpetit ṗ° ꝓducenti ad extra. ut patebit alias. ẘ ad itra. ❡ Ꝓ. relõnes opposite de 2°° relatiuoꝝ pñt ꝯpetẽ eidem nature limitate. sicut eidem volũtati competit rõ motiui ꝛ mobilis quãdo volũtas mouet se. sed relationes producentis ꝛ ꝓducti licet magis repugnẽt ꝙ relatões mouẽtis ꝛ moti tamẽ sũt relationes eiusdẽ modi. ẜm pħm. 5. me^ce^. ca°. de ad aliquid. ibi enĩ pro exẽplo ponit calefactiuũ ꝛ calefactibile. patrẽ et filium siue genitũ ꝛ eum qui genuit. ergo relatõnes ꝓducentis ꝛ ꝓducti sũt cõpossibiles in eadẽ natura. ❡ Confirmat̃ rõ quia sicut volũtas ẽ quodammõ illimitata quatenus fũdat relões oppositas ex hoc ꝙ virtualiter continet illð ad qð formałr habendũ est in potẽtia. ita multo magis essentia simpliciter illimitata

potest simpliciter fundare relatõnes op
positas magis repugnãtes. quales sunt
relationes producentis et producti. plus
eni excedit infinitas diuie essentie illimi
tationẽ qualẽcunq; cuiuscunq; creati q
repugnantia quarũcũq; relationũ scõi
modi excedat repugnantiã quarũcunq;
aliarũ eiusmodi. ¶ Confirmat etiã ro.
q2 omia relatiue opposita equalr inclu
dunt contradictionẽ. sed aliq scõi modi
nõ includunt cõtradictionẽ igit nec alia
¶ Arguit aliter qdam doctor sic. pma
psona constituit p relationẽ ad secundã
et nõ nisi p relationẽ originis. g oportet
ponere in diuinis diuersa supposita q2
vnũ sit ab alio. pma ppositio pbatur.
q2 pma psona est relatiuã ad 2am. et si n
constitueret p illã relationẽ. g accideret
sibi relatio illa q2 adueniret illi persone
pstitute qd est incõueniens. ¶ 2o arguit
sic. virtus sũme actiua sũme se diffũdit
sed nõ diffunderet se sũme nisi pducerz
aliqd summũ. g etc. ¶ Arguũt aliq p ra
tionẽ boni. quia bonũ est de se cõmuni
catiuũ. g sũme bonũ sũme cõmunicati
uum. nõ nisi ad intra. quia nihil aliud
potest esse summũ bonũ. ¶ Silr arguitur d
rõne pfecti. q2 pfectũ est qd pt producẽ
sibi simile. ex. 9o. metha. et. 4o. methau.
g primũ agens qd est perfectissimũ põt
pducere sibi simile. s3 pfectius est qd po
test pducere sibi simile vniuoce q equi
uoce. quia pductio equiuoca est ĩpfe
cta. ergo etc. ¶ Iste rões nõ declarant
ppositũ3 per manifestius neq; fideli ne
q; infideli. pma qñ accipit q pma perso
na constituit per relationẽ si vult psua
dere infideli accipit minus notũ pncipa
li pposito. minus eni notũ esset tali. s.
infideli per se subsistens constitui p rela
tionẽ q pductionẽ in diuinis esse. si etiã
vult psuadere fideli adhuc pcedit ex mi
nus noto. q2 q pductio sit in diuinis est
euidens q sit articulus fidei. nõ autẽ est
ita euidens hoc esse articulũ fidei q pri
ma psona constituat per relationez. ¶ Et
cum probat: quia aliter illa relatio ad
ueniret persone constitute. et ita illa rela
tio esset accidens. probatõ non videtur
valere. quia simili modo posset argui d
spiratione actiua de qua omnes tenent
q non constituit personam. nec tamen
est accidens. quia perfecte est eadem fun
damento quod est essentia in persona.
¶ Et cum arguitur vltra q distinctõ non
est ibi nisi per relatiões originis. hec nõ
est ita manifesta sicut conclusio quam
intendit ostendere. nec etiam est necessa
ria ad propositum in communi. quia et
si aliter esset ibi distinctio posset tamen
saluari origo. ¶ Et cum secundo argui
tur q summe actiuum est summe diffu
siuũ sui. ¶ Respondeo. q veru3 est quã
tum possibile est aliquid diffundi. Sed
oporteret probare q possibile esset ali
quid diffundi siue communicari in vni
tate nature. ¶ Per idem ad tertium de
ratione boni. quia oporteret probare q
communicatio eiusdem rei vel nature
esset possibilis. quia ad impossibile in
cludens contradictionem non est poten
tia nec communicatio bonitatis. ¶ Si
militer ad quartum. perfectum est natũ
producere summum sibi simile. verum
est ita summu3 sibi simile sicut potest p
duci. oportet igitur probare q summe
silẽ vniuoce id est in vnitate nature esset
producibile.

¶ Tenẽdo igitur qua
tuor rões primas et precipue duas pri
mas pro conclusione affirmatiua. q. re
spondeo ad argumenta in oppositum.
¶ Ad primum negando maiorem. cu3
probatur primo per necessarium ex se:
et ex alio. dico q si idem genus cause im
portetur per hec duo ex se et ex alio: ve
rum est q nihil sic est necessarium ex se
et ex alio. si autem aliud genus cause im
portetur puta per illud ex se causa for
malis. et per illud ab alio causa effectia
vel productiua non est inconueniẽs idẽ

eſſe neceſſarium ex ſe vno modo. ⁊ ab alio modo. cum pꝛobatur maioꝛ pꝛoſylogiſmi: dico ꝙ neceſſarium ex ſe foꝛmaliter non poteſt non eſſe circũſcripto quocunqꝫ alio cuius circũſcriptio non includit compoſſibilitatẽ ponendo illõ eſſe. ſed ex ſe neceſſariũ foꝛmaliter ſequiť poſſe nõ eſſe circunſcripto quocũqꝫ alio per impoſſibile. ſicut ex vno incompoſſibili poſito ſequiť aliud incompoſſibile ita de filio hoc declarať ꝑ exẽplũ. philoſophi ponentes creaturas neceſſario ꝓduci habent dicere ꝙ ipe haberent entitatem qua foꝛmaliter eſſent neceſſarie licet in illa entitate dependerent a cã neceſſario ꝓducente. filius autẽ habꝫ entitatem foꝛmaliter neceſſariam. ⁊ eandẽ cum ꝓducente. creatura igiť ſi eſſet ex ſe neceſſaria non poſſet nõ eſſe circũſcpto omni alio cuius circũſcriptio nõ implicat contradictionẽ. tamẽ circumſcripta cauſa alia a ſe per incompoſſibile poſſꝫ non eſſe filius autem non poſſet nõ eſſe circũſcripto quocunqꝫ alio ſm entitatẽ a ꝓducto. quia non poteſt non eſſe niſi circumſcpta pſona ꝓducente ⁊ ꝓducẽs non eſt aliud ſm entitatem a pꝛoducto. vnde ſi pater creaturam naturaliter ꝓduceret ⁊ neceſſario: ꝓduceret eã foꝛmaliter neceſſariam. tamen nõ eſſet tũc neceſſaria tanta neceſſitate quanta eſt nũc filius neceſſarius. ſtat ergo de filio ꝙ ſit a ſe foꝛmaliť neceſſarius ⁊ tamẽ ab alio pꝛoducente cum quo habet eandem entitatem neceſſariam. Ad ſecundam. pꝛobationem maioꝛis dico: ꝙ poſſibile logicum differt a poſſibili reali. ſicut patet per philoſophum. 5°. methaphiſice. c. de potentia poſſibile logicum eſt modus compoſitionis foꝛmate ab intellectu illius quod cuius termini non includunt contradictionem. ⁊ ita hoc modo poſſibilis eſt hec ꝓpoſitio deum poſſe ꝓduci. ⁊ deum eſſe deum. ſed poſſibile reale eſt quod accipitur ab aliqua potentia in re ſicut a potentia inherente alicui. vł terminata ad illud ſicut ad terminum. filius autem nõ eſt poſſibilis poſſibilitate reali neqꝫ poſſibilitate inherente: nec terminata ad ipſum. quia poſſibilitas ſiue actiua ſiue paſſiua eſt ad aliud in natura ſicut patet per diffinitionem potẽtie actiue ⁊ paſſiue. 5° ⁊. 9°. methaphiſice. ꝙ eſt pꝛincipium tranſmutandi aliõ vel ab alio inquantũ aliud. tamen filius eſt terminus potentie ꝓductiue que abſtrahit a ratione potentie effectiue. ⁊ ſi illa potentia dicatur ſimpliciter potentia terminus illius potentie poteſt dici ſimpliciter poſſibile. ſed poſſibilitas illa nõ repugnat foꝛmaliter neceſſario. licꝫ poſſibilitas de qua philoſophi loquntur dẽ potentia actiua ⁊ paſſiua ꝓpꝛie repugnat neceſſitati ex ſe. Ad tertiam pꝛobationem cũ dicitur ibi eſt oꝛdo. ergo intelligitur ṗma perſona non intellecta ſecunda. Reſpondeo: ꝙ non neceſſario pꝛima intellectione intelligitur ſecunda perſona cum pꝛima perſona ſi illa ṗma perſona eſt abſoluta. ſed non ſequiť: ꝙ cum ṗma perſona intelligitur eſſe ſecunda perſona intelligatur non eſſe. ſic non ſequitur illud animal quod eſt in homine intelligitur non intellecto rationali. igitur intelligitur non eſſe rationale. Cum autem infers mutationem ex terminis oppoſitis. accipis acſi intelligereť ꝓductum non eſſe quando pꝛoducens eſt. abſtractionem igitur ſine mendacio que eſt non ꝯſiderando illud a quo fit abſtractio commutas in abſtractionem mendacẽ que eſt conſiderando illõ nõ eſſe a quo fit abſtractio. Ad quartaꝫ pꝛobationem dico: ꝙ illa perſona non eſſet in eſſentia ſine pꝛoductione. habet enim illam per pꝛoductionem. non ſeqˀtur ergo eſſentia de ſe non habet pſonã ergo eſſentia de nõ habente fit habens. ſed ſequiť ꝙ eſſentia de rõe ſua nõ hꝫ illã vł ñ icludit illã pſonã ꝙ pꝫ ſi pſona eſt.

relatiua probatio quia tunc est aliquid excepto relatiuo. ẜm Augᵐ. 7. de trini. c. i. vel. 6. quia relatio nō est de ratōe absoluti. ipa inquantū ēentia habet illā ꝓductionē: siue per ꝓductionē habet personā in qua subsistit. que tamē persona vel ꝓductio nō est de rōne essentie. non autē sequit mutatio ex hoc ꝙ aliqd inest alicui quod nō est de ratōne eius. sed mutatio requirit ꝙ aliquid insit alicui cui ꝑus infuit oppositū qδ nō habet in ꝓposito. ¶ Ad quintā ꝓbationē dico ꝙ in generatōne in creaturis cōcurrunt due rōnes. s. ꝙ ipa ē mutatō ⁊ est productio. vt est mutatio ē forma subiecti mutati. vt est productio est termini ꝓducti vt via. Iste rōnes nō includūt se essentialiter etiā in creaturis. diuersa eni respiciunt ꝑmo. ğ sine cōtradictōne potest intelligi rō ꝓductōnis sine rōne mutatōis ⁊ ita generatio transfert ad diuina sub rōne ꝓductōnis licet nō sub rōne mutationis. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipale dico. ꝙ nō sequitur est ab alio. ğ dependens. cū ꝓbatur. ꝯcedo ꝙ eq̄ independēter est nā i ꝓducēte ⁊ ꝓducto. cū arguit ex independentia ꝙ nō est ꝑexigentia nego ꝯñam. q; dependētia sequit entitatē formalem dependentis ab illo a quo dependet. qñ igit habet eandē entitatē nō est ibi depēdentia. pōt tñ ibi esse ꝑexigentia si vnū suppositū habeat illud ab altero. ¶ Ad vltimū dico ꝙ mutatōnes alie a generatione ex rōne sua formali sunt imꝑfectiores generatōne. quia ex rōne terminorum inducto4 imꝑfecto4 habēt maiores imꝑfectōnes ꝙ̄ termi generatōis. tñ alie mutatōnes quantū ad illud qδ presuppoñūt nō requirūt tantā imꝑfectionē in subiecto quantā requirit generatō ⁊ hoc vt est mutatio. quia generatio requirit in subiecto entitatē in potentia. ⁊ hoc ad esse simplr. alie mutatōnes non ¶ Ad ꝓpositū applicando dico ꝙ generatio nō transfert ad diuina ẜm illδ qδ ꝑsupponit generatio puta subiectū mutabile quod est imperfectōnis. quia vt ē mutatio nō est in diuinis. sed transfert ad diuina inquantū generatio est ꝓductio sub ratione qua est ꝓductio termi quia terminus eius est ꝑfectior terminꝰ aliarū mutationū. ⁊ sic bene potest ꝑ generatione; accipi essentia tanq̄ terminꝰ ꝑfectissimus in diuinis. licet nō possit ꝑ aliquā aliā mutationē accipi aliqs aliꝰ terminus alia4 mutationū. q; hoc concluderet compositionē ⁊ imꝑfectionem q; terminus cuiuslibet alterꝰ mutatōis eēt accñs cōponibile cum subiecto.

¶ Ad questionē quartam

de numero productionū patet veritas. q; sunt tm̄ due ꝓductōnes ¶ hᵒ declaratur ab aliquibus sic. actus notōnales fundant suꝑ actus essentiales. s; tantum sūt duo actus essentiales manētes intra qui sunt intelligere ⁊ velle. ğ tantū sūt duo actus notōnales qui sūt productiui intra. ¶ Confirmat ratio. q; actꝰ notionales fundati suꝑ actus essētiales equant eis. ⁊ ideo nō possunt plurificari actus notionales fundati suꝑ eunde; essentialē. ¶ Et modus ponit iste ⁊ colligitur ex multis dictis sparsim ī pluribus locis ꝙ tā intellectus ꝙ̄ voluntas ī quocunq; habent esse ꝓpter separationem illius a mā postq̄ habuerit esse in actu suo ꝑmo simplicis intelligentie aut volitionis sūt supra se cōuersiue ⁊ suꝑ actꝰ eo4 simplices ⁊ super obiecta eo4 ꝑ actus cōuersiuos intelligēdi ⁊ volendi. Intellectus eni nō solū intelligit verū simplici intelligentia sed etiā intelligētia cōuersiua intelligendo se intelligere ⁊ conuertendo se suꝑ obiectū intellectū ⁊ suꝑ actū simplicē intelligendi ⁊ super se itelligentē per actū suū ꝯuersiuū. q; notitia fecunda que est in verbo non solū scit ⁊ intelligit rem. sed sic scit ⁊ intelligit eam vt sciat se scire ⁊ intelligere eā. ¶ Sīr volūtas nō solum vult bonū simplici volitione. s; etiā volitōe cōuersiua volendo se

velle conuertendo se super obiectuz vo/
litum ꝛ super actum volendi simplicez
ꝛ super se volentē per actū suū conuersi
uum. Sed ista cōuersio partim vno et eo
dem modo cōuenit intellectui ꝛ volūta
ti ꝛ partim alio ꝛ alio mō. ꝙ eni ambe
se cōuertunt: ut sūt nude pure ꝛ sole po/
tentie. hoc vno ꝛ eodē modo ꝯuenit eis
quantū est ex pte ipaꝝ se cōuertentiuz.
ambe eni se solas cōuertunt sua vi acti/
ua que equalr eis ꝯuenit. Sed alio ꝛ alio
mō quantū ē ex parte obiectoꝝ ad que
se ꝯuertūt. intellectus eni postq̄ est con/
uersus ad illa ad que cōuersus est se ha/
bet vt potentiale quoddam ꝛ puruz po
tentiale. ꝛ hoc quia intellectus nudus ꝛ
purus natus est recipere ab illis sicut ꝑ/
prium passiuū a suo ꝓprio actiuo natu
rali qd̄ est idē intellectus informatus no
ticia simplici informationē noticie geni
te. Uoluntas aūt postq̄ est conuersa ad
illa ad que cōuersa est se habz vt actiuū
quoddā. ꝛ hoc vt volūtas nuda ꝛ pura
nata exp̄mere ō illis sicut ꝓpriū actiuū
de ꝓprio passiuo cuiusmodi est eadem
volūtas iformata amore simplici amo/
rem quendā incentiuū qui est spūs scūs
in diuinis qui habet esse a ꝓducentibus
ip̄m nō per informationē eius de quo ē
quasi subiectiue nec per aliā imp̄ssionez
factā eidē ſm modū quo verbū siue fili
us ꝓcedit a patre per quandā quasi in/
formationē siue impressionē factā intel
lectui paterno conuerso vt sit sicut noti
cia declaratiua de noticia simplici sed
quandā quasi excussionē vl̄ expulsionē
aut ꝓgressum: aut magis ꝓprie loquen
do per quandā expressionē ꝓducti ō eo
dē quo subiectiue ꝓducitur. Ex parte ḡ
intellectus causat actus dicendi a noti/
cia simplici in intellectu nudo conuerso
supra se ꝛ supra noticiā suā simplicem:
ita ꝙ itellectus informatus noticia sim/
plici est principiū actiuū ꝛ elicitiuū act⁹
notionalis intellectus. ipe aūt nudus in
tellectus cōuersus nō est nisi q̄si p̄ncipiū

passiuū de quo quasi de materiali pro/
ducit verbū quasi per imp̄ssionē. Ex p/
te aūt volūtatis causat actus notiōalis
ab ipa volūtate nuda conuersa supra se
ꝛ sup amorē suū simplicē ꝛ super ipam
volūtatē informatā amore simplici. ita
ꝙ volūtas nuda cōuersa est principium
actiuū ꝛ elicitiuū act⁹ notionalis volun
tatis. ipa vero volūtas informata amo
re simplici est p̄ncipiū quasi passiuū. de
quo quasi de māli producit spūs sanct⁹
ſm quandā expressionē. Et hinc appa/
ret differentia intellectus vt intellectus.
ꝛ intellectus vt natura. quia intellectus
vt in patre existens in actu intelligendi
suā essentiā quē actu ipa eēntia operat
in ipso intellectu suo vt est quasi in po/
tentia ad noticiā essentialē ſm rōnez in
telligendi. fecundus est fecunditate natu
rali ad ꝓducēdū de seipso sibi simile ad
quod est quasi in potentia per hoc qd̄ ē
actu sub illa noticia essentia. intellectus
eni ut est quedā noticia essētialis ſm ac
tum est natura ꝛ principiū actiuū quo
pater de eodē intellectu vt est intellect⁹
purus ꝛ tm̄ intellectus vt de puro passi
uo format noticiā que est verbuz. q̄ ſm
rem est eadē noticia cum illa de qua for
matur differens solū ab ea inquantum
ꝓcedit ab ea vt manifestatiua ꝛ declara
tiua ipius. Et per omnē eundē modum
debem⁹ intelligere verbum formari in
nobis. cognitū eni p̄mo sui simplicē no/
ticiā imp̄mit intellectui nostro represen
tādo se illi vt pure passiuo: ꝛ sub illa ra
tione qua est intellectus. Intellectus au/
tem sic pfectus simplici noticia per obie
ctum cognitū qd̄ in se cōtinet expressiue:
factus est fecundus ꝛ principiū actiuum
vt natura in seip̄m vt intellect⁹ tm̄ et p̄n
cipium passiuū ad formandū in se noti
ciā declaratiuā ō noticia simplici. ꝛ ſm
hoc qn̄ dicit verbum formari per intel/
lectum. ꝛ ꝙ intellectus sit in formatōne
eius actiuus hoc intelligit de intellectu
actu iformato simplici noticia. per hāc

enim vt per rationem formalem agendi intellectus est principium actiuū ⁊ necessario prior est ratio eius vt intellectus ē passiuus respectu noticie simplicis quā recipit ab obiecto. ꝙ ratio eius ꝑm quā est natura ⁊ actiu⁹ per noticiā simplicē īherentē ⁊ ideo ordine rōnis ꝑus habz esse vt est itellectus ꝙ vt est natura ⁊ fūdatur actus notionalis quē agit ut natura super actū essentialē quē patitur vt intellectus. s. super noticiā simplicem obiecti quam recipit vt est nudus.

Ista opinio ponit

tres articulos quos nō credo esse veros ¶ Prim⁹ est ꝙ intellectus ut nudus cōuersus supra intellectū formatū noticia simplici formatur ab eo noticia genita. ¶ Hoc iprobo sic. intellectus nō ꝯuertitur nisi vt est in aliquo supposito. quia cōuersio ponit actio. ⁊ actōnes sunt suppositoꝝ. Tūc quero cuius suppositi vl' cuius ꝑsone est vt ꝯuertit sup intellectū formatū. q² si vt cōuertit est ꝑsona filij. ⁊ ꝑcedit ista cōuersio generationē verbi ergo ante generationē verbi sūt due ꝑsone. qd est hereticū. Si aūt ut ꝯuertit sup intellectū formatū est ipsius patris. tūc arguo sic. cuius est vt conuertit eius est vt noticia genita format. ut ꝓbabo. igitur intellectus vt est patris format noticia genita. ergo noticia genita ē ipsius ꝑsone patris. q² cuius ꝑsone est intellectus vt formatus eiusdē est noticia quā formatur. Assumptū ꝓbandū ꝓbo sic. cuius ē vt cōuertitur sup intellectū formatū ꝑ obiecto actu ꝑsente. ergo eius est vt ab illo obiecto format. ꝓbatio huius ꝯsequentie. passiuū proportionatū dispositū ⁊ approximatum actiuo sufficienti ꝓportionato natum est immediate perfici ab illo actiuo. ꝑ phm. 9. metha^e. c. 6. Quoniam autem possibile ⁊c̄. Tunc eniz est aliquid in potentia proxima quādo nihil oportet addi subtrahi vel minui ad hoc ꝙ actus insit. Intellectus autem nudus vt conuersus ⁊ habens intellectum formatum vt obiectum presens est passiuum dispositum proportionatum et approximatum intellectui formato vt obiecto sufficienter actiuo. ergo intellectus nudus vt conuersus nulla facta variatione circa ipsum esse subsistentie vel cuiuscunqꝫ entitatis vt sic formatur noticia genita. ⁊ sic probatur prima consequentia. ¶ Hic posset poni vna respōsio ꝙ intellectus nudus per hoc ꝙ de seipso actualiter formatur illa noticia: siue ex hoc ꝙ est quasi materia informata noticia genita habet esse in ꝑsona genita. ¶ Sed contra istam responsionē sunt duo argumenta prima que ponentur distinctione. 5^a. questiōe vltima cōtra opi. de quasi materia. que ibi specialiter improbabitur. ¶ Secundus articulus est ꝙ intellectus informatus noticia actuali essētiali est principiū actiuū ⁊ elicitiuū noticie genite. ¶ Hoc improbo sic. verbum non gignitur ab intelligētia sed a memoria. ꝑm Aug^m. 15°. de trini. ca°. 7°. vel. 15. ergo licet in patre concurrant memoria intelligentia ⁊ voluntas pater non gignet verbum formaliter intelligentia vt quo. sed memoria. vt autē habet noticiam actualem quasi elicitaz ⁊ vt actum primum est in actu intelligētie. cuius est omne intelligere actuale. ergo vt sic non gignet verbum: sed vt est in actu memorie id est vt habet obiectū intelligibile presens intellectui suo. in h° enim intelligitur actus primus quasi ꝑcedens actum secundum qui est actu intelligere. ¶ Secundo sic. productō magis cōuenit actui primo vt principio ꝓductiuo ꝙ actui secundo. quia operatōnes ꝑfecte de ratione sui sūt fines ⁊ non sunt gr̄a alioꝝ finiū. ergo intellectio vt est operatio patris nō est ratio formalis ꝓductiua alicuius termini. sed tm̄ actus ꝑmus cuius virtute elicit illa opatio erit

principiū ꝓductiuū. ¶ 3° sic. si intellec-
tio patris actualis ē ratio formalis pro-
ducendi verbū: adhuc obiectū vt presēs
intellectui pr̄is vt habenti rationem me
morie erit pncipiū prius productiuū no
ticie genite quia in nobis apparet ꝙ illō
est natū immediatius gignere ꝙ̄ actus i
telligendi. ergo aliquod verbū pus erit
genitū a patre vt a memoria ꝙ̄ vt ab ip
sa intelligentia noscente. ¶ Preterea. v̄
bum est illius imediatius verbū a quo
immediatius exprimit̄. ḡ si rō elicitiua
verbi sit actualis noticia vt in intellectu
patris formato: sequit̄ ꝙ verbū sit ime-
diatius verbū intellectionis patris ꝙ̄ es
sentie patris. quod videt̄ inconueniens:
quia tūc esset aliud pus verbū quod eēt
declaratiuū essentie patris immediate.
¶ Preterea si actualis intellectio patris
esset genita vel ꝓducta produceret vtu-
te essentie non vt iam cognita sed vt pri
or omi cognitōne. hoc patet tū ꝭm veri
tatem: quia alias esset ꝓcessus in infini-
tum actus intellectus ante actū intelligē
di. tum ꝭm istum qui supra dixit ꝙ i pa
tre actum intelligendi essentiam opatur
ipa essentia in intellectu ipsius. Ex hoc
arguo sic. actualis noticia essentie non
pōt esse formaliter alterius rationis per
hoc ꝙ est ab alio cōmunicata ⁊ non ab
alio sic cōmunicata. quia tūc deitas eēt
formaliter alterius ratōnis in personis
quia illam vna habet a se ⁊ non alia. er
go ⁊ actualis noticia essentie est eiusdē
ratōnis in pr̄e ⁊ filio. quod igit̄ natum ē
esse pncipium quo respectu vnius si eēt
pncipiabile idē erit pncipium respectu
alterius si principiatur. ¶ Tertius arti
culus est. ꝙ ꝯuersio intellectus nudi sup
se formatum est necessaria ad hoc vt in-
tellectus nudus format̄ ab intellectu for-
mato ¶ Hoc nō video. quia intellectus
patris habēs obiectum sibi pn̄s est natu-
rale pncipium nō solū operatiuū respe-
ctu intellectionis patris. sed etiā ꝓducti
uū respectu noticie genite. adhuc ergo

circūscripta illa reflexione esset pncipiū
ꝓductiuum. ¶ Secundus etiā articul9
est falsus in nobis. tum quia noticia cō-
fusa non pōt esse pncipium elicitiuū no-
ticie distincte sicut nec imperfectū potest
esse pncipiū elicitiuum ꝓductionis alic9
perfecti. tū quia illa noticia actualis cō
fusa esset simul cū noticia actuali distin
cta. ⁊ ita duo actus eliciti simul vl̄ actu9
cōfusus quādo non eēt generaret actū
distinctū. tum quia omis actus intelligē
di scđs est genitus a memoria vt memo
ria ē in actu pmo proportōnalis sibi. pu
ta pfectus a perfecto impfectus ab imp
fecto. sicut distinctione 3a patebit.
¶ Tertius articulus etiā est falsus i nobis
quia verbū perfectissimū erit in pr̄ia ꝭz
Aug. 15°. de tri. ⁊ tamē nō erit illud ver
bum genitum p actū reflexū siue cōuer-
siuum super actū pmum vt p illud sciat
quis se scire vel intelligere. quia verbū
pfectissimū creatū nō habet ꝓ obiecto
suo pmo aliqđ creatū sed increatū.

Dico tunc ad que
stionem ꝙ tm̄ sunt ibi due ꝓductiones
distincte ꝭm ratōnes formales ꝓductio
num. ⁊ hoc quia sūt tantū duo pncipia
ꝓductiua habentia formales ratōnes ꝓ
ducendi distinctas. Quod ꝓbo sic. omis
pluralitas reducit̄ ad vnitatē vl̄ ad pau
citatem tantā ad quantā reduci potest.
ergo pluralitas pncipiorum actiuorum vl̄
ꝓductiuorum reducetur ad vnitatē vl̄
ad tantam paucitatem ad quantam po
test reduci. sed nō potest reduci ad aliqđ
pncipium vnum productiuū. ꝓbatio.
quia pncipia ꝓductiua que sunt natura
⁊ voluntas habēt oppositos modos pn
cipiandi. quia alterum inclinatur ex se ad
agendum naturaliter. alterum libere ⁊ i po
testate sua habet ꝓducere. ita ꝙ ad hoc
ex se naturaliter nō inclinatur. si autem
reduceret̄ ad aliquod vnū pncipiū ꝓdu
ctiuū. illud haberet determiate alterum
modū pncipiandi: vel. n. esset ꝓductiuū

ex se determinato p modum nature vel non ex se determinate sed libere. ⁊ ita p modum volũtatis. ergo nõ possũt reduci ad paucitatẽ minorẽ ꝙ ad dualitatez principij .s. pductiui p modum nature ⁊ principij pductiui per modũ voluntatis. hec aũt duo principia ſm ratões suas pncipiãdi debẽt poni in pmo. qꝛ in ipo est ois rõ principij quod nõ reducit ad aliud principium prius. igit sũt tm̃ duo principia pductiua alterius rõis in pmo pductio hec aũt sunt pductiua ad intra. pbõ. intellectus pfectus sicut inquãtũ est potentia opatiua natus est intelligere obiectũ quantũ est ipm noscibile. ita inquantuz est potentia pductiua noticie genite natus est esse principiũ tante noticie ꝙta potest esse obiecti. Intellectus autez i pmo etiam vt est principiũ pductiuũ est simpliciter perfectus. qd patet qꝛ non reducit ad aliud principium prius ⁊ oẽ impfectuz reducitur ad perfectũ prius se. hoc etiam obiectũ pmum intellectus est infinitum intelligibile. ergo intellectus vt ẽ principium pductm̃ natꝰ est esse principiũ pducẽdi noticiam infinitã. Silr arguit de volũtate respectu amoris obiecti infiniti. nihil aũt infinitum est formaliter nisi deꝰ ex. q. illa vtrũ deus sit. ergo ista principia sũt pductiua aliquoꝝ in naturã diuina.

Ulterius sequit si nõ sũt ibi nisi duo principia pductiua alterius rõis. ergo tantũ sũt due pductões nũero. pbõ. qꝛ vtrũqꝫ principiũ pductm̃ habet pductionez sibi adequatã ⁊ coeternam. ergo stante illa nõ potest habere aliam.

Obiicitur contra

istam deductionem sic. nã ex se est principiũ determinatũ ad agendũ. in diuinis aũt intellectꝰ. vnde intellectus nõ tm̃ vr̃ esse principiũ determinatũ ad agendũ sed etiã nã vt ẽ quodãmõ prior intellectu qi radix ⁊ fundamentũ sic essentia qlibet vr̃ esse fundamentũ potentie. ergo non tm̃ intellectus sed etiã ipa essentia debet poni habere rationẽ principij illius qd ẽ naturã vt distinguitur ꝯ volũtatẽ. 2°. dubiũ est de istis actibus productiuis quõ sint istoꝝ principioꝝ pductiuoꝝ quoꝝ sũt actus essentiales. cuz. n. actus distinguant potentias. 2° de aia. videt ꝙ istis potentijs qbus ꝯueniũt actus essentiales non competant actus notionales siue pductiui. 3° probo. illa non videt valere q̃ adducitur ad ostendendum dualitatez in principijs pductiuis non posse reduci ad vnitatem. nam principiare necessario ⁊ principiare ꝯtingenter sũt oppositi modi principiandi ⁊ diuersi. ⁊ tamẽ hec dualitas reducit ad vnitatem ⁊ ꝯcedo ꝙ illud vnũ habet determinate alteꝝ istoꝝ duoꝝ modoꝝ. illũ .s. qui est perfectior ⁊ prior ita diceret in pposito ꝙ ad principiũ qd est nã. quia illud ẽ prius in ratõne principiandi reducit volũtas licet habeat oppositũ modũ principiandi. 4° vnõ pbatur illa ppositio que dic: ꝙ stante vno actu adequato potentie ipa nõ potest simul habere alium si intelligat adequatũ ſm extensionem petit principiuz si ſm intensionem videt falsũ nã licz visio verbi adequet potentie intellectie aie xpi tamẽ põt noscere etiã actu elicito aliud intelligibile a se. patz etiã ꝙ deus nouit se noticia adequata itellectui suo ſm intentionem. ⁊ tñ nouit alia a se. si igitur ita est de actu adequato potentie opatie ꝙ compatit alium. multomagis videt ĩ potentia pductiua. qꝛ eius pductũ vel pductio nõ est in potentia pductiua sic opatio est in potentia operatiua. 5°. sic. principiũ non est principium inquantũ principiatum iam intelligit positũ inesse sed inquantũ ẽ prius principiato. vt autez est prius principiato non aliter se habet p hoc ꝙ principiatũ ponit in esse. ergo si isto ñ posito posset esse pricipiũ alterius. pari rõne videtꝫ ꝙ isto posito simul põt esse principiũ alterius. qꝛ isto posito principiũ inquantũ principiũ (hoc est inquantũ prius principiato) nullo modo aliter se habet.

¶ Solutio istarum duarum rationum vltiarum et declaratio rationis illius contra quam fiunt. et probatio conclusionis ad quam illa ratio adducitur videlicet quod sint tantum due productiones dimittantur vsque ad dist. 7. q. illa. an possent esse plures filij in diuinis. ¶ Ad primum respondeo quod hoc totum intellectus habens obiectum actu intelligibile sibi presens habet rationem memorie perfecte in actu primo que. s. est immediatum principium actus secundi et noticie genite. In hoc autem principio quod est memoria concurrunt duo que constituunt vnum principium totale. vz essentia in ratione obiecti. et intellectus vt potentia quorum vtrunque per se est quasi partiale respectu productionis adequate huic totali principio. ¶ Cum igitur arguitur: quod rationem non tantum competit intellectui sed essentie. Respondeo quod totale principium includens naturam vt obiectum et intellectum vt potentiam habentem obiectum sibi presens est principium productiuum quod est natura et principium completum producendi per modum nature. Si. n. essentia vt obiectum non haberet rationem principij in productione verbi quare magis diceretur verbum essentie quam lapidis si ex sola infinitate intellectus vt principij productiui posset produci verbum infinitum quocunque alio obiecto presente? ¶ Ad secundum dubium dico quod memoria in patre est principium operatiuum patris: quo. s. vt actu primo pater formaliter intelligit vt in actu 2° est etiam eadem memoria patri principium productiuum quo pater existens in actu primo producit vt in actu 2° noticiam genitam et actus primus prior est prioritate originis actu 2°. non fundatur igitur actus productiuus super actum essentialem qui consistit in actu 2° valz quia est operatio quasi super rationem formalem eliciendi illum actum secundum. sed quodammodo perexigit illum actum. quia actus primus qui est operatiuus et productiuus est ratio perficiendi suppositum in actu 2°. qui est operatio in quo est quodam ordine prius antequam intelligat producit illud quod producitur. operans. n. et producens per idem principium prius est operans quam producens. Exemplum si lucem poneretur aliqua operatio in luminoso et illuminare poneretur productio luminis a luminoso. lux in luminoso esset principium quo et respectu operationis que est lucere et respectu productionis que est illuminare. nec tamen lucere quod est operatio esset ratio formalis illuminationis que est productio. sed esset ibi ordo quasi effectuum ordinatorum ad eandem causam communem amborum a qua immediatius procedit vnus effectus quam alius. Ita in proposito ad eundem actum primum qui est memoria patris ordinem quendam intelliguntur habere intelligere quod est operatio patris et dicere quod est producere patris. respectu noticie genite. non talem tamen ordinem quod intelligere patris sit causa vel principium elicitiuum dicere verbi. sed quod immediatius intelligere sit quasi productum a memoria patris quam dicere vel quod verbum sit productum ab eodem. non igitur est ibi talis ordo qualem ponit opinionem. prior in ratione obiecti presuppositi vel ratione principij formalis agendi. sed tantum ordo prior quasi producti ad productum respectu eiusdem principij communis ad quasi productum et vere productum. ¶ Et tunc ad illud secundi de anima de distinctione potentiarum per actus potest dici quod quasi producere: et producere sunt actus eiusdem rationis. si enim illud quod non producitur sed quasi producitur esset realiter distinctum a producente esset vere productum. igitur quod modo sine productione insit tamen virtute principij quod esset productiuum eius si posset distingui et pro tanto dicatur quasi productum non variat formaliter actum ab illo quo produceretur si esset producibile. ¶ Alia responsio esset de intellectu agente et possibili. sed modo transeo. quia non dixi adhuc cui intellectui conuenit producere noticiam vt principio partiali.

hoc dicetur infra. sed nunc de intellectu indistincte locutus sum. ¶ Ad tertium dico: q quando duo pncipia habēt modos oppositos pncipiandi quorum neuter importat aliquam imperfectionem. neuter reducitur ad alterum vt ad prius natura. licet posset ibi esse aliqua prioritas quasi originis. nunc autem neutrū istorum principiorū includit aliquam imperfectionem non magis inquantū productiuum q inqntum operatiuum. nec ergo vnum ad alterū reducetur vt ad prius natura. nec ambo ad tertium ppter idem. quia neutrum est imperfectum. et etiam quia illud tertium esset pncipiū fm rationem alterius istorum. quia inter ista non est medium in principiādo. et ita si ambo reducerentur ad tertium: vnum reduceretur ad aliud: et idem ad seipsum. ¶ Contra ista instatur. et primo sic intelligentia est in patre sub propria ratōne intelligentie. et propria perfectio intelligentie/ vt intelligentia/ ē verbum. ergo verbum est intelligentia patris vt patris est quod est negatum. ¶ Preterea. Augustinus. 15°. de trini. ca°. 13. vel. 37. verbum est visio de visione. ergo actualis noticia est ratio gignendi verbum. ¶ Preterea non videtur differentia inter memoriam et intelligentiā in patre. ergo non videtur aliud esse improbare patrem vt intelligentiam esse principium verbi. et patrem vt memoriam. idem igitur approbas et improbas. ¶ Quarta instātia est quare pater isto actū producit noticiam genitam: et non illo non videtur ratio. cum vterqꝫ sit actus secundus. et principietur virtute eiusdem actus primi ¶ Ad primum dico q pater formaliter est memoria intelligentia et voluntas. Augustinus. 12. de trini. ca°. 7°. siue. 15°. de paruis. in illa trinitate quis audeat dicere patrem nec seipsum nec filium: nec spiritumsāctum intelligere nisi per filium vel diligere nisi per spiritumsanctum. per se autē meminisse tantūmō vl filiū vl. s. s. sed qs h in illa trinitate vl opiari vl affirmare psumat. si. n. solus ibi filius itelligat vt itelligentia sit et sibi et patri et spiritussancti. ad illam absurditatem reditur q pr nō sit sapiens de se sed de filio hec ille. Intelligit igitur q pater formaliter est memoria sibi intelligentia sibi et voluntas sibi. et in hoc est dissimilitudo inter personas et partes imaginis i nobis fm ipsum. ¶ cum igitur dicitur pprius actus intelligentie est verbum. nego: immo ð ratione verbi est q sit noticia genita ¶ cum dicis. sufficit q sit noticia declaratiua. nego intelligendo per declaratiuū relationem rationis vt est intelligibilis ad intellectum. talis enim relatio est noticie ðclaratiue actualis patris: qua pater formaliter intelligit ad noticiam habitualem patris vt est memoria. ita q obiectum pñs intellectui patris declaratur eq perfecte per noticiam actualem patris. sicut per noticiam actualem que est filii et tamen noticia actualis patris non est verbum. quia nihil potest esse formalit in patre nisi non genitum. ¶ Cum vero dicitur scđo q est noticia de noticia. Rº q ipsemet Augustl. exponit se. 15°. de trini. c. 2. vl. 28. simillia ē visio cogitatōnis visioni scie. et eodē. c. 12. siue. 32. de puis. tūc. n. ē vbū simillimū rei note ð q̄ gignitur et imago eius qñ de visione scie visio cogitatōis exorit. iste ↄstructōes sūt itrāsitiue. nā sic visio cogitatōis nihil aliō ē q̄ cogitatio. ita visio scientie nihil aliō ē q̄ scia. Idē est igr dicere de visione scie nasci visionē cogitatōis qō de scia nasci cogitatōē. scia aūt est forma hitualis pficiēs memoriā fm eundē. 15. de tri. c. 15 siue. 38. vbi dič. si pōt esse in aia scia sepitna. sempiterna nō pōt eē eiusdem scie cogitatō. illud sempitnū fm eū ptiēt ad memoriā nō sempiternū ad intelligētiā nihil igr aliud vlt dicē visionē ð visione noticiam de noticia nisi actum 2m q̄ est visio vl cogitatō in intelligētia nasci de

actu primo qui est in memoria que ē visio habitualis vel scia fm eū. ¶ Ad 3^am instantiā cū dicit de differētia memorie & intelligētie. dico q illi aduersarij non ponūt differentiā realē inter intellectū & voluntatē pris. & tn̄ habent cōcedere tantā differentiā q alterū pōt eē pn̄^m elicitiuū alicui⁹ pductōnis cui⁹ alterū non pt esse pn̄^m elicitiuū formale. filius enim pducit formalr p modū volūtatis. igit licet nō differant realiter memoria & intelligentia pris. est tn̄ tanta differētia inter illa q alterū posset poni pn̄^m eliciti^m alicui⁹ pductionis cui⁹ reliquū non ponat pn̄^m elicitiuū formale. talis differentia patet fm Aug^m. 15. de tri. c. 8. & vbi pus. talis est eni q si pater eēt memorialiter noscens nō aūt intelligēs nō eēt pfectus. fm phm. 12. me^ce. nō obstante illa identitate memorie ad intelligentiā siue recordatōis ad intellectionē. ¶ Ad. 4^am instantiā dico q h est imediata ptingēs calor calefacit. & ista imediata necia. calor est calefactiu⁹. qr inter extrema neutrius istorū inuenit aliqd mediū. ita dico q ista est per se opatio inquātū opatio est nō pductiua. qr opatōnes sunt fines & pfectōnes opantis. pductio autē ut pductio est nō est pfectio pducentis sed habētis eē pductū extra essentiā pducentis vel saltē nō includit formalr in psona pducētis. ¶ Quare igit actus 2⁹ q̄ pater intelligit vel opatur formalr non pducit. R° qr illud intelligē ex rōne sua est opari patris & nō est pducē. pductōne aūt siue dictōne pducit. sic aliqd calefactōne calefacit formalr cui⁹ nō ē alia cā por. Qd aūt dicis idē esse pn̄^m istorū duorū actuū. nō altercādo mō de intellectu agēte & possibili pōt pcedi q ex plenitudine pfectionis pōt competē alicui q opetur & pducat aliqd aliud a se. magi tn̄ hoc patebit qn̄ dicet q dicere non est aliquis actus intelligēdi formalr. est tn̄ aliquis act⁹ intellectus. nullus aūt act⁹ intelligendi formalr est pductiuus. sed aliquis alius actus formalr nāliter pcedens vel subsequēs potest esse pductiu⁹ qualis est actus dicendi.

Ad primū argumētum pncipale dico q Auerroys in pmēto. 46°. 8°. phy. cui⁹ textus incipit. vtrū autē vnūquodqz. non loquit expsse nisi d homie. & quo ad hoc ptradicit Auic. sicut ipe dicit ibidē. imposuit aūt Auic. q posuerit q hō potuerit generari equiuoce. & tunc pclusio Auerro. vera ē. nihil enim generabile vniuoce potest generari equiuoce nisi sit ita imperfectum q cā equoca siue vniuoca sufficiat ad gnātionē eius. & ideo impfecta entia pn̄t generari equiuoce & vniuoce. perfecta autem non. tamē rōnes Auerro. videntur concludere nō tantū de homie sed de q̄cūqz specie nāliter generabiliū. & si hoc intendat pclusio eius est falsa & ratōnes nō concludūt. ¶ Qd pclusio sua sit falsa. patet per Aug^m. 3. de tri. c. 7. vel. 10. & rō Aug. ibidē est. qr generatū per putrefactionē ppagat alia. ppagātia aūt sunt vniuoca generatis a se. g ppagata & generata per putrefactionē sūt vniuoca. quod si negat Auerro. assumptū de apibus & aialibus, nō potest negare d plantis. quia equiuoce genite hoc est nō ex semine postea pducūt vniuoce semē ex quo generant plante alie eiusdē spēi. ¶ Contradicit etiā ei Aug⁹. in epla ad deo grās. & Ambro. de incarnatōe verbi in fi. ¶ Sed & ipe met pdicit sibiipi in alijs locis de hac pclusione. naz de generatione accidentiū equiuoca patet p ipsum d ce. & mun. pmēto. 42. vbi pcedit q in accidētibus nō semp est generatio ab vniuoco. & ponit exemplū de calore. patet eni q calor generatur equiuoce ex motu & concursu radiorū. & etiā a calore vniuoce. ¶ In substantijs etiā patet. qr ignis generat equiuoce & vniuoce. q equoce patet. 3°. d ce. & mun. & Auerro. cōmento. 56. exitus ignis a lapide non est

de ca°. translationis sed de ca° alteratio
nis. hoc est nō generat̄ per lationem sed
per alteratione. generatur etiaȝ ꝑ motū
localem. ex. 12°. metha. ꝯmento. 18. ⁊ p̊°
methauroꝝ de generatione impssionū
ignitarum. ¶ Item patet de aialibus ꝙ
multa generatur equiuoce. 12°. metha°.
ꝯmento. 18. vespe videntur fieri de corp
ibus equoꝝ mortuorum ⁊ apes de cor'
poribus vaccarum. ¶ Q aūt omia pre
dicta generata equiuoce sint eiusdeȝ spe'
ciei cum generatis vniuoce. ꝓbatur. qr
habent opationes easdem ⁊ circa eadeȝ
obiecta. ⁊ ab eisdem ꝯseruantur ⁊ ab eis
dem corrumpuntur. eosdem habēt mo'
tus siue quantū ad sursum siue quantū
ad deorsum siue quantū ad motum ꝓ'
gressiuum. ⁊ eadem organa motus pro
gressiui. ex vnitate autē motus cōcludit
Aristo. pmo d̊ celo ⁊ mundo vnitatem
nature. ⁊ ꝯmētator ibidem ꝯmento. 8°.
motus vnus nō ꝓuenit nisi ex vnitate
nature. habēt etiam hec ⁊ illa membra
eiusdem speciei. ⁊ mēbra leonis nō diffe
runt a mēbris cerui nisi quia anima ab
aia. pmo de anima. ⁊ generaliter quecū
ꝗ media possunt concludere vnitatem
specificam siue sumptam ex actibus siue
sumptā ex operibus ꝯcludit ꝓpositum
de vniuocatōne generatorum sic ⁊ sic.
¶ Contradicit etiam sibi magr̄ suus. 7°.
metha°. vbi vult: ꝙ sicut aliqua eadem
fiūt ab arte ⁊ a casu quando pncipium
est simile in materia illi quod esset prin'
cipium motus factōnis si idem fieret ab
arte. ita vult ꝙ quedam naturalia fiunt
a natura ⁊ a casu ⁊ quedam non. ⁊ ibid̊
Auerro. ⁊ incipit tex. ergo sicut dictum
est. vult ibi. ꝙ illa possūt generari sine se
mine equiuoce in quoꝝ materia potest
induci virtute celesti aliqua virtus silis
virtuti seminis in ꝓpagatis. patȝ igitur
multipliciter oppositū ꝯclusionis Auer
ro. si generalit' ⁊ vniuersaliter intelliga'
tur. ¶ Ratōnes etiam sue nō concludūt.
¶ Ad primum Rndeo. ꝙ materia fm

phm pmo phy. ⁊. 5°. metha°. est ex qua
fit res cum insit. additur cuȝ insit ad dif
ferentiam oppositi ex quo transmutato
⁊ corrupto fit res non autē inest rei fa'
cte. si ergo accipit ꝙ forma eiusdem ra'
tionis est materie eiusdem ratōnis ꝓprie
loquendo de materia que est pars rei in
existens. ꝯcedo. sed si accipiat materiam
ꝓ opposito ex quo corrupto generatur
oppositum. nego. ignis. n. eiusdem spēi
generatur siue ex terra corrupta siue ex
aere corrupto. in ꝓpagatis autem ⁊ pu'
trefactis est materia eiusdem ratōnis p'
mo modo sed non scđo modo. ¶ Ad
2m dico: ꝙ non dicitur aliquid fieri raro
vel vt in pluribus quia ipsum in se con'
tingat frequenter vel raro. frequentius
enim lapis cadēs frangit caput q̄ꝫ luna
eclipsetur. sed ista differentia debet intel
ligi per compationem alicuius ad suam
causam. ⁊ dicitur ille effectus eueniens
in maiore parte que habet causam det'
minatam ad suum euētū que vt i pluri
bus ꝓducit effectum. Raro dicitur eue'
nire quando non habet certam causam
determinatam ad suum euentum sȝ tan
tum ꝓuenit ex aliqua causa ordinata ad
alium effectum. impedita tamen ab illo
effectu ad quem ordinatur. ⁊ tamen ex
tali impeditione ꝓuenit istud raro acci'
pitur etiam raro vel vt in pluribus ꝓut
disiungit inter opposita contradictorie.
non ꝓut inter disperata disiūgit. ¶ Cum
igitur arguitur generabile hoc si genera
tur equiuoce vel non ex semine aut igit̄
ex necessitate aut vt in pluribus vl' raro
ex necessitate. concedo ꝙ nō. aut in ma'
iori parte vel raro. ꝯcedo ꝙ in maiori ꝑ
te compando ad causam determinataȝ
⁊ etiam vt est disiunctio inter ꝯtradicto
ria compando scȝ effectum equiuocum
ad causam equiuocam sꝫ disiunctōe ad
contradictoria. licet rarius eueniat h̄ ꝙ
generet̄ non ex semine q̄ꝫ ꝙ generet̄ ex se'
mine vt vȝ compantur inuicem duo dis'
perata. ¶ Q autez pmo modo eueniat

vt in pluribus probatur. ita enim per se est sol causa ordinata ad generandum non ex semine sicut propagans est causa ordinata ad generandum illud ex semine. Si instatur hic quod si 2° modo raro evenit ergo a casu non sequitur. et tamen ita arguit vlterius de casualitate, put casualia illa que eveniunt tantum ex causa alterius effectus impedita. et ideo vt dicit casualia sunt monstruosa et non perfecta in aliqua specie. quia proprie loquendo casualia non eveniunt ab aliqua causa ordinata. sed causa ordinata ad productionem alterius impedita producit casuale. Cum arguitur 3° de motu et termino. Respondeo. quod ista propositio motuum differentium specie sunt termini specie differentes non est imediate sed dependet ex aliis duabus. prima est motuum differentium specie sunt fluxus differentes specie vel forme secundum quas sunt fluxus differunt specie. secunda est forma fluens vel forma secundum quam est fuxus est eiusdem rationis cum forma terminante. vbi autem altera istarum duarum est falsa propositio assumpta est falsa. ita est in proposito quod forma inducta per productionem cuiusmodi est essentia non est eiusdem rationis cum forma que est fluens vel secundum quam est fluxus cuiusmodi est productio. Quod autem sit falsa quando alterum illorum est falsum. patet. quia idem vbi potest acquiri per motum circularem et rectum qui etiam motus sunt alterius speciei et incomparabiles secundum philosophum 7°. phycorum. hoc autem est. quia forma que est terminus fluxus non habet distinctinonem specificam sic illa forma que est fluens vel secundum quam est fluxus. Qualitercunque sit de exemplo forsan oportet ibi exponere philosophum et tenere: quod vbi fluens secundum circulum et lineam rectam sint eiusdem rationis inquantum vbi fluens. licet rectum et circulare que accidunt linee seu magnitudini super quam moventur non sint eiusdem rationis. et ideo quo ad illa sit incompabilitas. non autem quo ad vbi et vbi fluens per se. et ideo nec quo ad motus per se saltem illud ad quod hoc exemplum adducitur: verum est quod forma fluente existente alterius rationis a forma terminante non oportet ex distinctione motuum distinctionem concludere terminorum. in proposito productio est alterius rationis ab essentia terminante vt a termino formali accepto per eam. quia productio est relatio essentia autem ad se. et ideo pluralitas productionum non concludit distinctionem formalem terminiparum. Sed adhuc videtur remanere difficultas istorum argumentorum. Auer. licet enim eadem natura possit communicare vniuoce et equiuoce non tamen ab aliquo eiusdem speciei: sed ab indiuiduo vnius speciei tantum vniuoce communicatur. equiuoce autem a causa superiore. natura autem diuina non communicatur ab aliqua causa superiore. sed tantum ab aliquo in eadem natura ergo videtur quod natura illa non habeat communicationem nisi vnius rationis. Respondeo. natura creata non potest se communicare nisi communicatione vnius rationis a supposito illius nature. et ratio est: quia effectus non excedit causam. effectus autem communicatus tali supposito est natura ergo oportet quod principium communicandi sit natura. quia nihil perfectius ipsa natura est in tali supposito communicante: nec aliquid eque perfectum nature. natura autem est principium communicatiuum vnius rationis ergo supposito agenti virtute nature competit communicatio tantum vnius rationis. Oppositum est in proposito. quia suppositum istius nature potest habere principia alterius rationis in producendo quorum vtrunque sit eque perfectum cum natura. et ideo vtrunque potest esse principium communicandi naturam. et ita hic potest esse duplex communicatio ab illis suppositis que sunt huius nature Ulterior ratio eius quod supponitur hic de duplici principio communicandi naturam in diuinis. non autem in creaturis potest esse

talis. licet in nobis sit duplex pncipium operatiū voluntas ⁊ intellectus ⁊ ambo sint perfecta ⁊ possint habē pfectas opa tiones sibi adequatas in ratōne operatō nis. non tamē habent opationes adeq̄tas sibi inesse. hoc est licet per intellectū nostrum possumus habere intellectōnē ita perfectam sicut aliqua potest nature nostre competere. non tamen intellectō ista erit perfectum ens vt natura. quia i tellectio adequata intellectui vt potētie vel obiecto in ratione opationis non est adequata intellectui vl' obiecto inesse. Intellectus igitur ⁊ volūtas in creatura ⁊ si sint pncipia ꝓducendi opationes ad equatas sibi in ratione opationis nō ta men inesse. ⁊ per ꝯsequens multomagis nec realiter adequatas nature cuius sūt intellectus ⁊ volūtas. ita potest argui ō quibuscūqȝ principiis ꝓductiuis in crea turis quoꝝ distinctio stat in eodem sup posito alicuius nature. in diuinis autē quia pncipium operatiū nō tantū equa tur nature in ratione pncipii operatiui: sed etiam in essendo. operatio etiā equa tur pncipio operatiuo ⁊ hoc in essendo. ⁊ p ꝯsequēs equat nature. similiter pnm productiuū equatur nature in essendo. ⁊ iō p ipsū pōt cōicari termi⁹ formalis ꝓ ductōis adeq̄t⁹ sibi ⁊ nāe in eēndo.

Ad argumenta q̄ ꝓbāt ꝙ n̄ sūt tm̄ i deo duo pnª ꝓductia. Cū p° arguit de nā ⁊ itellectu ꝙ sūt duo pnª ꝓductia disticta p phꝫ 2°. phy. R° ꝙ phs paꝝ lo cut⁹ ē de volūtate vt distiguit ꝯ itellēm sȝ cōiter i rōe pncipii acti ꝯiūxit itellēm. ad voluntatē. ⁊ ideo in 2° phycoꝝ. vbi distinguit ista pncipia actiua in naturā ⁊ intellectum nō debet intelligi vt intel lectus distinguitur cōtra volūtatem vt patebit statim. sic enim cōcurrit cū volū tate ꝯstituēdo idem pncipiū respectu ar tificialiū. hoc patebit respondendo ad i stantiam phi de. 9°. methaᶜ. ad quā di co ꝙ intellectus compatur ad suam na turam ⁊ ad suam ꝓpriam operatōnem cuius est pncipium elicitiuum ⁊ produ ctiuum aliquo modo. ⁊ comparatur ad opationes aliarum potentiaꝝ respectu quaꝝ est potentia directiua vl' regulati ua. si pmo modo accipiatur dico : ꝙ est mere natura ⁊ in eliciendo ⁊ in ꝓducen do. quēcunqȝ. n. actum intelligendi pro ducit cum obiecto presente : ⁊ memoria mere naturaliter producit. ⁊ quamcūqȝ opationem operatur mere naturalit' op atur. volūtas autem respectu operatōis ꝓprie vt productiua habet oppositum modū ꝓducendi. ⁊ hoc satis apparet p phm. 9°. methaᶜ. c. 4°. vbi tractat quo modo potētia ratōnalis ⁊ irratōnalis re ducuntur ad actum. ⁊ arguit ꝙ potētia ratōnalis que ex se est ad opposita : non potest ex se exire in actum. tūc. n. simul exiret in opposita. quia simul est oppo sitorum. ⁊ ex hoc cōcludit ꝙ preter illā potentiam rationalem : oportet ponere aliam potentiam ratōnalem determina tiuā per quā determinet ⁊ illa detmiata pōt exire in actū. ⁊ ex h° sequit ꝙ inte⁹ si ē oppositoꝝ sic ē oppositoꝝ p modū nāe ꝙ q̄tū est ō se necario ē oppositoꝝ : nec pōt se detiare ad alteꝝ illoꝝ. sȝ req̄rit al teꝝ detminās qō libē pōt exire i alteꝝ op positoꝝ. h° ē appetit⁹ sȝ cundē vl' ꝓ here sis. Exᵐ sol hȝ vtutē ꝓducēdi opposita s. liq̄factionē ⁊ coagulatōēȝ. vñ si essent duo passa approximata q̄ꝝ alteꝝ eēt liq̄ factibile ⁊ alteꝝ coagulabile sol ō necita te nāe hr̄et elicē illos duos act⁹ in ill'. ⁊ si idē eēt approximatū qō sil' natū eēt recipe oppoita ista. sol ō necitate sil' ꝓduceret oppoita vl' neuᵐ. ē ĝ pō solis mere nālis lȝ oppoitoꝝ qz ē illoꝝ mere ex se ita ꝙ n̄ pōt detmiare se ad alteꝝ tm̄. tlis potēª ē inte⁹ vt inte⁹ ē pcise respcū oppoitoꝝ in tellcōꝝ. ⁊ n̄ ē ibi aliq̄ detmiatō ad alteꝝ tm̄ illoꝝ nō ad reliquū nisi quaten⁹ vo lūtas concurrit. phs aūt cōit' loquit de i tellcū sȝ ꝙ cū volūtate ꝯstituit vnū pnᵐ respectu artificialiū. ⁊ non vt est nāliter

eliciti(us) sue operationis. ꝛ ideo est ꝙ aliquando contra naturam distinguit intellectum: aliquando artem: aliquando ꝑpositum idem intelligens per omnia.

Cum vltimo dicitur de volūtate. ꝙ est principium respectu creaturarum dico ꝙ per prius naturaliter volūtas dei est principium productiuū alicuius producti sibi adequati ꝗ̄ sit ꝓductiuuz nō adequati. adequatum infito est infinitū ꝛ ita creatura est secundarium volitum ꝛ productum a voluntate dei.

Ad secundā questionem

:cum queritur de trinitate personarum in diuinis. R° ꝙ sunt tantū tres ꝑsone in essentia diuina. ¶ Qd̄ probatur sic. sunt tantū due ꝓducte. ꝛ tantuz vna improducta. g° tantū tres sūt persone. ¶ Circa p̄mā ꝓbo p̄mo ꝙ sint due ꝓducte. 2° ꝙ non plures. ¶ Ad ꝓbandum ꝙ sunt due persone ꝓducte. p̄mo probo ꝙ est aliqua ꝑsona ꝓducta actu intellectus. ꝛ hoc sic. intellectus vt est perfecta memoria. i. habens obiectum actu intelligibile sibi presens per aliquē actū sui ē productiuus termini adequati. s. infiniti ex p̄cedenti questione. nihil autem seipsum ꝓducit p̄mo de tri. g° ꝙ ꝓducitur actu intellectus aliquo modo distinguitur a ꝓducente. essentialiter non distinguitur. quia essentia diuina ꝛ quecunqꝫ essentialis perfectio intrinseca sibi est indistinguibilis. ex. q. de vnitate dei. igit̄ distinguit̄ personaliter ꝓductum a producente. ergo est aliqua persona producta actu intellectus. ¶ Consimilit̄ arguit̄ d̄ ꝓducto actu voluntatis. ¶ Qꝛ aūt persona producta actu isto ꝛ illo sit alia ꝛ alia. probo. quia non potest eadē ꝑsona ꝓduci duabus productōnibus totalib(us) sufficientibus. hec autē productio alia ē ab illa. ex qōne p̄cedenti. g° hac ꝛ illa nō producitur eadē persona sed due. ꝓbō maioris. si idē produceret duab(us) productionibus totalibus: vtraqꝫ accipet esse sufficienter. sed si sufficienter accipet esse a producēte hac productōne. habēt suū esse perfecte nulla alia productione posita. igitur non potest accipere esse ꝑ aliā ꝓductionē. quia tunc nō esset sine illa.

¶ Ulterius ꝙ nō possunt esse plures ꝑsone ꝓducte ꝗ̄ iste due. ꝓbo sic. nō p̄nt esse plures productōnes intra (quod aliqualiter suadebatur in qōne p̄cedenti sed differatur vsqꝫ ad distinctōnez. 7^am^ finaliter declarandū) hoc igitur sit certū nunc ꝙ tantū sunt due ꝓductōnes itra: nulla autem istarū potest terminari nisi ad vnam personā. quia persona producta est terminus adequatus illi ꝓductioni. g° ꝛc̄. ¶ Nunc restat probare ꝙ vna tantū sit nō ꝓducta. vbi dicit vnus doctor ꝙ illud ostenditur sicut ostenditur vnitas dei. hoc etiā ꝓbat per Hylla^m^. c. de synodo. vbi vult ꝙ qui dicit duos innascibiles confitetur duos deos. ¶ P. arguit sic. plura supposita absoluta nō possunt esse in hac natura. quia natura non est in pluribus suppositis absolutis sine diuisione nature. erunt igit̄ pl'a supposita relatiua. aut igitur relatione mutua inter se. aut ad alia. sed si plura cēnt supposita nō producta nō distinguerentur relatiue ad alia supposita. quia non relatione ad alia supposita ꝓducentia. quia nulla sunt ex hypothesi. nec ad ꝓducta. quia ad illa haberent relationem eandez. sicut modo pater ꝛ filius habēt eandem relationem spiratōis actiue ad spiritum sanctum. ergo relatione iter se distinguerentur. ꝛ hoc relatiōe originis quod est propositum. ¶ Contra. iste ꝓbationes nō videntur sufficientes. p̄ma non. quia vnitas dei probatur ex hoc ꝙ diuina infinitas nō diuiditur in plures essentias. non autem ita manifestum est ꝙ ratio ingeniti vel innascibilis non sit in pl'ibus suppositis. tū qꝛ rō inascibilis nō dicit aliq̄ꝙ perfectionē simpl'r ex qua perfectione simpliciter possit ꝯcludi vnitas innascibilis. sicut ex perfectione infi-

nita concluditur vnitas diuine essentie. ¶ Similiter auctoritas Hyllarij quam adducit dicit q ita est. non tamen probat esse ita. ¶ Cu accipit in ratione sua q plures persone absolute non possunt eē in eadem natura. qualiter est hoc noti' cōclusione. qui enim poneret plures personas ingenitas non diceret eas formalit constitui aliquibus relationibus. g accipere cōtra eum q non possunt esse plures persone absolute videtur non accipere manifestius conclusione. ¶ Cu3 vltra dicitur q non distinguuntur relationibus inter se. quia hoc non esset nisi p relationes originis. hanc consequentiam oportet probare. concesso enim illo q n̄ sit distinctio nisi per relationes originis cito haberetur propositum. ¶ Aliter p suadeo conclusionem intentam sic. quicquid potest esse in pluribus suppositis ⁊ n̄ determinat ad certū nūez suppositoꝝ p aliud a se q̄tū est de se p̄t eē in infinitis. et si est nece esse est in infinitis. q2 quicquid potest ibi esse est. sed ingenitū si potest esse in pluribus suppositis non determinatur ab aliquo in quot supppositis sit (quia determinari ab alio ad eē in supposito vel in suppositis est contra rationem ingeniti) igitur de ratione sua potest esse in infinitis. ⁊ si potest esse est. quia esse ingenitum est ex se necesse esse. consequens est impossibile. ergo illō ex quo sequitur. ¶ 2° sic. nunquā pluralitas ponēda est sine necessitate. nulla autem necessitas nec ad se nec ad extra cogit plures esse innascibiles. ergo est tantum vnus. ¶ 3° quia essentia vna actu existens nō videtur ex se immediate habere plures modos essendi. oppositum sequitur si plura essent supposita ingenita. non autem sequitur modo. q2 eēntia diuina non habet plures modos essendi immediate sine productione. sed tantum vnum modum essendi sine productione. ⁊ alios duos mediantibus p ductionibus.

Ad argumenta principalia.

Ad primu3 cum arguitur eque nobiles sunt. ergo tot. fallacia est figure dictionis commutando quale in quot. Et ratio defectus consequentie est ista. non enim est propter nobilitatem vel ignobilitatem relationis vel rationis p̄ncipij vel principiati q multiplicetur vel non multiplicetur. sed de ratione principij est vnitas licet in principiatis possit esse pluralitas. quia semper est reductio pluralitatis ad vnitatem. ⁊ ideo stante equali nobilitate potest esse multiplicatio vel distinctio in relationibus productorum licet non in relationibus producentium a se. ¶ Alia est responsio quia licet ibi quelibet relatio vnius rationis sit de se. hec tamen a pluribus relatōnibus productiui pōt forsan abstrahi vnū commune puta productiuū. ⁊ ita a pluribus relationibus producti potest abstrahi vnum commune. puta productū ⁊ si igitur est vna relatio in communi si est cōmune abstrahibile que dicit in cōmuni relatio persone producentis. sunt tamen due relationes producentis sic et sic. sicut due correspondentes eis producti sic ⁊ sic. ¶ Ad 2am rationem cōcedo q relationibus ex parte producentium vel productiui corrispondēt relationes ex parte productorum ⁊ tot. sed non sequit si relationes producti distinguunt ergo ⁊ relationes producentis. cuius ratio assignatur. quia relatōnes producti possunt distingui propter distinctas rationes producendi que sunt in producēte. licet sit idem suppositum ꝑducens. sicut productio artificialis ⁊ naturalis distinguūtur per principia productiua p artem ⁊ naturam. licet ista concurrant in eodem supposito. relationes aute3 p ducti non possunt ita concurrere in eodem supposito ⁊ vna persona. sed sunt distincte personaliter. quia productum est per se subsistēs ⁊ suppositū. ¶ Alia

ratio patet ex superiori questione. quia non potest idem produci duabus ꝓductionibus totalibus. licet idem possit ꝓducere duabus relationibus totalibus. et ideo relationes producti non plurificantur in eodem licet rationes producētis possint plurificari. ¶ Ad 3m potentia finita non potest habere simul duos terminos adequatos in produci. lꝫ possit habere vnum in ꝓduci. ⁊ alium in producto esse. potentia autem infinita habet terminum suum intra se semper in produci. ⁊ iste est adequatus. ⁊ iō nō potest habere plures terminos.

Ad primā questio

nem dico ꝙ simul stant vnitas essentie: ⁊ pluralitas personarum. quod apparꝫ ex solutōne questionis precedētis. quia simul est ibi pluralitas cum ista vnitate ¶ Ad hoc autem aliqualr̄ declarāduꝫ notandū est. ꝙ sicut repugnantia repugnant ex suis ꝓprijs rōnibus: ita nō repugnantia siue compossibilitas est ex ꝓprijs rationibus compossibiliū. Ad vidindividuum aūt istam compossibilitatē vidēda est rō extremoꝝ. s. nature ⁊ suppositi vbi notandū ꝙ natura non se habet ad suppositū sicut vniuersale ad singulare quia in accidētibus inuenit̄ singularitas sine ratione suppositi. in x̄p̄o etiam nr̄a nā athoma assūpta ē a v̄bo ꝫm Dam̄. nō tamē suppositū nostre nature. neqꝫ se habet nā ad suppositū sic̄ quo ad qȯ nam cuiuīqꝫ quo corr̄ndet ꝓpriū quod vel quis. ⁊ ita sic̄ nā est q̊ ita hꝫ ꝓprium qȯ vel q̇s. qȯ nō ꝯhit̄ ad suppositū. ⁊ sicut suppositū est qȯ vel q̇s ita habꝫ suū quo ꝓprium q̊ subsistit. ⁊ tamē suppositū cōcomitanter de necessitate est singulare. ⁊ etiā nō pōt esse quo respectu alterius. quia est subsistens nō potēs eē act⁹ alicuius subsistētis. ꝯsistit ergo ratō suppositi in duplici incōicabilitate vbi sciēdum ꝙ cōmunicabile dicit̄ aliq̄d vl̄ per idemptitatē ita ꝙ illō cui cōmunicat̄ sit ip̄m. vel per informationē ita ꝙ illō cui cōmunicat̄ sit ip̄o nō ip̄m. ṗmo mō vl̄e cōmunicat̄ singulari. ⁊ 2°. forma nature. natura igit̄ quecūqꝫ ⁊ q̄ptum est ex se ⁊ de ratōne nature est cōicabilis vtroqꝫ mō. vꝫ pluribus suppositis quoꝝ quodlibet sit ip̄m ⁊ etiaꝫ vt quo tanq̄ forma qua singulare vl̄ suppositū sit ens q̇dditatiue vel habens naturā. Suppositum autē est incōmunicabile duplici incommunicabilitate sibi opposita. ¶ Ex his declarat̄ ꝓpositū. et ṗmo sic. nā quecunqꝫ est cōmunicabilis pluribus vel ꝑ idētitatem. igit̄ natura diuina est cōicabilis. hoc etiā patet ex questione p̄posita. nō est autem diuisibilis ex qōne de vnitate dei. igitur cōicabilis sine diuisione. ¶ Hoc etiam arguit̄ sic. natura diuina ⁊ q̇cq̇d inest nature vt natura est: est ꝑfectio simpliciter. omnis ꝑfectō simplr̄ est cōicabilis pluribus. g̊ ⁊c̄. minorē ꝓbo. ꝑfectio simplr̄ est que melius est ip̄m esse q̄ꝫ nō ip̄m. Ans. mono. c. 15. quod sic intelligitur. ꝙ perfectio simplr̄ est melius q̊cunqꝫ sibi incōpossibili in quolibet supposito absolute cōsiderato. hoc est nō determinando in qua nā sit illud subsistens. Sed si nā diuina determiaret se ad subsistētiā incōmunicabilē ip̄a in nullo eēt melior quocunqꝫ sibi incōpossibili nisi in illa subsistentia ad quam se determiaret. quia cuilibet alij subsistentie esset incōpossibilis. igit̄ nō esset ꝑfectio simplr̄. ¶ Hoc etiam arguit̄ ex parte rōnis suppositi. q̄ꝛ enī suppositū de rōne sui est incōmunicabile simplr̄. ⁊ ideo rō suppositi nō est perfectō simplr̄ modo predicto non oportet illam rōnem includere q̄m libet ratōnē entis per idemptitatē: ⁊ ita potest stare alia ratio distincta suppositi. Si autē possunt stare due ratōnes distincte suppositi. igitur ⁊ duo supposita distincta. etiam sine diuisione nature. g̊ ⁊c̄. ¶ Hoc quarto declarat̄ ex infinitate que est conditio nature. ⁊ hoc sic. forma que est aliquo modo illimitata in ꝑ

ficiēdo materiā sine sui distinctōne ⁊ ex
tensiōe qualicūq₃ pōt pficē plures ptes
materie. exemplū ania intellectiua q̄ nō
est limitata ad perficiendū hanc partez
corporis organici sine sui diuisione ⁊ ex
tensione qualicūq₃ vel per se vel p accn̄s
pōt pficere aliā partem corpis organici
ista eni ꝓprietas v₃ ꝙ forma nō disting
uatur. ⁊ tamē pficiat plures ptes corpis
vel materie nō cōpetit anie rōne impfec
tōnis. q₂ ipa ponitur forma pfectissima
inter omēs formas nāles. omēs aūt alie
impfectiores carēt isto gradu in pficien-
do. omēs eni limitant ad pficiendū nec p
ficiūt plures ptes mãe sine extensione p
accn̄s. ex h° arguo sic. si talis vnitas sit
cū plalitate ⁊ nō ex impfectōe illi' qd ē
vnū. igit subtracto omi eo qd est impfe-
ctiōis ex vtraq₃ pte pōt stare pfecta vni
tas cū pluralitate. sed ꝙ aia pficiat mãz
hoc est impfectōnis in ea. ꝙ etiā illa pla
pfecta sint ptes eiusdē totius hoc etiā est
impfectōis. Si igit tollat ab ania hoc
qd est pficere materiā. ⁊ a pluribus illis
distinctis hoc qd est esse ptes vni' toti'.
remanebit forma hn̄s pfectā vnitatem.
sed nō informās mãz sed dans totale eē
⁊ hoc pluribus distinctis q̄ nō erūt ptes
vnius totius sed erūt p se subsistentes. ⁊
tūc erit vna nā dās totale esse pluribus
suppositis distinctis. g̊ eēntia diuina que
est penit' illimitata a qua aufert q̄cq̄d ē
impfectionis potest dare totale esse plu
ribus suppositis distinctis.

Sed hic restat ulte

rior difficultas. non eni videt intelligibi
le ꝙ eēntia nō plurificet ⁊ supposita sint
plura: nisi aliqua distinctio ponat inter
rōnem eēntie ⁊ rōnez suppositi. ⁊ iō ad
saluandū istā compossibilitatē p̄dictaz
oportet videre de illa distinctōne. ¶ Et
dico sine assertōe ⁊ p̄iudicio snie melio-
ris ꝙ rō q̄ formalr suppositū ē incōmu-
nicabile. ⁊ rō eēntie vt essentia. hn̄t aliq̄
distinctionē p̄cedentē oēz actū intellect'
creati ⁊ increati. ¶ Et probo sic. p̄mū
suppositū h₃ realit entitatē cōicabilem.
alioq̄n nō posset eā cōmunicare. h₃ etiā
realiter entitatē incōicabilē. alioq̄n non
eēt positiue ⁊ in entitate reali suppositū.
Et intelligo sic realiter ꝙ nullo mō p ac
tū intellectus ꝯsiderātis. imo ꝙ talis en
titas eēt ibi si nullus intellectus ꝯsidera-
ret. ⁊ sic esse ibi si null' intellect' ꝯsidera
ret dico eē ante oēm actū intellect'. ¶ est
aūt aliqua entitas an̄ oēm actū itellect'
ita ꝙ nō p actū intellect' cōicabilis. ⁊ ali
q̄ entitas sic de se incōicabilis ita ꝙ sibi
ꝯdicat cōicari nisi an̄ actū itellect' hoc ē
ꝙ nō p̄cise p itelligē sit aliq̄ distinctō int
hāc entitatē ⁊ illā. g̊ ⁊c. ¶ Si dicas ꝙ an̄
omnē actū itellect' p̄is nō est aliqua di-
stinctio. sed est entitas oīo vni' ⁊ eiusdē
rōnis. ¶ Contra. igit entitatē istā vnius ra
tōis totā cōicat pater. ⁊ ita nullā entita-
tem positiuā in se h₃ pater quā non cō-
municat filio. ergo cōmunicat ei pater-
nitatē sicut essentiā. ¶ 2° arguit sic. distin
ctio vna in intellectu est penes diuersuz
modū concipiendi idem obiectum for-
male. ⁊ hoc siue concipiendo grāmatice
vt hō ⁊ hois: siue logice vt hō ⁊ huma
nitas. Alia maior distictio ē in itellectu
concipiendo duobus actibus duo obie-
cta formalia. ⁊ hoc siue illis corn̄deant
diuerse res vt intelligēdo hominē ⁊ asi-
num ⁊ siue sit vna res extra vt intelligē
do colorē ⁊ disgregationē. Ex h° arguo
sic. pater intelligens se in illo primo sig̊
originis aut intelligit eēntiam ⁊ a. ꝓprie
tatez vt diuersa obiecta formalia aut p̄-
cise vt idem obiectū sub alio ⁊ alio mō
cōcipiendi. 2°° non. q₂ tūc nō eēt maior
differentia inter deū ⁊ relationē q̄ꝙ cōci-
piendo deū ⁊ deitatē. ⁊ ita non concipēt
a. ꝓprietatē magis incōmunicabilem q̄ꝙ
deitatē incōmunicabilē. nam homo nō
est incōicabilis si hūanitas est cōicabilis
nec econuerso. ita in proposito. ¶ similiter
tunc nō magis esset intellectus patris in
essentia diuina beatus q̄ꝙ in. a. que dicit

ꝓprietas patris. nec magis in.a.ꝙ̃ in ꝓprietate filij. ⁊ ita in duobus obiectis vt in proprietatibus patris ⁊ filij p̊mo esset beatus. Et si detur p̊mus modus ꝙ pat̃nus intellectus habeat essentiam ⁊.a.tã quã duo obiecta formalia tunc arguo sic. intellectus ille nihil intelligit nisi intuitiue. quia vt patebit di.3ª.q.3ª.omis intellectio abstractiua ⁊ non intuitiua ẽ aliquo modo imperfecta. cognitio autẽ intuitiua est obiecti vt obiectum est pñs in existentia actuali ⁊ hoc in se vel in alio eminenter ꝯtinente totam entitateꝫ ipius. ergo que cognoscunt intuitiue vt obiecta formalia disticta: vel vnum eminenter ꝯtinetur in alio vel vtrunqꝫ ſm ꝓpriam existentiam terminat actuꝫ vt est eius. nihil aũt intrinsecũ persone diuine ꝓprie continetur in aliquo eminẽter. quia tũc esset ens per participatõneꝫ illius continentis. igitur quecunqꝫ intrinseca sunt diuersa obiecta formalia intuibilia ſm ꝓpriam exñtiam actualem terminant intuitõnem vt obiecta. ⁊ ita habent aliquã distinctionem ante actum itelligeudi. ¶ Si dicas ꝙ eẽntia de se facit vnum ꝯceptum de intellectu patris: sed circa illam potest intellectus patern⁹ facere diuersas rationes ⁊ precise 2° mõ distinguunt essentia ⁊.a. in intellectu paterno ⁊ non p̊mo modo. ¶ Contra. qcquid intellectus causat sine actõne obiecti circa obiectum precise hoc est virtute ꝓpria intellectus ⁊ hoc loquendo de obiecto vt habet esse cognitum in intellectu precise ⁊ de intellectu vt ꝯsiderans est/illud est precise relatio ratõnis: nunc autem illa ratio quã facit essentia de se. patet ꝙ est absoluta aliter nõ beatificarꝫ intellectum patris. ergo p̃ter istam ratõnem absolutam nulla est alia in re ante actum intellectus. alias haberetur ꝓpositum. nulla etiam est alia per te in intellectu patris nisi per actum intellectus negociantis ⁊ non per impressionem factã ab obiecto. quia non imprimit ꝑ te nisi vnum conceptum. ergo quelibet rõ alia a ratõne absolute essentie erit precise relatio ratõnis. ergo ꝓprietas patris que est incõmunicabilis erit relatio ratõnis: quod est inconueniens. ¶ 2° oportet videre qualis sit ista differentia que ponit̃ p̃cedere omnem actum intellectus. ¶ Dico ꝙ tam in rebus ꝙ̃ in intellectu differentia maior manifesta est. ⁊ ex illa frequenter ꝯcluditur differentia minor q̃ ẽ imanifesta. sicut ex differentia creaturarum ꝯcluditnr differentia ydearum in itellectu diuino sicut patet ꝑ Aug. 83.q̃stionum. q.46. in re autem manifesta ẽ distinctio rerum. ⁊ hoc duplex. suppositorum. s. ⁊ naturarum. in intellectu manifesta est differentia duplex modorum scꝫ concipiendi ⁊ obiectoꝝ formalium. ¶ Ex his concluditur differentia hic intenta que est manifesta. quia minima in suo ordine. i. inter om̃es que p̃cedũt intellectionem: ꝯcluditur aũt ex differẽtia reali sic. distinctio diuinoꝝ suppositoꝝ est realis. cum igitur nõ possit idem eodem formaliter conuenire realiter ⁊ differre realiter concluditur aliqua differẽtia essentie in qua supposita conueniũt ab illis rationibus quibus supposita distinguũtur. Similiter ex differentia obiectorum formalium quorum neutrum continetur in aliquo emineuter. ⁊ hoc i intellectu intuitiue considerante concluditur aliqua differentia ante actum intellectus eorum que cognoscuntur intuitiue. ¶ Sed nunquid hec distinctio dicetur realis. ¶ Rndeo non est ꝓprie real' actualis intelligendo sicut cõmuniter dicit̃ real' actual' illa q̃ est dr̃ia reꝝ ⁊ i actu qꝛ i vna pſõa nõ ẽ aliq̃ dr̃ia reꝝ ꝑꝑ simplicitatẽ dinã. ⁊ sic nõ ẽ real' actual' ita ñ est real' potẽtial'. qꝛ nl' est ibi i põ qḋ nõ ẽ i actu. põt aũt vocari dr̃ia rõis sic dicit doctor q̃dã nõ ꝙ rõ accipiat̃ ꝓ dr̃ia formata ab itellectu. sꝫ vt rõ accipit̃ ꝓ q̃ddidate rei ſꝫ ꝙ q̃dditas ẽ obm̃ inte⁹ vl' alio mõ põt vocari dr̃ia virtualis. quia illõ

quod habet talem distinctionem in se nõ habet rem ⁊ rem. sed est vna res habẽs virtualiter siue eminenter quasi duas realitates. quia vtriqz realitati vt est in illa re competit illud proprium quod inest tali realitati ac si ipsa esset res distincta. ita enim hec realitas distinguit et illa non distinguit: sicut si ista eẽt vna res ⁊ illa alia. ¶ Uel vt proprijssime dicat᷑ sicut possumus inuenire multos grad' in vnitate. in primo minima vnitas est vnitas aggregatõnis. in 2° gradu est vnitas ordinis que aliquid addit supra vnitatem aggregationis. in 3° est vnitas per accidens. vbi vltra ordinez est informatio licet accidentalis vnius ab altero eorum que sunt sic vnum. in 4° est vnitas per se compositi ex principijs essentialibus per se actu ⁊ per se potentia. in 5° est vnitas simplicitatis: que est vere idemptitas. quicquid enim est ibi est realiter idem cuilibet ⁊ non tantum est vnum illi vnitate vnionis. sicut in alijs modis. ita adhuc vltra omnes est idẽptitas formalis. voco autez idemptitatem formalem vbi illud quod dicitur sic idez includit illud cui sic est idem in rõne sua formali. ⁊ per consequens per se p̃mo mõ. in proposito autem essentia non includit in ratione sua formali proprietatem suppositi nec ecõuerso. ⁊ ideo potest cõcedi q̃ ante omnem actum intellectus ẽ realitas eẽntie que est communicabilis. ⁊ realitas suppositi qua suppositum est incommunicabile. ⁊ ante actum intellectus hec realitas formaliter non est illa vel non est eadem formaliter illi. sicut p̃us expositum est quid est formaliter eẽ idem. nunq̃ igitur debz concedi aliqua distinctio. sed melius est vti ista negatia hoc non est formaliter idem. q̃ hoc ẽ sic ⁊ sic distinctum. ¶ Sed nonne sequitur. a. ⁊ b. non sunt idem formaliter. ergo sunt formaliter distincta. ¶ R° q̃ non oportet sequi. quia formalitas in antecedẽte negatur. ⁊ in consequente affirmatur.

¶ Breuiter igitur dico omittendo illa verba de distinctõe rationis ⁊ de distinctione virtuali nõ quia sint male dicta. sed quia non oportet eis vti. dico q̃ in essentia diuina ante actum intellectus ẽ entitas a. ⁊ ẽ entitas b. ⁊ hec formal'r nõ est illa. ita q̃ intellectus paternus considerans a. ⁊ considerans b. habet ex natura rei. vnde ista compositio sit vera. a. non est formaliter b. non autem p̃cise ex aliquo actu intellectus circa a. et b.

¶ Ista differentia manifestatur per exempla. p̃mo si ponatur albedo spẽs simplex non habens in se duas naturas. est tamen in albedine aliquid realiter. vnõ habet ratõnem coloris ⁊ aliquid vñ habet rationem differentie. ⁊ hec realitas formaliter non est illa realitas. nec econuerso formaliter. imo vna est extra realitatem alterius formaliter loquendo sicut si essent due res licet modo per idẽptitatem iste due realitates sint vna res. Hoc exemplum licet aliqualiter sit simile ad propositum quantum ad hoc. s. q̃ idemptitas realis nõ necessario concludit idemptitatem formalem cuiuslibet quod est in subiecto eodem ad quodlibet quod est in ipso. non tamen est omnino simile. quia aliqua compositio est in albedine licet non rei ⁊ rei. tamẽ talis qualis non conceditur in deo propter nõ idemptitatem formalem. vbi autem nõ idemptitas formalis aliquoruz in eodez requirat aliquam compositionẽ ⁊ potẽtialitatem ⁊ vbi non. dicetur di. 8ᵃ. q. de attributis. ⁊ in questione illa. an de' sit in genere. ¶ Posset etiam poni exemplum de toto quantitatiuo subtrahendo illa que sunt imperfectõnis ⁊ ponendo illa q̃ sunt perfectõnis. sed in pluribus esset dissimile q̃ simile. ideo omittatur.

¶ Ista autem distinctio siue nõ formalis idẽptitas que pbata est p̃us p duas vel tres rões põt etiã pbari p duas vel tres auctes Aug. 7°. de tri. c. i. vel. 6. ois essẽtia q̃ relatiue dicit᷑ est aliqd excepto

relatiuo. ⁊.c.3. si pater nō est aliquid ad ad se nō est oīno q̄ relatiue dicat ad aliquid. Est igit eēntia in re ad se ⁊ non ad aliq̄d. ⁊ in re pr̄ inquantū pr̄ relatiue dicitur. nō est aūt formal̄. eadē entitas ad se ⁊ nō ad se. igit ⁊c̄. ¶ Itē in eodē. c. 5. vel. 12. nō eo verbū q̄ sapia. q2 verbū nō ad se dicit sed tm̄ relatiue ad eū cui⁹ verbum dicit. sicut filius ad prēm. sapia vero eo q̄ eēntia. Intelligit g̊ Aug. q̄ sicut pr̄ nō eo q̄ est pr̄ est sapia ⁊ eēntia. ita nō eodē ē pr̄ ⁊ deus. Et ex hoc ꝯcludit. ca°. 14. de minoribus quapropter nō. q2 pr̄ nō est filius. ⁊ filius nō est pr̄ aut ille ingenitus. ille aūt genitus iō n̄ est vna eēntia. q2 his noībus relatia eoꝝ oñdunt. vterq3 aūt simul vna sapia ⁊ vna essentia. est igit s̄m ip̄m talis nō idemptitas rel̄onis ad absolutū in diuinis q̄ si vnū erit quo respectu alicui⁹. alteꝝ nō erit q̄ respectu eiusdē. esse aūt quo cōuenit alicui s̄m eius rōnem formalē. g̊ vnū eoꝝ nō est de rōne formali alterius: s3 extra eam. ⁊ per ꝯn̄s nō est idem formal̄r alteri. q2 sic supra exposita est rō eius qd̄ est nō eē formal̄r idē. ⁊ tn̄ ex hoc nō seq̄tur simpl̄r diuersitas vel nō idemptitas realis essentie ⁊ rel̄onis. nō enim illud q̄ pr̄ est pr̄ est. aliud ab essentia sed idem s̄m Aug. 2. li. de ci. dei. c. 10. ideo simplex dr̄ deus qm̄ qd̄ habet hoc est. excepto q̄ relatiue quecūq3 p̄sona ad alterā dr̄ nec ē ip̄a. sicut pr̄ h3 filiū ⁊ nō est filius. s3 q̄cquid h3 pater in se ad quod p̄ cōsequēs nō dicit relatiue illud est ip̄e vera idemptitate licet non formali.

Ad primum argu.

principale dico q̄ maior sic est intelligēda quecūq3 aliqua idēptitate sūt eadez alicui illa tali idemptitate iter se sic sūt eadē. q2 nō potest cōcludi aliqua idemptitas extremoꝝ inter se nisi s̄m illā idēptitatē sint eadē medio ⁊ mediū in se sic sit idem. ¶ ⁊ per hāc ꝑpositionē sic intellectā tenet oīs forma syllogistica. omissa eni altera cōditione vel vnitatis medij in se vel extremoꝝ ad mediū nō est syllogismus sed ꝑalogismus accn̄tis. ¶ cū accipit in minori q̄ quicq̄d est in eēntia diuina est idē illi eēntie. ¶ nō est veꝝ intelligendo de idemptitate formali. ⁊ iō non pōt ꝯcludi formalis idēptitas extremorū inter se. q̄diu aūt stat formalis distinctio relationū suppositi stat formal̄ distinctō suppositoꝝ. ¶ Et si dicas q̄ saltem ex idēptitate reali eoꝝ ad essentiaz concludā idemptitatē realē eoꝝ inter se ¶ dico q̄ eēntia nō hab3 idemptitatē talē vnicā. s. subsistentie ꝑut p̄sone vel personalia vt extrema vniunt in eēntia. et iō nō p̄t ꝯcludi idemptitas subsistentis vl̄ subsistentie per rōnem idemptitatis eorum in eēntia vt in medio. ¶ Per hoc patet ad talia sophismata. hic deus est pater. filius est hic de⁹. g̊ filius est pr̄. qd̄ ꝯfirmat. q2 medio exn̄te hoc aliq̄d nec̄e est extrema cōiungi. ¶ R° q̄ sic in creaturis cōe se habet vt quale quid. singulare vt hoc aliq̄d. ita hic. eēntia cōis personis habet rōnem qualis quid. ⁊ persona h3 rōnem huius alicuius. medium g̊ hoc est quale quid ⁊ nō hoc aliq̄d. ꝯcludit aūt idemptitas extremoꝝ in ꝯcl̄one ac si mediū fuisset hoc aliquid. ¶ Sil̄r ibi videt esse fallacia accidentis ⁊ ꝯn̄tis. q2 li deus accipit in p̄missis pro alio ⁊ alio supposito. ⁊ sil̄r fallacia est figure dictionis cōmutando quale quid in hoc aliquid. ¶ Q2 si arguas. deitas est pater: filius est deitas. g̊ ⁊c̄. ¶ R° licet deitas n̄ supponat p̄ alio supposito in maiori ⁊ i minori. tn̄ est ibi fallacia figure dictōis commutando quale quid in hoc aliquid. nihil autē aliud est sic cōmutare q̄ ex vi illatōnis interp̄tari illud habē rōnez huius alicuius qd̄ habet rōnem qual̄ cui⁹ ita sic inferēs suppositū de supposito interpretat mediū cōe eē idem s̄m rōnem existentie vel subsistentie. quod falsū est. ¶ Q2 si saltez arguas extrema realit eē idem inter se. q2 etiā in medio sūt idem

¶ concedo ꝙ potest inferri idẽptitas essentialis nõ formalis vel suppositiua. et iõ nõ debet inferri ꝙ filius est pr̃. q2 ibi denotatur ex vi illatõnis ⁊ sermonis idẽptitas formalis. vl' hypostatica. sed sic dꝫ inferri filius est idem cũ eo quod est pr̃. vel filius est id qd̃ est pater. ¶ Q2 si adhuc confirmet illa maior argumẽti ꝑncipalis per hoc ꝙ negare eam videt destruere ꝑmũ ꝑncipium. ponendo .s. affirmationẽ ⁊ negationẽ esse veras de eodẽ ¶ R°. de aliquo habẽte verã idemptitatẽ (sed nõ tantũ vnicã realitatẽ formalem) necesse est idem rõne vni9 realitatis vere ꝑdicari formaliter de illa: ⁊ de alia realitate formali formal'r nõ ꝑdicari: sicut albedo rõne alicuius realitatis quã habet in se cõuenit cũ nigredine. ⁊ ratõe alterius nõ real'r cõuenit sed differt. nec affirmatio ⁊ negatio de eodẽ rõne eiusdem realitatis formal'r dicunt. Jta hꝫ pr̃ rõne ẽẽntie est idem ꝗdditatiue filio. et rõne ꝓprietatis nõ est idem formal'r nec hypostatice filio. nec dicunt affirmatio ⁊ negatio de eodẽ respectu eiusdẽ. ¶ Si cõtra hoc arguas. ꝙ affirmatio differt ab affirmatõne cui9 vni9 negatio dicit d' alia vel stat cum alia. q2 neutrũ ẽ veruꝫ de affirmatõne cõtradicẽte illi negatõi. g° si deitas stat cũ nõ paternitate puta in alia ꝑsona .s. filij. ipa deitas differt a paternitate que nunꝙ stat in eodẽ cum nõ paternitate. ¶ R°. maior posset cõcedi de nõ idemptitate formali vel de ñ adequata. q2 vnũ illorũ nõ determinat ad alterũ ex quo stat cum eius opposito. vl' sub aliꝭs verbis de nõ idemptitate ꝯuertibili ⁊ precisa. sed si maior accipiat distinctionẽ realem simpl'r neganda est. sicut patet in albedine accipiendo ꝓpriaꝫ realitatem vnde sumit genus illi ex se ñ repugnat differẽtia opposita .s. nigredinis. tamẽ realitati vnde sumit differẽtia specifica albedinis differẽtia nigredinis repugnat. ⁊ ista respõsio debet intelligi ꝗtum ad 2am ꝑtem maioris que dicit ꝙ altera affirmatio stat cũ negatõne. sed ꝑma pars maioris que accipit negationẽ de affirmatõne dici: posset illa maior cõcedi quo ad illã ꝑteꝫ si intelligat dici necessario ⁊ vniuersaliter ⁊ per rõnem ꝓpriam hui9 de quo dicit ⁊ hoc qñ ꝯtradictio illa de qua est ſmo est realis siue rei ad non rem. nõ aũt rõnis ad non rationem. nam tũc nõ sequitur nisi distinctio rationis affirmatõnis ab affirmatione. ¶ Applicando primaꝫ partem maioris vt vera est ad propositũ: sequitur ꝙ filius realiter distinguitur a patre. non autem ſm ꝙ de9 vel deitas. quia de deo non dicitur non pater necessario ⁊ vniuersaliter. nec per rõnem subiecti. lꝫ ſm aliquos dicat particularit' rõne suppositi illius subiecti. ¶ Q2 si arguas illud q° pater distinguit a filio sit a. inquantũ a. aut est idem essentie aut aliud. si aliud hoc est incõueniens. si inquantum a. est idem. igit inquantũ distinguit est idem. ⁊ per ꝯñs ẽẽntia distinguit. ¶ R° ⁊ dico ꝙ nec verũ est a. inquantũ a. est idẽ ẽẽntie. nec a. inquantũ a. est aliud ab ẽẽntia ⁊ hoc intelligendo illud quod sequit reduplicationẽ inquantũ accipi ſm rõem suam formalẽ. ⁊ cũ hoc etiã esse rõnem formalẽ inherentie ꝑdicati. sic distinxi supius in talibus sermonibus in questione de vnitate obiecti fruibilis. hoc etiã patꝫ in exemplo. homo eñi ⁊ nõ homo sunt opposita imediata. ⁊ tamẽ formaliter de aliquo cum reduplicatõne neutrũ dicit. sicut albũ nec inꝗ̃tum album est homo nec inquantũ albũ est nõ hõ. ¶ Et si dicas. ideꝫ ⁊ aliud circa ens sũt immediate opposita. dico ꝙ non sequit sunt immediate opposita. g° alterum ꝑdicatur de quolibet cum inquantũ. ita ꝙ rõ subiecti sit formalis rõ inherentie alterius ꝑtis ꝯtradictõnis: sed sufficit ꝙ alterũ contradictoriorum vere insit cuilibet subiecto licet ñ per se rõne subiecti Si aũt accipiat li inquantuꝫ primo mõ vt tm̃ notet a. accipi ſm suam ratõnem

Deitas — Nõ deitas

formalem. dico ꝙ. a. quocūqꝫ modo acceptum formaliter est idem eēntie: licet non sit formaliter idem essentie. sed tūc non sequitur. a. formaliter est idem essētie. a. formaliter distinguit. ergo essentia distinguit. sed est fallacia figure dictōis. commutando hoc aliquid in quale qd. ¶ Si adhuc instes. quia. a. inquantum a. est ens vel res. quero que res vl' quod ens. si essentia habetur propositum. si res ⁊ non essentia ergo alia res. ¶ Respondeo. concedo ꝙ est ens ⁊ res. ⁊ hoc vtroqꝫ modo accipiendo inquantum. quia si aliquod predicatū per se primo modo inest alicui: inerit sibi eodem modo per se siue illud subiectum sit res distincta a quocunqꝫ quod est extra ratōnem eius siue contineatur per idemptitatem in aliquo quod est extra ratōnem eius. continentia enim talis nō tollit rationem formalem: nec ea que insunt pmo modo per se. ¶ Sed cum queris quod ens. dico ꝙ ens quod est. a. sicut si substantia est per se ens. si queras quod ens descendendo sb' ente est per se sbstātia non aliud. ¶ Ultra. si queras est ne per se essentia. dictum est ꝙ nō. ¶ Si infers ergo est alia res. fallacia est ꝯn̄tis. nō est per se hec res. ⁊ est per se res. ergo est alia res. quia in antecedēte negatur per se idemptitas in ꝯn̄te idemptitatis simpliciter sumpta ⁊ ita destruit antecedēs. ¶ Si obijcitur est per se res ⁊ nō per se essentia. ergo per se alia res. ⁊ vltra ergo alia res. pbat pma ꝯsequētia. nam circa ens idem ⁊ aliud sūt immediate opposita. ergo si est per se res est per se res eadem essentie. ⁊ ita per se essentia. vel per se alia res. Scda ꝯsequētia probat. quia per se non est determinatio distrahens. ¶ Preterea pbatur prima ꝯsequētia ⁊ est ad pncipale. si enim est per se res: aut p se res que est essentia. aut per se res que non ē essentia. si est per se res que est essentia ergo est per se essentia. si est per se res que nō est essentia. ergo est per se res alia ab eēntia. ¶ Preterea tertio. essentia est per se res ⁊ proprietas est per se res. ⁊ nō sunt per se eadem res. ergo sunt per se due res ⁊ ita vtrunqꝫ est per se res alia ab altera. ¶ Ad primum. licet posset ꝯclusio pmi argumenti distingui ꝙ ibi esset alietas p seitatis vel perseitas alietatis. ⁊ pmo modo negaretur ly per se per negationem īclusam in alietate. 2° modo affirmaret quia precederet vim negatōis. ⁊ per cōsequens pmo modo ꝯclusio pme ꝯn̄tie ꝯcederet. sed tunc scda consequētia peccaret fm ꝯsequēs a destructione antecedentis. 2° modo pma ꝯsequētia peccarꝫ fm ꝯsequēs. ¶ Tamē quia non videtur bene logice dictum ꝙ negatio si qua includatur in alietate posset aliquid attigere preter terminum respectus ⁊ formā in qua vel fm quā notatur esse alietas. nec videtur bene logice dictum ꝙ ly per se quod dicit modum inherentie ⁊ p cōsequēs determinat compositionem possit negari per negationem aliquam in pdicato. ¶ Ideo potest dici aliter ꝙ in cōsequente pme ꝯsequentie tantum potest haberi de vi sermonis vnus sensus. scꝫ ꝙ hoc predicatum esse rem aliam ab essentia per se insit proprietati. ⁊ iste sensus est falsus. quia sic bene sequitur falsum illud quod infertur in 2a ꝯsequētia. ido simpliciter nego pmam ꝯsequentiā. cuꝫ due ppositiones in antecedente sint ve. ⁊ ꝯsequēs falsum. ¶ Ad pbationeꝫ cōsequentie dico. ꝙ idem ⁊ aliud non sūt immediate circa quodcunqꝫ predicatuꝫ vt per se dictum de subiecto. immo nec contradictoria sic sunt immediata. nec enim homo per se est albus nec per se ē non albus. tamen inter contradictoria absolute sumpta vel absolute dicta de quocunqꝫ non est medium. ita si proprietas est res eadem vel alia. verum est quia eadem. sed tunc non valet consequentia: quod sit per se eadem vel alia.

Ad 2m

¶ Ad 2m añs potest distingui ƒm ppositionem ⁊ diuisionē. ⁊ in sensu ppositionis neutrum dandum est. sicut n. non est dandum ꝙ sit per se essentia vel per se non essentia. ita nec alteruȝ membrū illius disiūctiue cum accipiť in sensu cōpositionis. nec ex hoc negant ambo cōtradictoria. qꝛ si accipias de incōplexis habetur ꝙ neutrū illorum diciť per se de subiecto hoc pcedo. Si vis hic contradictoria complexa dico ꝙ erunt ista aut pprietas ē per se res que ē essentia. aut non est per se res que est essentia et h negatiua est vera. sed nō inferť. ergo ē per se res que nō est essentia: sicut nō sequitur homo nō est per se albus. igitur per se est nō albus. In sensu diuisionis danda est affirmatiua pars disiunctiue .s. pprietas est per se res que ē essentia sed non sequitur vltra: ergo est per se essentia. quia ex identitate reali infertur idētitas formalis. nam añs in sensu diuisionis tātum notat idētitatem realeȝ per ydēty. ¶ Aliter potest distingui añs predictum vt per implicatōem illā que est per se intelligatur inherētia formalis vel tm̄ idētica. primo modo neutra pars est dauda. quia neutruȝ oppositorum per se inest illi rei que per se dicit de pprietate. 2° est danda pars affirmatiua: sed nō sequitur vlterius ppositum pter pōnem pñtis. ¶ Hec 2a distinctio nō habetur ex vi sermonis. quia illa compositio implicata non determinatur per aliquid quod notat eā dicere formalem iherentiam sȝ tm̄ idēticaȝ ¶ Prima distinctio habetur ex vi sermonis. ⁊ lȝ ly que est. non notet i sensu compōnis formalē inherentiam. tm̄ ex vnitate extremi vbi est quasi specificatiua ⁊ determinatiua cōstructio hēt essentiam denoiari per se inesse subiecto. ¶ Ad 3m pȝ. ¶ Ad 2m principale dico ꝙ accñtale aut accipitur p extraneo aut accipitur p eo quod quasi psicit aliquid accñtaliter quod preexistit i se perfectum. si 2° dico ꝙ nō omne ens omni enti i quo ē ē essentiale vel accidētale. est eniȝ mediuȝ iter essentiale ⁊ accidētale. vt cōtrahēs sicut differētia cōtrahit genus que nec est eēntiale nec accidētale accipiendo hoc modo. ⁊ sic in diuinis nihil est accñtale. sed pꝛeter eēntiam est aliquid nō essentiale. Si auteȝ accipitur accñtale pmo modo quicqd nō est de rōne eius formali: sed extraneum: licet nō pprie sic dicať accñtale sic differentia esset accñtalis respectu generis ⁊ hoc modo accipit phs accñtale p extraneo in fallacia accñtis. sic pōt dici accñtale alicui quicquid est ei extraneū vt illud compať ad aliquod 3m. ⁊ isto° nō est incōueniens distinctiua psonaꝝ accidere essentie. quia sunt extra rōem eius. ¶ Ad 3m dico ꝙ si in maiori per illud si. intelligatur positio possibilis maior est vera ⁊ minor falsa. nulla. n. positione possibili posita potest deesse scda psona in diuinis qn summum ⁊ sūma perfectio deesset si ipa deesset. Et si probes ꝙ si illa deesset sūma perfectio esset i patre. dico ꝙ si illa deesset summa pfectio deesset. ⁊ si illa deesset ⁊ pater nō non deesset summa perfectio adesset. ⁊ ita ipam deesse includit cōtradictōem Si aūt in maiori p li si ponatur positō icompossibilis. dico ꝙ maior ē falsa. illud. n. ponendum est in summo bono quod nō potest poni nō esse sine pōne i compossibilis. ¶ Ad vltimū dico ꝙ illa ratō de nccē esse debȝ sic itelligi quicquid est per se nccē esse hȝ ex se eē actualissimum: ita ꝙ per nihil qualecūqȝ aliud a se expectat aliquam actualitatem eēndi. ⁊ ideo ex se est indiuisibile. quia si posset diuidi tunc ab illis per que diuideretur expectaret aliquam actualitatem essendi quam haberet in illis diuisis. ⁊ opoꝛteret illa distinguentia necesse eē ꝙ eēnt formalr ncītates eēndi. qꝛ eēnt vltime actualitates ⁊ nccitates i illis diuersis nccē eē. sine quibus illa nō

hñet actualissimam entitatem. qz diui-
sibile ñ hz actualissimã ẽtitatẽ siue exñ
tiã actualissimã añq̃ itelligaẽ in aliq̃b'
illoꝝ in q̃ diuidiẽ. ❡Et p hoc tenz iª rõ
supius poita in qõne de vnitate dei ex
rõe nece eẽ q̃ tacta fuit qõne pª h'2° di.
q̃ nece eẽ ñ diuidiẽ in pl'a. qz. a. ⁊. b. si ñ
eẽnt formaliẽ necitates eẽndi añq̃ itelli
gẽt i aliq̃ illoꝝ i q̃b' nece eẽ didr̃ cũ sint
vltie actualitates siñ q̃b' iª actualitas cõ
is ñ eẽt iª actualitas cõis ñ eẽt nece eẽ. qz
reqrẽt aliq̃ mõ aliq̃d aliõ a se p qõ eẽt.
Sz h° nõ ꝯcludit de diuers̃ psonis i ea
dẽ entitate necia. nam illa entitas ex se
necª ñ expectat aliquã actualitatẽ ab ip
sis distinguẽtibus psonas. qz nõ diuidi
tur per illa distiuguentia psonas ⁊ ita
distinguẽtia psonas. nõ sẽ q̃si vltie actu
alitates q̃bus talia ẽtia existũt. Cũ g̊ ar
guiẽ. a. ⁊. b. (intelligendo ꝑ p ipa duas p
petates psonales) aut sẽ formaliẽ necita
tes eẽndi aut nõ. ꝯcedi pt q̃ ñ sẽ forma
liẽ necitates eẽndi. nec seq̃ẽ igiẽ sũt pos
sibiles. quia per ideptitatẽ sũt illa vna
necitas eẽndi. sz si. a. ⁊. b. cẽnt i diuersis
oporteret dicere q̃. a. ⁊. b. cẽnt formali
ter necitates vl' entitates possibiles. qz
non possent eẽ eedẽ alicui entitati ex se
necie. illa n. ẽtitas cõmunis cui eẽnt ee-
dẽ esset quasi potẽtial' ad existẽdũ vt p
intelligiẽ añ illã rõez ꝯhẽtẽ vl' diuidẽtẽ.
❡Cõtra h° ipsi. a. inq̃tũ. a. aut repugnat
posse deficẽ aut ñ. si sic. a. g̊ iq̃m. a. ẽ neci
um. ⁊ ita cui inest formaliẽ ẽ ei rõ necio
eẽndi. si nõ igitur p nihil aliõ põt ipi. a
p̃cise inq̃tũ. a. repugnar̃. igiẽ p nihl' tol
liẽ q̃n ipsi. a precise inq̃tũ. a. sit cõpossi
bile deficere. g̊ sp precise sumptũ ẽ pos-
sibile deficer̃. g̊ repugãt necio ex seq̃ue
solutõez ad hãc obiectõez.

Jrca tertiam

di. q̃ro. p° de cog̊scibilitate
dei Et q̃ro pri°. Utꝝ de' sit nãl'r cog̊sci
bil' ab intellectu viatoris. ❡Arguo q̃
non. phs 3° de aĩa. Fantasmata se hñt
ad intellectum sicut sensibilia ad sensũ
igitur intellectus nihil intelligit nisi c°
fantasma potest p sensus apprehender̃
deus aũt non habet fantasma. g̊ ⁊c̃.
❡Jtem 2° metha. sicut se habet ocul' noc
tue ad lucem solis. sic intellectus noster
ad ea q̃ sunt manifestissima nãe sz ibi
ẽ ipossibilitas. g̊ ⁊ hic ❡Jtẽ primo phy
sicoꝝ. infinitum iq̃tum ifinitum est ig
notum. ⁊ 2° metha. ifinita non contin-
git cognoscere. g̊ nec ifinitum. qz eadez
videtur esse pportio intellectus ad in-
finituz ⁊ ad infinita. quia equalis exces
sus vel nõ minor. qz vtrobiq̃ est infini
tas ❡Jtem gregl. super Ezechiaz. Quã
tũcunq̃ mens nr̃a in contemplatione
dei pfecerit non ad illud qõ ipse ẽ: sed
ad illud qõ sub ipo est attigit ❡Cõtra
. 6. meta. methaphisica ẽ theologia de
deo. g̊ ⁊c̃ ❡Silr̃ i actu ei'. s. i ꝯsideratõne
actuali sbaꝝ sepatarũ ponit felicitatez
humanã. io. ethycorum.

Ad hoc q̃ro

vtꝝ de' sit pm ꝯgnitũ a no
bis nãliẽ p statu isto. Et arguiẽ q̃ sic vm
q̃dq̃ sic se hz ad eẽ sic ad ꝯg̊itõez. 2° me
tha. sz de' ẽ pm ens. g̊ pm ꝯgnitũ ❡Jtẽ ni-
hil pfecte ꝯg̊sciẽ nisi deo pfecte ꝯgnito.
g̊ nihil simpl'r ꝯg̊sciẽ nisi eo simp l'r cog
nito. ꝯñs apparet. qz in his q̃ sẽ p se sic
maxim ad maxim sic simpl'r ad simpliciẽ
⁊ ꝯ°. ex 2° topi ❡Jtẽ pfectissim' act' po
ẽ circa obiectũ simpl'r pmũ. pfectissim'
ãt act' ẽ circa deũ. io. ety. g̊ de' ẽ simpl'r
pm obm̃ ꝯg̊scibile ❡Cõtra ois nr̃a ꝯgni°
oriẽ a sensu p° meta. ⁊ 2° poste. i fi. g̊ de'
qui est a sensibus remotissimus. nõ est
pmo cognitus ab intellectu nrõ.
❡Jn pª qõne ñ ẽ distiguẽõ q̃ deus possit
ꝯg̊sci negatie ñ affirmaᵉ. qz negatõ ñ ꝯg̊
sciẽ nisi p affirmatõez 2° pyerl. in fine ⁊
4. metha (pz ẽt q̃ nll'as negatões ꝯg̊sci
m' õ deo nisi p affirmatões p q̃s remo
uem' icõpossibiª aliq̃ ab ill' affirmatõi
b': sic ñ remouem' ꝯpõez: nisi qz attri
buim' simplicitatẽ l' aliq̃d aliõ (negatõ
nes ẽt tm̃ ñ sũme amam) ❡Silr ẽt aut

negaº ɔcipi᷑ p̄ciͤ. aut ᷑dc̄a ḋ aliq̄. si p̄cise ɔcipit negaº vt n̄ lapis. ħ eq̄ ɔueit nihiºsi cut ḋo q̄ꝛ pura negaª dī de ente ⁊ n̄ ente igit in hoc non intelligit deus magis q̄ꝫ nihil uel chymera. ¶ Si intelligit non lapis de aliquo. tunc quero ille concept⁹ substractus ḋ q̄ itelligit ista negatio esse v̇a. aut ē ɔcept⁹ affirmatiuus aut negatiuus Si est affirmatiuus habet ꝓpositū. Si negatiuus q̄ro ut pri⁹. aut negatio ɔcipit p̄cise aut dicta de aliq̄. Si p̄º mō hoc eque conuenit nihilo sic͞ deo. Si ut dicta de aliquo tunc sicut prius. Et q̄tūcūq3 ꝓcederet i negatōib⁹ uł nō itelligeret de⁹ magis q̄ꝫ nihil. uł stabit in aliq̄ ɔceptu affirmatiuo q̄ ē pm. ¶ Nec ē distiguēdū ḋ ɔgnitōe si ē ⁊ q̄ꝛ ē. q̄ꝛ in ꝓposito q̄ro ɔceptū simplicē ḋ q̄ ɔgnoscat eē p actū itellect⁹ ɔponēt̄ ⁊ diuidēt̄ nūq̄ꝫ. n. cognosco ḋ aliq̄ si ē: nisi habeaꝫ aliquē ɔceptū illi⁹ extremi ḋ q̄ ɔgnosco eē ⁊ de iº q̄rit ħ. ¶ Nec opꝫ distiguē̄ ḋ si ē ut ē qō ḋ vitate ꝓpōis ł. ut ē qō ḋ eē dei q̄ꝛ si pōt eē qō ḋ vitate ꝓpositōis i qua esse tanq̄ꝫ predicatum querit ḋ subiecto ad concipiendū veritatem illi⁹ questionis. oportet preconcipere terminos illi⁹ questionis. ⁊ de conceptu simplici illius subiecti si est possibilis naturaliter nūc est questio ¶ Nec valet distinguere de cōceptu naturali ⁊ supernaturali. quia q̄ritur de naturali ¶ Nec valet distinguer̄ de naturali loquendo de natura absolute vel de natura ꝓ statu isto. quia q̄ritur precise ḋ cognitiōe pro statu isto. ¶ Nec vꝫ distiguē̄ ḋ ɔgnitōe dei i creat̄a ł i se q̄ꝛ si cognitio hēatur p creaturā ita q̄ꝫ cognitio discursiua incipiat a creatura. quero in quo termino sistitur ista ɔgnitio. Si in deo in se habeo ꝓposituꝫ quia illum conceptum dei in se quero Si non sistitur in deo in se sed in creatura: tunc idem erit terminus ⁊ prinᵐ discursus. ⁊ ita nulla noticia habetur de deo ¶ Est igi᷑ mēs q̄ōnis ista. Utrū aliquē ɔceptū simplicē possit itellcus via tor̄ nālit hēe in q̄ ɔceptu simplici concipiatur deus. ¶ Ad hoc dicit quidaꝫ doctor sic. q̄ꝫ loquendo de cognitione alicuius distingui potest ex parte obiecti per se uel per accidens. In particulari vel in vniuersali. ¶ realiter per accidens non cognoscitur. quia quicq̄d de ip̄o ɔgnoscitur est ipse deus. tñ cognoscendo aliquid attributum eius cognoscimus quasi p accn̄s q̄d est. vnde de attribut̄ dicit Dama. liº. p̄º. c. 5º. q̄ꝫ non nām dicunt dei. sed que circa naturaꝫ ¶ In uli: puta in generali attributo cognoscitur non quidem in vli s̄m predicationem qō dicat de ipso in quo nllū ē vle. quia q̄dditas illa ē de se singularis ¶ Sed in vli qō sibi ānoloyce cōe ē ⁊ creature. tñ quasi vnum a nobis concipit ꝓpter ꝓximitatē conceptuū lꝫ sint diuersi conceptus ¶ In particulari non cognoscitur ex creaturis. quia creatura est peregrīa silitudo eius quia tantum ei conformis est q̄ ad aliqua attributa q̄ n̄ sunt illa natura in particulari. igitur cum nihil ducat in cognitionē alterius nisi s̄b rōe silis. sequitur q̄ꝫ deus nō cognoscit in pticulari ex creatur̄ ¶ Itē i vniuersali tripliciᵗ ɔgnoscit. generalissime. generali⁹ generaliter. Generalissime habet tres gradus. cognoscendo. n. q̄dcūq3 ens ut hoc ens est. indistinctissime concipitur deus quia concipit ens quasi pars ɔceptus. ⁊ est primus gradus. Amato hoc ⁊ concipiendo ens est secūdus gradus Jam. n. ens ut cōceptum nō vt pars cōceptus concipit cōe anologuꝫ deo ⁊ creature. Qō si distinguat conceptus ent̄ qui deo conuenit. puta concipiēdo ens indeterminatum negatiue. i. non determinabile a conceptu entis qui conuenit creature anoloyce qō est ens indeterminatuꝫ p̄uatiue. iam est 3⁹ gradus. p̄mo mō idtmiatū abstrabit ut forma ab oīmā ut i se s̄bsistēs ⁊ ipticipabił. 2ºº indetmiatuꝫ est v łe abstractū a pticulari b⁹ quod est actu participatum in illis.

pm Attributum in deo

Post istos tres grad' ↄcipiēdi gnālissi^e
ↄcipit de' gnālius. ↄcipiēdo qðcūqꝫ at
tributū nō simplr sic pri':sꝫ cū ꝑeminē
tia sūma. Gnālit aūt ↄcipit. ↄcipiendo
qðcūqꝫ attributū eē idē suo pmo attri
buto.s.ei' eē pp simplicitatē. nec p spēꝫ
ppriā cogscit.qꝛ nihil ē eo simplici':sꝫ
admodū estiatie.sic.n.estiatia i brut sb
itētōib' sēsat sbfodiēdo cogscit itētōes
ñ sēsatas vt nocui ꝛ pfui. sic ite' sb spē
create q ñ repñtat nisi creaturaꝫ:ex suo
acumie sbfodit ad cogscēdū ea q si ꝛ di
cūt de deo p spēꝫ alienā ex creaturis. ꝛ
hoc oib' tribus modis ꝑdictis.

Quo ad secundaꝫ

qōeꝫ.fꝫ istā opi.distiguēdū ē de mōↄci
piēdi nālit ꝛ rōalr p^{oo} de' ē p^m obm itel
ligibile a nobis ex creatur.qꝛ nāl cogni
tio pcedit ab idetmiato ad detmiatuꝫ.
Indetmiatū negatie ē mag idetinatū ꝙ
priuatie. idetermiatuꝫ g precōcipit illi.
ꝛ illud indeterminatum priuatiue fm
ↄgnitionem nostram preconcipitur de
terminato.qꝛ ens ꝛ res pma inpressiōe
imprimuntur in anima nostra fꝫ Aui
cen. i.metha.c.5.g indeterminatuꝫ ne
gatie omnino primum est obiectū nro
intellectui. Ronaliter aūt est de' po
sterius creatura obiectum cognitum se
cundum tres gradus.p^o generalissime.
deinde generalius. ꝛ ultimo generaliter
qꝛ primo concipitur hoc bonum. dein
de bonū vle abstractum 2^a abstractōe.
puta qð est indeterminatum priuatiue
deinde bonum prima abstractione ab
stractum qð.s.est indeterminatum ne
gatiue.qꝛ via ratōcinatiue deductionis
prius oportet cognoscere illud a quo fit
abstractio quā abstractuꝫ. Exponitur
primum membrum.s.naturaliter quō
est sic cognitum primo.qꝛ deus vt ē sic
primum cognituꝫ non distinguitur ab
alijs propter simplicitatem. Et quia ñ
est primū cognituꝫ nisi tm quo ad du
os primos modos gradus generalissie
concipiendi.quoꝝ neuter pertingit ad
aliq rōem determinantē illud attribu
tum deo.qualiter autem posset esse p^m
cognitum ꝛ nō distingui ab alijs p itel
lectū ↄgscētē exēplificat sic ocul' p^o vi
det lucem.lꝫ non distincte discernat de
ipsa propter subtilitatem.sicut discer
nit de colore per lucem.

Respondeo aliter

ad primam qōnem. Et in quibusdam
contradicam positioni predicte. rōnes
n.mee positōnis ostendūt oppositum
illius positionis. Dico primo ꝙ nō
tm hri pōt ↄceptus nāliter in quo qua
si p accñs cōcipitur deus. puta in aliq
attributo.sed etiam aliquis conceptus
in quo p se ꝛ qdditatiue cōcipiatur de'.
pbo.qꝛ concipiendo sapientem cōcipi
tur pprietas fm eū.vel quasi pprietas
in actu 2° perficiens naturā.g intelligen
do sapientem oportet preintelligere ali
quid quasi subiectum cui intelligo illō
quasi proprietatem inesse.ꝛ ita ante cō
ceptus omnium passionū vl quasi pas
sionum oꝫ inquirere conceptuꝫ aliquē
quidditatm cui intelligatur ista attri
bui.ꝛ ille conceptus alius erit qdditati
uus de deo.quia in nullo alio pōt esse
status. 2° dico ꝙ non tm in cōceptu
anologo conceptui creature concipitur
deus.qui.s.sit omnino alius ab illo. q
de creatura dr.sed in conceptu aliquo
vniuoco sibi ꝛ creature. Et ne fiat
cōtentio de nomine vniuocationis cō
ceptum vniuocū dico.q ita est vn' ꝙ
eius vnitas sufficit ad contradictōnem
affirmando ꝛ negando ipsum de eodē
Sufficit etiam p medio sylogistico vt
extrema vnita in medio sic vno.siñ fal
latia equiuocationis cōcludātur inr se
vnū. Et vniuocationem sic intellectaꝫ
pbo tripliciter. Primo sic omnis intel
lectus certus de vno conceptu ꝛ dubi'
de diuers hꝫ cōceptum de quo est cert'
alium a cōceptibus de quibus ē dubi'

ſbiectū includit p̄dicatū. ſꝫ intellectus viatoris. pōt eē certꝰ de aliquo ꝙ ſit enſ dubitando de ente finito vel infinito. creato vel increato. ğ ꝯceptus ētis de aliquo eſt alius a conceptu iſto vel illo ⁊ ita neuter ex ſe. ſed in vtroqꝫ illoꝝ includitur. ergo vniuocus. probatio maioris. quia nullus idem conceptus eſt certus ⁊ dubius. igitur vel alius. quod eſt ꝓpoſitum: vel nullus. ⁊ tunc n̄ erit certitudo de aliquo conceptu. ꝓbo minorem. quilibet pħus fuit certus illud qd̓ poſuit eē primū prinᵐ eſſe ens puta vnus de igne alius de aqua. certuſ erat ꝙ erat ens. non autem fuit certus ꝙ eſſet ens creatum vel increatum. primuꝫ vel non primum. Non. n. erat certuſ ꝙ erat ens primum: quia tunc fuiſſet certus de falſo. ⁊ falſum non eſt ſcibile. Nec ꝙ erat ens non primum. quia tūc non poſuiſſet oppoſitum ¶ Confirmat̾ etiam ratio. nam aliquis videns pħos diſcordare pōt eē certꝰ de quocūqꝫ eoꝝ qd̓ ꝗlibet poſuit p̄mū prinᵐ eē ens. ⁊ tn̄ pp ꝯrietatē opinionū eoꝝ poterit ſil̓ dubitare: vtꝝ ſit hoc enſ ł illō. ⁊ tali dubitāti ſi fieret demōſtratio ꝯcludēs vel deſtruēs aliquē ꝯceptū iferiorē. puta ꝙ ignis nō erat ens p̄ᵐ ſꝫ aliqd̓ ens poſterius p̄mo ente. n̄ deſtrueret̾ ille ꝯceptꝰ primꝰ ſibi certꝰ quē hūit de ente: ſꝫ ſaluaret̾ in illo conceptu p̄ticulari ꝓbato de igne ¶ Et per hoc ꝓbatur illa ꝓpoſitio ſumpta in vltia ꝯn̄a rōis q̄ fuit ꝙ ille ꝯceptꝰ certꝰ qui ē ex ſe neut̾ dubioꝝ i vtroqꝫ illoruꝫ ſaluat̾. ¶ Qd̓ ſi nō cures de auc̄te iſta accepta ex diuerſitate opinionū phyloſophātiū. ſꝫ dicas ꝙ ꝗlibet hꝫ duos ꝯceptꝰ i itellc̄u ſuo ꝓpinꝗs q̄ pp ꝓpinꝗtateꝫ anologye videt̾ eſſe vnꝰ ꝯceptꝰ ¶ Cōtra. hoc videt̾ eē. qꝛ ex iſta euaſiōe vidētur deſtructa ois uia ꝓbādi vnitatē alicꝰ ꝯceptꝰ vniuocā. Si . n. dicis hoiem hr̄e vnū ꝯceptū ad ſortē ⁊ plato. negabit ⁊ dicet̾ ꝙ ſt duo. ſꝫ videtur vnꝰ pp magnā ſilitudinē ¶ 2° principal̓r arguo ſic. Nullꝰ ꝯceptꝰ real̓ cāt̾ i intellc̄u viatoris nāliť niſi ab hiſ q̄ ſūt naturaliť motiua inteꝰ noſtri: ſed illa ſt̾ fantaſma vel obm̄ relucēs in fantaſmate ⁊ intellectꝰ agēs. ğ nullꝰ conceptꝰ ſimplex fit mō naturaliť in intellc̄u noſtro niſi ꝗ pōt fieri v̓tute iſtoꝝ. ſꝫ ꝯceptus qui non eēt vniuocꝰ alicui obiecto relucenti in fantaſmate ſꝫ oio alius ⁊ prior ad quē iſte hēret anologiā: nō poſſꝫ fieri v̓tute itellectꝰ agentl ⁊ fantaſmatis: ut ꝓbabo: ğ tal̓ conceptꝰ alius anologuſ ꝗ ponit̾ naturaliť in itellc̄u viatoris nūꝙ erit. ⁊ ita nō poterit nāliť haberi aliꝗs ꝯceptꝰ de deo. qd̓ eſt falſuꝫ. ꝓbatio aſſūpti. obm̄ quodcūqꝫ ſiue relucēſ in fātaſmate ſiue in ſpē intelligibili cū itellectu agēte vł poſſibili cooperāte ſꝫ vltimuꝫ ſue virtutl facit i intellectu ſic̄ effcm̄ ſibi adeꝗtum ꝯceptū ſuū ꝓpriū ⁊ ꝯceptum oiuꝫ eēntialiť ł virtual̓r incluſoꝝ in eo. ſꝫ ille alius ꝯceptus ꝗ pōitur anologꝰ nō ē eſſential̓r ł virtual̓r icluſus in iſto nec ē iſte. ğ iſte non fiet ab aliꝗ tali mouēte ¶ Et ꝯfirmat̾ rō. qꝛ p̄ter ꝯceptū ſuū ꝓpriū adeꝗtū ⁊ incluſuꝫ in ipſo altero p̄dcōꝝ duoꝝ modoꝝ nihil pōt cogſci ex iſto obiecto niſi ꝑ diſcurſū: ſꝫ diſcurſus p̄ſupponit cognitiōeꝫ iſtiꝰ ſimplicis ad qd̓ diſcurrit̾. Formet̾ ğ rō ſic vꝫ. Nullū obm̄ fac̄ ꝯceptū ſimplicē ⁊ ꝓpriū ſui in aliꝗ intellc̄u ⁊ ꝯceptū ſimplicē ⁊ ꝓpriū alteriꝰ obiecti: niſi ꝯtineat illd̓ aliō obm̄ eſſentialiť ł v̓tual̓r. obm̄ aūt creatū nō ꝯtinet increatū eſſential̓r ł v̓tual̓r ğ ⁊c̄. ¶ 2ª ps minoris. ſ. ꝙ obm̄ creatū nō ꝯtineat v̓tual̓r increatū: ⁊ hoc ſb̓ ea rōne ſub q̄ ſibi attribuit̾ vt poſteriꝰ eēntial̓r attribuit̾ priori eēntial̓r. ꝓbat̾. qꝛ ē ꝯ rōem poſterioris eſſential̓r includē v̓tualiť ſuū prius. ⁊ ēt pꝫ ꝙ nō continet̾ eſſentialiť increatū ſm̄ aliquid oio ſibi ꝓprium ⁊ nō cōe. ğ nō facit ꝯceptum ſimplicem ⁊ ꝓprium enti icreato ¶ 3° ſic. Ois inꝗſitio metaphy. de deo ꝓcedit ſic. ſ. ꝯſiderādo formalē rōem alicꝰ

⁊ auferendo ab illa rōe formali imper-fectōem quā habet in creaturis: ⁊ reser uando illam rōem formalem ⁊ attribu endo sibi oio summam pfectōem ⁊ sic attribuendo illud deo. Exemplū de for mali rōne sapie vel intellectus vl' volū tatis ↄsideratur pmo in se ⁊ fm se. ⁊ ex hoc ꝙ rō istorum nō includit formalit̄ impfectōem aliquam nec limitatiōem remoueātur ab ipa impfectiōes que cō comitātur eam in creaturis ⁊ reseruata eadē rōne sapie ⁊ voluntatis attribuā-tur ista deo perfectissime. ḡ ois inquisi tio de deo supponit intellectuȝ habere cōceptuȝ eundem vniuocū quē accipit ex creaturis. Qō si dicas nō. sed alia est formalis rō eorum q̄ cōueniunt deo Ex hoc seqtur incōueniēs. s. ꝙ ex nulla rōe ꝓpria eoꝝ ꝓut sunt in creaturi po test cōcludi aliquid de deo. qꝛ oio alia ⁊ alia rō est istoruȝ ⁊ illoꝝ. imo nō ma gis ↄcluderet ꝙ deus ē sapiens formal'r ex rōne sapie quam appreh ndimus ex creaturis q̄ ꝙ deus ē formal'r lapis. po test. n. concept' aliquis alius a conceptu lapidis creati formari ad quē conceptū lapidis vt ē ydea in deo hȝ lapis iste at tributionē. ⁊ ita formalit̄ dicetur deus ē lapis fm istū ↄceptum anologicū: sic̄ sapiēs fm illuȝ cōceptum anologicuȝ. Qualis aūt sit vniuocatio enti ⁊ ad q̄ ta ⁊ ad que dicet magis inferius in qōe de primo obiecto intellectus. 3° dico ꝙ nō cognoscitur deus nālit̄ a viatore in particulari ⁊ ꝓprie. hoc est sb ratiōe huius essentie vt h ⁊ in se. sed ratio illa posita ad hoc in precedēti opinione nō concludit. Cuȝ. n. arguitur ꝙ nō cogno scitur aliquid nisi per sile. aut intelligit̄ de similitudine vniuocationis aut imi-tationis. Si pmo modo igitur nihil co gnoscit̄ de deo. qꝛ fm opinionē illam i nullo habet deus silitudinem vniuoca tionis cū creatura per quam deberet a nobis cognosci. Si 2° etiam creature non tm̄ imitant̄ illam essentiā sb ratōe gnālis attributi. sȝ etiā hanc essentiam: vt est hec essentia siue vt nuda ⁊ vt in se est existens. ergo scōm eum propter talē similitudinem posset creatura esse prin cipium cognoscēdi essentiam diuinaȝ i se ⁊ in pticulari. Est igitur alia rō h' conclusionis ꝙ deus vt hec essentia in non cognoscitur nāliter a nobis. quia sub rōne talis cognoscibilis est obm̄ vo lūtarium ⁊ non nāle nisi respectu sui in tellectus tm̄. ⁊ ideo a nullo itellectu cre ato potest sub ratōne huius essentie vt hec nāliter cognosci. nec aliq̄ eēntia nā-liter cognoscibilis a nobis oñdit suffici enter hanc essentiam vt hec. nec per sili tudinem vniuocationis nec imitatiōis Uniuocatio. n. non est nisi in gnālibus rōnibus. imitatō etiaȝ deficit. qꝛ impfe cta est. qꝛ creature imperfecte eum imi-tatur. Utꝝ aūt sit al a ratio h' impos-sibilitatis. s. ꝓpter rōem primi obiecti vt aliq̄ ponunt illud esse quidditatē rei mālis. de hoc in. q. de primo obō inte' 4° dico ꝙ ad mul os cōceptus pro-prios de deo possumus ꝑuenire qui nō ↄueniunt creaturis cuiusmōi sūt ↄcep-tus oium perfectionū simpl'r in sūmo. ⁊ perfectissimus cōceptus in q̄ quasi in q̄dam descriptio ne perfectissime cog̃sci mus deum ē ↄcipiendo oēs pfectiones simpl'r ⁊ in sūmo. tm̄ ↄceptus perfectior ⁊ simplicior nobis possibilis est concep tus entis simpl'r infiniti. Iste. n. est sim plicior q̄ ↄcept' entis boni vl' entis veri vel aliquoꝝ siliū. qꝛ infinitum nō est quasi a tributū vel passio entis siue ei' de quo dr̄: sȝ dicit modū intrinsecū illi' entitatis: ita ꝙ cum dico ens infinitum non habeo ↄceptum quasi per accñs ex subiecto ⁊ passione sed conceptum p se subiecti in certo gradu perfectionis. s. i finitatis: sicut albedo intensa: non dic̄ ↄceptum per accñs sicut albedo visibil' imo intensio dicit gradum intrinsecuȝ albedinis in se. ⁊ ita patet simplicitas huius ↄceptus. s. ens infinitum. Per-

fectio autem istius conceptus multipliciter pbatur. tum quia iste conceptus inter omnes a nobis pceptibiles virtualiter plura includit. sicut.n. ens includit virtualiter bonū ⁊ verum in se. ita ens infinitum includit verū infinitū ⁊ oēs perfectionem simplicit' sub ratōe infiniti. tum quia demonstratione quia vltimo concluditur esse de ente infinito vl' esse infinitū de aliquo ente sicut apparet ex questiōe prima 2ᵉ distin. illa autē sunt perfectiora que vltimo cognoscuntur demonstratione: quia ex creaturis quia pter eorum remotionem a creaturis difficilimum est ea ex creaturis cognoscere. Si autē dicis de summo bono vel de summo ente q illud dicit modum intrinsecū entis ⁊ includit virtualiter aliquos pceptus. Rn̄deo q si summū intelligatur comparatiue sic dicit respectum ad extra. sed infinitum dicit pceptum ad se. si autem intelligatur absolute summū hoc est q ex natura rei non possit excedi perfectio illa expressius concipitur in rōne infiniti entis. nō enim summum bonū indicat i se vtrū sit finitum vel infinitum. Ex hoc apparet improbatio illius quod dicitur in pcedenti opi. q perfectissimum qd possumus cognoscere de deo est cognoscere attributa reducendo illa in esse diuinū pter simplicitatem diuinam. cognitō enim eē diuini sub rōne infiniti est perfectior cognitione eius sub rōne simplicitatis. quia simplicitas cōicatur creaturis. infinitas autem non fm modum quo cōuenit deo. 5° dico q ista que cognoscuntur de deo cognoscūtur per species creaturarū. quia siue vniuersalius ⁊ minus vniuersale cognoscantur per eandem spēm minus vniuersalis siue vtrunq habeat spēm intelligibilem sibi ppriam saltem illud quod potest imprimere vel causare spēm vnius vniuersalis in intellectu potest etiam causare spēm cuiuscūq vniuersalioris. ⁊ ita creare que imprimunt pprias species in intellectu possunt etiam imprimere species transcendentiū que cōiter conueniunt eis ⁊ deo. Et tunc intellectus propria virtute potest vti multis speciebus simul ad concipiendum illa simul quorum sunt iste species. puta specie boni: specie summi: specie actus ad concipiendum summum bonum ⁊ actualissimū quod apparet sic per locum a minori. imaginatiua enim potest vti speciebus diuersorum sensibilium ad imaginandum compositū ex illis diuersis. sicut apparet imaginando montem aureū.

Ex hoc apparet improbatio illius quod dicitur in precedenti opinione. d' illa suffossione quia suffodiendo nunq illud quod non subest suffossioni inuenitur per suffossionem. non autem sub est conceptui creature aliquis concept' vel species representans aliquid ppriū deo quod sit omnino alterius rationis ab eo quod conuenit creature vt pbatum est per scdam rōnem in scdo arti° ergo per suffossionem nullus talis pceptus inuenitur. Et quod adducitur sile de extimatiua. dico q videtur adduci falsum ad confirmatōnem alterius falsi. q2 si maneat ouis ide ppria natura ⁊ in eodem affectu nāli ad agnum mutaretur tn̄ ouis vt esset similis lupo p miraculum in omnibus accn̄tibus sensibilibus. puta colore. figura. sono. motu. ⁊ hi'. agnus fugeret ouem sic mutatam sic fugeret lupum. ⁊ tn̄ in oue sic mutata non esset intentio nociui. sed pficui ⁊ cōuenientis. ⁊ ita extimatiua agni nō suffoderet ad inueniendū intentionem conuenientis sub speciebus sensibilib'. sed precise ita moueretur fm appetitū sensitiū: sicut accn̄tia sēsibilia mouerēt. Si dicas q intentio ibi cōuenienti non m'ltiplicat se. quia nō sunt talia accn̄tia pueniētia tali intentōi. ⁊ intentio conueniētis nō multiplicat sine accn̄tibus sibi pueniētibus. Hoc nihil est quia si

agnus h̄ fugeret ꝓpter ꝑceptōnē nociui
ꝯceptū ab extimatiua ⁊ illa non multi
plicaẗ cū accn̄tibꝰ iſtis ſenſibilibus. qꝛ n̄
eſt cū eis intentio ſtante iſto caſu. ḡ aut
h̄ eſt ſuffocatio agni ad intentionē no
ciui ꝙ nulla eſt. aut ſi h̄ nō fugeret ꝑ ſuf
foſſionem. ergo nec alius.

Ad argumenta principalia

illius queſtionis. Ad ṗmum dico ꝙ illa
cōparatio phi debet intelligi ꝙ̄tum ad
ṗmā motionē intellectꝰ ab obiecto. ibi
n. fantaſmata cum intellectu agēte hn̄t
vicem ṗmi obiecti mouētis. ſꝫ nō dꝫ itel
ligi ꝙ̄tū ad oēm actū ſequētem motōeꝫ
ṗmā. pōt. n. itellectꝰ abſtrahere obiectū
incluſum in aliq̊ ṗmo mouente ⁊ conſi
deraẗ illud abſtractū nō ꝯſiderādo illō
a quo abſtrahit. ⁊ conſiderando illud
ſic abſtractū cōſiderat cōe ſenſibili ⁊ in
ſenſibili. ⁊ in illo ꝯſiderat inſenſibile in
vl̄i ſicut ⁊ ſenſibile. Et poteſt ꝯſiderare
iſtud abſtractū ⁊ aliud abſtractū cum
quo fit ꝓpriū alteri. ſ. in ſenſibili. ſꝫ ſen
ſus non ē abſtractiuꝰ. ⁊ iō in oi actu tā
ṗ° ꝙ̄ 2° requirit aliqđ obiectū ṗmum
mouēs. quō nō ſe hꝫ fantaſma ad intel
lectū. Ad 2^m dico ꝙ cōmentator ex
poit illō ſil'e phi đ difficili ⁊ n̄ đ ipoſſi
bili. ⁊ rō ſua eſt qꝛ tūc nā feciſſet ocioſe
illas ſbās abſtractas itelligibiles ⁊ nō
poſſibiles itelligi ab aliq̊ itellectu. Sed
iſta rō eiꝰ nō vꝫ. tū qꝛ nō ē finis illarum
ſbāꝝ iꝙ̄tū intelligibiles ſt̄ ut intelligāẗ
ab itellectu nr̄o. ⁊ iō ſi h° n̄ ꝯueniret eiſ
nō ꝓpt̄ h° eēnt fruſtra itelligibiles. tum
qꝛ nō ſeq̄ẗ nō ſt̄ itelligibiles ab itellectu
nr̄o. ḡ a nl̄lo pn̄t. n. itelligi a ſeipis. ⁊ iō
ē fallacia ꝯn̄tis. Un̄ lꝫ ml̄tiplicit̄ poſſet
exponi auc̄tas phi. dico tn̄ ꝙ oculꝰ noc
tue nō hꝫ ꝯgnitōeꝫ niſi intuitiuaꝫ ⁊ nā
lem. ⁊ ꝙ̄tū ad iſtas duas ꝯditiones pōt
expoi auc̄taſ phi đ ipoſſibili. qꝛ ſic ipoſ
ſiᶜ ē illi oculo ituitiue ꝯſideraẗ obiectū
illud. ſic itellectui nr̄o ē ipoſſibile nālit̄
⁊ ituitiue cognoſcere deum. Ad 3^m
dico ꝙ infinitū potētiale ē ignotū. quia
vnūquodqꝫ ē ꝯgnoſcibile iꝙ̄tū ē i actu.
nō tn̄ ita ē ignotū ꝙ repūgnat ſibi intel
ligi ab intellectu infinito. ſed nō pōt in
finitū cognoſci ab aliq̊ itellectu cognoſ
cente ipſum ſecūdū modum ſue infini
tatis. Modus. n. ſue infinitatis eſt acci
piendo alteꝝ poſt alteꝝ. ⁊ itellectus ꝗ
cognoſceret h̄ modo alterū poſt alterū
cognoſceret ſemper aliqđ finitum ⁊ nū
ꝙ̄ infinitum. intellectus tamen infinitꝰ
poteſt cognoſcere totū illō ſiml' nō par
tem poſt partem. Et cum arguitur
de 2° metha. đ infinitis ⁊ infinita. Dico
ꝙ non eſt ſimile. quia cognitio obiecto
rum infinitoꝝ numeraliter conclude
ret infinitatē potentie cognoſcentis. ſic
patuit in. q. prima 2ᵉ diſ. ar. 2°. ad infini
tatem videlicet. quia ibi pluralitas ex
parte obiecti concludit maioritatem v̄
tutis in intellectu. ſed intellectio alicuiꝰ
infinite intenſiue nō concludit infinita
tem actus. quia non oportet actum ha
bere talem modum qualem habet ob
iectuꝝ. qꝛ actꝰ ſub rōne finiti poteſt eſſe
ad obiectū ſb̄ rōe ifiniti niſi eēt actꝰ ꝯꝓ
hēſiuꝰ. ⁊ ꝯcedēdo ꝙ talē actū circa ob
iectū ifinitū n̄ habemꝰ nec ē poſſibile
Ad Gregl̄. dico ꝙ nō dꝫ itelligi ꝙ cōtē
platio ſiſtat ſb̄ deo i aliq̊ creatura. qꝛ h̄
eēt frui utēdis. qđ eēt ſūma ꝑuerſio ſm
Augl̄. 83. q. q. 30. ſꝫ ꝯceptꝰ illiꝰ eēntie ſb̄
rōe entl̄ ē ipfectior ꝯceptu illiꝰ met eēn
tie ut h̄ eēntia ē. ⁊ qꝛ ipfectior ē iō ē iſe
rior i intelligibilitate. ꝯtēplatio aūt đ le
ge cōi ſtat i tali ꝯceptu cōi. ⁊ iō ſtat i ali
ꝗ ꝯceptu ꝗ ē mioris itelligibilitatis ꝙ̄
deꝰ in ſe ut h̄ eēntia. ⁊ iō dꝫ intelligi ad
aliqđ ſb̄ rōe intelligibils. cuiꝰ intelligi
bilitas ē inferior intelligibilitate dei in
ſe ut hec eſſentia ſingularis.

Ad argumenta pro ṗma o

piniōe cū arguit. ꝙ deꝰ n̄ pōt intelligi i
aliq̊ ꝯceptu vl̄i cōi vniuoco ſibi ⁊ crea
turis. qꝛ ē ſingularitas q̄dā. Rn̄đo ꝯn̄a

et sic

ñ vȝ. Sortes. n. inq̃tũ sor. est singularis. ⁊ tamen a sorte plura pñt abstrahi pdicata. ⁊ ideo singularitas alicuius ñ impedit q̃n ab eo qd̃ singulare est possit abstrahi aliquis cõceptus cõis. ⁊ lȝ q̃cquid est ibi in re sit singulare ex se in existendo ita ꝙ nihil contrahat aliud ibi ad singularitatem. tñ illud idẽ pot̃ concipi vt hoc in re. vl' quodãmodo i distincte ⁊ ita vt singulare l' ut cõe. Qd̃ dicit de cognitõe per accñs nõ oȝ iprobare qꝛ quasi p accñs ɔgnoscit in attributo sȝ nõ pcise sic. sicut. s̃. pbatum ẽ.

D secundã qõnem dico ꝙ triplex est ordo intelligibiliũ in ppo sito. vn' est ordo originis vel ꝑm gnãtionem, alius est ordo pfectõis. terti' est ordo adequatõis vel causalitatis preci se. ℂ De duabus primis pmitatibus hẽt 9° metha. c. 10. que sunt priora secund generationem sunt posteriora ꝑm substantiam. ℂ De tertio autem primitate hẽt pmo posterioꝝ in diffinitõe vniuersalis. quia primo dicit ibi precisionem ⁊ adequationem.

Loquendo igitur de primo ordine. s. originis. videnđ est p° de ɔgnitõe actuali. 2° de ɔgnitõe habituali. 3° de virtuali. ℂ Quãtũ ad pmuȝ premitto duo. quoꝝ primũ est ꝙ alius est concept' simplr' simplex. ⁊ alius est conceptus simplex q̃ nõ ẽ simpliciter simplex. Conceptum simplicit' simplicẽ voco q̃ non est resolubilis in plures conceptus. vt conceptus entis vl' vltime drĩe. Conceptus simplex sȝ nõ tñ simplr' simplex ẽ. quicũqȝ pot̃ concipi ab intellectu actu simplicis intelligẽtie lȝ possit resolui in plures conceptus seorsum cõceptibiles. sicut est cõcept' diffiniti vel spẽi. 2° premitto ꝙ aliud ẽ cõfuse intelligere ⁊ aliud ɔfusũ intelligere Confusum. n. idem est qd̃ indistinctuȝ. ⁊ sicut est duplex indistinguibilitas ad ppositum. s. totius ẽẽntial' in ptes essẽtiales ⁊ totius vniuersalis in partes sb̃iectiuas ita est duplex distictõ dupli cis totius predicti ad suas partes. Confusum igit' intelligitur qñ intelligit' aliquid indistinctum altero predictorum modoꝝ. Sȝ confuse dicitur aliq̃d concipi qñ concipitur sicut exprimitur p nomen distincte vero quãdo concipit' sicut exprimitur per diffinitionẽ. ℂ His preintellectis pmo pono ordinem originis in cognitione eorũ actuali que concipiũtur confuse. ⁊ q̃ ad hoc dico ꝙ primum actualiter cognitũ ɔfuse est spẽs specialissima cuius singulare efficatius ⁊ fortius pmo mouet sensuȝ siue sit audibile siue visibile siue tangibile. quodcunqȝ ei indiuiduũ fortius mouet sensum eius spẽs primo cognita ẽ cognitione confusa. ⁊ hoc supposito ꝙ singulare non possit sub ppria ratione intelligi de q̃ al's. Loquor. n. modo de illis q̃ certũ est posse intelligi ꝑȝ cõem opinionem. ⁊ pbo ɔclusione ppositam sic. Cã nal' agit ad effectũ suũ ꝑȝ vlti^m posse quãdo non ẽ impedita. igitur ad effectũ pfectissimũ quẽ p° pt pducẽ p° agit. omnia aũt concurrentia ad istũ actũ p^m intellectus sũt cãe mere nãles. qꝛ precedũt oẽm actũ volũtatis ⁊ non sũt ipedite. vt pȝ g̃ primo pducunt pfectissimum conceptum in quẽ possunt. ille aũt non est nisi concept' spẽi specialissime. — Si. n. aliquis alius esset puta ɔceptus alicuius communioris ille eẽt pfectissimus in quẽ ista possent. ⁊ cuȝ ɔceptus illi' ɔmunioris sit ipfectior ɔceptu speciei spẽalissime sic ps ẽ ipfecti or toto sequeret' ꝙ illa ñ possent i ɔceptũ illius spẽi. ⁊ ita nũꝙ cãrent conceptũ illius. 2° sic. qꝛ ꝑȝ aui. i. metha. c. 5° methaphysica. est vltia in ordine doctrine. g̃ principia oĩm aliaꝝ sciarũ pñt cõcipi ⁊ ĩmini illarũ ãte principia metha physice. sȝ hoc non esset si oporteret p° ɔcipi actualiter conceptus colores

ꝙ ɔcept⁹ spēꝝ spālissimaꝝ. tūc.n. opor
teret ens ⁊ hi⁹. p° ɔcipi. ⁊ ita magꝭ seqͭ
methaphysicā eē pmā i ordine doctrie
ꝰ ⁊c. ¶ 3°. qꝛ si oporteret pcōcipere cō
cept⁹ vliores ante conceptū talis spēi tē
supposito cāu de singulari mouēte sen
sum: ⁊ itellectū exn̄te soluto. oporteret
ponerͤ magnū tp̄s anteꝙ cōciperetͤ spēs
illi⁹ singularis p° sensati. qꝛ pri⁹ oportēt
itelligerͤ oia pdicata cōia dicta in q̄d ō
illa spē ꝭm ordinē. ¶ Ex hoc apparet
cā q̄re itellect⁹ itelligit pri⁹ vnū itelligi
bile ꝙ aliud lꝫ spēs plurīū sint ibi pn̄tes
hoc.n. nō est a voluntate. cum tūc non
habeat itellect⁹ actū intelligēdi. sꝫ hui⁹
cā est. qꝛ singulare vni⁹ forti⁹ mouet ꝙ
singulare alterius. ¶ dictū est ō ɔgnitōe
cōfusa. ¶ 2° dico ō cognitione actuali
distincte conceptoꝝ. ⁊ dico ꝙ est eꝯ°. qꝛ
pmū sic cōceptū est ɔmunissimū. ⁊ q̄ st
ꝓpinquiora sibi sūt pora. ⁊ q̄ sūt remo
tiora posteriora sūt. Hoc sic ꝓbo. qꝛ ex
2° premisso nihil concipitͤ distincte nisi
qn̄ concipiuntͤ oia q̄ includuntͤ in rōne
eni eēntialis ens icluditͤ q̄dditatie i oib⁹
cōceptibus q̄dditatiuis inferioribus. ꝰ
nullus concept⁹ inferior distincte cōci
pitͤ nisi concepto ente. ens aūt non pōt
concipi nisi distincte. qꝛ hꝫ cōceptū sim
plicitͤ simplicē. ꝰ pōt ɔcipi destincte sine
aliꝭs ⁊ aliꝭ non sine eo distincte ɔcepto.
ꝰ ens est pmus conceptus distincte ɔcep
tibilis. ¶ Ex hoc seqͤtͤ ꝙ ea que sunt sibi ꝓ
pinquiora sunt priora. qꝛ ɔgnoscere di
stincte habetͤ ꝑ diffinitionē q̄ inquiritͤ
ꝑ viam diuisionis incipiendo ab ente
vsqꝫ ad conceptū diffinitiuū in diuisio
ne aūt pri⁹ occurrūt cōcept⁹ cōmunio
res deinde genera ⁊ differentie in q̄bus
concipitͤ distincte conceptus cōmunior
¶ 2° ꝓbo idem. qꝛ methaphysica ꝭm
Auic. ubi pri⁹ est prima ꝭm ordinē sci
endi distincte. qꝛ ipsa habet certificare
principia aliaꝝ sciaꝝ. ergo ei⁹ cognosci
bilia st p^a distincte ɔgnoscibilia. nec i hͦ
ɔdicit sibi Auic. q̄ ponit eā i ordie doc
trine vlti^m ⁊ pmā in sciendo distincte.
quia sicut patuit ex questione illa ō ꝓ
positione ꝑ se nota. principia aliaꝝ sci
entiaꝝ sunt ꝑ se nota ex conceptu con
fuso terminoruꝫ. sed ex methaphysica
scita postea est possibilitas inquirendi
quidditatem terminorum distincte. ⁊
hoc modo termini scientiaꝝ specialiū
non concipiuntͤ nec principia earum in
telliguntͤ ante methaphysicā. sic.n. mul
ta pn̄t patere methaphysico geometre
que non erant nota prius geometre ex
conceptu confuso. Exemplum geo
meter in quātum geometer non utitur
ꝓ principiꝭs per se notis nisi illis que
statim sunt euidentia ex confuso cōcep
tu terminorum. qualis occurrit primo
ex sensibilibus. puta linea ē longitudo
⁊c. non curans ad quod genus ꝑtineat
linea. puta utrum sit substantia uel ꝙ
titas. sed modo cognita geometria ⁊
aliꝭs scientꝭs specialibus sequitͤ meth.
ō ɔceptib⁹ cōmunibus ex quibus pōt
fieri reditio per viam diuisionis ad in
quirendum quidditates terminorum
in scientꝭs specialibus. ⁊ tunc ex illis
quiditatibus sic cognotis distinctius
cognoscuntur principia specialium sci
entiarum ꝙ prius cognoscebātur. Cog
noscuntur etiam multa principia que
non erant prius nota ex terminis con
fuse cognitis. ⁊ hoc modo patet quō
methaphysica est prima ⁊ quō non p^a.
¶ Sꝫ ɔꝑando totū ordinē ɔfuse ɔcipi
endi ad totū ordinē distincte ɔcipiēdi
q̄s por ē. Dico ꝙ tot⁹ ordo ɔfuse ɔcipiē
di prior ē. ⁊ iō primū i 1° ordie ē simplici
ͤ pri^m. ⁊ hͦ ꝓbatͤ ex auc̄te pdicta Auic.
de ordie metha^e ad alias scias spēales.

Contra istud obii

citͤ. p° phy. dī ꝙ ɔfusa. i. magꝭ vlia sūt
pri⁹ no. nobis. qō ꝓbat. qꝛ pueri. p° ap
pellāt oēs hoies pres. ⁊ feias mres. p⁹ ea
discernūt vnūq̄dqꝫ. ꝰ pri⁹ ɔgnoscūt pa
trē sb rōe hois ꝙ sb rōe hui⁹ hois. Hoc ē

actualit̃ ꝯcipi cõcept⁹ ꝑores siue cõiores
Hꝰ ꝓbat Auic. de eo qđ videt a rmotis.
qꝛ pri⁹ cognoscit aliqđ sub rõe corpis
q̄ aialis. ꝛ prius sḃ ratõe animalis q̄
hominis ꝛ prius hois q̄ huius homi
nis. Hoc etiam videtur. qꝛ in arguẽdo
via cõpositiua ē ante resolutiuã. ğ ita ē
in intelligibilibus simplicibus. Ad
primũ dico q̄ sicut est duplr confusuz
s. totum vle ꝛ totum eẽntiale. ita vtrũ
q̄ in suo ordine est primum. sed sim
pliciter primum est, illud qđ est primũ
in ordine ꝯfuse cognoscẽdi. qꝛ ꝓcessus
nãlis ab imperfecto ad perfectum est p
medium. Confuse aũt cognoscere est q̄
mediũ inter ignorare ꝛ distincte cogno
scere. ꝛ iõ cõfuse cognoscer est ante qđ
cũq̄ distincte itelligere. Et quod dicit
đ puero cõcedo q̄ spẽs pintelligitur an
te singulare. qꝛ dixi qđ spẽs est primuz
intelligibile. sed rõ non concludit đ ge
nere ꝛ specie. prius. n. nãliter actualiter
concipitur albedo q̄ color in ordie cog
nitionis confuse. quia color sub rõe co
loris non cognoscitur nisi sub maiori
abstractione q̄ sit abstractiõ albedinis
ab hac albedine ꝛ illa. abstractiõ autez
maior est difficilior. quia ē a minus si
milibus. Ad auic. dico q̄ qñ obm̃
nõ est debite approximatũ non mouz
ad cognoscendũ se sub pfectissima rõe
sed sub alia imperfecta. ꝛ tunc intellec
tus sequẽs sensum talis obi oꝫ q̄ sit tal
obi vlis cuius sensus erat sḃ rõe singu
laris: sed qñ obm est in debita ꝓꝓortiõ
ne vt possit mouere sensuz sub rõe sua
ꝓpria ꝛ perfecta tunc intellect⁹ sequẽs
sensum talem hꝫ notitiã tal nature pri
us sub rõne specifica cõfuse q̄ sub ratõ
ne generis cõfuse. Ad 3ᵐ dico q̄ vtro
biq̄ ꝓceditur ab includẽte ad inclusũ.
ita in simplicibus sicut in complexis. sꝫ
in simplicibus includens est inferius in
cõplexis vo ē prinᵐ respectu cõclusiõis

Quantũ ad notici

am hitualẽ siue vtualẽ: primo expono
qđ intelligo per ĩminos. Habitualẽ no
ticiam voco qñ obiectum sic est pñs in
tellectui in ratõe intelligibilis actu: vt i
tellectus statim possit hře actũ elicituz
circa illud obiectum. Uoco virtualem
qñ aliquid intelligitur in aliquo vt ps
intellecti primi. nõ aũt vt primũ intel
lectũ siue ut totale ĩminãs intellectõnẽ
sicut cũ intelligitur hõ intelligitur aial
in homine vt ps intellecti nõ vt intel
lectum primũ. siue totale ĩminãs intel
lectõeꝫ. hoc satis ꝓprie vocat intellectũ
vtualiter. quia ē satis ꝓximũ intellecto
in actu. nõ. n. possꝫ eẽ actualius intelle
ctũ nisi eẽt ꝓpria intellectõe intellectuꝫ
ğ eẽt ipsius primi vt termini totalis.
Quãtũ ad istã notitiã hitualẽ l' vtua
lem dico q̄ cõiora sũt pri⁹ nota via ori
ginis vl generationis qđ ꝓbatur. qꝛ si
cut diuerse forme pficientes idẽ pfecti
bile ordine quodã nate sũt mediatius.
ꝛ imediatius informare illud vl pficeř.
ita si eadẽ forma contineat in se vtuali
ter pfectiõꝫ illaꝝ formaꝝ ordinatarũ
qĩ consili ordine natuř pficiet illud per
fectibile. sicut si forma corpori ꝛ substã
tie ꝛc. eẽnt alie forme ꝛ p pri⁹ informa
ret forma substãtie ꝛ deinde forma cor
pis ꝛc. ita si vna forma includat vtua
lit oẽs illas ipa qĩ prius pficiet mãꝫ sḃ
ratione substãtie q̄ sḃ ratione corpis ꝛ
sp in iᵒ via gnãtionis ipfecti⁹ erit prius
qꝛ ꝓceditur a poᵃ ad actũ. ğ sicut con
ceptus plures coiores ꝛ min⁹ ꝯmunes
hituales l' vtuales nati sẽt pficere intelle
ctũ via gnãtionis vel originis ita q̄ ipse
ctior sp pri⁹. ita si vn⁹ concept⁹ vtualit
icludat oẽs istos p⁹ pficiet sub rõe cõce
pt⁹ priori ꝛ vliori q̄ sub rõe cõcept⁹ pti
cularis. hᵒ de ordine origis siue gnãtõis.

Nunc de ordine

perfectionis distinguo q̄ perfectius a
nobis pt itelligi duplr aut simplr aut
sꝫ ꝓportionẽ. Exẽᵐ visio aqle đ sole est
simpliciter perfectior respectu solis q̄
visio nostra videlicet respectu candele

⁊ tñ visio nostra perfectior est ꝓportio
naliter. hoc est. plus h₃ ipa de rōne vi
sionis ſm ꝓportōe₃ ad visibilitatē can
dele ꝙ visio aquile hēat de ratione visi
onis respectu visibilitat solis. ¶ Ista di
stinctio habetur a pho. x. de aialibus
vbi vult ꝙ l₃ de imalibus habeam' mi
nima₃ cognitionē. quod est intelligēdū
ꝓportionaliter. tamen illa est desidera
bilior cognitione magna que potest ha
beri de materialibus. que est magna in
comparatiōe ad illa cognoscibilia. ¶ Lo
quendo ergo de ordine pfectionis sim
plicit' dico ꝙ perfectissimū cognoscibi
le a nobis etiam naturalr̄ est deus. vnō
in hoc etiam ponit phs felicitatē natu
ralem. io. Eth. ⁊ post ipm spēs spālissi'
perfectior in vniuerso. ⁊ deinde spēs ꝓ
xima illi. ⁊ sic vsq₃ ad vltima₃ spēm. ⁊
post oēs spēs spālissimas genus ꝓximū
abstrahibile a spē pfectissima. ⁊ sic sem
p resoluēdo. ¶ Ratio oium istorum ē q2
attingere actualius obm̄ est intellectio
pfectior simplr̄: q2 h₃ equalem pfectio
nem ex parte intellectus cū quacunq₃
alia intellectione vel non minore₃. ⁊ h₃
pfectione₃ multo maiorē ex pte obiecti
que duo. s. pfectio potentie ⁊ pfectō ob
iecti sūt cā pfectissime cognitōis siue itel
lectionis. ¶ Si loquamur de noticia pfe
ctiore ſ₃ ꝓportionē ad cognoscibile. di
co ꝙ perfectiora sensibilia ⁊ sensus effi
caciꝰ mouentia sunt pfectius cognosci
bilia ſm ꝓportionē. q2 intellectus no
ster plus attingit ad illa ſm gradus co
gnoscibilitatis eoꝝ. ⁊ que sūt remotio
ra ab illis sunt minus cognoscibilia ſ₃
ꝓportionem sue cognoscibilitatis. ¶ Ter
tia primitate. s. adequationis dicetur i
sequenti. q.

Ad argumēta huius q̄stionis.

¶ Ad primum dico ꝙ ꝯsequentia nō va
let. s. est primum ens. ergo est primū co
gnitum a nobis. licet sequatur igitur ē
primum cognoscibile quantum est de
se. ⁊ ita debet intelligi veritas. de qua lo
quitur philosophus 2° metha. sicut res
se habent ad entitatem ita ad veritate₃
ꝑ euidentia rei in se. siue ꝑ intelligibili
tate rei ex parte sui. non oportet autem
ꝙ res sicut se habet ad entitatem sic se
habeat ad cognosci nisi itelligat cogno
sci ab illo intellectu qui respicit intelli
gibilia omnia ſm gradum ꝓprium co
gnoscibilitatis eoru₃. qualis non est noster
intellectus. sed maxime cognoscit sensi
bilia. ¶ Ad 2m dico ꝙ ꝯña non val₃. ni
si in causis precisis quod p₃ in exemplo
si eclipsis est cognoscibilis ex duplici cā
per duas potentias. s. per sensu₃ ⁊ intel
lectum habentem demonstrationē. nū
ꝙ cognoscitur pfectissime nisi cognito
principio demonstrationis pfectissime
non tñ sequitur. g̃ nunꝙ cognoscitur ni
si cognito pricipio demonstratōnis. h₃
enim aliam causam qua cognosci pōt
quia ista non est precisa causa. tamen ꝑ
aliā non potest ita perfecte cognosci si
cut per istam. quia ista causa. s. demon
stratio qua potest cognosci ab intellec
tu est perfectior causa cognitionis sue
ꝙ alia qua potest cognosci per sensum.
ita est in ꝓposito quelibet creatura pre
ter causam cognitionis sue que est eēn
tia diuina habet aliam causam illiꝰ co
gnitionis scilic₃ essentiam ꝓpriam que
nata est gignere noticiam sui. nunqua₃
tamen per motionem sua₃ ita perfecte
cognoscitur res sicut per essentia₃ diui
nam. non igitur sequitur ab effectu ad
causam arguendo. si perfectissime per
fectissime. ergo si simpliciter simplicit'
quia illō quod perfectissime sumptum
potest esse causa precisa perfectissime in
genere sumptum siue simpliciter non
est causa precisa effectus in genere.
¶ Ad 3m dico ꝙ maior est vera loquē
do de primitate perfectionis: sed non
de primitate adequationis. Exem
plum. nunquam est visio circa ali
quid sub ratione coloris precise: ita

ꝙ nō ſub rōe huiꝰ uł illiꝰ coloris puta
albi uł nigri niſi illō̇ videat a remotiſ
uł ip̲fecte. viſio aūt alicuiꝰ ſub rōe colo
riſ p̄ciſe nō ē p̲fectiſſima ſꝫ ip̲fectiſſima
p̲fectiſſima igiť op̲atio potētie eſt circa
p̄mū obiectū eiꝰ. ueꝝ ē ñ p̄mū adeq̄tōe.
ſꝫ p̄ᵐ p̲fcōᵉ ꝙ vꝫ ē p̲fectiſſiᵐ ꝯtētoꝝ ſb̓ p̄°
obiecto adequato. ⁊ ideo dicit phs. io.
ethic. ꝙ delectatio p̲fectiſſima ē in op̲a
tōe circa optimū oīm eoꝝ q̄ ſī ſb̓ potē
tia. h° ē circa optimū ꝯtētū ſb̓ obiecto
adequato illiꝰ potētie. ꝑbat igiť iſta rō
ꝙ deꝰ ē p̄mū ꝯgnitū h° ē p̲fectiſſimum
qō̇ ꝯcedo ſꝫ ñ p̄mū adeq̄tū ō q̊ i ſe. q.

Quod autez dicit

iſta op. recitata ⁊ h° q̄ꝙtū ad 2ᵃᵐ. q. de i
deťmiato negatiue ⁊ p̄uatiē. ſi itelligat
ō p̄mitate originis ꝯ̄dixi i p̄mo mēbro
2ᵉ qōnis. ⁊ cū arguiť ꝙ ideťmiatū nega
tiue ē magis ideťmiatū q̄ꝙ ideťmiatū p̄
uatiue. nego ō ideťmiatōe ad ꝑpoſitū
loquēdo. qualis. ſ. ē i p̄mo itellectō qꝛ i
deťmiatū negatiue ē ſingulare ⁊ tale ñ
ē magis ideťmiatū q̄ꝙ ideťmiatū p̄uatie
Indetermiatio aūt negatiua. ſ. repug
nātia ad determiari ⁊ ſi ſit aliq̊ mō ma
ioꝛ. q̄ꝙ ideťmiatio p̄uatia nō tñ tale ideť
miatū pꝛiꝰ occurrit itellectui. qꝛ tale nō
eſt ꝯfuſum obiectū ſꝫ diſtinctū ꝯgnoſ
cibile ſić pꝛiꝰ dictū ē. ¶ Q. ō arguit etiā
in 2° mēbro ꝙ noticia rōnali deꝰ ſit ulti
mū ꝯgnitū. qꝛ pꝛiꝰ ꝯgnoſciť illō a q̊ ſit
abſtractō q̄ꝙ abſtractū. hoc nō ē ueꝝ ni
ſi ponēdo abſtractionē quēdā diſcurſū
a notioꝛi ad aliud ita ꝙ illud a quo ſit
abſtractō ē pꝛio ꝯgnitū ⁊ aliud ꝯgnitū
per ipſum. ⁊ ſi ita intelligat abſtractio
nem talis cognitio per abſtractionem
nō eſt pꝛima cognitio abſtracti ſi. n. ita
cognoſcatur deus per creaturam opoꝛ
tet aliquem conceptum pꝛehabere de
deo ad quē diſcurritur. quia diſcurſus
pꝛeſupponit aliquem conceptum ō ter
mino ad quē eſt. ł igitur ꝑpoſitio quaꝫ
accipit eſt falſa. uel ſi ſit uera concludit
deum eſſe pꝛius cognitum antequam
cognoſcatur ratiōbiliter. qō̇ foꝛte con
cederetur ¶ Quod etiam addit ꝙ deus
ut eſt pꝛimum cognitum a nobis natu
raliter non diſtinguitur ab alij̄s quia
non concipitur in aliquo in quo diſtig
uatur a creatura. In hoc videtur con
tradicere ſibi ipſi. pꝛedixit. n. ꝙ eſt pꝛi
mum cognitum ab intellectu naturali
ter ut eſt indeterminatuꝫ negatiue. ⁊ di
cit ꝙ in hoc conceptu diſtiguitur a cre
atura quia iſte non conuenit creatuꝛe.

Juxta illud

quod tactum eſt in tertio
articulo ſecūde queſtioniſ
de obiecto adequato intellectus ⁊ pꝛe
ciſo queritur. utrum deus ſit obiectū
naturale pꝛimum hoc eſt adequatum
reſpectu intellectus viatoꝛis. ¶ Argui
tur ꝙ ſic. quia ex pꝛecedenti queſtione
deus eſt pꝛimum hoc eſt perfectiſſimū
inter omīa cognoſcibilia. pꝛimum aūt
in quocūqꝫ generē eſt cauſa eſſendi alij̄s
in illo genere ex ſecundo metha. ſicut p̄
mum calidum eſt cauſa caloꝛis in om
nibus alij̄s. ergo deus eſt cauſa cogno
ſcendi omnium alioꝛum. igitur eſt p̄ᵐ
obiectum intellectus. ¶ ſcōo ſic. Unū
quodqꝫ ſicut ſe habet ad eſſe ſe habet
ad cognitioneꝫ ſed nihil eſt ens per par
ticipationem niſi ab ente imparticipa
to. igitur nō cognoſcitur niſi pꝛius cog
nito ente imparticipato. ¶ Hoc cōfir
matur per Auguſt. 8. de trini. c. 3°. de
magnis. uł. 8. ō paruis. Non dicremꝰ
aliquid eſſe melius alio cum vere iudi
camus niſi eſſet impꝛeſſa nobis noticia
boni. Uidetur autem ibidem loqui de
bono indeterminato negatiue. de quo
in eodem. c. dicit. vide ipſum bonum ſi
potes ⁊ deum utiqꝫ videbis. quod nō
videtur verum niſi de bono indetermi
nato negatiue. quod ſcilꝫ non eſt deter
minabile. quale eſt pꝛimum bonum.
¶ Contra. pꝛimum obiectum pꝛimitate

adequationis recipit predicationē oĩuz ꝯtentoꝝ sub eo. deus aūt nō. ergo ⁊c.

In ista questione

est vna opi. que dicit ꝙ primū obiectū intellect⁹ nr̃i est quidditas rei mālis. rō ponitur ad hoc. quia potentia ꝓportōnatur obiecto. triplex autem ē potentia cognitiua. ¶ Quedā oīo sepata a materia ⁊ in essendo ⁊ in operādo vt itellectus separatus. ¶ Alia cōiuncta māe ⁊ in essendo ⁊ in operando vt potentia organica q̃ perficit mām ⁊ non operat nisi mediante organo a quo in opando nō separat sicut nec in essendo. ¶ Alia est cōiuncta māe in essendo sed nō vtit organo nāli in operando vt inte⁹ nr̃. ¶ Istis corr̃ndent obiecta ꝓportionata. nā potentie oīo sepate vt p̊me corr̃ndere debꝫ q̇dditas oīo separata a mā ꝗ scōe singlare oīno māle. 3ᵉ ergo corr̃ndet q̇dditas rei mālis que ⁊ si sit in mā tn̄ cognoscitur nō vt in mā singulari. ¶ Contra. istud nō pōt substineri a theolo. qꝛ ite⁹ exñs eadē potentia cognoscet q̇dditatē sb̃e imālis. sic pꝫ fm fidē de aīa beata. potētia aūt manens eadeꝫ nō pōt habē actū circa aliquid qd nō ꝯtinet sb̃ suo pꝛio obiecto. ¶ Qd si dicas eleuabit p lumen glorie ad hoc ꝙ cognoscat illas sb̃as imāles. ¶ Contra. obiectū primū habitus cōtinetur sb̃ pꝛio obiecto potētie vel saltē non excedit: qꝛ si habit⁹ respicit aliqd obm̃ quod nō cōtinet sb̃ primo obiecto potentie sꝫ excedit: tunc ille habit⁹ nō esset habit⁹ illius potētie sed faceret eā non esse illam potentiā sꝫ aliam. ¶ Confirmat rō. qꝛ cum potentia in p̊mo signo nāe in q̊ est potentia hēat tale obiectum primum. per nihil posterius natura p̄supponens rōneꝫ potētie potest fieri aliud primum obiectum ei⁹. ois autem habitus naturaliter p̄supponit potentiam. ¶ Si dicas ꝙ hec etiaꝫ opi. poneret a pho. puta si poneret ꝙ intellectus noster ꝓpter sui infimitatem inter intellectus ⁊ ꝓpter ꝯiunctionem eius cum virtute fantastica in supposito cognoscente hꝫ ordinē imediatū ad fantasiam sicut fantasia haber ordineꝫ imediatū ad sensum cōem. ⁊ iō sic fantastica non mouet ab aliquo nisi qd est obm̃ sensus cōis: lꝫ alio mō idem obm̃ cognoscat: ita diceret ꝙ inte⁹ noster nō tm̃ ꝓpter statum aliquem sed ex nā potentie nō posset aliquid intelligere nisi abstrahibile a fantasmate. ¶ Contra hᵒ arguitur triplr. pꝛio sic. qꝛ desiderium nāle est in intellectu cognoscēte effectū ad cognoscendū cām. ⁊ in cognoscente cām in vlī est desideriuꝫ nāle ad cognoscendū illam in pticulari ⁊ distincte. desideriū aūt nāle non est ad ipossibile ex nā desiderantis. qꝛ tunc esset frustra. g̊ non est ipossibile itellectui ex pte intellectus cognoscē sb̃am imālem in pticulari: ex quo cognoscit māle qd est effectus eius. ⁊ ita primū obm̃ intellect⁹ non excludit illd imateriale. ¶ 2ᵒ sic. Nulla potētia pōt cognoscere obm̃ aliquod sub rōe coīori ꝙ sit rō sui primi obiecti. qd pꝫ. primo p rōem. qꝛ tunc illa rō primi obiecti non esset adequata. Etiā pꝫ per exemplū. Uisus non cognoscit aliq̇d sb̃ rōe coīori ꝙ sit rō coloris vel lucis. nec imaginatio aliquid sb̃ rōe coīori ꝙ sit rō imagiabilis. quod ē primū obiectū. sꝫ inte⁹ cognoscit aliq̇d sub rōe coīori ꝙ sit rō entis mālis. qꝛ cognoscit aliq̇d sb̃ rōe entis in cōi. alioqn metaphysica nlla essꝫ scia intellectui nr̃o. ¶ Preterea 3ᵒ ⁊ redit in idē q̄si cum 2ᵒ. Quicq̇d per se cognoscit a potentia cognitiua vel ē ei⁹ obm̃ primū. vel ꝯtinet sub illo obō. ens aūt vt est cōius sensibili per se itelligitur ab intellectu nr̃o. als metaphysica non esset magis scia trāscēdēs ꝙ physica. g̊ nō pōt aliquid esse primum obiectum intellectu⁹ nostri qd sit pticularius ente. quia tunc ens in se nullo modo itelligeret a nobis. videtur igitur ꝙ falsum supponitur in dicta op. de obiecto

primo. ꝛ hoc loquendo de potentia ex natura potentie. ¶ Ex hoc apparet ꝙ si per viam istius opi. soluatur prima questio dicendo ꝙ quidditas sensibilis est primum obiectū intellectus: ꝛ ideo nō intelligetur deus vel ens imateriale. ¶ solutio innititur falso fundamento.

Cōgruētia etiam illa que adducit̄ ꝓ illa opi. nulla ē. Potentia. n. ꝛ obm̄ nō oꝫ assĩlari in mō essendi. se habēt. n. vt motiuū ꝛ mobile. ꝛ ita se habēt vt dissĩlia. qꝛ vt act⁹ ꝛ potētia. sūt tn̄ ꝓportionata. qꝛ ista ꝓportio requirit dissĩlitudinem ꝓportionatoꝝ. sicut cōiter dicit̄ in oi ꝓportione. sic pꝫ de mā ꝛ forᵃ. pte ꝛ toto. cā ꝛ cāto ꝛ ceteris ꝓportinalib⁹. igitur ex modo essendi talis potentie non pōt concludi similis modus essendi in obiecto.

¶ Contra hoc obijcitur. qꝛ licꝫ agens factiuū possit esse dissĩle obiecto quod ē ibi passiuꝫ. tn̄ operans in cognitiua operatiōe oportet assĩlari obiecto. circa qȯ operatur quod non est passiuū: sed magis agens ꝛ assĩlans. omnes. n. antiqui concordant in hoc ꝙ cognitio fit per assĩlationem. nec Arist. in hoc eis ꝯtradixit. igitur ħ requiritur: non tātū ꝓportio sed sĩlitudo. ¶ Rn̄deo. aliud est loqui de modo essendi ipius potentie in se. ꝛ aliud est loqui de ipsa inquātum ē sub actu 2ᵒ. vel dispositione ꝓxima ad actum scd̄m que sit aliud a natura potentie. Nunc autem ꝙ potentia cognoscens assĩlatur cognito veꝝ ē per actū suum cognoscendi qui est quedaꝫ obiecti sĩlitudo vel per spēm disponentem de proximo ad cognoscendum. sed ex hoc cōcludere ipm intellectum in se habere naturaliter modum essendi similem modo essendi obiecto vel econuerso est facere fallaciam accidentis ꝛ figure dictionis sicut non sequitur. es assimilatur Cesari. quia per figuram inductam. igit̄ es in se habꝫ similem moduꝫ essendi modo essendi cesaris vel magis ad propositum. oculus videns per speciem obiecti assimilatur obiecto. ergo visus habet similem modum essendi obiecti. ꝛ ita vlterius sicut quedam visibilia habent materiam que est causa corruptionis ꝛ cōtradictionis. vt mixta. quedā carent tali materia vt corpa celestia. ita erit quidam visus in materia tali. quidam sine materia tali. vł qȯdam organum tale ꝛ quoddam tale. vł adhuc magis ad propositum. ydea in mēte diuina que est similitudo obiecti est imaterialis. igitur ꝛ lapis cuius est ydea est immaterialis. igitur ꝓpter illā congruentiam non videtur congruum artare intellectum ex natura potentie ad obiectum sensibile vt non excedat sensum nisi tantum in modo cognoscendi.

Alia est opinio q̄ pōit deū eē primum obiectum itellectus cuius rōes fundamētales sūt ille que adducte sūt ad primaꝫ ꝑtem qōnis arguēdo ad pricipale. ¶ ꝓpter easdeꝫ ponit deū esse p̄mum obm̄ volūtatis. qꝛ habet rōnem volendi oia alia. sicut adduxit auctem Aug. 8. de tri. c. 6. de magnis. vel. 17. ꝯpuis. cur ergo aliū diligimus ꝛc̄. ꝛ sequitur nisi formam: vbi videmus q̄d sit iustus anim⁹ diligeremus nulloᵒ eum diligeremus quem ex ista diligimus.

¶ Contra istam opi. arguitur sic. Primū obiectum nāle alicui⁹ potentie hēt nālem ordinem ad illam potentiā. de⁹ nō hꝫ nālem ordinem ad itellectū nr̄m sꝫ rōne motiui nisi forte sub rōne alic⁹ gnālis attributi. sic ponit illa opi. ğ nō est obm̄ primū nisi sꝫ rōne illius attributi. vel scd̄m illā opi. quā prius tenui ꝙ deus intelligit̄ sub rōne entis nō habebit nālem ordinē nisi sub tali conceptu vniuersali. sed particulare qȯ non intelligit̄ nisi in aliquo cōi non est primū obm̄ intellectus. sꝫ magis illud cōe. ğ ꝛc̄

Preterea. certum est q deus nō hʒ pmitatem adequatōis ꝓpter cōitatem ita q dicatur de omni obiecto per se itelligibile a nobis. g si aliquam habʒ pmitatem adequatōis hoc erit ꝓpter vtualitatem. q2. s. virtualiter cōtinet oia in se p se intelligibilia. sʒ ꝓpter hoc nō erit obm̄ primum adequatuʒ intellcui nostro. q2 alia entia mouent itellectum nostruʒ ꝓpria uirtute: ita q eēntia diui na nō mouet intellectuʒ nr̄m. primo ad se ⁊ ad oia alia cognoscibilia cognoscē da. sicut aūt pdictum ē in qōne de sbo theologie cēntia diuina: iō est primum obiectum itellectus diuini. q2 ipa sola mouet intellectum diuinum ⁊ ad cogscendum se ⁊ omnia alia cognoscibilia ab ipso itellectu. Per easdem rōnes ꝓbatur q non potest poni pmū obiectū intellectus nostri substātia in cōi ꝓpter attributiōem oium accn̄tium ad sbam q2 accn̄tia habēt ꝓpriam vtutem moti uā intellectus. g sba non mouet ad se ⁊ ad oia alia cognoscibilia.

Ad questōnem igitur. R° q nullum potest poni primum obm̄ itellectus nr̄i nāle ꝓpter adequationem talē virtualeʒ ꝓpter rōem tactā cōtra primitatem obi virtual' in deo vl' in sba. vel igitur nullum ponetur pmū obm̄ vel oʒ ponere primū adequatū ꝓpter cōitatem in ipo: q si ens ponatur equocuʒ creato ⁊ increato sbe ⁊ accn̄ti cū oia ista sint p se itelligibilia a nobis nulluʒ videtur posse poni primū obm̄ intellectus nr̄i nec ꝓpter virtuteʒ nec ꝓpter cōitatem. sʒ ponendo illam pōneʒ quam posui in pma qōne hui⁹ dist. de vniuocatōne entis potest aliquo modo saluari aliquod eē primū obm̄ itellect⁹ nostri. ad quod itelligendum primo de claro qualis sit vniuocatio entis: ⁊ ad que ē. ⁊ 2° ex hoc ad ꝓpositum. Quātum ad primum dico q ens nō est vniuocum dictū in qd de omnibus per se itelligibilibus. q2 nō est de differētijs vltimis nec ꝓprijs passiōibus entis. prim̄ vʒ de differētijs vltimis dupliciter ꝓbo pmo sic. Si drie includant ens vniuoce dictum de eis ⁊ nō sunt oio idem. ergo sūt diuersa aliquid idem entia. talia sūt ꝓprie dria ex. 5°. ⁊. 10. metha. g drie ille vltime ꝓprie erūt differētes. g alijs differētijs different. q si ille alie includant ens quidditatiue arguitur de eis sic de prioribus: ⁊ ita erit ꝓcessus in infinitū i differētijs vel stabit ad aliquas oino nō includentes ens qdditatiue: quod ē ꝓpositum. 2° sic. sicut ens compositum in re componit ex actu ⁊ potentia in re. ita ꝯceptus compositus per se vn⁹ componitur ex ꝯceptu potētiali ⁊ actu ali siue ex cōceptu determinabili ⁊ determināte. sicut igitur resolutio entiūʒ cōpositoruʒ stat vltimo ad simplr simplicia. s. ad actum vltimum ⁊ potētiaʒ vltimam que sūt pmo diuersa. ita q nihil vnius icludit aliquid alterius alioquin hoc non eēt primo actus nec illud prio esset potentia. quod. n. icludit aliquid potētialitatē nō primo est actus. ita oʒ i cōceptibus oēm cōceptum nō simpliciter simplicem. ⁊ tn̄ per se vnum resolui in cōceptum determinabilē ⁊ determinātem: ita q ista resolutio stet ad cōceptus simplicit simplices. s. ad conceptum determinabilē tm̄. ita q nihil determinans icludat. ⁊ ad cōceptuʒ determinātem tm̄. qui. s. nō includit aliquem conceptū determinabilē. ille cōceptus tātū determinabil' est concept⁹ entis ⁊ determināns tm̄ est ꝯcept⁹ vltie drie. g isti erūt p° diuersi: ita q vnum nihil icludit alteri⁹

2m. s. ꝓpositum de passionibus entis ꝓbo dupl'r. primo sic. passio p se 2° predicat de sbo. pmo posterioꝝ. g sbm ponitur in diffinitione passiōis: sicut additum. ex eodem prio ⁊ ex 7° methaᶜ. ens igitur in ratione sue passionis cadit vt additum. habet. n. passiones proprias. vt pʒ per phm 4° metha. c. 3. vbi

vult ꝙ sicut linea inq̃tũm linea habꝫ ꝓ
prias passiones ⁊ numerus inquãtum
numerus ita sunt alique passiones entꝭ
inq̃tum ens. ſꝫ si ens cadit in rõne eaꝝ
vt additum. ergo non est p se p̊mo mõ in
rõne quidditatiua eaꝝ. Hoc ẽt confir
maẗ per ph̃m p̊mo poste. c. de statu p̊n
cipioꝝ: vbi vult ꝙ p̃dicationes p se nõ
ↄuertunẗ: ita ꝙ si predicatũ dicatur de
subõ per se nõ econuerso diceẗ subm̃ d̊
p̃dicato per se sed per accñs. ergo si ista ẽ
p se 2°° ens est vnum. hoc vnũ est ens ñ
est p se p̊io°: ſꝫ quasi per accñs: sic ista
ꝓpositio est per accñs risible est hõ.

2° sic. ens sufficienẗ diuiditur tanq̃ in
illa que icludunt q̊dditatiue ip̃m i ens
increatũ ⁊ in. io. ge. ⁊ in ptes essentiales
io. geneꝝ. saltem nõ videẗ hr̃e plura di
uidentia q̊dditatiue q̊cquid sit de istis
igitur si vnum ⁊ veꝝ includant quiddi
tatiue ens continebiẗ sub aliquo istoꝝ
sed nõ est aliquid. io. geneꝝ. patꝫ. nec ex
se est ens increatum. qꝛ cõuenit entibus
creatis. igitur esset spẽs in aliquo genẽ
vel principium essentiale alicui⁹ generis
sed hoc est falsum. qꝛ oĩs ps eẽntialis i
quocunqꝫ genere ⁊ oĩs spẽs cuiuscũqꝫ
generis icludit limitatõem. ⁊ ita q̊cun
qꝫ transcendens esset de se finitum. ⁊ p
ↄñs repugnaret enti infinito nec posset
dici de ipso formalr̃. quod ẽ falsum. qꝛ
oĩa transcendẽtia dicunẗ perfectões sim
pliciter ⁊ conueniunt deo in sũmo.

3° argui põt ⁊ in hoc etiã cõfirmaẗ
p̊ma rõ ad ↄclusionem istam. qꝛ si vnũ
includit ens q̃dditatiue nõ includit p̊ci
se ens. qꝛ illud tũc esset passio suiip̃ius.
ergo includit ens ⁊ aliud. sit illud. a. aut igi
tur illud. a. includit ens aut non. si sic
vnũ bis includeret ens. ⁊ esset ꝓcessus i
infinitũ vel vbicũqꝫ stabiẗ illud vltimũ
quod ẽ de rõe vni⁹ ⁊ nõ includit ens vo
cet. a. vnum rõne entis inclusi nõ ẽ pas
sio. ⁊ per ↄñs illud aliud iclusum q̊ ẽ
. a. est primo passio. ⁊ est tale q̊ non in
cludit ens q̊dditatiue. ⁊ ita quicq̊d est
p̊io passio entis ex hoc nõ includit ens
quidditatiue.

Quantum ad secundum articulũ p̊ricipalẽ dico ꝙ ex istis
quatuor rõnib⁹ sequiẗ cum nihil possiẗ
eẽ cõius ente ⁊ ens non possit esse ↄmu
ne vniuocum dictũ in quid de oĩbus p
se itelligibilib⁹. qꝛ nõ de differentijs vl
timis nec de passionib⁹ suis sequiẗ ꝙ ni
hil ẽ primum obm̃ inte⁹ nostri ꝓpẗ cõi
tatem in q̊d ipsius ad omne p se intelli
gibile. ⁊ tñ hoc nõ obstante dico ꝙ ens
est primũ obm̃ inte⁹ nostri. qꝛ in ip̃o cõ
currit duplex p̊mitas. s. cõitatis ⁊ v̊tua
litatis. Nã oĩe per se intelligibile aut ĩ
cludit essentialr̃ rõem entis vel cõtineẗ
v̊tualiter vel essentialiẗ in icludente eẽn
tialr̃ rõem entis. Oĩa. n. genera ⁊ spẽs ⁊
idiuidua ⁊ oẽs ptes essentiales geneꝝ. ⁊
ens increatum icludit ens q̊dditatiue.
oẽs differentie vltime includunẗ in aliq̊
bus istorum essentialr̃ vel q̊dditatiue.
oẽs passiones entis includunẗ in ente ⁊
in suis inferioribus v̊tualiẗ. igiẗ illa qui
bus ens nõ est vniuocũ in q̊d includũ
tur in illis quibus ens ẽ sic vniuocũ et
ita pꝫ ꝙ ens habet p̊mitatem cõitatꝭ ad
p̊ma intelligibilia hoc est ad conceptus
q̊dditatiuos geneꝝ spẽrum idiuiduoꝝ
⁊ ptium essentialiũꝫ oĩum istoꝝ ⁊ entis
icreati. ⁊ hꝫ primitatem v̊tualitatis ad
intelligibilia iclusa in p̊mis itelligibili
bus. hoc est ad cõceptus q̃litatiuos dif
ferentiaꝝ vltimaꝝ ⁊ passionũ ꝓpriaꝝ

Q̊ aũt supposui cõitatem entis in
quid ad oẽs ↄceptus quidditatiuos p̃
dictos. hoc ꝓbatur de omnib⁹ illis dua
bus rõnibus positis in prima. q. huius
di. ad ꝓbandũ cõitatẽ entis ad ens cre
atũ ⁊ ens increatũ q̊ ut pateat ptrac
to eas aliqualiẗ. Prima sic de quocũqꝫ
n. p̊dictorũ ↄceptuũ q̊dditatiuorũ con
tigit intellectũ certũ eẽ ip̃m eẽ ens du
bitãdo de differẽtijs cõtrahentib⁹ ens
ad talẽ conceptum vtrũ sit tale ens vl

non. ꝛ ita ꝯceptus entis vt cõuenit illi ꝯceptui ē ali⁹ ab ill' ꝯceptib⁹ iferioribus de quibus intellectus est dubius. ꝛ iclu sus in vtroq₃ iferiori ꝯceptu. nam dñe ille cõtrahentes ꝓsupponunt eundē cõ ceptū entis cõem quem cõtrahunt.

2am rationē₃ pertracto sic. sic est argu tum ꝙ deus nõ est a nobis cognoscibil' nāliter nisi ens sit vniuocū creato ꝛ in creato ita pōt argui de sb̃a ꝛ accñte. cū .n. sb̃a nõ imutet imediate itellectu₃ no strum ad aliquā intellectõem sui s₃ tm̃ accñs sensibile: sequit̃ ꝙ nullū ꝯceptum q̈dditatiuū h̄re poterimus de ea nisi sit aliquis talis q̄ possit abstrahi a cõcep tu accñtis. sed nullus tal' quidditatiuus abstrahibil' est a cõceptu accñtis nisi cõ ceptus entis. g̃ ꝛc. Hoc autē qḋ suppositum ē in rõne ista de sb̃a ꝙ non imutat itellectum nostrū imediate ad actū cir ca se. ꝓbat̃ sic. q₂ quicq̄d p̄ñtia sua imu tat intellectum: abñtia illius pōt nāli' cognosci ab itellectu qñ non imutat. sic apparet 2° de aïa. ꝙ visus est tenebre ꝑ ceptiu⁹. qñ. s. lux nõ ē p̄ñs. ꝛ iō tc̄ visus non imutat. igitur si intellect⁹ nāliter i mutat a sb̃a imediate ad actum circa ipam sequeret̃ ꝙ qñ sb̃a non esset p̄ñs poss₃ nāliter cognosci nõ esse p̄ñs. ꝛ ita nāliter poss₃ cognosci i hostia altar' cõ secrata nõ esse sb̃am panis: quod ē ma nifeste falsu₃. nullus igit̃ cõceptus quid ditatiuus habet̃ nāliter de sb̃a imedia te causat⁹ a sb̃a. sed tm̃ causat⁹ vl' abstra ctus p̄mo ab accñte. ꝛ illud non est nisi ꝯceptus entis. Per idē cõcludit̃ etiā ꝓ positu₃ de ptibus essentialib⁹ ipius sc₃ e si. n. m̄a nõ imutat itellectū ad actu₃ cir ca ipam. nec forma sb̃alis. quero qs cõ ceptus simplex i itellectu habet̃ de m̄a vel forma. si dicas ꝙ aliquis cõceptus relatiu⁹ puta ptis vel cõceptus ꝑ accñs puta alicui⁹ ꝓprietatis m̄ae vel forme. quero qs est ꝯceptus q̈dditatiu⁹ cui iste ꝑ accñs vel relatiu⁹ attribuit̃. ꝛ si nullus q̈dditatiu⁹ habet̃ nihil erit cui attribue tur iste cõceptus ꝑ accñs. nullus aūt q̈d ditatiu⁹ pōt haberi nisi impssus vl' ab stractus ab illo qḋ mouet itellectu₃. pu ta ab accñte ꝛ ille erit cõceptus entis. ꝛ ita nihil cognosceret̃ de ptibus essentia libus sb̃e nisi ens sit cõe vniuocu₃ eis ꝛ accñtibus. Iste ratões nõ ꝯcludunt vniuocationē entis in q̈d ad dñas vlti mas ꝛ passiões. de p̄ma ostendit̃: q₂ lic₃ intellect⁹ sit certus de aliq̄ tali ꝙ sit ens dubitando vtꝝ sit hoc vel illud. tñ nõ est certus ꝙ sit ens q̈dditatiue: sed q̄si ꝑ dicatione ꝑ accñs. Uel al'r ꝛ melius. q̄ libet talis conceptus est simpliciter. ꝛ ideo non pōt ƒm aliq̈d concipi ꝛ ƒ₃ ali quid ignorari. sic p₃ p phm. 9°. metha. in fi. de conceptib⁹ simpl'r simplicib⁹: ꝙ nõ ē circa eos dceptio sic ē circa quiddi tatē cõplexorum. qḋ non ē intelligendū q̄si intellectus simplex formal'r decipia tur circa itellectiõem quidditat': q₂ in i tellectione simplici nõ est veꝝ vel falsū s₃ circa q̈dditatē cõpoitam pōt itellect⁹ simplex v̈tualiter decipi. si. n. ista rõ est in se falsa tunc includeret v̈tual'r ꝓposi tõe₃ falsa₃. qḋ aūt est simplicit̃ simplex nõ includit v̈tualiter nec formal'r ꝓpo sitõe₃ falsam. ꝛ iō circa ipam non ē de ceptio. Uel. n. totaliter attingit̃ vel nõ attingit̃: ꝛ tunc total'r ignorat. de nullo igit̃ simpl'r simplici conceptu pōt esse certitudo ƒm aliquid eius. ꝛ dubitatio ƒm aliud: per hoc ēt p₃ ad scd̄am rõem supra poitā: q₂ tale simpl'r simpl'x igno tum est oio nisi ƒm se totū concipiatur

3° etiā mō potest rñderi ad p̄mā ra tione₃ ꝙ ille cõceptus de quo est certitu do est alius ab illis de quib⁹ est dubi⁹ et si ille concept⁹ certus saluat̃ in altero il loꝝ dubioꝝ vere est vniuocus vt cum alterutro illorum concipitur. sed nõ o₃ ꝙ insit vtriq₃ illorum in quid. sed l' sic vel est vniuocus eis vt determinabilis ad determinantes vel vt denoiabilis ad denominantes. vñ breuiter ens est vni uocum omnibus. sed conceptibus non

simplr simplicibus est vniuocum in qd dictum de eis: sed simplr simplicibus ē vniuocū vt determinabilis vl vt denominabilis. non autem vt dictum est de eis in quid: qꝛ hoc includit ꝯtradictionem. Ex his apparet quō in ente cōcurrat duplex pꝛimitas. s. pꝛimitas cōitatis in quid ad oēs conceptus non simpliciter simplices. ⁊ pꝛimitas virtualitatis in se vel in suis inferioꝛibus ad oēs ꝯceptus in se simpliciter simplices. ⁊ ꝙ ista duplex pꝛimitas concurrens sufficiat ad hoc ꝙ ipsum sit pꝛimū obiectum intellectus licꝫ neutram habeat precise ad oia per se intelligibilia hoc declaro per exemplum. quia si visus esset per se cognoscitiuus omnis coloꝛis ⁊ omniū passionum ⁊ differentiarum coloꝛis in cōi ⁊ omnium spērum ⁊ indiuiduoꝛuꝫ ⁊ tamen color non includeretur quidditatiue in differentijs ⁊ passionibus coloꝛis adhuc visus haberet ideꝫ obiectū pꝛimum qō modo habet. qꝛ discurrendo per omnia nihil aliud esset sibi adequatum. igitur tunc non icluderetur pꝛimum obiectuꝫ in omnibus per se obiectis quidditatiue: sed quodlibet p se obiectum vel includeret ipm essentialr vl includeret in aliquo essentialr vel vtualiter includente ipm. ⁊ ita in ipo ꝯcurret duplex pꝛimitas. s. cōitatis ex parte sui. ⁊ pꝛimitas vtutis in se vel in suis inferioꝛibus. ⁊ ista duplex pꝛimitas sufficiet.

Contra istā uniuocationem entis arguitur multipliciter. Pꝛimo p phm 3° metha. quia fm ipm ibi ens non est genus. quia tunc fꝫ ipm ibidem differentia non esset p se ens. si aūt esset cōe dictū in quid de pluribus specie differentibus videretur esse gen⁹ Idem etiam in 4° metha. in princi° vbi vult ꝙ ens dicitur de entibus sicut sanum de sanis. ⁊ ꝙ methaphysica est vna scientia: non quia omnia illa de ꝙ bus methaphy. est dicant fcōm vnum: sed ad vnum. s. non vniuoce sꝫ anologice. ergo subiectuꝫ metha. non est vniuocum sed anologum. Idem 7° methaphy. dicit ꝙ accñtia non sunt entia nisi quia entis sicut logici dicunt non ens ee non ens: ⁊ non scibile esse scibile. ⁊ sicut vas dicitur salubꝛe. in omnibus istis exemplis non est vniuocatio eius quod dicitur de pluribus. Item Poꝛphy. siquis oia entia vocet equiuoce i quid nuncupabit. Iteꝫ pꝛimo phycoꝛuꝫ. pꝛincipium est ꝯ Permenidē ⁊ Melissum ꝙ ens multiplr dicit. ⁊ arguit ꝙ si oia sint vnum ens. ꝗ omia sunt vel hoc vnum ens vel illud quod non sequeret si ens esset vniuocum. sicut non sequit omnis homo est vnus homo. ergo ille vnus homo vel ille vnus homo. Iteꝫ per rationem si ens esset vniuocum ad 10. genera. ergo descenderet in ista per aliquas differentias. sint igitur due tales differentie a. ⁊ b. aut igitur iste includunt ens quidditatiue ⁊ tunc in conceptu cuiuslibet generis generalissimi icluditur nugatio. aut ista non sunt entia. ⁊ tunc non ens erit de conceptu entis. Ad pꝛimum argumentum tertij methaphy. quāuis non opoꝛtet dicere ꝙ argumenta illa concludāt: quia philosophus intendit ibi arguere ad oppositas partes questionum quas disputat sicut ipsemet pꝛemittit in ꝓhemio. duo autem opposita non possunt concludi nisi alterum argumentum sit sophisticum. vnde Cōmentatoꝛ eius dicit in pꝛimo argumento ad pꝛimam qōnem ibi disputatam esse fallaciam cōsequentis si ꝯtraria pertinent ad eandem sciam. ergo non ꝯtraria non pertinent ad eandem sciam. ꝗuis etiam istud argumentum spāliter non opoꝛtet tenere ꝙ concludat. infert. n. ibidem quare si vnum ē gen⁹ aut ens nulla differētia neqꝫ vnū neqꝫ ens erit. Queꝛo aut intendit inferre ꝙ non p se pmo mō erit dria ens vel

vnū. ⁊ sic conclusio non est incōueniēs de uno aut intendit inferre negatiuam absolute. ⁊ tūc nō valet ꝯña. Non. n. si rōnale est dr̄ia respectu aialis seq̄t ꝙ rōnale nō est aial sꝫ ꝙ nō est ꝑ se p° aial. Tn̄ tenendo ꝙ argumentū valeat concludit oppositū magis q̄ ꝓpositū. Remouet. n. ab ente rōnem generis nō ꝓpt equiuocationē imo si esset equiuocum ad. io. gn̄a esset. io. gn̄a. quia idem conceptus quocunqꝫ noie significet habet eandē rōnē generis. sꝫ remouet rōem generis ab ente ꝓpter nimiam cōitatem qꝛ videlꝫ p̄dicat per se pmo mō ō dr̄ia aliqua ⁊ ꝑ hoc possit ccludi ꝙ ens nō sit genus. Ad videndū aūt quō h° sit verū cū tn̄ predictū sit ꝙ ens nō p̄dicat ꝑ se pmo mō de differentijs vltimis distinguo de differentijs. ꝙ aliqua potest sumi a ꝑte essentiali ultima que est res ⁊ nā alia ab illo a quo sumit cōceptus generl. sicut si ponat formaꝝ pluralitas ⁊ genus dicat sumi a ꝑte essentiali pori ⁊ dr̄ia specifica a forma ultima. tūc sic ens dicit in quid de illa parte essentiali a qua sumit dr̄ia tali specifica. ita dicit in quid de tali dr̄ia in abstracto. ita ꝙ sicut hoc ē in quid aia intellectiua ē ens accipiēdo eundē conceptū entis ſꝫ quē di de hoie uel de albedine. ita hoc est i quid rōnalitas ē ens si rōnalitas sit tal' differentia. sed nulla talis dr̄ia ē ultima qꝛ in tali continent plures realitates aliquo mō distincte tali distinctōe uel nō idēptitate qualem dixi in. q. p^a 2^a dis. esse inter essentiam ⁊ ꝓprietatē ꝑsonalē uel maiori. sic als explanabit. ⁊ tūc tal' natura pōt concipi ſm aliquid hoc est ſm aliquam realitatē ⁊ ꝑfectionē ⁊ ſm aliquā ignorari. ⁊ ideo talis nature cōceptus non ē simplicit simplex. sed ultima realitas seu ꝑfectio realitatl natur̄ a qua sumit vltima dr̄ia ē oino simpliciter simplex. ista realitas non includit ens quidditatiue sed habet conceptum simplicit simplicē. vnde si talis realitas sit a. hoc nō ē in quid. a. est ens. sed ē q̄si per accn̄s. ⁊ hoc siue. a. dicat illam realitatē seu dr̄iam in abstracto sūptā a tali realitate. Dixi igit prius ꝙ nulla dr̄ia simpliciter ultima includit ens quidditatiue. quia est simpliciter simplex. sed aliqua dr̄ia sumpta a parte essentiali q̄ pars est vna in re alia a natura a qua sumit genus. illa dr̄ia non est simplicit simplex ⁊ includit ens in quid. ⁊ ex hoc ꝙ talis differentia est ens in quid sequitur ꝙ ens non est genus ꝓpter nimiam cōmunitatē entis. Nullum. n. genus dicitur de aliqua differentia inferiori in quid nec de illa que sumit a forma nec de illa que sumitur ab vltima realitate forme. sicut patebit dis. 8 ꝙ sempꝛ illud a q̊ sumit ꝯcept⁹ generl ſꝫ se est pōle ad illā realitatē a qua sumit ꝯcept⁹ dr̄ie siue ad illā formā si dr̄ia sumat a forma

Et si arguas contra istud ꝙ si rōnale includit ens quidditatie ⁊ q̄libꝫ dr̄ia ꝯsilis q̄. s. sumit a ꝑte eēntiali nō ab vltima realitate eius g̊ addendo talē differētiam generi erit nugatio eo ꝙ ens bis dicet. Dico ꝙ qn̄ duo iferiora ad 3^m sic se habent ꝙ vnum denomiat alteꝝ illud cōe ꝑticulariter denominat se ipꝫ sine nugatiōe. sicut albedo que ē inferior ad ens denominat aial qd̊ ē inferius etiā ad ens sine nugatione ⁊ ideo sicut ē denominatiua ista aial est albū ita ens qd̊ est superius ad album pōt denominari aial siue ens particulariter sūptum pro aiali. puta si illō ens denomiatiuū esset entale hec esset vera. aliquod ens est entale. sicut. n. ibi concedo denominationē accidentalem sine nugatōe nec tamen idem oino denominat se ipsum eodem mō conceptum. ita hoc. aial rōnale est sine nugatione. nam in aiali includitur ens quidditatiue ⁊ in rōnali denominatiui. ⁊ sicut rationalitas est ens quidditatiue ita rōnale denominatur ab ente. igit hec esset nugatio aial rōnalitas. non autē hec aial rōnale. sicut essꝫ

hec aial albedo. nõ aũt est nũgatio hec aial album. Ad aliud qd dicit d 4° metha. dico q phus. io. metha. cõcedit ordinẽ essentialem inter spẽs eiusdẽ generis. q2 ibi vult q in quolz genere est vnũ pmũ qd est mensura alioꝝ. mensurata at hñt eẽtialẽ ordinẽ ad mẽsurã. ꝛ tñ nõ obstante attributione qlibz cõcederet vnũ eẽ cõceptũ generis. als genus nõ predicaret in qd de plibus differentibus spẽ. s. in. genus nõ haberet cõceptũ aliũ a ꝯceptibus spẽꝝ nullus cõceptus diceret de plibus in qd sed tñ qlibz de seipo. ꝛ tũc nihil pdicaret ut genus de spẽ. sed ut idẽ d eodẽ. Cõsiliter phs dicit in 7°. phycoꝝ q in genere latent equocationes ꝑpter quas nõ põt fieri cõparatio fm genus. Non. n. est equocatio q̃tum ad logicũ qui ponit diuersos conceptus. sed q̃tũ ad realem phz est equiuocatio: quia non est ibi vnitas nature. ita igitur omnes auctates que sunt in metha: ꝛ phi^a que essent de hac materia possent exponi ꝑpter diuersitatem realem illoꝝ in quibus est attributio cum qua tamen stat vnitas conceptus abstrahibilis ab eis. sicut patuit in exemplo. concedo tunc q totum illd qd accidens est attributionem essentialem habet ad substantiam. ꝛ tamen ab hoc ꝛ ab illo potest conceptus vnus ꝯmunis abstrahi. Ad illa que dicunt de 7°. metha. dico q littera ultimi paragraphi de illa materia soluit omnes auctates phi ꝑhabitas que incipit Palaz aũt illud ꝛc. ibi. n. dicit phs q pmo ꝛ simpliciter diffinitio ꝛ qd quid erat esse substantiarum est. ꝛ non solum sed alioꝛum simpliciter est. non tamẽ pmo ꝛ ꝑbatur hoc ibi. quia ratio significãs idem nomi est diffinitio si illud cuius ẽ ratio est per se vnum. vnum võ dicitur sicut ꝛ ens. ꝛ intellige per se ens. ens aũt hoc quidem hoc aliquid aliud q̃titatẽ aliud qualitatem significat. qd verum est de ente per se. quia ens per se in 5° li° diuisit in. io. genera. igit qd liber illoꝝ est vnuz per se. ꝛ ita rõ istoꝛum est diffinitio. ꝛ hoc cõcludit ibi. qua ꝑpter erit hominis albi ratio ꝛ diffinitio. alio võ modo albi ꝛ substantie. quia substãtie per se ꝛ pꝛimo. albi simpliciter ꝛ per se sed non pꝛimo. albi hominis fm quid ꝛ per accidẽs. vnd ꝛ i illo caplo tractat pꝛincipaliter de tali ẽte p accidẽs cuius modi est homo albus q eius non sit diffinitio. Ens igitur vel quid vel diffinitionem habere quodcũq3 istoꝝ simpliciter dicitur sicut de substantia de accidẽte. sed non eque pꝛimo. ꝛ non obstante oꝛdine potest bene esse vniuocatio. Ad Poꝛphyꝛium ipse allegat Aristl. dicendo equiuoce inquit. s. Aristl. de q̃ ibi loquit. non inuenitur autem ubi h° dixerit in logica. in methaphysica autẽ dicit hoc sicut iam allegatuz est ꝛ expositum. si quis autem vellet pertractare auctoꝛitatem Poꝛphyrij quõ ratio ei° ex auctoritate Arl. valet ad pꝛopositũ suum posset exponi sed nullo imorari. Ad illud qd arguitur d pꝛimo phy. dico q ad op. illã Permenidis ꝛ Melissi destruendaz pꝛincipium est accipere q ens dicitur multipliciter. non equiuoce. sed multipliciter hoc est de multis ad inquirendum de quo illoꝛum intelligant. sicut si diceretur omnia esse vnũ animal contra eos esset distinguere animal ꝛ querere de quo aiali intelligunt aut omnia esse vnũ hominem. aut vnũ equum. Cum dicitur q argumẽtũ phi nõ v3 ꝯ eos si ens eẽt vniuocũ. Rñdeo q ꝯña ista descendẽdo sub pdicato stãte ꝯfuse tñ ñ t3 foꝛmaliter sed est falla^a figure dictiõis. ꝛ falla^a ꝯñtis. tñ si ipsi itellexerũt sic phs iponit eis q oia sit vnũ ñ loquẽdo d vno ꝯfuse. sed d aliq vno deĩmiato. bñ seq̃t ad añs sic itellectum q oia sũt hoc vnũ vel illud vnũ.

Is nisis d en

te restat vlterioꝛ dubi° Utrũ

posset poni aliqd aliud trāscendens primū obiectuȝ intellectus nr̄i qd̄ videtur habere equalē cōitatē cū ēte. ⁊ videt qd̄ sic ⁊ hoc ꝙ verū sit obiectū adequatuȝ ⁊ primū intellectꝰ nostri hic ⁊ non ens. qd̄ tripliciť ꝓbat. Primo sic. distincte potētie hn̄t distincta obiecta formalia. ex 2° de aia. sȝ intellectꝰ ⁊ volūtas sunt distincte potētie. ergo hn̄t distīcta obiecta formalia. qd̄ nō videt posse substineri si ens ponat pᵐ obm̄ itellectꝰ. sȝ si verū ponat hn̄ pn̄t assignari distincta obiecta formalia. 2° sic. ens ē cōe de se ad sensibile ⁊ intelligibile. obiectū aūt ꝓpriū alicuiꝰ potentie est obiectū eiꝰ sb̄ aliq̄ ꝓpa rōe. ergo ad hoc ꝙ ens sit ꝓpriū obiectum intellectus oportet ꝙ determiet ⁊ contrahat ad ens intelligibili per aliqd qd̄ excludat ens sensibile. sȝ tale ɔtrahēs videtur eē verū qd̄ dicit ō se rōem manifestatim uel intelligibil. Itē 3° sic. obiectū n̄ est ꝓpriū alicuiꝰ potētie nisi fm qd̄ n̄ ē ꝓpriū motiuū illiꝰ potētie nō mouet aūt aliqd potētiā nisi fm ꝙ hȝ aliq̄ habitudinē ad eā. ens aūt fm ꝙ absolutū ⁊ nō hn̄s aliquē hitudinē ad intellectū n̄ ē pmū ⁊ imediatū obiectū illud. aut fm ens formaliť hȝ hitudinē ad intellectuȝ est ueritas. qr fm Ans. de ueritate. veritas est rectitudo sola mēte ꝑceptibilis.

Sed contra istam

ɔclusionē de veritate arguo sic. Primū obiectū hoc est adequatū l' adequat fȝ cōitatē ul' fm vtutē ul' fm istam duplicē ꝓmitatē ɔcurrētē. verū āt nullo istorū modorū adequat itellectui. ens aūt adequat ut patuit. ergo ⁊c̄. ꝓbatio prime ptis minoris. verū nō dr̄ in qd de oibus per se intelligibilibꝰ qr n̄ dr̄ in qd de ente nec de aliq̄ per se iferiori ad ens. 2ᵃ pars minoris ꝓbat cū 3ᵃ. qr iferiora ad verū lȝ includant ipsum eētialiť n̄ tn̄ includūt oia alia itelligibilia vtualiť l' eētialiť qr hoc verū qd̄ est in lapide nō includit eētialiť ul' vtualiť lapidē. sed ecōuerso ens qd̄ est i lapidē includit veritateȝ. ⁊ ita de quibuscūq; aliis entibus ⁊ eorum veritatibus. Itē verum est passio entis ⁊ cꝰ libet inferioris ad ens. ergo intelligēdo ens ⁊ quodcūq; inferius ad ens precise sub ratione veri non intelligitur nisi p accidens ⁊ non fm ratiōnē quidditatiuā. sed cognitio cuiuscūq; secūdū rationem quidditatiuā est prima ⁊ pfectior cognitio de eo ex septimo metha. c. i. ergo nulla cognitio de aliq̄ ꝑcise sub ratione veri est prima cognitio obiecti. ⁊ ita nec veritas est prima ratio precise cognoscēdi obiectum. Confirmatur ratio ex secundo priorum cum scientia mule ut mula stat ignorantia cuius mule ut h. sicut ergo cōpando obiectum ad habitū inferius extraneatur a suo superiori de quo superiori est primo ille habitus ita multo magis extraneabitur subiectum sue passioni cōparando siue ad habitū siue ad potentiam. Item obiectum habitus naturaliter non precedit obiectū potentie. sed primum obiectum methaphysice que est habitus intellectus est ens quod est prius naturaliter vero. ⁊ n̄ verū qd̄ ē passio eīꝰ ē sbiēᵐ meth. ergo ⁊c̄.

Ad rationes in op

positum respondeo ducendo illas ad oppositum primam sic. quia sicut volūtas non habere actum circa ignotum ita nō pōt habere actum circa obiectū sub ratione formali. aliqua obiecti que ratio est penitus ignota. ergo ois rō fm ꝙ aliqd obijcit volūtati ē ɔgnoscibilis ab intellectu. ⁊ ita nō pōt esse prima ratio obiecti intellectus illa que distinguitur cōtra rationē volibilis. si q̄ sit talis. Itē intellectus ponit dr̄iam inter bonuȝ ⁊ verū ⁊ etiā ɔuenientiā. ergo ⁊c̄. Hoc etiam ꝓbat qr de qbuscūq; passiōibꝰ entꝰ habet eq̄ distīcta notiᵃ ita ō bono sb̄ rōe boni sic ō vo sb̄ rōe vi. qr fȝ Auic. 6°. metp. c. ult. si aliq̄ scia eēt de oibꝰ causis ᵃ eēt nobilissia q̄ eēt ō cā finali cuiꝰ rō

ꝭm multos est bonitas. n̄ g̊ oia obijciūt itellectui sḃ rōe veri. Ad illḋ qḋ accipit in argumēto ḋ distīctōe obōꝝ. Rn̄°. ꝙ potentie disperate tripliciter se habent ad inuicem aut sunt omnino disperate vel subordinate. ⁊ tunc vel in eodeꝫ genere sicut cognitiua supior vel inferior vl' in alio genere potentiarum sicut ꝯgnitiua ad suā appetitiuā. pmo mō potētie disperate habēt oīno obiecta disp ata. qꝛ nulla eaꝝ ex quo sunt disperate est per se operatiua circa obiectum circa qḋ alia. tales sunt sensus exteriores inter se. vt visus auditus ⁊c. 2° modo potentie disperate habent obiecta prima subordinata ita quod sicut potētia superior potest hr̄e per se actū circa qḋ cunqꝫ circa qḋ pōt potētia inferior. ita obiectum pmū potētie supioris ꝯtinet sub se primū obiectum potentie inferioris alioquin non eēt illud obiectū adequatū potentie superiori. vnde primū obiectum visus ꝭm suam cōitatem cōtinetur. ut inferius sub primo obiecto sensus cōis. 3° mō potentie sic se habēt ꝙ si appetitiua adequaretur ꝯgnitiue i operādo circa quecunqꝫ obiecta ideꝫ esset obiectum primum vtriusqꝫ ⁊ sub eadem ratione formali ex pte obiecti. si autem appetitiua habeat actum circa aliqua cognoscibilia. ⁊ circa aliqua nō tūc obiectū appetitiue erit inferius ad obiectum cognitiue. Ad ꝓpositum intellectus ⁊ volūtas cadūt sub 3° membro ⁊ si volūtas ponat habere actū circa omne intelligibile ponet idē eē obm̄ tā volūtas ꝙ itellect⁹ ⁊ sḃ rōe eadē formali si non: sed volūtas tm̄ hēat actuꝫ circa intelligibilia que enim sunt finis vel entis ad finē ⁊ non circa mere speculabilia. tū ponet obiectum volūtati aliquo mō pticulare respectu obiecti intellectus. sꝫ semper stabit ꝙ ens ē obiectū intellectus. Secūdā rationē etiā duco ad oppositū. qꝛ obiectū ꝓportionatuꝫ. potētie supiori ē cōe ad obiectū ꝓportionatū potētie inferiori ex pdicta distinctione. ⁊ ita ens secūdū ꝙ abstrahens a sensibili ⁊ insensibili ē vere ꝓpriū obiectū intellectus. qꝛ itellcus tāꝙ potētia supior pōt habere actū tā circa sensibile ꝙ circa insensibile. vnde ista abstractio q̄ videt eē nō appropriatio est sufficienter appropriatō respectu potētie supioris. Per hoc rn̄ḋ ad rōnē ꝙ cōitas entis ad sensibile ⁊ isensibile est rō appropandi ipsum potētie opatiue circa vtrūqꝫ obiectum per se. Tertiā deduco ad oppoitum. qꝛ rationē obiecti dico esse illam formam secūdū quā obiectū est motiuū potētie sicut rō actiui vl' agēdi dꝛ eē illa forma ꝭm quā agēs agit. talis autem rō obiecti nō pōt esse respectus ad potētiā. ⁊ isto modo loquitur phus 2° de anima vbi assignās pmum obiectum visus dicit ꝙ illud cuius est visus vt obiecti est visibile nō p se primo mō sed 2° mō. ita ꝙ ipm ponit in rōne visibilis si aūt formalis rō obiecti potētie eēt respectus ad talem potentiā tūc obiectū pmū visus eēt visibile p se p° mō qꝛ tūc ipa visibilitas eēt rō formalis obiecti: ⁊ tūc facile eēt assignare pma obā qꝛ obiectū pmū cuiuscūqꝫ potētie esset correlatiuū ad talē potētiā. puta visus visibile. audit⁹ audibile. quō phs n̄ assignauit pma obiecta potētiaꝝ. lꝫ sic aliqua absoluta. puta visus colorē. auditus sonū ⁊c. vn̄ si veꝝ dicat formalē respectū obiecti ad intellectuꝫ de q̄ als se qͣt oppoitū ꝓpositi. ex h°. n. seqtur qḋ rō illa nō sit rō formal' obi sꝫ aliq̄ alia ab ea. pꝫ igit ex dictis ꝙ nihil pōt poni ita ꝯueniet pmū obiectū itellect⁹ sic ens neqꝫ aliq̄d viuale pmū neqꝫ aliqḋ aliḋ trāscēdēs. qꝛ ḋ q̄libꝫ alio trāscendēte ꝓbat p eaḋ meᵃ p q̄ ꝓbatum est de vero

Sed restat unum dubium si ens ꝭꝫ rōeꝫ suā ꝯissimā sit pᵐ obiectū itellēs q̄re n̄ pt qḋcūqꝫ ꝯtētū sub ēte nāliť mouē itellēm sic fuit argutū i

p̄ma ratione ad p̄mam.q.in ꝓlogo. ⁊ tunc videt ꝙ deus nāliter posset cognosci a nobis ⁊ substātie oēs immāles. qȯ negatum ē. imo negatuȝ est de omnib' sbstātijs ⁊ de omnibus sbaruȝ partib' essentialibus. q² dictum est ꝙ non cōcipiunt in aliquo ꝯceptu quidditatio nisi in conceptu entis. Rn̄deo. obiectuȝ primum potentie assignatur illud qȯ adequat potentie in ratione potentie. n̄ autē qȯ adequatur potentie vt in aliquo statu. queādmodum primū obiectuȝ visus non ponitur illud quod adequatur visui existenti in medio illuminato lumine candele precise. sed qȯ natum est adequari visui ex se ꝙtum ē ex nā sui. nunc autem vt ꝓbatum est prius contra primaȝ opinio. ad. q. de primo obiecto intellectus hoc est adequato q̄ ponit quidditateȝ rei mālis esse primū obm̄ nihil potest adequari intellectui nostro ex natura potentie in ratione p̄mi obiecti nisi cōissimum: tamen ꝓ statu isto ei adequatur in ratione motiui quidditas rei sensibilis. ⁊ ideo ꝓ statu isto non naturalr intelliget alia q̄ non continentur sub illo primo motiuo.

Si queritur que est ratio istius status. Rn̄deo stat' non videt esse nisi stabilis permanentia legibus sapientie firmata stabilitum est aūt illis legibus sapientie ꝙ intellectus noster non intelligat ꝓ statu isto nisi illa quorum spēs relucent in fantasmate. ⁊ hoc siue ꝓpter penam originalis peccati. siue ꝓpter naturalem ꝯcordiam potentiaꝝ aīe i operando ſm ꝙ videmus ꝙ potentia superior operatur circa idem circa qȯ inferior si utraqȝ habeat operationē perfectam. ⁊ de facto ita est in nobis ꝙ quodcunqȝ vl'e intelligimus eius singulare actu fantasiamur. ista tamē concordia que est de facto ꝓ statu isto nō est ex natura nostri intellectus vnde intellectus est nec etiam vnde in corpore est. tc̄ enim in corpore glorioso necessario haberet silem concordiam. quod falsuȝ est. vn̄cunqȝ igitur sit iste status siue ex mera voluntate dei siue ex mera iusticia. quā cām Augu. innuit. 15°. de tri. c. vlti. que causa inquit cur ipam lucem acie fixa videre non possis. nisi vtiqȝ infirmitas ⁊ quis eam tibi fecit nisi vtiqȝ iniq̄tas siue inquā hec sit tota causa siū aliqua alia saltem non est primum obiectum intellectus. vnde potentia est quidditas rei mālis. sed est aliquid ꝯmune ad oia intelligibilia. lȝ primum obiectum adequatum sibi in mouendo ꝓ statu isto sit quidditas rei sensibilis. Et si dicas dato ꝙ ens cōe sit ei obiectum adequatum ꝓ statu isto. non tn̄ mouerent sbe separate ꝓ statu illo. nisi in maiori lumine ꝙ sit lumen nāle intellectus agētis. Ista rō nulla videt. tum q² si tale lumen requiritur non est rō ex parte intellect' nostri. vnde talis potentia q̄re modo non possit habere tale lumen. ē enim de se receptiu' talis luminis alioq̄n manens idem nunꝙ posset illud idem recipere. tum quia qn̄ aliqua duo agētia ꝯcurrunt ad aliquem effectum ꝙto vnum illoꝝ plus potest supplere viceȝ alterius tanto minor perfectio requiritur in alio qn̄qȝ aūt nulla. si illud supplet totam vicem eius. sȝ ad imutatōeȝ inte' possibilis ꝯcurrit obiectum ⁊ lux g̊ quāto obm̄ est perfectius ⁊ magis potest supplere vicem luminis tanto sufficit minus lumen. salteȝ non requiritur maius. sed p̄muȝ intelligibile est maxie lux. g̊ maxime potest supplere viceȝ luminis obiecti intelligibilis. g̊ ꝙtum est ex parte illa si ꝯtineatur sb' primo obō adequato intellectui nostro ꝓ statu isto non ē defect' ex parte luminis quin possit mouere intellectū nostꝝ.

Ad argumenta principalia

istius questionis dico ad primuȝ ꝙ nō semp pfectissimum est cā respectu imperfectorum ꝯparando iperfecta ad quod

cunq3 3m. sicut perfectum album non ē cā visibilitatis oībus visibilibus. aut si ē cā non tamen precisa ⁊ adequata. ⁊ si maxime motiuū non tñ precisuz ⁊ adequatum. primum aūt obm̄ intellectus de quo loquimur in ista. q. debet esse pmum ⁊ adequatum potentie. Ad secundā rōnem dico ꝙ si recte arguit doz inferri ꝙ nullum ens pticipatum pōt cognosci nisi sit ens ab ente impticipato. ⁊ non debet inferri ꝙ non potest cognosci nisi per rōnem entis impticipati cogniti. tunc. n. sunt quatuor termini. qꝛ ponitur in cōclusione esse cognitum per ens impticipatum qui terminꝰ nō fuit in ꝓpositione scōa. ⁊ rō realis istiꝰ defectus assignati in forma dicta ē priꝰ in respōdendo ad primum argumētū scōe. q. huiꝰ di. qꝛ ⁊ si cognoscibilitas sequat ꝓportionalr entitatem. non tam̄ ita est de cognosci nisi cōparando ad illum intellectum q̄ cognoscit quodlibz ꝫm gradum sue cognoscibilitatis. ita dico h̄ ꝙ si entitas participata concludat ō necessitate cognoscibilitatē participatam ⁊ ita participatum habeat cognoscibilitatē per cognoscibl'e imparticipatum. non tamē habet cognosci per cognoscibile impticipatum vt cognitum sed vt cām dantem sibi esse. ⁊ h̄ tactuz est in argumento quodam de frui. q. 4 pme di. Ad illud. 8. de tri. dico ꝙ loquitur ibi ō noticia boni in cōi. que nāliter ipressa est. hoc est de facili impmit ī intellectu a singularibꝰ. qꝛ in quolibz intentiones vl'es facilius occurrunt primo. hoc ꝓbo p ipm qui eodem liº. c. 4. de magnis. vel. 18. de puis dic̄. habemꝰ. n. regularit̄ infixā humane nature noticiam ꝫm quam statim quicquid tale aspicimus hoiem esse cognoscimus vel hois formam. ⁊ sicut ꝫm istam noticiā hominis quam dicit infixam nobis regularit̄ hoc est facilr a sensibilibus abstractum iudicamus de quocunq3 vtrū sit homo vel non. ita etiam per idē possemus iudicare eminentiam in humanitate si illa esset in occurrentibꝰ sicut iudicamus de occurrentibus hoc eē melius alio. qd̄ apparet de noticia impressa albedinis per quā non tm̄ iudicamꝰ occurrens esse album: sed hoc esse albius altero. ita dico hic ꝙ illud bonuz de q̄ loquitur. c. 3. cuiꝰ noticia impressa ē naliter intellectui est bonuz in cōi. ⁊ per illud iudicamus de occurrentibus hoc illo esse melius. Et ꝙ loquatur de bono indeterminato ꝓuatiue ⁊ nō de bono ideterminato negatiue. in quo bono indeterminato itelligitur deus. videtur p hoc ꝙ ibi enumerans multis particularibus bonis dicit. bonum hoc. bonum illud. tolle hoc ⁊ tolle illud. ⁊ vide ipsuz bonum si potes. hoc ē tolle illa ꝯtrahētia rōnem boni ad creaturas. ⁊ vide rationē boni in cōi. ⁊ in hoc videbis deū sicut i ꝯceptu cōi in quo potest naturaliter a nobis videri ⁊ in pticulari nō vt hec eēntia. Consilr intelligendum ē illud quod premittit. c. 2. vel. 3. vbi dic̄ deus est veritas noli querere quid ē veritas statiz obijciunt se fantasmata. hº intelligo sic. qñ ꝯceptus vl'is abstrahit a singulari q̄to est vl'ior tanto difficilius potest intellectꝰ diu sistere in tali cōceptu. qꝛ vt predictum est qñcūq3 intelligimus vl'e fantasiamur eius singulare ⁊ illud vl'e diutius ⁊ facilius possumus intelligere. quod est simius singulari relucenti in fantasmate. ⁊ qꝛ vl'issima sūt remotiora ab ipo singulari. ideo difficilius est stare in conceptu illoꝝ vl'issimoꝝ. Concipiendo g̊ deuz in ꝯceptu vl'issimo noli querere q̄d. hoc ē. noli descendere in aliquem cōceptum pticularem in quo ille vl'ior saluatur. qui particularior ꝓpinquior est fantasmati. descendendo. n. ad talem qui magis relucet in fantasmate occurrenti stati amittitur illa serenitas veritatis. vel sinceritas veritatis in qua intelligebatur deꝰ. quia statim intelligitur veritas ꝯtracta

que non cõuenit deo cui cõueniebat veritas in cõi ↄcepta nõ ↄtracta. Per idẽ ẽt dico ad illud. 8. de tri. c. 3. de bono ꝛ voluntate pudeat cum alia non ament nisi quia bona sunt eis inherendo non amare bonum ipum vnde bona sunt. vnde rõ bene ꝓbat ꝙ ipm summũ bonum magis est amanduꝫ q̃ꝫ bona ꝑticipata. non tamẽ ꝓbat ꝙ sit ꝑmum amatum ꝑmitate adequatõis. quia ꝛ si ipꝫ sit rõ bonitatis in alijs. ꝛ iõ ratio amabilitatis eoꝝ non tamen ipum vt amatum est rõ aliorum amatoꝝ. potest eiꝫ aliquid aliud amari non ipo amato sicut in fruendo vtendis pꝫ ꝛ vtendo fruendis. Et ista intentio Augu. colligitur ex. c. 6. vel. 16. vbi tractans de dilectiõe alicuiꝰ qui creditur esse iustus si post inueniat non esse iustus. statiꝫ inq̄t amor ille quo in eum ferebar offensus ꝛ quasi repercussus atqꝫ ab indigno homine ablatus in ea forma ꝑmanet ex qua eũ talem credens amaueram. hoc est. si dilexi iusticiam ꝛ ipm quia credidi ĩ ipo esse iusticiam si inueniam eum iniustuꝫ resilit voluntas ab eo. sed adhuc stat dilectio ipius iusticie vt obiecti. Istud intelligendum nõ est de iusticia aliqua ꝑticulari sed de cõi rõe iusticie que amat ꝓpter se ꝛ quodcũqꝫ in quo est ista propter illam. Ita etiam pꝫ expositio illius auctis. 8. c. 6. vel. 27. cur ergo alium diligimus ꝛc̃. In illa aucte forma vbi videbimus quid sit iustus animꝰ debet intelligi iusticia ipa in cõi. sicut forma hominis in cõi est illa vbi siue ꝑ quã videmus quid requirit ad esse hoīs vel ad esse hoīem. ꝛ ꝓpter quã formam iudicamus illud quod occurrit esse vel non esse hoīem ẜm ipm in eodẽ. c. 4. vel. 18 nisi g̊ hanc formam iusticie in cõi diligeremus non diligeremꝰ illum quẽ credimus esse iustum quẽ ex ista forma diligimus. sicut si non diligas formaꝫ hominis in cõi nunq̃ꝫ occurrẽs ꝓpter formam hominis dilectam diliges. Est igitur hec iusticia indeterminata priuatie ẜm quã de mente iusta iudicamus ꝛ ꝓpter quam dilectam diligimus menteꝫ quã credimus iustam esse. ꝛ dum nõ sumus iusti minus diligimus iusticiam ĩ cõi ꝙ oportꝫ. qꝛ diligimus q̃dam volitione siue ↄplacentia simplici que nõ sufficit ad esse iustuꝫ sꝫ oportet eã diligere volitõue ꝛ amore efficaci qua vꝫ volẽs eam eligit in se eam obseruans tanq̃ꝫ vite sue regulam.

Ltimo quantum ad mãm istam de cog̊scibilitate. quero vtꝝ aliq̄ veritas certa ꝛ sincera possit nãliter cognosci ab intellectu viatoris absqꝫ luce increate spãli illustratõe. Et arguo ꝙ ñ Aug. 9. ð tri. c. 6. ꝛ. 15. sꝫ intuemur inq̄t inuiolabilem veritatem ex qua perfcẽ q̃ꝫtum possumus diffiniamus non qualis sit vniuscuiusqꝫ mens hoīs: sed qualis esse sempiternis rõibus debeat ꝛ ibidem. c. 6. vel. 16. alijs oio regulis supra mẽtem nostram incõmutabil'r manentibus vel approbare apud nosmetipos vel improbare ↄuincimur cum aliquid recte approbamꝰ vel iprobamus. ꝛ ibidẽ. c. 6. artẽqꝫ ineffabil'r pulchram talium figuraꝝ super aciem mẽtis simplici intelligẽtia capientes. ꝛ ibidem. c. 7°. vel. 18. in illa igitur eterna veritate ex q̃ tꝑalia fcã sunt oia formam ẜm quã sumus ꝛc̃. aspicimus atqꝫ inde ↄceptam reꝝ ueracẽ noticiaꝫ tanq̃ꝫ verbum apõ nos habemꝰ. Item li. 12. c. 2. vel. 3. sꝫ sublimioris rõis est iudicare de istis corporalibꝰ ẜm rationes icorporales ꝛ sempiternas. Itẽ eodem li. c. 14. vel. 32. nõ autẽ rerum sensibilium. in locis positarũ sine spacijs localibus manent itelligibiles incorpalesqꝫ rõnes ꝛc̃. Et ꝙ intelligat ibi de rõnibus eternis vere in deo ꝛ in ꝑmis principijs videt per hoc qð ibidẽ dixit ꝙ paucoꝝ ẽ ad illas peruenire

si autez intelligeret de primis principijs non est paucorum ad illa peruenire sed multorum: quia omnibus sunt nota. Itez li°. 14. c. 15. vel. 34. loquens de iniusto quo recte multa laudat ꝛ vitupat i moribus hominum ait quibus ea tandem regulis iudicant ꝛc. ꝛ in fine sbdit vbi ḡ scripte sunt nisi in libro illo lucis illius que veritas dicitur. liber ille luci est intellectus diuinus. igitur vult ꝙ in illa luce iniustus videat que sunt iuste agenda. Et ꝙ per aliquid impressuz ab illa videtur. quia ibidem dicit. vñ ois lex iusta describitur ꝛ in cor hominis q̄ operatur iusticiam non migrando sed tanq̄ imprimendo transfertur. sic imago ex ānulo in ceram transit ꝛ anulum non relinquit. igitur in illa luce videm' a qua imprimitur in cor hominis iusticia. illa autem est lux increata. Item 12° confessionum si ambo videmus verum nec tu in me nec ego in te sȝ ambo in ea que supra mentez est incōmutabili veritate. multe autem alie sunt auctoritates Augu. in multis locis ad ꝓbandum hanc ꝯclusionem. In oppositū ad Roma. 1. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. sed iste rationes sunt inuisibilia dei. ergo cognoscunt ex creaturis. ḡ ante visionez istaruȝ habet certa cognitio creaturaꝝ.

In ista questione

est opi. vna talis ꝙ inter intentiones generales ē per se ordo naturalis. de duabus que sunt ad ꝓpositụȝ loquamur. s. de intentione entis ꝛ veri. intentio p̄ma est entis. quod ꝓbatur per illud de cāis ꝓpositione 4ª. p̄ma rerum creaturaꝝ est esse ꝛ in cōmento prime propositionis. esse est vehementioris adherentie. Etiam probatur ratione: quia entitas est absoluta. veritas dicit respectuȝ ad exemplar. ex hoc sequitur ꝙ ens possit cognosci sub ratione entitatis licet non sub ratione veritatis. Hec etiam conclusio probatur ex parte intellectus. qꝛ ens potest concipi simplici intelligentia ꝛ tunc concipitur illud quod verum ē: sed ratio veritatis non concipitur nisi intelligentia componente vel diuidente. Compositionem autem ꝛ diuisionem precedit simpl'r intelligentia. Si igitur in questione proposita queratur de noticia entis siue eius quod est veꝝ. dicit ꝙ intellectus ex puris naturalibus pōt sic cognoscere verum. quod ꝓbatur. qꝛ inconueniens est naturam esse expertez ꝓprie operationis scd̄m Damas. ꝛ hoc magis est inconueniens in natura perfectiori ꝛ superiori secundum philosophum in 2° de ce. ꝛ mun. de stellis. quia magnum inconueniens esset stellas habere virtutem progressiuam ꝛ non habere instrumenta naturalia ad progrediendum. igitur cum propria operatio intellectus sit intelligere verum videtur inconueniens ꝙ natura non concessit intellectui illa que sufficiunt ad hāc operationez. Sed si loquamur de cognitione veritatis: respondetur ꝙ sicut est duplex exemplar creatum ꝛ increatum secundum Platonem in thimeo. exemplar creatum est species vniuersalis causata a re. Exemplar increatum est ydea in mente diuina. ita est duplex conformitas ad exemplar ꝛ duplex veritas. vna est conformitas ad exemplar creatum. ꝛ isto modo posuit Aristo. veritates rerum cognosci per conformitatem earum ad speciem intelligibilem. ꝛ ita videtur Augu. ponere 9°. de trini. c. 6° vel. 16°. vbi vult ꝙ rerum noticiam specialem ꝛ generalem ex sensibilibus collectam habemus secundum quam de quocunqȝ occurrente veritatem iudicamus ꝙ ipsum sit tale vel tale. Sed ꝙ per tale exemplar acquisituȝ in nobis hēat oio certa ꝛ ifallibil' noticia v̄itatis ō re. hoc dī esse oio ipossibile. ꝛ ꝓbatur

triplici ratione fm illos. prima ratõ su mitur ex parte rei de qua exemplar est extractum. 2ª ex parte subiecti in quo est. tertia ex parte exemplaris in se. Prima ratio est talis. obiectum illõ a quo abstrahitur exemplar est mutabile. ergo non potest esse causa alicuius i mutabilis sed certa notitia alicuius veritatis de aliquo habetur de eo sub rõne immutabilis. ergo non habetur p tale exemplar. Hec dicitur ratio eẽ augusti. 83. q. q. 9. vbi vult ꝙ a sensibilibꝰ non est expectanda sincera veritas. qꝛ sensibilia sine intermissione mutantur secunda ratio talis ẽ. anima de se ẽ mutabilis ⁊ passiua erroris. ergo per nihil mutabilius ea potest rectificari ne errꝫ sed tale exemplar in ea est mutabilius ꝙ sit ipsa anima. ergo illud exemplar non perfecte regulat animam ne erret. Hec dicitur esse ratio August. de vera religione lex omnium artificum ⁊c. 3ª ratio, noticiam veritatis certam ⁊ ifallibilem nullus habet nisi habeat vnde possit discerni verũ a verisili. qꝛ si non potest discernere verum a falso vl' verisimili potest dubitare se falli. Sed per exemplar predictum creatum non potest discernere verum a verisimili. ergo ⁊c. probatio minoris. talis species põt representare se tanquam se. vel aliomõ se tanquam obiectum sicut est in somnis si representat se tanꝙ obiectum falsitas est. si se tanquam se veritas est igitur per talem speciem non habetur sufficiens distinctiuum qñ repñtat se vt se ⁊ qñ se vt obiectum. ⁊ ita nec sufficiẽs distinctiuum veri a falso. Ex istis concluditur ꝙ certam scientiam ⁊ ifallibilem veritatem si contiugat hominẽ cognoscere hoc non contingit ei aspiciendo ad exemplar a re per sensum acceptum quantuncũqꝫ sit depuratũ ⁊ vniuersale factum. sed requiritur ꝙ aspiciat ad exemplar increatum. Et tũc modus ponitur iste deus non vt cognitũ habet rationem exemplaris ad qõ aspiciendo sincera veritas est. est. n. ꝯgnitum in generali attributo. sed est ratio cognoscendi ut nudum exemplar ⁊ ꝓpria ratio essentie create. qualiter autem possit eẽ ratio cognoscendi ⁊ nõ cognitum ponitur exemplum. quia sic radius solis deriuatur qñqꝫ obliquato aspectu a suo fonte quandoqꝫ directo. ⁊ eius qõ videtur in radio primo mõ diriuato. licet sol sit ratio videndi non tamen vt in se est visus. eius autem qõ videtur secũdo modo in radio sol est. ita ratio cognoscendi ꝙ etiam est cognitus. Ita igitur lux increata angelicum i tellectuꝫ quasi directo aspectu illustrat ⁊ tunc vt visa est ratio videndi alia in ipsa intellectum autem nostrum ꝓ statu vie quasi obliquato aspcũ illustrat. ideo est intellectui nostro ratio vidẽdi. ⁊ non visa. Ponitur autem qualitẽ hꝫ triplicem rationem respectu actꝰ videndi. lucis acuentis ⁊ speciei immutãtis. ⁊ caracteris siue exemplaris. ꝯfigurãtis. ⁊ ex hoc concluditur vltimo ꝙ requiritur specialis influentia. qꝛ sicut illa essentia non videtur a nobis naturaliter in se ita etiam vt illa essentia ẽ exẽplar respectu alicuius creature non videtur naturaliter fm August. de videndo deum in eius. n. potestate est videri si vult videtur. si non vult non videtur. Ultimo additur ꝙ perfecta notitia veritatꝭ est qñ due species exemplares concurrunt in mente vna inherẽs. s. causata. alia elapsa. s. nõ causata i mẽte lucendo. de istis autem duabus speciebus rei ꝑfecta vna ratõne ad intelligendũ rem cuius est: mens cõcipit vbum dũ rẽ cꝰ est mens ꝯcipit vbũ pfce vitatis

Contra istam op.

ostendo primo ꝙ iste rationes non sũt rões fundamentales alicuius op. vere nec fꝫ intẽtionẽ Aug. sed ꝓ op. achedemicoꝝ. 2° õndo quõ illa op. achademicoꝝ q̃ videt ꝯcludi p istaꝫ rões falsa sit.

3° Rñdeo ad illas rationes quatenus minus concludunt. 4to arguo contra conclusionem istius opinionis. 5°. soluo questionem. 6°. ostendo q̃ modo iste rationes quatenus sunt Augustini concludũt illaʒ intentionẽ Augusti. non autem illam ad quam hic inducuntur.

Primo iste ratões videntur concludere impossibilitatem certe cognitionis naturalis. quia si obiectum continue mutatur nõ potest haberi aliqua certitudo de ipa sub ratõe immutabilis immo nec in quocunqꝫ lumine posset certitudo haberi. qꝛ certitudo non est quãdo obm̃ aliomodo cognoscitur q̃ se habet. ergo non est certitudo cognoscendo mutabile vt immutabile. pꝫ etiam qꝫ añs huius rõis. s. qꝫ sensibilia continue mutantur falsum ẽ Hec. n. est opinio que imponitur Heraclito. 4. metha. Similiter si propĩ mutabilitatem exemplaris qδ est in aĩa nostra non posset eẽ certitudo cum qcquid ponatur in anima subiectiue sit mutabile etiam ipse actus intelligendi. erit mutabilis. ꝛ ita sequitur qꝫ ꝑ nihil in anima rectificatur anima ne erret se queretur etiam qꝫ ipse actus intelligendi cum sit mutabilior ipsa anima in q̃ est nunq̃ erit verus nec veritatem continebit. quod est falsum. Similiter secundum op. istam species causata inherens concurrit cum specie illa illabẽte. sed quãdo aliquid concurrit quod repugnat certitudini. non potest certitudo haberi. sicut. n. ex altero de necẽio ꝛ altera de contingenti non sequitur ↄclusio nisi de contingenti. ita ex certo ꝛ incerto concurrentibus ad aliquaʒ ↄgnitõnem non sequitur conclusio certa. Idẽ etiam pꝫ de tertia rõe quia si spẽs illa abstracta a re concurrat ad oẽʒ ↄgnitionem ꝛ non potest iudicare quãdo iª repñtat se tanq̃ se ꝛ qñ se tanquam obm̃ ergo q̃tuncũqꝫ aliδ ↄcurrat ñ pt hẽri certitudo per quã δcernat verũ a verisili. Iste igitur rõnes videntur cõcludere omnem incertitudinem ꝛ ita op. alchademicorum. Quod autem ista conclusio non sit ẽm mentem Aug. ꝓbo. 2. soloquiorꝫ spectamina disciplinarꝫ q̃sqꝫ verissima eẽ nulla dubitatõe concedit. ꝛ Boetius. de ebdomadibus Cõis animi conceptio est quam quisqꝫ ꝓbat auditam. ꝛ phs. 2. metha. Pria ꝑncipia sunt omnib nota sicut ianua in domo. quia ianua neminem latet. lꝫ interiora domus lateant. Ex his trib9 auctoritatibus arguitur sic. Qδ cõuenit omnibus alicuius speciei sequit naturam specificam. igitur cũ quisqꝫ hẽat certitudinẽ infallibilem de principijs ꝑmis. ꝛ ulterius cuilibet est naturaliter euidens forma syllogismi perfecti. sic pꝫ ex diffinitione sylogismi ꝑfecti ꝑ° ꝑ prior. scientia autem conclusionis nõ dependet nisi ex euidentia ꝑncipiorũ ꝛ ex euidentia sylogistice illationis. igitur cuilibet naturaliter scita potest esse quecunqꝫ ↄclusio demonstrabilis ex ꝑmissis per se notis. 2° apparet qꝫ augusti. etiam concedit certitudinem eorꝫ que cognoscuntur per experientiam sẽsuum. vnde dicit. 15. de tri. c. 12. vel. 32. absit a nobis vt ea que didicimus ꝑ sẽsus corpis vera esse dubitemus per eos q̃ppe didicimus celũ terram ꝛ ea que i eis nota sunt nobis quãtum ille q̃ nos ꝛ ipa condidit innotescere nobis voluit. si igitur non dubitamus δ veritate eorꝫ ꝛ non fallimur ut patet. ergo certi sumus de cognitis ꝑ viam sensus. nã certitudo habetur quãdo excluditur dubitatio ꝛ deceptio. 3° etiam patꝫ qꝫ Augusti. concedit ibidem certitudineʒ de actibus nostris. 15. lib. c. eodem. vel 31. siue dormiat siue vigilet viuit. quia etiam dormire ꝛ in somnis videri viuẽs est. Q si dicas viuere non eẽ actum secundum sed primum. sequitur ibidẽ

si aliquis dicat scio me viuere falli nõ
põt. etiã quocienscũq3 reflectẽdo supra
ꝑmũ scitũ. ⁊ ibidẽ. si quispiã3 dicat vo
lo eẽ beatus. quomõ nõ ĩpudent rñdet
forte falleris. ⁊ si dicat scio me hoc vel-
le ⁊ hoc me scire scio. iam his duobus
⁊ 3m põt addere. ꝙ hec duo sciat. ⁊ 4m
ꝙ hec duo se scire sciat. ⁊ similit in infi-
nitũ numerũ pergere. Et ibidẽ. si ꝗspiã
dicat errare nolo. nõne siue erret siue ñ
erret eum errare nolle verum erit. Et
alia inquit requirunt que cõtra acha-
demicos valent qui nihil sciri ab hoie
posse contendunt. Et sequit ibidem. sit
inde libri tres nostri ꝑmo nostre cõuer
sionis tempore scripti. quos qui poterit
⁊ uoluerit legere lectosq3 intellexerit ni
hil eum perfecto que ab eis contra per
ceptionem veritatis argumenta multa
inuenta sũt permouebunt. Itẽ 14°.
c. 38°. illa que sciuntur ut nũꝙ̃ excidert
possunt ⁊ ad naturam ipsius anime
ꝑtinent cuiusmodi est illud quod nos
viuere scimus. Et sic patet pri-
mum.

Quãtum ad secun

dum articulun ut in nullis cognoscibi-
libus locum habeat error achademico
rum videndum est qualiter de tribus
cognoscibilibus predictis. s. de pricipijs
per se notis. ⁊ de conclusionibus. 2°
de cognitis per experientiam. tertio de
actibus nostris possit naturaliter habe
ri certitudo infallibilis. Quantum
ad certitudinem de principijs dico sic.
ꝙ termini principiorum per se notorũ
talem habent idẽptitatem ut alter cui
denter necessario alterum includat. ⁊
ideo intellectus ꝯponẽs illos terminos
ex quo apprehendit eos habet apud se
necessariam causam cõformitatis illius
actus ad ipsos terminos quorum est ꝯ
positio. ⁊ etiam causam euidentez illi⁹

conformitatis. igitur non potest esse in
intellectu apprehensio terminorum ⁊
compositio eorum quin stet conformi
tas illius compositionis ad terminos.
sicut non potest stare albedo ⁊ albedo
quin stet similitudo. hec autem confor
mitas cõpositionis ad terminos est ve
ritas compositioni. ergo non potest
stare compositio talium terminorum
quin sit vera. ⁊ ita non potest stare per
ceptio illius cõpositionis ⁊ perceptio
terminoru3 quin stet perceptio confor
mitatis cõpositionis ad terminos. ⁊ ita
perceptio veritatis. quia prima ꝑcepta
euidenter includunt perceptionem illi⁹
veritatis. Confirmatur ratio ista ꝑ
simile ꝑ ph̃u3 quarto metha. ubi vult
ꝙ oppositu3 primi principij. s. hoc im
possibile est idem esse ⁊ non esse: non
potest venire in intellectu alicuius. quia
tunc essent opiniones contrarie simul
in mente. quod vtiq3 verum est de opi
nionibus contrarijs. i. repugnantibus
formaliter. quia opinans esse de aliquo
⁊ opinio opinans non esset de eodem
sunt formaliter repugnantes. ita argu
am in proposito repugnantiam aliquã
intellectionem in mente licet non for-
malem. si. n. stat in intellectu notitia to
tius ⁊ partis ⁊ cõpositio eorum cum
ista includant sicut causa necessaria cõ-
formitatem cõpositionis ad terminos
si stat in intellectu hec opi. ꝙ ista cõpo
sitio sit falsa stabunt noticie repugnan
tes non formaliter. sed noticia vna sta-
bit cum alia ⁊ tamen vna erit causa ne
cessarie opposite noticie ad illam. qd̃ ẽ
impossibile. sicut. n. impossibile est al-
bum ⁊ nigrum stare simul. quia sunt
contraria formaliter. ita impossibile ẽ
simul stare album ⁊ illud qd̃ est per se
causa nigredinis ita necessaria ꝙ non
potest esse sine ea absq3 contradictione
Habita euidentia uel certitudine ꝺ
principijs primis. patet quõ habetur ꝺ

conclusionibus illatis ex eis propter euidentiam forme syllogismi perfecti cum certitudo cõclusionis tantummõ dependeat ex certitudine principiorũ ⁊ ex euidentia illationis. Sed nũqd in ista noticia principiorũ ⁊ conclusionũ nõ errabit intellectus si sensus decipiatur omnes circa terminos. Respondeo ꝙ q̃tnm ad istam noticiam intellectus non habet sensus ꝑ cã sed tm̃ pro occasione. quia intellectus non põt hr̃e noticiam simpliciũ nisi acceptam a sẽsibus. illa tñ accepta põt simpl cia ṽtute sua componere. ⁊ si ex ratõne taliũ simpliciũ sit complexio euidenter ṽa. itellectus ṽtute propria ⁊ t̃minoꝝ assentiet illi complexioni nõ virtute sensus a quo accipit t̃minos exterius. exẽpluꝫ si ratio to ius ⁊ ratio maioritatis accipiantur a sensu ⁊ intellectus cõponit istam. Omne totum est maius sua parte. intellectus virtute sui ⁊ istorum terminorum assentiet indubitanter isti complexioni ⁊ non tantum. quia vidit t̃minos ꝯiunctos in re sicut assentit isti. Sortes ẽ albus qꝛ vidit t̃minos in re vniri imo dico ꝙ si oẽs sẽsus eẽnt falsi a quibus accipiuut tales t̃mini. vł ꝙ plus ẽ ad deceptionem aliqui sensus essent falsi ⁊ aliq̃ sensus veri. intellectus circa talia ꝑncipia nõ deciperet. qꝛ semꝑ hr̃et apud se terminos qui eẽnt cã veritatis. vt pote. si alicui ceco nato eẽnt iꝑsse miraculose in somnis spẽs albedis ⁊ nigr̃dis ⁊ iͣ r̃manerẽt pͦ i vigiͣ itellectꝰ abstrahẽs ab eis cõponẽt istã. albũ ñ ẽ nigꝝ ⁊ circa istã nõ decipet intellectus. lꝫ t̃mini accipiãt a sensu errãte. qꝛ rõ formał t̃minoꝝ ad quã deuentũ est est necessaria causa veritatis huius negatiue.

De secundis cognoscibilibus, scilicet de cognitis per experientiam.

dico quod licet expientia non habeatur de omnibus singularibus. sed de pluribus nec quod semper sed ꝙ pluries. tamen expertus infallibiliter nouit ꝙ ista est ⁊ semper ⁊ in õnibus ⁊ hoc ꝑ istã ꝑpõnẽ quiescentem in anima quicquid euenit vt in pluribus ab aliqua causa non libera est effectus naturalis illius cause que propositio nota est intellectui licet accepisset t̃minos eiꝰ a sensu errãte: qꝛ cã nõ libera ñ potest producere vt in pluribus effectũ ad cuius oppositum ordinatur. vel ad quẽ ex forma sua ñ ordinatur. sed causa casualis ordinatur ad producenduꝫ oppositum effectus casualis vł non ad istum producendum. ergo nihil est causa casualis respectu effectus frequẽter produci ab eo. ⁊ ita si non est libera est naturalis. ꝙ autem iste effectus euenit a tali causa producente vt in pluribus hoc acceptum est per experientiam. qꝛ inueniendo nunc talem naturam cum tali accidente nunc cum tali inuentum est ꝙ quantũcunqꝫ esset diuersitas accidentium talium semper istam materiã sequebatur talis effectus g̃ non per aliquod accidens. per accidens illius nature. sed per naturam ipsam in se consequitur talis effectus. Sed vlterius notandum quod quandoqꝫ accipitur experientia de conclusione. puta ꝙ luna frequenter eclypsatur ⁊ tunc supposita conclusione ꝙ ita est inquiritur cã talis conclusionis per viam diuisionis ⁊ quandoqꝫ deuenitur ex conc usione experta ad principia nota ex terminis ⁊ tunc ex tali principio noto ex terminis potest conclusio prius tantum per experientiam nota certius cognosci. primo genere cognitionis. quia vt deducta ex principio per se noto. sicut illud est per se notum quod opacum interpositum inter luminosum videlicet ⁊ etiam inter ꝑspicuum impedit lu-

minis multiplicationez ad tale perspicuum. ⁊ si inuentum fuerit p diuisioez q terra est tale corpus interpositū int solē ⁊ lunam scietur certissime demonstratōe ppter quid ⁊ non tm̄ per experientiā sicut sciebat illa ɔclusio an̄ intētionē principij. Qn̄q3 aūt est experiētia de principio ita q nō ɔtingit amplius p viam diuisionis vlterius inuenire principiū notum ex termis. sed stat in aliquo vero vt in pluribus cui⁹ extrēa experimentatū est frequenter vniri. puta q herba talis spēi est calida: nec inuenit aliquod mediū aliud prius per qd̄ demonstret passio d̄ subiecto ppter qd̄ sed statur in isto sicut in primo noto p pter experientiā. tunc licz incertitudo ⁊ fallibilitas remoueant per illā ppōnē effect⁹ vt in plibus alicui⁹ cause non libē est nālis effectus eius. tm̄ iste est vltimus gradus cognitionis sciētifice. ⁊ forte ibi nō habetur ncc̄ia cognitio actual' vnionis extremorū sed aptitudinalis. si eni passio est res alia absoluta a sb̄o. possz sine ɔtradictione separi a subiecto. ⁊ expertus non haberet cognitionem. quia ita est: sed quia aptum natum est ita eē.

De tertiis cognoscibilibus.

s. de actibus nostris. Dico q est certitudo de multis eorum sicut de primis ⁊ per se notis. vt patet 4° meta. vbi dicit phs de rōnibus dicentiuz oia apparentia esse vera. q iste rationes q̄runt vtrum nunc dormiamus an vigilemus. possunt autem idem omnes dubitationes tales omnium. n. rōnem hi dignificant esse. ⁊ subdit rationem querunt quorum non est ratō. demonstrationis enim principij non est demōstratio. igitur per ipsum ibidez nos vigilare est per se notum sicut principium demonstrationis. Nec obstat q est ɔtingens. quia sicut dictum fuit al's ordo ē in contingentibus. q aliqua est prima ⁊ imediata. alioquin vel esset pcessus in infinitum in contingētibus. vel aliquod ɔtingens sequeretur ex causa necessaria quorum vtrūq3 est impossibile. Et sicut est certitudo de vigilare: sic de per se noto ita etiam de multis alijs actibus qui sunt in potestate nostra. vt de me intelligere. de me audire. ⁊ sic de alijs qui sunt actus perfecti. licet. n. nō sit certitudo q videam album extra positum. vel in tali subiecto vel in tali distantia: quia potest fiēi illusio in medio vel in organo. ⁊ multis alijs vijs. tamē certitudo est q video etiā si illusio fiat in organo que illusio in organo maxia illusio videtur esse. puta qn̄ actus fit in organo ipso non ab obiecto presente q̄lis natus est fieri ab obiecto presente. ⁊ ita potentia haberet actum suum posita tali illusione vel passione. ⁊ vere eēt illud ibi quod visio dicitur siū sit actō siue passio siue vtrunq3. Si autem illusio fieret non in organo pprio sed i alio quo primo quod videtur organum sicut si non fieret illusio in concursu neruorum sed in ipso oculo fieret impressio speciei qualis nata est fieri ab obiecto. adhuc visus videret. quia talis species vel quod natum est videri in ea videretur. quia haberet sufficientem distantiam respectu organi visus: quod est in concursum istorum neruorum. sicut patet per Augusti. ii. de trini. q reliquie visorum remanentes in oculo oculis clausis videntur. ⁊ per philosophum de sensu ⁊ sensato q ignis qui generatur ex eleuatione oculi violenta ⁊ multiplicatur vsq3 ad palpebraz clausam videtur. iste sunt vere visiones licz non perfectissime. quia hec sunt sufficientes distantie spēz ad organum pncipale visus. Sed quomodo habetur certitudo eorum que subsunt actibus sensus. puta q aliquod extra est album vel calidum quale apparet.

Rndeo. aut circa tale cognitũ opposita
apparent diuersis sensibus aut non. sed
omnes sensus cognoscẽtes illud habent
idẽ iudiciũ de eo. Si secũdo mõ tũc cer-
titudo habet de veritate talis cogniti p
sensus. ⁊ p illã ꝓpositionẽ p̃cedentẽ qȯ
euenit ut in pluribꝰ ab aliquo est effectꝰ
nãlis eius si non sit causa libera. g̊ cũ ab
isto presente euenit ut in pluribus talis
imutatio sensus sequit ꝙ imutatio uel
species genita sit effectus nãlis talis cãe.
⁊ ita tale extra erit albũ uel calidũ. uel
tale quale natũ est rep̃sentari p speciem
genitã ab ipso ut in pluribus. Si aũt di
uersi sensus habent diuersa iudicia ȯ ali
quo viso extra. puta visus dicit baculũ
esse fractũ cuius pars est in aqua ⁊ pars
in aere ⁊ tactus põt experiri contrariũ
visus etiã semp dicit solẽ esse quantitatũ
minoris q̃ꝫ est. ⁊ oĩe visũ a remotis eẽ
minus q̃ꝫ sit. in talibus est certitudo q̃d
verũ sit ⁊ quis sensus erret p ꝓpositõ3
q̃escentẽ in aĩa certiorẽ omi iudicio sen-
sus ⁊ p actus pluriũ sensuũ cõcurrẽtes.
ita ꝙ semp aliqua ꝓpositõ rectificat in
tellectũ de actibus sensus q̃d sit verus ⁊
q̃s fallat. in qua ꝓpositõe intellectus nõ
depẽdet a sensu sicut a cã sed sicut ab oc
casione. Exemplũ intellectus habꝫ hãc
ꝓpositionẽ quiescentẽ nullũ durius frã-
gitur ad actũ alicuiꝰ mollis sibi cedenti
hec est ita p se nota ex terminis ꝙ etiã si
essent accepti a sensibus errantibꝰ nõ p̃t
intellectus dubitare ȯ illa ꝓpositõe imo
oppositũ includit ꝯdictionẽ. sed ꝙ ba-
culꝰ sit durior aqua ⁊ ꝙ aqua sibi cedit
hoc dicit uterqꝫ sensus tã visus q̃ꝫ tactus
sequit igit ꝙ baculus nõ est fractus sicut
sensus visus iudicat ipsũ fractũ. ⁊ ita q̃s
sensus errat ⁊ q̃s nõ circa fracturã bacu
li intellectus iudicat p certius omi actu
sensus. Similit̃ ex alia parte ꝙ quantũ
applicatũ quãto oĩo est equale sibi. hoc
est notũ intellectui quantũcũqꝫ notitia
terminorũ accipiat a sensu errãte. sed ꝙ
idẽ quantũ possit applicari viso propin
quo ⁊ remoto hoc dicit tam visus q̃ꝫ ta
ctus. g̊ quantũ visum siue ꝓpe siue a re-
motis est equale. igit visus dicens h̃ esse
minus errat. Hec ꝯclusio cõcludit ex p̃n
cipijs p se notis ⁊ ex actibus duorũ sen-
suũ cognoscentiũ ut in pluribꝰ ita esse.
⁊ ita ubicunqꝫ ratio iudicat sensum er
rare hoc facit nõ per aliquã notitiã pre-
cise acquisitam a sensibus ut a causa sed
per aliquã notitiã occasionatã a sensu
in qua non fallit etiam si omnes sensus
fallant. ⁊ per aliquã aliã notitiã acqui-
sitam a sensu uel a sensibus ut in pluri-
bus que sciunt esse vera p ꝓpositionem
sepe allegatã. s. ꝙ euenit in pluribus ⁊c̃.

Quãtuꝫ ad tertiuꝫ articulum ex istis respondenduꝫ est ad
illas tres rationes. Ad primã. ad illȯ
de mutatione obiecti antecedens est fal-
sum. nec est op. Aug. sed Heracliti ⁊ di-
scipuli sui. Trachili qui nolebant loqui
sed mouere digitum. ut dicit. 4. metha.
Et etiam ꝯsequẽtia nõ valet. dato ꝙ an
tecedens eẽt verũ. quia adhuc f̃m Ari-
sto. possit haberi certa cognitio de h̃ ꝙ
omnia cõtinue mouent. Nõ sequit etiã
si obiectum est mutabile. g̊ qȯ gignit ab
eo non est representatiuũ alicuius s̃b rõ
ne imutabilis. quia mutabilitas in obie
cto nõ est ratio gignendi. sed natura ipi
us obiecti qȯ est mutabile. genitũ igitur
ab ipso rep̃sentat naturã per se. igitur si
natura vnde natura habeat aliquã im-
mutabilẽ habitudinẽ ad aliud illud ali
ud p suũ exemplar ⁊ illa natura per suũ
exemplar representant ut imutabiliter
vnita. ⁊ ita per duo exemplaria genita
a duobus mutabilibus nõ inquantum
mutabilia sed inquantũ nature põt ha
beri notitia imutabilis vnionis eorum.
Patet etiã ꝙ p representatiuũ in se mu-
tabile põt representari aliquid sub ratõ
ne imutabilis. quia essentia dei sub ratõ
ne imutabilis representat intellectui per
aliquid omnino mutabile. siue illud sit

species siue actus. Hoc patet per simi-
le. quia finitũ potest repꝛesentare aliq̃d
sub ratione infiniti. Ad secundã dico
ꝙ in anima põt intelligi duplex mutabi
litas. vna ab affirmatione in negationẽ
ꝛ ecõuerso. puta ab ignoꝛantia ad sciaꝫ
vel a nõ intellectõe ad intellectionẽ. alia
quasi a cõtrario in cõtrarium. puta a re
ctitudine ad deceptionẽ ꝛ ecõuerso. aĩa
aũt quo ad quecũqꝫ obiecta est mutabi-
lis pꝛima mutabilitate. ꝛ ꝑ nihil foꝛma
liter in ea existẽs tollit ab ea talis muta-
bilitas. sed nõ est mutabilis secũda mu
tabilitate. nisi circa illa cõplexa que nõ
habẽt euidentiã ex terminis. Circa illa
vero que sunt ex terminis euidentia mu
tari nõ põt secũda mutabilitate. qꝛ ipsi
termini appꝛehẽsi sunt causa necessaria
cõfoꝛmitatis cõpositionis ad ipos termi
nos. igit si aĩa est mutabilis a rectitudi-
ne i erroꝛẽ absolute nõ sequit ꝙ ꝑ nihil
aliud a se põt rectificari. quia saltẽ recti
ficari põt circa illa obiecta circa que nõ
põt intellectus errare appꝛehẽsis termis

Ad tertiã si aliquã apparentiã habe
ret magis cõcluderet cõtra op. illã q̃ ne-
gat speciẽ intelligibilẽ. quia illa species q̃
põt repꝛesentare se tanq̃ obiectũ in som
nis est fantasma non spẽs intelligibilis.
igit si intellectus solo fantasmate utat ꝑ
qȯ obiectũ est sibi pꝛesens ꝛ nõ alia sp
intelligibili nõ videt ꝙ ꝑ aliq̃d in q̊ ob-
iectum sibi relucet posset discernere ve
rũ a verisimili. sed ponẽdo spẽm intelli
gibilẽ in intellectu non ualet ratio. quia
intellectus nõ põt uti illa ut per se obie
cto. quia nõ cõtingit uti illa in doꝛmien
do. Si obĳcias ꝙ fantasma põt repꝛe
sentare se uel obiectũ. igit intellectus ꝓ-
pter illum erroꝛẽ virtutis fantastice põt
errare. uel saltem ligari ne possit opera
ri. ut patet in somnis ꝛ freneticis. Põt
dici ꝙ si liget qñ est talis erroꝛ in virtute
fantastica non tamẽ errat intellectus. qꝛ
tunc nõ habꝫ aliquẽ actũ. Sed quomõ
sciet intellectus uel erit intellectus certꝰ
quãdo nõ errat virtus fantastica. quaꝫ
tamẽ nõ errare requirit ad hoc ut intel
lectus non erret. Rñdeo. ista veritas
quiescit in intellectu ꝙ potẽtia nõ errat
circa obiectũ ꝓpoꝛtionatũ nisi indispo-
sita sit. ꝛ notũ est intellectui virtutẽ fan-
tasticam nõ esse indispositã in vigilia ta
li indispositione que facit fantasma reꝑ
sentare se tanq̃ obiectũ. quia per se no-
tum est intellectui ꝙ intelligens vigilat.
ꝛ ita ꝙ virtus fantastica nõ est ligata in
vigilia sicut in somnĳs. Sed adhuc in
statur contra istã certitudinẽ dictam de
actibus hoc modo videt mihi ꝙ videã
uel audiã. ubi tamẽ nõ video uel audio
ergo de hoc non est certitudo. Rñdeo
ꝙ aliud est cõtra negantẽ aliquã pꝛopo
sitionem ostẽdere eã esse verã. Aliud est
alicui admittenti eam ostendere quõ sit
vera. Exemplũ. 4. metaphi. vbi contra
negãtes pꝛimũ pꝛincipiũ nõ inducit phs
illud incõueniens ꝙ opiniones contra
rie simul essent in anima. hoc ipsi conce
derẽt sicut ꝑmissam. sed inducit eis alia
incõuenientia manifesta eis. licet nõ i se.
sed recipientibus pꝛimũ pꝛincipiũ osten
dit quõ sit notũ pꝛimũ pꝛincipiũ. qꝛ ita
ꝙ oppositũ eius nõ possit euenire in mẽ
te. qȯ pꝛobat. quia tunc possent op. con
trarie simul inesse. talis cõclusio est ma-
gis ibi incõueniens q̃ ypothesis. ita h si
cõtendis mecũ nullã ꝓpositioneꝫ esse ꝑ
se notã nolo disputare tecũ. Constat eni
ꝙ tu es pꝛoteruus. quia nõ es persuasus
sicut patet in actibꝰ tuis quomõ obĳcit
phus. 4°. metaphi. somniãs eni de aliq̊
quasi de ꝓximo obtinẽdo. ꝛ postea eui
gilans nõ pꝛosequit illȯ sicut ꝓsequeret
si ita esset pꝛoximus vigilando ad illud
consequendũ. si aũt admittas aliquã ꝓ
positionẽ esse per se notã opoꝛtet ꝙ pos
sit cognosci. ꝛ circa qȯcunqꝫ põt poten-
tia indisposita errare. sicut patet in som
nĳs. igit ad hoc ꝙ aliqua cognoscãtur
esse ꝑ se nota opoꝛtet ꝙ possit cognosci
quãdo potẽtia est disposita ꝛ quãdo nõ

ꝛ per ꝯsequens potest haberi notitia de actibus nr̄is ꝙ potētia est ita disposita ꝙ illa sunt per se nota que apparēt sibi p̄ se nota. Dico tūc ad forma illius ca/uillationis ꝙ sicut apparet somnianti se videre ita posset sibi apparere oppositū vnius p̄ncipij p̄ se noti speculabilis. ꝛ tn̄ nō sequit quin illud p̄ncipiū sit p̄ se no/tum. ita nō sequit quin illud sit p̄ se no/tum audienti ꝙ audiat. qꝛ circa utrūqꝫ pōt potētia indisposita errare. nō autē potētia disposita. ꝛ quādo sit disposita ꝛ qn̄ nō. hoc est p̄ se notū. al's nō posset cognosci aliquā aliā esse p̄ se notā. quia non posset cognosci que esset p̄ se nota. vtrum illa cui intellectus sic dispositus vel sic assentiret.

Circa quartum articulū contra cōclusionē op. arguo sic. Quero q̄d intelligit per v̄itatē certā ꝛ sincerā. aut veritatē infallibilē absqꝫ. s. dubitatione ꝛ deceptione ꝛ est p̄batū prius ꝛ decla/ratū in. 2°. ꝛ. 3°. articul'. ꝙ illa pōt habe/ri ex puris nālibus. aut intelligit de veri tate que ē passio entis. ꝛ tūc cū ens pos/sit nāliter cognosci. ḡ ꝛ verū cum sit pas sio eius. ꝛ si verū. ḡ ꝛ veritas per abstra ctionē. qꝛ quecūqꝫ forma p̄t intelligi ut in subiecto pōt etiā intelligi ut in abstra cto in se ꝛ in abstracto a subiecto. Aut 3°. intelligit p̄ ueritatē cōformitatē ad ex emplar. ꝛ si ad creatū pꝫ ꝑpositū. si aūt ad exēplar increatū ꝯformitas ad illud nō p̄t intelligi nisi illo exēplari cognito quia relatio nō est cognoscibilis nisi co/gnito extremo. ḡ falsū est q̄ ponit i op. s. exēplar eternū esse rōnem cognoscēdi nō cognitū. Preterea secūdo sic. Intel lectus simplex q̄ intelligit cōfuse p̄t co gnoscere diffinitiue inquirēdo diffinitio nem illius cogniti p̄ viā diuisionis. hec cognitio diffinitiua videt p̄fectissima p̄/tinens ad intellectū simplicē ex tali co/gnitione p̄fectissima terminorū pōt itel lectus p̄fectissime cognoscere p̄ncipium ꝛ ex p̄ncipio cōclusionē. ꝛ in hoc cōple/ri videt notitia intellectualis. ita ꝙ non videt cognitio veritatis necessaria hr̄i ultra veritates p̄dictas. Itē. 3°. aut lux eterna causat aliquid prius nāliter actu aut nō. si sic. aut ḡ in obiecto aut in intel lectu. nō in obiecto. qꝛ obm̄ inquantum hꝫ esse i intellectu nō hꝫ esse reale sed in tentionale. igit nō est capax alicuius acci dentis realis. Si in intellectu. igit lux in creata nō imutat ad cognoscendū since ram veritatē nisi mediāte affectu suo. ꝛ ita eque p̄fecte videt op. cōis ponere no titiā in lumine increato sicut ista op. qꝛ ponit eā videri in intellectu agēte qui est effectus lucis increate ꝛ p̄fectior q̄ esset illud lumē accidētale causatū. Si autē nihil causat ante actū. aut ergo sola lux causat actū aut lux cū intellectu ꝛ obie cto. si sola lux. ḡ intellectus agens nullā habet op̄ationē in cognitione sincere ve ritatis. q̄ videt incōueniens. quia ista operatio est nobilissima intellectus nr̄i. ḡ intellectus agēs qui est nobilissimus in anima cōcurret aliquo mō ad istā actio nē. similiter etiā f̄m ph̄m. 3°. de aia. intel lectus agēs corrn̄det in rōne actui possi bilis in rōne passiui. ḡ q̄cq̄d recipit possi bilis ad illud aliquo mō se habet actiue intellectus agens. Hoc etiā incōueniens q̄ illatū est cōcludit ex op. predicta per aliā viam. qꝛ f̄m sic opinantē agēs utēs instr̄o nō pōt hr̄e actionē excedentē ac tionem instrumēti. igit cū virtus intelle ctus agentis non possit in cognitionē sincere veritatis lux eterna utens intelle ctu agente nō poterit in cognitionē uel in actionē istius cognitionis sincere ve/ritatis. ita ꝙ intellectus agēs habeat ibi rōnem instrumēti. Si dicas ꝙ lux icrea ta cum intellectu ꝛ obiecto causet istam veritatem sincerā hec est cōis op. q̄ po nit lucem eternā sicut causam remotā. causare omnē certā cognitionē uel veri tatem. uel igit erit ista op. incōueniēs uł non discordat a cōi op.

Ad q̃uestionẽ igr̃ dico ꝙ ꝓpter verba Aug. oportet ꝯcedere ꝙ veritates infallibiles videnť in regulis eternis. ubi p̄mo nota ꝙ pōt ly in accipi obiectiue. ⁊ hoc quadrupliciter. uel sicut in obiecto proximo. uel sicut in cōtinente obiectuȝ proximū. uel sicut in eo virtute cuiꝰ obiectū proximū mouet. uel sicut in obiecto remoto. Ad intellectū primi dico ꝙ omīa intelligibilia actu intellectus diuini habent esse intelligibile. ⁊ in eis oẽs veritates de se relucent. ita ꝙ intellectus intelligens ea ⁊ virtute eorū intelligens necessarias veritates de eis videt in eis sicut in obiectis istas veritates necessarias. illa aūt inquantū sunt obiecta secūdaria intellectus diuini sunt veritates. quia ꝯformes suo exemplari intellectui .s. diuino. ⁊ sunt lux quia manifestatiue ⁊ sunt imutabiles ibi ⁊ necessarie. sȝ eterne sunt ꝑm quid. quia eternitas est cōditio existentis. ⁊ illa nō habēt existentiaȝ nisi ꝑm quid. sic ergo primo possumꝰ dici videre in luce eterna hoc est i obiecto secundario intellectus diuini qȯ est veritas uel lux eterna modo exposito. secūdus modus patet similiter. quia intellectus diuinus cōtinet istas veritates quasi liber. sicut dicit illa auctoritas Augu. de tri. 14. c. 15. uel. 34°. ꝙ iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. i. in intellectu diuino inquantū continet veritates istas. ⁊ licet ille liber nō videať. videnť tamẽ ille q̃ddditates uel veritates q̄ sunt scripte in illo libro. ⁊ eatenus posset dici intellectus noster videre veritates i luce eterna. hoc est in illo libro sicut in ꝯtinẽte obiectū. ⁊ hoc ꝑm secundū modū. vľ etiā in illis veritatibus que sūt lux eterna ꝑm quid sicut in obiectis videmus. ⁊ hoc ꝑm primū modū. ⁊ alter istorū modorū videť esse de intellectu Aug. 12°. de tri. c. 14°. ꝙ ratio quadrati corporis manet incorruptibilis ⁊ imutabilis ⁊c̃. nō aūt manet talis nisi ut est obiectū secundariū intellectus diuini. Cōtra tñ primū modū est dubiū. si enim nō videmꝰ istas veritates ut in intellectu diuino. qꝛ non videmus intellectū diuinū quō dicemur videre in luce increata ex hoc ꝙ videmus in tali luce eterna ꝑm quid q̄ habet esse in luce increata sicut in intellectu cognoscēte. Huic rñdet tertiū mēbrum ꝙ illa ut sunt obiectū secundariū intellectus diuini nō habēt esse nisi ꝑm quid. operatio aūt vere realis nō cōpetit precise alicui enti scōm quid virtute sui. sed si aliquo mō cōpetit sibi ħ oportet esse virtute alicuius cui cōpetit esse simpliciter. igiť istis obiectis secūdarijs nō cōpetit mouere intellectū precise nisi in virtute esse intellectuˢ diuini qȯ est eẽ simpliciter. ⁊ ꝑ qȯ ista habēt esse ꝑm q̃d sic igiť in luce eterna ꝑm quid sicut i obiecto ꝓximo videmus. sed in luce increata videmus ꝑm tertiū modū. sicut. s. in causa proxima cuius virtute obiectum propriū mouet. Juxta hoc etiā posset dici ꝙ quantū ad tertiū moduȝ videmꝰ in luce eterna sicut in causa ꝓxima obiecti in se. nā intellectus diuinus ꝓducit ista actu suo iesse itelligibili. ⁊ actu suo dat huic obiecto esse tale ⁊ illi tale. ⁊ ꝑ cōsequens dat eis talẽ rationẽ obiecti ꝑ quā rōneȝ p̄mo mouēt intellectū ad cognitionẽ talẽ certā. Et ꝙ ꝓprie posset dici intellectū nostrū videre in luce eterna quia lux est causa obiecti apparet per simile. quia ꝓprie dicimur intelligere in lumine intellectus agentis. cū tamẽ illȯ lumẽ nō sit nisi causa actiua. s. uel faciẽs obiectū in actu uel v̈tute cuius obiectuȝ mouet uel utrūqȝ. ista igiť duplex causalitas intellectus diuini qui est vera lux increata. videlicet ꝙ ꝓducit obiecta secundaria inesse intelligibili. ⁊ ꝙ est illȯ virtute, cuius obiecta secūdaria etiam producta mouēt actualiter intellectuȝ. pōt quasi integrare vnū tertiū membꝝ de causa propter quā dicamur vere videre in luce eterna. Et si obijcias ꝯtra

istos duos modos integrãtes tertiũ mẽ
brum de cã. quia tunc magis videt ꝙ di
ceremur videre in deo volẽte uel in deo
ut volũtas est ꝙ̃ in deo ut lux est. q2 vo
luntas diuina est principiũ imediatum
cuiuslibet actus ad extra. Rñdeo intel
lectus diuinus inquantũ aliq̊ mõ prior
est actu volũtatis diuine ꝓducit ista ob
iecta in esse itelligibili. ⁊ ita respectu isto
rum videt esse cã mere nãlis. q2 de' non
est causa libera respectu alicuius nisi ꝙ
ꝓsupponit añ se aliq̊ mõ volentez scđm
actũ volũtatis ⁊ sicut intellectus ut ꝓr
actu volũtatis ꝓducit obiecta in esse in
telligibili. ita ut ꝓr causa videt coopari
illis intelligibilibus ad eorũ affectũ nã
lem. ut. s. apprehensa ⁊ cõposita causent
apprehẽsionis cõformitatẽ ad se. videt
igit ꝙ cõtradictionẽ includat aliquẽ in
tellectũ talẽ cõpositionẽ formare ⁊ com
positionẽ non esse cõformẽ terminis. l3
possibile sit illos terminos nõ cõcipere.
quia licet deus voluntarie coagat ad h
ꝙ intellectus terminos cõponat uel nõ.
tamẽ cum cõposuerit ut illa compositio
sit cõformis terminis hoc videt necessa
rio sequi rõnem terminorũ quã habẽt
ex intellectu dei causante illos termios
in esse intelligibili. Et ex isto apparet
qualiter non est necessaria specialis illu
stratio ad videndũ in regulis eternis. q2
Aug. non ponit in eis videri nisi vera q̃
sunt necessaria ex vi terminorũ. ⁊ in tali
bus ẽ maxima necessitas tã cause remo
te ꝙ̃ ꝓxime respectu effectus. puta tam
intellectus diuini ad obiecta mouentia
ꝙ̃ illorũ obiectorũ ad veritatẽ cõplexio
nis de eis. ⁊ licet etiã nõ sit tanta necessi
tas ad ꝑceptionẽ illius veritatꝭ ꝙ oppo
situm includat cõtradictionẽ. tamẽ ne
cessitas est ex parte cause ꝓxime coassi
stẽte sibi causa remota. quia termini ap
prehensi ⁊ cõpositi nati sunt nãliter cau
sare euidentiã conformitatis cõpositõis
ad terminos. ⁊ si ponat ꝙ deus coagat
terminis ad istũ effectũ influentia gene
rali. non tamẽ necessitate naturali. sed si
ue sit influentia generalis siue ꝙ plus est
necẽitas nãlis influendi terminis ad hũc
effectum. patet ꝙ nõ requirit illustratio
specialis. Assumptũ de intentõne Aug.
patz per ipm. 4°. de tri. c. 35°. vbi loquit
de phis infidelibus nõnulli eorũ potue
runt aciem mentis ultra omnẽ creaturã
transmittere ⁊ lucẽ incõmutabilis veri
tatis quantulacũq3 ex parte attinger ꝙ
xpianos multos ex fide interim soli vi
uentes nõdũ potuisse deridẽt. igit vult
ꝙ xpiani credita nõ vident in regulꝭ eter
nis. s3 phi vidẽt in illis necẽia multa. idẽ
9°. de tri. 6°. c. uel. 15°. nõ qualꝭ sit vnius
cuiusq3 hominis mẽs ⁊c. quasi dicat cõ
tingentia nõ vident ibi sed necessaria. ⁊
in eodẽ. 4°. li°. c. 16°. uel. 36°. arguit ꝯtra
istos phos. nunquid quia verissime di
sputant ⁊ documẽtis certissimis persua
dent eternis rõnibus omia tẽporalia fie
ri. propterea potuerũt in ipsis rõnibus
ꝑspicere uel ex ipsis colligere quot sunt
aialium gña. que semina singulorꝫ in ex
ordijs ⁊c. nõne ista omia nõ per illã in
cõmutabilẽ sapientiã sed ꝑ locorũ ac tẽ
porũ historiã quesierũt ⁊ ab alijs exper
ta atq3 cõscripta crediderũt. g̊ intelligit
ꝙ ꝑ regulas eternas nõ cognoscunt illa
cõtingentia que tm̃ per sensus cognoscũ
tur uel per historias credunt. ⁊ tamẽ spe
cialis illustratio magis requirit in credẽ
dis cõtingentibus ꝙ̃ in cognitis necessa
rijs. imo ibi maxime remouet illustratõ
specialis ⁊ sufficit sola generalis. Cõtra
quid igit dicit Aug. 12°. de tri. c. 14°. uel
32°. ꝙ paucoruz est ꝑuenire mentis acie
ad rõnes intelligibiles. ⁊. 83. q. q. 46. nõ
nisi pure anime ad illas ꝑtingũt. R°.
ista puritas non debet intelligi a vitijs.
quia. 14°. de trini. c. 15°. uel. 34°. vult ꝙ
iniustus videt in regulis eternis quid in
his sentiendũ sit. ⁊. 4°. li°. c. ꝓallegato.
vult ꝙ phi viderunt veritatẽ in regulis
eternis sine fide. ⁊ questione eadem vult
ꝙ nullus potest esse sapiẽs sine cognitõe

ydearum. eo mõ quo Platonem forsan cõcederet esse sapientẽ. Sed ista puritas debet intelligi eleuando intellectũ ad cõsiderandũ veritatẽ ue relucent in se non tm̃ ut relucẽt in fantasmate. vbi cõside randũ ꝙ res sensibilis extra causat fantasma cõfusum. ⁊ vnũ ꝑ accñs in virtute fantastica representãs. s. rem ſm quãtitatem figurã colorẽ ⁊ alia accñtia sensibilia. ⁊ sicut fantasma representat tm̃ cõfuse ⁊ ꝑ accñs. ita multi percipiũt tm̃ ens per accidens. veritates aũt pure precise sunt tales ex ꝓpria rõne terminorũ inquantũ illi termini abstrahunt ab oĩbus per acidẽs cõiunctis cũ eis. Nõ eni hec ꝓpositio. Omẽ totuz est maius sua parte. ꝑmo vera est: ut totũ est in lapide uel ligno. sed ut totũ abstrahit ab omĩbus quibus cõiungit per accñs. ⁊ ideo intellectus qui nunq̃ intelligit totalitatem nisi in cõceptu ꝑ accidẽs. puta in totalitate lapidis uel ligni nunq̃ intelligit sincerã veritatẽ hui' principij. quia nũq̃ intelligit precisam rõnem termini per quã est veritas. paucoruz ꝰigit est pertingere ad rationes eternas. quia paucoꝝ est habere intellectiones per se. ⁊ multorum est habere cõceptus tales per accidens. sed isti nõ dicunt distingui ab alijs ꝑ specialẽ illustrationẽ sed ꝑ meliora nãlia. quia habẽt intellectũ magis abstrahentẽ ⁊ ꝑspicaciorẽ uel propter maiorẽ inquisitionẽ ꝑ quã eque ingeniosus peruenit ad cognoscenduz illas q̃dditates quas alius nõ inquirẽs nõ cognouit. Et isto mõ intelligit illud Aug. de vidente in monte ⁊ vidente inferius aerez nebulosum ⁊ superius aerẽ sincerũ. 9. de tri. c°. 6°. uel. 46°. qui eni tm̃ intelligit semper cõceptus per accñs ipse est quasi in valle positus circũdatus aere nebuloso. sed qui separat quidditates intelligẽdo ꝑcise eas conceptu ꝑ se que tñ relucent i fantasmate cũ multis alijs accñtib' adiunctis ipse hz fantasma inferius. s. aerẽ nebulosũ. ⁊ ipse est in monte inquantuz cognoscit illã veritatẽ ⁊ videt verum supra. ut istã veritatẽ supiorẽ in virtute intellectus increati que est lux eterna. Et isto ultimo mõ põt cõcedi ꝙ cognoscũtur veritates sincere in luce eterna sicut in obiecto remoto cognito. q: lux icreata est primũ ꝑncipiũ entiũ speculabiliũ. ⁊ ultimus finis rerũ practicarũ. ⁊ ideo ab ipsa sumunt ꝑncipia tã speculabilia q̃ practica. ⁊ ideo cognitio omniũ tam speculabiliũ q̃ practicabiliuz ꝑ ꝑncipia sũpta a luce eterna ut cognita ẽ ꝑfectior ⁊ purior cognitõe sũpta ꝑ principia i genere ꝓprio sicut dictũ est i qõne de theologie sb'o. ⁊ est eminẽtior alia quacunq3 Et hoc mõ cognitio omniũ pertinet ad theologũ. Cognoscere. n. triangulũ hr̃e tres ut est quedã participatio dei ⁊ hñs talẽ ordinẽ in vniuerso ꝙ quasi exꝑmit ꝑfectionẽ dei. hoc est nobiliori modo cognoscere triangulũ hr̃e tres q̃ ꝑ rõnem trianguli. ⁊ ita cognoscere ꝙ tẽꝑate viuendum sit ꝓpter btitudinẽ ultimã cõsequendã q̃ est attingendo dei eẽntiaz in se est ꝑfectius cognoscere istud cognoscibile practicũ q̃ ꝑ principiũ aliqõ in gñe moris. puta ꝑ hoc ꝙ honeste viuenduz sit. ⁊ isto mõ loquit Augu. de luce icreata ut cognita. 15°. de tri. ca°. 27°. uel. 82°. vbi seipsum alloquens: ait. Nẽpe ergo multa v̓a vidisti eaq3 discreuisti ab illa luce qua tibi lucente vidisti. attolle oculos ad ipsam lucem ⁊ eos in eam fige si potes. Sic enim videbis quid distet natiuitas verbi dei a processione doni dei ⁊ paulopost. Hec ⁊ alia similiter certa oculis tuis interioribus lux ista mõstrauit. que igit est causa cur acie fixa ipsam videre nõ possis. nisi utiq3 ifirmitas ⁊c̃.

Ex dictis patet ad omnes auctoritates Augustini. in oppositum ⁊ scðm aliquem dictorũ modorũ videndi exponi possunt auctoritates Augu. que occurrunt de ista materia.

De sexto articulo

videndum est quomō ille tres rationes facte pro prima op. aliquid veri concludunt inquantuȝ accipiunt ab Augu. licet nō cōcludant illā conclusionē falsaȝ ad quā inducunt. Ubi sciendum est ꝙ a sensibilibus sicut a causa p se ꝛ principali nō est expectanda sincera veritas quia notitia sensus est vere aliquid per accidens. ut dictū fuit. licet actus sensuum aliqui sint certi ꝛ veri. sed virtute intellectus agentis qui est participatio lucis increate illustrantis sup fantasmata cognoscit quidditas rei. ꝛ ex hoc habet sinceritas vera. ꝛ per hoc soluit primuȝ argumentū Henrici. ꝛ scōm intentionē Augusti. non plus concludit. Ad secundam rationē Henrici dico ꝙ anima mutabilis est ab vno actu desperato ad alium scōm diuersitatē obiectorū ꝛ suā illimitationeȝ ꝛ imaterialitatē. quia est respectu cuiuslibet entis finalit ab actu in non actum. quia non semper est in actu. sed respectu primoruȝ principiorum quorū veritas nota est ex terminis ꝛ cōclusionum euidenter deductarū ex terminis non est mutabilis a contrario in contrarium. a vero in falsum. Regule enim in lumine intellectus agentis intellectum rectificant ꝛ ipsa species intelligibilis terminorū. licet in essendo sit mutabilis. in representando tamē in lumie intellectus agentis imutabiliter representat. ꝛ per duas species intelligibiles cognoscuntur termini pmi principij. ꝛ ita illa vnio est vera ꝛ certa euidenter.
Ad tertiū dicenduȝ ꝙ concludit contra eum. quia non ponit nisi speciē intelligibilem uel fantasma. nō aut cōcludit de specie intelligibili representāte quidditatem. Dicendū autē ꝙ si potentie sensitiue nō sunt impedite species sensibilis veraciter repñtant rem. sed in somno potentie sensuū exteriorū sunt ligate ideo virtus imaginatiua cōseruans species sensibiles scōm diuersitatem fluxus humorū capitis apprehendit eas tanꝙ res quarū sunt similitudines. quia vim rerum habent scōm philosophū de motibus animalium. non plus concludit tertia ratio.

E uestigio

Quero vtruȝ in omī creatura sit vestigiū trinitatis.
Qd non. quia per vestigiū potest inuestigari naturalit illud cuius est vestigium. ergo per creaturaȝ posset naturaliter inuestigari trinitas. qd est falsum. quia hoc excedit naturalē rationem. Item si in natura intellectuali est imago trinitatis. igitur non vestigiū cōsequētia patet. quia ista habēt opposítas ꝛ distinctas rationes repñtandi. igitur nō cōueniunt eidem. Item natura intellectualis. quia nobilior est. habet aliam rationē representandi ꝙ alie nature inferiores. ut rationē imaginis. sed citra naturā intellectualē sunt nature multe habētes ordinem in perfectione. sicut sunt animata supra inanimata. ꝛ mixta supra simplicia. ergo i eis erit alia ratio representandi. ita ꝙ ratio vestigij nō erit cōmunis omnibus. Contra. 6°. de trini. ca°. ultimo. uel. 28°. oportet igitur ut ꝛ creatoreȝ per ea que facta sunt intellecta cōspicientes intelligamus trinitatē: cuius in creatura quō dignuȝ est apparet vestigium.

In ista questione

tria sunt videnda. primo quia sm phm omēs transferētes sm aliquā similitudinem transferūt. Uidenduȝ primo est de ratione vestigij in corporalibus vnde translatū est nomē eius ad propositum Secūdo videndū est que sit rō vestigij sm quā transfert ad propositū. ꝛ i quo cōsistat. ꝛ respectu cuius in deo sit ratio vestigij in creatura. Tertio videndū ē in quibus fundat respectus vestigij siue creature ad deū siue econuerso cuius dicitur vestigium.

Quantum ad pri/mum dicit quod vestigiũ est impressio derelicta ex transitu alicuius super vacuũ uel plenum ipm imperfecte representãs et ideo imperfecte. quia vestigium representat aliquid cõfuse et sub ratione speciei imago perfecte. quia sub ratione indiuidui. sicut p vestigiuz distinguit equus a boue et cognoscit quod transiẽs est equus non bos. non autẽ distinguit hic equus ab illo. sed imago distinguit sub ratiõe indiuidui. quia imago iouis non representat cesarem. Quantũ ad secundũ articulũ dicit quod creatura habet ad deuz triplicẽ relationẽ sicut ad triplicẽ causã. et hoc scdm tres modos relatiuoruz quos ponit philosophus. 5°. metaphi. Quantum ad primũ modũ refertur ad deum relatione fundata super vnũ. s. relatõne similitudinis. et hoc inquantũ creatura est exemplata. et refert ad deum inquantum est causa exemplaris. Quantum ad secundũ modũ. s. potẽtie refert creatura ad deũ ut productũ ad producentẽ. Quantũ ad tertiũ modũ. s. modũ mẽsure refert ad deũ ut ordinata ad ipsum sicut ad causã finalẽ. Isti igit tres respectus integrant rationẽ vestigij. quia vnus non sufficit sine alijs. ut colligitur ab Aug. 83. q. q. 74. ď duob' ouis rc. habetur hic. igitur in quo cõsistit ratio vestigij in creatura. Sed respectu cuius est ex parte dei. Rñdeo respectu appropriatorũ tribus personis diuinis. nam creatura per primũ respectũ. s. similitudinis representat artẽ exemplantez que appropriat filio. per secunduz repsentat potentiam producentis que appropriat patri. per tertiũ representat bonitatem finientis que appropriat spiritui sancto.

Contra illud qď dicit in primo mẽbro. si tantũ esset vnũ animal. ita quod nõ esset aliud possibile in vniuerso adhuc eius vestigium non esset eius imago. qz adhuc non esset eius vestigium similitudo totius sed partis. imago autez est totius similitudo. et tamẽ tũc non representaret ipm cõfuse. i. scdm aliquã rationem cõmunem sibi et alijs.

Quantum ad hoc igit dico quod vestigiũ est similitudo illius partis animalis a qua imprimit in aliquid sibi cedens. sed similitudo expressa partis nõ est similitudo totius. qz neqz scdm rationẽ totius in se nec etiam qua totum imediate cognoscit sed arguitiue tm̃ ex hoc quod cognoscit illud representatum esse aliqd illius. et ideo si illud suppositũ sit falsũ. puta quod illud imprimens est separatũ a toto. ut si pes amputatus a corpore imprimeret vestigiuz. erraret quis circa totuz cuius nata est esse talis pars impressiua vestigij. patet etiã quod si totum corpus esset ita impressũ pulueri sicut modo pes est impressus illa impssio derelicta vere esset imago et similitudo totius sicut modo vestigiũ est similitudo partis. Hoc etiã ad propositũ applicando non videt quod prima differentia posita inter vestigiũ et imaginẽ sit vera quia nulla creatura representat deũ nisi scdm cõceptus cõmunes et nõ scdm conceptus speciales. s. spẽi specialissime. ergo non est differentia creature ad creaturã in representando deũ in ratione cõmuni et nõ cõmuni. Qď etiã dicit in secũdo mẽbro quod vestigiũ cõsistit in illis tribus relationibus nõ videt verũ. quia licet rõ vestigij dicat respectũ queadmodũ similitudo. realiter tamẽ nõ est respectus tm̃ sicut nõ dicit similitudo esse in respectu precise. sed in aliquo absoluto in quo fũdetur relatio similitudinis. ita videt etiam ratio vestigij non esse in respectu precise. sed in aliquo in quo fundat ille respectus. et hoc probat sic. quia vestigiũ est similitudo vestigiati. ex quo cognito cognoscit illud. ergo vestigiũ potest precognosci naturaliter illi cui' est vestigiũ sed relatio non põt pcognosci termino

naturaliter. Item ꝙ dicit ꝙ illi tres re-
spectus pertinent ad illos tres modos
relatiuorũ. hoc videt falsum. quia phs
5°. metaphi. ponens differentiã duorũ
modorũ. ad tertiũ vult ꝙ in duob' pri-
mis modis sit mutua relatio. in tertio
autẽ non. sed tantũ vnũ dicit ad aliud.
quia aliquid est eius. omnis aũt relatio
creature ad deum est non mutua. sed tã
tum dicit deus ad creaturã. quia creatu
ra ad ipsum. ergo omnis respectus crea
ture ad deum est scdm tertiũ modum.
Quod aũt adducit de primo modo
de similitudine non valet. quia illa simi
litudo que est exemplati ad exẽplar nõ
est de primo modo. quia nõ est similitu
do vniuocationis sed imitationis. imo
pertinet ad tertiũ modũ sicut manifeste
patz per phm qui in tertio modo ponit
relationẽ scientie ad scibile. ⁊ vniuersali
ter mensurati ad mensurã. Exemplar
autẽ habet rationẽ mẽsure respectu mẽ
surati uel exemplati. g ⁊c.

Quantum ergo ad
secundũ articulũ cõcedo ꝙ omnis respe
ctus creature ad deũ pertinet ad illum
tertiũ modũ relatiuorũ nec in solis re-
spectibus consistit vestigiũ sed in aliqui
bus absolutis. ⁊ forte in aliquo respectu
sicut in tertia sui parte. scdm ꝙ assignat
Augu. partem vestigij. 6°. de trini. ca°.
9°. uel. 28°. vbi dicit de creaturis. Hec
igit omnia que arte diuina facta sunt ⁊
vnitatem quandã in se ostendunt ⁊ spe-
ciem ⁊ ordinẽ. vnitas autẽ est perfectio
absoluta sicut patet per exempla sua ibi
vnũ aliquid est sicut natura corporũ ⁊c.
species etiam seu forma absolutũ aliqd
est. sicut patet per exempla sua ibidem.
sicut sunt qualitates corporũ ⁊ doctri-
na animarũ. Ordo autẽ aliquẽ respectũ
dicit sed non ad finẽ ultimũ sed ad ope-
rationem. vnde dicit aliquem ordinem
tenet sicut sunt pondera ⁊ collationes
corporũ ⁊ amores aut delectatõnes ani
marum. quare ⁊c. Hec tria sic sum
pta representant sub ratione similitudi-
nis tria correspondentia eis in deo. quia
vnitas respicit summã vnitatẽ primi prin
cipij a quo est origo. ⁊ quo ad hoc ait.
In illa trinitate summa origo est rerũ
omniũ. Species in creatura representat
summã pulchritudinem in deo. vnde ⁊
subdit. ⁊ sũma pulchritudo. Ordo siue
operatio in creatura representat opera-
tionem perfectissimaz in deo. ⁊ quo ad
hoc subdit. ⁊ btissima delectatio. Pos
sunt ⁊ alia multa in creaturis assignari
que velut similia representant in diuinis
aliqua appropriata personis. puta vnũ
verum bonũ. Unũ in creatura represen
tat vnitatẽ appropriatã patri. Uerum
veritatem appropriatã filio. Bonũ bo-
nitatem appropriatã spiritui sancto. Et
iste omnes pfectiones substantie sunt ab
solute ⁊ representant absolutas dei pfe-
ctiones psonis appropriatas. Aliter
multipliciter assignat vestigiũ siue i illis
que per rationẽ similitudinis represen-
tant aliqua appropriata psonis siue per
rationẽ pportionalitatis. Dico aũt pro
portionaliter repsentare quando ratio
illius representantis nõ est formaliter in
deo sed aliquid pportionale illi rationi
sicut de illa assignatione. Modus: Spe
cies ⁊ Ordo: cum qua videt esse eadem
illa assignatio. Sapiẽtie. ij°. In numero
pondere ⁊ mensura. Modus accipit
pro limitatione ⁊ pro eodẽ accipit men-
sura in illa assignatione. Sapiẽtie. ij°.
Pondus autez accipit ibi pro ordine. ⁊
numerus pro specie. Numerus siue spe-
cies ⁊ pondus siue ordo exponãtur sicut
in prima assignatione. Sed mensura q
est idem ꝙ modus nõ representat aliqd
sub ratione similitudinis. sed sub ratio-
ne proportionabilitatis. quia limitatio
pducti representat potentiã illimitataz
producẽtis. ⁊ sic patet quibus in creatu-
ra consistit vestigiũ ⁊ respectu quorum
in diuinis. quia respectu appropriatorũ

personis diuinis. Sed quomō accipitur ratio vestigij in diuinis cū sit similitudo partis cū in diuinis non sit pars.

Respondeo ut trinitas est quasi qōdam totum numerale saltem in conceptu intellectus nostri. psona est ibi quasi pars huius totius. ita etiam appropatum persone inquantum appropriatuз est ibi quasi pars eiusdem. quia accipit pro illo cui appropriatur. nec tantū hoc sed etiam appropriabile. licet non acceptum ut appropriatū adhuc est ibi quasi pars eiusdem. quia eius ratio ut est: ꝛ ut concipitur complete saluatur in vna persona. ꝛ per cōsequens ratio eius nō ponit trinitatē: sed ponit cōcomitanter vnitateз alicuius persone in qua sit. licз igitur creatura cōmuniter non representet nec personaз ut persona que est in intellectu nostro quasi pars trinitatis. nec appropriatuз ut appropriatū. Nō enim sic cognoscitur appropriatū nisi cognoscatur illud cui appropriat. representat tamē appropriabile in quo saluat quasi ratio partis modo predicto respectu trinitatis.

Quantum ad tertium articulum dicitur scđm Boetium de ebdomadibus. ꝙ diuersum est esse. ꝛ id quod est. quia illud quo aliquid est dicitur ratitudo eius. Quo autē ipsuз est quod est. uel aliquid. dicitur aliquitas eius. Hoc intellecto dicitur ꝙ respectus vestigialis in creatura non fundatur in ratitudine rei. sed in aliquitate tantum. ꝛ est formaliter ratitudo eius.

Modus ponitur iste scđm Auicen. quinto metaphi. Humanitas est tantū humanitas. ergo ratio humanitatis nō est res rata. ergo oportet ꝙ aliquo alio extra rationem formaleз humanitatis sit ens ratum. Arguitur etiaз ꝙ illud quo formaliter est ratitudo eius sit respectus vestigialis. ꝛ hoc primo sic.

Quicquid includitur in per se intellectu alicuius inquantū tale. est illud quo ipsum formaliter est tale. sed respectus vestigialis includitur in ratione cuiuslibet entis rati. ergo ꝛ cetera. probatio minoris. quia quoddā ens est. qō est ipsum esse. sicut deus. quoddam quod non est ipsum esse. sed cui cōtingit esse. sicut omne aliud extra a deo. quod non est de se esse. sed tantū est ens cui contingit esse. ex hoc arguitur sic. Quodcūqз ens qō non est de se esse sed tantū cui contingit esse non est ens ratum nisi participādo ipsum esse uel inquantū participat ipm esse. sed omne aliud a deo est cui contingit esse ꝛ non est ipsum esse. ergo nō est ratum nisi inquantum participat esse. ergo illa participatione formalit̄ est ratum. Secūdo sic. nihil aliud a deo potest perfecte cognosci sine cognitiōne omnium causarū intrinsecarū ꝛ extrinsecarum pmo phisicorū. Tunc vnūquodqз sed si essentia alicuius talis esset absoluta ꝛ nō includeret essentialiter respectuз ad causam extrinsecam posset perfecte cognosci sine cognitione cause extrinsece. ergo oportet ꝙ includat talem respectum. Adducit ad hoc Augusti. 8°. de trini. ca°. 3°. uel. 8°. Uidebis bonum omnis boni ꝛc. Item Boetius de ebdomadibus. Si paulisper per intellectum āmoueas ipsum primuз bonum. tunc licet sint bona nō tamē in eo ꝙ sūt erūt bona. ergo aufertur ratio boni ab eis ablato per intellectum primo bono. ꝛ p cōsequens bonitas formaliter in eis dicit respectum. quia participationē sūmi boni. Si arguit contra istam op. per Auerr. ū°. metaphi. ꝙ relatio habз debilissimum esse. ergo nō est nec potest esse formaliter ratitudo entis formaliter rati. Dicit ꝙ duplex est relatio. quedam accidentalis. ꝛ quedam substantialis. ꝛ accipit ista distinctio relationis a Simplicio super predicamēta vbi vult ꝙ aliqua in. non cōstituūt predicamēta sicut alia. pro eo ꝙ aliqui respectus sunt

essentiales siue substantiales aliqui nō. Dicunt igit̄ ꝙ dictum cōmentatoris verum est de relatione accidētali nō de sb̄stantiali. Si autē obijcit̄ ꝙ omnis relatio presupponit fundamentū inesse rato. igitur non est ipa ratitudo fundamēti. Dicitur ꝙ verū est de relatione aduenientе fundamento. non autē de constituente fundamentum. ꝛ huiusmodi est ista ꝛc̄.

Cōtra ista ūt intelligantur verba illa distinguo tria scđm opinionē illius doctoris in cuius dictis videtur fundari ista op. Quia fm ipsū res dicit̄ vno modo a reor reris qđ est opinari. ꝛ sic est cōmunis scđm ipsum figmentis ꝛ nō figmētis. Secundo mō res dicit̄ a ratitudine. loco istorū verborum accipio verba planiora. pro re dicta a reor reris accipio realitatē opinabilem que cōmunis est scđm ipsū figmēto. ꝛ non figmento. pro re autem dicta a ratitudine accipio scđm intentionem suam realitatē quidditatiuā. quia ponit rem quidditatiuā esse ratam per hoc ꝙ est exemplata qđ non conuenit figmentis. vltra ista non restat nisi realitas existentie actualis. Habemus ergo tria per ordinem. realitatē opinabilē. quidditatiuam ꝛ existētie. Quero tunc quid intelligit per aliquitatem. Si realitatē opinabilem cum illa sit cōmunis alicui ꝛ nihilo. illa de se nihil est. igitur si rati tudo fundet̄ in aliquitate sic sūpta sicut quidditas uel essentia in supposito fundatur in nihilo. ꝛ qđ fundat̄ in nihilo. nihil est. quia quod nihil est ad se nihil est ad aliud. 7°. de trini. ca°. 3°. ergo ratitudo nihil est. igitur tota res composita ex ratitudine ꝛ aliquitate erunt duo nihila. Si aliquitas dicat̄ realitas quidditatiua. Quero quid intelligit per ratitudinem aut realitatem quidditatiuā. aut realitatem existentie. Si quidditatiuam. igitur dicere ratitudinem fundari in aliquitate est dicere realitatē quidditatiuam fundari in realitate quidditatiua. quod nihil est. Si realitatem existentie. Contra. igitur illi realitati existentie p̄supponitur ratitudo. quia res scđm istam opinionem habet vere esse ratum ante esse existentie. ꝛ ita non potest prima ratitudo eius esse existentie.

Si dicas ꝙ aliquitas que est realitas opinabilis est quid cōmune alicui ꝛ nihilo. Sed alia est aliquitas que est propria figmentis. ꝛ alia que est propria rei possibili esse. que non competit figmentis. ex qua componitur res habens aliquitatem ꝛ ex ipso esse sicut ex ratitudine sua. Contra. hoc est dicere ꝙ duplex est aliquitas. alia alicuius ꝛ nihili. alia alicuius tantū. sicut si diceretur duplex est albedo. alia albi ꝛ nigri. ꝛ alia albi tantū. Et preterea de illa aliquitate propria entitati possibili quero. aut illa est respectus tantū ꝛ fundatur in aliquitate cōmuni. quia illa sola precedit eam. ꝛ tunc fundabitur in nihilo. ut dictum est. ꝛ tunc erit nihil aut illa aliquitas propria est absolutum ꝛ per eam distinguitur res habens eam a figmentis per te. igitur ista est prima ratitudo rei ꝛ absoluta. ꝛ ita respectus non erit prima ratitudo rei. Preterea secūdo sic Humanitas aut habet de se conceptū cui non repugnat aliquid subesse in effectu aut cui repugnat de se aliquid subesse in effectu. aut cui de se aliquid subest in effectu. non tertio modo scđm omnem opinionem. quia hoc est propriū soli deo. Si detur ꝙ de se repugnet sibi aliquid subesse illi conceptui. igitur per illum respectum aduenientem non potest ei competere ꝙ aliquid possit sibi subesse. quia qđ repugnat alicui ex parte sui nō potest ei non repugnare stante natura eius. ꝛ ita non fit sibi non repugnans per aliquē respectū aduenientē. ergo cōceptus humanitatis est talis cui

de se non repugnat aliq̄d subesse in effe
ctu .sed talis conceptus entis rati scd̄m
op. istius magistri. .quia cōceptui figmē
ti repugnat aliquid subesse in effectu.
Preterea phs. 4°. metaphi. ex opiniōe
dicentiū omia apparētia esse vera, ifert
istud impossibile ꝙ oia erunt ad aliq̄d.
qd̄ nō intelligit tm̄ denominatiue. quia
sic omnia esse ad aliquid verū est. saltez
omnia alia a deo. ergo intendit inferre
pro maximo incōuenienti omia esse eēn
tialiť ad aliquid. hec autē op. ponit oia
esse essentialiter ad aliquid. g° hec cōclu
sio omnia esse ad aliq̄d apud phm̄ ē ma
gis incōueniens q̄ꝫ ista omnia apparen-
tia sunt vera. Respondet. philosoph⁹
dicit ꝙ omia erūt ad aliquid scilicet ad
opinionē ⁊ sensum. Contra. in argu
mento ducēte ad impossibile. conclusio
debet eque uel magis esse impossibilis
q̄ꝫ premissa. ista conclusio illata quaten⁹
sic illata non differt a premissa que po-
nit omnia esse vera propter apparentiā
eorum sensui uel opinioni nisi in hoc ꝙ
infert omnia esse ad aliq̄d. ergo si in ali-
quo habet maiorē impossibilitatē q̄ꝫ ꝑ-
missa est illa impossibilitas omnia sunt
ad aliq̄d simpliciter. Quarto sic. hu-
manitas inquantū humanitas aut ha-
bet tantū quid nominis. aut habꝫ quid
rei qd̄ repugnat figmentis. si primo mō
igiť de humanitate inquantū humani-
tas non plus est scientia q̄ꝫ de chimera.
⁊ per ꝯsequēs methaphysica que est de
quidditatibus nō magis est scientia q̄ꝫ si
esset de figmentis nō intelligibilibus ꝑ-
pter cōtradictionē inclusaꝫ in eis. Si ve
ro humanitas inquātū humanitas ha-
bet quid rei qd̄ repugnat figmētis. ergo
humanitas vnde humanitas ē quid ra
tum. Respondeť ꝙ humanitas vnde hu
manitas habet aliquā diffinitionē. sed
illa non indicat ens ratum. quia figmē
ta possunt habere genus ⁊ differentias.
⁊ ita diffinitionē. sed ad habendū ratio
nem completā entis rati. oportet adderē
respectum ad ens imparticipatū. Istud
non respondet ad argumentū quin me
thaphysica nulla sit scientia. Similiter
qd̄ dicit de figmētis: ꝙ figmenta habēt
genus ⁊ differentiā. falsum est. quia om
ne tale habet rationem in se falsam ⁊ in
cludentē contradictionē. quia vna pars
repugnat alteri. sed tales partes nunq̄ꝫ
sunt genus ⁊ differētia. quia differentia
est per se determinatiua generis. ⁊ p con
sequens non repugnat ei.

Secundo contra

opinionem arguiť ex dictis eius. primo
sic. Quodlibꝫ ens est formaliter actiuū
sua ratitudine. quod probať. quia rati-
tudine est formaliter in actu. Sed nihil
scd̄m ipsum est formaliter actiuū rela-
tione. quia relatio non est principiū agē
di. ergo ratitudo nō est relatio. Itē sm̄
ipsum nulla cratura inquantū rata dif
fert spē ab illo esse qd̄ est deus. sed ipsuꝫ
esse qd̄ est deus scd̄m omnē opinionem
est absolutū. quomō igiť illud qd̄ est for
maliter relatio non differt specie ab eo.
quod est absolutū. Item scd̄m ipsuꝫ
ens rationis participat ens ratum. non
tamē formaliter est res rata. ergo parti-
cipatio talis non est formaliter ipsa rati
tudo. quare ⁊c̄.

Quantum ad istuz

articuluꝫ dico ꝙ nullus respectus est ra
titudo siue quo aliquid est firmum ens
vel verum ens uel certū ens in quacūqꝫ
entitate. quia omnis respectus aliquid
habet in quo fundať quod scd̄m se non
est ad aliud. ⁊ in illo priori in quo ē. est
essentialiter ens ad se si non est essentia-
liter ens certum aut ens firmum nō erit
capax alicuius respectus per quem fiat
ens ratum. quia ens non ratum si fiat
ratū aut fiet ratū ex se. qd̄ includit ꝯdi
ctionē. qꝛ quicq̄d est ex se aliq̄le est nec̄io
tale. aut ab aliquo causante fiet ratum.

⁊ si hoc prius nāliter absolutū aliquod pōt terminare illā causationē ꝙ respectus. quia formalis rō cuiuslibet termini pmi pducti nō ē necessario respect⁹.

Ad rationes pro

op. opposita quantū ad istū tertiū articulum. Ad illud Auic. de humanitate dico ꝙ per hoc ꝙ dicit ꝙ equitas ē tm̄ equitas. ly tm̄ nō excludit illa que sunt de per se rōne equitatis. cuiusmodi ē entitas rata. sed excludit illa que sunt p se passiones entis. vt vnū actus ⁊c̄. sicut patet ibi per lr̄am suā. Ad 2ᵐ tam maior est falsa ꝙ minor. maior. quia al' inest per se homini ⁊ essentialit' inquantū homo. nō tñ animalitas est qua formaliter homo est hō. Si addat' in maiori quicquid p se includit' in intellectu alicuius tanꝙ ultimū in eo: vera est. ⁊ sic minor est falsa. cū probat' per alium p syllogismum. creatura est cui conuenit esse ⁊c̄. dico ꝙ maior illius prosyllogismi falsa est si per ly inquantū intelligat' reduplicari aliqd per se primo mō. vel si accipiat' in maiore participando gerūdiuū ⁊ prout exponit' p quia si p ly qz intelligat' causalitas ptinens ad primū modū per se. maior est falsa eodē mō. quia per se primo mō pticipatio ipa nō est quo ens est formaliter ratū. si aūt intelligat' per ly inquantū causalitas pertinens a l secundū modū per se. qualis est in subiecto respectu pprie passionis sic cōcedo ꝙ tale ens inquantū tale ens puta lapis inquantū lapis participat eē nō tamē est proprie vera ecōuerso. s. ꝙ inquantū participat est ens. Exemplū. hec falsa pprie loquēdo homo inquantum risibilis est homo. etiā intelligendo per se secūdo mō. ⁊ multo magis per se primo mō. tñ hec est vera homo inquātum hō est risibilis secūdo mō. sic in pposito. ista nō est cōcedenda: lapis iquātum participat esse est ens sumēdo iquātum ut. s. dcm̄ est 2°. tñ pōt cōcedi aliq. mō illa pma. ꝙ lapis inquantū lapis participat ipm esse ita ꝙ lapis positus in entitate rata de necessitate ⁊ p se 2ᵒᵒ habet respectū participatōis sine qua ipm esse includit ꝯdictionē. sicut subiectū eē sine ppria passione uel fundamentū nec̄iū relationis esse sine relatione posito tmino illius relationis. Tūc intelligo sic. ꝙ in primo instanti nature est ens ꝙ ē ipm esse. s. deus. in 2°. lapis est ens ratū absolutū qd nec intelligit' tūc ut participans necnō participās. in 3° est ipsa participatio ⁊ respectus quidā ꝯn̄s ad ipm lapid

Ad argumentū ō pmo phicor de causis dico ꝙ aliud est relationē esse priorē cognitōe causati cogniti p cām. ⁊ aliud ipsam includi in cognitōne causati. licet enim prius lapis habeat respectū ad deum ꝙ lapis cognoscat'. ⁊ ideo nō cognoscit' perfecte nisi cognito deo. tñ lapis cognoscit' nō cognito respectu ad deū. ⁊ ex hoc sequit' ꝙ ille respectus nō est de eēntia lapidis. quia nihil pfecte cognoscit'. nisi cognito eo qd ē de eēntia sua. Ad Aug. dico ⁊ ꝯcedo ꝙ qdcunqz aliud bonum est per participationē bonū. sz nō vult auctas ꝙ participatio sit de eēntia illius boni. Ad Boetiū dicendū est ꝙ auctas ꝯcludit oppositū. quia ibi ponit subtractionē pmi boni per intellectum. ⁊ hoc posito loquēdo de creaturis. dicit ꝙ loquēdo de esse earū licet sint ⁊ bona sint. nō tñ inquantū sūt bona sūt. sic igr' ipse subtrahens fm intellectū pmū bonū loquit' de creaturis fm esse creaturarum. sed si esse creaturarū esset respectus ad sūmū bonū nō solū esset cōtradictio subtrahere primū bonū ⁊ loqui de esse creaturarū sed etiā non esset intelligibile. quia nō est intelligibile ponere respectum subtrahendo terminū respectus. igit' intelligit ꝙ esse creaturarū sit absolutum. sed bonitas apud eū dicit quendam fluxū a primo bono. ⁊ verū est ꝙ iste terminus fluxus dicit respectū. ⁊ iōo nō pōt cōpetere rei absolute. si ergo res

ꝑm esse suū non essent a ꝑmo bono: nō essent bone inquantū sunt. quia inquā tum sunt nō fluerēt a primo bono. eēnt tamē bone per accidens si ꝑm esse aliud fluerent a ꝑmo bono. sicut lapis si non esset ꝑm se a voluntate primi boni. sed tm̄ ꝑm duriciē inquantū durus esset bonus. quia a volūtate primi boni esset in quantū durus. licet non inquantū lapis uel inquantū ens. patet igit ꝙ accipit bonum pro respectu fluxus a primo bono ⁊ hoc etiā mō bonitas in alijs entibus a deo nō est nisi quia sūt a volūtate primi boni. sed ista nō est ꝑfectio absoluta ⁊ intrinseca creature. ⁊ ideo bonitas ꝑm aliam rōnem absolutā nō dicit respectū ad creatorē. licet bonitas ut accipit ibi dicat.

Ad primum argumentū principale dico ꝙ per vestigiū distincte inuestigat illud cuius est imago .s. pars totius. sed totū nō inuestigatur nisi indistincte. sicut totū cognoscit ex ꝑte. ita in proposito ꝑ creaturā inuestigatur appropriatū. nō tm̄ inquantū appropriatū sed ipm̄ qd̄ est appropriabile cuicunqȝ persone. sed nō ꝓpria ꝑsonarū. ⁊ ideo trinitas cuius conceptus est in intellectu quasi totalis inuestigat quasi ꝑ similitudinē partis. Ad secundū dico ꝙ quelibet essentia creata inquantū talis essentia creata est ꝑm determiatū exemplar. ⁊ ideo quelibet representat deū sꝫ ratione vestigij. natura aūt intellectual' inquantū habꝫ in se essentiā vnā ⁊ operationes multas inter quas est ordo originis repn̄tat trinitatē rōne omniū istorum ꝯcurrentiū in tali natura. ita ꝙ natura intellectualis nō eodē est vestigiuꝫ ⁊ imago. sicut patebit magis in qōne de imagine. Ad ultimū dico ꝙ non est in essentijs creaturarū ꝓpter ordinē ip̄arꝫ alia ratio repn̄tandi ꝙ ratio vestigij. sed quia in aliqua nā cōcurrūt multa representātia vnitatē ⁊ trinitatē. ideo illa nā talis habet rōnem imaginis sicut nā intellectualis. talis aūt cōcursus nō est in aliqua natura inferiori nā intellectuali. ⁊ ideo omnes nature alie inferiores habent ꝑcise rationē vestigij ⁊c.

Circa tertiam partē distinctionis. s. ḋ imagine. Quero primo de memoria. vtruꝫ in parte intellectiua ꝓprie sumpta sit memoria ꝓprie. i. habens speciem intelligibilē priorē nāliter actu itelligendi. Et videt ꝙ nō. quia oīs spēs impressa ab obiecto repn̄tat illud sꝫ illa rōne qua imprimit ab eo. ⁊ si imprimit ab alio adhuc repn̄tat sub eadē rōne: sub qua repn̄taret si imꝑmeret ab obiecto. alioqn̄ nō esset vera species eius. sed spēs qn̄ imprimit ab obiecto imprimitur ab eo ut singulare est. quia actio est singularis. ḡ species impressa a quocunqȝ nō pōt repn̄tare vl'e. sed tm̄ vl'e repn̄tat intellectui. ḡ nulla spēs imp̄ssa repn̄tat intelligibile sub rōne intelligibilis uel vl'is. secūdo sic. pn̄tia obiecti ē cā pn̄tie speciei ⁊ nō ecōtra. nō enim quia spēs est in oculo. ideo obiectū est ꝑsens. sed ecōuerso. ḡ ꝑma repn̄tatio obiecti nō est ꝑ spēm. ḡ supflue ponit spēs ꝓpter pn̄tiam obiecti. tertio sic. quelibet spēs si esset in intellectu eēt forma nālit agēs ad intellectionē. sed multe possunt esse in intellectu simul si vna ponit. ḡ omnes ille naturaliter agerēt ad intellectiones sibi correspondētes. ḡ simul eēnt plures intellectiones in intellectu correspondētes illis plurib' specieb'. si enim aliqua illarū ageret nāliter. ⁊ tm̄ nō esset intellectio ꝑm eā sequeret ꝙ nunꝗ͂ possit esse intellectio ꝑm eā. quia causa nāliter agens quādo agit: agit ꝑm ultimū potētie sue. sed si tūc nō potest habere effectū: nūꝗ͂ habebit. pluralitas aūt ista spērum ꝗ se quit ex ypothesi improbat per illā ratōnem Algazel'. 4. metaphi. qꝛ sicut vnuꝫ

corpus non pōt simul figurari diuersis
figuris. ita non videt idē intellectus pos
se figurari simul diuersis obiectis. qđ tñ
sequeret ponendo simul plures spēs in-
telligibiles. quarto sic. quia tunc videt
sequi ꝙ intellectus nō patiet ab intelligi
bili inquantū intelligibile. sed tm̄ paciet
passione reali recipiēdo quandā formā
que erit sicut pfectio eius realis. recipit
enim speciez illā ut subiectū recipit acci
dens reale. ⁊ ita non patit intellectus in-
quantū intellectus ab intelligibili iquā-
tum intelligibile. ⁊ ex hoc sequit ꝙ intel
ligere nō erit motus rei ad animā. imo
omnis intellectio erit actio eius absolu-
ta sicut forma stans nō habens aliquez
terminū extra. Ad oppositū sic. Intel
lectus quādoqꝫ est in potētia ꝓpinqua
⁊ accidētali ad intelligendū qui pri⁹ fuit
in potētia essentiali ⁊ remota. istud aūt
nō est i intellectu nisi ꝑ aliquā mutatio
nem nō obiecti. pꝫ. quia in obiecto tm̄ ē
relatio rōnis. ergo ipsius intellectus. igitur
ista mutatio que fit ad talē potentiā ꝓ-
pinquā videt esse ad aliquaz formā per
quā obiectū intelligibile est pñs intelle-
ctui. que forma erit prior nāliter actu in
telligendi. quia prior est natura potētia
ꝓpinqua qua quis est potēs intelligere
ꝙ sit actus intelligendi. illa autez forma
ꝑ quā obiectum est sic presens vocatur
ergo in intellectu est ponere speciem in
telligibilem.

In ista questione
negat omis species intelligibilis pcedēs
naturalir actū intelligēdi ꝓpter ratiōes
positas ad pmā partē qōnis. Modus
aūt ponendi est iste. habita impressione
speciei sensibilis in organuz sensus. ⁊ to-
to illo pcessu usqꝫ ad virtutē fantasticā
intellectus agens abstrahit ab ipso obie
cto in fantasmate ⁊ imutat intellectum
possibilē ad simplicē apphensionē eēn-
tie. ita tñ ꝙ intellectus possibilis nullaz
speciē impressam recipit a fantasmate.
nec est obiectū pñs intellectui: nisi quia
prius in imaginatione. ⁊ hoc probat ex
ista deductione. sensus eni recipit spēm
aliam ab actu. uel quia organuz est eius
dem rationis cū medio. uel quia species
illa recepta est dispositio propinqua ad
actum sentiendi recipiendū. neutrū isto
rum cōcurrit in intellectu. est enim intel
lectus virtus nō organica. ⁊ de se sūme
disposita ad actū intelligēdi. igit intelle-
ctus nullaz speciē recipit priorem actu.
Hec dicit esse intentio Aristo. 3°. de
anima. vbi cōmendat antiquos dicētes
animā esse locum specierū non totā sed
intellectiuā. hec aūt distinctio Aristote.
non videt esse bona intelligēdo ꝙ alie ꝑ
tes nō habent species. sunt enim species
in parte sensitiua. sed q2 alie partes non
habēt species ut loca. sed ut subiecta ha
bent accidentia. intellectus aūt habꝫ eas
ut locus. quia ut formā expressam non
impressā. Hic etiā accipit qđ dicit. 3°. de
anima. ꝙ speculamur qđ quid est in fan
tasmatib⁹. ⁊ ꝙ fantasmata se hñt ad in
tellectū sicut sensibilia ad sensuz. ⁊ ꝙ ni-
hil intelligimus sine fantasmate. ⁊ plu-
ra similia dicit. Ex his cōcludit ꝙ nul
lam ponit spēm intelligibilē. quia si ipa
poneret intellectus nō specularet qđ qđ
est in fantasmatibus sed in spē intelligi-
bili. similiter nō oporteret intellectū cō-
uerti ad fantasmata sed sufficeret spēs i-
telligibilis in qua haberet obiectū psens
ad qđ conuerteretur. Si arguit cōtra
hoc. quia per philosophū ibidem ꝙ ne-
cesse est ꝙ aut res sint in anima aut spe-
cies earum: ⁊ res non sunt. ergo species.
Dicit ꝙ ex parte intellectus est species
impressa que est habitus uel actus. uel
species expressa que est species in fantas
mate uel quidditas. que quidditas re-
lucens in fantasmate est species respectu
singularis. Non enim hic lapis est
in anima. sed quidditas que est species
respectu huius lapidis.

Hec etiaʒ ponit intentio Aristo. qui vult ꝙ verbū gignit non ex specie sed ex habitu. dicit eni. 15. de trini. c. 10. uel. 24 ꝙ ex ipsa scientia quā memoria tenem⁹ nascit verbum. ⁊ ex eodē. 11°. uel. 28°. gignit verbū de scientia que manet in aīo

Idem ponit doctor quidā negādo speciem intelligibilē. ⁊ ꝑtractat illā rationē de organo que tacta est in positione ista

Ponit etiā aliā rationē talē. quia quecunqȝ potētia est in potētia ꝓmo ordinata ad aliquē actū primo ꝑficit ſm taleʒ actum ab agente ꝓportionato p̄nte. sed potētia apprehēsiua est potētia ꝓmo ordinata ad hunc actū. s. apprehēsionem. ḡ ab agēte ꝓportionato ꝓmo potētia ꝑficitur ſm actū istū qui est apprehēdere.

Contra istā opinionem

arguo sic. siue intelligat singulare siue nō: nō est cura ad ꝓpositū. certū est enim ꝙ vl'e pōt ab intellectu intelligi. ⁊ magis ponit a p̄his ꝙ intellectus est potentia distincta a potentia sensitiua ꝓpt intellectionē vl'is ⁊ ꝓpter cōpositionē ⁊ diuisionē ⁊ ꝓpter syllogisationē q̃ꝫ propter cognitionē singularis si posset intelligere singulare. Ex hoc igit manifesto ꝙ intellectus pōt intelligere vl'e accipio hanc ꝓpositionē. Intellectus pōt habere obiectū actu vl'e ꝑfecte sibi p̄ns in rōne obiecti prius nāliter q̃ꝫ actu intelligat. ex hoc sequit ꝓpositu ꝙ in illo priori habet obiectū sibi p̄ns in specie intelligibili. ⁊ ita hʒ speciē intelligibilē priorē actu Añs assumptū videt satis manifestum quia obiectū in ratione obiecti est prius nāliter actu. igit vl'itas que est ꝓpria cōditio obiecti inquantū obiectū precedit actū intelligendi ⁊ sꝫ illa ratione oportet obiectū esse p̄sens. quia p̄sentia obiecti p̄cedit nāliter actum intelligendi.

Consequētiā probo. ꝓmo ex parte vl'itatis obiecti. secūdo ex parte p̄ntie. ex parte vl'itatis obi arguo sex vijs. quarum due ꝓme sumunt ex parte fantasmatis representantis. ⁊ due ex parte intellectus agētis. ⁊ due ex parte cōioris ⁊ minus cōis

Primo arguo sic. species ex hoc ꝙ talis species hʒ talē rōnem representādi. ⁊ hoc respectu obiecti sub tali rōne representabilis. ḡ eadē species manēs non hʒ duas rōnes representatiuas. nec ē respectu duarū rōnuʒ representabiliū. sed representare obiectū sub ratōne vl'is ⁊ singularis requirit duplicem rōnem representatiuā ⁊ est respectu duplicis rōnis representabilis formalit. igit idem manēs idem nō representat sic ⁊ sic. ḡ fantasma qḋ de se representat obiectū sub ratione singularis nō pōt ipsum representare sꝫ ratione vl'is. Rndet ꝙ species eadē sub alio ⁊ alio lumine representat obiectuʒ sub alia ⁊ alia rōne. sicut nocte lucentia in lumine diei representant se sub ratione coloratorū. in lumine aūt noctis sꝫ ratione lucentiū. sic in proposito per lumen intellectus ⁊ fantasie eadē spēs pōt representare opposita in obiecto. Contra representatiuū prius naturalit est aliquid in se q̃ꝫ in tali lumine uel tali representet. quia enim est talis species. ideo cōgruit sibi lumen in quo representet vnū ⁊ nō aliud. alioquin posset poni ꝙ eadē species representaret colorē ⁊ sonū. quia species illa ut in aere tremulo representaret sonū ut in aere illuminato rep̄sentaret colorē. ⁊ ita nō posset ostendi aliq̄ distinctio representatiuoꝝ. in illo igitur priori oportet intelligere vnitatē speciei in se quā cōsequit vnitas representationis ⁊ obiecti representabilis per ip̄aʒ inquantū per ip̄aʒ representat. ⁊ ita aliqd qḋ est idē in isto priori nō pōt habere diuersam rōnem representandi nec pōt representare idem sub alia ⁊ alia ratione representabilis. Nec exemplum ualet ad propositū. imo est ad oppositū. uel quia due qualitates sunt in tali corpore ut lux ⁊ color quarū altera multiplicat se in lumine maiori presente alia in minori quando nihil aliud efficacius mouens mouet

in luce maiori sed efficacius mouēs tm̄ ꝑcipitur. ⁊ minus efficaciter mouēs nō percipit sicut stelle de die multiplicāt radios suos sed non vident. quia aliud luminosius efficacius mouet visum. vel si vna est qualitas sensibilis in tali corpore ipsa virtualit̄ cōtinet 2° rep̄sentatiua. color eni quodāmō cōtinet lucē cum sit lux in corpore terminato. ⁊ ideo in alio ⁊ alio lumine causat diuersa rep̄sentatiua. aliud. s. in maiore ⁊ aliud in minore ⁊ ita semp stat ꝙ nō sit idē representatiuum obiecti sub diuersa rōne rep̄sentabilis quantūcūqꝫ aliud lumē ⁊ aliud cōcurrat. Si rn̄deat ꝙ idē scōm eandem qualitatē pōt esse simile diuersis. sic vnū albū scōm eandē albedinē est simile diuersis albis. hoc nihil est ad ꝓpositū. qꝛ in relationib' ordinis eētialis non pōt esse alia ⁊ alia dependētia in aliquo ad duo in eodē ordine. vtputa eiusdē mēsurati ad duas mēsuras i eodē ordine nec eiusdē ꝑticipantis ad duo ꝑticipata. nec eiusdem effectus ad duas causas totales in eodē ordine. sicut probatū est in questione de vnitate dei. g̊ in ista relatione vbi non est tantūmō similitudo sed imitatio ⁊ exēplatio passiua impossibile est idē absolutū referri ad diuersa. ⁊ ita nō pōt esse eadem species in rōne rep̄sentatiui diuersorū sub ratione diuersorum.

Secūdo ad istud primū mēbrū arguo sic. quia rep̄sentatiuū scōm totā virtutē suā representans obiectū aliqꝺ sub vna rōne nō potest simul rep̄sentare idē uel aliud sub alia ratione obiecti. sed fantasma in eodē instanti in quo intelligit vniuersale scōm totā virtutē suaꝫ representat obiectū ut singulare virtuti fantastice. quia tunc est actualis imaginatio illius obiecti in singulari. ⁊ ptꝫ ꝙ scōm totam virtutē fantasmatis. quia al's virt' fantastica nō posset habere ꝑ fantasma ita ꝑfectū actū circa obiectū sicut obiectum natū est representari ꝑ illud fantasma. igit tūc nō pōt representare obiectū sub alia ratione rep̄sentabilis. Ex alio mēbro arguit sic. Intellectus agens est potentia mere actiua scōm phos. quia est illud quo est omnia facere. sicut possibilis est quo est omia fieri. ⁊ scōm philosophū est sicut ars ad materiā. i. ita cōparatur ad intellectū possibilē sicut ars ad materiā. omnis autē actio realis habet aliquē terminū realē ⁊ vnū. ille autē terminus realis nō est in fantasmate. qꝛ intellectus agens nihil causat in fantasmatibus. quia illud receptū esset extensum. ⁊ ita intellectus agens nō transferret ab ordine in ordinē. nec illud eēt magis ꝓportionatum intellectui possibi q̄ fantasma. g̊ est in intellectu possibili. qꝛ nihil recipit in intellectu agēte. illud aūt primū causatū nō pōt poni actus intelligendi. quia p̄mus terminus actionis intellectus agentis est vniuersale in actu. vniuersale aūt in actu p̄cedit actū intelligendi sicut predictū est in antecedente. quia obiectū sub rōne obiecti p̄cedit actum. Et confirmat ratio. quia intellectus agentis est facere de non vniuersali vniuersale. uel de intellecto in potentia intellectū in actu. sicut dicunt auctoritates phi ⁊ cōmentatoris. vnde cōmentator. 3°. de anima dicit. ꝙ si essentie reruꝫ essent vniuersales sicut posuit Plato nō indigeremus scōm ipsū intellectu agēte. cum aūt vniuersale inquantū vniuersale nihil sit in existentia. sed tm̄ sit in aliquo ut representante ipsū obiectū sb' tali rōne. Ista verba nullū intellectum habent nisi quia intellectus agens facit aliquid rep̄sentatiuuꝫ vniuersalis de eo ꝙ fuit rep̄sentatiuū singularis. quōcunqꝫ illud de intelligat. materialit̄ uel virtualiter. hoc realiter est facere rep̄sentatiuū sub ratione vniuersal'. quia actio realis nō termiat nisi ad rep̄sentatiuū obiecti sub ratione vniuersalis. ergo talis actio intellectus agentis terminat ad formaꝫ aliquā realem in existentia que formaliter rep̄sentat vniuersale inquantuꝫ vni

uersale. quia aliter nō possit terminari
actio eius ad vl'e sub rōne vl'is. Itē 2°.
ẜm istā viā sic. Intellectus agens in rōne
actiui nō excedit possibilē in rōne passi
ui. ğ quicq̇d causat ab intellectu agente
recipit in possibili. ğ primus terminus
actōis intellectus agētis recipit in possi
bili. ⁊ ita cū prima actio intellectus agē
tis sit ad vl'e in actu. illud vl'e uel illud q̊
ipsum habet esse tale recipiet in intelle
ctu possibili. Scd̓m tertiā viā arguit
ꝑmo sic. Habitus minus vl'is ⁊ magis
vl'is sunt distincti habit' ꝓpᷓij. alioquin
methaᶜᵃ. ut methaphysica nō esset ha
bitus distinct' intellectus. qꝛ esset de vl'is
simo obiecto ad oia alia obiecta. habi
tu aūt vl'iori cōtingit vti nō utēdo aliq̊
alio habitu minus vl'i. ğ cōtingit haber̄
actū circa vl'ius eo mō quo respicit ab
habitu illo vl'iori nō habēdo actū circa
minus vl'e. sed nō habet actus intelligen
di circa vl'ius nisi ip̄m sub tali rōne sit p̄
sens intellectui sub rōne p̄ntis. sed nō ha
betur actus intelligēdi circa ip̄m in rōe
p̄sentis nisi sub rōne vl'is. ğ vl'ius potest
esse p̄sens intellectui absq; p̄ntia alicui'
minus vl'is sed si p̄cise intelligeret obm̄ i
fantasmate nunq̄ esset vniuersale p̄sens
nisi in minus vl'i. quia nunq̄ nisi in sin
gulari fantasiabili. ğ est p̄sens in specie i
telligibili ex̄nte in intellectu. Item ulti
mo q̊ ad hanc viā arguo sic. vl'ius nūq̄
apprehendit quantū ad suā indifferētiā
totam qn̄ apprehendit in suo inferiori.
tota eni indifferētia vl'ioris est scd̓m qd̓
ip̄m ut conceptū est idē cuilibet inferio
ri. nunq̄ aūt cōmuni' ut cōceptū tm̄ in
inferiori aliquo est idē cuilibet inferiori
suo. sed p̄cise illi in quo ꝯcipit. ğ qd̓cūq;
vl'e conceptū in singulari uel cōmunius
in minus cōi nō cōcipit scd̓m totā suaȝ
indifferentiā. potest aūt intellectus con
cipere illud ẜm totā suā indifferentiā. ğ
nō ꝯcipit p̄cise cōmunius in minus cōi.
uel vl'e in singulari. ⁊ ita nō p̄cise cōcipit
vniuersale in fantasmate. fantasma eni

nō est proprie nisi ipsius singularis. ⁊ h̓
inquantū est singulare spēi spālissime. ⁊
hoc si fantasma sit sibi impressū ab aliq̊
debite ꝓpinquato. De secūdo mēbro
.s. p̄sentia obiecti. probat illa ꝯsequētia
ꝑma. ꝑmo sic. aut intellectus pōt haber̄
obiectū sibi p̄sens in rōne obiecti intelli
gibilis absq; hoc q̄ sit p̄sens alicui potē
tie inferiori aut nō. si nō igit nō pōt hr̄e
aliquā operationē sibi ꝓpriam sine po
tentijs inferioribus. quia si nō pōt habe
re obiectū suū sibi p̄sens sine eis nō pōt
habere operationē sine eis. igit nec esse
sine eis. scd̓m argumētū phi in ꝓhemio
libri de anima. vnde nō cōtingeret intel
lectus separi a corpore sicut perpetuū a
corruptibili nisi posset habere opatōem
ꝓpriam nō depēdentē a parte sensitiua
si aūt pōt habere obiectū p̄ns absq; ei'
p̄sentia potētie inferioris. ğ habet. h̓ ꝯse
quētia ꝓbat. quia agentia talis p̄sentie
obiecti. s. fantasma ⁊ intellect' agens sūt
sufficient appropinquata intellectui pos
sibili ⁊ agunt ꝑ modū nature. ⁊ ita cau
sant necessario in illo p̄ntiam cuius ē re
ceptiuus. mō obiectū nō est p̄ns intelle
ctui possibili in cognitione abstractiua
ante actū elicitū nisi per aliqd̓ rep̄ntati
uū qd̓ voco speciē. ⁊ sic habeo ꝓpositū
Secūdo sic. alie potētie cognitiue ha
bent obiectū presens eis nō solū p̄ntiali
tate secūdaria. s. quia illa sūt p̄ntia alijs
potētijs inferioribus sed ꝓpria p̄ntiali
tate. sicut sensus cōmunis habet colorē
sibi p̄sentē nō tm̄ inquantū est p̄sens vi
sui sed quia habet spēm eius p̄ntem i or
gano sensus cōis. ğ cū hoc sit ꝑfectionis
in potētia cognitiua. s. posse haber̄ obm̄
sibi p̄sens sub rōne qua est obiectū talis
potētie sequit q̄ intellectus non tm̄ pōt
habere obiectū sibi p̄ns. quia p̄ns ē vir
tuti fantastice. sed ꝓpria p̄ntialitate in
quantū. s. relucet intellectui ꝑ aliqd̓ qd̓
est in intellectu. Itē potētia nō potes ha
bere actū nisi circa obiectū sibi p̄sens si
nō potest habere illud p̄ns nisi ꝑ aliquā

aliam potentiã cui cõiungit cõtingenter dependet in opatione sua a tali potẽtia sibi cõtingẽter ꝯiũcta ⁊ ita est impfecta. intellectus certũ est ꝙ nõ põt haber̃ operationem nisi circa obiectũ sibi pñs. ⁊ pte nõ potest habere obiectũ pñs sibi nisi in virtute fantastica. virtus aũt fantastica cõtingẽter cõiũgit intellectui inquãtũ potentia est. igit intellectus in opatione sua dependet ab illa potẽtia cui cõtingẽter ꝯiungit. ⁊ ita hec positio ponit in ea impfectionẽ potẽtie cognitiue. nulla aũt imperfectio ẽ ponẽda in aliqua natura nisi necessitas appareat in tali natura. g̊ imperfectio talis nõ est ponẽda in itellectu. Si obijcias. pluralitas nõ ẽ ponẽda nisi ubi est necessitas. h aũt nõ est necessitas. cũ ita bene possit poni intellectum habere actũ sine specie sicut cũ specie. ergo nõ est ponẽda talis species. Respondeo. necessitas est quãdo pfectio nature hoc requirit. licet aũt hoc suppositũ qȯ est homo posset habere obiectuȝ sibi p̃sens in fantasmate. quia homo est tamẽ natura intellectualis hominis ut itellectualis est nõ habet obiectũ sufficiẽter sibi p̃sens si nõ habet ip̃m nisi in presentia mendicata a virtute fantastica. h igit multũ vilificat naturã intellectiuaȝ ut intellectiua est. qꝛ remouet ab ea illȯ qȯ est perfectõis in potẽtia cognitiua. ⁊ inuenit in potẽtia sensitiua ut in virtute fantastica. ponit igit hec pluralitas ꝓpter necessitatem. quia ꝓpter perfectionem nature perfectioris saluandaȝ maiorem q̃ꝫ sit nature impfectioris uel saltem equalem.

Ad questionẽ ergo dico ꝙ est necesse ponere i intellectu speciem intelligibilem priorem naturaliter actu intelligẽdi propter ratõnes iam positas ex parte obiecti inquantuȝ vniuersale. ⁊ inquantũ presens intellectui. que due cõditiones vniuersalitas. s. ⁊ presentia precedũt naturaliter intellectionem

Hec etiam videt intentio Aristo. qui. 3° de anima volens ꝙ anima sit quodam mõ omnia quasi probando exponit se. ꝙ est per sensus sensibilia ⁊ per intellectum uel scientiam scibilia qȯ aliqui exponunt ꝙ nõ loquit vniformiter h ⁊ ibi quia de sensu loquit quantũ ad speciem impressam. de intellectu' autẽ quantum ad habitũ scientie. Sed hec expositio nõ videt esse ad intẽtionem philosophi quia sicut antiqui posuerũt animã esse omnia realiter ut omia cognosceret. sic philosophus ponit eã eẽ omnia nõ realiter sed per quandã similitudinẽ. Si aũt per sensus esset sensibilia ꝓpter similitudines impressas ⁊ per intellectũ eẽt intelligibilia. aut hoc esset ꝓpter sciẽtiã que est in intellectu. ⁊ ita nõ esset scibilia ꝓpter similitudinẽ. quia sciẽtia de se nõ est similitudo intelligibilis circũscripta omni alia specie obiectũ rep̃sentãte. aut ꝓpter aliqȯ fantasma representãs obiectum intelligibile. ⁊ tũc non esset intellectus intelligibilia omia per speciem. sed aĩa per fantasma. nihil enim esset ibi representans intelligibile nisi fantasma tantũ scȯm positionẽ istã. Expressius tamẽ est ad istud intẽtio Augusti. qȯ deduco sic. Nihil enim sufficienter natum est gignere notitiã actualẽ nisi ipsum habeat obiectũ prius naturalit̃ q̃ꝫ actũ presens sibi in se uel in aliquo rep̃sentante ip̃m. Sed negãdo speciẽ intelligibilẽ tota pars intellectiua nõ habet ante actũ intelligendi obiectũ sibi presens in se nec in aliquo representante. g̊ negãdo speciem intelligibilẽ nihil in intellectiua parte erit sufficienter natũ gignere actuȝ intelligendi. Et ita nihil in parte intellectiua erit sufficienter memoria respectu talium intellectionum uel gignitionũ. qȯ negat Augu. 12°. de trini. c. 14°. ⁊. 17°. c. 18°. Si respondeas ꝙ memoria est in parte intellectiua proprie sũpta per hoc ꝙ intellectus factus ẽ in actu p̄mo intelligendi. ⁊ sic est actiuus respectu secundi

actus intelligendi. ita ꝙ habēs notitiam
primā cōfusam actiuus est respectu noti
tie secūde distincte. Cōtra. hoc est con
tra op. istam ⁊ cōtra Augu. Cōtra opi
nionē. quia ponit ꝙ vniuersale ut ī fan
tasmate est ibi quasi in memoria. ut aūt
mouens ad actū intelligendi est ibi pn̄s
quasi in intelligētia. ğ per istā opinionē
nullus actus intelligendi est memorie sꝫ
intelligētie. Est etiā hoc cōtra Augu.
ut apparet de tri. Intelligētie tribuentes
cogitationis formationē. ⁊ libro .15°. c.
15°. uel. 7°. Nihil intelligimus nisi ꝑ in
telligentiam. Similiter aūt rōne. quia
actus ille q̊ memoria est in actu primo.
aut est idē cū illo actu intelligētie. ⁊ tūc
idē erit ratio gignēdi se. aut erit alius. ⁊
tunc uel erit simul cū actu intelligentie.
⁊ tūc duo actus erūt simul aut nō. ⁊ tūc
memoria formalit̄ gignet qn̄ nō erit. est
enim memoria formalit̄ ꝑ te ꝑ illud qȯ
nō est quādo gignit actus secūdus. Si
etiā dicas ꝙ memoria est memoria ꝑ ha
bitum scientialē hoc nō stat cū op. quia
dicit ꝙ habit⁹ nō est obiectū pn̄s nisi in
fantasmate. ⁊ ideo habētē habitū opor
tet recurrere ad fantasma ad h° ut actu
intelligat. ğ nō est obiectū pn̄s ꝑ habitū
scientialē p̄cise sed per fantasma. qȯ nō
est in parte intellectiua. ⁊ hoc magis pa
tebit rn̄dendo ad auctoritates Augu.
ponentis scientiā in memoria. ⁊ nō spe
ciem imp̄ssam in intellectu sicut arguit
ex verbis eius.

Ad primū argumē

tum principale. Ju oppositū primo ap
paret ꝙ illud argumentū nō cogit. quia
si valeret: cōcluderet cōtra omnē op. ꝙ
nullo mō possit intelligi vniuersale. q̇c
quid enim sit illud ꝑ qȯ vniuersale rep̄
sentat similit̄ rep̄sentabit sicut si esset im
pressuꝫ ab obiecto. sed si imprimeret ab
obiecto imprimeret a singulari. qꝛ actus
est singularis sic̄ argumentū dicit. Ideo
rn̄deo ꝙ alia pōt esse ratio agēdi. ⁊ alia
ratio agentis. singularitas ē cōditio agē
tis nō ratio agēdi. sed ratio agēdi ē ipsa
forma existēs in singulari scōm quā sin
gulare agit. Cū ergo accipit ꝙ quecunqꝫ
species gignit ab aliquo rep̄sentat ipsuꝫ
scōm illā rōnem scōm quā gignit ab eo
si intelligat de rōne gignētis: falsa est. si
de ratione gignēdi cōcedi pōt. ⁊ tūc non
sequit ꝙ representat euꝫ sub rōne singu
laris. sed sub rōne nature. quia ratio na
ture est ratio gignēdi. Sed ista rn̄sio
nō videt sufficere. quia ita videret ꝙ spe
cies in sensu rep̄sentaret vl'e ⁊ nō singu
lare. quia ratio gignendi speciē in sensu
nō est singularitas: sed rō nature. Ideo
generaliter rn̄deo ꝙ qn̄ species gignit ab
aliquo sicut a totali cā rep̄sentat ipsum
sub illa rōne sub qua gignit. loquendo
de rōne gignēdi. ⁊ etiā rep̄sentat ip̄m cō
comitant̄ sub rōne gignētis. aut saltē nō
sub rōne opposita rōni gignētis. ⁊ ideo
species in sensu nō rep̄sentat obiectū sb̄
ratione vl'is que est cōditio opposita rō
ni gignētis singularis. sed in ꝓposito ob
iectū nō est causa totalis gignēs respectu
speciei intelligibilis. quia cū ipso agit in
tellectus agens sicut partialis cā. ⁊ ideo
genitū ab istis duab⁹ causis pōt rep̄sen
tare obiectū sub opposita rōne singula
ritatis que est rō gignētis. Ad 2m de p̄
sentia ista. dico ꝙ obiectū respectu potē
tie habet p̄mo p̄sentiā realē. s. approxia
tionem talē ut possit gignere speciē talē
in intellectu. que est ratio formalis intel
lectionis. Secūdo ꝑ istā speciē genitaꝫ
que est imago gignētis est obiectū p̄sens
sub ratione cognoscibilis siue rep̄senta
ti. prima p̄sentia p̄cedit nāliter secundā.
quia p̄cedit naturalit̄ imp̄ssionē speciei
per quā est formaliter secunda p̄sentia.
quādo igit accipit ꝙ species in intellectu
nō est causa p̄sentie obiecti. dico ꝙ falsū
est de p̄sentia sub rōne cognoscibilis sal
tem ī cognitione abstractiua de qua mō
loquimur. ⁊ cū ꝓbat quia prius ē obm̄
p̄sens q̄ species ibi, hoc ē verū de pn̄tia

reali qua agens est p̄sens passo. ⁊ intelligo sic ꝙ in p̄mo signo nature est obm̄ in se uel in fantasmate pn̄s intellectui agēti in secūdo signo nature in quo illa sūt p̄sentia intellectui possibili ut agētia passo gignit species in intellectu possibili. ⁊ tunc in tertio p speciē est obiectū pn̄s sb rōne cognoscibilis. Ad tertiū Augu. de trini. 9°. ponit memoriā esse multoꝝ simul cognitoꝝ habitualiter. sicut pꝫ ibi de perito multarū disciplinarū ⁊c. ergo oportet fm omnē op. ponere multa cognita i memoria habitualiter. ⁊ illa ut sūt ibi aliquo mō causa notitie genite. fm Augu. ⁊ nō nisi cā nāliter quatenus p̄cedunt actū volūtatis. igitur si argumentuꝫ valet fm omnē op. cōcluderet actualem cognitionē simul pluriū. Ideo Rº sic dictū est de p̄mo cognito 2ª. q. hu° tertie dis. quia cuiuscūqꝫ spēi singulare fortius p̄mo mouet sensū eius fantasma efficacius imprimitur ⁊ p̄mo mouet intellectum. ⁊ q̄ ad istū primū actū nō est i potestate nr̄a quin intelligamus fm Aug. 3°. de libero arbi. nō est in potestate nr̄a quin visis tāgamur. Sed isto actu posito in potestate nr̄a est cognitio actualis cuiuslibꝫ habitualiter noti. de hoc di. viª. dicetur. Cum igitur dicit aut pt mouere ista species ad intellectionē aut non. dico ꝙ pōt. sed si alia species fortius mouet ista impeditur ne mō moueat. potest autē postea p imperiū volūtatis impantis mouere ad cognitionē istius ⁊ cuiuslibꝫ alterius obiecti habitualiter cogniti. Ad Algazelem dico ꝙ similitudo nihil valet. quia h̄ tollit illud qd̄ est ibi ratio impossibilitatis. qd̄ pbat per Aristo. ⁊ cōmentatorē. 7°. metha. vbi volunt ꝙ rōnes oppositoꝝ nō sunt opposite i intellectu. Ad quartū dico ꝙ nō tm̄ intellectus patitur ab obiecto reali imp̄mente talem speciē realē. sed ab illo obiecto ut in specie intelligibili patitur passione intētionali. ⁊ illa passio est receptio intellectionis que est ab intelligibili inquantū intelligibile est relucens in specie intelligibili. ⁊ istud pati ē intelligere. sicut patebit in qōne ꝓxima. Cū ultra deducis ꝙ tūc intellectio nō est motus rei ad animam nō sequitur. quia impressio speciei est quidam motus rei ad animā quatenus res habet esse in illa spē. intellectio etiaꝫ sequens speciē impressaꝫ est motus rei ad animā quatenus p intellectionē obiectū habet esse in anima actualiter cognitū qd̄ prius tantū habuit esse habitualiter cognitum ⁊c.

Ad rationes alterius opinionis.

Cū p̄mo arguitur in prima op. ꝙ recipere speciē cōuenit sensui p̄cise quia potētia organica. dico ꝙ hoc ē falsum. quia illud nō est precisa causa. sed p̄cisa causa cuiuscunqꝫ potētie habendi speciē p̄sentē representantē obiectū suuꝫ est. quia ipsa est cognitiua. ⁊ natura dedit sibi ut possit habere obiectū p̄us naturaliter sibi p̄sens ꝙ̄ cognoscat. Sꝫ potentie organice dedit ut obiectū sit pn̄s nō in potētia ipsa sed in organo. hoc est in parte corporis quā pficit potentia organica ⁊ illa p̄sentia sufficit. quia totuꝫ ꝯpositū ex parte corporis sic mixta ⁊ ex potentia erit organū. ⁊ huic toti sufficienter obiectū est p̄sens qn̄ species est in illa parte corporis. cū igitur intellectui nihil pfectionis auferatur inquātū potētia cognitiua est ex hoc ꝙ nō est organicus. imo magis additur sibi perfectio. sequitur ꝙ sibi possit esse obiectū p̄sens ante actū sicut alijs potētijs. sed illa potētia nō erit per aliquid impressū organo. quia nō habꝫ organū. ergo erit per aliquid impressū illi potētie. tale autē impressū rep̄sentās p̄cedens in potētia intellectiua actuꝫ intelligendi voco speciē intelligibilē. Breuiter igitur dico ꝙ sensus habet obiectū p̄sens in illa parte corporis que dicitur organum illius sensus. sed intellectus tā illaꝫ p̄sentiam priorē actu ꝙ̄ ip̄m actū habꝫ ratione eiusdeꝫ receptiui. ⁊ ideo falsum

accipit ꝙ species talis nõ est nisi precise
propter organũ. Natura enĩ causat talẽ
partẽ talis corporis sic mixtã ut sit ꝑfe
ctibilis a tali potẽtia aie ⁊ cõgruat opa
tioni eius. quia mã est ꝓpter formã. ⁊ ñ
ecõuerso. ex 2°. phisi. ⁊ cõmentator ꝑmo
de aia. Mẽbra leonis nõ differũt a mẽ
bris cerui nisi quia aia differt ab aia. nõ
igit forma est ꝓpter mãm. sed ecõuerso.
⁊ ideo talis pars facta est talis speciei re
ceptiua ut ꝑ talẽ spẽm sit obm̃ p̃sens to
ti cõposito qd̕ est totũ organũ. vnde pri
ma cã pñtie obiecti in spẽ nõ est talis di
spositio corporis. sed prior cã est ut po
tentia apprehẽsiua habeat obiectũ actu
cognoscibile sibi p̃sens. uel in seipsa uel i
aliquo qd̕ est pars ipsius organi in tali
opatione. Ad aliud de pho 3°. de aia
ꝙ intellectus est locus spẽrũ: põt exponi
ꝙ intellectus dicit locus spẽrum. qr sal
uans. sicut dicit ꝙ ipsius loci est seruare
locatũ. ⁊ organa sensitiue potẽtie nõ sũt
loca. quia nõ ita saluant spẽs receptas i
eis. species quippe intelligibiles nõ vidẽ
tur deleri sicut species sensibiles. qr spẽs
sensibilis ita est in organo ꝙ põt corrũ
pi ꝑ contrariũ formalit̃ uel ꝑ dispositio
nem in susceptiuo discõuenientẽ tali po
teutie. sicut ptz ꝑ phm de memoria ⁊ re
miniscẽtia. Senes ⁊ iuuenes. i. pueri sũt
male reminiscitiui ꝓpter habundantiã
humorũ nimiã ⁊ etiã ꝓpter indisposi
tionem ⁊ lesionẽ organi. isto utroq̃ mõ
nõ est spẽs intelligibilis i intellectu ut ꝑ
se deleat per aliqd̕ cõtrariũ ad ipam seu
ꝑ indispositionẽ receptiui. alie multe cõ
gruẽtie possent assignari circa illud vo
cabulũ locus circa qd̕ nõ oportz multũ
imorari. Qd̕ addit de pho ꝙ specula
mur qd̕ q̃d est in fantasmatibus ⁊c̃. pro
oibus talibus auctoritatibꝰ. dico ꝙ talis
est cõnexio istarũ potentiarũ. s. fantasie
⁊ intellectus ꝓ statu isto ꝙ nihil intelli
gimus in vniuersali nisi cuius singulare
fantasiamur. nec est alia cõuersio ad fan
tasmata nisi ꝙ intelligẽs vniuersale ima

ginatur singulare eius. nec intellectus vi
det qd̕ quid est in fantasmatibꝰ sicut in
rõne videndi. sed intelligẽs qd̕ quid est
relucens in specie intelligibili videt illd̕
in suo singulari viso ꝑ virtutez fantasti
cam i fantasmate. Qd̕ adducit de Au
gu. ꝙ nõ ponit speciẽ intelligibilẽ in me
moria sed sciẽtiã. Rñdeo. dico ꝙ vbi po
nit scientiã statim ponit aliq̃d qd̕ inclu
dit speciẽ intelligibilẽ. licet nõ vtat isto
vocabulo. quia. 15°. de trini. ca°. x°. cum
p̃misisset ex ipsa sciẽtia quã memoria te
nemus gignit verbũ. subdit ꝙ formata
cogitatio ab ea re quã scimus verbũ est
⁊ idẽ de trini. 15°. c. ij°. Cũ p̃misisset simi
lima est visio cogitatõis visioni sciẽtie.
subdit. qñ g̊ qd̕ est in notitia h̕ est in ver
bo. tũc ẽst verũ verbũ. ⁊ codẽ. c. 12°. uel
32°. tũc eni est verbũ similimũ rei note
de qua gignit ⁊ imago eius qñ de visiõe
sciẽtie visio cogitatõis exorit. subdit nec
interest qñ id didicerit qui qd̕ scit loq̃t.
similit. ca°. 22°. uel. 65°. qñ ad memoriã
meã aciem cogitationis mee aduerto ac
si in corde meo dico ꝙ scio ⁊c̃. Ex istis
oibus apparet ꝙ illud qd̕ Aug. tribuit
memorie rõne sciẽtie ut gignẽti. exponit
se semꝑ de obiecto p̃sente in memoria.
nõ est autẽ obiectũ p̃sens in memoria ut
memoria intellectiua est ꝑ scientiã ut est
habitus distinctus a spẽ. ergo oportz ꝙ
illã p̃sentiaz esse intelligat ꝑ speciẽ intel
ligibilem ⁊ sub illa rõne sub qua distin
guit ab habitu sciẽtie ꝓprie sumpte. ⁊ h̕
mõ etiã debet accipi illud verbũ phi. 3°.
de anima. qui cũ p̃misisset ꝙ aia est quo
dãmõ omia. subdit ꝙ per sensuz est sen
sibilia ⁊ per sciẽtiã scibilia. sciẽtia quip
pe ibi tam apud phum q̃ apud Augu.
in locis p̃dictis accipit pro ipsa p̃sentia
habituali obiecti in memoria intellecti
ua que sciẽtia habitualis est virtualiter
sciẽtia. quia in obiecto sic p̃sente cõcipit
virtualiter tota p̃sentia de tali obiecto.
Hec species est illa sciẽtia que reducit
intellectũ de potẽtia essentiali ad accidẽ

talem scdm Aristo. 8°. phisicorum. ꝛ 2°. de anima. Nō aūt illa que proprie dicit scientia que est habilitas quedaꝫ derelicta ab actibus. nā ante istā ad primū actuꝫ cōsiderandi requirit ꝙ sit iam reductus intellectus de potētia essentiali ad accidentalē. alioquin nō oparet tūc magis ꝙ prius vnde in cognitione spēs in qua relucet quidditas dicit sciētia nō tm̄ virtualiter. quia totā cōtinet. sed formalit pōt dici habitus cognitiuus. quia est q̄litas mansiua in intellectu disponēs ipsū ad actū. ꝛ ex hoc habet argumentū pro specie intelligibili. quia nō videt quō aliqua sciētia tota dici possit vna rone primi obiecti nisi quatenus illa sciētia continetur virtualiter in illo pmo obiecto intelligibili. nō eni tota illa sciētia dicit vna ab obiecto q̄tenus relucet in fantasmate. quia illa nō esset vnitas alicuius habitus intellectualis sed alicuꝰ imaginabilis. Qd arguit post in 2ª. op. ꝙ potentia que est ad aliquē actum ordinata actuat pmo p illū actū. Dico ꝙ quelibet potētia apprehēsiua ut apprehēsiua est. est in potētia ad apphēdere pmo pmitate pfectōis. licet nō pmo pmitate via generatōis. ꝛ qn̄qꝫ pmo pmitate gn̄atiōis qn̄. s. obiectū in se est pn̄s tali potētie ut actu cognoscibile ab ea. tūc eni nō oportet ante actū in potētia aliqd aliud fieri in q̊ ipm obm̄ sit pn̄s. sꝫ pm qd fit ab eo ē actus. qn̄ aūt obiectū nō est natū in se esse presens sb ratione actū cognoscibil a tali potētia. tūc quelibet potētia apphēsiua est in potētia ad apprehēsionem ꝛ ad illud i quo cognoscibile erit p̄sens ꝛ prius ordine originis est in potētia ad habendū istā p̄sentiam ꝙ ad habenduꝫ actū. ꝛ ita est in proposito. sensibilia eni nō sunt nata in se esse p̄sentia intellectui sb ratione actu intelligibiliuꝫ. sed tm̄ in specie intelligibili possūt sic esse p̄sentia ꝛ hoc quantū ad intellectionē abstractiuam de qua ē sermo in ,pposito. ꝛ ideo potētia apprehēsiua respectu talium est in potētia ad duplicē actū ꝛ ab agēte approximato prius ordine originis recipi et priorē actū ꝙ posteriorē. nec tm̄ intelligo ita istos actus esse ordinatos ꝙ prior sit rō recipiēdi respectu posterioris. sic. s. supficies ē rō recipiēdi albedinē. tūc eni intellectus respectu nulliꝰ intelligibil recipe posset actū 2m q̄ est itellectio nisi pꝰ hr̄et actū pmū ut spēm eiusdē obi. sꝫ intelligo ꝙ intellectꝰ de se est rō imediata recipiēdi utrūqꝫ actū. ipsi actus tm̄ int se sūt ordinati qn̄ obm̄ nō est natū eē pn̄s in se. qꝛ tūc oportꝫ pus nālit eē illū actū q̊ obm̄ est pn̄s ut intelligibile ꝙ illū qui elicit circa obm̄ intelligibile ut pn̄s. Si instet ꝯ istā solonē. qꝛ nunq̄ plalitas est ponēda nisi ,ppter necessitatē pmo phisicorum. h aūt nō videt necessitas. quia obiectū videt sufficient pn̄s in fantasmate. g̊ nō est ponēda ista species in intellectu.

Rn̄deo ꝙ necessitas est semp dignificare naturā nobilē qn̄ nō apparet aliquid manifeste repugnās. sed magna vilificatio nāe intellectiue ut intellectiua est. videt eē ꝙ nō possit habere obm̄ suū sibi pn̄s in se absqꝫ mēdicata pn̄tia a potentijs inferioribꝰ cū quibus cōtingent coniungit in rōne potētie. ꝛ tamē ꝙ potētie alie inferiores possint habere obm̄ sibi pn̄s ut in se. ꝛ si intellectus possit haber obm̄ sibi pn̄s in potētia inferiori. nō tm̄ sūma pn̄tialitate possibili pcedere actū intelligēdi. ꝛ sicut alijs potētijs cognitiuis. ita multomagis isti potētie debꝫ cōcedi obm̄ esse sūme p̄sens quantuꝫ pōt esse presens ante actuꝫ cognoscendi. ꝛ h nō saluat nisi in specie intelligibili. non etiam ponit pfectio sūma possibilis potentie cognitiue nisi ponat eā posse conseruare speciē intelligibilē preter actum ꝛ ita habere obiectū suū pn̄s cōseruatū sine actu. quia hoc cōcedit sensitiue. ꝛ pfectionis est in cognitiua ꝙ nō depēdeat ab aliquo in cognitōne sua. sed ꝙ possit habere obiectuꝫ pn̄s sine depēdentia ad aliam potentiam.

Secũdo quero
ꝺ notitia genita que sit causa
gignẽs uel ratio gignẽdi eaꝫ.
Et quero utrũ pars intellectiua ꝓprie
sumpta uel aliq̃d eius sit causa totalis
gignẽs notitiã actualẽ uel ratio gignẽdi.
Et arguit ꝙ nõ. quia. 2°. de aia probat
phs sensum esse passiuũ: nõ actiuũ. per
hoc ꝙ si esset actiuus semp ageret. sicut
si cõbustibile esset cõbustiuũ semp cõbu
reret. ita arguit in ꝓposito. si pars intel
lectiua esset actiua respectu intellectõis
semp intelligeret. ꝛ ita sine obiecto: qꝺ ẽ
falsum. Secũdo sic. 3°. de aia. Intelle
ctus possibilis est quo est omia fieri. sic
intellectus agens est quo est omia facere
ǧ intellectus possibilis saltẽ nõ erit cau
sa actiua respectu cognitõis. sicut poten
tia passiua nõ est actiua respectu actus.
Tertio sic. Actiones distinguunt penes
distinctionẽ principiorũ actiuoꝝ. si igit
intellectus qui est indistinctus sit princi
piũ actiuũ omis intellectionis: tũc oms
intellectiones essent eiusdem speciei. ꝛ si
omẽs intellectiões. ǧ ꝛ omẽs habitus. ꝛ
ita ꝯsequent oẽs sciẽtie essent eiusdẽ spẽi
Ad oppositũ Auicẽ. 9°. metha. Im
mãlitas est ratio intellectiui sicut intelli
gibilis. igit intellectus siue pars intelle
ctiua ex imãlitate sua se sola est actiua re
spectu intellectõis sicut receptiua. Itẽ
si obiectuꝫ uel aliq̃d eius esset ratio for
malis agẽdi. ǧ intellectões obiectoꝝ di
uersorũ specie essent diuerse specie. qꝺ ẽ
falsum. ꝯsequẽtia ꝓbat. quia actus diffe
rũt spẽ qui sunt a causis diuersis specie.
falsitas ꝯsequẽtis ꝓbat. qꝛ tũc de quali
bet spẽ spãlissima esset ꝓpria scia. ꝛ ita
de pluribus spẽbus spãlissimis non pos
set esse vna sciẽtia.

In ista questione ẽ
vna op. que attribuit totã actiuitatẽ re
spectu intellectõnis ipsi aie. Et imponit
Aug. qui dicit. 12°, sup Geñ. c. 28°. ꝙ qꝛ
imago corporis est in spiritu qui est pre
stantior corpore. ideo est p̃stantior ima
go corporis in spũ q̃ ipm corpus in sua
substãtia. ꝛ sequit nec sane putandũ est
facere aliqꝺ corpus in spũ tanq̃ sps cor
pori faciẽti materie vice subdat. omi. n.
mõ p̃stantior est res que facit illa re de
qua facit. nec ullo p̃stantius est corpus
spũ. imo spũs corpore. q̃uis ǧ incipiat
imago corporis eẽ in spũ. tñ eandẽ ima
ginẽ nõ corpus in spũ. sed spũs in seip̃o
facit celeritate mirabili. ꝛ sequit. Cuius
imago mox ut oculis visũ fuerit in spũ
videntis sine interpositõe format. Item
x°. de tri. ca°. 5°. uel. 15°. Aia cõuoluit ꝛ
rapit imagines corporũ factas in semet
ipsa ꝛ de semetipsa. dat eni eis forman
dis quiddã sbe sue. seruat aũt aliq̃d q̊ li
bere de tali specie iudicet. hec est mens. i.
rõnalis intelligẽtia que seruat ut iudicet
nam illas aie partes que informant cor
porũ similitudinibꝰ etiaꝫ cũ bestijs cões
nos habere sentimus. igit ip̃a ania in se
format imagines ipsoꝝ cognitorũ ut di
cit ista auctas. ꝛ expressius p̃allegata.
Pro ista op. arguit p rõnes sic. effectꝰ
non excedit cãm in p̃fectione. melius est
aũt ome viuũ nõ viuẽte ẜm Aug. de ci
ui. ǧ opatio vitalis nõ põt esse nisi a p̃n
cipio agẽdi vitali uel viuo. iste opatio
nes cognoscẽdi sũt opatões vitales. ergo
sũt ab ipsa ania sicut a rõne gignẽdi. 2°
sic. Quãto forma est p̃fectior tanto est
actualior. ꝛ p ꝯsequẽs actiuior. quia ac
tiuũ esse cõuenit alicui inquantuꝫ est in
actu. sed aia intellectiua inter omẽs for
mas est actualissima. ǧ maxime actiua.
igit se hꝫ in rõne actiui. ꝛ se sola seip̃am
mouet in opatione sua. cum etiã ħ pos
sint forme imp̃fectiores. sicut pꝫ de for
mis elementorũ. ꝛ quorundã mixtorũ.
3°. sic. phus. 2°. phisicoꝝ. ꝛ. 6°. ethicoꝝ
ꝛ. 9°. metha. distinguit inter actioneꝫ ꝛ
factionẽ. ꝛ vult ꝙ actio ꝓprie dicta ma
net in agẽte. sicut exẽplificat ibi de specu
latione. intellectio igit ꝓprie est opatio

manens in agēte. manet autē in parte in
tellectiua. ut dicit phus. 9°. metha. ergo
erit ab ea ut ab agente. 4°. ⁊ est quasi
idem. Actio ꝓprie dicta ut distinguit cō
tra factionē denominat agens. intelligē
aūt denominat hominē ſm partē intel
lectiuā. ḡ est actiue a parte intellectiua.
uel ab homine ſm partē intellectiuam.
Cōtra istā op. ꝙ nō sit intētio Aug.
Apparet. 9°. de tri. c°. ulti°. ⁊. 30. de par
uis. liquido tenendū est ꝙ ois res quaꝫ
cognoscimus ꝯgenerat in nobis notitiā
sui. ab utroqꝫ eni parit notitia a cogno
scente. s. ⁊ cognito. Idē. ij°. de tri. c. 2°. ul
5°. ex visibili ⁊ vidente gignit visio. Itē
15°. de tri. c. x°. uel. 24°. ut ꝑdictū est for
mata quippe cogitatio ab ipsa re quaꝫ
scimus verbū est ḡ intēdit attribuere ali
quā cālitatem obiecto. Hoc etiā argui
tur rōne sic. quia tm̄ sunt quatuor gene
ra causarū ꝑ se. sicut apparet ex secūdo
phisicoꝝ. ⁊. 5°. metha. ḡ illis exn̄tibus i
se ꝑfectis ⁊ nō impeditis ⁊ sufficient ap
proximatis sequet effectus ex illis si sint
cause nāles. uel poterit saltē esse si sint
cause libere agētes. ⁊ quia forma habet
esse aliquo mō ꝑ ꝓductionē. ⁊ finis seq̄
tur ꝓductionē rei inesse. aut si ꝑcedit h
est inquantū mouet efficiens ad agenō
ideo qn̄ due cause ꝑores ipa re. s. efficiēs
⁊ mā sunt in se ꝑfecte ⁊ approximate ⁊
nō impedite sequit effectus uel saltē pōt
sequi. ḡ si aia est totalis causa actiua no
titie genite ⁊ ipa ē mā disposita siue sub
iectuꝫ receptiuū uel susceptiuū respectu
eiusdē. ⁊ ipsa est semꝑ actu pn̄s. cū sit cā
naturalis: semper erit actualis itellectio
in ea cuius ipsa est causa ⁊ cuius ipsa est
causa de se. non enim potest poni imper
fectio alicuius cause in se retenta prima
ypothesi. necnon approximatio. nec im
peditio. quia nihil videt tunc impediēs
fugere tunc ad causam sine qua nō. que
requiritur ad hoc ut notitia gignat. hoc
est dicere ꝙ omnes per se cause nō sunt
sufficientes cause. sed requiritur aliquid
aliud a quo res causanda depēdet essen
tialiter. ergo non erunt tm̄ quatuor cau
se siue quatuor genera causaꝝ sed plura
uel aliquid depēdebit essentialit ab aliq̄
qȯ non est causa eius. Per hoc etiaꝫ
improbant diuersi modi ponēdi tenen
tium istā opinionē. siue enim ponat ob
iectum necessariuꝫ in ratione cause sine
qua nō. uel in ratione termini. uel in ra
tione excitantis. si nō detur sibi aliqua
per se causalitas cū ipse per se cause sint
perfecte in se ⁊ approximate ⁊ omne im
pedimentū remotuꝫ nullo modo salua
bitur ꝙ ipsuꝫ necessario requiratur nisi
ponendo quinqꝫ genera causarū.

Alia est opinio que

totaliter est in alio extremo que dicit. si
cut colligit ex diuersis locis sic opinātis
ꝙ anima intellectiua ut intellectiua est:
nihil habet actiuitatis uel causalitatis
respectu intellectionis. Nō enim habet
talem causalitatē intellectus possibilis
siue informatus specie intelligibili quā
ipsi negant siue nudus. quia scōm eos ni
hil idem potest agere in seipsum. quod
probāt. quia cum agens sit tale in actu
quale passum est in potētia ut apparet
tertio phisicoꝝ. ⁊ ꝑmo de generatione
sequitur tūc ꝙ idem esset in potentia ⁊
in actu. qȯ primo videt esse oppositum
primi principij methaphisici noti ꝑ ra
tionem actus ⁊ potentie. ⁊ tunc etiā idē
esset efficiens ⁊ materia. qȯ videt esse cō
tra philosophū. 2°. phisicoꝝ. materia ⁊
efficiens nō coincidunt. tūc etiam idem
referretur ad se relatione reali. qȯ videt
impossibile. 5°. methaphi. propter opi
nionem talium relationū. tandem ad h
deducunt ꝙ poneret quodlibet in se age
re ⁊ mouere se. utpote ꝙ aer ad presenti
am solis illuminaret se ⁊ nō sol. ⁊ lignū
ad presentiam ignis calefaceret se. ⁊ non
ignis. nec esset ratio quare non esset ali
quid naturalit sic causatiuū cuiuscunqꝫ
noui in se. quia nō esset unde ꝓhiberet

quiñ qȯlibet esset causatiuũ cuiuscũq3 noui in se. Ex istis ꝓpositionibus dicunt ꝙ agens ⁊ patiens distincta sũt subiecto. ⁊ dicunt ꝙ quecunq3 difficultates accidũt in aliqua materia nõ sunt propter eas negãda ista principia. quia tũc tollit omis inquisitio veritatis per talia principia negata. qua eni rõne negãtur in vna materia ⁊ in alia. Propter idẽ dicunt ꝙ intellectus agens nõ potest aliquid causare effectiue in intellectu possibili. quia nõ distinguit ab eo subiecto. s3 quasi formalit ipm lumine suo ꝑfũdendo uel ꝑficiẽdo. hui⁹ illustrationẽ facit sicut cum ꝓducit aliqȯ corpus luminosum in quo sũt iste due ꝑfectões. s. dyaphanitas ⁊ ipsa lux. dicit ꝙ lux hoc corpus ꝑspicuũ facit luminosũ nõ trãsmutando ipsam a potẽtia p̄cedente actum ad talem actũ. sed totum simul factũ est scdm rõnem cause efficientis ab agente extrinseco ꝓducente corpus tale ad esse tale. sed ideo dicit lux facere illud corpus luminosum. quia est formaliter ꝑficiens illud corpus ita est in ꝓposito. intellect⁹ agens in rõne cause efficientis nihil agit in intellectũ possibilẽ. sed qui creauit aiam ꝑ modũ cause efficiẽtis ipse in ea hanc illustrationẽ fecit istas potẽtias simul in eadẽ substãtia ꝓducẽdo. Similiter ponũt ꝙ intellectus agẽs nullã operationem habet respectu intellectõnis nisi quatenus hab3 actionẽ circa obiectũ intelligibile. quatenus. s. agit ad h ut illud habeat rõnem mouẽtis ⁊ obiecti i actu. ergo ad ipsam intellectionẽ ꝓpter ista duo intellectus agens nullã actionẽ imediate habebit. Quid igit causabit effectiue intellectionẽ. Rñdent ꝙ obiectũ ide3 ꝫm rem efficit intellectionẽ ⁊ volitionẽ. ⁊ h inquantũ relucet in fantasmate illustrato ab intellectu agẽte nõ effectiue s3 quasi formaliter cõcurrẽte respectu intelligibilis. Qualit aũt sit possibile fantasma mouere intellectũ possibilẽ. cũ tamẽ virtus fantastica ⁊ intellectus possibilis sint in eadem substantia aie. ⁊ fantasma nõ distinguit subiecto ab intellectu possibili. Dicũt ꝙ aia potest cõsiderari dupliciter. vel scdm essentiã uel ꝫm potentias. Primo mõ est totũ in qualib3 parte corporis. nec est ꝑncipiũ alicuius operatõnis. Secũdo mõ aliqua potẽtia determinat aliquã partẽ corpori ut organica aliqua nõ ut intellectiua. quia ipa ꝫ rõne talis potẽtie nõ est in ista parte corporis nec in illa. quia in nulla est. q2 per se nec in toto nec in aliqua parte. sicut nec operationes que ꝑ ea3 exercent. sicut ergo potentia que esset in alia parte corpori ꝙ̃ ẽ fantasia posset imutari ab eo qȯ est i fãtasia. ita potẽtia que nõ est determinata ad partẽ in qua est fantasia. sed est extra illã. sic ꝙ nõ est ibi plus ꝙ̃ in pede poterit immutari ab eo quod est in fantasia ita est in propolito. quia ille potẽtie nõ sunt alligate ⁊ immerse materie sicut alie. ⁊c̃.

Contra istam opi.

Intellectus agens scdm eam nihil causat qȯ sit formaliter in fantasmate. sed solum fit remotio prohibentiũ per quẽdam cõtractum spiritualẽ3 huius lucis ad fantasmata. qua remotõne facta virtute intellectus agentis fit informatio intellectus possibilis. Et ex hoc sequitur ꝙ nihil quod est in intellectiua ut intellectiua comprehẽdit agentem ⁊ possibilem habebit aliquam rationem actiui siue ut agentis siue ut rationis agendi respectu cuiuscũq3 intellectionis. ⁊ ita tantum fantasma effectiue se hab3 ad intellectionem. vel si sit ibi efficientia aliqua per quam effectiue fiat irradiatio uel illustratio super fantasmata illa efficientia erit precise ipsius dei qui creauit tale lumen in intellectu possibili. vel ergo deus agit immediate ad intellectionẽ quãcunq3 uel tantũ fantasma erit causa omnium actionum intellectiue partis tam intellectionũ ꝙ̃ volitionũ. Itẽ secũdo

ex ista opinione sequitur ꝙ angelus in
quo non potest poni talis distinctio in
subiecto nullam intellectionem posset
habere nouaꝫ quantūcunqꝫ habeat ob
iecta multa presentia habitualiter. im/
mo nullam potest habere effectiue nisi
a deo. quia opposito posito intellectus
mouebitur a se uel agens ⁊ patiens erūt
indistincta subiecto. hoc videtur ipse cō
cedere. quia ponit ꝙ angelum posse ha
bere nouam intellectionem est mere cre
ditum. Tertio si fantasma causat om
nem intellectionem effectiue. ⁊ causa na
turalis non agit nisi scd̄m naturā illam
qua est actu. fantasma nunꝙ̄ causabit
aliquam intellectioneꝫ in intellectu nisi
conformem fantasmati. ⁊ ita nunꝙ̄ cau
sabit compositionem falsam repugnan
tem rationi terminorū quorum fantas
mata sunt in virtute fantastica. aut si q̊
dāmodo potest sicut respondent ꝙ per
vnum oppositum cognitū potest suum
oppositū cognosci. hoc nō est nisi quia
per vnam compositionē veram potest
cognoscere oppositam esse falsam. Sed
nunꝙ̄ idem fantasma causabit aliquaꝫ
intellectionē falsam tanꝙ̄ veraꝫ uel ecō
uerso. Et si dicas ꝙ fantasma false rep̄
sentat obiectū. ideo causat intellectionē
falsam in intellectu. sequitur ꝙ ideꝫ fan
tasma manēs idem nunꝙ̄ potest causa
re assensum oppositū. ⁊ ita non poterit
intellectus eandem complexionē appre
hēdere nūc ut veram: nunc ut falsam.
Item quādo dicit̄ ꝙ intellectio scd̄m
philosophum est actio manens intra.
Respondent ꝙ intelligere scd̄m mo
dum significādi grāmaticaleꝫ significat
actiue. ⁊ intelligi passiue. tamē scd̄m rē
intelligere est passio. ⁊ quod intelligitur
est agens. Intelligere enim nō significat
aliquid ut habet esse in subiecto in se ⁊
absolute. sed quasi tendens in alterum:
ut in obiectū siue ut in terminum. ⁊ q̄ꝛ
actionis est procedere ab agente ⁊ tende
re in passuꝫ. ideo tales perfectiones que
in re sunt passiones. hoc est manentes in
eo quod denominatur ab eis per modū
actionis dicuntur esse actiones imma/
nentes. Contra. philosophus distin
guens actionem a factione. secūdo phi
sicorum ⁊ sexto ethicorū ⁊ 9°. metaphi.
assignat diuersa principia propria actio
ni ⁊ factioni. quod non oporteret si in/
telligeret ꝙ illud qd̊ assignat esse actio
nem esset passio. quia tunc non oporte
ret assignare sibi principium actiuuꝫ ꝓ
prium. non enim oporteret prudentiaꝫ
esse actiuam. sicut ars est habitus facti/
uus si actio nihil esset nisi quedam for
ma recepta in alio ut in eo quod dicitur
agens. Item habitus non ponitur p̄
cise ad patienduꝫ: ⁊ maxime in passiuo
summe disposito ad formam. nō enim
oportet illud facilitari ad recipiendum
quod in se est summe dispositū ad reci
piendum. sed intellectus est summe dis
positus ad quamcūqꝫ intellectōnē. quia
nihil habet contrariū. ergo non oporte
ret ponere aliquem habitum in intelle
ctu si precise esset passiuus respectu in
tellectionis. probat̄ prima ꝓpositio. q̄ꝛ
habitus est quo utimur cum volumus
⁊ habitus habentem perficit ⁊ opus eiꝰ
bonum reddit ex secundo ethicorū. om
nia ista attribuunt aliquam actiuitateꝫ
habitui. Item quomodo intellectus
discurret syllogisando uel argumentan
do si fantasma causat omneꝫ intellectio
nem. Non enim videt̄ intelligibile quo
modo fantasmata occurrentia causant
omnem discursum. Item quomodo
causabuntur intentiones logice uel rela
tiones rationis. si eniꝫ fantasma causat
omnem intellectionem quecūqꝫ causa
ta ab eo erit realis. quia illa dicitur esse
realis intentio que causat̄ imediate a re
uel a specie rep̄sentante rem in se. g̊ nul
la intellectio causabit intētiōes logicas
uel relationes rationis. quia intellectus
nullo actu suo poterit cōferre obiectuꝫ
ad aliud: que collatio causat relationē

rationis vel intentōꝝ secūdā in obiecto.
Item quomō reflecteť intellectus su pra actū suū. ⁊ hoc quō erit in potestate potētie reflectētis. si. n. fantasma causās aliquā intellectionē habet nāliter causa re reflexionē sup istā actionē pari ratio ne ⁊ reflexionē reflexionis. ⁊ sic in infini tum. ut dicit Aug. 15°. de trini. Si autē nō habet causare reflexionē sed tm̄ actū absolutū. ⁊ postea occurrat aliud fātas ma nō videť posse assignari quō posset esse aliqua reflexio sup aliquē actū. Itē quō illud nō vilificat animā ꝙ omnem actionē suā naturalē que est pfectio na turalis tam pfecti entis effectiue esset fā tasmati. nullā enim pfectionē videť pos se causare fantasma in intellectu que ex cedat nobilitatē eius. quia effectus equi uocus nō potest excedere causā equiuo cam: sed deficit. igiť nihil pcise causatū a fantasmate sicut a tota cā actiua pōt esse pfectius fantasmate. sed impfectius eo. ⁊ ita nulla pfectō erit in homine ma loꝛ ipso fantasmate. quod est absurdissi mum. ⁊c̄.

Tertia opi. ponit

ꝙ intelligibile ut simpliciter p̄sens intel lectui non p speciē intelligibilē sed p fan tasma ut illustrať ab intellectu agēte est in intellectu possibili ut in memoꝛia. ut aūt imutat ad actū intelligendi est in eo ut in intelligētia cuius notitia terminať in ipsum obiectū. Et quātū ad ista duo intellectus est passiuus. videlicet inquā tum est memoꝛia hn̄s obiectū simplicit pn̄s. ⁊ inquantū intelligētia est ab obie cto sic pn̄te mota ad pmū actū itelligēdi
Sed intellectus factus in actu pmo na turali acumie suo pōt suffodere ⁊ discu tere in vnoqꝫ qd sit cōponēdo: diuidē do ⁊ ratiocinando. ⁊ sic inquirere qd re spectu intellectus simplicis. ⁊ ppter qd respectu cōplexi: ut respectu ꝯclusionis scibilis. Et in isto discursu intellectus in quantū discurrit est actiu⁹. inquantū tm̄ cōcipit ē passiu⁹. Iste idē. istā positōem de passione respectu notitie pme simpli cis ⁊ cōfuse. ⁊ actōne respectu notitie di stincte inuestigate: videť retractare ⁊ coꝛ rigere alibi: vbi ingrens de pncipio acti uo actionū vitaliū. s. sensationis ⁊ intel lectionis. ponit ꝙ illud pncipiū est aliqd in ipso aiato ⁊ nō obiectū extra. sicut ⁊ in sensu ponit ꝙ spēs impssa in oꝛgano tm̄ inclinat ⁊ inclinādo excitat potentiā ⁊ quasi euocat ad ꝓriam opationē. Ita fantasma in virtute fantastica inclinat intellectū ita ꝙ intellectus inclinatus fit in vltima dispositōe ad eliciendū intelle ctionem tanꝙ suā pꝛopꝛiā opationem.
Et pꝛo ista opinione adducit ibi vnā rō nem pꝛo istis actionib⁹ quia sint vitales ⁊ nulla actio transcēdit pfectionē agentis
Et aliam de actione manēte in agen te. ⁊ iste sunt pꝛopꝛie actiones ⁊ denomi nant pꝛopꝛie ipsum agens. sicut lucere se habet ad ipsū lucens. non illuminare
Ad hoc concoꝛdat ratio Augusti. ꝙ anima foꝛmat in se imagines cognitoꝝ que tres rationes adducte fuerūt prius pꝛo pꝛima opinione.

Contra neutra ista

rum opinionū nec retractata nec retra ctans videť esse vera. Nō retractata. qꝛ aut intellectus factus in actu scōm noti tiam pꝛimā confusam est actiuus virtu te sui respectu intellectionis secūde. aut virtute illius notitie prime confuse. Si virtute sui non videť rōnabile ꝙ aliqua causa possit esse actiua respectu pfectio nis in aliqua specie ⁊ nullo modo possit esse causa actiua respectu impfectioꝛis eiusdē rationis. Intellectio aūt cōfusa ⁊ distincta alibi videnť esse intellectōnes eiusdem rationis. quia eiusdē obiecti. ğ videtur inconueniens ꝙ intellectus de se possit esse causatiuus respectu secūde in tellectionis que est perfectioꝛ: ⁊ non re spectu pꝛime. Si autē dicas ꝙ respe ctu secunde est actiu⁹ virtute actus pmi.

Contra. actus imperfectior nõ potest esse ratio formalis causãdi actũ pfectiorem. quia tũc nõ esset vnde posset pbari deũ esse pfectissimũ ens si effectus posset excedere causã suã totalẽ in pfectõne cognitio aũt distincta est nobilior cognitione cõfusa. ergo illa cõfusa nõ est formalis ratio eliciẽdi uel causandi illã distinctã. Opinio etiã retractãs nõ videt esse vera. quia quero qd intelligit p inclinationez. aut aliqua forma que sit in intellectu p quã inclinetur: aut nihil. Si nihil nõ magis inclinat nũc q̃ prius inclinabatur. Si aliqua aut act' intelligẽdi. et tũc oppositũ op. eorũ. quia obiectuz causabit actũ. aut aliqd prius actu intelligẽdi ut species quã ipsi negãt. Itẽ in causis ordinatis inferior nõ inclinat supiorẽ. sed ecõuerso. respectu aũt intellectionis pars intellectiua est causa supior q̃ species alicuius obiecti ut patebit in sequẽti questione. ergo obiectũ nõ inclinat intellectum.

Quinta opi. ponit

q species obiecti in intellectu uel ipsum obiectũ in se psens est gignens uel est ratio gignẽdi notitiã actualẽ in intellectu. Et ipse intellectus tm̃mõ se habet tanq̃ materiale uel informatus illa specie uel p obiectũ supplens vicẽ speciei. Ad hoc arguit sic. Cõmentator. 3°. de aima cõmento. 5°. Intellect' se hz ad formas vniuersales sicut materia prima ad formas indiuiduales. Et alibi aia nostra ẽ infimũ in genere intelligibiliũ sicut materia in gñe entiũ. Et. 3°. de aia et. 8°. phisicorũ. Intellectus ante habitũ est in potentia essentiali sicut materia añ formã Et. 3°. de aia. Intellectus nihil est eoruz que sũt ante intelligere. Ex oibus istis cõcludit. potẽtia intellectus respectu intelligibilis esse pure potẽtialis. sed qd est pure potẽtiale nõ põt esse principiũ actiuũ alicuius actus nisi informatũ aliqua forma. et tunc principiũ formale erit forma. Arguit ulterius q ipsa forma q̃ est principiũ agẽdi sit similitudo obiecti quia sicut factio est formaliter p formã qua faciẽs assimilat facto. ita actio videtur esse formalit p illã formã qua agens assimilatur obiecto et ita illa similitudo erit formalis ratio agẽdi. Ad h° etiã adducit q agens indeterminatũ nõ põt in actionẽ determinatã ul' circa obiectũ determinatũ nisi determinet. intellectus de se est indeterminatus ad oĩe intelligibile et ad omnẽ intellectionẽ. ergo ad h° q intelligat aliqd requirit determiatio aliqua. illa nõ est nisi per speciẽ intelligibilem. igit illa species intelligibilis requirit ut principiũ determinatiuũ.

Sexta op. que redit

in idẽ quantũ ad conclusionẽ hui' quinte op. est q ipsa notitia actualis genita siue in sensu siue in intellectu est species. Et tunc sicut ratio formalis gignẽdi speciem actualẽ que dicit notitia actualis est ratio obiecti uel spẽs obiecti i memoria. ita sequit q̃ ad ppositũ q rõ formalis gignẽdi notitiã actualẽ est ipm obiectũ uel aliqua spẽs in vtute obiecti. Et hoc ita q qñ obiectũ est in se psens ab eo egredit uel generat spẽs que ẽ intellectio. cũ aũt nõ est in se pñs sed per speciẽ in memoria tũc per illã speciẽ uel virtute illius speciei gignet alia species que ẽ intellectio. Pro ista opinione quatenus dicit speciẽ intelligibilẽ esse notitiã actualẽ adducit Augu. ij°. de trini. c. 2°. uel. 4°. ubi inquit. illa tamẽ informatõ sensus que visio dicitur a solo imprimit corpore qd videt. qd autẽ imprimit uel gignit a solo corpore est spẽs. ergo illa spẽs est visio scđm Aug. Hoc idẽ secũdo probat p phm. 2°. de anima. qui vult q idẽ sit sonatio et auditio. qr idẽ est act' actiui et passiui. p phm. 3°. phicor. sed sonatio in actu causat spẽm soni i aure. ergo illa spẽs causata ẽ idẽ cũ auditõe. et ita spẽs sensibilis et sonatio idẽ.

Conclusio istarum duarū opi. ultimarū improbat per quedam argumēta facta cōtra opi. secundā Nā effectus equiuocus nō pōt excedere in pfectione causā equiuocā. sed deficit necio ab ea. Intellectio esset effectus equiuocus speciei intelligibilis si ab ea sola causaret. et ita simpliciter esset imperfectior spē intelligibili qd nō est verū. Similiter habitus nō videt necessarius sicut argutum est ibi quinta rōne. Similiter quō fieret discursus. quō reflexio quō causaret relatōes rōnis siue intētōes logice. Quō cōplexio falsa cui assentiret tanq̄ vere. si sola spēs intelligibilis genita a fantasmate esset rō formalis ois intellectionis. Similiter tūc spēs eēt magis potētia intellectiua q̄ intellectus. et ita ipsa sepata haberet eundē actū. sicut calor sepatus calefaceret. Siliter tūc intelligē nō videret ppria pfectio ipsius intellectus. qr nihil videt essentialiter ordinari ad illā opationē ad cuius pncipiū se hz in potētia ɔdictionis sicut ad accidēs p accñs. sicut calefieri nō videt ppria pfectio ligni. ex q̄ lignū se habet ad calorē sicut ad accidēs p accidēs. sed ita se haberet intellectus scd̄m istā opi. ad speciē intelligibilē que esset principiuz intellectionis. igitur etc. Similiter tā in sensu q̄ in intellectu posito eodē representante maior attentio uel conatus facit actū perfectiorē. Idem enim habēs eandē speciez intelligibilem uel fantasma: pfectius intelligit illud ad cuius intellectionē magis conat et minus qn̄ minus. Ita etiā in sensu eodē obiecto pñte et in eodē lumine et in eadē distātia pfectius videt aliqd p maiorē attentōez in vidēdo. Patet etiā ex h q̄ magis qn̄q3 ledit visus ppter maiorē attētionē. imo ceteris paribus vnus oculus magis attētus posset multū offēdi in visione alicuius in qua minus alius offendit. sicut pz p experientiā. Patet etiā sm Aug. xi°. de trini. ca°. 2°. q̄ in attēto multū remanēt species post visionē: que nō remanēt in oculo nō attendenti. Sed cōtra 2am op. arguit specialiter q̄ ipa sit falsa tam in sensu q̄ in intellectu. In sensu. quia si species ista que est visio sit eiusdē rōnis cum illa que est in medio. illa in medio erit formaliter visio. ergo mediū formaliter habens eā erit formaliter videns. Si aūt pter hanc speciē in visu que ponitur visio sit alia alterius rōnis ab ea. et alia et eiusdē rōnis cum illa que est in medio. habet propositū. s. q̄ li et illud qd est visio dicat species. tamē est aliqd aliud prius eo in oculo. et alterius rōnis et illud ut cōmuniter dicit est spēs. Et ita species proprie dicta differret ab actiōe. Si dicas q̄ spēs i medio differt a spē in oculo ppē diuersa recipientia. hoc nihil est. quia sicut albedo est eiusdē rōnis in lapide et equo. et ideo utrūq3 est formaliter albū scd̄m eandem rōnem albi. ita si illa qualitas que dicit spēs sit eiusdē rōnis in oculo et in medio si illa de se sit visio formaliter. visio formaliter erit i uroq3 et in quocūq3 est formaliter visio illud formaliter est videns. Principale etiā ppositum pz. qr in oculo ceco manēte tñ sic mixto ut prius causat spēs. Similiter in oculo dormientis. als nō excitaret ab excellenti sensibili pñte. Non etiā aliter aliquis excitaret a sono excellēti nisi species esset in aure. tamē in istis non est visio. Ita etiā in oculo bene disposito recipit aliqua spēs eiusdē rōnis cū illa que ē in medio. ex hoc q̄ ipm organū est similis dispositōis cū medio ppter pspicuitatē vtriusq3 et dyaphanitatē. ex. 2°. de aia. et ista nō erit formaliter visio sed por visione. Qr etiā hoc de intellectu sit falsum. patet. cōiungendo aliqua dicta sic opinantis. posuit enim nullā esse aliam spēm ab essentia diuina in visione beata. et beatitudinē essentialiter cōsistere in sola visione. Cōiūge istud dictū q̄ visio formaliter est species. et sequit q̄ beatitudo nostra erit formaliter essentia diuina.

probatio. beatitudo formaliter est visio scdm eos. visio formaliter est species fm eos species est formaliter essentia diuina. ergo essentia diuina est formaliter beatitudo nostra. Sed hec cõclusio ẽ inconueniens aut negent istã pmissam ꝙ visio est species. aut ponãt ꝙ essentia diuina habet aliã speciẽ a se. aut beatitudinẽ eentialiter in alio ꝙ̃ in actu visionis.

Ad questionem

Respõdeo ⁊ dico ꝙ intellectio actualis est aliqd in nobis nõ perpetuũ. sed habens esse post non esse. sicut experimur. Istius ergo opoꝛ3 ponere aliquã causã actiuã. ⁊ aliquo mõ i nobis. alioquin nõ esset in potestate nostra intelligere cũ volumus qd est cõtra phm. 3°. de anima. Apparet etiã hic ꝙ opoꝛtet cõcurrere aiam ⁊ obiectũ psens ⁊ hoc in specie intelligibili. sicut dictum est in pcedenti qone. quia alio mõ nõ est psens ut actu intelligibile. loquendo de sensibili obiecto ⁊ materiali. Dico ergo tunc ꝙ istius intellectõnis nõ est totalis cã actiua obiectũ nec in se nec in sua specie. sicut apparet p rões cõtra secundã quintã ⁊ sextã opiniones. Et etiã quia tũc nõ posset saluari imago in mente ut mens ẽ. quia nihil ipius mẽtis haberet rõnẽ parẽtis. Nec tota causa intellectionis est anima intellectiua uel aliqd eius formaliter ppter rões factas cõtra primam op. Et etiã quia tũc actus nõ esset similitudo obiecti. nec distingueret eentialiter ppter distinctionẽ obiecti. quia essentialis distinctio nõ est ab eo qd nõ est causa nec esset simpliciter pfectioꝛ intellectio perfectioꝛis intelligibilis posito equali conatu hincinde ex parte intellectus. probatio. quia posita causa totali efficacius operãte sequit perfectioꝛ actõ ⁊ ita si anima esset causa totalis vbicũꝙ ipsa ex parte sui perfectius ageret ex maioꝛi conatu pfectioꝛem intellectionẽ produceret, ⁊ ita intellectio dei non esset perfectioꝛ intellectione musce. qd est cõtra phm. x°. ethicoꝝ. ponentẽ felicitatẽ in speculatione obiecti pfectissimi. videt etiã ꝙ tũc esset infinita actiuitas in intellectu inquantũ est actiuus respectu omium intellectionũ. quia ad vnam intellectionem requirit aliqua pfectio in causa illius intellectionis ⁊ ad aliaȝ intellectionem alterius rõnis requirit tanta pfectio uel maioꝛ. ergo habẽs hanc ⁊ illã est perfectius ꝙ̃ habens illam tantuȝ. ⁊ ita habens infinitas tales ut totalis causa est infinitũ in perfectione. Similiter non videret quomõ aliqua tota sciẽtia continet virtualiter in obiecto si sola anima intellectiua haberet causalitatem respectu actus ⁊ habitus. Si ergo nec aia sola nec obiectũ solũ sit causa totalis intellectionis actualis. ⁊ ista sola videtur requiri ad intellectionẽ sequitur ꝙ ista duo sunt vna causa integra respectu noticie genite. Et ista est sentẽtia August. 9°. de trini. capi°. ult°. Sicut allegatuȝ fuit arguendo cõtra primã opinionem. liquido tenendũ est ⁊c̃. Qualiter autem hoc sit distinguo de pluribus causis cõcurrentibus ad eundẽ effectũ. Quedã enĩ ex equo cõcurrunt sicut aliqui duo trahentes aliqd idem coꝛpus. Quedam vero non ex equo: sed habẽtes oꝛdinem essentialẽ. ⁊ hoc dupliciter. uel sic ꝙ superioꝛ moueat inferioꝛem ita ꝙ inferioꝛ non agat. nisi quia mouet a superioꝛe. ⁊ tunc inferioꝛ habet a superiore virtutem illam qua mouet. Quãdoꝙ aũt superior nõ mouet inferiorem: nec dat ei virtutẽ qua mouet. sed supioꝛ de se habet virtutem perfectioꝛẽ agendi. ⁊ inferioꝛ habet imperfectioꝛẽ virtutem agendi. nec tamẽ recipit virtutẽ istã imperfectioꝛem a superioꝛi que est pfectioris virtutis. Exemplũ pmi mẽbri hui⁹ secũde diuisionis. de potẽtia motiua q̃ ẽ in manu ⁊ baculo ⁊ pila. Exẽplũ secũdi mẽbri. si mr ponat virtutẽ actiuã habere in generatione prolis. illa ⁊ potentia

actiua patris concurrunt ut due cause partiales ordinate quidem. quia altera perfectior reliqua. nõ tamē imperfectior recipit suā causalitatē a causa pfectiore. nec tota illa causalitas est eminent in cā pfectiori. sed aliquid addit causa impfe' ctior intantū ꝗ effectus potest esse perfectior a causa pfectiori ⁊ imperfectiori simul: ꝗ a causa sola pfectiore. Ad p' positū. obiectū intelligibile pſens in se. uel in specie intelligibili ⁊ pars intellectiua nõ ꝯcurrūt ut cause ex equo ad intel' lectionē. quia tūc alterū haberet causa' litatem talē impfectā ⁊ reliquū supple' ret eam. ⁊ si alterū esset pfectū posset habere in se vno existēte totā causalitatem amborū. sicut si virtus motiua vni' eēt pfecta suppleret virtutē alterius. ⁊ tunc species esset quasi quidā gradus intelle' ctualitatis supplens gradū intellectualitatis deficientē intellectui. ⁊ tūc si fieret pfectior intellectus ẜm gradū talē posset sine specie ⁊ sine obiecto habere actū in telligendi: qȯ est falsū. Cōcurrūt ergo ista duo ut habētia ordinē essentialē nõ tamē pmo mō. quia nec intellectus dat obiecto uel speciei rõnem sue causalita' tis. Nō eni obiectuꝫ natū est in se uel in specie sui facere intellectioneꝫ per aliqd qȯ recipit ab itellectu: sed ex natura sua nec intellectus recipit suā causalitatē ab obiecto uel specie obiecti. sicut ꝓbatū ē cōtra quintā et sextā opinionē in ista qͣstione. Sūt igit̄ cause essentialit̄ ordinate ultimo mō. s. ꝗ vna est simpliciter pfectior altera. ita tamē ꝗ utraqꝫ in sua partiali causalitate ē pfecta nõ depēdēs ab alia. Si arguit̄ cōtra istud ꝗ in causis talib' essentialit̄ ordinatꝭ neutra est p fectio alterius. ergo species intelligibilis nõ erit forma ipsius intellect'. Similit̄ ad idem si sit pfectio intellectus. ⁊ totū hoc sit ratio agēdi. ergo vna opatio utpote itel' lectio non habebit vnā formalē rõnem agendi. sed ab ente p accñs. quale est hoc totū intellectus habens speciē qȯ est inconueniens. quia quicqd nõ est p se ens: non per se est ratio formalis agendi.

Respondeo ad primā. accidit speciei inquantum est causa partialis respectu actus intelligēdi cum intellectu ut cum alia causa partiali ꝗ ipsa pficiat intelle' ctum. quia ⁊ si pficiat eū non dat tamē intellectui aliquā actualitatē ptinentem ad causalitatē intellectus. Exemplum potētia motiua in manu põt uti cultel' lo inquantū acutū est ad diuidendū aliquod corpus. ista acuties si esset in ma' nu ut in subiecto. posset man' uti ea ad eandē operationē. ⁊ tamē accideret manui inquantū in ea est potētia motiua: ꝗ in ea acuties eēt ⁊ ecōuerso. quia acuties nullā perfectionē daret manui pertinentem ad potentiā motiuaꝫ. qȯ apparet. quia eque pfecta est potētia motiua sine tali acutie. ⁊ ita codē modo utit̄ ea quādo est in alio ꝯiuncto manui ut cultello sicut uteret̄ ea si esset in manu. Ita in proposito. si species posset esse inexistens intellectui absqꝫ inherētia per modum forme. si isto mō inexistens eēt sufficienter cōiuncta intellectui. possent iste due cause partiales intellectus ⁊ species cōiuncte sibi inuicē in eandē opationeꝫ in quā modo possūt quādo spēs infor' mat intellectū. qȯ etiā apparet ponēdo aliqȯ intelligibile pſens sine specie. illud enim obiectū est causa partialis ⁊ nõ informat intellectū qui ē altera causa partialis. sed iste due cause ptiales approximate absqꝫ informatione alterius ab altera p solā approximationē debitā causant vnū effectū cōmunē. Per idē pateꝫ ad secunduꝫ. quia in vnoquoqꝫ ordine cause oportet ponere respectu vni' effectus vnā per se causā. ⁊ vnā per se rationem causandi. ita intellectus in suo ordine causalitatis est vnus. ⁊ habet vnā formalē rõnem causandi. ⁊ spēs uel obiectū in suo ordine causandi est vna causa ⁊ habet vnam rationē causandi. sed non oportet talē causā ꝓut cōplectitur

omnes causas partiales habere vnā rationem causandi nisi vnitatez ordinis. quia si cuz vnitate ordinis ɔcurrat vnitas p accidēs hoc accidit. sed vnitas ordinis est p se. Exemplū sol in suo ordine causandi habet vnā rōnem cāndi respectu prolis. ⁊ pater in suo ordine causandi est vna cā vnius rōnis. sed cā totalis que ɔplectit p̄rem ⁊ solem nō habet aliquam vnā ratione formalē causandi. sicut nō est vna cā nisi vnitate ordinis. ⁊ si contingat causas sic ordinatas p̄ter vnitatē ordinis habere vnitatem per accidens inquantū. s. vna accidit alteri. hoc nō cōuenit eis p se inquātum cause.

Ad argumenta opinionū p ordinem. p̄mo ad auctoritates Aug. dico ꝙ imago q̄ ponit̄ ab eo esse in spiritu oꝫ ꝙ intelligat̄ esse in aīa vel in aliquo aīe vt in subiecto. ⁊ nō p̄cise in corpore sic mixto. aliter nō cōcluderet̄ illā imaginem esse nobiliorē omni corpore sicut dicit ipse. 12°. sup Geñ. quod aūt ē in anima vel in aliquo aīe vt in subiecto nō est illa species que coīter dicitur species. sed illa recipit̄ in parte organi q̄ est corpus sic mixtum. sed illud qđ recipitur in aīa vl̄ potentia aīe est actus cognoscendi. g̃ per imaginez intelligit ipse talem actū. Ista glo. arguit̄ ex dicto eiꝰ ii. de trini. c. 2. vl̄. 5. vbi vult ꝙ informatio sensus que fit a solo corpe visio dicitur. illa aūt informatio est ꝑpria species que recipit̄ in parte organi. s. in corpore sic mixto. hoc patet ex hoc qđ dicit ꝙ gignit̄ a solo corpore qđ videtur. Sic g̃ illud quod ē ꝑprie imago dicit̄ visio. ita econuerso visio pōt dici imago ⁊ multo verius. qꝛ visio f̄m veritatem est quedā qualitas ⁊ talis qualitas est quedā similitudo obiecti. ⁊ forte ꝑfectior ꝙ̄ illa similitudo prior que dicit̄ vsitate species. Hoc intellecto facilit̄ patꝫ ad auctoritates eiꝰ. concedo. n. ꝙ istam imaginē que est sensatio nō causat corpus in spiritu vt totalis cā. sed anima causat in se mira celeritate. non tñ vt tota cā sed ipsa ⁊ obiectū vnde dicit ibidē. 12°. ꝙ mox vt visum fuerit ⁊c. Innuens ꝙ p̄ntia obiecti requirit̄ in rōne visibilis vt anima faciat in se visionem ⁊ non requirit̄ nisi vt aliquo mō causa partial̄ sicut ipsemet exp̄mit. ii°. de trini. c. 2° vel. 5°. ꝙ a vidēte ⁊ visibili gignit̄ visio. Istā conclusionē sic intellectā ꝓbat rō sua in auctoritate p̄allegata. qꝛ est ꝓpositio. s. ꝙ agens est prestantius patiente nō est imediata sed dependet ex istis tribus. s. agens est p̄stantius effectu. ⁊ effectus agentis est actus ⁊ forma patient̄. ⁊ actus ē nobilior potentia. g̃ agens inducens huiusmodi formam est nobilius patiente. Ubi igit̄ iste ꝓpositiones sunt vere ibi ꝓpō Aug. quam accipit est vera. Ista aūt ꝙ agens est prestātius effectu nō est vera nisi de causa totali. Potest. n. aliqua eē causa partialiter agens ad aliquē effectū nobiliorē se sicut elementū in virtute corporum celestiū pōt agere ad generationem mixti qđ est nobiliꝰ ipso elemēto agente vt partiali cā. Per istud patet ad secundā auctem Aug. io. đ trini. c. 5. vel. i5. Format. n. aīa in se imaginez. hoc est sensationē. ⁊ de se. hoc est ipsa ē in potentia naturali ad sensationē ⁊ ñ in potentia neutra. sicut supficies ad albedinem est in potentia neutra ⁊ nō naturali. ⁊ istam naturalitatē ostēdit cuꝫ dicit̄ de se. Et loquit̄ ibi tm̄ de sensationibus vt apparet. quia dicit ibidem ꝙ illas partes aīe que corpoꝝ similitudinibus informant̄ habemus cōes cū bestijs. hoc verum est đ illis que informātur imaginibus. hoc est sensationibus. extendēdo nomen imaginis ad sensatōnem. Ad rationē p̄mam ꝓ illa opinione dico ꝙ ɔcludit pro me. qꝛ cognitio cum sit operatio vitalis nō ē a nō viuo sicut a totali causa. pōt tamen nō viuū

esse causa partialis alicuius viui vel ef-
fectus vitalis. sicut sol non viuus est cā
partialis cum pr̄e ad generandū filium
viuū. ⁊ multo magis in ꝓposito ē pos
sibile. q꞉ hic cā principalior est viua. si
cut patebit in sequenti qōne. Cum ar
guit pꝰ de forā ꝑfecta hoc ꝯcludit ꝙ ali
quaꝫ actiuitatē habeat respectu ꝓprie
operationis. Sed q꞉ videt ꝯcludere to
talem cālitateꝫ in ea respectu sue ꝓprie
operationis. Rn̄deo ꝙ ista forma ex
ꝑfectione sua ordinat ad hn̄dū aliquā
operationē circa totū ens. vt dicit. 3ª.
qōne huius di. q꞉ vero nō est simplicit
perfecta q꞉ nō est infinita ideo non pōt
in se habere totū ens. ex eius ḡ perfecti
one cum sua imꝑfectione concludit ꝙ
aliquā actiuitatē habeat non tn̄ sufficí
entem. q꞉ non posset habere totalē cau
salitatem cognitiōis respectu totius en
tis nisi haberet in se totū ens. ⁊ ideo di
co ꝙ forme imꝑfectiores bene pn̄t esse
cause totales respcū suaꝝ operationū.
quia operationes eaꝝ sunt limitate ad
res respectu quaꝝ habeꝛ totalē actiui
tatem nō ꝯcludit aliquā ꝑfectionē acti
uam nisi limitatā. Sed in ista forma ꝑ
fecta que ordinat ad totū ens non pōt
poni totalis cālitas respectu cognitiōis
totius entis. tunc. n. poneret in ea virtꝰ
actiua illimitata. Sꝫ tn̄ potest poni cā-
litas partialis in ea ⁊ partialis in obie-
cto. vt sic ipsa possit cooperari ꝑfectiōi
sue circa quodcūqꝫ obiectū. ⁊ obiectuꝫ
etiaꝫ quodcūqꝫ cooperari sibi magnū
obiectum ad magnā perfectioneꝫ eius
⁊ paruum ad paruā. Alia duo argu-
menta de actione vt distinguit cōtra fa
ctionem ⁊ ꝙ actio denominat agēs. cō-
cedo. pono enim actū intelligendi vere
manere in agente non tm̄ in supposito
agente. ita ꝙ nō transeat extra supposi
tum. sed nec transit extra partem intel-
lectiuam in sensitiuaꝫ. nec extra intelle-
ctiuam in appetitiuaꝫ. nec extra princi
pium eius actiuū in aliaꝫ potentiā. sed
manet in parte intellectiua que est cau-
sa partialis eius. Nō autē oportet acti-
onem ꝓprie dictā manere in sua cā to-
tali. sed sufficit ꝙ maneat in sua causa
partiali.

Ad argumēta pro

secūda opinione quāuis posset ibi tāgi
vtrum ista cālitas que attribuit parti i
tellectiue ꝯueniat ꝓprie intellectui agē
ti vel possibili. tamē illam difficultateꝫ
dimitto vsqꝫ al's. Cum ꝓbatur ꝙ pos
sibilis nō potest habere illam causalita
tem. quia nihil idē agit in se. Respon-
deo ꝙ illa ꝓpositio non est vera nisi de
aliquo agente vniuoco. nec ista ꝓbatō
eius ꝙ tunc idē esset in actu ⁊ in poten
tia concludit. nisi quādo agēs agit vni-
uoce. hoc eni inducit in passum formā
eiusdem rōnis cum illa per quaꝫ agit.
Si enim aliq̄d sic ageret in se sequeret
ꝙ simul haberet formā eiusdē rationis
ad quā mouet. ⁊ dum moueret ad illā
causaret illa. igit simul haberet illam ⁊
nō haberet. saltē hoc sequit de duabus
formis eiusdē speciei vl' de eadē. In agē
tibus autē equiuoce. i. in illis agētibus
que nō agunt per formā eiusdē ratiōis
cum illa ad quā agunt. ꝓpositio illa ꝙ
nihil mouet se nō habet necessitatē nec
ꝓbatio eiꝰ ꝙ aliquid sit in potētia ⁊ in
actu respectu eiusdē aliquid cōcludit. n̄
enim ibi agēs est tale formaliter in actu
quale passum est formalit in potētia. sꝫ
agens virtualit est tale in actu qualiter
formaliter est in potētia patiēs. ⁊ ꝙ idē
sit virtualit tale in actu ⁊ formaliter ta
le in potētia nulla est cōtradictio. Ista
glo. de agentibus vniuocis ⁊ equiuocis
necessaria est. q꞉ phs posuit motū non
tm̄ in genere qualitatis sed quantitatis ⁊
vbi. In quantitate autē ⁊ vbi nullū est
agens vniuocū. q꞉ in genere quātitatis
⁊ vbi nulla est forma que sit ꝑncipiū in
ducēdi silem formā. imo vt gnāliter di-
catur quicūqꝫ motus est ad formā non

actiuā. non est ab agente vniuoco. qꝛ ex quo forma tal' tmināns nō ē actiua nul la eiusdē rōnis est pncipiū agēdi. Sunt igit apud phm multi motus ab agente nō vniuoco sed equoco. ꝛ ibi agens est virtualit tale in actu quale patiens for maliter in potētia. Si arguas ḡ in oībus posset idē esse in actu virtuali. ꝛ in potentia ad actū formalē. ꝛ sic qōlibet pōt mouere se. Rndeo ꝙ in ista illatio ne est nō causa vt cā. nam ex gnāli rōne actus virtualis ꝛ potētie ad actum for malē nulla est repugnantia. qꝛ si ex ista rōne esset repugnātia tunc ꝛ in qlibet es set repugnātia. tñ in aliq cum actu vir tuali cōcurrit aliqd aliud ꝑpter qō re pugnat sibi qñqꝫ esse in potētia vl' actu formalit tale. Exemplū eē calidū virtu aliter in actu ꝛ formalit in potentia de se non includit cōtradictionē vel repu gnantiā ꝛ ideo in nullo sbo includūt re pugnantiā ꝙ ꝑpter hoc nō possint esse simul. nec alterū esse ibi qꝛ alterū. Tñ sol qui ē calidus viritualit nō pōt eē cali dus formalit. tñ hoc nō est ꝑpter repu gnantiā istaꝝ. ꝓbo. qꝛ saturnus ē frigi dus virtualit ꝛ tñ non pōt esse calidus formalit. ḡ actus virtualis nō erat i eo cā repugnātie sed aliqd aliud qō est cōe Soli ꝛ Saturno. puta ꝙ ista sunt cor pora incorruptibilia. ꝛ caliditas est qli tas corporis corruptibil. Sed si obij cias ꝙ talia pncipia metha^a ex quo sūt generalia nō debent negari ꝑpter aliqs difficultates speciales. Rndeo ꝙ nulla sunt pncipia methaphisica que multa habēt singularia falsa. intellectio autē ꝙ nihil est in actu v̄tualit ꝛ in potentia ad actū formalē ꝛ ꝙ ista repugnātia ac cipiat ex parte vel ratiōe actus ꝛ poten tie nō ē pncipiū methaphysicū. qꝛ mul ta singularia patent sunt falsa. ex quo patꝫ ꝙ illud nō est pncipiū methaphy sicum. sed ꝙ nihil est in actu formali ꝛ in potētia respectu eiusdē actus forma lis, verum est ꝙ sic nihil est in actu ꝛ in potentia. Et si omnino ꝯtendas ꝙ eti am loquēdo de actu virtuali ꝛ potētia ad formalē actum sit principiū metha physicum. Quomodo alij erāt ita ceci ꝛ iste solus videns vt rationē cōmuniū terminoꝝ methaphysicoꝝ non posset cōcipere ꝛ ex eis apphendere veritatē talis cōplexi quod ipse ponit principiū methaphysicū qō non tm̄ ab alijs non ponit principiū imo in multis falsuꝫ ꝛ nunꝙ necessariū in ratione terminoꝝ. Cum arguit 2° phycoꝝ de causa ma teriali ꝛ efficiēte ꝙ nō coincidunt veꝝ est de materia que est in potentia pura. sed nō ḋ materia ſm quid qualis ē sub iectum respectu accidenti. Necesse est enim aliquid idem quādoqꝫ esse mate riam ꝛ efficiēs respectu eiusdē. quod ap paret. quia alias passio non predicaret per se 2° modo de subiecto. quia si ꝓdi caretur ꝑ se 2° modo de eo est eius cau sa materialis sicut materia est in accidē tibus. quia ponit in diffinitōne eius vt additum. si etiam est ꝓdicatō per se. igi tur ꝛ necessaria. sꝫ qō est sola causa ma terialis respectu alicuius non habet ne cessitatem respectu eius. ḡ oportet ꝑter causalitatē materie ponere in subiecto causalitatē efficiētie ad saluandū neces sitatem. Qō arguitur postea de rela tionibus realibus opposit. Dico ꝙ ali que relationes opposite sunt incōpossi biles in eadem natura. alique in eodeꝫ supposito. alique nec i eadē natura nec in eodeꝫ supposito. vnde ex ratione re lationū realiuꝫ in cōmuni nō potest cō cludi repugnātia earum in eodē. Exē pla predictoꝝ causa ꝛ causatū in eadē natura siue supposito repugnāt. quia si non tunc idē dependeret a se. ꝓducens ꝛ ꝓductū nō repugnāt in eadē natura quia nā pōt cōmunicari sine diuisione sui qualis est nā diuina. repugnat tñ in eodem supposito. mouēs autem ꝛ mo tum nec in eadē natura nec i eodē sup posito repugnāt. quia hic nō ponit de

pendentia essentialis qualē ponūt relationes cause ⁊ causati. nec per idē ponit ꝙ idē sit anteꝗ̄ sit qđ ponere videtur ratio ꝓducti ⁊ ꝓducentis. sed tm̄ ponitur h̄ ꝙ idem dependet a se quantū ad actum accidentalē. sicut motū a mouēte dependet quantū ad actū accidentalem quē recipit ab eo. In cōpossibilitatem igit̄ aliquaꝝ relationū oportet reducere ad aliquā incōpossibilitatē priorem ⁊ vbi ista prior nō inuenit̄ ibi nec illa incōpossibilitas relationū oppositarum cōcludet̄. Hoc etiam amplius declarat̄. q: sicut iste relatiōes ꝓducentis ⁊ ꝓducti que sunt repugnātes in eodem supposito possunt fūdari in eadē natura illimitata sicut in essentia diuina. ita iste relationes mouentis ⁊ moti que multo minorē habent repugnantiam fundari pn̄t in eadē natura aliqualiter illimitata: Quicquid aūt est in potentia ad aliquē actum formalit̄. ⁊ cuꝫ hoc habet eandē actualitatē virtualit̄ sicut cum idē mouet se est aliqualiter illimitatum. ponit̄. n. non tm̄ capax illius pfectionis sed vt causans eaꝫ. ibi igitur ꝓpter illimitationeꝫ aliqualē bene cōpatiuntur se iste ralationes opposite

Ad achillē eoꝝ ꝙ quodlibꝫ moueret se. Dico ꝙ sicut argutū est cōtra primā opinioneꝫ in excludendo cām sine qua non. ꝙ nihil est cā totalis ⁊ pfecta ⁊ naturalis effectiua alicuius quin ipsuꝫ approximatū totali receptiuo ⁊ nō impeditum causet illud. lignū autē semp est approximatū sibiipsi. ⁊ sufficienter ⁊ ñ potest poni aliquod ꝑpetuum impeditum qñ ignis nō est p̄sens sibi. q: si ponatur hoc impediens amoueat̄ illud ⁊ non erit impeditū. si aliud amoueat̄ illud. ⁊ sic discurrendo per singula habebitur sibi pñs lignū ⁊ nullo modo impeditum. igit̄ si ipsuꝫ esset causa actiua totalis respectu caloris ⁊ ipsum est etiā totalis cā receptiua. igit̄ semper esset calidum. nō aūt semper est calidū ğ cum nō posset poni nō cālitas totalis ꝓpter impedimentū. nec ꝓpter approximationem. nec ꝓpter receptiuū cōcludetur ꝙ in ligno nō est causalitas actiua totalis qđ est ꝓpositum. sic igit̄ nō oīa mouebūt se vt cause totales. quia nulle tales nature que nō habent semp actum sunt cause naturales totales illius actꝰ.

Sed dices saltē dicam lignū esse cām partialeꝫ vt p̄sente igne coagat ad calefactionem sui in rōne effectiui vl' actiui partialis. Nec ista cauillatio valet. q: cause due partiales non ponunt respc̄u eiusdem effectus quādo altera p̄cise habet totum effectū in virtute sua vniuoce vel equiuoce. ꝓbo. si. n. altera haberet in virtute sua totum effectuꝫ sequit̄ ꝙ totū potest ꝓducere. igit̄ alia causa partialis nihil pōt ꝓducere. vel idē bis produceret. ignis aūt qui ex p̄cedēti argumento cōclusus fuit habere actiuitatem respectu calefacere in ligno habet i se virtualiter totū calorē ligni. ğ lignū hic nullā habet causalitatē partialem.

Ad ꝓpositū igit̄. quia aīa non semp est in actu respectu cuiuscūqꝫ intellectōnis. cuꝫ tñ ipsa sit receptiua respectu cuiuscunqꝫ intellectiōis. ⁊ ipsa sit sibiipsi approximata ⁊ nō semp impedit̄. ꝯcluditur ipsam nō esse cām actiuā totaleꝫ sed aliqđ aliud requiritur. illud aūt aliud concludit̄ esse obiectū. quia eo p̄sente sequit̄ effectus. eo nō presente nō pōt haberi effectus. Cōcludit̄ ğ p̄mo causalitas aliqualis in obiecto nec totalis. q: obiectū ꝓpter sui impfectionē non pōt habere in v̄tute sua totaliter intellectionem ꝓpter suam pfectionē. ⁊ ideo ꝯcluditur ꝙ cum obiecto requirit̄ aliq̄ alia causa actiua partialis. nō aūt alia ab intellectiua. q: ipsa cōcurrente cum obiecto sequit̄ intellectio. sic ğ concludit̄ hic duas esse cās partiales actiuas ⁊ i aliis multis. nō quia nihil mouet se nec totaliter nec partialit̄. Istud etiam qđ habetur ꝑ Achille ñ videt̄ multū efficax

argumentum. hoc. n. videt̄ eſſe cautela
quedā diuertendo a parte opponentis
ad partē reſpōdentis. quia ꝓpter defe-
ctum argumētoꝝ induūt tales formaʒ
reſpondentiū vt reſpondētes faciāt ar-
gumenta ad ꝓbandū vnum neceſſariū
ſ. ꝙ lignū non calefaciat ſe.

Pro tertia ⁊ quarta opi-
nione n̄ ſunt
argumēta adducta ad que oportet rn̄de
re. qui vult credere ꝺ actu ṗmo ſimpli-
ci. ⁊ de 2° diſtincte cognoſcēdi. vel illud
dictū 2ᵉ opi. ꝙ ſpēs inclinat credat nō
credenti tn̄ nō ſit articulus fidei niſi ꝑ
rōnem oſtendat̄. Iſte tn̄ due opi. ſ. 3ª ⁊
4ª que vident̄ inter ſe oppoſite concor-
dant adinuicē ⁊ cōfirmant̄. ⁊ h° ſic. ad
agendū requirit̄ rō formalis agēdi ⁊ rō
agentꝭ. agens eſt ſuppoſitū. rō agēdi eſt
forma elicitiua actionis. In ṗma igit̄
actione in intellectū poſſibilē agens eſt
fantaſma. ſed qꝺ quid ē ſplendēs in fan
taſmate eſt rō agendi in ipſum. ⁊ h° in
quantū illud qꝺ quid eſt ſtat in lumi-
ne intellectus agentis ⁊ penetratur ab
ipſo lumine ⁊ ambit̄ ab ipſo agente. ⁊
hac rōne agendi ṗmū impſſuʒ in intel-
lectum poſſibilē eſt inchoatio hitus ſci
entialis. que inchoatio nō eſt ſpēs intel
ligibilis nec forma mouens ad actū in-
telligēdi. qꝛ obiectū ē in ſe p̄ſens quate
nus relucet in fantaſmate. qꝛ fantaſma
p̄ſens eſt intellectui qui videlicʒ ē in cor
pore. igit̄ nō requirit̄ aliq̄ alia ſpēs per
quaʒ obiectū ſic ſit p̄ſens. nec aliq̇d ali
ud tenēs vicē obiecti vel rep̄ſentans ip
ſum cum ipſa impſſio ṗma habeat ra-
tionē ⁊ quo ⁊ qꝺ reſpectu intellectiōis.
quo: qꝛ per ipſam eſt intellectus in poª
ꝓpinqua ⁊ accidētali ad actū intelligē
di ſicut ꝑ grauitatē eſt corpus in poten
tia ad vbi. ⁊ etiaʒ eſt quo quantū ad h°
ꝙ manet in intellectu impedito ab actu
ali intellectōne. eſt etiā qꝺ: quia ſibi pri
mo occurrit ſicut ſm Auicꝭ. primū ſen
ſatum eſt ſpēs nō vt obiectū terminās

ſed vt qꝺ quaſi deducēs nō ꝑ collatōeʒ
ſed ꝑ continuationē ducit in obiectuʒ.
Sic igit̄ ꝯcordat̄ ṗma opi. ⁊ 2ª quo ad
h° aūt ꝙ ṗª negat ſpēm ⁊ 2ª cōcedit in-
clinationē p̄cedenteʒ actum. Quo ad
hoc ꝙ prima opi. ponit intellectuʒ eſſe
paſſiuū reſpectu ṗmi actuſ. ⁊ actiuū re
ſpectu ſecūdi actus. ⁊ 2ª opi. videt̄ po-
nere ꝙ aīa ſeipſa eliciat actū. hoc cōcor
datur ſic. quia facta tali imp̄ſſione pri-
ma in intellectū poſſibilē ipſe intellect⁹
occurrit tali paſſione. qꝛ omne paſſuʒ
occurrit agenti inquantū paſſū nititur
ſaluare ſuū eſſe. hoc etiā vult Augꝭ. 6.
muſice. vbi loquit̄ de illis numeris oc-
curſoꝛijs ⁊ ꝺ alijs. i iſto occurſu intelle-
ctus imbibit illam intellectionē cōfuſā
⁊ trāſmittit ad intima ſua. ⁊ tunc rece
pit eam a ſe intimius q̄ poſſit eam reci
pere ab obiecto. illi etiā imp̄ſſiōi ſic in-
timate occurrit intellectus 2°. ⁊ in illo
2° occurſu imergit ſe illi penetrando il
lam. ⁊ in hoc eſt diſtincta ⁊ perfecta co
gnitio intellectus.

Quicqd ſit de opi
nionibus illis quas iſte mediuſ nitit̄ ex
ponere arguit̄ cōtra multa hec dicta. ꝙ
ṗmo ponit. ſ. qꝺ quid eſt relucēs in fan
taſmate eſſe rōnē agendi formalē fanta
ſmati. Cōtra quō aliquid eſt rō agen-
di alicui in quo nō eſt formaliter. aut ſi
quoquo modo qꝺ quid eſt ponat̄ i fan
taſmate cum iſtud ſit eſſe eius ſm quid
quia ſm eſſe rep̄ſentati ⁊ nō ſm aliqꝺ
eſſe exiſtentie. quō ipſum qꝺ quid ē ſm
iſtud eſſe erit ratio formalis agendi ali
quam actiōeʒ realē. ⁊ ita cum iſtud fan
taſma per qꝺ ꝯuenit ſibi iſtud eē nō ſit
principalis cauſa agēdi ſm eos nec qꝺ
quid eſt ſm ꝙ exiſtit in eo eſt ṗncipalis
ratio agendi. qꝺ eſt cōtra eos. Preſea
preter hoc quero quid eſt qꝺ quid ē ſta
re in lumine intellectus agentis ſi nihil
aliud eſt niſi intellectū agentem eſſe in
aīa ⁊ in fantaſia eiuſdeʒ anime eſſe fan

tasma. ergo ꝑpetuo qn̄ fansma est in v̄tute fantastica fit ista penetratio ⁊ ambitio. ⁊ ita erit in frenetico ⁊ dormiēte qd negat ille cuius oppo. exponit. si aliquid aliud est ꝙ illa duo eē simul ⁊ sit aliqua actio noua: detur igit eiꝰ terminus nouus. nō erit in fantasmate igit erit in intellectu possibili. ergo qd quid est non agit per aliquaꝫ penetrationē que penetratio p̄cedit actionē qd quid est. sed tantūꝰ qd quid est cū intellectu agēte coagit causando aliquā impssionēꝫ nouā in intellectu possibili. hꝰ dic opi. alia. Si dices alia opi. ponit spēm intelligibilē impssam. ista nō ponit speciem talem sed inchoationē hitus scientialis. Contra. ista opi. ponit istaꝫ impressionem esse primū quo intellectus est in potētia accn̄tali cum tn̄ p̄us esset in potētia essentiali. sed si p istā impssionem nō est obiectū intelligibile p̄sens nunc magis ꝙ prius: nō magis est nūc in potentia accidētali ꝙ prius si est p̄n̄s aliquo mō nunc quo mō non fuit p̄us presens. illud quo nunc est p̄sens est species intelligibilis. hoc etiā magis apparet ex hoc qd pꝰ ei occurrit tanꝙ ostendenti obiectū ꝑpter naturalē cōtinuationem ad ipsum. hoc nō posset eē nisi obiectū reduceret in eo ⁊ ita haberet rationeꝫ speciei. Similiter hoc qd dicit inchoationē habitus scientialis p̄cedere actum nō est verum. quia habitus ꝑpͥe loquēdo vt phs loquit 2ꝰ ethicoꝝ. generat ex aliquo actu elicito. ⁊ sicut vltimus gradus habitus generat ex vltimo actu ita p̄mus ex primo. ita ꝙ quicunqꝫ gradus habitus est posterior aliquo actu. ergo illud qd est simpliciꝰ primū in intellectu possibili nō est aliquid ipsius habitus. Hoc confirmat fm opi. illius doctoris qui exponit. quia ponit istam inchoationē esse essentiam habitus totā. Qd vlterius dicit de occursu illo. ratio occursus nō bene assignat nec ad intentionē Augꝰ. patiens eni occurrens agenti nitit saluare se ⁊ contra agere agenti corrūpēti se. hic istud agēs agit ad perfectioēꝫ ⁊ salutē passi. ergo non occurrit ei ꝑpter illaꝫ rōnem vt saluet se. nec ista est intentio Augꝰ. vult. n. ꝙ anima occurrēs passioni facte in aere i aure vehementius agitat illum aerem ⁊ causat magis auditione ꝙ solus sonꝰ causaret. hoc igit occurrere est ei coagere. Et tunc Rn̄deo breuiter ad Augꝰ. de impssione speciei sensibilis facta i organo vel speciei intelligibilis facta i intellectu. anima p potentiā talem occurrit. i. cuꝫ illa specie impssa coagit ad actum aliqueꝫ perfectiorem ꝙ posset illa species de se sola causare. Et cuꝫ vltra additur de illo duplici occursu p̄mo occurrit passioni quasi tangenti. post passioni imbibite. quero qd significent ista verba methaphorica. si significent ꝙ p secundū occursuꝫ causat aliquid perfectius ꝙ per primū: ⁊ illud intimius pficit. sicut dicit materia intimius pfici a forma pfectiori que magis actuat eam ergo in secūdo occursu nō transmittit passio illa ad intima magꝰ ꝙ prius. sed aīa coagens illi passioni causat aliquid perfectius qd est intimius in aīa ꝙ illa passio prius causata.

Ad auctoritatem

phi. 3ꝰ. de aīa ꝙ intelligere est pati. que adducit pro. 5ª. opi. hic tn̄ nō determinando dico ꝙ phs locutus ē cōmunit de potētijs aīe inquantū sunt qbus formaliter sumus in actu 2ꝰ. puta de sensu inquantū est quo formalit sentimus. ⁊ intellectu inquantū est quo formalit intelligimus. formalit aūt intelligimꝰ intellectu inquantū recipit intellectioneꝫ qꝛ si cāret eam actiue: nō tn̄ dicor intelligere intellectu inquantū causat sed inquantū habet intellectionē vt formaꝫ. habere eni qualitatē est esse quale. ⁊ ita intellectū habere intellectionē siue recipere qd idem est. est ipsum esse intelligē

tem. nos igitur intelligimus intellectu inquantũ recipit intellectionẽ. ideo phus loquens sic de intellectu necesse habuit dicere eum esse passiuũ. ⁊ ꝙ intelligere est quoddam pati. hoc est ꝙ intellectio inquantũ est quoddã quo formaliter intelligimus est forma quedã recepta i intellectu. nõ aũt intelligimus ea inquantum est quid causatũ ab intellectu si causat ab eo. nam si deus eam causaret ⁊ eam in intellectu nostro imprimeret nõ minus ea intelligeremus. sicut dixi de intelligẽtia actualiter. ita dico de scire habitualiter. ꝙ intellectus est quo scimus habitualiter inquantũ recipit habitũ: nõ inquantũ istum cãt si illũ causat. dico igitur ꝙ oẽs auctoritates que sonãt passibilitatẽ intellectus possibilis pñt exponi de eo inquãtũ cognoscimus habitualiter vel inquantũ cognoscimus actualiter ⁊ isto mõ cõcedo ꝙ est passiuus. ⁊ si sit actiuus nõ tñ sm istã rõnẽ. sed accidit ei ꝙ sit actiuus sm istã rõnẽ. affirmant ergo iste auctates de intellectu qd verũ ẽ. ꝙ sit passiuus. nõ loquentes de intellectu sub ratione actiui sed asserẽtes ipsũ habere rationẽ receptiui. licz ipsum nõ dicant nõ esse actiuũ. locus autẽ ab auctoritate nõ tenet negatiue. Et p idez rñdetur ad illud de potentia accñtali ⁊ essentiali. nõ. n. intellectus est in potentia eẽntiali qr deficiat sibi aliqua rõ cãlitatis quantũ est ex p te sui. sed intellectus est in potẽtia essentiali qñ alia causa partialis nõ est sibi p̃sens quã oportet esse presentẽ ad hoc ꝙ sequatur actio. ⁊ qñ illa cã partialis est approximata: est in potẽtia accidentali siue ꝓpinqua ad agendũ. Sed illa auctas que dicit ꝙ intellectus possibilis nihil est eorum que sunt ante intelligere requirit aliã expositionem. quã in tm̃ ptractãt aliqui vt dicant intellectũ possibilez eẽ in pura potentia in genere intelligibiliũ sicut materiam primam in genere corporalium que nõ est intentio phi. qr potentia ad accñs nunquam fundatur nisi in sb̃a in actu. intellectio aũt siue spẽs intelligibilis nõ est forma sb̃alis sed accidẽtalis. igitur qd est imediatum receptiuũ illius est aliquid in actu substãtiali. aut saltẽ qd ẽ mediate receptiuum. ⁊ tunc qd imediate recipit erit aliquis actus accidẽtalis. sicut se habet superficies ad albedinez. intellectus igitur possibilis sm qd est illud in quo recipitur species itelligibilis vel intellectio vel illud sm quod species recipitur in anima nõ erit puruz potentiale. sed erit aliquid in actu primo. licz iste respectus potẽtie non sit aliquid in actu. cum enim loquor de potentia receptiua albedinis nõ loquor de potẽtia que dicit respectum ad albedinem. ille enim respectus nõ est aliquid in actu. sicut nec albedo ad quam est: est aliquid in actu. sed illud i quo est ista potentia ẽ aliquid in actu vt supficies q̃ est receptiua albedinis. ita hic licz ante intellectionẽ potentia ante actum que est respectus ad intellectiõez non sit aliquid i actu sicut nec intellectio ad quã est. tamẽ illud i quo est ista potẽtia qd est fundamentũ istius respectus est aliquid in actu. ⁊ illud est intellectus possibilis. non est igitur apud phm intellectus possibilis nihil in actu sicut isti accipiunt. sed oportet exponere illam auctoritatem. hoc modo naturaliter intelligimus. primo illa que p̃mo occurrũt ex fantasmatibus. sicut dictũ est in. q. 2a huius dis. nihil igitur possumus potentia ꝓpinqua intelligere ante intellectionez alicuius imaginabilis. ideo nõ possumus intelligere intellectũ ante intelligere alterius intelligibilis. ergo nec intellectus potest intelligi a nobis ante intelligere alterius intelligibilis. ergo nõ est intelligibilis ante intellectionẽ alicuius alterius. sicut primũ antecedẽs est verum sic ⁊ ꝯñs. ideo sic intelligenduz est ipsum non esse aliquid eorum que sunt ante intelligere. s. intelligibiliũ. nõ

qꝛ anteꝙ̃ intelligat nihil sit in actu. sed qꝛ nõ est aliq̃d qȯ possit poᵃ ꝓpinq̃ intelligi a nobis ante intelligẽ alteri⁹ ꝓpt̉ intellectionẽ nr̃az nal̃ẽ incipientẽ a fantasmatib⁹. Et cũ post arguit̉ de illa similitudine ꝙ sit rõ tam faciẽdi ꝙ̃ agẽdi Dico ꝙ in faciẽte bñ forma est rõ faciẽdi in qua forma faciẽs assil̃at sibi factũ sed in agẽte nihil ẽ ꝓductũ nisi ipsa actio. actio.n. est vltimus ti⁹ nec hʒ aliuz terminũ. ⁊ iõ non oʒ ꝙ in agẽte rõ agẽdi sit aliq̃d in quo asil̃et agens alicui alteri ꝓducto. Sed dices saltẽ illa ẽ rõ agendi in qua agẽs assimilat sibi ꝓductum. s. actionẽ ipsam bñ ꝯcedo ꝙ spẽs illa que est sil̃itudo obiecti ⁊ ꝑ quaz intellectus assimilat̉ cognitioni ꝓducte ẽ aliqua rõ agendi. sed nõ totalis rõ. nec etiã rõ principalis. sic patebit in sequẽti. q. sed quãdo due cause ꝯcurrunt sufficit in ꝓpiquiore similitudo formalis ⁊ in remotiore v̉tualis siue sil̃itudo eq̃uoca. ⁊ ita intellectus quasi cã superioꝛ equiuoce ⁊ v̉tualit̉ assil̃at cognitiõi vel intellectioni. spẽs aũt q̃si cã ꝓpinquioꝛ q̃si vniuoce ⁊ formalit̉ assil̃at ei. Cuz arguit̉ post d̉ indeĩatione intellect⁹ ad diuersos actus ⁊ obiecta. R̉ᵒ ꝙ alia ẽ indeĩatio mãlis ꝓpter defectum act⁹. alia est indeĩatio agentis ꝓpt̉ illimitationẽ v̉tutis actiue sic̃ sol est indeĩatus ad multa gnãndũ. pᵒ indeĩatũ nõ agit nisi determinet̉ ꝑ aliquẽ actum. qꝛ al̉s non est in actu sufficiente sed in poᵃ. 2ᵒ mõ indeĩatũ nulla forᵃ alia a se deĩatur. sed ex se determinat̉ ad ꝓducendũ quẽcunq̃ȝ effectũ ad quẽ ex se est indeĩminatũ ⁊ hoc pñte passo receptiuo sic̃ sol pñte passo gnãt qȯlibʒ gnãbile ex qᵒ ipsum natũ est gnãri. ita in ꝓposito indeĩatio intellectus nõ est indeĩatio potentialitatꝭ passiue in ordine cãlitatꝭ. sʒ est indeĩatio actualitatꝭ q̃si illimitate. ⁊ ideo nõ deĩat̉ ꝑ formã que sibi sit rõ deĩate agendi. sʒ tm̃mõ ꝑ pñtiã obiecti circa qȯ deĩatũ nata est esse deĩata intellectio. Uel alit̉ posset dici ꝙ sicut cã superioꝛ deĩat̉ ad agendũ ꝯcurrẽte aliqua ꝑticulari cã inferiori sic̃ sol ad generandũ hoiem ꝯcurrẽte hoie agẽte. ⁊ bouẽ ꝯcurrente boue. nõ aũt ꝑ aliquaz formã in se receptã. ita intellect⁹ qui est cã supioꝛ ⁊ cã illimitata deĩat̉ ad hoc obiectũ ꝯcurrente cã ꝑticulari deĩata. puta ad agendũ circa hᵒ obiectũ cõcurrente hac spẽ. nõ. n. istud deĩans deĩminat effectiue cãm indeĩminatã supiorẽ neq̃ȝ formalit̉ sicut rõ agendi. sed sic determinat hᵒ est v̉tus actiua supioꝛ indeterminata põt indeĩatũ effectũ tali virtute inferiori determinata ꝯcurrẽte.

Ad argumẽta principalia.

Ad pᵐ dico ꝙ arᵐ phi 2ᵒ de aia bene ꝯcludit ꝙ sensus nõ est cã total̉ respectu sensatiõis: qȯ cõcedo. ⁊ ita argutum est. s̈. ꝯ primã opi. ꝙ aia nõ est cã totalis actiua ad intellectionẽ. ⁊ hᵒ cõcedo. sed nõ ꝯcludit q̃n sit ꝑtialis cã. sʒ nõ sequit̉ ex hᵒ ꝙ sꝑ sit in actu. nisi q̃ñ reliq̃ cã ꝑtialis ꝯcurrit. Ad 2ᵐ nõ tractando illã difficultatẽ. vtꝝ actiuitas illa cõpetat intellectui agẽti vel possibili dico ꝙ intellect⁹ possibil̉ ẜm ꝙ phs loq̃tur de eo ẽ illud q̃ formalit̉ sumus intelligentes. ⁊ eo mõ ꝑcise est qᵒ est oia fieri. qꝛ vt dicebat̉ prius sum⁹ eo formal̉r intelligentes inq̃ꝑtũ recipit nõ inq̃ꝑtũ agit lʒ agat. qꝛ hᵒ accidit sibi inq̃ꝑtuz est qᵒ intelligimus. Ad 3ᵐ licʒ ꝯñtia nõ sit necessaria. qꝛ sol põt esse cã multoꝝ differentiũ spẽ ꝓpter distinctas v̉tutes in ipso que sufficiũt in rõe cãe effectiue ad distinguẽdũ effect⁹. tñ ad ꝓpositũ põt cõcedi ꝯñtia. ꝯcludit. n. ꝙ aia nõ est cã totalis oiuz intellectionũ. qȯ ꝯcessum ẽ.

Ad primum in oppositũ

ꝯcedo ꝙ aia qꝛ imãlis ẽ: est receptiua cuiuslibet intellectõis. ipsa etiã ẽ actiua cuiuscũq̃ȝ intellectiõis obiecti alteri⁹ a se vt cã ꝑtial̉. ⁊ actiua intellectio

nis de se vt totalis cā. q2 vt cognoscens
ꝛ vt cognita. ꝭm Aug. 9. de tri. c. vlt. ſ3
talē intellectiōe3 ñ hēmus ꝑ statu isto.
sed ex imālitate ei9 nō seq̇t ꝙ ipsa sit to
talis cā cuiuscūq3 obi alterius ab ipsa.
Ad 2m ꝯcedo ꝯclusionē ꝙ cognitiōes
diuersaꝝ spēꝝ ꝓṗe. s. v̇tute ipsaꝝ hite
dr̃nt spē. qȯ ꝓbo. q2 ad indiuidua eius
dē spēi ñ reqrit total' cā dr̃sa spē. vl' ali
quid i totali cā dr̃sum spē ab eo qȯ ē in
totali cā alteri9 indiuidui. nūc āt ad in
tellectōe3 albi ꝛ nigri nečio reqrunt ali
qua dr̃sa spē puta albū ꝛ nigrū l' aliq̄ i
cludētia ipsa. g̊ ista duo magis dr̃nt ꝙ̄
indiuidua vni9 spēi. g̊ dr̃nt spē. Cū ar
guis vltra ꝙ tūc oēs hitus taliū differ
rent spē. ꝯcedo de hitib9 q̇ hn̄t v̇tute ꝓ
p2ia taliū obiectoꝝ. Et cū dicis quō tē
eēt vna scia de plib9 spēbus spālissimis
R° ꝙ vna spēs spālia ṗt includē mul
tas alias spēs virtualit' siue passiōes ea
rum siue ꝑ modū cāe siue ꝑ aliū ordinē
eēntialē. ꝛ tūc hit9 ille qui ē foꝛālit' illi9
obiecti p2imi includent' alia est v̇tualit'
alioꝝ obiectoꝝ l3 nō formalit' ꝛ ṗ°. est
igit ille hit9 vn9 ab vnitate ṗmi obi vir
tualit' ꝯtinent' oīa que ꝯtinent in illo. ñ
est āt ꝓṗus cuicūq3 v̇tualit' ꝯtento in ṗ
mo obiecto. sed qui eēnt ꝓp2ȳ illis eēnt
distincti sicut illa sunt distincta.

Vero de cōpa

ratione istaꝝ duaꝝ cāꝝ partia
lium que cānt noticiā genitā. Utꝝ ṗn
cipalioꝛ cā noti9 genite sit obm̄ in se vl'
in spē pn̄s vel ipsa ꝑs intellectiua aie. Q2
obm̄. ꝓba°. q2 illud ē ṗncipali9 mouens
qȯ mouet nō motū ꝙ̄ qȯ mouet motū
sic appet in oībus cāis eēntialit' oꝛdina
tis. obm̄ aūt mouet non motū sic hr̄ a
pho. 3. d aia. intellect9 aūt nō mouet ni
si mot9. g̊ ꝛc̄. Itē agens assilat sibi effe
ctum ꝙ̄m pōt. g̊ illud est ṗncipali9 agēs
qȯ magis assilat l' cui magis assilat effe
ctus. actus aūt magis assilat obiecto ꝙ̄
intellectui. g̊. Ite3 vnitas scie assignat
penes vnitatē obiecti v̇tualit' ꝯtinentis
eā. nō āt attribuit intellectui tal' ꝯtinēa
v̇tualis respectu hit9 ꝯtinē aūt virtuali
ter ꝯuenit cāe actiue. g̊ ṗncipalioꝛ cā il
lius hit9 erit obm̄ ꝙ̄ intellect9. ꝛ si cā hi
tus. igr̄ ꝛ act9. Ad opm arguit sic. ꝙ̄to
aliq̇d est actuali9 tanto foꝛālius ꝛ tāto
actiuius. g̊ aīa q̄ ē foꝛa actualioꝛ mult'
aliȷ̄s cāis ꝯcurrētib9 erit actiuioꝛ: ꝛ ita
qñ ꝯcurrit cū eis in agēdo erit ṗncipali
us agēs. s3 i intellectiōe ꝯcurrit cū obō
tanq̄ cā ꝑtial' igr̄ i intellectōe erit cā ṗn
cipalioꝛ ꝙ̄ obiectū. Itē enti ꝭm q̇d nō
ꝯuenit act9 simpl'r. sed qñ h3 eē tale ꝭm
q̇d ꝑ aliud simpl'r ens tē ṗncipali9 ꝯue
nit illi enti simpl'r si illud aliq° sit actm̄
respc̄u eiusde3. obm̄ āt a nobis nāli mō
itellectū h3 eē ꝭm q̇d tm̄ i intellectu no
stro ꝓpt̄ eē simpl'r ipsi9 ꝑtis intellectie.
q2 obm̄ in ea ē sic ꝯgnitū in ꝯgnoscēte.
g̊ illi9 actōis ad quā ista duo ꝯcurrūt ñ
erit obm̄ hn̄s tale eē ṗncipalis cā s3 ꝑs
intellectiua ꝓpt̄ quā obm̄ h3 tale esse.

Respondeo

ꝙ ꝑs intelle
ctiua h3 ṗn
cipalioꝛē cālitatē respcū cognitiom mō
nobis nāl'r ꝯuenientiū. ꝓbo ṗ°. q2 qñ
cāꝝ oꝛdinataꝝ alia est indet̃iata ad mlt'
tos effect9 ꝛ q̄si illimitata: altera aūt q̄i
ꝭm vltim virtut' sue det̃iata ad certū ef
fectū: illa q̄ ē illimitatioꝛ ꝛ vl'ioꝛ vr̄ esse
ṗncipalioꝛ ꝛ ꝑfectioꝛ. Exēplū de sole ꝛ
de ꝑticularib9 gnāntib9 intellectus aūt
h3 v̇tutē q̄i illimitatā ꝛ indet̃iatā respe
ctu oīu3 intellectionū. obā aūt a nobis
nāl'r cognita hn̄t v̇tutē det̃iata3 respc̄u
det̃iataꝝ intellectionū q̄ sunt ab ipsis.
ꝛ h° ꝭm vltim sue v̇tut'. sic qȯlibet ad i
tellectionē sui. g̊ intellect9 est cā vl'ioꝛ ꝛ
p2incipalioꝛ intellectionis ꝙ̄ obm̄ pꝛo
statu isto. 2° q2 illa est ṗncipalioꝛ cā q̄
agēte alia cā coagit ꝛ nō eꝯ°. intellectu
aūt nr̄o agēte ad intellectionē obm̄ i se
vel in sua spē coagit. est. n. in ꝑtāte no
stra intelligē. q2 intelligim9 cū volum9.
2° de aia. hoc aūt nō est ꝓpt̄ spēm ṗnci

paliter que ē forma nālis sed ,ppt intellectū q̄ vti possumꝰ cū volumꝰ. ꝑncipalem aūt actiōez intellectꝰ sequit actio spēi que nata ē eē sp vniformis ex pte spēi. Tn̄ aliqd obm̄ excedēs multū facultatē ptis intellectiue puta obm̄ btificū vt clare visū posset poni hīc totā cālitatē respectu visionis aut ꝑncipaliorē q̄ ps intellectia. ꝛ h° ,ppt excellentiā tal' obi: ꝛ ,ppt defectū ptis intellectie. Sz de h° in. 4°. li. De obiecti āt q̄ mō nālr cognoscimꝰ pa ps solōnis vr̄ eē v̄a. vr̄. n. intelligibiliū nālr a nobis intellectoꝝ spēs i intellectu eē q̄si instrm ipsiꝰ intellectꝰ ñ motuz ab intellectu vt agat q̄si. s. aliqd recipiat ab itellectu. sed q̄ intellectꝰ vtit ad suā actiōez. vtpute qn̄ intellectꝰ agit species illa tanq̄ minꝰ ꝑncipal' agēs coagit ad idē vt ad effectū cōem.

Ad primum argumētū dico q̄ duplex ē actꝰ intellectꝰ respcu oboꝝ q̄ nō sunt pn̄tia in se q̄lia sit illa q̄ mō nālr intelligimꝰ. pꝰ actꝰ ē spēs q̄ obiectum est pn̄s vt obm̄ actu intelligibile cꝰ actus ē ipsa intellectio actual' ꝛ ad vtrūq3 agit intellectꝰ nō motꝰ ab eo qd est cā ptialis secū ꝯcurrēs ad illā actionē. lz vnū actū intellectꝰ ꝑcedat motio eiꝰ ad aliū actū. ad pm aūt actū agit intellectꝰ agēs cū fantasmate. ꝛ ibi intellectus agēs ē ꝑncipalior cā q̄ fantasma ꝛ ambo integrāt vnā totalē cām respectu spēi intelligibil'. ad 2m aūt actū agit ps intellectia siue itellectꝰ agēs siue possibil' non curo mō ꝛ spēs intelligibil' sic due ptiales cāe. ꝛ ibi agit ps itellectia ñ mota a spē sed prius mouēs. s. agens vt spēs sibi coagat. Cū igr̄ dr̄ obm̄ mouet nō motū. Dico q̄ in vtraq3 motiōe obiectū est mouēs 2am lz nō sit motū. i. aliqd recipiēs in se a ꝑncipali siue ꝑori mouente. Cū dicis q̄ itellectꝰ nō mouet nisi motꝰ. Dico q̄ nō mouet 2a motione nisi motꝰ ꝑori motiōe. h igit̄ ē ꝯparatō duaꝝ motionū intellectꝰ. nō aūt duaꝝ cāꝝ ꝑtialiū ꝯcurrentiū i vna motione Si āt ꝯpares cās ptiales i vtraq3 motione. dico q̄ itellectꝰ vtrobiq3 mouet ñ motus a cā ptiali ꝯcurrēte i eadē motione. Ad 2m arm dico q̄ effectus foralr magis assilat cāe ,pxime inferiori q̄ remote ꝛ ꝑncipali ꝛ pfectiori. sic apparet de filio respcu pris ꝛ solis. vn̄ illud arm est ad opm. qꝛ ,pbat q̄ actus intelligēdi sit ab obō vt a cā ,pxima. qꝛ magis sibi assilat foralr ita etiā spēs itelligibil' magis foralr assilat fantasmati q̄ intellectus agenti ꝛ tn̄ minꝰ ꝑncipalr ē a fantasmate q̄ ab intellectu agente. Cōtra cū agēs intēdat assilare sibi passū. quō ꝑncipale agēs nō magis assilat sibi foralr. R°. ꝑncipaliꝰ agēs cōit ē equocū ꝛ eminentiꝰ hz in se pfectiōez effcūs q̄ cā vniuoca. ꝛ iō nō mag' assilat sibi foralr. qꝛ h° eēt ipfectiōis in cā sic assilari effectui sed assilat magis h° ē dat magis formā effectui p quā sibi assilat equoce q̄ det agēs pticulare. ꝛ ista assilatio ē ex pfectione cāe. lz nō sit mag' assilatio foralr silr cā pfectioꝛ magis assilat effectuz ei cui ē assilabilis q̄ inferioꝛ magis. n. cāt effectū q̄lis ē cābilis ꝛ assilabil'. assilabilis āt est effectus foralr cāe ,ppinque. iō ipsa cā remotioꝛ magis assilat effectiue ipsū effectū cāe ,pxie q̄ ipamet cā ,pxia sibi. Q̄. n. foralr filiꝰ ē silis pri h°: mag' est a cā remota assilante filiū pri effectiue q̄ ab ista cā ,ppinq. qꝛ q̄ plus dat formā q̄ assilat plus dat effectiue assilatiōez

Ad 3m dico q̄ vnitas scie assignat penes obiectū. qꝛ illud ē penes qd scie distinguunt nō penes intellectū. qꝛ intellectus vnꝰ est respcu oium sciaꝝ. ꝛ h°° distinguēdo scias illa ē vna q̄ ē vniꝰ sbi ꝑmi q̄tenus obiectū ꝑmū hz ꝯtinē sciam illā v'tualit̄. sed h° nō ē nisi vt cā ptialis ꝑter. n. h itellectꝰ ē alia cā ptialis ꝯtinēs illā. nō ē igit aliud reducē sciaz ad obiectum ꝑmū: q̄ i alīa cā ptiali hn̄te i suo genere ordinē eēntialē reducē ad pm ibi simplr ꝛ ab ipso assignare vnitatē effe

ctus inq̄ᵐ effect⁹ ē ab eo. ſꝫ cū hᵒ ſtat ꝙ
multo ꝑfecti⁹ ꝯtineat in reliq̄ cā ꝑtiali.

Ltio circa iſtā

ꝑtē diſ. q̄ro vtꝝ in mente ſit di
ſtincte imago trinitatꝭ. Q꞉ nō arguo. q꞉
imago repn̄tat illud diſticte cui⁹ ē ima
go. igiť mēs diſtincte repn̄tat trinitateꝫ
hᵒ eſt falſū. ꝓbaᵒ. Tū q꞉ tūc nāli cogni
tione poſſet ꝯcludi trinitas ex mēte nā
liter nota. tū q꞉ nulla creatura in repn̄
tando excedit ꝑfecōeꝫ ſue ydee. ydea āt
mentꝭ nō repn̄tat deū inq̄tū trinus. q꞉
ydea ē dei inq̄tū ē cā ⁊ ē cā inq̄tū vnus
Itē nihil i mēte plus repn̄tat vnā ꝑſo
nā q̄ aliā ꝑſonā. ḡ nec tota mens repn̄
tat totā trinitatē. ꝓbaᵒ añtis. 15. de tri.
c. 5. vł. 14. p꞉ eſt memoᵃ intelligēᵃ ⁊ vo
luntas ⁊c̄. ḡ p꞉ ita foꝛālr eſt intelligēᵃ ⁊
volūtas ſicut memoᵃ ⁊ filius ſilr̄ter. igi
tur memoᵃ nō magis diſtincte repn̄tat
p꞉em q̄ filiū. Itē 3ᵒ in trinitate due ꝑ
ſone ſunt ꝓducte in imagine aūt nihil
eſt ꝓductū vt ꝓbabo. ḡ nō eſt repn̄tati
ua ꝓductiōis. ꝓbaᵒ aſſūpti. in aīa nō ſt̄
oꝛiginati a ſe inuicē. q꞉ ſunt ꝯcreati ipſi
aīe. nec act⁹ ſecūdi ſunt oꝛiginati. ꝓbaᵒ
q꞉ actiōis nō eſt actio nec vt ſibi nec vt
termini. 5. phyſ. q꞉ tūc eſſet ꝓceſſus in
infinitū. iſtoꝝ igiť actuū vt tioꝝ nō eſt
actio. q꞉ ſunt foꝛālr actiōes. ꝑᵒ. ſunt. n.
actus ſecūdi ⁊ nō ꝑmi. ſꝫ ſi nō eēnt acti
ones eēnt act⁹ ꝑmi. Itē ex ipſis gnāť hi
tus. actio q̄ gnāť aliq̄ foꝛᵃ eſt actio ō ge
nere actiōis. igiť iſti act⁹ ſecūdi ſt̄ actio
nes de gnē actiōis. Ad opᵐ Augꝭ. 14.
de tri. c. 8. ibi q̄renda ē imago ⁊ eſt inue
nienda q̊ etiā nā nr̄a nihil hꝫ melius.

Hic primo uiden

dum eſt q̄d ſit rō imaginis in coꝛpora
libus. vn̄ tranſlatū eſt vocabulū ad ꝓ
poſitū. 2ᵒ reſpectu cuius i trinitate ſit
imago. 3ᵒ in quo in nobis eſt imago.
Quantū ad ꝑmū ſicut dictuꝫ eſt in. q.
de veſtigio. dico ꝙ imago eſt repn̄tati
uum totius. ⁊ in hoc differt a veſtigio
qᵒ eſt repn̄tatiuū partis. ſi eni totū coꝛ
pus eſſet impſuꝫ pulueri ſicut pes ē im
preſſus. illud derelictū eſſet imago toti
us ſicut iſtud eſt imago ꝑtis ⁊ veſtigiū
totius. ſed iſta ꝯfoꝛmitas exꝑſſiua toti
us non ſufficit ſed requiriť imitatio. q꞉
ſm̄ Augᵐ. 83. q. q. 74. Quantūcunq̄
duo oua ſunt ſimilia vnū nō eſt imago
alterius. q꞉ nō eſt natū imitari ipſuꝫ. ⁊
ideo requiriť ꝙ imago nata ſit imitari
ipſum cuius ē imago ⁊ exꝑmē illud.

De ſecundo ſcien

dum ꝙ cū ꝯcept⁹ vnius ꝑſone i intelle
ctu nr̄o ſit ꝑtialr̄ reſpc̄u ꝯcept⁹ tͥnitatis.
illa creatura q̄ ducet nos in cognitionē
trinitatꝭ ꝑ modū imagis repn̄tabit tri
nitatē q̄ᵐ ad illū ꝯceptū quē intellect⁹
nr̄ pōt hr̄e de ea. repn̄tabit igiť diſtincti
onē triū ꝑſonaꝝ. vnitatē eēnᵉ. ⁊ oꝛdinē
oꝛigis. q꞉ illa diſtinctio realr̄ in diuinis eſt
ꝑ oꝛiginē. hēbit etiā imitationē eēntia
lem ad ipſam trinitatē quā repn̄tat.

De tertio. primo

videndū eſt de illis que ſunt manifeſta
eſſe in mēte. 2ᵒ in quib⁹ nō ꝯſiſtit ima
go. 3ᵒ in q̄bus ꝯſiſtit. Quantū ad ꝑ
mum experimur in nobis eſſe actuꝫ in
tellectōis ⁊ actū volitionis. ⁊ iſtos act⁹
aliquo mō eſſe in poteſtate nr̄a qn̄ obie
ctum eſt ꝑſens. ḡ opoꝛtet in nobis pone
re aliquo mō ꝑnᵃ actiua ad iſtas actus
⁊ potētias q̄bus ſumus potētes reſpc̄u
iſtoꝝ actuū. Non pōt aūt idē ſub eadē
rōne foꝛmali eſſe ꝑnᵃ iſtoꝝ duoꝝ actu
um ſecūdoꝝ. q꞉ iſti act⁹ ſecūdi req̄runt
oppoſitā rōnē ꝑncipiādi i ſuis ꝑncipijs
ḡ oꝫ hr̄e aliquā diſtinctiōeꝫ actuū ꝑmo
rum. ⁊ hoc ꝓpoꝛtionalr̄ coꝛn̄dentē di
ſtinctioni actuum ſecundoꝝ. De 2ᵒ in
iſto articulo dico ꝙ nec in actib⁹ ꝑmis
ſolū. nec i actib⁹ ſecūdis ſolū eſt imago
qᵒ apparet duplr̄. ꝑᵒ q꞉ ⁊ hi ſunt duo
tm̄. ⁊ illi duo tm̄. ḡ tm̄ eſſet imago dua

litatis nõ trintatis. 2° q₂ in ꝑmis acti
bus lʒ sit ibi ꝯsbalitas non tñ est ibi di
stinctio realis rei ⁊ rei. nec ordo origis.
In actibus secũdis etiã lʒ sit distinctio
⁊ origo aliquo mõ nõ tñ ꝯsbalitas. Ex
his sequit 3m. ꝙ imago ꝯsistit in actib⁹
primis ⁊ secũdis simul. ⁊ hoc intelligo
sic. aia hʒ in se aliquã ꝑfectõeʒ ſm quã
formaliter est actus ꝑmus respectu no-
ticie genite. ⁊ hʒ in se aliã ꝑfectionẽ ſm
quã recipit formaliter noticiã genitam
⁊ hʒ in se aliã ꝑfectionẽ ſm quã recipit
formaliter volitionẽ. iste tres ꝑfectiões
dicunt memoria. intelligenª ⁊ volũtas
vel aia inquãtũ hʒ ipsas. aia igit inq̃ꝫm
hñs actum ꝑmuʒ totalẽ respectu intel
lectionis. s. aia vel aliqd anime ⁊ obie-
ctum sibi pñs in rõne intelligibilis dici
tur memoª. ⁊ h° memoria ꝑfecto inclu
dendo tam intellectũ q̃ꝫ illud quo obm̃
est sibi pñs ipsa eadeʒ aia inq̃ꝫm recipit
noticiã genitã dr intelligenª. ⁊ intelligẽ
tia perfecta vt est sub illa noticia geni-
ta. voluntas etiã di ꝑfecta inquantũ ẽ
sub illo actu ꝑfecto volẽdi⁹. Accipiẽdo
igit ista tria ex pte aie vt sunt sub trib⁹
actib⁹ suis in istis inquã tribus ẽ ꝯsba-
litas rõne illaꝝ triũ realitatũ que sunt
ex parte anime. sed est distinctio ⁊ ori-
go ratione istarũ actualitatũ receptaꝝ
in aia ſm istas realitates in aia.

Sed hic occurrunt duo dubia. Primm. q₂ tunc vr esse q̃ter-
nitas in imagine. nã act⁹ ꝑmus respcu
volitiõis nõ ꝯcurrit cuʒ aliquo triũ in
imagine. nõ cũ 3ª pte pʒ. q₂ idẽ nõ ẽ ꝑn
cipiũ sui. nec cũ 2ª manifestũ ẽ. q₂ actu
alis noticia nõ ẽ volũtas. nõ etiã cũ ꝑª
q₂ memoª dicit ꝑꝑe ꝑnm ꝓductiuũ no
ticie genite nõ volitiõis. g° volũtas erit
4m cũ istis. 2m dubiũ. q₂ nõ vr ħ sal-
uari ordo origis sicut ẽ in diuis. ibi. n.
ꝑª ꝑsona originat secũdã ⁊ due tertiã.
hic ꝑª ps imagis nostre ẽ cã 2e. sed nec
ꝑª nec 2ª est cã 3e. g°. Ad ꝑmũ dico ꝙ
imago põt dupl'r assignari ſm ꝙ eã du
plicit assignat. Aug. vno°. 9. de tri. c. 4.
⁊ deinceps mẽs. notiª ⁊ amor. Alio° si
cut eam assignat io. de tri. c. 8. ⁊ dein-
ceps memoria intelligenª ⁊ volũtas. ⁊
de ista duplici assignatiõe imaginis lo-
quens Aug. 15. de tri. c. 2. dicit ꝙ illa q̃
posita ẽ in. x°. est euidentior. Dico igit
ꝑ° ꝑtractãdo primã assignatiõeʒ ꝙ per
mentẽ possumus intelligẽ actũ ꝑm ꝑfe-
ctum respcu vtriusqꝫ act⁹ secũdi. s. fecũ
ditatẽ ad gignendũ ⁊ ad spirandũ. ⁊ h°
mõ mens hʒ rõnẽ ꝑfecte parentl. q₂ in-
cludit ꝑfecte vtrãqꝫ fecunditatẽ. ⁊ tũc il
la alia duo. s. amor ⁊ notitia sunt duo
ꝓducta ab aia lʒ ordine quodã. ⁊ tũc ñ
erit q̃ternitas q₂ in parẽte hñte ꝑfectaʒ
rõnẽ parentl ꝯcurrit act⁹ ꝑmus duplex
⁊ isto° est in diuis. q₂ in pře nõ solũ ẽ fe
cunditas ad gñãdũ sed ad spirandũ. ⁊
h° a se. q₂ si př nõ hřet fecunditatẽ a se:
ad spirãdũ sed hʒ et eã derelictã sibi ex
ꝓductiõe filij sicut quidã dicũt. sequit
vt videt hoc ĩpossibile ꝙ př nunq̃ꝫ hřet
illã fecũditatẽ. nullã. n. realitatẽ siue ab
solutã siue relatiuã hʒ př aliq° ꝑ ꝓdu-
ctionẽ quã añ nõ habuit. ⁊ iõ quãcũqꝫ
realitatẽ nõ hʒ in ꝑ° signo origis inq̃ꝫtũ
s. ꝑintelligit ordine origis filio: illã nũq̃ꝫ
hẽbit. igit si illã fecunditatẽ duplicẽ nõ
hʒ in se in isto ꝑ° signo origis nũq̃ꝫ ha-
bebit illã. si aũt mens accipiat ꝑcise vt
act⁹ ꝑmus hñs solũ° fecunditatẽ respe-
ctu noticie genite. h°° imꝑfecte assigna
tur imago. q₂ h°° mens nõ hʒ rõnẽ pa-
rentis ꝑfecte. ita dico de alia assignatõ
ne ꝙ si memoria accipiat ꝑcise ꝓ parẽ-
te respcu noticie genite ẽ iꝑfecte parẽs.
parẽs aũt ꝑfecte nõ tm̃ hʒ rõeʒ vñ gnẽt
sed vñ spiret. q₂ nõ ꝑt illud hře ab alio
⁊ oʒ illud hře in toto. ⁊ iõ oʒ vt habea
tur in parẽte a se. si ãt accipiat memoª
ꝓ tota aia vt hʒ hitualit' i actu ꝑ° fecũ
ditatẽ istã duplicẽ: h°° hʒ ꝑfecte rõnem
parẽtl. Sʒ lʒ mẽoria sit euidẽtior parẽs
sic oʒ cõcedẽ ꝓpt ṽba Aug. 15. de t. c. 3.

quatenus.s.magis exprimit habitudi-
nem gignētis ad genitū q̄ mens. tñ mēs
nostra videt pfectius importare rōnez
parētis si accipiat vt includit vtraq̄ fe
cunditatē. Breuit ergo quocunq̄ assi-
gnatur trinitas in imagine vl sic vel sic
nō est quaternitas. q2 duplex concurrit
bitudo fecunditatis in parente si est pfe-
cte parens. Ad 2m dico q̄ in nobis in
hoc nō pōt esse silitudo imaginis ad p
thotipom. notitia. n. genita in imagine
creata accñs quoddā est cui non coicat
fecunditas illa ad pducendū amorē q̄
formalit est aliqd pductiuū dilectiōis.
accñs. n. tale nō est natū esse formaliter
intelligens vel volēs. 7 iō memoria gi-
gnens noticiā actualē accipiēdo memo
riā vt est pfecte gignēs ñ pōt cōicare ge-
nito illā pfectā fecunditatē quā prius ha
buit. q2 nō coicat sibi eandē nām sed p
ducit eam equoce in alia nā. pr aūt ge-
nerans filiū coicat ei eandē nām 7 ean-
dem fecunditatē spirādi amorē que nō
intelligit in generatōe filij hre terminū
adequatū. 7 iō filius eandē fecunditatē
hñs pōt pducere sicut pr. patet igit rō
quare nō pōt ista pductio saluari in p
tibus imaginis sicut in psonis trinitatis
q2 non pōt esse eadē fecunditas in dua
bus pmis ptibus imaginis. pōt eē autē
7 est in duabus psonis respectu tertie.
Similit si noticia genita eēt alicui9 pro
ductiua aliq mō hoc nō esset nisi p mo
dum nature 7 nō libere. Est tñ hic ali-
quis ordo inter secundā partez imagis
7 tertiā. q2 tertia psupponit secūdā na
turaliter lz nō sit ab ea. etiā illud expri-
mit Aug. 15. de tri. c. 27. velut parentē
7 prolē 3a voluntate siue dilectiōe iun-
gente quā quidē voluntatē de cognitō
ne procedere. 7 subdit statim 7 exponit
quō intelligat. nemo. n. vult q̄ oio qd
vel quale sit nesciat nō tñ esse 7c. pz igr
q̄ istum ordinē originis pcise ponit p
pter nālē ordinē volitiōis ad intellectō
nem. nō aūt q̄ intellectio sit cā respectu
volitionis. pz igit fm intentionē Aug.
q̄ volūtatē fm q̄ est 3a ps imaginis ac
cipit ibi p actu volēdi sicut hic accipit
cum subdit quā voluntatē pcedere 7c.
qd nō est verū de voluntate vt est potē
tia. sed si verū sit hoc est de actu volēdi
Ulterius in spāli cū oia ista pdicta re
periant in intellectu vel in mēte respcu
cuiuscūq̄ obiecti notandū est q̄ pfectis
sima 7 vltima rō imagis est qñ ista cō
currūt in mente respectu dei vt obiecti
q2 tunc aia nō habet tm similitudinez
expressiuā quantū ad pdicta ex rōe eo
rum in se. sed ea etiā rōne qua act9 ipsi
conformant obiecto. est. n. actus vere si
militudo obiecti. sicut dictū est in pce-
denti qōne. 7 iō qñ isti actus sic sunt in
mente q̄ non hñt psubstātialitatē 7 sili-
tudinē distinctionē 7 originē. sed etiaz
hñt vlteriorez assimilationē ad deū ex
ratiōe obiecti circa qd sunt est pfectior
similitudo. minus aūt pfecta qñ aia hz
se p obiecto. q2 lz tunc habeat silitudo
ab ipso deo imediate tāq̄ ab ipso obie
cto pximo habet tñ aliqualit inquan-
tum in mēte vt in imagine cognoscitur
deus. Et istā duplicē trinitatē assignat
Aug. illā que ē respectu dei. 12°. de tri.
c. 4°. dicēs. In eo solo qd ad cōtempla
tionē ptinet eternorz non solū trinitas:
sed etiā imago dei. in hoc autē qd deri
uatum ē in actione tpaliū: etiā si trini-
tas possit nō tñ imago dei inueniri pōt
hoc intelligendū ē de expssiua quantū
ad sūmā expssionē siue silitudinē. De
eadē etiā. 15°. de t. 20. vel. 62. vnde pōt
sempitna atq̄ imutabilis nā recoli con
spici pcupisci 7c. pfecto repit sūme tri
nitatis imaginē: ad quā reminiscendaz
vidēdā diligendā totū debet referri qd
viuit. De alia imagine loquit. 14. de
tri. c. 8. vel. 16. Ecce inquit mens memi
nit sui: intelligit se: diligit se. h° si cerni
mus: cernim9 trinitatē. nondū quidem
deū. sz iam imaginē dei. Ista aūt 2a au
ctoritas videt pdicer pmc nisi intelligat

mō p̄dicto. ⁊ tūc pȝ quō respc̄u oīuȝ obiectoꝝ īferioꝝ a mēte n̄ pōit imaginē i mēte. qꝛ nullū aliō obm̄ ē imago dei respc̄u c' potissīe ⁊ respc̄u imagīs ei' scōario ē imago i mēte qꝫm ad illā silitudinē q̄ hȝ ab obō. Ex istis appet corrc q̄re i pte sensitia n̄ ē imago. p° qꝛ ibi n̄ ē ꝯsbalitas opantiū siue totoꝝ illoꝝ sūptoꝝ cū suis opatōib' qꝛ p̄nm sentiēdi n̄ tm̄ ē aliq̄d aie sed totū ꝯpom ex aia ⁊ pte corpis sic mixta qō ē totū orgam. silr p̄nm appetēdi appetit' sensitiui n̄ ē aliq̄d aie tm̄ sȝ silr ē ꝯpom. Ista āt duo q̄ꝝ sī iste opatōes nō sī ꝯsbalia. qꝛ lȝ iste poc aie sint in eadē eēna ⁊ fortasse idē eēnc aie. n̄ tn̄ tōles cāe opatōis puta tota ipsa organa. qꝛ ptes corpis nō sī ꝯsbales nec int' se nec potētijs aie. Silr i pte sensitiua nō est duplex mod' originādi. qꝛ sic sensus nālr sentit. ita appetit' sensitiuus nālr appetit. vn̄ ꝭm Jo. dam̄. li. 2°. bruta in suis actiōibus nō agūt sed agunt.

Ad pm arm p̄ncipale ꝯcedo ꝙ q̄lȝ eēntia creata inqꝫm h̄ eēna ꝓducta ꝭȝ talē ydeā: n̄ repn̄tat deū sb rōe t'ni sȝ sub rōe vni'. qꝛ n̄ cāt nec ideat a deo. sb rōne t'ni sȝ sb rōe vni'. sȝ tn̄ aliq̄ nā rōe eēnc sue ⁊ mltoꝝ ꝯcurrētiū i ea tāq̄ vnū totū aggregatū pōt eē repn̄tatm̄ t'nitat' ⁊ eoꝝ q̄ apphēdūt i t'nitate. tale q̄d ē mēs accepta i se ⁊ cū opib' suis. qꝛ ibi ē vnitas ⁊ distinc° ⁊ ordo origis. tale āt ēt qꝫm ad talē ꝯcursū nihil ē qō sit ifer' mēte. sic patuit i pte sensitia. Sȝ cū ar. ꝙ si eēt imago posset t'nitas cogsci p cognē mēt'. R°. ista cōcurrēa i mēte valēt credēti trinitatē ad pscrutādū ⁊ psuadēdū quō possit eē. n̄ aūt n̄ credēti ꝯcludūt eā eē. qꝛ tota ista aggrega° pluriū i mēte i q̄b' ꝯsistit imago posset eē ⁊ ē ab vna pa. ⁊ iō ex ipsa nō pt demōstratie ꝯcludi ipsā eē imaginē t'nitat'. de h° aug. 15. de t'. c. 24. l'. 70. q̄ vidēt suā mētē ⁊ i ea t'nitatē istā nec tn̄ credūt eā eē imaginē dei speculū q̄dē vidēt: sȝ n̄ vidēt p speculū cū nec ipȝ qō vidēt sciāt eē speculū. q̄lit' āt valeat deductio ad oñdēdū tres psonas ex rōe intec ⁊ volūtat' i diuinis dictū fuit di. 2. q. ō duabus ꝓductōib'.

Ad 2m dico ꝙ illō arm vidēt efficax si ponēt p̄rēȝ gignē inqꝫm itellia: sic ponit vna opi. supi' iprobata 2a di. q. p̄dc̄a q̄ ponit actualē noticiā p̄ris hr̄e aliq° rōnē ꝓducēt' respc̄u gignitiōis filij. ⁊ rōnē formalē p̄ncipij ꝓducti. sȝ ꝭm aliā viaȝ quā ibi tenui ꝙ pr̄ inqꝫm hȝ eēntiaȝ sibi p̄ntē sb rōe actu itelligibil' qō ꝯueīt pr̄i iqꝫm ē memoria. h°° pr̄ gignit n̄ qꝫm itelligēs sic ibi fuit declaratū. tc̄ falsū ē añs. qꝛ memoa mag' repn̄tat p̄rem q̄ filiū n̄ q̄ ad h° ꝙ sola memoria sit i p̄re. ⁊ sola itelligēa sit i filio. sȝ q̄ ad h° ꝙ pr̄ gignit filiū inqꝫm pr̄ hȝ rōnē memoc. n̄ āt vt pr̄ hȝ rōeȝ itelligenc l' volūtat'. Ad 3m. d°. ꝙ act' scōi sī ꝓducti. cuȝ ꝓbas p phm. 5. phy. arm ē ꝓ me. cū. n. actio n̄ sit t'i' actōis ⁊ ista v'e t'iat actōnē. sic Aug'. dic. 9°. de t'. c. vlt. ꝙ notia gignit v'e ⁊ volitō ꝓcedit. vt dic. 15. ō t'. c. 27. g̊ ista nō sī actōes de gnē actiōis. sȝ sunt forc absolute ō gnē q̄litat'. Cū ꝓbas ꝙ sī actiōes ꝓprie qꝛ sī act' scōi. Dico ꝙ q̄dā forc hn̄t esse fixū n̄ depēdēs ꝯtic a sua cā q̄si i fieri sic calor i ligno. q̄dā hn̄t q̄si ꝯtinuā depēdētiā ad suā cāȝ. sic lumē i medio ad solē ⁊ h° dic Aug. 8°. sup Gen̄. ad lrām dicēs ꝙ aer nō ē fact' lucid' sȝ fit lucid' pc forc: ꝓpt' suā indepēdētiā i eē nō hn̄t rōnē actionis nec mot'. 2c ꝓpt' ꝯtinuā suā depēdētiā mag' vidēt hr̄e eē i fieri q̄ i facto eē. lȝ ꝭm v'itatē n̄ sit i eis actio ⁊ passio. qꝛ sī tote sil' i eē ⁊ nō ps p' ptē acq̄rit. actio āt ꝓprie n̄ ē ad aliq̄ formā nisi c' ps p' ptē acquirit. h° 2°° se hȝ itellectio. qꝛ ipsa ē i ꝯtinua depēdena ad p̄ntiā sue cāe. qꝛ alr nō hr̄et eē sic pȝ p Aug. ii. de t'. c. 3°. cū āt cogitātis acies auersa inde fuerit nihil forc q̄ impssa erat i eadē acie remanebit. n̄. n. manet act' intellic absq̄ tali p̄ntia cāe q̄si ꝯtic i fluent'. Sȝ istud solū n̄ ꝯcludit ipaȝ eē actū 2m. ita. n. ponēt lumē in medio eē act' 2'. ⁊ iō cū ista ē alia ꝯditio vlt'ior vȝ ꝙ iste forc de rōe sui trāseāt in aliq̄d vt i t'm. ⁊ h° siue illō aliud sit intra operās siue extra n̄ curo. nō ē. n. itelligibile ꝙ sit intellectio ⁊ volitio. ⁊ ꝙ nō sit alic' t'i h° āt ꝯuenit actiōi ꝓpe dc̄e vt trāseat in aliq̄d vt in t'm ꝓpt' igit' istas duas ꝯditōes ꝯcurrētes i istis foꝛis dicūt iste forc eē act' scōi

cũ ỽe sint for^e manẽtes. Ad aliã ꝓbõnẽ
cũ dr̃ ꝙ act⁹ tal' ẽ gnãtiu⁹ hit⁹. R° ar^m est
i op^m. qꝛ actio d gnẽ actiõis nõ p̃t eẽ eius
dẽ rõis nisi ti sint eiusdẽ rõis. sic calefactõ
nõ ẽ e⁹dẽ rõis nisi caloꝛ tiãs sit ei⁹dẽ rõis
g̊ si act⁹ gnãret hitũ vt actio de gnẽ actio
nis ĩminata ad hitũ vt ad ti^m ñ posset eẽ
actio ei⁹dẽ rõis cũ alta nisi illa eẽt p se ge
neratia hit⁹. imo ꝯdictio videt̃ ꝙ eẽt act⁹
eiusdẽ rõis ⁊ nõ alic⁹ ti qꝛ ñ põt eẽ actio d
gnẽ actõis nisi sit alic⁹ ti. nc aũt aliqs act⁹
itellectiõis l' volitiõis p̃t eẽ eiusdẽ rõnis.
lꝫ nõ sit alic⁹ ti ꝓducti. g̊ actus iste ñ ẽ gnã
tiu⁹ vt actio: sꝫ vt foꝛ^a q̃ fõralr gnãt iste
hit⁹. Tũc d° breuit ꝙ act⁹ ẽ gnãtiu⁹ hitus
sic foꝛ^a aliq̃ ẽ cã l' rõ cãndi aliã foꝛmã. sic
lumẽ sol' i medio ẽ rõ gignẽdi ibi caloꝛẽ.
ñ ẽ ãt tal' act⁹ gtiu⁹ vt actio. sꝫ tali actiõe
gignit tã act⁹ ꝙ ꝓp⁹ hit⁹ vt ti⁹ tal' actiõis.
⁊ ad signãndũ genitionẽ talẽ q̃ ẽ actio de
gnẽ actõis dici⁹ po^am elicẽ actũ itelligẽdi.

Jrca 4. dis. q̃ro vtꝝ ista sit
va de⁹ gnãuit aliũ deũ
vr̃ ꝙ sic. de⁹ gnãuit deũ. aut g̊ se de
um aut aliũ deũ. ñ se. p° de t. g̊ aliũ. 2° sic
gnãns distiguit a gnãto. sꝫ de⁹ genuit deũ
g̊ de⁹ genit⁹ distiguit a deo gãnte. ⁊ p ꝯñs
de⁹ genuit aliũ deũ. 3° sic. de⁹ gnãt aliũ.
aut igit deũ ⁊ sic hr̃ ꝓpo^m. aut ñ deũ. qd
falsũ ẽ. qꝛ sic genit⁹ nõ eẽt de⁹. 4° sic de⁹
gnãt aliũ hñtẽ deitatẽ. qꝛ aliã ꝑsonã sbsi
stentẽ i deitate. g° genuit aliũ deũ. ꝯñ^a pꝫ
p Dam. 5. c. a. deus ẽ dinã hñs nãm. hõ
hũanã. ꝯ ñ ẽ ali⁹ de⁹. g̊ ñ genuit aliũ deũ
añs pꝫ Deut. 7. Audi isrl' dñs de. t. vn⁹ ẽ
R° qꝛ c⁹lꝫ entitati foꝛãli coꝛrñdet adeq̃te
aliqd ens l' aliq̃d ens entitate tali. ista ãt
deitas foꝛãl' qꝛ se tota ẽ foꝛ^a ⁊ ñ hꝫ sic sibi
adeq̃te coꝛrñdẽs nisi deũ qꝛ ipsũ icludit.
deitas ãt ẽ de se h. g̊ de⁹ ẽ de se h. illi ãt qd
ẽ de se h° rcpugãt ñ idẽptitas. g̊ ⁊ alietas
q̃ includit ñ idẽptitatẽ. g̊ ñ p̃t eẽ ali⁹ de⁹. g̊
de⁹ ñ genuit aliũ deũ. qꝛ ñ genuit qd ñ p̃t
eẽ. ⁊ h° ꝙ^m ad rẽ ꝙ^m ad logicã d° ꝙ h tria
dr̃nt soꝛ. ẽ alius ab hoie. soꝛ. est ali⁹ hũa
nitate. soꝛ. ẽ alius in hũanitate. in pꝛima
cũ dr̃. soꝛ. ẽ ali⁹ ab hoie negat vniuersalr

soꝛ. hꝛe idẽtitatẽ cũ tio p negatõeꝫ ipoꝛta
tã i ly ali⁹. qꝛ aliud icludit ñ idẽtitatẽ. igr̃
ti⁹ ibi p̃dicat⁹ negat ꝓ q̃lꝫ sui. iõ ti⁹ alieta
tis ꝯfũdit ꝯfuse ⁊ distributie. iõ seq̃t soꝛ. ẽ
ali⁹ ab isto hoie ⁊ ab isto. ⁊ sic de oib⁹. sic
ẽt seq̃t. a. ẽ ali⁹ a deo. igr̃ ẽ ali⁹ a q̃libet p^a
dina. Jn 2^a cũ dr̃. soꝛ. ẽ ali⁹ hũai^c. hũaitas
sigãt eẽ foꝛãl' rõ dr̃ie. sic nõ ẽ i p^a. qꝛ in ip
sa hõ sigãt eẽ ti⁹ dr̃ie. in hac ãt 2ª nõt esse
foꝛãl' rõ dr̃ie vlr ꝙ i nullo idiuiduo illi⁹
nãe ꝯuenit qꝛ ẽ aliud idiuiduũ alti⁹ nãe
p illã foꝛãꝫ p quã h° dr̃t ab illo. vñ nõ. ꝙ
lꝫ rõ foꝛãl' alietatl stet vlr ꝙ^m ad negatio
nẽ iclusã. vñ seq̃t soꝛ. ẽ hũanitate ali⁹ ab
bꝛunello igr̃ i nullo idiuiduo sit idẽ: nec ꝯ
ueniũt i hũani^c. tñ illa rõ foꝛãlis dr̃ie nõ
stat vlr ꝙ^m ad illã affõnẽ ibi inclusã. vñ
ñ seq̃t soꝛ. dr̃t a bꝛunello hũai^c. g̊ dr̃t ab
illo hac hũani^c. s. pla. qꝛ añs ẽ veꝝ ⁊ ꝯñs
flm̃. qꝛ i ꝯñte seq̃t ꝙ hũaitas pla. sit foꝛãl'
rõ dr̃ie q̃ soꝛ. dr̃t. Jn 3^a cũ dr̃ soꝛ. ẽ alius
i hũai^c. alietas ibi ponit suũ detiabile eẽ
cõe vtꝙ extremo ⁊ distigui siue diuidi i
ipsis extremis. ⁊ iõ h ñ ẽ va. soꝛ. i hũai^c ẽ
ali⁹ a bꝛu. qꝛ ñ didit hũanitas i eis nec ẽ
cõe eis. sed h ẽ va soꝛ. in aialitate ẽ ali⁹ a
bꝛu. qꝛ aial cõe ẽ eis ⁊ didit i hac 3ª ꝓpõ
ne alietas ꝯnotat aliq̃ ꝯueniẽtiã extremo
rũ in suo detiabili ⁊ tñ negat aliq̃ idẽtita
tẽ eoꝝ i eod detiabili. Ad ꝓpo^m igr̃ quã
istaꝝ triũ significat hec locutio. fili⁹ est
ali⁹ de⁹. Dico ꝙ nec p̃mã nec 2^am. ñ p̃mã
qꝛ nõ seq̃t soꝛ. ẽ ali⁹ hõ. g̊ est ali⁹ ab hoie.
añs ẽ veꝝ ⁊ ꝯñs flm. nec 2^am. qꝛ ⁊ si soꝛ. ẽ
ali⁹ hõ a pla. nõ tñ seq̃t. g̊ ẽ ali⁹ hũani^c a
pla. qꝛ hũaitas ñ ẽ rõ foꝛãl' dr̃ie soꝛ. a pla.
sꝫ sigãt 3^am. vñ bñ seq̃t soꝛ. ẽ ali⁹ hõ a pla.
g̊ soꝛ. ẽ ali⁹ a pla. i hũai^c. ⁊ eꝯ°. ⁊ idẽ est cũ
dr̃ fili⁹ ẽ ali⁹ de⁹ a p̃re. ꝙ fili⁹ genit⁹ ẽ alius
de⁹ a p̃re gnãnte. ita ꝙ ly ali⁹ ponit suũ p
se sigãtũ circa p se sigãtũ extrẽoꝝ ⁊ sui d
tiabilis denotãs ipsa int̃ se eẽ disticta. ⁊ il
lud cõe eẽ vtriꝙ extrẽo alietatl. ⁊ tñ disti
gui i eis qd nõ ꝯuenit deo. ⁊ h° etiã sigãt
in 3ª ꝓpone p̃dca ꝓpt qd idẽ sit. ex q̊ seq̃t
cuꝫ h sit fl̃a fili⁹ ẽ ali⁹ de⁹ genit⁹ vt nũc de
claratũ ẽ: erit h falsa de⁹ genuit aliũ deũ

Ad primum argumentum dico ꝙ hoc antecedēs est veꝝ deus genuit deū. qꝛ termini in cōcreto possunt supponere ꝓ suppositis respectu ꝑdicatoꝝ quoꝝ nō extraneant suppositaliter. ⁊ ideo sicut hec est vera deꝰ pater genuit deū filium. ita hec deꝰ genuit deum. sed ꝯñtia nō valet. vnde nō sequit gͦ deus genuit se deū aut alium deum. primū non sequit qꝛ nō est intelligibile ꝙ idē ꝓducat se. nec 2^{m} sequit quia sicut dictū est cum dicit deus genuit alium deū. alietas notat suum determinabile distingui in extremis qͦ ñ significat in antecedēte. vnde sicut propositio est falsa vbi alietas addit determinabili qͦ non est cōmune suis extremis. sicut hec est falsa sol est alius mus si igit sol generat alium murē. igitur se murem: aut aliū murem. sed aliū qui est mus. ita in ꝓposito ꝓpositio est falsa in qua alietas addit detminabili qͦ non distinguit in extremis. sic hec ē falsa pater in deitate est alius a filio. ⁊ iō non sequit deus pater genuit deū. aut igitur se deum. aut aliū deum. sꝫ sequitur ꝙ genuit alium qui est deus. sicut exponit magister in littera. ꝙ si probet illa ꝯñtia sic. si generat deū. aut igitur eundē deum aut diuersum deū. quia idem ⁊ diuersum imediate diuidūt qͦlibet ens. ex. io. meth. igit si eundē vel diuersum. igit se deum vel aliū deum.

Rñdeo pōt ꝯcedi ꝙ genuit eundē deum. qꝛ sicut alietas ponit suum significatum circa suum determinabile denotans ipsum distingui in extremis. ita ꝑ oppositū idēptitas ponit suum significatum circa suum determinabile denotans ipsum non distingui nec diuidi in eis. ⁊ ideo hec est vͣa deus pater genuit eundē deum. qꝛ filium qui est idē deus sed nō sequit gͦ genuit se deū. quia nomen reciprocū denotat actū terminari ad idem suppositū a quo ꝓcedit ille actus. antecedēs nō est reciprocū. vnde nō solum refert eundē in essentia deitatis. sed eundē in ratione suppositi. ⁊ iō est fallacia ꝯsequētis ⁊ figure dictiōis.

Ad 2^{m} dicendū ꝙ ista deductio reducenda est ad duos syllogismos quoꝝ primus est iste generās distinguit a genito. deus est generās gͦ deus distinguitur a genito. Alius est iste. genitū est deus. deus distinguit a genito. gͦ deus distinguit a deo. in vtroqꝫ syllogismo est fallacia accñtis. naꝫ in ꝑmo syllogismo maior est vera ꝓpter formalē oppositionem extremoꝝ. sic aūt extraneat medium vtriqꝫ extremo in quo extrema sunt vnū siue idē. vnde fallacia accñtis nisi maior extremitas dicat de medio ſm illam rōnē ſm quam mediū dicat de extremis. vt patꝫ si sic arguit album distinguit a dulci. lac ē albū. gͦ lac distinguitur a dulci. ⁊ eodē modo peccat aliꝰ paralogismus. vnde in vtroqꝫ syllogismo ex distinctōe formali q̄ est inter ista relatiue opposita generās ⁊ genitū concludit distinctio essentialis ⁊ ideo nō sequitur ꝯclusio. Ad 3^{m} cum dicit deꝰ genuit alium. igit aliū deum vel alium non deū. Dicendū ꝙ ꝯtradictio ista est tam in ꝯplexis q̄ in incōplexis. ⁊ loquēdo de cōtradictoriis cōplexis semꝑ verum est ꝙ altera ē vera ⁊ altera falsa. sꝫ sic est in ꝓposito. hec est falsa deus genuit alium deū. ⁊ hec vera deus nō genuit alium deū. que est sua cōtradictoria. ⁊ nō ista deus genuit aliū non deū.

Et si arguat deus nō genuit aliū deū gͦ genuit alium nō deum. quia ex negatiua de ꝑdicato finito sequit affirmatiua de ꝑdicato infinito. sicut sequit homo nō est iustus. gͦ est nō iustus. Rñdeo dicendū ꝙ q̄uis illa regula sit vera sicut pōt ꝓbari ꝑ naturā cōtradictiōis nunq̄ tñ tenet in ꝑdicatis cōpositis. non enim sequit lapis nō est lignum albū. gͦ lapis est lignū non albū. qꝛ affirmat lignum in secūda qͦ nō affirmabatur in

p̄ma. Et si arguit in ꝯtradictoꝝ s incom plexis. dico q lꝫ de quolꝫ dicat alterū il lorum: nō tñ dī de quolibet quodcūqꝫ p̄dicatū determinatū p alterū illoꝝ: qa nec ip̄m determinabile dī de quolꝫ ꝛ iō licet deus uel nō deus dicat de quolibꝫ nō tñ aliud siue aliud sic determinatuꝫ p deū ul' p nō deū. ꝛ iō q̄uis deus genu it alium: nō tamen alium deū: nec aliuꝫ nō deū. nec est hic ꝯtradictio. Concedo igī q sequit genuit alium. g̊ deum uel ñ deum. sed nō sequit genuit aliū ꝛ deum g̊ genuit alium deum ꝓpter variatōem alietatis. Ad 4m dicendū q non seq̄ tur genuit alium hñtem nām diuinam g̊ genuit alium deum: quia in ante sbÿ' cit ut substantm̄ huius adiectiui habēs quod substantm̄ idē significat qd̄ perso na. ꝛ circa illud li aliud ponit suū signi' ficatū. in ꝯñte ponit li aliud suum signi ficatū circa significatū dei. ꝛ sic cōmuta tur hoc aliquid in quale. ꝛ arguit ab ife riori ad suū sup̲ius cum negatiōe quam impōtat alius. Ad p̄batōem. p Da' mas. dico q descriptio sua est quedā ex plicatio nois. nō aūt exp̄ssio p se signifi' cati: qꝛ nomē ꝯcreti de per se significato nō importat hoc: quod est habens siue habere: sed tm̄ de modo significandi: in quo distinguit ab abstracto. solum eniꝫ ꝯcretū importat ipaꝫ formam: qꝛ albū solā qualitatem significat. vnde impor' tat hoc quod est habens: quia concernit suppositum habens suum significatum tñ idem significat concretū ꝛ abstractū licet modus significādi sit alius. ꝛ in hu ius ethimologia ꝛ descriptōibus nō oꝫ q q̄cq̄d pōt vere ꝯiungi cū descriptōib' ꝛ descriptis.

Jrca secundā

ptem. 4. di. quero de verita' te huius. deus est pr̄' filius et spūssc̄ūs. vī q nō sit vera: quia eius con tradictio vī esse vera. nullus deus est pī filius ꝛ. s. s. quia quelꝫ singularis ē uera qꝛ nec pī nec filius nec. s. s. P̄. cuiuslibꝫ ꝓpōnis vere indefinite aliqua singularis est vera: sed nullā est dare verā singula' rē huius indefinite. igī ipsa nō est vera.

Contra. hec: pī. f. ꝛ. s. s. sunt vn' deus est vera. g̊ ꝛ eius ꝯuertens. añs pꝫ p Au gus. de tri. multis in locis. Rñ° q ꝓpō ē vera: qꝛ termin' subiectus qd̄ p̄mo signi ficat hoc p̄mo ponit in oratōe. ꝛ si illi a liud extremū qd̄ p̄dicat sit idē ꝓpō affir matiua denotās talem identitatē: vera est. deus aūt significat nām diuinam ut est nata p̄dicari de supposito. ꝛ illud si' gnificatū est idē tribus psonis. igī ꝓpō hoc significans est vera. Uerū est tam̄ q in eius ꝯuersa est magis p̄dicatio for malis: quia ibi intelligit quasi superius vel quasi cōmune p̄dicat de per se suis suppositis. p̄dicatio aūt formalior ē q̄n do cōe p̄dicat de vnitatibus q̄ ecōtra.

Sed nunq̄d eadem ē veritas illius ꝛ huius. deitas est pater fi. ꝛ. s. s. Rñ°. sic p̄dicatio in diuinis distinguit in veram formalit ꝛ veram p identitatē, hoc est q illa sit formalis q̄n p̄dicatū cōuenit for malit sbo. p identitatē vero q̄n propter simplicitatem diuinam p̄dicatū est ideꝫ subiecto lꝫ nō formalit. ita hec pī. f. ꝛ. s. s. sunt deus: vera est formalit. ꝛ hoc per idētitatē: pī. f. ꝛ. s. s. sunt deitas: nō auteꝫ formalr. g̊ ꝛ ista deus ē pī ꝛc̄. hꝫ aliquaꝫ veritateꝫ loquendo de p̄dicatiōe forma li quā nō hꝫ ista deitas est pī ꝛc̄. Sꝫ p q̄bus supponit de' intelligēdo istam eē verā q̄si p̄dicatōe formali. Rñ° vnicuiqꝫ q̊ corr̄ñdet ꝓpriū qd̄ uel q̄s: ꝛ iō deitati ut deitas est corr̄ñdet qd̄ uel q̄s: qꝛ illud qd̄ uel q̄s est p̄mo deitate ens ut deitas est. ꝛ sicut deitas est de se hoc: ita deus q̄ deus ē deitate est de se hic. ꝛ in isto cōce ptu nō includit incōicabilitas nec ratio psone: qꝛ deitas cōicabilis est: ꝛ ideo de' ut deitate est deus nō includit aliq̄d in' cōicabile formalr. Isti sic intelligo absqꝫ conceptu psonarum seu personaliuꝫ ꝓprietatum uere pñt competere aliqua

p͛dicata realia q̃ videlicet non compe
tunt nature vt existēti in rōe suppositi.
sed existenti in hac natura inq̃tū exñs
in ea. hoc modo forte est ista vera deus
creat. ⁊ silr̃s. intelligēdo subiectū ꝓ hᵒ
deo exñte i natura diuia nō intelligēdo
aliq̄ suppositū vel aliq̄ incōicabile in
illa natura: q͛ incōicabilitas non est rō
taliū actuū: ⁊ ita pōt poni ꝙ ista deus
est pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ s.s. est vera q̃tenus deus
stat ꝓ hoc deo inq̃tū est ꝑ se ens deita
te. nō aūt ꝓ aliquo supposito ꝓprie di
cto in quo est nā diuina. q͛ qñ est veri
tas ꝓ primis significatis terminoꝝ nō
oportet querere veritatē in aliis in qui
bus includunt ista significata. sicut qñ
ꝯñs habet ꝓpriā veritatē nō oportet q̄
rere veritatē eius ꝑcise ꝓ aliquo añte.
Exemplū huiꝰ: color hic singularis exi
stens nō determiat sibi rōem suppositi
q͛ rō suppositi ꝓprie nō reperit in acci
dētibus. ⁊ licet sit in supposito substan
tie tñ inq̃tū intelligit absq̧ vlla substā
tia in supposito: vt hic color exñs pōt
esse principiū operatiōis realis. sicut si
eadē albedo esset existēs in tribꝰ suppo
sitis vel supficiebus haberet actū realē
scꝫ vnā rōem disgregādi. ⁊ si queras a
me de veritate huius ꝓpositionis hic
color disgregat pro quo suppoit ibi ly
color. dico ꝙ supponit ꝓ ꝑmo significa
to suo puta ꝓ hoc colore existēte. non
aūt ꝓ aliquo colore inferiori ad hūc co
lorē: puta ꝓ hoc colore in hac supficie
vel in illa. q͛ ista cōtrahētia colorē nō
causa veritatis huius ꝓpositiōis. sed ē
vera ꝓpter prima extrema. multoma
gis esset hoc veꝝ si hic color vt hic esset
per se existēs. deitatis aūt est per se ens
⁊ ideo deus inq̃tū est deus deitate est
ꝑ se ens. q͛. 7. de trini. Aug. dicit pater
eodē est quo deꝰ est licet non eodē sit et
pr̃ sit. ⁊ ideo huic deo nō itelligēdo ali
quā rōem suppositi siue ꝑsone imo rōi
huius dei potest attribui. p. ⁊. f. ⁊. s. s.
Ad primū argumentū in oppositū
dico ꝙ illa nō est eius contradictoria si
precise fiat distributio ꝓ ꝑsonis: q͛ tūc
nō negat q̄ ꝑmo affirmat in affirmati
ua. si aūt illa neget ꝑdicatū a primo si
gnificato dei scꝫ ab hoc deo. falsa ē illa
⁊ hoc est q̄ vsitate dr̃ ꝙ talis vlr̃s ne
gatiua nō cōtradicit termino habenti
suppositionē simplicē licet contradicat
termio hñti suppositionē ꝑsonalē. hoc
āt videt ꝓbabile si illa maxia sophista
rū est vera qñ in aliqua dictōe officiali
vel sinonica includunt duo: ad nihil re
fert vnū ad q̄ nō alteꝝ. in hoc autē si
gno nullus includunt duo scꝫ negatio
⁊ distributio: ergo cū distributio ꝑcise
respiciat supposita talis nature negatio
ꝑcise erit ꝓ eisdē. ⁊ tūc illa negatio vlr̃s
est vera. sed nō est cōtradictoria prime
sed ista deus nō est pr̃ filius ⁊ spūs scūs
vbi idem negat q̄ prius affirmabat. et
ista est falsa pro eodeꝫ sb̄o ꝓ quo affir
matiua est vera. Ad euidentiā secū
di argumēti est sciendū ꝙ sicut dictū ē
i q̄ōe ꝑcedēti cuilibet vnice nature ade
quate correspōdet vnū singulare q̄ sin
gulare vel est incōicabile sicut in crea
turis. vel cōicabile sicut in deo. nā autē
diuina vnica ē omino iplurificabilis ⁊
innumerabilis: ergo ei adeq̃te correspō
det vnū singulare q̄ exprimit noie dei
q̄ naturali intelligētia itelligit añ quā
cūq̧ ꝓprietatē ꝑsonalē: ⁊ si cōsideretur
illud singulare vt q̄dā ens ad se cui cō
ueniūt oēs ꝓprietates essentiales ⁊ ꝑfe
ctiones ante oēm ꝓprietateꝫ ꝑsonaꝝ.
q̄ quidē est ad se ens ⁊ ꝑ se nullo mō
plurificabile vel nūerabile lꝫ cōicabile
sit i suppositis pluribꝰ q̃ cōicatio itelli
git ꝑ ꝓꝑetates notionales. ⁊ sic ē illa vā
deꝰ ē pr̃ filiꝰ ⁊. s. s. ita ista h deꝰ ē. p. f. ⁊
s. s. Exēplū iaꝫ tactū est: q͛ si esset vnus
color in tribꝰ supficiebus ille color: pu
ta albedo disgregaret ⁊ haberet oēs ꝑ
fectiōes albedini cōpetēs. sed nō vt pri
mo est in illa vel in illa supficie sed ꝑm
se licet illas haberet existēs in illis supfi

ciebus nõ m̃ primo. ſic aũt eſt hic.

Jrca quintã

diſ. quero vtrũ eſſentia di
uiua generet vel generetur
Q. ſic. Aug⁹. 7°. de trini. ca°. 2° vel. 12°.
Idẽ dici accipiamus cũ dicit verbũ ac
ſi dicat nata ſapiẽtia. vt in vno eoꝝ eo
ꝙ nata eſt ⁊ verbũ ⁊ filius accipiat. et i
his omibus noibus nõ oſtẽdat eſſentia
que ad ſe dr̃. ac in altero qd̓ eſt ſapiẽtia
demonſtret eſſentia. ac ꝑ hoc ad ſe dr̃
ergo expreſſe vult ꝙ ſapiẽtia vt eſt ſapi
entia ⁊ ad ſe dr̃ dicat nata vt nata ẽ ꝓ
priũ filij. Scd̓o ſic. Ric. 6°. de trini.
c. 22°. videt expſſe loqui cõtra magiſtꝝ
ſniaꝝ. Multi inquit tpibus nr̃is ſurre
xere qui nõ audẽt dicere ſubſtãtiã geni
tã q̃n potius qd̓ eſt periculoſius ⁊ ꝯtra
ſanctoꝝ auctoritates audent negare et
modis omibus conant refellere ꝙ ſub
ſtãtia gignat ſubſtantiã. ꝑtinaciter ne
gãtes qd̓ omẽs ſancti affirmãt. ad illud
qd̓ ipi dicũt auctoritatẽ inuenire non
pñt. ad hoc qd̓ dicim⁹ auctoritates mul
tas etiã ipſi adducũt in morẽ Golie ⁊c̃.
Et qꝛ magiſter exponit illas auctorita
tes quas adducit ꝯtra ſe. ideo Ric. ſub
dit idẽ de eo. Bñ dicũt pr̃es ꝙ ſubſtan
tia ſubſtãtiã gignit vr̃a autẽ expoſitio
ad hoc ꝯtendit ꝙ credam⁹ ꝙ ſubſtãtia
ſubſtãtiã nõ gignat. fidelis expoſitio et
omni acceptiõe digna. qꝛ hoc ꝙ ſancti
pr̃es clamãt contendit falſum eſſe. ⁊ qd̓
nemo ſanctoꝝ aſſerit contẽdit veꝝ eſſe
hec ille. Videt deridere magiſtrũ q̇ con
tra intentionẽ patrũ exponit auctorita
tes quas adducit contra ſe. ⁊ videt aſſe
rere oppoſitũ illius qd̓ tenet magiſter
eſſe de intẽtiõe ſanctoꝝ. Itẽ ꝑ rõ꞉ eſſẽ
tia cõicat ergo ꝓducit. añs pꝫ ꝑ Aug⁹.
15°. de trini. ca°. 26°. Eſſentiã pſtat filio
ſine initio generatio. ꝓbatio ꝯñe. tum
qꝛ cõicare ⁊ cõicari ſunt relatiue oppo
ſita ⁊ nõ dicunt niſi relationẽ originis.
nõ enim dicũt relationes cõmunes. pa
tet igitur dicũt relatiões originis oppo
ſitas. igitur idẽ quod ꝓducere et ꝓduci
tuꝫ quia ſi ſint aliqua duo correlatiua
ſi vnũ extremũ vnius ſit idem vni ex
tremo alterius: ⁊ reliquũ reliquo. Exẽ
plum ſi a. ⁊ b. eſſent duo correlatiua: et
c. ⁊ d. correlatiua. ſi a. ⁊ c. ſunt idem b.
⁊ d. erunt idem. ꝓbatio: quia alioquin
diceretur idem ad plura correlatiua ſi
cut a. quod idem eſt quod ipm c. dicere
tur correlatiue ad b. ⁊ d. que per te ſunt
diuerſa. hec eſt vna cõbinatio relatiuo
rum producens ⁊ productũ: ⁊ hec alia
cõmunicãs et cõmunicatũ. ſed cõmuni
cans et producẽs idem ſunt. ergo et ex
trema eis correſpõdẽtia ſunt eadem.

Item per argumẽta logica: quando
predicatũ predicat per ſe d̓ ſubiecto po
teſt ſupponere pro eo. patet de ſuperio
ribus et inferioribus ſed eſſentia predi
catur per ſe de patre: quia pater eſt eſ
ſentia: ergo poteſt ſupponere pro eo.
igitur ſicut illa eſt vera: pater generat.
ita iſta videtur eſſe vera. eſſentia gene
rat prout ſupponit pro patre. probatio
minoris: quia non per accidens: quia
nec vnuꝫ accidit reliquo. nec ambo ter
tio. et iſti ſunt duo modi vnitatis per
accidens qui ponũtur. 5°. methaphi. c.
de vno. Item eſſentia eſt pater: ergo
eſſentia generat. antecedens patet ꝑ cõ
uerſionẽ ſimplicem. probatio cõſequẽ
tie. de quocũqꝫ predicatur ſubiectũ ⁊ ꝓ
pria paſſio. ⁊ hoc probatur quia ſubie
ctum eſt mediuꝫ ad demonſtrãdũ pro
priam paſſionem ſuam de eo cui non
primo conuenit illa paſſio. generatio
autem videtur propria opatio vel paſ
ſio patris: ergo conſequentia eſt bona.

Itẽ eſſẽtia eſt pr̃ filij: g̊ eſſẽtia generat
ꝓbatio añtiſ. ꝑ ꝯuerſionẽ. pr̃ filij ẽ eſſẽ
tia. igit eſſentia eſt pater filij. probatio
ꝯñe: eſſẽtia eſt pr̃ filij: g̊ filius eſt filius
eſſẽtie. ꝓbatio iſtius ꝯñe: qꝛ in relatis
eſt ꝯña mutua. ſi a. eſt pr̃ b. ergo b. ẽ fi
lius a. g̊ ſi eſſentia eſt pr̃ alicui⁹ ille erit

filius essentie. Item vltimo genitum inquantū genitum est aliquid quia gnā tio ñ terminat ad nihil. et int nihil ꝛ aliquid non est medium: sed nihil in diuinis est aliqd nisi sit eēntia. ğ filiꝰ inqꝫtum genitus est eēntia. ğ eēntia generat. Contra est magister in lr̃a.

In ista questiōe errauit abbas ioachim: ut hꝫ extra de sū. tri. ꝛ fi. ca. c. damnamꝰ. Dixit. n. mgr̃m petrū esse hereticū: qꝛ dixit rē esse in diuinis que nec ꝑducit nec ꝑducit. ex hoc n. intulit ioachiꝫ ꝙ petrus poneret q̃ternitatem in diuinis. posuit. n. tres res. rē generantē: rē genitā: rem spiratam: ꝛ posuit rem nec generantem nec genitā nec spiratam. ğ quattuoꝛ res. hoc igꝛ inconueniēs qđ sequi videbat vitādo posuit Joachim ꝙ nulla res vna est pꝛ fi. ꝛ. s. s. sed tm̄ dixit ꝑsonas illas esse vnam rem sicut multi fideles dicunt vna ecclesia ꝑpter vnā fidem ꝛ charitatē. ꝛ istud ꝑbauit ꝑ illud saluatoꝛis in Jo. oꝛantis pr̄eꝫ ꝑ suis fidelibus ut sint vnū inquit sic ꝛ nos. intulit igꝛ Joachim cū fideles non sint vnum vnitate natre. ğ nec filius ē vna res cū patre. Istud scđm in opinione ioachim est hereticū. s. ꝙ pꝛ ꝛ fi. ꝛ. s. s. nō sint aliqua vna res: qꝛ sicut arguit ca. p̄allegato: pꝛ gignēdo dedit essentiaꝫ suaꝫ filio. nullā eni aliā potuit dare q̃ filius esset deus. ꝛ sili rōne ambo eam dederūt suā spiritui scō. nō aūt erat ista cōmunicatio ptis eēntie: qꝛ eēntia est simplex ꝛ indiuisibil. ğ totius eēntie. ğ tota eadē essentia que est in pr̄e est in filio et ipūscō: ꝛ ꝑpter simplicitatē diuinā quelibet ꝑsona est illa res: ꝛ tres ꝑsone sunt illa res. Qđ aūt arguit de euangeº soluit ibi. Naꝫ saluatoꝛ intelligit in oꝛone sua ꝙ. s. illi fideles sint vnū vnitate sibi ꝑpoꝛtionabili sicut pꝛ ꝛ filius sūt vnuꝫ vnitate sibi ꝑpoꝛtionabili. hoc est ꝙ sic pꝛ ꝛ filius sūt vnuꝫ vnitate charitatis q̄ est natura eoꝛū ita fideles sint vnuꝫ charitate ꝑticipata. Et ista expō ꝑbat sibi ꝑ sile dcm̄ saluatoris Mat. 5. dicentis discipulis suis: Estote ꝑfecti sicut ꝛ pat vester celestis ꝑfectus est. vbi nō monuit ꝙ simus ꝑfecti nāliter ex nobis: sicut pꝛ ex se nāliter est beatus uel ꝑfectus. sed ut essemus ꝑfecti ꝑfectōe nobis ꝯpetēte. s. gr̃e ꝛ virtutum.

Quātum autez ad ꝑmū articulū in quo ioachim dixit magistrū petrū esse hereticū ꝯtradicit sibi papa. Nos aūt sacro approbāte cōsilio credimus ꝛ ꝯfitemur cū petro. s. ꝙ vna sūma res est eēntia uel natura diuina: q̄ nec generat nec generat ꝛ tm̄ nō sequitur ꝙ sit q̃ternitas: qꝛ ille tres res pꝛ filius ꝛ s. s. sunt illa vna res. q̃ternitas aūt eē nō posset nisi esset q̃rtū realiter a tribus distinctū. Pro ista igꝛ opi. magistri sic solenniter approbata adducit talis ratō Res generans generat aliam rem ꝛ realiter distinctā: quia nulla res seipam gignit ut sit ꝑmo de tri. c. i. eēntia aūt i diuinis est penitus indistincta. ğ nec generans nec genita: quia qua rōne generans ꝛ genita. Ad hoc adducunt rōes magistri in lr̃a: qꝛ eēntia referret ad se distingueret a se. Tertia rō est: quia pat cēt formalr̄ eo ꝙ generat: quia pater est formalit ipa cēntia que est in filio ꝑpter indistinctōem ipius essentie. ꝛ si ipam gnāret nō esset formalit ipsa cēntia: quia illa esset distincta realit ab eo ut posteriori oꝛigine. Adducitur etiam alia ratio quia in creaturis foꝛma nō generat nec generat: sed ꝯpositū. deitas aūt se habet quasi foꝛma in ꝑsona. ğ ipsa nō generat nec generatur. ista rō minoꝛē habet euidentiam hic q̄ in creaturis: quia ibi foꝛma non est aliquid per se existens ut possit esse operans. hic aūt deitas nō cointelligendo ꝑpꝛietates personales est de se ens in actu. Tamen confirmatur ratio sic: quia operatio q̄ est necessario distincti operantis non potest esse eius

quod h est ut forma: qꝛ ipsa est per se in
distincta in tribus. talis aũt operatio ẽ
personalis que est generare.

Hec q̃ztum ad rea
litatem hu9 q̃onis dicta sint: sed loquẽ
do de logica causa quare nõ põt hec eẽ
vera eẽntia generat ut eẽntia supponit
ibi ꝓ persona sicut ista est vera deus ge
nerat: quia deus supponit ꝓ patre: ⁊ tñ
deus nõ distinguitur a se: nec deus ẽ foꝛ
maliter is qui generatur lꝫ de9 generet
deum. Rñdeo: q̃ñcunqꝫ est subiectuꝫ
abstractũ vltimata abstractõe ⁊ p̃dica
tum ex ratõe sua nõ potest p̃dicari nisi
foꝛmaliter: nõ potest ꝓpositio esse uera
nisi sit per se p̄mo modo. subiectũ hic ẽ
abstractũ vltimata abstractione: ⁊ p̃di
catum hoc de rõne sua nõ est natũ pꝛe
dicari nisi foꝛmalit̃. ergo ꝓpositio non
posset esse vera nisi ꝑ se p̄mo modo. sic
aũt nõ est vera hec: quia p̃dicatum nõ
est de per se intellectu subiecti. om̃e eniꝫ
quod dicit̃ ad aliquid ẽ aliquid p̃ter re
lationem. 7. de tri. 2. c. ita ꝙ relatio nõ
est intra cõceptum absoluti. huius sylo
gismi maioꝛẽ declaro sic. in substantijs
q̃uis in eadem re simplici possint esse ꝑ
fectiones multe substãtiales foꝛmaliter
distincte: ⁊ ibi vna ratõ foꝛmalis possit
abstrahi ab alia remanẽte adhuc ꝯcre
tione vtriusqꝫ foꝛmalitatis ad sua pꝛo
pꝛia supposita. v̄bi gratia: lꝫ hec sit v̄a:
substãtia intellectiua est volitiua: vbi ẽ
pꝛedicatio cõcretiua vnius perfectiõis
de altera: tñ hec negatur: intellectus est
volũtas: quia illa significãt perfectiões
illas ut abstractas a se inuicem: ⁊ ẽm ꝓ
pꝛias foꝛmalitates: tñ adhuc sic abstra
cta ꝯcernunt ꝓpꝛia supposita: ut hic in
tellectus ẽ intellectus: ⁊ hec volũtas est
voluntas. accipiendo tñ substantiã siue
simplicem siue cõpositam p̃cise ẽm rati
onem suã foꝛmalẽ quidditatiuã tñ est
abstractio a supposito ꝓpꝛie nature: qꝛ
cõmuniter nõ sunt nate ꝯcernere aliq̃d
alterius nature: ideo ibi ista abstractio
est maxima. abstrahendo. n. naturã hu
manam a suppositis que sunt illi9 natu
re sicut abstrahit̃ cum cõcipit̃ humani
tas nõ remanet vlteri9 abstractio alia.
⁊ ideo illud ut sic conceptũ p̃cise ẽ ip̄m
met p̃cise quia cuilibet alij extraneũ: sic
dicit Auic. 5. metaph. ꝙ eq̃nitas est tm̃
equinitas ⁊ nihil aliud. Sed in accidẽ
tibus quanto plura p̄nt cõcernere: tãto
plures p̄nt fieri abstractiões. cõcernunt
quidem accidẽtia supposita alteri9 nãe
⁊ lꝫ ab his abstrahant cõcernunt tñ in
diuidua ꝓpꝛie nature: sicut albũ cõcer
nit lignũ: ⁊ lꝫ ab hoc abstrahat̃ albedo
tñ adhuc cõcernit albedinem hanc ⁊ il
lam que sunt indiuidua sua. sed vlteri9
ẽ abstractio q̃dditatis a supposito qua
lis dicta est fieri in substantijs: ⁊ illã cir
cumloquimur ꝑ hoc ꝙ dicimus quid
ditas albedinis: ⁊ illa nõ concernit ali
quod suppositũ nec ⁊ eiusdẽ nature nec
alterius. In relatõibus etiam que plu
ra ꝯcernunt adhuc plures possunt esse
abstractiones. cõcernit enim relatio su
um pꝛopꝛiũ indiuiduũ. fundamentũ ⁊
subiectũ: ⁊ lꝫ abstrahatur a posterioꝛi:
nõ tñ a pꝛioꝛi. Exemplũ: hoc concretũ
quod est causa dicit̃ de igne qui causat
caloꝛem in ligno ut de subiecto: sed abs
trahẽdo a subiecto remanet adhuc cõ
cretio ad fundamentũ: puta si dicatur
potẽtia causandi. caloꝛ eniꝫ est potẽtia
causandi caloꝛem: nõ tñ ignis est poten
tia causandi illũ. adhuc põt fieri vlteri
oꝛ abstractio ad pꝛopꝛiuꝫ genus: ut pu
ta si dicatur causalitas: et tũc nec ignis
nec caloꝛ recipit pꝛedicationem istius:
tamẽ hec causalitas est causalitas. vlti
ma abstractio qualis ẽ in substãtijs est
per hoc ꝙ dicimus quidditas causalita
tis: ⁊ hec ĩ nullo pꝛedicat̃ alio. Ex istis
narratis apparet que sit vltima abstra
ctio: qꝛ quidditatis absolutissime sum
pte ab om̃i eo quod est quocũqꝫ modo
extra rõem quidditatis. Circa alium

terminū maioris. s. q̄ p̄dicatur de quo cūq₃ dicit de necessitate formalit̄ predicatur: notādū est q̄ substātiua possunt dupliciē predicari in diuinis. qn̄q₃ formaliter: qn̄q₃ per identitatem. sed adiectia si predicant de necessitate formalit̄ predicantur: ⁊ hoc q₂ sunt adiectiua. nam ex hoc q̄ sunt adiectiua significant formam p modum informātis. ⁊ ideo de nullo dicunt vere nisi ad quod se hn̄t per modū informantis de quo videlic₃ formaliter dicunt. talia sunt nō tm̄ nomina adiectiua: sed oīa participia et verba. His intellectis patet illa maiō assumpta: qn̄ aliquid est abstractū ultimata abstractiōe ita q̄ est abstractū ab oīi eo quod ē extra ratiōem eius: ⁊ p̄dicatum eius nō predicat de aliquo nisi formaliter nō est vnio vera taliu₃ extremorū nisi sit formalis ⁊ per se p̄mo modo: q₂ istud predicatū precise natu₃ est p̄dicari formalit̄: ideo non potest saluari vnitas p identitatem tm̄: ⁊ q₂ subiectum ē summa abstractiōe abstractū nō pōt stare pro aliquo qualitercunq₃ alio a se sed precise ꝓ se formaliter: ⁊ iō oporteret q̄ sua ratio p̄cisa formal̄ eēt idem illi p̄dicato: quod nō posset eē nisi ista ratio p̄cisa includeret illud predicatum. patet igit̄ illa maior. Pat₃ etiam illa minō q̄ talia sunt ista extrema eēntia generat uel deitas generat: q₂ deitas est abstractū vltimata abstractiōe generat aūt est verbū: ideo nō potest p̄dicari nisi formalit̄: nō sic aūt ñ abstrahitur vltimata abstractiōe hoc nomen deus: ⁊ ideo pōt supponere ꝓ persona ut cum dī deus creat: deus generat.

Ad argumenta in

oppositū. Ad primā auctoritatē Aug. r̄ndeo: sapientia l₃ abstrahatur a sapiēte quod est operās: tñ adhuc significat potentiā operatiuā vl̄ principiū operatiuum: ⁊ ideo nō abstrahit̄ summa abstractiōe: quia potētia opatiua aliquo modo cōcernit aliquid: ⁊ ꝓpter talē cōcretionem aliqualē aliqualit̄ cōceditur q̄ sapiētia est nata: nullo aūt mō q̄ eēntia sit nata. Qd aūt Aug. dicit aliqn̄ filium esse essentiā de essentia hoc exponetur in se. q̄one. q̄ hoc nō ꝓbat essentiā esse genitā uel generantē sed esse illud d̄ quo filius generet̄. Ad dictū Ric. si intendit rep̄hendere magistrū ibi sicut ex verbis eiꝰ apparet cū doctrina magr̄i ⁊ p̄cipue ista auctenticet̄ per cōciliū generale in ca. p̄allegato nego Ric. tenendo magistrū. ⁊ q̄ dicit magistrū adducere multas auctoritates cōtra se: magr̄ bn̄ exponit eas sicut patebit in se. q. nulla₃ aūt habet ꝓ se auctoritatē: sed hēt illa₃ vl̄is ecclesie ca. p̄allegato: que maxima est q₂ dicit Aug. in libello cōtra ep̄lam fundamenti: Euāgelio nō crederem nisi eccl̄ie catholice crederem: que eccl̄ia sicut determinauit qui libri habēdi sunt in canōe biblie: ita etiā determinat qui libri habēdi sunt auctentici in libris doctorum: sicut pat₃ in canone: ⁊ post istā auctoritatē canō. nō inuenitur in corpe iuris scriptū aliquod ita auctenticū sic̄ scriptū magistri p̄allegato ca. Ad rōnem illā de cōmunicare dico q̄ ꝓductō habet productū pro termino suo p̄mo ⁊ dico h̄ primū terminū: terminū adeq̄tum: ⁊ hoc mō dicit phs. 7. meta. q̄ cōpositū p̄mo generat̄: quia est qd̄ primo habet esse per ꝓductionem hoc est adequate. in cōposito tñ forma est formal̄ terminus generatiōis: nō aūt terminus per accidēs: sicut apparet p phm. 2. physicorū: vbi ꝓbat formā esse naturā per hoc q̄ generatio est naturalis: quia est via in naturā. est aūt via i formā. ergo ⁊c̄. que rō nulla eēt si forma esset tm̄ terminus per accidens generatiōis. ⁊ in codem etiā vult q̄ forᵃ ⁊ finis coincidunt in idem: quod nō est verū de fine geniti sed generatiōis. g̊ terminus formalis generatōis vere est ipa forma. ipm̄ igit̄ generans vnā habet habitudinē ad p̄ᵐᵃ

terminū qui dr̄ productus siue genitus
⁊ aliam habitudinē habet ad formalē
t̄minū: ⁊ in creaturis vtraq₃ habitudo
est realis: quia vtraq₃ habitudo habet
t̄minos realit̄ distinctos: ⁊ realis depen
dentia est vtriusq₃ ꝑducti ad ip̄m pro
ducens. in ꝓposito aūt ꝑducens ad pri
mum ꝑductum habet relatiōem realē
quia distinctiōem realeʒ ⁊ realem origi
nem. ad terminū aūt formalem in pro
ducto nō habet relatōem realem: quia
nō distinctiōem realem sine qua nō est
relatio realis. producere igit̄ in diuinis
dicit relatōem realem: cōmunicare aūt
dicit relatiōem originis ⁊ quasi ratiōis
cōcomicantem illā realem. cum igit̄ di
citur ꝙ iste sunt relatōes opposite. s. cō
municare ⁊ cōicari: dico ꝙ sunt relatio
nes rōnis opposite ꝫm ꝓprias rationes
suas: lʒ necessario ꝯcomitentur aliquas
relatōes reales oppositas. s. ꝑducere et
produci. sed iste relatōes ⁊ ille non sunt
eorundē relatorū formaliter. Per idē
ad secūdū dico ꝙ nullum extremū vni
us correlationis est idem formaliter cū
extremo alterius correlatiōis. cōicans
enim ⁊ ꝑducens lʒ cōcurrant in eodem
supposito: quia natura non dicit̄ ꝓprie
cōicans se sicut dicit̄ cōicata: tn̄ cōicans
nō dicit formalit̄ eandeʒ relatiōem quā
dicit ꝑducens ut ꝑducens. cōicari aūt
⁊ produci nec eandem dicūt relatiōem
nec idem p̄mo denominant.

Ad argumēta logi

ca. cum p̄mo arguit̄ de predicatōe p se:
dico ꝙ essentia nō predicat̄ per se p̄mo
mō de patre neq₃ formalit̄. Cum ꝓbas
quia nō per accidens: dico ꝙ sicut in cre
aturis nō om̄is predicatio est p se uel p
accidens accipiendo accn̄s ꝓprie: ut qn̄
accidens p̄dicatur de subiecto. nō enim
genus per se p̄dicatur de differētia. nec
sic p accidens: quia neutrū neutri acci
dit nec ambo tertio. sed ē ibi mediū ex
traneum siue inferius cōtrahens aliud
qd̄ inferius pōt dici accidens supiori. i.
extraneū sed nō ꝓprie accidens. in diui
nis aūt nō om̄ia sunt p se eadem. i. for
maliter. nec tn̄ est aliquid alicui per ac
cidens ꝓprie sed aliqd̄ ē idem alicui ab
soluta identitate absq₃ formali idētita
te: ⁊ ita est in ꝓposito. Ad aliud dico
ꝙ ista eēntia est pater pōt distingui: qa
pater pōt sumi adiectiue ⁊ substantiue.
2° modo significat personā cuius ē pa
ternitas: ⁊ cōcedo eam esse verā p iden
titatem: quia substantiuū potest p̄dica
ri de aliquo p identitatem. p̄mo mō si
gnificat ip̄am proprietatē denominati
ue. ⁊ hoc mō exponit magister dis. 27.
quia idem est patrē esse ⁊ genuisse. hoc
mō ista est falsa: essentia est pater: quia
significat patrem formalit̄ predicari de
essentia. qn̄ igitur arguis de subiecto ⁊
passione: dico ꝙ qn̄ passio potest p̄dica
ri p̄dicatione eiusdem rōnis cum illa q̄
predicatur subiectū uel qn̄ habet silēm
modū predicandi pōt ex subiecto infer
ri passio. qn̄ nō: nō hic subiectū si sit sb̄
stantiuū potest p̄dicari p identitatem:
passio si est passio nō potest: sed tm̄ for
maliter quia est adiectiuū. Ad aliud:
essentia ē pater filij: quidaʒ doctor repe
tit opiniones aliorū: primā magr̄i Ale
xandri qui distinguit istā: essentia ē pa
ter filij sicut iam distincta ē illa p̄cedēs
. s. essentia est pr̄: ꝙ pater pōt sumi adie
ctiue ul' substātiue. p̄mo mō dicit ip̄am
eē falsam ⁊ ꝯn̄tiam nō valere: 2° mō ve
ram. Aliā magr̄i prepositiui: qui dicit
eam simplicit̄ esse verā. ad qd̄ habʒ du
as ratiōes. vnam p cōuersionem: quia
si couertens est vera cōuersa erit simili
ter vera. sed hec est v̄a: pater filij ē essen
tia: g̊ essentia est pater filij. Aliam habʒ
ratiōem: q2 hec ē simpliciter vera: essen
tia est pater: aut igit̄ alicuius: aut nulli
us. si nullius. ergo om̄ino nō est pater.
si alicuius ⁊ nō nisi filij: ergo essentia ē
pater filij. Cōtra magistrum Alexan
drum arguit sic: ⁊ probat ꝙ li pater tm̄

tenetur adiectiue. qm̄ noia que impo
nūtur a potētia actiua ⁊ possiua vt sūt
magister ⁊ discipulus. pr̄ ⁊ filius edifi
cator ⁊c̄. sumūtur tn̄ in significatōe ad
iectia ⁊ hoc in respectu quē hn̄t ad aliud
qd̓ respicit potētia a qua imponūtur.
sed qn̄cunq̄ʒ aliquid habet rōem adia
cētis vel adiectiui ex respectu ad aliud
q̄ͭtomagis est determinat⁹ eius respect⁹
tātomagis habet rōem adiacētis vl̓ ad
iectiui: ⁊ tātominus q̄ͭtomagis est inde
terminatus. sicut patet de respectu mo
di infinitiui quē grāmatici dicūt posse
supponere magis q̄ͥ alios. q2 illi dicunt
finitā inclinationē ad suppositū ille vō
infinitā inclinationē ad suppositū. infi
nitiuus aūt ⁊ adiectiuū in neutro gene
re potius substātiuant q̄ͥ in gnē mascu
lino vl̓ femio. ergo cū ly pr̄ filij̄ habeat
finitam ⁊ expressā habitudinē. nō sic āt
cum p se ponitur li pr̄: iō licet posset te
neri substantiue dicēdo essentia est pat
nō tn̄ nisi adiectiue dicendo essentia est
pr̄ filij̄. ⁊ sic simpl̓r ista ē falsa: eēnᵃ ē pa
ter filij̄. Et si obij̄ciatur essētia est pater
⁊ nō est pater nisi filij̄ ergo est pater filij̄
aut non est pater. Rn̄° q̓ est fallacia fi
gure dictōnis: quia in pma ppositione
pater per se supponit pro tota persona
in secunda autem cum dicitur q̓ est pa
ter filij̄ copulat proprietatem tm̄ circa
subiectum. Patet etiam q̓ nō ualet
argumentum pmi ppositiui: pater filij̄
est essentia. ergo essentia est pater filij̄. p
conuersiōem: quia debet sic conuertere
ergo aliquid quod est essentia est pater
filij̄. sicut ista indiuiduum est homo. nō
sic cōuertitur. ergo homo est indiuidu
um. sed sequitur. ergo aliquid quod est
homo est indiuiduum. Similit̓ secun
da ratio nō valet cum arguit̓: essenᵃ est
pater. aut igitur alicuius: aut nullius.
Dicendū q̓ nō sequit̓ ppter fallaciaʒ fi
gure dictiōis: quia statim cuʒ addit̓ ali
cuius uel nullius aliter copulat q̄ͥ prius
supponebat. Et dicendū est q̓ nulli⁹ est
pater. i. nō alicuius est pater. ⁊ nō sequi
tur ex hoc q̓ nō sit pater ppter figuraʒ
dictōis: sed sequitur tm̄. ergo nō ꝯuenit
ei pprietas paternitatis.. Contra mo
dū eius dicendi arguo sic: quod includi
tur essentialiter in conceptu alicuius sic
ꝑs ꝯceptus nō pōt ab eo excludi sub q̄
cunq̄ʒ mō concipiatur. si. n. sub aliquo
modo ꝯcipiat̓ ⁊ illud excludat̓ tunc ille
modus repugnat rōni ꝯceptus q̄ ꝯcipit̓
cum ergo in ꝯceptu relatiui ex hoc q̓ cō
ceptus relatiuus nō ut hoc mō ꝯceptus
uel illo necessario includat̓ relatiuuʒ ut
terminus eius: q2 nō potest esse nec intel
ligi sine eo sicut nec sine termino: hoc ē
enim esse eius. ergo quocunq̄ʒ mō conci
piatur siue adiectiue siue substantiue sp
includeretur correlatiuū ut terminus. ⁊
ita nullo mō pōt intelligi ut absolutum
Item tunc ista esset incōgrua: pr̄ filij̄ ē
essenᵃ: q2 adiectiuū n̄ sbstātiuatuʒ n̄ sup
pōit ꝯgrue p subō ibi q̄ppe i sbo determi
nat̓ pater per filium ad quem hʒ determi
natū respectum. Ideo teneo opi. ale
xandri distinguendo sicut ipse distīguit
q̓ substantiue est vera: adiectiue falsa.
Ad rōnes ꝑpositiui dico q̓ ꝯuersa ē vᵃ
substantiue: adiectiue incōgrua: q̄a ma
sculinū nō potest substantiuari. Ad se
cundā eius rōem dico q̓ essentia est pat̓
igr̄ alicuius: ⁊ ꝯcedo q̓ est filij̄. sed cū ar
guit̓ in rōne pncipali si eēntia est pater
filij̄. ergo filius est filius essentie. nego cō
sequentiā: cū pbatur p illam ꝯn̄am mu
tuam in relatiuis. dico q̓ illa ꝯn̄a mu
tua tenet in illis relatiuis que sunt prio
relatiua. tenet etiam in his que referunt̓
per relationes. si tn̄ dicant̓ formalit̓ rela
tiōes de eis. sicut si formalit̓ sor̄. est pat̓
pla. ecōuerso formalit̓ pla. est filius sor̄.
in his tn̄ que nō referuntur pmo nec eti
am denominant̓ formaliter ab ipis rela
tōibus. sed relatio pdicatur ab alio eoꝝ
per identitatē non ualet ꝯn̄a: quia ibi i
ꝯn̄te plus significat̓ q̄ͥ in an̄te. in an̄te. n.
notat̓ identitas relatōis ad aliquid de q̄

dicitur: sed in ꝯñte significat illud aliud
referri ad illud formalit̃. cum enim dici
tur filius est filius eẽntie ex vi cõstructi
onis significat eẽntiã esse ꝓpriũ correla
tiuũ eius quod est filius. ⁊ ita filiuz esse
formaliter filium essentie. añs aũt non
significat relatõem ꝑinitatis formaliter
ꝯuenire eẽntie sed tm̃ ꝑ identitatẽ. Ad
vltimum dico cum accipis genitũ inq̃n
tũ genitũ est aliquid. nego. ⁊ cum dicis
non est nihil. dico ut sepe ꝑ̃dictũ est ꝙ i
ter ꝯtradictoria est mediũ cum li inquã
tũ ita ꝙ neutrũ inest cum inquantũ. sic
nec homo inquantũ homo est albus ne
q3 inquantũ homo est non albus. tamẽ
ñ sunt duo ꝯ̃dic^a ꝯplexa simul falsa. ista
enim ꝯtradictoria est uera: homo non
inquantũ homo est albus. ita hic geni
tum non inquantũ genitũ est aliq̃d: q̊a
rõ gignitiõis nõ est formalis rõ inherẽ
tie ꝑ̃dicati. ita .s. ꝙ li inquantũ dicat ra
tõnem formalẽ geniti. l3 genitum i se fõ
maliter sumptũ sit ꝑ identitatẽ essentia
Quid igĩ dicetur de genito inquãtũ
genitum. potest ꝯcedi ꝙ genitũ inquan
tum genitum est persona uel subsistens
sed non sequit̃ vlterius. g̊ inquantu3 ge
nitum est aliquid accipiendo aliquid ꝓ
eẽntia: ꝓpter nõ identitatẽ formalẽ rõis
ꝑsonalis cũ essentia:

Ecundo quero

de secunda ꝑte dis. vtrũ filius ge
neret̃ de substãtia patris. ꝙ non. q2. 7. d̊
tri. c. 5. uel. 40. personas ex eadem eẽn^a
non dicimus. substãtia aũt videt̃ vnifor
miter se habere ad quãlibet personam.
ergo nulla persona est de alterius sbstã
tia. Item ꝯstructio alicuius cum suo
genitiuo non notat maiorem distictõe3
ꝯstructibiliũ q̃ ꝑ̃positio cum suo casua
li qñ additur eidẽ ꝯstructibili. ergo non
maior distinctio notatur h: filius essen^e
patris: q̃ filius de essentia patris. sed nõ
cõceditur ꝙ sit filius eẽntie patris: quia
tunc essentia generet filium. ergo. Ite3
cum dicitur filius est de substantia pr̃is
aut li de: notat distinctionem: aut non.
si sic: propositõ falsa est: quia essẽtia nõ
distiguitur realiter a filio. si non. igitur
hec est uera pater est de essentia filij̃ uel
de essentia patris: quod non conceditur
Oppositum. 15. de trini. c. 19. uel. 57
augus. tractans illud ad Collo. transtu
lit nos in regnu3 filij̃ charitatis sue: q̃d
dcm̃ est: ait filij̃ charitatis sue nihil aliđ
est q̃ filij̃ substantie sue. ergo est de sub
stantia patris. Preterea. ad hoc ẽ au
ctoritas aug⁹. contra maximinum ⁊ po
nitur in lr̃a. nullo modo verum filium
dei cognoscitis si hunc de substantia pa
tris esse negatis. Ite3 filius in creatu
ris non est nisi gignatur de substan^a pa
tris: ideo in inanimatis non est paterni
tas nec filiatio: quia generatũ est de ma
teria aliena: sicut ignis generat igne3 de
materia aeris. ergo non est vera filiatio
nisi vbi uera substantia patris: ul' aliq̃d
de substantia patris est materia respcũ
filij̃. sed filius in diuinis est vere fili⁹ pa
tris. ergo de substantia patris est tanq̃
materia.

In ista questiõe di

citur ꝙ sicut in substãtia creata genera
bili aliquid est potentiale quod suppõi
tur generatõni: ut materia. ⁊ aliquid in
ductum per generatõnem: ut for^a. ⁊ ex
eis non productũ quod est genitum. ita
correspõdent ꝓportionaliter quasi tria
in diuinis cõsimilia. persona quippe est
quasi compositũ ⁊ relatio quasi forma
⁊ essentia quasi mã. est igĩ filius genitus
de substantia patris sicut quasi de mã.
Istud ꝓbatur ꝑ rõnem aug. contra ma
ximinum que ponit̃ in lr̃a. filius. n. nul
lo modo est de nihilo. neq3 negatiue ut
aliquis dĩ loqui de nihilo: quãdo nõ lo
q̃t. neq3 affirmando li de nihilo ut li de
sit nota mãlitatis vl' q̃i mãlitatis q2 nihl' ñ
ꝑ̃t esse mã alicuius. neq3 affirmando li
de originaliter siue ordinaliter. i. post ni

bil. quos tres modos intelligendi aliqd
esse de nihilo ponit Ans. 9. c. 8. si nullo
modo filius ē de nihilo. ergo de aliquo
ergo cum nō de alio q̄ de substantia pa
tris: patet q̄ est de substantia patris.

Et si respondeatur sicut videt magr̄
respondere in lr̄a q̄ est de substantia pa
tris. i. de patre qui est substantia. Argui
tur q̄ ista expositio non sit sufficiens: q̇a
tm̄ exponit de: ut notet rōnem principij
originantis vel efficientis. ⁊ posito q̄ hº
mō sit de pr̄e adhuc restat questio: vtrū
de aliquo uel de nihilo sicut de materia
uel de quasi materia. ⁊ cum nō sit de ni
hilo sic: quia hoc modo creatura est de
nihilo. ergo de aliquo. ⁊ stat argumen-
tum. Ad hoc etiam adducit auctori
tas aug⁹. 7. de tri. c. 3. uel. 18. q̄ filius est
sapientia genita uel nata. Si arguitur
contra istam positōnem q̄ actus purus
non potest esse quasi mā respectu gene-
ratōis: quia nullo modo est i potentia.

Preterea per rōnem magistri cuz sit
vna essentia triū psonaruz generaret fi
lius de essentia triū. Respōdēt ad pmū
dicēdo q̄ aliquid est i potētia ad aliqd
qō est absolutuz ⁊ differt ab ipo re vel
intētiōe: ⁊ vadit de potētia ad actū per
motū ⁊ p transmutationē rei vel rōis.
Alio mō aliquid est i potētia ad aliqd
quod est rōis tm̄: ⁊ differt ab ipo sola
rōe nunq̄ vadēs p trāsmutationē quā
cūq3 de potētia ad actū sed semp natu
raliter est cōiūctū actui. Primo modo
in creaturis materia ē in potētia ad for
mā tanq̄ ad differēs re ab ipa ⁊ trāsiēs
de potētia in actū p realē trāsmutatio
nē. ⁊ similiter forma generis est in potē
tia ad formā differētie tanq̄ ad aliquid
differēs rōe vel intētione ab ipa ⁊ trās-
iens de potētia ad actū p trāsmutatio-
nem rationis. nullo tali modo diuina
essentia est in potentia ad aliquid: ⁊ de
ista potētia habet veritatē mediū in ar
gumēto quia illa repugnat actui puro.
nō sic est de potētia secūdo modo. quia
de natura forme diuine inq̄tū est actus
purus est etiā q̄ sit secūdo mō in poten
tia ad plures respectus. Breuiter igitur
pductio diuina summe differt a produ
ctione naturali quia in ista itur p trans
mutationē ad pfectionē. ⁊ ibi distat po
tentia ab actu: in ista aūt nequaq̄. Dif-
fert etiā ista specialiter a pductione na
turali que est generatio: quia illa est de
impfecto substātialiter. ista vero est de
pfecta substātia in quo plus cōuenit cū
pductione que est alteratio quia in illa
subiectū quod est in potētia sm quid ē
aliquid existēs in actu. sed differt i hoc
quia subiectū in alteratione est in potē
tia ad aliquid reale absolutū realit̄ dif
ferēs ab ipo. in pductione autē diuina
nequaq̄. ⁊ in hoc diuina pductio cōue
nit plus cū pductione speciei ex genere
sed differt q2 in hac pductione gen⁹ est
sicut subiectū ⁊ materia: ⁊ est in poten-
tia ad aliquid absolutum vt ad diffe-
rētiā que tm̄ sola intētiōe differt ab ipo
hic aūt subiectū est in potētia ad aliqd
respectiuū qō differt ab ipo sola rōne.

Et ita licet ista pductio spēi ex genere
sit magis similis diuine q̄ alia: in mul-
tis tm̄ differt. q2 pductio speciei ex gene
re pcedit ab esse incōpleto ad esse cōple
tuz assumēdo cōplemēti determinatio
nē per differētiā: vt sm aliud ⁊ aliud re
ale descēdat i aliā ⁊ aliā spēm: ⁊ erit tm̄
vnū cōmune sm rōem. in pductōe aūt
diuina subiectū nō est aliquid incōple-
tū determinatū p assumptā pprietatez
sed vnū et idē re singulare totaliter ha-
bet esse p pductionē in diuersis pprie-
tatibus relatiuis quod est cōmune nō
sm rōem sed sm cōicatōz. Ad secūdā
dicit q̄ nō est de substātia inq̄tū ē triū:
sed vt est patris substātia. Huic opi
nioni addit ab alijs: q̄ essentia diuina
dicit generari subiectiue. qō eni subijcit
generationi potest dici subiectiue gene-
rari p phm. 5º. phisicoꝝ. vbi arguit q̄
generatio nō est motus. per hoc argu-

mẽtũ quod mouet est: qꝺ generatur nõ est: ergo qꝺ generat non mouet. accipit aũt qꝺ mouet ꝓ subiecto mot⁹: nõ pro termio. si eni acciperet qꝺ generat pro termio generationis nõ ꝓ subiecto argumentũ nõ valeret: qꝛ dũ motus ē terminus motus nõ est: ergo opoꝛtet ꝙ accipiat ibi generationẽ ꝓ eo quod subijcitur generationi. Idẽ ꝓbatur ꝑ cõmẽtatoꝛẽ ibidem cõmẽto. 8°. ⁊. 9°. Pro ista opi. adducũtur rões tales illud ꝺe dr̃ generari subiectiue siue esse subiectũ generatõis quod manet idẽ sub vtroqꝫ termino generatiõis. essentia aũt diuia manet eadẽ i patre ⁊ filio: ergo ipa erit vere subiectũ ipius. Cõfirmat ratio qꝛ in eodẽ est termin⁹ et trãsmutatio: sicut dispositio ⁊ foꝛma ad quã disponit ergo cũ in essentia sit relatio que est q̃si termin⁹ generatiõis in ipa etiã erit ipa generatio. Preterea: omĩ potẽtie actiue coꝛrespõdet aliqua potẽtia passiua. ergo fecũditati pr̃is q̃si actiue coꝛrespõdet aliq̃ potẽtia q̃si passiue de qua põt ꝓducere. Ultimo arguit sic. si ignis generaret ignẽ de substantia sua adhuc substãtia ignis generãtis ita esset in potẽtia ad foꝛmã ignis generãdi sicut mõ est materia aliena de q̃ generat. sic igit i ꝓposito: essẽtia pr̃is de q̃ pr̃ generat erit q̃si materia respectu generatiõis.

Contra istam opi.

arguo ꝑmo sic. essentia est foꝛmalis terminus ꝓductionis. igit nõ q̃si materia ꝓbatio añtis. Io. x°. Pr̃ qꝺ dedit mihi maius est omibus. maius aũt omibus nõ est nisi aliquid infinitũ hoc nõ ē nisi essentia: ergo illã dedit. hoc etiam vult Aug⁹. 15°. de trini. ca°. 26°. vel. 78°. sic filio iquit pꝛestat essentiã sine initio tẽpoꝛis sine vlla mutabilitate nature de patre generatio: ita spũi sancto pꝛestat essentiã sine vllo initio tẽpoꝛis sine vlla mutabilitate nature de vtroqꝫ ꝓcessio nõ aũt cõcedit foꝛmã aliquã dari producto siue cõicari vel ꝑstari ꝑ generationem nisi illa foꝛma cõicata sit foꝛmal' terminus talis ꝓductiõis. Probat etiã illud antecedẽs per rationẽ. Pꝛimo q̃a nulla entitas foꝛmaliter vnica simpliciter ꝑfectioꝛ termino foꝛmali ꝓductõis habet per ꝓductionẽ. essẽtia est foꝛmaliter infinita. relatio aũt nõ. ergo si relatio esset foꝛmalis termin⁹ ꝓductõis ꝑsona nõ hr̃et essẽtiã ꝑ ꝓductionẽ. Secũdo qꝛ in creaturis nã ē t̃min⁹ foꝛmal' generatõis nõ aũt ꝓpꝛietas indiuidual' vel ypostatica. sicut pꝫ. 2°. phisi. vbi dr̃ ꝙ generatio est nãlis siue qꝛ est via i naturã scꝫ in foꝛmã. nã igit siue essẽtia ē ꝑ se termin⁹ generatõis ⁊ nõ nisi termin⁹ foꝛmalis. Tertio qꝛ alias ista generatio nõ essꝫ vniuoca. qꝛ ratio foꝛmalis termini eius nõ esset ratio conuenientie generantis cum genito. consequens est incõueniẽs sicut tangetur dis. 7. Similiter alias nõ esset ista pꝛoductio generatio. sed magis esset mutatio ad relationem: quia pꝛoductio ponitur in genere vel in specie ex suo termiuo foꝛmali. sicut patet ex. 5°. phisicoꝝ. sicut alteratio ponitur i genere qualitatis: quia ibi est foꝛma accidentalis que est foꝛmalis terminus alterationis: ergo si foꝛmalis terminus huius pꝛoductionis esset relatio ista pꝛoductio poneretur in genere relationis et non esset generatio Pꝛobo consequentiã pꝛimi entimematis. pꝛimo quia illud quod est materia in generatione est in potentia ad terminuꝫ foꝛmalẽ. ⁊ quod est quasi materia est quasi in potẽtia. essẽtia nec vere nec quasi est in potẽtia ad seipam: ergo ⁊c̃. Sil'r ꝓbatur eadẽ ꝯña: quia vna persona tantũ vno modo habẽdi habet essẽtiam. saltem istis duobus modis non habet eaꝫ scꝫ vt terminũ foꝛmalẽ ꝓductionis: ⁊ cũ hoc vt quasi materiam et subiectum generationis. pꝛobatio isti⁹ quia si haberet eam ex vi pꝛoductionis vt terminum foꝛmalem haberet eam

circumscripto omni alio mō. ḡ nō habet eam ut quasi materiā subiectā3 genera tioni. nō eni3 habet deitatē aliquo mō quo circūscripto haberet eam pfecte et esset verus deus. videt etiā sequi q̄ ha beret bis essentiā: ⁊ per ꝯñs q̄ sit bis de us: quia habet essentiā est esse deū: ⁊ q̄ habeat ꝑus eam naturalit̄ q̄ habeat eā si ratō quasi materie ꝑcedit aliquo mō ratiōem formalem termini generatōis.

Item scđo: essentie vt de ea generatur filius necesse ē assignare aliquod eē: qa ꝑncipiare aliquod verꝫ ens in quocūq3 genere ꝑncipij nō cōuenit alicui nisi re aliter enti. quero qđ esse cōuenit eēntie ut ipa est de quo ꝑ impssionem genera tur fili⁹: aut ꝑcise esse ad se esse .s. qđ est essentie vt eēntia: ⁊ tūc filius est de eēn tia vt essentia. ⁊ hoc modo est triū per sonarum. aut ut cōuenit sibi esse in aliq̄ subsistētia: ⁊ tunc quero in qua: aut in ingenita: ⁊ sic cum in intellectu eius qđ est esse de quo aliquid ꝑducitur inclu datur hoc quod ē esse illud in quo for ma inducitur: ⁊ in intellectu ei⁹ quod ē esse in quo includat habere illud quod est in eo: ⁊ per ꝯsequens esse formaliter per ipm. ergo si eēntia ut est in patre sit de qua filius generat et per impssione3 fm eos sequitur q̄ ipa ut in patre erit il lud in quo noticia genita impmit: ⁊ ita eēntia ut in patre erit formalit̄ verbu3 siue noscens noticia genita quod est in cōueniens. Si aūt essentia ut in alia sb sistentia a patre ē de qua generat filius ⁊ inquantū est de qua: ꝑcedit aliq̄ mo do terminū generationis. ergo ante ter minū generationis sunt due subsistētie quod est incōueniens. Si aūt dicas ut est de qua generat filius nullā habet ex istentiam in ꝑsona: sicut ⁊ materia inq̄ tum est de qua generatur genitū nō ha bet esse in aliquo supposito: sed tm̄ ha bet esse in potentia in supposito generā do. hoc nihil ē: quia ut dictū est ꝑncipi anti realit̄ aliquod ens in quocunq3 ge nere principiū oportet tribuere aliquod reale esse: ⁊ ideo materie vt ꝑncipiat cō positum l3 sibi nō competat esse cōpo siti quod ē eius participatiue tamē con uenit sibi esse suū propriū quod esse est prius naturalit̄ q̄ sit ps cōpositi. ita igit̄ hic oport3 essentie inquantū est de qua generat filius dare esse uel in supposito vel esse essentie fm se: ⁊ sic stat argumē tum. Si dicat aliter q̄ inquantū ē pa tris est illud de quo generat filius: ⁊ tñ per generatiōe3 inquantū quasi actu in formatur noticia genita est actu alteri⁹ suppositi. hoc improbatū est in argum to: quia in intellectu eius qđ est esse de quo per impssionem includitur esse in quo: ⁊ ita eē formalr̄ tale fm impssum illud. Similit̄ tūc cōmunicatio eēntie alteri supposito ꝑcederet fm intellectū ꝑductionem: ita q̄ cōmunicatio nō fie ret per ꝑductionem sed fieret quasi añ terminū productionis sicut illud quod est quasi materia generatiōis preintelli gitur aliquo modo ipi termino. Simi liter l3 aliquid quod nō est de se alicui⁹ suppositi in actu per generationem fiat actu alicuius suppositi: sicut materia q̄ nō est alicuius suppositi fit ꝑ generatio nem aliquid suppositi: tñ q̄ illud quod est vnius suppositi fiat alterius supposi ti ꝑcise per hoc quod est materia videt impossibile absq3 actione q̄ fit ad ipm.

Preterea tertio: quando ad ꝑductio nem effect⁹ cōcurrunt actiuū ⁊ passiuū prior est naturaliter respectus actiui ad passiuum q̄ vtriusq3 ad productū. pro batio huius: quia oportet causas diuer sas eiusde3 prius naturalit̄ approxima ri adinuicem q̄ producant effectū. ⁊ pa tet per exemplū de igne calefactiuo ⁊ li gno calefactibili de calore genito. Item isti respectus actiui ad passiuū ⁊ eiusdē ad ꝑductum nō omnino ex equo ꝯue niunt actiuo: nec ille respectus ad ꝑdu ctum est prior. ḡ est posterior. añcedens huius entimematis q̄tum ad vtranq3

partem simul ꝓbatur: quia actiuũ agit in passiuũ se solo in rõne cause: nec producit ꝓductũ nisi alio cõcurrente in ratione cõcausantis. Et si omĩno neges ꝓoritatem respectus ad respectũ nõ potes negare quin necessario sit respectus actiui ad passiuũ: nõ posterior respectu vtriusq; ad ꝓductum igitur si in patre est fecũditas actiua ⁊ aliquid quasi mã cõcurrens ad ꝓductũ prior est respectu patris vt ꝓductiui ad illud quasi mãm ꝙ sit vtriusq; eorũ ad filium: aut saltez erit necessario cõcomitans. Et ex hoc vltra: cũ res nõ preexigat naturalr̃ nec necessario simul requirat illud quod ẽ precise ens rõnis: sequit̃ ꝙ ista relatio q̃ naturalr̃ preexigit quasi actiui ad passiuum sit real': ⁊ ita in p̃re erit relatio realis prior relatiõe eius ad filium vl' saltẽ alia ab illa qᵭ videt̃ incõueniens. Itẽ quarto ad ꝑncipale: potentia ꝑma causatiua effectiua se sola effectiẽ causat excludendo omnẽ aliã causaz eiusdẽ generis ⁊ alterius generis in rõne cause materialis. ⁊ rõ est: q̃a causalitas cause materialis nõ dicit perfectõem simpliciter ⁊ iõ lz reductio fiat ad aliquod primũ in illo genere: illud tñ nõ est simpliciter primũ: sed totuz illud genus reducit̃ ad aliquod primũ in alio genere quod nõ includit imperfectionez: puta ad aliq̃d in genere efficientis. patet etiã hoc añs ꝑ hoc ꝙ potentia creatiua ꝑ se sine alio ꝑncipio materiali ꝓducit productũ. ex hoc infert̃ a simili ꝙ ꝓductiua potẽtia ꝑma seipa sola ꝓducit ⁊ sine alio ꝑncipio ꝓductiuo cõcurrente. ⁊ ita sine alio quasi materia. similis. n. ratio videt̃ de ꝑncipio ꝓductiuo ⁊ creatiuo: q2 si poneretur aliquod ꝑncipium quasi materiale: nõ esset inquantũ tale est summe ꝑfectionis: ⁊ ita videret̃ reducendũ in ratione principij ad principiũ ꝓductiuum actiue. Item ꝓm aug⁹. cõtra Maximinum li. 3. ca. 15. spũs. s. nõ est de nihilo sed inde est vnde ꝓcedit. ita igit̃ ꝯcedit spiritũ. s. nõ esse de nihilo sed de substãtia patris ⁊ filij sicut cõcedit filium esse de substãtia patris: ⁊ simili mõ relatio spiritus. s. est in deitate sicut relatio filij sed essentia nõ se habet respectu relationis spũssancti quasi materia receptiua eius vt videt̃ ꝓm istam opi. quia ponit verbũ generari per imꝑssionez in illud de q̃ gignitur. spiritũ. s. aũt quasi per expressionem uel ex sufflatiõe sui de volũtate formata de qua ꝓducitur. qᵭ eniz ꝓducitur ꝑ expulsionem de aliquo nõ habet illud de quo ꝑ materia in ꝓductione sui: q2 omĩs materia cuiuscunq; productiõis ⁊ ꝓducti est in qua recipit̃ forma ꝓducti: quod nõ est in expulsione de illo. igitur spũssanctus nõ est ꝺ nihilo: nec tñ de aliquo sicut de quasi materia sue ꝓductionis. igitur ꝓpter hoc quod est filium nõ esse de nihilo vel relationem eius fundari in essentia: non oportet essentiã vt est ꝺ qua filius generatur esse quasi materiã respectu generationis filij.

Ita tenẽdo cũz doctoribus antiquis qui omẽs a tempore augustini vsq; ad istum nõ sunt ausi in diuinis nomiare materiã nec quasi materiam: cum tñ omẽs cõcorditer dicant cum augusti. ꝙ filius generatur de substantia patris: dico ꝑmo ꝙ filius nõ generetur de essentia patris sicut de materia vel quasi materia. Secũdo ꝙ sine glosa vere ⁊ ꝓprie filius est de substãtia patris. Primũ declarari potest sic: Generatio in creaturis duo dicit: ꝓductionem ⁊ mutatõem. ⁊ istorũ rationes formales alie sunt ⁊ sine ꝯtradictione separabiles abinuicem. ꝓductio aũt formaliter est ipius ꝓducti quod est cõpositũ 7. metaph. ⁊ accidit sibi ꝙ fiat cũ mutatione alicuius partis cõpositi. mutatio formalr̃ est actus mutabilis qᵭ quidez de priuatiõe transit ad formã. cõcomitatur aũt mutatio ꝓductionem in crea

turis ꝑpter imperfectõem potentie ꝑdu ctiue que nõ põt dare esse totale imino ꝑductionis: sed aliquid eius presuppositum transmutat ad aliã partem ipsi⁹: ⁊ sic ꝑducit ꝯpositum. si enim generãs creatum esset ꝑfectum agens ⁊ nõ exigeret materiã de qua vl' in quã ageret sed posset ꝑducere effectum ꝑ se ⁊ ex se tũc esset ꝑductio sine mutatiõe. igitur sine cõtradictione pñt separi ⁊ realiter separantur cõparando ad potentiã ꝑductiuam ꝑfectam. hoc apparet etiã in creatione vbi ꝑpter ꝑfectionem potentie ꝑductiue ponentis ꝑmo totum in esse vere est rõ productionis inquantũ ꝑ eam terminus ꝑductus accipit esse: sed nõ ẽ ibi rõ mutatiõis inquantũ mutatio dicit aliquid substratũ aliter nũc se hẽ q̃ prius ex. 6. phisicoꝝ. in creatione autez nõ est aliquid substratũ. Ad ꝓpositũ: cum in diuinis nihil imꝑfectiõis sit ponendum sed totũ perfectionis: ⁊ mutatio de ratõe sui dicat imꝑfectionem: q̃a potentialitatẽ ⁊ hoc in mutabili ⁊ ꝯcomitanter etiã dicit imꝑfectionem potẽtie actiue in mutante: q₂ talis necessario requirit causam cõcausantem ad h° ut producat. cum igit nõ sit ibi aliqua imperfectio nec qualis ẽ potentie passiue: nec etiã aliqua imperfectio potẽtie actiue sed summa ꝑfectio: nullo modo ponetur ibi generatio sub ratiõe mutationis nec quasi mutatiõis: sed tm̃ generatio vt est ꝑductio inquantũ .s. aliquid per eam capit esse ponetur in diuinis: ⁊ ideo generationi vt ẽ in diuinis nõ assignabitur materia nec quasi materia: sȝ tm̃ terminus: ⁊ hoc vel totalis siue primus. i. adequat⁹ qui ꝑmo ꝑducitur in esse: uel terminus formalis ꝺm queȝ terminus ꝑmus formaliter accipit esse.

Secũdo dico q̄ negata omĩ materialitate ⁊ quasi materialitate: uere tñ filius est de substãtia patris sicut dicũt auctoritates adducte in littera: vbi ply de nõ tm̃ mutatur efficientia ul' origo. Si.n. tm̃ efficientia: tũc creature essent de substantia dei. nec notat per illud de tm̃ cõsubstantialitas: quia tũc pater eẽt de sbstantia filij: sed notat simul originatio ⁊ cõsubstantialitas: ut. s. in casuali hui⁹ prepositiõis de denotet consubstantialitas sic q̄ filius habet eandem substantiam ⁊ quasi formã cum patre ꝺ quo est originaliter: ⁊ per illud quod ꝯstruit in genitiuo cum isto casuali notet principium originãs: ita q̄ totalis intellect⁹ huius sermonis: filius est de substãtia pr̃is est iste: filius ẽ originatus a patre vt consubstantialis ei. Et isto mõ exponit magister auctoritates in lr̃a adductas non precise per cõsubstantialitatem nec per originẽ precise sed per vtrũq₂: sicut cõiter apparet ꝺ patris substãtia: hoc ẽ de patre qui est eadẽ substãtia. per p^m originatio: per 2^m consubstantialitas habet. Et q̄ ista sit intentio august. in auctoritatibus eius cõtra Maximinũ: que ponuntur in lr̃a apparet ex fine auctoritatum. nã in vna auctoritate ponit Aug. Si aliam nõ inuenis patris agnosce sbstantiam ⁊ filiũ cũ patre omonsion cõfitere. hoc igit intelligit ꝑ filium esse de substantia patris filiũ sic esse de substãtia patris: ut sit omonsion cum patre.

Itẽ in alia auctoritate dicit: Si vo de patris substãtia tũc est eadem substãtia patris ⁊ filij. Ad intellectũ huius affirmatiue qua dicit: filius est de substãtia patris ꝺm intellectũ predictũ. dico q̄ intellectus iste vere saluat q̄ filius non sit de nihilo: vere etiaȝ saluat q̄ filius ẽ de substantia patris sicut requirit ad filiationem. Primũ declaro: q̃a creatura genita nõ est de nihilo: quia aliquid ei⁹ preexistit ut materia. igitur cuȝ forma sit aliquid cõpositi ⁊ aliquid eius ꝑfectius q̄ sit materia si forma alicuius ꝑexisteret ⁊ maťia de nouo adueniret et informaretur illa forma ꝑexistente: ipsuȝ productũ nõ esset de nihilo: q₂ aliquid eius preextitisset: immo aliquid ei⁹ per

fectius q̄ materia que ꝑexistit cōmunit
igitur si filius nō diceretur esse de nihi-
lo quia essentia eius ꝑm ordinem origi
nis prefuit in patre: ⁊ hoc si illa eēntia
esset quasi materia generatōis filij: mul
tomagis nec filius esset de nihilo si illa
essentia prius origine existēs in patre sit
quasi forma cōicata filio. Secūdum
declaro. s. ꝙ istud de sufficiat ad rōnem
filiatioins: quia in animatis vbi est pa
ternitas ⁊ filiatio: videamus quis sit il
le actus ꝑ quem generans dicit formali
ter pater. ille vtiqꝫ ē actus decidendi se-
men. ⁊ si esset perfectū agens ita ꝙ tunc
quando decidit semen possit immedia
te decidere ꝓlem: vere eēt pater ⁊ mul-
to perfectius q̄ modo sit vbi requirun
tur tot mutationes intermedie: sed nūc
in isto actu decidēdi semen illud quod
erat substātia eius vel aliquo modo ali
quid eius: nō est materia sed ē quasi ter
minus formalis ꝓductus siue cōmuni
catus per istum actū sicut esset proles si
immediate decideret a patre. igit ꝙ ali-
quid substātie generantis sit terminus
actionis sue qua est pater hoc vere sal-
uat ꝓductū simile in natura esse de sub
stātia eius: sic ꝙ ipm de vere sufficit ad
ratōem patris ⁊ filij: ⁊ ꝙ illud decisum
ut terminus sit materia sequentiū trās-
mutationum hoc accidit ipi de ut con
uenit patri ⁊ filio. igitur pater eternus
nō decidendo aliquid sui sed totā essen
tiam suam cōmunicando ⁊ hoc ut for-
malem terminū illius productionis ve
rissime ꝓducit filium de se: eo mō quo
esse de pertinet ad patrem ⁊ filium. ⁊ lꝫ
esset ibi essentia de q̄ sicut de quasi ma-
teria illud de nō faceret ad ratiōem pa
tris: sicut nec in creaturis si generās ha
beret suū semen pro termino formali ⁊
pro materia sue actionis nō esset pater
inquantū suū semen esset materia sub-
iecta sue generatōi vel actioni. sed inq̄n
tum esset terminus illius actionis: quē
admoduꝫ etiā si pater creatus immedi
ate decideret a se filiū vere eēt pater: q̄a
illud quod esset de se vere esset terminꝰ
actionis: nullo aūt modo materia.

Tertio principali
ter ad solutiōem difficultatis huiꝰ que
stionis videndū est quomodo relatō ⁊
essentia possunt esse in eadem persona:
quin essentia sit materiale respectu rela
tionis: cum nullo mō relatio sit materi
ale respectu eius. Et sunt hic quatuor
difficultates. Prima difficultas quali
ter ꝑsona diuina erit vna nisi hoc sit a-
ctus: illud vō potentia. Ad quod dico
sic ꝙ sicut quidditas creata est quo ali-
quid est ens quidditatiue: ⁊ hoc nō est
imperfectōis. ꝯpetit enim quidditati ex
ratiōe quidditatis. Scd̄o ipa quiddi-
tas puta humanitas quia est impfecta
actualitatis: ideo diuisibilis est ꝑ illud
quod cōtrahit ipam ad indiuiduū: pu-
ta per ꝓprietatem indiuidualē quecūqꝫ
sit dicatur. a. ⁊ recipit ab a. aliquā actu
alitatem sicut ⁊ unitatē siue indiuisibi
litatem quam habet in indiuiduo ⁊ nō
habet ex se: ita ꝙ illud cōtrahens vt. a.
nō tm̄ est formaliter in sor. quo sor. for
maliter est sor. sed est aliquo modo for
male respcū nature: ⁊ natura est aliquo
modo potētiale respectu eiꝰ vnde natu-
ra cōtrahitur ⁊ determinat ꝑ ipm. a.

Tertio: humanitas in sor. est aliquis
actus: ⁊ p̄cipue accipiendo humanita-
tem ⁊. a. distinguendo contra se: huma
nitas est perfectior actus q̄ sit ipsum a.
lꝫ. a. sit magis proprius actus ⁊ aliquo
modo actꝰ nature inquantū determinat
nām. Applicādo hec tria ad diuina: re
linquat illud qd̄ est impfectionis. Quo
ad primū deitas de se est qua deus ē de
us ⁊ qua subsistens siue ꝑsona cuiꝰ pro
prium est. a. est formalit deus: quia esse
quo hoc mō nō est imperfectionis i cre
atura sed cōpetit quidditati vñ quiddi
tas est. Quo ad 2^m est dissimile: q2 dei-
tas ipa per ꝓprietatem ꝑsonalē nō de-

terminat nec cõtrahitur nec aliquo mõ actuatur: quia hoc erat imperfectõis ꝛ potentialitatis in natura creata. similit̃ deitas de se est hec ꝛ ita sicut habet ultimam vnitatẽ de se ita ꝛ actualitatẽ. est igitur ꝓprietas ꝑsonalis ita ꝓprius act⁹ persone ꝙ tñ nõ est actus ipsius nature diuine aliq̊ mõ perficiens vel informãs eam. Quo ad tertiũ est aliquo mõ simile: qꝛ relatio etsi sit ꝓprius actus ꝑsone ꝛ eẽntia nõ sit ꝓprius actus persone sed aliquis actus: tñ essentia est formaliter actus infinit⁹. relatio aũt nõ est act⁹ infinitus ex ratiõe sua formali. ergo relatio lꝫ sit ꝓprius actus ꝑsone: nõ tamẽ actuat essentiã: cuius contrariũ est i creaturis: vbi. a. q̄ȯ est in sor. actus actuat aliquo mõ naturã que est actus ꝑfectior. Sed quõ pñt isti duo actus cõcurrere ad cõstitutionem vnius si neutruꝫ sit actus alterius. Rñdeo: vnitas cõpositi necessario est ex rõne actus ꝛ potentie: sicut assignat phus. 7. ꝛ. 8. meta. ca. vlti. sed ꝑsona in diuinis nõ est cõposita nec quasi cõposita sed est simplr simplex ꝛ ita v̇e simplex sicut ẽ essentia ipa ſm se ꝯsiderata nullam hñs cõpositionem nec quasi cõpositionem in se: ꝛ tñ formalis rõ eẽntie diuine nõ est formal̃ ratio relatõis nec ecõuerso: sicut dictuꝫ est supra dis. 2. q. ꝑma de tri. in solutiõe questionis. Qualiter aũt stat ꝙ rõ relationis in re nõ sit formalit̃ eadem rationi eẽntie ꝛ tñ in eodem ꝯcurrentes nõ constituũt compositũ vel cõpositioneꝫ hoc est quia ista rõ est eadem ꝑfecte illi ꝓpter enim infinitatẽ vnius ratiõis q̇cquid põt esse cum ea est ideꝫ ꝑfecte sibi. perfectio enim identitatis excludit oẽm cõpositiõem ꝛ quasi cõpositionem que identitas est ꝓpter infinitatem ꝛ tñ infinitas nõ tollit formalit̃ rõnes quin hec formalit̃ nõ sit illa. nõ est igitur ex istis quasi compositũ: ꝛ ideo nihil est ex eis quasi compositũ ex actu ꝛ potẽtia: sed est vnũ simplicissimũ ex istis: qꝛ vna ratio est ꝑfecte immo ꝑfectissime eadẽ alteri: ꝛ tñ nõ est formaliter eadẽ. nõ eniꝫ sequitur: sunt ꝑfecte eadem etiã idẽtitate simplicitatis: ergo sunt formalit̃ eadẽ sicut tactũ est di. 2. in qõne ꝑ̃allegata: et tangetur inferius dis. 8. ꝛ eadem ꝑfecta identitas excludit omnẽ aggregatiõem quia idem nõ aggregatur cum seipso. Scd̃a difficultas est quõ relatio posset esse distinguens personã ꝛ essentiã non distinguẽs quin relatio habeat ratõem actus: qꝛ actus est distinguere. 7. meta.

Rñdeo: cõcedo relatõem esse actũ personalem nõ actum quidditatiuũ: quia personalit̃ distinguit ꝛ nõ quidditatiue eẽntia aũt est actus quidditatiuus ꝛ q̇ddditatiue distinguens. actus aũt quidditatiuus est simplicit̃ perfectus qꝛ infinitus: nõ sic aũt est actus personalis de se formalit̃ infinitus. Et si dr̃ ꝙ actus distinguens est act⁹ eius quod nõ distinguit: falsuꝫ est nisi illud quod nõ distinguit distinguat̃ per actũ distinguentem sicut in creaturis humanitas distinguit̃ in sor. ꝛ pla. per. a. ꝛ. b. ꝛ ideo ibi actus distinguens etiaꝫ indiuidualit̃ est actus eius quod nõ distinguit: qꝛ actus ille distinguens distinguit illꝫ naturã que nõ distinguit: nõ ita est hic: quia ꝓprietas personalis nõ distinguit essentiã nec cõtrahit nec determinat. Tertia difficultas est quõ põt esse relatio nisi requirat propriã rõnem fundamenti. fundamentum. n. videt̃ esse ꝑ̇us relatõe ꝛ quasi ꝑfectibile p eam: nõ ecõuerso. relatio. n. nõ videt̃ perfici a suo fundamẽto: quia tũc presupponeret̃ suo fundamñto. ergo cum eẽntia sit fundamentũ istarũ relationum videt̃ esse q̄si mã illarum. Rñdeo ꝙ in creaturis ordo generatiõis et ordo ꝑfectionis sunt cõtrarij: sicut patꝫ 9. metaph. ꝙ illa q̄ sunt priora generatione sunt posteriora ꝑfectione. ꝛ ratio ẽ qꝛ creature ꝓcedunt de potẽtia ad actũ ꝛ ideo de imꝑfecto ad perfectũ: ꝛ iõ prius ꝑuenit via generatiõis ad imꝑfectuꝫ

q̄ ad perfectū: sed eūdo ad simpliciter primū oportet ꝙ idē sit simpliciter primū ꝛ origine ꝛ perfectōe. etiā ꝭm phm ibidē: qꝛ totus ordo originis reducitur ad aliquid primū pfectiōis sicut ad primū originis totalis. in diuinis igiť simił debēt intelligi ordo generatōis ꝛ ordo pfectionis. sicut igiť in creaturis si concurrerēt isti duo ordines semp vniformiter: nō quereremus primo materiaꝫ que substaret forme. ꝛ secūdo formā sꝫ quererem⁹ primo formā que nata esset dare actū materie. ꝛ secūdo quererem⁹ materiā que nata esset recipere esse per illā formā. vel suppositū qđ natū esset subsistere p illā formā. Ita in diuīs incipiendo a pmo signo nature: omino primo occurrit essentia diuina: vt est esse p se ꝛ de se quod nō cōpetit alicui nature create: qꝛ nulla natura creata habet esse prius naturaliter q̄ in supposito. ista aūt essentia ꝭm Aug⁹. 7°. de trini. est qua pater est ꝛ q̄ filius est. licet nō sit q̄ pater est pr̄: ꝛ qua filius est fili⁹. Isti igitur essentie abstractissime cōsiderate vt prior omibus psonalibus conuenit esse per se: ꝛ in isto priori occurrit non vt aliquid receptiuū alicuius pfectiōis sed vt infinita pfectio potēs in secūdo signo nature cōicari alicui nō vt forma informās materiā sed vt quidditas cōicatnr supposito tanq̄ forma existenti p eam: ꝛ ita pullulāt vt quidā dicūt relationes ex ea ꝛ persone in ea ꝛ ex ea. non quasi quedā forme dātes eē sibi vel q̄si quedā supposita in quibus recipiat eē quod sit simpliciter ens. sed quib⁹ suppositis dat esse: vt quo formaliter illa supposita sunt ꝛ quo sunt deus: ꝛ ita relatio illa pullulās cum sit per se subsistens ipsa pullulat nō vt forma essētie sed vt nata esse deus ipa deitate formaliter. licet nō vt informāte ipam sed vt existēte eadē sibi pfectissima idēptitate nullo aūt modo ecōuerso relatio ē essētie: vt quo formaliter essentia est determinata vel cōtracta vel aliquo modo actuata per ipam: quia hec omnia repugnāt infinitati essētie: vt pmo occurrit sub ratione actus infiniti. Concedo tūc ꝙ essentia est fundamētū istaꝝ relationū: sed nō fundamentū quasi potentiale recipiēs istas: sed fundamētū quasi per modū forme i qua iste forme nate sūt subsistere. nō quidē per informationē sicut similitudo est in albedine. sꝫ sicut subsistēs dr̄ esse i natura: sicut sor. dr̄. subsistere in hūanitate: qꝛ sor. hūanitate est homo. nō eni ex rōe fundamēti habebit rōem potētie vel quasi potētialitatis essentia diuina. sed pcise habebit rōem forme vt qua relatio fundata in eo simpliciter est deus. Exēplū hui⁹ potest accipi in creaturis ponēdo ibi q̄dam p impossibile. augmētatio modo fit per hoc ꝙ alimentū aduenīēs corpori corrūpitur ꝛ materia eius recipit formā carnis: ꝛ sic informatur ab anima ponať ꝙ eadē materia manens nata sit recipere aliā partē forme sicut ponitur in rarefactiōe. tūc materia ꝑmanet vna que prius fuit formata ꝛ nūc noua forma informať. ipa tñ formaliter est vere mutata: qꝛ de priuatōe trāsit ad formā ponamus ex alia pte ꝙ aīa eadē primo pficeret vnā partē corporis vt cor. post ea adueniret alia pars corporis organici pfectibilis ab aīa: ipa perficeret istaꝫ parteꝫ aduenientē de nouo ꝛ tñ nō mutaretur: qꝛ nō esset in ea pmo priuatio ꝛ postmodū forma. priuatio eni est carentia in apto nato recipere. aīa cui primo nō informās ꝛ postea informās nō ē nata aliq̄d recipere sed dare. i vtroqꝫ igiť istoꝝ exemploꝝ vere esset ꝓductio alicuiuſ ꝓducti sed in pmo mutatio: in secūdo nō. Aptius exēplū videtur si ponam⁹ materia cordis aīati posse eandē cōicari diuersis formis: puta manuſ ꝛ pedis ꝛ hoc virtute actiua cordis aīati ꝓducētiſ cōposita ista ex materia sua cōicata ꝛ ex formis istis. hic vere esset

ꝓductio totoꝝ habentiũ eãdẽ materiã ⁊ esset cũ mutatiõe illius materie. Sed si ex alia parte ponamus animã ꝓpter sui illimitationẽ in rõne actus ⁊ forme posse cõmunicari multis et virtute aie in corde ipam cõimunicari manui ⁊ pedi ꝓducit a corde aniato: hic esset ꝓductio multoꝝ cõsubstantialiũ in forma absqꝫ mutatõe illius forme. In vtroqꝫ exemplo ponãtur producta esse per se subsistẽtia ⁊ nõ partes eiusdem: qꝛ partem esse est imperfectionis hoc posito secũdus modus in vtroqꝫ exemplo qui est de cõicatione forme ipi ꝓducto perfecte representat ꝓductionẽ in deo. nõ primus modus in vtroqꝫ exemplo qui est de cõicatione materie: ⁊ adhuc hoc addẽdo in positione ꝙ anima in corde ⁊ manu ⁊ pede nõ sit forma informans qꝛ cõponibilitas includit imperfectiõez sed sit forma totalis qua ista subsistẽtia sint ⁊ aiata sint. Ita intelligitur deitas nõ cõicari quasi materia. sed relatiõib' subsistentibus si ꝑsone ponãtur relatiue cõicatur deitas per modũ forme nõ informãtis sed qua relatio vel relatiuũ subsistẽs est deus: nec igitur essentia informat relationẽ nec ecõuerso. sed est ꝑfecta idẽptitas. sed essentia habꝫ modũ forme respectu relationis. sicut natura respectu suppositi inꝗ̃tum ipsa est qua relatio subsistẽs est deus. ecõuerso autẽ nullo modo relatio est actus essentie qꝛ sicut dicit Dam̃ relatio nõ determinat naturã sed ypostasim: ita nõ est act' nature: sed ypostasis. Similiter qñ r̃latio informat fũdamẽtũ suppositum dicit relatum per se secũdo modo ſm illud fũdam̃tũ. sicut sor. est silis ſm albedinẽ vel albedine. pater aũt nõ est pater deitate. ſm Aug'. 7. de tri. c. 4. igitur hic nõ est talis modus relatõnis ad fundamentũ qualis est in aliis. quia hic fũdamentũ non actuatur per relationẽ. sed illa est tantũ actus suppositi vel est suppositũ. Dico igitur breuiter ꝙ relatio et essentia ita sunt in persona ꝙ neutra est forma informãs alterũ. sed sunt perfecte idem licet non formaliter vt tamẽ nõ sunt formaliter eadem relatio nullo modo perficit essentiã nec est terminus formalis receptus in essentia: sed essentia hoc modo est forma relationis: q̃a est qua relatio est ⁊ similiter qua est de' essentia etiam est formalis termin' generationis. sicut in creaturis natura est formalis terminus generatõis. nõ autẽ actus indiuidualis. Cõtra istud obiicitur quia termin' formalis generatõis cõmunicatur. igitur presupponit illud cui cõmunicatur. essentia aũt nõ p̃supponit relationẽ: sed ecõuerso: ergo essẽtia nõ cõicatur relationi. Et potest esse quarta difficultas: quia aliquid ibi cõicatur ⁊ illud erit ibi formalis terminus ⁊ illud presupponit illud cui cõmunicatur. essentia aũt nõ potest presupponere relationẽ cui cõmunicetur: ergo econuerso. ⁊ ita relatio cõimunicatur essentie: ⁊ tũc relatio erit terminus formalis ꝓductionis ⁊ essentia quasi materia. Respõdeo ꝓductio quia est alicui' termini primi idest adequati includentis aliq̃d in ratione formalis termini ipi' ꝓductionis ⁊ aliquid in ratione subsistentie in tali termino: ideo cõtradictio est respectu ꝓductionis hec separari .s. terminũ formalem ⁊ rationem subsistẽtie inꝗ̃tum scꝫ ꝓductione habent esse licet absolute prioritas esset vnius ad alterum etiam ꝗ̃tum ad separari sine cõtradictione cõsiderãdo ipa absolute nõ inꝗ̃tum per productionẽ habẽt esse licet etiam esset ibi prioritas perfectionis qua alterum esset altero perfectius quia natura perfectior est ratione subsistẽtie etiam in creaturis. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ natura est terminus formalis ꝓductiõis. quia nulla entitas simpliciter perfectior formali termino productionis potest esse per productionẽ. Tunc ad formã argumenti dico ꝙ cõmunica

tum inquantũ ꝓductione cõmunicat nõ presupponit illud cui cõmunicetur nec ecõuerso: quia ista cõmunicatio nõ est alicui iam existenti sicut est in altera tione: sed est alicui vt sit: ideo nec natu ra cõmunicatur ante ꝓductionẽ suppo siti: quia tunc cõmunicaret non produ cto: nec etiaꝫ ecõuerso suppositũ est an teꝗ̃ natura cõmunicet. licet absolute cõ municatũ sit prius ratione ꝓpria sup positi prioritate perfectionis: ⁊ etiã pri oritate essendi. prime prioritate in crea turis correspõdet h ꝙ in deo essentia est formaliter infinita. relatio aũt nõ.

Ad arguméta pro

opi. ad primũ de Aug⁹. contra Maxi minũ. patat quomodo filius nullo mõ est de nihilo: sed est vere de substantia patris. Sed si q̃ras posita originatio ne ⁊ consubstãtialitate adhuc queritur sicut de materia: vel de quasi materia de quo est filius. Respõdeo ꝙ nõ est ibi materia: ⁊ ideo nõ est ibi de aliquo sic: ⁊ vltra: igitur de nihilo non sequit. sed sequitur ergo de nulla materia. Sed di ces tunc est creatura. dico ꝙ falsum est: quia creatura ẽ post nihil idest post nõ esse sui et cuiuscũqꝫ in ea: nõ ita filius. nõ tantũ quia suum esse est eternũ: sed etiã quia sicut est secũda psona sic pri⁹ origine est suum esse formale in prima persona. Ad aliud Aug⁹. de tri. 7 c. 4. hoc nihil valet ad ꝓpositũ. sicut in qõe p̃cedẽte expositũ est. Qõ aliꝗ̃ ar guũt essẽtiã subiectiue generari: ex falso iferũt falsũ. Ad argumẽta coꝛ. ad p̃mũ dico ꝙ h nõ sunt t̃mini aliq̃ corñdẽtes generatõi vt mutatio ẽ: q2 nihil ẽ hic q̃ si aliq̃ mõ pri⁹ sub ꝑuatõe ⁊ postea sub forma. Generatõis vo t̃mini sũt ꝑuatio ⁊ forma ut gñatio ẽ mutatio. gñatio ãt vt ẽ ꝓductio tm̃ hꝫ ipm ꝓductũ. nõ ãt gñaatio sic hꝫ t̃minũ a q̃ nisi loq̃ẽdo de p̃n⁹ ꝓductio ⁊ sic t̃mini gñatõis sũt ꝓducẽs ⁊ ꝓductũ. ⁊ ex h⁹ nõ seq̃t ꝙ ali q̃d sit q̃si subm̃. sꝫ seq̃t ex hoc si gñatio ẽ vniuoca ꝙ aliq̃d sit cõe gignẽti ⁊ geni to: ⁊ h⁹ ꝯcedo: sꝫ nõ cõe vt mã sꝫ vt for ma vl' act⁹ i vtroqꝫ. Cũ arguit p⁹ õ gñã' tiõe ⁊ t̃mio. pꝫ rñsio ꝙ relatio nõ ẽ in es sentia sic forma i mã: sꝫ si psona ẽ ibi re latiua tũc r̃latio ẽ in essẽtia sic ꝓprietas suppositi ẽ i nã. esse ãt i aliq̃ vt supposi' tũ vl' rõ suppositi i nã nihil ifert de esse in: vt forma i mã. lꝫ q̃n nã ẽ imꝑfecta ꝓ prietas idiuidual' aliq̃ mõ iformet nãm sic dictũ fuit i. 3°. arti. solonis i p̃ma dif ficultate. Cũ itio arguit ꝙ oi potẽtie actiue corrñdet potẽtia passiua ⁊c̃. R°. p̃me potẽtie actie nõ corrñdet aliq̃ po^a passiua. sic pꝫ õ po^a creãdi: ⁊ h⁹ loquẽ do ꝓprie õ po^a passiua vt inq̃: vl' de q̃ aliq̃d ꝓpe ꝓducit po^e tñ actie corrñdet aliq̃ passiua quã ipi vocãt potẽtiã obie ctiuã q̃ ẽ po^a ꝓducibil': ⁊ h⁹ mõ ꝯcedo si pr̃ est fecũd⁹ actie ꝙ fili⁹ ẽ ꝓducibilis sed ex hoc nõ seq̃t aliq̃ po^a q̃si mãe. sic nec sequit i creatõe. Cũ vltio arguit de igne. dico ꝙ si ignis generaret de se ⁊ cõicaret genito suã formã: vt formaleꝫ terminũ generationis nõ aũt esset sub' stãtia sua in potẽtia ad formã ignis ge nerãdi sed ipe ignis esset pfecte ꝓducti' uũ. tũc eni nõ req̃reret aliquã causã cõi cãtẽ: ita ẽ in ꝓposito. p̃mũ p̃ncipiũ nec aliud p̃ncipiũ i eodẽ genẽ p̃ncipiꝗ̃ nec in alio req̃rit cõicans secũ ad p̃ncipiandũ

Cũ arguit ad principale per Aug⁹. 7°. de trini. c. 40. R°. ꝙ p Aug⁹. subdit ibidẽ q̃si aliud sit ibi essẽtia ⁊ aliud pso na. Similiter cõcedo ꝙ nõ ꝓprie dicit aliquã psonã esse de essẽtia absolute. sꝫ addẽdo cũ substãtia aliquã psonã ori' ginatẽ bñ dicit ꝙ aliqua psona origia' ta est de substãtia illius psone ita ꝙ hec fili⁹ est de essẽtia diuina nõ est ita conce dẽda sicut hec. filius est de substãtia pa tris: quia per secũdã exprimit cõsubstã tialitas et originatio ꝓpter genitiuũ cõ structũ cuꝫ casuali ꝑpositionis. per pri mã aũt nõ notatur aliquid originans

Ad aliud dicendũ. ꝙ licet Aug⁹. dicat filiũ esse filiũ substãtie patris. i5. de tri. c. i9. vel. 40. et doctoꝛ quidaꝫ dicat illam esse ꝓpꝛiam. tñ videtur ꝓbabili⁹ ꝙ quãdocũqꝫ relatiuũ cõstruit cũ aliq̃ in tali habitudine casuali in qua aliq̃d natũ est terminare illam relationẽ: vt coꝛrelatiuũ: tũc cõstruit cum illo p̃cise vt cum coꝛrelatiuo. Exẽplũ pr̃ ꝯstruit cũ suo coꝛrelatiuo in habitudine genitiui. sil̃e in hitudine datiui. maius in habitudine ablatiui ẜm cõem sermonẽ: et ideo videt ꝙ cũ quocũqꝫ construit tale relatiuũ exp̃sso in tali habitudine casuali illud notat esse coꝛrelatiuũ hui⁹ relatiui. nõ eñ dicimus iste canis est fili⁹ hoĩs: q2 est filius ⁊ est hoĩs: vt dñi. ita ꝙ ly hoĩs cõstruat cũ cũ ly canis ex vi possessoꝛis vel possessionis. sed videt significare ꝙ ꝯstruat cũ ly canis rõe relatiui vt patris. ita igit ista filius essentie videt accipi essentia vt coꝛrelatiuũ eius relatiui cũ quo cõstruit: ⁊ tũc auctoꝛitas Aug⁹. de trini. i5°. c. i9. debꝫ exponi sicut ip̃e exponit filij charitatis sue. i. filij sui dilecti. Et tũc ad argumẽtũ ibidẽ cũ arguit ꝙ ad illã est de essentia sequit ista ꝙ est essentie. nego ꝯñam. q2 ꝯñs notat relationẽ esse inter filiũ et essentiã sicut suũ coꝛrelatiuũ: qδ nõ notat antecedẽs: sed tm̃ cõsubstãtialitateꝫ in essentia cuꝫ oꝛigine notata in illo qδ cõstruit cũ essentia. Ad vltimũ dico ꝙ de. nõ tm̃ notat idẽptitatẽ: sed notat idẽptitatẽ sui casualis ⁊ hoc in rõe foꝛme cũ distinctiõe illius qδ addit suo casuali vt pꝛincipij oꝛiginãtis: sicut dictũ est pꝛius. Ad argumẽta in oppositũ ad illud de. i5°. de trini. respõsum ẽ. ad illud ꝯtra Maximinũ patet etiã ex dictis. Ad vltimũ de filio in creaturis ꝙ est de substantia pr̃is patet responsio ex dictis in solutõe q̃õis. q2 illud de. qδ pertinet ad rõem filiationis nõ dicit circũstantiã cause materialis: sed magis sufficit si illud de quo est filius sit vt foꝛma cõis pr̃i ⁊ filio ⁊ sit nõ subiectũ generatõis sed termin⁹ foꝛmalis eiusdem.

Circa distinctionem sextã quero. vtrũ de⁹ pr̃ genuit deũ filiũ volũtate.

Q2 sic. Ricl. 6°. de tri. c. i7°. post alia tractata de ꝓductõe psonaꝝ dicit vltimo. vultis super his que superius iam diximus audire verbũ abbꝛeuiatũ ingenituꝫ velle habere de se sibi cõfoꝛmẽ atqꝫ condignum. idem mihi videlur ꝙ gignere filiũ: ⁊ tam genituꝫ q̃ ingenitũ velle habere condilectũ iedm videt ꝙ ꝓducere spiritũsanctũ. Sed si patrem velle habere confoꝛmẽ est gignere: ergo sicut volũtate vult habere confoꝛmeꝫ: ita volũtate genuit. Ex eadem auctoritate arguit aliter sic. Eodẽ modo concedit ꝙ velle patris se habet ad gignere sicut velle vt est patris ⁊ filij se habꝫ ad spirare. nũc autem spiritus sanctus spiratur volũtate foꝛmaliter vt est patris ⁊ filij: ergo ⁊c̃. Item Aug⁹. contra Maximinũ. li. 3°. c°. i. et ponitur dis. 20. pater si nõ genuit sibi filium equalẽ. aut nõ voluit. aut nõ potuit. si non voluit igitur inuidus fuit ex hoc sic iuidia nõ pertinet nisi ad illa que voluntate subtrahuntur et volũtate possunt cõicari sicut nõ sum inuidus si nõ facio te sapientem: q2 nõ possum facere sapientiam in anima tua. igitur pater voluntate generat filium sibi equalem. q2 ẜm auctoritatẽ pꝛedictã esset inuidus si nõ generaret filium equalẽ. Item. 5. metha. c. de necessario: oĩe inuolũtariũ est triste. sed nihil est triste in diuinis: ergo nihil inuoluntariũ: ergo filius voluntate generatur. Item verbũ est amoꝛ patet ⁊ est ꝓductus: q2 nihil nisi natũ ẜm Hylariũ habet filius. pꝛincipiũ autem amoꝛis ꝓducti est volũtas: igitur ⁊c̃. Si dicatur ꝙ cõcomitãter est amoꝛ q̃a pꝛimo est notitia ꝓducta. Cõtra q̃a idem est pꝛincipiũ respectu pꝛimi termi

ni formalis ⁊ cuiuscūq̧ cōcomitātis il
lum terminū. Contra. Dam. li. i. c. 8.
Generatio est opus nature. ⁊ magister
in litera. ⁊ Aug⁹. ad Dorosiū preire sci
entiā volūtas nō potest: ergo cū filius
sit scientia vel sapiētia patris nō genera
tur voluntate.

In ista q̄estióne

videtur esse due difficultates. vna qua
liter pater generat filium volens. Alia
quō saluetur ꝙ pater non generat filiū
volūtate vt ꝑncipio ꝓductiuo. Quā
tum ad primū dicit ꝙ non generat vo
lens: sed tm̄ necessitate nāli. sicut ignis
calefacit licet actu generādi quasi iā po
sito volūtas patris quasi cōplaceat in
illo. Hoc arguit sic. Intellectio patris ꝓ
cedit aliquo mō volitionem patris. sed
intellectio patris vt patris videt esse gi
gnitio verbi vel filij: ergo gignitio filij
vt filij ꝓcedit quācūq̧ volitionē patris
prima ꝓpositio est euidēs ex. 15. de tri.
c. 27. ꝓbo secūdā. quia eiusdē potentie
nō sunt duo actus q̄ potētie distinguū
tur per actus. 2. de anima. gignere aūt
filiū siue dicere verbum quod idē est in
deo est potētie intellectiue ⁊ intelligere
similiter ergo dicer est formaliter aliqō
intelligere: ⁊ nō nisi patris ut patris. er
go intellectio patris ut patris ē gignitō
Ista rō innitit minori false. s. de iden
titate intelligere ⁊ gignere uel dicē: ⁊ ex
ipsa sequit ꝯclo falsa. s. ꝙ pr̄ nō ꝓꝑe uo
lens dicit. ꝑmo ḡ ondo falsitatē minoris
2° ꝙ illō ꝯn̄s falsū sequat. 3° r̄ndebo ad
ꝓbatōem minoris false. 4° quō dēat
vitari illud ꝯn̄s falsū ⁊ oppositū teneri
quod est ꝑncipale in isto articulo. De
ꝑmo ꝯ illam opi. de identitate intelliger
⁊ dicere arguo sic: Intelligere est ꝑfectō
simplr̄. dicere nō. ḡ nō sunt idem forma
liter. ꝓbatio ꝑme: pr̄ quantū ad intelle
ctum est formalit beatus intellectione. ⁊
quantū ad uoluntatē volitōe. nō est au
tem beatus nisi ꝑfectiōe simplr̄. ergo in
telligere est ꝑfectio simplr̄. ꝓbatio scōe
quia si dicere esset ꝑfectio simplr̄ tūc fili
us ⁊ spūs. s. nō essent simplr̄ ꝑfecti: q̄ n̄
dicunt accipiendo hoc mō dicere quod
est exꝑmere verbum. 2° sic: quia sicut i
creaturis rō actōis ⁊ rō factōis formalr̄
distinguunt: q̄a actō est vltimus t̄min⁹.
factōis aūt est alius t̄minus ꝓductus ꝑ
ipsam factōem. ita in diuinis opatio: q̄
formalit pr̄ opatur videt distingui a ꝓ
ductione q̄ formaliter ꝓducit. ⁊ hoc vi
det quia opatio habet obiectū quasi ꝓ
suppositū. ꝓductio aūt habet t̄minum
ꝓductū ꝑ ipsam. ergo intelligere: quod
est opatio patris nō est formalit dicē qō
est ꝓductio filij a patre. De scōo qō ē
ꝯfirmatio ꝑmi. s. ꝙ illud ꝯn̄s falsū seqt
ex illa falsa minori. arguo sic: sicut in in
tellectu nostro habēte naturalit ꝑmam
intellecōem: que non est in ptāte nostra
potest postea uoluntas nostra complace
re in illa intellectōe iam posita. sed ꝓꝑe
loquendo non dicimus illam actionem
uolētes sed eam elicitam volumus esse.
ita sequeret si formalit dicere esset intel
ligere ꝙ pr̄ non gigneret formalr̄ volēs.
licet patri ipsa gignitio quasi aliq̄ mo
do posterius complaceret. De. 3. ad ar
gumentū illud de distinctōe potentiarū
ꝑ actus dici posset ꝙ illud uerū est de a
ctibus adequatis ⁊ alii nō: q̄ poten° il
limitata eadem manēs potest habē plu
res actus. Aliter dicit quidā doctor:
ꝙ intellectus ut intellectus habet illum
actum qui est intelligere. 2° aūt hꝫ istum
actum qui est dicere ſm ꝙ iam factus ē
in actu ꝑ intelligere. sed illud est impro
batū di. 2. vbi argutum est ꝙ ille actus i
telligēdi ꝑmus nō est rō formalis gignē
di uerbum. Aliter r̄ndeo sic: ꝙ actio
in creaturis vno modo accipit ꝓ actiōe
de genere actōis. Alio modo ꝓ actu 2°.
q̄ est qualitas absoluta sicut expositum
est ꝑus dis. 3. q. vltima. in r̄nsione ad ter
tium argm̄ ꝑncipale. vnius ḡ potētie tm̄
est vnus actus: loquēdo de hoc actu tm̄

vel illo tm̄. vnius tn̄ potentie potest be-
ne esse duplex actus quorū vnus sit de
genere actionis alius de genere qualita-
tis sicut intellectus noster ꝓ actiōe ō ge
nere actōnis habet gignere verbū. habꝫ
tamen alium actum de genere qualita-
tis. s. illam noticiā genitam. ita in ꝓpo
sito intellectus diuinus habet vnum a-
ctum correspondentem intellectioni no
stre que ē qualitas quo. s. actu intellcūs
patris formaliter intelligit. habet etiaꝫ
actum correspondentem actui de gener̄
actiōis quo. s. exp̄mit verbuꝫ. De 4°
dico ꝙ pater hoc modo gignit filiū vo-
lens: quia pater in p̄mo signo originis i
telligit formaliter. ⁊ tunc etiam pōt ha
bere actum volendi formaliter. In se-
cundo signo originis gignit filiū. nec tm̄
vult illam genitiōem volitione sequēte
illam genitōem: sed volitōne habita in
primo signo originis qua volitione pat̄
formaliter vult p̄supposita aliquo mo
do intellectione qua pater intelligit nō
ā̄t genitōe vbi. sic g° dico ꝙ pr̄ volēs gnāt
nō tm̄ voluntate ꝯn̄te sꝫ volūtate an̄te.

Quātū ad secūduꝫ
articulum videtur: ꝙ pr̄ non producat
filium voluntate tanꝙ p̄ncipio ꝓducti
uo: quia p̄ncipium ꝓductiuuꝫ vnius ra
tōis in diuinis non potest habere duas
ꝓductiones vnius ratōnis. nulla enim
ꝓductio ibi est vnius rōnis nisi vnica:
quia adequata. ergo cum spiritus. s. ꝓ
ducatur per modū uoluntatis ut prin
cipÿ ꝓductiui filius non sic ꝓducetur.

Sed in isto articulo videtur esse dif-
ficultas ꝓpter verba aug°. qui videtur
attribuere genitōem uoluntati in nobis
ut p̄ncipio productiuo. 9° de trini. c. 7.
uel. 19°. Uerbum amore concipitur. et
e. li. c. ii. ul̄. 27. noticia placita digneqꝫ a
mala uerbū est. ⁊. ii. de tri. c. 3. uel. 9. uo
luntasqꝫ ipsa quomodo foris corpi ob-
iecto formandum sensum admouebat:
formatūqꝫ iungebat sic aciem recordan
tis animi ad memoriam conuertit. ⁊ in
eodem li. c. 4. uel. ii. voluntas vero illa
que hac atqꝫ illac fert atqꝫ refert aciem
formandā coniungitqꝫ formatam. ⁊ di
cit multa consimilia. ergo vult ꝙ volū
tas habeat ratōnem ꝯuertentis aciē an
te genitionem ⁊ retinentis eam in actu.
Ita igitur videtur i trinitate cuius ima
go est in anima ꝙ uoluntas habeat ibi
aliquam ratōnem p̄ncipÿ respectu ꝓdu
ctionis uel genitōnis. uel ratōnem alicu
ius superioris applicātis principium ꝓ
ximum ad actum suum sicut in nobis.
Hoc etiam arguitur in nobis: q² si geni
tio nostra esset mere naturalis nll'o mo
do esset in potestate voluntatis. ⁊ ita sē
per haberemus idem verbum de codeꝫ
obiecto fortius mouēte intellectum.

Quantū ad istum articulū: ⁊ si aliq̄
distinguant ꝙ li voluntate potest teneri
aduerbialiter: ut sit sensus voluntate ge
nuit. i. volūtarie genuit. ⁊ tunc est vera
aut potest teneri ablatiue. ⁊ tunc notat
causam ⁊ principiū elicitm̄ respectu ge
nitōnis. ⁊ tunc est falsa. Quicquid
sit de ista distinctiōe nō videtur dicenð
ꝙ pater filiū genuerit voluntate. ita ꝙ
volūtas sit p̄ncipium ꝓximum uel rēo
tum. ꝙ nō ꝓximum ꝓbatum est: q² pri
cipium vnius ratōnis nō est nisi princi
pium vnius ꝓductiōis. Qð etiam non
remotum: pꝫ: quia sicut volūtas ut est
p̄ncipiuꝫ operatiuū aliquo modo poste
rius operat̄ ꝙ̄ intellectus: ita ut ē p̄ncipi
um ꝓductiuū aliquo modo posterius ꝓ
ducit ꝙ̄ intellectus. ⁊ ita nō erit causa su
perior neqꝫ p̄or in ꝓductiōe que est ꝓprie
intellectus. Propter istas tn̄ auc̄tes
aug°. intelligendū est ꝙ in nobis non est
tm̄ vnic° act° intelligēdi: accipiēdo actū
de genere qualitatis. neqꝫ vnicus act° gi
gnēdi: accipiēdo actū ꝓ actione de genē
actōis: q² si esset tm̄ vnicus actus iste: et
tm̄ vnic° ille. ⁊ ille ⁊ iste essēt idem: tunc
volūtas nostra nullā cālitatē hr̄et in rō
ne actus intelligendi qui est de genē qua

litatis. neqȝ in rōne act⁹ gignēdi qui ē de
genē actōis. in diuis igī cum nō sit i pa
tre nisi vnicus act⁹ intelligēdi respcū illi
us actus volūtas patris nō habebit ali
quā rōnem pncipij uel cause. cū etiā nō
sit nisi vnicus actus dicēdi respectu illi⁹
volūtas nō habebit rōnem pncipij: qa
voluntas sicut operādo ita ꝛ ꝑducēdo
uel pncipiādo sequit aliquo modo intel
lectū. actus igī dicēdi pcedit oēm princi
piatōem voluntatis. potest tñ voluntas
ut ꝯplacens: nō ut principians hēe actū
respcū illius genitōis ex h° ꝙ voluntas
ut operans in patre non psupponit gēi
tōem: sed tm̄modo volitōem illā q̄ pat
formalit̃ intelligit. in nobis aūt vere sūt
auctes aug⁹. ꝙ volūtas mouet aciē ad
actum cognoscēdi: ꝛ tenet eam in cogni
tōe: qꝛ posito pmo actu nr̃o siue de gnē
qualitatis siue de genē actiōis possum⁹
hēe alios actus posteriores ex imperio
volūtatis. in patre aūt volūtas non ad
mouet intelligentiam pr̄is ut formādaȝ
a memoria patris: qꝛ in patre non est ni
si vnica intellectio formal̃r: que pcedit
aliquo mō ꝑductōem uerbi. neqȝ admo
uet memoriam ipsi obiecto ut gignatur
verbū. Cōtra istud ar. ꝙ aug. nō tm̄
intelligit in nobis sed etiā in deo: qꝛ au
gus. nunq̄ͣ videt̃ assignare actū volendi
voluntati ut est tertia ps imaginis: nisi
illum qui est ꝯiungere pentē cū ꝑle. ꝛ h
mō habꝫ causalitatē aliquā respectu ge
nitōis ꝑlis. g̊ ista ps ut est ps imagīs ni
hil repn̄tabit in ꝓtotipo: nisi uoluntas
diuina hēat aliq̊ mō sic ꝯiungē. Rn̄°. et
si frequent̃ assignet uolūtati actū illum
ut est ps imaginis. tñ aliqñ sibi assignat
aliū videlꝫ dilectōem eiusdē obiecti: qō
est obiectū memorie ꝛ intelligētie sic ap
paret. 15. de tri. c. 20. uel. 62. vñ pōt inqt
sempiterna imutabilisqȝ nā recoli cōspici
ꝯcupisci que auctas posita est supra di.
3. q. ulti. ibi. n. expsse ponit trinitatē in
memoria intelligētia ꝛ volūtate: ut hūc
actuȝ circa obiectū idē. s. vitatē increatā
sitr. li. 14. c. 8. ponit trinitatē in mente ī
quantū meminit sui itelligit se ꝛ diligit
se. vtrunqȝ etiā actū tangit simul. 15. de
trini. c. 3. mens ꝛ noticia qua se nouit ꝛ
amor quo se noticiāqȝ suaȝ diligit. ꝛ hñ
ꝯcurrunt isti duo actus in volūtate nr̃a
qꝛ ipsa amans obiectum amat etiaȝ no
ticiam obiecti eiusdem. ꝛ ex amore obie
cti mouet intelligentiam ad intelligēdū
illud copulās ipsam memorie de qua ip
sa formetur. ꝛ tenēs eam in tali ꝯiuncti
one. ꝛ per hoc in actuali intellectōe vni⁹
obiecti. Istoꝝ autem duorum actuum
voluntatis in nobis pncipalior est ille q̄
est dilectio obiecti: qꝛ ille est cā quando
ꝙ dilectōis actus. tñ alius. s. dilectio a
ctus est vl̃ior: quia respectu obiecti ma
li diligimus actum cognoscēdi: licet nō
obiectū. sicut dicit Augus. 9. de tri. diffi
nio intēperantiā: ꝛ hoc est uerbū ei⁹ pla
cet mihi diffinire licet nō placeat mihi ī
cōtinentia. uoluntas igitur in nobis ut
est pars imaginis repn̄tat uoluntatem
in deo non qūantū ad istum actum co
pulandi qui est voluntatis nostre. sꝫ q̄n
tum ad alium actū inquantuȝ. s. volun
tas nr̃a est pncipiū ꝑducendi actuȝ cir
idem obiectum qō fuit memorie ꝛ intel
ligentie nostre: quia voluntas in diuis ē
pncipiū ꝑducendi amorem adequatuȝ
essentie diuine que est obiectū pmū me
morie diuine intelligentie ꝛ voluntatis
ꝛ ille amor ꝑduct⁹ est spūs. s. cui correspō
det in nobis dilectio ꝑducta: q̄ dilectio
frequent̃ ab aug. uocat̃ volūtas. sꝫ uolū
tas ꝓprie in nobis q̄ est pō nō correspon
det spūi. s. sed vi spiratiue q̄ ē in pr̄e ꝛ fi.
ꝛ h ſm illū actū q̊ uolūtas i nobis ē pn
ci^m ꝑducēdi amorē obi intellecti. nō āt
p° inq̄ͣtū hꝫ ꝑducē amorē noticie gēite
nll̃o āt mō inqntū ē cā supior noti^e gēite
sic quidē vis spiratiua est pncipium ꝑ
ducendi spirituȝ: scilicet in diuinis qui
est amor essentie diuine: ꝛ etiam amor
noticie geniti. licet forte ſm aliquē or
dinē. sed ñ est vis illa spiratiua aliq̊ mō

principiū ꝓductiuum noticie genite: qꝛ etsi pr̄ in p̄mo signo originis sit volens ⁊ in secūdo gignat: tamen volūtas p̄ris nō habet ratiōem principij respectu illius gignitionis verbi. sic igit̄ patet quo modo pater volens generat filiū: ⁊ tamē nō voluntate ut p̄ncipio formali elicitiuo generatōis. Tamen q̄tum ad intē tionem Augus. de dilectiōe copulante parētem cum prole: dicit quidā doctor ꝙ illa dilectio copulans loquēdo respectu actus sentiēdi est inclinatio facta in potentia per speciē sensibilem. vnde ista quinqꝫ preponit ille doctor: videlicꝫ obiectum sensibile: speciem: inclinatiōem factam: potentiam sentiendi: ⁊ actū sentiendi. Probat p vnam auctoritatē augustini. xj. de trini. ca. ij. uel. iiij. cū enumerat aug. quedam ad suū propositū facientia in fine sic sensum inquiens detinet oculorū animi intensio: ecce ait ille tertium. quod enim determinet sensum nō est nisi illa excitatio per dictaꝫ inclinationem. vocat aūt eam augusti. ſm eum intentōem animi causantis: qꝛ per ipam fit sensus animi intent⁹ ad percipiendum obiectū. Sed istud nō ē ibi ad intentiōem Augus. quia ibidem distinguens ea ab inuicē de intentione dicit ꝙ tertiū solius anime est. igit̄ ſm euꝫ illa intentio que erat tertiū non est illa inclinatio vel excitatio p speciem. similiter illud tertiū attribuitur volūtati illi de qua dicit inferius ꝙ voluntas hac atqꝫ illac refert aciē mentis ⁊c̄. qđ non videtur verū de inclinatione sed tantū modo de volūtate ⁊ potētia anime.

Ad argumēta principalia.

Ad primū cum dicit Ricar. hoc mihi videtur ⁊c̄. nō hoc videt̄ Augus. ꝙ velle patris sit formalit̄ gignere. quia dicit. v. de trini. ca. xiiij. uel. xxxij. ꝙ spiritussanctus p̄cedit quomō datus nō quomō natus. i. per modū voluntatis libere: nō p modū nature: ⁊ iō oportet exponere Ricar. ꝙ ipse intelligat concomitanter. Ad aliud dico ꝙ inuidia nō solum est in subtrahendo illa bona que possunt cōmunicari actu voluntatis immediate. sed quecūqꝫ volens pōt cōmunicare ⁊ nō cōmunicat. pater aūt volens lꝫ nō sicut principio elicitiuo ul̄ productiuo generat ut dictū est: ⁊ ideo tenet argumentū Augus. de inuidia. Ad tertiū dico ꝙ nihil est ibi inuolūtarium ⁊ ideo generatio filij nō est inuoluntaria. cōcedo: sed tn̄ non sequitur vltra: ergo est volūtate ut principio elicitiuo. multa. n. facimus siue voluntate precedente siue cōcomitante quorꝫ principium immediatū nō est voluntas.

Circa distinctionem septimā

quero vtrum potentia generandi in p̄re sit aliquid absolutū uel ꝓprietas patris. ꝙ proprietas patris ꝓbo. Aug. 5. de triñ. ca. 6. eo pater est quo ē ei filius. ergo eo est pater quo generat. ꝓbatio ꝑn̄tie. qꝛ generatiōe est ei filius: sed paternitate ē pater. ergo paternitate generat. uel si deitate generat: ergo deitate est pr̄. Item per ratiōem: actus proprius est a ꝓpria forma agentis. sed generare est ꝓprius actus patris. ergo ⁊c̄. ꝓbatio maioris: tum qꝛ ꝓpria forma dat esse: igit̄ ⁊ agere. tum qꝛ si forma cōis ⁊ effectus cōis quia causa ⁊ effectus corrn̄dent sibi inuicem: vlis vli: particularis p̄ticulari. ⁊ physicorꝫ ⁊. 5. meta. c. de causa. Item mediū est eiusdem generis cū extremis. sed supposita que sunt extrema sunt relatiua. igit̄ illud quo suppositū agit qđ est mediū inter ea est relatiuū. Itēꝫ potentia ē eiusdē generis cum actu: immo in diuinis sunt idem. sed actus generādi est relatio ul̄ relatiuū. g̃ ⁊ principiū erit relatio ul̄ relatiuū. Cōtra Dam̄. generatio est opus nature. sed nō est op⁹ nature ut generātis: qꝛ natura nō generat ergo ē opus nāe ut principij generandi.

Item Boecius de trini. c. 5. Ex virtute nature in eandem naturā natiuitate subsistit filius. Item magr̄ in lr̄a: Pat nō est potens nisi nā. ꝛ loquit de poᵃ generandi. ergo ꝛc̄.

Hic ē opinio talis

ꝙ illud q̄ pater generat est eēntia propt hanc ratoēm: quia generās assimilat sibi genitum in forma qua agit: filius autem assimilat patri in eēntia nō in proprietate: ergo ꝛc̄. ꝛ declarat ratio: quia sicut in creaturis ꝓprietas indiuidualis nō est ratio agendi sed natura in q̄ indiuidua cōueniūt: ita in diuinis ꝓprietas personalis que corrn̄det ꝓprietati indiuiduali in creaturis nō erit ratio agēdi uel gignendi. Cōtra istud arguit mlti pliciter: p̄mo sic: oīs forma sufficiēter elicitiua alicuius actōis si per se est p se agit illa actiōe. Exemplū: si calor ē sufficiens causa calefactiua calor sepatus calefaceret. ergo si deitas sit potētia generatiua ꝛ cōstat ꝙ sufficiens sequit ꝙ si p se sit deitas ꝙ p se generabit. deitas aūt prius est in se aliquo modo ꝙ intelligatur esse in psona: qꝛ deitas ut deitas est p se esse: ita ꝙ tres persone ipa deitate p se sunt nō ecōuerso. 7. de trini. ca. 8. oīs creatura ad se subsistit quāto magis deus. Et infra: hoc ē deo esse qd̄ subsistere ergo in isto p̄mo signo nāe in quo intelligitur deitas in se anteꝙ̄ intelligat in psona generabit: ꝛ ita deitas sicut cōsiderata distinguet a genito. Si dicat ꝙ deitas nō habꝫ p se esse in persona: ꝛ ideo nō per se agit sed psona p se agit. Contra: argumentū probat oppositū: quia si calor habens esse participatū ꝛ p miraculum eēt per se: posset opari per se illa opatione cuius est principiuꝫ quo elicitiuum in supposito. g̃ ipa diuina eēntia que est p se esse ex se nō aūt p se participat esse poterit per se esse agens illa opatione cuius est principiū quo eliciti uum in supposito: ꝛ ita stat argumētū.

Item 2° sic: producētis ꝛ forme qua ꝓducens producit eadem est relatio ad ꝓductum. hoc accipitur a pho. 2 physic. ꝛ. 5. meta. vbi vult ꝙ ad idem genᵘ causē ꝛ principꝯ ptinent ars ꝛ edificator. g̃ ad idē genᵘ ꝑncipꝯ ptinēt ꝓducens ꝛ illud quo ꝓducens ꝓducit. ꝛ ita si eēntia sit qua pater generat habebit eēntia relationem realē ad genitū. hoc falsum ē ergo ꝛc̄. Item tertio: forma inquantū est in qua assimilant generās ꝛ genitū: nō habet vnitatem nisi ratiōis: sicut accipitur a Dam̄. li. p̄mo ca. viꝯ ergo nec entitatem nisi ratiōis. ergo ſm hoc nō est principiū elicitiuū actionis realis. Item q̄rto: forma nō est principiū agendi nisi inquantū agens est in actu p eā. nō est aūt in actu per ipam nisi inq̄tuꝫ est in ipo. nō est aūt in ipo nisi ut ē hoc ergo vt est hoc est principiū. Itē quinto: productio p prius est distinctiua ꝙ̄ assimilatiua. quod patet: quia oīs ꝓductio est distinctiua: nō autēꝫ oīs est assimilatiua. ergo forma que est principium ꝓductionis prius est principiuꝫ eius inquantū forma est distinctiua ꝙ̄ inquantū est assimilatiua. ipa aūt est distinctiua inquantū hec assimilatiua inquantū forma. ergo prius est ꝑncipiū ꝓductiuū inquantū hec ꝙ̄ inquantū forma. Item instatur cōtra ꝓbationem argumenti positōis: tum quia brutum generans brutū assimilatur ei in specie ꝛ tn̄ forma specifica bruti nō est principium generādi sed potētia vegetatiua. igit maior videt esse falsa. tum qꝛ in augmentatione carnis calor est principiū actiuū ſm phum. 2. de anima: ꝛ tn̄ illo generatur caro animata similis generāti in forma vegetatiue.

Aliter dicitur ꝙ ge

nerationis in diuinis oportet dare aliquod principiū positiuū: quia actio est positiua. nō sunt aūt positiua i diuinis personis nisi essentia ꝛ relatio. relo aūt

nõ poteſt eſſe principiũ illius ꝑductõis
quia relatio non eſt principiũ nec termi
nus motus ex. 5. phyſicoꝝ. ergo eẽntia
ſed eſſentia ſm ſe cõſiderata eſt indeter-
minata ad plures perſonas ⁊ ad actio-
nes plurium perſonarũ. ergo oportʒ ꝙ
ad hoc ꝙ ipa ſit principiũ determinate
actionis ꝙ determinet᷑. determinat᷑ aũt
per relatiõem: ⁊ ideo relatio ponit᷑ prin
cipium nõ elicitiuũ ſed determinatiuũ.
Ad hoc etiam adducit᷑ cõfirmatio ex
creaturiſ vbi eadem forma dat actũ pri
mum ⁊ ſecũdũ: ſed determinat᷑ ad hũc
⁊ illum ex diuerſis reſpectibus: quia ad
primũ determinatur ex reſpectu ad ſub
iectum: ⁊ ad ſecundũ ex reſpectu ad ob
iectum. Cõtra: indeterminatio eſt du-
plex. Quedã eſt potentie paſſiue: ut in
determinatio materie: ⁊ quedã potẽtie
actiue illimitate ad plures effectus. Ex
emplũ: ſicut ſol ẽ indeterminatus ad ꝑ
ducendũ multa animalia: nõ ꝙ aliquã
formaʒ recipiat ut agat: ſed quia habet
virtutem productiuã illimitatã. quod
aũt eſt indeterminatũ indeterminatiõe
materie oportet ꝙ recipiat aliquam for
mam ad hoc ut agat: quia nõ ẽ in actu
ſufficiente ad agendũ: ſed quod eſt inde
terminatuʒ indeterminatione potentie
actiue eſt ex ſe ſufficienter determinatũ
ad producendũ quencunqꝫ iſtoruʒ effe-
ctuum: ⁊ hoc ſi paſſuʒ diſpoſitũ ſit ap-
proximatum vbi requirit᷑ paſſuʒ: uel ex
ſeipſo vbi nõ requirit᷑ paſſum. ꝓbatio:
ſi tale actiuũ eſſet de ſe determinatũ ad
vnũ effectum poſſet de ſe ſufficienter ꝑ
ducere illum. ſed ſi eſt indeterminatum
ad hoc ⁊ ad illud ex tali illimitatõe nul
la tollitur ꝑfectio cauſalitatiſ eius reſpe
ctu talis effectuſ: ſed tm̃ cauſalitas addi
tur reſpectu alterius. igit᷑ ita poteſt pro-
ducere iſtud ſicut ſi eſſet tm̃ iſtius: ⁊ ita
nõ requiritur aliquod determinãs. ad
propoſitũ: eſſentia diuina nõ eſt princi
pium indeterminatũ indeterminatõne
materie. igitur ſine determinatione alte
rius quaſi ꝑncipij actiui erit ſimpliciter
determinatũ determinatiõe que requi-
ritur ad agendũ: ita ꝙ nõ requiritur ali
quid aliud. Cõfirmatur: quia talis in
determinatio principij actiui licet ſit ad
diſparata: nõ tamen eſt ad cõtradicto-
ria: ſed determinate ad alterã parteʒ cõ
tradictionis reſpectu cuiuſlibet iſtoruʒ
diſparatorũ. nulla aũt indeterminatio
prohibet ex ſe determinate agere niſi q̃
aliquo modo eẽt ad ꝯtradictoria ut ad
agere ⁊ nõ agere. ergo ⁊c̃. Item ſcdo:
quando aliquod principiũ actiuũ eſt in
determinatũ ad aliquos duos effectus:
nõ ex equo ſed ſm ordinem naturalẽ ex
ſe ſufficiẽter determinatũ eſt ad primuʒ
illorũ ⁊ poſito ꝑmo ad ſecundũ. eẽntia
aũt diuina nõ eſt indeterminata ad iſtas
duas ꝑductiones ex equo. ſed per priuſ
ſe habet ad generatiõem. igitur eſt ex ſe
ſufficienter determinata ad vtrunqꝫ: qꝛ
ex ſe ꝑmo ordine originiſ ad primã: ⁊ il
la poſita eſt determinata ad ſecundã: et
ita in nullo ſigno originiſ eſt indetermi
nata ad vtranqꝫ quaſi tũc eliciendam.
Item tertio: relatio ẽ ratio ſuppoſiti
agentis. igitur ſi eſt determinatiua prin
cipij quo: habebit duplicem ratõem ꝑn
cipij reſpectu generatiõis. vnam inquã
tum eſt ratio agẽtis: ⁊ aliam inquantũ
eſt ratio determinatiua ꝑncipij agendi
⁊ ſic ipa mediabit inter ſeipam ⁊ actio
nem. Item q̃rto ſic: natura ut natura
ponitur principiũ elicitiuum iſti⁹ actio
nis. ipa aũt ut natura nõ eſt determina
bilis: ſm Dam̃. li. iij. ca. vj. proprietateſ
determinãt hypoſtaſes nõ naturam ut
natura. igitur nullũ eſt determinatiuũ
principij quo ut ẽ principiũ quo ſed tm̃
principij agentis. Item quinto: relatõ
ſm iſtum magiſtrũ tm̃ ratiõe differt a
fundamento. ergo nõ poteſt eſſe princi
pium determinatiuũ ad actũ realeʒ ali
quo modo diſtinctũ ab eẽntia: qꝛ nihil
cõcurrit ad ratiõem alicuius principij
reſpectu actiõis realis: niſi reale. Item

sexto: quod dicit de relatiõe determina
tiua in creaturis videt esse falsum: quia
calor ex se nõ per aliquez respectũ medi
um est fundamentũ huius respectus po
tentie calefactiue. nõ oportet etiaz ꝙ de
terminatio ad actum primũ ⁊ secundũ
fiat p respectue: quia eadem forma ab
soluta dat actum primũ absolutum et
nõ respectiuũ: ⁊ principiũ agendi est ab
solutum ⁊ nõ respectiuũ.

Ad q̃õem igit r̃ndeo distin
guẽdo de potẽtia
Uno modo dicit potẽtia logica que di
cit modum ꝯpositionis facte ab intelle
ctu: ⁊ ista notat non repugnantiã extre
moꝝ de qua dicit phs. v. metaph. c. de
potentia: Illud ẽ possibile cuius cõtra
rium nõ est de necessitate verũ. ⁊ si hoc
modo querat de potẽtia generãdi in di
uinis: dico ꝙ ipa est possibilis compan
do generatiõem ad quencunq; actũ nõ
repugnantem generatiõi: ⁊ tũc possibi
litas est patris uel dei ad hoc ꝑdicatuz
quod ẽ generare: quia isti termini nõ re
pugnant. impossibilitas aũt est ꝙ filius
uel spiritussanctus generẽt: quia isti ter
mini repugnant. Et si querit quid est
potẽtia generãdi in diuinis isto modo:
nõ oportet dare aliquod principiũ quo
aliquis sit potens generare. sufficit eniz
sola nõ repugnantia terminoꝝ: sicut si
ante mundi creatiõem mũdus nõ solũ
nõ fuisset: sed p impossibile deus nõ fu
isset ⁊ incepisset a se esse ⁊ tũc fuisset po
tens creare mundũ si fuisset intellectus
aliquis ante mũdi creatiõem cõponens
hanc: mũdus erit: hec fuisset possibilis
quia termini nõ repugnarent. nõ tamẽ
propter aliquod principiũ in re possibi
li uel actiuuz sibi corr̃ndens: nec etiam
modo illa mũdus erit fuit possibilis for
maliter loquendo ꝺ potẽtia dei. sed po
tentia que erat nõ repugnantia istorum
terminoꝝ: quia isti termini non repug
narent lz ista nõ repugnantiã concomi
taretur potentia actiua respectu huius
possibilis Alio mõ dicitur potẽtia di
uisa cõtra actum. ista nõ est in deo. Re
linquitur igit potentia realis que dicit
principiũ agendi ul patiendi ut ꝓximũ
fundamentũ relationum: quia hoc no
men potẽtia nõ est abstractuz vltimata
abstractiõe: sed est concretuz concretiõe
ad fundamentũ: lz nõ ꝯcretione ad sub
iectum. de qua multiplici abstractione
in relatiuis dictũ est supra distin. v. que
stione ꝑma articulo 2°. Hic aũt tantũ
modo querit de potẽtia agendi: ⁊ tunc
distinguitur ꝙ hoc nomẽ potentia põt
sumi uel pro eo qđ per se significat: uel
pro eo quod cõnotat quod est ꝓximuz
fundamentũ talis relatõis. Primo mo
do accipiendo dico ꝙ potẽtia significat
relatiõem sicut potẽtialitas uel principi
atio: ⁊ hoc modo questio nõ habz diffi
cultatem: quia potẽtia generandi in di
uinis dicit eẽntialiter relationem. Se
cundo mõ est difficultas questiõis que
rendo quid sit illud absolutũ quod est
fundamentũ proximũ istius relationis
⁊ tũc loquendo semp precise de potẽtia
actiua siue productiua de qua ẽ modo
sermo: distinguo vlteri⁹ de potentia de
nominatiue sumpta: ꝙ aliquãdo sumi
tur pro suo fundamẽto precise: aliquan
do aũt pro ipo cum omnibus alijs que
concurrũt ad hoc ut possit elicere actũ
que scilicet requirunt ad ratõem poten
tie propinque: cuiusmõi sunt in creatu
ris approximatio passi ⁊ impedimentí
remotio. Ista distinctio vltima potẽtie
accepte pro fundamẽto precise uel pro
ipo cum alijs oĩbus concurrentibus
accipitur a pho. ix. metaphy. diffinitio
autẽ potentie actiue quã ponit. v. ⁊. ix.
metaphy. est potentie actiue primo mo
do sumpte. potentiam aũt secũdo mo
do sumptam exprimit ipe manifeste. 9.
metaph. ca. 4. Quoniam inquit aliqđ
possibile ⁊ quando ⁊ quõ ⁊ quecunq;
alia necesse est adesse in diffinitione: et
subdit: Tales potẽtias. s. irrõnales nece

est ut possint quando passiuuz ⁊ actiuū
appropinqua ut hoc quidem facerē illō
vero pati. Et si obijciatᷣ ꝯtra eum ꝙ
iste irratiōales possint impediri. hoc ex
cludendo dicit: nullo nanqꝫ exteriorum
ꝓhibente adiungere nihil ad hoc opor
tet. potentiam enim habet ut est potenᵃ
faciendi. est aūt nō omnino: sed haben
tium aliquo modo: in quibus excludun
tur que exterius ꝓhibent. remouent. n.
hec eorum que in determinatōne appo
nuntur quedā. vult dicere ꝙ quedaꝫ ꝑ
tinentia ad diffinitōnem potentie actiē
⁊ possibilis excludunt impedimentum
ergo potentia actiua ibi ſm eum accipi
tur cum omnibus ꝯcurrentibus ad pos
sibilitatem propinquam agendi.

Loquēdo tunc de

potentia. i. de proximo fundamento isti
us relatiōis precise sumpto. dico ꝙ poᵃ
generandi patris nō est relatio: sꝫ aliq̄d
absolutum. Partem negatiuam ꝓ
bo. primo: q̄a omnis relatio videtᷣ eque
nāliter respicere suuꝫ ꝓpriū correlatiuū
ergo relatio spirantis suum proprium
correlatiuum sicut relatio generantis su
um. non distinguuntur autem in diuis
productōnes per modum nature et uo
luntatis: nisi quia ṗncipium a quo pro
ducens producit aliter ⁊ aliter se habet
ad ꝓductionem ⁊ ꝓductum: quia hec
naturaliter hec liberē. ergo non ēēnt tūc
due ꝓductiones formaliter distincte ꝑ
modum nature ⁊ voluntatis. Secun
do: quia tunc eadem relatio esset ṗncipi
um sui ipsius: quia in patre non est nisi
vnica relatio ad filium. ⁊ illa est per te
quo respectu generatōnis: que. s. genera
tō est eadem relatio licet aliter nomina
ta. ergo ⁊c̄. 3° quia tunc paternitas ēēt
simplr̄ perfectior filiatōne. ꝓbatio con
sequentie duplr̄. Primo quia illud q̄ ꝓ
ducens producit si non est eiusdem rati
onis cum ꝓducti forma: continet eam
virtualiter: ⁊ est perfectior ea. ergo si pa
ternitas est quo pater agit: ⁊ nō est eius
dem ratōnis cum filiatōne continet fili
ationem virtualiter ⁊ est perfectior ea.
2°: quia filiatio non dat filio ꝙ agat
nihil enim nec ad intra nec ad extra ꝓ
ducit filius filiatiōe. ergo si pater pater
nitate agit formaliter paternitas erit ali
quid perfectius filiatōe. Partem af
firmatiuam solutionis ꝓbo. primo sic.
quod est perfectōnis in ṗncipio produ
ctiuo non tollit ab illo ratōnem ṗncipij
ꝓductiui. sed cōmunicare se in identita
te numerali ⁊ adequata cōmunicatōne
sibi: ponit perfectōnem in ṗncipio ꝓdu
ctiuo. ergo h° non tollit ab aliq̄ ratōem
principij ꝓductiui. sed si deus per ipos
sibile generaret alium deum ⁊ ille alius
3ᵐ deitas poneretur ṗncipium produ
ctiuum alterius ⁊ non relatio. ⁊ tūc dei
tas non communicaret se identitate nu
merali. nec cōmunicaret se cōmunicatō
ne adequata sibi in ratōne ṗncipij ꝓdu
ctiui: quia deitas posset esse principiuꝫ
alterius communicatōnis: puta facte ꝑ
impossibile a secundo deo. ergo cū mo
do deitas communicetur in identitate
numerali ⁊ communicatōne adequata
sibi: ita ꝙ deitate non potest esse alia cō
municatio numero eiusdem ratōnis cū
ista. sequitur ꝙ multo magis modo po
netur absolutum esse principium ꝓdu
ctiuum q̄ꝫ tunc poneretur. Exemplum
istius est si calor in igne communicaret
se eundeꝫ numero ligno ⁊ communica
tōne adequata. ita ꝙ iste calor non pos
set esse principium alterius calefactōnis
non negaretur calorē ignis esse principi
um productiuum caloris in ligno cum
modo de facto ponatur calor esse prin
cipium illius. ⁊ hoc cum duplici imper
fectōne opposita duplici perfectōni hic
sumpte: quia nunc est ibi diuersitas ca
loris communicati: ⁊ communicatio n̄
est adequata. hic autem esset identitas
caloris: et communicatio adequata: ⁊ tā
illa hypostasi posita lignum calore nō

posset calefacere. non enim sic: quia accipit calorem calefactione que est ab hoc calore: et tunc prius haberet calorem quam haberet calorem. nec aliud: quia ista calefactio ligni ponitur adequata illi calori in ratione principii actiui. Ita intelligendum est in proposito quod illud quod poneretur esse principium alterius communicationis: si communicatio fieret in diuersitate numerali et non adequata illud idem debet modo poni principium quando fit communicatio eiusdem et adequata principio productiuo.

Secundo probo idem sic: aliquid absolutum est terminus formalis generationis ergo aliquid absolutum est ratio formalis qua agens agit. antecedens probatum est distinctione. 5. questione. 2. prima ratione contra primam opinionem. probo consequentiam: quia impossibile est agens communicare terminum formalem productionis nisi agat forma eque perfecta si agit vniuoce uel perfectiori si equiuoce. in diuinis autem nihil est perfectius absoluto: quia absolutum est formaliter infinitum: relatio autem non ergo etc. Huic rationi instatur quod consequentia tantum valet in generatione vniuoca. hec autem probatur esse equiuoca. tum ex parte personarum. tum ex productionibus: tum ex ratione differentie specifice.

Prima via sic: paternitas et filiatio differunt specie. ergo persone constitute per eas antecedens probatur: quia differunt secundum quidditates: et talis est differentia specifica. tum quia sunt puri actus: differentia autem actus et forme est specifica. consequentia probatur primo: quia non maior distinctio est in principiis quam principiatis. Secundo: quia eadem est differentia formalium constituentium et constitutorum. Tertio: quia eadem est differentia eorum secundum que precise aliqua differunt et ipsorum differentium. Quarto: quia sunt idem essentie diuine sicut persone. igitur propter istud non negabitur differentia specifica personarum sicut nec relationum. Secunda via de productionibus arguitur sic: si productiones differunt specie: ergo et producta. antecedens patet: quia in diuinis non est productio vniuoca nisi vnius rationis. consequentia probatur: tum quia aliter non esset proportio productionum ad producta. tum secundo: quia productiones sunt eiusdem rationis cum productis. tum tertio: quia potentie alterius rationis requirunt obiecta alterius rationis. ergo si producerent sua obiecta producerent ea alterius rationis. ergo sicut intellectus et voluntas presupponunt bonum et verum formaliter distincta: ita producerent terminos formaliter distinctos vel erunt quibus termini sic distincti producuntur.

Tertia via de differentia specifica arguitur sic: differentia specifica videtur esse perfectior quam differentia numeralis quod probatur: quia distinctio specierum est de perfectione vniuersi: non autem distinctio indiuiduorum. ergo differentia specifica sicut perfectior videtur esse ponenda in diuinis. Ad ista: siue generatio ponatur equiuoca siue vniuoca: ratio non infringitur: quia in equiuoca generatione oportet principium productiuum esse perfectius forma terminante. nihil autem in deo est perfectius absoluto: et specialiter nulla relatio perfectior. absurdissimum enim videtur dicere quod relatio contineat virtualiter essentiam diuinam: conclusio tamen ad quam inducunt iste relationes scilicet de generatione equiuoca videtur esse falsa: quia cum in primo termino generationis scilicet in ipso producto concurrant duo scilicet natura et relatio propria ipsius producti qua est hec. aut generatio dicitur equiuoca uel vniuoca a termino formali generationis: aut a formali proprio ipsi supposito producto. Si primo modo cum natura que est terminus formalis huius productionis sit eadem in producente et producto: sequitur vniuocatio: quia perfectissima similitudo. Si secundo modo: ergo nulla generatio est vniuoca quia

nullum genitũ in sua forma indiuiduali assimilat gignenti. Hoc eciam arguitur alio modo ⁊ est idem quasi: quia generatio ⁊ est distinctiua ⁊ est assimilatiua. perfectior aũt ratio in ea ē ꝙ sit assimilatiua q̃ distinctiua. quod apparet: quia sic est a forma sub ratione forme: non sub ratione qua hec: ⁊ ratio forme est perfectior in supposito ista differentia indiuiduali. si enim perfectius est in generatiõe ipam esse assimulatiuam. ergo ṡm hec generatio dicitur esse vniuoca uel equiuoca. Si enim diceret talis uel talis inquantũ est distinctiua quelibet esset equiuoca: quia quelibet distinguit: ⁊ hec est imperfectiõ ratio in generatione: quia ꝯuenit imperfectissime generationi. ergo per hanc non distinguitur vniuoca ab equiuoca. ergo ad propositum cuꝫ generatio sit assimilatiua quatenus eadem natura cõmunicatur distinctiua quatenus est geniti distincti a generante distincto sequitur ꝙ penes naturam gignentis ⁊ geniti sit vniuocatio ⁊ nõ penes distinctiõem eorum scilicet gignentis ⁊ geniti. Tertio applicatur ad propositũ: quia si ille due differentie indiuiduales que suut primo diuerse constituũt producta nõ primo diuersa sed inter que est generatio vniuoca propť similitudinem in natura si iste differẽtie indiuiduales essent species alterius generis adhuc nõ constituerẽt distincta tanta distinctiõe quanta esset earum in suo genere: quia tũc differentie indiuiduales cõstituerent primo diuersa. Qꝛ aũt constituta modo nõ sunt primo diuersa: hoc est ꝓpter naturam in qua natura indiuidua ꝯueniunt. ita etiam tunc cõuenirent in eadem natura licet differẽtie constituentes essent species alterius generis. igitur tunc constituta essent eiusdem speciei sicut modo.

Ad argumenta igitur in oppositũ.

Ad primũ dicenduꝫ: ꝙ nõ est ibi ꝓprie genus nec species nec differentia specifica. sed bene cõcedo ꝙ paternitas ⁊ filiatio sunt relatões alterius speciei ⁊ alterius rationis: quia sunt opposite ⁊ nõ fundate supra vnitatem immediate sicut similitudo uel equalitas. magis etiã distinguitur paternitas a filiatione q̃ paternitas a paternitate. Sed cum infers: ergo cõstituta sunt alterius rationis quasi specifice. nego consequentiã. Et propter probatiõem cõsequentie notandũ est ꝙ aliqua dicunt aliquando magis distingui propter eorum minorem cõuenientiam in aliquo genere: aliqua propť maiorem repugnãtiam vel incõpossibilitatem eorũ: sicut contraria magis dicuntur distingui: ut album ⁊ nigrum: q̃ disparata: ut hõ et album. sed hoc modo nõ est proprie dictum aliqua magis distingui. plus eniꝫ proprie distinguunt que minus cõueniunt in aliquo genere: ⁊ ita distincta genere generalissimo plus distinguuntur q̃ contraria que sunt eiusdem generis: lꝫ contraria mag̃ repugnent. vnde vniuersaliter quanta est distinctio. i. repugnantia constituentiũ uel formaliter distinguentium tanta est ⁊ constitutorũ: quia si albũ ⁊ nigrum sunt incompossibilia: ⁊ ꝯstituta per ea sunt incompossibilia: ⁊ ita est in proposito. quanta eniꝫ est incõpossibilitas paternitatis ⁊ filiationis propter quaꝫ paternitas nõ est filiatio: tanta est ⁊ patris ⁊ filij ita ꝙ pater nõ est filius. Sed ṗmo modo accipiendo nunq̃ distinguentia cõueniunt tãtum quantum cõueniũt que per illa distinguuntur: sicut pater per oĩa distinguentia discurrendo. differẽtie eniꝫ specifice nõ includunt genus in quo conueniant. species aũt distincte per eas includunt genus in quo cõueniunt. ⁊ ratio est: quia distinguentia aliquid presupponunt in ipis distinctis quod ipsa distinguentia nõ includunt in suo intel

lectu distincta tñ per ea includũt illud. ideo distincta conueniunt in illo: distin guentia aũt ea non conueniunt in illo. Et per hoc patet ad argumenta ⁊ ad ꝓ bationes cum dicit de principijs ⁊ prin cipiatis. Dico ꝙ maior distinctio .i. ma ior nõ conuenientia hoc est in pauciori bus cõuenientia potest esse principiorũ ꝙ̃ principiatorũ: sicut differentie specifi ce que sunt principia specierũ nõ conue niunt in genere in quo conueniunt ipe species. ⁊ ita etiã est de differentijs indi uidualibus ⁊ indiuiduis respectu natu re specifice. Per ideꝫ apparet ad illud de formalibus cõstitutiuis ⁊ de pcise di stinctiuis. in omĩbus enim est falsum ꝙ quanta est distinctio uel differentia for malium constitueutiũ tanta sit differen tia constitutorũ. Sed adhuc pondero argumentũ: quia iste relationes in pro posito sunt subsistentes. igitur tantam differentiã habent inquantũ subsisten tes quantã habent in ratiõibus ꝓprijs subsistentes aũt sunt persone. igitur tan tam differentiã habẽt persone quantã habent relationes. Et preterea aliqua differẽtia formali differũt persone ⁊ nõ nisi differentia illa que est relationum: quia nullam aliã habent ꝙ̃ istam que ẽ relationum. ista autẽ que est relationuꝫ ẽ specifica. ergo ista erit specifica uł nul la. Ad ista respondeo ad primã ꝙ liceꝫ relatiões sint subsistentes: tamẽ persone nõ tñ includunt relatiões sed ipam na turam in qua subsistũt. relationes autẽ nõ includunt formaliter ipam naturã. in aliquo igitur formaliter conueniunt persone in quo nõ conueniũt relatiões formaliter: ⁊ ideo hic nõ est tãta distin ctio sicut ibi. Ad secundũ dico ꝙ non sequitur istis pcise persone distinguunt ⁊ ista distinguunt specie. ergo psone di stinguuntur specie. sicut nec de differen tijs indiuidualibus respectu indiuiduo rum. Et cum dicis: tunc nulla erit diffe rentia distinctorũ cum nõ sit illorum il la que est distinctorꝝ nec aliqua alia per illa. Dico ꝙ per ista potest eẽ distinctio distinctorꝝ ⁊ aliqua alia ꝙ̃ sit illa distin ctiuorum uel distinguentiũ ⁊ minor: si cut per differentias indiuiduales est ali qua distinctio ipsorũ indiuiduorũ alia ꝙ̃ ipsarum differentiarũ: quia differen tie sunt pmo diuerse: sed distincta non sunt pmo diuersa sed tñ sunt distincta numero in eadem specie. ita hic in pro posito per relatiões distinctas in specie uel quasi genere quibus tamen inquan tum sunt distincte accidit distingui spe cie possunt alia distingui psonaliter tñ in eadem specie siue in eadem natura.

Ad secundã viam de productionibus nego consequentiã: quia hic ex perfecti one isti⁹ nature possunt esse aliqua pn cipia propria alterius rationis cõmuni catiua tamen ipius essentie: quod non cõtingit in aliqua natura imperfecta: et propter distinctionem istorũ principio rum formalium possunt esse productio nes alterius rationis: ⁊ tamen ꝓducta vnius rationis propt vnitatem termini formalis: scilicet nature que cõmunica tur. Cum probatur illa cõsequentia pri ma per proportiõem. Dico ꝙ ꝓportio illa productionis ad terminũ formaleꝫ est ꝙ per ipam cõmunicatur terminus formalis: sed nõ requiritur talis ꝓpor tio ꝙ productio sit vnius ratiõis si ter minus formalis sit vnius ratiõis: quia productiões possunt distingui per rati ones suas formales aliter ꝙ̃ ex tminis formalibus: sicut h ex principijs forma libus. Exempluꝫ huius est: quia quan doqꝫ forma eadem potest acquiri mu tationibus alterius ratiõis: sicut idem vbi per motũ localeꝫ super magnitudi nem rectã ⁊ circularem: qui motus ita sunt alterius ratiõis ꝙ nõ sunt compa biles ẽm phum. 7. physicorꝝ. ita esset si eadem sanitas posset induci immedia te ab arte ⁊ immediate a natura. Cũ probatur illa cõsequentia 2° per hoc ꝙ

productiões sunt eiusdem ratiõis cum ꝓductis. Dico ꝙ q̊ ad hoc sunt eiusdez ratiõis: quia sicut ꝓductiones sunt relationes: ita ꝓducta sunt relatiua. sed producta sunt subsistẽtia in aliqua vna natura: ⁊ ꝓductiões formalit̃ nõ sunt supposita subsistentia in illa natura: iõ producta põt habere vnitatez aliquã in natura formaliter cõmunicata eis ꝑ ꝓductiones quam nõ habent formalit̃ productiones. Cũ arguit̃ tertio de potentiarum distinctõe ⁊ obiectoꝝ distinctorum ꝙ similis est distinctio obiectoruz ad potentias: patuit r̃nsio dist. 2ª. qõne 4ª: Utrũ in diuinis sint tm̃ due productiones ⁊c̃. De tertia via. s. de perfectione differẽtie specifice: dico ꝙ differẽtia specifica nõ est perfectior identitate specifica in diuinis: sed in creaturis est perfectionis. posita enim limitatiõe creaturarum nõ potest esse tota ꝑfectio in creaturis absqꝫ distinctione specifica. sed si in aliqua vna natura eẽt perfectio infinita ibi distinctio specifica non requireretur ad perfectõem simpliciter. in creaturis igitur differẽtia specifica est perfectio supplens imperfectiõem. in diuinis aũt vni vna natura ẽ simplicit̃ perfecta nõ oportet ponere talem perfectionem supplentẽ imperfectõem: quia nulla est ibi imperfectio que suppleat. Exemplũ generatio in creaturis est perfectio supplens imperfectõem in corruptibilibus que sine generatiõe nõ possent cõseruari nec idem numeralit̃ nec idez specie. in diuinis aũt nõ oportet ponere talẽ perfectionem supplentem imperfectionem aliquam que sit ibi nec in aliquo etno.

Ad formam autez

questionis qua querit̃ de potentia generandi an sit aliquid absolutũ respõdeo gerundiuũ construccũ cum potẽtia notat actum ut egredientem ab eodẽ supposito cui attribuit̃ potentia. similit̃ est de scientia ⁊ voluntate quando cõstruuntur cum gerũdiuo notant actum ut egredientem uel potentez egredi ab illo supposito cui attribuit̃ scientia uł volũtas: propt̃ quod nõ ita cõcederetur ista: filius habet scientiã uł voluutatẽ generandi: quomõ concederet̃ illa: filius scit generatiõem patris uel vult eaz: immo vident̃ ille negãde sicut iste: filius scit generare ⁊ vult generare: qꝛ idẽ videt̃ velle agere ⁊ habere voluntatẽ agendi. sed nõ idem istis videt̃ esse velle actionem: quia hec nõ includit eam velle ut actionem voluntatis quod alia videntur significare.

Ad argumenta pri

mo ad ꝑ̇ncipalia. Primo ad augusti^m dico ꝙ intelligit eo formalit̃ non eo fundamentaliter seu causalit̃. Exemplũ: dicimus ꝙ sortes est similis siĺitudine formaliter: sed dicit̃ similis albedine fundamentaliter seu causaliter. ita in ꝓposito pater generat generatõe formaliter. sed hoc modo nõ querimus hic quo gñãt: sed querim᷒ ħ quo generatio elicitur ut principio formali elicitiuo qꝺ. s. sit fundamentum proximũ istius relatiõis. intendit igit̃ Augustin᷒ ꝙ eo est pater quo est ei filius. i. illa notiõe hoc est ꝙ pater nõ dicitur ad se pater sed ad filium. nõ aũt intelligit ibi quo pr̄ sit pater siue generet ut principio elicitiuo generatiõis: sicut patet ibi ex lr̃a sua. Ad secunduz dico ꝙ duplex potest intelligi cõmunicabilitas forme: Una que ẽ vniuersalis que ẽ per identitatẽ ad multa inferiora quorũ quodlibet est ipsuz: sicut vniuersale cõmunicatur singularibus. Alia q̄ est ad multa quorũ quodlibet est ipso: sicut forma cõmunicatur materie sꝫ nõ est ipsum: sicut dictũ est de duplici communicatiõe forme distinctiõe 2ª questione 4ª. tunc dico ꝙ a forma cõmuni ꝑ̇mo modo est oꝑatio ꝯmunis: qꝛ si formam aliquã in vniuersali acceptã consequatur aliqua oꝑatio in vl̃i: quãlibet

formam singularē sꝫ illa consequit̄ opa
tio singularis eiusdem ratōnis nisi aliq̄
forma singularis sit impfecta. si autē lo
quamur de 2ª cōmunitate que ē forme
respectu participantiū ipam: dico ꝙ nō
oportet ꝙ forma cōmunis sit ꝑncipium
opationis ꝯmunis. ⁊ maxime qñ habet̄
a pluribus suppositis ſm ordinē. ita ꝙ
vni cōmunicat̄ ab alio ⁊ hoc ꝯmunica-
tione adequata. sicut fuit delaratū in ex
emplo adducto in ꝑma rōne ad partem
affirmatiuā questionis. Ad ꝓpositū
dico ꝙ maior ē falsa. operatio ꝓpria est
a forma ꝓpria loquēdo de appropriatō
ne scdo modo qualis est appropriatio
ista vel saltē nō alia potest intelligi in ꝓ
posito. Et cum ꝓbatur ꝑma ꝓpositō
ꝑmo. quia propria forma dat esse. ḡ dat
agere. nego ꝯñtiam. multe. n. sūt forme
dantes esse que nō sunt actiue. ⁊ ita nul-
lo modo dant actum 2m. ⁊ talis est pat-
nitas sicut ⁊ filiatio. Que autē sit ratio
quare quedam forme sūt actiue: ⁊ que-
dam non difficile est assignare rationē
cōmunem. quia alique forme sꝫstantia-
les sunt actiue ⁊ alique qualitates sunt
actiue. alique aūt forme sꝫstantiales nō
sūt actiue. ⁊ alique qualitates non sunt
actiue: ⁊ tamē plus conueniūt qualitates
⁊ qualitates in aliquo cōcepto cōmuni
ꝙ̄ qualitates ⁊ sꝫstantie. Similiter aliq̄
forme sꝫstantiales impfectiores sūt acti
ue sicut elementares: ⁊ perfectiores non
sūt actiue sicut mixtoꝝ sicut forma lapi
dis ⁊ alioꝝ ianimatoꝝ. alique etiā mix
torum perfectoꝝ sūt cōmunicatiue sicut
animatoꝝ. alique tamē pfectiores non
sūt cōmunicatiue sui sicut forme corpm
celestium ⁊ forme angelice. non igit̄ vide
tur ratio quare alique forme in cōmuni
sūt actiue ⁊ alique non. sicut in speciali
nō videtur aliqua ratio quare calor est
calefactiuꝰ nisi quia calor est calor. ⁊ ita
videtur ꝙ hec sit immediata calor ē ca-
loris effectiuus. ita etiam videt̄ ꝙ omēs
forme de genere quantitatis ⁊ omēs re-
lationes de quibus est modo sermo nō
sūt actiue ⁊ de omibus talibus nō valꝫ
si dant actum ꝑmum ergo ⁊ 2m. Luꝫ
ꝓbatur 2º ꝯñtia per phm 2º phycoꝝ ⁊
5º. methaᶜ. dico ꝙ loquit̄ de vniuersali
⁊ ꝑticulari loquendo ꝑmo modo de cō
muni. non aūt accipiendo 2º modo. s. ꝓ
ut eadem forma numero est cōmunis.
ꝑticipantibus eam. ista. n. cōmunitas n̄
est in creaturis nec cōmunitas vniuersa
lis ad ꝑticipantia sine cōmunitate vni-
uersalis ꝑmo mō dicta. Ad 3m cū ar
guitur de medio ⁊ extremis: dico ꝙ q̊d-
dam est medium ꝑ participationē vtri-
usqꝫ extremi sicut fuscuꝫ quod ē mediū
inter albū ⁊ nigꝝ quod est mediū ex na
tura rei. ⁊ de tali verum ē quod est in eo
dem genere cū extremis. sicut ꝓbat phs
xº. methaᶜ. aliud est mediū aliquo alio
modo accñtaliter sumptum sicut opera
tio inter opans ⁊ terminum. istud non
oportet esse eiusdem generis cum extre-
mis. quia quādo anima intelligit se: in-
tellectio eius est qualitas ⁊ tamē opans
⁊ obiectū sunt sꝫstantie. tale aūt mediū
accipitur in ꝓposito vꝫ ipum quo inter
suppositū generans ⁊ generatū. Uel
potest dici ꝙ ipm quo non est medium
ꝓprie. sed tenet se ex parte alterius extre
mi. s. generantis. ꝓprium aūt mediuꝫ si
qꝺ detur pōt dici generatio ⁊ de illa ve
rum ē ꝙ est eiusdem ratōis cū extremis
qꝛ ipa ē relatio sicut extrema sūt relatia
Ad 4m de potentia ⁊ actu dico ꝙ eq
uocatur de potentia. vera ē. n. maior vt
potentia ē differentia entis ꝯdiuidēs ens
ꝯtra actū. qꝛ sic ens in cōmuni non tātū
diuidit̄ ꝑ actū ⁊ potentiā. sed etiā qꝺcūꝫ
genus entis ⁊ quecūqꝫ spēs ⁊ idiuiduuꝫ
qꝛ sic eadem albedo ꝑº est in potentia ⁊
postea in actu: ⁊ h mō ad idem genus ꝑ
tinent actus ⁊ potentia. hº mō ꝓprie lo
quendo non ē poᵃ generādi in diuinis.
ꝓpe. s. que opponat̄ actui. qꝛ illa genera
tio ē simplr in actu ⁊ necāria. ⁊ iō non ē
in poᵃ vt poᵃ repugnat actui. sed hic est

sermo ȏ potentia vt ē pn^m ⁊ hoc modo ista ꝓpō est falsa q̄ dicit ꝙ poᵃ ē eiusdez generis cū actu. pot. n. forma sbalis esse pn^m actōnis de genere actōis. ⁊ actōnis de genere qualitati. sicut tactū ē. s̄. di. 3ᵃ q. de noticia genita. ꝙ subiectū est per se causa ꝓprie passionis.

Quia autez aliqua argumenta ꝯ pmaz opinionē sūt ꝯ me. R̄ ad illa. Ad pmū dico ꝙ illa ꝓpositio maior hʒ hic maiorē ꝓbabilitatez q̄ꝫ in creaturis. qꝛ ista forma sic per se ē. ꝙ illi corrn̄det ꝓprium qȏ potens agere puta h̄ deus. qui quoddāmodo p̄cedit relationes. ⁊ sic agit. pꝫ quia sic pmo intelligit ⁊ vult igitur videt ꝙ posset i oēz actionē cuius suum quo est ꝓpriū principium formale ⁊ ita h̄ deus generat primo. ⁊ ideo illa maior de pnᵒ elicitiuo falsa est quādo pncipiū elicitiuum si per se existat nō pōt esse ꝓpinqua ratio ad operandum. Exemplū species si ponat principium elicitiuum opationis videndi in oculo si per se existeret nō posset esse pncipium illius opationis ⁊ ratio esset. qꝛ non posset esse in poᵃ ꝓpinqua ad agendum. qꝛ nō posset hīe passū approximatum. qꝛ approximatio vt dictū est prius requiritur ad rationē potentie ꝓpinque sicut autē approximatio in creaturis vel amotio impedimentoꝝ ita dictū ē ꝙ in ꝓposito requirit suppositū ꝯueniēs ad agendū. ergo forma que esset pn^m actōis in supposito distincto si eēt p se exn̄s nō eēt suppositū nec pn^m distinctū nec i supposito distincto ꝯuenienti generatōni. ⁊ exq̄ illud suppositū requirit ad potētiaz ꝓpinquā agendi nō poterit talis forma p se agere. eēnᵃ aūt si p se existat in aliq̄ instanti nāe an̄q̄ intelligatur eē in supposito vel psona in illo priori nō ē suppositū agēs in poᵃ ꝓpinqua ad agendū ista n. actio distinctoem requirit aliq̄ꝝ i ista nā que nō pōt eē nisi suppositoꝝ. g̅ suppositū ꝯueniēs huic actioni ē suppositū distinctū existens in ista nā. in nullo tali est natura inq̄tuz intelligit p se eē si p se sit aliq̄ᵒ an̄q̄ in psona. ⁊ ideo nō poterit p se agere ista actōe. Ad aliud ȏ qȏ ⁊ quo: dico ꝙ illud dictū phi ē verꝫ in cāa ⁊ cāto. qꝛ ibi est distictio realis cāe ⁊ pncipij q̄ causat ab ipo cāto. dependentia etiā eēntialis ē causati ad pn^m causatiuū sic ⁊ ad cāz. ⁊ rō est ibi. qꝛ pn^m causatm̄ nō est nisi vnicū in vno supposito. In ꝓposito autem ē oppositū. quia suppositum ꝓducēs ē distinctum. quo aūt producit ē indistinctum. ⁊ iō ꝓductum nō realiter refert ad pn^m q̄. sic refert ad pn^m quod ꝓduc. Et ideo in ꝓposito non est relō realis pncipij ꝓductiui ad ꝓductuz sed ꝓducentis ē relō realis. pncipij autē ꝓductiui est relō rōis: sic p̄us dictum ē. de nā cōmunicāte ⁊ cōicata di. 5ᵃ. q. pᵃ

Ad 3^m dico: ꝙ forma fm quod est illud in quo assimulat generās generato nō ē tm̄ ens ratōis sed hʒ aliquā vnitatem p̄cedentem oēm actū intellectus. qꝛ nullo actu intellectus exn̄te ignis gnāret ignem ⁊ corrūperet aquā. ⁊ hoc ꝓpter sui silitudinē nālem h̄: ⁊ ꝯrietatem ibi. hoc aūt magis patebit in. q. de indiuiduatione. Ad Dam̄. dico ꝙ intelligit ȏ cōicabilitate alicuius vnius fm nām: ⁊ fm numeꝝ sicut essenᵃ diuina est cōmunis tribꝰ psonis sed mō nulla ē cōitas realis in creaturis: est tn̄ vnitas alicuiꝰ vniᵒ vnitate minori q̄ꝫ sit vnitas numeralis

Ad aliud cum dicit forma ē pncipiū agendi inquantū ē in hoc concludit pro me: quia illȏ absolutū quod ē patri potentia generandi nō est potentia generādi filio. Cum arguitur ꝙ generatō p̄us est distinctiua q̄ꝫ assimilatiua. ⁊ ꝙ ex hoc forma sit p̄us elicitiua vt hec: q̄ꝫ vt forma. Respondeo. ꝙ prius fm consequentiam nō semper ē prius secunduz causalitatem. Exemplū sequitur. ignis igitur calidus ⁊ non econuerso. igitur calidum est prius fm consequētiam. ⁊ tamen ignis est prius fm causalitatem ip-

so calore. et ita concedo: quod distinguere est prius in generatione quam assimilare. i. communius. quia multa distinguunt que non assimilant sed distinguere non est perfectius in generatione quam assimilare. quia conuenit generationi etiam imperfectissime inquantum est a forma vt hec. Assimilare conuenit sibi inquantum est a forma absolute. et perfectior est ratio forme quam ratio singularitatis. Concedo tamen argumentum contra opinionem ponentem tantum distinctionem rationis: et non concludit contra me sicut patebit in sequenti distin. Instantia prima de calore et vegetatiua non valet. quia ibi communicatur vtraque forma: et forma principalis actiua et immediata. Est enim caro genita animata et habens calorem genitum aliqualem naturalem. vtraque etiam forma est principium generationis licet vnum mediatum aliud immediatum. Sed illa alia instantia: de generatione bruti difficilior videtur si sensitiua non habeat ibi aliquam operationem: sed vegetatiua tantum. et de hoc in secundo libro. quando fiet sermo de rationibus seminalibus quomodo potest esse generatio vniuoca in animalibus.

Irca distinctionem octauam quero. Utrum deus sit summe simplex et perfecte talis. Q. non. quia simplicitas non est simpliciter perfectionis. ergo non est ponenda in deo vt essentialis. probo antecedens. quia si esset simpliciter perfectionis. ergo quelibet habens eam esset simpliciter perfectior non habente. et ita materia prima esset perfectior homine. immo generaliter in corruptibilibus et generabilibus composita sunt perfectiora. Item perfectionis est forme posse dare esse licet imperfectionis sit dependere a materia. ergo si prima ratio separetur a secunda: quia non videtur esse contradictio in tali separatione potest esse deitas forma dans esse: licet ipsa non dependeat ab ipso cui dat esse: et ita potest ibi poni sine imperfectione compositio materie et forme. vel saltem componibilitas dei vt forme. Item quod vni est non substantia nulli est substantia ex primo physicorum. sed sapientia in nobis est accidens. ergo in nullo est substantia vel non accidens. sed in deo est sapientia secundum eandem rationem secundum quam est in nobis. igitur est ibi accidens. et ita compositio subiecti et accidentis. Contra. 6°. de tri. ca°. 7°. vel 22°. deus vere et summe simplex est.

Ad questionem respondeo. et primo probo simplicitatem diuinam per media quedam particularia. 2° ex mediis communibus scilicet ex infinitate et necessitate essendi. Primo modo procedendo ostendo primo simplicitatem oppositam compositioni ex partibus essentialibus. 2°. oppositam compositioni ex partibus quantitatiuis. 3° oppositam compositioni ex subiecto et accidente. Primum sic. causalitas materie et forme non est simpliciter prima necessario enim presupponit causalitatem efficientis priorem. ergo si primum esset compositum ex materia et forma presupponeret causalitatem cause efficientis. non autem huiusmodi. quia istud non efficit se coniungendo materiam suam cum forma. ergo alicuius efficientis prioris. ergo deus non esset primum efficiens cuius oppositum probatum est dist. 2ª. q. i. probatio prime propositionis. causalitas materie et forme includit imperfectionem. quia rationem partis. causalitas efficientis et finis nullam imperfectionem includit sed perfectionem. omne autem imperfectum reducitur ad perfectum sicut ad prius secundum essentialiter: ergo causalitas materie et forme non est simpliciter prima. Idem probo sic. materia non est de se ens in potentia ad formam et hoc passiua et perfectionis quam est de se. ergo non est ex se sub forma sed fit sub forma per aliquid aliam causam reducentem

ipsam materiam ad actū forme. ista autem causa reducens non potest tantum dici forma inquantum forma. quia sic nō reducit materiā nisi actuādo formaliter ipsam materiā. ḡ oportet ponere aliquid reducens effectiue ipsam materiam ad istam actualitatē. ḡ si primū eēt compositum ex materia ꝛ forma esset aliqḋ efficiens per cuius efficientiā esset materia eius sub forma. ꝛ ita ipm nō eēt primū efficiens vt ꝓus. 3° sic. omis entitas vna causata habꝫ aliquā vnā causā a qua est eius vnitas. quia nō pōt poni vnitas in causato sine vnitate in causa. vnitas igitur compositi cum sit causata requirit aliquā vnā cāꝫ a qua sit illa entitas causata. illa causa non est entitas materie nec forme. quia vtraqꝫ est entitas diminuta respectu entitatis compositi. igitur ꝑter illas .s. materie ꝛ forme oportet ponere aliquā aliam. illa erit efficiens. ꝛ ita redit idem quod ꝓus. quia omni composito ex mā ꝛ forma erit aliquid ꝓus. 2^am^ videlicet carentiā compositōnis quātitatiue videt phs ꝓbare 8. physicoꝝ. ꝛ. 12. me^ce^. quia pmū est potentie infinite. potētia autē infinita non est in magnitudine. ꝛ hoc ꝓbat. qꝛ maior potentia est in maiori magnitudine. ꝛ ita infinita potentia nō potest eē i magnitudine finita. nulla est aūt magnitudo infinita. ḡ nec aliqua infinita potentia in magnitudine. Sed istud argumētum videt deficere. quia q̄ poneret potētiam infinitā esse in magnitudine dicēt ipam esse eiusdē rōnis in qualibꝫ parte magnitudinis ꝛ in tota magnitudine. ꝛ ita in maiori ꝛ in minori. sicut aīa intellectiua est tota in toto: ꝛ tota in qualibꝫ parte corpis. nec maior in maiori. ꝛ minor in minori corpe. nec maior in toto corpore q̄ in parte. ꝛ si animā istā consequeretur infinita potentia intelligendi: ipa potentia esset in magnitudine finita ꝛ ita in parte sicut in toto: ꝛ in parua pte sicut in magna. Jta diceret in proposito ꝙ potentia infinita in magnitudie finita esset eiusdē rōnis in toto ꝛ in parte

Declarando ergo rationem Aristo. dico ꝙ conclusio sua est ista ꝙ potentia infinita non est in magnitudie finita extensa per accidens ad extensionem magnitudinis. ꝛ hoc probat ratio sua hꝰ mo quecūqꝫ potentia est extēsa per accidēs ceteris paribus maior est ꝛ efficacior in maiori magnitudine licet non sit maior i. formaliter intēsior. quia paruus ignis potest plus habere intēsiue de calore q̄ magnus si sit multū rarus ꝛ alius densus. ideo additur in maiori ceteris paribus. Exemplum de calore in igne qui licet sit equalis intēsionis in parte ꝛ in toto. tamen maior ignis maioris est potētie. i. efficatioris est potentie in toto q̄ in parte. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ omnis talis potentia extensa per accidens quādiu ē in magnitudie finita potest intelligi crescere in efficacia per augmentum magnitudinis. sed quādiu itelligitur posse crescere in efficacia non est infinita ſm efficaciam. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ omnis talis potentia extensa per accidens quādiu ē in magnitudine finita est intensiue finita ꝛ non infinita. quia infinitas intensiue nō potest esse sine infinitate in efficacia. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ potentia infinita in efficacia non est in magnitudine finita. nec etiam potentia infinita intensiue. Et tunc vltra cum nō sit aliqua magnitudo infinita. patet ꝙ nō est aliqua talis potentia infinita in magnitudine.

Sed quid hoc ad propositū ꝙ oino talis potentia non sit in magnitudine.

Respondeo. coniungendo huic illam conclusionem quam ꝓus probauit philosophus ꝙ. s. tale potens est sine materia sequitur propositum. quia omni extensione aliquid extenditur: vel si extensio erit aliquid per se existēs aliquid eēt formaliter informās extensionē extensa per accidens. ergo si potentia ista infinita ponatur in magnitudine quero quid

quod est extensũ ipa magnitudine vľ ip
sa extensione magnitudinis. nõ ipa potē
tia infinita sicut ꝓbatum est. nec ipa per
ficit ipam sicut forma materiã. quia nõ
est in materia ex ꝯclusione p̄ostensa. er'
go oportet ponere materiã extensã ista
magnitudine: que materia pficeret potē
tia infinita sicut materia nostra vľ cor'
pus nr̃m extēditur magnitudine per se
extensa: ⁊ pficitur p animã intellectiuaꝫ
nõ extensam. sed nulla materia ē i habē
te talem potentiã ex preostēsa cõclusione
a pħo. ex illa igitur immaterialitate pre
ostensa per pħm ⁊ modo oñsa in ista cõ
clusione habet ista ratio efficaciam.
3ª cõclusio specialis ꝓbatur ex istis. qꝛ.
n. deus nõ ē materialis nec quãtus. ido
nõ est capax accidētis alicuius materiaľ
ꝯueniētis rei materiali. sicut ē qualitas
rei materialis. ergo tm̃ est capax illoruꝫ
que cõueniũt spiritualibus puta intelle'
ctionis ⁊ volitionis ⁊ habituuꝫ illis cor
respondentiũ. sed talia nõ possũt esse ac
cidentia illi nature. sicut ꝓbatum est di.
2ª. ꝙ intelligere eius ⁊ velle sũt substan'
tia eius ⁊ habitus ⁊ potētia.

Secundo probo

generaliter ꝓpositum. Primo ex rõe
necesse est. quia si p̄mũ sit compositum
sint componētia. a. ⁊. b. quero de. a. si sit
formaliť ex se necesse esse aut nõ. sed pos
sibile esse. Alterꝝ. n. horꝝ oportet daŕ in
quacũqꝫ re siue nã ex quo aliquid com'
ponitur. si ē ex se possibile esse. g̊ necesse
esse ex se componit ex possibili esse. ⁊ ita
nõ erit necesse esse ex se. si aũt. a. est ex se
necesse esse igitur est ex se in vltima actu
alitate. ⁊ ita cum nullo facit p se vnum
similiter si. a. est ex se necesse esse compo
sitũ erit necesse esse per. a. ⁊ pari ratõne
erit necesse esse per. b. ⁊ ita erit bis neces'
se esse. erit etiam compositũ necesse esse
p aliquid quo sblato nihil minus erit ne
cesse esse qd̄ ē impossibile. 2° ostendo
generaliter ꝓpositum p ratõeꝫ infinita'
tis. ⁊ p̄mo ꝙ deus nõ sit cõponibilis per
hoc ꝙ om̃e ꝯponibile pōt esse ps alicu'
ius totius compositi qd̄ est ex ipo ⁊ alio
componibili. omis aũt pars pōt excedi
contra ratõnem aũt infiniti est posse ex'
cedi. ergo infinitum nõ est componibile
sed deus ē infinitus. ergo nõ est cõponi'
bilis. Et ꝯfirmatur ratio ⁊ quasi idem
est. quia om̃e cõponibile caret pfectõne
illius cũ quo componit ita ꝙ illud aliđ
componibile nõ habet in se om̃eꝫ perfe'
ctionem ⁊ omnimodam idemptitatē cũ
illo. quia tũc nõ posset cum illo compo
ni. nullum aũt infinitũ caret eo cuꝫ quo
pōt aliquo modo esse idem. immo om̃e
tale habet in se ſm perfectam idemptita
tem. quia alias posset intelligi pfectius:
puta si haberet illud in se sicut composi
tum habet ⁊ istud infinitum nõ habet.
contra ratõem aũt infiniti est simpliciť
ꝙ ipm possit intelligi perfectius vel ali'
quid perfectius eo. Et ex hoc sequit vlte
rius ꝙ sit omnino incompositus. quia
si sit compositus aut ex finitis aut ex in
finitis. si ex infinitis nullum tale est com
ponibile ex ꝓbatis. si ex finitis ipm nõ
erit infinitum. quia finita nõ reddũt ali
quid infinitum in perfectione sicut mo'
do loquimur.

Ad primũ argumē

tum dico ꝙ simplicitas ē simpliciter p'
fectionis ſm ꝙ excludit componibilita'
tem vel cõpositionem ex actu ⁊ potētia
vel ex pfectione ⁊ imperfectõne. sicut di
cetur in sequenti questõe. nõ tamē sequi'
tur ꝙ omis creatura simplex sit pfectiõ
creatura nõ simplici. quia aliquid qd̄ ē
simpliciter perfectõis pōt repugnare ali
cui nature limitate. ⁊ ita illa nõ eēt sim'
pliciter ⁊ perfecte talis natura si haberꝫ
illud qd̄ repugnat sibi. ita canis nõ esset
simpliciter canis pfectus si esset sapiens
quia repugnat sibi sapientia. Similiter
alicui nature limitate pōt repugnare ali
qua pfectio simpliciť ⁊ aliqua nõ. ⁊ tũc

nō sequitur illam naturā esse pfectiorē cui competit talis perfectio ꝙ cui repugnat maxime quando illi cui ista repugnat cōuenit alia perfectio simpliciter que forte est simpliciter perfectior illa alia repugnante. Exemplum. actualitas est pfectio simpliciter ⁊ simplicitas est perfectiō simpliciter. composito autem conuenit maior actualitas licet nō maior simplicitas. materie autem licet conueniat simplicitas non tamē tanta actualitas quāta competit composito. simpliciter autem actualitas est perfectior simplicitate. ⁊ ita simpliciter perfectius pōt esse illud cui cōuenit actualitas sine simplicitate ꝙ illud cui conuenit simplicitas sine actualitate. Sed hic videntur duo dubia. Unum quomodo perfectio simpliciter erit que non erit perfectio vbicūꝗ eum de ratōne simpliciter pfectōis sit ꝙ ipm sit simpliciter melius ꝙ nō ipsuz in vnoquoꝗ ſm Ans. mono. 15°.
Scōm dubium ē quomodo vna perfectio simpliciter ē perfectior alia absolute. Ad pmum dico: ꝙ illa descriptio debet sic intelligi ꝙ perfectio simpliciter est melius non tantum suo contradictorio. ita enim quodcunꝗ positiuum est: melius ⁊ simpliciter perfectius sua negatione: immo nulla negatio est perfectio aliqua formaliter. sꝫ intelligitur sic. esse melius ipm ꝙ non ipm. i. quolibet suo incompossibili. ⁊ tunc debet intelligi hᵒ quod dicitur in quolibet est melius considerando quodlibet precise inquantum suppositum non cōsiderando in qua natura illud suppositum subsistat. considerando enim aliquod inquantū subsistit in aliqua natura pōt aliqua perfectō nō simplicier esse melior sibi. quia incōpossibilis vt est in tali natura. quia repugnat tali nature tamen ei inquantum precise subsistens non repugnat. sed si hoc modo consideretur illā habere erit simpliciter perfectius ens ꝙ si haberet quodcunꝗ sibi incompossibile. Ad scōm dubium dico: ꝙ requirit declarationeꝫ quis sit ordo perfectionum simpliciter. ⁊ modo breuiter supponatur ꝙ aliquis ordo perfectōnis sit inter eas: ita ꝙ vna ex ratōne sui est perfectior alia precise sūpra licet quando quelibet est in summo sint tunc omnes eque perfecte quia infinite: ⁊ quelibet tunc est infinita. de hoc alias dicetur. Ad scōm principale dico ꝙ dare alicui esse formaliter. necessario ponit limitationem. quia sic dans esse nō includit per idemptitatē illud cui dat esse. nec potest separari a sic dare esse imperfectō quia nec limitatio nec etiā dependentia omnimoda. licet enim separetur ab eo dependentia ad materiam semper tamen manet dependentia ad efficiens vtute cuius forma informat materiam. Et instes de verbo quod dat esse nature humane. dico ꝙ hoc non est dare esse formaliter: sicut patebit libro 3°. dist. pma. Ad tertium dico. ꝙ sapientia ſm illam ratōnem ſm quam est species qualitatis ⁊ accidens in nobis n̄ est eiusdem ratōnis in deo: sicut melius patebit in questione illa. vtꝫ deus sit in genere. distin. ista. 8°.

Iuxta hoc

quero. Utrum aliqua creatura sit simplex. Et arguit ꝙ sic. compositū componitur ex partibus ⁊ ille nō ex aliis. igitur partes ille in se sunt simplices. Oppositum huius est 6°. de tri. caᵒ. 5°. vel. 18° ⁊. 19°. vbi dicit August. ꝙ nulla creatura est in se simplex. Hic dicitur ꝙ qlibet creatura est composita ex actu ⁊ potentia quia nulla est pura potentia quia tunc nō esset nec purus actus. quia tunc esset deus. ergo quelibet creatura est cōposita ex actu ⁊ potentia. Preterea. quelibet creatura est ens p participationem ergo est composita ex participāte ⁊ participato. Contra istam cōclusio-

nem arguo sic. quia si in quolibet sit cō-
positio ex re & re: accipio illam rem cō-
ponentem. & quero si ē simplex aut com
posita. si simplex habetur ꝓpositum. si
composita erit ꝓcessus in infinitum i re
bus. Cōcedo igitur ꝙ aliqua creatu-
ra est simplex hoc est non composita ex
rebus: tamē nulla creatura est ꝑfecte sim
plex quin aliquomodo sit composita &
componibilis. Et quomodo cōposita ō
claro sic. quia habet entitatem cum pri-
uatōne alicuius gradus entitatis. nulla
enim creatura habet entitatem ꝺm totā
perfectionem que nata est esse entitatis i
se. & ideo causaret aliqua perfectione q̄
est nata competere entitati in se. & ideo
ꝑuatur. sicut talpa dicitur esse ceca quia
nata est habere visum ꝺm ratōnem ani-
malis non ꝺm ratōnem talpe. ꝺm phm.
5°. metha^c. ca°. de ꝑuatōne. componitur
igitur nō ex re & re positiuis sed ex re po
sitiua & ꝑuatōe. i. ex entitate aliqua quā
habet. & ex carentia alicuius gradus per
fectionis entitatis cuius ipum nō est ca-
pax. tamen ipm ens ē capax sicut talpa
ꝺm se nō ē nata videre sed ꝺm quod ani
mal nata est videre. nec tamē ista cōposi
tio ex positiuo & ꝑuatiuo est in essentia
rei. quia priuatio non est de essentia ali
cuius positiui. Ad istam etiam sequit.
compositio actus & potentie obiectiue.
quicquid enim ē ens & caret aliqua per-
fectiōe entis ē simpliciter possibile & ter
minus potentie. simpliciter cuius terminus
non pōt esse ens infinitū quod est neces-
se esse. Est etiam quelibet creatura com
ponibilis quod patet de accidēte quod ē
componibile cum subiecto. in substātia
etiam patet tam de forma q̄ de materia
de substantia etiā per se generabili & cor
ruptibili patet ꝙ est receptiua accidētis
non igitur esset nō receptiua nisi ꝓpter
perfectionem sui. sed perfectissima intel-
ligentia est receptiua accidentis. quia ca
pax est sue intellectōnis & volitōnis que
nō est sbstantia sua. Probatio. quia tūc
esset formaliter beata se ipa. cuius op-
positum probatū est distinc. ꝑma. Tum
quia quelibet intelligentia pōt intellige-
re infinita. quia omne intelligibile. ergo
si intellectio sua esset sua essentia posset
habere essentiam infinitam. quia habe-
ret vnam intellectionem infinitorum. tum
quia intellectio sua nō depēderet ab ali-
quo obiecto nisi a quo dependet suū es-
se. & ita nihil inferius se nec etiam se pos
set intelligere in genere proprio. sed tan-
tum in obiecto superiore mouēte immo
nihil posset aliqua intelligētia intellige-
re nisi in deo. Ad argumentum ꝑnci
pale Augusti. concedo ꝙ nulla creatura
est vere simplex. quia composita modo
predicto ex positōne & ꝑuatione: actu &
potentia obiectiua. & componibilis alr̄
creature. Et per idem patet ad argu-
menta pro opi. prima. non eni est actus
purus qui caret aliquo gradu actualita
tis: sicut non est lux pura que caret aliq̄
gradu lucis: licet cum illa luce impura
non misceatur aliqua alia entitas posi-
tiua: sed tantum carētia perfectioris gra
dus lucis. Ad secundū de participa-
re: dico ꝙ participare est idem ꝙ partem
capere. ita ꝙ duplicem relationē impor
tat. & partis ad totum & capientis ad ca
ptum: ꝑma est realis: nec tamē sumitur
ibi pars proprie pro eo quod est aliquid
rei: sed intensiue prout omne minus di-
citur pars maioris. omne autem finitum
tale est simpliciter minus tale: si aliquod
tale est simpliciter natum esse infinitum
quelibet autem perfectio simpliciter na
ta est esse infinita simpliciter. ergo vbicū
ꝙ est finita ipa est minor: alia perfectio-
ne simili: & ita pars extensiue. Secū-
da vero relatio scilicet capientis ad ca-
ptum est relatio ratōnis sicut inter dans
& datum. Tripliciter tamen pars ca-
pitur. aut pars capitur sic ꝙ totum ca-
ptum est pars capientis: sicut species

participat genus quantum ad ptes eēn tiales generis non subiectiuas. Aut sic ꝙ pars capti est pars capientis. Aut 3° modo sic ꝙ pars capti sit ipsū totū capi ens. Primis duobus modis relatio ca pientis ⁊ capti potest concedi esse realis 3° modo non. Iste autem tertius mod' est in ꝓposito. quia omnis perfectio li mitata que tamen non determiatur ex se ad limitationē que est pars capta: est ipa tota limitata. bñ autē ibi distingui potest suppositum capiens ⁊ natura ca pta. sed non est sic distinctio realis.

Secundo que ro. s. vtrum cuȝ simplicita te diuina stet ꝙ deus vl' ali quid formaliter dictum de deo sit in genē. Q sic. quia deus forma liter est ens. ens autē dicit ꝯceptū dictuȝ de deo in quid. ⁊ iste conceptus non est ꝓprius deo sed cōmunis sibi ⁊ creaturl sicut dictū fuit distinctōne 3ª. ergo opor tet ad hoc ꝙ fiat ꝓprius ꝙ determinet̄ ꝑ aliquē conceptum determinantē. ille de terminans se habet ad conceptum entis sicut conceptus qualis ad conceptuȝ qd ⁊ per consequens vt conceptus differē tie ad conceptum generis. Preterea. Auic. 2° metha. c. p°. ens in subiecto: et ens non in subiecto non habent mediū ⁊ videtur loqui fm ꝙ ens non in subie cto est ratio substātie. : ⁊ ens in subiecto est ratio accidentis. deus igitur cum sit ens formaliter ⁊ non ens in subiecto. er go est ens formaliter non in subiecto. g substantia. substantia autem ut substan tia est gen'. Preterea. vbi est species ibi est genus. fm Porphy. quia sūt cor relatiua. sed natura diuina est species re spectu diuinarū personaruȝ. fm Dam. ca°. 50. ergo deus est in genere. Item scientia formaliter dicitur de deo. ⁊ h° fm eandem rationem fm quaȝ dicitur de nobis. quia ille ratiões que dicte sūt distinctione 3ª. questione prima. de vni uocatione entis concludūt de vniuoca tione sapientie. igitur fm illam rationē fm quam sapientia dicitur de deo ē spe cies generis. ⁊ hoc probatur ꝑ dictum antiquorum doctorū qui dicunt ꝙ spe cies transfertur ad diuina. quia dicit ꝑ fectionem licet non genus. quia dicit im perfectionem vt scientia transfertur ad diuina licet non qualitas. Contra est magister in lr̄a ⁊ adducit Aug. ⁊ osten dit per eum ꝙ remouentur a deo illa ꝑ dicamenta artis dyaletice.

Hic sunt due opi. extreme. vna negatiua que dicit ꝙ cum simplicitate diuina nō stat ꝙ aliquis sit conceptus communis vniuocus deo et creature. de qua dictum est supra distin ctione. 3ª. questione ꝑma. Ad h° po nuntur quedam rationes prius non ta cte. Prima est ista. illis que sunt tota liter immediate sub extremis contradi ctionis nihil est commune vniuocum. deus ⁊ creatura sunt totaliter ⁊ imme diate sub extremis cōtradictionis. s. de pendere non dependere. causatum ⁊ nō causatum. esse ab alio ⁊ non ab alio. er go nihil est eis commune vniuocum.

Item secundo sic. ⁊ est cōfirmatio al terius rationis. Omnis conceptus com munis est neuter respectu illorum qui bus est communis. sed nullus est conce ptus neuter respectu contradictorioruȝ quia est alter eorum. ergo ⁊c̄. Item 3°. sic. quia primo diuersa in nullo conue niunt. sed deus est ꝑmo diuersus a qua cunq; creatura: alioquin haberet q̄ con ueniret ⁊ q̄ differret. ⁊ ita non esset sim pliciter simplex. ergo deus in nullo con uenit cum creatura. ⁊ ita nec in aliquo concepto communi. Item 4° sic. vbi tantum est vnitas attributōnis non po test esse vnitas vniuocatōnis. sed opor tet ponere vnitatem attributionis crea ture ad deū in ratione entis. ergo in h° non est vniuocatio. Ad hoc adducit

intentio Diony. de diuinis nominibus
qui ponit tres gradus cognoscendi deũ
s. per eminentiam. per causalitatem. ꝛ p
abnegationẽ. ꝛ ponit illaꝫ cognitionem
per abnegationẽ esse vltimã quando re-
mouentur a deo oĩa illa que sunt cõ-
munia creaturis. ergo non intelligit ipe
ꝙ aliquis conceptus qui est abstractus
a creaturis remaneat ĩ deo ẜm ꝙ fuit cõ-
munis creature. Ad hoc etiã ẽ Aug.
8°. de tri. c. 2°. vel. 10. Cum itaqꝫ inquit
audis bonũ hoc ꝛ bonũ illud q̃ possũt
al's dici etiam non bona si potueris sine
illis que partipatõne boni bona sunt p-
spicere ipm bonũ cuius pticipatõne bo
na sunt. simul enim ꝛ ipm intelligis cuꝫ
audis hoc aut illud bonũ: si ergo potu-
eris illis detractis per seipm perspicere
bonum perspexeris deũ. ꝛ si amore ad-
heseris continuo beatificaberis. hec ille
igitur vult dicere ꝙ intelligẽdo hoc bo-
num ꝛ illud bonũ intelligendo illud bo
num cuius participatõne illa sunt bona
hoc autẽ est bonũ infinitũ. ergo non ha
beo tantum ibi conceptuꝫ boni in com-
muni sed etiã boni per essentiã. Con
tra istam positionem sunt due ratõnes
que tacte sunt superius distinctione. 3ª.
questione prima. vna quia tunc nõ pos-
set conceptus ille ꝓprius deo causari in
intellectu nostro. quicquid enim est na-
turaliter mouens intellectuꝫ nostrũ pro
statu isto siue intellectus agens siue fan-
tasma siue species rei intelligibilis habꝫ
pro effectu adeq̃to causare in nobis con
ceptum illius quidditatis ꝛ eorum que
continentur in tali quidditate essentiali
ter vel virtualiter. conceptus autem ille
ꝓprius deo neutro modo cõtinetur in
ista quidditate nec essentialiter nec vir-
tualiter. Q: non essentialiter patet quia
negas vniuocationem. Q: non virtuali
ter probo. quia pfectius nunq̃ continet
in minus perfecto. g̊ nunq̃ habet in via
conceptus proprius deo. quod falsuꝫ est
ergo conceptus vniuocus deo ꝛ creatu

re potest haberi. Respõsio aliquorũ
ad hanc rõnem est ꝙ ens ratuꝫ facit no
ticiam de se inquantum ens ratum est.
hoc est inquantum est relatum ad ṗmũ
ens. ꝛ ita concipere illud sub ratõne illa
non est concipere illud sub ratione abso
luta. sed sub ratione relata ad primum
ens. relatio autem habet causare in itel
lectu conceptum correlatiui siue relatõ
nis correspondentis. ꝛ cum non concipi
atur vt in se subsistens relatio correspõ
dens concipietur aliquo modo virtute
istius fundamentũ illius relatõnis. Cõ
tra istud argumentum videtur stare. qꝛ
si est dare aliquod adequatum obiecto
a nobis naturaliter cognoscibili ꝛ intel-
ligibili qualitercũqꝫ sit p̄sens intellectui
nostro potest facere conceptũ de se et de
his que includit essentialiter vel virtua
liter. ꝛ ẜm iam dicta nullo modo inclu
ditur illud absolutum quod est funda-
mentum relationis in deo. vt probo. er
go sequitur ꝙ nullo modo fiat in nobis
conceptus illius absoluti. ꝛ ita nullum
conceptum alicuius absoluti poterim⁹
de deo habere naturaliter. probatio as-
sumpti. quia licet dicta responsi ꝙ rela-
tio in creaturis ṗus naturaliter concipi
atur q̃ relatio sibi correspõdens vl' fun-
damentum relationis correspondentis.
quod credo esse falsum. quia terminus
relationis naturaliter p̄intelligitur rela
tioni sicut ꝛ fundamentum. licet etiam
supponat ꝙ res creata rata non intelli-
gitur a nobis nisi inquantuꝫ relata. qḋ
improbatum est distinctõne. 3ª. questio
ne de vestigio. ꝛ videtur esse ꝯ Aug. 7°
de tri. c. 4°. vel. 32° omnis res ad se subsi
stit quãto magis deus. loquit autẽ ibi ḋ
subsistentia vt qua natural'r est res crea
ta ꝛ naturaliter in se subsistit. aliq̃no nõ
esset argumentũ. si omis res ad se subsi-
stit quãto magis deus si ideꝫ accipiat in
p̄missa ꝛ in cõclusione. His inquam
obmissis que forte ab aduersario nega-
rent. arguo sic. Relatio in creatura licet

habeat in virtute sua causare conceptū relatōnis sibi corrñdentis. tñ illa relatō correspōdēs sibi nō includit in se aliquē ɔceptū absolutū in quo fundet. qꝛ relatio dei ad creaturā que est tm̄ rōnis nō includit in se essentiā diuinā vel aliquā pfectionē absolutā in deo. q̄ pfectio realiter est ipa essentia. quā tñ essentiā vl̓ pfectionē absolutā opoꝛtet ponē esse fundamentū relatōis dei ad creaturā. ⁊ ita nō posset per relatōnes istas causari in nobis aliqs ɔceptus de pfectionib' absolutis nisi relo altera haberet in se virtualiter illud absolutū: qd est ꝓpria perfectio dei. qd est ipossibile. Istud etiaȝ probat. qꝛ ſm eos eēntia diuina non est nata facere de se nisi conceptū vnicū in intellectu. g̊ nō est natus habere de ea nisi vnicus ɔceptus realis. hec ɔña probatur. qꝛ oēm ɔceptū realē natū haberi de ea q̄tuȝ ad intelligentiā simplicē ipa nata est facē in intellectu. h° eni cōpetit ob iectis impfectioꝛib'. Ulterius infero. ergo quodcūqȝ obiectū natū est facē de illa essentia aliquē ɔceptū realē natū ē facere illū vnicū q̄ natus est haberi de ea. qꝛ si nō illū tūc nullū de ea. sed nulla creatura potest illū vnicū causare. qꝛ tunc ex creatura posset cognosci sub rōe qua est hec essentia singularis. ergo per nullam creaturā ſm illam opinionē potest haberi aliqs ɔceptus singularis de eēntia diuina. Scōa ratio tacta in qōne p̄dicta erat de ɔceptu vno certo ⁊ duobus dubijs qui certus est cōmunis illis Rñdet ibi tripliciť. Pꝛimo q̄ aliqs cōceptus idē est certus ⁊ dubius. vt cōceptus Soꝛtis ⁊ Plato. dubius est. conceptus alicui' homis certus: ⁊ tñ iste ⁊ ille est idem. Hoc nihil est. quia licet ɔceptus idē possꝫ diuersificari penes modos grāmaticales ⁊ logicales. grāmaticales vt penes quoscūqȝ modos significandi logicales vt penes quoscūqȝ modos cōsiderandi diuersos. sicut spēs vniuersale ⁊ pticulare. vl̓ penes explicite ⁊ implicite. explicite sicut diffinitio exp̄mit. implicite sicut diffinitū exp̄mit. ⁊ per istas differētias pñt poni nō tantū certitudo ⁊ incertitudo. sed etiā veritas ⁊ falsitas cōgruitas ⁊ incōgruitas. tñ q̄ idem conceptus codē mō cōceptus q̄tum ad istos modos sit certus ⁊ dubius hoc est ideꝫ oīno affirmare ⁊ negare. g̊ si cōceptus d̓ ente est certus. ⁊ cōceptus de ente creato ⁊ increato est dubius: nō est hoc ꝓpter modos significādi diuersos grāmaticales. nec penes diuersos modos cōcipiendi logicales. vel igiť erit simpl'r alius cōceptus ⁊ alius qd est ꝓpositū. vel cōceptus diuersificat penes modū cōcipiendi pticularis ⁊ cōmunis. qd est etiā ꝓpositum. Aliter dicit q̄ sūt duo ɔcept'. sūt ꝓpinqui tamē ⁊ ꝓpter istā ꝓpinquitatem videnť esse vnus. ⁊ est certus d̓ vno hoc est de illis duobus ɔfuse ɔceptis vl̓ certus est d̓ illis sub vnitate ɔceptis. dubius est aūt d̓ illis duobus distincte conceptis. Contra quando nō pñt aliq̄ ɔceptus ɔcipi sub vnitate nisi simul vel pus naturaliť cōcipiant sub distinctōne ꝓpria sibi que supponit illi vnitati non potest intellectus esse certus de eis inq̄ntum habēt illā vnitatē. ⁊ dubius de eis inquantū sūt distincti. sed intellect' cōcipiens enſ dictū de deo ⁊ creatura si sint duo cōceptus nō p̄t hēe ɔcept' istos ſm aliquā vnitatē nisi pus naturaliter habeat eos vel simul sub rōne distinctoꝝ. ergo nō posset esse certus de eis sub rōe vnius dubitādo de eis sub rōne multoruꝫ. ꝓbatio maioꝛis. qꝛ si certitudo eēt de aliquo cōceptu vel de aliq̄bus cōceptibus dubitando de. a. ⁊. b. vel cum dubitatōne de a. ⁊. b. ille vnus vel illi duo cōceptus cōciperent pus naturaliť s̄b ea rōne sub qua eēt certitudo de illo vl̓ de illis q̄ concipiant. a. ⁊. b. ergo per oppositū si nō potest cōcipi aliquid de. a. ⁊. b nisi sub distinctōne sibi ꝓpria concipiātur nō pōt intellectus esse certus de eis sub rōne alicuius vni'. ⁊ dubius sub rō

ne distinctõnis. ꝓbatio minoris. ens in deo ⁊ ens in creatura si sũt duo ꝯcept⁹ habẽtes attributionẽ nõ possunt cõcipi inquantũ hñt vnitatẽ attributõnis nisi ꝑus natura vel saltẽ simul ꝯcipiat iste ⁊ ille inquantũ distincti. puta iste sub pro pria rõne ⁊ ille sub ꝓpria rõe. qꝛ isti sb̃ ꝓprijs rõnibus sũt fundamẽta vnitatis ordinis ⁊ attributõis. Confirmat istõ per argumentũ phi. 2°. de aĩa. õ sensu cõmuni quẽ ꝯcludit esse cõmunẽ per co gnitionẽ differẽtie albi ⁊ dulcis ex cuius differẽtie cognitõe ꝯcludit ꝙ cognoscit extrema. Si eni posset cognoscẽ ista sub rõne hui⁹ respect⁹ q̃ est differẽtia absq3 hoc ꝙ ea cognosceret sub ꝓpria ratõne tũc argumentũ suũ valeret. ergo similit in ꝓposito non pñt simul cognosci. a. ⁊ b. sub rõne illius vnitatis ordis nisi co gnoscatur a. sub ꝓpria rõne. ⁊ b. sub ꝓ pria rõne cum per te nihil sit eis cõmu ne. ⁊ ita quicũq3 intellect⁹ concipit istos duos sub vnitate ordinis cõcipit eos di stincte vt distinctos in se. 3° modo re spondet ꝙ nõ est certitudo de conceptu aliquo vno ⁊ dubitatio de duobus. sed est certitudo de duobus disiunctis ⁊ du bitatio de alterutro illoꝝ. vtputa cert⁹ sum ꝙ hoc ens est substãtia vel accidẽs dubitãdo tamẽ determinate vtrum sit hoc ens vt substantia: vel illud ens qđ ẽ accidens. Contra. ista certitudo pre cedit omnem apprehensionem quorũ cunq3 diuidentium ipsum ens. ergo pre cedit certitudinẽ de toto disiuncto. ante cedens probatur. quia non oportet in ꝑ ma apprehensione qua scit hoc esse ali qđ: vel ens apprehẽdere a se vel ab alio per se vel in alio. ⁊ sic de alijs disiũctis.

Contra illud etiam est tertium argu mentum superius dictum. quod erat õ inquisitione intellectus quam habem⁹ de deo per naturalem inuestigationem in qua illas rationes creature que dicũt perfectionem de se separamus ab imper fectione cum qua sũt in creaturis. ⁊ eas fm se acceptas consideramus vt indiffe rentes. ⁊ eis attribuimus perfectionem summam. ⁊ sic acceptas in summo attri buimus eas creatori vt proprias sibi. et ita arguit Augustinus. 15. õ trinitate. c. 4°. vel. 6°. ac per hoc: quoniam rebus creatis creatorem suum sine dubitatio ne prenouimus oportet eum et summe viuere ⁊ cuncta sentire atq3 intelligere. hoc probat ipse ex hoc ꝙ dixit ante ca°. 5°. ꝙ viuentia non viuentibus sensu pre dita non sentientibus. intelligentia non intelligentibus: immortalia mortalibus bona malis: incorruptibilia corruptib libus: immutabilia mutabilibus: inuisi bilia visibilibus: incorporalia corporali bus: beata miseris preferenda videam⁹ Quod argumentum non videtur valẽ si talia vt preferuntur in creaturis non essent eiusdem rationis cum illis que ta lia in summo attribuuntur deo. Cõ similia argumenta frequenter habẽtur a doctoribus ⁊ a sanctis. ita eni3 forma liter ponitur in deo intellectus ⁊ volun tas ⁊ non tantum absolute sed cum infi nitate. ita ⁊ potentia: sapientia: ⁊ liberũ arbitrium ponitur in deo. ⁊ Ans. de li bero arbitrio ca°. primo reprehendit il lam diffinitionem de libero arbitrio q̃ est potestas peccandi. quia fm eum tũc fm hoc non esset in deo liberũ arbitriũ quod est falsum. que improbatio nulla esset si fm aliam rationem omnino di ceretur liberum arbitrium de deo ⁊ cre atura. Hec est etia3 via Diony. quia quando in tertio gradu peruenit ad istã cognitionem per remotonem quero an ꝑcise cognoscatur ibi illa negatio: ⁊ tũc non plus cognoscitur deus ꝙ chimera quia illa negatio est cõmunis enti et nõ enti. aut etiam ibi cognoscitur aliqđ po sitiuũ cui attribuitur illa negatio. et tũc de illo positiuo quero quomodo cõcep tus eius habetur in intellectu. si eni non

habetur in intellectu per viã causalitatis et eminentie aliquis conceptus prius causatus in intellectu nihil omino positivũ cognoscetur cui attribuatur ista negatio Confirmatur etiã ista ratio. quia nõ dicimus deum formaliter lapidem sed formaliter sapientẽ et tamẽ si precise consideretur attributio cõceptus ad cõceptũ ita potest formalit͛ lapis attribui ad aliquid in deo vt ad ydeam suam sicut sapientia. Et si dicas quod de deo concludimus aliquid per rationem effectus: vbi sufficit tm̃ proportio et nõ similitudo. Hoc nõ respondet sed confirmat argumentum. quia cõsiderando deum sb̃ ratione cause ex creaturis bene cognoscit proportionaliter. sed hoc modo non cognoscitur aliqua perfectio de deo que est in creatura formaliter sed causaliter scꝫ quod deus sit causa talis perfectõnis. attributa autem sũt perfectiones simpliciter dicte de deo formaliter. ergo talia cognoscuntur de deo nõ solum per viam proportionis sed etiam per viam similitudinis: ita quod oportet ponere aliquẽ conceptum communẽ in talibus deo et creature qualis non est cõmunis in prima via cognoscendo deum per viam causalitatis. Ad istud ẽ auctoritas phi. 2°. metha^e^. qui arguit pn̄cipia sempiternorũ esse verissima. et probat hoc per istã maiorem. quia vnũquodq ẽ maxime tale per quod alijs inest vniuocatio et exemplificat de igne. et ex hoc cõcludit quod sempiternorũ pn̄cipia necesse est esse verissima. ista cõsequẽtia nõ valet nisi virtute istius minoris. quod pn̄cipia illa sempit͛na sũt causa vniuoca veritatis in alijs. si. n. accipitur in minori quod illa pn̄cipia sũt pn̄cipia equiuoca vel analoga erũt quatuor termini in sylogismo philosophi. quod non est verisimile.

Ad argumenta.

opi. opposite. Ad primum aũt intelligit in minori quod illa sũt sub extremis cõtradictionis totaliter: hoc est quod p̄cise sũt illa extrema contradictionis. et sic minor est falsa. deus. n. nõ est precise hoc scꝫ nõ ab alio. quia ista negatio dicit͛ de chimera nec creatura est precise ista negatõ. s. nõ necesse esse. quia hoc etiam conuenit chimere. sed tam deus quam creature est aliquid cui conuenit alterũ extremum contradictõnis. accipe tũc maiorem quod quecũq sũt talia quibus conueniunt extrema contradictionis ipa nõ vniuocãtur in aliquo. ista maior est falsa. nam omia per se diuidentia aliquod commune sũt talia quod de ipis dicuntur extrema cõtradictionis et tamen vniuocantur in ipso diuiso. ita in proposito possunt ista s̃m se tota recipere predicationem contradictionis: et tamen possunt habere aliquid substratum illis extremis illius contradictionis quod est cõmune ambobus.

Ad confirmationem de neutro dico quod conceptus communis duobus est neuter formaliter. et ita concedo cõclusionẽ quod conceptus entis non est formaliter cõceptus creati nec increati. si autem intelligatur quod iste conceptus est ita neuter quod neutrum contradictoriorum dicatur de eo falsum est. ita est in rationali et irratõnali quod conceptus animalis neuter ẽ formaliter et tamen illud quod concipitur non est neutrum sed vere est alterũ istorum. alterum enim contradictoriorum dicitur de quolibet. et tamen non oportet quemlibet conceptum esse formalit͛ alterum conceptum contradictoriorũ.

Ad scd̃m patebit in secũdo articulo quod deus et creatura non sunt primo diuersa in conceptibus tamen sũt primo diuersa in realitate. quia in nulla realitate cõueniũt et quõ esse possit cõceptus cõmũis sine conuenientia in re vel in realitate i sequenti dicetur. Ad aliud de attributione dico quod attributio sola non ponit vnitatem vniuocatõnis. quia vnitas attributionis minor est vnitate vniuocationis: et minor vnitas non concludit

maiorem. tamē minor vnitas potest sta
re cum maiore vnitate. sic que sunt vnū
genē sūt vnū specie. lz vnitas generis sit
minor q̄ꝫ vnitas spēi. ita hic concedo ꝙ
vnitas attributōnis nō ponit vnitatem
vniuocatōis. pōt tñ stare cū ea lz hec for
maliter nō sit illa. Exemplū. spēs eiusdē
generis hñt essentialē ordinē siue attribu
tionē: ad primū illius generis ex. io. meᶜᵉ.
⁊ tamē cum hoc stat vnitas vniuocatō
nis rōnis generis in ipis speciebus. ita ⁊
multo magis oportet esse in ꝓposito ꝙ
in rōne entis in qua est vnitas attributi
onis attributa hēant vnitatē vniuocati
onis. q2 nūq̄ꝫ aliqua comparant vt mē
surata ad mēsurā. vel excessa ad excedēs
nisi in aliquo vno couēniant. sic eni cō
paratō simplr est in simplr vniuoco. 7°
phy. ita omis cōparatio est in aliqualit
vniuoco. qñ eni dicit. hoc est ꝑfectius il
lo. si querat quid ꝑfectius oportet ibi as
signare aliq̄d cōe vtriqꝫ. ita ꝙ omis ꝯpa
ratiui determinabile. cōmune est vtriqꝫ
extremo cōparatōnis. nō eni homo ē ꝑ
fectior homo q̄ꝫ asinus: sed ꝑfectius aial
⁊ ita si aliqua comparant in entitate in
qua est attributio vni⁹ ad alterꝫ hoc ꝑ
fectius est illo quid ꝑfectius ens ꝑfecti⁹.
g̊ oportet entitatē esse aliquo mō cōem
vtriqꝫ extremo: ita etiā posset argui de
numero vel de distinctione. q2 omia nu
merata vel discreta hñt aliq̄d cōmune.
sicut vult Aug⁹. 7. de tri. c. 4. vel. 26. si
tres ꝑsone cōmune est eis illud qd̊ est ꝑ
sona. ita ꝙ determiabile termini nūera
lis semp est cōe omibus numeratis ẜm
Aug. Et cum arguit de Diony. patꝫ
ꝑus in 3° articulo ꝙ intentio Diony. est
ad oppositū. q2 in tertio gradu nō stat
in sola negatōne: sed in aliquo positiuo
cōceptu a creatura accepto cui attribui
tur illa negatio. Ad Augᵐ. rñdeo ꝙ
illud bonū cuius ꝑticipatōne alia bona
sunt qd̊ intelligit intelligēdo hoc bonū
vel illud. vel pōt poni vl̄e ad oia bona,
⁊ tūc eius ꝑticipatōne sūt alia bona sic
species ꝑticipant genus: vel aliquod in
ferius ꝑticipat supius: vel pōt intelligi
bonū per essentiā cuius vt cause partici
patōne alia bona sunt. ⁊ tūc verū est ꝙ
intelligendo illud bonū intelligo bonū
per essentiā in vl̄i sicut intelligendo hoc
ens: intelligo ens vt partē cōceptus. ⁊ in
ente intelligo qd̊cunqꝫ ens in vl̄i. Et cuꝫ
subdit. si potes illd̊ per se nosse. dico ꝙ
ly per se si refert nō ad actū cognoscendi
sꝫ ad obiectū. puta ꝙ cognoscat illd̊ bo
num qd̊ cognosco in vl̄i cum ista deter
minatōne per se. s. ꝙ conciperē bonū cū
tali determinatōne ꝙ sit bonū nō depē
dens: ⁊ bonū per essentiā intelligo deū:
nō tantū in cōceptu cōmuni sed in con
ceptu ꝓprio. Et tūc per hoc ꝙ dicit per
se ꝯtrahit bonū qd̊ erat cōe ⁊ fit ꝓpriūꝫ
deo. ⁊ isti inherendo per fruitionē est be
atitudo loquēdo de beatitudine vie. q2
iste ꝯceptus est ꝑfectissim⁹ quē possum⁹
habere in via concipiendo deū nālr. Et
ista apparet eē intētio Aug. 8°. de tri. c.
2°. vel. 7°. vbi dicit. Noli querere quid
sit veritas. statim eni se opponent caligi
nes imaginū corꝑalium ⁊ nubila fantas
matū ⁊ perturbāt serenitatē que primo
ictu diluxit tibi cū dicerez veritas. qd̊ ñ
esset verū si oino esset alius cōceptus en
tis vel boni in deo a ꝯceptu illoꝝ in cre
atura. tūc eni bene esset querendū quid
veritas. q2 tūc esset veritas querenda q̄
est ꝓpria deo nec obijcerēt se illi fantas
mata perturbātia cōceptū veritatis vt
est ꝓpria deo. quia iste cōceptus nō ha
bet fantasmata sibi correspōdentia. per
turbant eni cōceptū veritatis vt ꝯuenit
deo loquēdo de veritate in cōmuni. sic
alias expositū est. Si autē aliqui ꝑ
teruiāt vnū esse conceptū entis ⁊ tamen
nullum esse vniuocū isti ⁊ illi. Istud nō
est ad intentionē istius qōnis. q2 q̄tum
cunqꝫ illud quod cōcipit sit ẜm attribu
tionē vel ordinē in diuersis. si tamen de
se conceptus vnus est ita ꝙ nō hꝫ aliam
rōnem ẜm quā dicitur de hoc ⁊ de illo

ille conceptus eſt vniuocus. Si etiā alio modo proteruiat aliquis ꝙ conceptus denominatiuus non eſt vniuocus. quia ratio ſubiecti non eſt ratō predicati. Hec videtur inſtantia puerilis. qꝛ vno modo predicatum denominatiuū eſt medium inter predicatum vniuocūȝ ⁊ equiuocum. Alio modo vniuocuȝ et equiuocum ſunt immediata apud logicum. Primum verum eſt: accipiendo predicatum vniuocum ⁊ quod vniuoce p̄dicatur. hoc eſt. ſ. ꝙ ratio eius ſit ratio ſubiecti. ⁊ iſto modo denomiātiuuȝ non eſt vniuocum. 2^m etiam veruȝ eſt: intelligendo de vnitate ratōnis eius qd̄ predicatur. ſic vniuocum eſt cuius ratō eſt in ſe vna: ſiue illa ratio ſit ratio ſubiecti: ſiue denominet ſubiectum ſiue per accidens dicatur de ſubiecto. equiuocū autem cuius ratio eſt alia quomodocū qȝ illa ratio ſe habeat ad ſubiectuȝ. Exemplum. animal eſt vniuocum nō tantum vt dicitur de ſpeciebus ſuis: ſed vt determinetur per differentias. quia habet vnum conceptum determinabilem per eas. ⁊ tamen non dicitur de differentijs vniuoce hoc eſt in quid. ita ꝙ ratio eius ſit ratio differentiarum quomodo vniuoce dicitur de ſpeciebus. Iſta etiaȝ altercatio nihil eſt ad propoſitum. quia ſi ens dicatur ſm vnum conceptum ſui de deo et creatura: oportet dicere ꝙ ratio entis ſit ratio ſubiecti. dicetur enim de vtroqȝ in quid: ⁊ ita erit vniuocum vtroqȝ modo.

Alia ē opinio affir

matiua in alio extremo que ponit deuȝ in genere. ⁊ habent per ſe auctoritatem Dam̄. in elemētario. c. io. ſupra. ⁊c̄. Iteȝ Boetij in libello ſuo de tri. vbi videtur dicere ꝙ duo genera manent in diuinis hoc non poteſt intelligi tantum ſm modum aliquem ſimilem predicandi. quia 15. de trinitate. c. 4°. dicit Aug⁹. ſic. ſi dicam eternus immortalis incorruptibilis: immutabilis: viuus: ſapiens: potens ſpecioſus: iuſtus: bonus: beatus: ſpūs. horum omnium nouiſſimum quod poſui quaſi tantuȝ videtur ſignificare ſubſtantiam. cetera vero huius ſubſtantie qualitates. Item idem. 5°. d̄ trinitate. c. 8°. vel. 22°. videtur dicere ꝙ actō propriiſſime conueniat deo. ergo non tantum manent modi predicādi ſimiles duob⁹ iſtis generibus. ⁊ ita videtur ꝙ oporteat intelligere Boecium de illis duobus generibus in ſe ꝙ maneant. 3°. ad hoc videtur auctoritas Auerroys. x°. me^{ce}. commento. 7°. ⁊ incipit textus vbi phylosophus dicit aliquam eſſe vnam primam ſubſtantiam que ſit menſura aliarum. commentator vult ꝙ ille ſit p̄mus motor. ergo ſicut in alijs generibus primum eſt aliquid illius generis. ita primus motor eſt aliquid de genere ſubſtā tie. Ad hoc ratio prima ponitur talis. quia poteſt concipi ſubſtantia creata ⁊ ſubſtantia increata. ⁊ neuter conceptus ē ſimpliciter ſimplex. ergo reſoluēdo remanebit ratio ſubſtātie indifferēs ad vtrunqȝ contrahens. ⁊ ſic indifferenter accepta videtur eſſe ratio generis.

Secunda ratio eſt. quia multa entia ſimplicia ponuntur in genere ſicut angeli ſm ponentes eos eē immateriales. accidentia etiam ſm ponentes ea eſſe ſimplicia. ergo ſimplicitas dei nō excludit ab eo rationē generis.

Teneo opinionem

meam mediam. ꝙ cum ſimplicitate dei ſtat ꝙ aliquis ſit conceptus communis ſibi ⁊ creature. non tamen communis vt generis. Prima pars probata eſt arguendo contra primam opinionem.

Secundam parteȝ probo p Aug^m. 7°. de trinitate. c. 5°. vel. 32°. Manifeſtū

est deum abusiue substantiam vocari. ratio sua ibi est. quia substantia dicitur quod substat accidentibus. absurdum vero est ꝙ deus alicui accidenti substet. hec ratio sic tenet. Non enim intelligit ꝙ ratio substantie sit substare accidentibus vt substantia est genus. quia premisit ibi ꝙ absurdum est ꝙ substantia relatiue dicatur. Sed substãtia vt est genus est limitata sicut statim postea probabitur. omnis autem substantia limitata capax est accidentis. ergo substãtia quecunqꝫ que est in genere potest substare alicui accidenti. deus non. ergo ⁊c̃. Itẽ arguit Auic̃. 8°. metha. c. 4°. ꝙ deus nõ est in genere. quia genus est pars. deus autem simplex est non habens partem ⁊ partem. ergo deus non est in genere. Iste due probationes sunt simul per auctoritatem ⁊ per rationẽ. Nunc ostẽdo ꝓpositum duobus mediĳs. Et declarantur ex his que sunt ꝓpria deo. Primo ex ratione infinitatis. Secũdo ex ratione necesse esse. Ex primo arguo dupliciter. Primo sic. conceptus habẽs indifferentiam ad aliqua ad que nõ potest conceptus generis esse indifferens: non potest esse conceptus generis. Sed quicquid dicitur communiter de deo ⁊ creatura est indifferens ad finitum et infinitum loquendo de essentialibus: vel saltem ad finitum ⁊ non finitum loquẽdo de quibuscunqꝫ. quia relatio diuina nec est finita nec infinita. nullum autem genus potest esse indifferens ad finitum ⁊ infinituꝫ. ergo ⁊c̃. Prima pars minoris patet. quia quicquid est in deo ꝑfectio essentialis est formaliter infinituꝫ in creatura vero finitum. Secundaꝫ partem minoris probo. quia genus sumitur ab aliqua realitate que ſm se est potentialis ad realitatem a qua accipit differentia. sed nullum infinitum est potentiale ad aliquid: vt patet ex dictis in questione precedenti. Assumptum hoc patet auctoritate Aristo. 8°. metha. c. 5°. oportet terminum .i. diffinitionem esse orationem longam. quia significat aliquid de aliquo. ita ꝙ oportet illud esse materiam: ⁊ illud formam. Apparet etiam per ratõnem. quia si illa realitas a qua accipitur genus esset vere tota quidditas rei. solum genus complete diffiniret. genus etiam ⁊ differẽtia non diffinirent. quia ratio ex eis non indicaret primo ideꝫ diffinitio. vnaquequꝫ enim res est semel ipsa. Et ideo illa ratiõ que bis exprimeret eam non indicaret primo idem diffinito vel quidditati illius rei. Hanc rationem aliqualiter pertractando intelligo sic. ꝙ in aliquibus creaturis genus ⁊ differentia accipiuntur ab alia ⁊ alia re. sicut ponendo plures formas in homine animal accipitur a sensitiua. ⁊ rationale ab intellectiua. Et tunc illa res a qua accipitur genus vere est potentialis ⁊ perfectibilis ab illa re a qua accipitur differentia. Aliquãdo ibi non sunt res ⁊ res sicut in accidentibus. saltem in vna re est aliqua prima realitas a qua sumitur genus. et alia realitas a qua sumitur differentia dicatur prima. a. secunda. b. a. ſm se est potentiale ad. b. ita ꝙ precise intelligendo. a. ⁊ precise intelligendo. b. a. vt intelligitur in primo instanti nature in quo precise est ipsum est perfectibile per b. sicut si esset res alia. Sed ꝙ non perficitur realiter per. b. hoc est propter idemptitatem. a. ⁊. b. ad aliquod totum cui realiter primo sunt eadem. quod q̃dem totum primo producitur. ⁊ in ipo toto ambe iste realitates producuntur. si tamen altera istarum sine altera produceretur vere esset potentialis ad eã ⁊ vere esset imperfecta sine alia. Ista autẽ compositio realitatũ potentialis ⁊ actualis minima est que sufficit ad rõnem generis ⁊ driẽ. Et ista nõ stat cũ hoc ꝙ quelibet realitas in aliq̊ sit infinita. Realitas eni

si esset de se infinita quantumcunque precise sumpta non esset in potentia ad aliquam realitatem. igitur cum in deo quecunque realitas essentialis sit formaliter infinita: nulla est a qua formaliter possit accipi ratio generis. 2°. ex eodem sic. Conceptus speciei non est tantum conceptus realitatis et modi intrinseci eiusdem realitatis. quia tunc albedo posset esse genus et gradus intrinseci albedinis possent esse differentie specifice. illa autem per que commune aliquod contrahitur ad deum et creaturam sunt finitum et infinitum que dicunt gradus intrinsecos ipsius. ergo ista contrahentia non possunt esse vere differentie nec cum contracto constituunt. ita compositum conceptum sicut oportet conceptum speciei esse compositum. imo conceptus ex tali contractu et contrahente est simplicior quam possit esse conceptus speciei

Ex istis mediis de infinitate habz euidentiam ratio Augustini. superius tacta: de subsistere accidenti Habet etiam euidentiam ratio Auic. 8°. methaph. de partialitate generis. supra tacta. quia nunquam est genus sine aliqua partiali realitate in specie que non potest esse in vere simplici.

Arguo ergo 3° ex 2° medio. s. ex ratione necesse esse. Et est argumentum Auic. 8°. methaph. ca°. 4°. Si necesse esse habz genus. ergo intentio generis vel erit ex se necesse esse vel non. Si primo modo tunc non cessabit quousque sit ibi differentia. Hoc intelligo sic: quod genus tunc includeret differentiam. quia sine illa non est in actu vltimo. et necesse esse ex se est in actu vltimo. Si autem genus includat totam differentiam tunc non est genus. Si detur secundum membrum sequitur quod necesse esset constitutum ex eo quod non est necesse esse.

Quo ad illud quod

additur in questione de quocunque formaliter dicto de deo. dico quod nihil tale est in genere propter idem. quia nihil dicitur de deo formaliter quod est limitatum. quicquid autem est alicuius generis quodcunque sit illius generis est necessario limitatum. Sed tunc est dubium qualia sunt illa predicata que dicunt de deo formaliter vt sapiens bonus. etc. Respondeo. quod ens prius diuiditur in infinitum et finitum quam in decem genera. quia alterum istorum. scz ens finitum est commune ad decem genera: ergo quecunque conueniunt enti vt indifferens ad finitum et infinitum vel vt est proprium enti infinito conueniunt sibi non vt determinatur ad genus sed vt prius. et per consequens vt est transcendens et extra omne genus. quecunque sunt communia deo: et creature sunt talia que conueniunt enti vt est indifferens ad finitum et infinitum. vt enim conueniunt deo sunt infinita. vt creature sunt finita. ergo illa per prius conueniunt enti quam ens diuidatur in decem genera. et per consequens quodcunque tale est transcendens.

Sed tunc est aliud dubium quomodo ponitur sapientia transcendens: cum non sit communis omnibus entibus et transcendentia videntur communia omnibus. Respondeo. sicut de ratione generis generalissimi non est in se habere plures species sub se species sed non habere aliud superueniens genus. sicut hoc predicamentum quando. quia non habz superueniens genus est generalissimum: licz paucas habeat species aut nullas. ita transcendens quodcunque nullum habz genus sub quo contineatur. Sz quod ipsum sit commune ad multa inferiora hoc accidit. hoc patz ex alio: quia ens non tantum habz passiones conuertibiles simplices sicut vnum verum bonum etc. Sz habz aliquas passiones vbi opposita distinguuntur contra se sicut necesse esse vel possibile actus vel potentia et huiusmodi. Sicut autem passiones conuertibiles sunt transcendentes quia consequuntur ens inquantum non determinatur ad aliquod genus. ita et passiones disiuncte sunt transcendentes. et vtrumque membrum illius disiuncti est transcendens. quia neutrum determinat suum determinabile ad certum genus et tamen vnum membrum illius disiuncti est speciale formaliter non conueniens nisi vni enti. sicut necesse esse in ista diuisione necesse vel possibile et infinitum in ista diuisione finitum vel infinitum etc.

Ita etiam potest sapientia esse tran scendens ⁊ quodcunq͡ʒ aliud quod est cōe ⁊ deo ⁊ creature. licet aliquod tale dicatur de solo deo ⁊ de nulla creatu ra. aliquod autē de deo ⁊ creatura ali qua. Non oportet autē transcendēs vt transcendens dici de quocunq͡ʒ ente: ni si sit ꝯuertibile cum primo transcendē te. s. cum ente.

Alii probāt quar to modo deuꝫ non esse in genere. quia cōtinet in se perfectōnes omnium gene rum. Sed istud argumentū non va let. qꝛ continens aliquid continet illud per moduꝫ sui. Substantia. n. que mo do est genus generalissimum vt accipi tur ꝓ omnibus speciebus inferioribus continet virtualr omnia accidentia. ita ꝙ si deus sola indiuidua sb̄aruꝫ causa ret: illa haberent in se virtuteꝫ vñ cau sarent oīa accidentia. Et tamē non pro pter hoc negantur substantie create eē in genere. quia continet virtualiter acci dentia per modum sui non per moduꝫ accidentium. igitur ex hoc solo ꝙ deus continet perfectiones omniuꝫ generum non sequitur ip̄m non esse in genere. Sed ex absoluta infinitate dei hoc seq̄ tur sicut prius dictum est. Sed con tra hoc instat ꝙ infinitas simpliciter nō concludit ꝓpositum. quia philosoph᷒ 6° topicho꞉ increpat diffinitionem li nee recte. hanc. s. Linea recta est cuius medium non exit extrema. per hoc ꝙ si infinita linea esset: recta esse posset. nō autem haberet tunc medium nec extre ma. non ē auteꝫ aliqua diffinitio incre panda. quia non conuenit illi quod im possibile est esse in genere. ergo non est impossibile lineam infinitam esse in ge nere. Et per ꝯn̄s infinitas nō necessario excluditur a genere. Rñdeo primo ad intentionem auctoris ꝙ linea recta est quoddam totum per accidens. Et si hoc totuꝫ diffiniatur assignabitur vna diffinitio correspōdens linee. ⁊ alia cor rñdens recte. illud quod corrñdebit re cto loco diffinitionis non contradicet formaliter infinito. qꝛ rectum non con tradicit formaliter infinito. ⁊ cuicunq͡ʒ repugnat formaliter diffinitio eideꝫ re pugnabit ⁊ diffinitum. Quod aūt ī dif finitione illa quam increpat ph̄us assi gnatur tanq̄ diffinitio recti est hoc ha bere medium inter extrema. istud for maliter repugnat infinito. ergo oportꝫ ꝙ si diffinitio ista esset bona ꝙ rectum formaliter repugnaret infinito. Sꝫ h᷒ est falsuꝫ lꝫ virtualit̄ repugnet infinito quatenus sb̄m suum. s. linea formalit̄ repugnat infinito. non ergo intendit di cere ph̄s ꝙ linea infinita potest esse ī ge nere. sed ꝙ rōni recti non repugnat for maliter infinitas. Et ideo illa diffi° cui repugnat formaliter infinitas non est recti inq̄tum rectum. Non. n. incre passet istam. Linea recta est longitudo sine latitudine cuius extrema sunt duo puncta eque ꝓtensa. quia hic eēt aliq̄d repugnans infinitati. sed illud assigna retur tanq̄ ratio linee non tanq̄ ratio recti. ⁊ tunc bene assignaret̄. quia cum ipi linee repugnet īfinitas bene assigna retur diffinitio sibi corrñdens: cui repu gnat infinitas. Sed alia est difficul tas ad rem. vtrum linea infinita possit esse in genere q̄titatis. ⁊ si sic. non vidē tur valere due rōnes sumpte ex infini tate. Rñdeo. nunq̄ ad summum in inferiori sequitur summum in superio ri nisi illud inferius sit nobilissimuꝫ cō tentuꝫ sub illo superiori. Sicut non se quitur perfectissimus asinus ergo per fectissimum animal: sed gratia materie sequitur perfectissimus homo ergo per fectissimuꝫ animal. quia homo est per fectissimuꝫ animaliū igitur non sequit̄ optimum siue perfectissimum ens ad ꝑ fectissimum aliquid eoruꝫ que continē tur sub ente nisi illud sit simpliciter ꝑ fectissimum sub ente. quantitas autem

non est tale nec aliquid alicuius generis.
q2 quodlibȝ ē limitatum. immo nihil
est tale nisi qđ ē pfectio simpliciter qđ
ex se pōt esse ifinitū. ⁊ iō nō sequit̄ pfec-
tissima quātitas. ꝰ pfectissimū ens nec
etiā sequitur de aliqua re alicuius gene
ris sed tamen sequitur pfectissima ueri
tas vel bonitas ergo perfectissimū ens.
Ita eum infinito qđ non tm̄ dicit pfec-
tiōem summā. sed etiam non possibilē
excedi. non sequitur infinitum ens nisi
precise ad infinitum tale: quod est per-
fectissimum in quo est ratio entis. qđ
s. dicit pfectionem simpliciter. Et ideo
licet esse quantitas infinita in ratione
quantitatis: cuȝ tamen quantitas nō sit
perfectō simpliciter: non sequitur ꝙ sit
infinitum ens. quia non sequitur ꝙ sit
ens quod nō potest excedi i perfectione
esset igitur infinita linea in genere quā-
titatis. quia esset limitatum ens simpli
citer ⁊ excessum simpliciter a perfectio
ri ente. sed infinitum ens simpliciter n̄
potest esse in genere. Et ratio est. quia ṗ
ma infinitas non tollit omneȝ potenti
alitatem quam requirit ratio generis.
sed tm̄ ponit infinitatem secundum q̄d
alicuius imperfecte entitatis in qua ut
illa est bene potest esse cōpositio in quo
cūq3 gradu illa ponatur. sed secunda ne
cessario tollit omnem potentialitatem
sicut prius declaratum est. Contra
ista obijcitur. quia tunc ponuntur con
tradictoria concedendo conceptum cō-
munem dictum in quid de deo ⁊ crea-
tura: ⁊ negando deum esse in genere.
Omnis enim conceptus dictus in quid
si est conceptus cōmunis. uel est concep
tus generis. uel diffinitionis. alioquin
erunt plura predicata quā docuit Aris.
in primo thopicorum. Ad istud dico
ꝙ non sunt contradictoria quod patet
auctoritatibus Augusti. 7° de trini. ca°
ubi prius. ubi negat eum esse substanti
am. ⁊ tamen concedit ꝙ proprie ⁊ vere
est essentia. sed si esset conceptus aliquis
equiuocus essentie ut conuenit deo ⁊
creature. ita posset esse conceptus equi-
uocus substantie ⁊ posset dici substan-
tia sicut essentia. Similiter Auic. 8°.
methaphysice. ca° quarto ubi negat de
um esse in genere concedit ipsum ibi eē
substantiam. i. ens non in alio. Et ꝙ ac-
cipiat ens non equiuoce ab illo concep
tu secunduȝ quem dicitur de creatura
videtur per ipsum primo methaphy.
ubi dicit ꝙ ens in se non habet princi-
piuȝ quapropter scientia non inquiret
principia entis absolute. sed alicuius en
tis. Si auteȝ ens haberet alium cō
ceptum in deo ⁊ creatura bene entis es-
set principum secundum se quia entis
secundum vnum conceptum esset ipsū
ens principium secundum alium con
ceptum. Cum autem arguis si est di
ctum in quid. igitur est genus vel diffi-
nitio. Respondeo Aristo. octauo me
thaphysice docet quale predicatum dic
tum in quid sit diffinitio. inducit enim
ibi contra ydeas Platonis dicta anti-
stenicorum. quos in hoc opprobat di-
centes terminum esse rationem longā.
Et post subdit quare substantie est cu
ius contingit esse terminum ⁊ rationeȝ
puta cōposite. siue sensibilis fuerit siue
intellectualis. primorum autem ex qui
bus hoc non est supple diffinitio. Et sb
dit rationem. Si quidem aliquid de
aliquo significat ratio diffinitiua. hoc
debet intelligi virtualiter non formali
ter sicut alias dictum est. Et subdit opȝ
hoc quidem esse ut materiam. illud ve
ro ut formam. Ex quo videtur ibi ar-
guere ꝙ ydea si poneretur non esset dif
finibilis. ⁊ si rō sua aliq̊ mō valēt ꝓpi
simplicitatem ydee. multo magis nega
ret ipse diffinitionem a deo cuius est sū
ma simplicitas. sequitur igitur ex auc-
toritate eius ꝙ nihil est dictum in q̄d ō
deo vt diffinitio. Ex eodem sequitur ꝙ

nihil omnino ḋr de deo in quid vt gen' quicquid enim hꝫ genus potest habere differentiam ⁊ diffinitionē qr. 7. meta. c. 3. aut genus nihil est preter species. aut si est. est quidem vt materia. ⁊ tunc cuius est genus oꝫ ipsū ponere posse habere differentiam tāq̄ formā. si igit aliquid ē dictū ḋ deo in quid. arguēdo ex auctoritate Ari. cōstructiue nō destructiue. seqtur ꝙ illud nō sit genus nec diffinitio. sed cum infers est genus vl' diffinitio. quia Arist. nō dixit eē aliqua p̄dicata in quid dicta. ḡ nō sunt alia. arguis ab auctoritate destructiue. ⁊ ē fallatia ꝯn̄tis. Sed dices tunc Aristl. nō tradidit sufficienter omnia predicata i quid dicta. Rn̄°. phus in primo tophicoruꝫ. distinxit predicata ꝓpter distinctōnem ꝓbleumatū. qr diuersa ꝓblemata habent diuersum moduꝫ t'minā di ex diuersitate predicatorū. non ergo enumerat ibi omnia predicata. quia n̄ differentiam specificam. lꝫ differentiam generalem collocauerit sub genere. ⁊ tn̄ differentia specifica habet propriaꝫ rationem predicādi. Spēs etiā hꝫ ꝓpā rationem predicati aliam a diffinitōne alioq̇n male poneret porphy. quiq꜄ vniuersalia. Non igit insufficient' distixit ibi Arist. predicata. qr distinxit oīa de quib' ꝓbleumata querēda requirūt specialem artem terminādi: quā ibi intendebat tradere. transcendentia auteꝫ non sūt talia predicata. quia non sunt ḋ eis specialia ꝓbleumata. ꝓbleuma. n. presupponit aliquid certuꝫ ⁊ querit dubium ex. 7. metha. c. ul. Ens autem ⁊ res imprimuntur in anima ṗma ipressione. ſm Aui. ṗmo metha. c. 5. ⁊ ideo ḋ cōceptibus illis cōissimis non sūt problemata ꝑ se terminabilia. Nō enim igitur oportuit ea videlicet numerari inter predicata ꝓbleumatuꝫ. Sꝫ nūq̇d Arist. ista predicata generalia nusquā docuit. Respondeo ex octauo metaphy. docuit nihil dici de deo vt genus ex auctoritate preallegata. Et tamē docuit vniuoce dici de deo ⁊ creainra veritatem secūdo metha. sicut supra allegatum est. principia sempiternorum eē verissima ⁊ in hoc docuit entitatem vniuoce dici de deo et creatura. quia subdit ibi secūdo methaphysice quod sicut vnnmquodq꜄ se habet ad esse sic ad veritatem. patet etiam secundum cum ꝙ si ens dicatur de deo ꝙ hoc erit secundum quid. ergo in istis docuit implicite aliquod predicatum trāscendēs dici in quid. ⁊ non esse genus nec diffinitionem. ⁊ aliqua predicata transcendentia dici in quale vt verum. ⁊ non esse propria. nec tamen accidentia secundum quod ista vniuersalia competunt speciebus aliquorum generum. quia nihil quod est alicuius generis conuenit deo aliquomodo. Docuit etiaꝫ idem aliquomodo quarto thopicorū. in fine si sequitur aliquid semper ⁊ non conuertitur. difficile est separare quod non sit genus. ⁊ subdit potest vti eo vt genere quod semper est consequens cuꝫ non conuertatur quasi dicat hoc expedit opponenti. ⁊ subdit deinde. alio autem protendente non in omnibus obedire. quasi dicat hoc expedit respōdenti non concedere omne consequēs non conuertibile esse predicatuꝫ vt genus. Et si non loqueretur de predicato dicto in quid non haberet apparentiam illud quod ipse docet opponentem vti tali vt genere. ergo innuit ibi quod aliquid est commune predicatum dictum in quid. quod non est genus. Et qḋ loquitur ḋ predicatione in quid. videtur per exempla sua. tranquillitas est quies. predicatio enim in abstractis non est predicatio in quale. vel denominatiua. ergo ⁊c̄.

Ad argumenta·

pro 2ª opi. Ad Dam̃. Rñdeo. lꝫ mul
ta uerba dicat in diuersis locis q̄ videt̄
dicere deū eē in genere: vnū tm̄ v̓buꝫ qd̓
dicit in elementario ca° 4°. soluit oia.
ibi eni dicit sic. Substantia q̄ continet
sup̱substancialit̓ increatam deitatē ɔg
noscibilit̓ aūt ⁊ contentiue omnem cre
aturam generū est genus. non igitur di
cit substantiam que est generum conti-
nere contentiue deitatem sicut continet
creaturam sed supersubstantialiter. h°
est accipiendo illud qd̓ est perfectionis
in substantia ſm ꝙ est genus ⁊ relinquē
do illud quod est imperfectionis. quo-
mō dicit Auic. 9° metha. deū esse ens
per se. Ad Boetium dico ꝙ nusq̄ i
uenitur dicere in libello illo ꝙ duo ge-
nera manent in diuinis nec breuiter ge-
nera nec differentia generum. nec etiaꝫ
modi eorum. nec rationes eorum ma-
nent ibi. quia sicut genera ⁊ ea que in
eis sunt limitata sunt. ita ⁊ modi ⁊ rati
ones eorum loquendo de rationibus
prime intentionis que fundantur i istis
quia in limitato non potest aliquid fū-
dari nisi limitatuꝫ. dicit tamen Boeti⁹
in libello suo de trini. ca° primo. ꝙ enu
meratis p̄dicatis hec si quis in diuinaꝫ
p̄dicationē cōuerterit oia mutāt̄ q̄ mu-
tari possunt. ad aliq̄d vero oino n̄ mu-
tat̄ ibi. Et. j. eēntia cōtinet vnitatē rela-
tio multiplicat trinitatē. Et ex istis ac-
cipit̄ ꝙ inuat sb̄aꝫ ⁊ relatōem manere i
diuinis. Sed exp̄sse dicit ibi. ꝙ nec sb̄a
que ē genus nec aliq̄d eius manere ibi
dicit eni cum dicim⁹ deus. sb̄aꝫ signifi-
care videmur. sꝫ eā q̄ sūt ultra sb̄aꝫ. q̄
mō Dam̃. sb̄am dixit substātialit̓. Intē
dit ergo ꝙ duo modi p̄dicandi sunt in
diuinis. s. p̄dicati relatiui ⁊ essentialis.
quos modos Aug. magis exp̄mit 5° d̓
trini. c° 6° ul̓. io. ad se ⁊ ad aliud ⁊ oia
p̄dicata formaliter dicta de deo sub al
tero istoꝝ membrorum cōtinent̄. Sed
sub primo membro continentur mlta
predicata que habent similem moduꝫ
predicandi qualitati ⁊ q̄titati non autē
sola illa que habent similem moduꝫ p̄
dicandi illis que sunt ī predicamēto sb̄
stantie. sub secundo autem membro cō
tinentur omnia que habent similē mo
dum predicandi quibuscūq3 relatiuis
siue sint relatiua proprie siue non.
Sed quare omnia essentialia dicantur
precise predicari secundū substantiam
⁊ contra ea distinguantur predicata di
cta ad aliquid cum tamen illa predica-
ta dicta ad aliquid transeant per idem
ptitatem in substantiam sicut ⁊ alia.
Ratio assignabitur in sequenti questio
ne de attributis. dubtatione secūda cō-
tra solutionē principalē. Ad Auer.
dico ꝙ non videtur habere intentionē
magistri sui Aristo. quia Aristo. in ca°
4° illius decimi querit an i substantiis
sit aliquid vnum quod sit mensura ali
orum. an hoc ipsum vnum. Et pro-
bat ex intentione contra Platonem ꝙ
non sit ipsum vnum. sed aliquid cui
cōuenit ipsum vnuꝫ sicut est de omni-
bus aliis generibus loquendo de vno
⁊ de oib⁹ aliis mēsuratis i illis generib⁹
Et concludit in fine. quare si quidem
in passionibus ⁊ qualitatibus ⁊ quan-
titatibus ipsum vnum aliquid vnum
sed non hoc ipsius substantie. sed in sb̄
stantiis necesse est similiter se habere: si
militer enim se habet i omnibus. Sup
quam litteraꝫ ponit cōmetator verba
preallegata. Sed si primus motor
poneretur mensura ipsius generis sub
stantie hoc ipsum vnum poneretur mē
sura. quia primus motor propter sim-
plicitatem suam multo verius esset h°
ipsum vnum q̄ꝫ ydea Platonis. Quid
igitur est mensura prima ipsius generis.
Rñdeo aliqua substantia illius gene
ris prima cui conuenit vnitas. non est
autem primus motor mensura itrīseca
illius generis sicut nec aliorum. quate-

nus tamen eciaȝ est mensura extrinseca omniuȝ. aliquo modo ⁊ immediatius mensura substantiarum que sunt perfectiora entia quam accidentium .que sunt remotiora ab ipsa .nullius tamen generis est mensura intrinseca . Ad primam rationem dico ꝙ si substantiaȝ abstrahas a creata ⁊ increata nō accipitur substantia vt est conceptus generis generalissimi. quia increata repugnat substantie hoc modo. quia substantia hoc modo includit limitationem. Sȝ accipitur ibi substantia ꝓ ente in se ⁊ ñ ente in alio. cuius conceptus prior est ⁊ communior conceptu substantie vt est genus sicut patuit per Auicen. vbi. s. Ad aliam rationeȝ concedo ꝙ compositio rei ⁊ rei non requiritur in ente in genere. sed requiritur compositio realitatis ⁊ realitatis. quaꝝ altera ꝑcise sūpta in primo signo nature est in potentia ad alteram ⁊ pfectibilis per alteraȝ. talis aūt cōpositio nō pōt esse realitatꝭ infinite ad realitatem infinitam omnis autem realitas in deo est īfinita formaliter. sicut supra declaratum est. §. ⁊c.

Ad primum argumentum principale concedo ꝙ iste conceptus dictus de deo ⁊ de creatura i q̈d cōtrahitur per aliquos conceptus dicētes quale contrahentes. Sed ipse cōceptus dictus in quid non est cōceptus generis. nec illi conceptus dicentes quale sunt conceptus differentiaꝝ. quia iste conceptus q̈dditatiu⁹ est cōis ad finitū ⁊ infinitū que cōitas non pōt eē in ꝯceptu generis. Isti etiā conceptus cōtrahentes dicūt modū intrinsecum ipsius contracti ⁊ non aliquā realitatē pficienteȝ illam. differentie aūt non dicūt modū intrinsecum realitatis alicuius generis q; in quocūq; gradu intelligatur aialitas non propter hoc inuenitur rōnalitas vel irrōnalitas eē modus intrinsec⁹ aialitatis. sed adhuc intelligit aialitas in tali gradu vt pfectibil' a rōnalitate ꝟ irrōnalitate. Sȝ hic ē vnū dubiū. quō pōt conceptus ꝯmunis deo ⁊ creature reali' accipi nisi ab aliqua realitate eiusdem generis. ⁊ tunc videtur qꝺ sit potētialis ad illam realitatem a qua accipitur conceptus distinguens vl' differētie. sicut prius argutum est de conceptu generis ⁊ differētie. ⁊ tunc stat argumētū supius factum ꝓ prima opi. ꝙ si eēt aliqua realitas. distinguēs in re ⁊ alia distincta videt ꝙ res sit cōposita q; hȝ aliquid q̈ conueniat ⁊ quo differat. Rñ. ꝙ qñ itelligitur aliqua realitas cū mō intriseco suo. ille cōcept⁹ nō est ita simpliciter simplex qn possit cōcipi illa realitas absq; mō illo. sȝ tūc ē conceptus ipfectus illius rei pōt ēt ꝯcipi sub illo° ⁊ tūc ē ꝯceptus pfectus illius rei. Exēm si eēt albedo sub. io. gradu intentionis ꝗtūcūq; esset simplex oīno in re posset tamen cōcipi sub rōe albedinis tāte ⁊ tē pfecte cōcipet ꝯceptu adequato illi rei ꝟ possȝ ꝯcipi precise sub rōe albedinis. ⁊ tūc concipietur ꝯceptu impfecto ⁊ deficiente a perfectione rei. ꝯceptus aūt impfectus posset eē ꝯmunis illi albedini ⁊ aliȷ̃. ⁊ cōceptus pfectus ꝓprius eēt. requiritur igitur distinctio inter illud a quo accipit ꝯceptus cōmunis ⁊ illud a quo accipit cōceptus ꝓprius non vt distinctio realitatis ⁊ realitatis. sed vt distinctio realitatis ⁊ modi ꝓpriȷ̃ ⁊ intriseci eiusdē. que distinctio sufficit ad habēdū pfectū ꝯceptū vel impfectū de eodē quoꝝ impfectus sit cōis et ꝑfect⁹ sit ꝓpus. sed ꝯceptus generis ⁊ differētie requirūt distinctionem realitatum nō tm̄ eiusdem realitatis pfecte ⁊ impfecte concepte. Istud potest sic declarari. si ponamus aliquem intellectum perfecte moueri a colore ad intelligendum. realitatem coloris ⁊ realitatem differētie quantuncunq; habeat pfectum cōceptum adequatum prime realitati ⁊ non tamen habet in hoc conceptum

realitatis a quo accipitur differentia. nec econuerso. sed habet ibi duo obiecta formalia qua nata sunt terminare cõceptus proprios distinctos. Si autẽ tm̃ esset distinctio in re sicut realitatis sui modi intrinseci rei. non posset intellectus habere ꝓprium conceptum illiꝰ realitatis ⁊ non habere conceptum illius modi intrinseci rei saltem vt modi. sub quo conciperetur. licet ille modus non conciperetur sicut de singularitate concepta ⁊ modo sub quo dicitur cõcipi vt patet alibi. Sed in illo perfecto conceptu haberet vnum obiectum adequatuꝫ illi. s. rem sub modo. Et si dicas saltem conceptus communis ẽ indeterminatus ⁊ potentialis ad specialem conceptum. ⁊ realitas ad realitatem vel saltem non erit infinitus. quia nullum infinitum potentiale ad aliq̄d Concedo ꝙ conceptus ille communis deo ⁊ creature est finitꝰ. hoc est non ẽ ꝺ se infinituſ positiue. ita quod ꝺ se includat infinitatem. quia si eẽt infinitus nõ eẽt cõmunis de se finito ⁊ infinito. nec est de se finitus positiue. ita ꝙ de se icludat finitatem. qꝛ tunc non competeret infinito. sed est de se indifferens ad finitum ⁊ infinitum ⁊ iõ est finitus negatiue. i. nõ ponens infinitatem. ⁊ tali finitate ẽ determinabilis per aliquem ꝯceptum. Sed si arguas ꝫ realitas a q̄ accipitur est finita non sequitur. nõ. n. accipitur ab aliqua realitate vt conceptus adequatus realitati. siue vt perfectꝰ ꝯceptus illi realitati adequatus. sed diminutus vl' impfectus intm̃ etiam ꝙ si illa realitas a qua accipitur videtur ꝑfecte ⁊ intuitiue. intuens ibi nõ haberꝫ distincta obiecta formalia. scilicet realitatem ⁊ modum. sed idem obiectum formale. tamen intelligens intellectione abstractiua propter intellectionis illius imperfectionem potest vnum habere pro obiecto formali licet non habeat alterum. Istud etiam potest vlterius declarari si cuiuslibet vniuersal' ponitur esse propriuꝫ indiuiduum puta in re proprium indiuiduum animalis proprium indiuiduum hominis et cetera. tunc non tantum conceptus generis est potentialis ad conceptum differentie: sed proprium indiuiduum generis est potentiale ad proprium indiuiduum differentie: si autẽ accipiamꝰ proprium indiuiduum huius conceptus ens: quod indiuiduum est in deo: ⁊ proprium indiuiduum huius quod ẽ infinitum: idem indiuiduum est nec ẽ potentiale ad se ipsum. Sed saltem queres quare entitas non habet propꝛ̃um indiuiduum in re quod sit in potẽtia ad indiuiduum determinantis. vt primo intelligatur hoc ens quam infinitum. Respondeo ꝙ quando aliquid de se esse ⁊ non tantum capax illius esse: tunc etiam est de se habens q̄libet conditionem necessario requisitam ad esse. ens autem vt cõuenit ꝺo s. ens per essentiam est ipsuꝫ esse infinitum ⁊ non aliquid cui tm̃ conuenit ipsum esse. ⁊ ideo ex se est hoc ⁊ ex se infinitum. vt quasi per priuſ intelligatur aliquo modo infinitas esse modus entitatis ꝑ essentiam q̄ ipsum intelligat hoc esse. ⁊ ideo non oportet querere quõ hꝰ ens sit infinitum quasi prius conueniat sibi singularitas q̄ infinitas. ⁊ ita ẽ vniuersaliter in his. que possũt esse entia per essentiam non per participationem tale primo determinatur ex se vt sit tale per essentiam. ⁊ ut sit infinitum tale ⁊ ut sit hoc de se. Et si arguis indiuiduum includit indiuiduum ꝫ commune includit cõe. ꝫ si hoc ens includit infinitatem hanc. ⁊ ens in cõi includet infinitatem in communi. Rñdeo consequentia non valet. quia indiuiduum includit perfectionem aliquam quaꝫ nõ includit continue ⁊ per illam perfectionem potest formaliter includere infinitum. ⁊ tamen commune ex ratione cõ

ceptus communis non includit illum ut conceptum inclusum: sed est aliquo modo determinabile per ipsum.

Ad auic. secundo metha. patet per ipsum quarto metha. ut dictum est. Ad Dam̄. quinto patet per magistrum distinctione. 19. quia ponit ibi speciem ꝑ aliqua similitudine speciei ad indiuidua. ē tamen maior dissimilitudo secundum Augustinum. ⁊ ideo Augustinus de trini. negat ibi speciem sicut et genus. Unde illa distinctio Porphirij. species dicitur que predicatur d̄ pluribus in quid. debet intelligi ꝙ in illis pluribus plurificetur species secunduz naturam. in personis autem diuinis n̄ plurificatur natura diuina. Spēs etiam secundum se habet realitatem correspondentem sibi potentialem ad propriam realitatem indiuidui. essentia diuina nullomodo est potential' ad relationem sicut dictum fuit supra distinctione quinta questione secūda.

Ad vltimū de sapientia. dico ꝙ non ē spēs generis vt transfertur ad diuina. nec ſm illam rationem trāsfertur. sz ſz rōez sapiētie vt ē trāscēdēs quō aūt tāle pōt eē trāscēdēs dictū ē supius in so. pricipali articulo. 3. Dubiū tn̄ ē de hac sapia q̄ ē in nobis. vtrꝫ sit idiuiduū sapie trāscendentis ⁊ qualitatis an alterius tm̄. ꝙ nō vtriusqꝫ videt. q2 nihil idē ꝓtinet sub diuers ꝑdicatis dictis in q̄d de eo non sub alternis. sapia aūt trāscēdens ⁊ qualitas nō sub alterna sūt g̊ ⁊c̄. Itē sapientia trāscēdēs ē passio entis. g̊ ens non d2 de ea in q̄d nec ecōuerso. ex di. 3. igitur nec aliq̄d in q̊ includitur sapiētia trāscēdēs includit ens i q̄d q2 tūc illud eēt ens ꝑ accidēs. includēt n. eēntialit' rōnem subiecti ⁊ passionis q̄ nō faciūt aliq̄d vnū ꝑ se sz tm̄ ꝑ accidēs. Si hec argumēta valēt vnum vr̄ dandū. s. ꝙ sapiētia in nobis l' sit tm̄ indiuiduū sapiētie trāscēdētis vl' tm̄ generis qualitatis. nō videtur dādū scōz q2 tunc nō eēt in nobis ꝑfectō simpliciter qō vī cōtra august. 15. de tri. c. 3. ōis circa nos creatura clamat. ⁊c̄. Si pri[m] det g̊ nō ōis habitus formaliter ē in genere qualitatis. sed omnes sunt trāscēdentes qui important perfectionez simpliciter.

Vero utruz

cuz simplicitate dei possit stare aliquo mō distictō ꝑfectionū eēntialiū. ꝑcedens aliquo mō omnem actū intellectus. Arguo ꝙ nō. augu. 15. de tri. c. 5. Non sicut in creatura sapiētia ⁊ iusticia sūt due qualitates ita in deo. sz que iusticia ipsa est ⁊ bonitas. Ex hoc arguo ꝑdicatio in abstractis non ē vera nisi sit per se primo mō. g̊ ista. sapiētia est veritas ē per se primo mō. Et ita nullo mō ē distictio int' subiectū ⁊ ꝑdicatū. sed subiectum per se ĩcludit predicatū. q2 hoc pertinz ad per se p° mō g̊. ⁊c̄. Contra dam̄. li. p°. c. 4. si iustū si bonū si q̄d tale dixeris nō naturā dicis dei. sz que circa nāz. dicis āt aliq̄d qō ꝓcedit oēm actū intellectus. g̊ ante opus ⁊ actum intellectus est aliquid in deo quod nō est formaliter natura.

In ista questione

sunt multe opi. quas non oīs intēdo recitare. sed due sunt tenentes conclusionem negatiuā que tamen inter se differunt vel contradicūt. quorū vtraqꝫ ponit ꝙ simplicitate dei non stat distīctio attributorum aliqua nisi tantum rationis. Sed prima ponit ꝙ nec illa potest haberi nisi per respectum ad extra. Secunda ponit istam distictōez rōis posse haberi absqꝫ respectu ad extra. Prima innititur isti rōni. qn̄cūqꝫ in vno extremo ē differentia rationis cui corrn̄det in alio extremo dr̄ia real' distinctio vl' dr̄ia rationis sumitur per comparationem ad distincta realiter.

Exemplum de distinctione scdm rõem dextri & sinistri in colũna que sumitur p respectum ad distinctionẽ realẽ eorũ in aiali. silr de distinctione rõis in puncto vt est pricipiũ & finis. que distinctio sumit per respectum ad lineas realr diuersas. Sed attributa diuina habent i creaturis aliqua re distincta sibi corrñdentia. vt bonitas bonitatẽ. sapientia sapientiã. & alia que vere dicunt attributa p que excludũtur quedã ꝓprietates diuie. vt sempiternitas & eternitas que ꝓprie nõ sunt attributa. ꝫ &c. Adherẽtes huic rõni tenent ꝙ sic distinguũtur attributa p respectum ad intellectũ nostrũ: in tm̃ ꝙ illis corrñdentibus i creaturis circũscriptis nõ nisi vnicus ꝯceptus & simplex posset formari de essen^a diuina. que unico noie exprimeret. nã alia nomina si imponerẽtur aut essent nomina synonima. quia idem re & rõe eẽt eis corrñdens. aut vana qꝛ nihil eis corrñderet. Modus eorum ponendi est talis. oibus rõnibus attributorũ que. s. dicunt pfectionẽ in deo & in creaturis. corrñdet in deo vnitas eẽntie nõ ꝭm esse qõ absolute habꝫ vt dictũ est. sed scdm respectũ quẽ hꝫ ad creaturã nõ in genere cãe efficientis. sic. n. nullũ sumit attributum vt sapia qꝛ sapiã facit. nec etiã ad remouẽdũ aliquid a deo quos duos modos videtur dicere Auicen. & Rabi. Sed inq̃tum essentia diuina ꝯparatur ad creaturas ꝭm ratõnem cãe formalis integritatem omnis perfectionis in se continens que disperse & iꝰperfecte est in creaturis. & per hoc ẽ eẽntia illa ab omnibꝰ diuersimode imitabilis. Ultra. ista opi. dicit ꝙ pluralitas perfectionum attributalium vt ẽ in essentia diuina est quasi in potentia. vt aũt est in cõceptu inteꝰ est quasi in actu Exemplum de vniuersali in re & in itellectu: sed diuersimode habent esse ista plura in diuersis intellectibus. In diuino quidem & beato creato ex plenitudine perfectionis illius essentie simplicis ipsa concipitur scdm diuersas rõnes. & ex hoc prouenit multitudo conceptuũ scdm actum in intelligentia. sed ab itellectu lumine naturali intelligente concipiũtur a posteriori inquãtum ex perfectionibus realiter diuersis in creaturi formãt conceptões & perfectiones corrñdentes in deo ꝓportionales. nullus tamen intellectus sine respectu ad illa ꝓportionalia eas actu intelligit. siue ab illis proportionalibus intelligat eas. vt 3ꝰ intellectus. siue non. sed ex essentia vt primus intellectus & secundus. limitate autem perfectiones inquantum actu in intelligentia sunt dicuntur rationes. & dicitur hic ratio conceptio perfectiõis determinate ex respectu ad determinatam sibi in creatura corrñdentem.

Aliĩ declarant istam positionem sic. ꝙ sicut intellectus diuinus apprehẽdẽs suam essentiam scdm rem vnam & simplicem. virtualiter tamen oiũ perfectiones quãtuncunqꝫ limitatas & deimĩnatas absqꝫ limitatione & defectu continentẽ: ꝓpter quod est imitabilis a q̃buscunqꝫ rebus quascunqꝫ perfectiões limitatas importantibus: intelligendo illam essentiam vt vnam ꝭm rem. intelligit tamen illam aliquo modo multiplicem ratõnem. vel intelligit in vna re multa ꝭm rõnem inquãtuꝫ apprehendit eam sꝰ alia ratione imitabileꝫ a leone & sub alia rõne ab asino: & hoc inq̃tum asinus & leo scdm diuersas perfectiones diuersorum graduum ipsam pꝰfectionem diuinam sunt participantes & imitantes vel apti imitari. Ita intellectus diuinus suam essentiam scdm reꝫ simplicem: virtute tamen oium entiuꝫ perfectiones simplices & absolutas absqꝫ limitatione & defectu ꝯtinentem apprehendens vt ꝓpter eminentiam sue pfectionis eisdem perfectionibus eminẽtius est perfecta. intellit illam essentiaꝫ vt vnã scdm rem & multiplici perfectõ

ne scđm rationem dr̄īte perfectam. Et si non apprehenderet ꝙ creatura diuersis perfectionibus realiter differentibꝰ perficeretur inq̄ꝛtum est bona ⁊ sapiens siue ꝙ iste diuerse perfectiones importātur in creatura non apprehēderet se sꝫ alia ratione perfectum sapientia. ⁊ sub alia rōne perfectum bonitate. Nec apprehenderet differentiam rationis iter suam sapientiā ⁊ suam bonitatem nisi apprehenderet differentiam scđm rem sapientie ⁊ bonitatis in creatura. alioquin ab vno eodem modo se habente scđm rem ⁊ scđm conceptum sumeret vnitas ⁊ pluralitas. Cum igitur essenᵃ diuina ut in se consideratur non sit nisi aliquid indistinctū omnino simplex re ⁊ rōne non potest dici ꝙ absq̧ comparatione eius ad aliqua in quibus inuenit diuersitas rei vł rationis ꝙ talis distinctio esse possit. quia cum apprehendit illud quod est omio simplex ⁊ vnicum sub rōne qua sibi competit ꝭm se ⁊ absq̧ habitudine ad aliquid in quo sit aliqua distinctio. sicut apprehensuꝫ non est nisi vnum ꝭm rem. ita non pōt apprehendi nisi scđm vnam simplicem rōnem. Nec etiam illa. s. intelligibile et itelligens potest circa essentiam suam apprehendere vt differentia quedaꝫ ex comparatione eoꝝ ad inuicem. vel vt mutuo se respiciētia: nisi iam in sua differentia existere supponant siue quandā differentiā importātia. Que. n. app̄hendūtur vt quedā differentia mutuo se respicientia: ⁊ que etiā operatione intellectus vt differētia ad inuicem comparant. iam in sua differentia existere supponūtur. Que auteꝫ ex operatione rōnis vel intellectus habent ꝙ sint quedam entia scđm rōem ⁊ ad inuicem ratione differentia. non pn̄t dici constitui in tali suo esse ⁊ habere drīam hanc ꝭꝫ rōnem ex compatione eoꝝ intˀ se ꝑ operationeꝫ rōnis vel inteˀ. imo ista 2ᵃ operatio ꝑmam necessario ꝑsupponit. ita ꝙ ꝑmo per oꝑationē vnam rōnis in tali esse distincto constituūtur. ⁊ 2ᵒ ꝑ aliā oꝑationem intellectus sic distincta ad inuicem comparātur. sicut. n. cum res vere absolute comparātur ad inuicem supponūtur habere esse distinctum ꝭm rem. sic etiam cum res rōnis ad inuicē compꝑantur ꝑ̄supponūtur habere disti ctum eē scđm rōnem. igitur si intellectꝰ diuinus apprehendit essentiam suaꝫ vt differentē scđm rōnem ab attributis. ⁊ ēt app̄hendat ip̄a attributa vt drīa ꝭm rōem. ⁊ sub hac differentia ista ad inuicem compꝑat. in ipsa ꝭm se actualiter sꝉ illa vt sic drīa. ⁊ sub sua actuali distinctione quā sic habent scđm se. mouent intellectum diuinū vt ipsa sic distincta concipiat ⁊ ad inuicem compꝑet hoc autem non videtur conueniens. Ratō ista confirmatur quecunq̧ eni differūt aut habent drīaꝫ ꝭꝫ se vel ex seipsis formaliter ꝑ illud quod sunt ꝭm seip̄a absq̧ ꝯparatōne ad aliqua realiter differētia. ⁊ ista differunt ꝭm rem. alia aūt sūt que habent pluralitatē siue differentiā ex comparatōe ad aliqua realiter differentia. ⁊ ista differunt rōne. ⁊ hoc patꝫ in creaturis. Naꝫ supposita vnitate forme specifice scđm rem in illa distinguit itellectus rōnem generis ⁊ drīe que dicunt non dinerse res sꝫ diuerse rōnes. Sed hec diuersitas non posset accipi i illa re vna ⁊ simplici nisi per intellectū ꝯparet ad aliqua realiter differentia et scđm quēdam ordinem illi vnice rei cōuenientia. vnū ⁊ idem ēt nō haberet diuersas rōnes veri ⁊ boni nisi itelligere ⁊ velle illud vnum ⁊ idem sꝫ̄o eēnt alicubi actus realiter diuersi ⁊ ad inuiceꝫ ordinati. Hoc etiam pꝫ in deo: qꝛ circūscripta comparatiōe omnimoda ad diuersas essentias creaturarum realeꝫ diuersitatē importātium. essentie diuina non apprehenderet ab intellectu diuio sub rōne diuersarum ydeaꝝ vel formarum sola rōne differentium. sed sꝫ vna

rōne simplici oio indistincta. Et hec est intentō ɔmētatoris.12.metha.ɔmē.39.vbi loquens de mā hac dicit q̄ vita sapientia ⁊c.dicunt ꝓprie de deo.quia deus dr̄ ꝓprie de vere viuens ⁊ sapiens ⁊c.talia aūt ⁊ ɔsilia que significant per modū dispositionis ⁊ dispositi in reb⁹ imālibus reducūtur ad vnum in esse ⁊ ad duo in ɔsideratiōe. intellect⁹.n.nat⁹ est diuidere adunata in esse.sed in reb⁹ ɔpositis cum disponit ɔpositū per formam:aut cuȝ disponit habentē formā per formam: intelligit vtraq̄ȝ adunata aliquo modo ⁊ differentia aliquo mō. cum autem fuerit ɔsiderata dispositio ⁊ dispositum in rebus imālibus tūc reducunt ad vnam intentionē oibus modis ⁊ nullus modus erit quo p̄dicatuȝ distinguatur a subiecto extra intellectū .s.in esse rei:sed nullaȝ dr̄iam intelligit intellectus int̄ ea in essendo nisi ſm acceptionez.s.q̄ȝ idem accepit dispositū et dispositionem vt duo quoꝝ ꝓportio ē ad inuicem sic̄ ꝓportio p̄dicati ad ſb̄m intellectus.n.potest intelligere idem his duobus modis ſm similitudinez ad ꝓpositionē cathegoricā in rebus compositi.sicut intelligit multa p̄ silitudinē.

Contra istam posi

tionē p̄mo arguit sic. Quicquid est perfectionis simpl'r in creaturis p̄ncipalius est in deo ex se ⁊ nō ex respectu aliquo attributū est simpl'r perfectionis i creatura.ita q̄ simplicit̄ est melius ipum q̄ non ipm.ḡ ⁊c.ꝓbatio maioris.perfc̄m semp est independens ab imperfecto sicut imperfectum dependens a perfecto attributalis aūt perfectio in deo est perfecte.in creatura imperfecte. Similiter non esset infinite perfectionis simplicit̄ nisi esset continens omnē perfectionem simpl'r sine respectu ad extra. Minor declarat sic.q̄ȝ eniȝ quodlibet creatū in esse quidditatiuo est limitatū ⁊ quelȝ perfectio eius sibi essentialis.iō a nulla ta-li sumit attributuȝ.pari eni ratione a q̄libet essentia creata assumeret attributum:sed ab illo qō est perfectio accñtalis creature:siue in bene esse eius sumit attributuȝ quod dicit perfectionez simpliciter in subiecta ſb̄a.q̄ȝ licet vt natura quedam habeat graduȝ limitatum: tamē vt perficiens aliud in bene eē eius nullam limitationē importat ⁊ sic ē attributū.sic etiam in deo non notat perfectionem p̄mam sed quasi accñtalem in bene eē. Aug.15°.de trini.c.5°.si dicimus sapiens speciosus potens spiritus horum qō nouissimuȝ posui videtur significare ſb̄am:cetere vere huius ſb̄e q̄litates. Iteȝ 2° sic.illa non distinguūtur p̄ respectum ad extra quorum qōlibet continet essentiā diuinaȝ ſm oēm rōnem ydealeȝ: ſȝ quodlibet attributū ɔtinet essentiam diuinā ſm oēm rationeȝ perfectionis idealis.ḡ ⁊c.minor probatur:q̄ȝ ratio idealis corñdȝ perfectōni creature inq̄tum ea perficitur in esse quidditatiuo.⁊ per ɔseq̄ns ſb̄ ratiōe illa qua essentia illa est limitata.vnde et ſȝ diuersos grad⁹ limitatiōis distinguūtur.non auteȝ inq̄tum ista essentia est perfecta simpliciter.q̄ȝ sic correspondet omnibus vnuȝ attributuȝ in deo vt bonitas aut perfectio simpliciter. Et ex h⁹ apparet ꝓbatio minoris.q̄ȝ eni quodlibet attributum est perfectio simpliciter ex declaratione minoris ꝓbationis p̄ime sequit q̄ quodlibȝ ē imitabile ab oi gradu limitato. ꝓbatio maioris.tuȝ q̄ȝ cōtinens oēm ideam equal'r videtur respicere oē ideatum.⁊ ita per respectum ad nullū potest distingui ab alio: q̄ȝ similiter respicit quodlibet. vnde sapientia attributū non magis respicit sapiaȝ ydeatam q̄ colorē ydeatuȝ.q̄ȝ vtrunq̄ȝ eque est limitatum nec ab⁹vno magis sumitur attributuȝ q̄ ab alio. Item 3° sic.distinctio attributoruȝ fundamētū est respectu distinctōis emanationū personaliū: q̄ȝ filius ꝓcedit nāliter nascen-

do tanq̃ verbum conceptum in intellectu spiritus scũs ꝓcedit liberaliter spirã do tanq̃ amor ꝯceptus in voluntate. ꝛ non vt verbuȝ quod non potest esse nisi esset aliqua distinctio intellect⁹ ꝛ volũtatis ad intra. sicut ꝓductio personaruȝ ad nihil extra necessario comparatur. g̃ ꝛc. Item 4° sic. deus intelligit essentiã suã inq̃tum vera non inq̃tum bona. ꝛ vult eam inq̃tum bona non in quantũ vera. ab eterno etiaȝ intellexit se intelligere essentiã ꝛ uelle eaȝ. silr sine respectu ad eã: qꝛ iste actus cõsequitur ĩmãlitateȝ nãleȝ. ergo sine tali respectu includit essentia sua rõem veri ꝛ boni. et silr rõnem intelligentis ꝛ intellecti volẽtis ꝛ voliti formalr distinctas. g̃ ꝛc.

Iteȝ 5° sic beatitudo diuina ꝯstitit in eius actibus ꝑfectis intellect⁹ ꝛ volũtatis. sȝ oĩa attributa diuina sese mutuo respiciunt in ꝑficiendo actus illoꝝ: ut patebit. beatitudo autẽ dei a nullo respc̃u dependet ad extra. g̃ ꝛc. Cõtra rõeȝ eius maior est falsa. tũ qꝛ ita distinguit essentia diuina rõne ab attributo: sicut vnũ attributũ ab alio. nunq̃d sequitur g̃ essentia vt essentia nõ est ibi nisi ex respectu ad extra. Tum qꝛ bonũ ꝛ veꝝ in creatura distinguũtur distinctione rationis. a quib⁹ igr̃ re distinctis sumitur hec distinctio a nullis. sed a võ ꝛ bono in deo q̃ rõne differũt. Tũ 3°. qꝛ vbi est mera distinctio rõnis nõ req̃ritur respectus ad aliq̃d extra. sicut est in diffinitõne ꝛ diffinito. ꝛ talis est distinctio in attributꝭ qualia sũt obiecta intelligẽtie diuine diãa rõe lȝ sint vnius actus intelligẽdi in deo. Qñ eni requirit respectus ad extra tunc distinctio ptiȝ est ab intellectu ptiȝ aliũde. ꝛ hoc vl̃ a diuersis circũstantib⁹ extra diuersimode. vt pȝ i exemplis adductꝭ de colũna ꝛ pũcto. vel ab codẽ diuersimode circũstante vt i 2ª instãtia pȝ ꝯtra maiorẽ. Itẽ ꝯtra minorẽ illius rõnis arguit sic. cũ oĩa attributa ptineant ad itellectum ꝛ voluntatẽ que sũt ꝑncipia emanationũ: ad personas distinctas realiter põt reduci distinctio attributoꝝ. ita q̧ illa que ptinent ad intellectum habent respectũ ad gignitionem verbi. que autem ad volũtatẽ habẽt respectum ad spirationem. vt sicut intellectus creature naturalr nõ distinguit hec ꝛ illa nisi ex respectu ad aliqua in creaturꝭ ad quas reflectit oẽȝ suum intellectum sic intellectus diuin⁹ ꝛ beatus ex respectu ad personas ad q̃s dirigit oẽm suũ intellectũ.

Alia est positõ que dicit q̧ eẽntia diuina absolute cõsiderata inq̃tum nã aliqua vel essentia nullã hȝ distinctionem rõnis nisi quasi in potẽtia ꝯmẽta. 12. metha. multiplicitas rõnum in deo non est nisi in intellectu tm̃ non in re. ꝯsiderata aũt non in se sed inq̃tũ veritas. ꝓut. s. habȝ esse in intelligẽtia potest duplr accipi. aut inq̃tuȝ mouet intellectũ quasi simplici intelligentia. ꝛ sic adhuc concipitur per rõem sue simplicitatis nec habȝ aliquã pluralitateȝ nisi quasi in potentia. aut inq̃tum intellectus post istã apprehensionẽ negociat circa ipam pluralitatẽ attributoꝝ qua si reducenda ipa de potentia ad actum ꝑmo⁹ intellect⁹ nãlis ad ipaȝ nõ ptingit sȝ ꝯcipit ipaȝ pticulati in attributꝭ ꝯceptis ex creaturꝭ ꝭȝ istã opi. 2°° inte⁹ beatus qi pᵃ actõe itelligẽdi capit eã. 3°° q̃i inte⁹ idẽ ꝯponẽs ꝛ diuidẽs ꝛ inte⁹ diuinus vnico ꝛ simplici intuitu distiguit rões ꝯtẽtas in essentia q̃ ex sua ꝑfectiõe sũma oẽs ꝑfectões simplr sola rõne vel operatione intellectus distinctas continet. Iste rationes attributorum q̃s intellectus de simplici essentia diuersos conceptus format non sunt nisi respc̃u fundati in eẽntia. qꝛ cõceptũ pluriũ absolutoꝝ intra eã impedit simplicitas. ꝛ sunt conceptus plures ne concept⁹ sint synonimi. ꝛ in essentia ne sint vani. sed

nõ sũt respect⁹ ad extra ut ꝓbatũ ē. sed ad intra. sic attributa dĩna ptinẽt ad intellectum uel voluntatem. que ad itellectuȝ mutuo ad intra se recipiũt. similiter que ad volũtatem mutuo se respiciunt. inquãtũ hec ⁊ illa cadunt sub apprehensione itellectus qui itellectus pᵒ simplici itelligentia concipit essentiam ut essentia est. deinde negociando circa eam concipit videlicet eam ut intellecta ē. ⁊ ut itelligẽs. ⁊ ut ratio intelligẽdi. Ita ꝙ essentia inquãtum essentia respicit alia ut in qua enim sunt fundata. ut vero est concepta ⁊ mouens intellectuȝ ad intelligendum. dicitur veritas cuius propria ratio est ut respiciat essentiam ut essentia est. sicut illud cuius est declaratiua. ⁊ intellectum ut cui habet declarare. ⁊ actum intelligendi ut quo habet declarare. ⁊ sapientiam ut habitum q̊ intellectus habilis est ut sibi declaratio fiat. Ipsa vero essentia ut per actum intelligendi est conceptiua sui ipsius est intellectus. ⁊ respicit verum ut per quod manifestatur essentia que concipitur similiter de actu ⁊c̈. ⁊ sic etiam de pertinentibus ad volũtatem. A summa vnitate eẽtie ordinate secundum moduȝ concipiendi primo concipiuntur diuerse rationes attributorum. ⁊ inter illa adhuc est ordo secundum quem mediatius uel imediatius ordinãtur ad emanationes. deinde concipiuntur emanationes ⁊ ibi est status ad intra. deinde sequuntur omnes respectus ad extra qui sunt per accidens. sicut autem distinctõ relationum realium ad sua corrñdẽtia sic relationum rationalium ad sua corrñdentia ⁊ totum ad intra. secundum illud argumentum qͦd fuit ꝓ hac pte.

Contra istam opi

Arguitur p rationes illas quas adduxi contra primam opi. Primo per 3ᵃᵐ quia ƀȝ eos distic⁹ perfectionũ attributaliuȝ est fundamẽtũ respectu distictõis emanationũ sȝ distictio emanationũ ē realis pȝ. nulla aũt distictõ real' ꝑexigit nccio distictiõȝ q̃ tm̃ ē ratiõis. sicut nec aliquid qͦd ē pure reale ꝑexigit aliͦd qͦd est mere ens rõnis. g̊ distinctio attributorum non est tãtũ rationis sed aliquo mõ ex natura rei. Assumptum probat quia ens reale quod dstinguitur cõtra ens rõnis est illud qͦd ex se habet esse circunscripto oi ope intellect⁹ ut intellect⁹ est. quicquid autem ꝺpendet ab ente rationis uel necessario ꝑexigit illud non potest habere suum esse circũscripto oi opere intellectus ut intellectus ē. g̊ nihil qͦd ꝑexigit ens rationis ē vere ens reale Confirmatur ista ratio: quia quod est posterius naturaliter non potest esse pfectius ens ente priori naturaliter. sed ens reale ē pfecti⁹ ens q̃ ens quod ē tm̃ rationis. ⁊ distictio emanationũ ē real' ⁊ posterior. g̊ ñ fũdaƚ nisi i ente reali ⁊ distictio. Hec rõ lȝ sufficiat ꝯ opponẽtẽ tñ opȝ eã ꝯfirmare ꝑpt ꝯclusionẽ i se Dicitƚ ad eam ꝙ attributa nõ sũt fundamẽta emanatõnũ distictaꝝ imo eẽntia sola cuȝ relatiõibus pricipiat diuersas emanatõẽs. tñ itellectus postea põt ꝯsiderare ipaȝ eẽntiã vt cũ relatiõib⁹ pricipiat hãc ⁊ illã ⁊ tũc põt ꝯsiderare rõnẽ nature ⁊ volũtatis ⁊ tñ ñ ꝑcedũt ex nã rei. Cõtra i illo i stãti originis i q̊ generaƚ fili⁹ q̃ro an pricipiũ ꝓductiuũ ei⁹ alio mõ se hȝ ad ipȝ q̃ pricipiũ ꝓductiuũ spũs. s. se hȝ ad ipȝ. aut alio mõ. si ñ alio mõ. g̊ ñ magis ē fili⁹. fili⁹ nec imago pr̃is ex vi ꝓductiõis sue q̃ spũs scũs. si sic igiƚ i illis signis origis añ oẽȝ actũ itellect⁹ hẽt aliq̃ distictio ⁊ ñ idẽptitas form̃l

Nec vȝ attribueƚ istã distictõnẽ relatõib⁹. qr oĩs relatio eq̃ nãliƚ respicit suũ correlatiuũ. g̊ eẽntia ut sb rõe spiratiui eq̃ nãliƚ respicit suũ spiratũ sic sb rõe generati respicit gnãtũ l genitũ. ñ igiƚ posset ibi saluari ali⁹ ⁊ ali⁹ mod⁹ ꝓducẽdi nãliƚ. s. ⁊ liberƚ ꝑpt relatõẽs. sȝ tm̃ si illõ absolutũ q̊ ꝓducẽs ꝓducƚ sit alteri⁹ rõis

Hoc etiam arguitur ꝯ istam positõ nē ꝛ ex alia ratione eorum de obis veri ꝛ boni. quasi ab eterno deus ex sui immaterialitate intelligit ꝛ vult se. ꝛ hꝰ sb rõne boni ꝛ veri. ğ ibi est distinctio veri ꝛ boni rationum formalium in obiectis ante omnem actum circa talia obiecta. Hoc etiam confirmatur p argᵐ eorũ de btitudine qꝛ cõuenit deo ex nã rei ante omnem actuȝ intellectus negotiatiui. qꝛ actus negotiãdi nõ est formaliter btificus. illa autem btitudo vt dr requirit propriam rationem obiecti et potentie ꝛ operationis ğ ꝛc.

Ista tamen positõ exponitur sic. qd possumus loqui d ratione quã obiectũ facit in intellectu de se vel de illa quã intellectꝰ põt facere circa obiectum negotiãdo. si loquamur d pma illa ē vnica sicut ꝛ vnica est in re. ꝛ h dicit in se opi. ꝙ vt est intellecta per actũ intelligentie simplicis hȝ oino rõnē indistincti. si secũdo mõ sic intellectꝰ põt formare circa illã vnã rõnem obiecti mltas rões distinctas ꝯferendo hoc ad illd. ꝛ hoc silr dixit illa opi. ꝙ obiectũ vt est in intellectu negotiãte hȝ distinctas rões quasi formatas circa ipsũ Addit tñ ista expõ ꝙ opinio in se non videt dicere ꝙ illa vna ratio in se ē formaliter bonitas ꝛ veritas ꝛ quelibȝ pfectio simplr. ꝛ ꝙ illa vna rõ que fit itellectu vtute obi est etiam rõ formalit boitatis ꝛ veritatis ꝛc. op. tñ in se videtur dicere ꝙ ista dicunt diuersos respectus fundatos in essentia.

Quia igitur diuersimode põt intelligi dicta op. pter argumenta iam facta appono alias rões speciales. ꝛ pmo ostendo ꝙ formaliter veritas ꝛ bonitas sint in re ꝛ quelibet perfectio simpliciter ante omne opus intellectus. Quia quelibȝ pfectio simplicit ē formaliter in ente perfecto ex nã rei. veritas formaliter est perfectõ simplicit ꝛ bonitas similit. ğ ꝛc. maior patet. tuȝ quia aliter non eēt deus simpliciter perfectum. qꝛ non esset quo maius excogitari non posset cogitaretur maꝰ si esset sic ꝛ sic perf ctuȝ. Tum quia aliter perfectõ simpliciter in nullo eēt perfecte ñ enim est aliqua perfectio in creatura p fecte. quia ibi est finite nec in dõ est perfecte si non sit in ipso vt existens sed tãtum vt quid cognitum quia esse cognitum est esse diminutuȝ vt distinguitur contra existens. Tum tertio. quia tunc pfectio simpliciter in aliquo, essȝ formaliter per participationem ꝛ non formaliter in eo a quo participaret eam : immo perfectio talis in participante non esset per participationem illius perfectionis in causa. quia nihil est a quo fit participatio existentis nisi existens. q̄ omnia videntur absurda. Minor apparet. qꝛ alr Ansel. nõ ponēt talia eē in deo. qꝛ fm cum monolo. 15. nihil tale ponēd ē in deo qd nõ est melꝰ ipm ꝙ ñ ipm ac per hoc perfectio simplicit Pȝ etiam eadem minor. qꝛ quodlibȝ tale pt eē formalit infinitũ. infinitas repugnat cuicunqȝ qd non est perfectio simpliciter ğ ꝛc. Ulterius pbo ꝙ tales p fectões ex nã rei ante opus intellectus ñ hñt idemptatem formalem. quia intellectus actu suo non potest causare nisi rlonem rõnis. Ex hoc. s. ꝙ est virtꝰ collatiua potens conferre hoc vt cognituȝ ad illud. Quero igitur vtruȝ veritas dicat precise illam pfectõnem que est i re formaliter. aut precise illam relationem factam ab intellectu. aut vtrunqȝ si precise relationem rationis. ergo non est pfectio simplr. qꝛ nulla relatio rõis potest esse infinita. si eniȝ relatio realis vt paternitas non est formaliter infinita q̄to magis illa relatõ rõnis. Si ambo cum illa non sint vnum nisi per accidens qꝛ relatio ratõnis cum ente reali nũꝙ facit vnum per se. qd patet. qꝛ

multo minus facit vnum ente reali ens rationis q passio cum subiecto. passio enim consequitur subiectum ex ratione subiecti. nullum autem ens rationis cō sequitur ens reale ex ratione sui. separa igitur ista duo que concurrunt in isto ente per accidens. et sequitur tunc q veritas semper dicat precise illaz perfectō nem in re et bonitas similiter. et tunc vltra cum nulla sit distinctio in re siue fz opinio. siue secundum expositionē opinio. sequitur q bonitas et veritas sint formaliter synonima quod ipsi negant

Preterea. intellectus intuitiuus nullam habet distinctionem in obiecto nisi secundum q existens est. quia sicut nō cognoscit aliquod obiectum nisi scōm q existens ita non cognoscit aliqua distincta formaliter in obiecto nisi vt existens. Cum igitur intellect⁹ diuinus nō cognoscat essentiaz suam nisi intuitiua intellectione: quecunqz distinctio ponatur ibi in obiecto siue sit distinctorum obiectorum formalium siue vt rationum causatarum per actuz intellectus sequitur q ista distinctio erit in obō vt actu exñs est. et ita si ista est obiectorum formalium distinctorum: in obō erunt ista formaliter distincta. et habet tunc ppositum q distinctio talis obiectorum formalium precedit actum intellectus. si autē sit rationum cātarum per actum intelligendi. igit intellectus diuinus cābit aliquam intentōem in essentia vt rōnem rationis vt existens. quod est absurdū.

Item arguit ɔtra illam expōnem. qz si de aliquo obiecto tātum natus ē haberi vnus cōceptus realis: nihil fac aliquem conceptum realem illius obiecti nisi faciat illum vnum. de essentia autē diuina scōz eos tm̄ natus ē haberi vn⁹ conceptus realis. quia illa tm̄ nata ē facere vnum conceptum realem. nata est autem facere omnez realez qui de ipsa haberi potest. alioqui esset imperfecti⁹ itelligibile q̄ sit aliquod intelligibile creatum quod quidem est causatiuum oīs conceptus realis possibilis haberi ð eo igitur nihil faciet in itellectu aliquez cō ceptum de deo nisi faciat illum vnicuz et ita cum creatura non possit causare i intellectu illum conceptum. quia ille cō ceptus est essentie vt est. hec in se sub ppria ratione. sequitur q per nullaz actionem creature possit haberi aliquis cō ceptus naturalis de deo in ista vita.

Preterea. contra conclusionem in se. quia si ista qualitercunqz distinguant ratione non distiuguant ex natura rei sine actu intellectus vel uoluntatis. Ex hoc arguo distinctio precedens rationē primi distinctiui non est per tale distinctiuuz. sed distinctio nature et intellect⁹ vel volitionis et itellectionis precedit intellectionem et volitionem que est pmū distinctiuuz eorū que distinguuntur fz rōem. ergo illa distinctio nature et intellectionis vel volitionis et intellectionis non erit per intellectum. assumptuz pz si enim nulla distinctio eorum precederet non magis ista distinguerētur ista i tellectione q̄ natura vl volitione. quicquid aūt distinguitur intellectione vt ē oio indistincta a natura etiam distiguitur natura. Et si dicitur q̄si cōtemnendo istud argumentū forte ad cautelam ppter defectum respōsionis q si p impossibile esset sola intellectio per seipsa distingueret. non autem natura vel voluntas. Hec respōsio non sufficit. qz q̄tuncunqz aliqua per impossibile separent si eis separatis aliquid cōpetat vni et non alteri hoc non potest esse nisi per aliquā distinctionem formalem rōnis istius a rōne illius. si igitur istis sepatis ɔpetēt distinctio itellectui et nō nāe alīqua ē distinctio hui⁹ et illi⁹ etiā qn̄ non sunt separata. Separa. n. per ipossibile albū ab albo nō poteris habē q albuz sit cā alicui⁹ quin albū sit cā eiusdē. qz nulla est distinctio inter album et albuz vn̄ nunq̄ esset h fallacia accñtis. ista in

tellectõe distinguunt ista intellectio est natura. ergo natura distinguuntur nisi ratio intellectionis extranearet rationi nature inq̄tuʒ compantur ad 3m. ergo illa extraneatio puenit aliquam distinctionem rõnis ab illa inq̄tum comparant ad tertium. ꝛ ita puenit distinctio nem rationum inter se.

Ad questionem

Rn̄deo ꝛ dico ꝙ inter perfectiones eēntiales nō est tm̄ differentia rationis hꝰ est diuersorum modorum ꝯcipiēdi idē obiectū formale. talis eim distinctio est inter sapiens ꝛ sapiētiaʒ. ꝛ vtiq; maior inter sapientiam ꝛ veritatem. nec ē ibi tātum distinctio obiectorum formaliū in intellectu. quia vt argutum est prius illa nunquam est in cognitione intuitiua nisi sit in obiecto intuitiue cognito. Ista etiam duo membra ꝓbantur per rationes factas contra precedentē opi. Est ergo ibi distinctio tertia precedens intellectuʒ omni m q̄. Et est ista ꝙ sapientia est in re ex natura rei. ꝛ bonitas ē in re ex natura rei. sapientia autem i re formaliter non est bonitas in re. quod probatur. quia si infinita sapientia essʒ formaliter infinita bonitas ꝛ sapientia in cōmuni esset formaliter bonitas in cōmuni. infinitas eim non destruit formaliter rationē illius cui additur. quia in quocunq; gradu intelligatur esse aliqua perfectio: qui tamen gradus ē gradus illius perfectionis nō tollitur ratō formalis istius perfectionis ꝓpter istū gradum. ꝛ ita si non includit formalit vt in cōmuni nec vt infinituʒ in finitū Q̄ō autem non includat formaliter vt in cōmuni: hoc declaro. quia includere formaliter est icludere aliquid in ratōe sua essentiali. ita ꝙ si diffinitio includētis assignaretur iclusum esse diffinitio vel pars diffinitionis. Sicut aūt diffinitio bonitatis i ꝯmuni nō habet sapientiam in se ita nec infinita i finitam. Est igitur aliqua nō idētitas formalis sapientie ꝛ bonitatis inquātuʒ earum eēnt distincte diffinitiones si essent diffinibiles. diffinitio autem nō tātum indicat ratōem causatam ab intellectu: sed q̄ddītatem rei. ergo non est idētitas formalis ex parte rei. Et itelligo sic. ꝙ intellectus componens istam. sapientia non ē bonitas formaliter non causat actu suo collatiuo veritatē istius compōnis. sed in obō inuenit extrema ex quōꝝ ꝯpositōe sit actꝰ verus. Et istud argm de non formali idētitate dixerūt ātiqui docto. ponētes in diuinis aliquā eē predicationē verā p idētitatē q̄ tm̄ nō eēt formalis ita ꝯcedo p idētitatē veritatē eē bonitatē i re nō tm̄ formalr veritatē eē bōitatē Ista ēt op. ꝯfirmat auctē Dam̄. 4. c pallegato. ꝛ. c 9. vbi ipe vlt ꝙ inter oīa noīa d deo dcā ꝓpꝛījsim est q̄ ē. qꝛ eē dicit q̄ddā pelagꝰ iīinite sb̄e. cetā aūt vt dixit. c. 4. st illa q̄ circūstāt nāʒ. Istō ñ videt nisi eēt aliq̄ distictō ex pte rei. ñ. n. ē pelagꝰ ifinite sb̄e pp hꝰ ꝙ mlte rłoēs rōnis pn̄t circa ipʒ cari. ita. n. pn̄t p actuʒ iteꝰ circa q̄dlʒ cāri. Cōfirmat p Aug. 8. de tri. c. 2. vbi ꝓbat ꝙ ñ ē aliq̄d maiꝰ due psone q̄ vna. qꝛ nō aliq̄d veriꝰque ꝯn̄a eēt ista. si tm̄ eēt distictio rōnis int sapiaʒ vitatē ꝛ magnitudineʒ. nō videt aliō argm q̄ si ꝓbaret sapia ḡ sapiēs. vł eꝛo. Ad q̄d ēt doc. q̄ tenēt oppositaʒ opi. iplent tot q̄nnos ostēdēdo vnū attributū ex alio. si nō ē int ea nisi dia relationū rōnis tm̄mō. ita. n. pfcē videret deꝰ cognosci q̄tū ad oēʒ cognitionē realē vł ꝯceptū realē vt cognoscit sb attributo vno. sic si cognoscat sub rōe oiuʒ attributoꝝ. qꝛ cognitio pluriū relationuʒ rōnis nō fac ad pfectiorē cognitōeʒ realē habēdā de aliq̄. Silr iuxta auctoritatē Dam̄. pdcām ad q̄d assignāt ipi ordinē attributoꝝ q̄si eēntia sit fundamētū ꝛ q̄dā sꝫ ꝓpinq̄ora eēntie q̄dā ꝓpinquora emanatōibꝰ. si tm̄ st rłoes rōis q̄s ēt ordo p ꝯpatōeʒ ad emanationes.

Similiter Augu. ꝯtra maximinū si
potes deū patrem concedere simplicez
⁊ tñ eē sapientem bonū ⁊ numerat ibi
multas tales perfectiones: quāto magis
vnus deus potest esse simplex ⁊ tñ trini
tas. ita ꝙ tres persone non sunt partes
vnius dei. arguit. n. ibi ꝙ si in eodem si
ne ꝯpositione ⁊ partialitate possunt eē
multe pfectiones simplr. ğ mlto magis
possunt esse tres persone in deitate sine
compositōe ⁊ ptialitate. Quod argu^m
eēt istud si attributa tm̄ different p re
lationes rationis ⁊ persone distinguerē
tur realiter. non. n. sequit si relationes
rōnis non faciunt ꝯpositionē in aliquo
ğ nec relatōes reales. Idem etiā Au
gu. 15. de tri. c. 3. dicit oīa ista eē equalia
nihil. n. est proprie sibi pi equale. nihil
aūt est dicere ꝙ aliquid sb̄ vna rloe ra
tōnis sit sibi equale sb̄ alia relatione ra
tionis. Hyll. ēt 12. de tri. c. 5. alloquens
deū patrem ait sic. perfecti dei qui ⁊ v̄
bum tuuz ⁊ sapientia ⁊ veritas absolu
ta generatio est q̄ in his eternaꝝ ꝓprie
tatū noībus nat⁹ est. dicit igit ꝙ iste pro
prietates sūt eterne ⁊ in his natus est fi
lius de patre q̄si pater ꝑhabens ista cō
municet eam filio. si aūt eēnt tm̄ distin
cta rōne non viderent prius esse in pr̄e
origine q̄ ꝓduceret filius. quicquid est
. n. ibi ꝓductum l esse rōnis p actum in
tellectus videtur eē productū a tota tri
nitate. ⁊ ita non eē in patre vt precedēs
origine filium q̄si ncc̄io precedēs origie

Ista aūt non idētitas formal stat cū
simplicitate dei: qꝛ hanc drīam necesse
ē ponere inter eēntiam ⁊ ꝓprietatez. sic
supra. dis. 2 q. vlti. ostensum ē. ⁊ tñ pro
pter hoc nō ponit ꝯpositio in ꝑsona. si
milit ista distinctio formalis ponitur in
ter duas ꝓprietates in patre in nascibili
tatē. s. ⁊ paternitatem. que fm Aug. 15.
de tri. c. 6. non sūt eadē proprietas: qꝛ ñ
ē eo pater quo ingenitus. ergo si in vna
persona pn̄t eē due ꝓprietates sine ꝯpo
sitione mlto magis vel saltē equalr pn̄t
eē plures perfectiones eēntiales in deo
non formaliter eedem sine compositōe
qꝛ ille ꝓprietates in patre nō sūt forma
liter infinite. essentiales aūt perfectiōes
sūt ifinite formalr. ğ quelz eadē cuilibz.

Contra istam solu

tionez sunt tria dubia. ꝑmo. n. videtur
ꝙ non saluet simplicitas diuina: qꝛ ex
quo ponit essentia q̄si fundamentum ⁊
ista q̄si circunstantia eēntiaz videtur ꝙ
ista se hn̄t vt actus ⁊ forme respectu es
sentie diuine. 2^m dubiū. qꝛ Aug. 7°.
de tri. c. 5. vbi negat idētitatez deitatis
⁊ ꝑnitatis. nō eo inquiens pater q̄ deus
sicut nec eo verbū q̄ sapia: ita concedit
idētitatem magnitudinis ⁊ bonitatis ⁊
perfectionū essentialiū: quia dicit ꝙ eo
magnus q̄ deus ⁊c̄. ğ sicut ibi idētitatē
negat ita cōcedit hic. non aūt negat ibi
nisi idētitatē formalem. ğ illaz concedit
hic. 3^m. qꝛ sic non esset bonitas realr
infinita nisi eēt realiter eadez sapientie
ita videt ꝙ rō bonitatis nō sit infinita
formaliter nisi sit formalr eadē rōni sa
pientie. ğ ꝓpter eandem rōnem ꝓpter
quā ponis veram idētitatem inter ista
deberes ponere idētitatem formalē ra
tionis ad rōem. Ad ista ad primam
Rn̄deo ꝙ forma in creaturl hz aliquid
imperfectionis. s. qꝛ est forma informās
aliquid ⁊ pars compoiti. aliquid ēt hz
qd̄ nō est impfectionis. sz consequit eaz
fm suā rōem essentialem siue formalez
. s. ꝙ ipa sit quo aliquid est tale. Exem
plū sapientia in nobis est accn̄s hoc est
imperfectionis. sed ꝙ ipa sit quo aliqd
est sapiens hoc nō est imperfectionis: sz
essentialis rōnis sapie. In diuis autē ni
hil est forma fz illā duplicem rōem im
perfectionis. quia nec informans nec ps
est tñ ibi sapia inq̄tuz est q̄ illud in quo
ipa est ē sapiens. ⁊ h° non per aliquam
ꝯpositionē sapie ad aliquid q̄i subiectū
nec q̄si sapia illa sit pars alicui⁹ compo
siti: sed per verā idētitatē qua sapia illa

sit pars alicuius compositi. sed per veram idemptitatem q̄ sapientia ꝓpt̄ sui infinitatem perfectam pfecte est idē cui libet cum quo nata est esse. Sed ob ĳcies quō est aliquid formaliter sapiēs sapientia. si sapientia non est forma ei⁹ Rn̄. corpus est animatum quasi deno minatiue. quia anima est forma eius. hō dr̄ animatus non denominatiue. sꝫ eētialit̄. quia aīa est pars ei⁹ ⁊ aliqd eius. non igitur requirit̄ aliquid eē formā informantem aliqd ut ip̄m sit tale per ipsum. quia forma non est forma i formās totū qd̄ tn̄ dr̄ formalit̄ tale per ipsam. si igitur veriori idēptitate esset aliqua forma idem alicui ꝙ sit idēptitas eius ad informatum vel ad totum cuius ē pars sufficeret illa idētitas ad h̄ ꝙ illud tali forma eēt tale. ita ē in ꝓpo sito. Et tūc si queres vtꝝ a p̄mo ac tu posset eē aliqua abstractio forme. Dico ꝙ non ē ibi abstractio forme vt i formantis vel ut partis ab informato l̄ a toto. sꝫ ē ibi abstractio forme inq̄tū per eā aliquid ē tale precise accepte non cōsiderando idēptitatem eius ad illud quod ē tale per ipsam. Ad scōm du bium qd̄ videt̄ habere difficultatem ex verbis Aug⁹. dico ꝙ dupliciter vel tri pliciter eodem deus est sapiens ⁊ magnus ⁊ tamen non sic eodem est deus et pr̄. vno mō qꝛ sapientia ⁊ magnitudo sunt perfectiones eiusdē rationis hoc ē q̄dditatiue. quia quicquid perficitur is tis perfectionibus perficit̄. nō vt ratōni bus suppositi. sed ut rationibus q̄ddita tiuis. non sic autē paternitas ⁊ deitas sunt eiusdē rōnis. Sunt etiam aliomō eiusdem rationis sapientia ⁊ bonitas. qꝛ perfectiones simpliciter. n̄ sic autem paternitas ⁊ deitas scđo mō qꝛ magni tudo ē eadem deitati in quolibet. p̄nitas non sed tm̄ in vno supposito. Tertio modo qꝛ boitas ⁊ magnitudo ⁊c̄. huiusmodi sunt eadē quasi idēptitate mutua. quia vtrunqꝫ est formalit̄ infinitum ꝓpter quam infinitatē vtrū qꝫ ē idem alteri sed paternitas ⁊ deitas non sunt eadem sic mutuo. qꝛ vnū eo rum nō est formalit̄ infinitū. sꝫ tm̄ dei tas ē formalit̄. ⁊ propter istā infinitatē p̄nitas ē sibi idē nō ec̄o⁹ sic. Ad formā ḡ ꝯcedo ꝙ eo mō est bon⁹ ⁊ sapiēs quō nō eodē est deus ⁊ pr̄. qꝛ eodē est bon⁹ ⁊ sapiēs. eodem. s. in quolibet supposito. ⁊ eodē quasi idēptitate mutua. non sūt aūt sic eadē in q̄lꝫ p̄rnitas ⁊ deitas eodē silr̄. i. pfectione eiusdē rōis ē bon⁹ ⁊ sapiēs. qꝛ q̄dditatiue est bon⁹. ⁊ sapiēs n̄ sic eodē est deus ⁊ pꝫ. qꝛ non est vtrū qꝫ q̄ ibi eētialis pfectio illius cuius est quia lꝫ q̄dditas patnitatis maneat ibi tamē illa q̄dditas nō ē rō q̄dditatia sim plicit̄ suppositi alic⁹ sed rō p̄sonal̄ eius dem. Ad 3m ꝯcedo ꝙ rō sapiē infinita ⁊ rō bonitatis ⁊ iō hec rō est illa p idēp titatē. qꝛ oppoitū nō stat cū infinitate alteri⁹ extremi. tn̄ hec rō non ē formaliter illa. n on. n. sequit̄ est vere idē alteri. ḡ formaliter idem eidem. est enim va idemptitas. a. ⁊. b. absqꝫ hoc ꝙ. a. iclu dat formaliter rationem ipsius. b.

Ad argumentum

p̄cipale qd̄ sumit̄ de auct̄e aug. l. 15. de tri. Rn̄. ꝙ in creatura nō est aliqua va p̄dica⁰ in abstracto per idēptitatē q̄ nō sit formal̄. ⁊ iō nūq̄ fuit tradita logica in creaturis de predicatōe alia formali ter per idēptitatē. In diuis aūt ē va p̄di catio per idēptitatē in abstracto ⁊ tn̄ n̄ ē formal̄. Ratō h⁹ differētie ē ista vt pu to. qꝛ ꝯcipiēdo abstractū vltia abstractōe ꝯcipit̄ q̄dditas absqꝫ hitudi^e ad qd̄ cūqꝫ qd̄ ē extra propriā rōēꝫ quidditatis sic igit̄ ꝯcipiēdo extrema nulla erit veritas vniēdo ea nisi p̄cise quidditas vni⁹ extremi sit eadē quidditati alteri⁹ extremi h⁰ aūt nō ꝯtigit in creaturis qꝛ ibi abstrahēdo illas realitates que sūt i eodē puta realitatē generl ⁊ differētie

ꝛ considerando eas precisissime vtraqꝫ est finita ꝛ neutra pfecta eadē alteri nō enim sunt modo eadē int̄ se nisi ꝑpter 3m cui sunt eadem. ꝛ iō si abstrahātur nō a 3° remanꝫ cā idēptitatꝭ eoꝝ. ꝛ iōo nec cā veritatis ꝑpōnis vnientis extrema illa. hec igit̄ ē falsa aialitas ē rōnalitas ꝛ ecōuerso ꝛ hoc quacūqꝫ predicatōne qꝛ non tm̄ extrema sūt formalit̄ eadeꝫ sꝫ nec vere eadē. qdditas. n. hec precise ē pōlis ad qdditatē illā ꝛ nō ē eadē illi nisi ꝑpt idēptitatem ad tertiū a quo abstrahūtur. ḡ abstractio illa tollit cāꝫ vitatis affirmatiue vnientis ea. Oppom est in deo. qꝛ abstrahēdo sapiam a qcūqꝫ qȯ ē extra rōeꝫ sapientie ꝛ bonitatē similiter abstrahendo a quocūqꝫ qȯ ē extra eiꝰ rōeꝫ formaliter remanꝫ vtraqꝫ quidditas precise sūpta formaliter i finite ꝛ ex hoc infinitas ē rō idēptitatꝭ eoꝝ facta tali abstractōne precisissima remanet rō idēptitatꝭ extremoꝝ. nō. n. hec erāt eadē precise propter idēptitatē eoꝝ ad 3m a quo abstrahuntur sed propter infinitatē formalē vtriusqꝫ. Et qȯ ista sit rō predicatōis p idēptitatē sigm est ex hoc qꝫ non conceditur ista pt̄nitas i diuinis est spiratō actiua neqꝫ vt vera formaliter neqꝫ vt vera per idēptitatē neqꝫ pt̄nitas ē innascibilitas ꝛ exo. sicut ista conceditur pt̄nitas ē deitas ꝛ exo ꝛ rō vi qꝫ abstrahēdo pt̄nitatē ꝛ innascibilitatē ab eēntia siue a suppoito neutꝝ ē formaliter infinitum. ꝛ iō neutruꝫ in sua rōne sic abstractū includit rōnē idemptitatis eius ad alteꝝ. ꝛ iō neutrū sic abstractū de altero vere predicat̄. sꝫ sic abstrahēdo deitatē ꝛ pt̄nitatē qūtuncūqꝫ remanet adhuc alteꝝ extremum formalit̄ infinitū. que infinitas ē ratō sufficienter idēptitatis extremoꝝ. ꝛ iō remanet ratio idēptitatis eoꝝ. ꝛ p ꝯñs ratio veritatis cōpositionis affirmatiē In ista aūt deitas ē bonitas remanꝫ infinitas nō tm̄ in vno extremo sꝫ i vtroqꝫ. ideo eēt hic veritas ꝑpter idemptitatem inclusam virtualiter in utroqꝫ extremo. Ex isto ꝛ rn̄sione ad dictum August. ꝑus adductum in secunda dubitatōe pꝫ illud qȯ supponebatur ꝑus in questione de genere i responsione ad argumenta scȯe opi. quō. s. maneāt tm̄ duo modi predicādi in diuinis. qꝛ ꝛ si p idemptitatem relationes transcant i eēntiam siue substantiam tn̄ non ita sicut predicata essentialia. quia omnia essentialia magis dicūt perfectiones simpliciter quidditatiuas. rō auteꝫ ꝑsonalis nō dicit perfectionem quidditatiuā ꝛ ideo omnia eēntialia magis reducūt ad vnum modum predicandi inter se. qꝫ personalia reducantur ad vnuꝫ modum predicandi cum eis. Et ſm hꝰ possunt dici duo modi predicandi maneē in diuinis non tm̄ propter modos concipiendi ipsa predicata. sed aliquo mō propter realitatem eorum que predicantur.

E immutabilitatē dei de qua tractat

magister in scȯa pte di. q̄ tn̄ videtur posse concludi ex simplicitate dei de qua q̄situ est supra. Quero vtꝝ solus deus sit immutabilis qꝫ nō qꝛ si eēt immutabilis. ḡ immutabiliter se hꝫ ad illud adꝗ qȯ immediate se hꝫ. ḡ illō aliō ē imutabile probatio ꝑme cōsequentie. qꝛ immutabile qȯ est ex se ꝑmum agens nō potest diuersimode se hr̄e ad effectū suuꝫ. qꝛ si qn̄qꝫ agat qn̄qꝫ nō. videtur esse ex mutatione sui. n̄ enim hoc pōt poni propt̄ nouā approximationem passi. vel ammotionē impedimētoꝝ. qꝛ actio ꝑmi agentis non requirit ista. pro. scȯe ꝯn̄tie. ad qȯcūqꝫ necessarium necessario se hꝫ illud ē necessariuꝫ. Oppo. Aug. 7. de tri. c. 6. ois creatura mutabilis solꝰ deꝰ imutabilis. ꝛ ad Thy. vl. solꝰ deus hꝫ imortalitatē. qȯ aug. exponēs de tri. li. ꝑ°. c. ꝑ° dicit qꝫ vā imortalitas imutabilitas est

Huius excluſiue de

qua queritur pars affrmatiua probatᷓ a pho. 7. phy. per hoc quod omne qꝺ mouetur mouetur ab alio. quod probatur. quia quieſcente parte quieſcit totum ⁊ non eſt procedere in infinitum in motis ab alio. qꝛ tunc poſſet fieri ex eis vnum infinitum mobile qꝺ moueretur tempore finito. qꝺ eſt improbatū 6. phi. ⁊ prius diſ. 2. q. pͥma in reſponſione ad vltimum argumentum. oportet igitur ſtare ad aliquod mouens qꝺ non mouetur ab alio. ⁊ ꝑ ꝯñs omnino non mouetur. Probatur etiam ab eo 8. phiſi. illa concluſio per diuiſionem. mouentiū ⁊ motoꝝ nālitᷓ vel violentᷓ ⁊ qꝺ ultimo oꝫ ſtare ad aliqͩ mouenſ qꝺ ñ mouetᷓ ex ſe ꝑ ſe ⁊ pͦ. ⁊ vlteriꝰ ēt oꝫ ſtarᷓ ad aliqͩ ſimplr̄ imobile. Sꝫ ꝓceſſus iſti qui ſꝫ pͥncipales in duobus li. ſ. 7. ⁊. 8. phy. indigent maiori expōne ad hoc vt rōnes ille oñdātᷓ valere. ⁊ ſi forte valeāt tñ diminute ↄ̄cludūt. ſicᷓ alias oñdetur. forte nō plus ↄ̄cludūt niſi ꝙ pͥmū nō mouetᷓ vt corpus vel ut vͥtus in corpe ſicᷓ aīa mouetᷓ ꝑ accñs i corpore moto. Jō nō inſiſtēdo mō circa declaratōnē illaꝝ rōnū oñdo hꝛ iſtā ptē eē verā ex ſimplicitate dei. qꝛ ſi deꝰ ē ꝑfecte ſimplex ut ꝓbatū ē ex iſinitate. iō nō pōt mutari ad aliq̄ formā q̄ in ipo recipiatᷓ. qꝛ ēt ē nece eē vt ꝓbatū ē ex pͥmitate efficiētie. di. 2. q. pͣ. iō nō pt mutari ab eē in nō eē vl̄ a nō eē in eē q̄ mutatio dꝛ verſio a Dam̄. Ωi igitur īmutatione ſiue ſubſtantiali ſiue accidentali dꝛ deus ſimpliciter immutabilis.

Sed parſ negatiua

illius excluſiue. ſ. ꝙ nihil aliō a deo habeat immutabilitatem habeat maiorē difficultatem. Circa iſtam partem phy. a theologis diſcordātᷓ ⁊ ecōuerſo. Ad quod conſiderandum primo oportet videre que fuerit intentio philoſopho. ⁊ que motiua ꝓ eis ⁊ que ſunt rationes contra eos. Quantum ad primuꝫ ſpecialiter de intentione Arꝭ. ⁊ Auicen. dicitur ꝙ. x. modis pt aliquid ſe habere ad eē. ſed ad propoſitum ſufficiant tres modi. poteſt eniꝫ aliquid aliud a deo puta intelligētia alia a prima tripliciter poni eſſe. vno modo ꝙ ex ſe formaliter ſit neceſſe eſſe. ſed ab alio cāliter. Secundo modo ꝙ ex ſe formalitᷓ ſit neceſſe. ſed ab alio dependenter. ſic ꝙ propter ordinem eſſentialem contradictio eſſet ſecundum eſſe ſine primo. ⁊ nō econuerſo. ⁊ ſilr̄ tertium ſine ſecūdo ſed nō econuerſo. ⁊ eſt ordo inter ꝑfectius ⁊ minus ꝑfectum non inter caꝫ ⁊ cauſatum. tertio mō aliquid hꝫ eē ex ſe formaliter poſſibile neceſſario autē ab alio eſt. quia illud aliud neceſſario cauſat. Jſtorum triū modorum primus modus includit contradictōnem vt dꝛ. ⁊ illū non poſuit phus. qꝛ nō videtur veriſimile contradictoria poſuiſſe. ꝙ includat ↄ̄dictōnē pꝫ. qꝛ qꝺ eſt cāliᷓt ab alio ē ex ſe nō ens. ⁊ de ſe ē poſſibile aliᷓt impoſſibile cāretᷓ. Sꝫ qꝺ eſt neceſſe eē nullomodo eſt poſſibile. g̊ incōueniēs eſt dicere Arꝭ. hūc modū poſuiſſe de ſbſtātijs ſepatis ꝓpᷓt ↄ̄dictōnem īncluſā. ꝙ etiā negauerit ᷓtiū modū ꝓbatᷓ qꝛ etiā includit ↄ̄dictōneꝫ. Confirmatᷓ etiā hoc. qꝛ cōmentator. 12. meta. in qōne Johānis grāmatici vult quod motus cū ſit de ſe poſſibil' pōt ab alio perpetuari quia habet eē ab alio. ſubſtātia aūt poſſibilis non poteſt ꝑpetuari. g̊ ſubſtantia perpetua non eſt neceſſaria ab alio. Jtem ut dicit ↄmē. ꝑ. ce. ⁊ mundi ſuper illud impoſſibile eſt vt non generabile cadat ſub corruptione exponens illud dicit ꝙ ſi inueniretᷓ aliquod generabile eternum. poſſibile eēt vt natura poſſibilis tranſmutaretur in neceſſariam. Ulterius imponitur phi. ꝙ voluit ibi ꝑ. celi ⁊ mūdi ꝙ quelibet ſubſtātia habet ſuuꝫ eē ex nā ſua

hec semper hec qñqȝ:ita ꝙ hec necessa° semp est. hec necessario qñqȝ nõ est. nec aliter posset esse nisi vna natura muta' retur in aliaȝ. vel ꝙ due nature ꝯtrarie sunt simul in eodem. vt in eodẽ lib. p° õ ce. ꝛ mun. 12. metha. deducit Aristo. ꝛ ꝯmen. Item ex istis. s. primo celi ꝛ mũ. ꝛ: 12. metha. ostendit ꝙ negauit primuȝ mo^m supra. qꝛ esse sbẽ separate vl' necessarie attribuit nature eius intrinsece. ꝛ ita nihil perpetuum ponit causatũ nisi motũ in celo ꝛ mediãte illo indiuidua generabilia ꝛ corruptibilia fieri que nõ sunt necessaria licet spẽs eorum sint necessarie. Ex quo posuit aliquẽ ordinem rerum concluditur ꝙ hoc est scḋm 2^m mẽbrum vel fm mo^m 2^m. sed in icorrupti' bilibus dixit species necessario eẽ in vno ĩdiuiduo. sȝ in corruptibilibus spẽs di' xit necessario esse in pluribus indiuiduis ꝛ diuersis. ꝙ spẽs de se sunt nccio in' corruptibiles. tamẽ per accñs corrupti' biles: sicut elementa fm se tota ponit in corruptibilia tota sed scḋm ptes corru' ptibilia.

Contra istam opi.

que imponit ista Aristo. arguit p̃mo ꝙ nõ negauerit primũ motũ hoc videtur ex intentõe eius 2° metha. sempiternorum principia verissima eẽ necesse ẽ qꝛ alijs sunt cã veritatis. vnũquodqȝ aũt sic se hȝ ad esse sicut ad veritatẽ. pȝ etiã scḋm ĩpm ꝙ oẽ sempiternũ est necessa^m ex p° ce. ꝛ mun. ꝛ. 9. metha. c. penult. Iteȝ 5° metha. nihil ꝓhibet quorũdam nccio rũ esse alteras cãs. c. de nccio. si tam̃ de rõe causati esset possibilitas repugnans necessitati sicut arguit dicta opi. cõtra' dictio esset alicu° necessarij esse aliquã cãm. Item 12. metha. concludit vni tatẽ vniuersi ex vnitate finis. g° oẽ aliud ab isto fine est ad ĩpm vt ad finẽ. sȝ cui° cunqȝ est cã finalis eius est causa suffici ens. g° ꝛc. ꝓbatio vltime ꝓp°nis. finis non est causa nisi inq̃tum mouet effici ens ad dandum esse. mouet inquaȝ vt amatum ꝛ desideratuȝ. hoc pȝ ex rõne finis 5° metha. c. 2. ꝓpter quẽ finẽ agẽs agit ꝓpter quem. s. finem amatuȝ ꝛ agẽs dat esse alij ad ĩpm ordinando. Iteȝ ꝯmen 12. metha. ꝯcedit ꝙ est ibi cã ꝛ ca' tum sicut intellectũ est causa intellectionis. ꝛ Aristo. dicit ꝙ mouet sicut ama' tũ ꝛ desideratum. balneuȝ vt in mente mouet fm ꝯmentatorem effectiue. Iteȝ saltem obiectuȝ q̃tũ ad intelligere mo' uet effectiue. g° ꝛ ad esse. qꝛ iponitur philosopho ꝙ posuit vnãquanqȝ sbarum istarum esse suũ intelligere. Itẽ Auicen. expresse ponit necessarium ab alio causaliter. g° si nõ in hoc vidit contradictionem quare debet negari ab Aristo. ꝓpter cõtradictionem quam tu ponis

Item ꝯmen. de sb̃a orbis. c. 3. corp° celeste non indiget virtute mouente i loco tm̃. sed etiam virtute largiente in se ꝛ in sua substãtia pmanentiã eternã ꝛc ꝛ sequitur post de opi. Arist. dixerunt quidam ĩpm non dicere cãm agentem totum. sȝ cãm mouentem tm̃. ꝛ illud fuit valde absurdum eis. R̃ndetur ab eis. ꝙ qui ponunt fundamenta falsa ex rõnibus visibilibus ꝯtingit ꝙ postmodũ contradicant eisdẽ ex rõnibus veris. Contra. ostendisti Aristo. negare p̃muȝ mo^m qꝛ videtur includere cõtradictionẽ. ꝛ nunc concedis ĩpm sibiipi contra dicere. sed rõnabilius videtur sibi non imponere contradictoria sȝ ꝙ dicat ꝯsequẽter ad añs falsum concedendo cõse' quens falsum. Item ꝙ non posuerit 2^m mo^m quẽ iponis ei. videtur pp rationabilitatem illius mõi probo. nihil dependet ab alio in essendo a quo nõ hẽt eẽ ꝛ ita nec in pmanẽdo ab alio a quo non habet permanentiam: quia ab eo' dem habet esse ꝛ pmanentiam. Nec est simile de figuris ꝛ numeris. qꝛ ibi prior licet non sit causa effectiua posterioris ẽ tamen causa materialis sicut pars que est potentia in toto. in ꝓposito aũt nõ

potest poni causalitas nisi efficientie ⁊
finis ſm Ari. Quod etiã imponit ari.
de necessitate spẽrum in corruptibilib'
in diuersis indiuiduis non est verũ. q2
intellexit necessitatem motus celi esse ⁊
ita productionẽ indiuiduoꝝ quãdo eẽt
talis vel talis approximatio agentl ad
passum necessitas. n. est conditio existẽ
tie non igitur conuenit spẽi nisi in indi
uiduis. nec est simile de elemento ſz to
tũ ⁊ ſm partem. nam elementum totũ
est singulare p se existẽs ⁊ principal' ps
vniuersi. Quod etiã imponitur sibi ꝙ
nulla substantia est ab alio effectiue vi
detur manifeste falsum de generabilib'
generatio. n. est ad substantiam. g° ipsa
generatione substantia accipit esse q̃
prius non fuit. ⁊ ita eius qȯ ꝓducitur
est cã efficiens. nihil enim se ipsum pro
ducit ad esse. Jtem si corruptibile ex cã
intrinseco qñqꝫ necessario non sit vt si
bi imponitur. g° a se corrumpetur sine
corrumpente exteriori. Jmponitur eti
am auicen. tertius modus ⁊ ꝓbatur ex
6. metha. vbi dicit ꝙ cãtum ꝙ̃tum ex se
inest ei ut non sit. ꝙ̃tum vero ad suam
causam est ei ut sit. quod autem est ei ex
se apud intellectũ prius est non durati'
one eo qȯ est ei ex alio. Et hoc apud sa
pientes vocatur creatio dare scilicet esse
rei post non esse absolute. Contra ipm
arguitur. q2 iste modus includit cõtra
dictionem. quia si per impossibile poit
non esse sequitur non tantum falsum.
sed etiam impossibile ſm ipsum. s. cãm
necessariã non necessario causare ⁊ da
re esse.

De intentione isto

rum phoꝝ Ari. ⁊ auicen. nescio. sed no
lo eis imponere absurdiora quã ipi di
cant. vel ꝙ̃ ex dictis eoꝝ necessario seq
tur. ⁊ ex dictis eoꝝ volo rõnabiliorem
intellectum accipere quẽ possum. Rñdo
igitur ꝙ arist. simul. ⁊ auicen. posuerũt
deũ necessario se habere ad alia extra
se. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ qȯlibet aliud ne
cessario se hꝫ ad illud ipsum qȯ quasi
imediate cõpatur ad ipꝫ vel non medi
ante motu qui ex vniformitate in toto
ponit difformitatẽ in ptibus mobilis.
⁊ mediãte motu generabilia ⁊ corrup
tibilia difformit' cõpantur ad ipm. Te
nẽdo illud falsũ fundamẽtum. s. arist.
ponendo ipꝫ eẽ cãm neccĩã nõ videt cõ
tradicere sibi ponẽdo cãtũ necessarium
vt vult. 5. metha. c. de neccĩo. ꝙ quorũ
dã neccĩoꝝ ẽ alia cã ⁊. 8. phi. ⁊. 2. meta
phi. sempiternoꝝ principia sp eẽ veris
sima necesse ẽ vt argutũ est. ⁊ ita ñ po
nit ñ tm̃ 2^m modũ sꝫ etiã p̃mũ modum
Auicen. aũt videtur stati ꝯdicere sibiip
si ponẽdo illud eẽ possibile. q2 tũc neces
sariũ nõ necessario cõpat ad illud. Sꝫ
arguit ꝓ Auicen. si ẽ ab alio. g° in ꝯcep
tu quiddit atiuo eius nõ cadit eẽ. g° ẽ de
se possibile eẽ ⁊ nõ exñs. sicut hũanitas
non est de se vna nec plures. Concedit
de isto modo possibilitatl que. s. possibi
litas non est nisi ꝙ ordine nãe hoc ẽ cã
hoc est capax huius ⁊ non ẽ illud quid
ditatiue. Et ex hoc patet Rñ. ad argu^m
factũ ꝯtra auicen. quasi cõtradicat sibi
q2 non sequitur posse nõ eẽ. nec potest
poni icẽ. sicut nec ens nõ eẽ vnũ. Et sic
Ari. cõcederet possibile qȯ est necessari
um ab alio. sꝫ possibile põ ante actum
iprobat p̃. ce. ⁊ mun. Jtaqꝫ cõcordãt A
rist. ⁊ auic. in sequentibus ex vno p̃nci'
pio falso in quo concordãt ꝙ deus ne'
cessario se habet ad quodlibꝫ qȯ est ex
tra se ad quod imediate vel mediante
immutabili comparatur. Ad illa que
adducebantur prius ad ꝓbandum qȯ
arist. negaret primum modum. ad p̃^m
quod nititur probare contradictionem
forte diceret aristo. possibile obiectiue
nõ repugnare necessario si ꝓducẽs ne'
cessario ꝓducit non enim requiritur ꝙ
re aliter posset eẽ nõ tale. sꝫ ꝙ ordie nãe
p̃intelligẽdo nõ tale. Hoc ꝓbatur per
confirmationem argumenti quod ad'

ducebatur ab Henrico q̃ est q de essen tia diuina quasi de potentia subiectie ꝫm ipsum generatur filius. certum est enim q ista potentialitas quasi subiec tiua non prohibet necessitatem nec q̃si potentia obiectiua filij. quia generans necessario generat. Ad illud quod ad ducebatur de primo celi ꝛ mundi . qd vna natura mutaretur in aliam potest dici q substantia habet esse permanẽs ꝛ ideo non datur sibi semper nouum ꝛ nouuz eẽ. ergo a causa necessario cãn te ꝫm eum datur sibi natura necessaria formaliter. ꝛ si posset nõ eẽ mutaretur eius natura. Per idem patet ad illud iz. metha. de motu . quia cum sit de se possibilis nõ solum põt ꝓpter hoc ab alio perpetuari quia ab alio est. sed qꝛ cum hoc semper habet esse nouum. et ita nunq̃ formam que est necessitas lꝫ necessario semper sit quia mobile to^m necessario vniformiter se habet ad dãs esse vniformit necessario ꝫm istos.

Et hec habitudo necessario vniformis mobilis ad mouẽs ẽ cã motũ necessa rio fieri. lꝫ mot nũq̃ habeat eẽ forma liter necessariũ. Est etiã hic nccitas ine uitabilitatis sine necessitate imutabili tatis in motu sed ex necessitate imuta bilitatis in cau ipsius motus. Ita q vtraqꝫ auctas p hoc soluit. Sꝫ pmanẽs si ẽ ncciũ sil hꝫ eẽ q̃ ẽ formalit nccium. ꝛ ita si sit corruptibile ꝯdictõ erit ñ sic motus. Uel argu^m Arl. ꝯ platonem p̃. celi ꝛ mũdi ꝓcedit ex suppõne nccij agẽtis. ꝛ tunc sic deduco. si celũ põt ꝑ petuari ꝛ ab agente nccio. g̃ nccio ppe tuabitur. huic aũt nccio repugnat act^9 iste corrũpetur. g̃ ꝛ põ ad illũ actũ. qꝛ cuicunqꝫ nccio repugnat actus eidẽ ne cessario repugnat potẽtia ad illũ actuꝫ lꝫ nõ cuicũqꝫ contingenti. g̃ nõ stat po tẽtia ad corruptõnẽ nisi stet potẽtia ad obã simul. ꝛ p hoc tꝫ illa ꝯña de possi bili posito in esse. nã expõne possibilis in eẽ non sequitur impossibilitas. nec noua impossibilitas alicui necessario.

Quãtuz ad secundũ

ꝑncipale ꝓ ista conclusione q̃ dcã ẽ eẽ intentio amboꝝ Arl. ꝛ Auicẽ. arguo sic. in omni differentia entis necessitas est perfectiõ contingẽtia. ꝓbatio. qꝛ ne cessitas est perfectio in ente in se. g̃ i oi differentia entis. g̃ in illa differentia en tis que est cã necessitas est perfectior cõ tingentia . perfectissima igitur causa nccio cãt. Respõdetur q nccitas est pfe ctior conditio vbi est possibilis . ẽ aũt i cõpossibilis rõni cãe vt cã. quia sic loq̃ mur ꝛ non de eo qd est cã. Cõtra h^o in multis diuisionibus entis alteꝝ diui dens ẽ perfectum alteꝝ imperfectum. ꝛ extrema illa q̃ sunt perfecta in diuer diuisionibus aut necessario concomi tãur aut cõpatiũtur se. Exẽplũ si diui datur ens per finitũ ꝛ ifinitũ. per neces sariũ ꝛ possibile. per potentiam ꝛ actũ actus nccitas ifinitas aut necessario se cõcomitãtur aut compatiũtur se. g̃ cũ in diuisione entis per cãꝫ ꝛ causatuꝫ cã sit perfectius extremũ. cõcomitabitur cum eo qdcunqꝫ perfectius diuidẽs ens aut poterit stare cum eo. ꝛ per cõseq̃ns necessitas. Preterea si primũ cãns nãli ter cãret. causaret necessario ꝛ tunc da ret necessitatẽ suo causato . sed nulla ꝑ fectio tollitur a causato propter modũ causandi ipsius causantis eque pfectuꝫ cãre autẽ volũtarie non est modus cãn di minus perfectus q̃ causare naturali ter. g̃ ꝓpter hoc quod est causare volũ tarie nõ tollitur necessario aliqua pfec tio effectiui. ergo cã causan^s voluntarie potest dare necessitatem effectui. Con firmat rõ. qꝛ si cãret nãlit posset ꝓducẽ plures dñias entis. s. possibile ꝛ necessa riũ si ergo causãs voluntarie nõ posset cãre nisi tm̃ ens contingens videretur eẽ causa imperfecta quia tũc causalitas ei^9 ñ se extẽderet ad tot effect^9 ad q̃t se extẽderet si nãlit cãret. Itẽ aliq̃ cãt ne

cessario causat. ergo prima causa necessario causat suum cātum. añs videt manifestum ꝓpt multas causas nāles que necessario causant suos effectus. cōsequentiam probo. quia in essentialiter ordiatis posterius non potest habere necessitatem nisi prius habeat esse necessarium. connexiones autem causatorum ad suas causas sūt eētialiter ordinate. ergo nulla talis connexio est necessaria nisi illa q̄ ē ꝑmi cāti ad suā cāꝫ sit nccīa

Contra istaꝫ cōclu

sionem in qua communiter concordāt phi ꝙ prima causa necessario ⁊ naturaliter causat primum causatum. arguit sic. Primum eni agens nullo modo perficitur aliquo alio a se. agens naturale aliquo modo perficitur sua ꝓduc tione vel producto. ergo ⁊c̄. minor ostēditur. quia agēs naturale agit ꝓpt finē ex secundo phy. sed nihil videtur agere propter finem quo nullo modo ꝑficiat

Sed ad istud primo respondetur secundum intentioneꝫ Auic. 6°. methaᵉ. c. vlt. ꝙ agens perfectum agit ex liberalitate. hoc est non expectans perfectionem a producto sicut exposita est intentio liberalitatis. dis. 2ª. questione de ꝓductionibus. Negandum igitur videt ꝙ assumitur. s. ꝙ agēs naturale perficit eo quod producit quia hoc non est nisi in agentibus naturalibus imperfectis. ⁊ cum adducitur ꝙ agēs nāle agit ꝓpt finem non oꝫ ſꝫ phos agēs primū nāle agere ꝓpter aliud ꝙ̄ ꝓpter se. sꝫ ꝓpt se ipꝫ vt ꝓpt finē nec oꝫ ipꝫ ꝑfici illo fine sꝫ eē nāliter illū finem. Alia etiā rñsio hētur ab Auic. ꝙ sicut aqua ex se ipsa est frigida ꝯsequitur aūt eā ꝙ infrigidet aliō a se ita ꝑmum agens si ponatur nāle agens scōm eos ex se ipso erit ꝑfectum sꝫ perfectionem eius ꝯsequetur ꝓducere ꝑfectionē i alio. ita tamen ꝙ illa ꝓductio perfectionis in alio nō sit finis eiꝰ sicut nec finis aq̄ ē ifrigidar. Rō rñsi onis reducitur cōtra istas responsiones ꝙ si aq̄ ñ posset stare in frigiditate sua absqꝫ hoc ꝙ aliquid frigefaceret nō eēt summe perfecta in frigiditate quia aliq̄ modo dependeret ab alio in frigiditate sua. ita igitur hic de prima causa i entitate sua respectu entitatis ꝑmi causati.

Sed ista reductio non multuꝫ cogit quia si aliqua posset producere frigiditatē ꝑ se stātē dicēt auic. ꝙ q̄tūcūqꝫ nō possꝫ eē in se frigida absqꝫ hoc ꝙ frigefacēt nō eēt ꝓpt hoc depēdentia in frigiditate sua sed ꝑfectō cōpletia frigiditatis ex qua nccīo ꝓduceret vł frigꝰ i alio vel frigus per se stans ⁊ ita ponēt de ꝑmo ente respectu ꝓductionis in aliis. Ultimo vr̄ ꝙ ista ratio posset sic ꝺclarari oē agens naturale au actōne sua perficitur in se. aut in suo simili aut in toto aut per suā ꝓductionē nā eius accipit esse in alio. hoc. n. apparet inductiue in omnibus. intellectus eniꝫ agēs naturaliter perficitur sua actōne. ignis naturaliter agens perficitur in simili ⁊ natura sua habet esse in alio in quo posset illa natura esse etiam igne generāte corrupto. ⁊ ita vr̄ necit as gnātōis i corruptibilibus ſm illud scōi de aīma gnātio est perpetua vt saluetur eē diuinū. sol generat vermen. lꝫ nō perficitur in se nec natura sua accipiat eē in alio. tñ perficitur in suo toto in quātum est pars vniuersi. cuius vniuersi aliqua ps producitur. ⁊ perfectio totius videtur eē aliquo modo perfectio partis. deus pr̄ nāliter producendo filium licet nō ꝑficiatur in se nec in toto cum non sit ps q2 nlliꝰ ē ps tñ sua nā accipit esse in alio supposito. vł aliō suppositū accipit eē nāe. Patet igitur inductiue ista maior diuisim lꝫ difficile sit assignare ꝓpt q̄d istiꝰ maior. Sꝫ si deus nālit ꝓduceret creaturā nullū istoꝝ ꝯtingeret. nec. n. ꝑficeretur in se ex tali ꝓductione. nec in simili nec in toto. nec nā sua accipiet eē in ꝓducto. g̊ nec creatura nālit ꝓducit.

2ª ratio opponit ꝯtra pħos. qꝛ potē
tia respiciens aliquod obm̄ per se ꝛ eēn
tialiter non necessario respicit illa que
non hn̄t ordinem essentialē sꝫ accn̄talē
ad illud ꝑmuꝫ. voluntas diuina respic̄
ꝑmo bonitatē diuinaꝫ ad quā creature
hn̄t ordinē ꝯtingentem nō necessariuꝫ.
qꝛ non sūt necessarie ad ꝯsequendū istā
bonitatē nec augēt eam. ergo volūtas diui
na istas creaturas nō necessario respicit
Sed ista rō licet sit in se aliqualr ap
parens tñ videt ꝯtradicere aliquibꝰ di
cti argumēti. qꝛ ponit ꝙ voluntas diui
na vt respicit res in esse quidditatio ne
cessario vult q̄cquid vult. ꝛ tñ res in eē
quidditatiuo nō magis hn̄t necessariū
ordinē ad bonitatē diuinā ꝙ res in esse
exn̄tie. Uidetur ēt rō hec aliaꝫ instātiā
qꝛ sicut voluntas diuina hꝫ essentiā su
aꝫ ꝓ primo obiecto: ita ꝛ intellectus di
uinus. ergo ꝛ inteꝰ diuinus accn̄talit respi
ceret q̄cquid aliud ab eēntia diuina res
piceret ꝓ obō. ꝛ ita videretur sequi ꝙ
deus non necessario sciret aliud in elli
gibile a se sicut non necessario vult aliō
volibile a se. Primam instantiā: q̄a
non est ꝯ veritatem sꝫ ꝯtra opinātēꝫ cō
cedo. Secūdam excludendo confir
mo rōnem qꝛ voluntas que determiat
ad finem nō determinat ad aliquid eo
ruꝫ que sunt ad finē nisi quatenꝰ per sy
logismū practicū cōcluditur ex fine ne
cessitas illius entis ad finē. s. vel necessi
tas eius in esse vel haberi ad hoc ꝙ fi
nis sit vel habeatur vel acquiratur.
vel necessitas eius in diligi ad hoc vt fi
nis diligatur vel habeat. hoc videmus
in omnibus voluntatibꝰ que sunt ipiꝰ
finis: quia non oporꝫ ꝓpter finem eas
determinatas esse alicuius entis ad fi
nem si tale ens non ꝯcludatur ꝑ sylogis
mū practicū esse necessariū aliquo isto
rū modorum ad fineꝫ. ergo cum intellectꝰ
diuinus non cognoscat aliud a se eē ne
cessariū ad finē vltimuꝫ quōcunqꝫ. vo
luntas illa ex hoc ꝙ est necessario finis
non oꝫ ꝙ sit necessario alterius a fine.
Qd̄ instatur de intellectu nō est silē
quia intellectū esse necessario respectu
alicuius obiecti non ponit illud esse ali
quid in entitate reali aliud a ꝑmo obō
qꝛ eē cognitū ab intellectu diuino non
ponit illud eē in se. sed in intellectu pre
sentialr non sic eē volitum. imo ponit
tunc vel ꝓn̄ter illud habere aliud esse a
voluntate. ꝛ hoc loquendo de volitiōe
efficaci. qꝛ qd̄ sic volitū est a deo aliqñ
est in effectu. non est igitur intellectꝰ di
uinus ita se hn̄s ad intelligibilia alia a
se: sicut volūtas ad alia volibilia. qꝛ il
le intellectus potest eē necessario oīum
intelligibiliū quatenus sunt sibi pn̄tia:
nec per hoc ponitur aliquid aliō a deo
formaliter necessarium in eē reali. volū
tas aūt non posset eē necessario aliquo
rum alioruꝫ volibiliū nisi illa alia eēnt
aliqñ necessaria in aliquo eē reali alio
ab esse diuino.

Istis rationibus

cuiusdam doctoris aliqualr sic fortifi
catis Addo rōes alias. Et arguo ꝑº
sic. quod est ex se necessariū perfecte ꝙ
tum pōt cogitari aliquid eē necessariū
non potest nō eē quocunqꝫ alio a se nō
exn̄te. deus est sūme necessariū scdm̄ il
lum intellectum preacceptum. ergo quocū
qꝫ alio a se non exn̄te non ꝓpter hoc se
quit ipm̄ non eē. Sꝫ si necessariā habe
ret habitudinē ad primū causatuꝫ: illo
causato non exn̄te non eēt. ergo non habꝫ
ad illud necessariā habitudinem. Ma
iorem ꝓbo. qꝛ ex minus ipossibili non
sequitur ipossibilius. sicut nec ex minꝰ
falso sequit falsiꝰ. Et hoc ꝓbo. qꝛ si fal
sius habeat duplicem rōnem falsitatis
ꝛ minꝰ falsum tm̄ vnicam circūscriba
mus a falsiori illam rōnem falsitatis in
qua excedit minꝰ falsum stante alia: ꝛ a
minus falso illā quā hꝫ. tūc falsius erit
falsū ꝛ minus falsū non erit falsū. quia
circūscripta est rō falsitatis minus falsi

ꝰ hꝰ posito falsiꝰ erit falsū ⁊ minꝰ falsū
erit verꝝ. ⁊ tunc ex vero sequit falsum.
Ex hoc ēt pꝫ tunc ꝙ ex minus ipossibi
li nō sequit impossibilius. Sed tale ne
cessarium quale descriptū est: est magis
necessariū ꝙ̃ q̊dcunqꝫ aliud necessariuꝫ
ab eo etiā ꝺm oēm opi. phoꝝ. ꝰ ex non
eē cuiuslibet alterius qȯ est minus im
possibile: non sequit nō eē istius quod
est impossibilius. Probo aliud assūp
tum. s. ꝙ si necessariuꝫ haberet habitu
dinē ⁊c̃. qꝛ habens necessariā habitudi
nē ad aliquid nō est illa habitudine nō
existente. non existente aūt extremo nō
existit illa habitudo non existente. igit
extremo habitudinis non existit funda
mētū. Contra istam rōem instat. qꝛ
ꝑncipium destruitur destructa ꝯclusio
ne. ex ꝑmo ꝑorum. ⁊ tū̄ principiū ex se
videtur eē formalr necessariū. ꝯclusio
aūt nō est necessaria nisi ex prinᵒ. ꝰ ⁊c̃.
Hec instātia nulla ē. qꝛ stat ꝓbatio
maioris ꝙ ex minꝰ impossibili nō sequi
tur ipossibilius. sed nec est sil̃e ad ꝓpo
sitū. qꝛ cōclusio nō ē nisi quedā veritas
partial̃ principij qȯ hꝫ q̃si totalē verita
tē. sicut singulare ē quedā veritas ꝑtial̃
respectu vl̃is. In entibus aūt ens causa
tū non est quedā entitas q̃si partial̃ cāe
sed est oīo alia entitas depēdens ab en
titate cāe. ⁊ si ergo aliqua cōclusiōe de
structa destruatur principiū non tū̄ ita
erit de entitate in causa ⁊ causato.
Ad hoc aūt vt istud de principio ⁊ con
clusione intelligat melius pn̄t poni exē
pla. ꝑma ꝯclusio geometrie ꝙ ille linee
trianguli sic cōstituti sunt equales non
videtur esse nisi quoddā ꝑticulare istiꝰ
vl̃is oēs linee ducte a centro vsqꝫ ad cir
cūferentiam sunt equales. ⁊ ita in mul
tis alijs ꝯclusio non videtur eē nisi par
ticulare vel vniꝰ vl̃is vel multoꝝ ex q̃
bus simul infertur. sicut si iungamꝰ isti
istam vl̃em. quecunqꝫ eidem sunt equa
lia inter se sunt equalia. ⁊ lꝫ predicatuꝫ
primo conueniat subō ipius vl̃is. i. ade
quate non tamē conuenit primo tali ꝑ
mitate subiecto minus vl̃is nec ꝑꝑ istā
primitatem in principio ⁊ nō primitatē
in conclusione est talis causalitas in pri
cipio respectu conclusiōis qualis est in
entitatibus vnius entis respectu alteriꝰ
ita ꝙ illa causalitas in principio ponat
veritatē aliam formaliter a veritate cō
clusionis. sicut in entibus entitas cause
est formaliter alia ab entitate causati. ꝑ
mitas aūt predicationis ē propter ꝑmi
tatē terminoꝝ. ⁊ termini spāles lꝫ non
sint adequati illis predicati. tamē attri
butio p̄dicati illis terminis spālibus ꝑ
ticulariter sumpti includit in attributiōe
eiusdē predicati terminis cōibus vl̃iter
sumptis. includit inquā sicut aliquid il
lius veritatis. 2ᵒ arguo sic. aliquid
fit contingent̃ in entibus. ꝰ prima causa
ꝯtingenter causat. antecedens cōcedūt
phi. ꝯn̄tiam ꝓbo sic. si ꝑma cā necessaᵒ
se habet ad cām ꝓximam sit illa. b. b.
igitur necessario mouetur a prima cau
sa. b. aūt eodem modo quo mouetur a
ꝑma causa mouet ꝓximam sibi. igitur
b necessario causat mouēdo. c. ⁊. c. mo
uendo. d. ⁊ sic in omnibus causis proce
dendo nihil contingent̃ erit. si ꝑma cau
sa necessario causat. Ista ratio pertrac
tata est dis. 2ᵃ. qōne prima de infinitate
dei ꝓbando deum esse formaliter infi
nitum. ⁊ ideo non oportet hic amplius
imorari. Preterea ⁊ redit in idē. ali
quod malum fit in vniuerso: ergo deus
non necessario causat. antecedens cōce
dunt phi. ꝓbo ꝯn̄tiam. qꝛ agens neces
sario ꝓducit effectum suum in suscepti
uo quantum potest ꝓduci in eo effectꝰ
primi est bonitas ⁊ perfectio. ꝰ si neces
sario agit ꝓducit bonitatem in quolibꝫ
q̃tum ipm susceptiuum pōt recipere. lꝫ
habens bonitatem tantam q̃tē ipsum
est capax nullam habet maliciam. ergo
⁊c̃. Et si istud argumētuꝫ posset euadi
de malo in natura. sicut tactum ē dist.
2ᵃ. q. preallegata. tamen de malo conti

gēter facto. quod. s. est vituperabile nō
videtur possibilis euasio quin si aliqd̄
tale malum eueniat quod. s. sit vitupe-
rabile. ac ex hoc sequat̄ ꝙ contingenter
eueniat. causa prima nō necessario cau
sat sicut ostendit ista deductio. Item
oīs causa necessario agens agit ſm vlti
mum potentie sue. qꝛ sicut non est ī po
testate sua agere ⁊ non agere: ita nec in-
tense ⁊ remisse agere. ergo si prima cau
sa necessario causat: causat quicqd pōt
causare. potest autē causare ex se omne
causabile. vt ꝓbabo. ergo causat omne
causabile. ergo nulla causa scđa aliqd
causat. istam scđam ꝯñtiam ꝓbo. quia
causa prior prius naturalit̄ respicit cau
satum ꝙ̄ causa posterior. ex prima pro
ductione de causis. ğ in illo priori si to-
taliter causat totum illud quod in scđo
signo deberet causari a causa scđa in 2°
signo in quo deberꝫ causa scđa causare
nulla est possibilis actō cause scđe. quia
iam preintelligitur totus effectus causa
tus a causa prima. Assumptuꝫ in argu
mento ꝙ possit causare omne causabi-
le ꝓbo. qꝛ hꝫ potentiaꝫ cuiuscunqꝫ cāe
scđe. totaꝫ ēt que est in causa scđa. quā-
tum ad quodlibet ꝑfectionis quod ē in
quacūqꝫ causa scđa: sicut deductum est
in qōne prius allegata de infinitate via
ṗma sumpta de efficientia. non requiri
tur aūt cū causa efficiente aliqua impꝑ-
fectio. sꝫ tm̄ perfectio. quia causare effe
ctiue est perfectionis simpl̄r. ergo ṗmū
habēs in se causalitatē omnem cause se
cunde ꝙ̄tum ad quodlibet qđ est perfe-
ctōis potest imediate causare ex se om̄e
causabile. sicut ⁊ cum cā scđa. Et si cōse
quēs vltimum. ꝙ. s. cāe scđe preueniūtur
actōnibus suis nō habeatur ꝓ incōue-
nienti. duco ad maius inconueniens ꝙ
causabit ⁊ oīa ⁊ vnum soluꝫ. ita ꝙ oīa
erunt tm̄ vnuꝫ. qꝛ sicut causabit oīa cā-
bilia ꝓpter h° ꝙ causat omnia que po
test causare. ita etiam in quacunqꝫ cau-
satione causabit ꝙ̄tum potest causare.

⁊ ita perfectissimum. ⁊ ita oīa illa erūt
illud vnum cātum. ⁊ tunc omnia erūt
vnum. Per idem mediū ex necessita
te causandi ⁊ vltimata causatione seqt̄
ꝙ mouebit in non tempore. aut saltem
mutabit celuꝫ in non tempore. ita ꝙ ce
lum non ꝓprie mouebitur. Nec va
let illa responsio tacta supra. q. prealle
gata đ infinitate. quia ista virtus infini
ta habet oēm perfectionem cause effici
entis in se quam ipa habet cum causa
secūda ꝓxima. ⁊ ideo sequitur ꝙ imme
diate potest causare omnē illum effcm̄
in celo per se quem potest causare cum
intelligentia. ergo ⁊ causat si necessario
agit quicquid potest. ⁊ vltra si causat il
lud imediate. ergo mutat ⁊ in non tem
pore: quia potentia infinita agens secū
dum vltimum potentie sue non potest
agere in tempore. si autem aliquis mo
tus celi potest esse in nō tempore ab isto
mouente igitur est ⁊ si hoc ergo nulla ē
generatio ⁊ corruptio in inferioribus q̄
sunt ꝯtra philosophos. igitur illa ex q
bus sequūtur ista sunt falsa secundum
philosophos.

Ad questionem quantum

ad exponentem negatiuam istius exclu
siue. Respōdeo ꝯcedēdo ꝯclusiones ista
rum rationum quaruꝫ licꝫ forte aliqui
non ꝯuincerent philosophos quin pos
sent respōdere. sunt tamen ꝓbabiliores
illis que adducūtur pro philosophis ⁊
forte alique necessarie. Dico tamē quā
tum ad istam partē ꝙ nihil aliud a deo
est imutabile loquendo de mutatōne q̄
est versio. quia nihil aliud est formal̄r
necessarium. quodlibet etiam aliud est
mutabile subiectiue. nisi ꝓpter imper-
fectiōem negatiuam. puta vltimum ac
cidens quod nullius perfectiōis est ca-
pax ꝓpter sui imperfectionē. vtputa si
sit aliqua relatio nō est mutabilis subie
ctiue. quia non potest esse subiectuꝫ ali
cuius. hoc est qꝛ est imperfectum nega-

tiue.i.non capax alicuius perfectiōis.ſʒ nihil alius a deo ꝓpter perfectionē ſui eſt imutabile. quia ſi aliquid eſt tale: hoc maxime eſſet prima intelligentia. ſed illa eſt mutabilis ab intellectiōe ad intellectiōem.probatio.poteſt enim habere intellectiōem cuiuſcūqꝫ intelligibilis.quia hoc poteſt intellect⁹ noſter habere.nō autem vnicam oīum quia tūc illa eſſet infinita ex diſtin.2.qōe prima nec infinitas ſimul oīum intelligibiliū quia tunc intellectus habens in actu ſimul diſtincte videtur eſſe infinit⁹.ergo poteſt itellectionem vnius itelligibilis habere poſt alterius intelligibilis intellectōem.ģ eſt mutabilis.

Ad argumenta

Pro opio.philoſopho.poſita.Ad illō quod arguunt de mutatione p̄mi.ſi nō neceſſario ſe habet ad ꝓximum ſibi.

Reſpōdeo ꝙ voluntate antiqua poteſt fieri nouus effectus ſine mutatiōe voluntatiſ.ſicut ergo volitione mea eadem continuata qua volo aliquid iam fieri faciam illud tunc pro quando volo illud facere.ita deus in eternitate voluit aliquid aliud a ſe eſſe pro aliquo tēpore: ⁊ tunc illud creauit pro quando voluit illud eſſe Et ſi obījcias ſecundum Auerro.8.phyſico.ꝙ ſaltēʒ expectabit tempus ſi non ſtatim ponat effectum in eſſe qn̄ vult illuʒ eſſe.Et preter hoc ſecundum eundem alibi indeterminatum contingētia ad vtrūlibet: talem indeterminatiōem ponit ꝙ ſic indetmi natum non poteſt ex ſe exire in actum vt videtur.ergo ſi in deo erit talis contingētia ad cauſanduʒ nō videtur poſſe ex ſe determinari ad cauſandū. Ad p̄mum.Reſpōdeo exiſtens i tempore ⁊ volens.aut vult efficaciſſima volitione non reſpiciendo tempus ꝓ quo vult illud eſſe.aut vult illō eſſe pro aliquo tēpore certo.ſi primo modo ſtatim poneret volitum in eſſe ſi voluntaſ ſua ſit ꝑfecte potens.ſi 2ᵒᵒ poſito ꝙ volūtas ei⁹ eſſet ſimpliciť potens non ſtatim poneret rem in eſſe ſed protunc qn̄ vult illō eſſe expectaret igitur tempuſ quia ē enſ in tempore ſʒ applicando ad deum auferende ſunt iperfectiones.ſi.n.voluntas eius potens eſt tamē voluntas eius nō habet eſſe in tempore vt expectet tēpus pro quo producat volitum qō vtiqꝫ nō vult neceſſario tunc eſſe qn̄ vult ſed vult eſſe pro tempore determinato qō tamē nō expectat qꝛ operatio volūtatis eius non eſt in tempore. Et cū dicis 2ᵒ de indeterminatione cāe cōtingenter cāntis.dictum eſt alias de duplici indeterminatōe.ſ.potentie paſſiue et potentie actiue illimitate.deus nō eſt indeterminatus p̄ma indeterminatione ad cāndum.ſʒ ſcōa.⁊ hoc nō tm̄ ad plura diſperata ad quoꝝ quodlibʒ eēt naturaliter determinatus ſicut ſol ſe hēt ad multos effectus ſuos in quos poteſt ſʒ indeterminat⁹ ad ꝯtradictoria ad q̊ꝝ vtꝝlibʒ poterat ex liberalitate ſua detminari. ⁊ voluntas nr̄a eſt indetmina ta hoc mō indeterminatiōe virtutiſ actiue ad vtrūlibʒ ꝯdictoriorūʒ ⁊ ex ſe pōt detminari ad hoc vel ad illud. Et ſi queras q̄re igiť volūtas diuina magis detminať ad vnuʒ ꝯdictorioꝝ ꝙ ad alteꝝ. Rn̄deo idiſciplinati ē querere oīum cās ⁊ demōſtrationē ſm phʒ.4ᵒ. metha.principīj.n.demōſtratiōis nō ē demōſtratio.imediatū aūt p̄nᵐ eſt volūtatē velle hoc.ita ꝙ nō ē aliq̄ cā media inter iſta.ſic̄ imediatū ē calorē eſſe calefactiuū:lʒ h̄ ſit nālitas ibi aūt liberalitas ⁊ iō h⁹ quare volūtas voluit hᵒ.nlľa ē cā niſi qꝛ volūtas ſic̄ h⁹ cā ē q̄re calor ē calefactiu⁹ nlľa ē cā niſi qꝛ calor ē calor qꝛ nlľa eſt prior cā. Et ſi dicaſ quō h̄ poteſt eſſe immediatio cum ſit contingentia ad vtrūlibet.dictum eſt alſ in q̄ſtione de ſb̄o theo.ꝙ in contingentibuſ eſt aliquid primum quod eſt imediatū ⁊ tamen contingens quia non ſtať ad

necessarium .non enim ex necessario se quitur contingens. ⁊ ideo hic oportet stare ad istam voluntas dei vult hoc. que est contingens ⁊ tamen immediata quia nlla alia causa prior ratione volū tatl quare ipsa sit huius ⁊ non alterius

Per hoc appar3 ad illud qd Auicl. adducit q actio sua est in eo per essenti am ⁊ non est in eo accidentalis. verum est quia suum velle est sua essentia. tam contingenter transit supra hoc obiectū vel illud sicut infra de futuris contin gentibus dicetur. Per idem appar3 ad argumentum principale q: cū neces sitate dei stat q illud ad quod immedi ate se habet sit mutabile quia immedi ate ab immutabili ē mutabile sine mu tatione immutabilis. quia contingens habitudo est immutabilis ad proximū sibi. ⁊ iō extremū illi⁹ hitudis ē cōtigēs ⁊ mutabile l3 fūdamē^m sit imutabile.

Ad argumenta

posita pro phis ad primum de illis di uidentibus ens. dico q necessarium est conditio perfectior in omni entitate q̄ possibile cui conditio necessitatis est cō possibis. non est autem perfectio in illa entitate cui est compossibilis. quia con tradictio non ponit aliquam perfectio nem. ⁊ hoc non est ex ratione sui. sed ex positione illius entis cui repugnat. ⁊ ita dico q necessitas repugnat omni respec tui ad posterius. quia ex quo omne po sterius est non necessarium primum n̄ pot est habere necessariam habitudinē ad aliquod eorum. Et cum dicis q om nia diuidentia perfectiora concomitan tur se. dico q hoc est verum de diuidē tibus que dicunt perfectionem simplici ter ⁊ ad se. vt actus ⁊ infinitas ⁊ huius modi. Non autem de illis que dicunt respectum ad aliquid posterius .quia habere necessariam habitudinem ad aliquid tale non est perfectionis. quia n̄ stat cu3 perfecta necessitate illius quod dicitur habere talem habitudinem.

Hoc confirmatur quia talis habitudo non est formaliter infinita cum tamen infinitas sit nobilius extremum in diui sione entis. Ad aliud cum dicitur si naturaliter causaret necessario causar3 ⁊ tunc daret necessitate3 producto ⁊c. dico q tunc sequitur q necessario cau saret sicut ex antecedente includente in cōpossibilia sequitur consequens inclu dens in compossibilia. in antecedente re pugnat ei3 quod est causare modus ille qui est naturaliter. quia causare dicit productione3 diuersi in esse .⁊ ita cōtin gentl naturaliter dicit modum causan di nec̄m .⁊ ita respc̄u necessarij .⁊ iō se quitur consequens icludens simul duo opposita ratiōe causatiōis ⁊ modi cān di. hoc modo primo ꝓpō est vera .et cum addis nulla perfectio tollitur a cā to ꝓpter modum perfectiorem causan di ipsius cause. concedo nec modus cau sandi voluntarie tollit aliquam perfec tionem a causabili. sed tollit a causabili necessitatem que est in se perfectio. sed i compossibilis causabili. ⁊ dat perfectio nem causato cōpossibilem sibi. sicut vo luntarie in causatione dicit modum cō possibilem causatiōi. Per hoc appa ret ad confirmationem de pluribus dif ferentijs entis producibilibus .dico q ens cābile n̄ pt hīe orās istas necessariū ⁊ possibile est. sed om̄e ens cābile est tā tum possibile. ⁊ ideo non est imperfecti onis in causa nō posse causare istas dif ferentias. quia ad impossibile nulla est potētia. Similiter si per impossibile na turaliter causaret. ⁊ ideo necessario nō produceret plures differentias entis. q: tantum produceret necessaria non con tingentia. Ad vltimum dico q nul la est connexio causati ⁊ cause simplici ter necessaria. nec aliqua causa secunda causat necessario simpliciter sed tm̄ fm qd. p^a p3 appar3 q: ql3 ōpēd3 ab hitudi ne p^e cae ad cātū. silr nlla cā 2^a cāt nisi prima causa cōcausante causatum eius ⁊ hoc pri⁹ naturalr̄ q̄ ipsa cā ꝓxia cāt

pma aũt non causat nisi contingenter. ḡ scda simplr contingenter causat. q2 depende ad ipa causatione primi q̄ simplicit ꝯtingens est. 2ª pars. s. de nccitate fm quid p3 q2 multe cāe nāles q̄tum ē ex pte eaꝝ non pñt nō cāre effect⁹. ⁊ iō necessitas est scdm quid q̄tum. s. est ex pte eaꝝ ⁊ nō simplr. sicut ignis quãtu3 ex pte sui non pōt nō calefacere. tamen pōt absolute ñ calefacer̄ deo nō coope rante: sicut perfecte apparuit de tribus pueris in camino.

Irca distictō nem nonā quero. vtrū generatō filij sit eterna in diuinis. Qd̄ nō. q2 vbi idē est esse ⁊ duratio si aliquid est principiū esse ⁊ durationis: s3 pat est pncipiū esse filij q2 principiū diuinitatis fm Aug. 4. de tri. ca. 17. vel. 54. ḡ est principiū duratōis filij ❡ Preterea Aug. 15. de tri. c. 15. vl. 40 Impfcōis ē in vbo nr̄o qd̄ ē formabile añq̄ formet. ḡ ipfcōis videt in vbo qd̄ ē formari. hoc igit non ꝯpetit vbo diuio ❡ Preterea. si generatio filij ē eterna. ḡ filius semp generat. ḡ filius nunq̄ gēitus est. ⁊ ita nunq̄ est filius. he due ꝯñe pbant per Aug. 83. q. q. 37. qui semp nascitur nunq̄ natus est. ḡ si fili⁹ semp nascit nunq̄ nat⁹ est vltra qd̄ nunq̄ natu3 est nunq̄ est filius. ❡ Oppo^m Ambro. j. de tri. c. 6. ⁊ ponit in lr̄a. si pater prius erat deus ⁊ postea genuit gn[illegible]nis accessione mutatus est. auertat de⁹ hanc amentiã. semp igitur habuit filiū ❡ Silr auctas Hilla. in lr̄a. iter gignere ⁊ gigni nullū est mediū. s. durationis si igitur ꝓpriū est patri semp genuisse ꝓpriū est filio q̄ semp genitus est.

Ad questionem dico q̄ sic. q2 generatio nō est ibi sub rōe mutatiōis. sicut dcm̄ est di. 5. q. 2. ideo non h3 terminos corrñdentes terminis generatōis mutatōis. s. esse post non eē ꝓpter quos terminos repugnat generatōi mutationi eternitas. q2 non pñt sil̄ esse s3 alteꝝ ante alteꝝ. ḡ non etnitas. s3 tm̄ est ibi generatio ꝓductio in esse sbe p modu3 nāe ❡ Ex hoc ostendo q̄ sit eterna. q2 agens oio sufficiens hoc e in nullo dependens ⁊ ꝓducens p modu3 nāe. h3 ꝓductionem sibi coeuā ⁊ ēt productum pfectū si non agit p motū. s3 pī generãs ꝓducit p modū nae ⁊ est ages oio sufficiens in nullo dependēs. igit h3 gnātionem sibi coeua3. igit ⁊ genitū: q2 nō ꝓducit p motu3. maior appet. q2 q̄ ꝓducens precederet suam ꝓductionem hoc nō posset esse vt videt nisi q2 vl in ptāte eius eēt agere ⁊ nō agere vel q2 si ex se determinaret ad agendum tñ posset ipediri ꝓpter defectū alicui⁹ a q̄ dependet in agendo hec oia excludunt ca q̄ poita sūt in maiore. s. esse agens sufficiens ⁊ ꝓducere nāliter. si ēt istis positis pcederet ꝓductū hoc esset q2 ꝓducens ꝓduceret p motum. igitur istis amotis ⁊ motu nō tm̄ ꝓductio est sibi coeua ꝓducenti: sed etia3 ꝓductū. minor appet q̄tum ad oēs cōditiones. q2 gnãns nāliter generat. ⁊ est ꝓducens oio primu3. igit a nullo alio dependet in ꝓducendo ⁊ naturam suã nullo mō coicat p motum: q2 non potest esse mot⁹ in nã illa. ❡ Per istam rōnem tenet illud exemplū Aug. 6. de tri. c. j. de magnis. vel 2° de paruis de igne ⁊ splendore q̄ si ignis esset etern⁹ haberet splendore3 sibi coeuū ⁊ coeternū. Istud exemplum declaro sic. qñcunq3 cōcurrunt in aliquo rō coloris ⁊ minus cōis. quicquid in illo sequitur per se rōem coloris sequitur ēt eam vbi inuenit absq3 rōne minus cōis hoc apparet in omnibus coibus habētibus ꝓprias passiones ⁊ eoꝝ inferioribus. igitur si in creatura cōcurrat ratō cãntis naturaliter ⁊ rō ꝓducentis naturaliter quicq̄d sequit creaturã ratione huius coloris quod est ꝓducere nāliter sequitur etia3 eam vbi inuenit sine cau

satione naturalr:sȝ ꝙ ignis habeat splē dorem sibi coeuuȝ hoc nō sequit̄ ipum precise ꝑ hoc quod est causans nāliter: sȝ ex hoc ꝙ est ꝓducens naturalr. quia si ꝑ impossibile nō causaret illū sed ꝓducert ita ꝙ splendor esset eiusdē nāe cum igne. adhuc non min' sequeret̄ coeuitas. igitur vbi ē vere rō producentis naturaliter sine ratiōe causantis naturalr sicut est in diuinis ibi vere sequit̄ ꝓducens habere ꝓductum naturalr sibi coeuū. ¶ Ista solutio etiā cōfirmatur accipiendo illud qd̄ reperit̄ perfectiōis sparsim in generatōibus diuersaꝝ creaturaꝝ ⁊ relinquendo ea que sūt imperfectionis. in generatōibus. n. successiuoruȝ hoc est perfectionis in eis ꝙ duȝ fiunt sūt imperfectionis est in eis ꝙ non manēt sȝ habent esse tm̄ in fluxu partis post ꝑtem. In generatione ꝑmanētiuȝ hoc est perfectionis ꝙ manent ⁊ imperfectionis ꝙ nō sunt dum fiunt. quia h° ponit imperfectionem in faciente. quia nō est perfectum faciens. silr in facto ꝙ necessario hȝ esse post nō esse in indiuisibilibus successiuoꝝ. hoc est ꝑfectionis ꝙ dum fiunt sunt ⁊ tota simul sunt. sȝ imꝑfectionis ꝙ raptum transeunt. Aggregando igitur perfectiōes habebitur genitū quod simul generabit̄ ⁊ erit ⁊ ꝑmanent erit. hoc est genitū generari et ꝑfecte esse in nunc perfecte stāte quod ē nūc eternitatis. hoc est propositum.

¶ Ad primum argm̄ dico ꝙ principium dicit̄ multiplr. sicut apparet 5° metha. c. j. ⁊ si accipiatur eodē modo bn̄ potest ꝯcedi ꝙ si sit principiū alicui' ꝙ sit p̄ncipium illius quod est idem ipsi. sed p̄ncipium nō cōsueuit cōstrui cum hoc qd̄ est durationis pro principio originis. sȝ tm̄ ꝓ principio quod sit quasi termin' illius duratiōis a quo. sicut instās dicit̄ pcipiuȝ tpis. ⁊ siue hoc sit ex vsu ꝑmonis vel ex virtute sermonis nō cōcederetur ista pater est principium duratiōis filij sine determinatione. sȝ bn̄ concederetur ista pater est pricipium originatiuū eternitatis filij. Qn̄ igitur arguis ꝑ idētitateȝ eē ⁊ durationis: quia quicqd est principium vnius ⁊ alterius. cōcedo si principium vniformiter accipitur respectu esse ⁊ durationis. sȝ ly principiuȝ non construitur cum li durationis i ratione qualis principij li principiuȝ construitur cuȝ li esse. qr respectu esse est p̄ncipiū originatiuū. Et ideo nō sequitur sȝ est fallacia equiuocatōis vel amphy^e sȝ ad hoc vt ꝯn̄tia teneat oporteat determinare principiuȝ in ꝯn̄te per hoc qd̄ ē originans vel originale. sic. pater est pricipium originale durationis filij. quod concedo vt dictuȝ est ¶ Ad 2m̄ dico ꝙ verbum nostrū est dupliciter in fieri. Uno mō est in fieri quod est propria gignitio ipius verbi. Alio mō est in fieri quod est propria inquisitio precedēs illam gignitionem. quaȝ inquisitionem Aug. vocat cogitatōnem volubileȝ. ꝙ verbum nostrū sit in fieri hoc scdo modo hoc est imperfectionis ⁊ ex parte v̄bi quia ponit nouitateȝ ⁊ ex ꝑte intellectus nostri quia ponit imperfectaȝ causalitatem. ⁊ hoc modo verbuȝ diuinū non est in fieri. ⁊ ideo concedit Aug. v̄bum nostrū cogitatione formari. ita ꝙ p̄us sit formabile ꝙ̄ formatuȝ in illa inquisitiōe p̄ma: sȝ ꝙ verbuȝ nostꝝ sit in fieri ꝙ̄tum ad gignitionē non est iperfectionis: imo est necessariū ad per se rōnem verbi. ⁊ erit etiam in pria. ⁊ ita nō est imperfectionis in verbo eterno semper esse in fieri. i. gigni absq; omni inquisitione p̄uia. ¶ Ad 3m̄ dico ꝙ Augu. videtur negare filium semper nasci in questione preallegata. cum tamē origenes dicat oppoitum sicut allegat magister in littera super illud Jere. 10. iuēta est. ⁊ Gregorius moralium. 29. super illud Job. 38. sciebas quando nascitur' ¶ Nunquid igitur illa sibi ꝯdicunt.

¶ Respondeo. Augu. in illa questione videtur dicere aliqua quibus possunt ista dicta concordari. non possumus (inquit) dicere semper nascitur ne imperfectum aliquid videatur ne (inquit) aliqͥd videatur imperfectuȝ. non dixit imperfectio est si dicatur semper nasci. sed videtur significari imperfectio. hoc ē iste sermo semper nascitur non significat generationem esse ita perfectam: sicut sermo iste significat eandem esse perfectam semper est natus. ista enim semper est natus. magis exprimit veritatem ꝙ̄ ista semper nascitur licȝ vtraqȝ sit vera ¶ Ad cuius intellectum sciendum ē ꝙ verba cuiuscunqȝ temporis dicuntur d̄ deo vere siue significent actus personales siue essentiales: sicut patet per Aug. super Joannem Omel' 99. super illud Joan. 16. non eniȝ loquetur a semetipo sed quecunqȝ audiet loquetur. audiet (inquit Augusti. de spiritu) quod vtiqȝ audiuit ⁊ audit. quia spiritum. s. audire ē a patre filioqȝ procedere. ⁊ per cōseq̄ns quod audiet: audiuit. ⁊ audit: sicut qd̊ scit sciuit ⁊ sciet. igitur vult ipse dicere ꝙ verba omnium temporum vere dicuntur de deo. ⁊ illud apparet per illud quod adducit magister in littera. disti. 8. c. 2. ¶ Sed quid significant ista verba diuersorum temporum cum dicuntur de deo ¶ Respondeo magis proprie possunt dici consignificare nunc eternitatis ꝙ̄ differentias temporis. non tam̄ illud nunc absolute quia non esset variatio tunc diuersorum modorum temporis significandi. sed inquantū coexistit partibus temporis vt cum dicitur deus genuit consignificatur nunc eternitatis vł sit sensus deus habet actum generationis in nunc eternitatis inquātū illud nunc existebat preterito. deus generat hoc est habet actum in nunc eternitatis inquātuȝ nunc eternitatis coexistit presenti. ⁊ ex hoc patȝ ꝙ cum illud nunc vere coexistat cuilibet differentie temporis vere dicimus de deo differentias omnium temporum. Expressius tamen secundum beatum Gregorium significatur diuine generationis veritas per hunc sermonem semper natus est ꝙ̄ ꝑ istum sermonem semper nascitur. quia per li natus significatur natiuitas vt ꝑfecta. sed cum li semper significatur vt perfecta cum omni parte temporis coexistere: ⁊ ita non tātum significatur oī parti temporis coexistere sicut significatur per istam semper gignitur. sed significatur etiam omni parti temporis coexistere sub ratione perfecta ⁊ in hoc videtur expressi^e significari veritas huius processionis.

Jrca distinctō

nem decimam quero: vtrū spiritus sanctus producat per moduȝ voluntatis. ꝙ non. quia natura est vis insita rebus ex similibus similia procreans secūdum illam cōmunem descriptionem nature. spiritus sanctus est similis producenti. igitur ꝓducitur per naturam ⁊ non per voluntatem. Jtem Auerro. 8°. physicorum ꝯmento 46. vult ꝙ vnius nature ē tm̄ vnus modus cōmunicandi. igitur si diuina natura cōmunicatur per moduȝ nature non cōmunicabitur per actū vł modum voluntatis. Preterea. voluntas est potentia actiua in creaturis. non igitur factiua. ⁊ ita a simili in deo uolūtas si est potentia operatia non videtur esse potentia productiua. proba° ꝯn̄tie. quia sicut in creaturis se habent actiua ⁊ factiua ita in deo productiua ⁊ operatiua. sicut enim in creaturis actiua habet actum imanentem ⁊ obiectuȝ presuppositum. factiua habet obiectuȝ productum ⁊ actū transeuntem. ita in diuinis actus operatiue immanet act⁹ productie nō imanet. opatia ēt p̄supponit obm̄. ꝓductia āt n̄ p̄supponit iminū

Jtem nihil producitur actu voluntati
nisi precognitum ex.5.de trini.c.scdo.
ḡ si spiritus sanctus sic ꝓducat erit pre
cognitus anteq̄ ꝓducatur. ⁊ tūc a pa
tre cognosceretur ⁊ filio ꝯgnitione nō i
tuitiua. qꝛ cognitio que ē eius inq̄tum
cognoscitur anteq̄ ꝓducatur non vide
tur eē intuitiua. quia cognitio intuitia
non est rei. nisi ut est in se presens ⁊ exis
tens. ḡ ⁊c. inconueniens āt est spiritū sā
ctum a patre ⁊ filio cognosci non intui
tiue. Con. Aug. 5. de tri. c. 14. vl. 32
spiritus sanctus exit a patre ⁊ filio nō
quō natus sed quomodo datus. exire
per modū dati vel doni conuenit ꝓdu
ci per modum voluntatis cuius est ex
liberalitate sua dare. vel donare

Ad questionem di

co q̄ sic. quia in deo est voluntas sicut
apparuit di. scda. ⁊ etiam ex questione
de attributis di. octaua. patet etiā ex
hoc q̄ deus ex natura sua est beatus.
beatitudo non est sine voluntate vl ac
tu voluntatis. est etiam in eo volūtas
sub ratione principij productiui. qꝛ pri
cipia productiua ex quo de se nō dicūt
imperfectionem reducuntur ad aliq̄d
vnum perfectum vel ad aliqua perfec
ta in tanta paucitate ad quantam redu
ci possunt. non possunt autem omnia
reduci ad vnicum principium produc
tiuum vel actiuum. quia illud vnicum
haberet modum determinatum agen
di alterius istoꝝ. s. nature vl volūtatis
qꝛ inter modos istos ꝓducēdi ē nō ali
quis modus medius. igitur non possūt
hic reduci ad minorem paucitatē q̄ ad
dualitatē. s. principij productiui p mo
dū nature ⁊ per modū volūtatis. ⁊ cuꝫ
illa ad que tāq̄ ad perfecta stat tota re
ductio principiorum sint simplicit̄ per
fecta ābo ista pricipia sb rōe ꝓpria sua
ponētur in deo vt est primū ꝓducens.

Et ex his vltra probo conclusionē pri
cipalē. in q̄cūq̄ est principiuꝫ aliquod
qd ex rōne sua est principiū ꝓductiuꝫ
illud erit in eo principium ꝓducendi si
est in eo sine imperfectione. ⁊ non intel
ligatur prehabere aliquod ꝓductū sim
plicit̄ adequatū. in deo aūt vt probatū
est. ē formaliter voluntas ex natura rei
⁊ hoc sub ratione principij productiui
liberi respectu amoris. ⁊ patet q̄ est ibi
sine impfectione. igit̄ erit in deo princi
pium producendi amorem. ⁊ hoc secū
dum proportionem perfectionis sue in
comparatione ad obiecctum presenta
tum. ita q̄ sicut voluntas creata est pri
cipium producendi amorem creatum
tantum quanto amore ipsa potest ama
re obiectum qui dicitur amor adequa
tus. ita illa voluntas est principiuꝫ pro
ducendi tantum amorem quanto ipsa
nata est amare obiectum infinitum. nata
est autem amare obiectum infinitum i
finito amore. ergo nata est esse principi
um producendi amorem infinitum. ni
hil est autem infinitum nisi sit ipsa es
sentia diuina. ergo ille amor ē essentia
dina ille āt amor productus non est na
tus esse formaliter inherens quia nihil
est tale in diuinis. igitur est per se subsi
stens. ⁊ non ideꝫ subsistens cum produ
cente. quia nihil producit se primo de
trini. c. i. igitur est psonaliter distinctū.
hanc personam dico spiritum sanctum
quia filius non sic producitur ut patet
disti. 6. sed per actum nature siue intel
lectus.

Hic tamē sunt tria

dubia. primum quomodo volūtas po
test esse principium cōmunicandi natu
rā cum ita non sit i creaturis. secūdo q̄
mō volūtas posset eē pricipium nec̄rio
ꝓducēdi. ⁊ q̄ necessitas req̄rit̄ i ista pro
ductōe. 3° si ꝓductio sit nec̄ria quomō
ñ ē p modū nē sꝫ disticta ꝯ illā ⁊ libera.

Quantum ad pri
mū dubiū dicitur ꝙ natura dicitur in
diuinis quadrupliciter. vno modo ap
pellatur natura ipſa eſſētia diuina in q̄
tres perſone diuine ꝯſiſtūt ⁊ dicitur na
tura ſic pure eētialiter. ſcđo modo di
citur natura pricipium actiuū naturale
⁊ natura ſic dicta eſt vis productiua ſi
milis ex ſimili. ⁊ ſic potētia generādi ac
tiua in patre eſt natura. ⁊ ſic eſt eſſētiale
cōtractum ad notiale: q̄ eſt ipa natura
diuina dicta. primo modo. natura eniꝫ
que eſt ipſa eſſētia diuina vt eſt ſub pro
prietate paterna determinata ad actum
generādi ē potētia generādi actiue i ſo
lo patre exiſtens. Et iſtos duos modos
nature tāgit Hill. 5. de trini. c. 17. dicēs
de filio ꝙ ex virtute nature in eadeꝫ na
tura natiuitate ſubſiſtit. Tertio modo
dicitur natura quelibet vis naturaliter
exiſtēs in natura primo modo dicta. q̄
ſcilicet vis ⁊ ſi ſit libera tam̄ hoc modo
poteſt dici natura. ⁊ ſic volūtas in deo
dicitur natura. quia. ſ. eſt naturalis po
tētia exiſtēs in natura diuina naturali
ter. Quarto modo dicitur natura incō
mutabilis neceſſitas circa aliquē actuꝫ
vt natura iſto quarto modo dicta non
ſit niſi cōditio ⁊ modus circa actum eli
citū. Ex his ad propoſitū dicitur ꝙ nec
intellectus nec voluntas ratiōe qua ſim
pliciter intellectus ⁊ volūtas ſunt prici
pia elicitiua actuum notiōalium per q̄ſ
producitur ſimile in forma naturali ipi
producēti. quia tunc in quocūq₃ eſſent.
eſſēt pricipia productiua vl̄ elicitiua ac
tuū ſimilium quibus produceretur ſil̄e
in forma. qđ falſum eſt in creaturis. ſūt
enim ſolūmodo ibi pricipia elicitiua ac
tuū naturalium notiōalium vt ſunt in
natura diuina. ⁊ vt ſic per illam habēt
in ſe naturalitatē quādam ad producti
ones notiōales. ſcđm hoc enim diximꝰ
in queſtiōe quadaꝫ de emanatiōibus in
generali ꝙ intellectus ⁊ volūtas vt ſūt
ſimpliciter intellectus ⁊ volūtas. modo
. ſ. intellectuali ⁊ volūtario agētes. tan
tum ſūt pricipia elicitiua actuum eſſēti
alium. qui ſūt intelligere ⁊ velle. lꝫ hoc
ſit paſſiue ex parte itellectus ⁊ actiue ex
parte volūtatis. vt autem ſūt natura ⁊
pricipia actiua naturaliter eliciētia ac
tus. ſunt pricipia actiua elicitiua actuuꝫ
notialium qui ſūt generare ⁊ ſpirare. ⁊
hoc neceſſitate naturalitatis. quia ipoſ
ſibile eſt deum per pricipia que ſunt na
tura in ipſo huiuſmodi actus nō elicere
Ad cuius declaratiōem ſciēduꝫ ꝙ hu
iuſmodi naturalitatem habēt a natura
diuina in qua ſūt intellectus ⁊ volūtas
ſed aliter ⁊ aliter quoniā intellectus di
uinus habet ipſam coincidēdo i ratiōeꝫ
nature que eſt ratio pricipalis elicitiua
actus notiōalis ⁊ hoc iuxta moduꝫ na
ture predictum vt omnio naturalitas
iſta ſit preuia ⁊ ratio intellectus ſit con
comitās vel quaſi cōcomitās. propt̄ qđ
nō niſi modo nature ⁊ naturali impetu
actum ſuum notiōalem eliciat. vt magꝭ
proprie dicatur pater generare natura i
tellectuali ꝙ naturali intellectu. vt intel
lectus potius intelligatur quaſi deimia
re naturā ꝙ ecōuerſo. ⁊ ſm hoc rō qua
productū natura eliciente dicitur filius
eſt prima. ⁊ ratio qua dicitur verbū eſt
reſpectu illius quaſi ſcđa. Uolūtas au
tem habet natura ipſam non vt coinci
dendo i ratiōem nature ſcđo modo di
cte. ſed habēdo ānexam ſibi quādaꝫ viꝫ
nature primo modo dicte. ex hoc ꝙ fun
datur in illa. vt naturalitas iſta in volū
tate nullo modo ſit preueniēs eius liber
tatē nec elicitiua actus eius notōalis pe
nes ſcđm modū nature. hoc enim eſſet
omnio cōtra ipſam libertatem. ſed poti
us vt ſit cōſecutiua ⁊ ānexa libertati. ⁊
hoc nō vt aliquid quo volūtas ſuū ac
tum notiōalem eliciat pricipiatiue. ſed
vt aliquid quo aſſiſtēte volūtati volun
tas ipſa ex vi quā hꝫ ex eo ꝙ eſt volūtas
⁊ libera. pōt elicere actū ſuū notiōalem

quē sine iᵒ assistente oio elicere nō possʒ

Quātum ad scōm

dubiū dicitur ꝙ triplex est actio volun tatis. primo que est elicita a volūtate vt est volūtas simpliciter absqꝫ oi natura litate ꝛ necessitate. vt est illa que procedit a libertatis arbitrio. siue in deo siue in creatura intellectuali. ꝛ in nobis tendit solūmodo in bonū amatū qđ est circa summū bonū. Secunda que est elicita a volūtate vt est simpliciter volūtas ꝛ hoc cū sola naturalitate necessitatis imutabilis ānexa illi actioni. vt est illa que procedit a libertatis arbitrio ꝛ tendit in summū bonū amatū ꝛ aperte visum. Tertia que est elicita a volūtate ñ vt est voluntas simpliciter sed vt est natura naturalitate sibi ānexa dcō modo: vt est illa que procedit a voluntati liber tate in solo deo ꝛ tendit nō soluʒ in bonū summū amatū ꝛ visum. sed etiā in ipsum amorē procedētem quo incentiue amatur. licec diuersimode tendat in vtrūqꝫ. ꝛ hoc scōm aliā ꝛ aliam necessitatē imutabilitatis annexā ipsi actioni. inquantū enim actio ordinatur in amatum summū ab ipsa sola voluntate rōe qua est libera procedit necessitas imutabilitatis in actōe eiᵘ 2ᵃ ꝛ in actōe eius 3ᵃ inquantū vero actio ordinatur in amorem productū tēdentē in amatū terminatiuum voluntatis. sic ab illa naturalitate annexa volūtati procedit necessitas imutabilitatis. circa solū actuʒ notionalem elicitum a voluntate vel potius ab ipsa libertate voluntatis vt ei talis naturalitas est annexa.

Contra dicta pri

mo quātum ad hoc ꝙ ponit de illa assistentia natnre ipsi voluntati vt volūtas vi illius assistētie possit cōicare naturā. Quero quid est ista assistentia videtur ꝙ nō sit necessaria ad istā cōicationem. qꝛ habito supposito perfecto agente ꝛ cōueniente actioni ꝛ principio quo agēdi perfecto nō videtur eē aliquid aliud necessariū ad agendū. sed per te sola voluntas est principiū quo respectu actus notionalis. ꝛ cōstat ꝙ suppositū agens est perfectū ꝛ cōueniens actioni. igit nō videt illa coassistentia esse necessaria ad talē actionē. Preterea quādo aliqua sic se habēt ꝙ ꝭm prius ꝛ posterius concurrunt ad aliquā actionē illud qđ est prius principalius cōcurrit ad illam actionē. sed eēntia que est natura prout accipiunt naturaʒ primo modo in q̄ tres persone diuine cōsistunt est prior volūtate. igit si natura isto mō cōcurrat ad actionē vt assistens volūtati necessario erit principalius vt in ista productione: igitur cōtradictionē includit ꝙ ꝯcurrat vt assistens cōcomitans voluntatē ꝛ nō preueniens vt ipsi dicunt. Preterea ꝙ ponitur vnita necessitas in volitōne. s. libertatis ꝛ duplex in spiratione. s. libertatis ꝛ naturalitatis videtur eē ꝯtra ipsʒ ꝛ cōtra veritatē qꝛ ipse ponit actus notionales fundari super eēntiales vel in essentialibus. ꝛ omnes cōcedunt cōmunit ꝙ actus essentiales aliquo modo precedunt actus notionales. nō videtur autē ꝙ in fundato possit eē aliqua necessitas formaliter maior q̄ in eo in quo fundatur. vel ꝙ duplex necessitas sit in fundato ꝛ vnica in fundamento. probo. quia tunc per impossibile vel incōpossibile separata vna necessitate ab altera adhuc remanebit illud fundatū necessariū. nō autē remanebit illud in quo fundat necessariū. qꝛ nō habuit nisi illā vnicā necessitatē que circūscribitur a fundamēto. igitur posset illa pōne posita necessitas eē in fundato ꝛ nō in illo in quo fūdatur. Ex hoc ad propositū qꝛ si actus spirādi habet necessitatē ex libertate voluntatis ꝛ preter hoc ex illa naturalitate annexa voluntati ē actus dilectionis simplicis nō habet nisi tantū primaʒ necessitatē. ergo circūscripta tātum ꝑma

necessitate circūscriberetur tota illa necessitas que erat in fundamēto: ⁊ adhuc tamē remanebit alia necessitas in ꝓductione illa. s. illa que est ex naturalitate.

Preterea videtur ꝙ tota naturalitas nō cōsequatur actum voluntatis. quia ista cōpetit voluntati ꝑ ipsuȝ ex h° ꝙ fūdatur in essentia diuina. igitur cū prius sit ratio eēntie diuine ratione volūtatis quicquid cōsequitur rationē essentie diuine vel voluntatem ratione essentie cōsequitur eam per prius ꝙ̄ illud ꝙ sequit voluntatē vt voluntas est. ⁊ ita vidtur ꝙ naturalitas illa precedat aliquo modo ipsaȝ libertateȝ. ⁊ per ꝯn̄s impediet ipsam libertatē. Preterea cōtra opinā tem qd̄ argᵐ eēt illud qd̄ ipse facit si itellectus ⁊ voluntas essent principiū cōicādi naturā vnde tales potētie. igitur i creaturis essent tales potētie principia cōicandi naturā si omnino eēt alia rō formalis intellectus ⁊ voluntatis in deo ⁊ in creaturis. Et similiter que est necessitas distinguendi inter voluntatē quaȝ ponit pricipium eliciendi actum ⁊ naturam quā ponit coassistere voluntati elicienti si tantum est inter ista distinctio rationis. sicut videtur alibi sentire d̄ distinctione attributorum in diuinis.

Aliter dico ꝙ voluntas potest esse pricᵐ cōicandi naturā ⁊ nō volūtas vt cōiter sumpta ad creatā ⁊ increatā. sed voluntas vnde infinita est. est eni infinitas ꝑ prius modus voluntatis diuine sicut ⁊ cuiuscūq; alterius perfectionis eēntialis hoc patet ex rōe posita prius ad solutōȝ qōnis. q2 voluntas est principiuȝ amoris sibi adequati hoc est tanti amoris quāto ipsa nata est amare obiectuȝ. nata est āt amare obiectū infinitū infinito amore. igī ⁊ est productiua ifiniti amoris. quicquid est infinitū formaliter est eēntia diuina ḡ ipsa voluntas est principiū cōicandi essentiā diuinā amori producto. Et si queras a me de coassistentia nature aliquo modo dico ꝙ nō opȝ voluntati vt est principiū cōicandi nāȝ aliquo modo speciali assistendi ponere nām coassistere si natura possit eē pricipiū cōicandi nāȝ ⁊ nō voluntas nisi poneretur aliqua perfectio minor volūtatis ꝙ̄ nature. nulla est āt talis iperfectio quia simpliciter ita est perfecta volūtas infinita sicut natura infinita. Ad 2ᵐ dubium de necessitate patet per ideȝ q2 prinᵐ productiuū perfectū pōt dare producto omnē perfectionem que sibi non repugnat. voluntas infinita est pricipiū producēdi perfectū. igitur potest dare ꝓducto suo perfectiōem sibi cōpetētem. nō aūt repugnat sibi necessitas. imo cōuenit nečio sibi q2 nullum infiᵐ potest esse possibile nō necessariū. igitur istd̄ pricipiū qd̄ est volūtas infinita erit sufficiens pricipiū dandi necessitatē huic producto. si autē est pricipiū quo potest dari necessitas producto: igitur datur. q̄a nulli qd̄ nō est necessariū potest dari necessitas ex se: ⁊ vltra se est pricipiū quo datur necessitas producto igitur ⁊ productōi. productum eniȝ capit eē productione: nō potest autē aliquid capere eē necessariū per productionē nō necessariā. Istud argumētum quasi a posteriori videtur cōcludere necessitateȝ productionis ex necessitate producti. sȝ queritur ratio a priori siue causa quid sit per qd̄ volūtas ista dat necessitatē isti ꝓductioni. Rn̄deo ꝙ nec voluntas infinita ex se sola dat necessitateȝ amori producto. ꝯpando ipsam ad qdcūq; obiectuȝ nec solū obiectuȝ amatū qd̄ est finis cōpatum ad quācūq; voluntatē dat necessitatem actui volendi vel productioni amoris. primū probo. q2 voluntas non est principiū necessariū producēdi aliq̄ȝ amorē alicuꝰ obiecti nisi sit necessariuȝ principiū amādi illud obiectū. volūtas autē infinita nō est nečium principium amari obiectuȝ finitū. q2 tunc deꝰ nečio amaret ꝙ̄lȝ creaturā imo ⁊ oē amabile

ergo nec ē necessariū pncipiū pducendi amorē suuz: ꝯpando illud ad qđcunqꝫ obiectū. 2m pbatū est de frui.di.i. ꝙ volūtas ex rōne voluntatis in cōi non necessario tendit in finē. Etsi rńdeas ꝙ volūtas potest cōsiderari vt volūtas vel vt natura ꝯparando ad finē vel ad ea que sūt ad finē vt cōpatur ad ea que sūt ad finē est volūtas. vt autē cōparat ad finem ē natura: ⁊ sic est mere necessitas. istud improbat ⁊ auctoritate ⁊ ratione. rōne qꝛ non sūt eiusdē potētie actiue oppositi modi agendi: ⁊ maxime isti nāliter ⁊ libere qui predistinguūt potentiam actiuam: quia si voluntas ꝯparat ad finem p modum nature: ⁊ ad entia ad finem p modum libertatis ipsa non erit potētia actiua vna respectu istoꝝ ⁊ tūc nulla potētia erit que eligat ens ad finem ppter finē. nulla enim potētia eligit hoc ppt illud nisi velit vtrūqꝫ extremum: sicut nulla potentia cognitiua cognoscit cōclusionem propter principiū nisi eadem cognoscat pricipia ⁊ conclusiones sicut arguit. ph. 2°. de aia de sēsu cōi. Auctoritas est augustini in ench. c. 73. ⁊ ponitur a magistro libro scōo di. 25. c. 5. neqꝫ ei clpāda ē volūtas aut volūtas non est: aut libera dicenda nō est qua bti sic eē volumus vt eē miseri non solum velim⁹ sꝫ nequaꝙ velle possimus vult igit dicē ꝙ volūtas illa q̄ volum⁹ beatitudinem ē libera sꝫ nullū finez magis necessario respicit volūtas ꝙ beatitudinem in cōi. igitur nullū finez necessario respicit. Jtez ista rńsio ponēt spm̄ sanctū spirari non libere: sꝫ p modū nature qꝛ ei⁹ pncipiū eēt volūtas nō vt libera sꝫ vt nā. itaqꝫ dico ꝙ necessitas huius pductōnis amoris adeq̄ti sicut ⁊ necessitas dilectōis q̄ formalit hñs voluntatem diligit ē ex infinitate volūtatis: ⁊ ex infinitate bonitatis obiecti qꝛ neutꝝ sine altero sufficit ad necessitatem. Jsta aūt duo sufficiūt hoc modo quia volūtas infinita nō pōt nō eē recta nec pt nō eē in actu: qꝛ tūc eēt potētialis. igit nccio est in actu recto. nō autē omne velle est pcise rectum: qꝛ ē ab illa volūtate recta solū q̄si nihil sit volendū ex se: sꝫ tm̄ q̄a est volituz ab illa volūtate recte. eētia enim diuina q̄ est primū obiectum illi⁹ volūtatis est ex se volenda. igit volūtas illa de necessitate est in actu recto volendi illud obiectum: quod ē ex se recte volendū: ⁊ sicut ex necessitate ē pncipium volendi ita ex necessitate est pncipiuz pducendi amoꝛez illius. ⁊ tūc dico ꝙ nec sola voluntas infinita pcise nō determināđo obm̄ cuius sit nec soluz bonū infinitum nō deminando quam volūtatē respiciat vt est obm̄ est totalis causa necessario diligendi: nec etiā nccio pducēdi amorem adeq̄tum. sꝫ infinita voluntas hñs tale obm̄ qđ est ex se recte amādum pfecte pñs: ē ratio nccio tā volēdi illud bonū ꝙ spirādi amorē illi⁹ boni: ⁊ talis volūtas hñs tale obm̄ pñs est pncipium cōicandi naturā diuinā: qꝛ pnm̄ pducēdi amorē infinitū pductū. talis ei amoꝛ pductus pportionatur tam potētie ꝙ obiecto. nō est aūt ita q̄n volūtas infinita respicit bonū amabile finitum qꝛ licet ibi actus sit infinit⁹ quātū est ex pte volūtatis diuine: nō tamen ē infinitus quātū est ex parte obiecti. Sꝫ vtꝝ voluntas infinita sit prinm̄ infinitū: nō tm̄ amādi bonū infinitū sꝫ finitū ⁊ producendi amorē talis boni: ⁊ hoc vel eadē pductōe fm rem q̄ pducitur spūssātus. alia tñ fm ratōez vel omnino alia vel nulla de hoc alias: qꝛ similē habet difficultatem cū pductōe verbi vtꝝ intellectus diuinus sit pncipiū pducendi verbū essentie diuine: vel vbum alicui⁹ alterius intelligibil ⁊ tūc vel pductōne eadē fm rē cui⁹ pductōe vbi diuini. alia tñ fm rōem: vl alia tam fm rem ꝙ fm rōnem.

Ad teritum dubiū

di ꝙ nā agit p ipressionē sicut intellect⁹

non voluntas.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad primū dico ꝙ illa diffinitō nature probat ꝙ ſpiritus ſanctus ñ producitur vt ſimilis ex vi productiōis ſue ⁊ verum eſt ꝙ nō eſt imago patris ſicut filius. qui ex vi productionis ſue procedit vt ſimilis patri. Ad ſcōm reſpōſum eſt alias diffuſe diſtinc. 2. q. 4. in illa q̄ſtione qua querebatur vtrum poſſent plures eſſe productiones in diuinis. Ad tertiū dicendū eſt ſicut dictum eſt diſti. 2ª. q. de productionibus ꝙ differētie accidentales potentie. ſ. actiuum ⁊ factiuū nō ſunt differentie productiue potentie generaliter enim tali principio producitur illud cuius eſt tale principiuȝ productiuum vel in eo in quo eſt ſi natum eſt illud recipere vel in alio: vel in nullo ſi in nullo quia nihil natum eſt recipere illud tunc producitur per ſe ſubſiſtens ſi potentia productiua ſit perfecta reſpcū ſubſiſtentis ita eſt in propoſito. volūtas qua producens producit nec agit in ſuppoſito producendo in quo eſt: nec facit producendo in alio. ſed producit terminum per ſe ſtātem: vt perſonam que in nullo recipitur ſubiectiue. Aliter eſt reſponſum diſtincti. ſexta: vbi dictum eſt qȯ productio nō eſt intellectio formaliter. ⁊ quomodo tūc intellectus poteſt eſſe principium nō tātum intelligendi ſed etiam dicendi. Ad vltimū dicenduȝ eſt ꝙ neceſſe eſt ad actum amandi. ſiue ad actum amoris amatū eſſe precognituȝ hoc dicit beatus Auguſtinus. 15. de tri. c. 27. ſed nō oportet ipſam dilectionem eſſe precognitam. puta ſi offertur mihi aliqȯ bonum honeſtum nō oportet ꝙ antequā poſſem habere illuȝ actū amādi circa illud qȯ precognoſcam illū actum. Ita in propoſito oportet eſſe eſſentiam diuinam cuius amor ſpiratur eē precognitam patri ⁊ filio ad hoc vt ſpirēt. ſed nō opȝ in iſto inſtanti originis cōcedere ſpiritum ſanctuȝ. qui eſt amor ſpiratus eſſe precognitum patri ⁊ filio. licȝ in inſtāti eternitatis ſit tota trinitas nota cuilibet perſone in trinitate. quia diſtinguendo inter inſtantia originis non diſtinguitur inter durationē ⁊ duratricem. ſed tantum a quo quis ſit. Aliter poſſȝ dici ꝙ in illo priori ſigno originis antequā intelligatur ſpiritus ſanctꝰ ſpirari pater ⁊ filius cognoſcunt ſpiritum ſanctum vt intuitiue licet nō vt exiſtentem in ſe quia cognoſcunt eſſentiam diuinam que eſt ratio cognoſcendi intuitiue quodcūqȝ obiectum intelligibile. ſicut trinitas cognouit creaturam etiam intuitiue antequā producatur. quia eſſentia ſua quaȝ intuetur eſt ratio perfectiſſime cognoſcendi omnia alia. ⁊ per cōſequens eſt ratio cognoſcendi intuitiue quodlibet cognoſcibile licet nullum exiſteret in ſe.

Irca diſtincti

onē vndecimaȝ. Quero vtrū ſpiritus ſanctus procedat a patre ⁊ filio. Q: non Dam̄. libro primo capitulo octauo a patre procedētem ⁊ in filio quieſcentem ſpiritum ſanctū dicimus. Item capitulo vndecio ſpirituȝ ſanctum dicimus ex patre ex filio non dicimus. Item idem in epiſtola de triſagio ad iordāeȝ archimedritaȝ in fine pater ⁊ verbum ⁊ ſpiritus ſanctus. ⁊ ſbdit ex patre quidem filij auteȝ ⁊ nō ex filio. ſed ſpiritus oris dei. Item per ratiōeȝ grecoruȝ nihil tenendū eſt vt articulus fidei niſi quod cōtinetur in euāgelio qȯ complete cōtinet fidem aut ſaltem i ſcriptura noui teſtamenti. ſed non videtur expreſſum in nouo teſtamento ꝙ ſpiritus ſanctus procedat a filio. ergo ⁊c̄.

Item dilectio in nobis nō procedit a verbo quia notitia nō habet cauſalitatem reſpectu volitionis. igitur ſimiliter

nec in prothotipo. Item spiratio passi
ua est propria vni persone in diuis. igit
⁊ actiua. probatio cõsequentie. vtraq;
enim videtur eque perfecta ⁊ eque incõ
municabilis. Cõtra in simbolo nice
no ex patre filioq; procedit. ⁊ athanasi
us etiam in simbolo spiritus.s. a patre
⁊ filio.

In ista questione

dicuntur greci discordare a latinis. vt
videntur auctoritates Dam̃. sonare. sed
de ista discordia dicit Lincol'. in notula
quadam super finez epistole de trisagio
ꝙ sententia grecorũ est ꝙ spirit' sanctus
est spiritus filij sed nõ procedens a filio
sed a solo patre per filium tamen. ⁊ vi'
detur hec sentẽtia cõtraria nostre quia
dicimus spiritum sanc. a patre ⁊ filio ꝓ
cedentem. Sed forte si duo sapiẽtes
vnus grecus ⁊ alter latinus vterq; ver'
amator veritatis ⁊ nõ proprie dictiõis
vnde propria est. de hac visa cõtrarieta
te disquirerent pateret vtiq; tãdez ipsã
cõtrarietatem nõ esse veraciter realem:
sicut est vocalis. alioquin vel ipsi greci
vel nos latini sumus vere heretici. Sed
quis audet hunc auctorem Johem. s.
dam̃. ⁊ beatos. s. basiliuz. ggl. theologũ
ggl. nicenum. Cirillum ⁊ similes patres
grecos arguere hereseos. Quis iterum
argueret hereseos beatum Hiero. Au
gus. ⁊ Ambro. ylla^m ⁊ cõsimiles latios.
verisimile igitur est ꝙ nõ substantie di
ctis verbis cõtrarijs cõtrariorũ sancto
rum sententia. multiplicirer enim dicit
sicut hoc huius. sic hoc ex illo vel ab il
lo qua multiplicitate forte intellecta ⁊
distincta. pateret cõtrariorũ verborum
nõ discors sententia. Quicquid sit de
eis ex quo ecclesia catholica declarauit
hoc esse tenẽdum sicut de substãtia fidi
sicut patet extra de sũma trinitate ⁊ fi'
de catholica. c. firmiter. tenenduz est ꝙ
spiritus sanctus procedat ab vtroq;.
Ad hoc est ratio talis habens princi
pium perfectum productiuum prius ꝙ̃
intelligatur habere propositum. potest
illo pricipio producere. quando. s. prin
cipium est ita perfectum ꝙ nõ depẽdet
a passiuo nec potest per aliquid impedi
ri sed filius habet voluntatẽ que est pri
cipium productiuum amoris adequati
⁊ habet eaz vt preintelligitur producto
actu voluntatis. ergo potest ea produce
re. igitur ⁊ ea producit. probo minorez
generatio ⁊ spiratio habent aliquẽ ordi
nem inter se ita ꝙ aliquo modo genera
tio est prius spiratione. in illo priori cõ
municatur genito omnis perfectio diui
na que sibi nõ repugnat. ⁊ ita voluntas
ergo habet tunc voluntatem vt priorez
producto per actum voluntatis: quia
ad huc ñ intelligitur productio aliqua
facta per modũ vel actum voluntatis.
Assumptum etiaz de ordine istaruz
productionum licet videatur esse mani
festuz ex ordine potẽtiarum. probatur
tamen per hoc ꝙ quando actus primi
habent ordinem in aliquo si vterq; sit
perfecte actiuus. habebunt etiam simi
lem ordinem in eliciendo suos actus.
addidi autem perfecte actiuus ad exclu
dendam formaz substantialem ⁊ quali
tatem in corporibus vbi licet forma sb
stantialis sit actiua ⁊ qualitas similiter
⁊ forma substantialis sit prior qualita
te tamen qualitas habet actum suum
prius. sed hoc est ex imperfectiõne ac'
tiuitatis forme substantiali. in patre au
tem intellectus ⁊ voluntas sũt perfecte
principia actiua ⁊ habent ordinem quẽ
dam quia fecunditas intellectus consti
tuit ipsum patrem nõ autem fecũditas
voluntatis. ergo ista fecunditas intelle'
ctus aliquo modo prius habebit actuz
suum ꝙ̃ fecunditas voluntatis actuz su
um. Probant alij iustum ordinem ꝓ
ductionis ad productionem per hoc ꝙ
sicut intelligere ad velle ita dicer̃ ad spi
rare. Sed ista probatio videtur defice'
re. velle enim presupponit intelligere. q;

per illud intelligere obiectum illō circa qō dicitur esse dilectio est sufficienter p̄sens ⁊ absq̄ illa intellectione nō esset sufficienter presens voluntati vt posset velle. sed per actū dicendi nō est presens voluntati precise obiectum cuius amor spiratur. quia si pater volūtate spirat i eo tamē nō habetur obiectum presens formaliter per notitiam genitam qꝛ nihil nouit notitia genita: vt dicit Augu. 15. de trini. sed intellectiōe sibi ingenita habet obiectum sibi presens ⁊ ista est notitia que presupponitur actui spirādi. ergo nō est similis necessitas q̄ generatio presupponatur spirationi sicut q̄ intellectio presupponatur volitioni. Concedo q̄ instantia bene probat q̄ nō est similis necessitas. sed inter intellectionem ⁊ volitionem est ordo propter duo vnū est propter presentiā tam dictam. aliud est propter istarum potētiarum ordinē in operando quia iste potentie tales sūt q̄ vna est naturaliter ordinata prius operari q̄ alia. prima ratio nō est ratio prioritatis generationis ad spirationē sed 2ª. sicut enim inquātum sunt potētie apatiue est aliquis ordo inter operationes earum ita inquantū sunt potētie productiue est aliquis ordo productionis earum licet nō sit ordo necessitatis propter presentiā obiecti talem habendā. Exemplū huius est. si in igne calor ⁊ siccitas sint cause vel potētie actiue nate tamen ordinate elicere actus suos ita qō siccitas n̄ possit desiccare nisi calor prius calefaci at ista necessitas ordinis nō est quia per calefactionem fit obiectum desiccabile presens sicco vt desiccet. sed propter naturā istarum potētiarum actiuarū ⁊ si in illo priori in quo calidum calore calefacit cōicaret calefactio vel produceret in calefacto nō tantum calorem sed et siccitatē quā habuit. calefactū eadem siccitate desiccaret cū calefaciente. qꝛ in illo instanti nature in quo est desiccatio. vna siccitas est in calefaciēte ⁊ calefacto Ita intelligendū est h̄ q̄ in illo signo originis in q̄ pr̄ p̄ducit actū voluntatis p̄n^m productū idem est in patre ⁊ filio. ⁊ iō filius eadem productione producit spiritum sanctum cum patre.

Ad auctoritates

damā. vī posse r̄nderi per notulam illam lincol. de q̄ dc̄m est. pª tn̄ auctoritas eius posset exponi. si loquatur de volūtate ⁊ n̄ de spū scō. qꝛ tūc posset dici q̄ volūtas q̄ est prin^m spirādi ipsa est a p̄re in filium qꝛ p̄r cōicat eā filio ⁊ descit in filio. h°est nō vlt̄ cōicat sub rōe p̄ricipij fecundi lꝫ eadē volūtas cōicet spūi. s. i se. sꝫ l̄ra dam. ibiō vī loq̄ de pª. s. s. ⁊ nō de volūtate q̄ spirat. Ad rōnem illā de euāgelio dico q̄ xp̄m descēdisse ad inferna non docet in euan°. ⁊ tūc tenēdū est sicut articulus fidei qꝛ ponit in simbolo aplorum. ita m̄lta aª de sacris eccl̄ie nō sī exp̄ssa in euan° ⁊ tn̄ eccl̄ia tenet iª eē tradita certitudialiter ab apl̄is ⁊ piculosū eēt errare circa iª q̄ nō tm̄ ab apl̄is descēdunt p scripta. sed et q̄ p ꝯsuetudinē vl̄is eccl̄ie tenēda sūt. nec xp̄s in euan° docuit oia ptinēª ad dispēsatiōē sacrorum. dixit. n. discipulis suis in Johē. adhuc h̄eo multa vobis dicere sed n̄ potestis portare mō. cū āt venerit ille spūs v̄itatis docebit vos oēs v̄itatem multa igi docuit eos. s. s. q̄ nō sī scripta in euan° ⁊ iª multa q̄dā p scripturā q̄dā p ꝯsuetudinē tradiderūt. sil̄r diuersa simbola diuersis tp̄ib' sī edita ꝯ diuersas hereses de nouo oriētes qꝛ q̄n insurgebat noua h̄esis nec̄ium erat declarare v̄itatem ꝯ quā erat iª h̄esis. q̄ v̄itas ⁊ si prius erat d̄ fide n̄ tm̄ erat prius tm̄ declarata sic tūc ꝯ errorē illorum q̄ eā negabāt. Ad aliud de v̄bo n̄ro dico q̄ illud iperfectionis ē in imagine creata. qꝛ v̄bo nō cōicat eadē nā cū mēte. ⁊ iō nec libertas formaliter verbo āt diuino cōicat nā p̄ris ⁊ eadem voluntas cū patre. ⁊ iō hꝫ eā vt fecūdā respectu productiōis. s. s. qꝛ intelligit ordine origis prehabē iª anteq̄. s. s. spiret.

Ad vltimum dico ꝙ non sequitur quia non potest natura diuina pluribꝰ productionibus haberi in vna persona sicut patebit in sequenti questione: quia vtraqꝫ productione haberet naturam ⁊ neutra haberet: tamen vna persona potest pluribus productionibus cõmunicare naturam: ⁊ plures persone possunt vna productione producere personam ⁊ iõ si passiua sit tm̃ in vno nõ seqtur ꝙ etiam actiua sit tm̃ in vno.

Secundo utrum

si spiritussanctus non procederet a filio posset stare distinctio realis ipsius a filio. ꝙ non: quia ſm boetium de trini. essentia cõtinet vnitatem relatio multiplicat trinitatem: ergo nulla ꝑsona distinguitur ab alia nisi que refertur relatiue ad illam: sed si spũssanctus non procederet a filio non posset stare distinctio realis ad ipsum: quia non refertur ad ipsum: igitur ⁊c. Preterea august. ij. de ci. c. io. sed ideo simplex dicitur supple deus: qm̃ quod habet hoc est excepto ꝙ relatiue queqꝫ personam ad alteram dicitur sicut pater habet filium ⁊ non est filius spiritussanctus: igitur si non procederet a filio esset filius quia tunc non relatiue diceretur ad eũ

Contra. 5. de tri. c. 14°. vel. 32. apparet ꝙ spiritussanctꝰ non est filius ⁊si exeat a patre quia exit non quomodo natus: sed quõ datus.

Hic dicitur ꝙ que

stio nulla est: quia potẽtia includens incõpossibilia nõ potest poni nec sustineri: quia in ea statim includitur redargutio: qõ est incõueniens vltimũ ad qõ ꝑ̃t rñdens deduci: tali eni põne posita nulla regula disputatõis põt saluari. s. concedendo sequẽs ⁊ negando repugnans: qꝛ statim oportet concedere repugnãtia que includũtur in posito. Quod autẽ istõ positum quod ponitur sit tale: ꝓbatur quia summo necessario repugnat summum impossibile: quicqđ est in deo ad intra est sũme necessarium ğ repugnãs sibi est sũme impossibile: ğ positio suppõnẽs spm̃sãctũ non ꝓcedere a filio est summe impossibile: qꝛ oppositũ est sũme necessarium. s. ipm ꝓcedere a filio: ⁊ impossibile includens incõpossibilia videt esse magis ipossibile ꝙ̃ impossibile talia non includens: ğ ⁊c: Cõtra istã positõem est hoc ꝙ ista positio vĩ eẽ fuga questõnis. mouetur enim questio vt inquiratur quid sit ṗmum distinctiuũ reale filij a spiritusancto: vtrum filiatõ an sola spiratio actiua qꝛ si filiatio igit ꝑ quodcunqꝫ incompossibile circũscripta spiratione actiua adhuc remanebit ratio distinguẽdi. Preterea licet positio que statim ex intellectu suo includit contradictoria nõ possit admitti. tamẽ illa que ex intellectu suo tm̃ vnum contradictorium includit ⁊ aliud non nisi per consequẽtiam accidentalem vel per locos extrĩsecos bene videt posse admitti: quia tali positõne posita possunt sustineri regule disputatõnis. potest enim concedi sequens consequentia essentiali ⁊ negari repugnans. si autem inferat aliud repugnans sequens per locum extrinsecum vel consequentia accidentali negandum est illud sequi: quia propositio illa ꝑ quam talis consequẽtia tenẽt destrueretur ex positione. nunc aũt spiratio actiua non est de ꝑ se intellectu filij vt persona est: sed quasi passio cõis patri ⁊ filio: igitur circunscripta illa ponendo filium in esse filij non ponuntur contradictoria ex primo intellectu positi: sed tm̃ alterum. s. ꝙ filius sit filius: ⁊ reliquum non nisi ex cõsequẽtia accidẽtali ⁊ per locum extrinsecum ex remotione quasi passionis remouendo. q. subiectum: igitur ista positio non sic includit opposita quin possit admitti. Itez si aliquid essentialiter inclusum in aliq

ponatur remoueri ab eo quod tamen non sit ratio inherentie predicati bene potest queri an isto vel illo circūscpto i sit tale predicatum vl non: etiam quantumcūq3 positu3 includat contradictoria: non tamen repugnat huic ꝓposito quin altera pars huius quesiti sit determinate danda: puta si circumscribatur ab homine aialitas quod tamen includit incompossibilia: ⁊ queratur vtru3 hoc circunscripto possit homo distingui ab asino videtur determinate posse rn̄deri ꝙ sic: quia non per animalitate3 conueniebat homini sic distingui: sed ꝑ rationalitatem. igitur licet spiratio actiua esset de ratōne filij. adhuc tamen ipsa circūscripta queri potest vtrum filius distinguatur a spiritusancto vel non: q2 non queritur nisi vtrum predicatu3 circunscriptum fuit precise causa distinctionis vel aliud predicatum non circunscriptum. Preterea aliud est ponere aliquid ⁊ illo posito vlterius querere de aliquo proposito. aliud est querere de veritate alicuius conditionalis: quia q̄rere de aliqua conditōnali ad nihil obligat: ⁊ si igitur aliquam probabilitatē haberet opinio dicendo posito ꝙ spūssanctus non procederet a filio ⁊c̄. nullā tamen probabilitatem habet quando questio sic est ꝓposita sicut eam proposui: vtrum si spiritussanctus non procederet a filio posset stare distinctio realis ipsius a filio. ibi enim quero de conditionali quadam scilicet si spiritussanctus scilicet non procederet a filio sequatur essentialiter ipsum non distingui ab eo ita ꝙ oppositum consequentis non possit stare cum antecedente loquendo de formali intellectu eorum. Contra istā opinionem etiam sunt multe auctoritates vna aug. 5°. de tri. c. 6. vel. 13. si pater non esset innascibilis: nihil prohiberet eum genuisse filium: ⁊ tamen ista positio concomitanter includit incompossibilia. scilicet ꝙ pater non sit innascibil:

⁊ ricardus. 3. de trini. ca. 16. si sola vna persona in diuinitate esset nihil prohiberet eam habere plenitudinem sapientie vel intellectus: cum tamen concomitanter ad plenitudinem sapientie vel intellectus sequatur pluralitas personaꝝ Item etiam phus. 4°. physicorum arguit posito ꝙ esset aliquod spacium ⁊ non haberet corpus sed sonum vel colorem querit vtrum esset vacuum: ⁊ respondet ꝙ si natum esset recipere corpus esset vacuum. si non: non. ḡ tali posita positione que tamen per ipsum ponit ī compossibilia quia accidens vt sonum ⁊ colorem esse sine subiecto potest queri de aliquo an sequatur. s. intelligendo de naturali consequentia: quia ⁊ si positum includat incompossibilia: non tamen omnia incōpossibilia naturali cōsequentia: sed ad ipsum potest sequi aliquod contradictorium naturali consequentia ⁊ aliquod aliud nullo modo nisi sicut ad impossibile quodlibet.

Ideo admittendo questionem est vna opinio que dicit ꝙ si non ꝓcederet ab eo nullo modo distingueretur ab eo: ⁊ habet pro se duas rationes: vna ratio est ista. relatio in diuinis aut distinguit ꝯm quidditatem aut ꝯm esse. nō ꝯm esse quia sic transit in essentiam: igitur ꝯm quidditatem sed ꝯm q̄dditatem tm̄ respicit oppositum: igit tm̄ distinguit ab opposito: sed posita illa ypothesi non essent in filio ⁊ spiritu sancto relatōnes opposite. Secunda ratio ē talis: si relationes disperate possent sufficient distinguere personas ergo cum tales due sint in patre vt generatio actiua ⁊ spiratio actiua pater esset due persone. Confirmatur ratio quia tantam distinctionem videtur habere iste relationes spiratio actiua ⁊ generatio actiua quantam habent eorum relatiua vel correlatiua: igit ita possunt hec distiguere sic illa. Auctoritas adducit

ansel.li°.suo de possessione spiritusſci.
Sed quia ipsum adducunt vterqꝫ pro
se ⁊ fit altercatio magna de intentione
eius que fuerit ideo hic nolo multum
circa intentionem eiꝰ imorari.

Cōtra istaz opinio
nem sunt ratōnes que sumuntur ex du
obus medijs. primuz medium est ex ra
tione formali constitutiui. 2m medium
est ex distinctione emanationum. Ex
pmo horuz arguitur sic: quocunqꝫ for
maliter aliquid constituitur i esse eodē
distinguitur: quia eodez est aliquid ens
⁊ vnum vnitate conuenienti tali entita
ti: ⁊si vnum igitur in se est indistinctuz
⁊ ab alijs distinctum: sed filius constitu
itur in esse personali filiatōne: ergo ⁊ ea
formaliter distinguitur ab omni alia p
sona: igitur per impossibile vel incom
possibile circunscripto quocunqꝫ alio
⁊ maxime posteriori filiatōne remane
bit filius filiatione distinctus personali
ter a quacunqꝫ persona. assumptuz pa
ter: quia filius non constituitur in esse p
sonali spiratione actiua quia illa est cō
munis patri ⁊ filio: ⁊ non sunt in eo p
prietates positiue alie ꝙ generatio pas
sio ⁊ spiratio actio: ergo ⁊c. Respondet
ꝙ formali constitutiuo non distinguit
aliquid a quocunqꝫ: sed tm̄ ab illis cum
quibus maxime conuenit ⁊ a quibꝰ nō
distinguitur aliquo modo nisi illo for
mali constitutiuo. Exemplum. homo
rationalitate non distinguitur a lapide
sed a speciebus animalis cum quibꝰ con
uenit maxime: ⁊ a quibus in paucissi
mis videtur distingui. a lapide enim di
stinguitur animalitate que non est for
male constitutm̄ eius qꝛ lapis est inaīa
tus: ita dicitur in pposito ꝙ filius cum
patre conuenit in spiratōne actiua ⁊ in
hac distinguitur a spūsancto. ppo autē
suo formali. s. filiatōne distiguitur a pa
tre cum quo maxime conuenit: q̄re ⁊c.
Contra istud: ⁊ pmo qꝛ quodlibet hn̄s
aliquod eē distinguitnr distinctōe con
ueniēte illi esse a q̊cūqꝫ alio p aliqd̄ qd̄
est de ratione eiꝰ inquātū hꝫ tale eē. filiꝰ
igit personaliter distinguitur per aliqd̄
quod ē de ratione eius inquātū est pso
na. spiratio actiua non est de ratōe eius
inquantum persona: sed filio iam posi
to est quasi pprietas aduenticia. Ex hꝰ
patet ꝙ exemplum adductum non ē ad
ppositum: quia ⁊si homo distinguitur
a lapide nō per rationale pmo. distigui
tur tm̄ per aliquod qd̄ est de essētia sua
ita ꝙ incōueniēs esset ipm per nihil qd̄
est de essentia sua a lapide distingui: sed
tm̄ per risibilitatem ita est g̊ in proposi
to. Ex hoc etiam patet ꝙ exemplū cō
cludit propositum: homo enim non di
stinguētur essentialiter a lapide inquan
tum animal si aīal nō eēt de essentia eiꝰ:
quod tamen est licet non vltimum con
stitutiuum eiꝰ: sic autem arguitur in p
posito: quodcunqꝫ distinguitur ab alio
per se: inquātum tale distinguitur p ali
quod qd̄ est p se de ratōne eius inquan
tum tale filius per se distinguitur a non
filio. igitur p aliquod quod est de essen
tia eius: sed hoc non est vis spiratiua. cō
sequitur enim pprietatem cōstitutiuam
eius g̊ ⁊c. 2° sic formale constitutiuum
distinguitur constitutum ab omni alio
etiam si per impossibile quodcunqꝫ ali
ud ab illo circūscribat: quia p illud di
stinguitur primo. i. adequate ab omni
non tali: sed quodcunqꝫ non habens il
lam formam constitutiuam est non tale
igitur p illam distiguitur ab omni alio
non habente illam. Ista ratio declarat
quia licet homo non tm̄ per rationale
distinguatur a lapide: sed etiam per aīa
litatem. non etiam primo distinguitur
per rōnalitatem. i. non adequate: quia
tunc quodlibet distictū a lapide essꝫ rō
nale: sed adequate in genere corporis p
mo distinguitur a lapide per animatuz
tamen circūscribendo per intellectū ab
homine quodcunqꝫ aliud a rationali p

illud solum distingueretur eẽntialiter a quocunq; non rõnali ⁊ ita a lapide qui non ẽ rationalis. non igitur tm̃ illud di stinguit realiter quod distiguit adequa te: sed etiam illud quod solum si pone retur esset incompossibile illi a quo di stinguit. Cõfirmat ista ratio pncipalis sumpta ex proprio constitutiuo: quia si pat per impossibile non spiraret sed fili us. adhuc tñ pater patnitate distingue retur a filio ⁊ spũsancto: sicut patnitate constituitur i esse personali. Ex secun do medio. s. ex distictõe emanatõnũ ar guitur sic: generatio distinguitur a spi ratiõe ⁊ hoc p impossibile circũscripto omni alio a ratione gnãtionis ⁊ spirati onis aut saltem circũscpto hoc: ꝙ spira tio actiua esset a filio: dum tamen starz destinctõ principiorum generandi ⁊ spi randi: ꝗ ⁊ quolibet tali circũscripto: sta ret distinctio filij ⁊ spiritussancti. ꝓba tio ꝯñtie: quia impossibile est vnaz pso nam duabus ꝓductõnibus totalib' ac cipere eẽ. nulla enim ꝓductione aliq̃d accipit esse. p impossibile circũscripta ñ min: s accipet esse: sed si ꝓductõne hac ⁊ illa acciperet aliquid esse et vtraq; cõ plete: quia vtraq; esset perfecta: igitur vtraq; circunscripta haberet esse per al teram complete: ⁊ ita neutra et vtraq; acciperet esse. Ad istam rõnem ponunt aliquę responsiones ad añcedẽs: ⁊ q̃a de hoc tractabitur di. i3. modo non in sisto. ꝯclones istarum rõnum concedo: ⁊ magis patebit ꝓpositum declarata il la distinctõne emanatõnum. Ad au ctoritatem boetij cõcedo ꝙ relatio mul tiplicat trinitatẽ: ⁊ tñ non tm̃ distinguit a relatõne opposita: sed a q̃libet relatio ne dispata: cui formalit non est idem q2 sicut in genere qualitatis albedo nõ tm̃ distinguit ab altera qualitate contraria sed etiaz ab omni alia dispata: quia nõ est albedo dulcedo formaliter nec odor ⁊ si aliqua dispata eẽt incompossibilis alteri dispate in eodem supposito non

tm̃ distiguere‸t nã a nã: sed etiã reqrere‸t distinctio suppositoꝝ ita aliq̃ relatõ di spata ab alia rñoe dispata distiguit abs q; aliqua alia incõpossibilitate. aliq̃ au tẽ non tm̃ hñt distinctõem s3 etiaz incõ possibilitatem siue incõpossibilẽ rõnez i codẽ supposito q̃les sunt rñones dispa te accipiendi naturã: quia persona que dispatis modis accipet naturaz nõ vni co modo haberet naturam. ad august. de ciui. dei. dico ꝙ quelibet psona h' est ꝙ habet nisi ꝙ relatm̃ h3 correltm̃ ⁊ nõ est illud. posita aũt illa ypotasi spũssan ctus non haberet filiũ vt correlatiuũ ⁊ spirantez: ⁊ iõ non sequitur ꝙ spũssãct' est filius q2 non haberet filiuz. nec sicut intrinsece: nec sicut correlatiuum origi nans. excipit aũt august. ꝙ illud qd ha betur non est habẽs qñ habetur vt cor relatiuũ. nõ igitur accipit augu. nisi qd habet vel eo modo quo dĩ fili' hẽre diui nitatem: vel quo mõ dĩ hẽre patrez. vn' modus est habendo formaliter vel eẽn tialiter. ali' mod' est habẽdo correlatie vel originaliter.

Ad rões pro pma

opinione ad pmaz dico ꝙ tã fm q̃ddi tatẽ ꝙ fm eẽ manet ibi relatio. q̃cũq; ei mõ manet fm q̃dditatẽ manet fm ei' eẽ qd ẽ eẽ ad aliud: q2 q̃dditas rñonis ñ pt eẽ sine eẽ ad aliud: q2 intelligẽdo rñonez sine eẽ ad aliud nõ intelligit relatio: sed absolutũ q2 fm aug. 7°. de trini. c. j. vel 6. siue ad aliud non ẽ sba: ⁊ si ẽ sba siue ad se iã non est relatõ. q̃cũq; etiã modo trãsit eẽ trãsit ⁊ q̃dditas: q2 sic esse ad aliud qd est eẽ rñonis. vẽ est idem eẽntie ita ⁊ q̃dditas relatõis ẽ idẽ eẽntie. nihil enim ẽ ibi qd nõ est idem. manet igit ⁊ q̃dditas ⁊ eẽ: q2 relatio non est formali ter eẽntia diuina: q2 sicut dicit aug. 7°. de tri. c. 2. vel. i2. nõ est vbũ quo sapien tia. trãsit aũt vtrunq; quia cum hoc ꝙ non est formaliter idem: ẽ vẽ idẽ sicut se pe dictum est. Cum igitur dicis: aut

distinguitur scdm esse aut sꝫ quidditatē
dico ꝙ secundū quidditatem ⁊ scdm es'
se ad aliud. Et cum dicis sic transit. er'
go nō sic distinguit cōsequentia non va
let. quia transit secūdum idēptitatem ⁊
manet secūdum formalitatem. ⁊ quia
nō oportet veraꝫ idēptitateꝫ esse forma
lem. quia formalis ratio huius transe'
untis nō est formaliter ratio illius essen
tie. inquā transit. ideo huic rationi for
mali competit qđ est huic proprium. est
auteꝫ ei proprium distingui realiter ab
omni relatione tam opposita q̄ dispe'
rata ei incompossibili. ⁊ ideo cum hoc
quod vere transit vere manet quantuꝫ
sufficit ad distinctionem realem taꝫ ab
opposita relatione q̄ etiam a relatione
disperata sibi incompossibili. Ad secū'
dam cum dicitur de duabus proprieta
tibus in patre responsum est distin. se'
cūda parte secūda. q. secunda. nō enim
oportet tantam esse distinctionem vel i
compossibilitatem productionum acti
uarum. quanta est productionum pas'
siuarum. quia impossibile est idem dua
bus productionibus oppositis produ'
ci ⁊ accipere esse. non autem est incom'
possibile idem duabus productionibus
actiuis cōmunicare esse distinctis per'
sonis.

Irca distincti

onem duodecimā. Quero
vtrum pater ⁊ filius spirent spiritum
sanctum inquantuꝫ omnino vnum vel
inquātum aliquo modo distincti. Qđ
inquantum distincti. Augusti. sexto de
trini. c. quinto vel. 16. spiritus sanctus ē
cōmunis vnio patris ⁊ filij. ex hoc acci
pitur cōmuniter ꝙ est nexus amborum
nexus autem nō est aliquorum. nisi in'
quantum sunt distincti. est auteꝫ nexus
eorum inquantum procedit ab eis inq̄'
tum sunt distincti. Itē actio est supposi
ti. igitur duorum suppositorum nō est
vna actio. spiritus sanctus auteꝫ produ
citur actione patris ⁊ filij vt agentium
igitur inquantum distincti. Item si
producunt inquantum omnino vnum
aut inquantum vnum in essentia aut i'
quantum vnum in persona aut inquā'
tum vnum in vi inspiratiua. nō inquā
tum vnum in essentia. quia tunc spirit⁹
sanctus produceret se quia est vnum in
essentia cuꝫ patre ⁊ filio. nec secūdo mo
do inquātuꝫ vnum in persona quia sic
nō sunt vnum. nec tertio modo inquā'
tum sunt vnum in vi inspiratiua: quia
tunc sequitur ꝙ pater esset duo princi'
pia respectu filij ⁊ spiritus sancti propꝫ
duas vires productiuas in ipso respcū
eorum. Contra quinto de trinita. c.
14. vel. 34. pater ⁊ filius sunt vnuꝫ pri'
cipium ad spirituꝫ sanctum sicut pater
filius ⁊ spiritus sanctus sunt vnum pri'
cipium ad creaturam. creatura autem
est a tribus inquantum vnuꝫ nō inquā
tum distincti. ergo ⁊c̄.

In ista questione

planum est ꝙ pater ⁊ filius sunt vnum
principium spiritus sancti hoc declara'
tum est in cōcilio lugdunensi sub gene.
io. sicut patet extra de summa trinitate
⁊ fide catho. ⁊ est hodie in sexto lib° de'
cretalium. Ratio autem huius veri'
tatis est ista quia vt dictum est disti. 2ª.
pater prius origine habet actum secūdi
tatis intellectus q̄ voluntatis. in illo pri
ori cōmunicatur filio fecunditas eadeꝫ
que est in patri quia in illo signo origi'
nis in quo filius producitur per fecun'
ditatem intellectus cōmunicatur sibi a
patre quicquid ei nō repugnat. ⁊ ita fe
cunditas volūtatis. igitur in alio signo
originis quando producitur persona ꝑ
actum fecūditatis secunde scilicet volū
tatis producitur a patre ⁊ filio omnino
vt ab vno principio propter vnam fe'
cunditatem principij productiui in eis.

Sed est difficultas alia. cum enim vo
luntas ista sit vna in duobus supposi'
tis que supposita ꝯcordiť volűt ista vo
lűtate ⁊ ꝯcordia ꝯnotet aliquã distictõ
nem suppositoꝝ ꝯcordãtiű vtꝝ pať et
filius ꝑ se magis spirẽt hac voluntate i
quãtű vna: vel inquãtű ꝯcors. Hic di
citur sic ꝙ supposita ꝓducẽtia sunt di'
stincta ⁊ ꝓpter illã distictõez nullo mõ
ꝯcederenť spirare inquãtű plures. hẽnt
eni vnã vim spiratiuam. Sed vlteriꝰ il
la vna vis spiratiua nõ oino sꝫ rõe vni
tatis sue ẽ ꝓximű ꝑncipiű fecűdum ad
spirandum sꝫ sꝫ rõne ꝯcordis volűtatꝭ
vbi ꝯnotať aliq̃ distictio: ⁊ ꝓpť istã di.
ꝯnotatã ex ꝑte ꝑncipij q̊ põt ꝯcedi ꝙ spi
rãt inquãtű sűt disticti. Istã opi. con'
firmať ꝑ ricar. 3. de tri. qm̃ intellectꝰ ꝑfe
ctam fecűditatẽ hr̃e potest ad ꝓducti'
onẽ vbi vt existit in vna sola ꝑsona. vo
lűtas aűt ad ꝓductõem spűssancti ꝑfe'
ctam fecűditatẽ hr̃e nõ potest nisi sit in
gemina ꝑsona: ⁊ hoc qꝛ fecűditas itelle
ctus ꝯsistit in plenitudine ꝑfecte sapien'
tie q̃ põt esse in vnico dicẽte ricar. de tri
ni. li. 3°. c. 16. nihil diffiniť ꝯriű nẽ si ple
nitudo sapientie dicatur posse ꝯsistẽ in
singularitate ꝑsone. nã quantű vĩ etiaꝫ
si vna sola ꝑsona in deitate esset: nihilo
minꝰ plenitudinẽ sapientie hr̃e possꝫ. fe
cunditas aűt volűtatis ꝯsistit in pleni'
tudine veri amoris: qui nõ potest eẽ ni'
si in duobus ad minus: dicẽte in eodeꝫ
ricar. c. 3. nõ põt amor eẽ iocundꝰ si nõ
sit ⁊ mutuus q̃re cű in amore eẽntiali fe
cunditas volűtatis nõ possit eẽ nisi sum
me perfectꝰ ⁊ iocűdꝰ sit amor oportet ꝙ
volűtas si sit fecűda ꝙ sit amor mutuꝰ:
vt sit ſm eű ibidem q̃ amorẽ impendat
⁊ sit qui amorem repẽdat. Quia vt di
cit. c. 7°. summe diligẽti nõ sufficit si sű
me dilectus sűmã dilectionem nõ repẽ
dit: ⁊ ſm hoc vt supra dictű est ad hoc
cõmunis voluntas patris ⁊ filij sit fecű
da ad spirandum spm̃sanctum nõ suffi
cit ꝙ sit vna voluntas cõmunis ambo
rum ⁊ amor eẽntialis in ipa cõmunis
qua ambo simul amant ⁊ volunt: sed
oportet ꝙ sit voluntas cõcors ⁊ mutua
duoꝝ qua vnꝰ sűmum amorem alteri
impendat ⁊ ille viceuersa eundem repẽ
dat. quo existente. fecunda ẽ voluntas
vt ex ipa necesse sit emanare amoreꝫ q̃
est spiritussanctus dicẽte ricar. vbi ꝑus
c. xj. ꝙ in amore mutuo multűqꝫ feruẽ'
te nihil preclarius q̃ ab eo quem sűme
diligis ⁊ a quo sűme diligeris aliű eque
diligi velis. In illꝰ itaqꝫ vt dicit sic mu
tuo dilectꝭ vtriusqꝫ ꝑfectio vt ꝯsűmata
sit exhibite dilectõis consortẽ equa rõe
req̃rit ⁊ hoc ꝑ vim spiratiuã q̃ est ꝯcors
volűtas in mutuo amore ꝓducẽdo spi
ritumsanctum non solum vt sunt vnű
in volűtate illa siue amore: sed vt sunt
plures inter se distincti q̃ distictio ꝯno'
tať ꝑ h° ꝙ volűtas dĩ eẽ ꝯcors ⁊ amor
mutuꝰ qui non põt eẽ nisi sit pluriű ſm
ꝙ plures sűt insepabiles. nã hec ꝑposi'
tio con associatõem iportat q̃ non ẽ ni'
si plurium distinctoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc bñ
dicitur ꝙ pater filius ⁊ spűssactus sunt
tres coeterni: cű tamẽ ista negeť pĩ filiꝰ
⁊ spűssanctus sunt tres eterni: ꝑ h° etiã
ꝙ voluntas ꝯcors ẽ amor mutuus duo
rum licet sit vnus ⁊ idẽ: tñ non est eadẽ
ratio eiꝰ vt ẽ a pr̃e i filium ipensus ⁊ ecõ
uerso vt ẽ a filio ad pr̃em repensus qm̃
ſm ricar. li. 3. c. 19. qñ duo mutuo se di'
ligunt ⁊ summi desiderij affectus inuicẽ
impendunt ⁊ istius in illű: ⁊ illiꝰ i istuꝫ
affectus discurrerit ⁊ q̃si in diuersa ten'
dit ⁊ per hoc ꝙ q̃si in diuersa tendit q̊'
dammodo rõne diuersus est: sed ista di
uersitas est in amore vel volűtate essen
tiali qua non obstante fecunditas ẽ pe'
nitus vna ⁊ eadem in voluntate illa cõ
cordi ⁊ amore mutuo in qua fecűdita
te pater ⁊ filius sunt penitus vnum: et
vniformiter spirant spiritumsanctum
qui a duobus concorditer diligitur: et
duoruꝫ effectus tertij amoris incendio
in vnum conflatur: vt dicit ibidẽ ricar.

⁊ ſm hoc in ſpiratõne ſpũs.ſ. duplr̄ eſt ꝯſideranda pr̄is ⁊ filij diſtinctio vno mõ vt exp̄muntur ſicut elicientes actũ. alio° vt intelligũtur eſſe ꝯcordes i amore mutuo ⁊ i voluntate circa rõnem eliciendi actum: ⁊ ex diſtinctõne eius p̄mo mõ: cõſiderate nullo mõ dicẽdi ſũt ſpirare vt plures. licet enim ſint plures qui ſpirãt nõ tamẽ ꝓpter p̄litatem q̃ principalit̄ eſt in illis ſpirãt: ſed ſolum ex diſtinctõne eorum cõnotata: ⁊ ſic pater ⁊ fili⁹ nõ ſpirãt ſpiritumſanctum inquantū ſũt plures in eliciendo actõnem licet cõcurrãt in vnam rõem ſm quam elicit̄ actõ ſed vt ſunt plures in voluntate q̃ eſt ratõ eliciendi actum concordando ⁊ amorẽ ſuũ in illa mutuatõne.

Contra iſtam opinionẽ

arguit̄ ſic: ſi pr̄ ⁊ fili⁹ ꝓducãt ſpm̄ ſanctum voluntate inquãtũ concordit̄ amantes ſe ea: igitur eſt alius ſpũs ſcilicet p̄us productus: ꝯñs eſt incõueniens ꝓbatio ꝯñtie: p̄mo q2 in q̃cunq3 ſigno nature vel originis eſt p̄ncipium productiuum pfectum in ſe ⁊ in ſuppoſito cõueniente actõni in illo ſigno põt eſſe tali ſuppoſito rõ ꝓducendi: ſed voluntas infinita vt volũtas infinita itellecta añ omne velle habens infinitũ obm̄ ſibi p̄ſens eſt ſufficiens p̄ncipium ꝓductiuũ ſpirati amoris infiniti: ⁊ pater ⁊ filius ſunt pſone ꝯuenientes actõni vel ꝓductõni g̃ volũtas vt i pr̄e ⁊ filio non intellecta vt qua formalit̄ volũt ſed vt volũtas infinita hñs eẽntiam diuinam pñtẽ ſibi per actum intelligentie. ẽ patri ⁊ filio p̄ncipium ꝓductiuum ſpũſſancti: ⁊ ita ſi ſpũſſãctus ꝓducatur p voluntatẽ inquantum volens ſiue inquantum ea pater ⁊ fili⁹ diligunt ſe actu ſequeretur q̄ ante ſpm̄ſanctum ꝓductum volũtate volente erit ſpũſſanctus ꝓductus voluntate vt eſt actus primus quod eſt incõueniens. Iſta rõ de voluntate q̄ ſit p̄ncipium ſpirandi vt voluntas eſt. non aũt vt eſt actu volens confirmatur dupliciter: p̄mo per formalem rõnem voluntatis in p̄ncipiãdo que eſt libertas q̃ non ita conuenit ipſi velle. 2° p ſimile d intellectu. De p̄mo arguitur ſic: volũtas vt in nobis ẽ actus primus libera ẽ ad habendum actum volendi. nõ autẽ ipſe actus volendi liber ẽ ſiue p̄ncipiū liber producendi aliquid: quia act⁹ volendi eſt quedam qualitas naturalis: ⁊ ſi ẽ principiũ alicuius videt̄ eſſe p̄ncipium naturale eius non liberũ ſicut ſi ex tali actu generaretur habit⁹ appetitiu⁹ naturaliter generaretur: ita q̄ non eſt i poteſtate actus gñãtio talis habitus vt videtur: g̃ magis videt̄ q̄ ſaluatur ſpiritumſanctum produci libere ſi producatur voluntate vt eſt actus p̄us q̄ ſi producatur voluntate vt actu volens vt. ſ. intelligitur ſb actu 2°. Ex ſecundo arguitur ſic: filius non producitur intellectu paterno vt actu intelligens eſt: ita q̄ actualis intellectio ſit formalis ratio qua pater generat filium ſicut oſtenſū eſt ſupra di. 2ª. g̃ a ſimili volũtas vt actu volẽs non erit principium producẽdi ſpiritumſanctum: ſ3 volũtas vt act⁹ primus. 2° probo ꝯſequẽtiam pricipalem ſic: accipiendo eandem maiorem ſicut prius. ſ. in q̃cunq3 ſigno nature vel originis ⁊c̄. addendo hanc minorem q̄ diuina voluntas habens obiectum primum ſibi preſens eſt ratio producendi amorem adequatum illi perfecti⁹ q̄ habens obiectum ſecundarium ſibi preſẽs vel ſaltem non minus perfecte: ergo cũ eſſentia diuina ſit primum obiectū voluntatis diuine non pater vt pater: nec filius vt filius: quia tunc pater eſſet formaliter beatus in pluribus obiectis diſtinctis: ergo voluntas habens eſſentiã diuinam preſentem ſibi ſiue vt amabilem ſiue vt amatam non curo in iſta ꝓbatione ſecunda magis eſt principium producendi amorem adequatum illi q̄ vt habet patrem vt pater: vel filium vt

filius pro obiecto vel saltem non min⁹
⁊ ita cum voluntas prius habeat essen
tiam pro obiecto q̃ꝫ patrem vt pater est
prius spirabitur spiritussanctus volun
tate vt est essētie diuine tanq̃ꝫ primi ob
iecti q̃ꝫ voluntate vt est patris vel filij
tanq̃ꝫ obiecti secundi. Confirmat̃ ista
ratō quia essentia diuina est formaliter
infinita paternitas vt paternitas nō est
formaliter infinita: ergo spiritussanct⁹
qui est amor infinitus ⁊ hoc non tantū
ratione voluntatis infinite: sed etiaꝫ ra
tione obiecti infiniti vt dictum est dist.
10. magis spirabitur voluntate vt est es
sentie diuine que est obiectum infinituꝫ
q̃ꝫ vt est patris vt patris vel filij vt filij
vt obiecti. Si dicatur essentiam non
esse primum obiectum voluntatis diui
ne. sed rationem formaleꝫ in primo ob
iecto quod est persona. Hoc falsum
est: tum quia vnum est primuꝫ obiectū
voluntatis: tum quia ratō formalis ob
iecti amati prius amatur: ⁊ concedit ꝓ
positum quia tunc erit ratio formalis
spirandi eo modo quo primuꝫ obiectū
concurrit ad spirare. Ex istis dua-
b⁹ probationibus concluditur ꝙ pater
non spirat spiritumsanctum inquantū
diligit filium. primo nec filius inquan-
tum diligit patrem: sed pater ⁊ filius in
quantum habent essentiam diuinam p̄
sentem vt obiectum primum volunta-
tis sue: ⁊ hoc per secundam probationē
consequentie principalis: similiter spi-
rant inquantum habent essentiam pre
sentem ⁊ non inquantum amataꝫ actu
sed inquantum amabilem presentataꝫ
actu intelligentie eorum per primam ꝓ
bationem consequentie. Etsi obijcias
contra primam probationeꝫ consequē
tie nonne prius pater ⁊ filius sunt amā
tes essentiam in se q̃ꝫ spirant spiritum-
sanctum. Responderi potest sicut pri
us dictum est dist. 6. de productione fi
lij quomodo pater aliquo modo prius
origine intelligit q̃ꝫ filius sit generatus

⁊ tamen nō sic ꝙ intellectio actualis pa
tris sit ratio gignēdi filiū sed memoria
in patre: ita potest dici de dilectōe qua
pater ⁊ filius diligunt se conformiter ⁊
formaliter ⁊ de actu spirandi. Secun
do sic: principiuꝫ eque perfectum i vno
supposito sicut in duobus: eque est pri-
cipium agendi in vno sicut in duobus:
quia ad actionem non videtur requiri
nisi principium perfectum quo ⁊ quod
suppositum agens perfectum: sed volū
tas eque perfecta est in vno supposito si
cut in duobus ⁊ vnum suppositum eq̄
perfectum est perfectione requisita ad
suppositum agens sicut duo: ergo volū
tas eque potest principium ꝓducendi
eē in vno sicut in duobus: ita ꝙ illa mu
tuitas non sit aliqua ratio ꝓducendi ex
parte ṗncipij ꝓductiui. ṗma pars mino
ris probatur: quia principium q̊ nō ac-
cipit perfectionem sibi ꝯpetētem a sup-
posito sꝫ dat supposito: qꝛ eo suppositū
est perfectum vt possit agere: ergo non
est tale ṗncipiuꝫ perfectius in pluribus
q̃ꝫ in vno quando est idem principium
in pluribus ⁊ in vno. Etsi dicas ꝙ il
lud principium non ē in vno vt ṗncipi
um ꝓductiuum est: sed tm̄ sic est i duo-
bus. ⁊ tm̄ derelinquitur in patre genito
filio. Hoc videtur absurdū qꝛ omneꝫ
realitatem tam absolutam q̃ꝫ relatiuaꝫ
quam pater habere potest a se habet in
ṗmo signo originis. nullam ergo habet
filio genito quam non intelligatur ha-
bere prius origie q̃ꝫ filios generetur: q̄re
⁊ illam fecunditatem siue illa fecūditas
ponatur relatio siue aliqḋ absolutum.
Item si in patre est perfecta voluntas
prius origine q̃ꝫ in filio: nō tm̄ est ṗncipi
um spirādi ꝑfectū per te: q̄ro q̊d intelli
gitur addi vt sit ṗncipiū spirādi ꝑfectū
nō aliud suppositū qꝛ illud nihil addit
ṗncipio quo: sꝫ tātū illo hꝫ ꝙ possit a-
gere. si dilectio mutua ꝑ te hui⁹ i illuꝫ ⁊
econuerso: ğ relatio duplex ratōnis erit
vltimata actualitas principij spirandi.

hoc est impossibile propter duo. pri° qr nulla relatio ratiōis preexigitur productiōi diuie: vt probabit dis. 13. ꝯtra opi. ponētem itellectum ꝛ volūtatem i deo distigui tātum rōe. 2° quia tūc essēt duo pricipia formalia proxima spirandi. ꝛ ita duo supposita nō spirarēt precise in quātum vnum. qȯ est cōtra Aug. 5. de tri. c. 14. sicut allegatū est in opponēdo Jtē si haberēt duas volūtates possēt cōcordes esse in tali mutuitate ergo inquātum cōcordes spirare nō est vt vnū pricipiū spirare. qr nec vt vnū suppositum nec vt vnū quo inquātum cōcordes.

Jtē aut pater volūtate ꝛ volitiōe vt i ipso cū ista relatiōe ad filiū dilectum ē totale pricipiū spirādi. aut nō. si sic seqt ꝙ filius nō spiret. qr nō hʒ idē quo inquātum hʒ relatiōem ecōuerso. nō enim spirat inquātū diligēs quo diligere circunscripto nihil minus spiraret spūs scūs. sed circūscripta relatiōe ecōuerso nihil minus spiraret a patre spūs scūs vt totali pricipio per suū velle vt tēdit in filium. Si detur in prima diuisiōe ꝙ nō sequitur ꝙ vterqȝ inquātum amās alterum est diminutū pricipiū ꝛ ambo sūt vnū principiū quasi per aggregatiōem vt duo trahētes nauim nō autem vnuȝ pricipiū per idēptitatē pricipij perfecti. hoc cōfirmatur per aug. 4. de tri. c. 20. vel. 54. pater est pricipiū totius deitatꝭ. ꝛ per ipsum in auctoritate preallegata 5. de tri. c. 14. vel. 34. patet ꝙ sūt vnum pricipium spūs sācti oio vnū ꝛ vniformiter sicut tres persone sūt vnū pricipium creature. nō aūt oio vniformiť spirarēt si filius statim in suo signo origis haberet fecūditatē spirādi ꝛ pater non haberet in primo signo suo oio oēm fecūditatem sed haberet solū i scdo signo filio genito. Et si instetur de potētia creādi ꝙ illa nō sit in patre ante productiōem filij ꝛ spūs sancti patebit respōsio partim hic exponēdo intētiōem Ricar. ꝛ amplius in questiōe de ordie productiōum intrīsecarū ad extrinsecas.

Preterea cōtra illas ratiōes quas inuit Ricar. pro se. s. ꝙ amor mutuus sit iucūdissimus. ex hoc sequitur ꝙ pater eēt formaliter tali amore beatus. qr amor quo est beatus est iucūdissim⁹. ꝛ tūc pater nō eēt formaliter beatus in se sed in filio obiectiue qȯ est hereticū. Jtem 2° cōtra illā rōem arguo sic. i nobis amor mutuus est iucūdior. qr per talem mutuitatē hr̄ in dilecto amplior ratio diligibilitatis. quicūqȝ. n. dilectus potēs diligere si rediligat amabilior est. qr nō tātum bonitas quecūqȝ sit in eo est ratio diligibilitatis sed redamatio est aliqua ratio diligibilitatis. ꝛ propter hoc ipse habēs illā bonitatem que est prima ratio diligibilitatis. ꝛ similiter redamatōnem est amabilior. igitur oppositū erit in diuinis vbi ista ratio maioris amabilitatis nullo modo poterit inueniri nec poni. nō enim filius est amabilior patri quia redamās patrem ꝙ propter essētiam diuinā propter quā primo amatur nec ista redamatio est alia ratio amabilitatis in filio. Preterea amor mutuus in nobis nō est iucūdior nisi sciatur sic nō amatur bonitas nisi cognita sic nec amatur redamās inquātum redamās nisi cognoscatur eius redamatio: sed si hoc modo deberet poni in diuis amor mutuus iucūdior. ꝛ propter hᵒ tali amore spirari spiritū scm̄. tunc pater ꝛ fili⁹ nō tātum inquātum redamātes. sed inquātum amātes se ꝛ sciētes se redamari spirarent spiritū scm̄. ita ꝙ cognitio redamatiōis videť tūc eē formalius ꝛ immediatius pricipium spirādi spiritum sanctū ꝙ amor. ꝛ ita formalius ꝙ immediatius erit spiritus sāctus productus p intellectū ꝙ per voluntatē. Preterea cōtra opinātem qr tenet ꝙ spiritus sanctus posset distingui a filio ꝛ si nō procederet ab eo propter eius distinctū modū procedēdi a patre. si āt fecūditas volūtatis ad spirādū spiritū sanctum nō ē

nisi vt formalit volūtas est in duobus nō posset spiritui sancto cōpetere suus modus ꝓcedendi alius a modo ꝓcedē di filij nisi essꝫ a filio. ergo videt sibiipi contradicere.

Quantum ad istuꝫ articulū cōcedo ꝙ pater ⁊ filius spirāt spiritū sanctū voluntate inquantū om nino vna quia ad ratiōnē p̄ncipij. preci se vt principiū non requirit nisi pfectō eius in se: ⁊ ꝙ habeat in persona anteꝙ̄ intelligatur habere terminū adequatū voluntas auteꝫ omnino vna est in p̄re ⁊ filio ⁊ ante ordinē originis intelligit in eis ꝙ̄ intelligat habere terminū ade quatuꝫ. qꝛ ambo sunt spiratiui. ⁊ ideo voluntas vt in eis est idem p̄ncipiū pro ductiuum respectu spiritus sancti. Sꝫ ꝓpter verba Ric. intelligēda distinguo ꝙ multipliciter potest intelligi volūtas concors aut cōcordans in aliquo actu secūdo elicito puta amādo idem. ⁊ tūc vel essentiā vel amando se ⁊ redaman do. puta ꝙ pater diligat eque filium ⁊ econuerso. vel potest intelligi concors quasi habitualiter inquantū actus pri mus natus est habere quasi actū secun dum. duobus p̄mis modis nō videt: ꝙ pater ⁊ filius spirēt spiritum volūtate concordi vt ꝓbatum est in p̄ma ratiōe per duas ꝓbationes. nec enim dilectio ne eēntie vt probatū est in prima ꝓba tione. nec suiinuiceꝫ vt tactū est in secū da ꝓbatione formaliter spirāt. g̊ opor tet ꝙ intelligat tertio modo voluntate cōcordi. i. voluntate inquantū est actus primus in quo nati sunt concordare in actu secūdo ꝯcorditer ꝓducendo amo rem. tali inquā voluntate spirāt. ⁊ ma gis vna ꝙ̄ cōcordi quia vt intelligitur actus p̄mus intelligit vna voluntas in eis ⁊ non habere cōcordiā nisi isto mō loquēdo. quia iste psone intelligūt pos se cōcordari in actu quasi secūdo cōcor diter spirādo. Saluādo tamē aliqua liter verba Ric. dico ꝙ quādo in aliq̄ eodem sunt duo p̄ncipia ordinate acti ua illud non est in potentia ꝓxima ad agenduꝫ principio secūdo nisi p̄intelli gatur in actu p̄mi p̄ncipij. igit pater nō est omnino fecūdus potētia ꝓpinqua ad spirandū qd est actus voluntatis ⁊ principij quo. nisi intelligat in actu p̄n cipij prioris quod est intellect᷒. ⁊ per cō sequens volūtas nō est principiū proxi mum nisi vt est in duobus. Hoc sequi tur quia p illam ꝓductiōeꝫ priorē sine qua nō est ista potentia ꝓpinqua. vo luntas est in duobus. quia p actuꝫ pri me fecunditatis cōmunicat psone ꝓdu cte secūda fecunditas. s. fecunditas vo luntatis respectu spiratōis spiritus san cti. non tamē est alia fecunditas in duo bus ꝙ̄ in vno. sed eadē ⁊ in ꝓducente ⁊ in ꝓducto. Exemplū istius est aliquali ter in nobis. anima enim nō est fecūda potentia ꝓpinqua ad habendū actum volendi nisi sit i actuali intellectōe. licꝫ actuali intellectiōe non formaliter pro ducat actum amādi sed voluntate vt ē actus primus qui p̄existit in anima an te intellectionē. licꝫ nō in potētia ꝓpin qua omnino ad agendū. si tunc anima ꝓducens intellectionē ꝯmunicaret sibi fecunditatē voluntati nō esset volūtas in poten[a] ꝓpinqua ad ꝓducēdū amo rem nisi p̄us esset ꝓductuꝫ verbū ⁊ ita cōicata sibi volūtate fecūda. ⁊ ita nūꝙ̄ esset voluntas ꝓxime fecūda nisi i duo bus. non tñ ita ꝙ illa fecūditas req̄rat de ratione sua esse in duob᷒ q̄si ipsa ñ posset eē in vno. imo ipsa eadē iam exi steret in ipsa mente. sed ꝓpter ordinē fe cunditatū i. ꝓducēdo necessario oꝫ secū dam fecunditatē qñ est in potētia ꝓxi ma esse in duob᷒. Pōt igit ꝯcedi ꝙ p̄r ⁊ filius voluntate vna que est in eis spi rant que est pfecte fecūda in duob᷒ sup positis exñs. quia p̄us intelligit cōicari genito ⁊ ita esse in duobus ꝙ̄ ꝙ spūs. s. ea ꝓducat. Sed quō dilectiōe mutua

spirat spiritus sanctus. R° dilectiõe.i. voluntate qua pr̃ ꝛ filius vt actu ꝑmo nati sunt se mutuo diligẽ. Hac inquã volũtate vt exñte in eis vt ẽ nata talis esse q̃ diligunt se mutuo spirat.s.s.non aũt aliq̃ actu 2° q̃si dilectiõis actual' im pense ꝛ repẽse. Si istud ñ sufficiat ad intentiõe3 Ric. exponat eum qui poterit. q2 non vr̃ ꝙ eius declaratio bñ possit stare cum dictis Aug. qui attribuit pr̃i ꝛ filio ꝑfectã rõnẽ vnius ꝑncipij respcu spũs.s.sicut trinitati respcu creature si ꝓdicat ꝑdictis. Qualit aũt Aug. dicat ꝙ pr̃ ꝛ filius diligũt se spũ.s.q̃si sit mutua dilectio pr̃is ꝛ filij.sic videt loqui õ tri. li°.6.c.5.exponet dis.32. vbi magr̃ tractat de illa qõe vtrum pater ꝛ filius diligunt se spiritu sancto.

Juxta qõem istaz est vna difficultas q̃si grãmatical'. vtrũ pr̃ ꝛ filius possent dici vn⁹ spirator vl' duo spiratores. Ubi multiplr dr̃. s3 q2 vis est de sig̃ato nois nõ multũ imoror vr̃.n.ꝙ nullũ tale nomen v̾bale significet ꝑn^m agendi nisi vt illud natũ est denoiare suppositũ actiuũ.sicut.n.lectio sig̃at q̃dditatiue actũ ꝑ modũ hitus ꝛ quietis. ita lector sig̃at ꝑn^m hui⁹ actus ꝑ modũ hitus ꝛ quietis vt est denoiatm̃ suppositi actiui. spirator igit sig̃at vim spirãdi vt ꝯcernit suppositũ. ꝛ q2 vna est vis in pr̃e ꝛ filio ꝛ t̃min⁹ nũeral' appositus alicui deitabili ponit suũ significatum circa illud.iõ nõ videt ꝯcedendum de vi s̾monis ꝙ sint duo spiratores. q2 tunc vis spiratiua videret numerari in eis. Et si obijciat.sunt duo spirantes.g̃ duo spiratores.ꝯñia ꝓbat.q2 sicut singulare infert singulare sic plurale infert plurale. R° dico ꝙ ꝯñia nõ valet. q2 ꝑticipiũ sig̃at actũ vt in fieri. consignificat.n.tps sic v̾bũ.ꝛ ita sic ꝯceditur pr̃ ꝛ filius creant ita ꝯcedit ꝙ sint creantes.nõ aũt ꝯcedit ꝙ sint duo creatores sed vnus creator. q2 nomẽ v̾bale non significat actũ ꝑ modu3 actus ꝛ in fieri sed ꝑ modũ habit⁹ ꝛ quietis. S3 que rõ quare termin⁹ numeralis conceditur posse apponi terminis adiectiuis ꝛ nõ substantiuis.ponit ista rõ. q2 adiectiua adiacent suppositis ꝛ significãt formam in adiacẽtiã ad supposita. ꝛ ideo pñt numerari ad numerationẽ suppositorum. sed substãtiua non significat formam in adiacẽtia ad supposita s3 significant aliquo mõ absoluto a suppositis. ꝛ iõ nõ pñt sic numerari q2 sic significaretur ibi numeratio forme. ꝛ ideo non cõcedit duo dij. sicut ꝯcedit duo hñtes deitatẽ. Sed ista rõ nõ videt sufficere q2 terminus numeralis ponit significatum suũ circa significatũ determinabilis. significatũ aũt substãtiui ꝛ adiectiui idem ẽ. nõ differũt aũt nisi in modo significãdi. ideo videt ꝙ termin⁹ numeralis primo ponat significatũ suũ circa idẽ. ꝛ iõ si significet numera° forme determinabilis ex vna pte ꝛ ex alia nec ꝓpẽ illa3 adiacentiã ad suppositũ que conenit vni ꝛ nõ alij non rõne significati sed rõne modi significãdi poterit esse veritas in vna ꝛ falsitas in alia. Assigno aliã rationẽ talẽ. omne depẽdens depẽdet ad aliq̃d oĩo ꝛ simplr independẽs nunq̃.n.dependẽtia alicuius sufficient terminat nisi ad aliquid oĩo independens. ꝛ ideo qñ duo eque depẽdent neutrũ est natũ t̃minare alterũ sed vtrũq3 depẽdet ad 3^m indepẽdens. adiectiuũ est depẽdens ad substãtiuũ qñ igit adiectiuum addit substantiuo saltẽ inuenit independẽs ad quod terminat eius depẽdentia. qñ aũt duo adiectiua addunt sibi mutuo neutrũ ad alterũ depẽdet. q2 neutrũ terminat ad alterũ sicut neutrũ terminat depẽdentiã alterius. sed depẽdet ad aliqõ 3^m qõ terminat sufficiẽter depẽdentiã eorum amborum. igit qñ terminus numeralis addit substãtiuo sicut si dicat duo spiratores statim termin⁹ numeralis adiectiuus h3 substantiuũ ter-

minans. ⁊ q̄ adiectiuū determinat illud
qḋ eius dependentiā terminat. iō deno
tat significatū sui substātiui numerari.
qñ aūt addit adiectiuo vt cum dr̄ duo
spirātes. vtrunq̄ȝ est depēdens ⁊ iō neu
trum determinat alterū sicut neutruȝ
terminat depēdentiaȝ alteri⁹ sed ambo
depēdent ad 3^m qḋ terminat eoꝝ depē
dentiā ⁊ determinat p ipsa. Et h⁰ in ꝓ
posito est aliqui vel psone. quasi dicat
tres aliqui vel tres psone creātes. q̄ lȝ
vsitate adiectiuū masculinū nō sit sub
stantiuū sed tm̄ neutrū sit substantiuū.
tn̄ in diuinis qñ adiectiuū masculinuȝ
ponit p se tunc intelligit ibi esse substā
tiuū vt quis vel psona. vt cum dicit pr̄
⁊ filius nō sunt vn⁹ sicut dicunt auctes
licȝ sint vnus de⁹. q̄ vnus absolute po
situs significat adiectiue ⁊ intelligit hr̄e
suum substantiuū. s. quis. vñ significat
q̄ pater ⁊ filius sint vn⁹ quis vel vnus
aliq̄s vel vna psona. qḋ est falsū. Tūc
ad illā ꝯñtiaȝ sunt duo spirātes. ḡ duo
spiratores nego eam. ⁊ tu probas q̄ sic
singulare infert singl'are ita plurale plu
rale. dico q̄ non oȝ q̄ si ad aliqḋ añs se
quat aliqḋ ꝯñs q̄ ad distinctionē añtis
sequat distinctio ꝯñtis nisi qñ ꝯñs illḋ
distinguit in añtibus sicut genus distin
guitur in spēbus. In ꝓposito autē sup
posita spirātia distinguūt. ⁊ ad suppo
sitū spirans seq̄t spirator. sed illud ꝯñs
non distinguit nec numerat numerato
añte. ⁊ iō arguēdo spirans ḡ spirator.
duo spirantes ḡ duo spiratores. est fal
lacia ꝯñtis. arguēdo a distinctiōe añtis
ad distinctionē ꝯñtis. ⁊ si aliqñ inuenit
a doctoribus q̄ pr̄ ⁊ filius sunt duo spi
ratores. debent exponi eoꝝ auctes ⁊ sa
ne intelligi. multe. n. auctes scōꝝ q̄ non
sunt vere de virtute sermonis exponē
de sunt ſm magrm. di. 12.

Ad argumenta Rñdetur.

Ad primū cum arguit de nexu. dico q̄
pater ⁊ filius nectunt in spū sancto sic
in cōi producto. ⁊ que sic nectunt in cōi
ꝓducto licȝ sint distincta. alioquin nō
cōnecterent. tn̄ non habēt cōe ꝓductuȝ
inquantū distincta sed inquantū vnuȝ
vnde ꝓductū vnū est ab eis inq̄tū sunt
vnum ꝓducens. ⁊ ita auctoritas illa ē
in oppositū. Ad 2^m dico q̄ actio ē sin
gularis per se existentis. nō oportet aūt
esse alicuius singularis incōicabilis p se
existentis. sicut dictū est di. 4. sicut hec
est vera deus creat vel deus est pr̄ filius
⁊ spiritus sanctus. ita ponit hic q̄ ē ali
quis spirator singularis cui pmo cōue
nit. i. adequate spirat qui pintelligitur
aliquo mō patre ⁊ in filio quibus cōue
nit actus spirādi. q̄ vterq̄ȝ est hic spira
tor. ⁊ tunc diceret q̄ illius per se exñtis
qḋ est quasi cōe quoddā in re ad prēm
⁊ filiū est vna actio licȝ illud nō sit vnū
suppositū. i. incōicabile. sicut nec trini
tas est vnum suppositū vna tn̄ creatio
ne creat. Istud non videt hic ꝓbabile
sicut ibi deus creat. q̄ nō videt hic ali
quis per se existens cōmunis prī ⁊ filio
⁊ nō spiritui sancto. q̄ tunc illud singu
lare p se exñs licȝ nō incoicabilit realit
tn̄ referret ad spiritū sanctū ⁊ esset ali
quid realiter relatū ad intra prius aliq
mō q̄ intelligeret esse psona. ita q̄ non
ois relatio realis ad intra eēt psone qḋ
nō videt ꝓbabile. Alit potest dici q̄
actio nō denominat vltima denomina
tione nisi suppositū vl' habentē modū
suppositi. dico modū suppositi ꝓ ani
ma separata ⁊ ꝓ accidentibus separatis
per miraculū que denoiant ab actione
vltima denoiatione q̄ p se existunt licȝ
non incoicabilit q̄ nata sunt coicare se
supposito dum tamē nihil coicant illis
nihil denominatur ab actione eorum:
nisi ipsa vltima denominatiōe. sed om
nis forma existēs in alio vt forma sicut
dat esse illi ita dat illi aliquo modo de
noiari a sua actiōe. ⁊ licȝ forma in sup
posito denominetur ab actione sua nō
tamen vltima denoiatiōe sed vlterius

denoīaret suppositū ab eadē actione si
tñ aliqua forma ꝑ se exñs nata esset ha
bere aliquā actionē ꝓpriā si ipsa daret
idē esse pluribꝰ exquo supposita nō de
nominant actione forme nisi qꝛ hñt eē
per formā denoīarent ab eadē actione
sicut hñt idez esse illius forme actiue.
Exemplū si vna albedo esset in duabꝰ
sup̄ficiebus vna imutatiōe imutarent.
igit cum volūtas fecūda sit vnū p̄ncipi
um spirādi quicq̄d denoīat ab ista acti
one per hoc ꝙ hꝫ esse ista forma deno‑
minat eadē actōne. Qñ igit dicit actio
est suppositi. ġ pluriū suppositoꝝ plu‑
res actiones. nego ꝯñiam nisi qñ pluri
ficatur in eis illud qȯ est ratio agendi:
per qȯ ista dicuntur denoīatiue agere.

Et si obijcias. ab vna aīa hoīs sunt
multe op̄ationes sensitiuaꝝ partiū. vt
videre audire ⁊ talia multa. ⁊ si ꝑtes il
le essent supposita essent eoꝝ agentiuꝫ
plures actiones. Dico ꝙ nō semper si
vnica res est. est eius vnica ratio agēdi
īmo vnica res pōt includere i se plures
rōnes agēdi. sicut dicet de aīa respectu
suarum potentiaꝝ si de hoc fiat qō. di
ctum aūt est in ista rōne iam habita de
vna rōne simplicit agendi. qualis vna
rō est in patre ⁊ filio ad ꝓducendū spi‑
ritum sanctū. Ad 3^m dico ꝙ pater ⁊
filius spirāt spiritū sanctum inquantū
sunt oīno vnum ⁊ nō inq̄tū sunt vnū
in essentia nec inquantū vnū in ꝑsona:
sed inquantū sunt vnū in vi spiratiua.

Et cum infert ġ pater esset duo princi
pia ꝓductiua ꝓpter duplicē fecundita
tem in eo. nego ꝯñtiam. quia ad hoc ꝙ
dicatur plura ꝓducētia requirit nume
ratio suppositoꝝ. non enim dicit ali‑
quis plures scientes licꝫ habeat plures
scientias. sed oporteret eē plura suppo
sita ad hoc ꝙ sequeretur. de hoc in 3°.
li°. vbi queretur vtrum si plures natu‑
re assument a verbo esset vnus homo
vel plures.

Ecūdo q̄ero
vtrum paṫ ⁊ filius spirēt vni
formiter spiritū sanctū. Qꝛ nō Aug. 15
de tri. c. 16. spiritus sanctus p̄ncipaliter
ꝓcedit a pr̄e. non igit principaliṫ a filio
ġ nō vniformiter oīno. Item Hiero.
epistola. 88^a. spiritus sanctus ꝓprie a
patre per filium. ġ nō ꝓcedit ꝓprie a fi
lio. Item Hyllarius de tri. 22. spiritū
sanctū qui a te per vnigenitū est ꝓme‑
rear. igitur est a pr̄e per filiū. ġ non vni
formiter ab vtroqꝫ. Item Richar. 6.
de tri. spiritus sanctus ꝓcedit a pr̄e me
diate ⁊ imediate. a filio autez imediate
tm̄. ġ ⁊c̄. Itē omnis cā p̄ma plus agit
ꝙ̄ 2^a. ex prima ꝓpositione de causis. ⁊
patet ex dicto phi p̄° posterioꝝ. ⁊. 2. me
thaphy. necessarioꝝ p̄ncipia esse veris‑
sima semꝑ oportet qꝛ sunt alijs cā veri
tatis. ġ omne prius ꝓducēs plus ꝓdu‑
cit ꝙ̄ 2^m ꝓducens. pater videt plus pro
ducere cuꝫ det filio ꝓducere. ġ ⁊c̄. Cō‑
tra. vno p̄ncipio inquantū oīno vnuꝫ
in eis spirant spiritū sanctū ex qōne p̄‑
cedente. ġ oīno vniformiter.

Respondeo actus potest
considerari
tripliciter. vel in se vel inquantū est ter
mini vel inquantū cōparat ad supposi
ta agentia. p̄mis duobus modis est oī‑
no vniformitas vł potius vnitas. qꝛ ve
rissime vna actio et vnus terminus ꝓ‑
ductus. 3° mō loquendo sic ipsa vis spi
ratiua coīcat filio a patre ita etiā filius
spiret hoc habet a patre. ⁊ ita pater spi
rat a se. filius autē nō a se. Cōtra. igit
pater prius spirat spiritū sanctū ꝙ̄ fili‑
us spirat spirituꝫ sanctum. quia in illo
primo signo originis in quo paṫ habet
a se esse habet spirare in se. ⁊ tūc filius
nō spiraret. quia si spiritus sanctus pre
intelligit habere prius esse a patre ꝙ̄ a
filio. tunc filius ꝓduceret spiritum san
ctum iam p̄existentem. Confirmat. qꝛ
quodcunqꝫ p̄ncipium ꝓductiuū in sup

posito priori intelligit habere terminū adequatū non pōt esse pncipiū pducē di in posteriori supposito. sic est in pro posito. g rc. R° ō istis ordinibus siue originis siue nature ɀ de multis ordini bus prioritatis ɀ posterioritatis als di cetur. sed quantū ad ppositū dicendū: ꝙ nō est ɔsimilis ordo inter pr̄em gene rantē ɀ spirantē sicut est inter pr̄em spi rantem ɀ filiū spirantez. vnde nō est in telligendū ꝙ pater spirat anteꝗ̄ filius spiret. sicut prius origine pater generat ꝗ̄ spiret. ppter ordinē principiorū in p ducēdo. qꝛ tunc filius nō spiraret vt ar gumentū deducit. quēadmodū spiritus sanctus nō pōt generare filiuz iam p in tellectū generari. Sed est iste ordo ꝙ in patre est pmo vtraqꝫ fecūditas a se. 2° est in pr̄e actus pme fecūditatis. ɀ tunc in filio est 2ª fecunditas. 3° est actus se cunde fecūditatis simul a pr̄e ɀ filio ha bentibus tunc simul illā fecūditatē ad huc tn̄ cum aliquo ordine. qꝛ ille actus est patris a se. filij aūt nō a se sed ad pa tre. sicut nec in secūdo signo ē illa fecū ditas filij a se. sed patris est a se. non est ergo ordo originis inter spirationē pa tris ɀ filij q̄si spiret pr̄ in aliquo signo originis in quo nō spiret filius sed i eo dem signo originis simul spirant. est tn̄ ibi ordo spirantiū in spirādo qꝛ pater in 2° signo originis spirat a se filius aūt nō a se. Ad cōfirmationē dico ꝙ ma ior nō est vera si illud principiū nō ha beat pus terminū adequatū anteꝗ̄ ali ud suppositū producat cui coicat illud principiū s̄m totaz eius fecunditatē. ɀ sic est in pposito de vi spiratiua quam pater cōicat filio anteꝗ̄ habeat termi[us] adequatū. s. spiritū sanctum.

Per idē patet ad omnes auctoritates adductas. qꝛ ppē hoc dicit Aug. pr̄em pncipaliter spira re. exponit. n. se. ideo pncipalit̄ dici qꝛ ꝙ filius spirat hoc habet a pr̄e. Dicit tn̄ quidā doctor ꝙ pr̄ spirat principalit ter ɀ pncipalius. filius aūt tm̄ pncipali ter spirat. qꝛ respectu. s. s. habet fili' au ctoritatē licz pater habeat auctez respe ctu filij ɀ respc̄u. s. s. inꝗ̄[m] spirat. Alius aūt doctor contradicit sibi ꝙ nō est ibi aliqua ɔparatio pprie dicta in aliqua forma vna sed tm̄ est ibi cōpatio in vo ce sicut michael dicit sanctior demone vbi est tm̄ ɔparatio s̄m vocez ɀ nō s̄m aliquā formā cōem in vtroqꝫ extremo sed illa forma est tm̄ in vno extremo ɀ nō in altero. ita pncipalitas est in pr̄e vt idem sit pr̄em pncipalius spirare ɀ pn cipaliter spirare. Ad aliud de Hiero. dico ꝙ pprietari' tm̄ dr̄ ille qui hn̄do rem nullo modo depēdet ab alio. vsu rarius aūt qui in vtendo re depēdet ab alio non est pprie pprietarius. pr̄ igit qui vim spiratiuā habet a se recte dici tur pprie spirare. filius nō sic pprie. s. a se spirat licz pprie. i. nō improprie vl̄ impfecte spiret. Per idem pz ad hyla rium qn̄ dicit ꝙ sp̄us. s. est a pr̄e p filiū distinguit tn̄ ꝙ aliquid determinatū p hanc ppositionē p cum suo casuali cō parat ad verbū transitiuū vel intransi tiuum. si ad transitiuū tunc notatur in casuali huius ppositiōis subauctas vt pater creat p filiū. si ad absolutū vel in transitiuū tunc notat in causali huius prepositionis auctoritas ɀ hoc vel effi cientie sicut homo viuit p deū vel cau se formalis vt homo sapit per sapien tiam. Et p idem patz ad Richar. pat enim eadez fecunditate imediate spirat spiritū sanctum. sed inquantū dat filio illam virtutē spirādi qua filius spirat: potest dici mediate spirare. nec est hic difformitas aliqua pfectionis ɀ impfe ctionis siue aliquid quod ponat diuer sitatem in actu. sed tm̄ alius modus ha bendi eandē virtutē. quia pater a se fili us nō a se sed a patre. Ad vltimū di co ꝙ illa propositio est vera de causa ɀ causato ppter hoc ꝙ in causis ordinat

est alia virtus causandi ⁊ p̄ncipalior in
priore nõ autez in p̄ncipio quod nõ est
causa. qꝛ ibi non est alia virtus p̄ncipi′
andi. ita est in ꝓposito. ⁊ ideo nõ plus
principiat primũ principiãs ꝙ̃ secundũ
sicut. nec causa supior plus causaret ꝙ̃
causa secũda si eadez virtute causatiua
causaret cum causa 2ª.

Jrca. iz. disti.

quero vtrũ spiritus sanctus
sit genitus. siue vtrũ produ
ctio spiritus. s. sit generatio vel distin
guat ab ea. Qꝫ sit generatio ꝓbo. qꝛ
generatio in creaturis ꝑ hoc distingui
tur ab alijs mutatiõibus ꝙ est ad sbaz
vel per hoc ꝙ ea ꝓducit aliquid in esse
substãtie. spiratiõe ꝓducitur. s. s. in esse
diuino sicut generatione ꝓducit filius.
g̊ ꝓductio. s. s. est generatõ. Confirma
tur ratio. qꝛ mutatiões ⁊ motus distin
guunt per terminos formales eoꝝ. ſm
phm. 5. phyſ. sed formalis termin⁹ spi
rationis. s. s. est idez cum formali termi
no generationis. qꝛ essentia cõmunicat
vtraqꝫ. g̊ spiratio est generatio. Pre′
terea. quecũqꝫ vni ⁊ eidem sunt eadem
inter se sunt eadẽ. igit que eidẽ sunt vni
uoca inter se sunt vniuoca. generatio ⁊
spiratio sunt vniuoce ꝓductiões cõpa′
rando ad idẽ tertium vt ad patrẽ. quia
sicut dictũ est supra. di. 7. vtraqꝫ ꝓdu′
ctio est vniuoca in se. igit iste due erunt
vniuoce ꝓductiones inter se. ⁊ ita vni⁹
rationis. Preterea differẽtia realis nõ
depẽdet a differẽtia rationis quia est ꝑ
fectior. Sed differẽtia principioꝝ ista′
rum ꝓductionũ sunt natura ⁊ volun′
tas que differunt tantũ ſm rationem.
quia differẽtia realis absolutoꝝ nõ vi
detur posse stare cum simplicitate diui
na. g̊ distinctio istarum ꝓductionũ que
p̄exigit istam tm̃ erit rationis. ꝓbat eti
am minor aliter dupliciter. p̄mo quia
alias inter intelliger̃ ⁊ intellectũ in deo
erit relatio realis. ⁊ ita distinctio realis
ꝯsequentia ꝓbatur quia vbicũqꝫ intel′
lectus ex natura rei distinguit ab intel′
ligere intellectus recipit intelligere vel ẽ
ratio recipiẽdi ipsum. ⁊ ita ibi erit rela
tio realis recipientis ad receptũ. Et cõ
firmatur. quia si intellectus in deo nõ
sit ratio recipiendi intelligere non ma′
gis ꝓprie dicet deus intelligere intelle′
ctu ꝙ̃ voluntate. ita etiam potest argui
de relatione p̄oris. qꝛ principiuz est pri′
us illo cuius est principiũ. 2° ꝓbatur
minor. quia absolute intellectus est p̄n
cipium quo respectu intellectionis ⁊ in
eliciendo ⁊ recipiẽdo. igitur eodẽ addi′
to vtrobiqꝫ intellectus infinitus erit sic
principiũ respectu intelligere infiniti. ⁊
ita erit ibi relatio realis. Cõtra Aug.
5°. de trini. c. 14. vł. 32. spiritus sanctus
ꝓcedit a patre ⁊ filio. nõ quomodo na
tus sed quomodo datus.

Hic sunt multe uie

ponendi ⁊ multi modi quibus distin′
guuntur iste ꝓductiones. Uno modo
ponit istas ꝓductiões distingui per for
males terminos qui sunt ꝑsone produ
cte. Et confirmat ista positio ꝑ illud
phi. 5. phyſ. vbi dicit ꝙ motus distin′
guũtur per terminos vt videt quia ali′
us terminus est alterius motus. ⁊ licz
iste ꝓductiones nõ sunt motus nec mu
tationes sunt tamẽ quasi vie quedã ad
personas. igitur per istas distinguunt.
Contra. emanatiões non habent esse
per terminos. igit nec distinctionẽ. ante
cedens patz. quia haqent ex se eẽ forma
liter. cõsequentiã ꝓbo. quia ab eodem
habet esse ⁊ distinctio. Item illud de
5. phyſ. est ad oppositum. nõ enim mo
tus distinguunt penes terminos nisi qꝛ
forme fluentes sunt eiusdẽ rationis cuz
formis terminãtibus. sed hic nõ est flu
xus eiusdẽ ratiõis cum termino nec eti
am via quasi fluxus est eiusdez ratiõis
cum terminis formalibus. qꝛ terminus
formalis est eẽntia. illa autem ꝓductio

que est quasi via est relatio. Alio mõ
ponitur istas ꝓductiones distingui per
hoc ꝙ vna ꝓductio est ab vna persona
alia a duabus ꝑsonis. Cõtra hoc. qꝛ
si idem sit principiũ formale ꝓducẽdi
aliquid ꝓpter esse eius in hoc supposi
to vel in illo non erit principiũ alterius
rationis. qꝛ albedo in lapide ⁊ in equo
est principiũ mutationis visus eiusdeꝫ
rationis ita etiam si eadẽ albedo esset i
duobus ⁊ in vno esset principiũ imuta
tionis vnius rationis. iste aũt ꝓductio
nes ita distinguũtur ꝙ nõ sunt eiusdeꝫ
rationis. ḡ oportet istius distinctiõis as
signare aliaꝫ rationẽ ꝙ̃ vnitatẽ vł dua
litateꝫ suppositoꝝ agentiũ. Item ꝭm
istam viaꝫ possunt poni infinite ꝑsone
in diuinis. posset. n. poni quarta ꝑsona
a tribus. ⁊ 5ª a quatuor ꝑsonis. nec eẽt
aliqua ratio trinitatis in ꝑsonis diuinis
si tantũ essꝫ distinctio ꝑ vnitateꝫ suppo
siti agentis ⁊ pluralitatem. ⁊ nõ esset di
stinctio ꝑ rationes ꝓducendi. Iteꝫ oĩs
distinctio reducit ad aliqua ꝑ̇mo diuer
sa que eẽnt distincta si ꝑ impossibile es
sent ab oĩbus aliȷ̃s sepata. ḡ illa distin
ctio est ꝑ aliqua talia que eẽnt disticta
oĩbus aliȷ̃s ꝑ impossibile ꝑ̃termissis q̃
etiam seipsis sunt ꝑ̇mo diuersa. talia ñ
sunt vnitas vel pluralitas suppositoꝝ
agentiũ si nõ sit aliqua alia distinctio i
principiȷ̃s agendi. ḡ ⁊c̃. circũscripto. n.
omni alio ab vnitate vel dualitate sup
positoꝝ nõ videt ꝙ ista vnitas vel plu
ralitas sit ꝑ̇ma ratio distinguẽdi ꝓdu
ctiones. Aliter ponit istas ꝓductiões
distingui quia vna est cum alia ⁊ cũ op
posito eius. ita ꝙ rõ distinctionis relati
onum dispataꝝ est distinctio opposita
rum relationũ. quatenus. s. vna relatõ
dispata secũ cõpatit duas alias relatio
nes oppositas sic̃ vis spiratiua stat cuꝫ
generatione actiua ⁊ passiua. ⁊ ideo di
stinguitur ab vtraqꝫ illarum. Contra
istud põt sic argui sicut ꝯtra opi. ꝑ̃cedẽ
tem. nõ. n. assignat ista positio quare ñ
possunt eẽ infinite ꝑsone. qꝛ semꝑ poste
rior relatio possꝫ stare cũ oppositꝭ rela
tionib⁹ ꝑ̇oribus. Preterea nõ esset ꝑ̇mo
diuersitas int̃ hanc ꝓductionẽ ⁊ illã ni
si ꝑ hoc ꝙ ista ꝓductio eẽt cum vna ⁊
sua opposita ⁊ alia nõ stat cũ sua oppo
sita. ⁊ ita ista nõ esset ꝑ̇ma rõ dis. qꝛ ꝑ̇ª
rõ di. est aliqua rõ ꝑ̇° distinctoꝝ. Cõ
tra istã viam ⁊ aliã ꝑ̃cedentẽ simul ar
guo sic. quero quare spiratio actiua ꝑ̃t
stare cũ gñãtione actiua ⁊ cũ gñãtione
passiua. ⁊ gñãtio actiua nõ põt stare cũ
gñãtione passiua. nulla est rõ nisi ꝓpt̃
distinctionẽ spirationis actiue a gñãtio
ne actiua. ideo. n. aliq̃d est ꝯpossibile vł
incõpossibile alicui. qꝛ ipsum est tale in
se ⁊ non eꝯ°. qꝛ veritas negatiue firma
tur ⁊ fundat sup v̇itatẽ affirmatiue. iõ
eni hõ nõ est asin⁹. qꝛ hõ est hõ. 2° ꝑier.
in fi. ⁊. 4. meth. ꝑ̇us igit est aliq̃ distin
ctio gñãtionis actiue ⁊ spiratiõis actiue
ꝓpter quã est incõpossibił gñãtiõi pas
siue gñãtio actiua ⁊ nõ spira° actiua ꝙ̃
sit ista ꝯpossibilitas vł incõpossibilitas
ḡ ista cõpossibilitas ⁊ nõ ꝯpossibilitas
nõ est ꝑ̇ma rõ distinctionis ꝓductionũ
Preterea. iste ꝓductiones distinguũt
qꝛ altera est ꝑ modũ nẽ altera ꝑ modũ
volũtatꝭ hec aũt distinctio ꝓductionũ
non tm̃ est a suppositꝭ ꝓducẽtibus nec
qꝛ vna stat cum aliq̃ ⁊ altera nõ stat cũ
illa. sed sumit ex distinctione ꝑ̇ncipioꝝ
productiuoꝝ q̃ hñt oppositos modos
principiãdi. ḡ ⁊c̃. Rñdet sic opinãs ꝙ
productio ibi ẽ vna ꝑ modũ nẽ. ⁊ alte
ra ꝑ modũ voluntatꝭ. non qꝛ vna ꝑso
na producat nãliter ⁊ alia nõ. sed qꝛ ꝓ
ductio vna est silis ꝓductiõi nãli. ⁊ aª
est silis ꝓductõi volũtarie. nãle. n. agẽs
producit nõ ꝑ̃supponẽs aliã ꝓductõeꝫ
⁊ hoc in cõi loquendo licꝫ ꝑ accñs vnũ
nãle agens ꝑ̃supponat aliq̃d ꝓducens
prius ipso. ita tñ ꝓductio filiȷ̃ est ꝑ mo
dum nature qꝛ nõ ꝑ̃supponit aliã ꝓdu
ctionẽ. productio voluntatꝭ ꝑ̃supponit
aliã ꝓductionẽ illã vꝫ que est ꝑ modũ

nature ⁊ intellectus. ⁊ ita ꝑductio spi-
ritus sancti ē ꝑ modū volūtatis. q2. s. s.
ꝑducit simili mō illi ꝑductōi que pro
prie dr̄ esse ꝑductio voluntatꝭ. s. p̄sup-
ponendo aliā ꝑductionē. Ista exposi
tio nō videt̄ ſm intentionē sanctoꝝ at-
tribuentiū istas ꝑductiōes ꝓprie intel
lectui ⁊ volūtati. q2 si tm̄ debeāt intelli
gi distingui ꝑ h° ꝙ vna p̄supponat ali
am ꝑductionē ⁊ alia ꝑductio nullaʒ p̄
supponit. nō videt̄ rō ex ꝑductiōibus
quare fili⁹ sit magis filius vl̄ v̄bū ex vi
ꝑductionis sue q̄ꝙ. s. s. nec ꝙ. s. s. ex vi ꝑ
ductionis sue magis sit amor q̄ꝙ filius.
qȯ videt̄ absurdū. Itē multe alie ꝑdu-
ctiones pn̄t esse vl̄ p̄supponētes vel nō
p̄supponētes aliquā ꝑductionē. sic ꝑ-
ductio ꝑ modū artis videt̄ aliā ꝑducti
onem p̄supponere. s. ꝑductionē verbi
interiorꝭ in mente artificis. g̊. s. s. posset
dici produci ꝑ modū artis. qȯ est falsū
Et p̄ter hec sicut est argutuʒ dis. 2. ⁊ io.
exquo in deo ꝓprie est intellectus ⁊ vo
luntas. ⁊ vtrūqȝ est sufficiēs ꝑductiuū
cum obiecto sibi pn̄te vere ꝑducet̄ pª
ꝑ actuʒ intellect⁹ vt ṗncipij ꝑductiui ⁊
alia pª ꝑ actū voluntatꝭ vt ṗncipij pro
ductiui ⁊ nō tm̄ methaphoͤ ꝓpter ta-
lem silitudinē extraneā. s. ꝑduci alia p̄
supposita vl̄ nō p̄supposita. Alit̄ dici
tur ꝙ iste emanatiōes distingunt̄ ꝑ rela
tiones oppositas. s. ṗoris ⁊ posterioris
q2 vna est ṗor alia. Cōtra ista distin°
nō est ṗma. oʒ. n. dare aliquā aliā cām
quare vna est nāl'r prior alia. nec ē alia
rō nisi vel q2 ista est ꝑductio talis ⁊ il-
la talis vel ex ꝑte ṗncipioꝝ ꝑductiuo-
rum vel ex ꝑte suppositoꝝ agentium.

¶P̄. relatio nō distiguit p̊° ⁊ p̄cise a re
latione ꝑ relationē. q2 relatio nō refert̄
p̊°. g̊ cū iste emanatōes sint relones nō
distinguunt̄ p̊° ab inuicē ꝑ alias rl'ones
s. ꝑ relones ṗoris ⁊ posterioris. ⁊ pȝ ꝙ
iste relones sunt alie a relonibus origis
q2 sunt inter alia extrema. naʒ relo ori
ginis est inter ꝑducēs ⁊ ꝑductū. relo
prioris ⁊ posteriorꝭ ē inter originē ⁊ ori
ginē. Alit̄ dr̄ ꝙ emanatōes distinguū
tur penes ṗnª forālia elicitiua q̄ ponū
tur eē rl'ones ꝑsonaꝝ agentiū puta vis
gnātiua ⁊ spiratiua. Sed istud est ip̄ro
batū di. 7. siue intelligat̄ de ṗn° eliciti
uo siue de ṗn° determinatio. Et p̄ter h°
quō distinguant̄ ille relones vt ꝑ eas di
stinguerent̄ relones opposite. ille enim
vident̄ min⁹ distincte q̄ꝙ opposite. q2 il
le pn̄t ꝯcurrere in eadeʒ pª puta in p̄ie
iste nō pn̄t. q2 nulla eadē pª duob⁹ mo
dis ꝑducit̄. manifesti⁹ est igit̄ istas ema
natiōes distingui q̄ꝙ relones oppositas
ex ꝑte ꝑducti. igit̄ assignare istaꝝ disti
ctionē ꝑ illas est assignare distinctionē
manifestā ꝑ distinctionē minus manife
stam. ⁊ etiā nō ꝑ intrinseca q2 relatiua
non sit intrinseca suis correlatis. Alit̄
ponit̄ ꝙ distinguūt̄ penes ṗnª distincta
ſm rōnē puta penes nām ⁊ volūtatē q̄
hn̄t ṗncipiare distinctas emanatiōes ⁊
tn̄ ipsa in eēntia nō distinguūt̄ nisi sola
rōne. sic ꝑbat̄ in. q. de attributꝭ. di. 8.

Cōtra istud. distinctio realis nō p̄exi-
git necio distinctōeʒ rōnis. sed distin° il
larum emanationū necio p̄exigit disti-
ctionē ṗncipioꝝ elicitiuoꝝ. igit̄ illa si ē
realis nō est tm̄ ꝑ illā q̄ est rōis tm̄. ma
ior isti⁹ rōis ab aliq̄bus negat̄ ⁊ ponit̄
instātia de ydeis q̄ dn̄t tm̄ rōne ⁊ crea
ture realit̄ dr̄nt. ⁊ tn̄ distin° creaturarū
realis necio p̄supponit distinctōeʒ ydea
rum rōnis. Cōtra istud arguit̄. ⁊ p̊° ꝑ
bat̄ maior. 2° excludet̄ ista instāª. maior
ꝑbat̄ ſm istū inte^m ꝙ dr̄ia rōis in cā nō
erit ꝓpria rō distinctōis real' in effectu.
Quia si sic sit. a. cā ⁊ diuerse rōnes sub
quib⁹ cāt sint. b. c. cāta sint. d. e. tunc sic
si. b. c. sunt rōes ꝓprie ipsi⁹. a. inq̄ꝙtū cāt
d. e. g̊. a. inq̄ꝙtū est sub. b. ē ꝓpria cā ipsi
us. d. nā si nō. nō est magis illa dr̄ia rō
cāndi distincta q̄ꝙ si ipsa dr̄ia nō inesset
q2 neutra rō est ꝓpria approprians cām
ad hūc effectū. qui igr̄ ꝯcedit ꝙ. a. inq̄ꝙ^m
est sub. b. ⁊. c. cāt. d. ⁊. e. hȝ concedere ꝙ

vtraqȝ rō sit ꝓpria rō cāe respectu sui effectuꝭ. ſȝ illud ꝯñs ē falsum ꝙ. a. inꝙ̃m est sub. b. est cā ipsi⁹. d. qꝛ. a. inꝙ̃m ē sub b. qȯ ē tm̄ ens rōnis. tm̄ hȝ eē in intellectu qꝛ ens rōis nō cāt ab obō nisi inꝙ̃m cognituȝ. ⁊ vt sic nō hȝ eē nisi in intellectu qȯ est ens diminutū. ex. 6. meth. nihil aūt ſm qȯ ens diminutū ē: est ꝓṗa rō entis veri. ⁊ ꝓpria cā entiꝭ ꝑfecti. Et istud ꝓbat qꝛ oē cāns veꝝ ens oȝ ꝙ habeat aliqȯ eē exñ̄ inꝙ̃m est cā: ens āt diminutū. qȯ. s. est ens cogniᵐ nō hȝ esse real' exñ̄. ġ nec inꝙ̃m tale pōt eē cā propria alic⁹ realis entis. Et si dicas ꝙ lȝ nō habeat eē exñ̄ sui tñ hȝ eē exñtie intellect⁹ in q̊ est. qꝛ eē intellect⁹ ꝑticipat inꝙ̃tū hȝ eē in ipso intellectu. Cōtra. ex hoc sequit ꝙ nulla cātio ꝯpetit enti cognito inꝙ̃tū tale nisi ṽtute exñtie actualis ipsi⁹ intellect⁹ in q̊ hȝ eē exñ̄ actual' ſm qd. ⁊ tūc vltra volūtas nō erit ṗnᵐ spirādi nisi inꝙ̃tū ꝑticipat rōeȝ inte⁹. ⁊ tūc inte⁹ diuinus erit magis rō spirādi ꝙ̃ volūtas. ⁊ ita sequit vltra ꝙ intellectuꝭ respcū gnātiōis ṽbi erit duplex ṗnᵐ. s. imediatū inꝙ̃m est ṗnᵐ ꝓductiuū. ⁊ mediatū inꝙ̃tū ipsū est ṗnᵐ oꝑatm̄ ꝑ cui⁹ oꝑationē ipsum hȝ eē inꝙ̃tū ꝓductiuū sic cogniᵐ inꝙ̃tū cognitū hȝ eē ꝑticipatum ipsi⁹ cognoscētis. Q. si nō attribuas talē actionē realē ipsi intellectui exñti sed obō hñti eē diminutū in itellectu sequit ꝙ actō real' erit ipsi⁹ qȯ nihil minus ē tale si illud nō eēt oino. naȝ nō repugnat alicui ꝙ sit ens cognitū lȝ nullū verū eē reale habeat. Si dicat h ꝙ itellectus diuinꝭ nihil coġscat nisi intuitiue ⁊ ita illud qȯ hȝ eē cognitū in h° intellectu inꝙ̃tū tale hȝ vere eē exñtie. nō aūt tale eē qȯ hȝ est cognitū intellectōe ⁊ cognitione abstractiua q̄lis ē intelle⁹ mea de rosa nō exñte mō q̄ nō est intuitiua.

Cōtra. illa rō q̄ ponit ꝓṗa ṗn°. s. deo inꝙ̃tū ṗncipiat ponit cāri ꝑ actuȝ inte⁹ in obō cognito. intellect⁹ aūt diuin⁹ nihil causat in eēntia diuina vt exñs est: sicut ꝯcedūt illi de opi. opposita. qꝛ nulla est ibi diūa rōnū in cēntia vt est exñs sed tm̄ vt cognita ē. ⁊ ꝑ se pȝ. qꝛ quicq̊d est in eēntia vt exñs est cēt in ea si ꝑ impossibile nō esset intellect⁹ negociās circa ipsaȝ. Preterea 2° eēntia diuina vt in filio ⁊. s. s. hȝ nāliter ṗoꝛitatē aliquā ad intellectionē simplicē istius eēntie. sicut. n. ipsa vt est in pr̄e nata est mouere inteᵐ pr̄is ad simplicē sui intellectionē ita etiā vt in filio nata est mouere quēcunqȝ intellectū ad sui intellectiōeȝ simplicē. qꝛ ſm Aug. 15. de tri. oia videt pr̄ in filio sic in semetipso. sed si eēntia vt i filio talē hȝ prioꝛitatē circa talē intellectionē simplicē sui igit ipsa vt i filio naturaliter ṗcedit oēm rōneȝ quā pōt intellectus negociās fabricare circa ipsaȝ igit nulla rō fabricabiliꝭ circa eam nāliter ṗcedit eaȝ vt in filio. alioquin esset circulus in ṗoꝛitate nāli qꝛ ⁊ rō cāta ꝑ inteᵐ nāliter ṗcederet esse ei⁹ in filio ⁊ eꝯ°. Si aūt dicas ꝙ eēntia in pr̄e ṗcedit nāliter oēm rōnē ꝓducibilē circa ipsam. sed vt in filio sequit rōnē iam productā ꝑ actū intellectuꝭ pr̄ni. ⁊ tunc nō est circulus eiusdē ad idem ſm eadē extrema siue ſm exñtiā in eodē. qꝛ eēntia ſm exñtiā in vno supposito ṗcedit. ⁊ i alio sequit. Cōtra istaȝ rñsionē arguitur sic ṗ°. vnius cē in vno oꝛdine cāndi est vna ꝑ se rō cāndi. ġ multo magis in diuinis vbi ē pꝛimitas ṗncipiādi oȝ ponere vnam rationē per se ṗncipiādi. ergo ratio ṗncipiandi generationem verbi erit aliqua vna realiꝭ rō ꝑ se. res aūt ⁊ ratio nō faciūt vnū ꝑ se. qꝛ nec passio aliqua ꝯsequens rem ex nā rei pōt facere vnū ꝑ se cum s̄bo cui⁹ est effect⁹. ġ nec multo magis rō. qꝛ nō sequit reȝ ex nā rei sed tm̄ ꝯsequit eamᵘ ꝑ actū intellect⁹ ġ alterum istoꝝ erit ṗcise ṗnᵐ quo ipsi pr̄i ꝓducenti. nō ratio sola qꝛ ipsa non est formaliter infinita. ꝓbatio. qꝛ nulla relatio realis est formalit̄ ꝑfectio infinita. ꝓbatio. qꝛ tunc ꝑsona aliqua in

diuinis nõ haberet oẽm pfectionẽ infi-
nitam formalit᷑. ergo nec multo magis ens
rationis põt esse formalit᷑ infinitũ. ꝛ p
ↄñs nec est pn^m pducendi quo supposi
tum infinitũ. ergo sola res cui attribuit᷑ il-
la ratio est principiũ pducendi suppo-
situm infinitũ. sed in quocũqꝫ est pnci-
pium quo respectu alicuius pductiõis
ei est principiũ producendi si illud sup
positum ↄueniat tali pductioni. cõue
niens aũt suppositũ in diuinis ad pro-
ducendũ psonã in diuinis est ꝙ nõ ha
beat talẽ naturã pductione ista nec ali
qua pductione pore ista. talis aũt ẽ pa
ter. ergo sola res erit sibi principiũ quo p
ducit ꝛ nullo modo rõ ista. Preterea
4° in diuinis qḋ non ẽ formalit᷑ idem
alicui nõ est vere idẽ sibi nisi vl᷑ vtrũqꝫ
sit formaliter infinita vel alterũ vl᷑ sal
tem vtrũqꝫ sit vere idez alicui formalit᷑
infinito. sed iste rõnes que ponunt᷑ qua
si appropriãtes principiũ pductiuum
duaruz personaꝝ non sunt formaliter
eedem. quia tunc nõ essent distincte ra
tiones nec sunt vere eedez alicui forma
liter infinito. quia tunc eẽnt in isto infi
nito ex nã rei. sicut sapiẽtia ẽ in diuini-
tate dei forãlit᷑ ex nã rei. nec alra istarũ
est formalit᷑ infinita. sicut pbatũ ẽ in p-
cedenti rõne. ergo nulla istaruz est vere
eadem alteri aliquo modo. ergo eo modo
quo ambo sunt ibi ita sunt vere distin
cte ꝙ vident᷑ obuiare summe simplicita-
ti qualitercũqꝫ ponat᷑ entitas earuz. qꝛ
nihil põt poni ibi esse fm quãcunqꝫ en
titatem qḋ sit nõ simpliciter idem alte-
ri pter simplicitatẽ illius eẽntie. Jllã
instantiã excludo. pmo quia videt᷑ esse
ad oppositũ. si eniz distinctio creatura-
rum necessario psupponeret distinctio
nem ydearũ ac p hoc deus sub ratione
vnius ydee esset causa ꝛ ppria ratio re
spectu vnius ydealis hoc ideo eẽt quia
esse diminutũ dei. s. esse cognitum esset
simpliciter pfectius ꝛ prius naturaliter
esse pfecto ydeati. qꝛ ydeata sunt respe-
ctu dei artificialia. ꝛ esse cognitũ artifi
cis vel exemplaris in quo artificiatum
habet esse est simplicit᷑ prius ipso eẽ exi
stentie ipsius ydeati. sed illa ratõ omni
no deficit in psonis diuinis. quia eẽ co
gnitum essentie nõ potest eẽ prius natu
raliter pfecto esse eẽntie in se. ꝛ ideo licz
illa pma maior falsa eẽt ad cuius pba-
tionem apposite sunt quatuor ratiões
in agente artificiali nõ tamẽ esset falsa
in pductione naturali vbi esset ↄmuni
catio eiusdẽ nature sicut est in pposito
quia ibi nõ videt᷑ ꝙ aliquod esse cogni-
tum posset naturalit᷑ pcedere naturale
esse ipsius nature. Preterea. instan
tia illa sumit falsum de ydeis. quia illa
distinctio ratiõis in deo nõ necessario
presupponit᷑ ipsis ydeatis distinctis. nec
deus sub rationibus ydearum est pro
pria causa diuersoꝝ ydeatorũ. sicut pa
tebit inferius. di. 35. de ydeis. ꝛ. 45. de
volũtate. Alia est opi. ad qõnez q po
nit ꝙ eẽntia sub rõe vna oĩno indistin-
cta ẽ pn^m istaꝝ pductionũ. qꝛ sicut duo
limitata pñt esse pncipia duoꝝ actuuz
ita idem illimitatũ cõtinens in se virtu
aliter ipsa plura potest esse pncipiũ p-
prium eorundẽ actuum. etiam sub ra-
tione vna nulla distinctiõe in eo sed ex
sola illimitatione suiipsius vt indistin-
ctum est. sicut patet de sole respcũ mul-
torum generabiliũ in istis inferioribus
Et confirmat᷑ ista positio. quia opor-
tet ponere essentiaz diuinam imediate
habere sapientiã ꝛ bonitatẽ ꝛ esse quo-
dammodo quasi radicez ꝛ principium
illarum perfectionũ attributalium ꝛ si
ne omni distinctõe in ipsa essentia. alio
quin pcederetur in infinituz. igitur ita
videtur posse poni imediatuz principi-
um duaꝝ pductionũ. Contra hoc
quia actio volendi in nobis non est for
maliter libera. sed ipsa voluntas. quia
actio illa est quedã qualitas ꝛ quedam
forma naturalis in se. ꝛ non aliquid in
tellectuale habẽs inclinationẽ ad oppo

fita. ita igitur in diuinis ipsa ꝓductio
spiritus sancti vt ipsa iam posita est in
esse non videt formaliter esse libera. sed
precise libertas videt esse in ꝑncipio hu
ius ꝓductionis inquantū est huiusmo
di. sed si nulla distinctio ꝑcedat produ
ctionem filij ⁊ spiritus sancti prima di
stinctio que est hu9 ꝓductionis ⁊ illius
est vt sunt posita in esse ab illo ꝑncipio
ergo nō est vna ꝓductio in diuinis per
modum intellectus siue nature ⁊ alia ꝑ
modum libertatis. quia nullum princi
pium ꝑcedit quod ex se aliter se habeat
ad hanc ꝓductionez q̄ ad illam. ⁊ ille
productiones in quib9 est distinctio pri
mo omnino in se vniformes sunt in na
turalitate vt iam posite sunt in esse. As
sumptum de volitione licz posset mul
tis vijs probari patere tamē potest per
hoc. quia quicquid generat ipsa voli
tio generat naturaliter. vnde habitus
appetitiui virtute actuū appetitus ita
generantur naturaliter ex eis sicut ha
bitus intellectiui generant naturaliter
ex intellectionibus. Ex alio etiam ap
paret. quia tunc formalit posset aliquis
gaudere ⁊ tristari libere inquātū. s. gau
dium ⁊ tristicia sunt passiōes consequē
tes velle ⁊ nolle. quia illa que sunt ime
diate cause istarum passionū ponerent
formaliter libere. cōsequens tamen de
passionibus videt satis manifestū incō
ueniens. quia nō videtur esse in potesta
te voluntas gaudere nisi qz in potestate
eius est velle illud ad quod sequit gau
dium. ⁊ ita nec tristari nisi quia in po
testate eius ē nolle illud ad quod sequi
tur tristari. ⁊ ideo tristatus de aduentu
alicui9 rei nociue siue displicibil' si vult
amouere tristiciā oportz q̄ desinat nol
le illud quod noluit. nō aūt expedit ad
hoc deliberare vt stante nolitiōe ⁊ euē
tu noliti nō sequat tristicia. Preterea
2° si essentia vt omnino indistincta eēt
principiū duplicis ꝓductionis. ḡ cuz in
tellectus sub ratione infiniti sit sufficiēs
principiū ꝓductiuū ⁊ sufficiēs rō prin
cipiandi verbū infinitū ⁊ volūtas sub
ratione infiniti sit ꝑncipiū ꝓductiuum
amoris infiniti ⁊ anteq̄ intelligat intel
lectus infinitus ⁊ voluntas diuina infi
nita formalit distincta ꝑintelligit essen
tia vt essentia infinita. ḡ per ipsaz vt ꝑ
intelligit erit duplex ꝓductio intrinse
ca. iterum etiā quādo posterius intelli
gitur ibi intellectus formalit infinitus
⁊ volūtas formalit infinita erūt due ꝑ
sone infinite ꝓducte virtute illoꝝ duo
rum ꝑncipioꝝ. ḡ erunt quatuor ꝑsone
ꝓducte infinite. Q: si dicat nūq̄ ibi eē
infinitū intellectū nec infinitā volunta
tem ex parte rei sed tm̄ esse ibi illā vnā
naturā omnino indistinctā ex natura
rei. ⁊ ex eius ratiōe esse tres ꝑsonas. ⁊ i
tellectum ⁊ voluntatē esse ibi ꝑcise per
considerationez intellect9. ⁊ ita nō esse
ibi principia ꝓductiua ꝑsonarum rea
lium ex natura rei distincta. Cōtra si
aliqua sit ibi distincta ꝑ actū intellect9
sint. a. ⁊. b. tunc quero aut illa ex nā rei
sunt disticta aut nō. ⁊ si sic. ꝯtradicis ti
biipsi. si nō sed ꝑ intellectū. ḡ intellect9
sub rōe intellectus ⁊ nō sub rōe nature
distinguit. aut igit ante distinctiōez isto
rum est ibi intellect9 sub rōe intellectus
⁊ hr̄ ꝓpositū. q̄ est ibi ex nā rei aut nō
sed ipse intellectus sub rōe intellect9 est
ibi ꝓductus ꝑ actum intellectus nego
ciantis ⁊ distinguentis. ⁊ tunc erit que
rere de illo intellectu quo actu ꝓducit
aut est ex natura rei. aut ex itellectu vt
intellectus est. ⁊ ꝓcederet in infinitū vl'
vbicūq3 stabit ibi erit intellect9 inquā
tum intelllect9 ⁊ ex natura rei. vel ꝓpa
distinctio que ponet ibi erit ex natura
rei cui9 oppositū ponis. Preterea. deus
est ex natura rei formalit beatus. ⁊ nō
formaliter in relationibus rōnis. beati
tudo autē eius est formaliter in electio
ne ⁊ volitione. ergo intellectus ⁊ volū
tas que sunt principia istorum ibi ex
natura rei. Confirmatur ista ratio:

per phm. 12°. methyf. qui probat q̄ si
deus nō sit actu intelligēs nihil onera-
bile inerit ei. se habebit. n. vt dormiēs.
ḡ fm ipsum nō est pfectus ex natura rei
nisi ibi esset formalit̄ intellect⁹ ex natu-
ra rei. ⁊ per ꝯsequēs est ibi intellect⁹ di
stincte ex natura rei. quia nō potest in-
telligi actualis intellectio formalit̄ sine
intellectu formalit̄. Preterea si intelle
ctus nō est ibi formalit̄ ex natura rei sꝫ
fundamentalit̄. ḡ intellectus formaliter
non est pfectio simplicit̄. quia nō est ibi
melius habere ipsuꝫ formalit̄ q̄ nō ha-
bere ipsuꝫ. imo p te in essentia illa que
optima est nō habet formalit̄ sꝫ tm̄ op-
posito mō habendi. ḡ non pōt cōcludi
ibi esse intellectū quia est pfectō simpli
citer sed magis videtur sequi oppositū.
Quid igit̄ dicit Ansel. monologion.
15°. q̄ quicq̄d est in deo melius est ipsuꝫ
q̄ nō ipsum sicut est de sapiēte. ⁊ Aug.
15. de trini. c. 4. vel. 5. neqꝫ. n. diuinoꝝ
libroꝝ auctoritas tantū° esse deuꝫ p̄di-
cat sed omnis que nos circūstat natura
pclamat habere se p̄stantissimū condi
torem qui nobis mentē rationēqꝫ natu
ralem dedit qua viuētia nō viuētibus
predita sensu insentientib⁹. intelligentia
intelligētib⁹. imortalia mortalibus. im
potentibus potētia. iniustis iusta. bona
malis. incorruptibilia corruptibilibus
imutabilia mutabilib⁹. inuisibilia visi
bilibus. incorporalia corporalib⁹. bea-
ta miseris p̄ferenda videamus. Ac per
hoc quoniā rebus creatis creatorē sine
dubitatione p̄ponimus. oportet eum ⁊
summe viuere ⁊ cuncta sentire atqꝫ in
telligere. ⁊ paruꝫ post. iustissimū specio
sissimū optimum ⁊ beatissimum fatea
mur ⁊c̄. quere ibi Aug. que ꝯñtia esset
illa si rō naturalis dicit beatuꝫ esse me
liorem misero. ḡ deus ē beatus. si ipsuꝫ
qō in creaturis meli⁹ est suo opposito:
hoc est pptcr eius realitatē ⁊ in deo ex
natura rei nō est aliq̄ mō realitas illa.
sed tm̄ fundamentū cum opposito mō
formalitatis huius. Qz aūt intellectus
qui probat̄ ibi esse ex natura rei sit infi
nitus pbo. intellectus. n. vt intellectus
essentiā diuinā cōphendit vt obiectum
formalit̄ infinitū. nihil aūt cōphendit
obiectū formalit̄ infinitū nisi ipsum cō
prehēdens sit formaliter infinitū. ḡ ⁊c̄.
Preterea intellect⁹ diuinus intelligit
simul infinita intelligibilia. fm Aug. 12
de ci. dei. c. 18. ita nec numeros pptcr i
finitatē nescit omnipotens de⁹ ⁊ si vsqꝫ
ad quandā summā numeroꝝ scientia
dei puenit ⁊ ceteros ignorat quis hoc
vel demētissim⁹ dixerit. ⁊ subdit parū
post. infinitas itaqꝫ numeri q̄uis infini
torum numeroꝝ nō sit numerus. non
tñ est incōprehēsibilis ei cuius sapiētie
nō est numerus. Et si dicas intellect⁹
nō est formaliter infinitus inquantū in
tellectus sed inquantū est idē essentie di
uine infinite. ⁊ ideo nō habet inquātuꝫ
intellectus q̄ sit principiū pductiuum
alicuius psone infinite. ⁊ ita non erunt
secunde psone diuine. Contra hoc ar
guo. quia hoc mō posset dici q̄ paterni
tas est formaliter infinita qz est idē eēn
tie infinite. ⁊ tunc nō esset magis incon
ueniens finitū nō esse formaliter intelli
gentē q̄ ipsum nō esse forālit̄ pīem. qō
est manifeste absurdū. Probat̄ etiā ex
alio. quia illa que nō sunt formalit̄ infi
nita in diuinis si accipiant̄ in abstracto
non predicant̄ de se inuicem etiam per
ydemptitatē sicut nec formalit̄. hec. n.
non concedit̄ paternitas est innascibili
tas. cuius ratio dicta est di. 8. q. ō attri
butis. quia illa abstractio tollit illud
quod fuit causa veritatis. s. ydemptita
tem extremoꝝ. qz vt p̄cise sumunt̄ neu
trum ē formaliter infinitū. ⁊ ideo neu
trum vt p̄cise abstractiue sumptum in
cludit q̄ sit idem alteri. sed ista est vera
intellectus est pñitas ⁊ intellectus est fi
liatio. licꝫ nō sit formalis p̄dicatio ḡ in
tellectus habet infinitateꝫ formalē qua
lem nō hꝫ filiatio vel patnitas vł inna

scibilitas. Et si queras est ne intellect⁹ omnino infinitus formaliter ex se sicut essentia. Rñdeo potest dici q̃ sicut di stinguẽdo res ab inuicẽ aliqua res ẽ in finita a se ⁊ in se. sicut pater ⁊ prima p̄sona in diuinis aliqua res est in se infinita. sed nõ a se sicut filius ⁊ spirit⁹ sanctus. aliqua autẽ res est ex se finita ⁊ in se simpliciter finita. sicut creatura. Ita cõsiderando aliqua que nõ sunt formaliter eadẽ potest aliquid accipi tanq̃ infinitum in se ⁊ omnino a se. sicut essentia diuina que est radix ⁊ fundamentũ que infinitatẽ a nullo habet. vnde Jo. Dam̃. c. 12. esse dei ẽ velut pelagus substantie infinitũ ⁊ indeterminatũ. aliq̃d aut est infinitũ per se ⁊ in se sed nõ omnino a se tanq̃ prima radix ⁊ fundamẽtum omnis infinitatis. sicut attributa diuina. que s̄m eundẽ Dam̃. c. 5. debẽt aliquid quasi circa essentiã. ⁊ bene possunt esse talia formalit̃ infinita ⁊ in se ⁊ per se. sed radicaliter in essentia sicut in fundamẽto cui sunt eadem. vlterius aliquid est qd̄ nec in se formaliter est infinitum nec idem formaliter infinito sicut personales p̄prietates. Sed que ratio quare ista non habent formalẽ infinitatem aliam ab eẽntia sicut intellect⁹ habet hoc alias poterit patere.

Ad argumenta p̄ opinione ista nunc vltimo improbata cum dicit infinitũ ex se omnino indistinctum põt esse principiũ distinctoꝝ. veruz est vbi illa distincta nõ requirũt ex ratiõe sui distinctionẽ priorem in principijs. talez autẽ requirit p̄ductio libera ⁊ naturalis. quia ad illa nõ potest esse prima distinctio. sed p̄exigitur aliqua distinctio in principijs que aliquo modo habent principiare naturalit̃ ⁊ libere personas diuinas. Et per hoc patet ad cõfirmationem illaz que adducit ibi q̃ essentia habet sapientiã bonitatẽ ⁊ omẽs alias perfectiones attributales ante omnem considerationẽ intellectus ⁊ hoc absq̃ omni distinctione p̄supposita in eẽntia verum est quia ille p̄fectiones attributales non requirũt oppositum moduz principiandi nec distinctionẽ in principijs. ita enim essentia naturaliter est intellectus sicut est voluntas. similiter illa attributa nõ sunt p̄prie principiata ab essentia diuina licz eẽntia diuina cõcedatur aliquo modo habere rationez perfectionis radicalis ⁊ fundamẽtalis respectu eorum.

Ad questionem respõdeo q̃ productiones seipsis formaliter distinguuntur. generatio enim formaliter se ipsa est generatio. Et spiratio seipsa est formaliter spiratio. Et ex rationib⁹ formalibus eorum impossibile est generationem esse spirationẽ circũscripto per impossibile quocunq̃ alio. Ita q̃ non oportet querere quibus distiguunt. qz tota ratio formalis vnius est non eadẽ toti ratiõi formali alterius. Hoc apparet per Aug^m. 15. de trini. c. 27. vbi dicit. Sic enim videbis quid distet natiuitas verbi a p̄cessione doni. Et paulo post voluntatez de cognitione p̄cedere nõ tamen esse cognitionis imaginẽ ⁊c. quere totum vbi vult ex p̄cessionũ distinctione cõcludere distinctionẽ personarum p̄cedentium. Similiter. 5. de trini. c. 9. vl. 32. cur spiritus sanctus nõ sit filius cuz tamẽ a patre exeat. Et soluit dicens. exit enim nõ quomodo natus sed quomodo dat⁹. soluit ergo ibi questionẽ de distinctione p̄sonarum p̄ distinctas earum emanationes. Et si obicitur q̃ emanationes nõ sunt a se. ergo nõ distinguunt a se. ꝯsequentia p̄batur. quia a quo aliquid habet entitatem ab illo habet vnitatẽ. 4°. meth. quia dicunt ad cõuertentiã ens ⁊ vnũ.

Respõdeo differẽtie specifice nõ sunt a se effectiue ⁊ tamẽ sunt seipsis primo distincte formaliter. ab eo tamen sunt

distincte effectiue a quo habēt esse effe-
ctiue. distingui autē primo formaliter
nō est distingui per aliquod inclusuȝ in
vno aliquo. ⁊ in aliquo cōuenire. sed se
toto formaliter distingui. etiaȝ si ꝑ im-
possibile omne aliud a ratione sua cir
cūscribatur. Jta dico ꝙ si differētie vl-
time opposite essent. se totis distingue
rentur ⁊ se totis essent ꝑmo diuerse for
maliter. Jta dico in ꝓposito ꝙ si ꝑ im
possibile iste persone distincte vel ꝓdu
ctiones possent esse imprincipiate se to
tis essent formalit̄ distincte. ita ꝙ nihil
formaliter incluſuȝ in vna esset forma
liter inclusum in altera. Et tamē sicut
principiata sunt ita ꝑncipiatiue seu ori
ginatiue distinguunt̄ a suis ꝑncipijs in
tellectu. s. ⁊ voluntate. que nō tantū di
stinguunt̄ ratione sicut argutum ē con
tra penultimā opinionē. sed intellectus
formalit̄ nō est voluntas ex natura rei
Et cum infinitas addita alicui nō vari
at rationē eius formalē. intellectus infi
nitus nō est formaliter voluntas infini
ta. Et licȝ nō necesse sit distinctiōeȝ illā
formalē reducere ad aliam inquantū ē
formalis. tamē quod est formale in ꝑn
cipiatis reducitur ad istā distinctioneȝ
principioꝝ.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad primū dico ꝙ videt̄ con
cludere cōtra eos qui ponūt quasi sub
iectum generationis esse essentiaȝ diui
nam. Nam cū in creaturis generatio sit
naturalis ex inclinatione ꝑncipij passi
ui nō autem ex ratione principij actiui
quia si volūtas mea generaret ignē de
materia illa. generatio passiua esset na
turalis ꝓpter inclinationeȝ potētie pas
siue ad formā licȝ principiū actiuū eēt
liberum. Jta videt̄ si diuina essentia es
set quasi subiectum in diuinis respectu
ꝓprietatum personaliuȝ. eque natura
liter inclinaret̄ essentia ad proprietateȝ
spiritus sancti sicut ⁊ filij. ⁊ per conse

quens ꝓductio spiritus sancti. s. passi
ua esset eque naturalis sicut ⁊ filij. licȝ
ab alio principio actiuo esset hec ꝓdu
ctio ⁊ illa. Sed cōtra me nō concludit
quia nego ibi generationē sub ratione
mutatiōis. ⁊ omnino quodcūqȝ passi-
uum respectu actus sicut patuit. di. 5.
Sed precise pono ibi generationē sub
ratione ꝓductionis cuius termini sunt
producens ⁊ ꝓductuȝ. precise igit̄ dice
tur illa generatio naturalis. quia illa
habitudo inter ꝓducens ⁊ ꝓductum ē
naturalis ⁊ naturalitas huius hitudi-
nis est ex parte naturalitatis ipsius ꝓ
ducentis. quia producit primo natura
liter inclinatō ad agendū. ⁊ hoc modo
non spirat pater. Alio modo dicit̄ ꝙ
generatio sumitur vno modo ꝓ gene
ratione substātie. vl̄ alio modo specia
liter ꝓ productiōe viui ex viuo. ⁊ hoc
modo dicit̄ animal generari ⁊ nō ignis
Et ibi ꝯmuniter ꝯcurrit ex parte agen
tis inclinatio naturał siue forma nālis
que est principiū generādi. ⁊ h^{o} mō vl-
timo videt̄ eē gnātio in diuinis. Pri-
ma rn̄sio forte ē melior. Ad 2^{m} dico ꝙ
qn̄ ꝯparant̄ duo ad 3^{m} illimitatū ꝑm il
lud 3^{m} nō sequitur ex vnione eoꝝ in 3°:
vnio eoꝝ inter se. Ex^{m}. si ego sum cuȝ
deo hic. ⁊ papa sit cuȝ deo rome. ℊ ego
sum simul cuȝ papa. nō sequit̄. qꝛ deus
est illimitatus ꝑm pn̄tiaȝ. qꝛ est pn̄s oi-
bus locis. Jta etiā non sequit̄ ego sum
cum eternitate. ⁊ Abrahā fuit cuȝ eter
nitate. ℊ ego sum vel fui simul cū Abra
ham. qꝛ deus etnus ⁊ eternitas ei^{9} sunt
illimitata. Jta dico in ꝓposito ꝙ pater
habet in se duplicē fecunditateȝ ꝑfecte.
vtraqȝ aūt ꝓductio corn̄det vni fecu-
ditati. ⁊ ideo pater respectu duarū pro-
ductionū est illimitatū vel quasi indet-
minatū cōparatū ad determinata. ⁊ iō
non sequit̄ ꝙ si vtraqȝ ꝓductio sit vni
uoca. in 3° tali. ꝙ ille ꝓductōes sint vni
uoce inter se. Cōtra istud arguitur sic.
Si ꝓductiōes nō sunt vniuoce sȝ sunt

alterius rõnis. ğ ⁊ termini ꝑductionū
erunt alterius rõnis. ex. 5. phyſ. igiť cū
in terminis ꝑductis requirāt talem di
ſtinctionē formalē termini nõ erūt vni
uoci alicui tertio. ğ ex oppoſito ſi termi
ni ſunt vniuoci alicui 3° ⁊ ꝑductiones
erunt vniuoce inter ſe. Preterea intel
lectus ⁊ voluntas put ſunt po^e opera
tiue requirunt diſtinctionē formalē in
obiectis. ⁊ ſi reſpectu obiectoꝝ eēnt po
tentie ꝑductiue talē ꝑducerēt diſtincti
onem in obiectis. ğ cuꝫ termini ꝑducti
reqrant talē diſtinctiōeꝫ formalē termi
ni nõ erunt vniuoci. Pretea ꝑductū
per intellectū ex vi ꝑductionis ſue ē no
ticia genita. ꝑductū aūt ꝑ modū volū
tatis eſt amor ꝓcedens. ſed noti^a vt no
ticia ⁊ amor vt amor videnť alteri⁹ rõ
nis formaliť. ğ ⁊c. Ad p^m dico ꝙ illa
ꝓpoſitio de motibus ⁊ tminis que ad
ducitur ad ꝓpoſitū nõ eſt vera niſi qñ
alie due ſunt ve. ſ. ꝙ for^a fluēs ſm quā
eſt motus eſt eiuſdē rõnis cum for^a ter
minante. ⁊ motus ē eiuſdē rõnis cū for
ma fluente. Ad ꝓpoſitū igiť applican
do. ꝑductio iſta ñ eſt fluxus aliqs neqꝫ
forma fluens. neqꝫ eſt eiuſdē rõnis cum
forma qu‹›ē termin⁹ formalis ꝑductio
nis. qꝛ formalis terminus ꝑductiõis ē
aliqð eſſentiale. ꝑductio aūt eſt relatio
formaliť. ⁊ ideo nõ oportet ex diſtincti
one ꝑductionū cõcludere diſtinctionē
formalē terminoꝝ. Exemplū huius qð
dictū eſt de motibus patet ex. 5. phyſ.
qꝛ idem vbi põt acquiri ꝑ motū rectuꝫ
⁊ per motū circularē qui ſunt oino alte
rius ſpeciei. ſicut ꝓbať ex. 7°. phyſ. qꝛ
nõ ſunt cõparabiles. ſed hic forma ſm
quam eſt fluxus in motu ſi eſt eiuſdē ra
tionis cuꝫ termino nõ eſt ex hoc diſtin
ctiua rationis motuū. Iſta rñſio tacta
eſt. ŝ. di. 2. q. de ꝑductionib⁹ pro argu
mento ↄmentatoꝛ. Et ſi obÿcias ſal
tem primi termini. ſ. termini formales
erunt nõ vniuoci exquo ꝑductiões nõ
ſunt vniuoce. ⁊ ita ꝑſone que ſunt pmi

termini erunt nõ vniuoce inter ſe. ⁊ ita
neqꝫ erunt vniuoce in tertio. Rñdeo
productio nõ includit formaliter eſſen
tiam diuinā. perſona autē includit for
maliter eam. qꝛ perſona nõ eſt tm̃ pro
prietas ſiue relatio. ſed ypoſtaſis ſubſi
ſtens in natura diuina. ſicut ſor. nõ tm̃
includit ꝓprietateꝫ indiuidualē. ſed eti
am naturā humanā. licꝫ enim pmi ter
mini ſint eiuſdem rõnis cū productiõi
bus quantū ad hoc ꝙ pmi tmini inclu
dunt relationes ⁊ ꝑductiões ſint rela
tiones nõ tñ ſunt eiuſdeꝫ rõnis qſi ade
quate. qꝛ pmi termini nõ tm̃ includunt
relationes ſed etiā abſolutū. ⁊ tunc nõ
oportet eas tm̃ diſtingui ſic productio
nes diſtinguunť. qꝛ que includunt aliq̃
diſtinctiua nõ oportet tm̃ diſtingui ſic
illa. vt dictū eſt. ŝ. di. 8. q. illa. vtꝝ deus
ſit in gnē. qꝛ dr̃ie ſunt pmo diuerſe. nõ
tñ includētia eas ſunt p° diuerſa. Ad
aliud de potent‹› dico ꝙ vt ſunt potē
tie opatiue non reqrunt diſtinctū obm̃
formale. imo illud idē qð eſt pmū obm̃
formale intellect⁹ diuini eſt etiā pmum
obiectū ⁊ foꝛ̃ale volūtatꝰ diuine. ita ꝙ
vtraqꝫ potētia beatificať in eodeꝫ obie
cto primo ſm eandē rationē formalē p
mi obiecti. nulla. n. ꝑfectio quaſi radi
cata in ipſa eſſentia diuina eſt pmo bea
tificatiua intellectus vel voluntatis di
uine. ſed ipſa eſſentia diuina ſub oimo
da prima ratione. vt. ſ. eſt fundamentū
ois ꝑfectionis in diuinis. ita ꝙ arg^m eſt
ad oppoſitū. quia ſicut non requiriť di
ſtinctio formalis in obiectꝰ vt ſunt po^e
operatiue. ita nec in potētÿs vt ſunt ꝓ
ductiue. Ad 3^m dico ꝙ nõ eſt ad ꝓpo
ſitum. qꝛ tenētes in diuinis generatiõeꝫ
eſſe equiuocā in ſe haberēt dicere eam
in ſe equiuocā eſſe propter equiuocatõ
nem termini ꝑducti a producente. Si
militer haberēt dicere ſpirationē in ſe eē
equiuocā propter differentiā ſpirantis
a ſpirato. nõ igiť ſufficeret eis ad iſtam
concluſionē ꝙ genitum ⁊ ſpiratū eſſent

equiuoca. Argumentū aūt in se si quid
probet non ꝓbat nisi distinctionē geni
ti ⁊ spirati. vel formaliū terminoꝝ ge-
nerationis ⁊ spirationis. ⁊ ita nō ꝓpo
situm eoꝝ. Sed cōtra arguo sic. non
tm̄ noticia vt noticia ⁊ amor vt amor
sunt alterius rationis. sed etiaꝫ noticia
vt noticia actualis est alterius rōnis a
memoria. Et amor vt amor est alterius
rationis a volūtate vt est actus ꝑmus.
ergo si concedat distinctio formalis in
terminis ꝓductionuꝫ. s. noticie ⁊ amo
ris ⁊ ꝙ ꝓducant isti termini. s. noticia
⁊ amor virtute memorie ⁊ voluntatis
oportet cōcedere distinctionē formaleꝫ
principiꝗ productiui a termino formali
ꝓducto. ⁊ ita equiuocationē in vna ꝓ
ductione. Rndeo potest dici ꝙ illud
assumptū. s. ꝙ genitū ex vi ꝓductionis
sue. s. generationis sue sit noticia actua
lis. potest distingui de ꝑmitate originis
⁊ primitate adequationis. Si intelliga
tur de primitate originis potest negari
quia tūc nō essent tres ꝑsone vniformi-
ter deus. essentia eniꝫ in patre intelligit
esse in eo quasi principiū ⁊ fundamen-
tum cuiuslibet ꝑfectionis. Et tunc si in
filio ꝑintelligit noticia ante essentiam:
filius tunc nō haberet essentiā ante qꝺ
cunqꝫ aliud in se. sicut nō ante noticiā
⁊ ita nō esset vniformiter deus cum pa
tre. Quantū igit ad istam primitatē
licꝫ non sit originis corespōdet tamen
primitati originis pluriū perfectionuꝫ
in vna creatura. potest dici ꝙ primū i
quacūqꝫ persona est eēntia. quia quan
do aliquid cōtinet in se plures ꝑfectio-
nes cōmunicabiles: cōmunicans illud
vnum cōmunicat omnes ꝑfectiōes in
eo. eo ordine quo nate sunt esse in illo
vno. Exemplū tam in distinctione re
rum ꝙ̄ nō rerum. tamē ex parte rei. pri
mum quideꝫ. si ignis generaret totum
ignem ⁊ ꝓduceret tam materiā ꝙ̄ for-
mam prius origine cōmunicaret mate
riam ꝙ̄ formā eo ordie. s. quo illa sunt
in generante. Exemplū secūdi. ignis ē
substātia corporea inanimata ⁊ elemē-
tum. sicut tunc sunt ista ꝑ ordinem in
igne generātesita cōmunicant simili or
dine igni genito. ⁊ tamē primus termi
nus ꝭm adequationē est ignis vt ignis
quia hoc est quod ꝑncipaliter intendit
ignis generans. ⁊ in quo ꝑfectissime si-
bi assimilat ignis genit⁹. s. ignis vt ignis
Ita pōt dici in ꝓposito ꝙ licꝫ essentia
diuina in qualibet ꝑsona sit oīno pri-
mum quasi fundamentuꝫ cuiuslibet ꝑ-
fectionis essentialis. prima tamē perso
na appropriate habet memoriā ⁊ vir-
tute illius ꝑncipꝗ ꝓductiui ꝓducit pri
ma ꝓductione adequate secundaꝫ ꝑso-
nam. ⁊ secūda persona quasi adequate
principio ꝓductiuo ꝓducit vt noticia
actualis. ⁊ spiritus sanctus q̄si adequa
tus suo ꝑncipio ꝓductiuo producit vt
amor actualis. Sed adhuc videt stare
argumentū. quia vniuocatio vel equi-
uocatio magis videt cōcludi ex ꝑmita-
te adequationis ꝙ̄ ex ꝑmitate originis.
licꝫ enim sol sit substantia ⁊ vermis sit
substātia. nō ꝓpter hoc dicit generatō
vniuoca vermis a sole. quia nō assimi-
lat sibi terminū in forma specifica. Ita
igitur hic videt equiuocatio ex quo pri
mus terminus ꝓductus adequat⁹ non
est omnino vniuoce eiusdē rationis cū
principio ꝓductiuo. Rn̄deo ⁊ dico ꝙ
nō est equiuoca ꝓductio si principiū ꝓ
ductiuum nō est eiusdē ratiōis cum ter
mino formali ꝓducto loquendo de ter
mino formali ꝑmo ꝓducto ⁊ de princi
pio ꝑmo ꝓductio. sed requirit ꝙ illud
qꝺ est ꝑncipiū ꝓductiuū nō cōicet eius
dem rōnis genito ⁊ ꝙ illud qꝺ est termi
nus formalis in ꝓducto non sit eiusdē
rōnis in ꝓducente. opposita aūt istorū
sunt in ꝓposito. qꝛ memoria est forma
liter in noticia genita actuali. ⁊ notitia
est formalit in ꝑsona gn̄ante licꝫ neutꝝ
istoꝝ sit ꝑma ratio ꝓducendi ⁊ prima
ratio terminandi ꝓductionē.

Reterea dili/genter rc. Circa istam .14. di. r duas sequētes .s.15.r.16. vbi magister agit de pcessione tēporali spiritus sancti querit vnum. Utrum quelibet persona diuina mittat quālibet psonā r mittatur. Uidet q sic. qr quicquid est eēntiale in diuinis conuenit tribus. Missio tam actiua q passiua est quid essentiale. quia dicit respectū ad creaturas. respectus autē ad creaturaʒ cōmunis ē tribus. Q aūt tam mittē q mitti dicat respectū ad creaturā probat quia dicit de deo ex tempore. nihil aūt dicit de deo ex tpe nisi qd dicit respectuʒ ad creaturā. Item in Jo. ō patre dicit salvator r de seipso. ad eum veniem' rc. g pater etiam venit tpaliter ad aliquē. hoc venire dicit aliquē effectum trinitatis. g videtur q pater possit mitti a tribus psonis sic filius r spiritus sanctus. Item fm Aug. ad dardanū quelibet persona dat r dat. g pari ratiōe mittit r mittit. Cōtra. Aug. 4. de trini. c. 20. Sed pater cum ex tēpore a quoq cognoscitur nō dicit missus. nō .n. habet de quo sit aut ex quo pcedat. Ad hoc etiam adducit magr auctoritatē Aug. in littera.

In ista questione

videt esse opinio magistri q mitti non conueniat tribus sed tm duabus personis procedētibus. qr fm Aug. nulla persona mittit nisi que habet aliaʒ de qua sit. fm hoc mitti dicit respectū ad creaturā tamē ɔnotando respectū processionis eterne. sed mittere ē cōe tribus fm magrm. quod probat p auctoritatē Aug. 2. de tri. c. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio proinde mitti a pre sine spiritu sancto nō potuit. Et pbat. qr pater intelligitur misisse eum fm q fecit cuʒ ex femina. quod nō fecit pater sine spiritu sancto. g spiritus sanctus misit filiū. Et constat q seipsūmet misit: sicut habet ab Aug. in eodē. c. g mittere ɔuenit cuicunq psone. Et hoc probat magr per rōnem. qr alias aliqd efficeret vna persona trinitatis quod nō alia. cum mittere sit effectū aliquē creare. Cōtra istā opi. potest argui. Si mitti iportat aliquo modo duplicēʒ respectū eternū r temporalē. cūnō dicat respectū nisi ad eum cui mittit vel ad mittentē. patʒ q primus est cōis tribus. qr est respectus rationis ad extra. secūdus aut est realis aut rōnis. si rōnis g potest esse in patre respectu sui sicut pater pōt dari r dare Non .n. repugnat patri mitti pter respectū ratiōis tm. Si mitti dicat respectum realem tm ad mittentē puta processionē a mittente igit mittere non est essentiale. qr tunc spiritus sanctus non mitteret filiū cum nō pducat eū. Preterea. mittere r mitti vident idē significare licʒ diuersimode quātū ad modos grāmaticales. igit si vnū ɔnotat aliquē respectū ad intra reliquū ɔnotabit. Si igitur mitti cōnotat produci igit mittere cōnotat pducere. Et ita neutrum est mere essentiale. vel si vnū nō ɔnotat respectū ad intra nec reliquū sed tm respectum ad aliqd extra. Et ita vtrūq erit cōmune tribus. Et hoc ē q sic breuiter potest argui. Si mitti includit pduci. g mittere includit producere. ergo spiritus sanctus nō mittit filiū. quia nō producit euʒ. Preterea mittere r mitti videntur dicere relationes oppositas. g si mittere nō includit pducere nullo mō correlatiuū includit correlatiuū.

Uidetur aliter pōs

se dici ad questionē. Manifestū est .n. fm intentionē Aug. 4. de trini. c. 20. q pater nō dicit missus. g oportet q mitti cum hoc q dicit respectū ad extra cōnotet productionē ad intra. Et tunc rationabile videt ɔsimiliter dicere de mittere q licʒ dicat principaliter respectuʒ

actiõis actiue ad extra. tñ ↄnotat respe ctum ꝓductionis actiue ad intra. ⁊ sic neutrũ est mere eẽntiale sȝ mitti tm̃ cõ uenit psone producte ⁊ mittere tm̃ pso ne ꝓducenti. Et ita sunt due psone mit tentes. s. pater ⁊ filiꝰ. ⁊ due tm̃ misse. s. filius ⁊ spiritꝰ scũs. Nec aliqua psona seipsam mittit nec ꝓducta ꝓducentẽ. Huius sile põt haberi in alio. nam pat dicit p verbũ creare. Et posset ↄcedi fi lium creare per. s. s. non aũt sic eꝯ. vbi creare p filiũ nõ dicit absolute actionẽ ad extra. sed actionẽ cum auctẽ. ⁊ in hꝰ ↄnotat ꝓductionẽ actiuã in operãte re spectu illius psone p quã quasi subau ctoritate operaꝛ. Ita posset dici ꝙ mit tere psonã est opari p eam. ⁊ ita opari effectũ cum illa psona p modũ auctori dantis illi psone actionẽ. qð tm̃ ↄuenit ꝓducenti respectu persone ꝓducte. Et mitti diceret idem qð sub auctoritatẽ operari virtute psone mittentis. qð nõ est nisi qñ psona opans accipit ab alia virtutẽ agendi. ¶ Et ad illud qð magr̃ adducit ꝓ se de Augꝰ. ꝙ. s. s. mittit fili um. Et ꝙ filius mittit se posset exponi pꝰ primũ de filio incarnato nõ de filio vt icarnãdo. quõ Ambꝰ. in. 3. li. de. s. s. c. 2. vel. 3. dicit ꝙ spũs dñi misit filiũ si cut legiꝛ Isaᶜ. 61. Spiritus dñi sup me. ⁊c̃. bene dicit Ambꝰ. spũs dñi misit me ad pdicandũ qꝛ quasi filius hois ẽ mis sus ⁊ vnctus. nam fm deitatẽ non sup xp̃m est spũs. sed in xp̃o. ḡ illa auctas ysa. que dicit xp̃m missum a. s. s. intelli gitur de xp̃o hoie. nõ autẽ de missione verbi eterni incarnãdi. ¶ Silr posset ex poni illa auctas ꝙ filius misit se. ¶ Ad argumẽtũ etiã mgr̃i posset dici ꝙ ↄñia nõ valet. qꝛ ↄmutaꝛ qualiter in quid. nõ. n. sequiꝛ filius nõ operaꝛ p filiũ sic pater p filiũ. ḡ pater aliquid operaꝛ qð non filius. sed sequiꝛ ḡ aliquo mõ alio operaꝛ pater quõ nõ operatur filius. qꝛ auctoritatiue est: ⁊ hoc est verũ. Ita eti am si pater mittat filium ⁊ nõ filius se: oȝ inferri ꝙ auctas agẽdi effectũ in crea tura est in p̃re ⁊ nõ in filio. ⁊ hꝰ est veꝝ.

Licet aũt hec uia

videaꝛ ꝓbabilis. tñ quia auctes Augꝰ. videnꝛ sonare nõ tm̃ de xp̃o hoie mis so sed de verbo eo misso. quia incarnã do sicut ipse dicit. intelligiꝛ missio ipsa incarnatio. ideo põt teneri opinio ma gistri. hoc modo fm Aug. 4. de tri. c. 20. vel 50. cum ex tẽpore cuiusq̃ perfe ctus mente concipiꝛ mitti quidẽ diciꝛ. Et planius hoc ideȝ paulopost. mitti ẽ filio cognosci ꝙ a p̃re sit. Ita spũi san cti mitti est cognosci ꝙ ab illo ꝓcedat. mitti ḡ est manifestari ꝓcedere. nec con uenit oĩbus psonis. qꝛ non oẽs ꝓcedũt ⁊ mittere est manifestare psonã ꝓcedeꝛ hoc manifestaꝛ est mere cõe. qꝛ tota tri nitas manifestat psonã ꝓcedentẽ proce dere. sed manifestari psonã ꝓcedere cõ notat psonã ꝓcedentẽ. Et si ista sunt significata istoꝝ vocabuloꝝ. qꝛ signifi cata accipienda sunt ex vsu auctoꝝ: se quitur ꝙ mittere sit mere eẽntiale. nec cõnotat respectũ realem eternũ in mit tente. Sed mitti ↄnotat respectũ in per sona missa quatenus manifestaꝛ eiꝰ ꝓ cessio eterna. Et possȝ quidẽ aliud ver bum imponi qð significaret manifesta re psonã ꝓducere ⁊ eius passiuũ qð si gnificaret manifestari psonã ꝓduci. ⁊ illud actiuũ esset cõe tribus psonis. pas siuum tm̃ ↄpeteret duabus psonis que producunꝛ. ¶ Scõm hoc ad argumẽta que sunt ↄtra opi. magistri. ¶ Ad pmũ dico ꝙ mitti dicit respectũ rationis ad mittentem formaliter sed ↄnotat respe ctum eternũ. non quidẽ ad mittentem quia mittẽs. sed ad aliquem indistincte vnde hec ꝓpositio ẽ neganda ꝙ mitti nullũ respectũ dicit nisi ad euȝ cui mit titur vł ad mittentẽ si intelligaꝛ inquã tum mittens ⁊ hoc tam de pncipali si gnificato q̃ de ↄnotato. dicit enim cõ notando respectũ ꝓcedentis ⁊ hoc ad

producens nõ inquantũ mittens. quia etiã aliqua psona mittẽs põt esse nõ pducens. licz semp pducens sit mittens. Ad 2m cõcedo φ actiuũ ⁊ passiuum significant idẽ sub alio ⁊ alio mõ grãmaticali. sed aliquid idem põt esse cõnotatum in vtroqꝫ qđ nõ diuersificat penes istos modos. Manifestare quidẽ ⁊ manifestari que principalit importãt diuersificant penes illos diuersos modos sed nõ ita hoc qđ est psona pcedere. illud enim est qđ ꝯnotat vniformit tam per actiuũ φ per passiuũ. Exemplũ huius in aliis. scio ignẽ calefacere ⁊ scitur ignem calefacere. lꝫ hec sit variatio grãmaticalis quantũ ad scire ⁊ sciri nõ tñ quantũ ad illud quod notat esse terminus ipsius scire. illud enim vniformiter se habet vtrobiqꝫ. Et si imponeret vnũ actiuũ ad significandũ hoc totum scire ignẽ calefacere. suum passiuũ nõ ꝯnotaret sciri ignẽ calefieri. sed tñ ipsum sciri per modũ passiui ⁊ illud aliud ꝯnotaret per modũ actiui. Et p hoc patꝫ ad illam cõfirmationẽ mittere ⁊ mitti sunt correlatiua quantũ. s. ad formalia significata. ⁊ vtrũqꝫ dicit p se respectũ rationis. tamen vnum istoꝝ põt includere vt ꝯnotatum aliqđ extremũ relationis ⁊ reliquũ non includere correlatiuum illius sicut i exẽplo posito apparet φ illud verbũ sic impositũ includeret calefacere ⁊ tñ verbũ passiuũ corrñdens sibi nõ includeret hoc quod est calefieri.

Ad argumenta principalia.

Ad primũ dico φ non oẽ dictũ de deo ex tpe est cõe tribus qñ importat nõ tñ respectũ ad creaturã sed cum hoc cõnotat respectũ intrinsecũ sicut est de mitti. Ad 2m cõcedo φ pat venit inuisibiliter ⁊ inhabitat. sed tñ nõ dicit mitti. qꝛ non habet de quo sit. non. n. manifestatur pcedere nisi procedat. tñ manifestari põt absolute vel manifestari φ producat. sed manifestari sic nõ notat permitti. Ad 3m concedo φ quelibet psona dat quãlibet. quia dare est liberalit cõmunicare. quelibet aũt seipsam cõicat liberaliter voluntate vt sui est. Nec sequitur ex hoc φ quelibet mittat quãlibet: quod iam patet quia dare nõ includit talem respectum intrinsecũ qualem includit mitti.

Circa distinc.

17. quero. Utrũ necesse sit ponere charitatẽ creatã formalit inherẽtẽ nature beatificabili.

Q nõ. Aug. 8. de tri. c. 7. vel. 31. Qui diligit pximũ ꝯñs est vt ipsam pcipue dilectionẽ diligat. dilectio aũt est deus ꝯñs igit est vt diligat deum. Quero quomodo accipit dilectionẽ in minore si formaliter: habeo ppositũ. si effectiue tunc erunt quatuor termini. qꝛ maior nõ est vera nisi de dilectione formali. q̃ diligit pximus. Si etiaꝫ dicas φ pter istam dilectionẽ que est spirit' sanctus est alia dilectio formalit. ergo fallacia cõsequentis est in argumẽto. arguendo sic. diligit dilectionẽ formaliter. g̃ hanc quia antecedens potest verificari pro alia. si ergo argumentuꝫ debeat tenere oportet φ deus sit formaliter dilectio. que est formalit in diligẽte respectu pximi. Item de trini. 15. c. 18. vel. 49. nullum est isto dei dono excellentius. supple quod est charitas. sed nullũ donum dei est excellentius spiritu sancto. ergo spiritus sanct' est charitas. Istud argumentuꝫ similiter non valeret nisi esset de charitate formali. ⁊ φ spiritus sanctus precise erit illa. Si dicatur ad istas auctoritates φ spiritus sanctus dicatur charitas causaliter. Obuiat in hac littera magr̃ adducens augmentũ φ ipse intelligat formalit. dicit. n. in. 15 de trini. c. 17. vel. 43. neqꝫ. n. dicturi sumus non pꝑterea deũ dictũ esse charitatem φ ipsa charitas sit vlla sbã que

dei digna sit nomine. sꝫ ꝙ donū sit dei sicut dictū ē deo. quoniā tu es paciētia mea. nō vtiqꝫ ꝓpterea dictum est quia dei substātia est nostra pacientia. sed ꝙ ab ipso nobis est. sicut alibi legit. quoniam ab ipso ē paciētia mea. hūc quippe sensum facile refellit scripturaꝝ ipa locutio. tale eniꝫ est tu es paciētia mea: quale est domine spes mea ⁊ deꝰ meus misericordia mea. ⁊ multa similia. non est aūt dictū domine charitas mea. aut tu es charitas mea. sed ita dictū est deꝰ charitas est. sicut dictū est deus spiritꝰ est. Preterea per rationē. omnis creatura potest intelligi nō bona. quia ē bona per participationē charitas non potest intelligi nō bona. videt enim bona per essentiā. ģ ⁊c̄. Cōtra. Aug. de moribus ecclesie. 4°. c. ꝑtractans illud ad romanos 8°. Quis nos sepabit a charitate xp̄i ⁊c̄. Charitas inquit dei hic dicta est virtus q̄ animi nostri rectissima est affectio.

Uxta istā questionēꝫ aliā in generali ꝓpono de habitu. Utrum sit necesse in habitu ponere rationē principꝗ̃ actiui respectu actus. Q2 sic. habitus est quo hn̄s vtitur cum voluerit. ſm cōmentatoreꝫ 3° de aia. sed vti ꝯpetit agenti. nam paciens ṗncipio passiuo nō vtitur. Preterea. quatuor cōditiones attribuimus habenti habitū. ṗmo ꝙ operat delectabiliter. faciliter. expedite. ⁊ ꝓmpte. ex qualibet potest argui ꝓpositū. Ex ṗma quia actus qui fuit prius discōueniens agenti nō fit sibi ꝯueniens nisi ipm inquantū agens aliter se habeat. igit ꝑ istum habitū per quem cōuenit sibi sic operari fit cōueniens sibi. ⁊ ita delectabile ipsum aliter se habet habitu agēs inquantū agens. Ex secūda via arguit. quicquid est ex se summe dispositū ad paciendū nō indiget facilitari vt patiatur. sed potētia habitualis sicut voluntas ⁊ intellectꝰ est ex se summe disposita ad recipiendū actus. q2 nō habet cōtrarium. ⁊ ꝓpter hoc nō indiget motu ad hoc vt agat. ģ habitus ꝑ quē facilitatur disponit ipsam ad agendū nō ad patiendū. Ex 3ª ꝯditōe arguit. Quia cui ꝯpetit impediri ei cōpetit expeditio sed impediri conuenit agēti quādo virtus eius actiua deficit ⁊ ab alia superatur. igit habitus ꝑ quē ꝯuenit alicui expedite operari est ipsius vt actiuuꝫ est. Ex 4ª via arguit. q2 cuius est tarde ⁊ nō prompte opari eius est etiā ꝓmptitudo. sed nō prompte opari ꝯuenit agēti inquantū actiuū nō passiuū. ģ ⁊ ꝓmptitudo quā tribuit habitus ꝑtinet ad agens inquantū agens. Preterea. ad principale habitꝰ inclinat potentiā ad actū. duplex aūt est inclinatio. s. potentie passiue ad formam. ⁊ potētie actiue ad agere. habitus nō inclinat ṗmo modo. nam habitus recipit in potētia immediate alioquin actus ꝑfectus ⁊ imꝑfectus nō haberēt idem susceptiuum. ģ inclinat 2° modo vt ṗncipiū actiuū ad agere. qd̕ est propositū. Preterea ſm ph̄m. 8. phyſ. ⁊. 2. de aia. anima an̄ sciētiam est in potētia essentiali. habēs aūt scientiam est in potētia accn̄tali. qd̕ aūt reducit de potētia eēntiali ad accn̄taleꝫ respectu operationis videt esse principium actiuū respectu eius. quia ē quo habens operatur. vnde ph̄s vult 2° de aia ꝙ sicut sciētia est qua scimus ita aia est qua viuimus ⁊ sentimus ⁊c̄. Et per ꝯsequens sicut anima est quo agimꝰ actus vitales. ita scientia est quo actiue speculamur. Preterea aliquis habitus est practicus ⁊ talis est actiuus vt prudētia aliquis factiuus vt ars. ratio practici i cōmuni ⁊ specialiter factiui videtur cōcludere in tali habitu rationē principꝗ̃ actiui. Contra. relatio nō est principium actiuū nec aliquid essentialit includens relationē. habitus auteꝫ est ad aliq̄d. ſm ph̄m. 7. phyſ. ģ ⁊c̄. Cōfirmat

Confirmat. quia nõ minus requirit entitas realis absoluta in pñ° motus q̃ in termino motus. Si g̃ habitus caret entitate absoluta que sufficiat ad terminandum motũ ſm pħm ibi. multo magis caret ea que requirit i pncipio actiuo. Preterea vnius actionis videt eẽ vna potentia actiua. 5. phyſ. ꝯmenta. ꝯmento 7°. ſed nõ ſolum habit⁹ eſt potentia actiua reſpectu opationis. quia tunc ipſe habitus eſſet potẽtia. q2 potẽtia eſt qua ſimpliciter poſſumus. ꝛ nõ eſſet illud quo ſimplicit pficit potentia g̃ ſolũ illud qđ perficit per hitũ eſt pñcipium actiuũ actiõis. Confirmatur iſta ratio. q2 vna actio reqrit principiũ formale quo eliciat p ſe vnũ. aggregatũ aũt ex po a ꝛ hitu eſt vnũ per accñs. nõ per ſe. igit totũ non põt eẽ quo reſpectu operatiõis p ſe vnius. Preterea accñs nõ eſt pñm agendi in ſħm ꝓpriũ. ſ3 operatio ad quã ponit habitus recipit frequenter in po a cuius eſt ille hitus. g̃ reſpectu iſtius nõ eſt hitus pñm actiuum. Preterea aliqui habitus ſunt in potẽtῆs ſenſitiuis appetitiuis ꝛ ille appetit⁹ non eſt actiuus. q2 ſm Dam. ſenſus nõ ducit ſe ſed ducit. g̃ nec forma. i. habit⁹ eius põt eſſe pñm actiuũ. q2 ſi eſſet oporteret q̃ ꝯcurreret cũ potẽtῆs in agẽdo.

D iſtã ſecundam qõnẽ3 dicit q̃ aliter eſt de habitu acq̃ſito ꝛ alit de habitu infuſo. nam ab alio eſt actus hoĩs naturalis ꝛ expeditio actus ꝓpter indeterminationem quã habet natura reſpectu iſtius actus. Et ideo virtus acq̃ſita eſt pfectõ nature pſuppoſite in rõne pncipῆ act⁹ ſed ſi virtus ſupnaturalis eſſet pfectio nature pſuppoſite in iſto eſſe cui correſpondet talis actio tunc ipſa tñ facilitaret naturã ſicut virtus acquiſita. ſed hoc eſt falſum. imo ab eodẽ eſt eſſe gratuitum ꝛ ſimpliciter elicit actio gratuita ſm illum gradũ. Jta q̃ virtus acquiſita eſt virtus ſm illam rationẽ virtutũ que ponit 2° ethi. virtus eſt que habentem pficit ꝛ opus eius bonũ reddit. ſed virtus theologica nõ ſic. ſed ſm illã rationem virtutis que ponit p° de celo. q̃ ſ. virtus eſt vltimũ de potentia. Contra iſtam opi. ſi ſic intelligat q̃ habitus ſupnaturalis eſt ſimplicit principiũ reſpectu actus. Arguo ſic. quo quis põt ſimplicit operari illud eſt potentia. ſed habitus ſupnaturalis p te eſt hi⁹. igitur habitus ſupnaturalis erit potẽtia. añs pat3. quia potentia eſt qua ſimplicit ꝛ primo poſſumus. Preterea. ex hoc ſequit vlterius q̃ nõ plus erit voluntas bona ſi operet p habitũ charitatis q̃ lignum pficitur in agendo ſi agit p calorem ſibi accidentaliter inherentẽ. nam ſicut ex hoc nulla ꝯuenit actio ligno p formã ligni ſed tñ illi accidẽti qđ recipitur in ipſo. ita etiam videt q̃ actio illa qua ꝯpeteret charitati vt principali pncipio nullo modo ꝯpeteret volũtati vt volũtas. Ex h° ſequit vlterius q̃ ſicut calor ſi eſſet ſeparatus eque calefaceret: ita charitas ſi eſſet ſeparata eque ageret. nam oĩs forma que eſt principium totale agendi vt eſt in ſħo ſi per ſe eſt põt per ſe operari. Et ita ſequit euidenter ꝓpoſitũ q̃ habitus eſt potentia. Preterea. operatio nõ elicit libere cuius principiũ actiuũ eſt mere naturale ꝛ agens p modũ nature. Sed habitus cum nõ ſit formaliter volũtas nec p cõſequens formaliter liber ſi eſt pncipiu3 actiuũ erit mere nãle. g̃ operatio eius ñ erit libera. ꝛ ita nullũ velle erit liberũ: ſi eliciat ab habitu vt a totali pncipio actiuo. Preterea. tunc homo habens ſemel charitatẽ nũq̃ poſſ3 peccare mortaliter. qđ eſt incõueniens. pbatio ꝯñie quia habens formã aliquã actiua3 ſibi predominantẽ nunq̃ poteſt moueri cõtra inclinationẽ illius forme pdominãtis. ſicut nunq̃ corpus mixtũ graue poteſt aſcendere contra inclinationẽ terre

prednantis. sed charitas si est principiu actiuum totale prednatur ipsi volunta ti que no potest in actu illum. g volun tas semp sequit inclinatione charitatis in agendo et ita nunq peccabit. Prete rea. actus no est meus qui no est in po testate mea. sed actio ipsius hitus no e in potestate mea. qr ipse si e actiuus no erit liber sed principiu naturale. g illud diligere no erit meum. nec potero dici agere ista operatione. et ita actiões me ritorie no sunt voluntati nec suppositi volentis qd est incoueniens.

Alia uia possz dici q virtutes acqsite et infuse no differut modo pdicto. sed eode modo coparan tur ambe ad sbam actus. Et tunc est vnus modus dicendi. q actus hz sub stantia a potentia. sed intensione talem vel talem habet ab habitu. ita q quasi duobus in actu. s. substatie et intensiói corrndeant duo in ratione pncipij vel cause. Cotra istud arguo sic. intensio actus no est alqd extrinsecu accidés ac tui. sed gradus intrinsecus actui. ita q actus intensus est qoda p se vnu. sicut hoc indiuiduu in specie. no ergo pot ee aliud pncipiu substantie huius actus et intensionis sue. qr a quo est hoc indiui duum ab eode est gradus intrinsec pp prius huic indiuiduo. no. n. pot recipe re natura ab aliquo et hanc signata qn recipiat eam in certo gradu. Juxta ho quasi ex eode medio posset argui sicut prius argutu est ad principale. qr cum actus intensus sit p se vnum et aggrega tum ex potentia et habitu sit vnuz per accns. no pot totum hoc esse principiu illius. Sed ista forma arguendi no co git vnde postea soluet. sed primum co git. quia vnde est hoc inde habet certu gradum intrinsecu huic. Preterea. se cundo quandocuq principium actiuu naturaliter concurrit cum causa libera agente. causa illa libera agente oportet q illud principium naturaliter coagat quantu potest. Exemplu de volunta te et potentia inferiore naturaliter agen te quantu est de se. tale enim licz impe diatur ab agendo quado liberum non agit. tame libero agete ipsum. quia per moduz nature quantu est de se agit co agit illi libero quatu potest. ergo si ha bitus determinatus in volutate det in tensionem determinata actui. tunc vo luntate operate ad substantia actus ne cessario dat habitus illam intensionez sibi correspondente. Et ita quantucuq ex modico conatu voluntas operetur: semper esset actus eius eque intensus. quia ipsa causante substantia actus ha bitus quia agit per modu nature cau saret quod suum est necessario. Prete rea. si habitus det intensione actui hoc erit in aliquo gradu finito. signetur iste gradus et sit. a. voluntas igit cum habi tu illo potest habere actuz intensum in hoc gradu fiat aliqua alia voluntas p fectior ista voluntate sm pportione. a. gradus ad actum in vno gradu. puta si a. est gradus. 8° in actu fiat volutas ex cedens primam voluntatez in. 9. gradi bus. ista igitur volutas sine habitu pos set habere actuz eque intensum sicut il la voluntas cum habitu. ergo no preci se est substantia actus a potentia ita q non intensio. Preterea. sola volun tas infinita circuscripta omni ratione habitus potest habere actum infinitu. ergo voluntas in quocuq gradu natu re potest in actum determinati gradus antecedens patz. quia voluntas infinita no est receptiua alicuius habitus. quia non deficit sibi aliqua perfectio possibi lis voluntati. psequentia pbatur. quia sicut summu ad summu ita simpliciter ad simpliciter et quilibet gradus ad gra dum sibi correspondente.

Tertio modo at tribuendo habitui aliquo modo ratio

nem principij actiui respectu actus po-
test dici quod habitus est causa partialis
actiua cum quo ipsa potentia etiam est
causa partialis respectu actus perfecti:
procedentis a potentia et habitu. licet ip-
sa posset esse totalis causa respectu actus
imperfecti precedentis generationem habitus.
Et tunc de distinctione illarum cau-
sarum partialium. Et etiam quomodo
faciant vnam per se causam totalem. di-
cendum esset sicut dictum est supra di.
3a. questione de causa noticie genite. Sed
tunc est dubitatio cum illa duo non sint
causa eiusdem ordinis vel rationis: sicut
duo trahentes nauim quod eorum habet
rationem cause prioris. videtur quod habi-
tus. quia cause prioris est determinare
secundam non econuerso. habitus autem
determinat potentiam ad agendum et non
econuerso et inclinat eam. Inclinare au-
tem est superioris respectu inferioris:
non econuerso. Sed oppositum huius
videtur primo. quia potentia vtitur ha-
bitu non econuerso. et quod vtitur alio
est principalius in agendo et illud quo
vtitur quasi instrumentum vel causa se-
cunda. Similiter secundo. potentia est
illimitatior in agendo quam habitus eo quod
ad plura se extendit. sed superior causa
videtur esse illimitatior extensiue ergo etc.

Preterea 3o sic. habitus est causa na-
turalis. igitur si ipsa est causa principa-
lis mouens potentiam. moueret eam per
modum nature. et per consequens cum
potentia agat eo modo quo mouetur
ageret per modum nature. Nam agens
quod agit inquantum mouetur si moue-
tur per modum nature agit etiam vlte-
rius per modum nature. et ita omnis ac-
tio potentie habitualis esset naturalis:
et nulla libera. quod inconueniens est.

Item quarto habitus esset potentia.
quia esset illud quo primo habens po-
test operari. Preterea quinto. quan-
do sunt due cause ordinate quarum vna
est causa alterius illa que est causa alte-
rius est superior causa. sed potentia est
causa habitus saltem mediantibus acti-
bus. et nullo modo econuerso. Conce-
do igitur propter istas rationes quod tenen-
do habitum esse causam partialem re-
spectu actus erit causa secunda et non pri-
ma. sed ipsa potentia erit causa prima. et
absolute non indiget habitu ad operan-
dum. Minus tamen perfecte operabitur
sine habitu quam cum habitu et opposito
equali conatu ex parte potentie. Quia
quando due cause concurrunt ad aliquem
effectum vna sola non potest ex se in ita
perfectum effectum sicut ambe simul.
Et hoc modo saluatur quia actus est inten-
sior a potentia et habitu quam a potentia so-
la. non quidem quod potentia sit causa sub-
stantie actus. et habitus sit causa inten-
sionis. quasi duobus causatis correspon-
deant due cause. sed quod ambe cause con-
currentes possunt producere effectum per-
fectiorem quam altera sola. qui tamen effectus
secundum se totum et vt per se vnus est a dua-
bus causis. sed in diuerso ordine causan-
tibus. Contra istam opinionem arguo
sic. nulla distincta specie sunt equoce cau-
se sibiinuicem agentes. habitus et actus
distinguuntur specie. ergo non sunt sibiinui-
cem cause equiuoce agentes. sed actus ne-
cessario est causa equiuoca in generatio-
ne habitus acquisiti saltem. ergo non econuer-
so. probatio maioris. quia causa equiuo-
ca eminenter continet in se perfectionem
effectus. non autem possunt duo distincta
specie se inuicem eminenter continere.
Preterea comparando ad eandem causam pri-
mam duos effectus videtur quod alter istorum
habeat determinatum ordinem mediatum
vel imediatum. priorem vel posteriorem. et
hoc loquendo de tota specie alterius isto-
rum duorum effectuum. hoc apparet indu-
ctiue in passionibus consequentibus idem
subiectum in quo est necessario determi-
natus ordo. quod vna imediatius sequitur
subiectum quam altera. et hoc secundum totam spe-
ciem. ita quod ille ordo non variatur in

quibuscūqꝫ indiuiduis. igit̃ respectu potentie que est cā cōmunis actus ⁊ habitus. habebunt isti duo effectus ordinē determinatū. qꝛ vl' necessario actus ꝫm totam spēm p̄cedit habitū vl' ecōuerso. Et cum aliq̃s actus d̄ necessitate p̄cedat habitū vt causa eius. habitus oino nō precedet aliquē actuꝫ vt eius cā per se.

Preterea si habitus sit cā partialis respectu actus ⁊ equiuoca. igit̃ causa huius cause erit pfectior causa equiuoca eiusdē actus. ꝯñtia patꝫ. quia in causis equiuocis causa cause pfectior cā est ꝙ causa ꝓximior cāto. sed actus est cā generationis habitus. igit̃ si poª cum habitu pōt in actum pfectū multo magis fuisset sub actu generatiuo habitus posset in eundē actum pfectum quod videtur incōueniens. qꝛ duo actus pfecti nō possunt esse in eadē poª aut saltē si pñt non videt̃ ꝙ vnum istorū possit eē aliquo mō actiuū respectu alterius. Preterea. si habitus est quasi cā 2ª supplendo aliquē gradū cālitatis qui deest po^e posset igit̃ fieri habitus ita perfectus ꝙ suppleret vicē totius potentie. ⁊ ita aliquis habitus solus sine poª posset esse causa sufficiens ⁊ in rōne habitus ⁊ in rōne potētie. Et vniuersalit̃ in agētibus eiusdē rationis videt̃ ꝙ ita possit intendi virtus vnius qd̄ equabit̃ duobus.

Preterea si teneret̃ ꝙ in motu intēsionis ⁊ remissionis indiuiduū p̄exñs corrumpat̃ necesse esset ponere habitū nō esse cām actus. qꝛ corrumpit̃ illo actu quo intendit̃. cā autē non est cā qñ corrumpit̃. qꝛ qd̄ non ē nullius est cā.

Qui uellet tenere

cōclusionē istaꝝ rōnū posset negare ab habitu oēm rōnē principij actiui. Et dicere ꝙ habitus tm̄ inclinat ad operatōnem quasi actus p̄or ꝯueniēs cum actu 2° ⁊ determinans ad actū illū. sicut grauitas est actus prior determinās ⁊ inclinans ad determinatū vbi. licꝫ ꝫm antiquos grauitas nō sit principium respectu esse in illo vbi. ⁊ illud videt̃ probabile. quia nulli debꝫ attribui causalitas respectu alicuius nisi tal' causalitas sit euidens ex natura rei vel cause vel cāti nulli etiam cause negāda est pfecta causalitas nisi manifeste appareat imperfectio causalitat̃ in ea. quia nullā naturā negandū est pfectionē habere qua non est euidens eam carere. nulla autē videtur necessitas ponere aliquaꝫ causalitatem actiuā in habitu respectu actus. qꝛ sine hoc saluabunt̃ omnes conditiones que cōmuniter attribuunt̃ habitui. nulla est etiā necessitas auferēdi a potētia perfectā ratiōeꝫ causalitat̃. vt attribuatur partialis causalitas potētie. g̊ nō est aliqua habitui attribuenda. assumptū patet quia ille quatuor cōditiones que habitui attribuunt̃ videlꝫ ꝙ ē quo habens facilit̃ operat̃. delectabiliter. ꝓmpte. ⁊ expedite. saluant̃ ꝓpter solā inclinationē habitus quam tribuit potētie vt receptiua est operationis. delectatio quideꝫ est ꝓpter conditionē recipientis cui conuenit opatio recepta ⁊ obiectū circa quod est operatio. nūꝙ. n. delectatio est in factione que p̄cise est factio. sꝫ quia actio est in agēte pōt esse actio delectabilis ꝓpter conuenientiā agētis ad obiectum. hanc aūt ꝯuenientiā pōt tribuere hitus ex hoc ꝙ inclinat ad actionem ⁊ obiectū. g̊ ⁊ delectabilitas nō includit rationē p̄ncipij actiui. sed tm̄ cōuenientiā principij passiui ad potentiā ⁊ obiectū. ⁊ hoc ad actionē q̄ est de gnē qualitat̃ nō que ē de gnē actionis. de q̄ differētia actionū dictum est. s̄. di. 3. ꝙ quedā est actio que est q̄litas. ⁊ illa ꝯuenit po^e habituate q̄ per hitū inclinatur ad talē actū ⁊ ad obiectū terminans talem opatiōeꝫ. non habituate aūt nō sic ꝯuenit nec talis forma nec tale obiectū. Siliter quo ad ꝯditiōeꝫ 2^am difficultas in operatione accidit ex h° ꝙ receptiuū operationis nō est dispositū ad recipiē-

dum ⁊ non solū ex defectu virtut actiue. ğ si receptiuū sit dispositū erit facilitas in agēdo inquantū agens agit circa tale passiuꝫ. Siľr de expeditiōe ⁊ ꝓmptitudine. nam īpeditio ⁊ tardatio agētis in agēdo pōt esse ꝓpter indispositionem ipsius passi potissime qñ idem est agens ⁊ patiēs vel recipiēs. ita qꝛ ipsuꝫ nō operabit ꝓmpte qꝛ est indispositum ad opandū. hec etiā indispositio nō est ad agendū actione de gnē actionis. sed ad habendū actionē de genere qualitatis. Nihil.n. dicit formaliter opari inquantū elicit operationē sed inquantū recipit eam in se. Qualiť aūt oia alia habitui attributa saluant attribuendo totā actiōeꝫ potētie ⁊ nullā habitui patebit soluendo argumenta ad principale. Sic igit patꝫ qualiť duabus primis vijs de habitu tanꝙ incōueniētibꝰ derelictis due vltime tanꝙ probabiles pñt sustineri.s. 3ª ⁊ 4ª attribuēdo ꝭm tertiā aliquā cālitatē habitui non solū rationē principij passiui. Uel ꝭm quartam negādo ab hitu rōnē actiui ⁊ qꝛ sit tanꝙ forma inclinās ad aliquā formā vlteriorē recipiendā licꝫ nō sit rō recipiendi respectu eius. sicut grauitas inclinat deorsum lꝫ nō sit rō receptiua eius qđ est deorsum. sed corpus inquantū ē receptiuū ois obecti. Argumenta que sunt contra istas duas vias vltimas qꝛ vtraqꝫ potest ꝓbabiliť sustineri postea soluent ꝭm alterutrā istam.

Dc tenēdo de

actu quo ad sbām actus siue quo ad gradū intrinsecū. Restat inquirere vlteriꝰ de bonitate accñtali actꝰ qualis est bonitas moraľ ⁊ de hitu morali. Utrū hitus moralis inqtū virtꝰ sit aliquoº pnm actiuū respectu bonitatis in actu. Qꝛ sic videt. quia ꝑ Arl.2º ethi. virtus est que hñteꝫ pficit ⁊ opus eius bonū reddit. Et nō reddit bonū illud in rōne pncipij passiui. qꝛ nō est rō recipiendi. ğ in rōe pncipij actiui. Preterea virtus est dispositio pfecti ad optimū. ex.7º.phys. nō est aut dispositio passiua qꝛ vt prius nō est rō recipiendi ğ actiua. Confirmat rō. qꝛ sic se hꝫ optimū ad optimū. sic bonū ad bonū. sed cum optima rō sit pncipij actiui. ğ ꝭm istā rationē virtus pficit potentiā. ⁊ ita ad agendū. Preterea. virtus est moderatrix passionū. nō moderat autē ꝑ rationem principij passiui. qꝛ obiectu ex quo est cā nālis causat actū ꝭm vltimū potētie sue. ğ quantū pōt si nō impediatur ꝑ aliquid ꝯtraagens. igit agēs impediendo obiectū sic siue sic agere in reprimendo passionē moderat eam ꝑ rōneꝫ principij actiui. Preterea.4º sic dicit phs 2º ethi. ꝙ non hñs iusticiā ⁊ si possit opari iusta nō tñ iuste. ⁊ ita de alijs actibus. bonitas aūt moralis requirit operari iuste vel fortiter. ⁊ sic de alijs. ğ virtus est tale pncipium actus inquātum bonus. quia sine ea nō posset esse actus bonus.

Sed oppositūꝫ hu

ius arguit per hoc ꝙ bonitas moralis in actu nō dicit nisi relationē. qꝛ actuꝫ esse circūstantionatū debitis circūstantijs nō est aliquid absolutū in actu sed tm̄ cōparatio debita actus ad illa quibus debet ꝯuenire. ğ illud nō hꝫ aliqđ principiū actiuū ꝓpriuꝫ: sicut nec aliqs respectus. Preterea si hitus inquantū virtus esset principiū actiuū bonitatis moralis in actu cuꝫ habitus nō sit virtus nisi ex respectu.s. ex cōformitate eiꝰ ad prudentiā. est.n. habitꝰ electiuus medij vt determinat a recta rōe. ğ aliqua rō relatiua in habitu esset ratio principij actiui. quod est impossibile.

Quantuꝫ ad istum

articulum dici pōt ꝙ sicut pulchritudo nō est aliqua qualitas absoluta in corpore pulchro. sed est aggregatō omniū

conuenientiũ tali corpori puta magni
tudinis figure ⁊ colorꝭ. ⁊ aggregatõ om
nium respectuũ qui sunt istoꝝ ad cor
pus. ⁊ ad se inuicẽ. Jta bonitas moralis
actus est quasi quidẽ decor illius actus
includens aggregationẽ debite ꝓportõ
nis ad oĩa ad que debet actus ꝓportio
nari. puta ad potentiaꝫ. ad obiectũ. ad
tempus ad finẽ. ad locũ. ad modũ. ⁊ hᵒ
specialiꝭ vt ista dictant a recta rõne de
bere cõuenire actui. Jta ꝙ ꝓ oĩbus pos
sumus dicere ꝙ ꝯuenientia actus ad ra
tionem rectã est qua posita actꝰ est bo
nus. qua nõ posita ꝗbuscũqꝫ aliȷ̃s cõue
niat nõ est bonꝰ. qꝛ quantũcũqꝫ actus
sit circa obm̃ qualecũqꝫ si nõ sit ſm rõ
nem rectã in oꝑante puta si ille nõ hẽat
rectã rõnẽ in oꝑando. nõ ẽ bonꝰ actus.
principaliꝭ igr̃ ꝯformitas actus ad rõeꝫ
rectã plene dictantẽ õ circũstãtiȷ̃s oĩbꝰ
debitꝭ illius actꝰ est bonitas moraꝭ actꝰ
hec aũt bonitas nullũ hꝫ pn̄ᵐ actiuũ si
cut nec aliq̃s respectus. maxime cũ ille
respectus ꝯsequaꝭ extrema posita ex nã
extremoꝝ. impossibile. n. ẽ actũ aliquẽ
poni in esse ⁊ rõnẽ rectã in esse quin ex
nã extremoꝝ ꝯsequaꝭ in actu talis con
formitas ad rõnẽ rectam. relõ aũt ꝯñs
extrema necio non hꝫ cãm ꝓpriã aliaꝫ
ab extremis. Quantũ igiꝭ ad istã ꝯditi
onem actꝰ accñtalẽ que est bonitas mo
ralis nõ oꝫ aliquẽ hitũ hrẽ aliquã rõeꝫ
propriȷ̃ ꝑncipiȷ̃ actiui nisi inq̃tũ hꝫ rõ
nem principiȷ actiui respectu ſbe actus
qui actꝰ natus est ꝯuenire ꝯpleto dicta
mini prudentie. Et ad illũ actũ in se in
clinat hitus aliq̃s ex natura hitus. Et
ex hoc ex ꝯñti inclinat ad actuꝫ qui sit
ꝯformis recte rõni. si recta rõ insit ope
ranti. Sicut dictũ est de bonitate mo
rali actꝰ. Jta ꝓporcionabiliꝭ dicendũ ẽ
de hitu ꝙ v̓tus moralis nõ addit super
ſbam hitus vt est forma de genere qua
litatis nisi ꝯformitatẽ habitualẽ ad ra
tionẽ rectam. Jdem. n. habitus in natu
ra qui generareꝭ ex actibus abstinentie
elicientis cum rõne erronea in elicietẽ.
manens post cum rõne recta esset post
virtus abstinẽtie. ⁊ prius nõ fuit habi
tus virtutꝭ q̃diu nõ fuit ratio recta ab
stinẽdi. nec tñ aliquid mutatum est cir
ca istum habituꝫ in se sed tñ nunc con
iungiꝭ prudẽtie prius nõ. Coniungi igiꝭ
prudentie attribuit habitui vt ẽ forma
de genere qualitatꝭ esse virtuteꝫ. qñ iste
habitus ex natura sua natus est eẽ con
formis prudẽtie. Et ita nihil aliud in en
titate absoluta dicit habitus qui ẽ vir
tus moralis ab illo qui est talis in nã ⁊
non v̓tus si sit sine prudẽtia. ⁊ per ꝯñs
nullã aliam causalitateꝫ põt hrẽ vt est
v̓tus q̃ vt est talis q̃litas nãlis. nisi ꝙ vt
ꝯiungiꝭ prudentie natus est eẽ causa 2ᵃ
quasi directa a prudentia respectu effe
ctus cõmunis amboꝝ. vt auteꝫ est sine
prudẽtia nõ põt esse cã 2ᵃ respectu eius
sicut visus in frenetico non põt esse po
tentia libera per ꝑticipatiõeꝫ. qꝛ ille nõ
põt habere vsum voluntatis que est li
bera per eẽntiam. Jn sano aũt visus hꝫ
vsum potentie libere ꝑ participationeꝫ
⁊ est cã quasi 2ᵃ respectu volũtatis. Sꝫ
adhuc qñ est causa 2ᵃ respectu pruden
causalitatẽ ꝓpriam ꝯuenientem sibi in
suo ordine cãndi habet ꝑcise ex hoc ꝙ
est talis forma vel q̃litas in nã. nõ autẽ
per respectũ ꝯformitatꝭ vel ꝯiunctionis
ad prudentiã. sed nec vt cã 2ᵃ põt aliq̃
causalitatẽ habere respectu actꝰ nisi ra
tione nature absolute i ipso. ⁊ nõ ex ta
li ꝯiunctione prudentie. qꝛ licꝫ causa 2ᵃ
cõiuncta prime aliter agat q̃ sine ca. nõ
tamen habet virtutẽ propriã actiuam
ex ꝯiunctione tali. sed ex natura sua ab
soluta. ergo nec ex parte actus inquan
tum est bonus moraliꝭ. nec ex parte ha
bitus inquantũ est virtus moralis. po
test inueniri ratio specialis ſm quã vir
tus vt virtus sit principiũ actus vt bo
nus moraliter nisi ista que est ex parte
habitus ⁊ actus quantũ ad naturã eo
rum. Jstaꝫ ergo quintã viã de actiõe

virtutis moralis respectu actus vt ē bonus moraliter nō oportet ptractare q̄si aliam ab illis que tangunt de substātia habitus & substātia actus. Et ita breuit quantū ad totā questionē istam oportet tenere vel tertiā vł quartā viam de omni habitu.

Tenendo tertiam viam que videt plus attribuer habitui pōt dici sic. q sicut si esset in lapide grauitas aliqua que nō esset sufficiēs pn^m actiuum respectu descēsus deorsum. esset tñ partiale principiū actiuū sicut diceretur in 2° li°. de grauitate sufficiente q est totale principiū actiuuʒ respectu descensus. Ista inquā grauitas diminuta cum alia potētia motiua principaliter mouente ad descensuʒ posset diminute agere. ita q potē^a alia motiua ex equali conatu agente descensus eēt velocior qui causaret ab ista po^a motiua & grauitate diminuta intrinseca mouente q̄ ille qui causaret a sola po^a motiua extrinseca cuʒ equali conatu mouēte. potentia tamen motiua extrinseca posset cum tanto conatu mouere corpus neutrum cui⁹ nulla esset grauitas nec leuitas sicut illud corpus moueret & a grauitate intrinseca & a potētia motiua extrinseca remisse agente. Ita in ꝓposito habitus mouet potentiaʒ quasi quoddam pondus qui tamē ex se nō sufficit ad eliciendū actiue ipsam operationeʒ. Sufficit autē sola virtus potentie actiue sine tali pondere. sed qñ ambo ꝯcurrunt itē tñ q nō maior sit cōnatus ex pte potētie nunc q̄ prius pfectior operatio elicitur q̄ posset elici ab ipsa potentia sola. Et videt ꝑ ista via esse experiētia cōmunis qua quis potest experiri se habituatū ex equali conatu posse habere pfectiorē operationē q̄ posset habere non habituat⁹ que perfectio actus nō possʒ attribui habitui si esset tantū principiū passiuū inclinans quia saltez vt videtur in priori instanti nature in quo elicit prius q̄ recipiat in po^a esset equalis rō principij actiui in eliciendo. & ita eque pfecta operatio eliceret equali conatu a potentia habituata sic a nō habituata.

Hanc uiā tenendo ad argumenta principalia rñdeo. Ad primum q̄uis dicat habitū nō esse formam absolutā ꝑpter illa verba phi. 7 phys. tñ tenendo omnē qualitateʒ esse formā absolutaʒ. & cum qualitas pme speciei nō est minus qualitas q̄ alteri⁹ speciei. potest dici q aliquid cui relatio est eadem pōt esse principiū actiuū licʒ relatio non sit principiū actiuū. nec etiam illud idem cui relatio est eadē p rationem relationis est principiū actiuū. sed p rationē absoluti cui relatio est eadem. distinctio istoꝝ. s. relationis & eēntie pōt patere ex multis etiā alijs vijs dictis supra. vbi cum idēptitate pfecta reali ponit non idēptitas formalis. Et h^o magis patebit in 2°. dis. i. vbi dicetur q creature ad deum relatio est eadē essentie absolute rei create & tñ non formaliter eadeʒ. pro tanto igit potest exponi phs qui dicit habitū esse ad aliquid. qr per idēptitatem includit respectuʒ. & tñ nō est tm̄ respectus sed est quoddā absolutū. & ideo potest sibi cōpetere actio tanq̄ pncipio agendi. Ad cōfirmationem rationis posset dici q maior absolutio requirit in termino mot⁹ q̄ in pncipio agēdi qr nihil pōt terminare motum qd habet relationē eandē sibi. nō sic de pn° actiuo. Uel q magis est ad rem pōt dici q illa ratio phi non ꝯcludit ꝓpositū nisi diminute. & ad hnduʒ ꝯclusionē suam quā intendit hēe oporteret eam alio⁹ ptractare q̄ vba pmo sonant. circa qd nolo mō imorari. vel oportēt alias rōnes ipsi⁹ declarare ad dictā ꝯclusionē probandā. de hac qōe. vtrum. s. habitus sit aliquod absolutū

dicetur alias. Ad 2m argm dico q vnius actionis est vnū principiū p se. & hoc in vno ordine principiandi. tn pnt esse multa pncipia in diuerso ordine principiandi quoꝝ nō sit vnitas nisi vnitas ordinis. licꝫ qñqꝫ cum vnitate ordinis cōcurrat vnitas accñtis & sbi inter hec ordinata. sed hoc accidit. Ita etiā in ꝓposito habitus & potētia sunt duo pn̄cipia alterius ordinis. & vtrūqꝫ in suo ordine est vnū p se. & cū ista vnitate ordinis cōcurrit vnitas accñtis & sbi inter hec ordinata. sed hoc accidit. qꝛ si ita posset cōiungi cā pma cum 2a siue formatione tali vnius ab altera sicut ꝯiungūtur qn̄ informat vna ab altera. eodem modo possent habere vnitatē sufficientem ad causandū vnum effectum. Qn̄ igit dicit q vnius actionis p se est vna causa actiua. ꝯcedo in vno ordine. sed i alio ordine principiādi bene pōt eē alia & alia causa. & hoc siue hec & illa constituant vnum p accidens siue nō. sed tm̄ vnū vnitate ordinis. Et licꝫ sit ibi vnitas p accñs adhuc tn̄ semp saluat vnitas ordinis pncipij ad principiū. Per hoc apparet ad illam cōfirmationē de vnitate pncipij formalis. ꝯcedo talē vnitatem in illo quod est pnm quo in vno ordine pncipiandi. Ad aliud dico q accñs bene pōt esse principiū alicuꝰ effectus receptibilis in suo sbo. sicut species intelligibilis est principiū intellectionis recepte in intellectu possibili. & ita forma pōt esse principiuꝫ quo respectu transmutationis sui sbi. Ad aliud de appetitu sensitiuo dico q iste hꝫ rōem principij actiui aliquo mō lꝫ nō actiui libere. & hoc est quod Dam. intelligit q non ducit sed ducit. i. non dn̄at actioni sue qd est ducere. sed respcu actiōis sue determinat ab agente ad certā operatōnem. & hoc est duci q aūt appetitus sensitiuus licet non sit liber sit aliquo mō actiuus. & etiā sensus dicet alias.

Ad argumenta que facta sūt

contra 2am viā ponentē habitū esse pncipium actiuū in actu intellectionis vident esse ꝯ istā viam ꝓ tāto qꝛ ista ponit actū elicitū ab hitu & poa agente cū equali conatu eē intensioꝛeꝫ q elicitū a potentia sola discurrēdo p illa oñdo q nō repugnāt huic vie. De po patꝫ. qꝛ nō pono duo distincta in actu habētia duo pna distincta. sꝫ idē actus p se vnꝰ: habet duo pna in diuerso ordine principiandi. Ad 2m ꝯcedo qd infert. s. q potentia opante ex equali conatu semp actus sit intensioꝛ hitu coagēte q nō coagente. sed ex hoc nō sequit illud incōueniens qd sequit ꝯ aliaꝫ viā vꝫ q poa ex quocūqꝫ conatu agēte actus sit eque intensus semp. hoc ibi sequit qꝛ tota intēsio attribuit habitui sed nō hic. qꝛ intēsio attribuit duabus cāis. & potētie quidem ex maioꝛi vel minoꝛi conatu. habitui aūt semp equalit quantū est de se. Ad 3m ꝯcedo q posset fieri volūtas i puris nālibus que actū intensioꝛē elice-ret q alia volūtas cū hitu. hoc nō ē incōueniēs ponēdo ista duo esse pncia ordinata sic eēt incōueniēs attribuēdo totā intensionē hitui & nō poꝰ p illud ad 4m.

Ad argumenta que facta sūt

cōtra 3am opi. que ē 4a in ordine. Ad primū oꝫ negare maioꝛē. quia oꝫ dicere q duo distinctaꝝ specierū pnt esse sibi inuicē cause equiuoce partiales lꝫ nō totales. Ad ꝓbatiōeꝫ eius que est p eminentiā cause equiuoce. Rꝰ ista ꝓbatio tenet de cā totali. & nō pono circulū in causis equocis totalibus. Ad aliam ꝓbationē dico q duo effectus ꝯparati ad vnā cām cōem coꝝ pnt hre ordineꝫ mutuū ad se inuicē in rōne cāe ptialis. sicut spēs intelligibilis & intelligere ꝯparando ad intellectū agentē & possibilē. qꝛ respectu intellectiōis ptialis cā ē spēs & possꝫ poni intēsio eē aliqua cā spēi ꝓ

quanto intēdit eam. Ad aliud pōt di ci ꝙ nō oportet oēm actū generatiuuȝ habitus eē ratione agendi quo. sicut hi tus genitus pōt esse rō quo. queadmodum virt⁹ solis nō pōt esse pⁱᵐ quo respectu ois actus respectu cuius forma genita a sole pōt esse pncipiū quo. Cuȝ vero dicit ꝙ quicqd est cā cause ꝛc. verum est sicut remotū quo. sed nō sicut imediatū quo. Ad 3ᵐ dico ꝙ in quantocūqȝ gradu habitus nō posset supplere totā vicem potētie. qꝛ ꝛ si cālitas ei⁹ sit diminuta ꝛ cālitas potētie diminuta tn̄ alterius rōnis est cālitas habitus ꝙ cālitas potētie. qꝛ ex ratione sui habit⁹ est cā 2ᵃ. qua. s. potētia pōt vti. ꝛ ita si i infinitū augeret nunꝗ posset fieri pncipium vtens sicut virtus gnātiua patri quantūcūqȝ augeret nō posset fieri virtus solis. Non igit eiusdē rōnis est cālitas habitus cum causalitate potētie vt illa intensa possit ascendere ad istā sed semp alterius rōnis. ꝛ tamen cum ista causans actū pfectiorē. Ad vltimū illud suppositū negabit i materia sequēti de augmēto charitatis ꝛc.

Qui uult tenere quartā vim que est 5ᵃ in ordine pōt rndere ad rationes pncipales adductas p prima parte. Ad pᵐ poten^a vel potens vtit habitu. qꝛ ipse est quedā inclinatio ad operationē nō quidē vt po^a actiua ad agere sed vt forma por inclinat ad formam posteriorē. sicut grauitas ad deorsum. Ad illas ꝯditiōes quatuor dicet ꝙ electio est ex ꝯueniētia opationis ad potentiā ꝛ obiecti circa qd̄ est operatō que ꝯuenientia est obiecti ad potentiaȝ inquantū recipit actionē ꝛ nō inquanᵐ elicit eam. qꝛ factio sola vt factio nūꝗ est delectabilis. Et ideo ꝑpter delectationem nunꝗ oportet ponere rōnē pncipij actiui. Similit facilitatio expeditio ꝛ ꝓmtitudo ponunt rōne passi. qꝛ passum pōt difficulter recipe qn̄ nō est dispositum. ꝛ impedite ꝛ tarde vel nō ꝓmpte. Et ratione indispositiōis passi est ibi difficultas tarditas ꝛ indispositō ꝗ agens pōt expedite ꝓmpte ꝛ faciliter agere ꝑpter dispositionē passi. ꝛ habitus est talis dispositio in passo. Qn̄ igitur dicit ꝙ nō est difficultas ad paciendum qꝛ passum est summe dispositūȝ.

Rn̄deo ꝙ p abnegationē cōtrarij ē dispositū. sed nō per rōnē dispositiōis cōuenientis. Exemplūȝ de ligno sicco ꝛ neutro. lignum quidē neutrū esset summe dispositū ad calorē priuatiue. s. per carentiā cuiuscūqȝ dispositiōis opposite. non aūt sūme dispositū positiue per positionē dispositiōis cōuenient. qual est siccitas. Et si ista cōueniētia esset cuȝ sensu lignū siccum delectabiliter calefieret. nō sic lignū neutrū. qꝛ nō sic ibi cōuenit for^a recepta. Ad aliud de inclinatione posset dici ꝙ inclinat sicut forma prior ad susceptionē forme posterioris. sicut grauitas inclinat ad eē deorsum. etiam ꝑm eos qui dicūt grauitatē respectu descensus nō esse principiū actiuum. nec oportet sic passiue inclinās esse rōnem recipiendi formā ad quā inclinat. sicut nec grauitas est principium receptiuum vbi. Ad aliud de scientia dico ꝙ sciētia per quam aīa reducit de potentia eēntiali ad accn̄talē est species intelligibilis ipsius obiecti. ꝛ de illa cōcedo ꝙ ipsa est principiuȝ actiuū respectu considerationis. sed illa spēs nō est habitus de quo loqmur qui est qualitas derelicta ex actibus frequenter elicitis. ista enim spēs pcedit naturalit primum actū elicitum circa obiectū circa qd̄ est. Et licȝ ista spēs possat eē radicata in intellectu. ꝛ cū fuerit radicata posset dici habitus. non tn̄ est iste habitus qui generat ex actib⁹ frequētibus sicut dictū est. ideo oia vba que loquunt de spē tanꝗ de hitu nō ꝓcedunt ad inteᵐ huius ꝯclōnis. nec etiaȝ illa que accipiunt sciaȝ ꝑ ista spē. distin° istoꝝ bituū

scilicet habitus qui est spēs intelligibi-
lis ⁊ habitus intellectiui ꝓpriꝫ dicti pa
tebit in 2° li. di. 3ª. Per hᵒ apparet ad
illud qȯ adducit de esse quo dico ꝙ sci
entia stricte accipiēdo ꝓ habitu acqui
sito ex speculatiōibus nō est ꝓprie quo
speculamur sed quedā inclinatio ad fa
ciliter ⁊ delectabilit̄ speculanduꝫ. illud
auteꝫ quo vt principio actiuo ex parte
obiecti speculamur est spēs intelligibi
lis. Ad aliud dicit̄ ꝙ habitus intelle
ctus practicꝰ dici pōt qꝛ inclinat ad pra
xim. nō ꝙ illa praxis sit eius vt ꝑncipiꝫ
actiui. sed quasi terminans inclinatio-
nem eius sic aut vel ipsius potētie habi
tuate vel alterius potentie vt principiꝫ
actiui. sicut electio recta practice actiue
elicit̄ a voluntate ⁊ nō a prudentia que
tamen est habitꝰ practicus respectu isti
us electionis. qꝛ inclinat ad eaꝫ: licꝫ nō
sit principiū actiuū eius.

Ad argumenta

Alia addu
cta pro 5ª opi. que est 6ª in ordine que
vident̄ ostendere ꝙ habitus moralis in
quantū est virtus est principiū actiuuꝫ
actus inquantū est moralis. Rꝫᵒ ꝙ bo
nitas moralis vt ꝑdictū ē est integritas
omniū conditionū in actu ⁊ circūstan
tiarum. ⁊ hoc ꝑcise vt ille ɔditiones di
ctant̄ a recta ratione debere ineē actui.
simpliciter ergo ē necessariū ad bonita
tem actus moralis ꝙ eam ꝑcedat dicta
men ɔpletū rationis cui certo dictami
ni cōformet̄ tanꝙ mensuratū mensure
sed nō oportet istud dicamē esse ab ha
bitu intellectiō aliquoᵒ puta prudētia.
nec istū actū ɔformē dictamini elici ali
quo mō ab habitu morali appetitiuo.
Simplicit̄. n. dicamē rectū ꝑcedit pru
dentia. qꝛ ꝑ ipsum generat̄ prius gra-
dus prudētie. ⁊ ita simpliciter recta ele
ctio ꝑcedit habitū moraleꝫ. qꝛ ꝑ ipsam
electionē generat̄ virtus moralis in ꝑᵒ
gradu. tūc igit̄ in ꝑᵒ actu recte dictat si
ne prudētia generata ⁊ recte moralit̄ eli
git sine virtute morali generata. tñ pru
dentia ex ꝑᵒ actu vel ex aliꝗs pluribꝰ re
ctis dictamibꝰ gnāta magis inclinat ad
ɔsilia dictamina eliciēda. i. ad recte cō-
cludendū ɔclusiones syllogismoꝝ pra-
cticoꝝ de oībus circūstantiꝗs q̄ debent
esse in actu eliciēdo. Silr̄ virtus moral̄
gnāta post ꝑᵐ actuꝫ magis inclinat ad
actus eliciēdos siles illis ex q̇bus ē gene
rata. Intelligendū aūt ꝙ illud qȯ ge-
nerat̄ de v̄tute morali est quedaꝫ q̄litas
de cuius rōne vt est absolute talis qua-
litas nō est ɔformitas eius ad prudētiā
posset. n. eadē q̄litas gnāri ex actibꝰ sili
bus in eadē specie elicitis sine prudētia
imo cuꝫ rōne erronea si inesset. sed ista
qualitas q̄ generat̄ ex istis actibꝰ ꝟm spe
ciem nature non est virtus ex hoc ꝙ est
quedā q̄litas sed ad hoc necessario req̄
ritur ɔformitas eius ad prudentiaꝫ. vel
qȯ est exꝑssius ipsius coexn̄tia cuꝫ pru
dentia ī eodē operāte. semꝑ quideꝫ siue
prudentia insit siue nō semꝑ hitus iste
est natus eē ɔformis prudētie si inesset.
sicut hitus abstinēdi gnātus ex actibus
factis ex rōne erronea semꝑ ꝙtū est ex
se natus ē esse ɔformis prudētie licꝫ pru
dentia nō insit queādmodū alius hitꝰ
gnātus ex actibꝰ excessiuis nō est natus
esse ɔformis. qn̄ igit̄ q̄litas que nata est
esse ɔformis prudentie coexistit cuꝫ ea
tunc nō solū hꝫ ɔformitatē aptitudina
lem sed actualē ad prudētiā. qꝛ ad silia
inclinat vterqꝫ hitus. ⁊ actꝰ elicitus ꝟm
inclinationē istoꝝ duoꝝ habituū ē bo
nus moralit̄ qui si eēt elicitꝰ ꝟm inclina
tionē illius solius q̄litatꝭ que est mālit̄
virtꝰ moralis prudētia nō coexn̄te in eo
dem operāte nec inclināte ad actū illuꝫ
nō esset actꝰ ille bonus moralit̄. Sic igi
tur pꝫ ꝙ ista q̄litas que est mālit̄ virtus
moralis que ꝑ hoc hꝫ ɔpletiue rōnem
virtutꝭ moralis qꝛ coexistit prudētie se
habet ad prudentiā qn̄ inest sicut cā 2ª
ad ꝑmā. ⁊ hᵒ respcu eiusdē effectus cōis
eliciēdi ab eis. tunc. n. prudentia est q̄si

causa p̄or ⁊ habitus moralis est quasi cã posterior. Iste aũt due cause sil' concurrentes ad actũ eliciẽdũ p̄nt ei tribuere bonitatẽ moralẽ quã nõ posset solus habitus secũdus tribuere si eẽt sine prudentia vel sine rõne recta tribuere quidem moralẽ bonitatẽ est tribuere ꝯformitatẽ ad rõnẽ rectã. ⁊ hoc tribuit q̃litas illa non ex hoc ꝙ q̃litas solũ. sed qꝛ in cãndo coexñs prudẽtie sil' inclinanti. pꝫ igiẗ ꝙ ista q̃litas que est v̓tus ex hoc ꝙ est v̓tus nõ hꝫ cãlitatẽ specialẽ respectu bonitatꝭ moralis in actu. sed tm̃ ex hoc ꝙ est v̓tus habet coexñtiaꝫ cũ quadam alia cã eiusdẽ actus: que cã sil' concurrens ad eliciendũ actũ tribuit illi actui boniatẽ moralẽ. quia ꝯformitatem moraleꝫ sibiipsi. sed adhuc tñ habitus iste nullã cãlitatẽ hꝫ respc̃u actus ex ista rõne que est coexñtia eius cũ prudẽtia: sed tm̃ ex rõne nature sue vnde est hec qualitas. Et iõ nullo mõ est ꝯcedenda cãlitas aliq̃ specialis hitus vnde moralis vltra illã que ꝯcediẗ sibi vnde est iste habitus. Et est aduertendũ ꝙ ista bonitas vt attribuiẗ prudẽtie sic inclinãti sicut dictũ est in p̄nº nõ necessario ꝯuenit habitui prudentie nec soli sed actui illi qui natus est eẽ actus prudẽtie qui ẽ dictamen rectũ. si eniꝫ illud insit ⁊ ẽm eũ tanq̃ ẽm mensurã appetit' appetat rectus est actus moraliẗ. Et si illud dictamen rectũ nõ inesset tñ prudẽtia inesset ẽm quã intellectus posset recte dictare: adhuc actus elicitus sine dictamine recto nõ esset ꝑfecte bon'. Itaq3 prudẽtia qñ nõ inest sufficit ad actum moralẽ dictamẽ rectũ. qñ aũt prudẽª inest ipa ñ sufficit sine actu suo elicito. ⁊ ita istã rectitudinẽ quã tribuit prudẽª actui morali tribuit mediante actu ꝓꝓo prudẽᵉ

Ad illas igitur auctes adductas ꝑ 5ª via que videnẗ sonare ꝙ virtus vñ v̓tus effectiue cãt bonitateꝫ moralem actus. p̄º ad illã de 2º ethi. opus eius bonum reddit. dico ꝙ vel reddit inclinãdo. ⁊ hoc sibi competit in eo ꝙ hec q̃litas in spẽ nature. vel si hº nõ sufficit. sic. n. inclinaret sine prudẽtia redit igiẗ vñ v̓tus est. i. vñ coexñs prudentie. redit quidẽ in suo gñẽ cãe. qꝛ vt cã 2ª. ⁊ hoc v̓tute cãe supioris q̄ est prudentia. Si igiẗ teneaẗ 3ª via puta de actiuitate hitus tunc redit actiue sed vt cã ꝑtialis 2ª. Si aũt teneaẗ 4ª via tunc reddit ꝑ modũ inclinatiõis. ⁊ hoc nõ ex hº solo ꝙ ipsa inclinat sed ex hº ꝙ ipsa v̓tus cũ prudẽtia v̓tute inclinat. Ad aliud de moderari dico ꝙ v̓tus moralis nõ moderaẗ actiue passionẽ q̃si eam factaꝫ ab obiecto faciat eẽ minorẽ. obiectũ. n. delectabile p̄us nãlr mouet ẽm vltimũ sui sed hitus põt facẽ obiectũ min' ꝯueniẽs potentie hituate q̃ poᶜ non hituate. sic grauĩ discõueniẽs est sursum magis q̃ corpori neutro lꝫ grauitas non cẽt p̄nᵐ actiuũ descensus. Ita poᶜ ẽm se ꝯueniens eẽt aliqd delectabile excessiuũ potẽtie aũt hituate ꝑ habitũ inclinantẽ ad actus moderatos est discõueniẽs vl' nõ ita ꝯueniens illud delectabile excessiuũ ⁊ pro tanto quasi ꝑ repugnãtiã formalem vel virtualeꝫ ad habitum habitus disconueniẽs vel excedens moderaẗ ne delectabile imoderate delectet. Et ex hoc non sequiẗ aliqua actiuitas habit' sicut nec humiditas in ligno lꝫ ipsa moderetur ne ignis ita vehemenẗ calefaciat sicut corpus siccũ. Aliter potest dici ꝙ virtus moderatur passionem non iam factam sed fiendaꝫ ꝓ quanto inclinat potentiã. ⁊ hoc cum prudentia coexistente. vt fugiat imoderata delectabilia que nata sunt inferre delectatiões imoderatas ⁊ nõ admittat nisi delectabilia que nate sunt moderate delectare ⁊ in hº moderaẗ nõ quidẽ delectationẽ inexñtem minuendo. sed imoderatam que inesset p̄cauendo. Ad aliud ꝙ sine iustitia nõ põt quis operari iuste. dico ꝙ in p̄mo actu qñ est dictamẽ rectũ

generatiuum prudentie ꝛ cõformat illi electio alicuius iusti ibi non tm̄ operat istum. sed iuste operat eligẽs. sed debet intelligi ꝙ n̄ iuste sine iusticia operatur ſm oẽm pfectionẽ ſm quam posset ali quis iuste operari. quaruʒ vna est dele ctabilitas ꝛ facilitas in opando quod nõ competit potentie nõ habituate sic habituate.

D prima que stionem dictur eẽ opi. magr̄i ꝙ solus spiritus sanctus inexñs sine ali quo habitu medio informãte volunta tem mouet ipsam ad actũ meritorium aliter ꝙ moueat aiam ad credere ꝛ spe rare. qꝛ ad credere ꝛ sperare mouet me diantibus habitib' fidei ꝛ spei. ꝛ ita di citur negasse omnem charitatẽ creatã.

Pro hac ꝯclusione põt argui duabus vijs. pma accipitur ex impfectione for me vel habit' vel nõ necessitate ad mo uendum. Ubi arguo pmo sic. sicut se habet actus naturalis ad naturalẽ ha bitum siue acquisitũ ita videtur se hẽe actus habitus infusi ad habitũ infusũ sed habitus acquisit' tm̄ facilitat ꝛ tri buit delectabilit operari. nõ aũt dat ip sam ſbam actus: sicut patʒ in. q. pcedẽ ti. ḡ similiter infusus tm̄ tribueret dele ctabiliter opari aut saltez illud tribue ret si inesset. sed peccator iam iustifica tus pmo nõ delectabiliter elicit actũ di ligendi deũ. ita eniʒ videt ei difficilis re sistentia vitijs ꝛ ꝯtinuatio bonoꝝ ope rum sicut quãdo erat in peccatis. vl nõ multo facilior quousqꝫ per pugnã ꝛ vi ctoriam passionũ acquisierit habitũ. ꝛ tunc delectabilit operat. igit non est ali quis habitus infusus illi iustificato. qꝛ illo delectabiliter operaretur si inesset.

Preterea si ostenderet bonũ supnatu rale volũtati in puris naturalib' volũ tas illud sufficient amabit qꝛ sufficient habet obiectũ ꝓportionatũ ꝛ approxi matũ. ḡ non requirit aliqs habitus in fusus ad diligendũ bonũ supnaturale Assumptũ probat. qꝛ si minus bonum ostensum volũtati nude põt diligi. ḡ ꝛ maius bonũ. ergo si ex puris naturali bus voluntas põt aliquid diligere põt diligere summũ bonũ si sibi ostendat

Preterea actus ille diligendi qui esset illius habitus supnaturalis esset etiaʒ supnaturalis. ꝛ ita crearet imediate. su pernãlia enim nõ producunt inesse per aliquã mutationeʒ de aliquo. sed tm̄ p creationẽ. si creat actus igit nõ pſuppo nit aliquid sue creationi. Preterea. ha bitu cõtingit vti cum habens voluerit. ꝯmenta. 3. de aia. sed nõ experitur quis se posse illo habitu vti cuʒ voluerit. nõ enim cum voluerit põt facilit ꝛ delecta biliter elicere actus feruẽtes amãdi. sic patet de cõtemplatiuis qui qñqꝫ experi untur se magnã deuotiõeʒ habere quã doqꝫ etiam cum equali conatu minorẽ vel nullã. 2ª via accipit ex hoc ꝙ spi ritus sanctus sufficiat mouere sine hitu vbi arguit pº sic. prima cã põt p se illõ qõ põt cum 2ª que 2ª est tantũº cã agẽs sed hitus si inesset nõ haberet cãlitateʒ necessariã respectu act' nisi aliquo mõ cause agent. saltẽ patʒ ꝙ nõ formal nec mãlis de qua igit cãlitas eius erit extri seca. igit quicqd põt. s. s. cum hitu cãre in actu. hoc põt sine hitu. pluralitas si ne necessitate nõ videt ponẽda quia su perfluit. Preterea. volũtati hñti hitũ ad hoc ꝙ agat ſm illũ oʒ. s. s. cooperari alioqn nõ esset cã pª in oi actione crea ture. nõ aũt cooperat quia volũtas ha bet istum habitũ. qꝛ tunc. s. s. non esset causa pma sed quasi cã secũda respectu voluntatis habẽtis habitũ quia deter minaretur per habitũ voluntati ad co agendum voluntati. ergo ecõuerso. qꝛ cooperat voluntati. ideo voluntas ſm illum habitum operatur. sed eque po test cooperari ꝛ in pmo instanti nature voluntati non habenti charitatẽ. ḡ ꝛc.

Preterea. filius dei sic ẽ vnit' nostre

nature ꝙ operabatur opera illius natu
re. ita ꝙ illi actus vere dicebantur esse
filij dei vt suppositu agentis. Et tamen
nihil per hoc derogatur assūpte nature
quin ipsa eēt principiū suarū operatio-
num. ergo a simili spiritus sanctus pōt
aliquo mō vniri voluntati vt ipe agat
opera volūtatis nec per hoc derogatur
nature voluntatis in aliquo vt pricipij
operatiui. Preterea intellectus est ma
gis passiuus q̄ȝ volūtas ⁊ minus actiu⁹
igitur magis indiget aliquo actuāte ad
hoc ꝙ possit in actū suū: sȝ ponitur pos
se in visionē beatā absq̄ʒ oi forma infor
mante ex hoc solo ꝙ essentia dei est sibi
presens quasi per modū forme. ergo mľ
tomagis volūtas potest in oēm actū su
um sine forma informante ꝑ hoc ꝙ spi
ritus sanctus sit sibi quasi forma ad di-
ligendum.

Contra istam con

clusiōem siue sit ſʒ intentionē magistri
siue nō. arguitᷣ duabus vijs. Prima ac
cipitur ex iustificatione peccatoris sine
acceptatione diuina. ⁊ hoc absq̄ʒ actu
elicito. Scđa ex ratōe actus meritorij
Ex prima via arguitur sic: peccator
ante penitētiam est iniustus post penitē
tiam est iustus. sicut scriptura cōiter vo
cat peccatorē iniustū ⁊ liberatuȝ a pctō
iustum. Ex hoc arguitur iniusticia cuȝ
sit formaliter priuatio nō potest auferri
ab aliquo nisi ei detur habitus opposi-
tus. qꝛ priuare priuationē est habitum
ponere. qꝛ sunt imediate opposita circa
aptum natum. io. meta. anima est apta
nata recipere iusticiā. ergo ille iustifica-
tus qui factus est de iniusto iustus reci-
pit habitum oppositū illi priuationi. si
enim nihil inesset sibi formaliter nūc q̄ȝ
prius nō magis careret priuatione nūc
q̄ȝ prius caruit. Preterea: peccator an
te penitentiam est indignus vita eterna
post penitentiam est dignus. nō est autē
dignus nisi per aliquid formaliter sibi
inherens cui ſm regulas diuine iusticie
iudicatur vita eterna reddenda ⁊ nil ta
le prius habuit. igitur aliquid positiuū
est formaliter in isto per qđ est dignus
vita eterna. Preterea: deus nō acceptȝ
peccatorē ad vitā eternam: iustum tam̄
acceptat. Quero quid est acceptare ad
vitā eternaȝ hoc nō est velle voluntate
beneplaciti beatificare pro tunc. qꝛ tunc
beatificaret statiȝ. ergo hoc est velle istū
ſm dispositioneȝ ſm quam nunc habet
esse dignum tali premio queȝ prius nō
voluit esse dignū. Ista diuersitas nō
potest poni vt videtur in voluntate di-
uina. quia nihil est ibi nouuȝ quia imu
tabilis. nō igitur hoc erit nisi propter di
uersitatē a parte illius. quia illo eodem
modo se habente voluntas diuina eođ
modo vult ipsum se habere. Confir
matur ista ratio. quia volitio diuina q̄
est omnino vnus actus in se non habet
ratiōem oppositorum actuuȝ siue disti
ctorum absq̄ʒ omni distinctiōe obiecto
rum. hoc enim velle diuinum nō ē vel-
le quorūdam beneplaciti vel nolle. nisi
illa obiecta distinguantur alioquin con
tradictoria erunt vera absq̄ʒ omni disti
ctione causante istam veritateȝ. ergo cū
deus velit istum iustificatum ad aliq̄d
ad qđ nō vult peccatorē. propter quam
diuersitatē dicitur diligere iustos ⁊ odi
re peccatores in scriptura. Sequitur:
ꝙ ista distinctio scđm ratiōem ex parte
volitionis diuine necessario requirat di
stinctiōem actualē ex parte ipsorū obie
ctorum. aliter igitur se habet iste in se
quando dicitur dilectus a deo vel acce-
ptus ad vitā eternam aliter quādo odi
tus. Ultimo ſm istam viā arguitur
sic: quia si nihil aliud est in anima illius
post penitentiā q̄ȝ ante. nō videtur ꝙ ali
quo alio modo se habeat ad deum nec
deus ad ipsum. quia nō videtur ibi esse
alietas propter mutationem aliquā ex
parte dei factā. ergo si concedatur sicut
videtur necessarium ꝙ aliquo mō alit

se habet ad deū ⁊ ecōuerso h° ē ꝑpi mu
tationem ipsius. ⁊ ita aliquid infiet sibi
formaliter de nouo. nō autē infiunt ei
de nouo fides ⁊ spes. quia manent ista i
peccatore. ergo charitas. Posset ar-
gui sm istam viam. quia deus offensus
peccatori prius postea penitēti remittit
offensā. hoc nō est per mutatiōem aliq̄ꝙ
voluntatis diuine sicut in me potest eē
quando remitto offensam. igitur hoc ē
propter hoc ꝙ ille cui remittitur offēsa
aliter se habet in se. Sed istud argumē
tum nō cōcludit sicut patebit in. 4° dis.
7. vbi dicetur ꝙ prius natura deus re-
mittit offensam peccatori q̄ꝙ det ei grati
am. Unde argumenta si qua valent
sm istā viā accipienda sunt ex iusta ac-
ceptatōne passiua ⁊ ordine siue dignita
te ad vitā eternam que conueniunt iu
stificato ⁊ nō peccatori. sicut argutū est
prius. nō autē ex sola remissione offēse
qđ scđm se est minus q̄ꝙ iustū esse. Ex
secūda via arguitur sic. nihil dicit for-
maliter agere aliqua actione nisi princi
pium illius actionis sit forma agentis.
h° accipitur ex scđo de anima vbi ex h°
ꝙ anima est quo viuimus ⁊ sentim᷒ con
cluditur ꝙ anima est actus ⁊ forma sic
agentis. igitur cū operatio meritoria sit
volūtatis vel hominis per volūtatem
operantis sequitur ꝙ illud quo merito
rie agit sit forma eius. hoc autem quo
meritorie agit nō potest esse pura natu-
ra. quia tunc ex solis naturalibus possꝫ
meritorie agere. qđ videtur error pella
gij. igitūr requiritur aliquid supernatu
rale. non fides vel spes patet quia ma-
nēt in peccatore. ergo charitas. Pre-
terea nulla actio est in potestate agenti
nisi ipsum habeat formā scđm quā pos
sit agere. Si enim per aliquid tātum ex
trinsecū coassistens sibi qđ nō est in po-
testate eius possit agere talis actio non
est in potestate eius sicut nec coassisten^a
illius extrinseci est in potestate eius. sed
spiritum sanctum coassistere voluntati
nō est in potestate volūtatis sic nec vni-
uersaliter actio cause superioris est i po
testate cause inferioris. igitur si ex sola
tali coassistentia possit agere. ⁊ n̄ habe-
at in se formā qua sufficienter possit exi
re in actum meritoriū. sequitur ꝙ actus
meritorius nō erit in potestate eius. qđ
videtur incōueniens. Preterea si spiri
tus sanctus moueat specialiter volūta-
tem in actōem meritoriā sequitur ꝙ il-
la motio est creatio alicuius in ipsa vo
luntate ⁊ respectu illius voluntas non
habebit aliquā causalitatem. sed tātum
receptiōem passiuaꝫ. igitur vel illud est
actus diligendi ⁊ ita sequitur ꝙ actus
diligendi nullo modo est a volūtate vł
istud est aliquid naturaliter precedens
actum diligendi ⁊ illud voco habitum
quia perfectio prior actu que accipitur
in potētia habituali videtur esse habit᷒

Preterea. 4° nō minor idēptitas est
patris ad filium q̄ꝙ posset esse quecūqꝫ
vnio. s. s. ad voluntatē quia in eadē na-
tura. sed propter illā idēptitatem nō dr̄
pater operari aliquid filio. sicut pꝫ scđꝫ
Augu 7. de trini. c. j. vel. 4. ꝙ pater nō
sapit sapiētia genita. ergo nec multoma
gis volūtas dicet aliquid operari propt
vnionem spiritus sancti cooperātis ad
ipsam.

D solutiōem huius q̄ōnis tria sunt vidēda
p° si debeat poni aliquis habi
t᷒ supernaturalis gratificās nām beatifi
cabilē. 2° si simpl'r sit necessarium talem
habitū poni ad hoc ꝙ talis nā beatifi-
cetur. 3° quid circa hoc senserit magr̄.
Quātū ad primū articulū potest dici
ꝙ ex nullo actu quē experimur. nec ex
sb'a actus. nec ex intensiōe actus nec ex
delectatione siue facilitatiōe in opando
neqꝫ ex bonitate siue rectitudine mora-
li actus possumus cōcludere aliquē ta-
lē habitū supernālēꝫ inesse: qr quocūqꝫ
istorꝫ dato posset aliquis habens chari

tatē cognoscere certitudialiter se esse in charitate. ex hoc. s. ꝙ actū illū sibi experiret inesse. vel actū sic intēsum sibi inesse. vel sic delectabiliter vel faciliter iesse vel recte ratiōi cōsonū eē. Rō āt quare nō pōt cōcludi ex actu vel aliqua cōditione ipsius actus talis hitus inesse est: q₂ vel actus pōt ex sola poª habere oia predicta ꝯcurrēte rōe recta sicut tenen° quartā viā in precedenti solutōe positā vel si cōcurreret habitus aliquis propt aliquā cōditionē predictarū posset iste eē aliquis hitus acquisitus. posset eniʒ amicitia acquisita tantā intensione actui stare sicut cā 2ª cū poª vt prima posset etiā tantā facilitatē ⁊ delectationē tribuere. posset ēt habitus ita cōsonus eē rōi recte ꝙ actus elicitus nullā cōditiōʒ euidenter apparentē haberet ex qua necessario cōcluderet ipsū elici ſm habitū supernālēʒ. Q₂ si dicas subito mutatur volūtas vt intēse ⁊ faciliter ⁊ delectabiliter operet. ⁊ hoc modo cōsono supernāli ratiōi. hoc est ad dictamē fidei. ⁊ n̄ potest ita subito acquirere habitū amicitie ordinate cōsonū fidei. igitur habet habitū aliquē nō acquisitū quo ad subito agendū inclinatur. Rn̄deo volūtas potest satis subito mouere quantuʒ ad actus naturales qui sibi sunt totaliter potestari eius. q₂ sicut dicit Aug. p° retractationū. c. 22. nihil tam est in potestate volūtatis ꝙ̄ ipso volūtas. igitur ex tali subitatiōe nō potest cōcludi propositū.

Dico igitur ꝙ vltra oēs cōditiōes predictas vʒ vltra intēsiōem actus delectationē facilitatiōem in agēdo rectitudieʒ siue bonitatē ⁊ cōformitatē ratiōi recte siue recte ſm dictamē prudētie siue ſm dictamē fidei: vltra inquā hec oia creditur esse vna cōditio in actu. videlicet ꝙ est acceptabilis deo nō quadā cōmuni acceptatiōe soluʒ modo quatenus acceptat oēm creaturā. vel quo etiā modo vult actū subtractum peccato alioquin nō esset ab ipso. sed acceptatiōe speciali que est in volūtate diuina ordinatō huius actus ad vitā eternam tanꝙ̄ meriti nō ꝯdigni ad p̄miū hoc modo credim⁹ etiā naturā nostram beatificabilem iustā esse habitualiter acceptā hoc ē quādo nō actualiter operatur adhuc tamē volūtas diuina eā ordinat ad vitā eternam tanꝙ̄ dignaʒ tanto bono scōm dispositōem quā habet habitualiter in se propter hanc acceptationem nature beatificabilis habitualem etiā quādo nō operatur. ⁊ propter acceptatiōem actualē actus eliciti a tali natura. oportʒ ponere vnū habitū supernaturalem quo habens formaliter acceptetur a deo ⁊ q̊ actus elicitus eius acceptetur tanꝙ̄ meritorius. sic enim non videtur acceptari natura vel actus sine aliquo habitu informāte. quia sicut argutū est nō videt deus aliā volitiōem ſm rōem habere ꝯ obiecto nullo modo diuersificato: nec etiā actus vt acceptabilis deo videretur eē in potestate agentis nisi illud quo formaliter ageret sic esset forma eius. Sʒ dubium est qualiter habitus iste sit ratio acceptādi naturam ⁊ actū. Ratio quidem acceptādi naturam videtur eē sicut quidam decor nature complacēs volūtati diuine. Ita ꝙ siue ponatur habit⁹ iste actiu⁹ siue n̄ actiu⁹ ex h° solo ꝙ ē tal' for decorās ⁊ ornans animaʒ potest esse ratio acceptādi naturā. sed ad actus acceptatiōem plus requiritur ꝙ̄ ꝙ agēs habeat hunc decorē spiritualē. alioqui habēs talem habitū nō posset habere actum indifferentē aliqueʒ nec peccare venialiter qd̄ est inconueniens. cōsequētia patet quid neutruʒ istoruʒ tollit istū decorem operantis. ⁊ ita vtrunqʒ eēt acceptum si actus acceptaretur ex solo decore operantis. Oportet igitur dicere ꝙ iste habitus preter hoc ꝙ est decor spiritualis etiā est inclinās ad determinatos actus ⁊ hoc siue nō actiue scōm quartā viā positā in solutione precedentis qōis siue qd̄ magis videt actiue ſʒ 3ªᵐ viam

Quod probatur ꝑmo: quia alioqui vi
deretur ꝙ sine isto posset hꝛi actus intē
sissim⁹ diligendi deū: ⁊ hoc tā in via ꝙ̄
in patria: ⁊ ita btitudo: quia in illo istā
ti nature in q̊ elicitur act⁹ a ꝑncipio acti
uo si sola volūtas eēt ꝑncipiū actiuum
ipsa eēt ꝑncipiū inquātū actm̄ eq̄ perfe
ctū sine isto habitu sicut cū isto: ⁊ ipsa
potētia posset equali conatu agē vt pa
tet: ğ ꝑfectissim⁹ actus diligēdi sine ha
bitu tali haberi posset. Secundo pro
batur idem qꝛ alioqui nō videref verū
esse qđ dicit aug. de libero arbitrio: ꝙ
gratia se hēt ad libeꝝ arbitrium sic ses
soꝛ ad equū: qꝛ sessoꝛ actiue regit ⁊ mo
uet equum q̄liter vult: nec etiā illud qđ
dicit i epistola ad sixtū voluntate inq̄t
cōcomitante non preeunte. pedissequa
non domina. nō aūt eēt volūtas pedisse
qua grē si ipa grā nullā causalitatē ha
beret. Sed tunc est vlterius dubiū de
isto habitu cōparato ad potētiam ope
rantem q̄ videlicet istaꝝ debet dici pri
ma causa ⁊ que secūda. Videf eni ex di
ctis ꝙ gratia ē causa ꝑma. Sed oppo
sitū ondītur. ꝑmo quia potētia vtitur
habitu ⁊ non ecōuerso. Et secūdo q̄a
actio non esset libera si gratia eēt ꝑma
causa. volūtas eni nāliter moueref: q̄a
grā naturaliter moueret: ⁊ sicut volun
tas non libere moueretur ita nec libere
ageret cum non ageret nisi quia mota.
Tertio: quia vt videtur voluntas se
mel hn̄s grām nunq̄ꝫ posset peccare: qꝛ
causa secunda sēper sequitur motionē
cause ꝑme nec potest moueri ad opposi
tum illius ad quod ꝑma causa mouet.
Quarto. voluntas est illimitatioꝛ ad
actus ꝙ̄ ipse habitus. illimitatio autē
ad plures effectus videtur compete cau
se superioꝛi. Hic potest dici ꝙ in actu
meritoꝛio de quo est sermo duo consi
derare opoꝛtet: videlicet illud quod pre
cedit ratōem meritoꝝ: ⁊ in hoc gradu
includitur ⁊ intentio actus ⁊ substātia
actus ⁊ rectitudo moꝛalis. vltra h° con
sidero ⁊ ipsam rōnem meritoꝝ quod ē
sic esse acceptū a diuina voluntate i oꝛ
dine ad pꝛimum vel acceptabile esse si
ue dignum acceptari. Hoc 2ᵐ membꝝ
vꝫ⁹ esset si act⁹ eēt ꝯplete meritoꝛi⁹ per a
liquid quod esset in merente. accepta
re enim non est in ipso: sed est actio di
uina. actio autem diuina non videtur
per se requiri ad meritum: quod etiam
pꝛobatur quia respectu huius accepta
ri videtur esse meritum. nam aliquis a
ctus dignus est. aliquis alius non: igit
anteꝙ̄ intelligatur acceptatus est aliq̄d
in actu quo dignus sit acceptari: ergo
tunc est in ipso ratio meriti saltem re
spectu acceptationis. Cōtra ratio me
riti non habetur complete nisi habeat
ratio digni vel digne oꝛdinabilis ad pꝛe
mium quod est beatitudo ⁊ hoc digne
ꝟm iusticiam commutatiuā siue retri
butiuam: sed quicunqꝫ actus ex solis in
trinsecis agenti non habꝫ hunc oꝛdinē
tunc enim deus nō posset ei qui sic ope
ratus est non retribuere beatitudinem
nam iniuste eā sibi sb̄traheret. hoc āt
est falsum: ergo talis oꝛdo ꝟm iusticiā
est ex sola voluntate diuina gratuite oꝛ
dināte: ⁊ ita ratio meriti cōplete erit ex
oꝛdinatione voluntatis diuine illius a
ctus ad ꝑmium. Et quod adducitur
pꝛo secūdo membꝛo ꝙ actio diuina nō
est de ratione meriti. Responsio. rela
tio in actu merentis ad actionem diui
nam est de ratione meriti: que relatio
non est sine actōne diuina. Si dicas ꝙ
tunc non est in potestate merentis mere
ri: sicut nec in potestate eius est illa actō
diuina. Similiter principali⁹ erit dei
mereri ꝙ̄ mei: quia pꝛincipalius in me
rito est ex actione diuina. Ad pꝛimū
dico ꝙ actus qui est meritum est in po
testate mea supposita influentia genera
li si habeo vsum liberi arbitrij ⁊ gratiā
sed completio in ratione meriti non est
in potestate mea nisi dispositiue: tamē
sic dispositiue ꝙ ex dispositōne diuina

semper sequitur istud cōpletiuū ad agere meū. sicut semper sequitur animatio ad organiçatiōem factā a causa naturali. Per idē dico ad 2m. q2 licet principalius .i. vltimū ꝛ cōpletiuū in merito sit a deo ñ sequitur tamē ergo deus meretur q2 meritū est actus libere ꝛ scdm inclinatiōem gratie elicitus accept' deo vt premiabilis beatitudine ꝛ ita mereri est sic agere: deus autē nō sic agit. Cōtra: saltē principalius in merito est a dō Rñdeo: si principalius dicatur vltimū cōpletiuū concedatur. si dicatur prima realitas vel perfectio realitas negetur. q2 actus est absolutū quid ꝛ prius natura ista acceptatione passiua ꝛ mag' ens ea. Ad illud qd scdo adducitur pro scdo mēbro ꝙ actus meretur acceptari Rñdeo in hoc est ratio meriti fm quid q2 nō est ordinatio actus ad beatitudinem vt ad premiū iuste reddendū ꝓ tali actu. ꝛ cōceditur ꝙ acceptatio ia passiua diuina nō includitur in ratiōe meriti fm quid. sicut nō requiritur in ratiōe meriti de cōgruo. quomodo attrit' meretur iustificari. Et qd predictū est: ē intelligendū de acceptatiōe eterna qua deus ab eterno preuidens hunc actū ex talibus principijs eliciendū voluit ipsum esse ordinatū ad premiū ꝛ ita actu volūtatis sue ordinādo ipsum ad premium voluit ipsū esse meritū, qui scdm se considerat9 absqꝫ tali acceptatione diuina fm strictā iusticiā nō fuisset dignus tali premio ex intriseca bonitate quā haberet ex suis principijs. qd patet q2 semp premiū est maius bonū merito. ꝛ iusticia stricta nō reddit melius pro minus bono. ideo bene dicitur ꝙ semper deus ꝓmiat vltra meritū cōdignū. vniuersalr quidē vltra dignitatē actus qui est meritū. quia ꝙ ille actus sit cōdignū meritū hoc est vltra naturā ꝛ bonitatē act' intrinsecā ex mera gratuita acceptatiōe diuina. Et forte adhuc vltra illō ad qd de cōmuni lege esset act' acceptandus quādoqꝫ deus premiat ex mera liberalitate. Ulterius sicut in actu meritorio sūt duo predicta. s. substantia actus cū rectitudine ꝛ ratio meriti sic habit' gratie est quedā qualitas ꝛ preter relatiōeꝫ illā quā habet ad ratiōem rectam inꝗ̄tum est habitus bon' formaliter habet specialē relatiōem ad voluntatē diuinā acceptantē ipsum vel subiectū habens ipsum habitus ille fm substantiā inclinat actiue ad actū fm substantiam. Et hoc actiue vt causa partialis tenēdo tertiā viam in precedenti solutiōe. ꝛ i hac causalitate habitus est causa scda. ꝛ potentia causa prima. sicut dictuꝫ est in solutione precedenti ō habitu cōiter ꝛ potentia. ponēdo habitū actiuū. ꝛ hoc ꝓbant ratiōes nūc adducte. Sed accipiendo actū scdm ratiōem meritorij potest dici ꝙ principaliter illa cōditio cōuenit actui ab habitu ꝛ minus principaliter a volūtate. magis enim acceptatur act' vt dignus premio. quia ē elicitus a charitate ꝙ̄ quia est a volūtate libere elicitus quāuis vtrūqꝫ necessario requirat Exemplū huius potest poni de diuisione alicuius corporis mediante cultello. ipsa quidem diuisio absolute magis est a potentia diuidēte ꝙ̄ a cultello. ꝛ ideo potentia motiua fortior velocius diuidit. sed tamē inquantū hec diuisio comparatur ad visum sub ratione acceptabilis vt cui placeat. magis attribuit cultello. quia leuitas partium diuersarum que placet visui mag' est ex acutie instrumenti ꝙ̄ ex efficacia virtutis principaliter diuidentis. Similiter sonus magis est ex percussione corporis sonantis. ꝙ̄ ex percussionis ordine. ꝛ tamen vt acceptabilis auditui magis est ex ordine percussionis ꝙ̄ ex efficacia potentie percutientis: imo posset esse efficatior vis percutientis. ꝛ tamen omnino nō acceptaretur auditui quia nō esset sonus armonicus. Aliud exemplū: si enim pater est causa principalis respectu filij. ꝛ mater

minus principalis. tamē ipsa potest esse causa principalior filij inquantū dilecti vel diligibilis alicui. hoc est ꝙ filius ma gꝭ diligat. qꝛ ē mrīs vt gignēt ꝙ̄ qꝛ ē pṙīs vt gignēt. Ita deꝰ pt ordiasse aliquē ac tū acceptare tanquā dignū tali premio vel acceptabilem vel acceptanduꝫ esse. quia ad illū actum inclinat habitus ali quis vt principiū actiuū eius partiale ⁊ ꝙ principalius per hoc acceptetur vł ac ceptabilis sit ꝙ̄ quia est a reliqua causa partiali scdm igitur hoc potest exponi illud Augus. charitas est sicut sessor ad equū. Et illud etiam ꝙ voluntas respe ctu gratie pedissequa est ⁊ non preuia. hoc quidem verū est respectu actus in quantū meritorius est. sed nō inquantū est iste actus in sb̄stantia. Et primuꝫ ex emplū esset omnino idem vel simile si equus esset liber ⁊ sessor per modū na ture esset dirigens equum ad certū ter minū magis placere posset ⁊ hoc alicui ordinate volūtati cursus equi ex hoc ꝙ est scdm inclinatiōem naturaleꝫ ipsius sessoris ad certū terminum ꝙ̄ ex hoc ꝙ equus vi sua motiua velociter curreret tunc etiam posset equus ex sua liberta te sessorem deijcere vel preter eius dire ctiōem in terminū aliū se mouere. ⁊ in primo quidem fieret equus omnino nō acceptabilis qꝛ nō haberet sessorem pro pter quem acceptaretur a tali volūtate In scdo licet equus talis esset acceptabi lis nō tamen cursus eius acceptaretur. quia nō esset scdm directiōem sessoris.

Hoc modo in proposito: volūtas eni est quasi equus liber. ⁊ gratia quasi ses sor per modū nature inclinans ad obie ctū per modū determinatū. scdm huiꝰ inclinationem, cursus volūtatis placerꝫ aliter nō placeret sicut quādo est pecca tū veniale vel actus indifferens. quādo autem sessor abijcitur. qđ fit per pecca tū mortale omnino ipsa volūtas fit di splicens. hoc etiam modo volūtas est pedissequa. quia nō ex se ita determina te inclinatꝰ ad terminū propter quaꝫ in clinatiōeꝫ actus acceptatur sicut gratia incliat ⁊ volūtas potest illud participa re a gratia qꝛ competit gratie magis ꝑ eēntiam ꝙ̄ sibi. ⁊ in hoc ipa erit cā scda tū in eliciendo actū volūtas habet pri maꝫ ratiōnē motiui. ita ꝙ in cāndo ali quid intrinsecū actui nō sit volūtas 2ª cā. sed in essendo propter qđ actus acci piatur. qđ dicit respectū eius ad extrin secū. satis quippe possibile est propter cām principaliorē effectus competere il li effectui aliquā relatiōnē ad extra mi nus principaliter ꝙ̄ propter cāꝫ eius mi nus principalē. sicut patet i exemplis su pra positis. habet aūt ⁊ habitus ille sic ⁊ quilibet alius habitus moralis inclia re determinate ad obiectū siue ad fineꝫ ex virtute obiecti quā aliquo modo ꝑ ticipat. nā sicut habitꝰ intellectualis ha bet aliquo modo in se obiectū presens tanꝙ̄ sb̄ ratione obiecti intelligibił. Ita habitꝰ moralis hꝫ quodāmodo obiectū in se sb̄ rōe boni diligibilis. ⁊ ita sicut il le hꝫ virtute obiecti quodāmodo agere ad pn̄tiam obiecti. ita iste virtute obie cti suo modo cōtenti hꝫ inclinare i obie ctū. Et ex hoc apparet qūo habitꝰ ma gis deīminate inclinat ad obiectum ꝙ̄ poᵃ qꝛ deīminatius includit obiectum.

Et ꝑm hoc ēe posset dici ꝙ illa cālitas partialis que attribuit hitui cōuenit si bi ex ea parte qua obm̄ dī actiuū respe ctu actionis ⁊ nō ex ea parte qua poᵃ dī actiua qꝛ magis habitꝰ vim suaꝫ hꝫ ex obiecto qđ deīminate includit ꝙ̄ ex ipa poᵃ. Et si tūc arguat sicut argutū fuit i precedēti solutiōe ꝙ habitꝰ deīminat ⁊ inclinat potentiam. ꝫ est cā prior. Rn̄ᵒ queratur alibi.

De secundo articu

lo dico ꝙ deꝰ de poᵃ absoluta bn̄ potu isset acceptare nāꝫ beatificabilē accepta tiōe spāli ꝑdicta exn̄tem in puris nālibꝰ Et silr actū cꝰ ad quē eēt inclinatio eius

mere nãlis potuisset acceptare vt meritoriuz. Sed nõ credit ita disposuisse ꝙ nãm purã vel act⁹ e⁹ sic acceptet: qꝛ actũ ex puris nãlib⁹ eẽ meritoriũ appropinquat errori pellagij. iõ verisilius credit ꝙ acceptet nãz ꝛ actũ e⁹ tanꝙ meritoriũ per habitũ supernãlẽ. Sed est duplex dubitatio. vna quõ aliquid in nã creata possit esse rõ quare acceptat a voluntate diua vel absolute vel tali mõ cũ nihil in creatura sit rõ actus diui nec in se nec vt tẽdit super tale obm̃. Alia quia circũscripto oi dono supernãli est distiguere inter amicũ ꝛ inimicũ vt inimic⁹ dicat in quo est peccatũ nõ deletũ. ꝛ iõ manet offensa nõ inimicus dr in quo ñ est offensa. sed añ collationez ois boni supernãlis posset alicui inimico dimitti offensa. sicut dicet in 4° dis. 3. Ad ista rñdeo quere ibi. Quantũ igr ad illuz articulũ nõ est neciũm ponere habituz supernãlẽ gratificantẽ loquẽdo de necessitate respiciẽte potẽtiam dei absolutã precipue cũ possit dare beatitudinẽ sine oi merito precedẽte lz sit neciũm loquẽdo de necessitate que respic potẽtiã dei ordinatã. quã ordinationẽ colligim⁹ ex scriptura ꝛ ex dictis sanctoꝝ vbi hẽm⁹ ꝙ pctõr ẽ idign⁹ vita eina. ꝛ iust⁹ dign⁹.

Quãtuz ad tertiuz

articulũ posset dici ꝙ magr non negat oẽm habitũ supernãlẽ. ipse quippe dis. 27. c. j. illud quoqꝫ mirabile adduc Augus. ad dardanũ dicentẽ: ꝙ ad tẽplũ dei pertinẽt pueri sanctificati quo nõ valẽt cognoscere deũ. ergo deus inhabitat pauulũ qui tam̃ nõ potest hĩe actũ elicitũ circa deũ. Ista inhabitatio que cõpetit paruulo regenerato ꝛ nõ alij nõ potest esse sine oi habitu supernãli in ipso paruulo: nec eni põt poni propter actuz qꝛ talẽ actũ nõ habet nec habere põt nec ꝑpter naturã solã qꝛ nõ inhabitat alium paruulũ nõ regeneratũ. cũ in eo sit eadẽ nã. simil'r 2° distĩn. libri. 2. videt ponere grãm creatã in aia. Itaqꝫ potest dici ꝙ magr posuit vnũ habitũ quo informãte aiam spũs sanctus inhabitat. ꝛ vt inhabitans quasi perficit potẽtias habiti b⁹ supernãlib⁹. duas quiõ intellectum ꝛ volũtatẽ fide ꝛ spe ad credendũ ꝛ sperãdũ. sz volũtatẽ nullo a° habitu ad amãdũ ꝙ isto per quẽ dr inhabitare. qꝛ act⁹ iste amãdi est ita perfect⁹ ꝙ põt attribui imediate illi habitui quo formal'r inherente spũs scũs inhabitat tanꝙ perfectissimo habitui nõ sic pñt act⁹ credendi ꝛ sperãdi attribui imediate illi habitui ꝑ quẽ spũs scũs inhabitat pp iperfectiõez istoꝝ actuũ ꝛ perfectionẽ illi⁹ habitus q̃ spũs scũs inhabitat mẽtes. iste. n. dz eẽ ita perfect⁹ ꝙ nec in pñia euacuet qñ aia erit tẽplũ dei. tũc. n. nõ manebũt credere ꝛ sperare. Et hoc mõ auctoritates aug. faciũt ꝑ magro nõ ꝙ nullus sit habitus supernãlis formal'r gratificãs aiam. sed ꝙ nõ ali⁹ ab isto per quẽ spũs scũs inhabitat aiam eo⁹ q̃ habit⁹ credẽdi ꝛ sperandi ali⁹ est ab habitu quo inhabitat. ꝛ h⁹ patebit solvẽdo rõnes q̃ adducuntur ꝑ p° parte q. 2ᵐ hoc igitur nõ videt magister discordare ab alijs nisi qꝛ vel ponet gratiã aliũ habitũ eẽ a charitate vl saltẽ dicat istũ habitũ qui real'r est gratia formaliter esse in volũtate ꝛ nõ in essentia anime. quia tunc nõ inhabitaret s. s. per habitũ vnũ quasi radicalẽ respectu fidei ꝛ spei nisi pri° infuerit. sed inhabitaret per habitũ formaliter informantẽ volũtatez qui quodã ordine nature eẽt posterior fide ꝛ spe. Sz tenẽdo eunõ habitũ eẽ real'r charitatẽ ꝛ grãm vtꝝ illa hitus iformat eẽntiã aie p°. ꝛ sic a. s. s. inhabitãte eẽntiã aie fluãt vtutes iformãtes potẽtias vel sit in voluntate formal'r iã ꝑsuppositis fide ꝛ spe i potẽtijs. de h° in 2° li° di. 26. saltẽ charitas nõ vr alius hitus real'r ab isto per quẽ. s. s. inhabitat aiam. ꝛ ita nõ sic. s. s. ꝑ hituz mediũ aᵐ ab i° q̃ inhabitat mouet ad diligere sic mouet ad credere ꝛ sperare.

Ad argumēta pri

cipalia. Ad ꝑmum dico ꝙ argumen
tum aug. sic tenet omnis diligens proxi
mum diligit dilectionem suam forma-
liter si ꝯuertit se sup illam. ois aūt dili
gens dilectionem suā formaliter diligit
spūm sanctū q̄ est dilectio ꝑ eēntiā: g̊ di
ligēs frem diligit spm̄sanctū. 2ª ꝓpositō
in ordine q̄ tñ erit maior in sylogismo
disponēdo: ꝓbatur sic: q2 ordinate dili
gens min' bonū magis dēt diligē aliud
maius bonū: ꝑcipue qñ in minori nō ē
ratio diligibilitatis nisi a maiori bono
dilectio aūt mea formalit̄ est min' bona
q̄ꝫ dilectio illa bona ꝑ eēntiam q̄ est spi
ritussanctus: ⁊ precise ab ista dilectio-
ne illa hz rōem diligibilitatis. Istud er
go argumētū ꝓbat deū esse diligenduz
⁊ non tñ ꝙ sit dilectio mea formalit̄ nec
ꝙ non sit in me alia dilectio formaliter
dñt quippe intelligi duo sylogismi in ar
gumēto Aug. quoꝝ vnus est iste diligēs
frem diligit dilectōem qua formalit̄ dili
git. ista aūt est dilectio ꝑticipata: g̊ dili-
git dilectōem ꝑticipatam. Ulterius ali'
sylogism': diligēs dilectōem ꝑticipataz
dz diligē dilectōem ꝑ eēntiā: de' est dile-
ctio ꝑ eēntiā g̊ ⁊c̄. De 2° argu° ei' vz de
dono excellētissimo dici pōt ꝙ argumē
tū sic tenet: nullū donū creatū est excel-
lēti' charitate creata: g̊ charitas est pfe
ctio simplicit̄: ⁊ nō ex rōne sui includēs
limitatōem: ꝯñtia ista ꝓbatur: q2 oi do
no qō non ē pfectio simpliciter eminen
tius est aliq̄d in creaturis qō formalit̄ ē
pfectio simplicit̄. vlteri° ois pfectio sim
pliciter formalit̄ ꝯpetit spūisācto ex h°
ꝙ ipsum ē donum simplicit̄ excellētissi
mū ac per hoc deus q2 deus pōt dare se
ipsum: ⁊ ita excellētissimū donū ei' ē de
us: igitur spūssanctus ex hoc ꝙ ē donū
excellētissimū simplicit̄: ē ois perfectio
simplicit̄. sz cū hoc stat ꝙ ista pfectō sim
pliciter in nobis sit ꝑticipata: ⁊ alia eēn
tialit̄ ab ipsa ꝑsona diuina q̄ est pfecte

hac pfectōne simplicit̄. Absolute g̊ ar
gumenta aug. ꝑsupponunt vnū veꝝ ꝙ
de' sit formalit̄ dilectio ⁊ formalit̄ cha
ritas ⁊ non tm̄ effectiue. sicut dr̄ species
vel potētia mea q2 efficit patientiā tan-
q̄ꝫ non pfectōem simplicit̄: ⁊ ideo nō cō
uenientem sibi formalit̄ sz charitatez effi
cit in aīa ⁊ dilectōem tanq̄ꝫ pfectionem
simplicit̄: ⁊ ideo sibi formalit̄ ꝯuenientē
queādmodum alio modo facit bonita
tem alio modo humanitatē ex hoc q̄p-
pe ꝙ facit humanitatem non sequit̄ ꝙ
sit formalit̄ homo sz tm̄ causa effectiua
hōis: sed ex hoc ꝙ efficit bonitatē sequi
tur ꝙ sit formalit̄ bonitas: ⁊ rō est quia
ois pfectio simplicit̄ q̄ est in causato re-
ducitur ad cām formalit̄ hñtem istam
pfectōnem: non sic de pfectōe limitata
Sz q̄d faciunt iste auctoritates sic intel
lecte ad ꝓpositū magistri. Rñō q2 ille
habitus quo inclinat̄ aīa ad diligendū
meritorie ē pfectio simpliciter in tm̄ vt
ista perfectio simplicit̄ ꝯueniat formali
ter spirituisancto: sequit̄ ꝙ iste habitus
possit esse imediatus habitus respectu
dilectōnis que est perfectio simplicit̄: ⁊
ꝑ hoc spūssanctus vt inhabitans ꝑ istū
habitū immediatius causat illū actum
q̄ꝫ credere vel sperare respectu quorum
non pōt eē aliqua causa ꝓxima que sic
pfectio simplicit̄. Sz ꝯtra istā rñsionē
arguo sic: vr̄ primo ꝙ ꝓpositio sit falsa
cui initit̄ vz ꝙ oi perfectōne non simpli
citer in creaturis eminētior sit siue pfe-
ctior aliqua pfectio simplicit̄. vr̄ eni hr̄e
instantiam de eēntia supmi angeli q̄ nō
est pfectio simplr̄: ⁊ tñ nulla res nobili-
or illa vr̄ eē in tota creatura. Preterea
male vr̄ ratio ⁊ intētio aug. adduci ad i
tētionez mgr̄i: q2 ex ꝑma rōne hr̄ ꝙ spi-
ritussanct' ē formalit̄ dilectio ꝑ eēntiaz
Ex 2ª habetur si q̄d vz ꝙ spūssanct' est
formalit̄ charitas ꝑ eēntiam: quō ex h°
infertur ꝙ non est in nobis aliqua dile-
ctio habitual' siue charitas alia ab isto
habitu ꝑ quez spūssanct' dr̄ inhabitare

Iste quippe habitus quo spūssanct⁹ inhabitat vel non ē pfectio simpliciť: sed aliq̄ limitata vel si est non seqtur quin alius habit⁹ ab isto posset poni ꝓximū pncipium eliciēdi actū meū diligēdi meritorie. nā iste actus ē limitat⁹ ⁊ pfectio limitata. Aliť potest dici de rōne aug. ad ꝓpositū mgr̄i. Ad aliō pȝ q̊modo charitas ē bona p participatōem ex di. 8. q. 2. vbi expositū est quō forma simplex pticipat causam suā.

Ad agrumēta pro

opinione q̄ iponiť mgr̄o q̄ vȝ negat habitum supnālem gratificantē. Ad primū dico ꝙ iste habitus simplr̄ dat acceptabiliť operari: ⁊ etiā dat aliquaȝ actiuitatem respectu actus sicut aliq̄ causa 2ª respectu eius. sȝ non dat delectabiliť neqȝ faciliter q̄ ꝯueniūt habitui acquisito inquantum distinguitur ab infuso p hoc ꝙ acq̄riť ex frequenť agē. Ad 2m q̄uis aliq̄ dicāt volūtatē in puris nālibus nullū actū posse habere circa obiectū supnāle visum: tn̄ hoc improbatuȝ est di. j. q. 4. Cōcedo igiť ꝙ posset habē actū circa tale obiectū ostensuȝ siue nude siue p actum fidei: sȝ iste actus circa obiectū ostēsum a fide non esset meritorius q2 non eēt ƀm inclinatōem illi⁹ habitus ƀm quem solus de⁹ disponiť acceptare actū. nec etiā in pria essȝ btitudo q2 non eēt ita perfectus sicut posset hr̄i a tali potentia si esset pfecta ꝓportionaliter habitui supnāli. Etsi obijcias ꝙ ille actus circa diuinam eēntiam visam posset eē ita perfectus ꝙ totaliť quietaret volūtatem: q2 eliceret ƀm totum conatum ei⁹ ⁊ p ꝯn̄s eēt btific⁹. Qō etiam vr̄ q2 talis volūtas habēt q̄cquid vellet ⁊ nihil vellet male. h° aūt est eē btm̄ ƀm aug. 13. de tri. c. 5. vel. 15. Rn̄o ꝙ nō solum illa volūtas nō eēt beata q2 nō haberet q̄cquid vellet eo modo q̊ deberet velle. debēt eni velle acceptabiliť diligē ⁊ hoc nō habēt: sed etiā nō eēt beata q2 nō habēt actū ita pfectū sicut ꝯpetēt sibi in gradu nē sue. nulla eni potētia habitualis pōt hr̄e actū ita perfectuȝ sine habitu sicut cū habitu: imo quāto potētia ē pfectior tāto min⁹ pōt hr̄e actuȝ ꝓportionabilē sue pfectōni si careat oī habitu: q2 ex quo ē silis ꝓpor° geometrica duaꝝ psonaꝝ ineq̄liū ad habitus ꝓportōnaliť pfectos erit aliq̄ ꝓportio arithmetica: ⁊ ita simplr̄ magis deficiet potētia pfectior si nō pficiatur p habitū q̄ꝙ potētia impfectior. Qō etiam addiť q2 hȝ q̄cquid vult. R° non tanta volitōne quāta pōt ordinate appetē illud obm̄. pōt eni ordinate appetē habē illud tanto actu quantus ꝯpetēt sibi ex nā potētie ⁊ habitus ꝓportionalis sibi ⁊ nō tm̄ ita pfecto actu sicut ꝯpetit sibi ex puris nālibus. nō aūt haberet pmo mō: sȝ tm̄ 2°°. Cōtra illud vr̄ ꝙ tūc nulla volūtas eēt btā q̄ nō habēt charitatē maximam cui⁹ eēt capax. Preterea sicut argutū fuit in pcedēti solutōne: ex rōe qua potētia ē pfecta i sūmo gradu potētie pōt in supmū gradū seu i supremū actū: ita ꝙ nihil deficit sibi ex defectu habitus: g̊ volūtati in quocūqȝ gradu nihil deficit in isto gradu ꝓpť defectū habit⁹. Ad pmū rn̄deo ꝙ nō pōt ordinate velle hr̄e obm̄ btificū maiori actu q̄ꝙ corrn̄dente meritis suis. taľ nō ē maxim⁹ cui⁹ ē capax. sp tn̄ ē maior illo quē posset hr̄e exn̄s in puris nālibus.

Ad 2m dico ꝙ volūtas infinitas continet in se eminenť p idēptitatē totaȝ pfectōem habit⁹: ⁊ iō nullā pfectōeȝ minorē dat actui q2 non intelligiť informari habitu: sȝ potētia finita non includit p idēptitatē habitū ꝓportōnalē sibi ⁊ iō pōt deficē a pfectōe sibi ꝯueniente i agēdo si nō pficiať habitu. Ad 3m dico ꝙ act⁹ iste nō creať loquēdo ꝓpe de creatione. tn̄ q2 respectu ei⁹ ꝯcurrit aliq̄ cā 2ª actiua. creatio aūt ē soli⁹ agētis pmi sine cā 2ª. tū q2 h̄ p̄supponiť aliqō receptm̄ ipi⁹ act⁹: puta volūtas. in creatōe autem

nihil susceptm̄ p̄supponit. qn̄ igit dr̄ ꝙ
dē supnāle creat si ꝯcedat de oi actu pri
mo supnāli. nō oꝫ ꝯcedē de supnāli qui
est act⁹ scd̄us: qꝛ ad ip̄m ꝯcurrit potētia
creata ⁊ in rōne actiui aliq̄ mō: ⁊ in rōe
receptiui. tn̄ pōt dici supnālis rōne for-
me siue habit⁹ ꝯcurrētis ad ei⁹ ꝓductio
nē lꝫ nō imediate creet. Alit pōt dici ꝙ
actus nō est ꝑp̄e supnālis: qꝛ ⁊si habit⁹
p̄suppositꝰ sit a cā supnāli imediate: tn̄
iste posit⁹ in eē est cā nālis respectu sui a
ctus: ⁊ iō act⁹ qui ꝓducit p talē habitū
nō est ꝑp̄e supnālis. ita eni nālit pōt se
hr̄e ad actū suū forma q̄ supnālit ꝓdu-
citur sic̄ se hꝫ ad actū suū forma q̄ ē me-
re nālis: ita ꝙ dr̄a in ꝓductōe formarū
non causat nec ꝯcludit distictōem earū
in ꝯpatōne ad suos effectus. Ad 4m
d° ꝙ ē in ptā e volūtatis non impedite
vti isto habitu ⁊ qn̄ cū eq̄li conatu opat
volūtas: habit⁹ eq̄lit sibi coopatur: q̄a
habit⁹ ex pte sui agit p modū nē: nec tn̄
sp erit eq̄lis delectatio ꝯsequēs actū eli-
citū. delectatio q̄ppe est ab obō qō atti-
gitur p actū ⁊ non tm̄ ab ip̄a potētia a-
gēte circa obm̄. nunc aūt qn̄ obm̄ non ē
p̄ns in se sꝫ in enigmate pōt ab obō dele
ctatio diuersimode cāri: nūc plus: nunc
minus. licet act⁹ circa ip̄m ⁊ eq̄ intēsus
sp eliciat ex eq̄li conatu. Qō igit dr̄ de
ꝯtēplatiuis veꝝ est de deuotōe h° est de
delectatōe ꝯsequēte actū. nō aūt de ip̄o
actu amādi elicito q̄ qn̄q꜡ est intensior
⁊ magis meritori⁹ lꝫ ip̄m seq̄tur minor
delectatio vel q̄si nulla. ⁊ qn̄q꜡ minorē
actū ⁊ in se ⁊ in acceptatōe diuina con-
comitat maior delectatō ad alliciēdū p
uulos vt auidi⁹ sequant illud cui⁹ dulce
dinē p̄gustarunt.

Ad primum de se-

cūda via ꝯcedo ꝙ spūssāct⁹ possꝫ actuꝫ
causare imediate i volūtate ⁊ tanq̄ a se
creatū acceptare tanq̄ dignū vita eter-
na. sed nec tūc iste act⁹ eēt volūtatis vt i
ptāte ei⁹: nec credim⁹ ip̄m talē actū acce
ptare: qꝛ disposuit actū liberi arbitrij ⁊
q̄ esset in ptāte eius acceptare. Ad 2m
dico ꝙ spūssanct⁹ coopari igni ad cale-
faciēdum nō est miraculū. coopari aūt
aque frigide ad calefaciēdum. si tn̄ sine
ꝯ̄dictōe possit sibi ꝯpetē aliq̄ causalitas
respectu calefactōis hoc eēt miraculuꝫ
Ita dico i ꝓposito ꝙ spūssanct⁹ coopa
ri voluntati habituate ad actū eliciēdū
s̄m illū habitū hoc est de cōi lege q̄ de⁹
assistit cause 2e ad suuꝫ actū. sꝫ ip̄m coo
perari volūtati nō habituate eēt mira-
culū. si tn̄ voluntas ip̄a posset operari.
Dico g̊ ꝙ spūssanctus coopat volūtati
hn̄ti charitatē: nō quidē qꝛ hꝫ charita
tem ita ꝙ charitas eius sit cā prior mo
uens spm̄sanctū ad coopandum: sed qꝛ
spūssanct⁹ oi cause secūde gnāliter coo-
perat ad aliū actū ad quē s̄m formā su
am ordinat. quō est diligē in voluntate
habituata. Cū igit dicis ꝙ p̄us opera
tur spūssanct⁹ q̄ꝫ volūtas habeat chari
tatem. falsū est nisi itelligat de p̄oritate
eminētie sicut cā supior. sil' q̄ppe coope
ratur spūssanct⁹ volūtati hn̄ti charita
tem ⁊ ip̄a operat. aut si ꝯcedat ꝙ prius
cooperet spūssanct⁹ q̄ꝫ habeat charitatē
non seq̄tur g̊ eque possꝫ coopari volun
tati nō habēti charitatem qꝛ nō ita coo
peratur nō hn̄ti formam ad agendum
sicut hn̄ti. Ad 3m dico ꝙ si p cōicatōꝫ
idiomatū opatōes humane vere dican
tur de verbo: tn̄ act⁹ ꝓprij vbi in nā di
uina non erāt in ptāte illi⁹ hois: vt ipse
inquātū homo posset mereri actib⁹ ill'
nō eni xp̄s in hoc nobis meruit si filius
dei q̄ erat in carne creauit aias cū p̄re ⁊
spūsancto. Et ita ad ꝓpositū nō mere-
bit volūtas mea si. s. s. quōcūq꜡ ꝯiūctus
ei causet i ea actū diligēdi. Ad vltimū
dico ꝙ licet illud faciat difficultatē tenē
tib⁹ spēm eē actū p̄mum respectu intel-
lectus p quē intellect⁹ pōt i actū scd̄m si-
cut lignū calidū calefacit calore quia si
hoc esset veꝝ esset difficile saluare ꝙ i-
tellectus nō informatus aliq̄ forma pos

set in opatões. tñ fm illã viaz quã dixi di. 3. huius pmi q obm siue in se siue i spē est sicut causa pcialis ɔcurrēs cũ itel lectu ad causandũ intellectōem nõ facit aliquã difficultatē q2 obiectũ in se pñs quõ erit i pña sufficit absq3 oi informa tõe ad causandũ visionez vel ex se solo cũ intellectu. Etsi arguit q sine habitu informãte põt eē visio pfecta: g̃ 7 fruitõ pfectissima. R°. nullus negat cõiter in gloria habitu lumis glorie i intellectu. Et iste ex pte intellect' põt põi corrñdē charitati ex pte volũtatis.

Irca augmentũ charitatis. Supposito q charitas possit augeri: fm illud aug. ad bonifaciũ. Charitas meret augeri vt aucta mereat 7 pfici. Et fm illud aug. 7°. de tri. c. 7°. vel. 8°. In reb' incorporeis idē meli' eē qõ mai' eē. aliq̃ aũt charitas ē melior altera: q2 ei corrñdet maius pmiũ eēntiale: g̃ aliq̃ charitas ē maior alia. Quero de mõ augmẽti charitatis: 7 pmo vtrũ tota charitas preexñs corrũpatur ita q nulla realitas eadē numero maneat in charitate maiore 7 minore. Q sic arguo: q2 alias ipa forma augeret sbiectiue: q2 ipa eadez manens trãsmutaret de minori ad mai': hoc est falsũ: q2 forma simplex sbm trãsmutationis eē nõ põt: fm auctē. 6. pncipiorũ: g̃ nõ põt charitas sic augeri. Cõtra. primo de gnãtõe auctũ oz manē: g̃ 7 in augmẽto quocunq3 non est corruptio preexistentis.

Hic dicitur q nihil charitatis pexñtis manet idē numero i charitate aucta: s3 totũ qõ pfuit corrũpit 7 aliud indiuiduũ pfecti' illo gnãtur. Ad h° ponit rõ: q2 termini mot' sunt icõpossibiles ex. 7. physicorũ. igit h' motus vel mutatõnis q̃ charitas augetur termini erũt icõpossibiles: g̃ illõ qõ est termin' ad quē simplr ē icõpossibile ei mio a q: g̃ nõ includit idē numero. Confirmatur ista rõ: q2 sic in spēb' ponit magis 7 min' ppt ordinē eēntialē spēꝝ ita vi po nēdũ suo mõ in idiuiduis eiusdē spēi: s3 spēs pfectior q̃ dr maior. est simplr alia nã ab ipfectiore q nihil idē numero nē iferioris manet i supiore: g̃ i indiuiduis eiusdē spēi nihil ipfectõnis idē numero manet i pfectiore. Cõtra istã positõez arguit. 6. vijs: quaꝝ pma sumit ex psupositõe forme in augmẽto illi' forme: 7 fm istã viã arguo pmo sic: licet nõ ncce sit deũ augē charitatez in illo istãti in q̃ elicit act' meritori' q̃ meret charitas augeri: tñ põt tunc augere charitatē ita q augmentũ qõ q̃s meret simul tēpe det qñ actus elicit. Ex hoc arguo: iste actus qui meretur augmentũ charitatis ē meritorius: igitur presupponit charitatez in isto instanti in quo elicit: quero quã non istam nouam partem que acquiritur: q2 ista sequit actum sicut pmiũ meritũ. g̃ psupponit istã q̃ pexistebat: 7 p pñs nõ corrũpit illa i illo instanti: qa si sic tũc in illo instãti non posset act' meritorius elici in quo tñ quis meret augmentũ charitatis. Si autē pteruiat quis q deus nunq̃ auget charitatē in i stanti in quo habetur actus meritorius respectu augmenti: s3 sp posteri' durati one pro eo q non auget ppt actum in quantum elicitur: s3 inquãtuz ē in acceptatõne diuina: 7 h° modo manet post instãs in q̃ elicit: 7 tũc post ipm ɔfertur augmentũ. Licet ista rñsio oino sit im probabil' p eo q nõ euadit difficultatez in alijs. pmo q̃dem q2 in vtutibus moralibus 7 intellectualibus vtus augetur p actũ elicitum 7 nõ quãdo act' ille nõ ē. q2 qõ non ē nihil cãt: g̃ qñ actus ille inest tũc est ratio augendi habitũ: ergo si tũc generetur nouũ indiuiduuz 7 corrumpitur indiuiduum qõ pfuit sequit q actus augmẽtatiuus habit' nõ eliciet ab habitu: sed a sola potẽtia: qõ videt i cõueniēs: q2 tunc fm dicta in pcedenti

q. act⁹ augmētatiu⁹ habit⁹ esset imperfe
ctior ꝙ alius nō augmētatiu⁹ habit⁹ eli
cit⁹ ab habitu. Et si etiā concedat cōclu
sionē ꝙ act⁹ augmentatiu⁹ habit⁹ acquisi
ti elicitur a sola potentia ꝙuis hoc vid'
atur incōueniens nō tamen euadet hāc
difficultatē specialē si ponatur species i'
telligibilis augeri per actus intelligendi
qꝛ nō potest ille act⁹ elici a sola potentia
circūscripta specie. qꝛ sicut patuit disti.
3ª h⁹ primi non sufficit intellect⁹ sine spe'
cie ad actū intelligendi eliciendū. ergo ñ
potest aliqna inte° augere speciem : que
elicitur a sola potentia. illa igitur intel
lectio augmentatiua speciei presuppōit
speciem ⁊ non illud indiuiduū qđ gene'
rat. ergo indiuiduū preexistens nō cor'
rūpit. Q: si neget intellectionem augere
speciē intelligibilē. Ultima instantia ad
propositū est ista. volūtas per actū suū
potest remittere actū intelligēdi qđ pro
bat qꝛ potest totaliter corrūpere intelle'
ctiōem ⁊ amouere intellectū ab hoc ac
tu ⁊ tam̄ volitio illa remissiua itellecti
onis presupponit necio intellectiōem. ñ
aliꝙ nouā q sequat ipsā volitiōem: ꝓz
igi aliꝙ precedentē ipsā volitiōem. ⁊ ꝑ
ꝯñs inte° preexñs nō corrūpit per eā. 2ª
via est ex ꝑfectione illi⁹ forme q̄ inducit
per augmentū. vbl arguo p° sic. In acti
bus augmentatiuis habit⁹. act⁹ decim⁹
potest esse imperfectior p°. ⁊ tamē per
istū actū decimū auget habit⁹ ad aliquē
gradū ad quē nō potuit p° augeri per ꝓ
mū vel 2ᵐ actū. qđ nō posset esse si totū
preexistens corrūpat. qꝛ perfectio primi
vel secūdi actus in se erat maior. ⁊ per
cōsequens indiuiduū in c⁹ generatiōem
potuit prim⁹ act⁹ potuit esse perfecti⁹ illo
indiduo in qđ potuit decim⁹ act⁹. ğ ꝙ ꝑ
fecti⁹ sit illud qđ seqt decimū ꝙ primuz
nō erit qꝛ nouū indiduū generat virtu'
te decimi. sed qꝛ preexñti generatio per
act⁹ precedentes aliqd addit. ⁊ ita mane
bit preexistens. Si dicat ꝙ precedentes
act⁹ eliciti a charitate maneant in acce'
ptatione dīna licet nō in se nec in alio i
presso a se vel ab eis. nō soluit argᵐ i ac
qsitione habituū naturaliū ⁊ moraliū.
pª rō nō soluit in agentib⁹ naturalibus.
pono enim ꝙ alicui calido in nouē gra
dibus adueniat aliquod calidū in gra
du minori illud potest aliquo modo in
tendere calidū illud nouem graduū. ⁊
per cōsequens illud qđ est in termino ac
tionis est perfecti⁹ in caliditate ꝙ sit ipm
agens adueniens ⁊ augmentās. hoc eēt
impossibile si esset indiduū nouū gene
ratū per actū illi⁹ calidi iam presentis.

Nec potest euadi hoc per ordinez gra
duum puta ꝙ agens potest reducere ad
gradū perfectiorem illō passum qđ fuit
sb aliquo gradu qđ nō potuit in princi
pio reducere sicut agēs potest animare
passū qđ ꝓ⁹ fuit organicū ⁊ tñ organicū
ñ ꝓt reducere ad perfectiōem tantam ⁊
hoc propter ordinem formarū vel gra
duū in forma propter quem ordinē exi
stens sub imperfectiori potest statim du
ci ad perfecti⁹ nō sic si non esset sub illo
gradu. Non valet inquā hec respōsio
quia si calidū. 8. graduū intendat cali'
dū nouem graduū ⁊ ista intensio fiat ꝑ
caloris corruptiōem preexistentis et ge
neratiōem noui indidui igi in illo instā
ti in quo generat calidū. 10. graduū ge
nitū excedit i ꝑfectiōe ipz gnāns. qđ est i
possibile. igi ñ fit sic augmētatio. 3ª via
sūit ⁊ accipit i nālib⁹ ⁊ in actiōe ꝯrij ꝑ
ꝯriū. calidū. n. agēs i frigidū anꝙ corrū
pat totalr frigidū remittit ipz. si in ista
remissiōe gnātur indiduū. qro a q̊ gene
rāte si ñ fugiat ad agēs vl'e q̄ fuga ē h ir
rōabil' ñ pōt assignari aliqđ ꝑticulare
gnāns h⁹ indidui. qꝛ caliᵐ remittēs frigi
dū nō pōt per se gnāre aliqđ indiduum
frigidi. igi nec nouū remissū. 4ª via su
mit ex h° ꝙ phs ꝯcedit eo° motū i accñti
b⁹ q̊ negat in sbijs. ⁊ ꝑ ꝯñs magis ⁊ mi
n⁹ in accñtib⁹ sicut requirunt ad motū
nō sic in sbijs. si āt nō eēt augmentū in
accñtib⁹ nisi per corruptiōem preexñt. ⁊

gnātionem noui ⁊ tali modo potest iue niri magis ⁊ minus in sbstantijs: igitur non saluatur magis motus hic ꝙ ibi.

5° arguit̄ ꝑ h° ꝙ nā sb ᵭminato gra du magis vel minus esset spēs ad indi uidua: ⁊ hoc spēs inferioꝛ ꝯtenta sb spē nature: ⁊ ita nulla spēs nature intēsibil' vel remiscibilis erit indiuidua seu speci alissima. ꝯñtia ꝑma ꝓbatur: qꝛ q̄cquid dī ꝑ se in q̄d de indiuiduis ⁊ ē ꝑ se vnū ē spēs eoꝝ: nā in ᵭminato gradu tali vel tali dī in q̄d de indiuiduis ⁊ est ꝑ se vnū qꝛ tō nā ƀ; hūc gradū eēntialit̄ est eoꝝ q̄ hn̄t nāz i tali gradu ⁊ grad' nihil addit qδ accidat nē. pꝫ ḡ ꝙ nā i tali gra du est spēs. pꝫ etiā ꝙ nā i tali gradu ē mi nus cōe spē nē in se: igit̄ erit spēs iferioꝛ i oꝛdie nē. 6° ⁊ vltio arguit̄ ꝙ si rō ad ducta ꝓ positōe valēt ꝯcludēt eodē mō de quāto mol' sic de quāto v̓tutis: ⁊ ita qn̄ quātū molis augeret̄ nihil ꝓꝑe ma neret idē: ḡ in argumētatōne ꝓꝑe dicta quātitas mol' aucta nō remanēt ƀ; quā titatē ꝑexn̄tem qδ vī incōueniēs. Rn̄ detur ꝑm istā positōez ꝯcedēdo ꝯclōnez ꝙ ita ē nouū indiuiduū quāti mol' qn̄ aliq̄d ē mai' sic aliquid intēsius ē aliud indiuiduū q̄litatis vel quātitatis v̓tual'

Sꝫ ꝯ hoc arguit̄: qꝛ duo vident̄ sequi incōueniētia: ꝑmo ꝙ si rarefiant spēs vi ni erit quātitas molis maioꝛ ꝙ pꝛi' q̄a rarefactōem ꝯcomitat̄ maioꝛ quātitas ḡ ista quātitas q̄ fuit vini n̄ manet post rarefactōem: igit̄ nec manet ibi sanguis qꝛ non tenet̄ cōit̄ ibi sāguis manē nisi ꝙ diu manēt accn̄tia q̄ affecerūt vinū cō uersū. Aliud incōueniēs qꝛ tūc videre tur ꝙ tal' rarefactio non posset eē v̓tute agentis nālis: vel ꝙ agēt agēs nāle non ꝑsupposita mā aliq̄ vel sbo. pꝫ qꝛ ibi n̄ ꝑsupponit̄ mā sbalis qꝛ ibi nō ē sba al terabil'. nec etiā ꝑsupponit̄ ibi quātitas eadē numero manēs ꝑ te ⁊ tn̄ agēs nāle pōt vt videtur sic rarefacē vel cōdēsare istas spēs: igit̄ agens nāle potest arguere nō ꝑsupponēdo aliq̄d i sua actōe. Ad ista incōueniētia rn̄det̄ ad ꝑmū ꝙ ꝙdiu manēt accn̄tia silia ill' que affecert vinū manet sanguis. licet autē non maneant eadem manēt tn̄ silia post rarefactōem

Ad aliud ꝯcedit̄ ꝙ v̓tus nālis pōt agē nullo manēte cōi sb terminis. nō tamē creat qꝛ ƀ posteri' nāli oꝛdine seq̄tur ꝑ' ita nō est in creatōe. Contra istas rn̄si ones arguitur: qꝛ cū quātitas illa noua numero differat a ꝑexistente: ⁊ nō alio modo. differat quātitas aque a quanti tati vini nisi numero tm̄. qꝛ non spē pꝫ sequit̄ ꝙ ꝓpt̄ talem ꝑmanētiā accn̄tiū spē non numero nō plus manet sāguis sb quātitate ista noua ꝙ manēt sb quā titate aque si ibi eēt: ꝑcipue cū ista quā titas noua non magis inclinet̄ ad affici endū vinū cuius quātitas fuit pꝛioꝛ ꝙ ad afficiendū aquā. Cōtra aliā rn̄sio nē vī eē incōueniens ꝙ v̓tus nālis actia non supponat in actōne sua sbiectum.

Preterea quero quō vnū istoꝝ sequi tur ad reliquū: aut sine actōe nālis agē tis ⁊ hoc est manifestum incōueniēs qꝛ tunc agens nāle frustra ageret qꝛ sine eo illud ꝯn̄s adesset: ḡ non sequit̄ nisi per actōem nālis agentis sed tale agens nō pōt ponere effectum in esse sine cā mālī nisi posset creare qδ repugnat naturali agenti. Preterea ꝑm hoc possꝫ dici ꝙ agens nāle effectiue inducit aīaz intelle ctiuam quia ipa nāli oꝛdine consequit̄ ad oꝛganisatōem coꝛpoꝛis: ꝯn̄s hī cōit̄ ꝓ inconuenienti.

Ad questionem igi tur ꝓpter rōes improbātes istam opini onem ⁊ precipue duas vel tres ꝑmas te neo conclusionē oppositam ꝙ realitas illa positiua q̄ erat in charitate minoꝛe manet eadem realiter in charitate ma ioꝛe. qualiter autem hoc fit patebit i solutionibus sequentium questionum

Ad argumentum in oppositum dico ꝙ non sequitur manet foꝛma eadem in indiuiduo perfecto ⁊ imperfecto: ḡ ipsa

mutatur sbiectiue: qr nō manet sic mā sb forma:sed sic nā in indiuiduo supra quā quodlibet indiuiduū aliqd addit. Et rō defectus ꝯñtie est: qr illud quod ē sbm vnius indiuidui nē.est etiā sbm alterius indiuidui: ꝛ illud etiā est possibile ꝛ mutabile ab idiuiduo i indiuiduuȝ ipsa aūt forma sicut vni⁹ indiuidui nō est sbm ita nec alteriuſ: ꝛ p ꝯñs nec mutabilis de vno ad aliud.

Ecūdo quero vtrum illud positm̄ charitatis preexistentis qd manet in augmento sit tota essētia charitatis intēse: ita ꝙ si poneretur charitas intēsa sine sbo: nullaȝ realitatem haberet positiuā in se eēntialiter aliā ab ista q̄ prefuit i charitate remissa. Et ꝙ hoc modo realitas charitatis preexistētis sit tota eēntia ꝛ realitas charitatis aucte. pbatur p° qr.8.meta. forme sunt sicut numeri quo ad h° ꝙ sicut numer⁹ quilibȝ additus numero numerum variat: ita quilibet gradus i forma additus variat speciē ꝗ in eēntia h⁹ forme nō potest addi aliqd manente eadem specie. Supponiſ ꝙ intēsa est eiusdem spēi cū remissa: ꝗ non addiſ ibi aliquis gradus vltra realitatē ipsi⁹ forme.

Preterea.io.metaphy.c.penul. dicit phus.ꝙ differētie formales mutant speciē.dr̄a graduum in eēntia forme si eēt eēt differētia formalis.ꝗ ꝛc. Preterea porphyrius dicit ꝙ differētia formalis non recipit maius nec minus: eē inquit vniuscuiusqȝ vnum ꝛ idem ē neqȝ intēsionem recipienſ neqȝ remissionem.

Preterea auctor.6.pncipioꝝ. forma ē simplici ꝛ inuariabili ꝯsistens eēntia.

Preterea si realitas aliq̄ aduenit preexñti: ꝗ charitas aucta non erit in spē: quia includet aliquid accñtale nē specifice: vel si ipsa sit i spē p se nihil includit nisi pertinens ad nām speciei: ꝛ ita charitas minor que non includit illum gradum non erit in specie. Cōtra si charitas maior nō plus realitatis habēt ꝙ̄ charitas minor tūc charitas cuiuslibet beati eēt eqlis in natura charitatis charitati christi. ꝛ fm hoc aug.6.de tri.ca. 7°. In rebus incorporeis idē sit maius eē qd melius esse. charitas cuiuslibȝ beati esset eque bona ꝛ meritoria cuȝ charitate anime christi: ꝛ ita foret quilibet eque eēntialiter beatus cum christo: qr premium essentiale correspondet quantitati charitatis: quod est impossibile.

Opinio initens argumentis factiſ: ad pmam partem videtur dicere ꝙ pscindendo formam a subiecto non ē magis ꝛ minus in forma ſȝ se p realitatem additam. ꝛ qr fm auctoritates sanctoꝝ oportet ibi saluare aliq̄ modo magis ꝛ minuſ. oportet ibi ponē magis ꝛ minus fm inesse ipius accñtis ipi sbiecto: qd quidem inesse est sibi eē. ꝛ ita maioritas accñtis quantum ad inesse attribuitur vel maiori dispositioni sbiecti: vel maiori amotōni oppositi in disponentis: Cōtra istā opinionem arguo pmo sic: ꝯtraria in summo sunt incompossibilia in eodem. in gradibus vero remissis non: h° non est nisi aliqd est in ꝯtrario intenso quod non est in remisso. si enim tota realitas ē in remisso que ē in intenso non est repugnantia intensi ad remissum: sicut nec remissi ad remissum: sed illa incompossibilitas nō est habitudo ad sbiectum: nec ex habitudine aliqua ad sbiectuȝ. por enim est incompossibilitas formaꝝ in se: ꝙ̄ sit formaꝝ in sbiecto recipiente. quia eniȝ sunt icompossibiles in se: iō non pñt recipi in eodem. non ecōuerso. ꝗ istud qd est ratio incompossibilitatis in formis intensis oppositis est aliquid positiuuȝ in eis fm se: non tm̄ in ordie ad sbiectū

Preterea idem non pōt bis pduci ꝛ p ꝯñs non pōt aliqua realitas habita p aliquam mutatōnem acquiri: ꝗ ista realitas que acqriſ p motū vel mutatōem

intẽſionis nõ eſt eadẽ poſitiue cum iſta
q̄ p̄fuit: q2 tc̄ illud qͦd preexiſtit realit̃ ac
q̄reret. Preterea. ſi forma ē indiuiſi-
bilis dat ſb̃o eē indiuiſibile ⁊ indiuiſibi
liter. nõ ei ſb̃m eſt tale ſm formã niſi q2
forma eſt talis: ergo ſi forma eſt talis ꝙ
ſm ſe non ē aliq̃ maioritas pfectõis nec
ſb̃iectum ſm eam dicetur magis tale.

Preterea. ꝯtra iſtos modos quibus
ponitur magis ⁊ minus in forma p̄mo
ꝯtra iſtũ modũ de diſpoſitõe ad maius
⁊ minꝰ. ſi eni eſt eadẽ diſpoſitio. i. ſm rõ
nem vniꝰ diſpoſitõis ad magis ⁊ minꝰ:
⁊ iſta ē forma. ſeq̃tur ꝙ in aliq̃ forma ē
magis ⁊ minꝰ. Si aũt ad aliquã formã
eſt diſpoſitõ nõ ſm rõnem vniꝰ diſpoſi-
tõis ad magis ⁊ minꝰ ſicut volunt aliq̄
dicẽ ꝙ in aere humiditas eſt. diſpoſitio
ad minorẽ caliditatẽ ⁊ ſiccitas in igne ē
diſpoſiͦ ad maiorẽ caliditatẽ. Cõtra hͦ
arguo. vna ſpẽs ſm ſe totam vƶ hr̃e i ſu
ſceptiuo rõem vnius diſpoſitõnis ſic ſb̃
iectũ ſuſceptm̃ ſpeciei eſt vnius rõnis ⁊
vnius diſpoſitõis: vñ oĩa idiuidua vniꝰ
diſpoſitõis accñtis hñt diſpoſitõeƶ vniꝰ
rõnis ſicut ⁊ formã eiuſdẽ ratõis. g̊ ⁊c̄.
circunſc̄pto omni alio qͦd nõ eſt diſpoſi
tio ꝓp̄a pͦt eē magꝭ ⁊ minꝰ i indiuiduiſ
eiuſdẽ ſpẽi ⁊ ita intẽſio ⁊ remiſſio ſƶ for
mam illiꝰ ſpẽi abſq3 hoc ꝙ p̄cedãt tales
diſpoſitõnes ꝯtrarie ⁊ oppoſite i ſb̃is: ⁊
tũc queritur vt ṗus q̃re eſt aliq̇d nunc
magis diſpoſitũ q̃ priꝰ vt ṗus argu^m eſt

Preterea. ſi precedant tales diſpoſiti
ones ad magis ⁊ minꝰ: tunc nõ erit mo
tus vnus ab intenſo ad remiſſũ nec ecõ
tra. nihil enim mouetur ad remiſſũ ni-
ſi quatenus hƶ diſpoſitõem iſtam con-
uenientem receptioni eiuſ. intenſum au
tem non habet diſpoſitionem iſtaƶ con
uenientem remiſſo: ergo oportet ad hͦ
ꝙ poſſit moueri ad remiſſuƶ quod mo
ueatur ad diſpoſitionem conuenienteƶ
gradui remiſſo. Et ita oportet ad hoc
vt ex remiſſo fiat intenſum ꝙ prius fiat
motus a diſpoſitione que eſt ab intẽſo
ad diſpoſitionem que eſt ad remiſſum
⁊ ita nunq̃ vnus motꝰ immediate erit
ab intenſo ad remiſſum: quia non hñt
idem ſuſceptiuum immediatum diſpo-
ſitum. Alia via q̄ dicit de indiſpoſitõe
ſiue de amotõne ꝯtrarij indiſponentis
videtur improbari per hoc ꝙ in ange-
lis in ſtatu innocentie non erat aliqua
indiſpoſitio maior vel minor ad chari-
tatem: ergo omnes recepiſſent charita-
tem equalem quod non tenetur. Ter-
tia etiam via que tenetur a quibuſdam
de radicatione forme in ſubiecto videt̃
improbari quia illa radicatio aut ē ali-
qua forma abſoluta: ⁊ habetur ꝓpoſi-
tum quia in tali eſt magis ⁊ minus. aut
non: ſi non ſed tm̃ reſpectus videt̃ tunc
ꝙ non poſſet habere magiſ ⁊ minus ni
ſi per magis ⁊ minus in fundamento: ſi
cut abſoluta non conueniunt in reſpe-
ctu niſi per fundamentum. Tunc etiaƶ
non ꝓprie ſaluatur forma intenſior q2
aliquando forma minus radicata in ſb̃
iecto poteſt eſſe in ſe intenſior: ſicut ru-
bor qui eſt ex verecundia eſt inteſior ru
bore qui eſt q̃litas paſſibilis in alio.

Ad iſtaƶ queſtionẽ

concedo precipue propter tres primas
rationes contra iſtam opinionem ad-
ductas ꝙ realitas poſitiũ que preexiſtit
in charitate minore non eſt tota reali-
tas poſitiua que eſt in charitate maiori
immo ſi eſſẽt charitas maior ⁊ minor
ſeparate a ſubiecto maior haberet in ſe
realitatem poſitiuam minoris: ⁊ aliam
additam ſi per impoſſibile tolleretur:
omnis habitudo ad ſubiectum: ſicut
quantitas molis ſi poneretur ſeparata
a ſubiecto etiam ſi per impoſſibile non
haberet inclinationem ad ſubiectum.
vna tamen eſſet maior alia: ⁊ iſta ha-
beret in ſe totam realitatem poſiti-
uam minoris ⁊ aliquid additum.

Ad argumenta in oppoſitum.

Ad primū de numeris dico q̄ pcedit
ex defectu intellectus phi. cōpat quidez
ibi quidditates ad nūeros inquātū sūt
diffinibiles eo mō q̄ plo loquebat ō q̄d'
ditatib' ponendo quidditates sepatas.
sꝫe quiō hoc mō accepte. i. quidditates
rerū ꝯpantur numeris ꝫꝫ istas q̄tuor p
prietates. quarū vna est ista q̄ qōlꝫ ad'
ditū variat spēm. ꝛ intelligo sic q̄ de vª
spē faciat aliā. vel de nō spē faciat spēm
quelꝫ. n. dr̄ia addita diffinitiōi vt idicat
quidditatē aut spēm aliā a preexistente
ꝯstituit. aut si preexn̄s fuerit rō generis
determinat ad rōꝫ spēi que nō hēbatur
an̄ additionē dr̄ie. dico igit q̄ additum
quidditati accepte ꝫm rōꝫ quidditatis
alterat spēm altero dictoꝝ modoꝝ. sed
qō addit nō quidditati vt quidditas est
nō mutat. gradus aūt indiuidualis qui
cūqꝫ sicut ꝛ dr̄ia indiuidualis ꝯhens ad
eē hoc siue vnitas vel pluralitas indiui
dualis ꝛ bꝫ quecūqꝫ cōditio indiuidual'
addita. nature specifice nō addit sibi q̄
tum ad rōꝫ quidditatiuā. ita q̄ ꝫm istaꝫ
rōꝫ determinat eā ꝛ pp hoc non mutat
spēm quidditatis cui additur. nihil eniꝫ
pōt neqꝫ aliquā spēꝫ preexistentē muta
re in aliā spēm neqꝫ de nō spē in aliquaꝫ
spēm nisi ipm additū sit rō spēi ꝛ tale n̄
est aliqua cōditio indiuidualis. Ad
formā tūc auctoritati dico q̄ si adderet
aliquid q̄ eēt pars quidditatiua quiddi
tati preexistēti mutaret spēm sicut si ad
datur aliq̄d qō est pars numeri nume'
ro preexistenti mutatur spēs numeri. si
aūt addatur aliquid qō nō est natū esse
pars numeri puta aliqō accn̄s puta si i'
telligeret vna vnitas ternarij intēsior fi
eri q̄ prius in se nō mutaret spēs. ita in
proposito. quecūqꝫ differētia indiuidu
alis vel gradus additus quidditati nō
est nata eē pars quidditatis. Per idem
pꝫ ad porphyriū qui simili modo loq̄t
de differentia inquantū est per se pars
diffinitionis. ꝛ hoc modo cōsistit in in'
diuisibili, hoc est accipiēdo illā indiffe'
rentiā ꝫm quā abstrahit ab indiuiduis
que indifferētia totalis est gradus eius
vt differētia specifica sic nō recipit ma'
gis ꝛ minus. qꝛ quecūqꝫ magis ꝛ min'
pn̄t competere indiuiduis hoc modo ꝛ
sunt oīa intra istam indr̄iam differētie
specifice ꝛ nō addunt differētie ꝫm hāc
indifferētiam. Ad illud de. io. meta.
potest respōderi per idem vocādo diffe
rentiā formalē dr̄iam quidditatiuam.
potest etiā dici ad formā q̄ nō ois diffe
rentia formarū est formalis loquendo
proprie de formali prout vꝫ differentia
formalis est dr̄ia ꝫm formas. sicut non
ois differentia hoium est differentia in
humanitate. cuius ratio assignatur rea
liter ꝛ logice. Realiter sic: possūt hoies
habere humanitatē ꝛ differre licet non
per humanitatē ꝛ ita in humanitate n̄
differunt. ita possunt pure forme dif'
ferre. ꝛ tamen nō per formalitatē diffe'
runt. ꝛ ita neqꝫ formaliter. qꝛ idem est
differre formaliter proprie loquēdo q̄
differre in forma vel per formā: logice
sic. qꝛ terminus differentie intelligēdus
per negatiōem inclusam in differentia
respectu illius negationis potest accipi
ꝯfuse ꝛ distributiue. ita etiā illud quod
denotatur esse ratio formalis differētie
quale est illud qō cōstruitur cū differr̄
vt in quo vel ꝫꝫ qō denotatur q̄ posset
cōfundi a negatione. nūc autē ad negati
onē inferioris sequitur negatio superio
ris. sed est destructio an̄cedentis. Ad
aliud de. 6. principijs dico q̄ sicut pro'
bat simplicitatē forme ita cōcedēda est
sibi. 9° probat autē simplicitatē opposi
tam quantitati molis. qꝛ ipsa addita n̄
facit maius ꝫm molē. forma enim posi
ta in subiecto nō est aliquid mai' q̄ p'
fuit. cōcedatur igitur simplicitas forme
opposita quantitati molis. sed h° nihil
cōtra intensionē que pertinet ad quāti'
tatē perfectionis ꝛ virtutis. Ad rati
onē aliaꝫ dico q̄ hoc q̄ dicitur aliquid
accidere nature speciei potest intelligi

duobus modis. vno modo sic ꝙ sit extra rõem quidditatiuã speciei quomõ dicitur differẽtia accidẽs generi. ꝛ sic accipitur accidẽs in fallacia accidentis ꝓ extraneo qḋ est extra rõem alterius. 2° modo dicitur accidens qḋ nõ facit per se vnũ cũ eo cui accidit. sicut albedo in corpore. primo modo dico ꝙ albedo intensa aliquid habet qḋ accidit nature speciei. ita etiã habet albedo remissa imo omne indiuiduũ aliquid habet qḋ accidit nature speciei alias nõ cõtraheretur natura speciei. 2° modo dico ꝙ albedo intẽsa nõ habꝫ aliquid qḋ accidit nature speciei. qꝛ iste gradus qui intelligitur addi ſm se nature facit vnũ per se cũ natura sicut quecũqꝫ differẽtia indiuidualis addita nature facit vnũ per se cũ natura. Quãdo igitur dicis si intensum includit aliquid qḋ accidit nature speciei. igitur remissum qḋ nõ includit istud nõ est in specie. ꝯsequẽtia nõ valet loquẽdo de accidere p°° sumpto. quo° ꝛ nõ alio añs est verum.

Irca distincti tionẽ. 19. quero primo vtruꝫ persone sint equales ſꝫ magnitudinẽ. Q ꝛ nõ: qꝛ in predicamẽtis dicitur ꝙ q̃titati propriũ est ſm eam ꝙ aliquid equale vel inequale dicatur. quãtitas nõ est in deo ſm aug. de tri. c. 5. deꝰ est magnus sine quãtitate ꝛ bonus sine qualitate. ergo ꝛc̃. Jtẽ nihil est ponẽdũ in deo qḋ dicit imperfectiõeꝫ. equalitas est huiusmodi. probatio. qꝛ repugnat pfectioni in creaturis qḋ patet per augu. 83. q. q. 41. Si omnia inquit essẽt equalia nõ essent oĩa. igitur perfectio vniuersi nõ posset stare cuꝫ equalitate. equalitas igitur nõ est in oĩbus melior suo opposito. igitur nõ erit perfectio simpliciṫ igitur non erit in deo tanꝙ essẽtiale vel cõe tribus. 3° sic perfecta equalitas ẽ mutua. hic nõ est mutua ſm aug. 6. de tri. c. vltimo vel. 27. imago si perfecta est equatur ei cuius est imago nõ illud sue imagini. Oppositũ in simbolo athanasij perᵉ coeterne sibi sunt ꝛ coequales Et magister in littera probat hoc specialiter per aug. de fide ad pe. c. 2.

Hic primo uidendũ est de equalitate proprie sumpta. 2° ḋ ipsa generaliter sumpta. Et 3° qualis est equalitas in ꝓposito. Et 4° ostẽdendũ est ꝙ hoc modo in diuinis personis sit vere ꝛ perfecte equalitas. De primo phus. 5. meta. c. de relatione distinguit tres relationes fundatas super vnuꝫ. s. idem simile ꝛ equale. ꝛ loquẽdo de istis stricte ꝛ proprie appropriantur diuersis generibus. vt idẽptitas substantie equalis q̃titati ꝛ similitudo qualitati. ꝛ ita forte possent alie relatiões proprie fundari super res alioꝝ generũ sicut ꝓportionalitas super relatiõem siue similitudinẽ duarum proportionũ. Et hoc videtur auic. dicere saltẽ de his tribus relationibus cõibus quas expresse ponit phs. dico tamẽ ꝙ fundamẽtum remo^m istarum relationũ est res illius generis. puta equalitatis fundamẽtum est res ḋ genere quãtitatis. siltudis est res ḋ gnẽ q̃litatis idẽptitatis ẽ res de gnẽ sbe. ꝓxi^m tñ funda^m vel ratio proxima fundandi est vnitas talis rei. quia super rẽ talis generis vt diuersa est fundantur relationes disperate ꝛ nõ cõmunes. De scḋo dico ꝙ qḋcũqꝫ ens estꝰ in se quid. ꝛ habet in se aliquẽ gradũ determinatũ in entibus ꝛ est forma vel habens formaꝫ. Et ſm hoc sicut potest tripliciter cõsiderari quodcũqꝫ ens ita etiã super ipsum pt fundari triplex relatio cõiter sumpta qꝛ idẽptitas super quodcũqꝫ ens inquãtũ estꝰ quid ꝛ equalitas vel inequalitas super quodcũqꝫ ens inquãtum habet magnitudinẽ aliquã perfectionis que diciṫ quãtitas virtutis de qua dicit augu. 6. de tri. c. 7. ꝙ in his que nõ magna mole sunt idem est meliꝰ esse qḋ maius ẽẽ

Similitudo aūt vel dissimilitudo po-
test fundari super quodcūqꝫ ens inquā-
tum est quale ⁊ qualitas quedā. de hoc
modo qualitatē loquitur philosophus
5. meta. c. de qualitate. ꝙ vnus modus
qualitatis est differentia sb̄stantie. i. dif
ferentia essentialis. ⁊ hoc modo indiui
dua eiusdem speciei sunt essentialiter si
milia inquantū habēt eādem differēti-
am specificam. que est vt qualitas essen
tialis ipsoꝝ. Et hoc modo cōiter ⁊ non
stricte accipiēdo istas relationes cōes di
cit phs. 10. meta. ꝙ omne ens omni enti
compatum est idem vel diuersuꝫ. ita ꝙ
omne ens omni enti compatū est equa-
le vel inequale. sicut igitur fundamentū
idēptitatis equalitatis ⁊ similitudinis
hoc modo cōiter sumptaꝝ est ens in cō
muni compatum ad quodcūqꝫ ens in
cōmuni. ita ⁊ ille relatiōes sunt transcē-
dentes. licet nō conuertibiles cum disiū
ctione diuidētes ens sicut diuiditur i ne
cessariū ⁊ possibile. De tertio dico ꝙ
sicut nullū genus nec aliquid alicuius
generis dicitur ð deo formaliter. ita nec
passio alicuius generl. ⁊ per ꝯñs nec ali
qua relationū cōium ſꝫ ꝙ stricte sumūt
vt. s. sunt passiones geneꝝ determinato
rū. sed qꝛ ens dicitur formaliter de deo
⁊ quecūqꝫ passio cōuertibilis cum ente
⁊ passionū nō cōuertibiliū sed disiūcta
rū semper extremū nobilius. Ideo hoc
modo illud extremū dicetur de deo qð
vel dicit nobilitatē vel nō repugnat no
bilitati. sed reliquū repugnat. De 4°
dimittēdo nunc de idēptitate ⁊ similitu
dine de quibus nūc nō est questio. dico
de equalitate ꝙ ipsa est perfecte in perso
nis diuinis. Et licet equalitas aliquorū
entiū causatorū posset sumi ſꝫ qñtita-
tē cōtinuam siue discretam. ⁊ scđm con
tinuam vel permanētē vel successiuam
ac per hoc posset queri vtrū in persōis
diuinis essꝫ equalitas ſm numerum. si
ibi essꝫ perfectus numerus. ⁊ an ibi essꝫ
perfecta equalitas scđm durationē vel
scđm eternitatē que correspondet quāti
tati successiue in creaturis primū tamē
nō pertinet ad distinctionē istam: sꝫ ad
distinctionē. 24. nec de hoc tāgit hic ali
quid magister. qꝛ nō ponit ibi numerū
positiue. sed forte in illa distinctione tā-
gētur. de scđo aliqualiter tangit magr.
⁊ adducit aug. de fide ad pe. ⁊ probatū
est di. 9. De tertio est questio. s. ð equa
litate ſm magnitudinē. ⁊ ꝙ ista sit perfe
cta in diuinis. probatur. tum ex funda-
mēto remoto. s. magnitudine. tuꝫ ex ra
tione proxima fundamēti. s. vnitate. pri
mū patꝫ ex hoc ꝙ magnitudo virtutis
nō est perfecta nisi sit infinita. qꝛ non re
pugnat sibi infinitas. ⁊ nihil est perfectū
cui nō repugnat infinitas nisi sit infini-
tū. ois autē alia magnitudo virtutis fi
nita est. sola ista est infinita sicut patuit
di. 2. De 2° probatur propositū. quia ī
oibus alijs equalibus est diminuta vni
tas magnitudinis ſꝫ quā equales dicūt
qꝛ illa magnitudo numeratur in ipsis
equalibus. hic autē est perfecta vnitas
magnitudinis. ⁊ tamē cū hoc distinctio
sufficiēs relatiuorū que requirit ad rela
tionē realē. Sed hic est vnū dubium
qꝛ cum magnitudo transeat in essētiam
nō videt ꝙ relatō fundata super magni
tudinē sit alia a relatiōe fundata super
essētiā vt est quid. ⁊ ita ñ videt differre
equalitas ab idēptitate. Aut si equali-
tas ⁊ similitudo possent attēdi in illis q̄
vidētur quasi passiones essētie nō attē-
ditur in eis nisi inquātuꝫ habēt magni-
tudinē virtutis. ista autē magnitudo nō
est aliud attributū a perfectione tali. qꝛ
dicit mo^m intrinsecū illius sicut sepe. s.
dictū est. ergo si similitudo sit ſm talē pro-
prietatē. equalitas ſꝫ magnitudinē illi⁹
proprietatis nō differret a similitudine
ſm istā proprietatē. ⁊ ita videt ꝙ equa-
litas ſm ꝙ equalitas nō sit hic ponēda
qꝛ neqꝫ vt distinctū ab idēptitate loqñ-
do de equalitate infinite essētie. neqꝫ vt
distinctum a similitudine loquendo de

equalitate que eſt in magnitudine perfectionū attributaliū. Eſt etiam aliud dubiū qꝛ videntur ponēde equalitates perſonaꝝ infinite ſi poſſent eē infinite perfectiones attributales. quelibꝫ enim habet magnitudinē ſuā tanq̄ moᵐ intriſecū ſui ſcđm ſuā rationē propriā. ergo quot ſunt perfectiones attributales tot magnitudiues erunt ⁊ equalitates. Ad iſta quere reſponſiones di. 31.

Ad argumenta principalia.

Ad primū dico ꝙ nō eſt ibi q̄titas molis ſed virtutis. Et ſi nomē q̄titatis appropriatur ad magnitudinē molis. magnitudo aūt nō appropriatur ad magnitudinē molis. tūc poteſt proprie cōcedi ꝙ eſt magnitudo ibi ſine quātitate. ⁊ ita magnitudo vere eſt fundamentum equalitatis tranſcēdentis. quia hoͦ omne ens eſt magnū vel paruū equale vel inequale. licet magnitudo iſta nō ſit fundamētū equalitatis prout eſt paſſio quātitatis que eſt genus. Sed contra iſtud arguitur. qꝛ nō videtur verum ꝙ aliquid poſſit dici de deo niſi illud qđ ē de itellectu illius dicatur de eo. ergo cū de intellectu magnitudinis ſit quātitas magnitudo nō poteſt cōcedi in deo ⁊ negari ibi quantitas. Itē querēti quātus eſt deus bn̄ reſpodetur ꝙ eſt imenſus. ſi autem non eſſet ibi quantitas queſtio nulla eſſꝫ. Itē paſſio cōis toti generi nō cōuenit alicui per dr̄iam ſpecificā. eq̄litas eſt paſſio cōis toti generi quātitatis ergo nō cōuenit alicui per aliquā differētiam ſpecificā de genere quātitatis. ⁊ ita nō poſſet poni in deo aliqua differētia de genere quātitatis negādo ibi genus quātitatis ⁊ ꝙ per talē differētiam ſit ibi equalitas. Ad primū rn̄ᵒ ꝙ magnitudo eſt equiuocū ſm ꝙ eſt ſpēs q̄titatis diſtincta cōtra multitudinē. 5. meta. ⁊ ſm ꝙ opponitur paruitati. ⁊ eius cōcretū qđ eſt magnū opponitur puo. Iſta diſ. ſatis habetur a pħo. 5. metħa. ⁊. 10. in ſimili de longo ⁊ breui. multo ⁊ pauco. multo ⁊ vno. pᵒ modo nō trāſfertur magnitudo ad deū nec differētia eius vt aliquid eius. ſicut pꝫ ex diſ. 8. qꝛ nunc trāſferret genus qđ includit in eo. Nec etiā ſcđo modo vt magnū proprie ſumitur ⁊ dicit paſſionē quātitatis. qꝛ etiā propria paſſio nō eſt ſine ſuo ꝓprio ſubiecto. Sed alio modo magnitudo ē paſſio entis diuiſa cōtra paruū. ⁊ ſic in omni ente eſt alterū extremū. hoc patet per pħm. 5. meta. c. de quāto. Sūt aūt ⁊ magnū ⁊ paruū ⁊ maius ⁊ minus ⁊ ſm ſe ⁊ ad inuicē dicta quāti paſſiones ſm ſe transſerunt etiā ⁊ ad alia hec nomina. q. d. proprie ſumpta dicūt paſſiones proprias quātitatis cōiter ſumpta dicūt paſſiōes cōes entis. Ad aliud q̄tus eſt deus. negāda eſt queſtio eſſe rationabilis ſi negetur in deo quantitas: ſi aūt cōcedatur queſtio erit ratiōabilis. ſed tūc cōcedēda eſt eē quātitas virtutis nō molis. 3ᵃ ratio nō cōcludit niſi ꝙ equalitas vt eſt paſſio generis q̄titatis nō cōuenit deo per aliquā differētiam generis q̄titatis; nec transſert ad diña. ⁊ cōcedo ꝙ nulla dr̄ia de gnē q̄titatis cōuenit deo nec aliq̄ paſſio illius generis cōuenit deo. ſed paſſio tranſcēdens. Ad 2ᵐ pricipale dico ꝙ perfectiōꝫ ſimplicit̄ .i. q̄ formaliter poſſet eē infinita nō dicī niſi aliq̄d qđ p̄t eē eſſētiale in diuis ⁊ ad ſe ⁊ tale aliq̄ modo preintelligit relationibꝰ originis cuiuſmodi ſūt ſapīa bonitas ⁊c̄. eq̄litas āt n̄ p̄intelligit relatiōibꝰ origis. nec pōt eē ad ſe. pr̄. n. nō eſt eq̄lis ſibi ſꝫ filio. ⁊ iđ eq̄litas hoͦ n̄ dicit perfectionē ſimplr̄. dicit tn̄ perfectionē q̄ eſt i oi nā ꝯpando ad aliq̄d eiuſđ nature. ⁊ ſic melior eſt ſuo oppoſito. qꝛ oppoᵐ eiꝰ ad neceſſitatē dicit iperfectionē. nō ei ē ineq̄litas in eadē nā niſi alteꝝ indiduū iperfecte hēat illā nām. ex quo igit relatio poteſt eē inter ſuppoſita in iſta natura imperfectiōis eēt iequalitas in eis qꝛ in altero poneret perfectionē diminutā

equalitas aũt non est ibi iperfectõis: imo magis ꝑexigit pfectõem simplr pre exigit nãm pfectã ꝛ pfecte in vtroq3 relato: ꝛ hoc ē qđ dicit aug. li°. de quantitate aie loquẽs ad discipulũ eq̃litatē inquit ineq̃litati iuri ꝑponis: nec quẽq3 extimo humano sensu ꝑditũ cui nõ illud videat. Hoc vtiq3 verũ est ꝯparãdo aliqua in eadẽ natura: ꝛ simpliciť quibus cõpossibil᷑ ē eq̃litas magis pñt eē perfecte q̃ȝ illa quib᷒ equalitas nõ est cõpossibilis: qꝛ illoꝝ aliqđ necessario est imperfectum. Tunc cuȝ ꝓbas de pfectõe creature. R° ꝙ aliq̃ sunt nccia ad pfectõem creaturaꝝ q̃ tñ nõ dicũt pfectõneȝ simpliciť: ꝛ hoc ē quia creature de se impfecte sũt ꝛ sine ill᷑ non pñt hr̃e pfectam pfectõem quãta ꝛ qualis ē eis possibilis ꝛ iõ illa aliq̃liter supplēt impfectõeȝ creaturarum: sicut dictum est supra di. 7. vbi negatũ est ꝙ differẽtia specifica alicu᷒ sit pfectio simpliciť. Ita dico ꝙ perfectio limitata nõ põt eē tanta i vna natura sicut põt eē in plurib᷒ naturis ordinatis: ꝛ iõ ibi ordo nẽ hoc ē pfectõis in eq̃lis nccius ē ad maximã pfectõem eis ꝯpossibileȝ. nõ aũt est simplicii necessarius ad pfectõeȝ maximã: qꝛ illa potest eē in nã pfectissima illimitata sine ordine pfectõis ineq̃lis. Etsi arguas ꝙ ordo ē pfectõnis: ꝛ ordo videť req̃rere inequalitatē. Rñõ dico ꝙ ordo originis stat cũ perfectõne. ordo aũt ineq̃litatis nõ stat cũ pfectõe. nõ igiť ois ordo ē pfectionis. sed aliq̃s stat cũ pfectõe in eadẽ natura: ꝛ aliq̃s non. Ad 3^m dico ꝙ aliqñ sup aliquã relacõem cõem fundanť relatões opposite disq̃perãtie: sicut si dicatur assimilans ꝛ assimilatũ. ista dicũt relatõem actiui ad passiuũ fundatã sup hãc relatõem cõem que ē silitudo. assimilãs eni est causans similitudineȝ sicut dealbans est causans albedineȝ: ꝛ assimilatũ est causatum ẜm similitudinem sicut dealbatum est causatum ẜm albedinem. est igitur hic relatio actiui ꝛ passiui in assimilante ꝛ assimilato sic videtur in dealbãte ꝛ de albato. sed in dealbante illud in q̃ fundatur relatio actiui ē absolutũ. in hoc aũt. s. in assimilãte illud in quo fundať relatio actiui ē relatio equipantie. Et tale nomẽ quod importat duas relatões tales vnam cõmunem: ꝛ aliã disquipantie. quãtuȝ ad illã cõem relatõem mutuitatem habet ad correlatiuum illius relatõis. nõ aũt mutuitatem habet ad correlatiuuȝ ẜm relatõem disquipantie. Ita etiam h coequari importat relatõem coeq̃ti ad coequans: ꝛ illa eq̃litas mutua est. fili᷒ eniȝ qui coeq̃tur patri est equalis patri ꝛ ecõuerso. sed alia relatio ꝑ modũ passiui. s. accipere equalitatem ab alio illa non est mutua sed ꝯpetit ꝑcise filio: ꝛ relatõ opposita disq̃perantie. s. coeq̃re conuenit patri. i. dare equalitatem filio. ē igiť imago equalis ꝛ ecõuerso: sed sola imago coequatur intelligendo duas relatões predictas.

Ecũdo quero

de circũincessione ꝑsonarum diuinaꝝ. Utrũ quelib3 ꝑsona diuina sit in alia: Et arguiť ꝙ non: qꝛ si quodlibet eēt in quolibet ẜm opi. anaxa. esset maxima ꝯfusio: ġ si persone diuine eēnt in se inuicem cõfuse essent. contra illud athanasij nec ꝯfundentes personaſ: nec ſbam sepantes. Et confirmatur rõ: qꝛ indiuisibile non distinguiť ab indiuisibili nisi sit extra illud qđ probatur per phm. 6. phycoꝝ: qꝛ duo indiuibilia sil᷑ posita non faciunt maius qꝛ essent vnũ indiuisibile: igiť cum ꝑsone diuine sint indiuisibiles si sunt simul non sũt distincte. Preterea. si cũ personã esse in ꝑsona esset distinctõ aliqua: ġ ꝛ ꝯposito. ꝓbatio ꝯsequẽtie: si aliquid esset in deitate quod non esset ipsa tunc deitas esset componibilis vel composita: quod patet per augu. de ciui. dei. 2°. ꝛ poniť di. 8. Ideo simplex est deus: quia est illud

qd̄ hꝫ excepto ꝙ persona dicitur relatiue ad aliā ꝛ nō est ipsa. ergo si persona habet aliquid in se qd̄ nō est ipsa. ipsa ē composita vel componibilis. qd̄ est fl̄m ꝛ prius improbatū. Itē in eodē in quo est filius est filiatio in patre est filius ꝑ positā circūcessionē. ergo in patre est filiatio. Et vlterius illud in quo est filiatio est filius. ergo pater estꝫ fili⁹. Preterea: si pater est in filio ꝛ filius est i p̄re ergo pater est in se. ꝯsequētia probatur per philosophū. 4. phi. Si aer in igne ꝛ ignis in celo. ergo aer est in celo. igit̄ a simili hic. Et ꝯfirmatur per illud phi in predicamētis quicquid sequitur ad predicatū sequit̄ ad subiectū. Et ꝑ istas maximas quicquid sequitur ad ꝯseq̄ns sequitur ad an̄s. ꝛ quicquid an̄cedit ad an̄s an̄cedit ad ꝯsequēs. ꝛ qd̄ est ꝑ⁹ prio re est prius posteriore. ꝛ quicq̄d est causa cause est causa causati. Itē si pater est in filio ergo deus est in deo ꝛ vlteri⁹ ergo deus distinguitur a deo. Itē qd̄ exit ab alio non est in eo. sed filius exit a patre: vt dicitur Jo. Exiui a patre. Contra Jo. 10. c. Ego in patre ꝛ pater i me est. Et magister adducit auctoritatē in littera amb⁹. aug. ꝛ hyllarij.

Istius questionis veritas est plana ꝛ certa ex auctoritate saluatoris in Jo. ꝛ alibi in multis locis ꝛ etiā sanctoꝝ exponētium. Sed vt aliqualiter possit intelligi tria sunt videnda. Primo de modo quo persona ē in persona. Scd̄o que sit ratio istius inexistentie. Tertio si iste modus essendi in. posset reduci ad modū aliquē essēdi in. repertū in creaturis loquendo de illis modis quos ponit philosoph⁹ 4. phi. vel vtrū posset declarari per aliquē modū qui possit in creaturis īueīri

De primo dicitur sic ꝙ duobus modis potest intelligi aliquid eē in alio. primo. i. scd̄m totum sicut vinū est in amphora vel ꝓm partē. ꝛ hoc dupliciter vel ita ꝙ pars sit in a° ꝛ nihil eius sit: vt pes auis in laqueo ꝛ nihil eius est. ꝛ per hoc auis tota dicit̄ esse in laqueo vel ꝙ pars eius sit in alio ꝛ sit aliquid eius. ꝛ per hoc illud cuius est pars dicitur eē in illo in quo pars illius dicitur esse. sicut si aliqd̄ monstruꝫ habens duo capita ꝛ duo corpora habꝫ tantū duos pedes tunc vnū diceretur esse in alio per pedē eius qui est alterius. Ad propositū dicitur ꝙ pater nō est i filio primo° qd̄ probatur dupliciter. primo qꝛ illud qd̄ est in alio ꝑmo quelibꝫ pars eius est in eo eque prio. sicut si terra primo est in centro quelibet pars terre est eque primo in centro quantū ē ex se. igitur si pater primo est in filio quelꝫ pars patris ꝑmo erit in filio. ꝛ ita paternitas est eque primo sicut deitas in fi° Et ex hoc vltra sicut deitate filius ē de° ita paternitate filius erit pater. qd̄ ē falsum. 2° quia illud in quo ꝑmo est aliquid videtur quasi ambire illud ꝛ penetrare ꝛ continere. idē autē respc̄u eius dē cōtinere ꝛ cōtineri. ambire ꝛ ambiri nō est intelligibile. ergo ꝛc̄. Oportꝫ igit̄ ꝙ sicut in creaturis dicitur aliquid ꝓm partē in alio ꝛ nō primo. ita vna persona dicatur eē in alia ꝓm aliquid sui nō est aūt ꝓm aliquid sui qd̄ nihil sit eius i quo est. qꝛ illud eēt relatio personalis ꝑsone existentis. ꝛ istud non est ratō qua persona ē in persona sicut patebit in 2° articulo. ergo illud est essentia que ita ē aliquid existentis qd̄ est aliquid eius in quo coexistit. Et ꝙ propter istā essentiā filij inexistentē patri filius sit in patre. probatur. qꝛ vbicūqꝫ est fundamentum relationis alicuius ibi est relatio fundata in eo. ergo vbicūqꝫ est essentia in qua fundatur filiatio ibi est filiatio. Distinguitur tamen de persona que est in alia ꝛ in qua est alia. qꝛ licet persona que est in alia ponatur in ea nō primo sed per aliquid sui. i. per essentiaꝫ. tam̄ persona

in qua est alia. est in qua primo est alia .i. se tota. quia se tota habet aliquo modo ratione ambientis ꝛ ptinentis deitatem que licet non sit pars per se inexistentis est tamen aliquid persone. Contra illud. prio eē in. non dicit aliquid ad se. scdm omnē opinio. igitur relationē persone ad personam. non relationē originis. quia illa non est eiusdē rationis in extremis. persone autē vniformiter sūt in se inuicem scdm istos. ergo dicit relationē cōem. sed relatio cōis scdm eandē rationē fundamenti est in supposito qd refertur ꝛ in supposito ad qd refertur. sicut similitudo requirit eandem ratiōꝫ albedinis in simili qd refertur ꝛ in simili ad qd refertur. igitur si illud aliud ad qd refertur persona inexistens sit tale p° ꝙ in ipso sit persona illa. sequitur ꝙ persona inexistens primo erit relata illa relatione ꝛ non per aliquid sui precise. 2° sic. quando aliquid dicitur esse in alio scdm partē. eodē modo est in isto scdm partē quomodo ista pars est in isto pri° Exemplū. si homo sit in terra per pedē sicut pes est in terra localiter ita homo est in terra localiter per partē. nō autēꝫ si pes est ibi quasi in loco homo erit ibi sicut forma in materia. ita etiā si albedo est in homine scdm partē qꝛ scdꝫ faciem eo modo essendi in genere quo est in facie primo puta vt accidens in sbiecto. eo inquā modo ē in homine p partē quia sicut in subiecto. ergo si filius est in patre per essentiā que formaliter est i patre sequitur ꝙ filius erit in patre quasi formaliter. licet scdm aliquid sui. qd non est esse in. scdm circumincessionem

Respondetur ꝙ maior est vera loquēdo de illo qd est ratio proxima alicuius essendi in. non autē de ratione remota essentia autē vt est formaliter in patre nō est ratio proxima filij essendi in pse sed remota. proxima autē est vt est sub proprietate persone inexistentis. Contra: hoc cōcedit propositū. quia illud dicitur cōuenire alicui primo. qd nō cōuenit ei scdm aliquā partē sui. sed scdm ꝙ est ex omnibus partibus suis intrinsecis igitur ita hic cū non sit in persona scdꝫ istos nisi relatio ꝛ essētia. quicquid conuenit persone nō precise ratiōe alterius istoꝝ sed ratione essētie cū relatiōe siml' vel ecōuerso hoc cōuenit sibi pmo. quia hoc dicit personā ſm se totā. Preterea proprietas persone vt est incōicabilis ñ cōuenit formaliter essētie sicut essētia ñ generat nec generatur nō distinguit nec refertur. nec etiaꝫ ecō° proprietas que est eētie vt cōicabilis cōuenit persone. qa iste est proprius modus essētie vt distinguitur a persona. qꝛ essētia est vna i tribuſ. persona autē nullo modo nec pmo nec ſm aliquid sui est vna in tribus. igi iste modus essēdi in. quo essentia est in patre vt quasi forma puta vt qua pr̄ ē deus nullo modo conuenit persone. qꝛ iste est proprius modus essentie ſm qd distinguitur a persona.

Quantuꝫ ergo ad istuꝫ articlm dico ꝙ predicatū cōuenit alicui toti pri° vt primo distinguitur cōtra illud qd ē ſm partē: vt dicitur. 5. phi. in principio qd nō cōuenit ei precise qꝛ parti illi° conuenit. ꝛ per oppositū nihil dicitur cōuenire alicui toti ſm partē nisi qd cōuenit parti ꝛ per partē dicitur de toto. sic pꝫ per phm. 5. phi. in eius exemplo. Sanatur homo qꝛ torax eiuſ formaliter sanari dicitur de torace ꝛ primo ꝛ per ꝯns per hoc de toto cuius totius torax ē ps tale predicatū primo inherens alicui toti aliquādo nulli parti ipsius totius iest aliquando aūt cuilꝫ parti inest. Exemplū primi. triangulus primo habet tres angulos ꝛc. ꝛ tamē nulla pars trianguli loquēdo de partibus integralibus habet hoc predicatū. s. habere tres. Silr homo primo est risibilis. ꝛ tamen nulli parti eius primo inest hec passio. ꝛ cōpositū generatur primo licet nulla parſ

eius generetur primo. loquendo de isto modo eius qd̄ est generari. ⁊ ita vniuersaliter in oībus s̄bis etherogeniis ⁊ passionibus eoꝝ. ⁊ ratio est ista q̄ natura talis subiecti adequata est tali predicato quā adequationē notat talis primitas. sicut patet ex diffinitione vniuersalis pꝰ poste. ⁊ natura illius totius adequati i nulla parte saluatur. ⁊ ideo eius passio nulli parti cōuenit. Exemplū s̄cd̄i est si ignis sit p̄io calidus quelꝫ pars ignis est primo calida. Ita etiā phs. 7. phi. arguit q̄ nullū corpus potest a se moueri primo. q̄ tunc quiesceret ad quietē partis. nō enim primo mouetur nisi motꝰ inesset cuilibet parti eius. si eni alicui p̄ti eius nō inesset motus tunc toti p̄mo nō inesset. ⁊ ita est vniuersaliter in s̄bis homogeniis ⁊ passionibus eoꝝ. q̄ natura ista cui primo. i. adequate cōuenit talis passio ipsa est eiusdē ratiōis in parte ⁊ in toto. igitur predicatū adequatuꝫ tali nature cōuenit cuilꝫ in quo est ipsa natura. ⁊ ita cōuenit parti. nō igitur ꝓpter rōem primitatis oportet predicatū qd̄ cōuenit toti nature cōuenire parti. immo nunq̄ propter hoc oportet q̄ cōueniat parti. sed precise quando natura totius est eadē in toto tali ⁊ in parte eius.

Ad propositū dico q̄ iste modus essendi in. nō est per illuꝫ modū quo natura est in supposito. vel forma in materia. sꝫ sicut subsistens est in subsistente. sꝫ hylla. 7. de tri. c. 6. vbi dicit sic. inesse nō vt aliud in alio vt corpus in corpore. sꝫ sic in eē ac subsistere vt i subsistēte vt sit ita inesse vt ipse subsistat. Subsistere auteꝫ. i. incōicabiliter per se esse cōuenit persone primo. nō enim de persona dicitur q̄ de essētia vel de relatione dicitur. sicut etiā agere in creaturis vel produci priꝰ cōuenit suppisito toti. i. nō sibi q̄ parti ergo ⁊ subsistere in. primo conuenit persone. licet enim natura primo insit patri vt natura in supposito. illa tamen n̄ est subsistentia vel inexistentia subsistentis in subsistente sed precise illa inexistētia qua totus filius inexistit presentialiter ⁊ intime in toto patre cui alludit illud Ambrosii in hymno. In patre totꝰ filius ⁊ totus in verbo pater. Et tunc ad argumenta dicte opi. cōtra istud mēbrum. Ad primū dico q̄ illa maior est dupliciter falsa. primo q̄ nō oportet illud predicatū qd̄ primo conuenit toti cōuenire alicui parti vt ex determiatis satis patet 2° q̄ si alicui parti cōuenit vl̄ toti ratione alicuius partis nō oportet alteri parti competere ratiōe cuiuscūq̄ partis. ⁊ maxime quando ille partes n̄ sunt eiusdem rationis in integrando totum. sicut homo est primo ratiōalis q̄ differentia specifica sicut ratiōale p̄mo dicitur de specie. primo etiā homo habet actū illū qui cōuenit animali rationali inquātum rationale. s. intelligeꝛ vl̄ ratiocinari. ⁊ tamen nō equaliter cōuenit istud predicatum vtriq̄ parti hominis. s. anime ⁊ corpori. forte eniꝫ formaliter potest dici d̄ anima ⁊ nullo modo de corpore. nō tamē dicitur de homine q̄ d̄ anima. quia tūc competeret homini s̄m partē. sicut esse longū cōpetit homini s̄m partē q̄ s̄m corpus. Et si etiā intelligere neutri parti ꝯpeteret ita q̄ n̄ posset dici de ea nō tam̄ equaliter se habet vtraq̄ pars ad inherentiā predicati totius. nō enim est ita corpus ratio inherentie huius predicati sicut anima ⁊ hꝰ q̄ ille p̄tes. s. corpꝰ ⁊ aīa nō s̄t p̄tes eiusd̄ rōis in integrādo totū. sed alia mā alia forª. mā. n. nō ē rō operādi sic forª ipsi toti pꝰ op̄anti. Ita igr̄ in ꝓposito p̄p̄ patrē pꝰ eē in filio nō oꝫ cōcedere diuinitatē esse in filio vel paternitatē illo modo essendi in. si tn̄ cōcederetur nō oꝫ adhuc cōcedere ex eq̄. quia nō sunt eiusdeꝫ ratiōis in persona que includit eas. Et vlteriꝰ cū arguit si eq̄ eēnt in p̄re ḡ si vnum formaliter ⁊ reliquū nō vꝫ. sed est falla equiuocatiōis. q̄ in añcedente accipiendo iª eē in p̄re accipitur eē in subsistente

vt pn̄tialiter: ⁊ in ꝯn̄te infert alius mo
dus eēndi in. qui non est ille modus for
malit licet p̄supponat illi mō eēndi in.
vn̄ ex mō eēndi in ꝑ pn̄tiā ꝯcludit mo-
dus eēndi in. ꝑ īformatōez. Ad 2^m di-
co ꝙ illud nō ē tm̄ ꝯtra mēbꝝ istud de
eē in p̄mo: sed etiaꝫ ꝯtra ꝯclusionē p̄nci
palē. Ita etiā videt eē impossibile i crea
turis ꝙ idē respectu eiusdē ꝯtineat ⁊ ꝯti
neat vel rōne ꝑtis ꝯtineat ⁊ rōe toti⁹ cō
tineat sic ꝙ idē p̄mo ꝯtineat ⁊ ꝯtineat.
Et iō rn̄deo ad argu^m ⁊ dico ꝙ iste mo
d⁹ eēndi in. nō dicit ꝯtinētiaꝫ: sed pn̄tiā
sb̄sistētis in sb̄sistente. ⁊ ita est vni⁹ rōis
in vtroqꝫ: quia sicut hoc sb̄sistens ē pn̄s
illi: sic illud isti.

Quantum ad secun

dum articulū dico ꝙ nec eēntia sola est
rō huius inexistētie nec relatio sola.

Primū ꝓbo qꝛ tunc pr̄ eēt in se qd̄ est
falsuꝫ eo mō quo intelligit saluator pa
treꝫ eē in filio: ⁊ filiū in pr̄e: qꝛ sic inesse
reqrit distinctōem realē. 2^m ꝓbo: tū qꝛ
relatōes originis nō sunt eiusdem rōis
in ꝑsonis relatis: ⁊ ita si ille eēnt forma
les rōnes eēndi ꝑsonarū in se inuicē nō
eēt ꝑsone in se inuicē vniformiter qd̄ est
ꝯtra p̄dicta. tum 2°: qꝛ si ꝑ impossibile
ipse deus ꝓducēt aliū deum nō eēt iste
de⁹ in illo: qꝛ sm̄ dama. c. 5. si eēnt duo
dij nō possent esse simul: ⁊ ita neut eēt
immēsus: ⁊ ita nec deus: tn̄ vere eēt re-
latio producentis ad ꝓductum. Tum
3° qꝛ si ꝑ impossibile due ꝑsone essent
sine origine sꝫ tn̄ haberēt eandem essen
tiam cum distinctōne reali eēnt in se in
uicem: qꝛ non posset eēntia vni⁹ ꝑsone
eē in alia nisi ipa que oīno eadeꝫ est illi
eēntie esset in ea licet alio modo eēndi i.
Tum 4°: qꝛ in creaturis sūt vere rela-
tōes originis ⁊ principiantis ⁊ p̄ncipia
ti: ⁊ tamē ibi ꝓpt diuersitatē nē in ipsis
relatiuis neutꝝ ē in alio. Et ex his seq
tur cuꝫ nō sit in ꝑsona nisi eēntia ⁊ rela
tio sm̄ cōem opi. ꝙ ambo erūt totalis
rō inexistētie: Et ad intelligendū quō
hoc sit pōt accipi exemplū in creaturis
de similitudine. nihil enim est sibi simi-
le sꝫ alteri. si͞litudo tn̄ fūdat sup vnitatē
in qualitate sm̄ phm̄. 5. metaphy. c. de
ad aliquid. nec igit sola diuersitas rela-
tiuorū nec sola vnitas fundamēti suffi
cit ad similitudinē: sed ambo requirun
tur ꝑ se sicut vna causa totalꝭ: ita h̄: nec
distictio ꝑsone inexn̄tis ⁊ in qua ē alia:
nec vnitas eēntie ꝑ quam sūt in se inui-
cem ē tota rō inexn̄tie sed ambo simul.
Sicut tn̄ in similitudie ē p̄ncipalior rō
vnitas fundamēti ꝙ̄ distinctio ibi fūda
mentorū ⁊ similit immediatior: ita hic
potest poni immediatior ⁊ principali-
or rō inexn̄tie istius vnitas eēntie ꝙ̄ di-
stinctio ꝑsonaꝝ.

Quantum ad terti-

um articulum dico ꝙ iste modus eēndi
in. nō ē aliq̄s istoꝝ modoꝝ formaliter
q̄s ponit phus 4° physicoꝝ. formaliter
dico qꝛ oēs illi modi sūt: ꝑ hoc ꝙ ꝯtētū
est aliq̄d ꝯtinentis quō non econuerso:
vel ꝑ hoc ꝙ cōtinens aliq̄d contēti quō
nō econuerso. neutra illarum rōnum ē
in ꝓposito: quia diuersitas est ibi maior
rō eēndi in. ꝙ̄ vnitas. ꝯtrarium est in ꝓ
posito: iō bn̄ dicit hylla. 3°. de tri. ⁊ po
nitur in lr̄a. nam intelligētia humana
rōnem hui⁹ dicti nō capit: nec exemplū
aliqd̄ rebus diuinis ꝯparatio humana
prestabit. Colligēdo tn̄ ea que sūt perfe
ctōnis in creatura tollendo ea que sunt
imperfectionis pn̄t poni aliqua exēpla
huiusmodi eēndi in. lꝫ haberi ꝑfecte nō
possint tn̄ impfecta exēpla impfecte re-
pn̄tandi illū moduꝫ eēndi in. pn̄t addu
ci. Primo quidem de illapsu eēntie
diuine respectu creaturaꝝ ad queꝫ illa-
psum concurrunt simul imēsitas natu-
re diuine: ⁊ eius manutenētia. circūscri
batur: g̊ ab illapsu rō manutenētie: ita
ꝙ reseruet ratio pn̄tie ꝓpt imensitatem
absqꝫ rōne ꝯseruatōnis sine rōne poten

tie actiue ptinētis ad manutenētiā. hoc circūscripto sicut de⁹ qꝛ imensus pñs ē omni creature ita tūc intelligeretꝰ pñs alicui absqꝫ hᵒ ꝙ illō manuteneat: ꝛ tūc si ponatꝰ vna natura in pñte: ꝛ i illo cui est pñs propꝭ quā naturā vnam oportet at ipm eē pñs. erit exemplum ad ꝓpositum de illo modo eēndi in. Aliud exēplum ē de aia nō informante corpus. ꝑsente tñ corpore sicut in instanti mortis aut de angelo nō formāte corpus ipi tñ pñte. aut de corpe glorioso pñte corpore nō glorioso. vel meli⁹ exemplū si posset corpus gloriosum inexistere alij corpori non glorioso eque sbtili. In his oibus eē in. est sbsistentis ꝛ pñtis nō per informatōnem: nec p modum partis. Et si in istis addatur vnitas nature q̄ de necessitate nature exigat talē pñtiam est pfecti⁹ simile. Aliud etiam est exemplū de potētijs aie que si ponantꝰ differre ex parte rei: ꝛ cum hoc tñ eē idē eēntie aie de ncēitate vna erit in alia: qꝛ in alia est eēntia aie cui illa potētia est eadē: igitꝰ distincta aliquo mō realiꝭ erūt indistincta. Sed si duo corpora intelligantꝰ eē in eodem loco in se inuicē si vtrunqꝫ istorūꝫ esset per se sbsistens. distinctū erit in sbsistente presentialiꝭ: ꝛ erit exemplūꝫ eēndi in. pre omnibus istis exemplis. Et ad declaratōnem duorum articulorūꝫ precedentium potest addi ꝙ in isto modo essendi in. vtrunqꝫ extremū ꝑm eandem ratōnem est in alio: quia hic notatur presentia mutua non continētia ex tremi ab extremo: quia si intelligatur corpus esse in loco hoc est sicut contentum in continente. non eni est hoc mō. Sed si intelligāt duo corpora esse i eodem loco in se inuicem hoc est ꝑm eādē rōneꝫ qꝛ sunt simul: ꝛ simultas dicit relationem communem vnius rationis i extremis: ꝛ si per impossibile circunscribacur locus ꝛ ponatur simul pñtia corporum erit relatio vnius rationis in extremis ꝛ vtrunqꝫ in altero sine continētia vel vnius ab altero: vel amborum a tertio.

Ad argumēta principalia.

Ad ꝑmum dico ꝙ confusio esset si quodlibet eēt in filio ꝑꝫ opi. anax. qꝛ sic quodlibet eēt in alio sicut pars ei⁹ sicut videtꝰ phus ponere sibi: sed persona nō est in ꝑsona sicut ps ei⁹: ꝛ iō nō sequitꝰ ꝯfusio. Cum confirmatur ratio per illud. 6. physicorūꝫ de indiuisibilibus. Rᵒ ꝙ aut illud est falsum ꝙ indiuisibilia quātitatis nō sunt distincta nisi differant situ: de quo alias. aut si ē verum nihil est ad propositum: qꝛ rō ista que esset ibi non esset in personis diuinis quibus nō conuenit situs. Ad 2ᵐ dico ꝙ deitas est cōis omni sbsistenti in natura diuina ꝛ est aliquid sbsistentis in natura diuina: ꝛ ideo non posset realiter distigui ab aliquo nisi esset aliquo modo componibile cum isto: quia non est intelligibile ꝙ in aliquo subsistente sint plura nisi vnūꝫ sit componibile cū altero. persona autem non est aliquid cuiuscunqꝫ sbsistentis in natura ista. ꝛ ideo licꝫ ꝑsona sit in persona: non tamē oportet ꝙ sit ipsa vel componibilis ipi sicut oporteret dicere de deitate. Ad 3ᵐ dico ꝙ qñ abstractum dicitur esse in aliquo aut de vtute sermonis denotatur eē in. sicut forma in informato: sicut cuꝫ dicitur color est in lapide non significatur esse in sicut pars in toto: sed sicut forma in iformato: ꝛ tūc ista ꝓpositio est neganda filiatio est in patre: ꝛ tunc prima consequentia non valet. Aut hᵒ nō habetꝰ de virtute sermonis sꝫ ex vsu sicut dicimus colorem esse in luce non sicut in sbiecto: ꝛ tūc ꝯcedi potest ista filiatio est in patre accipiendo esse in pro inexñtia intima: sicut iam dictum est: nec sequitur vltra igitꝰ paᵗ est filius: sed est fallacia equiuocatōnis inferendo ex añcedēte q̄si in. accipetꝰ ibi p modū forme. Ad 4ᵐ dico ꝙ iste mod⁹ arguēdi

tenet vbi vera est talis propositio per quā tenet talis modus arguendi. tenet aūt gnāliter p talē ppositōem: qcqd h3 aliquā habitudinē ad aliqd h3 silē3 habitudinē ad illud ad quod illud aliud h3 habitudinē talē: ista ppositio frequēter vera est i relatiuis suppositōis et suppositōis: non tñ est vlr vera. S3 de isto non dico mō qr argumētū hº pcedit de esse in: qđ vt sumit in pposito notat relatōem cōem. Quantū igit ad rōnes cōes: dico q ista ppositio est vlr falsa: puta qcquid ē simile sorti ē simile oi simili sorti. hoc eni includit q aliqd sit simile sibiipi: qr illud cadit sb ista distributōe oi simili: s3 ad hº q sit vera optet addē specificatōem istā oi alij a se. et tūc vtute talis ppositōis specificātis tenet talis modus arguēdi pcedēdo nō puertendo puta non seqtur: sortes ē similis platoni: plato ē silis sorti: igit sortes ē similis sorti: qr ppositio ista ē falsa: qcqd ē simile sorti ē simile oi simili sorti nisi addatur oi simili sorti alij a se: et tūc nō includit sor. sb ista distributōne nec pt argui puertēdo ad sortē. s3 tm pcedēdo S3 adhuc talis additio non sufficit ad veritatē talis ppositōis nec ad efficaciā talis argumētatōnis. Sed oportet addere q medium ad quod comparātur extrema sit limitatum fm talem rōem qr non sequitur qcquid ē simul cū a est simul cum omni eo cum quo a. est siml omni inquam alio a se si ipm a sit illimitatum: quia tunc existens parisiꝰ eēt simul cum exñte ratōe qr sunt simul cū deitate immensa et illimitata ad illos: nec etiam omnia ista sufficiunt nisi addatur q medium non varietur vt comparatur ad extrema. Ad ppositu3 ergo dico q argumentu3 non valet qr arguitur conuertendo non pcedendo: et propositō pfirmās talem modum arguendi falsa est. argumētū tñ phy. 4. phys. tenet qr arguit tantu3 procedendo et accipiēdo medium limitatum et nō variatū: sed argumētum ē in relatiuis suppositōnis et superpositōis. vñ nō multū est ad ppositum de eē in. in pposito vt dicit relatōnem pmunem. Ut tñ de relatiuis disqperantie breuis dicatur. dico q talis modus arguendi gnāliter nō tenet nisi per rōnem prioris et posterioris: quod fere ē commune omnibus talibus relatiuis. quicqd enim est pus priore ē pus posteriore. Et vt generaliꝰ dicatur qcquid h3 ordinem ad aliqd hēt similē ordinem ad quodlibet aliud ad qđ illud habet ordinem talem. ista propositio ē vera in ordine eēntiali non intelligendo conditōnem spēalem ordinis puta mediatōnem vel immediatōnem ppinquitatem vel remotōnem. Quia igitur esse in. ipsiꝰ aeris in igne dicit ordinem eēntialem et similem modum dicit eē in. ignis in celo. tenet illa pñtia pcedendo: et hoc quia pceditur fm ratōnem generalem ordinis non specificando ordinem mediatum vel immediatū ppinquū vel remotū. vñ non sequitur a. est pater b. b. est paī c. g a. est pater c. vt paī denotat imediatū ordinē ad c. vt ad filiū: s3 bñ seqtur vt notat pncipiantē in cōi put paī extēdit ad auū vel pro auū rc. Ad aliud pcedo q deꝰ ē in deo et hº pcedit hylla. 7. de tri. Sed cū infertur g deꝰ distinguit a deo. nego pñtiam ppī fallaciā pñtis. h eni ppositio in. nō notat vtutem pfūdendi suū casuale nec hoc hēt: et iō pōt casuale eius stare pro supposito aliquo detmiato indetminate. Distingui aūt distribuit terminū huius relatōis pfuse et distributiue pter negatōnem inclusam: et ideo casuale huius ppositōnis non infert terminū huiꝰ relatōis. sicut non sequitur deꝰ generat deum: g deus distinguitur a deo pter similē ratōem. Ad vltimū dico q exitus filij a pře ē pcessus pducti a pducēte. nūc aūt talꝰ exitꝰ nihil phibet qui exiens maneat i eo a q exit: qr recipit eādē nām cū eo a q pcedit.

Circa distinctionē 20. quero vtrū tres psone sint eq̄les in potētia. Arguo q̄ non: q2 tūc sicut pr̄ pōt gnāre ita filiꝰ possꝫ gnāre. ꝓbatio huiꝰ ꝯñtie: tū q2 august. ꝯtra maxiᵐ li. 3°. si pr̄ nō pt gnāre sibi filiū eq̄lem ē impotēs ꝙ ecōuerso: si nō est ipotēs sꝫ oipotēs pōt gnāre filiuꝫ ꝛ p ꝯñs posse gnāre ptinet ad oipotētiā ꝛ ita si filiꝰ nō pōt gnāre nō ē eq̄ potens vel eq̄lis potētie cū pr̄e. tū q2 filiꝰ nō erit oisciēs si nō sciret gnātōem pr̄is. nec igitur oipotēs si nō posset i istā gnātōnem

Preterea ricar. ꝓmo de tri. c. vltio. ꝓbat q̄ non pñt eē pl̄es oipotentes: quia tūc vnus posset facē aliū nullipotētem ꝙ a sili videt argui in ꝓposito si ponant plures psone diuie eq̄ potētes: ꝛ sic ista ꝯñtia ricar. fuit declarata di. 2. p duas vias ꝯsimilibꝰ vījs etiāꝫ declo in ꝓposito de duabus psonis. ꝓmo q2 vna psona possꝫ suo velle ꝓducē oīa possibilia ꝛ eis ꝓductis in esse psona alia nō possꝫ ea ꝓducē. eadē eni nō pñt bis tōlli ꝓduci. Et ꝯfirmat ista ꝓbatio q2 pr̄ ꝓus ordine originis hꝫ velle creaturarum q̄ filius ꝛ filꝰ ſm hylla. ē potēs p se licet nō a se. igit ꝓus origine q̄ filꝰ ꝓducat itelligit pr̄ ꝓducē: ꝛ ita in isto signo in q̄ filꝰ intelligit debē ꝓducē nulla sūt ibi possibilia. 2° q2 oipotēs pōt suo velle ipedire oīa possibilia alterꝰ oipotentis si eēt q2 non ē ncc̄e volūtates eoꝝ ꝯcordare i alījs a se: quia ista oīa ꝯtingent volunt ita. h non videt ncc̄ium eē q̄ voluntas vnius psone concordet in actu volēdi alterius psone: q̄ si dicas eandem eē volūtatē eoꝝ ꝛ iō ꝯcordare in alījs volendo eandē. Cōtra. forma q̄ est ꝑncipiū agendi si est in pl̄ibꝰ eodē mō ē ꝑncipiū agēdi vnicuiq3 eoꝝ sicē si eēt in vno tm̄ sicut si albedo esset in duabꝰ supficiebꝰ esset eis principium disgregādi eodem modo sicut si eēt in vno tm̄. sed si volūtas esset in solo filio esset principiuꝫ volendi cōtingent lapidem eē: ita q̄ illa voluntate posset filius velle eque lapideꝫ esse vl̄ non esse: igitur posito q̄ sit in patre erit principiuꝫ in filio contingenter volendi vel non volendi lapidem: ꝛ ita quicquid ponatur in patre filius potest eque velle lapidem esse vel non esse: et ita si pater vellet lapidem esse ꝛ filius non. vnus omnipotens faciet aliuꝫ nullipotentem impediendo omnia possibilia volita ab eo. Item prima cā plus causat q̄ secunda propositione de causis. ꝛ 2°. metaphysice. ꝛ primo posteriorum: sed pater dat filio virtutem creandi ꝛ non ecōuerso: ergo pater plus pōt

Contra magister dist. 19. istius in littera. Et adducit august. de fide ad pe. c. 2°. Item august. contra maxiᵐ. 3°. ca. probat istam conclusionem tripliciter primo auctoritate saluatoris in euangel. Joh. Omnia que habet pater mea sunt. 2° per ratōnem: quia si non potuit dare potentiam equalem fuit impotens. si noluit fuit inuidus. tertio per simile q2 pater corporalis generaret sibi filiū eq̄lem si posset vel maiorē ꝙ multo magis in ꝓposito.

Respōdeo omittēdo potentiam logicam que dicit modū ꝯpositōis ab intellectu facte. ꝛ potentiā metaphysice dictaꝫ qualis est in geometricis ſm q̄ ipsi geometre imaginantur punctum esse in potentia ad lineaꝫ ꝛ lineam ad supficiem. hic potentia sumit ꝓprie. vno mō sicut dictū est di. 7. prout est dr̄ia entis opposita actui. Alioꝰ ſm q̄ significat idē qđ ꝑncipiū sicut loquitur de ea phs. 5°. metaphy. c. 9°. Et potentia isto 2° modo sumpta diuiditur in potentiam actiuam ꝛ passiuam: ꝛ vtrolibet modo sumatur potest intelligi: aut pro ipsa relatōne principij quā significat aut pro fundamēto proximo istius relationis. Ad propositū planum est q̄ in deo oportet ponē potētiā

actiuā cū sit pricipiū efficiēs ex distictōe 2ª ꝛ de ista loquit magr̄ di. ista. Et hꝰ equalitas potest intelligi dupl'r. aut ꝫm extensiōꝫ obiectoꝝ possibiliū ad que se extēdit poª. aut ꝫm intēsionē illius potētie in se. Exemplū: poª calefactiua dicitur equalis extēsiue si ad equalia calefactibilia se extēdat. sic ois charitas ē eq̄lis qꝛ extēdit se ad oia diligibilia ex charitate ꝫm intētionē si eque perfecta sit potētia ꝛ in eque perfectis actū possit licet nō tot possibilia sibi sbessent sicut sbessent alij potētie. vt pꝫ posito isto casu q̄ ponitur di. 7. ꝙ calor productione sibi adequata produceret aliquē calorem ꝛ iste due equalitates frequēter cōcomitantur se. potest tamē intelligi vtralibet siñ altera. Loquēdo aūt de equalitate extēsionis nō est difficultas nisi de actibus notiōalibus ꝛ de terminis istarum actionū. quia illi duo termini nō sunt producibiles ab oibus personis. sed filius a solo patre. spūs sāctus autē a patre ꝛ fiº

Unde quo ad hoc dr̄ sic ꝙ potētia generādi pertinet ad oipotētiaꝫ in patre ñ in filio. Qđ declaratur dupliciter. pmo qꝛ oipotētia est ad oē qđ nō includit cōtradictiōem. sed patrem generare nō includit cōtradictionē. filiū autē generare includit cōtradictionē. g̊ ꝛc. Preterea 2º aliter est đ actiōibus transeūtibus ad extra. ꝛ aliter de actiōibus imanētibus intra. possibilitas actiōis transeūtis iudicatur ex ratōe actionis in se in termino eius. possibilitas autē actiōis imanētis nō iudicatur ex his precise. sed cū hº in ꝯpatione ad agens in quo manet tal' actio. cū igitur generatio sit actio imanēs possibilitas eius iudicāda est. nō tm̄ ex seipsa in se ꝛ cū hoc ex termino eius. sed qꝛ cōpossibilis illi supposito agenti in quo debet manere. est autē cōpossibilis generatio patri ꝛ nō filio. igitur ideꝫ qđ prius. 3ª declaratio additur quia dicitur qđ potest i oē illud ad qđ habet formaꝫ. sicut ignis nō dicitur impotēs: quia nō potest frigefacere. quia non habet potētiam ad frigefaciēduꝫ. pater autem habet formā cōueniētem generationi ꝛ filius nō. igitur pater nō est omīpotens si nō potest generare. nō autē filius est impotēs si non potest generare. ꝛ ita posse generare pertinet ad oipotētiam patris ꝛ nō ad oipotētiam filij. Contra istud. nō ꝯpando generare ad aliqđ suppositum quero aut illud vt est geniti tanꝙ termini est aliquid ad qđ nata est eē aliqua poª actiua aut ñ. si sic ergo in quocūqꝫ nō est poª ad illud nō est in eo oipotētia. hoc est nō potētia ad om̄e illud ad quod nata est esse potētia. si non ergo in nullo est potētia ad illud. ꝛ ita nō pertinet ad om̄ipotētiam patris.

Confirmatōes etiam nō valent. prima nō quia oipotēs potest in omne illđ qđ est terminus potētie simpliciter. ꝛ hoc producēdo illud in eo in quo natuꝫ est produci si natum est produci in aliquo vel producēdo ipsum in se subsistens si nō est natum produci in aliquo. nō aūt oportet ꝙ possꝫ producere om̄e tale formaliter in se. sicut potest producere cursum aialis in animali vt in homine vel asino in quo natus est esse cursus. sꝫ hº nō potest producere in se. nec potest formaliter currere. quia tūc per illud verbum neutrum significaretur ꝙ talis forma esset in ipso formaliter. licꝫ igitur filius nō possit formaliter generare vt generatio sit in ipso nec possit pricipiare generatiōem in seipso tñ si istud sit īminus oipotētie oꝫ dicē ꝙ filiꝰ possit pricipiare generatiōꝫ in eo in q̊ nata est eē. sicut nō esset oipotēs si nō posset causare intellectionē in intellectu potētie recipe eā. generare aūt nō potest aliquo mō esse a filio nec vt in filio nec in alio. igitur si generare est terminꝰ oipotētie simpl'r filius nō erit oipotēs. 2ª nō vꝫ qꝛ qđ habet formā limitatam ad agenduꝫ nō est omnipotens ad agendum lꝫ ei ignis sit potens ignire ꝛ calefacē si non possit

frigefacere non eēt simpliciter omnipo
tens: quia forma eius limitata ad vnū
actum concludit ipsum non esse simpli
citer potentem: ergo filium non habe-
re formam conuenientem omni actōni
quam actionem nata sit potentia sim-
pliciter respicere. concluderet filiū non
esse simpliciter omnipotētem. Item
ista via non saluat quomodo pater ꝛ fi
lius sint eque potentes: quia paṫ potest
in actum generatōis quin per te est ter-
minus potētie simpliciṫ: in quem actuꝫ
non potest filius: ꝛ ita non erūt eq̄ potē
tes quātū ad extensionem.

Quantuꝫ ergo ad
istū articulū dico aliṫ: ꝙ potētie actiue
ṗmum correlatiuum est possibile: non
cōiter sumptum vt opponitur ipossibi
li: quia hoc modo possibile est deum eē
ꝛ tn̄ illud possibile non est terminus ali
cuius potētie actiue: g̊ oꝫ ꝙ possibile vt
est potētie actiue correlatiuū sumaṫ de
terminatius. h° autē non videṫ nisi ſm
ꝙ Auic. accipit possibile. 6. metaphy. ꝛ
alibi frequenter ꝑut opponitur ei qḋ ē
nccīum ex se: ꝛ tunc cum quodlibet in-
trinsecum deo sit in se formaliṫ necessa
rium vel p idēptitatem cū essentia que
est formaliter ex se necessaria nihil itrin
secum deo erit terminus potētie ꝓprie
dicte: ꝛ si hoc ē cū ad omnia alia ab eēn
tia diuina eandem rōnem ṗncipij habe
ant tres ꝑsone quia prius intelligiṫ prin
cipium illud ꝑducendi creaturas cōica
tum tribus q̄ꝫ possit hr̄e actuꝫ ꝑducēdi
ista alia sequitur ꝙ eq̄lis erit potētia tri
um ꝑsonaꝝ quātū ad numeꝝ possibi-
liū. Assūptū āt declaraṫ in. q. illa de or
dine ꝑductōnū extrīsecaꝝ ad intrīsecas
2°. li. q. j. Et breuiṫ pꝫ ex hoc ꝙ si sit ṗn-
cipium necessariū respectu vnius ꝑdu-
ctōis ꝛ ꝯtingēs respectu alteri⁹ ꝑductōis
ṗus est ṗnm ꝑducēdi nccīum q̄ꝫ ꝯtingēs
q̄cq̄d aūt sit ṗnm ꝑducēdi ꝑsonas nccīo
se hꝫ ad ꝑductōeꝫ illaꝝ. ꝯtigenṫ āt se hꝫ

ṗnm ꝑducēdi creaturas ad ip̄as creatu-
ras. ṗus igiṫ cōicaṫ trib⁹ ꝑsonis q̄ꝫ possit
hr̄e actū r̄spectu possibiliū extra. Ex h°
appet ꝙ potētia ē eq̄lis i ꝑsonis diuinis
nō tm̄ quātū ad extēsionē: sꝫ etiā quātū
ad intēsionē. siue eni potētia accipiaṫ ꝓ
absoluto qḋ est fūdamētū relatōis ṗnci
pij pꝫ ꝙ illud ſm eādē magnitudinē ē i
trib⁹ nō tm̄ ſm eandē magnitudinē ſm
q̄d sꝫ simplr̄ sicut dictū ē in. q. p̄cedēte
de q̄litate magnitudinū. siue accipiaṫ ꝓ
relatōe fūdata sup illud absolutū eadē
relatō ē triū ꝛ si quā hꝫ magnitudinē ea
dem ē magnitudo illi⁹ relatōis i trib⁹: ꝛ
ita oī modo ē eq̄litas potētie ꝛ ſm extē
sionē ꝛ ſm intensionē. Quod aūt di-
ctū est de ṗmo correlatiuo potētie acti-
ue ꝙ sit possibile itelligēdū est de possi
bili obiectiue. s. ꝙ ē termin⁹ potētie non
de possibili ſbiue: q2 illud nō est correla
tiuū ꝯuertibile respectu potētie actiue.
Nō eni oīs potētia actiua hēt aliqḋ sic
possibile sibi corrn̄dens sꝫ soluꝫ illa po
tētia actiua q̄ est trāsmutatiua. Eq̄tur
igiṫ possibile obiectiue vt correlatm̄ po
tētie actiue. nō aūt possibile ſbiue: ꝛ ta
le est illud possibile de quo adduct⁹ est
Auic. qḋ opponitur ex se necessario for
maliṫ. Q2 āt istud differat a nccīo ex se
formaliṫ siue a ꝑducēte possit ꝯfirmari
p phm. 5. metaphy. vbi vult ꝙ ṗncipiū
ꝛ causa ꝯuertūtur realiṫ. oē āt causatū
est aliud a cā: g̊ ꝛ possibile hoc ē ṗncipa
tū est aliud ſm eū a ṗn°. Cōfirmaṫ eti
am p rōnem potētie actiue positā in. 5.
metaphy. ꝙ ip̄a ē ṗncipiū trāsmutandi
aliud inquātū aliud: g̊ multomagis est
ṗnm ꝑducēdi aliud: quia non pōt causa
tū ita esse idem cause sicut actiuuꝫ pōt
esse idē passiuo i creaturis. Sꝫ tunc re
stat dubitatō quō poª gn̄andi dicaṫ po
tētia: cū nō sit respectu alicui⁹ possibil'
ſm p̄dicta. Rn̄o possibile pt̄ sumi ad
huc magis extēdendo nomē q̄ꝫ vt oppo
niṫ nccīo ex se: dicēdo illud eē possibilē
qḋ opponiṫ nccīo eē a se: ꝛ hoc mō oē

originatū eēt possibile. Sed nec sic vi
dent sancti cōiter loq̄: nec etiā phi: ꝛ hꝰ
mō posset ꝯcedi filiū eē possibilē q2 ori
ginatū: ꝛ ita potētiā corrñdentē actiuā
huic termino eē potentiā. Uerius tñ
ꝯceditur filiū esse pncipiatū ꝛ nō possi
bilē: in pr̄e tamē conceditur potētia acti
ua gnāndi: q2 potētia actiua in creaturl
aliquā dicit pfectōem. possibilitas autē
sibi corrñdens q̄ repugnat nccitati ex se
dicit pfectionē. trāsfert igit nomē vnius
qḋ significat pfectōem. nomē aūt altius
correlatiui qḋ dicit impfectōez nō trās
fertur in se: s3 in aliq̄ ꝯmuniore se: vt sic
ex pte pducētis dicat eē potētia: ꝛ tñ ex
pte pducti nō dicat eē possibilitas: sed
tñ rō pncipiati. Ex hꝰ apparet irrōna
bilitas illꝰ dicti ꝙ sꝫ oipotētia de vtute
sermonis ꝯtineat potētia gnāndi. non
aūt fm vsū sāctoꝝ: q2 ꝛsi aliqn sācti vl
doctores dicāt potētiā gnāndi eē poten
tiā: ꝛ gnāri eē terminū potētie: tñ de vir
tute smonis neutra ē vera simplicit lo
quēdo de potētia put respicit terminū
possibilē. sed ampliādo rōnem potētie
ad rōnem pncipij put in cōi respicit pn
cipiabile. Hꝰmō loquēdo ad questōnē
de eq̄litate potētie i diuinis psonis. Rꝰ
ꝛ dico ꝙ etiā si sunt eq̄les: q2 fm mgr̄m
di. 7. huꝰli. Eadē est potētia q̄ paī pōt
gnāre: ꝛ filꝰ pōt gnāri. S3 tūc ista eq̄li
tas potētie nō est ad idem sicut si ponē
tur eq̄litas potētie in colore ad imutan
dum visū ꝛ in sapore ad imutandu3 gu
stum. essēt quidē ista duo eq̄lis potētie:
nō tñ habēnt eandem potētiam: nec ad
idē: ita in pposito loquendo de potētia
hoc modo extēsiue ad actū notōnalem
eq̄les sūt pater ꝛ filius in potētia extēsi
ue ꝛ intēsiue: q2 potentia q̄ est in pr̄e ad
actū gnāndi est eq̄ pfecta sicut in filio ꝛ
ad eq̄lia obiecta: nō tñ est hoc modo oi
no eadem potētia sicut potētia est eadē
q̄ est respectu eiusdem possibilis: ꝛ hoc
modo ꝯcedēdu3 est ꝙ in filio nō est ois
potētia: vel nō est in eo potētia ad om
ne accipiēdo sicut potētiā extēsiue licet
in ipo sit oipotētia que dicit potētiam
ad oia possibilia. Etsi q̄ras si idem ab
solutū est in pr̄e ꝛ filio sup qḋ fundatur
potētia eq̄lis fm extēsionē ꝛ intēsionez
etiā illa que est ad intra q̄re non ē potē
tia ois eadem in vtroq3. Rñō. dico ꝙ
ꝛsi idē absolutū qḋ est potētia sit in pr̄e
ꝛ filio. nō tñ sꝫ rōne potētie quantū ad
actū notionalē est in vtroq3: q2 nō est sꝫ
rōne pōis ad illū actum: ꝛ potētia siue
principium requirit ordinem prioritā
tis ad terminū.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad pmū dico negādo illā ꝯse
quētiam pmam: ꝛ quantu3 ē ex forma
ꝯñtie. Cū probatur p augu. cōtra maxi
minum rñdeo ꝙ illud argumētū augi.
non tenet p locum intrisecum quasi p
locū a toto in quantitate ad partē totꝰ
in quātitate q̄si posse gnāre sit aliquod
posse. sed tenet p multas ppositōnes sꝫ
intellectas: ꝛ h3 illud argumētū reduci
ad multos sylogismos. hꝰ modo cōces
sit maximinus patrē filium generare l3
non equalem. Cōtra aug. arguit: si ge
nuit ꝛ non potuit gnāre filiū equalem
sibi g̃ fuit impotens. pbatio huius con
sequentie exquo dedit filio deitatē etiā
fm maximinum: quia aliter nō esset ge
neratio: s3 deitatem minorē fm eum de
itate patris: g̃ deitas non ē infinita ex se
q2 infinito non potest esse aliq̄d maius
nec ifinitū pōt minui: ꝛsi deitas non est
infinita g̃ habēs eam non est oipotens.
nihil eni est oipotēs cū oipotētia req̄rit
potentiā infinitā nisi habeat infinitam
essentiam. Non igit tenet ꝯñtia h quasi
sꝫ ista vniuersali ꝯtineatur istud singu
lare: sed q2 istud vle quod est oipotens
ꝯcomitatur infinitas eēntie: ꝛ ita cōica
bilitas i eq̄litate. Et similit sequit si paī
non pōt intelligē paī non est oipotens:
sed non sequit p locu3 intrinsecum q̄si
intelligē pr̄is sit terminꝰ oipotētie: sed p

istas ꝓpositões ſb̄intellectas qͦ nõ põt
intelligē nõ hꝫ oẽm ꝑfectõem ſimplicit̄
⁊ tunc non eſt infinite eẽntie ac per hoc
nec oipotens. Cum arguitur poſtea de
oiſciẽte dico ꝙ ſcia non requirit ordinē
deťminatū ad ſcibilia nec ordineꝫ p̄oris
nec ordineꝫ poſterioris: qꝛ poteſt eſſe ſi
ue reſpectu p̄oris vt obiecti ſiue poſteri
oris. potẽtia aūt reqͥrit determinatam
ordinem ad terminuꝫ vt prioris ad po-
ſterius. ⁊ ideo ſcientia de neceſſitate ex-
tendit ſe ad omne ens: quia omne ens ē
ſcibile. potentia autem non extēdit ſe vt
ad obiectum ad omne ens: ſed tantum
ad ens poſſibile qͦ quõcūqꝫ ſumendo
poſſibile natum eſt eſſe poſterius. Et iō
non eſt ad illud quod non eſt natum eſ
ſe poſterius: ⁊ ideo non ad illud quod
eſt natum eſſe in perſona infinita idem
illi perſone. Cum poſtea arguitur ꝑ
ricar. dico ꝙ argumentum valet ſi po-
nerentur duo dij per impoſſibile ſicut
declaratum eſt di. 2ª. non autem de du
abus perſonis eque potentibus. Cum
probatur p̄mo ꝙ vna ꝑſona poſſꝫ facē
aliam nullipotentem volendo omnia
poſſibilia ⁊ ponendo ea in eſſe. dico ꝙ
non poteſt velle iſta alia ꝑſona non vo
lente. ⁊ ita nõ ponerent in eſſe ab vna ꝑ
ſona. alia ꝑſona nõ volēte ⁊ ea in eē po
nente. Sꝫ ſicut i eodē inſtanti nature i-
telligūtur tres ꝑſone hr̄e principiū ſuffi
ciens ponendi ea ineſſe ita in eodem in-
ſtanti intelliguntur habere actum qͦ po
nuntur iſta ineſſe. Sed ſi ponerentur
duo dij vnus ꝓpͣ actõe poſſet omnia
ponere in eſſe: ⁊ alius non poſſet produ
cere iſta eadem productione: ergo vel
iſta eadem non poſſet producere ⁊ ideo
non eſſet omnipotens: vel poſſet produ
cere illa alia actione: ⁊ ita idem poſſet
bis accipere eſſe quod eſt impoſſibile.
Ad ſecundam ꝓbationē ꝙ vnus om
nipotēs poſſet impedire alia volita ab
alio. dico ꝙ illa probatio bona ē de du
abus voluntatibus: quia per impoſſi-
bile habens ſuam voluntatē poſſet vti
ea contigenter ad quodlibet aliud obie
ctum a ſe. non ſic autem eſt de duobus
habentibus eandem voluntatem: quia
ꝓpter eandem neceſſitatem eſt vnꝰ vſus
voluntatis ꝓpͥ quam volūtas eſt vna
Et ideo non põt vna ꝑſona iſta volūta
te velle ⁊ alia non velle: ſicut non poteſt
vna ꝑſona habere iſtam voluntatem ⁊
alia non habere illā. Cū obijcit ꝯtra
iſtam rūſionem de forma que eſt in du
obus ꝙ ſit p̄ncipium operandi eodem
modo vtriqꝫ ſicut ſi eſſꝫ in vno ſolo: cõ
cedo ꝙ filius non quaſi naturaliter vel
coacte vult voluntate iſta: quaſi pater
volens p̄deťminauit filiū ad volenduꝫ
idem ⁊ non ſit in poteſtate filij ideꝫ vel-
le ſicut erat in poteſtate patris. Sed in
eodem inſtanti nature pater et filius in
telliguntur habere voluntatem ⁊ eque
libere quemlibet actum volendi habe-
re vt eſt illius obiecti ſicut ſi alius non
haberet iſtam voluntatem. Eſt igitur
illa forma cuilibet habenti principium
vniformiter operandi ſicut eēt ſi ille ſo
lus haberet eam. ſed non ē alicui habē
ti principium operandi: ⁊ alij princi-
pium non operandi operatione que eſt
eadem illi voluntati ſicut iſta non ē ea
dem voluntas ⁊ non voluntas. vnde
neceſſitas illius conſequentie. ſi pater
vl̄t hoc filius vult hoc. non ē contra li
bertatem volitionis filij. ſicut nec ꝯtra
libertatem volitionis mee ē iſta cõſeqn̄
tia ſi volo volo. ita nec ibi ſi pater vl̄t
a. filius vult a. quia idem velle ē patris
⁊ filij. Ad aliud de cauſa prima ⁊ ſe
cunda reſponſum eſt di. duodecima. ꝙ
iſta propoſitio veritatem habet proptͤ
aliam virtutem ſiue vim cauſandi in
cauſa priori ⁊ poſteriori ⁊ illa que eſt
prior ē principalior. ⁊ hoc fallit in pri
cipio priori ſm̄ originem ⁊ poſteriori
in quibus eſt eadem vis vl̄ virtus cau
ſandi reſpectu tertij cuiꝰ vis eſt in pro
poſito. ⁊ iō in propoſito nõ vꝫ.

Jrca distincti
onē.21.quero. Utrū hec sit
vera.solus pr̄ est deus. Q2 sic
solus deus qui est pater est deus.ğ solus
pr̄ est deus.añs p3.q2 solus deus qui est
pr̄ est trinitas.ꝯa ꝓbat per sile q2 sequit
solū aial qđ est hō currit ğ solus hō cur
rit.Jtē solus deus est pr̄ ğ solus pr̄ est de
us.añs p3 per exponētes.ꝯña ꝓbat per
cōuersionē exclusiue. Jtē solus deus ē
deus.ğ solus pr̄ est deus.ꝯñtia probat.
q2 añs infert vtrāq3 exponentē ꝯsequen
tis.⁊ ꝙ inferat exponētem affirmatiuā
probo q2 sequit solus deus est deus. ğ
ois deus est deus.⁊ ita pater est deus.ğ
sequitur affirmatiua exponēs cōsequēs
Sequitur etiā solus deus est deus.ergo
nō alius a deo est deus.ergo nō alius a
patre est deus.probatio huius ꝯñtie hic
videtur fallatia cōsequētis alius a deo.
ergo alius a patre.ergo arguēdo nega
tiue codē ordine erit bonū argm.probō
assumpti q2 si alius a deo inferret aliu3
a patre hoc eēt propter distributionem
termini relationis diuersitatis:sed non
distribuitur.probatio.q2 tunc eēt ois ꝓ
positio falsa vbi predicaret relatiuū di
uersitatis de aliquo.puta quecūq3 talis
homo est diuersus vel aliud.datur eni
hic intelligi correlatiuū primū huius re
latiui.⁊ per ꝯsequēs sequētur ꝙ homo
esset alius ab alio. Et si terminus relati
onis distribuatur sequitur ꝙ sit alius a
quocūq3 alio.igitur alius a se. Oppom
p3 per Aug.6.de tri.8.c.

Ad questionē potest fie
ri distinco
sicut distinguitur cōiter ⁊ bene ꝙ solus
potest teneri cathegorematice ⁊ synca
thegorematice.solus quippe significat
idē qđ nō cū alio.sicut p3 per phm prio
elēcorꝝ.Jsta autē negatio associationis
potest intelligi determinare aliquid i se
siue in natura rei.vel determinare ali
quid vt est extremū cōpositionis in ha
bitudine ad aliud extremū.puta negan
do associationē alterius ab isto in reci
piēdo predicationē talis predicati.Prio
modo nō admittitur in diuinis hoc nom
solus.q2 nihil est ibi solitariū.2o modo
cōceditur quandocūq3 nō associat subie
cto aliquid de quo dicatur idē predica
tū.ita nō est predicando eēntiale de per
sonali q2 eēntiale cōuenit alij ab isto in
cluso:⁊ iō talis propositio negatur.
Declaratio istorꝝ.s.qualiter syncathe
gorema disponit extrem intellectꝰ com
ponētis ⁊ diuidētis respectu alterius ex
tremi.Et quō differat syncathegorema
ab intēsione 2a.⁊ quomodo diuerse de
terminationes syncathegorematice int
se differunt.longū tractatū requireret.
sed nō oportet hic imorari propter aa
magis necessaria. Probatur etiā falsi
tas dispositionis proposite per illā cōe3
regulā i sophismatibus affirmatiua ex
clusiua infert vniuersalē affirmatiuam
de terminis transpositis.igitur ista.so
lus pater est deus.infert istā.ois deus ē
pater.vel omnis persona diuina est pa
ter.Regula ista probatur ex rōe exclusi
onis que videlicet notat precisionē in il
lo cui additur respectu alterius extremi
siue precisam cōmensurationē.s.ꝙ alte
rū extremū nō excedat illud.⁊ hoc no
tat ista vl̄is affirmatiua de termis trās
positis.⁊ maxine in terminis cōibus.
vbi potest vtrūq3 extremū accipi vl̄r.
Probatur ēt logice per vnā propōnem
que exprimit totū intellectū exclusiue.
Jsta eni tm̄ homo est risibilis l3 ponat
cōiter habē duas exponentes. sufficien
ter tamē exprimitur per istā.nullus nō
homo est risibilis.ex qua sequit nullu3
risibile est ñ hō per conuersionē. Et vl
tra igitur nullū risibile nō est homo. ꝓ
illud scđi pyarmenias ex negatiua de p̄
dicato infinito sequitur affirmatiua de
p̄dicato finito ⁊ negatiua đ p̄dicato ne
gato. Qđ probatur per primū principi
um de quol3 affirmato vel negao ⁊c. ⁊

hoc in predicatis simplicibus. qꝛ negando istam ꝯñaȝ negãtur vtraqꝫ opposita ab eodem. ꝛ vltra g̊ omne risibile est homo per equipollentiam a primo ꝛc̃. ¶ Hic aliqui instant quasi vno correlatiuo incluso aliud non excludit. qꝛ vnuȝ ē ꝯ de intellectu alterius. qꝛ posita se ponunt ꝛc̃. ꝛ sunt simul natura. ¶ Sed h° est ꝯ intentōem philosophi ṗmo phy. arguentem ibi si tm̄ principium est ṗncipiatum non est. g̊ correlatiuum nō ē de intellectu correlatiui sicut aliq̄d eius. puta pars eẽntialis vel integralis. ſȝ sic aliquid ad quod terminat intellect⁹ ei⁹. ꝛ tale est sufficienter diuersum ab incluso quanta diuersitas requirit ad hoc ꝙ ipsū excludat.

Ad primum argumentū añs distinguit ẜm cōpositionem ꝛ diuisionem. sicut ista ois hō q̄ est albus currit sensus cōpositōis falsus est. qꝛ ibi de⁹ determinat ad standū ꝓ patre ꝑ istā implicatōem q̄ est pať. sicut determinatur homo ad standū ꝓ homine albo in sensu cōpositōis ibi homo qui est albus. ꝛ tunc ꝯñia tenet. Sensus tñ diuisionis v̇us est. qꝛ tūc enunciant duo ṗdicata ȯ eodeȝ sbiecto. de quo ambo sūt vera. s. de deo esse patrem ꝛ esse deū. quasi enūciarent ista duo in duabus ꝓpositionibus cathegoricis copulatis sibi inuicem quarum neutra specificaret alterã: ꝛ tc̃ ꝯñia non valet ab inferiori ad suum superius cū exclusione. Et si obÿcit ꝙ similis ꝯñia tenet in creaturis in sensu diuisionis. Respōdeo si cōe idem innumeratum possit cōpetere pluribus inferioribus non teneret illa ꝯñia in sensu diuisiōis. tenet. n. precise qꝛ illud animal qȯ est rōnale diuidendo ñ est aliud ab animali quod est ratiōale in cōponendo. In ꝓposito aūt ratio illa non tenet. q̃a iste idem deus qui ē pať in sensu cōpositōis nō est filius qui distinguit a patre. Et ita deus q̄ est pať in sensu diuisionis potest dici vere de aliquo de quo nō dicit in sensu cōpositōis. nō sic autē de aiali quod est homo. qꝛ illud in sensu diuisionis de nullo vere predicat de quo vere ñ predicat idē i sēsu cōpositōis vľ eꝯ. Et ideo predicatur ibi indifferenť non sic hic cum nō sit idē antecedēs scd̄m cōpositōem ꝛ diuisionē. Aliqui etiam distinguūt principaleȝ ꝓpositionē quasi ista solus pater est deus possit haberꝫ sensum cōpositionis falsum ꝛ sensum diuisionis verum adducētes illud ṗsciani 2° cōstructionū iter exigens ꝛ exactū cadit aliquid medium. Sed istud non est logice dictū nec grãmatice. logice nō qꝛ tūc ñ posset aliq̄d cōtrahi vel determinari per aliquã contractōem vel determinatōem. quantuncūqꝫ. n. immediate adderet alicui determinatio cathegorica vel syncathegor^{ca} vt homo alb⁹ currit vel om̄is homo albus currit adhuc restaret distinguere sicut hic in sensu cōpositōis ꝛ diuisiōis. ꝛ in vtroqꝫ sensu restaret vlterius distinguere. ꝛ sic in infinitū. nec posset aliquis sensus determinate exprimi. nec docuit philosoph⁹ in talibus multiplicitatem ẜm cōpositioneȝ ꝛ diuisionē. sed tantū in illis vbi eadeȝ materialia cōposita ꝛ diuisa diuersum sensū faciūt. ista aūt materialia ois hō currit vel ois hō albus currit cōposita ꝛ diuisa nullam alium sensum faciunt secus est hic iste videt nūc me currere. cōponendo nūc aduerbiū cum verbo ṗcedente vel sequēte. Nec etiam est dictū grammatice quia exigens ꝛ exactum dicūtur constructibilia quorum alterū dicitur a pueris regere alterū ex vi aliq̄ non est autē syncathegorematicū ꝯstructibile respectu cathegorematici quasi vnū regat aliud ex aliqua vi. Et ideo licet hic cadat medium vel implicatio media cappa sor. i. cappa que est sor. nō tamen hic homo albus ꝛ omnis hō albus. Ad scd̄m dico ꝙ illa non est sua conuersa nec illa ꝯña tenet sed est falsa

ꝛ

ꝯñtis. qꝛ sic ꝓbatū ē i solōne q̄ōis exclu siua ē ꝯuertibil' cū vli affirma^a de teris trāspositis. ğ iferre exclusiuā ex exclusi^a de tis transpositis equaleret illatōi vlis affirma^e ex vli affirma^a de teris trāspo sitis. In tali āt illatōe vlis ex vli ē falsa ꝯñtis. ois hō ē al'. ğ oē aial ē hō. a supio ri ad suū inferi^o affirmando. Ita est i ꝓ posito. Et ꝓbat qꝛ sp ex vi ſmonis ꝓce dit ab inferiori ad supi^o cū distributōe. Predicatū. n. vlis affirma^e nō notat eē ꝯuertibl'e sed stat q sit supi^o ad sbʒ ex di stributōe sbi vlis nō seqt distributio p̄ dicati respectu eiusdez. nec pt seq distri butio p̄dicati respectu inferioris ad ali q̄d si ñ seqt distributio p̄dicati respectu supiori ad illud. arguēdo ğ sic. oē b. ē a ğ oē a. ē b. est falsa ꝯñtis. qꝛ ex distributi one e^o qō notat eē inferi^o ñ seqt distribu tio supioris. ⁊ hoc respectu p̄dicati qō notat eē iferi^o ad p̄dica^m supi^o sʒ ē falsa ꝯñtis. sic arguet ois hō est aial ğ oē aial ē soꝛ. Sʒ cū ꝓbat i^a ꝯ^a p ꝯuersionē ꝓpō nis exclusi^e. R^o ñ ois illatio in tis trāspo sitis notat tātā vnionē extrēoꝝ q̄ta hīi pt virtute p^e. vñ vlis nega^a nō ꝯuertit i pticularē negatiuā i tis trāspositis. lʒ i ferat eā. Ad ꝓpositū dico q i^a de tmīs trāspositis q̄ tm̄ capit de itellectu exclu siue affirma^e q̄tū aliq pt cape de tis trā spositis est vlis affirma^a sic ꝓbatū est i 2ª rōe ad solutōem p̄ncipalē. ğ tal' exclu siua affirma^a ꝯuertit in vlem affirma^m ⁊ pari rōe e ꝯ^o vlis affirma^a in exclusiuā affirma^m. Et si obijcias Arl. male docu it ⁊ insufficiēt ꝯuersiōes ñ docēdo vlez affirmati^m ꝯuertendā in exclusiuā affir matiuā. R^o q ꝯuersiones docuit pp pficiēdā ipfectōem ipfectoꝝ sylloꝝ. nō aūt exclusi^a alium locū tenet i pficēdo syllm̄ ipfectū q̄ aliq idiffinita ñ exclusi^a qꝛ ñ aliā ꝯclusionē iferret q̄ prius ifere bat in syllō ipfecto. Et iō bñ ⁊ sufficient docuit ꝯuersiōes q̄tum nccīuʒ sibi fuit ad ꝓpositū. Ad 3^m dico q ex negatia exponente añs ñ seqt neg^a exponēs ꝯñs Cū ꝓbat qꝛ ñ seqt ali^o a deo. ğ ali^o a pře

ne^e. qꝛ i^a ꝯ^a ē bōa. Et cū vlteri^o ꝓbat q tmin^o h^o alietatis nō distribuit. qꝛ tc cēt ipossibilitas enūciādi tale rl'm de aliq̄. R^o q in oibus relatiuis eq̄pātie cōe ſʒ se acceptū vt cōe est nō refertur. qꝛ ex q̄ vt cōe est abstrahit ab omnibus relatis siue termis relationū. qꝛ rl'o realis ñ est nisi distincti ad distinctum. sed si vt sic referretur oporteret ibi dare terminum sibi relatum distinctū. Et ideo nō refer tur ad aliquid eiusdem rōnis cū relato sed refert ad aliq̄d alterius rōnis referi. igi tale relatiuum tm̄ ꝓ suo inferiori si cut sil'e nō refert ꝓ sili in cōi ad sil'e sʒ ꝓ aliquo inferiori quod pōt distingui a si mili ad quod refert. ita ēt ē de differēti. nō. n. refert ad differēs in cōi quasi ad p̄ mū correlatiuuʒ quasi essent duo extre ma p̄ma relationis. ⁊ vtrūqꝫ cōissimuʒ ad oñe differens. sʒ differēs est differēs ab hoc differenti. Et si obijcias q relati uū debeat p̄mo intelligere suuʒ correla tiuum cōe. R^o nō est tale correlatiuū eius vt cōe nisi ipsum vt sumptū ꝓ ali quo inferiori ꝓ quo distingui potest a correlatiuo. Exemplum huius est in re bus. quia si tota natura ignis esset i v^o indiuiduo illud indiuiduum nō posset generare. quia si sic tūc generaret alium ignē i quo esset tota natura ignis ⁊ eēnt quasi due spēs ignis quod est impossi bile. Et tamē nūc in vno indiuiduo na tura ignis est ratio generandi. qꝛ habet vnitatem sufficientē ꝓ principio actiuo ⁊ distinctōem sufficientē. Ita hic silitu do bene est ratio alicui referendi vel ter minādi relatōem. sed nec refert nec tmi nat nisi accipiatur ꝓ disticto in quo sit ita q nec vnitas nec distinctio est per ac cidēs sed vtrūqꝫ per se respectu talis re latiōis. sicut dictū est i. q. de circuniceſſi one. Nō. n. sequit nō alius a deo. ergo ñ alius a patre. sed in affirmatiua est bōa ꝯña ratione distributionis termini hu ius relationis ꝓpter negationem inclu sam in ratione alietatis. Ad aliaʒ ꝓ bationem cū dicitur solus deus. ğ solus

pr̃ vel sol⁹ fili⁹. Rn̄det ꝙ sc̄dm exclu͛ p̄t ꝯ
pari l' ad excl'onem vel ad predicatū. p°
habet suppōnem simplicem q₂ exclusio
fit ab eo ratione significati. 2° mō hab₃
suppositionem ꝑsonalē q₂ predicatum
attribuitur sibi ꝓ supposito. Contra
istud. vnum extremum in vno actu cō-
ponendi ⁊ diuidendi hēt rationem vnā
s̄m quam accipitur respectu alterius ex
tremi. quia diuerse rationes accipiendi
idem extremum respectu eiusde₃ termi
nō videt stare cum vnitate actus cōpo-
nendi. Et si dicatur ꝙ respectu exclusi
onis supponet sibi vna ratione ⁊ vt ac
cipit sub exclusione respectu p̄dicati sup
ponit sub alia ratione. Cōtra subiectū
non disponit respectu sue dispositionis
sed respectu predicati. ⁊ ita precise hab₃
illam suppositionem quam intelligitur
habere respectu predicati vt accipitur
sub vna dispositione. Ideo dico ali-
ter ꝙ subiectum affirmatiue exclusiue
supponit confuse tantum sicut ⁊ predi-
catum vniuersalis affirmatiue. quod ꝓ
bat ex ꝯuertibilitate eaꝝ. ⁊ sc̄d r̃io sic stā
te ꝯfuse tm̄ n̄ l₃ descēdere. Posset tn̄ di
ci i ꝓposito alr̃ ꝙ̄ i creaturis. v₃ ꝙ deus
sc̄d excl'one stat ꝓ hoc deo q̄ cōis est tri-
b⁹ ꝑsonis. q̄ r̃nsio tacta est di. 4. p q̊ stet
ibi sc̄dm ōs ē pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ s. s. ⁊ posset etiā
valē di. 12. q̄d ē illud sc̄dm cui p° ꝯuēit a
gē respc̄u creaturaꝝ. q₂ h̄ ōs vt ē hac ōi
tate ōs n̄ intell'o aliquā ꝑsōalē ꝓpetatē
l₃ oē p̄di'm qō veꝝ ē de h° p̄dicato p° ve
ꝝ sit ō pr̄e ꝑ se s₃ n̄ ō so° pr̄e s₃ ō fi. ⁊ s. s.

Irca di. 22. q̄ro vtrū ōs
sit noiabilis a no-
bis viatorib⁹ aliq̊ noīe signifi
cāte entiā diuā vt h°. ¶ Hic di ꝙ sic ōs i
tell'r a nobis ita pōt ⁊ a nobis noiari s₃
igr̃ ꝙ diuersimo° aliq̊ asserūt de cogniti
one dei ab itellectu viatori ita ꝯn̄t dn̄t
diuersimode de possibilitate ēt noiandi
deū: ⁊ q̄ negat ꝯceptū vniuo'm deo ⁊ cre
ature ⁊ pōit duos ꝯcept⁹ analogos q̄rū
.s. alt̃ q̄ ē creatu° attribuit alteri illi. s. q̄
ē dei dic̄ s₃ hoc ꝯn̄t ꝙ de⁹ ē noiabil' a vi
atore noīe exp̄mēte i'm ꝯceptū analogū.
¶ S₃ ꝯ istā pōem spālr̃ arg°. Quia ois cō
cept⁹ real' possibil' hr̄i de eēn̄ª dia nat⁹ ē
fieri in itellectu v̇tute i⁹ eēn° ꝓbat q₂ qō
cūq₃ obm̄ itell'ibile mi'm natū ē facē i itel
lectu ꝯceptū oēm realē possibilē hr̄i de
eo s₃ s₃ istos tm̄ vnic⁹ ꝯcept⁹ real' nat⁹ ē
hr̄i de eēnª dia v̇tute e⁹ l₃ itellc̄s negoci-
ās possit pl'es ꝯcept⁹ cāre ⁊ fabricare cir
ca idē obm̄. g° qōcunq₃ obm̄ p̄t facē ꝯce
ptū realē in itellectu de deo p̄t facē illu₃
vni'm quē ꝯceptū iª eēnª eēt nata ō se fa
cē: s₃ i° vnic⁹ ē h⁹ eēn° vt ē hec. g° qōcūq₃
obm̄ faciat aliquā noticiā de deo i intel
lectu nr̄o faciet s̄m opi. istā ꝯceptū e⁹ vt
ē hec eēnª: ⁊ ita noiabil' ē a viatore no°
significāte hāc eēntiā vt hec.

Pōt dici breuit̃ ad q̄onē ꝙ ista
ꝓpō cōis multis opi. ꝙ.
sic intell'r ita ⁊ noiat f'la est si itelligatur
p̄cise. q₂ distincti⁹ p̄t aliq̄d significari ꝙ̄
itelligi. qō vr̃ ꝑsuaderi ex hoc. q₂ cū sc̄da
n̄ sit intelligibil' a viatore nisi in ꝯceptu
cōi entis sic ꝓbatū ē di. 3. si nō posset di
stincti⁹ significari ꝙ itelligi nll'm nomen
ipositū a viatore significaret aliquā re₃
de gnē sc̄de. s₃ sic p̄cise ꝯcipit ab itellectu
viatoris aliq̊ ꝓpetas a q̄ iponit nomen
q̄ ꝓpetas cōit exp̄mit ꝑ ethimolo'm nois
ita p̄cise tal' ꝓpetas significaret ꝑ nomē
puta ꝑ hoc nomē lapis n̄ significaretur
aliq̄d de gnē sc̄de s₃ tm̄ aliq̄d ō gnē actōis
puta lesio pedis quā exp̄mit ethimoª h⁹
nois ⁊ fuit rō a q̄ iponebat nomē. ita p̄t
argui de oib⁹ alijs noib⁹ ipositis reb⁹ ō
gnē sc̄de ꝙ nll'm eoꝝ significat aliq̄d nisi
ꝓpetatē accn̄talē aliquā q̄ intelligebat
ab iponēte. vel o₃ dicē ꝙ ipse distictius
noiabat sc̄dam quā itellexit. Qualr̃ aūt
hoc sit possi° p̄t itelligi sic s̄m viā aug.
6. de tri. c. 5 q̄ ꝓbat ꝯpōem i di creª. nā
ꝯcipiūt ab aliq̊ multa accn̄tia ꝯcurrēª i
eod. puta tal' q̄litas ⁊ tal' q̄titas. ⁊ ꝓbat
neut'm illoꝝ eē alteꝝ. q₂ vtrū₃ illoꝝ ma
net sin̄ alio. ꝓbat ēt 2° vtq₃ illoꝝ aliq̄d
alio eē sc̄dm cōe. q₂ vtrunl₃ illorum pōt
destrui n̄ destructo alt̃. g° aliq̄d

concludit esse sbm vtriusq3 vt quātita ti τ qualitati. illud autem quod subest nō cōcipitur ī cōceptu quidditatiuo ni si entis vel huius entis. Et tamē frequē ter accidit ꝙ talis qualitas τ talis quā titas cōiungūtur in aliquo τ alibi non cōiungūtur. τ hoc n̄ est ex natura quali tatis τ quātitatis vt preostensum est su pra cōcluditur. igitur ꝙ hoc est ex natu ra illius tertij in quo fundantur ambo ista. nō autem cōiungūtur talia in isto tertio qualia in illo. Ex quo etiā3 diuer simode ꝯiungūtur in diuersis ꝯcluditur substratum istis eē diuersum a substra to illis. τ ex hoc cōcluditur tertium illō esse aliud ab alio tertio. ergo cognoscit aliud tertiu3 eē substratum. τ similiť ꝙ sit aliud a subiecto alterius. Neq3 enim cognosco distīcte q̄d sit in se nisi ꝙ sit ēs vel res affecta talibus accidētibus. vnō vlterioꝛ cōceptio qua3 possint ō illo ha bere q̄d sit est res aliqua habēs talia ac cidētia τ relatōes. Ad ꝓpositum ḡ n̄ accn̄tibus sed isti alij sic distīcto quicq̄d sit quod est cum istis ꝯiūctis que intelli gūtur imponitur nomē aliquod. illud videtur eē propꝛium signum huius sb̄ ratōe qua hoc. ita ꝙ imponens nomen ītendat illam eēntiam de genere substā tie significare. τ sicut ītēdit significaŕ ita nomē quod imponit est signum τ tamē ipse nō intelligit illud distīcte quod di stīcte ītēdit significare per hoc nomen vel per hoc signum. Exemplū eēt etiam si q̄s imponer3 characteres hebreos ne sciens voces hebreas in particulari sci ēs tn̄ ꝙ aliqua vox est pꝛima aliqua se cūda τ aliqua ītia iponeret sic. aliqua ē ꝓma τ quecūq3 sit illa, volo ꝙ significet tali noie vel tali characteŕ. illi characte res eēnt signa illarum vocum hebreaꝝ quas aliquis hebreus distīncte cognos ceret obiectis sibi talibus signis. non he breus autem τ si cognosceret q̄d signifi careť per istas figuras. nō tamē illud q̄ŏ significať distīncte cognosceret. sed tm̄ ī rōe p̄ voce vel secūde. Breuiť igitur dici potest ꝙ ad minus noia multa im ponūť q̄ significāt deu3 ī cōi. q2 sic nāliť pōt cōcipi a simplici viatoŕ vt p3 di. 3. Et si verum est ꝙ distīnctius potest signifi cari ꝙ̄ cōcipi potest deus noiari a viato re noie significante hāc eēntiam. Quic quid sit de istis verisimiľe est deū noiari tali noie. τ hoc siue illud nomē sit iposi tum ab ipso deo vľ ab angelo cognoscē te ipsum deū vel a viatoꝛe. verisimile ē .n. ꝙ multa noia sint in sacra scriptura distīncte illam eēntia3 significātia. sicut iudei dicunt de noie dei quod vocāt te tragramatō. Et videť deus dicere exo. 3°. hec dices filijs isrľ qui est misit me ad vos. hoc nomen mihi est in eternū. Et ca. 6. Ego dn̄s qui apparui abꝛahā τc̄. nomē meum adonai nō indicaui eis. Est ergo deus nomiabilis a viatoꝛe no mine significante ꝓpꝛiam eēntiam vt ē hēc eēntia. q2 viatoꝛ potest vti illo sig° τ ītēdere expꝛimere significatum illius signi siue ipse imposuerit illud signum siue aliꝰ q̄cūq3 q̄ cognouit significatū. τ tali etiā signo potest viatoꝛ vti tanq̄ no mine. licet nō potuerit illud imponeŕ tā ꝙ̄ signum. Si autem ista ꝓpō eēt ve ra ꝙ nullum nomen potest alicui iponi distīnctius ꝙ̄ intelligatur. hec tamē ē fal sa ꝙ nullus potest vti noie distīnctius si gnificante rem quā ipse possit intelligeŕ Et ideo simpľr cōcedendum est ꝙ mul tis nominibus vti potest viatoꝛ expꝛmē tibus essentiam diuiam sub ratōe essen tie diuine.

Irca distinc.

23. quero vtrū ꝑsona scō3 ꝙ dic aliq̄d cōe patri filio τ spūi scto dicat pꝛecise aliquid scōe itē tionis. Q non ꝓbo. q2 ꝑsona est ter minus ꝓductōnis realis. τ adoꝛatur. se cūda intētio non terminat ꝓductiōem realem. nec adoꝛať. ḡ τc̄. Preterea tri nitas in diuinis nō est tm̄ cōceptuum sed

rerum contra errorem sabelli. Cōtra. omne commune pluribus vniuocum ꝛ distinctum ꝛ plurificatum in eis dī de eis ſm aliquam rōnem vniuersalis. psona est cōe vniuocū patri ꝛ filio ꝛ. s. s. ꝛ plurificatum in eis etiā ſm Augu. 7. ð trini. c. 4. vel. 26. ḡ dr̄ de eis ſm aliquā rōnem vniuersalis. Et si dicat aliquam intentōem scđam vere ē in diuinis aliq̄ ratio vniuersalis qđ nō videt̄ incōueniens. si vō dicat intētōem pmā erit in diuinis vniuersale reale cōe. ꝛ ita aliq̄ realitas potētialis qđ videt̄ inconueniēs.

Dic dr̄ ꝙ psona tm̄ dicit intētōem secūdā. q₂ sicut indiuiduū i oī natura ita suppositū in nā sbali ꝛ psona in nā itellectuali. sed indiuiduū ꝛ suppositū dicūt tm̄ rem scđe intentōis. ḡ ꝛ psona dicit tm̄ rem scđe intētionis. Confirmat̄ rō. q₂ nā in qua sunt ista. vt eēntia non est de p se rōne istorum. ponit̄ enim in diffinitōe istorū vt additum. igr̄ nō variat rōnes formales istorū. Itē oē cōe dictū de plurib' dī de eis. ſm rōem alicui' vniuersalis. ḡ si psona significet rē pme intētionis cōem trib'. illa dicet̄ de eis sub rōe generis gnālissimi. aut alic' itermediꝫ. aut ſm rōem spēi spālissime. quoꝝ opposita sūt manifesta. ꝙ non sit spēs spālissima manifestū est. q₂ tūc seq̄ret̄ ꝙ due erūt q̄si spēs spālissime respectu earundē psonarum. deitas. n. ſꝫ Damasce. c. 5. notat quasi spēꝫ circumplectiuā hypostaseō. ꝛ psōa ēt notabit spēꝫ spālissimā rſpcu earundē. ḡ ꝛc̄. Addit̄ huic opinioni ꝙ lꝫ psona dicat aliquid 2ᵉ itētionis non tn̄ dicit illud in abstracto sed in ꝯcreto. ꝛ iō potest p̄dicari ð re pme intētionis ꝛ supponere ꝓ ea. Exēplum spēs est intētio. ibi accipit̄ spēs ꝓ ipsa intētione in se. ꝛ spēs p̄dicatur de pluribus differētib' numero. ibi accipit̄ spēs ꝓ re quam denominat. non. n. predicat̄ h hec intentio spēs de pluribus vt videt̄ sed hō vel asinus de quib' dī hec itētio. Cōtra istud. ꝛ pmo ꝯtra opinā tem. quādocūq₃ a formalibus ꝯstitutis aliquorum potest abstrahi aliquod cōe pme intentionis pari rōe vel maiori potest abstrahi aliquid cōe a ꝯstitutis p illa. persone aūt diuine sed istos constituūtur per relationes formaliter. ab illis aūt ꝯstitutis pōt abstrahi aliq̄d cōe reale prime intētionis. paternitas est. n. rl̄o filiatio est relatio ꝛ hoc vniuoce sumē° relationem. q₂ potest eē certitudo de cōceptu relatōis ad intra dubitando de q̊libet ꝯceptu spāli. ꝛ talis sic certus non tm̄ habet certitudinem de voce sed de conceptu aliquo. ergo ꝯceptus ille de relatione in cōi alius est a ꝯceptu illi' i speciali: ḡ multomagis a cōstitutis p istas relationes poterit abstrahi aliq̄ res priͤ intentionis. assumptū aūt de vniuocatōe relationis magis patebit inferius i ista. q. Contra opi. in se. q₂ oīs intentō 2ᵃ est relatio rōis non q̄cūq₃ sed ptinens ad extremū vel actum intellectus cōponentis vel diuidentis vel saltem ꝯferentis vnū ad alteꝝ. hoc pꝫ. q₂ intētio scđa ſm oēs cātur p actum intellect' negociantis circa rem prime intētionis qui nō potest cāre circa obm̄ nisi tm̄ relationeꝫ rōis psona aūt non dicit relationem rationis ꝛ precipue non dicit relatōem pertinentem ad actum. intellectus cōponētis. Q₂ aūt non dicat aliquam relatiōeꝫ rōnis videt̄. q₂ tunc saltē necessario coexigeret correlatiuū ad qđ referretur. q₂ impossibile ē intelligere relationē ꝛ non esse ad aliquē terminū ꝛ correlatiuū. sicut oīs intentio scđa requirit correlatm̄ ad qđ refert̄. vt spēs respicit gen' ꝓ suo correlatiuo ꝛ pticulare vl'e ꝓ suo correlatiuo. ꝛ sic de aliꝭs. psona aūt non dicitur alicuius persōa vel saltem non dicit extremum intellectus ꝯferentis. Item duco rationem eorum ad oppositum. quia vnitas est passio entis sicut patet 4. meth. ꝛ per ꝯn̄s consequit̄ rem ex nā rei. ꝛ maxime est verum de illa vnitate que est vera vnitas cuiusmodi ē vnitas

indiuidui. ergo talis vnitas ñ dicit intẽtõeꝫ
scḋam. ⁊ sicut non vnitas in cõi ita nec
vnitas in natura intellectuali. si igr̃ per-
sona dicat vnitatẽ in nã intellectuali sic̃
indiuiduum in cõi sequit̃ oppositũ cõ
clusionis eoꝝ. Preterea ꝯtra rõem se
cũdam Aug. de doctrĩa christiãa ⁊ põit
in lr̃a di. i. ⁊ di. 25. ṗmi li. dicit ꝙ res q̃-
bus fruẽdum est sunt pater filius ⁊ .s.s.
vnde ſm ip̃m tres persone sũt tres res.
res autem ñ videtur dicere secũdã intẽ-
tionem ⁊ tamẽ est cõe tribus personis ⁊
numerat̃ in eis. ergo ñ oportet dicere ꝑ
sonam significare secũdã intẽtioneꝫ. qꝛ
est cõe numeratum in multis. magister
etiam di. 25. c. 8°. exponit tres ꝑsonas ꝑ
tres subsistentias vel tres subsistẽtes. sb
sistẽtia aũt ñ videtur significare rẽ secũ
de intẽtionis. ⁊ tñ est cõe tribus ⁊ nume
ratur i eis. Dicũt. n. tres subsistẽtie tres
subsistẽtes tres res tria entia. Itẽ predi
cta opi. querit quomõ ꝑsona possit vni
uoce ṗdicari de pluribus iduuiduis ni-
si sit vl'e. sed eãdeꝫ difficultatẽ petit ḋ re-
latione ⁊ eodem mõ sequit̃. magis. n. vi
det̃ ꝙ a cõstitutis possit abstrahi cõe q̃
a ꝯstituẽtibus. sed q̃uo potest abstrahi
aliqḋ cõe ṗme itẽtionis ⁊ tñ non vl'e re
ale dicet̃ di. 25. Preterea ꝯtraadditũ
arguo sic. adiectiuum non determinat
aliquid nisi illud ad qḋ terminat̃ ei⁹ de
pendẽtia. sed adiectiuũ non potest t̃mi
nare dependẽtiaꝫ alterius adiectiui. qꝛ
equaliter depẽdent ⁊ ambo sũt eque de
pendẽtia. ergo neutrũ detẽrminat alteruꝫ
ergo si hoc nomẽ ꝑsona sit tale cõcretum ñ
potest terminare depẽdentiam alterius
cuiusmodi est ille terminus numeralis
tres. igr̃ non bñ diceret̃ ꝙ sunt tres ꝑsõe
nisi intelligendo aliquod substãtiuũ qḋ
determinetur per vtrunqꝫ adiectiuũ. sꝫ
non est dare aliquod substãtiuũ tale sb
intellectum. ergo ⁊c̃.

Ad questionem respõ
deo
ꝙ accipiendo diffinitionẽ ꝑsone quam
ponit Ricã. 4. de tri. c. 22. ꝙ est itellectu
alis nature incõicabilis existentia ꝑ quã
diffinitionem exponitur vel corrigitur
diffinitio Boetij dicẽtis ꝙ ꝑsona est rõ
nalis nature indiuidua substãtia. qꝛ sic
sequeret̃ aĩam esse personã quod est in-
cõueniens. Dico ꝙ nihil ꝓprie est i hac
diffinitione Ric. quod significet intẽtio
nem secũdã. qꝛ ex natura rei sine oĩ ope
ratione intellect⁹ est i patre natura itel-
lectualis ⁊ entitas incõicabilis. Ista aũt
incõibilitas duplex est. qḋ potest intelli
ex dictis in di. 2. qꝛ cõicabile plurib⁹ di-
citur dupl'r. vno mõ dicit̃ cõicabile plu
ribus quod est idem cuilibet eoꝝ. ita ꝙ
quodlibet sit ipsũ. sicut vl'e dicit̃ cõicari
suis inferioribus. Alio mõ cõicat̃ aliq̃d
vt forma qua aliquid est sed nõ est ipsũ
vt aĩa cõicatur corpori ⁊ vtroqꝫ mõ ḋi
tas est cõicabilis. ⁊ neutro mõ ꝑsona est
cõicabilis. Et ita dupl'x ẽ incõicabilitas
ꝑtinens ad rõnem ꝑsone. ꝓpter qḋ aĩa
sepata lꝫ habeat ṗmã incõicabilitatem
non tñ est persona qꝛ ñ habet secũdam
⁊ vtraqꝫ incõicabilitas requirit̃ ad rõeꝫ
ꝑsone ⁊ est in re ex nã rei. ⁊ ita nihil de
rõne ꝑsone dicit intẽtionem secũdaꝫ.
Cõtra istud potest obijci qꝛ ſm istḋ vi
det̃ ꝙ ꝑsona tm̃ significet dupliceꝫ nega
tionem duplicis cõicabilitatis. Et si h⁹
sit veꝝ tunc videt̃ dubiuꝫ q̃uo negatio
possit eẽ cõis tribus ꝑsonis nisi affirma
tio aliqua sit eis cõis ꝓpter quam insit
eis talis negatio. qꝛ negatio nõ videtur
tribus ꝯuenire nisi ꝯsequatur affirmati
onẽ. non est aũt deitas ista affirmatio.
qꝛ ipsa nõ numeratur i tribus. ergo ñ opor
tet dare aliqḋ cõe positiũ ṗus ab eis ab-
stractum q̃ sit negatio talis. ⁊ tũc habe
tur ꝓpositum. Si etiã dicat ꝑsona talẽ
negationem precise ñ videtur dicere to-
taꝫ rationẽ persone quia ꝑsona dicit rẽ
ad dignitatem vel ad ꝑfectionẽ ꝑtinentẽ
negatio autem nullam dignitatem vel
perfectionem ponit. Uidetur etiã ꝙ di-
cat relationem rationis per hoc ꝙ suuꝫ

oppositum.s.cōicabile tm̄ dicit relatio-
nem rationis in eēntia diuia. est.n.esse
cōicabilis filio ⁊ tn̄ essentia nō refertur
realiter ad filium.ꝗ incōicabile dicit re-
lationem rationis. Ad primum istoꝝ
dico ꝙ ab vltimis distinctiuis ⁊ ꝯstitu-
tiuis ꝑsonarū nihil potest abstrahi cōe
dictū de eis in quid.quia illa sūt primo
diuersa.i.nihil idem realiter includētia
tunc.n.esset querere de eis ꝑ quid distin
guerētur.⁊ ideo oē cōe abstractū ab eis
vel est ꝯceptus oīno negatiuus vel saltē
n̄ est quidditatiuus ꝯceptus vnius rati
onis:certum est autez ꝙ aliqua negatio
cōis potest abstrahi ab illis vltimis.⁊
hic vnius rationis.quia negatio est vni
us ratiōis per hoc ꝙ repugnat affirma
tioni vnius rōnis.quibuscūqꝫ igitur re-
pugnat affirmatio vnius ratiōis:conue
nit negatio vnius rationis.⁊ ita tribus
personis ⁊ etiam distinctiuis illarum
vltimis potest cōpetere negatio aliqua
cōis.si illa dicatur esse incōicabilitas.⁊
si ponatur icommunicabilitatem solaz
esse de perse rōne ꝯstitutiui ꝑsone ita ꝙ
personalitas sit icōicabilitas subsistētis
ī natura itellectuali ⁊ ita oīa alia preter
primū sint addita in ratione persone tē
ꝑsona ꝓprie n̄ diceret aliquem ꝯceptuz
ꝓprie positiuum.Sed tn̄ non dicet ali-
quē ꝯceptum 2ᵉ intētionis.Oīs.n.ꝯcep
tus est intētionis p̄me qui natus est fieri
imediate a re sine ope vel actu intellect⁹
negociātis.qualis est ꝯceptus n̄ tm̄ posi
tiuus sed negatiuus. Tam̄ dubitatur
quō potest negatio esse cōis sine positio
cui insit. Rn̄deo ꝙtuncunqꝫ diuersis
si nihil etiam cōe haberēt potest esse ne
gatio cōis.sicut n̄ sor.est cōe vniuocum
ad oīa alia a sorte entia ⁊ nō entia.Et lꝫ
illa quibus negatio est cōis habeāt ali
qō positiuū cōe.n̄ tamē oportꝫ ꝙ per il
lud cōe insit eis negatio cōis.n̄ rationa
litas eim ꝯuēit vltime differentie asini
⁊ equi ⁊ n̄ per aliquid cōe in illis quib⁹
conuenit ista negatio.qꝛ vel nihil est cō
mune differentijs vltimis vel si entitas
ei⁹ cōe est n̄ ꝓpter entitatem ꝯuenit eis
talis negatio.sicut nec ꝓpter entiatez re
pugnat eis talis affirmatio.Et sic dicen
dū ꝙ maior est falsa qꝛ negatio est vni⁹
rationis qꝛ opponitur affirmatiōi vni⁹
rationis ⁊ n̄ qꝛ consequit̄ affirmationez
vnius rōnis.n̄ homo.n.est vnius rōis.
qꝛ homo cui opponit̄ est vni⁹ rōis ⁊ nō
qꝛ ꝯsequit̄ affirmatōem vni⁹ rōis.n̄ hō
.n.cōe est enti ⁊ nō enti q̄bus nihil affir
matiuū siue positiuum est cōe. Cuz se-
cūdo obijcitur ꝙ negatio n̄ dicit aliq̄d
ad dignitatem pertinens.⁊ ad hoc etiaz
possūt adduci rationes ad pricipale.qꝛ
negatio n̄ adoratur nec etiam est termi-
nus actionis realis. Posset dici ꝙ ne-
gatio i genere differt a negatione extra
genus ⁊ a p̄uatione.priuatio quippe re
quirit subiectum aptum vel ꝭm se si est
priuatio scōm se.vel scōm gen⁹ si est pri
uatio ꝭꝫ genus.sicut talpa dicit̄ ceca.5°.
methaphysi.c.de priuatione. Negatio
extra gen⁹ absolute nihil requirit.quia
equaliter dicit̄ de ente ⁊ ō non ente. Ne
gatio autem in genere quasi mediat.qꝛ
requirit subiectum de quo dicatur non
tamen aptitudinem ad formam.talem
forte negationez iportat diuersitas de q̄
alias.quia negat identitatem vel notat
nō identitatem talem in ente.ergo talez
potest nominare incommunicabilitas
vt importatur in persona.quia notat
negationem duplicis communicabili-
tatis in natura intellectuali.nec tamen
dicit aptitudinem ad aliquam commu
nicabilitatem sed negationem illam in
natura positiua intellectuali.⁊ ita dicit
aliquid pertinens ad dignitatem nō ra
tione significati sed ratione connotati
⁊ subiecti.⁊ sic posset concedi personaz
generari ⁊ adorari sicut cecus ambu-
lat vel amatur.non ꝙ cecitas sit ratio
ambulandi.sed ꝙ illud in q̄ est tal' p̄ua°

sit sbm respectu talis predicati. Cu ar guit de cõmunicabili ꝛ incõicabili dico ꝙ vnum oppositu põt esse rlo rõis ꝛ al tez rlo realis. vel saltẽ nega' vel pua'rẽ alis alicuius relatõis. sic idẽ pfecta idẽ titate dicit relatõem rõis. 5. meth. c. de codẽ. ꝛ tñ diuersum qð negat istã idẽti tatẽ ꝯuenit rei absqꝫ actu rõis ꝛ intelle ctus. ꝛ rõ est qꝛ licet aliquid ñ cõueniat rei nisi ex opere vel actu intellect' tñ po test repugnare rei ex se sine actu intellec tus. sicut sorti vniuersalitas repugnat. que tñ non ꝯuenit hoi nisi p actum itel lect' opantis ꝛ negociãtis circa hoiem. Et si igi cõibilitas dicat tñ relationez rationis in essẽtia tñ potest repugnare persone ex aliquo quod est in re: ꝛ pp ter idem potest sibi icommunicabilitas competeř. Ista igř via supposita sicut certa ꝙ a personis potest abstrahi aliqſ conceptus negatiuus negationis in gene re. ꝛ hoc non solum a personis quasi cõ stitutis. sed etiam a formalibus constitu tiuis earuz. Est dubitatio vlterior vtrũ tale commune solummodo sit abstra bibile ab eis vel aliqð cõe positiuum.

Et videř ꝙ oporteat ponere aliquod positiuum possibile abstrahi ab eis pp ter verbum Augu. de doctrina christia na ꝛ vbum magistri in in lr̃a di. 25. que adducta sunt ꝯtra opinionem. Potest dici ꝙ ab indiuiduis non tñ põt abstra hi species que dicit quidditatem indiui duorum sed etiaz aliquid quasi propri um.

Irca distinc tionem. 24. quero. Utruz in diuinis sit pprie nume rus. Rñdeo aut ponitur ꝙ numer' ha beat vnitatem formalem respectu c' for malitat vnitates sũt mãles. ꝛ sicut mã illius forme. Aut poniř ꝙ numer' ẽ tan tũ vnus aggregatiõe vnitatũ sicut acer uus lapidũ dr̃ vnus aggregatõe lapidũ Qð hoꝝ veꝝ sit alias videbiř. qñ trac tabiř de numeris. Primo' dico ꝙ i diui nis non est numer'. qꝛ quelz psona dina ẽ ifinita. ꝛ quelz ppꝛietas psonalis ẽ ea dez infinito. Sed nihil qð ẽ ex se forma liř infinitũ vel idẽ infinito ẽ potẽtiale vl' ps alic'. qꝛ tũc eẽt aliquid mai' infinito qꝛ totũ eẽt maius infinito si tñ ps eius eẽt infinita. Et iõ illam põnem tenẽdo ñ erit numer' in diuis. Si 2ª põ vã ẽ. s. ꝙ numer' est tñ vn' aggregatione vni tatũ cum aggregata sint simplr diuersa ita ꝙ nõ faciunt nec sũt aliqd p se vnuz imo sũt min' vnum ꝙ̃ illa q̃ sr vnum p accñs. ꝛ que sr in diuis sr idez alicui vni nãe quod ẽ eẽntia seqř ꝙ nlla ẽ aggrega tio ibi rei ad rẽ. Et ita nlls est numer' ẜz istam 2ªᵐ põnem. Si tñ numer' hẽat eẽ in intellectu. tñ sil' ꝯcipiẽte plura v' vel plures vnitates. cũ intellect' aliquis possit ꝯcipe tres vnitates sil'. vel vnã so lã ñ ꝯcipiendo tres personas ꝛ nõ sit cõ ceptus ita perfectus ꝯcipiẽdo vnaz pso nam sicut concipiendo tres psonas. vñ aliqui distincti articuli fidei respiciũt di stinctas psonas. posset poni ꝙ ibi ẽ vn' numerus q̃si vn' ꝯceptus totalis trini tatis in intellectu. Sed obmittẽdo ð nu mero. an sit i intellectu ꝛ loquẽdo ð nu mero i re. dico ꝙ numer' simplr nõ est i diuinis. tenẽdo alterutram illaꝝ duaruz opi. primarum. ꝯcediř tñ ibi numerus ẜm qd. s. cũ hac determinatõe psonarum qꝛ ibi fit abstractio illius a numero qð ñ dicit impfectõnẽ. s. distinctionẽ ab eo qð notat impfectõem aut in vtroqꝫ nu meratoꝝ aut saltem i altero. s. a potẽtia litate si numer' ẽ vn' ẜm formã. vel a di uersitate si numer' ẽ vn' p aggregatõez vnitatum pluriũ. bñ tñ ibi ꝯcediř distin ctio sine diuersitate vel potẽtialitate vl' etiã aggregatione. qꝛ dicũt impfectõem aliquã in vnitate.

Irca distinc tionẽ. 25. quero vtrũ psõa in diuinis dicat sbam vel

relatōem sine argumentis. R° psona non dicit relatōem ppriam. q2 hoc nomē psona est cōe tribus. fm Aug. 7°. de tri c. 7°. si tres psone sūt. cōe est eis hoc qd est persona: ꝛ ñ communitate equocationis sicut hic hō est cōis sorti ꝛ platoni: hoc quidē est equiuoce q2 pnomē hoc. qd demonstrat hoc significat. Nō ita hic. q2 equiuocū non numerat i equocatis. Non. n. dr piscis. ꝛ sydus duo canes. q2 numeratio alic⁹ in qbus requirit vniuocatōem eius in eis. psona ē sic cōis ꝙ numerat in eis. Nec dicit relationē cōem. quod pbat per Aug. 7. d tri. c. 5. vel. 34. ꝙ pat ñ ē psona filij nec ec⁹. Et ista rō pōt deduci sic. ad quodcūqȝ dr relatiuū inferius ad idez dr relatiuuz supius lȝ non pmo. Exēplum. si dupluz est duplum dimidij. ꝛ hoc p°. dupluz ē multiplex dimidij. licet non p°. Et ñ solū hoc. sed ēt vsqȝ ad generalissimuz. est relatiuum dimidij. lȝ ñ primo. i. adeqte g si psona diceret relationē cōem. tunc pat sicut est pater filij pmo. ita pater eēt psona filij per se. lȝ non pmo qd est falsum. Nec persona dicit sbam scdam. i. quidditatē q2 illa ñ numeratur in tribus psonis. persona aūt numerat. g fm duas opi. tactas in. q. de persona di. 23. Quia fm vnam opi. persona dicit negationē in genere cōmūem tribus. ꝛ sic nō significat sbam nec relationem. ꝯnotat tñ aliquid positiuū. ꝛ pmo cōnotat illud de quo pmo pdicatur. puta patrē filium ꝛ. s. s. non quasi ex pmo itellectu suo: sed sicut cōe ꝯnotat inferius p quo supponit. 2° ꝯnotat relationē. qua patri ꝯueniat talis negatio cōis ꝛ filio simlr. 3° ꝛ vltimo ꝯnotat eēntiam que lȝ sit in primo ꝯnotato. ñ āt est in eo ratio istius negationis. Si autem teneat alia opi. in. q. illa de persona. s. ꝙ persona dicat aliquid positiuum abstractū a trib⁹ vt quasi pprium ñ vt species. tunc dici potest ꝙ significat positiuum. sed nec sbstantiam nec relationem ꝛ hoc extēdendo sbam tā ad primā ꝙ ad scdaȝ. sȝ aliquod positiuū indifferens ad vtrāqȝ ratio. n. subsistentis idifferēs est ad abso^m ꝛ relatiuum. tenēdo psonas diuias esse relatiuas pmo. Ex ꝯñti tñ dat itelligere sicut superius suū inferius illud p quo accipitur relatiuū superius de quo dicitur psona puta patrem filiū. s. s. Ex secūdo ipsas relatōes ꝛ 3° eēntiā. Ita ꝙ vtraqȝ opi. posita. 23. concordat in hoc ꝙ psona de prima ratione sua ñ dicit relationē nec substātiam. ꝛ hoc nec primam nec scdam. sed fm vnā opi. dicit ꝯceptū negationis in genere cōis tribus qui distinguit i eis. fm aliam opi. dicit ꝯceptū positiui cōis distincti in eis. Et fm vtrāqȝ opi. tale cōe siue positiuū siue priuatiuum ꝯnotat sicut suum inferi⁹ illud d quo formaliter dr puta patrē filiū ꝛ. s. s. Et quasi 2° connotat formalia distinctiua in eis. Et 3° eēntiam cōem in eis.

Sed obijcitur ꝙ persona significet sbstātiam scdam. i. qdditatez p hoc qd dicit Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 7. per hoc ꝙ est tres persone. Rñdetur ad. q. illam qua queritur in diuinis quid tres. quid aūt querit eēntiam. Preterea dic Au 7. de tri. c. 5. vel. 9. ꝙ non est aliud deū eē ꝛ persōam eē. g persona est mere eēntiale. ꝛ per ꝯñs significat sbam scdam ꝛ quidditatem. Ad primū respondeo ꝙ quid. quandoqȝ querit diffinitionez quādoqȝ querit illud de quo aliquid dicitur. primum patet ex primo topicorū Diffinitio est oratio indicans quid est esse rei. Secundum etiam patet per phm 4. methaphy. totaliter querendum est quid vnum. quemadmodum ꝛ quid ēs tanꝙ non sufficiēs q2 hoc ipsum istius natura. Intēdit dicere ꝙ non sufficit dicere ipsum vnum esse principium sicut aliqui philosophi ipsum vnum esse pncipium dicebant sicut platonici. sed aliquid de quo dicitur vnum. Et scdm h° questio ista quid est elementum. duplicem habet responsionem vnā assignā°

elementi diffinitionem. aliam assignan do illud de quo dicitur elementũ puta ignis est elementum. Nũc autem catho licis confitentibus tres. scđm canonicã epistolam Johã. 5° ca°. quesierunt here tici quid tres. non interrogantes huius nominis diffinitionem. sed quid esset il lud substantiuum. quod determinaret per illud adiectiuum tres. siũ de quo di ceretur. ⁊ ad hoc bene respondetur per hoc. quod est persona. Cum igitur acci pitur ꝙ quid querit de essentia. non est verum generaliter nec specialiter in pro posito. Ad secundum de Augustio patebit di. sequenti. ꝙ persona est ad se tam in se ꝙ̃ in suis inferioribus. licet nõ ita sit ad se. sicut essentia est ad se. Et h° si ponitur diuinas personas esse consti- tutas in esse personali per aliqua abso- luta. Si autem hoc ponatur. difficile vi detur exponere auctoritatẽ beati Aug. sed de hoc dicetur ibi.

Irca dstĩncti

onem. 26. quro. Utruȝ persone constituantur in esse personali per relationes originis.

Q: non relationes originis sunt alteri us rations. sicut relationes specie diffe rentes in creaturis. quod apparet. plus enim differt paternitas a filiatione ꝙ̃ fi liatio a filiatõe vl' paternitas a paterni tate. ergo constituta per eas formaliter differunt specie. persone igitur differũt specie ⁊ ita generatio est equiuoca in di uinis. quc improbata sunt di. 7. Iteȝ qua ratione relationes originis consti- tuunt personas. eadem ratione relatio nes communes constituerent eas. ⁊ ita eadem persona constitueretur duplici formali constitutiuo. quod est inconue niens consequẽtia probatur per hoc qꝛ relationes communes equalem distinc tionem requirunt in extremis sicut re- lationes originis ⁊ eodem modo stant cum vnitate essentie. ergo equaliter di- stinguunt. Preterea. relatiões oppo site de secundo modo relatiuorum pos sunt fundari in eodem. sicut voluntas mouet se. relatio autem mouẽtis ⁊ mo ti pertinent ad secundum modum rela tiuorum. ergo pari ratione relatiões ꝑ ducentis ⁊ producti que pertinẽt ad eũ- dem modum possunt esse in eodẽ. ⁊ ita per eas distinguuntur supposita. Con firmatur ratio per Boetium qui in fiñ libri sui de trini. dicit ꝙ relatio ista est quasi eiusdem ad se. ergo relationes iste non distinguunt. Contra Boetius ibi dem substantia continet vnitatem rela tio multiplicat trinitatem.

Respondeo opin.

quorundam est sicut prepositiui ꝙ per- sone seipsis distinguuntur. Et ita non ẽ querere quo formaliter distinguuntur vel quibus constituuntur quia non ha bent constitutiuum. Confirmatur po sitio ista. quia persona diuina est eque simplex sicut essentia. essentia autem ꝑ pter sui simplicitatem seipsa distinguit a quocunqȝ. igitur ⁊ persona. Item ab- stractum ⁊ concretum idem significant ergo paternitas ⁊ pater. ergo dicere pa trem distingui paternitate est dicere ipȝ seipso distingui.

Contra istud argu

itur sic. Quecunqȝ non sunt primo di- uersa aliquo sui distinguuntur. quia q̃ se totis distinguuntur sunt primo diuer sa. si enim non sunt primo diuersa sȝ ali quid idem entia tunc non eo distinguũ tur quo sunt idem. sed aliquo sui quo ñ sunt idem. Sed persone diuine non sũt primo diuerse. quia sunt eiusdem essen tie. ergo adhuc est querere quo distiguũ tur. Item plures proprietates sunt in eadem persona sicut in patre innascibi litas. ⁊ generatio actio. ⁊ distinguun- tur hec scđm Aug. 5. de tri. ca. 6. vel. 13 vbi vult ꝙ si pater non esset ingenitus

possset tamē esse pater ⁊ ecōuerso. ergo ⁊ si per impossibile vna non distinguēt patrem ab aliquo. posset alia distinguere ⁊ ecōuerso. ergo semper est aliquid q̄ distinguitur pater a filio. ita ꝙ non primo se toto. Item in patre est generatō actiuā. ⁊ spiratio actiā. ⁊ spiratione actiua non distinguitur a filio. quia illa ē in filio. ergo pater non seipso toto eque primo distinguitur. sed aliquo quod est in eo. Item in prefatio. de trinit. dicit in personis proprietas. non autem persona est in seipa hoc modo sicut proprietas intelligitur esse in persona. ergo aliquo modo persona dici potest distigui proprietate formaliter quomodo nō distinguitur seipsa primo.

Arguitur etiā ab aliīs aliter contra ipsum. quia si pater se toto distinguitur a filio. pari ratione ⁊ a spiritu sancto. ⁊ si eodem distinguitur ab vtroqꝫ. ergo eandē habitudinē habet ad vtrunqꝫ. igitur ⁊ econuerso. vterqꝫ habet ad ipsum eandem habitudinem eisdem rationis. sicut si Paulus est similis Petro ⁊ lino. ergo petrus linus habent similitudinem eandem ⁊ relationem eiusdem rationis ad paulum Et tunc filius videtur distingui a patre relatione eiusdem rationis cum ea. qua distinguitur spiritus sanctus a patre.

Sed forte istud argumentum non cōcludit. quia quocunqꝫ pater constituit in esse personali. eo distinguitur primo personaliter a filio ⁊ spiritu sancto non tamē sequitur econuerso. ꝙ filius ⁊ spiritus sanctus distinguerētur aliquo eiusdem rationis a patre.

Alia est opinio cōmunis que dicit personas constitui per relationes. Pro hac opinio. allegatur auctoritas christi in euangelio Mathei vlti. sicut postea tangetur ifra cōtra tertiam opinionem. Adducitur ad hoc Boetius de trinitate qui multa videtur tāgere de hoc. Et Aug. similiter. 5°. de trini. c. 8. vel. 19. qua ꝓpter illud precipue teneamus. quicquid ad se dicitur p̄stātissima illa ⁊ diuina sublimitas substantialiter dici. Et paulopost. Quicquid ad seipsos de singulis dicitur non pluraliter in summa sed singulariter accipiatur. Et ibidem. 23. ō paruis. Quicquid ergo ad seipum dicitur deus ō singulis personis similiter dicitur. i. patre filio spiritu sancto. Et ibidem ca. p°. vel 27. ꝙ autem proprie singula in eadem trinitate dicuntur nullo modo ad seipsa sed ad inuicem. aut ad creaturam dicuntur. ⁊ ideo relatiue. non substantialiter ea dici māifestum est. In his expresse videtur haberi: ꝙ omne dictū ad se conuenit tribus: ⁊ est commune tribus ⁊ quicquid non est commune tribus est relatiuum vel relatio. constitutiuū autem ⁊ distinctiuum persone nō ē cōmune tribus. ergo est relatiuum vel relatio

Item Aug. xi. de ciuita. dei. c. 10. deus est. quicquid habet excepto ꝙ vna persona dicitur ad aliam ⁊ non est ipsa. nā habet pater filium nec tamen est ipse filius. ⁊ filius habet patrem nec tamē ipse pater. Item Boetius de trinitate in fine. ita igitur substātia continet vnitatem relatio multiplicat trinitatē. Et multa alia verba ibidem ad hoc. Item damasce. ca°. i. Et quoniam pater ⁊ filius ⁊ s. s. ẜm oīa vᵐ sunt p̄ter ingnātōem ⁊ gnātōem ⁊ ꝓcessionē. Et ibidē. c. 10. In .n. solis hypostaticis ꝓꝓetatibꝰ ab inuicē dīnt he scie tres hypostases. Itē Dama. 3° de tri. c. 5. dīa āt inqͭt hypostaseon. i. psonaꝝ i solis tribꝰ ꝓꝓetatibꝰ. anetio. i. incābili. ⁊ pinali ⁊ etiaci. i cābili ⁊ filiali ⁊ cābili ⁊ ꝓcessibili recognoscimꝰ Itē vī Ric. dicē de tri. 3°. Q̄ pͤ ñ distiguunt in diuis nisi p aliuꝫ ⁊ aliū modū hn̄di eādē nām. ĝ. Itē Ansel. ō ꝓcessi° .s. s. dicit ꝙ i diuis oīa si vnū vbi nō obuiat relatōis oppositio.

Item per rationez
q2 si per absolutum ꝯstituť persõa i di
uinis: ğ absolutum addiť absoluto. sed
absolutū additum absoluto necessario
facit compositionem. Sed si in absolu-
to aliquo ꝯueniūt persone diuine. ꝯstat
ꝙ non eodē absoluto quo ꝯueniunt di
stinguunť personaliter. ğ absoluto alio.
ğ est ibi absolutuȝ ⁊ absolutū. ğ compo
sitio. hoc non sequiť de relatione. q2 re
latio nihil addit supra suum fundamen
tū nec facit compositionē cum eo. Ali
ter confirmatur ista positio. ⁊ ista rõ. q2
relatio vno° pōt transire in sbam ⁊ p h°
non facere compositionem cū absoluto
alio modo pōt manere per comparati
onē ad oppositū. ⁊ ita distinguiť realiť.
iste due rationes non videntur compe-
tere absoluto. quia absolutum vel om-
nino manet vel oimode transit. Si om
nimode trāsit non distiguit. sicut nec es
sentia in quā trāsit. Si omnimode ma
net ğ compositio. Item eadem natura
nō potest esse in diuersis suppositis ab-
solutis nisi distinguatur in eis. licet eni
possit esse in diuersis suppositis relatis
quia idē illimitatum potest esse funda-
mentū plurium relationuȝ in diuersis
suppositis. non tamē in diuersis suppo
sitis videť posse esse nisi distinguať ⁊ nu
merať in eis. Si enim sūt duo supposi-
ta absoluta videť ꝙ quicquid est i vno
sit aliud a quocūqȝ qđ est in alio. ğ essē-
tia diuina numeraretur in deo si perso-
ne diuine ꝯstituerenť inesse personali p
absoluta. Item ẜm oēs relatōes sunt
in personis diuinis. ğ si non ꝯstituūt p-
sonas videnť sequi duo incōuenientia.
ṗmo ꝙ erūt ibi q̄si accn̄tales ⁊ aduenti
cie personis ꝯstitutis. qđ vř eē ꝯ̄ simpli
citatem dinaꝝ psonaꝝ. 2° ꝙ tales rela-
tōes que sť ꝑpe personis erūt rōnes rō
nis. q2 relatio dei ad creaturā. iō non ē
realis q2 p̄supponit diuinā psonā ineē
perfecto. ⁊ n̄ dependētē ad creaturā. nec
nālit vel nec̄io coexigentē eam ad suum
eē personale. igř a simili idē videť in pro
posito. si persona ṗa sit absoluta non de
pēdebit ad scđam. pȝ q2 ēt p̄intelligiť p
fecta in sua hitudine personali ante se-
cundā personā. ⁊ per pn̄s non nec̄io coe
xigit personā scđam ad suum esse psōa
le. ğ habitudo eius ad scđam personam
erit tantū relatio vel habitudo ratōnis

Preterea. si ꝑprietas absoluta aliq̄
ꝯstitueret non eēt tm̄ virtualiter in deo
quia tunc non essȝ magis tali ꝑprietate
hec persona q̄ꝙ asinus. Includit enim de
us virtualiter pfectionē asini in se. ergo
oportet ꝙ sit ibi actualiť. ğ est ibi vt act°
ğ dans esse. ğ in diuinis eēnt tria esse.

Preterea. ꝑprietas illa absoluta si fa-
ciat vnum cum essentia. alteruȝ est act°
alterū vero potentia ⁊ alterū perfectio
alterius. essētia non pficit illud psonale
q2 non p̄supponit illud sed magis eꝯ°. ğ
absolutum personale erit perfectio essē
tie. Et sequūtur duo incōuenientia. Pri
mū ꝙ essentia ẜm se nō sit pfecta omio
Aliud ꝙ vna psona n̄ sit oio pfecta. q̄a
n̄ hēt absolutū alteri° psone: qđ ē pfectō
ex p̄oñsis. Et ꝯfirmať q2 ẜm Ansel. mo
no. 15. p̄ter relatōes oē aliđ aut ē simpli
ciť meli° ip̄m q̄ꝙ n̄ ip̄ȝ aut n̄. ſȝ in aliq̄ me
li° n̄ ip̄m q̄ꝙ ip̄ȝ. qđ 2°° se hȝ n̄ ē in deo ẜȝ
ip̄m. ğ oē aliud a rōne qđ ē in đo ē sim
plr meli° ip̄m q̄ꝙ n̄ ip̄ȝ. ğ erit pfectō sim-
pliciť. Et ex hoc seq̄ť ꝙ nª pª erit simpli
ciť pfecta. q2 nulla hȝ absom alteri°. Se
quiť ēt ꝙ due sunt quid pfectius q̄ꝙ vna
quod est contra Aug. 8. de tri. c. i. vel. 3

Preterea. tertio multiplicato aliq̄
absoluto multiplicatur oē aliud abso-
lutum circunstans illud. Exemplū mul
tiplicata quantitate multiplicabitur al
bedo. ⁊ econuerso: ergo si sic sint distin-
cte proprietates absolute que circūstant
essentiam diuinam distinguerent etiam
essentiam diuinam. Et cōfirmatur ma
ior quia plura eiusdem speciei nō pos
sunt eē in eodeȝ. iste si ponūť erūt eiusđ

ſpēi.qꝛ ſi nō erūt igr̄ alti⁹ ſpēi. ⁊ ita opō
tebit q̄rere ꝑ quid alterum iſtoꝝ ſit icō
municabile. ſicut.n. ponitur patn̄itatē
que differt ſpecie a filiatione non poſſe
eē de ſe incōicabilē. ita ſequit̄ de a. i pr̄e
ſi ſit abſo^m ⁊ b. i filio ſi dr̄ant ſpē ꝙ neu
trū erit de ſe incommunicabile ⁊ opor
tebit ſtare ad aliqua propria eiuſdē rati
onis. Confirmatur iſta ratio ſaltem
quia non ſunt plura eiuſdem rationis i
eodem ꝑfecto. ſicut in diuis nō ſūt plu
ra verba neq̧ plures patres. qꝛ hoc vi
det̄ eſſe impꝑfectōis. ꝙ in aliqua natura
poſſint eē plura oīno ſimilia. ergo i na
tura diuina ſimplicit̄ ꝑfecta nō erūt plu
ra abſoluta eiuſdē ratiōis. 4° ſi ꝓprie
tas abſoluta a. exprimat̄ vl' pullulat ab
eſſentia ⁊ ſimilit̄ b. ⁊ expreſſum eſt n eo
dem ſuppoſito cum eo a quo exprimit̄
ſm̄ iſtū modū exprimendi qui ponitur
ꝗ a. ⁊ b. erūt in v^a ꝑ^a ⁊ ita n^a ꝑ^a origiabi
tur ab alia. qꝛ ꝓpria earū erunt in eadē
ꝑſona numero. ſequit̄ ꝙ nō erit diſtinc
tio perſonalis. 5°. ſequit̄ ꝙ n̄ ſit ibi ori
go. qꝛ perſona originata per originē ca
pit eſſentiā. ſed perſona ſi eſt abſoluta ꝑ̄
cedit ipſam relatōem originis: igit̄ ſcōa
ꝑſona precederet in eſſendo ipſam origi
nem paſſiuam. ⁊ ita non haberet eſſe ꝑ
eam.

De mō igitur po
nendi qualiter poſſit relatio conſtituere
perſonas ⁊ eaſdem diſtinguere. declara
tur ꝑ hoc ꝙ ꝓducens neceſſario diſtin
guit̄ a ſuo oppoſito realit̄. quia idem n̄
ꝓducit ſeipm̄ ſm̄ Auguſti. ꝑmo. de tri.
c. i. ergo erit aliqua relatio realis. ⁊ di
ſtinctio realis aliquoꝝ que ſunt in eēn
tia diuina. Non aūt pn̄t ibi eſſe aliquo
modo per informatōem ꝓpter ſimplici
tatem diuinam. ergo erūt per ſe ſubſiſtē
tia in illa natura. ergo erunt per ſe reali
ter diſtincte. Qualiter autem ex hoc
non ſequatur diſtinctio eſſentie in qua
deſiſtunt declaratur. quia idem illimita
tum poteſt eſſe fundamentū relationū
oppoſitarum. ⁊ tūc illa relatio dicit̄ v⁹
modo manere ⁊ alio modo tranſire.
Et circa hoc fiūt multe altercationes ſʒ
quam rationem relatio diſtinguatur.
Sed breuiter poſſet dici ſm̄ iſtā vi
am ꝙ relatio ſcōm ꝙ relatio non eſt for
maliter eēntia. quia ſm̄ Aug. 7. de tri.
ca. i. vel. 15°. Si eſſētia eſt ad aliud iam
nō eſt eſſētia. Et poteſt argui ſimilit̄ ecō
uerſo. Si relatio formalit̄ eſt entitas
ad ſe. igit̄ non eſt relatio. Ipſa etiam ex
hoc ꝙ eſt relatio eſt oppoſiti neceſſario
vt termini. ita ꝙ comparare eam ad eſ
ſentiam nō includēdo habitudinem ad
oppoſitum eſt nō comparare relationē
ad eſſentiam. Et ex hoc ꝙ eſt oppoſiti
neceſſario diſtinguit̄ realit̄ ab illo. ⁊ ta
men non oportet eſſentiam realit̄ diſtin
gui. quia eſſētia non formalit̄ eſt relatō
diſtincta. Nec oportet ibi eſſe compoſi
tionem. quia licet relatio maneat ſic ꝙ
nō eſt formalit̄ eſſētia. tamē relatio ꝓp
ter infinitatem eſſētie tranſit in eam ſʒ
ꝑfectā idētitatem ad eam. manet igitur
formalit̄ relatio. qꝛ ratio eius ſm̄ quam
eſt formaliter relatio nō eſt ratio eſſētie
⁊ trāſit ꝓpter ꝑfectam idētitatem ad eſ
ſentiā. licet nō in idētiatem formalē. ⁊
illud manere ſic ſufficit ad diſtinctōem
formalē ⁊ realem ſine aliqua diſtictiōe
eēntie. Et ex hoc ꝙ eēntia iſta ſimplex ē
iſta diſtinctio nō erit informātium. ſed
ſubſiſtētium. Et ex hoc ꝙ illa eſſentia ē
infinita iſtud manē formalit̄ eſt ſine cō
poſitione. In ſpāli autē ponit̄ vlteri
us ꝙ nō quecūq̧ relatōes etiā reales cō
ſtituunt ꝑſonas diuinas nec eas diſtin
guūt ſed relationes origis. qꝛ i^c ꝑ° pullu
lant i eſſētia diua qꝛ ꝑ° i eēn^a diua ē du
plex fecūditas. Inquātū eſt intellect⁹ ifi
nitus ⁊ volūtas infinita. Et mediātib⁹
iſtis ſtatim pullulant relatiōes originis
ꝑtinentes ad cōicabilitatē nature. que
natura vel eſſentia diuina cōicatur ſm̄
iſtam duplicem fecūditatem iam dictā

quibus iam preintellectis pullulant cō-
munes relationes semp̱ presupponentes
istas. Et ideo tales relationes cōmunes
⁊ si sint reales. non tamen distinguunt
nec constituunt personas.

Contra istam con

clusionem arguit quadruplici via. p̄mo
cōp̱ando r̄lonem ad relatū. 2° cōp̱ādo
r̄lonē ad originem. 3° ex ꝓp̄a rōne ipi
us ꝯstitutiui. 4° p̱ auctes.

Quantum ad p̄mā viā arguit sic

p̄° relatione aliq̄d refert formaliter sicut
albedine aliquid albat. non autem ipsa
met relatio refertur. q2 scōm beatū Au
gu. 7. de tri. c. 2°. omne relatiuum est ali
quid excepta r̄lone. ⁊ in p̄n° eiusdē capituli
si pat inquit nō est aliquid ad se nō ē qd
refert. ex hoc vī ꝙ r̄lo nō refert. sed illd
qd refertur est aliquid ad se. qd etiā ꝓ-
batur q2 illud qd refert relatōe nō ē ali
quid posterius ea. nec simul nā. g̊ est pri
us nālr ⁊ ita est ad se. Sed eēntia diuia
nō refertur realr. q2 non distiguit realr
g̊ tm̄ suppositū refert. g̊ prius est ibi rea
litas suppositi naturalr̄ ꝙ r̄lo. non igit
p̄° suppositum distictū ꝯstituit ineē sup
positi p̱ relatōez. ꝓbō istius vltime ꝯn̄e
oē ꝯpositū necīo preexigit p̱tes ⁊ parti
um vnionem Et hoc nō tm̄ in compo-
sito per se sed i ꝯposito per accn̄s vno. si
cut. n. eēntia hois p̄exigit esse corpori ⁊
eē aie ⁊ vnionem coꝝ ita esse hois albi
preexigit esse hois ⁊ albedinem ⁊ vnio
nem eoꝝ. g̊ esse alic⁹ relati quod dr̄ r̄fer
ri p̄mo quasi totū qddam p̄exigit rela-
tōem vt formā. ⁊ illud qd refert r̄lone
q̄si sbz ⁊ vnionē istoꝝ. Prius igr̄ aliq̄d
informat relatōe ꝙ sit aliqd relatiuū q̄i
ꝯpo^m quod dicatur referri p̄°. Illud āt
p̄us informatū r̄lone pōt dici referri. q2
oē informatum aliqua for^a pōt dici tl'e
g̊ nihil in diuis pōt dici r̄ferri nisi aliq̄d
sit q̄si totum qd denoiatiue dicatur re-
ferri. illud nō ꝯstituet r̄lone formalit̄ tā-
ꝙ p̱ se inclusa in ipso p3 quīdez ex dr̄ia
relati p̄° ad illud quod denoiatiue dicit
referri. Et illud non pōt esse nisi supp^m
vt p̄° ostensum est g̊. Confirmat ista rō
in sil'i. q2 sicut hō non eēt aiatus p̄° nisi
corpus eēt quasi p̄us iformatū aia. ita
vt vr̄ erit in ꝓposito ꝙ nihil erit relatū
p̄mo. qd ꝯstituat formalit ineē formalr
p̄° r̄lone nisi aliquid pri⁹ sit relatū q̄si de
noiatiue p̱ denoiatōem realē a relatōe.
Juxta hoc posset argui s3 min⁹ effica
cit sic. Si relatō nō refert nec eēn^a diua
p3 igr̄ ꝙ tm̄ p^a refert. Sed qd refert pri-
us est ad se. ꝓbo s̄m Aug. 7°. de tri. c. i.
vel. 6. q̄ ꝓpter si ⁊ pat nō est aliquid ad
seip̄m. nō est oio qui relatiue dicat. hoc
ēt ꝓbat rōe. q2 quod refert non ē sil' nā
cū r̄lone. nihil. n. simul ē cū relatōe nisi
relatio. igr̄ illud quod refert eēt relatio
⁊ ita relatio referret. Nec posteri⁹ ē r̄lo
ne. q2 quod est q̄le q̄litate non ē posteri⁹
q̄litate. Silr̄ de quātitate ⁊ aliis formis
g̊ a simili de r̄lone. g̊ o3 dare 3^m mēbrū
.s. ꝙ illud quod refert ē p̄us r̄lone. ⁊ tc
vī sequi ꝙ sit abso^m. q2 nihil vr̄ p̄us re-
latōe nisi absolutū. Itē 2° relatio real'
p̄exigit extrema realia. vel distinctōem
realē extremoꝝ. g̊ nlla r̄lo realis causat
p̄mo distinctōem realē extremoꝝ. g̊ n3
hic. ꝓbō an̄tis. p̄hs. 5. methaphys. c. de
eodē ꝓbat identitatem n̄ eē relationē re
alem. q2 non preexigit realem distinctō
nem extremorum. Si dicatur ꝙ illa
relatio non est realis que nec p̄exigit nec
facit distinctionem realē extremorum.
Cōtra. g̊ istud arg^m extrema nō sūt di
stincta realiter. g̊ non est relatio realis n̄
valeret. aut enim accipit in an̄te ꝙ extre
ma nō sunt distincta realiter distinctio
ne p̄cedente relationem ⁊ tunc sequitur
g̊ relatio non est realis. quia sic poss3 ac
cipi in ꝓposito. aut accipit in an̄te ꝙ ex
trema non sunt distincta distinctiōe fa
cta hac relatione si sic accipis ideo non
est facta distinctio realis extremoꝝ per
illam. q2 illa non est relatio realis. g̊ ifer

re ex añte sic sumpto relationez non ēe
realem est inferre. qꝛ non ē realis iō nō
ē realis. quod nihil est. Aliı̄ dr̄ ꝙ ma-
ioꝛ est vera de accidētali relatione que
aduenit extremis iam distinctis. talis ñ
ē ista sed ē constituens suppositum foꝛ-
maliter distinctum ꝑ ipsam. Contra
istud relationi vnde relatio ē conuēit ꝙ
sit ad aliud. qꝛ si non ē ad aliud non est
relatio alioquin possꝫ dici ꝙ paternitas
posset esse relatio realis absqꝫ filio si nō
opoꝛtēt aliquo mō extrema relatōis eē
distincta sicut nec extrema idētitatis aut
ġ hec pr̄nitas est ad aliud distinctū sola
filiatione. aut ad aliud distinctum disti
ctōe prioꝛi ꝙ illa que esset a filiatōe. Si
2° mō hētur ꝓpositum. si ꝑmo°: ġ argu-
endo paṫnitas nō est ad distinctum. ġ ñ
est realis ē arguere sic. huic relationi nō
est relatio realis opposita. ġ non ē realis
Sed hec videtur eē māifesta petitio pri
cipiȳ. qꝛ añs non vr̄ eē manifestius ꝯñte
nullum igitur ar^m^ habētur in multis re
lationibus ad concludēdum eas non es
se reales ꝑ hoc ꝙ non sunt iter extrema
realr̄ distincta. sed eēt communit̄ petitō
principiȳ. Itē 3° sic. oīs rl̄o primo t̄miat
ad absolutū. ꝑmus aūt t̄minus rl̄onis
i ꝑsona ē alia ꝑsona ⁊ nō eēntia. qꝛ sicut
non refert ita non t̄miat relationē. Ita
.n. t̄minus rl̄onis distiguitur sicut rela-
tum. ġ persona inquantum est distincta
ab alia terminans relationem eius ad
se est absoluta. maioꝛ declarabitur di.
30. questione de relatione dei ad creatu
ram.

Ex secunda uia ar

guitur primo ex oꝛdie quem necessario
requirit originatio qui videtur duplex
Nam principium originans videt̄ prius
originato vr̄ etiam prius origine. Ex ꝑ-
ma prioꝛitate arguitur primo sic. origi-
nans est prius originato. relatiuū nullo
modo est pri⁹ suo coꝛrelatiuo. qꝛ sit sim
plicit̄ simul ġ ⁊c̄. Confirmat̄ rō quasi
ex oposito ꝯclonis sic. si ꝑsone non sūt
absolute sed ꝑmo relatiue. tūc non erit
aliud patrē originare filiuz ꝙ patrē ha-
bere filium coꝛrelatiuum. sed patꝫ ꝙ pa
ter ex se eo ꝙ pater hꝫ filiū coꝛrelatiuuz
qꝛ in nullo instanti nec nature nec origi
nis pōt intelligi pat̄ sine filio. vel nisi in
telligatur habē filium. igr̄ pat̄ ex se sine
origine habet filium. ġ nō originat eum
si nihil originatur nisi suum coꝛrelatm̄
Hoc manifestius sic arguitur. illud ñ
originat̄ quod posito innascibili ⁊ circū
scripta oi actione habꝫ suam totum eē
tale est coꝛrelatiuum innascibilis. qꝛ ex
sola nā relationis que ē actus prim⁹ cir
cūscripta oi actōe siue actu 2°. coꝛrl̄m in
nascibilis ē innascibili exñte. ġ ⁊c̄. Pre
t̄ea. rl̄o non pōt origiari nisi aliquo ab
soluto pri⁹ origiato. ⁊ hoc aut in relato
aut in termino. sicut nec mot⁹ pōt eē in
ad aliq̄d nisi ꝑ accñs. qꝛ ē ꝑ se ad aliq̄d
absolutum in sb̄o vel in termino rela-
tionis vt patꝫ. 5. physi. ġ ꝑsona diuina
q̄ ꝑmo originat̄ ñ pōt eē tm̄ rl̄o sb̄sistēs
sed opoꝛtet ponē aliquid absolutuz qō
primo origietur. Cōfirmat̄ ista ratio
maxime si negetur essentiaz eē foꝛmalē
terminum huius ꝓductionis. tunc eim
nec originatum erit ad se nec foꝛmalis t̄
minus generatiōis vel origiationis qō
vr̄ inconueniēs. Preterea 3°. oē relatiuū
eque naturalr̄ respicit suum coꝛrelatm̄
ġ eque nālr̄ spirans respicit spiratū sic
gnāns gnātum. igr̄ si ꝓducitur vtraqꝫ ꝓ
ductione tm̄ relatiuū vtrunqꝫ eque nā-
lit̄ ꝓducit̄. ⁊ ita non erit i diuis duplex
ꝓductio. s. ꝑ modum nāe ⁊ voluntatis
tc̄. n. eque vē pōt dici ꝙ ⁊. s. s. ꝓducitur
ꝑ modū nāe sic̄ ⁊ filius quod ē ꝯtra oēs
Item 4°. tunc nulla ꝓductio in diui-
nis erit generatio. qꝛ gnātio ē ad ꝑmaz
sb̄am vt ad ꝓductum. h aūt ponit̄ rl̄o
vel relatiuum ꝑmum ꝓductum. ġ erit
ꝓductio in genere relationis ⁊ non gnā
tio. Item ex scd̄a via secunde vie sic
Suppositū aliquo mō ꝑintelligit̄ actōi

qꝛ prius intelligit vnū̃quodcunqꝫ ꝑ se
esse ꝙ̃ per se agat. in illo priori si est sup
positum ad se habet ꝓpositum. si nō ē
suppositum ad se sed ad aliud vt ad fili
um. ꝰ̊ simul intelligit filius. ⁊ ita filius
preintelligit generationi ⁊ ita filius non
est terminus generatiōis. Et confirmat
quia quacunqꝫ prioritate vnuꝫ correla'
tiuū̃ preintelligit alicui eadeꝫ prioritate
preintelligitur reliquū̂ eideꝫ ꝓpter siml'
tatem relatiuoꝝ. Juxta hoc posset ar
gui de 3ª prioritate. s. relatōis ad ꝑsonā
que ꝓbat per phm. 7°. methaphy. c. 3°
forma. n. est prior cōposito ſm phm ibi
ꝰ̊ paternitas est prior persona prima ⁊
per ꝯñs relatio opposita paīnitati erit
prior ꝑsona ṗma. igit ipsa non habetur
a 2ª ꝑsona ꝑ actōem ṗme persone. ꝯñia
de relatōe opposita ꝓbat per simultatē
correlatiuorum.

Quantum ad terti

aꝫ viā arguitur ṗmo sic. Quicquid cō
stituit formal'r in aliquo primo eē ⁊ in
vnitate corrñdente tali esse se toto repu
gnat distinctioni opposite illi vnitati ⁊
esse Exemplū̃ si rationale primo consti
tuit hominem in entitate ⁊ vnitate spe
cifica se toto primo repugnat distinctō
ni specifice. ita ꝙ circū̃scribendo ꝑ iposs
sibile vel possibile quodcunqꝫ aliud ra
tionali quod non est de intellectu eius
stāte solo intellectu rationalis repugna
bit sibi diuisio in diuersas naturas spe
cificas. Et ꝓbatur ista ꝓpositio. qꝛ si ñ
toti constitutiuo repugnat talis distinc
tio. ergo per aliquid suisibi r̃pugnat sit
illud a. si ipsi a. se toto repugnat habet
ꝓpositum. si nō sed repugnat ipi a. per
b. erit ꝓcessus in infinitū̃. vel vbicunqꝫ
stabitur illud erit vltimum constituēs
in tali vnitate. ⁊ illi toto repugnabit di
stinctio opposita tali vnitati. igr̃ si paī
nitas constituat ṗmum suppositum in
esse personali sb̃ ratione incommunica
bilis. ergo oꝫ ꝙ paīnitati ꝑ° ex rōne sua

repugnat cōicabilitas. sed hoc vī̃ fl'ꝫ ml'
pl'r. Tū̃ ꝑ° qꝛ ſꝫ illos q̃ tenēt hāc opi. nl'
la quidditas de se est incōicabilis. ꝰ̊ nec
paternitas. Tū̃ 2° qꝛ paternitas nō est d̄
se hec circū̃scripto omī eo quod nō ē d̄
formali ratione paternitatis circū̃scrip
ta. n. deitate que nō est de formali rōne
paternitatis ſm Aug. 7. de tri. c. i. vel 9
vel 34. ꝙ non eo pater quo deus. paīni
tas nō est de se formalit̄ īfinita. ⁊ ꝑ ꝯñs
non est de se hec. ꝓbat hec ꝯña cōtinens
ꝑ idētitatem aliq̄d quod est extra eiꝰ rō
nem ꝓpriā vel primaꝫ est quodāmodo
illimitatū̃. ꝰ̊ ꝯtinens formalit̄ tale hoc ē
simpl'r illimitatum vel infinitū̃. cōtinē'
tia eim formalis requirit maiorem ꝑfe
ctionem cōtinentis. Ex hoc vltra si paī
nitas non est de se hic nec multomagis
erit de se icommunicabilis. qꝛ icōicabi
lis presupponit singularitatem. Tuꝫ ter
tio. quia quelibet relatio diuina origis
est eque eadem essentie diuie. ergo si ex
illa cōtraheret aliquam incōicabilitatē
quelibet equaliter eam cōtraheret. sed
hoc est falsum quia spiratio actiua licꝫ
sit hec nō tamē icommunicabilis est. qꝛ
est in duobus patre. s. ⁊ filio. Ex hoc
autem 4° ꝓbatur qꝛ cum opposita re'
latiua videātur vniformiter se habere
ad icommunicabilitatem ⁊ spiratio ac
tiua nō sit de se sic incommunicabilis.
ꝰ̊ nec spiratio passiua sibi oppōita. ergo
nō ꝯstituet. s. s. iesse personali. quod est
falsum. si ponatur relatōem cōstituere.
Tū̃ 5°. qꝛ ēt si ponerent q̄cū̃qꝫ pōnes i'
possibiles vel incōpossibiles stāte itelle
ctu rōnalitatis repugnaret sibi diuidi i
plures naturas specificas. puta si pona'
tur ꝙ rationale esset differentia specifi'
ca coloris. ⁊ ꝙ ille color possit causare
substantias de nihilo. vel' quecū̃qꝫ talia
posita autem hac positione impossibi'
li ꝙ prior esset productio voluntatis
ꝙ̃ intellectus saluata ratione generati
onis ⁊ spirationis. spiratio actiua esset
in vno supposito ⁊ generatio actiua

tūc esset in duobus. qꝛ tūc spūisancto in
ꝑmo instāti in q̊ spiratur cōicaretur vis
generatia. ergo mō generatōi actiue i se
nō repugnat in se formalit̄ cōicabilitas

Ad istud argumentū'de p° incōicabi
li rn̄detur duplr̄. vno mō ꝙ paternitas
licet nō sit incōicabilis vn̄ paternitas ta
mē paternitas diuina siue vn̄ diuina est
incomunicabilis. Aliter dicit̄ ꝙ paterni
tas sb̄sistēs qualis est ista que est in deo
est incōicabilis sed nō paternitas inherēs
qualis ē creata. Contra ꝑmam rn̄sio
nem licet ꝯcludant vltime tres ratōes vl'
ꝓbatōes. tamē arguo aliter duplr̄. ꝑmo
sic. quādo duo cōstituūt per se aliquod
tertiū neutrum illoꝝ habet ab altero il
laꝫ ꝯditionē que ē propria sibi inquātū
ꝯstituit sꝫ vtrūqꝫ habet ex se ꝑmo. verbi
gratia. materia ⁊ forma ꝯstituūt ꝑ se cō
positū ⁊ materia nō habet a for^a poten'
tialitatem que ē eius cōditio i causando
ꝯpositū. Nec for^a hꝫ a materia aliquā
actualitatem que ē eius ꝯditio i causan'
do ꝯpositū. ita ⁊ in diffinitōe genus nō
habet a dr̄ia ꝯceptum determinatū vel
determinabileꝫ nec dr̄ia habet a genere
cōceptum specificum indiuisibileꝫ i plu'
ra ſm speciē. ergo si ꝑsona ꝯstituat̄ ex es'
sentia ⁊ ꝓprietate incōicabili neutrū ha
bebit ab altero quod ē sibi ꝓpriū sed sic
essentia nō habꝫ cōmunicabilitatē a pro
prietate. sꝫ est ex se ipa cōmunicabilis cir
cunscribēdo per intellectū ꝓprietatem.
ita ꝓprietas nō habebit ab essen^a incōica
bilitatem. sed erit ex se ꝑmo talis circun
scꝑta ꝑ impossibile eēn^a. Preterea. es
sentia nō dat incōmunicabilitatem pr̄i.
vt mere essen^a ē. qꝛ ipa est cōicabilis. er'
go vt ipa intelligit̄ habere v̄tualit̄ pater
nitatē in se. Et ita idē vt v̄tualiter i essen
tia erit ratio incōmunicabilitatis sui ip'
sius vt formalit̄ tale. quod ē incōueniēs

Tū quia de illo vt ē v̄tualiter in essē
tia querā aut est cōicabile aut incōicabi
le. Si cōmunicabile nō erit ratō incom'
municabilitatis pr̄nitati vt formaliter
in se. Si incōmunicabile ⁊ ab essētia ſꝫ
illam rn̄sionem iteꝝ arguit̄ ꝙ nō ab essē
tia vt mere essētia sic ꝑus. ⁊ sic in ifinitū
aut cōicabile aut icōmunicabile. Tum
quia nulla vnitas verius vel itensius cō
uenit alicui vt ē vnuꝫ v̄tualiter tm̄ ꝙ̄ vt
est vnū formaliter. ⁊ hoc loquēdo ꝺ vni
tate ꝓpria illi ⁊ hoc patet sicut de entita
te ꝓpria. Tum quia quod ē i aliquo
est in eo per modū eius. ergo quod ē in
eēntia virtualit̄ vt precise ē in ea nō ē ibi
vt icōmunicabile Contra illud qꝺ re
spondetur postea de relatōe sb̄sistēte: ꝙ
ipa est incōicabilis. quero cū ꝑus opor'
teat intelligere aliquid esse h̄ ꝙ sb̄sistēs.
quero per quid pr̄nitas sit h̄ nō de se cū
nō sit formalit̄ infinita. ergo nec multo'
magis est de se sb̄sistens. ergo nec de se ē
incōmunicabilis.

Secundo principa

liter arguit̄ sic quātū ad istam viam. ab
vltimis distinctis ⁊ ꝯstitutis aliquorum
nō pōt abstrahi aliquod cōe dictuꝫ i q̇d
de eis. probo. quia si est aliq̇d cōmūe eis
illo cōmuni nō distinguerētur ꝑmo sed
aliquo ꝯtrahēte distinguūt ⁊ ita nō sūt
ꝑmo distictiua. Si igit̄ sūt ꝑmo disticti'
ua nihil ē eis cōe dictū in quid de eis. a
paternitate aūt ⁊ filiatōe abstrahitur h°
dictū quod ē relatio que videt̄ eis cōmu
ne esse ⁊ vniuoce. pōt. n. intellectus cer'
tus esse de relatōe ⁊ dubius de hac rela
tione vel illa. igitur ⁊ ista a quibus ab'
strahitur nō sūt ꝑmo distinctiua. Re
spōdetur negādo minorē dicēdo ꝙ rela
tiones diuine sūt ꝑmo diuerse. Con'
tra hoc est argutū frequēter ⁊ pōt vnuꝫ
mediū iterari. quia tūc sciēs vnam origi
nem i diuinis. ⁊ nesciēs vtrum illa ori'
ginatio esset generatō vel spiratio nullū
cōceptum haberet nisi ꝺ voce. vana igi'
tur essent illa ꝓbleumata que fiūt de ge
neratōne siue de ꝓductōne i communi.
⁊ soluūtur per ꝓpria media an̄quā que
ratur de ꝓductōibus in speciali.

Tertio principaliter sic. ꝑmum ꝯstitutiuũ suppositi in aliq̃ natura videt̃ facere ꝑ se vnũ cũ illa natura. quia ñ videt̃ ꝙ aliquod vnũ ꝑ accñs possit esse ꝑmũ simplicit̃ in aliquo genere ſm phm. 2°. phy. ꝑmũ aũt de quo nã dr̃ ꝑ se est eius ꝓprium suppositũ. ergo ⁊c̃. Sed sicut in creaturis relo ẽ alterius generis ab absoluto. ⁊ ideo nõ facit ꝑ se vnũ cũ eo. ita in diuis ñ videtur ꝯceptꝰ vnus esse per se absoluti ⁊ relatõis. ergo si ꝑsona ista duo includat essẽtialit̃. essẽtiam. s. ⁊ relonem nõ videt̃ esse suppositum per se ⁊ ꝑmũ talis nãe. sꝫ quasi suppositum per accñs. Et ita videt̃ ꝙ possit dari aliquid ꝑus ꝯstitutiuũ ꝑ se suppositi in illa natura. Confirmatur ratio sic. ꝑma idemptitas videt̃ esse ꝑme nãe. ad ꝓpriũ suppositũ. ergo illa idemptitas nec est per accñs nec q̃i per accñs. sꝫ omino per se ergo suppositũ ñ includit aliquid quasi alterius generis a natura.

Cõfirmatur scd̃o. qꝛ aliter magis per se esset idemptitas nature create ad suppositum suum q̃ꝫ nature diuie ad suũ. qd̃ videtur incõueniens. Confirmatur 3°. quia 2ª sb̃a dicit totum quod quid ẽ ꝑme sb̃e. ergo in ꝑma sb̃a nõ ꝯcurrit aliqua quidditas distincta a q̇dditate scd̃e substãtie. ergo nec q̇dditas relonis que ẽ distincta a q̇dditate essẽtie ꝑtinet ad rõnem ꝑme sb̃e. Si. n. ꝑma substantia includit per se quidditatẽ distinctã a q̇dditate sb̃e 2ᵉ. ergo nõ magis est per se suppositũ sb̃e q̃ꝫ illiꝰ q̇dditatis alteriꝰ ⁊ ita neutrius vl' vtriusqꝫ. Nec vꝫ h°. Rº. qꝛ h q̇dditas ẽ illa per idemptitatẽ. ⁊ iõ idẽ ꝑ se vnũ põt esse ꝑ se suppositũ vtriusqꝫ q̇dditatis. h°. n. ñ saluat ꝑ se vnitatem suppositi quia suppositũ ponit̃ ꝑ se suppositum q̇dditatis actuate ſm formalẽ rationem. ñ aũt ꝓpter idemptitatem realẽ ⁊ nõ formalẽ ipius ad aliã. Tũc. n. ꝑ se suppositum entis esset per se suppositũ vnius ꝓpter veram idemptitatẽ vnius ad ens. itaqꝫ suppositum per se vnũ est tm̃ per se suppositũ q̇dditatis ꝑ se vnius formaliter. Et per ꝯñs nullius formalit̃ distincte ab illa. Et per ꝯñs nullã formaliter distictam includet ꝑ se ꝑmo. qꝛ nõ esset ratio quare ñ esset per se suppositum illius quidditatis disticte quam ꝑ se ꝑmo modo icluderet. Si instetur hic de attributis nõ est simile. quia nullum attributum ꝯstituit per se suppositum deitatis. sed est q̃si passio. ſm Dam̃ li. 4°. ca°. 9°. Et non ẽ incõueniens quasi passionem cũ quasi subiecto q̃i per accidens esse idem ⁊ etiaꝫ cũ supposito sb̃iecti. licet sit incõueniẽs primum suppositum ꝑmi subiecti esse in se ens ꝑ accñs

Ad istam tertiam ratõeꝫ que ꝓcedit ex per se vnitate suppositi nature diuie.

Respondetur ꝙ relatio ꝯstituit vt trãsit in essentiã: ⁊ ita nõ vt est alterius generis nec ꝓpter hoc sequit̃ ꝙ absolutuꝫ sit ꝯstitutum. quia relatio seruat illd̃ qd̃ est ꝓprium sibi. bene tamẽ conceditur ꝙ illud quod derelinquitur ꝑ relationem est absolutum. quia illud derelictuꝫ est essentia diuina. Cõtra istam responsionem arguitur sic. Et quero aut relatio cõstituit vt est idem essẽtie formalit̃. siue quidditate aut nõ. Si sic sequũt̃ duo incõuenientia: vnum ꝙ relatio nõ erit relatio. quia ſm August. 7°. de tri. Si est ad alteꝝ formaliter iam nõ ẽ sb̃stantia. ⁊ pari ratõne si est formalit̃ substantia iã nõ est ad aliud. Similiter alid̃ quicq̇d ꝯstituit̃ aliquo inquãtum est formaliter absolutum ẽ formaliter absolutum. ⁊ ita suppositum ꝯstiᵐ esset formaliter absolutũ. Aut ꝯstituit̃ relatõe inq̃ꝫtum transit siue est idem essẽtie non formaliter sed realiter. ⁊ cũ hoc stat ꝙ constituatur relone ꝓprie vt relatio ẽ: quia relo nullo modo põt ꝯsiderari in diuis q̇n sit realiter eadẽ essentie. Si igit̃ ſm aliquẽ modũ ꝯsiderata constitueret suppositum nõ ꝓhiberetur ꝯstitutũ eẽ ens per accidẽs: dato ꝙ sic ꝯstitueret: cũ ſm

omnez modū ꝯsiderata ē realiter eadem essentie licet non formaliter. sequit ꝙ ex hoc ꝙ ipa vt realiter eadē essētie consti‑tuit nō ꝓhibetur ꝯstitutū esse ens p ac‑cidens. nō aūt potest ꝯstituere sūt magl idem essētie ꝙ̄ realiter nisi vt formaliter idem sed nō ē idem formaliter. Pre‑terea. quod dicit relatōnē derelinquere esse absolutum hoc videt repugnare si‑büpi. quia forma nō derelinquit aliud esse a se sicut albedo nō derelinquit aliō in albo quo est albū ꝙ̄ se ipam. ergo ꝓ‑prietas ꝯstituēs si ꝯseruat hoc quod est sibi ꝓprium derelinquit hoc quod est si bi ꝓpriū ⁊ nihil aliud. Similiter quo‑modo esse absolutum posset derelinqui a proprietate relatiua si precederet eam in persona.

Quarto principali

ter arguitur sm istam 3^am viaz sic. pma sba est maxime substantia sm phm in p dicamētis ⁊ hoc nō ē imperfectionis. er‑go videt ꝙ hoc modo posset poni pma sbstantia in diuinis. vz psona cui maxie competat subsistere. i. per se esse. relatio aūt nō videtur posse formaliter ꝯstitue‑re aliquid sbsistens: nec per ꝯsequēs pri‑mam substantiam. Confirmat etiaz. quia cū 2ª substantia nō includat aliqd quod nō ē formalit substantia. igit nec pma substantia que est maxime substā‑tia includet. quia sbstantia nō est ex nō sbstantia. Confirmatur iteruz ratio. quia si oportet i his que sūt ad aliquid in diuis nō tm̄ ponere q̇dditatē puta ñ tm̄ pr̄nitatem. sȝ etiā hāc patrnitatem ⁊ vltra hāc etiā sub rōe incōicabilis ⁊ hec omia ꝯpetere sibi inquātū est ad aliud. ⁊ vt ñ ē formalit. illō qō est ad se. quare non pōt ita in eo quod est ad se non per illud formaliter quod est ad aliud ha‑beri hoc quod est incōmunicabile. Et ꝯfirmatur illud vltimo. quia in sub‑stantia creata licet imperfectōnis sit limi tari ad vnam subsistentiā siue ad vnum esse perfectissimū quod nullo modo est determinabile vel ꝯtrahibile nec pōt eē aliquid alicuius tamē ꝙ natura ipa si‑ne alio alterius generis possit habere vl timuz esse quod nō est natū aliquo alio cōtrahi: hoc non ē imperfectōnis. quia hoc est cōmune sbꝫs ⁊ ꝯceditur substan tiꝫs ⁊ negatur ab accidētibus ꝓpter eoꝝ impfectionem. ergo videt ꝙ natura di‑uina vt ē ad se habebit vltimum esse ac tuale ⁊ vltimāvnitatē absqꝫ limitatōne ad esse subsistētie vnius. Rndetur ad hanc rationem quartā: que procedit ex ratōne pme substantie. dicēdo ꝙ relatō habet vim ꝓprietatis incōmuncabilis pme substātie: ⁊ ideo habet vi ꝯstituen‑di hanc pmam substantiam vel suppo‑situz scōe substātie. Quod ꝯfirmatur per hoc. quia que sparsa sūt in iferiori‑bus vnita sūt in superioribus. ⁊ ideo li‑cet alio cōueniat alicui in creaturis esse ad aliud ⁊ subsistē. vel eē quo ⁊ subsiste‑re. tamen ista possūt eodem competere deo vl personis diuinis. Cōtra istud arguitur sic. quero quam vim intelligl. aut vim cause efficientis: aut formalis. Si efficientis quasi causabit ibi quādaz realitatem absolutā que formaliter con stituet ibi pmam substantiā ⁊ ita conce‑ditur ꝓpositū: ꝙ substantia constituit aliqua realitate absoluta. ⁊ cū hoc addi tur vnum aliud impossibile ꝙ relō pos‑set causare illam realitatem absolutam Si scōo mō. s. formaliter cum nulla for ma habeat vim ꝯstituēdi aliquid forma liter nisi tl'e quale natū ē esse tali forma sicut albedo nō habet viz ꝯstituendi ali‑quid nisi album ⁊ que includuntur i al bo. sequitur ꝙ relatō que est essentialit habitudo ad aliud non habet vim con‑stituendi aliquid ad se. Cōfirmatio illa nihil videt valere. ñ eni fit talis vnio in deo nisi ꝓpter infinitatē essen^c diuie. q̄ in se icludit vnitie oēz pfectōez simpl'r ⁊ omnez etiā realitem sibi compossibilez ꝓprietas aūt non est infinita formalit:

ergo nō oportet in ea vniri oēm realita-
tem ⁊ maxime nō illaȝ que videtur sibi
formaliter repugnare aut nō posse in ea
ꝯcludi quasi maiorē ꝑfectionē diceret for
maliter ꝙ ista vel omino nō minorem.

Ex quarta uia ar

guitur ꝑ auctoritatē Augusti. 7°. de tri
ni. ca°. p°. vel. 2°. vel. 6°. omne relatum est ali
quid excepta relatōe. ergo sicut deduxit
ꝑma ratō videt̄ ꝯcedere ꝙ illud quod re
fertur ē aliquid ad se. Item in eodeȝ.
ca°. 4°. vel. 32°. omis res ad se subsistit ꝙ-
to magis deus. ⁊ loquit̄ de subsistere qd
ꝯuenit substātie ꝓut greci accipiūt substam
accipiūt aūt ipi ſm eum substātiā sic nos
personā. ergo subsistere quod cōuenit ꝑ-
sone inquātū persona numerat̄ in trib⁹
ꝓut. s. dicunt̄ tres subsistentes illud est ad
se ſm eum ⁊ videt̄ dicere: ꝙ incōueniēs
est ꝑsonam diuinā subsistere ad aliud h°
modo accipiēdo subsistere. Iteȝ 3° oīa
que ponunt̄ in diffōe ꝑ̄ siue a Boetio d̄
duabus naturis siue a Ric. 4°. de trini.
ca°. 22°. ⁊. 23°. sūt absoluta ita ꝙ nulluȝ
illoꝝ includit relatōeȝ essentialit̄ ⁊ diffō
debet exꝑmere intrinsecā rationē diffini
ti. ergo ⁊c̄. Ad auctoritates August.
iā adductas ħ in quarta via r̄ndetur ꝙ
Augl. loquit̄ d̄ formali significato hui⁹
nōis ꝑsona nō de māli. formalit̄ aūt sig
nificat h° nomē ꝑsona aliq̄d indistinctū
in se ⁊ ab alio distinctū in nā intellectua
li. accidit aūt huic significato formali ꝑ
quid sit talis distictio. tn̄ in aliqua nā ne
cesse ē illud distinctiuū esse absolutū sic
i natura creata. in aliqua aūt relatōneȝ
sicut in ꝓposito. Cōtra hanc respon-
sionē arguo. aut Augustl. intelligit i illo
significato formali ꝑsone indistinctū in
se ⁊ distinctum ab alio ſm essētiā. ⁊ tūc
nō magis haberet ꝯcedere ꝙ sint tres ꝑ-
sone ꝙ tres eēntie siue 3a disticta ſm eēn
tiam. quod videt̄ manifeste ꝯ intētioneȝ
suam vbi vult ꝙ aliter vtimur nos noīe
substātie ꝙ greci. ipi vtunt̄ ꝓ ꝑma substan
tia. ⁊ ꝯcedūt tres substantias eo mō quo
nos tres ꝑsonas. ergo nos ꝓprie ſm euȝ
concedimus tres personas. aut intelligit
indistinctū in se ſm substam incōicabilem
⁊ sic distinctū ab alio. ⁊ tunc si illud ſm
formale significatum est ad se habetur
ꝓpositum.

Tertia opinio est

ꝯcordans ratōibus ⁊ auctoritatibus ad
ductis ꝯ 2am opi. ponit diuinas ꝑsonas
eē absolutas qd ne videat̄ nouū ⁊ extra-
neum adducit̄ dictū cuiusdā antiqui do
ctoris distinguētis aliq̄d dici duplr̄ ſm
substaȝ. dic̄. n. sic. intelligendū est ꝙ sic dic̄.
Ricl. de scō victore dici ſm substaȝ ē dupli
citer. vno quidē mō indicādo substam ſm
nāȝ cōeȝ ⁊ sic dicit̄ hō ſm substaȝ. alio mō
indicādo substātiā ⁊ suppositū certū. vt
quidā hō p°° dicere substaȝ ē dicē q̄d 2°°. di
cere substaȝ est dicere aliq̄d. dicit igit̄ ꝙ hoc
nomē substa vel eēna dr̄ ſm substaȝ q2 idicat
nāȝ cōmunē. sȝ h° nomē ꝑsona dicit̄ ſm
substaȝ q2 indicat suppositū certū ⁊ distin-
ctū. nā aūt cōis nō multiplicat̄ nec refer
tur. ⁊ iō qd dicit substaȝ ſm nāȝ cōmune:
ita dicit̄ ad se ꝙ nullo mō pōt dici ſm re
lationē ⁊ h°° diuidit̄ ex opposito cōtra
ad aliq̄d suppositū aūt siue ypostas̄ na-
tū ē plurificari ⁊ ad aliud ꝯpari ⁊ ita re
ferri. ⁊ qd sic dr̄ ſm substaȝ nihil impedit
rōne relatōis supaddite dici ſm relōneȝ
⁊ h° vult dicere Ricl. de scō victore. ſm
h° igit̄ poneret̄ ꝙ ꝑsone diuine distigue-
rentur ꝑ aliquas realitates incōicabiles
absolutas nō tn̄ illa ꝯstituentia ⁊ distin
guentia essēt absoluta ꝑmo mō sed 2°°.
quia ⁊si nō essent formaliter relatōnes
ꝯstituta tamē per ipas essent referibilia.
Et si obijciat̄ quomō tūc saluabit̄ cō-
munis snīa sanctoꝝ dicentium ꝑsonas
distingui per relationes. Ad hoc po
test accipi quoddam dictū eiusdem do-
ctoris. idem. n. doctor in questōe illa an
ꝓprietates distinguant personas. dicit
ꝙ ſm ꝙ sūt habitudines nō distinguūt

ꝑsonas. sed ſꝫ ꝙ ſūt origines. quod ver-
bum: licet forte iṗe nō ſic intelligat pōt
exponi ꝙ origines nō diſtinguūt ꝑſonas
formaliter ſed quaſi ꝑncipiatiue: ſicut mo
tus in creaturis. ⁊ maxime ſi eſſet in mo
uente ⁊ nō in moto nō diſtingueret ter-
minos talis motus formalit̃ ſed effecti-
ue. eo ꝙ pertineret ad genus cauſe efficiē
tis. queadmodū etiā ſi nā humana po-
neretur i vno homie ⁊ iṗa nō poſſit mł
tiplicari niſi per generationē poſſet dici
ꝙ generatō multiplicat homies nō qui-
dem formalit̃ quaſi homies diſtinguerē
tur formaliter generatōib' vt ſūt genera
tiones ſꝫ quaſi effectiue. quia generatio
reducit ad genus cāe efficiētis. ita poſſet
dici in ꝓpoſito ꝙ natura diuia nō com
municat ſuppoſitis niſi ꝑ origineꝫ. ⁊ ita
origine diſtinguūtur pᶜ i natura: q̄i ꝑn-
cipiatiue reducendo ad iṗm ꝑncipians:
quod diſtiguit nō formalit̃ ſꝫ quaſi cor-
reſpondēter diſtinguenti effectie in crea-
tura. Et tūc poſſet poni exempluꝫ. ꝙ ſic
ſi aia intellectiua ꝑmo ꝑficeret vł conſti-
tueret cor i eſſe ſuppoſiti. ⁊ 2° cor aiatuꝫ
poſſet ꝓducere manū in eſſe ſuppoſiti. n̄
eſſent aliqua diſticta in natura animati
niſi ꝑ origines ⁊ tamē formaliter eſſent
aliqua abſoluta quoꝝ vnū ꝓducitur ꝑ
alteꝝ. in iṗis tamē vere eſſent relatōnes
ꝓducētis ⁊ ꝓducti. nō. n. minus ſaluant
relatōnes: ſed magis vt videt ſi ponātur
aliqua abſoluta que poſſent referri ꝙ̄ ſi
nō ponantur aliqua talia abſoluta.

Per iſta duo dicta. ꝑmū de duplici ab-
ſoluto. ſcōm de origine diſtiguente qua
ſi correſpōdenter ꝑmo ꝑncipio effectio i
creatura nō formali. poſſūt multe auc-
toritates exponi que vident in cōtrariū.

Cōtra iſtam opi. poteſt obijci. ꝙ iṗa
nō videtur ſtare cū fide. ꝑmo quia ſalua
tor exꝑmens. Math. vlt. totā veritateꝫ
ſuam que de tri. tenēda eſt nomiat tres
ꝑſonas nominibus relatiuis. In nomie in
quit patris ⁊ ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti. Si-
militer Ioh. in canonica ſua ꝑma ca°. 5°
tres ſūt qui teſtimoniū dant in celo pat̃
verbum ⁊. ſ. ſ. Et generaliter vbicunqꝫ
ſcꝑtura canonica loquitur de ꝑſonis di
uinis exꝑmit eas nominibus relatiuis: vi
detur igit̃ ꝙ ponere eas eſſe abſolutas ꝯ̄
dicat ſcꝑture ⁊ ita etiam fidei. Secū-
do quia eccleſia vł quicūqꝫ exꝑmit veri
tatem tenendam de tri. exꝑmit ꝑſonas
nominibus relatiuis. ſicut patꝫ i ſimbolo
apłorum. in ſimbolo athanaſij ⁊ in ſim-
bolo niceno. ⁊ in alijs quibuſcūqꝫ auctē
ticis declaratōnibus fidei ꝑ eccleſiaꝫ vni
uerſalem. ergo oppoſitū repugnat fidei
vt iṗa eſt ab eccleſia declarata. Ter-
tio. quia ſancti ⁊ cōmuniter doctores ca
tholici de iſto articulo tractantes tantū
ponūt ⁊ ſaluāt trinitatem perſonarum
relatiuarum. quoꝝ doctrinam ſaltē mł
torum auctenticauit eccłia vniuerſalis:
ſicut patet i canone di. 15°. Sancta Ro-
ma. igit̃ dictis iſtorum ſanctoꝝ ꝯ̄dicere
eſt cōtradicere eccleſie auctenticāti dicta
eorum. Si dicatur ad iſtā obiectōeꝫ:
ꝙ dicta opi. nō ſolū fidei nō repugnat: ſꝫ
ꝙ magis ē ſcꝑture ſancte concordat.
Primū oſtendit dupliciť. ꝑmo ſic. quia
quicq̄d de trinitate ſacra ſcꝑtura tradi-
dit vel eccłia declarauit. vel doctor auc-
tēticus manifeſte aſſeruit. hec dicta opi.
ꝯcedit. vꝫ ꝙ tres ꝑſone ꝯgrue exꝑmunt
nominibus patris ⁊ filij ⁊. ſ. ſ. quia ꝯcedit
ibi vere relatōnes originis. quia cōcedit
veram originatōnem vnius ꝑſone ab a-
lia que ē generatio. ⁊ ita ꝑſona generās
eſt pater ⁊ ꝑſona genita ē filius. ⁊ ꝓceſſi-
onem 3ᶜ a duabus ⁊ ita ꝓcedēs eſt. ſ. ſ. ⁊
ſpiratur volūtate caſta ⁊ ſancta ſed non
dicit ſcꝑtura nec vniuerſalis eccłia alicu
bi declarando: ꝙ perſone ſolum his re-
lationibus diſtinguūtur ſicut nec dicit:
ꝙ diſtinguūtur ꝓprietatibus abſolutis.

Nunc autē licet tenēdum ſit ꝓ vero.
quicquid tradidit auctoritas nō tamen
eſt negādum eſſe verum quicquid iṗa n̄
tradidit mł ta inq̄t ille chriſti ſecretarius
Ioh. opa. ⁊ ſi non hic fecit ihs que non

sũt scripta in libro hoc. Jo. vlt. certe nec alicubi. quia addidit. existimo mũdum nõ posse capere libros. Logice etiã loqn do patet: ꝙ locus ab auctte negatiue nõ tenet. Scðo sic. nihil ẽ asserendũ eẽ de vitate fidei nisi quod tradit in scptu ra. vl ab vniuersali declarat ecclia in scp tura vl ex altero istoꝝ sic tradito vl de clarato necessario: ⁊ euident infert. tale nõ videtur eẽ personas nullis ꝓprietati bus absolutis distingui igit ⁊c̃. Prima ps minoris videt plana: ꝙ scptura nusꝙ̃ hec tradidit quia relones affirmat. ab solutas ꝓprietates nusꝙ̃ negat. 2ª pars patet. qꝛ quecũqꝫ teneda ecclia circa arti culos de tri. declarasse inuenit. cõtinẽt i symbolo aploꝝ vl athanasij vl niceni. vt extra de sum. tri. ⁊ fi. ca. caplis. firma tur ⁊ dãnamus. q̃ duo capla edita fuert i ꝯsilio generali sb innocẽtio. 3°. celebra to. vel extra de sum. tri. ⁊ fi. ca. fideli. ⁊ ẽ hodie in. 6° li°. quod caplm editum fuit in ꝯsilio lugdunẽsi generali sub Grego. io. celebrato. nõ inueniũtur plura scpta auctẽtica declarationẽ ecclie circa articu lum de tri. ꝑtinentia. nec in aliquo isto rum declaratur ꝑsonas ꝑ ꝓprietates re latiuas ꝯstitui. patet intuenti 3ª ps mi noris. ꝓbatur quia ratões que fiũt ad inferendũ ꝓpositum ex tradito ꝑ scptu ram vel declarató per eccliam videntur omes esse solubiles sicut postea rñdebit ad eas. Scðm. s. ꝙ hec opi. scpture ꝯcordat oñditur per illud ꝓuer. 30. vbi post multas qões motas de deo querit salomõ qð nomẽ ei⁹ ⁊ quod nomen filij eius si nosti. ex hoc arguit sic. omis questio aliquid certũ suppõit ⁊ aliquod du bium querit ex 7°. metha°. ca°. vltimo. hic igitur est certuꝫ filium esse. ⁊ querit quod est nomẽ eius. ⁊ pari rõe ꝑ naturã relatõis supponitur illud cui⁹ ẽ filius eẽ scꝫ patrẽ. ⁊ querit quod ẽ eius nomẽ: igi tur hoc exñte certo. s. hunc esse filium ⁊ hũc patrẽ. dubium ẽ quod nomẽ hui⁹ ⁊ quod illius. sed si iste persone ꝑmo con stituantur in esse ꝑsonali ꝑ paternitateꝫ ⁊ filiatõnem. proprium nomen huius ẽ pater. ⁊ ꝓpriũ illius ẽ filius. ⁊ ita esset certitudo de filio ⁊ dubitató quod nomẽ esset eius. ergo salomõ videt intendere ꝙ nõ ꝑmo ꝯstituantur filiatõne ⁊ patnita te sicut ꝙ nec filius sit ꝓpriũ nomẽ eius sed scito ꝙ sit filius adhuc restat quere re ſm ipm quod nomẽ eius. Hoc bre uiter sic arguit ad impossibile deducen do dato ꝙ ꝓprium nomen persone que est filius sit filius quod sequit si ꝑmo cõ stituatur relatõne vel filiatõne. igr ideꝫ querit salomon ⁊ suppoit. supponit eni ꝓprium nomen ꝑsone ⁊ querit quod ẽ nomen eius. Sed si dicto modo rñ deatur ad obiectionẽ de fide factam cõ tra tertiam opinionẽ.

Contra hanc respõ

sionem arguitur ꝑmo sic. quare voluit saluator ꝑsonas nominibus relatiuis exꝑ mere si sũt absolute: ⁊ absoluta si sint ñ latuissent eum. ⁊ ꝯgruum videtur bap tismũ dare inuocando ꝑsonas diuinas proprijs nominibus ipsarum. Secũdo sic. articulus quando traditur a christo ꝯueniens ẽ illum accipere ſm illum itel lectum qui maxime põt haberi a xpo. talis est de personis relatiuis ⁊ nllo mo do de absolutis. Tertio sic. ꝯsequen tie sanctoꝝ ⁊ doctorum supponẽde sũt esse necesse. sed illis vtẽdo vel similibus concluditur ex manifeste credito ꝙ ꝑso ne non sũt absolute sicut pꝫ i multis de ductõibus magistroꝝ.

Ad primũ forsan

diceret aliquis ꝙ ꝓpter duo saluator sic expressit ꝑsonas congrue. ꝑmum: quia nos docuit sicut eramus capaces. si aũt sũt proprietates absolute vidit eas nos nõ posse concipere vel nõ concipere: ita faciliter sicut relationes. quia nec ꝑ viaꝫ causalitatis ⁊ eminentie possũt cognosci a nobis cum nõ sint perfectões sim

pliciter nec per aliquid simile in creatura. sicut forte possumus ꝯcipere relationes ex relatõibus originis in creaturis quia illis incõmunicabilibus absolutis sint nulla sũt similia in creatura. immo nec alicui cõmunicabili increato est aliquid simile. quia quodlibet tale ꝑmo ē diuersum a quocũq; alio. ⁊ hanc impossibilitatem vel difficultatem cognoscendi illas absolutas ꝓprietates si sint posset quis concipere ex premissa questõne salomois. Exemplũ huius patet in communi modo loquēdi vbi expꝯssius ⁊ frequentius expꝯmimus ꝑsonas aliquas nominibus relatiuis q̄ absolutis. quia illa nomina sũt notiora. tamē ꝯstat personas quas intēdimus illis nominibus exprimere esse in se absolutas. vbi gratia. hoc fecit papa vel epūs vel rex. nō ita sepe dicim⁹ Petrus vl' Johes. quia officia sũt notiora ꝑsonis absolutis: ita posset esse hoc. ꝙ originem ꝑsone possumus concipere ꝓprietatem absolutam si habet vel non possumus. vl' non ita faciliter. Secũdo. quia sint ꝓprietates absolute ⁊ ꝺm hoc ꝑsone possent nomiare nominibus absolutis. sic tamē nominãdo eas nō exprimitur illis nominibus tantum de necessitate fidei quãtum istis pater filius ⁊ spiritussanctus. quia istis non tantum exprimitur distinctio personarum. s; etiã origo que est i eis. ⁊ aliquo modo ex cõsequenti vnitas essentie. quia in tali origine ꝑfecta est cõmunicatio eiusdem essentie. per tria nomina absoluta non sic exprimerentur hec omia. Ad secũdum forsan aliquis diceret ꝑmo: ꝙ ille intellectus quem christus expressit sc; ꝙ sint persone relatiue est absq; dubitatõne tenendus. sed de eo quod tacuit sc; an sint absolute nō est magis contra intellectu; articuli vna pars q̄ alia nisi ostendatur repugnare intellectui quem expressit.

Secundo diceret: ꝙ articulum fidei restringere ad intellectum speciale; qui tamen traditus est in generali quasi nō possit intellectus generalis esse verus nisi specialis sit verus. hoc videtur articulum reducere ad icertitudinem. videtur enim incertum quod non potest sine incerto teneri. saltem maior reuerentia videtur fieri articulo in vniuersali tradito si dicatur intellectum eius vniuersalem posse esse verum quocũq; speciali posito vel negato quod non est traditum vt tenendum q̄ ꝙ nō possit esse verus nisi aliquod determinatum speciale sit ve;

Exemplum huius in aliis articulis. creator celi ⁊ terre nō oportet hoc artaē ad hoc ꝙ si omipotētia in deo aliquo⁹ distinguatur a voluntate potuit creare ⁊ ita de parte opposita. similiter verbu; factum est homo nō oportet artare ad multa specialia nec ad aliquod illorum cum quorũ quolibet: ⁊ etiam opposito potest stare hoc verum. Aptius exemplum videtur. si iudeis erat traditu; vt crederēt deum esse vnum. ⁊ de trinitate nihil explicite. non solum minor reuerētia sed irreuerētia ⁊ falsitas esset asserere hunc articulum non posse esse verum nisi esset vnus ꝑsonaliter sicut est essentialiter. ⁊ tamē hoc videretur tũc eē magis cõsonum verbis articuli eis traditi q̄ oppositum. sicut igitur illi tunc neutram partem debuerunt asserere esse necessario tenendam sed vtraq; posita necessario tenendum esse illud quod in generali fuit eis traditu;. ita videt ꝙ circa articulos nobis in vli traditos nō debeamus asserere sine declaratõne ecclie necessario h⁹ spcāle vl' illō eē tenenō cu; q̄rum vtroq; pñt articuli stare vt traditi sũt. nō n. deus q̄ scit i speciali istã vitatē sine cã'tm̃ ꝺm intellectu; vlem tenenda de fide tradidit ⁊ nec ad hũc moō spālē nec ad illũ tanq̄ ex fide tenendũ artauit

Tertio q: in ꝓposito nō videt ꝓpter reuerentiã ista; persona; dicendu;: ꝙ sint tm̃ relõnes in essētia nisi h certissime traderet ⁊ h⁹ ꝓpter modicam entitatem relationis respectu entis absoluti.

Ad 3m diceret forsan aliquis ꝙ preci se ꝓpter rōnem solubilē a quocūqȝ fiat nō est tenendū aliqͩ esse de ſba fidei. nec forsan ꝓpter ꝯclōnem talis rōis quatenus ꝑcise est per illā rōnem ꝯclusa sic arguens se exponēt morti. nec aliqͥs ſm rectam rōnem se deberet exponē. oportet igit̄ habē maiorē auctem ad hoc vt aliquid teneat̄ eē de fide: ꝙ̄ ꝙ scūs aliqͥs sic arguat. sepe eni quis arguit qͦ nō oino asserit. lȝ illud qͦ scūs auctēticus ab ecclesia quantū ad doctrinā asserit eē tenēdū sit certū. tn̄ alie auctes dubie pn̄t exponi. ⁊ multo magis alioꝝ min' auctēticoꝝ scribentiū. Isto modo diceret aliquis nihil inueniri ꝯ opi. ꝑdictam.

Ad illa que secundo mō vident̄ esse cōtra eā. Rn̄derȝ discurrendo per ordinē. Ad illas auctes ⁊ rōnes que ꝯtra eā vel pro 2a opi. superius sūt inducte. Ad ꝑmū de euā° videt̄ iam supra rn̄suȝ. Ad auctes Aug. 5. de tri. Rn̄det per distinctōnez positaȝ in ꝑncipio opi. ꝙ Aug'. loquit̄ de his q̄ sunt ad se: ita ꝙ nec sūt relatiua nec referibilia. sed etiā opposita relōni. sic patȝ per exempla sua. videt̄ eni ipemet dicere ibi ꝙ aliqͩ est ad se lȝ sit referibile ad aliud. sicut exꝑsse vult Aug'. 7°. de tri. c. 4. vbi tractās qūo greci dicūt tres eē substātias vult ꝙ subsistē ſm ꝙ cōpetit substātie illo mō sumpte sit ad se. ſbdit eni ibi si aliud est deo eē ⁊ aliud subsistē sicut aliud est deū esse ⁊ aliud prēm esse relatiue igit̄ subsistit sicut relatie gignit. Et ex hoc infert ꝙ substātia iam nō erit substātia. qꝛ relatiuū. ⁊ infra. absurduȝ est aūt vt substātia relatio dicat̄. ois eni substātia ad se subsistit quāto magis de' quid exꝑssius ꝙ̄ substantia ſm ꝙ greci accipiūt eā. s. pro ꝑsona. s. substantia ꝑa nō 2a sit ad se ⁊ ad se subsistat illo subsistere qͦ cōpetit substātie sic dicte. Et si obijciat̄ ꝙ ista verba Aug. de substātia ⁊ ꝑsona nō debent magis accipi de ꝑsonali ꝙ̄ de eēntiali. qꝛ dicit ꝙ eodē dr̄ de' ⁊ ꝑsona. Rn̄°. eodē. i. aliquo dicto ad se. distinguendo illud qͦ est ad se ꝯ illō qͦ est ad aliud. eo ꝙ pater nō est ꝑsona filij: sicut nec est deus filij. queadmodū sor. nō est sor. alicui'. sicut nec hō alicui' s. itelligēdo vt correlatiuū. sed nō oportet ꝙ eodē sit deus ⁊ ꝑsona: ita ꝙ ꝑsona nullo mō oino ad se dicat̄ sicut deus dr̄ ad se vl' deitas. quia tūc sicut nō sūt tres deitates: ⁊ per hoc nec tres magnitudines ſm eū. qꝛ magnitudo dicit̄ oino ad se sicut deitas. sic nec essēt tres ꝑsone. qͦ ipe negaret. que igit̄ oino sūt ad se n̄ numerant̄. que oino ad alterū nō sūt cōia tribus. qui aūt ad se sed nō oino ad se sȝ referibilia. quia nō repugnat eis referri nō sūt cōmunia sed numerant̄. aut pn̄t dici ꝓpria a qͥbus potest abstrahi aliqͦ cōmune numeratū. Ad Aug. xi. de ciui. dei. c. 10. ꝯcedo ꝙ pater est qͥcquid habet excepto relatiuo qͦ habet ⁊ non est ipm. habȝ qͥdem correlatiuū sicut pr̄ habet filiū. ⁊ ideo ꝯcedo ꝙ ꝑma ꝑsona est quicqͩ habet ad qͦ non refert̄. non est aūt 2a ꝑsona quā habet vt correlatiuum licet ista relōne nō ꝑmo constitueret̄. Ad Boeciū quando dicit ꝙ relatio multiplicat trinitatē ⁊c̄. dico ꝙ doctor ille accipit relationē pro origie. et sic intelligēdo accipit̄ multiplicare nō pro formalr̄ distinguere. sȝ q̄si ꝑncipiatie correspondent ꝑn° effectiuo. ⁊ hoc qͥdeȝ nō est extorquere verba. multiplicare eni ē multa facere sicut xp̄us vere multiplicauit panes euāgelicos. ⁊ tn̄ ipe nō fuit forma illa qua formalr̄ multiplicabant̄ panes illi. ⁊ deus creans multiplicat aīas. nō tn̄ est ipe forma qua formalr̄ aīe ipe distingunt̄. Ad Jo. Dam̄. dico ꝙ vna eius auctas soluit aliā. qꝛ. c. i. ꝑcise poīt ingenerationē. ⁊ in li. 3°. c. 5. ponit ꝑrnalez ꝓprietatē. iste aūt due ꝓprietates distinguunt̄ ſm Aug. 5. de tri. c. 6. igit̄ excludendo oīa alia in pr̄e in. c. i. ꝑter ingenerationē intelligit ꝑter per ingeneratōȝ

omne psonale priis. ꝛ ita vbicūqꝫ exclu/dit ab aliqua ꝓprietate alicuiꝰ supposi/ti omne aliud. per illā ꝓprietatē inclusā includit omne aliud psonale. ꝛ ita inclu dereť ibi realitas absoluta si qua esset. ꝛ maxie includereť vt videť. qꝛ in creaturꝭ incluso accñte ñ excludit subiectū. ꝛ ita inclusa relõne in psona diuina nõ exclu ditur illud qõ refert ea. sicut si diceret ꝙ sola pñitas est nõ ꝓpter hoc excludere tur pater q̄ pñitate eēt pater. Ad Ri/ca. dico. ꝙ modus exñtie alius est ꝛ hoc ptinet ad originē. sꝫ ex hoc nõ sequiť ꝙ originatū nõ sit aliq̄d subsistēs ad se di/stinctū aliqua realitate psonali absolu/ta alia ab originate. Ad Anť. silr di co ꝙ omia sūt vnū ꝛ eadē vbi nõ obui/at relõnis oppositio vel formalr sic rela tio obuiat alicui relatiuo. vł sicut natū referri relatõne opposita. ꝛ isto mõ per/sone si essent absolute distinguenť. qꝛ in eis sunt relões pncipiantes.

Ad ratões pro se

cunda opi. rñdeť. Ad pmā põt dici ꝙ si realitas absoluta aliqua ɔstituat pso/nas nõ tñ faciet compositionē cū essētia diuina: sicut nec relõ ɔstituens facēt. qõ ɔfirmať per locū a maiori. qꝛ realitas ꝓ prie subsistētie in creatura nõ facit com/positionē cū creatura. relõ aūt in creatu ris facit compositionē cū fundamēto ut alias declarabiť. ḡ si hec relõ põt non fa cere compositionē cuꝫ eēntia multoma/gis nec realitas suppositi faciet compo/sitionē cum realitate nature. Et cum confirmať rõ. quia absolutū aut manet oino aut trāsit oino. dico sicut dictū est declarādo 2am rõnem ꝙ relõ manet ex hoc ꝙ eius rõ nõ est formalr rõ essentie ꝛ transit. quia ꝓm pfectam idemptitatē est essentia. ita dici põt ꝙ realitas abso/luta si cõstituat psonā trāsit q̄dem perfe ctam idemptitatē ad essentiā. manet tñ qꝛ nõ est formalr realitas eēntie. Et con firmať ista rñsio. quia pfectões attribu/tales videnť esse absolute: ꝛ nõ relatiue sicut dictū est supra di. 8. qõne de attri/butis. ꝛ tamē ꝛ maneť ꝛ transeūt ita ꝙ nõ faciunt compositõnem. nec sunt ideꝫ formalr ipi essentie. ꝛ si aliqua illaꝝ ꝓꝫ rationē formalē hñet distinguere realr ab altera illa distictio eēt p eā formalr ꝛ nõ p essentiā ꝛ tñ nõ esset ɔpõ. Ad 2m arm dico ꝙ ponēdo psonas relatiuas oꝫ ponere eas vere sbsistētes ꝛ in eis esse eandem nāꝫ indiuisā. hꝰ nõ põt poni ꝓ/pter aliquā impfectõeꝫ psonaꝝ i sbsistē/do. qꝛ ponunť ita vē subsistētes sic si eēnt absolute. ḡ oꝫ ꝙ ponať ꝓpť infinitatem essenᵉ q̄ est in sbsistētibꝰ. sꝫ eadē eēt infi/nitas eēntie si psone eēnt absolute. ḡ nõ oꝫ tūc nāꝫ diuidi sic nec si ꝓprietatibus absolutꝭ ɔstituanť. pbeť igr ista omis nā cõis suppoitis absolutꝭ distinguiť in eis hec q̄dem vera est in creaturis. sed in ꝓ posito petit conclusionē pncipalē. Ad 3m instando diciť ꝙ patri cõstituto in eē psonali. ꝛ filio ēt ɔstituto in esse psonali quasi aduenticia est ꝓprietas spiratõ ac tiua ꝓm aliq̄s ꝛ tñ nõ est q̄si accñtalis ꝓꝫ eos. nec etiā relõ rõnis. q̄re igiť nõ possꝫ intelligi in ꝓposito psonā ɔstitui in esse psonali realitate absoluta ꝛ ei q̄si cõsti/tute in esse tali realitate aduenire ꝓꝫ mo dū intelligēdi relationē ꝛ nõ tñ esse nec accñtalem nec rõnis. Et cū ꝓbať ꝙ sit relatio rõnis: per silr de relatõne ad cre/aturā. dico ꝙ nõ est silr. illa eni relõ ad creaturā nõ est ex necessitate nature fun damenti sicut est hic. Quarta rõ ini tur ꝓpositõni huic. s. omne absolutum est actus ꝛ per ɔñs dans esse. hec impro batur multiplr. tū quia in creaturꝭ. vbi maxime videť habē ꝓbabilitatē habet instantiā de ꝓprietate ypoca quia illa ñ est dans esse. quia tūc natura humana in xpo nõ habēt idem esse qõ habēt di/missa. Silr actus dans esse dat opera/tionē. ꝓprietas hypoca in creaturis nõ dat opationē. qõ patet per Dam. liº. 3º. c. 15. b. Nāles ꝛ ñ hypostaticas animus

⁊ voluntates ⁊ opationes. Si enim hypostaticas. i. psonales dabim⁹ eas ethe-rotheleas. i. aliud voletes. ⁊ etheroucrgeas. i. aliud operantes. tres hypostases sancte trinitatis dicere cogemur. vbi ipse ex hoc q psone diuine nō habent tres opatōnes ꝯcludit q opatio nō est hypostatica. ⁊ hoc in cōmuni siue de ꝓprietate absoluta siue relatiua. Preterea 3° in omni eo qđ aliquo mō habet eē aliq̄ pter illud qđ dat sibi esse est aliquid rōne cuius recipit esse. patet de composito ex mā et forma ⁊ omibus aliis cōpositis ex actu ⁊ potētia. igit in omni habente esse per aliqđ dans esse est aliqđ qđ non est actus dans esse. sed rō recipiēdi eē. et ita videt in supposito nature. q2 cu3 suppositū hēat esse ⁊ natura det esse ꝓprietas hypostatica erit ratio recipiēdi esse.

Ad arm tūc potest dici q cū duplici ter sit rō entitatis q̄dditatiue. s. ⁊ hypostatice. sicut q̄dditatiue est dare eē quia ipa est de se cōicabilis. ita hypostatice ē vt nō sit actus dans esse. q2 de se est incōmunicabilis ut quo. ⁊ licet in creaturis ꝓprietas indiuidualis det esse. quis est alicuius gradus entitatis positiue vltra entitatē q̄dditatiuā nature. tn̄ vltra entitatē singularē ꝓprietas suppositi nullā entitatē dat. imo nullū positiuū addit ex pma qōne. 3. li. ⁊ lic3 illud adderet tn̄ nō esset rō dandi esse: q2 hec natura existens in qua includent natura ⁊ entitas singularitatis est eētialis rō dandi esse ⁊ ita quicqđ intelligat aduenire siue positiuū siue priuatiuū siue absolutū siue respectiuū nō dabit esse. quia per illud quod iam pintelligitur datur esse. l3 igitur in diuinis nō sit ꝓprietas psonalis tantū ne⁹. sed aliqua ꝓprietas vel ꝓentitas positiua. tamē q2 natura diuina est de se hec per se exn̄s ipa habebit totam rōnem dandi esse. sicut ⁊ in creaturis. et licet natura exn̄s det totalr esse nō ꝓpi hoc ꝓprietas aduenies est tantū ne⁹ immo si adueniret ꝓprietas positiua nihil

tolleretur ab hac natura exn̄te. ita nec i diuinis tollet ab hac natura que est ō se exn̄s quin dabit totalr esse psone lic3 in psona intelligat ꝓprietas psonalis positiua. Ad arm igitur cum ꝓbatur q sit actus cū nō sit ibi tm̄ virtualr sed actualiter. dico q est ibi fallacia equiuocationis. vno mō eni actus est differentia opposita potētie. ⁊ hoc mō diuidit omne ens. Alio mō actus cu3 potētia ꝯstituit aliquod totū. sicut loquit phus de potētia. 8. mece. de potētia ⁊ actu qđ nō ē verum de potētia opposita actui. q2 illa n̄ manet cum actu. ista igit ꝓprietas n̄ tm̄ est virtualiter in essentia diuina sicut est asinus qui est in potentia ante actum. et per ꝯn̄s hec ꝓprietas est actu ibi prout actus opponit tali potētie. sed nō sequit ergo est actus dans esse. ad hoc eni requireretur q esset actus formalis. hoc eni3 modo materia daret esse. quia est in cōposito in actu nō in potētia ante actum

2a rō videt deficere. q2 istud nō h3 se ad eētiā vt perfectō ad pfectibile vt diffuse declaratum est etiam de proprietate relatiua psone di. 5. vbi dictū est q psona nō cōponit ex essentia ⁊ ꝓprietate sicut ex quasi potētiali ⁊ actuali. immo eētia h3 magis rōnem actus. si igit ista ꝓprietas itelligat posterior aliquo mō eētia nō. tamē est pfectio eius. ibi eni3 est idem ordo originis ⁊ pfectōnis. et iđ pus origine est pus pfectōe sicut fuit tūc declaratū diffuse. 2° dato q aliq̄ mō se haberet ad essentiā vt informās ipa3 nō tamē eēt pfectio simplr. q2 ſm Ans. ratio pfectōnis simplr est q sit in quolibet melius ipm q̄ nō ipm. qđ est impossibile de ꝓprietate hypostatica. quia illa ō rōne sui repugnat ꝯdictorie cuilib3 aliī ab illo cui⁹ est. ⁊ ita nō pōt in quolibet alio eē melius ipm q̄ nō ipm. quia cuilibet aliī repugnat. sic igit ad rōnem patet q falsū assumit si accipiat q istō absolutū pficiat essentiā. nec ꝓbatio h⁹ valet per hoc q aliquo modo sequit et

non precedit. quia in diuinis sicut p̄t po
ni p̄cessio actus ⁊ forma est primum.
3° dato q̄ haberet hoc q̄ informat ñ
sequit q̄ sit pfectio simplr nec illa q̄ infe
runt vlterius. s. q̄ essentia diuina nō sit
simplr pfecta. vel q̄ vna psona ñ sit sim
pliciter pfecta in se. Preterea. ista rō
melius cōcluderet ꝯtrariū de relone. q̄z
pbabilius videt q̄ relo possit esse perfe
ctio q̄ ppꝛietas hypostatica sit pfectio
quia nulli ppꝛietati hypostatice ꝯuenit
esse perfectionem nec in creaturis nec in
alijs. alicui tamē reloni s̄m ppꝛiam rō-
nem ꝯuenit esse pfectionē. aliqua eni est
pfectio altera. vt p3 de equalitate respe-
ctu inequalitatis. q̄z s̄m Aug. d̄ q̄titate
aie. c. 7. Inequalitati equalitatē iure p̄-
ponis: nec quisq̄ oino est ut opinoꝛ hu
mano sensu p̄ditus cui nō id videat. h°
aūt nō est tm̄ a fundamēto. pōt. n. ineq̄
litas fundari in fundamētis pfectioꝛib⁹
q̄ eq̄litas. patet etiā q̄ si esset tm̄ ex fun
damento Aug. faceret petitōem princi
pij. intēdit. n. ꝯcludere excellentiā puta
circuli ad figuras rectilineas: ⁊ h° facit
ex equalitate ⁊ ineq̄litate. q̄z si illa excel
lentia nō eēt nisi ex fundamētis ⁊ ex illa
ꝯcluderet excellentiā fundamētoꝝ: circu
lum faceret. Si dicat q̄ dictū Aug. ue
rum est rōne fundamētoꝝ pximoꝝ nō
remotoꝝ. pximū aūt fundamentū eq̄li
tatis ē paritas. Hoc falsum est ⁊ nihil
ad. b. quero aūt aut par dicit aliq̄d a se
⁊ tūc pōt intelligi aliquid eē par absq̄
hoc q̄ sit alicui par: ⁊ silr tūc vñ pfecti
onem hēbit paritas respc̄u imparitatis
in triangulo. uel. n. paritas diceret q̄nti
tatem ⁊ tunc uel eadē cū illa que cōiter
ponit fundamentū equalitatis: ⁊ tūc nō
erit distinctio aliq̄ alia q̄ ratōis int̄ fun
damentū pꝛoximū ⁊ remotū vl aliā: et
tūc in isto eq̄li dicet esse duas q̄ntitates
vel fingas aliquē modū aliu3 q̄ paritas
possit eē absolutū pfecti⁹ imparitate et
aliud a q̄titate. Si aūt dicat relone3 si
cut vi manifestū. ergo relatio fundabit

per se in relatiōe: immo videtur dicere
eandem relatiōem q̄ equalitas. q̄tum
eni est par quāto ⁊ eq̄le quāto. ad illud
Ans. mono. rñdet q̄ loquit tm̄ de q̄ddi
tatibus nō de ppꝛietatib⁹ hypostaticis
qd̄ pbat p̄mo p exēpla ei⁹ de sapia ⁊ ve
ritate ex vna pte. auro ⁊ plūbo ex alia
parte. 2° per rōnem. q̄z solū illud est p
fectio simplr qd̄ pōt eē in aliquo infini-
tū. solū illud erit in aliq̄ melius nō ipm
q̄ ipm qd̄ ex se est finitū. hec cōueniunt
q̄dditati. s. esse finitū vl infinitū. nō aūt
ppꝛietati hypostatice. q̄z ppꝛietas pso-
nalis diuina qualiscūq3 sit nec est infini
ta formalr nec finita. Silr ppꝛietas hy-
postatica repugnat cuilib3 pter q̄ vni cu
ius est. g̊ nō p̄t esse cuilibet melioꝛ ipa q̄
nō ipa. sed nec alicui. excludit aūt Ans.
ab vniuersitate q̄dditatū reloe3 s̄m q̄d-
ditatē. ⁊ tūc omis q̄dditas absoluta vel
est pfectio simplr vel limitata. s3 ñ sequi
tur ex hoc ppositū de ppꝛietate hypo-
statica absoluta. 3ª rō h3 maiorē fal-
sam in oib⁹ oꝛdinatis eēntialr ex forma
l3 gr̄a mere q̄ñq3 sit vera. ⁊ silr in oibus
nō eque limitatis. in nullo eni oꝛdie eēn
tiali ex ppꝛia rōne p̊oꝛis ⁊ posterioꝛis:
o3 ipa cōmultiplicari. s3 p̄t stare multi-
plicatio posterioꝛis sine multiplicatōne
p̊oꝛis. sed nō ecōuerso. silr q̄ñcunq3 aliq̄
duo cōparant ad aliqd̄ tertiū qd̄ est illi
mitatū eo mō q̊ illa duo nō sūt illimita
ta nō opoꝛtet cōdiuidi in eis. Exemplū-
aia intellectiua comparat ad ptes. quia
quodammō est illimitata eo mō q̊ par-
tes nō sūt illimitate nō opoꝛtet aiam di
stingui in distinctis ptibus. illa igit ma-
ioꝛ est falsa duplr ad ppositū. primo q̄z
eēntia eo mō quo est ibi p̊oꝛitas p̊oꝛ est
ipis ppꝛietatibus nō ecōuerso s̄m eos.
igit nō opoꝛ3 eēntiā distingui ad distin
ctionē istarū ppꝛietatū. ⁊ 2° quia eēntia-
est formalr infinita. iste aūt ppꝛietates
nō sūt formalr infinite. ⁊ nō o3 infinitū
formalr distingui ad distinctionē eoꝝ q̄
nō sunt formalr infinita. Si etiā maioꝛ

acciperet generaliter de quibuscūq3 ab-
solutis circūstantibus idem. habet istan
tiam manifestam de anima ⁊ potentijs
que potentie multiplicant nō multipli-
cata anima. Sed si h euadant specificā-
do maiorem de his que sūt eiusdem spe
ciei sicut accipit illa prima confirmatio
maioris. nec tūc ꝓpositio est vera vni-
uersaliter in relationibus. patebit enim
di. 8ª. tertij libri. plura eiusdem speciei
esse in eodem absoluto nō est cōtraditō
si aliquid illoꝝ non sit actus alteri⁹ ade
quatus ei in quo ē. Cum autē maior
declaratur per inductionē fit fallacia cō
sequētis. quia accipiūtur aliqua singula
ria nō similia ꝓposito. puta in quibus
distinctio priorū constituit distinctionē
posterioꝝ vel in q̄bus est cōsimilis limi
tatio vtrobiq3. ⁊ nō illius in vna respe-
ctu alterius. ex his. n. non pōt ꝓpositu3
inferri vniuersaliter quia falla ē vbi de-
ficiunt cōditiones sicut in ꝓposito.
Sed ad illud vltimū additum ad cōfir-
matōnem maioris per idē: ꝙ in eodem
simpliciter perfecto nō possūt esse plura
eiusdem ratōnis: posset dici de sicut sim
pliciter perfectū idem numero ē cōmu-
nicabile pluribus suppositis eiusdem ra
tionis: ita ꝙ nō repugnat sibi ex hoc ꝙ
est perfectio simplicit̄ sed cōuenit sibi ꝙ
ipm sit in pluribus supposit̄ eiusdē rati
onis. ita ex perfectōne eius sibi pōt com
petere ꝙ plura eiusdem ratōnis possūt
esse in eo sicut supposita in natura. ⁊ p
cōsequens sunt in eo plures ꝓprietates
hypostatice eiusdem ratōnis. sed nō po-
test ita esse de alijs de quibus exemplifi
catur puta de patre ⁊ verbo. eo ꝙ perfe
ctio diuina requirit ꝙ quelibet ꝓduc-
tio habeat terminū adequatū. nō aute3
ita requirit ꝙ aliqua ꝓprietas hyposta
tica sit adequata illi nature in cōstituen
do suppositū. Per istud posset dici.
ad illam primā confirmationē maioris
applicando eam ad ꝓpositum ꝙ est ibi
fallacia equiuocatōnis. maior. n. si esset
vera debet intelligi de esse in. sic actus ē
in eo quod informatur. sed minor nō ē
vera. ꝓprietas aūt non est in essenª vt i
formans eam s3 vt cōstituens suppositū
in ea. Posset tamē ad vtranq3 cōfir-
mationē dici ꝙ iste ꝓprietates nō sunt
eiusdem ratōis formaliter. sicut in crea-
turis ꝓprietates indiuiduales sūt p̄mo
diuerse ⁊ nō eiusdem ratōnis. ⁊ si ex hº
inferatur ꝙ sūt alteri⁹ speciei siue ꝙ vtra
q3 earum habet ratōe3 alterius speciei.
⁊ per hº oportet ipa3 per aliud determi
nari ad incōicabilitatē nō sequitur sicut
nec in ꝓprietatibus indiuidualib⁹ in cre
aturis licet nō sint eiusdem ratōis in ali
quo tamē nō est entitas quidditatiua ⁊
cōis sed de se hec. Quarta ratō etia3
ꝓcedit ex falsa imaginatōne ꝙ iste ꝓprie
tates exp̄munt ab essenª quasi p origie3
qō nō fuit dictū. sed sicut aliqui ꝯcedūt
ꝙ relōnes pullulant in essenª si tamē hº
ꝓprie dicatur quasi posset ꝯ eos cōcedi
ꝙ iste ꝓprietates absolute si sint pullu-
lant in essenª ⁊ licet quelib3 sit in eodem
supposito cum illo ex quo pullulāt. q2
essentia ē in omibus personis. nō tamē
aliqua est in eadem ꝑsona cū illa a qua
habet per verā originē. nec repugnat ve
ra origiatio persone hn̄ti vna3 a ꝑsona
habente aliā. licet omēs iste nō originen
tur s3 aliquoº pullulēt in essēª. sicut alij
hn̄t dicere qui dicūt suppositū cōstitui
p relationē ꝙ filius pullulat a p̄re p ori-
ginem ⁊ tamē fili⁹ aliquo mō pullulat
in essenª siue ab eēntia diuina. Qui-
ta ratio videt deficere. quia difficili⁹ vi-
det sustinere originē ponēdo extrēa tm̄
esse relatia formalit̄ q̄ ponēdo ea eē ab-
soluta. nā si tm̄ sint relatia nihl' aliō erit
p^{am} origiare p^{am} q̄ corre^{m} hr̄e corre^{m} s3
re^{m} positū sn̄ oi actōe alia vr hr̄e corre^{m}
si aūt ponāt absoluta n̄ vr tāta difficul-
tas quō vnum suppositū gignat ab alio
cū i creatur̄ s3 eos sint supposita absoª ⁊
tm̄ n̄ negat origiatō vni⁹ ab aº. cū arguit
tē ꝙ absoᵐ p̄cedit relōe3 ⁊ ita origiatōe3

R°. dictum fuit q originatio ptinet ad genus esse efficientis nō formalis: et sicut in creaturis termin⁹ nō hȝ eē originatō⁄ne formalr sȝ quasi effectiue nec ex h° q nō est formalr illo sequit q pcedat illō. ita posset dici in pposito. nec videt ma⁄ior difficultas de prioritate absoluti et respectiui in creaturis q hic.

Tenēdo opinionē secundā que est magl cōmunis pt rñde⁄ri ad rōnes ɔ eā. Ad p^am ɔcedit q re latio nō refert: sed aliqd qō nō est tm re latio refert relōne. nō qdem eēntia refer tur sed suppositū. qr suppositū nō ē tm relō. sed tñ est relatiuū nō ab^m. et ita ɔce dit tota deductio vsq ad vltimā ɔñam que negat. et ad ei⁹ pbationē qñ accipit q omi ɔposito oȝ pus intelligē partes et vnionē ptiū. Tenētes q relō est in essen tia quasi act⁹ in susceptio oȝ q dicāt q in ipa psona que est quasi tota nō oȝ p⁹ intelligere informationē quasi ptis a q̄⁄si parte per denominationē anteq intel ligat totū. sȝ si pintelligat quasi talis in⁄formatio nō tñ intelligit q̄si p modū for me denominātis. Sed meli⁹ videt dō q relō nō est quasi forma vel act⁹ respe⁄ctu eēntie sicut tactū est di. 5^a. sed magis videt eēntia esse q̄si forma et actus q̄ rlō subsistēs est deus. et hoc videt pbari ex hoc. qr qñcunqȝ fundamentū est poten⁄tiale ad relationē pus nālr informat fū⁄damentū relōe q suppositū. ɔcedit etiā ibi relatū eē aliqd formalr ipo fūdamē to siue fm ipm fundamentū. sicut cōce⁄dit forte eē silem albedine vl fm albedi⁄nē. neutrū aūt videt esse dandū in ppo⁄sito. nec q pr̄nitas pus insit eēntie q pa tri. nec q pater deitate siue fm deitateȝ sit formalr pater. qr hoc videt Aug. 7. de tri. c. 5. vel 9. vel. 34. negare dicēdo quo circa vt substātia pr̄is ipe pater est nō quo pater est sȝ quo ē. g fm ipm alio est deus alio pr̄. sed est deus deitate for⁄maliter. igit nō est pater deitate formali ter sed alio fm Aug^m. Ideo alii dici pōt tenēdo scđam opi. q si ptes pexigāt toti et vnio ptiū. et quasi ptes et q̄si vnio ptiuȝ pexigant quasi toti. tñ vbi nō est ptialitas nec q̄si sed pfecta idēptitas eo⁄rum que als eēnt ptes nisi alterū illoꝝ essȝ infinitū nō oȝ pintelligi toti vnionē taliū sȝ pfectā idemptitatē vni⁹ ad alte⁄rū. et ita videt in pposito q pri qui dici tur pmo referri pintelligit aliquo mō p fecta idēptitas relōnis ad eēntiam sȝ nō vnio q̄si forme alicui quasi mere vel q̄si potētiali. nec tñ talis pfecta idemptitas est rō ppter quā eēntia formalr denomi net a relōne. Cum confirmat rō per hoc q nihil est quantū pmo et per se ni⁄si aliquid sit quantū per se et nō pmo sȝ denomiatiue. dicit q si quātitas posset esse eadē alicui qō als esset susceptiuum eius et ita eadē q ñ informaret illud. bñ posset esse aliquid quantū pmo et tamē nihil quantū per informationē. nec h° videt mirabile: qr primū videt posse se⁄parari ab eo qō est per se et nō pmū. igit pōt aliqd poni p⁹ relatū. lȝ nihil sit rela⁄tū non pmo sed per se quasi informatū relōne. Ad illud qō arguit iuxta h° negat illa ppositio. qō refert pus est ali quid ad se ad pmā pbationē que accipi tur ab Aug. R°. qō refert est aliqd exce⁄pto relatiuo. hoc est includit aliqō ab^m qō est fundamentū relatōnis. et iō si pa⁄ter nihil est ad se nec includit aliquid ab solutū nō erit pater ad aliud. sed non in telligit Aug⁹. q omē relatiuū est forma liter ad se anteq sit ad alterū per relōeȝ.

Ad scđam pbationē negat ppositō quā nitit pbare. s. q illud quod refertur est pus relatōne siue q idem est q omis relō psupponit illud qō refert. hec enim ppositio falsa est in relatōe constituēte suppositū. et vera est in aliis. Cum pbat per diuisionē. dico q si debeat dari ali quod istoꝝ triū membroꝝ diuisionis magis daret q relatio est prior sicut for ma est prior ente per formā. nec sequit

suppositū est quasi posterius relatione. igit ipm est relatio. sed sequit igit est relatio vel relatiuū constitutū per relatōnem. ⁊ sic ꝭm est verū. Ad 2m dico ꝙ sicut quelibet forma seipa est tal' forma nec est alia rō intrinseca quare est talis forma. ita etiam relatio aliqua seipa est formalr realis ⁊ aliqua seipa est formaliter est tantū relatio rōnis. tamē huius vel illius aliquādo sunt cause extrinsece effectiue vel materiales. aliquādo etiaꝫ aliqua causata vel aliqua signa posteriora sūt ex qbus pnt hec inferri demonstratōne. quia dico tūc ꝙ idemptitas. qꝛ idēptitas est relatio rōnis nec est alia rō formalis ꝓpter quid. paternitas etiā qꝛ paternitas est relo realis. nec etiā est alia rō formalis ꝓpter quid. tamē qꝛ relatō realis est nata hēe cās extrinsecas causātes eam cōiter loquendo in creaturis. sequitur ibi ꝙ relatio que nō habet tales causas nō est realis sicut ad destructōeꝫ cause sequit destructio causati. Similit relatio aliqua realis si nō habet talē distinctionē causaꝝ priorē saltē causat distinctionē. ⁊ tūc ex remotōne tam cause ꝙ causati quoꝝ alterū corrn̄det relationi reali pōt ꝯcludi aliquā relationē non esse realē. ita ꝙ sequet. hec relatio nō ꝑexigit extrema distincta nec facit ea esse distincta. igit nō est relatio realis. ⁊ vnō ꝑmisse sūt vere oportet querē media ꝓbantia. Sed ꝯn̄a ē bona. sicut ex destructione cause sequit destructio causati. et ex remotione causati sequit remotō cāe demōstratōne quia. aut saltē alteꝝ eoꝝ oportet ꝯcurrere ad relationē realeꝫ ita ꝙ vbicunqꝫ vtrūqꝫ remouet sequit ꝯn̄a per extrinseca remotio relōnis realis. Cū dicit vlterius. ergo inferre relonem nō esse realē: qꝛ nō est inter extrema realit distincta est inferre nō est realis. qꝛ nō ē realis. dico ꝙ nō. qꝛ licet nō sequat: iō n̄ distinguit extrema. qꝛ nō est relatio realis quasi arguendo a causa ad causatū. tamē sequit nō distinguit. ergo nō est realis

sicut a causato ad causam ⁊ hoc addito isto ꝙ nō ꝑexigit distincta. qꝛ tūc cōcurrunt ibi ⁊ negatio cause relōnis realis: ⁊ negatio signi ex qbus cōcurrentibus ꝑfecte infert negatio relōnis realis. sꝫ qn̄ꝫ distinctione ꝑcedēte relones reales qn̄ꝫ nō sed tantū formalr causata: ⁊ nō tm̄ ē relo realis volūtatis ad volitionē. sꝫ ēt volūtatis vt actiua est ad seipaꝫ vt passiua. ⁊ vniuersaliter effectus dependens a ꝑncipio actiuo ⁊ passiuo necessario requirit relationē realē: ⁊ tamē voluntas que est fundamentū istaꝝ relationū oppositarū mouētis ⁊ moti: ⁊ tamē denominat ab vtraqꝫ eaꝝ. dico ꝙ oportet ꝓcedere ad inferendū ꝯclusionē ꝙ nec extrema sūt distincta distinctione ꝑcedēte relationē. s. distinctōne ꝑtinente ad genꝰ relonis. sicut nec sequit dicunt de eodem ergo nō sunt reales. i. nō sunt ex natura rei sine actu intellectus. vnde bene pōt ꝯcedi. si tamē illa sint ꝓbata ꝯn̄a est bona. sed oportet vltimo deuenire ad hoc premisso quod est de distinctōne extremorum. statim eni sequit. si relatio nō consequit ex natura rei nō est realis oporteret exponē an̄s ꝙ extrema nec distinguātur distinctōne ꝑcedente relonem. Ad 3m dici potest ꝙ bene absolutū ꝑt terminare relonem: ⁊ semp terminat in relonibus mēsurati. ⁊ hoc ꝑncipalr soluit. di. 30. ꝙ relones creaturaꝝ termināntur ad deū inquantū absolutꝰ est. vel aliter loquēdo nō oportet ꝯcedere terminū relatōnis esse absolutū: nisi in relonibus diffinibilibus de qbus arguit ibi. que. s. sunt in genere qles non sūt diuine vel de termio formali. s. rōne cuiꝰ ꝑmus terminus termiat. nō aūt de ꝑmo termio quēadmodū eni in relato fundamētū ē absolutū: sed non semp illud qd refert ꝭm istā opinionē. ita etiā illud qd est rō terminādi relonem semp absolutū est. ⁊ ꝑexigit a parte termini relatiui: sicut fundamentum ex parte relati.

Ad primũ et secũ
dum de scđa via sil' dico. q̃ p̃rem origia
re filiũ est patrē hīe filiũ pro correlatio
nō quocunq̃. sed tali correlatiuo. et q̃
talis corre° est relatio originis: iō vnum
extremũ potest esse p̄us origine altero:
licet sint simul natura. hec respōsio silr
est ad 2m de prioritate suppositi ad actio
nem: sicut declarabit di. 28. Ad 3m di
co q̃ falsa est illa ꝓpositio q̃ relo nō pt
esse termin' formalis generatōnis vł ori
ginis siue actōnis vel mutatōnis sic pa
tebit in mā de incarnatōne. ⁊ quicq̃d sit
de termio formali saltē relatiuũ pōt eē
termin' ꝓductus ita q̃ eēntia que est ad
se in relatiuo sit p se formalis termin' et
hoc mō positũ est in di. 5. in ꝓductione
psone. cum igit dicit relo nō originat ni
si absolutũ originet si intelligas origina
ri sicut p̄mus termin' generatōnis vł ꝓ
ductōnis posset cōcedi de relatōne non
de relatiuo. Si aũt intelligas de origi
nari sicut formalis termin' p̄mus possz
silr cōcedi. ⁊ neutro mō est cōtra ꝓposi
tum. q̃ nec ponit relationē primo origi
nari sed suppositũ. nec ponit relationez
esse terminũ formalē ꝓductōnis sz eēn
tiā simplr absolutā. Ad 4m dicit. q̃
est generatō. q̃ ista relo hz vim ↄstituen
di scđam psonā vel p̄mā sbam in natu
ra diuina. saltē oportet dicē tenēdo istā
viā q̃ relo ista pōt esse ꝓprietas psonał
subsistētis in natura diuina sic si eēt ali
qua ꝓprietas personalis absoluta. ⁊ ita
eius ꝓductio erit ꝓductio subsistētis in
nā sbe. ⁊ iō generatio. q̃ generatō est ge
neratio ex formali termino q̃ est nā cōi
cata ꝓducto. nō aũt ex indiuiduali siue
incōicabili ꝓprietate ꝓducti. sic vlr ois
mot' recipit spēm a formali termio mo
tus. Ad 5m videt eis difficile rñdere
q̃ dicunt psonas esse relatiuas: ⁊ cũ hoc
reloes eē pn°agendi. q̃ tũc nec ex parte
agentis nec ex parte p̄ncipij agendi pōt
esse libertas. sed licet teneat opi. 2a q̃tuz
ad primum dictum. 2m tamen negaui
distinctione. 7a.

Ad aliud dico q̃
paternitas est de se formalr incōicabilis
nō tamē iste ↄceptus qui ẜm dicta alias
potest abstrahi a p̃rnitate diuina ⁊ crea
ta. Sed ista realitas que est in diuinis q̃
nō est formalr eēntia ipa est formalr in
cōmunicabilis. ⁊ nō quasi per determi
natione extrinsecā puta quia diuina. rō
eni incōmunicabilitatis eius est ista. q̃
sicut essentia est actus vltimus. ⁊ iō non
potest per aliq̃d determiari respectu cu
ius sit ipa quasi potētiale. ita q̃cquid ē
in ea est vltimũ in vltima actualitate si
bi possibili. ita q̃ in illo instanti nature
in quo sapia pullulat in eēntia ipa pul
lulat ẜm vltimā determinationē quā pt
habē. vnde ⁊ ista realitas que est sapien
tia formalr est nō determiabilis. ⁊ simi
liter quicq̃d pōt esse incōicabile in p̄mo
instanti nature in quo pullulat in natu
ra pullulat vt incōicabile. ⁊ nō prius ut
cōmunicabile. quia tũc esset determina
bile per aliquod per quod fieret incom
municabile. Et si dicas q̃ tũc paterni
tas nō est incōmunicabilis nisi quia est
in essentia diuina. hec enim realitas nō
habet vt ex se sit vltimate determinata
nisi quia est in essentia diuina. Dico q̃
quasi originaliter vel fundamentaliter
quicq̃d est intrinsecũ in diuinis est ab es
sentia. quia ẜm Dam. li. i. c. i2. est pelag'
quoddā infinite substātie. sed tamē illa
alia habent formalr rōnes suas ⁊ seipis
sunt p̄mo talia formalr. ita q̃ sapientia
licet ab essentia quasi fundamentaliter
⁊ originaliter habeat q̃ sit perfectō sim
pliciter. est tamen formaliter perfectio
simpliciter ⁊ in se formaliter ifinita. ita
q̃ in eodem instanti nature in quo sapi
entia iam actu est in essentia si circum
scribatur per impossibile ipsa essentia
et remaneat intellectus sapientie. erit in
tellectus perfectōnis simpliciter infinite

Ita in illo instanti nature in quo intelli
gitur paternitas in eẽntia ipa seipa ẽ in
cõmunicabilis formalr circũscripta tũc
per impossibile ipa eẽntia. nec est hic cõ
tradictio ꝙ aliqd quasi originaliter vel
causaliter hẽat ab aliquo hº qꝺ sibi cõ
uenit formalr. sicut calidũ formalr ꝯria
tur frigido. licet cãliter sit ab igne cui ig
nis nõ ꝯriat formalr. ita est in alĳs ꝙ il
la entitas qua ꝯstituit aliquid in eẽ spe
cifico ex se formalr est indiuisibilis i plu
res spẽs. etiã dato per ipossibile ꝙ esset
incausata. lꝫ ꝑmõ istã diuisionẽ hẽat cau
saliter vnde est cãliter. Et si obĳcias
quare aliqua entitas originat in essẽtia
cõicabilis ⁊ aliq̃ incõicabilis. Rº. ꝙ hꝰ
ñ est rõ formalis alia nisi qꝛ hec entitas
est hec. ⁊ illa entitas ẽ illa. ⁊ hec entitas
quia hec est cõicabilis. ⁊ illa qꝛ illa ẽ in
cõicabilis. ita ꝙ ista originari nõ posset
nisi incõicabilis formalr oriret. nec illa
nisi formalr cõicabilis oriret. Ratio au
tem istius extrinseca quasi fundamenta
lis vel originalis est quia eẽntia est radi
caliter infinita ex qua oriri pñt intrinse
ce nõ tantũ pfectõnes simplr ⁊ cõicabi
les. sed etiã ꝓprietates psonales incõica
biles. quelibet tamẽ quãdo originat ori
ginat in sũma determiatõne sibi possi
bili. Et per hoc patet ad omẽs alias ꝓ
batõnes que ostendũt paternitatẽ ex se
nõ esse incõicabilem. cum eni dicis ꝙ ñ
est de se hec. falsũ est intelligẽdo formali
ter de realitate illa que est paternitas. ñ
de conceptu cõmuni huic pñitati ⁊ illi
qꝛ sicut expositũ est di. 8. ⁊ di. 23. potest
esse cõceptus aliquis absqꝫ ordine reali
tatũ intra. quaꝝ vna sit cõtractiua vel
determinatiua alterius. paternitas tñ h
i. illa realitas nõ est de se hec fundamen
taliter. sed ab eẽntia. ⁊ ab ipa eadẽ essen
tia est paternitas incõicabilis qꝛ nõ ꝑus
h ⁊ postea quasi facta incõicabilis per
aliud determinãs. sed sine omni ordine
singularitatis ad incõicabilitatẽ in ista
realitate oritur realitas sũme determia
ta in primo instanti nature in quo orit
Nec illa ꝓpositio est vera ꝙ omis q̃ddi
tas est cõmunicabilis. sed tm̃ quidditas
que est perfectio simplr. aut diuisibilis:
ꝑma eni cõicat in vnitate nature. 2ª cõi
catur cum sui diuisione. hec q̃dditas ñ
est pfectio smplr. nec diuisibilis. quia est
in natura pfecta simplr. Nec illa ꝓpo
sitio est vera ꝙ relões opposite sũt eque
cõicabiles ex se. imo spiratio actiua ori
tur cõicabilis duobꝰ. nec vnq̃ potest fie
ri incõicabilis per aliqꝺ determinans.
spiratio aũt passiua ex se formalr in eo
dem in instanti in quo est in diuinis est
incõmunicabilis. Qꝛ etiã dicis ad q̃n
tam ꝓbationẽ ꝙ quacũqꝫ positõe facta
possibili vel impossibili stante rõne sua
ipm remanet incõicabile. Cõcedo stan
te rõne eius ⁊ non posito aliquo repug
nante rõni sue ꝙ si ponat ratõnem eius
manere ⁊ aliquid repugnare tunc ex op
positis in añcedẽte sequunt opposita. s.
ꝙ ipm sit incõicabile ex se formalr pos
sit cõmunicari. ⁊ ita in ꝓposito si pona
tur spirationẽ ꝑcedere generationẽ acti
uam poni aliquid incõpossibile pater
nitati patris ⁊ tamẽ rõnem paternitatis
manere. ⁊ ita sequit paternitatẽ eẽ incõ
municabilẽ ex ꝑmo ⁊ tamẽ incõicabileꝫ
ex scꝺo. vnde formalr cõtradictio est ge
nerationẽ eẽ 2am ꝓductionẽ in diuinis
paternitas igit in diuinis quia diuina ẽ
incõicabilis ita ꝙ ly quia sit circũstãtia
ꝑncipĳ originalis siue fundamẽtalis. nõ
aũt contrahẽtis siue determinantis eo
modo quo contrahit albũ cum dicitur
homo albus ⁊c̃. vel albedo humana. h
enim albedo ꝑintelligitur in se existens
⁊ vt sic essꝫ indeterminata ⁊ determina
bilis vt sit homis ⁊ ad hoc determinat:
cum dicit albedo humana. nõ aũt ꝙ al
bedo oriatur ex natura homis ⁊ in illo
instanti ipa de se sit indetermiata. ita ꝑ
oppositũ in ꝓposito. quia sicut causa ñ
causaret effectũ: nisi daret sibi esse cõue
niens effectui nec ꝓduceret istũ effectuꝫ

nisi ꝓduceret aliquid quod natū ēēt ha beret talem effectū: puta nulla causa cā ret triangulū formalr: nisi ꝓduceret ali quid quod necio hēt tres ꝛc. ⁊ si posset ꝓducere aliquid quod nō necio haberꝫ tres nō ꝓduceret istum effectū sed aliū.

Nec est alia rō huius nisi qꝛ formalis rō trianguli est ut sit triāgulus. ita dico ꝙ deitas nō esset rō fundamental' alicu ius realitatis intrinsece: nisi ipsa oriret talis ut in pmo instanti in quo est sit de ꝰminata vltima determinatōe. si igi pro duceret aliquid determinabile p aliq̄m realitatē quasi sibi aduenientē iam pro ductio nō esset ad intrinsecū in diuinis. si etiam ꝓduceret aliquid cōicabile non ꝓduceret ꝓprietatē psonalē. sed aliquid aliquo modo aliud ab illa. Ad aliud dico ꝙ lꝫ aliquis ꝯceptus cōis possit ha beri qui dicat in quid in generatōe diui na ⁊ spiratōe diuiua. immo forte qui di catur in quid de paternitate diuia ⁊ cre ata: tñ nulla realitas pōt esse in diuinis aliquoº distincta ex pte rei a qua sumat iste conceptus dictus in quid: que reali tas sit deꝰminabilis per aliam realitatē sicut ꝯceptus cōis est deꝰminabilis in in tellectu p alium conceptū. ⁊ possibilitas huius ⁊ rō satis tacta est. dico igit ꝙ pa ternitas ⁊ filiatio nō sunt duo pmo di uersa quantū ad intellectū quin possit i tellectus abstrahere ab eis aliquē conce ptum realem cōem. sed sunt pmo diuer sa quantū ad realitatē ⁊ realitatē: ita ꝙ nullū vnum gradū realitatis includunt qui sit quasi potentialis ⁊ deꝰminabilis p ꝓprias dr̄ias uel quasi p ꝓprias. sicut albedo ⁊ nigredo includūt realitatē ali quā eiusdē rōnis deꝰminabilē p ꝓprias dr̄ias specificas earū: siue realitates a q̄ bus sumunt earꝫ dr̄ie specifice. ⁊ tūc illa ꝓpō maior ꝙ pmo distinctiua sunt pri mo diuersa. tm̄ debet intelligi de ipis re alitatibus que pmo ꝯstituūt quantū ad nō ꝯuenientiā in aliqua realitate vª for mali ꝙ formalr includant ambo. Ad aliud de supposito p accn̄s: dicenduꝫ ꝙ alio modo de p accn̄s loquit meta. ⁊ ali ter logicus. metaph. eni dicit esse ens p accn̄s quod includit in se res duorꝫ ge nerꝫ sicut pꝫ. 5. meta. c. de ente ⁊ vno. lo gicus dicit ꝓpōnem eē p accn̄s cuius sb iectū nō includit rōnem inherentie p̄di cati. ⁊ si ex duobus talibus fiat vnus cō cepť: quorꝫ neuter est p se deꝰminatiu' alterius dicit illū ꝯceptū esse vnum con ceptū p accidens. Exemplū nō est in cre aturis de ꝯceptu vno p accidens logico nisi cui correspondet vnū p accidens me taphysice: qꝛ etsi h sit p accn̄s rōnale est animal. tñ iungēdo vnum ꝯceptū alteri vnus est p se deꝰminatiuus alterius: et iō totus ꝯceptus nō est vnus p accidens sed tm̄ aliquis aggregans ꝯceptus duo rum generū est vnus p accn̄s. ⁊ ei semp correspondet vnum per accidens apud metaphysicū. Ad ꝓpositū. h pōt cō cedi p accn̄s: pñitas est deitas. qꝛ subm̄ ut subijcit nō includit rōnem inherētie p̄dicati ut p̄dicati: quia subiectū non ē formaliter p̄dicatū. iungēdo etiam cōce ptum subiecti ꝯceptui p̄dicati. sic de' pa ter. vnus ꝯceptus nō p se deꝰminat alte rū. qꝛ fm Dama. ꝓprietates deꝰminant hypostases nō nām. Iste igi ꝯceptus nō est in se ⁊ per se vnus. ⁊ ita nō dicit con ceptum p se suppositi respectu alicuius. quod. n. nō est in se ⁊ per se vnum nō ē alicuius per se suppositum. ⁊ sicut nec i rebus sic nec in ꝯceptibꝰ. sic igit logice lo quēdo posset ꝯcedi ꝙ pater non est p se suppositū dei. Sed cōtra hoc arguo qꝛ pma identitas nō potest esse p accn̄s ⁊ sicut nec in rebus sic nec in ꝯceptibus pma aūt identitas in p̄dicatōe vi esse p se nature ad suum suppositū. igi illa nō est p accn̄s sed per se. Rn̄º pma iden titas p̄dicatōnis est cuiuscunqꝫ ad se: ut homo est homo. deus est deus. sed com pando hūc deuꝫ ad suppositū ⁊ q̄rendo ibi identitatē dico ꝙ realit loquēdo fm metaphysicū cū h nō sint genera nec ali

rꝫ

quid alicuius generis ex dis. 8. nihil erit hic ens p accidēs: nec sequit est supposi-tuz p accidens logice. ḡ est suppositū p accñs meta. quia esse suppositū dicit hi tudinē alicuius ut subiecti ad aliquid ut ad p̄dicatū. ꝛ ita pōt dici suppositū per accñs ꝓpt accñtalitatē ex pte inherentie nō extremoꝝ. Et si obijcit ꝙ hic con ceditur esse res quasi duoꝝ generꝝ. s. sb stantiue ꝛ accidētis uel relonis. Rn̄o ꝓ pria rō rerū quantū ad genera uel qua-si genera nō facit totū eē ens p accñs: s3 habito rei ad rem. puta ñ identitas sim plr. nunc aūt ꝗꝙ ꝓpria rō relonis que manet ibi nō includat formalr rōem es-sentie. tñ vnū in re verissime ē idē alij ꝓ pter quā identitatē nō est habitudo rea litatis ad realitatē qual' reqrit eoꝝ que ꝯstituunt ens p accñs. Si obijciat cō tra p̄mū mēbrū cum in creaturis possit esse p se suppositū nāe qre nō h. Posset dici ꝙ absolutū ipfectū pōt esse incōica bile uel aliqd ꝯtrahens p se in aliq̄ gnē pōt esse incōicabile sicut aliquid cōicabi le. ꝛ ita in q̄cunq3 creato qȯ pertinet ad genꝰ aliquod pōt eē aliqd illiꝰ generl cō-stituēs incōicabile. simplr aūt pfectū nō pōt esse incōicabile neq3 aliqd eiusdem rōnis quale fm istā viam est oē absolu-tū in diuinis: ꝛ ideo nihil quasi eiusdez generl cū eēntia pōt ꝯstituere suppositū ibi. sed tm̄ aliquid qȯ sit q̄si alterꝰ gene ris. Exm si q̄dl3 de gnē sbe vsq3 ad vltim inclusiue q̄ ꝯstituit hec sba eē pfectō sim plr. ꝛ p ꝯn̄s cōicabile nō posset hec sba vlterius p aliquid ꝯbi in se. q2 qȯ est ho nō est ulterius determinabile in se. si tñ posset p aliqd de genere q̄litatis ul' q̄nti-tatis ꝯstituere in hac sba aliquid incōi-cabile: quia quantitas uel qualitas non esset perfectio simpliciter. tunc illud con stitutum ex substantia ꝛ quantitate ne-cessario esset suppositum p accidens. et etiam esset ens per accidens. si vna illaꝝ realitatum nō esset pfecte eadē alteri. ita ponitur in ꝓposito ꝙ essentia est perfe-ctio simplr. ꝛ q̄cquid est eiusdē rōnis cū essentia q̄cquid. s. est ad se. ꝛ iō q̄dl3 tale est cōicabile ꝛ de se hoc ꝛ ultra illud qȯ est de se hoc nō pōt ꝯtrahi vlterius: sed tñ pōt in eo qȯ est hoc ꝯstitui aliqȯ icōi cabile p aliqd quod non est pfectio sim plr: ꝛ iō nec eiusdē generis cū essentia: s3 quasi alterius. Per istud pōt dici ad aliam ꝯfirmatōem qua infert ꝙ verioꝛ eēt identitas sbe create ad suum suppo sitū ꝙ nature diuine ad suum. hoc non sequit si intelligat ex pte rei: quia l3 enti tas indiuidualis in creaturis p se determi nat nām ꝛ faciat p se vnum cuz ea. tamē illud vnum est ꝯpositū aliqua ꝯpōne ēt reali. relo autē l3 nō p se determinat nām diuinā. tñ ita vere est idem ei ꝙ nlla fiat ibi ꝯpō. ꝛ ideo realr siue meta. loquēdo multo est verioꝛ identitas suppositi di-uini ꝛ in se ꝛ ad nām ꝙ suppositi creati in se uel ad suam naturam. logice tñ lo-quēdo bene potest concedi ꝙ substantia creata formaliter dicitur de suo supposi to. quia per se p̄mo modo non sic deus de patre quia pater non habet ita per se vm ꝯceptum i itellcū sic doi. Si inferas igitur p̄dicatō hec uerioꝛ est ꝙ illa nega ri potest ꝯn̄tia. quia aliqua p̄dicatio nō formalis: uel nō p se potest esse uerioꝛ ꝙ illa formalis ꝛ p se. si tñ maioꝛ est identi tas extremoꝝ in re in quorum cōceptu est minus formalis inclusio uel inheren tia. Ad vltimā ꝯfirmatiōem pōt cō cedi ꝙ logice loquēdo neutriꝰ q̄dditatis ē per se suppositū. realiter aūt est suppo situ nature nō relatōis: quia relatō ē ibi ꝓprietas incōicabilis nā non. siliter relo transit in essentiam non econuerso pro-pter infinitatem essentie. Ad quartū p̄ma substantia in creaturis aliquid ha bet perfectōis. s. vltimam vnitatez: ideo est indiuisibilis. ꝛ hoc ꝯsequitur vltimā actualitatem ꝓpter quam competit sibi per se esse ꝛ duo opposita his ꝯueniunt substantie scōe que ꝛ est diuisibilis ꝛ nō habet esse nisi in p̄ma substātia. istas cō

ditões pme substantie habet essentia di uina ex se et non per relatonem formali ter. est enim de se hec et ex se subsistit. i. p se est. uel saltez est totaliter ratõ subsistẽ di. ideo fm August. 7. de tri. c. 2. et 4. pa ter non eo est pater: sed quo ẽ de us. vltra hoc pma substantia creata: q̃a limitata non hab3 cõmunicabilitatem quia idem numero limitatum non ẽ cõ municabile. hec ꝓprietas prime substan tie non conuenit essentie diuine. Per hoc patet ad primum ibi tactũ: quia cõ cedo ꝙ prima substantia in diuinis quo ad hoc quod est maxime esse substantiã et per se subsistere non constituitur for maliter relatõne sed deitate. Similiter ad secundũ ꝙ prima substantia non in cludit nõ substantiã verum est propter ꝯditõnes pfectionis cõuenientes ei. et iõ vbicunq3 saluant iste cõditõnes nõ erũt p nõ sb̃am. sed in qua natura nõ potest esse p substantiã illa conditio q̃ est imp fectiõis in pma substantia creata. s. incõ municabilitas sicut ponitur in deo. vbi quodlibet ad se ponitur simplr̃ pfectu3 et ita cõmunicabile. ibi uerum est pma3 substantiam quantu3 ad illam cõditio nem habendã includere non substantiã

Ad tertiũ ibi tactum rñ°. ꝙ patnitas h paternitas. et h paternitas incõmuni cabilis. quicquid sit de istis in conceptu in re omnino sunt idem. ita ꝙ nulla est ibi distinctio realis nec formalis. res e nim in illa in pmo instanti in quo est si ue pullulat in essentia est ibi sub ratõne vltime determinatõnis sibi possibilis: a lioquin in illo instanti esset potentialis ad determinatõem. quia igĩ relatiõi nõ repugnat determinatio ad incõicabilita tem. ideo ipsa nõ tm̃ est q̃dditas et h sed incõmunicabilis. et ideo pus non est i re h ꝙ̃ incommunicabilis. Sed deitas est communicabilis: ita ꝙ repugnat sibi p aliquid quasi sui generis fm istam opi nionem esse incommunicabilẽ. Nego igitur consequentiã in relatõne est quid ditas et hec est incommunicabilis inq̃n tũ est relatio. igitur hec possunt inueni ri in eo quod est ad se: quia vltimum re pugnat cuiuslibet ad se in deo fm istam opi. non relationi. et ideo statim relatio habet eam. Ad quartũ ibi tactu3 di co ꝙ per se esse conuenit huic essentie ul' deo vnde deus. sed non posse esse quo formaliter aliquid per se sit. hoc conue nit nature create ex limitatione propter quam est incommunicabilis et ut quod et ut quo: de qua duplici incommunica bilitate dictum est di. 23ª. verum est igit ꝙ substantia creata habet per se esse nõ per accidens. et hoc competit substantie ex perfectione. sed ꝙ nõ potest illud per se esse cõmunicare alicui in quo sit. hoc est limitationis. Dic igitur concedo eẽn tiam determinari ex se ad p se esse siue ut quod siue ut quo. sed tamen cum h° esse communicabilem persone relatiue ut quo ipa persona relatiua habeat idẽ per se esse.

Ad illa de quarta

via rñdet. Ad pmũ de aug. responsũ est supra post rñsionẽ pmi argumenti ꝯ scdam opi. Ad scdam auctem eius rñ deo. aug°. ibi in. 7. a pncipio capituli q̃r ti inquirit quomodo est dictum vna es sentia. et a greci tres substantie. a latis au tem tres psone. et in illa lr̃a que adduci tur que accipit ex c. 4°. ul'. 31. ꝙ substã° est ad se: et ꝙ nõ ꝓprie dicunt tres sb̃stã tie: q2 sb̃a sicut cõcedit in diuis est ad se et iõ eade3 est essentia et sb̃a et ita indt ñ dicẽde sunt tres sb̃e ut nõ dicant tres es sentie. Nõ igĩ intendit ipse ꝙ substantia sic accipiũt greci est idẽ. s. p psona sit ad se. s3 ꝙ ipsi nõ ꝓprie ꝯcedũt tres sb̃as s3 tm̃ ꝓpter necitatẽ loquẽdi. vñ. c. eodem vi3 pferre modũ loquẽdi latinoꝝ ꝙ sũt tres persone. sed et illud ꝓbat ꝯñter non esse ꝓpriũ ondens psonã simpliciter dici ad se fm essentiam. finalẽ ergo ꝯclone3 eius de hac materia accipe. c. 6. uolum°

inquit vel vnum aliquod vocabulū ser uire huic significatōi qua intelligit trinitas. ne oio taceremus introgāti quid tres dicendo igi siue tres psonas a latinis siue a grecis tres substantias diceret Augus. improprie dici. et tm̄ ppter necitatē loquēdi. nō igi ex eius intentōe hi q ali quid significās subsistens incōicabile in diuinis sit ad se. sed tm̄ q illa noia que ab aliquibus accōmodata sūt ad exprimē dū tale incōicabile sūt fm se noia absoluta: immo mere absoluta: ita q essentialia. optēt. n. p^m hāc ab ipo ad hoc q haberet ppositū in ista questione p tertia opi. que ponit in re hoc subsistens incōicabile esse ad se: et nō tm̄ posse exprimi aliquo noie essentiali accōmodato ex vsu uel necessitate loquendi. et per h° ad oia que adducunt de aug. Ad tertiū d ricar. et Boe. dico q sicut ab aliquo absoluto et respectiuo loquendo qdditatiue potest abstrahi aliquod cōe qdditatiue ita etiā ab incōicabili tali et tali abstrahitur aliqd cōe qd nec est d se incōicabile absolutū nec incōicabile relatiuū tale quid describit Ricar. et boe. hoc addito q illd sit i nā intellcuali. ita q sic descriptio supioris nō dz includere ppriaz rōnem alicuius inferioris. ita descriptō psone que sit incōicabilis in nā intellectuali nō dz includere aliquid pprie ptinēs ad incōicabile absolutū nec pprie ad incōicabile relatm̄: sed debet esse indifferēs ad vtrunqz. et ita describit vterqz psonā Cōcedo igi q nec in diffinitōe psone assignata a ricar. nec a boe. ponit aliquod relatm̄. et ita dico q nec ponit. vnde diffinitū exprimat esse absolutū sed est indifferens ad vtrunqz. ita q sicut in aliqua natura nō inuenitur ratio illa in cōi assignata nisi in absoluto et in rōe absoluti sicut in creatura. ita in nā diuina non inuenit nisi in relatiuo.

Ad argumēta principalia.

Ad pmū pz quō psone non differūt spē. neqz eni pductio psone a psōa est equoca ut tactū est de h di. 7. Ad 2^m dī fm tenētes secūdā opi. q relōes cōmunes nō p^o pullulāt in eēn^a: sz pus pullulāt in ea relōes originis: et iō pme pstituūt et nō alie: qz qi adueniūt psonis cōstitutis. Tn̄ nō vī hoc posse stare: sz oppositū: qz magnitudo magis ptinet ad essentiā ut intelligit abstracta a psonis q actō uel passio que nō est nisi suppositi. g relōes pñtes magnitudinem cuiusmodi est relō equalitatis magi pñt intelligi in essētia ut eēntia vī abstracta a psona q relōes originis. Cōsilr pōt ar. i pposito de silitudine que ɔsequit eēntiam ut hz rōem forme in q supposita assilant. g n pus pullulāt iste q ille. q si relatōes cōes eque pmo uel pus pullulāt: et iste pñt ɔstituere ut pbat ratō. g cōstituunt. nō est. n. ibi possibilitas ad aliqd qd nō est in actu. nec for^a aliq pōt ibi cōstituere psonā nisi actu ɔstituat si illa forma actu est ut vī sicut nec forma aliq pt actu ɔstituere aliqd in spē: qn ipsa si sit et nō hēat impfectū eē: ɔstituat aliqd in spē. Ad istud pōt dici q sicut qlz essētia creata lz ipsa sit qdditas et qta ita q in certo gradu pfectōis et qlitas eēntial sic tanget di. 3i. pus tn̄ est qdditas q qntitas uel qualitas: et iō pus est in indiuiduo rō identitatis ad aliud indiuiduū q equalitatis et silitudinis: ita etiā est pus ē supposito rō agēdi si est forma actiua q rō eqlitatis uel silitudinis. nō eniz posterius ɔsequit ipm rō actiui q eē ratōem identitatis. In diuinis g cū cōicare sit actio cuius formale pn^m est essentia ut quid: quoddāmō pus in ea erunt relones ptinētes ad cōicatōem q alie eqlitatis uel silitudinis que fūdant in ipsa rōne qntitatis vtualis et qlitatis essentialis. Per hoc ad argumentum dico: q nec actio nec equalitas potest intelligi in eadem natura ad intra nisi sint suppositorum ut relatiuorum. tamen erūt nature ut fundamenti. et pns est eorum

actio ꝙ equalitas: sicut ipsa actio prius
ꝯsequitur fundamentū rōne cuius ē sup
positorum ꝙ equalitas ꝯsequatur. Cō
tra. hec responsio videtur supponē eēn
tiam mere ut est quid esse rōnem cōmu
nicandi in diuinis cuius oppositum det
minatuꝫ est di. iꝫ. Rn̄º. essentia ut q̇d
est ratio cōmunicandi essentiam. nec so
lum hoc sed cum hoc essentia ut est in
tellectus. ⁊ ut est volūtas est ṗncipiuꝫ ꝓ
ductiuum ꝑsone ⁊ cōicatiuum essenᵉ. si
cut dictum est ibi ⁊ dist. 2. huius primi.
Nunc autem sicut essentia intelligitur
ṗus ratio cōmunicādi se ꝙ intelligatur
esse quanta uel qualis: ita etiā intelligit
esse ratō operādi ṗus ꝙ q̄nta uel qualis
nō. n. posterius ꝯuenit essentie esse prin
cipium operatm̄ respectu operationum
ꝓpriarū tali nāe ꝙ sibi ꝯueniat esse ṗnᵐ
actiuū. ⁊ h̄ siue ꝓductiuū r̄spc̄u ꝓducibi
liū i illa nā siue cōicatiuum ipsiꝰ nature
essentia autem diuina est ṗncipiuꝫ ope
rationū ꝓpriarū tali nature inquantuꝫ
nā est intellectus ⁊ volūtas: qꝛ intellige
⁊ velle sūt ꝓprie operatōes illius natuꝛ
ideo ṗus est essentia nō tm̄ eēntia: sꝫ etiā
intellectus ⁊ volūtas ꝙ sit q̄nta uel qua
lis. ꝗuis igi ꝓductio non conueniat soli
eēntie ut eēntia est tanꝙ ṗncipio ꝓducti
uo: sed etiā intellectui ⁊ voluntati tāꝙ
ṗncipio ꝓductiuo cum eēntia inquātuꝫ
eēntia adhuc stat: ꝙ relatio ꝓducētis et
ꝓducti ṗus pullulat in eēntia ꝙ relatio
equalitatis uel similitudinis. Cōtra.
ex ista r̄nsione videtur sequi ꝙ intellcūs
⁊ voluntas nō sunt attributa: quia atti
butum quasi ꝑficit in esse scd̄o aliquid
quasi ꝑsuppositū in esse primo. ergo ni
hil quod pertinet ad eēntiam prius ꝙ i
telligatur quanta uel qualis est attribu
tum. Similiter ex hoc videtur ꝙ intel
lectus ⁊ voluntas non distinguantur ibi
ex natura rei. consequens est contradc̄a
di. iꝫ. consequentia probatur: quia illud
quod in deo precedit ratiōem quātitatꝭ
⁊ qualitatis est tātuꝫ quid. quid autem
ut quid non distinguitur in deo ex natu
ra rei: quia tunc non esset quid eius sim
plex. Ad ista. ad primum dico ꝙ si i
substantia creata potentia siue illud qd̄
est ṗncipium ꝓprie operatōnis conueni
enti tali nature non est aliquid pertinēs
ad genus qualitatis. sed uel est mere ipa
substantia cui competit operatio. uł est
aliqua perfectio identice contenta i sub
stantia. ⁊ hoc ꝑtinens ad ipsam substan
tiam ut substantia est. non autem quasi
quedam qualitas circunstans ipsam sb̄
stantiam. quomodo esset ponenduꝫ de
potentijs ponendo aliquam distictōem
realem inter ipsas ⁊ tamen ipsas nō esse
accidentia. multo magis eēntia diuina
circūscripto omni eo quod est quasi q̄li
tas habet in se ut eēntia est illa que sunt
ṗncipia ꝓprie operatōnis conuenientis
deo huiusmodi sunt intelligere ⁊ uelle.
concedo igitur ꝙ ꝓprie uocando attri
buta illa sola que quasi qualitates ꝑfici
unt in esse scd̄o rem ꝑsuppositā in perfe
cto esse. ṗmo. s. quantū ad omnē ꝑfectō
nem que conuenit rei ut est substantia.
hoc modo intellectus ⁊ voluntas nō sꝫ
attributa. immo sunt quedam ꝑfectōes
intrinsece in eēntia ut ṗintelligit omī q̄
titati ⁊ quasi qualitati. Istud declarat
qꝛ sicut ab aliquibꝰ ꝯcedit ꝙ vita uel vi
uere nō sit attributū: qꝛ dicit tale eē nō
talitate q̄si accn̄tali: sꝫ q̄si ꝑ se ꝯtrahente
rē sicut hō est aīal tale: qꝛ ē rōnale. eodē
mō cū inteꝰ sit q̄dā vita ⁊ uolūtas q̄dā
vita n̄ erūt ꝓpe atributa. Uel alr̄ decla
rat ⁊ melius. qꝛ hec eēntia ut h̄ eēntia ꝑ
cedēs oēm q̄si q̄litatem est intellectualis
⁊ volitiua eēntia. ita ꝙ sic rōnabilitas n̄
est attributū hōi. sic nec intellectualitas
huic essentie. Istud pꝫ ꝑ sile de infinito
quod alias negaui esse ꝓpriū attributū
quia dicit modū intrinsecū cuiuslibet i
deo tam substantie ꝙ cuiuslibet attribu
ti. ita intellectualitas dicit modum itri
secum huius essentie. ꝓprie aūt attribu
ta sunt sapientia ⁊ charitas. ⁊ alio mō

transcendentia: puta vitas ⁊ bonitas. Ad scōm dico ꝙ quid simplex nō ē punctualiter simplex quasi vnicā solam perfectōem in se ɔtinēs. sed hec eēntia ē simplex ⁊ illimitata: quia illimitata nō tm̄ intēsiue in vna rōne sed in omnibꝰ que sūt pncīª ppriaꝝ opationū dei. sicut natura creata est q̊dāmodo illimitata: q̊a identice est q̊dlibet pncipiū tale operandi. cū hac tn̄ illimitatōe eēntie diuine q̄i extensiua stat simplicitas. immo ex infinitate sequitur simplicitas: quia infinitum nulli est ɔponibile ut pars parti. sꝫ tn̄ pōt esse realiter idem licet non formaliter cuilibet infinito. Ad tertium responsum est di. 3. ꝙ quedam sunt relatōnes scōi modi incompossibiles in eodē supposito: q̄. s. dicūt ordinez eēntialem ul' ordinem origis. quedam autem eiusdem modi non sunt incōpossibiles: que s. dicunt accidentalem ordinē ut mouēs ⁊ motum. non enim dependet motum a mouente nisi p accn̄s. quo. s. ad illum actum quē recipit ab eo. s. mouere: ⁊ iō licet voluntas possit mouere se. nullum tamen idem suppositū potest pducere se. ⁊ ideo relatōnes pducentis ⁊ pducti sufficienter distinguunt realiter supposita. Ad Boetiū rn̄deo: ꝙ intelligit de relatōne identitatis fm naturam nō fōmaliter: quasi diceret ꝙ quedam relatōnes necessario exigunt diuersitatem nāe in extremis. ista autem relatio: que ē relatio originis nō ita exigit sed ɔpatitur secum identitatem nature: ⁊ ideo ē quasi eiusdem ad se pter identitatem relatorum in natura: licet sit distincti ad distinctum: loquendo de distinctione suppositorum.

Ad argumenta prō

opinione ppositiui. dico ad primum ꝙ verum ē ꝙ psona ē simplex sicut eēntia. psona tn̄ includit aliqua quoꝝ vnū nō est formaliter alterū. nō ita includit eēntia: ⁊ ideo se tota distinguitur: licet psōa non se tota distinguat pter essentiam que cōis est. sufficit enim talis identitas nō formalis in aliquo ad hoc ut vno distinguat filius ⁊ nō altero. Ad 2m dico ꝙ ɔcretū siue significet siue connotet saltem dat intelligere subsistens i forma uel natura. abstractū aūt pcise dat intelligere formā. ⁊ si hoc sit alicui dubium de ɔcreto adiectiuo saltē hoc vī certum de substantiuo ɔcreto: qd̊ uel signat uel necio cōnotat subsistens in nā que iportatur p abstractum eius. abstractū autē pcise dat intelligere formaꝫ. in pposito autem subsistens habēs paternitatē cuꝫ hoc etiā habet essentiā diuinā que nō ē formalit paternitas: nec econuerso: put dī. 7. de tri. c. i. ⁊. c. 4. ⁊ ideo patrē distingui pnitate accipiendo patrē nō adiectiue sed substantiue p hypostasi sicut accipit magr̄ nō est dicere patrē se toto distingui pmo sed aliquo qd̊ est in eo dans tamen intelligere totum. non autem omni eodem modo per se includit pater ut substantiue accipitur: ⁊ paternitas deitatem.

Jrca distincti

onez. 27. quero de uerbo. Et pmo de verbo intellectus creati. Utrū verbū creatū sit intellectio actualis. ꝙ non. Augꝰ. 7. de tri. ca. 7. uel 24. fantasia carthaginis i mēoria mea. hoc est verbū eius. fantasia illa sumit p prie p spē non p actuali imaginatiōe. g̊ eodē modo verbū intellectuale est spēs intelligibilis ⁊ nō intellectio actualis.

Jtem aug. 15. de tri. c. xi. uel. 25°. pin de vbū qd̊ foris sonat signuꝫ est eius uerbi qd̊ intus lucet. verbū aūt exterius est signū rei ⁊ non intellectōnis. alioquin q̄libet affirmatiua eēt falsa: in qua non pdicat idem de se. quia intellectō subiecti nō est intellectio pdicati lꝫ res sit res. ergo vbū est obm̄ ⁊ nō actualis intellectio

Pᵐ. aug. 9. de tri. c. vi. verbū ē ples ⁊ genitū a memoria. actio aūt nō gignit: sed

est quo aliud gignit. g verbū est aliquid formatū pter actum intelligendi ⁊ non ipe actus. Cōtra ibidē vocat aug. vbū noticiā. ⁊. 15. de tri. c. 15. uel. 37. ē visio d visione: ⁊ scia de scia.

Secundo quero de vbo diuino. An verbū in diuinis dicat ppriū psone genite. q nō. augus. 9. de tri. c. x. uel. 25. verbū est cū amore noticia. hic aūt omnia posita i diffinitōe verbi sunt essentialia. ergo vbū non dicit ppriū psone genite sed eētiale. Pre^a. 15. de trini. c. 7. de magnis. ul 15. de puis. sicut pat intelligit sibi ⁊ vult sibi ⁊ meminit sibi. ita filius ⁊ spūsscūs actus aūt pprius intelligentie ut intelli gentia est ponit esse vbū. ergo sicut i patre est formalit intelligentia ut intelligētia: ita in eo est verbū ut verbū. assum ptū pbatur per hoc q illa trinitas quā assignat August. 9. de tri. c. vlt. mens noticia ⁊ amor que noticia est verbū fm eum ibidem. ⁊ illa assignata fm eum p mo. de tri. memoria intelligentia ⁊ uoluntas correspondent sibi inuicem. pria ps pme parti. ⁊ scda scde. ⁊ tertia tertie. ergo sicut non est perfecta voluntas sine amore formaliter. nec mens perfecta sine memoria formaliter. ita non ē perfecta intelligentia sine verbo formaliter

Item nō sunt duo ppria vnius psone quia vnius pstituti in esse est vnū formale pstitutiuū filiatio est pprietas con stitutiua psone genite. fm augus. de fide ad petrū. c. 2. nō g verbū. nō eni videtur ista dicere pprietatē eandē. q2 nō ois filius ē vbū. nec oē verbū est filius. Oppositū aug^s. 7. de tri. c. 4. eo vbum q filius ⁊ vtrunqz relatiue di.

Tertio queritur Utrū verbū diuinū dicat respectū ad creaturā q sic. Aug. 6. de tri. c. ul. verbū est ars oipotētis dei plēa oium rōnū viuentiū. ars dicit respectū ad artificiatū. ergo ⁊ vbū ad creaturas.

Oppo^m aug. 7. de tri. ca. 4. p idē qd p us. fili^9 nō dicit respcm ad creaturas. ergo nec vbū: q2 eo verbū quo filius.

Ad primam questionē di. q verbū est intellectio actual' ⁊ nō quecūqz sed declaratiua. Ad qd intelli gendū ponit sic. inte^9 pmo recipit intellectōem simplicē ab obō q impssiōe recepta intellectus ut actiu^9 est. puertit se supra se: ⁊ sup acū suū ⁊ obiectū intelligē^o se intelligē. 2° sequit impssio noticie declaratiue in intellcm nudū puersū. ⁊ h^o ab intellectu informato noti^a simplici. ita q intellect^9 informat^9 tali noti^a ē rō i pmedi noticiā declaratiuā ⁊ intellectus nudus puersus ē ppriū receptm. ⁊ inter has duas intellectiōes pmā. s. q est rō i pmedi. ⁊ scdam q ē impssa ē hitudo media q est actio de gnē actōis. q notat p h qd est dicē. est. n. dicē illud expmē uel ip mere noticiā declaratiuā noticie simplicis. ⁊ ista noticia declaratia impssa i intellcm nudū puersū ⁊ tminās illū actū dicēdi est vbū nō igr qcūqz intellectō actualis ē verbū. s3 illa q ē declaratiua: q psupponit intellectōe3 actualē simplicē ⁊ puersionē actualē sup illā. ⁊ gignitur actu dicēdi. cuius pncipiū actiuū ē noticia simplex. ⁊ receptiuū ē intellect^9 nud^9 puersus. Huic pformit rndet ad scdā3 questionē q intellectus pris pmo informat qsi noti^e simplici essentie ad quam fuit quasi mere in potentia passiua. ⁊ fact^9 in actu isto noti^e simplici ut nud^9 cōuertit supra se ipm sic ifomatū ⁊ i ipm puersū qi i passi^m dispo^m sic impmit noti^a declaratia vtute noti^e actual' simplicis. q noti^a declaratiua ⁊ tmin^9 act^9 dicēdi ē verbū. ⁊ fm h p3 q vbū ē tmin^9 gnatōis sic ⁊ fili^9. ⁊ ita erit ppriū 2^e psōe ista op. rcitata ē s. d. 2. q. d duab^9 pductōib^9

Contra istā opini. qtū ad pmā. q. ar. p^o. q̄a irrōnabile vi ponere eandē pōm eē

actiuā respēu vni⁹ actus sui ⁊ passiuam
respēu act⁹ alterius: qꝛ ex hoc vi ꝙ nō
e ī po^a eiusdez rōis. queciiqꝫ.n.po^a vni⁹
rōis importat silem habitudinē po^e ad
obm̄. visus.n.nō est actiuus respēu vni
us act⁹ videndi ⁊ passiuus respēu alteri
us. vn̄ quicūqꝫ act⁹ vnius po^e hēt silem
habitudinē potētie ad obm̄. igit si intel
lectus ē tm̄ passiuus respēu noticie sim
plicis lapidis ⁊ ꝑfecte actiuus respēu cō
uersionis que ē act⁹ secundus qui intelli
git se intelligere lapidē: nō erit ut videt
vna po^a. Uidet etiā incōueniens ꝙ nō
possit hr̄e aliquā actiuitatē respēu act⁹
impꝑfectioꝛis: ⁊ tn̄ possit eē totale actm̄
respēu actus ꝑfectioꝛis. ponit aūt a qui
busdam ꝙ cōuersio illa ē actus ꝑfectioꝛ
intellectōe simplici. Qō postea addit
ꝙ intellectio actualis est rō gignēdi no
ticiaꝫ declaratiuā: hoc vi esse incōueni
ens in nobis: qꝛ foꝛ^a impꝑfectioꝛ nō pōt
esse rō perfecta gignēdi perfectā illa āt
ꝑma noticia in nobis ꝯfusa est ⁊ impꝑfe
ctioꝛ noticia distincta. g ⁊c̄. P: si noti^a
ꝑma est rō gignendi secundā: aut hoc ē
qn̄ prima nō est: ⁊ tūc nō ens erit ratio
agēdi: aut qn̄ est: ⁊ tunc aut sunt eiusdē
rōis aut alteri⁹. si 2° mō: ⁊ p^a est impꝑfe
ctioꝛ 2^a. nō igit est princi^m gignēdi secun
dam: qꝛ impꝑfectius nō est ꝑncipiū ꝓdu
cendi ꝑfectuꝫ. vn̄ in ꝓductione equoca
semꝑ cā est ꝑfectioꝛ effectu. si ꝑmo mō:
tūc duo actus intelligēdi eiusdeꝫ speciei
sunt simul in eodē siue in eadē potē^a qꝛ
memoꝛia ⁊ intelligētia sūt vna po^a ⁊ re
spectu eiusdē obiecti et in eodē instanti.
Itē tūc nō poneret trinitas in mēte ꝫ
ꝙ mens ē: qꝛ mens nō hēt aliquā actiui
tatem ꝓpriā ꝫm ꝙ mens ē: sed ꝑcise per
accn̄s eius ꝑ accn̄s qō est noti^a simplex
sicut nec lignū hēt aliquā actiuitatē re
spectu calefactiōis que attribuit sibi per
caloꝛē qui ē accn̄s eius ꝑ accn̄s: ⁊ ita vi
Aug. frustra quesiuisse in mente ꝫm ꝙ
mens ē parentē ⁊ ꝓlem: qꝛ rō parētis n̄
vi cōpetere anime ꝫm aliqd sibi eētia
le: sed ꝫm aliqd accn̄s ꝑcise qō imprimi
tur ei ab obiecto. P: gignere verbū nō
est act⁹ intelligentie sed mēoꝛie ꝫm aug.
oīs aūt intellectio actualis ē intelligē
tie n̄ memoꝛie: ꝫm eū. xiiij. de tri. c. xvij.
g nulla actualis intellectio ē rō gignēdi
verbū. P: qō dicit d ꝯuersione ꝙ illa
sit necessario ꝑuia gignitioni vbi vi eē
ꝯtra Aug. xv. de tri. c. xvj. uel. c. xlj. vbi
vi dicere ꝙ verbū ꝑfectissimū nr̄m erit
in pr̄ia respectu obiecti beatifici: ⁊ tam̄
ibi ille actus nō erit ꝯuersiuus: qꝛ visio
beatifica nō hꝫ aliquid creatū ꝓ obiecto
immediato. oīs aūt act⁹ ꝯuersiuus in
nobis hꝫ aliqd creatū ꝓ obō immedia
to: nec illa visio ꝑsupponit ꝯuersionem
qꝛ si illa visio ē effect⁹ solius eēntie diui
ne: aut intellect⁹ coopatōis diuine essen
tie ꝑcedit nāliter ꝯuersionē intellect⁹ su
per suū intelligere. Qō etiā dicit ꝙ vt
ꝯuertit est mere actiuus ⁊ tn̄ ut ꝯuersus
ē mere passiuus respēu noticie genite q̄
est verbū: vi valde irrōnale ꝙ ideꝫ sub
rōne qua ē actiuū sit tm̄ passiuū respēu
act⁹ eiusdeꝫ rōis: ⁊ inꝙtū est mere passi
uum sit actiuū respēu actus eiusdē rati
onis. intellect⁹ aūt inꝙtū recipiens noti
ciam simplicē est tm̄ passiuus: ⁊ inꝙtuꝫ
est ꝯuertens est tm̄ actiuus. igit vi ꝙ in
cōueniens sit ꝙ inqn̄tū cōuersus sit pas
siuus respectu gnātionis vbi: ⁊ inꝙtum
hn̄s noticiā simplicem sit actiuus respe
ctu eiusdē generationis.

Cōtra etiā illud qō
dicit ad secundā. q. vi posse obijci ꝑ idē
qꝛ intellect⁹ pn̄s ut ꝯuertit est mere acti
uus ⁊ ut hn̄s noticiā simplicē est mere
passiuus ꝫm eū. igit vi incōueniēs ꝙ ut
ꝯuersus sit illud de q̄ gignit verbū ⁊ ut
noscēs noti^a simplici sit rō gignendi ver
bum q̄si actiue. P: aliq̄ dicunt ꝯuersio
nem istā intellect⁹ pn̄i esse q̄si dispōem
mā e: qō vi incōueniens: qꝛ mā e disposi
tio nō est ꝑfectioꝛ neqꝫ eque ꝑfecta cum
foꝛma actiua agētis. hec aūt cōuersio ē

act' eque pfectus cū noti^a simplici vł p
fectior.g. P̄:ista ꝯuersio ē respectu pri
mi act' ut obiecti. igit est noti^a declara'
tiua illi' actus: sicut oīs noti^a declarat
obm̄ cuius ē. igit añ gignitionē v̄bi que
sequit istā ꝯuersionē ƀm eū hꝫ noti^a de
claratiua p̄mi actus ⁊ ita verbū añ ver
bum. Itē ista op. q̄tū ad hoc ꝙ ponit
intellectionē p̄ris eē rōnem gignēdi v̄bū
improbata ē. s. di. 2. q. de ꝑductōibus.
Et q̄tum ad hoc ꝙ pōit intellectū pa
tris esse illud de q̊ gignit verbū impro
bata ē ibidē ⁊ etiā di. v. Et repeto vnuꝫ
ar^m ibi tactū: qꝛ intellect' ut ꝯuersus est
alicui' suppositi. ꝯuersio. n. ista ƀm euꝫ
est quedā actio intelligēdi: act' aūt sunt
suppositoꝝ. g ꝯuersio ista ē alicuius sup
positi. Quero cui' suppositi ē ut ꝯuerti
tur. si v̄bi: ⁊ ut ꝯuertit p̄cedit gignitōeꝫ
v̄bi ƀm eū: igit p̄cedit verbū: ⁊ ita v̄buꝫ
est añ verbū. si p̄ris est ista ꝯuersio ⁊ cu
ius ē ut ꝯuertit eius ē vt de q̊ generat fi
lius p impressionē: ⁊ cui' est ut de q̊ gnā
tur aliq̄d p impressionē eius est ut illud
imp̄ssum sit in illo: ⁊ p ꝯn̄s eius ē ut hꝫ
illud imp̄ssum. g a p̊ ad vltimū sequit
ꝙ intellect' p̄ris ut p̄ris hꝫ formalit no
ticiā genitā imp̄ssaꝫ sibi: ⁊ ita pater for'
malit intelliget noti^a genita qđ est ꝯtra
Aug'. vij. de tri. c. iij. R̄ndetur ꝙ sicut
in gnātione i creaturis ē distinguet tria
signa nature. p^m instans ē in q̊ mā est sb
forma corrūpenda. 2^m instās ut in q̊ est
mā sub nulla forma sed q̄si nuda ⁊ in ꝑ
xima po^a ad formā generandā. ⁊ tertiū
instās in q̊ est sub forma geniti: ita corre
spondent pōt dici in diuinis ꝙ intellcs
in p̄mo signo ut est in p̄re sic ꝯuertit su'
per se: ⁊ ista conuersio est q̄si dispō mãe
ad generationē. ⁊ in 2° signo in q̄ est q̄si
nullius psone tūc est in po^a ꝑxima ad
terminū gnātionis. ⁊ in 3° signo in quo
est sub ꝓprietate psone genite est tūc illi
us psone. Exemplū ponit: si vinū sit in
ꝑxima po^a ad acetum: ita ꝙ forma vi
ni p̄exigitur ordine nāli i materia ad h°
ꝙ sit in potētia ꝑxima respectu aceti: ⁊
cū hoc materia vini esset illimitata ad
istas duas formas: ⁊ per ꝯn̄s neutra in
ducta expelleret aliā: ⁊ si cū hoc vtraqꝫ
esset hypostatica dans eē personale tūc
acetū generaret de materia ut fuit vini
q̄si de mā disposita dispōne p̄uia neca'
rio p̄cedente formā istā. sed si quereret:
cui' est illa materia ut immediate acetū
generat de ea. R̄ndeo nulli' sed generat
de ea immediate ut mā ē sub neutra for
ma hypostatica. Per hoc ad formam
argumti: hic in ꝓposito ꝯceditur ꝙ est
p̄ris sicut materia ē vini ut est disposita
ad formā aceti. ⁊ cum arguit: ut igit est
p̄ris recipit noticiā genitam. negat ꝯn̄ia
immo p hoc ꝙ recipit noticiā genitam
est alteri' subsistentie ⁊ est de q̊ immedi
ate generat verbū nō ut p̄ris sed ut con
uersus. Et si ꝯ hoc obijcitur ꝙ nō ma
gis generat de intellectu ut est p̄ris q̄ de
intellectu ut ē filij uel. s. s. negat ꝯn̄ia: qꝛ
est ibi duplex ut vnū notat rōem imme
diati p̄ncipij de quo: ⁊ sic generat de eo
verbū ut nullius q̄si de immediato p̄n'
cipio susceptiuo aliud ut ē: qđ notat rō
nem immediati p̄ncipij dispositi ad for
mam illā que est termin' lꝫ nō sit rō im
mediati receptiui. absolute igit verbum
generat de intellectu ut nulli' ut tñ pre'
fuit p̄ris ⁊ p̄us exn̄s in p̄re: ita ꝙ neutra
reduplicatio est p̄cise sine altera: ⁊ tñ p
hoc ꝙ verbū generat de eo nō est i sub'
sistentia v̄bi neqꝫ p̄ris neqꝫ vllius. Ad
ditur aūt ꝙ decipiunt aliqui arguentes
ꝯ istam opi. de q̊ quasi de mā uel quasi
mā quasi imaginātes ibi esse distinctio
nem q̄si potētie passiue ab actu: qđ non
est verū sicut tenet generalit a quibusdā
de attributis. sed tm̄ sicut ē ibi sapiētia
formalit ⁊ bonitas formalit sine distin'
ctiōe: ita ponit ibi ꝙ est v̄e imp̄ssio ⁊ ve
re imprimens: ⁊ oīa q̄ dicunt ibi eē si
ne distinctōe. distinctio aūt istoꝝ nō est
nisi p actū intellect' negociātis circa idē
vnū qđ est in re. Cōtra ista: generatio

in creaturis vī esse formalit̄ mutatio ꝑ eo ꝙ materia ut nulliꝰ priꝰ postea intelligitur sub for^{a} geniti. ꝑ hoc.n. intelligit trāsmutari a priuatōe ad formā: q̄ trāsmutatio ē formalr̄ gnātio. igit̄ si sꝫ hac rōne ponat̄ potētia passiua in diuinis: erit tūc in diuinis vera mutatio saltem in intellectu negociāte: ⁊ ita necario imperfectio: vel si tm̄ ꝑ actū intellectus negociātis fiat ista cōuersio ⁊ gignitio verbi: verbū nō erit ꝑsona realis sed tm̄ rationis ⁊ intentionalis. Cōfirmat̄ rō in eoꝝ exemplo: qꝛ si vinū nō corrūperet̄ in generatōne aceti: v̇e tn̄ illa generatio erit mutatio a priuatōe ad formā. lꝫ nō ꝯcurreret ibi alia mutatio a for^{a} ad priuationem: sicut accidit modo cōiter qn̄ vnū generat̄ ⁊ aliud corrumpit̄. tūc enī ꝯcurrūt ibi cōiter due mutatōes ⁊ q̈tuor termini: due forme ⁊ due priuatōes. sed circūscripta altera mutatōe ⁊ terminus eiꝰ nihil minꝰ esset reliq̄ mutatio. ğ ita erit in ꝓposito ꝙ illud inq̄tum ē prius nulliꝰ ⁊ ita sub priuatiōe termini ad quē ⁊ post sub illo termino mutat̄. P̄s si p^{o} est pr̄is: 2° nulliꝰ: 3° est filij ꝑ hoc ꝙ recipit noticiā illā imp̄ssam. ğ per h^{o} ꝙ est filij est q̄si potētiale recipiēs formale filij: ⁊ ē filij ut ē terminꝰ formalis cōicatus filio ꝑ gnātionem sicut dn̄sum ē di. 5. ğ filius q̄si duplici mō hn̄di habebit intellectū ita ꝙ vtrolibꝫ istoꝝ duorum modorū circūscripto nihil minꝰ habēt alio mō hn̄di: sic̄ modo in creaturis cōpositū hꝫ mām aliq̄d sui: ⁊ v̇e hēt lꝫ nō sit terminꝰ formalis gnātionis. idē etiā cōpositū habet formā ut aliq̄d sui ⁊ v̇e habet lꝫ nō sit sꝫm gnātionis. ꝯn̄s autē illatū. s. ꝙ filiꝰ duplici mō habēdi hēat essentiā siue intellectū vī impossibile tā in re q̄ in ꝯsideratōe intellectꝰ negociantis. ꝓbatur etiā ꝑ hoc qȯ est māle generationis est in po^{a} ad formalē terminū eius. idem. n. sub eadē rōne nec in re nec in mēte est in po^{a} ad se. ğ nec intellectus erit sic simul potētia receptiua ⁊ terminus formalis eiusdē gnātionis. Et qȯ addit̄ de duplici ut: ex ꝑte mat̄ie q̄si ad illud ut: qȯ est rō ꝓximi susceptiui necario preexigit̄ illud ut qȯ est eiusdē ut sꝫ for^{a} ordinata ad formā generandā videtur nō esse ꝑ se in creaturis: qꝛ si poneretur mā illa q̄ est sꝫ forma vini absq꜠ oī forma ⁊ agens creatū posset agere in illud sic a forma denudatū: ip̄m eēt ꝓrimum susceptiuū cuiuscūq꜠ forme nate imprimi in mām purā ⁊ ab agente sufficiente quocūq꜠ posset talis forma induci. igit̄ 2^{m} ut sufficit p̄cise in creaturis ad potentiā proximā: lꝫ frequent̄ modo cōcomitet̄ ille ordo illud ut: qꝛ nunq̄ mā est sine forma: ⁊ ut ē sub forma nō trāsmutat̄ indifferent̄ a quacunq꜠ ad quancūq꜠ ꝑ agens creatū sed a determinata in determinatā. Istud ꝓbatur: qꝛ qn̄ intelligitur ut nulliꝰ tūc nō est sub forma priori que ponit̄ quasi dispō ad formā generandi. tūc igit̄ ordo eiꝰ ad formā illaꝫ priorē nō est nisi relo posterioris ad prius que forte nō est relo positiua: qꝛ t̄minus ad quē tūc nō est ex nā rei: aut si est relo realis nō vī esse rō ꝓpria in mā recipiendi formā inducendā. Ex his ad ꝓpositū vī ꝙ lꝫ oporteat intellectū eē prius origine in pr̄e q̄ in filio: tn̄ si ponat̄ receptiuus noticie genite poneret̄ tal̄ nō essentialit̄ ꝓpter aliquē taleꝫ ordinē ad essentiā in pr̄e: sed ꝼm ꝙ nulliꝰ est p̄cise: ⁊ ꝼm ꝙ ipi dicūt quasi nulliꝰ. Qȯ aūt addit̄ ad excludendū deceptōem vī esse dictū decepti: qꝛ illud dictuꝫ vī in se absurdū ⁊ seip̄m interimere. p^{m} ꝓbat̄ per hoc: qꝛ tūc ita vere ex nā rei intellectꝰ est po^{a} passiua: ⁊ ita v̇e incipit sicut deꝰ ex nā rei vere ē actus ⁊ sapiēs ⁊ bonus qȯ videt̄ absurduꝫ: ꝙ illud qȯ in creaturis necario hꝫ imperfectōem annexā: vl̄ est impfectio sicut rō po^{e} passiue: qꝛ semꝑ dicit impfectionem ꝓut diuidit ens cōtra potentiā actiuam ponat̄ ita veracit̄ in deo sicut illud qȯ est perfectū simpliciter. Et si dicas imo potētia passiua

dicit pfectionem lʒ nõ distinctã ab actu
etiã hoc videt esse fictio: qꝛ nihil pfecti
onis est in creaturis inferiꝰ rõne potẽtie
passiue inquantũ passiua est. hec.n. rõ
vere cõpetit materie ꝑme que ponit in
fimũ entiũ. ergo veriꝰ põt dici ꝙ sit for
maliter lapis ꝙ̃ potentia passiua si ꝓpt
pfectionem aliquã in rõne potẽtie passi
ue debet ibi poni formalit potẽtia passi
ua. 2ᵐ probo. s. ꝙ hoc dictũ interimat
seipm. ꝓbo: qꝛ nõ videt intelligibile ꝙ
ibi sint relatões opposite: quin sicut sũt
relatiões opposite ita sunt relatiões di
stincte: si reales realit: si rõnis ratiõe di
stinguunt. ergo si ibi ẽ ex natura rei im
primens ꝛ qd̃ imprimit ꝛ illud cui imp
mitur que nõ pñt intelligi sine relatiõe:
erit ibi distinctio ex nã rei: qꝛ ponet ibi
ista ex nã rei sine oĩ distinctõe est ꝯtra
dictio si sunt ex natura rei: si nõ ex natu
ra rei qualit debent poni.

Ad questiões istas

igit aliter rñdeo ad primaʒ. qꝛ rõ verbi
ꝑcipue accipit ab Aug. li. de tri. suppo
nenda sunt quedã certa que ſm ipm cõ
ueniunt vbo: ꝛ ex illis inuestigandũ est
quid ẽ in intellectu cui potissime ꝯueni
ant illa ꝛ illud ponẽdũ est verbũ. Uer
bum igit ſm ipm est actꝰ intelligẽtie: ut
patʒ cõpando trinitatẽ quã ponit. ix.
de trini. c. ulti. trinitati. quã ponit. c. xj.
li. x. uel. xxiij. noticia eniʒ corrñdet intel
ligentie. verbũ etiã nõ est sine actuali co
gitatione sicut patet. xv. de tri. c. xv. uel
c. xxxviij. verbũ etiam genitũ est de me
moria uel de sciẽtia in memoria: uel de
obiecto relucẽte memoria siue in scia: si
cut patet p ipm. xv. de tri. c. x. ul. xxiiij.
formata quippe cogitatio ab ea re quã
scimꝰ verbũ est. ꝛ c. xiiij. uel. xxxvj. ver
bum nostrũ de nr̃a sciẽtia nascit: ꝛ ver
bum dei de patris sciẽtia natũ est. ꝛ ista
oĩa sunt eadem: qꝛ ſm ipm. ix. de tri
ni. c. vltimo ul. xxx. a cognoscente ꝛ co
gnito pariter noticia que duo sunt vna
causa integralis respectu noticie genite
sicut dictũ est di. iij. q. vij. verbũ etiã ab
eo inquirit per imaginẽ in mente: ꝛ po
nitur scd̃a pars imaginis. s. ꝓles sic pa
tet p ipm. ix. de tri. c. vltimo uel. xxxij.
est igit quedã imago trinitatis ipa mẽs
ꝛ noticia eiꝰ que est ꝓles eiꝰ ac de seipa
verbũ eiꝰ ꝛ amor tertius. Posset igr̃ de
scribi verbũ ꝙ verbum est actus intelli
gentie ꝓductus a memoria perfecta nõ
habens esse sine actuali intellectiõe rep
sentans verbum diuinũ. propt illud. n.
Augꝰ. inquisiuit de verbo nostro. Ex
his apparet ꝙ verbũ nihil est pertinens
ad voluntatem neqꝫ ad memoriã: quia
ẽ secũda pars imaginis nec ꝑma nec ter
tia: ꝛ per cõsequens nõ est species intelli
gibilis nec habitus nec aliquid ptinens
ad memoriã. est igitur aliquid ptinens
ad intelligentiã. intelligentia aũt nõ vi
detur esse nisi uel actualis intellectio vl
obiectũ terminans illam intellectõem.
uel ſm alios species genita in intelligen
tia de specie in memoria: que species in
intelligẽtia precedit actum intelligendi.
vl ſm aliquos est aliquid per actũ intel
ligendi formatũ. uel ſm alios ipsamet
itellectio ut passio quasi causata a se vt
actio: ꝛ ſm hec quinqꝫ pñt esse quinqꝫ
opiniões de verbo. Nõ est aũt verbũ
species in intelligẽtia ꝑor actu intelligẽ
di: quia talẽ speciem superfluũ est pone
re. ipa enim nõ representat pfectius ob
iectum ꝙ̃ species in memoria. ꝛ sufficit
habere vnũ perfecte representans obie
ctum ante actum intelligẽdi. Qd̊ aũt
nõ perfectius probat per Augᵐ. xv. de
trini. c. xiij. uel. xxxv. Nihil plus in ꝓle
ꝙ̃ in parente. tunc etiã due essent speci
es eiusdem ratiõis in eadem potẽtia. qꝛ
iste due species sunt eiusdem ratiõis: et
ipe intellectus ut memoria: ꝛ ut intelli
gentia est vna potẽtia: qꝛ idem est actus
ꝑmus ꝛ quo habens opatur siue q̊ hñs
actum primũ est in actu secũdo: tũc eti
am habitꝰ nõ eẽt immediatũ principiũ

actus nec habens habitum eſſet in potē
tia accidentali ad agendū ſm illum ha-
bitū: quia requireret forma ꝑor ipſa o-
peratione alia ab habitu. nec iſta ſpēs i
intelligentia poſſet poni gigni naturali
ter ſi nunq̄ poſſet eſſe ſine actuali intel
lectione: quia actualis intellectio ſubeſt
impio uoluntatis. nec etiā poſſet dici gi
gni libere vel eius gignitōem ſubeſſe im
pio voluntatis: ut vī ſi ponatur forma
ꝑor ipſa opatione: quia videt ꝙ ꝑmum
ptinens ad intellectū qḋ eſt in ptāte nr̄a
ē actual' intellectio. Nec ipm obiectū
poteſt poni verbū ſicut dicit alia opi. q2
obiectum ſm ſe non eſt aliquid ꝓductū
vtute memorie ſiue alicuius in mēte q̄le
eſt verbū. nec ipm obiectū ut in memo
ria ꝓducit vtute memorie: ut pz. ipm āt
obiectū ut in intelligētia nō gignit. niſi
quia aliquid ꝑus gignitur in quo obie-
ctum habet eſſe. quia ſicut dictum ē di.
3. iſte actōnes ⁊ paſſiones intentionales
nō conueniunt obiecto: niſi p aliquam
actionem uel paſſionē realem que cōue
nit ei in quo obiectū habet eſſe intentō
nale. Nec etiā eſt ꝑminus alquis ꝓdu
ctus p intellectōem: quia intellectio nō
eſt actō ꝓductiua alicuius ꝑmini. tūc. n.
incompoſſibile eſſet eam intelligere ⁊ n̄
eſſe ꝑmini ſicut incōpoſſibile eſt intellige
re calefactionē eſſe ⁊ nō eſſe calorem ad
quē fit calefactio. nō eſt aūt impoſſibile
intelligere intellectōem in ſe non intelli
gendo ꝙ ſit alicuius ꝑmini ut ꝓducti p
ipſā. Cōfirmat etiā q2 opatōes tales
dicunt eſſe actus vltimi ex ꝑmo ethi. et
9. meta. de hac materia dictum ē ſupra
di. 3. qualit' eſt quedā actio de genē actō
nis. ⁊ alia que eſt qualitatis cuiuſmodi
eſt intellectio. Improbat etiā hec via
⁊ ſequens de intellectōe paſſione p idez
medium: quia tunc intelligentia gignerz
verbuz ⁊ n̄ memoria qḋ eſt ꝯ aug. inte°
eni ꝓducēt illū ꝑminū actōis intelligen
di ſi qs eſſet. ⁊ intelligētia ꝓduceret itel
lectōem paſſionē ſi qua eſſet. Iſta ēt
via de intellectōe actōe ⁊ paſſione nō vī
rōnabilis: quia intellectō eſt forma vna
que licet poſſet compari ad agens a q̊ ē
⁊ ad ſubiectū in quo recipit tn̄ ipſa ex h
nō habet talem diſtinctionē ut poſſit eē
quaſi cā ſui uel eſſe termin' actōis ſm h
⁊ nō ſm illud: q2 ſi eſt ꝑminus actionis:
hoc eſt ſm ſe. nec ſm iſtū reſpcm̄ nec ſz
illum: ſed eam cōcomitātur iſti reſpect°
Sequitur igit per viam diuiſiōis ꝙ
verbū eſt actualis intellectio. Et hoc cō
firmat p aug. 15. de tri. ca. 16. uel. 40. co
gitatio q̇ppe noſtra pueniens ad illud
qḋ ſcimus atq3 inde formata uerbū no
ſtrū eſt. Idem etiā hī ab eodē. 15. de tri.
c. x. uel. 24. formata quippe cogita° ⁊c.
verbū eſt ſicut ſupra dcm̄ eſt. Et ꝯfirma
tur iſtud p ſile de verbo vocali ⁊ imagi
nabili. format eni verbū vocale ad ſigni
ficandū ⁊ declarandū illud qḋ intelligit
ſed ꝙ vox nō ſtatim formatur ab intelli
gente inquantū intelligens. ſed per aliq̄
potentiam mediam: puta motiuam: h°
eſt imperfectōnis in intellectu. ſi igit ſta
tim gigneretur uel formaretur ut expreſ
ſiuum illius quod latet in intellectu: et
hoc virtute intellectus intelligentis nō
minus eēt verbū. obiectū aūt habitua-
lit' cognitū latet in memoria. ſi igī vtute
eius ſtatim caret aliq̄ intellectio actual'
que genita exꝑmet ⁊ declaret illud obm̄
ibi latēs vere eſt ibi verbū: q2 exꝑſſiuuz
latentis ⁊ genitū vtute eius ad exꝑmen
dum ipm. Sed reſtat dubitatō ulterius
vtrū quelz intellectio actualis ſit vbum
Ad hoc dī ꝙ nō: ſed oz addere q̄ſi dr̄iaz
ſpecificā que eſt declaratiua. Contra
h arguit: q2 in patre eſt noti° declaratia
formalit'. nā intellectio q̄ eſt patri inq̄tū
eſt intelligētia eſt declaratiua pr̄is inq̄n
tū eſt memoria ita pfecte: ſicut actualis
intellectio: ut in filio declarat habitualē
ut in memoria filij. in patre tamen non
eſt verbū formalit'. ſicut dicet in ſolutio
ne queſtionis. Siliter verbū declarat
ſe ſm aug. 7. de tri. ca. 3. uel. 16. ſi inquit

hoc verbũ quod nos ꝓferimus tpale ⁊ seipm oñdit ⁊ ipm de q̃ loqmur: quanto magis verbũ dei p qδ facta sunt oia ⁊c. supple seipm oñdit. declarare igitur nõ dicit rẽonem realem: nec p ꝯñs relationem geniti. verbũ aũt nõ est nisi itellectio genita. alioquin posset poni i pñe formaliter.

Aliter dicitur q̃ꝫ tũ

ad istuꝫ arti. ꝙ verbũ est notiª actualis que ẽ termin⁹ inquisitõis: qδ oñditur p aug. ix. de trini. c. vlti. vbi dĩ ꝙ verbuꝫ est partũ siue ꝓles. est aũt partũ qꝛ ẽ repertum: nõ est aũt repertũ nisi qꝛ inq̃situm. vñ vult ꝙ partũ istũ mẽtis pcedit appetitus impellens intellectũ ad inquirendum. Idẽ vĩ velle. xv. de tri. c. xv. vl'. xxxix. Tũc fit verũ verbũ q̃n illud qδ nos dixim⁹ volubili motõe iactare ad illud qδ scimus puenit atq; inde formatur ei⁹ oĩmodã siĩitudinem capiẽs vt quõ res queq; scit sic etiã cogitetur. ista aũt volubilis cogitatio ẽ inquisitõ qualis nõ erit in pñia: sic innuit. ca. xvj. uel. xlj. fortassis etiã nõ erũt ibi volubiles cogitatões nr̃e ⁊c. ponit tunc ꝙ post noticiã cõfusam sequit inquisitio p diuisioneꝫ ⁊ augmentationẽ: ⁊ vltimo deuenitur ad pfectã noticiã que q̃si gignit ipa inquisitiõe: ⁊ illa pfecta notiª que ẽ terminus inquisitõis est verbũ. Cõtra istud arguit sic: si de rõe vbi sit sic gigni inquisitiue: igit deus nõ habet verbũ. 2°: igit angelus nõ habet verbũ de nãlit sibi cognitis. 3°: igit btũs nõ habet vbũ de eẽntia diuina nec de aliq̃ pfecto cognito sine inquisitiõe. 4°: igit hñs pfectũ scientie habitũ statim opans p illuꝫ habitum nõ põt habere verbũ. que oĩa vident absurda.

Ideo istis õpi. ob

missis q̃ ad istũ arti. dico ꝙ nõ quelibet intellectio actualis ẽ verbuꝫ: sicut ꝓbat cõtra istã viã que ponit declaratiuũ eẽ ꝓpriuꝫ verbi: sed tñ notiª genita: iõ in pñe nõ est verbũ formalit. quelibet autẽ noticia genita quã aug. vocat ꝓlem est verbũ: nõ tñ eo mõ quo aug. ponit verbum pfectũ qδ. s. repñtet verbũ diuinũ Primũ istoꝝ declaro: qꝛ q̃libet intellectio actualis gignit de memoria. impfecta aũt de impfecta sic pfecta de pfecta. igit quelibet notiª est ꝓles ⁊ expressiua parẽtis ⁊ genita ad exp̃mendũ parentẽ Et istud ꝯfirmat p aug. ix. de tri. ca. x. uel. xxiiij. Dẽ qδ notũ est verbũ dĩ animo impssum q̃diu de memoria diffiniri ⁊ ꝓferri põt. Itẽ. xv. de tri. c. xij. uel xxxij. igit nec interest q̃n illud didicerit qui qδ scit loquit. aliq̃n. n. statim ut dicit hoc dicit. ⁊ breuit quecunq; dĩa inueniat int̃ noticiaꝫ p̃mã genitã imperfectam ⁊ illã que sequit inquisitioneꝫ nõ est dĩa formalis ꝓpt quã hec possit dici verbũ: ⁊ ista nõ vt vĩ. 2m declaro sic .s. ꝙ intellect⁹ nr̃ nõ statim hꝫ pfectam noticiã obiecti: qꝛ fm phm. j. phy. innata ẽ nobis via ꝓcedendi a ꝯfuso ad distinctũ: ⁊ iõ prius ordine originis imprimitur nobis noticia obiecti ꝯfusa q̃ distincta: ⁊ iõ necãria ẽ inquisitio ad hoc vt intellect⁹ nr̃ veniat ad distinctã noticiã: ⁊ iõ necãria ẽ inq̃stio p̃uia vbo pfecto: qꝛ nõ est verbũ pfectũ nisi sit notiª actualis pfecta p via diuisionis dĩarũ ꝯuenientiũ illi. Sic igit intelligendũ est ꝙ cognito aliq̃ obδ cõfuse sequit inquisitio p viã diuisionis dĩarũ ꝯuenientium illi: ⁊ inuẽtis oĩb⁹ illis dĩijs cognitio diffinitiua illi⁹ obiecti ẽ actualis cognitio pfecta ⁊ pfecte declaratiua illius habitual' notiᵉ que p° erat in memoria ⁊ ista distincta notiª pfecte declaratiua est pfectũ verbũ. hoc dicit aug⁹. ix. de t. c. x. uel. xxiiij. placet mihi qδ noui diffinio q̃d sit itpantia ⁊ hoc ẽ vbũ ei⁹ ⁊ ibi dem p̃misit in eodẽ. c. aug. qδ iã supius positum est q̃diu de memoria ꝓferri ⁊ diffiniri põt. i. distincte ⁊ diffinite actualiter cognosci v̈tute ei⁹ qδ est in memoª

nõ igiť de rõe verbi ẽ gigni post inqui
sitionẽ: sed necessariũ est intellectui im
pfecto: qꝛ nõ põt statiꝫ hr̃e noticiã diffi
nitiuã obiecti. hꝫ. n. noticiã talẽ post in
quisitionẽ: ⁊ iõ verbũ pfectũ nõ est i no
bis sine inquisitõe: ⁊ tñ qñ verbũ pfcm̃
sequiť talẽ inquisitionẽ: illa inq̃sitio nõ
est gnatio ipius v̓bi formaliť: sed q̃si p̃'
uia ad h° ut genereť verbũ. qȯ bñ innu
it aug. in auc̃te p̃allegata li. xv. de triñ.
ca. xv. uel. xxxix. hac atqꝫ illac volubili
quadã motiõe iactam⁹: cũ a nobis nũc
hoc nũc illud sicut inuentũ fuerit uľ oc
currerit cogitaŕ: ⁊ tũc fit veruꝫ v̓bũ qñ
ad illud qȯ scimus puenit atqꝫ inde for
mať verbũ ei⁹ ⁊c̃. innuẽs ꝙ illa iactatio
. i. inquisitio nõ est gignitio v̓bi forma'
liter: sed eã sequiť gignitio v̓bi de eo qȯ
scim⁹. i. de obõ in memoria habitualiť
cognito. Et tũc si obȷ̃ciat ad q̃d tunc
inquisitio eẽt nec̃ia. Possꝫ dici ad istud
ꝙ motus ẽ necessari⁹ ad hoc ut inducať
forma pfecta q̃ nõ posset statim in p̃nci
pio mot⁹ induci: uel inductio multarũ
formarũ ordinatarũ ad inductiõem vl
time forme ⁊ absqꝫ illo ordine formaꝝ
nõ posset vltima forma induci statiꝫ: et
sic ₰m hoc poniť iste ordo ita ꝙ p̃° ẽ ha
bitualis noti^a cõfusa: 2° actualis intelle
ctio ꝯfusa: 3° inq̃sitio ⁊ inquisitõe mľta
v̓ba de multis noticȷ̃s habitualib⁹ ha'
bitualiť ꝯtentis in memoria: quã inqui
sitionẽ sequiť distincta ⁊ actualis noti^a
p̃mi obiecti cui⁹ cognitio inquiriť q̃ no
ticia actualis distincta imp̃mit habitu
alem in memoria pfecta: ⁊ tũc est p̃° me
moria pfecta ⁊ assiľatur memorie i p̃re:
vltimo ex memõia pfecta gigniť verbũ
pfectũ sine inquisitiõe mediãte inť ipaꝫ
⁊ verbũ: ⁊ illa gignitio assiľatur gigniti
oni v̓bi diuini pfecti ex memoria p̃na
pfecta. nulluꝫ igiť verbũ est pfecte rep̃n
tãs verbũ diuinũ qȯ potissime inuesti'
gat aug. nisi illud qȯ gigniť de memõia
pfecta sine inquisitõe media inť talẽ me
moriã ⁊ tale verbũ: lꝫ nec illa memõia

possit hr̃i in nobis ꝓpť impfectiõem in'
tellectus nr̃i nisi p̃cedat inquisitio. Ul
timũ dubiũ isti⁹ op. est vtrũ ad rõnem
v̓bi ꝯcurrat volũtas: puta vtrũ de rõne
eius sit ꝙ sit noti^a volũtate genita uľ vo
luntate agẽte uel copulãte eã memorie:
₰m aug. in multis locl. Istã. q. mouet
aug ix. de tri. c. x. uel. xxiiȷ̃. rc̃e ꝫ inquit
queriť vtrũ om̃is noti^a sit verbũ: an tã
tum amata noti^a. nouim⁹. n. ⁊ ea q̃ odi
mus: sed nõ ꝯcepta nec pata dicẽda sũt
animo. Et rñdet nõ om̃ia q̃ quoq̊ mõ
tangũt ꝯcipiunť: sed aliqua ut tm̃ nota
sint nõ tñ verba dicanť: sic illa de quib⁹
nũc agimus. aliť. n. dicunť verba q̃ spa'
cia tempoꝝ syllabis tenẽt: aliť oẽ quod
notũ est verbũ diꝛ q̃diu de memoria p
ferri uel diffiniri põt q̃uis res ipsa dis'
pliceat. ⁊ sb̃dit postea: Ueruntñ cũ illa
q̃ odim⁹ recte displicẽt recteqꝫ improbã
tur: approbať eoꝝ improbatio ⁊ placet
⁊ verbũ est noti^a nobis nõ displicet ita
ꝙ de rõe v̓bi nõ est gigni amore obiecti
cogniti: sed nec etiã gigni amore noti^e q̃
est verbũ: tñ ꝯcomitať pfectũ verbũ du
plex act⁹ voluntatis. vn⁹ prim⁹ quo im
perať act⁹ ille ⁊ inq̃sitio p̃uia sine q̃ nõ
pueniret ad verbũ pfectũ: sicut pꝫ. ix. ȯ
tri. vlť. c. ⁊ alius q̊ intellect⁹ quiescit i in
tellectuali noti^a iã habita sine q̃ nõ per
maneret intellectus in noti^a iã habita.
nõ igiť act⁹ volũtatis ẽ de eẽntia verbi:
nec formaliť nec ut cã: sed cõcomitať ne
cessario ad gnãtionem ei⁹ in nobis ꝓpť
inquisitionẽ eius p̃uiam ⁊ ad ꝯtinuati
onem ei⁹ siľr ꝓpter hoc ꝙ si intellectus
volũtati nõ ꝯplaceret in ista noticia nõ
pmaneret in ea: ⁊ ita ista noti^a nõ hr̃et
rõnem v̓bi pmanẽtis. ista tñ pmanẽtia
nõ est de rõne pfecti v̓bi intensiue: qꝛ nõ
minus pfecta ẽ albedo vni⁹ diei q̃ vnius
anni. volũtas aũt respiciẽs obm̃ cui⁹ est
verbũ nõ ptinet ad rõnem v̓bi nisi stri'
cte sumendo verbũ quoq̊ mõ aug. ptra
ctat. c. p̃alľ. Nemo põt dicere dñs iesus
nisi in spũsancto. hoc dicere includit ac

cepiatiōe obiecti dicti: ⁊ addit aliqͩ vl-
tra ratiōem verbi absolute.

Ad argumenta hu

ius.q. Ad pͫ pȝ ꝙ illa auctas indiget
expōne. dic. n. ibi ipa fantasia eiꝰ. s. char
taginis i memoria mea verbū est. pȝ āt
ſm ipm. xv. de tri. c. xxxviij. ꝙ verbuȝ
nō est formalit̄ in memōia. ǧ oportet ꝙ
intelligat causalit̄ nō formalit̄. Ad 2ͫ
lȝ magna altercatio fiat de voce vtꝝ sit
signū rei uel ꝯceptꝰ: tn̄ breuit̄ ꝯcedendo
ꝙ illud qͦd significat p vocē ꝓprie ē res
sunt tn̄ signa multa ordinata eiusdē sig
nificati: lr̄a: vox: ⁊ ꝯceptꝰ: sic sunt multi
effectꝰ ordinati eiusdē cāe quoꝝ nullus
est cā alteriꝰ: ut pȝ ꝺ sole illuminā te plu
res ptes mediȷ̄: ⁊ vbi ē talis ordo causa
torū absq̧ hoc ꝙ vnū sit cā alteriꝰ ibi ē
immediatio cuiuslibet respc̄u eiusdem
cause quoꝝ nullus ē cā alteriꝰ: excludē-
do aliud in rōe cause nō aūt excludēdo
aliud in rōe effectꝰ immediatioris: ⁊ tūc
posset ꝯcedi aliq̊ mō effectū ꝓpinqorez
esse cām respc̄u effectꝰ remotioris nō ꝓ
prie sed ꝓpt̄ prioritatē illā que ē int̄ tles
effectꝰ ad cām. ita pōt ꝯcedi de multi si-
gnis eiusdē significati ordinatis ꝙ vnū
aliq̊ mō est signū alteriꝰ: qꝛ dat intelligē
ipm: qꝛ remotiꝰ nō significaret nisi p̄us
aliquo mō immediatiꝰ significaret: ⁊ tn̄
ꝓpt̄ hoc vnū ꝓprie nō est signū alteriꝰ:
sicut ex alia pte de cā ⁊ causati. Ad 3ͫ
ꝯcedo ꝙ notiᵃ est ples ⁊ v̇e genita: sed ꝓ
ductio illa nō est actual̄ intellectō: qꝛ ut
dictū est. s̄. actual̄ intellectio nō ē actio
de genē actiōis: sed ē qualitas nata imi-
nare talē actiōem q̄ significat p hoc qͦd
est dicē: uel in cōi p hoc qͦd est elicē. non
igit̄ verbū est aliqͩ ꝓductū actiōe q̄ est
intellectio: qꝛ ipa intellectio nō est ꝓdu
ctiua alicuiꝰ sed ipa est ꝓducta actiōe q̄
est de genē actōis: sicut dictū est supra.

Ad scd̄am

q. dico ꝙ ideȝ p
se significat ab-
stractum ⁊ ꝯcretū lȝ alio mō significan
di sicut filiꝰ ⁊ filiatio: qꝛ sic filiatio signi-
ficat reloēm de genē relonis: ita ⁊ filius
p modū tn̄ denōiantis suppositū relati
uum: ⁊ si accipiat̄ substātie idem signifi
cat cū tali subsistente. ita igit̄ idē signifi
cat verbū ⁊ abstractū eiꝰ. abstractū aūt
eius si eēt nominatū cēt v̇batio q̄ notat
relonem formalit̄. idē. n. significat ꝙ ex
pressio passiua alicuiꝰ de intellectu. sed
sicut filiꝰ ꝯnotat nām viuentē in q̄ est ta
lis relo ita verbū ꝯnotat actualē notici
am cuiꝰ est talis exp̄ssio. igit̄ cū in dinis
intellectualit̄ exprimi sit ꝓprietas 2ᵉ per
sone sequit̄ ꝙ verbū sit ibi mere psona-
le ⁊ significet ꝓprietatē psonalē. Patȝ
etiā ꝙ rō gignēdi verbū nō ē pr̄ vt actu
intelligens. sed pr̄ ut memoria pfecta. s.
ut intellectꝰ hn̄s obm̄ actu intelligibile
sibi pn̄s: sic declaratū est. s̄. di. 2. q. de ꝓ
ductionibus. Pȝ etiā ꝙ verbū nō pōt
hr̄e aliqͩ de q̊ ꝓducat ex dis. 5. qꝛ si p̄n
cipiū ꝓductiuū hēat virtutē sufficientē
ad ꝓducendū p se subsistēs ꝓducit tale
⁊ maxime si tale nō sit natū alicui inhe
rere. noticia autē ista exp̄ssa nō est nata
alicui inherere. igit̄ est nata p se subsistē
⁊ p̄ncipium ꝓductiuuȝ eius ē sufficiētis
virtutis qꝛ est infinitū. igitur ⁊c̄.

Ad argumēta cum

p̄mo arguit̄ ſm aug. de tri. xv. Uerbū ē
cū amore noticia. dico ꝙ p hoc ꝙ dicit
cū amore circum loquit̄ in nobis notici
am genitā: qꝛ amor nō habet causalita
tem respectu v̇bi nisi ut impat itellectui
gignitionē ipius: sic dictū est. q. p̄cedēte
in diuinis aūt verbū ē notiᵃ nāliter ex-
pressa: qꝛ ꝙ volūtas in nobis hēat cāli
tatē respc̄u v̇bi gignēdi p imperiuȝ eius
hoc ē impfectōis in intellc̄u: qꝛ nō statiȝ
hȝ verbū pfectū: ⁊ de hoc quō differentꝰ
volūtas se hēat i deo ⁊ i nobis dc̄m est
di. vj. Ad aliud de. xv. ꝺ tri. ꝯcedo in
p̄e intelligētiā formalit̄: sed nego istā ꝙ
oīs actꝰ intelligētie formalit̄ ē v̇bū: qꝛ hͦ
nō est verū nisi de intelligētia illa q̄ pōt

hẽ aliquẽ actũ genitũ ul' noticiã genitã talem actũ nõ põt intelligẽtia hẽ ut patris ẽ: qꝛ pꝛi est a se ꝛ nihil habꝫ p gnãtionem: tñ põt ꝯcedi ꝙ intellectio actual' pꝛis est q̃i genita vtute memoꝛie ut i patre: sꝫ nõ ve genita qꝛ nõ distincta. Ad tertiũ dico ꝙ nõ sunt duo ꝓpꝛia sed idẽ qꝛ eandem relonem p se significant fili' ꝛ verbũ lꝫ alia ꝯnotent: qꝛ fili' naturaꝫ viuentẽ in cõi: ꝛ verbũ noticiam intellectualem actualit' exp̃ssam. ista ꝯnotata nõ semp sunt eadẽ sed relatio passiua significata semp est eadem.

Ad tertiã q. dĩ ꝙ sic propter auctem Aug. 83. q. q. 63. ibi. n. loquens de pnci° euãgelij Joh. ait qđ grece logos dĩ latine ꝛ vbũ ꝛ rõnem significat. sed hoc loco melius verbũ interp̃tatur ut significet nõ solũ ad pꝛem respect' sed ad illa etiã que per verbũ facta sunt opatiua po^a. Addit etiã ꝙ verbũ dic ꝓpꝛiũ respectũ ad creaturas: qꝛ verbũ ex rõne sui ẽ noti^a declaratiua. ğ ꝯpetit sibi ex rõne sui declarare. appropꝛiat etiaꝫ filio relo ad creaturas. appropꝛiatio autẽ nõ fit nisi ꝓpt ꝯuenientiã talis appropꝛiati ad ꝓpꝛietatem psone cui illđ appropꝛiat. Et declaratur istud p sile de dono: ꝛ sili mõ ponitur sicut ibi ꝙ donuꝫ ut ꝯnotat relationem aptitudinalẽ ptinet ad ꝓpꝛietatẽ spũssancti. ita verbũ ut dicit reloem aptitudinalẽ nõ actualẽ nec habitualẽ ptinet ad secundã psonã. Cõtra istud põt argui sicut s. argutũ est de dono: qꝛ nullus respect' ad creaturã ẽ ꝓpꝛietas psone diuine: nec p se intrinsece includit in aliqua ꝓpꝛietate psone diuie sicut ꝓbatur ibi: ita põt h improbari. qđ ꝯcedo: tũc nõ ẽ vis nec ꝯtẽtio de re nec de aliq̃ intrinseco psone diuine: sed solũ đ hoc nõie verbũ. foꝛmalit. n. respect' noticie exp̃sse ad expꝛimentẽ alius ẽ a respectu illi' ad creaturã declaratã: qꝛ ad alium terminũ: ꝛ nõ solũ hoc sed etiã respect' vbi exp̃ssi ad expꝛimentẽ ꝛ respect' eius dem ut declarãtis ad eundẽ ut declaratum sunt duo respect': qꝛ pmus realis ꝛ scđs rõis. isti aũt duo nõ faciũt aliquid vnũ p se: qꝛ res vã ꝛ ens rõis nihil vnũ per se ꝯstituũt: iđ si ambo isti respectus vno nõie significent: nõ ꝓpt hoc faciũt vnũ p se ꝯceptum: sed alter eoꝝ pcise ẽ ꝓpꝛietas 2^e psone. s. exp̃ssio illa passiua q̃ est respect' realis. alter autẽ. s. respect' declaratiui est respect' rõnis tm̃: siue sit ad pꝛem declaratũ siue ad creaturã declaratã: qđ aliq̃lit' tactũ est. s. p auctem aug'. vij. de tri. c. iij. uel. xvj. vbi vult ꝙ verbũ declarat se. ꝛ idẽ. xv. đ tri. c. xiiij. uel. xxxv. ꝓinde inq̃t tanq̃ seip̃m dicẽs pꝛ ꝛc̃. hoc ẽ seip̃m pfectissime declarãs ꝛc̃. Ex quib' duab' auctib' patet ꝙ idẽ põt ad se referri ut declarãs ad declaratum: ꝛ p ꝯñs nõ est relo realis. Sꝫ posito hoc de istis respectib' in se ꝙ alt' sit ꝓpꝛietas ꝛ alter nõ: quid dicet de h° nomine verbũ: nũquid significat vtrunq̃ uel alterũ. Videt quidẽ ꝙ verbũ significet p se respectũ istũ realẽ. ꝛ p°: qꝛ eius abstractũ ut dictũ est pus significat eũdem: sed qꝛ cõnotat noticiã pfectã que noticia hꝫ respectũ rõis ad cognita p eã iđ etiã ꝯnotat q̃si adhuc remoti' roem declaratiui: ꝛ ita verbuꝫ significabit ꝓpꝛietatẽ 2^e psone licꝫ ꝯnotet aliq̃d absolutum in illa psona qđ est q̃si terminus foꝛmalis ꝓductõis illius psone: ꝛ mediante illo q̃si remotius cõnotat respectũ ad oẽ illud ad qđ illud absolutũ potest hẽ respectũ rõis. s. ad oĩa declarata.

Ad aug. vj. de tri. ꝯcedo ꝙ filius ẽ ars ita etiã dĩ sapientia pꝛis ꝛ vtus: ꝛ tñ sic pꝛ foꝛmalit' est sapiẽtia ꝛ vtus: ita etiam foꝛmalit' est ars. si aũt pꝛ foꝛmalit' creat ꝛ hoc ut artifex: creatiua rõ foꝛmalit' est in pꝛe: ꝛ ita ille respect' artis ad creaturas ut ad artificiata est cõis trib' lꝫ appropꝛiet filio: sic sibi appropꝛiat sapientia ꝓpt ꝯuenientiã cũ ꝓductione sua. Ad illud ꝓ opi. de. 83. q. q. 63. põt dici ꝙ meli' interpꝛetat logos grece p illud

quod est verbū latine q̄ p illud quod ē rō: q̄ rō nō ita significat respecuȝ ad patrem sicut verbū. nec etiaȝ ita ꝯnotat respectum ad declarata sicut verbum. nō aūt vult aug⁹. dicere q̄ verbū dicat eēntialiter relonem ad creaturā sub ratiōe declaratiui. quia dicit ut significet nō solum ad patrē respectus. sȝ ad illa etiam que p verbū facta sunt opatiua potētia verbū aūt nō dī opatiua pō patris: nisi sicut dī sapia patris ⁊ ars patris q̄ nō sit eius nisi ſm appropriatōem. aut si alit: scȝ intendat q̄ hoc nomē verbū vtrūq̄ respectū significet. tūc nō signat p̄cise ꝑprietatē icōe ꝑsone. sed cū h aliū respcm̄ appropriatū. ⁊ tūc ꝯgrua est interp̄tatō logos in verbū ⁊ nō in rōnem. q̄ rō nec respcm̄ ꝑpriū nec appropatū ita signat vera est q̄dē interp̄tatio in uerbū ꝑpterea q̄ plus dicit q̄ ꝑprietatē ꝑsone. nec aug. dicit interp̄tatoem esse in aliquid qō signat ꝑprietatē ꝑsone icōe. Cuȝ additur postea q̄ verbū dicit respectuȝ ad creaturas ꝑpriū sibi. h vī multo falsius q̄ ꝯclō opposita ei quā teneo: quia nō tm̄ ad creaturā relatio nō includitur in rōe eēntiali alicuius ꝑsone sed nec aliquo mō pōt ꝑtinere ad aliquā q̄n vniformit ꝑtineat ad totā trinitatē: q̄ tota trinitas vniformit se hȝ ad oē illud a se ſm q̄dcunq̄ esse siue ſm eē in re. siue ſm eē intelligibile. ⁊ cū ꝑbat p declaratiuum dico q̄ intellectio actual' patris est dclaratiua nec declaratm̄ est ꝑpria rō verbi sed noticiā exp̄ssam ꝯcomitat declaratiuū: q̄ illa exp̄ssio est noticie actual' ul' in noticia actuali: ⁊ iō sibi appropriat declaratiuū lȝ nō sit ꝑpriū eius. Cū additur postea q̄ appropriatio nō fit nisi pp ꝯuenientiā cū ꝑprio. nō sequit ex hoc q̄ appropatū sit ꝑpriū: sȝ oppo^m. ⁊ ꝯcedo q̄ ꝑpriū filij qō est exp̄mi hȝ ꝯuenientiam cū sapia ⁊ declaratiuo. ⁊ cuȝ arte ꝑ eo q̄ ista exp̄ssio est alicuius p modum intellectus ⁊ v̄tute intellect⁹: ⁊ talis exp̄ssio est noticie actualis cuius est declarare noticiā habitualē de qua exp̄mitur.

Sed tn̄ h est difficultas melior q̄ sit ista de rōne declaratiui. s. vtrū verbum exp̄matur virtute intellect⁹ p̄ris: nō tm̄ de essentia diuina q̄si obiecto p̄nte intellectui patris. sed de alijs intelligibilibus ut sic habeat respcm̄ ad creaturas nō ut in se sunt. sed ut habēt eē in intellectu p̄ris no p̄us origine ut vī q̄ verbuȝ exp̄mat ⁊ tūc hīet ad illa relonem exp̄ssi. eēt. n. tūc verbū exp̄ssū nō tm̄ de eēntia ut obiecta intellectui p̄ris. sȝ etiā de alijs intelligibilib⁹. ⁊ de hac difficultate alias in q̄stione de vniformi habitudine trinitatis ad alia a se.

Jrca distincti

onē. 28. in qua magr̄ agit de ꝑprietatib⁹ ꝯstitutis. Primo q̄ro vtrū ingenitū sit ꝑp̄etas ipsius p̄ris q̄ nō p̄mo sic: hoc ꝑbat p rōnem: nulla ꝑprietas dī formaliter de eēntia: q̄ tūc ipsa distingueret. pȝ etiam exēplo sicut essentia nō dī formalit generās nec genita spirans: nec spirata. sed eēntia ut vī ē formalit ingenita. ḡ ingenitū nō est ꝑp̄etas alicuius ꝑsone. spūssc̄us etiā est igēitus formalit: ut ꝑbabo. ḡ esse ingenituȝ nō est ꝑp̄etas p̄ris. ꝑbō assumpti: quia eēntia est nō genita. ḡ nō est genita. ꝯña pȝ p p̄hm. 2. piermenias. q̄ negatiua de p̄dicato finito sequit ad affirmatiuā de p̄dicato infinito: ⁊ ecōuerso cū ꝯstantia subiecti. ⁊ vlterius ḡ est ingenita. hec cōsequētia ꝑbat p aug. 5. de tri. c. 7. ul'. 17 dicit q̄ idē ē ingenitū ⁊ nō genitū. Cōsimil' argui pōt de spūscō si nō est genit⁹ ḡ est nō genit⁹. ⁊ ultra igī est ingenitus.

P̄. oīs ꝑprietas ꝑsonal' est relatia: q̄ q̄cq̄d ad se dī cōe est trib⁹ ex. 5. de tri. ingenitū aūt nō dicit relatōem ut ꝑbabo ḡ ⁊c̄. ꝑbō minoris. q̄ si sic igī oē ingenitū est relatū. hec etiā ē v̄a oē genitū ē relatū. hāc ꝯuerto p ꝯ̄pōnem. ḡ oē nō relatum est nō genitū. tunc arguo oē nō genitū est relatū oē nō relatū est nō gēituȝ

ergo omne nõ relatũ est relatũ. ɔclõ impossibilis. ergo aliqua pmissarũ. non ista q̃ sequit ex vera p ɔuersionẽ p ɔtrapõem ergo alia. Itez si inascibilitas eẽt ppetas pr̃is. ergo inspirabilitas eẽt notõ pr̃is ⁊ filij ⁊ ita essent sex notiones: qd̾ negat cõit.

Pre^a. amb. 4. de spũscõ noluit vti hoc noie ingenito sicut magr̃ dicit in lr̃a.

Oppositũ aug. ad orosiũ. 2°. nõ duos esse ingenitos certa fides declarat.

Secundo queritur.

vtrũ innascibilitas sit ppetas ɔstitutiua pme psone i diuinis. q̄ sic. Damas. li. i. c. 2. Oia sũt vnũ pter ingeneratõem ⁊ generatõem ⁊ pcessionẽ. ɔstat q̄ nõ excludit oẽs ppetates psonales: q̄ tũc in patre nõ esset aliq̃ ppetas nisi innascibilitas. igĩ excludit oia alia in rõne pprietatis psonalis ɔstitutiue. ergo vult oẽs istas ⁊ solas esse tales relatões. igĩ ingn̄atio est pprietas cõstitutiua psone. Oppositũ sicut scd̾a psona se hz ad filiatõez sic pma psona ad patnitatem. sz filiatiõe ɔstituit scd̾a psona. ergo ⁊ paternitate pma.

Ad primam questionẽ

dico q̄ duo sunt videnda. primo q̃liter ingenitum soli patri conueniat.

Et secundo quomodo possit esse proprietas cum videatur tm̃ negatõnez importare.

Quantuz ad primũ

dico q̄ oĩs dictio ɔposita ex aliq̃ multiplici ⁊ pticula puatiua ẽ duplr̃ mltiplex tũ ex multiplicitate affirmatõis oppositc: tũ ex multiplicitate puatõis: sicut patet p phm. 5. meta. c. de põ. ubi impõm distinguit s̄m multiplicitatẽ potẽtie ⁊ pter hoc s̄m multiplicitatẽ puatõis q̃ ponit. c. de puatõe eodẽ. 5. ⁊ ita h nomẽ ingenitũ est multiplex: ⁊ multiplicitate eius qd̾ est genitũ. ⁊ multiplicitate pticule puatiue. Quantũ ad pmũ. genituz dĩ pprie pductũ p gn̄atõem ut pm⁹ terminus. extendẽdo aũt genitũ dĩ genitũ cõicatũ p gn̄atõem qd̾ est tmin⁹ formal generatõis. sicut dic̃ Hill. q̄ nihil nisi natũ hz filius. 3° mõ extẽdit gẽitũ ad pductũ siue ad pexigẽs generatiõez: lz ipm in se nõ sit tminus generatõis nec pm⁹ nec formalis. Priuatio etiã lz multiplr̃ possit distingui in puatõem pprie dictã: puta qñ aliq̃d caret eo qd̾ natũ est hr̃e. ⁊ qñ ⁊ ut oz ⁊c̃. ⁊ in puatõem cõiter dictã. s. qñ aliq̃d caret illo qd̾ natũ est hr̃e. nõ tam̃ s̄m ɔditões pdictas. ⁊ adhuc cõius qñ caret illo qd̾ ipm natũ est hr̃e nõ s̄m se: sed s̄m gen⁹. sicut talpa dĩ ceca: q̄ visio qua puat p cecitatẽ nõ repugnat aniali s̄m genus. lz repugnat talpe s̄m se. ⁊ in isto mõ tãto generalius q̃nto habit⁹ cui⁹ est puatio natus est ɔpetere cõiori cõueniẽti ipsi puato: puta cõius diceret priuatũ aliq̃d qd̾ nõ hr̃et illud quod natũ est sibi competere s̄m rõez corpis q̄ cui natũ esset ɔpetere s̄m rõem corpis aiati. ⁊ adhuc cõius qd̾ natum esset hr̃e s̄m rõnem substantie q̄ quod natũ est hr̃e s̄m rõem corpis. ⁊ cõissime si natũ eẽt hr̃e illud s̄m rõem entis. ex^m pmi: si lapis dĩ esse inaiatus ⁊ puari aia: q̄ ɔuenit sibi s̄m rõem corpis cuius aiatũ est dr̃ia. exemplũ scd̾i sicut angelus dĩ incorporeus ex^m tertij sicut oĩs creatura dĩ impfecta nõ q̄ nata sit hr̃e oẽm pfectiõem nisi in suo genere. sed q̄ hr̃e oẽm pfectõem nõ repugnat enti: q̄ vni soli enti ɔuenit eẽ simplr̃ pfectũ. Negatio etiã distinguit per negatõem extra gen⁹ q̃ ɔtradic̃ affirmatõi simplr̃. ⁊ ista v̾a est de quolz de q̃ falsa est affirmatio siue de ente siue de n̄ ente. alia est negatio in gn̄ẽ: ⁊ ista psupponit nãm generis de q̃ dicat. ⁊ ista põt itelligi multiplr̃ s̄m multiplex gen⁹ cõius ⁊ minus cõe. Ad ppositũ igĩ loquẽdo de multiplicitate importata p hác particulã in. lz fiat altercatio vtrũ iportat negatõem in gn̄ẽ uel puatõem. tñ vĩ q̄ idẽ sit in pposito accipiẽdo negatõnem s̄m

genus cōiſſime:ſi natū eſt hr̄e illud: ⁊ ꝑ
uatōem ſm genus cōiſſime :q2 negatio
in apto nato eſt ꝑuatio ſm pħm. 4. me
taph. ita ꝙ nihil addit ꝑuatio vltra ne
gatōez niſi ꝙ requirit nām aptā in qua
ſit. igr̄ negatio in genere q̊cunq3 mō acci
piat genus cu3 ſit in apto nato aliq̊ mō
l3 nō ſm ſe apto ipſa erit ꝑuatio aliquo
mō ſm genus l3 nō ꝓprie in tali ſm ꝙ ta
le. Et ſi obijcias ꝯ̄ hoc:q2 nulla eſt pri
uatio in diuinis:q2 ꝑuatū eſt impfectū.
Rn̄o ꝙ h̄ ꝯcludit de ꝑuatōe ſm rōem ꝓ
pria3 ſubiecti ꝑuati. ſi. n. ipm carēs aliq̊
natū eēt ſm ſe hr̄e illud impfectu3 eēt. ſ3
ſi natū ſit ſm rōem generis nō aūt ſ3 ſe
hr̄e n̄ illud eſſ3 ipfectū:l3 carēt ipo. Qd̄
aūt hoc mō multe ꝑuatōes accipiant in
creaturis p3 nō ſolū p illō phi de talpa. ſ3
etiā p cōem diuiſionem cōis in hitū ⁊ ꝑ
uatōem:ſicut aial in rōnale ⁊ in irrōale
irrōnale q̊dē dicit ꝑuatōem in boue nō
eius qd̄ natū eſt hr̄i in boue ſm ſpēm:ſ3
eius qd̄ natū eſt hr̄i in eo ſm qd̄ ē aial.
gen' quidē q̄ſi cōe hitui ⁊ ꝑuatōi ē illud
cui ꝯuenit aptitudo ad vtrūq3. In ꝓpo
ſito aūt extendēdo illud qd̄ eſt gen' ſiue
intelligam' ꝑ ꝑuatōe ſiue negatōne ſm
genus p que ambo idē itelligo. poſſum'
hic accipe quaſi gen' h̄ ꝙ eſt cōe ad tres
pſonas:ut pſona ſiue ſubſiſtēs. ⁊ tūc di
cam' prēm priuari aliq̊ ſm genus :ul' ꝙ
in prē dicat negatio aliq̊ ſm gen' alicui'
qd̄ natū eſt ꝯpetere:nō tm̄ enti:ſ3 ſuppo
ſito qd̄ eſt cōe patri ⁊ filio. ⁊ tūc h̄ nom̄
ingenit' poterit ad ꝓpoſitū quadrupl'r
accipi. Uno mō ꝓpꝛijſſime ꝓut ſignifi
cat carentiā ꝓpriā eius qd̄ importat per
hoc nomē genitū ut. ſ. ꝑmi ꝓducti p ge
neratōem. ⁊ h̄ mō nō eſt in diuis: q2 ibi
nihil caret eo qd̄ ſibi natū eſt ineſſe. 2$^{\circ\circ}$
ꝓut ſignat cōiter carentiā eius qd̄ ſigni
ficatur proprie per genitū. ⁊ tūc conno
tat ſubſiſtens ſiue pſonā. ⁊ ſignat caren
tiā geniti ꝓprie ſumpti. ⁊ hoc mō vr̄ cō
petere de v̄tute ſermonis prī ⁊ ſpūiſcō:
quoꝝ vterq3 eſt ſubſiſtēs ⁊ nō eſt genit'

nō ſic ꝯuenit eſſentie:q2 ipſa l3 ſit ens et
nō genita. nō tn̄ eſt p ſe ſubſiſtēs ⁊ pſōa
3° mō ut dicit carentiā ſm genus ⁊ h̄ ge
niti ſcd̄o mō ſūpti. ſ. ꝓ cōicato p gnātio
nē: ⁊ h̄ mō eēntia nō dr̄ ingnābilis remo
uēdo aptitudinem excōicatiōem:ſ3 ut ī
patre pōt dici nō cōicata. ⁊ ita ingenita
ſi hoc mō ſumat ingenitū. 4$^{\circ\circ}$ ſignificat
carentiā ſm genus geniti cōiſſime ſūpti
⁊ tūc idem eſt ingenitū qd̄ ſubſiſtēs non
ꝓductū. ⁊ hoc mō accipit in ſanctis ita ꝙ
idē eſt in diuis ꝙ iproductū ꝓprie dictū
qd̄ p3 p aug. 15. de tri. c. 26. vel. 78°. pat
n. ſolus nō eſt ab alio iō ſolus appellat
ingenit'. ⁊ idē vult ad oroſiū. 2° dico igr̄
ꝙ ingenitum ſm vſum ſanctoru3 prout
ſ. ſignat negatōnem geniti cōmuniſſime
ſumpti. ſ. ꝓducti connotādo ſubſiſtens
in natura diuina ſic conuenit ſoli patri:
ſicut patet per auctoritatem Auguſtini
iam preallegatam.

De ſecūndo articu

lo dicunt aliqui ꝙ cum ingenitu3 dicat
tm̄ priuatōnem in genere uel tm̄ negati
onem. ⁊ per ꝯn̄s ex ratione ſua formali
non dicit aliqua3 dignitatē nec aliquid
ad dignitate3 ptinens. ⁊ nihil poſſit po
ni ꝓprietas perſone diuine niſi ſit aliq̊d
pertinens ad dignitatem. ergo opo3 ꝙ
ingenitum connotet aliquod poſitiuu3
ratōne cuius connotati ſit proprietas. h̄
autem poſitiuum ponitur ab eis eē fon
talis plenitudo :que eſt in ſolo patre: in
quo eſt omnis fecunditas tam ad intra
q̄ ad extra. Sed contra iſtud arguit
ꝑmo: quia iſta fontalis plenitudo nō in
telligitur ad extra: quia talis fecunditas
eſt cōmunis tribus. ſed ad intra non eſt
in patre niſi duplex fecūditas. ſ. ad gene
randum ⁊ ſpirandū. hec autē fecūditas
nō eſt aliquid vnum poſitiuū in prē niſi
eēntia. eēntiā aūt nō ꝯnotat ut ꝓpter h̄
dicat eē ꝓprietas patris. Qd̄ aūt iſta fō
tal' plenitudo non ſit aliq̄ poſitia relatō

vna in patre patet: qȝ tūc in patre eēnt tres relatōes positiue. s. gnātio actiua. spiratio actiua. ⁊ illa relatio quā circūloquimur p hoc ꝙ est fontalis plenitudo fecūditatis: lȝ sit innoiata. ⁊ tunc eēnt quinqȝ notōnes: qḋ nō ꝯceditur cōiter. saltem non ꝯceduntur in patre tres ꝓprietates positiue. Preᵃ. ingenitū nō vī connotare illam fontalē plenitudinē: quia nō p̄mā fecunditatē. qȝ ſm aug'. 5. de tri. c. 6. ⁊ si pī filium nō genuisset nihil prohiberet eum dici ingenitū. igī ingenituȝ pōt p̄cedere generatiōem actiuā. multo magis etiam ꝯnotat scōam fecunditatē quia si p impossibile non posset esse ꝓductio p modū voluntatis adhuc tam esset status in gnātiōe ad aliquā psonaȝ ingenitam sub ꝓpria rōne. ergo videt̄ ꝙ illa fontalis plenitudo que nihil dīc nisi duplicē fecunditatem nō pōt connotari p hoc quod est ingenitum. 3ᵒ quia rō eorum non videt̄ valere. quia si ꝓpetas ꝓ'diceret dignitatē simplr. igī alia persona que nō habet illam nō habēt omnem dignitatem simpliciter quod est inconueniens.

Ideo uidetūr dicē

dum ꝙ ingenitū sub ꝓpria rōne sua ut significat nō habere genitorē est ꝓpetas patris ⁊ sufficienter importat dignitatē .i. nō indignitatē. h. n. sufficit ad psonalem ꝓprietatē ꝙ nō sit indignitas. sicut ⁊ psonalia in diuinis nō dicunt̄ eē ipfectōes: nō tn̄ pfectōes simplr. i. vlr in qlȝ melius ipm ꝙ nō ipm. Et si oio fiat altercatio ꝙ oio oȝ ꝓprietatem dicer̄ dignitatem nō absolutā sed personalem. Potest dici ꝙ ingenitū inquantū negat habere genitorem dicit dignitatem personalem p̄me psone in diuinis quia sīc dignitatis est in scōa psona habere p̄ncipiū originās. ita est dignitatis in p̄ma persona nō hēe. ⁊ tn̄ ista dignitas nō oportet ꝙ sit dignitas formaliter alicuius positiui ꝓprij connotati p hoc quod est in genitum. vnde negatio pōt dici eē dignitatis in aliq̄ ꝓ quanto indignitatis esset si opposita affirmatio poneret in eo.

Ad argumenta hu

ius q. Ad p̄mū nego minorē: cū ꝓbatur p phm. 2. piermenias. dico ꝙ illa consequentia phī tenet p v̄tutem p̄mi p̄ncipij huius. s. a quocunqȝ remouet̄ vnū contradictorioꝝ de eodē dī reliquū: ut sic aūt nō pōt ꝯcludi affirmatiua de p̄dicato infinito sequi ad negatiuā ƀ p̄dicato finito nisi vbi illud p̄dicatū infinituȝ signat negatōem extra genus ꝯdictoriaȝ affirmatōi. quia negatio in genere nō ꝯdicit affirmatōi. ⁊ tunc nō sequit̄ nō est genitū. ğ est nō genitū nisi in negatōe extra genus. ⁊ hoc mō nō genitū nō ꝯuertitur cum ingenito. lȝ ꝯuertat̄ in accipiē do nō genitū ꝓut dicit negatōem in genere quomodo intelligit Aug'. Ad scōm. ꝯcedo ꝙ nulla ꝓprietas psone ſm viā cōem dicit aliq̄d ad se. nec tn̄ oȝ oēȝ ꝓprietatē dicē relatōem positiue: sȝ sufficit ꝙ uel positiue uel negatiue. si. n. relatio sit psonal' et ꝓpria alicuius psone negatio etiā rel'onis erit psonalis ꝓpria alīj psone. ⁊ ita nō ad se aut cōis tribus ⁊ hoc mō. s. negatiue ingenitū dicit relatōem sicut pȝ p aug'. 15. de tri. c. 8. ⁊ tūc ista est falsa: oē nō genitū est relatum. et tn̄ nō sequit̄. ergo nō genitū dicit aliq̄d ad se. sed sequit̄ ꝙ ul' dicat aliquid ad se uel negatōem ꝓprie relatōis siue relatōnē negatiue. ⁊ sic ꝓcedit ꝯclusio ꝙ oē nō relatū sit relatū positiue uel negatiue.

Ad 3ᵐ dī ꝙ inspirabile nō dīc aliq̄m dignitatē sicut dicit ingenitū: ⁊ ita non est notio. Sed h vī esse falsū in se: qȝ eq̄lis dignitatis est in pr̄e ⁊ filio nō spirari sicut in pr̄e nō gnāri. ⁊ etiā ad ꝓpositūȝ nō vī valere: qȝ nō vī necarium ad ꝓpetatē siue ad notōem dicē ꝓprie dignitatē. Alit̄ pōt dici ꝙ ingenitū dicit nō ꝓductū sīc expositū est i p̄mo arti. sol'onis ⁊ hoc modo inspirabile qȝ ꝑtinet in co

nō est alia notio ab eo. sequit̄. n. nō ꝓdu
ctū. ḡ nō spiratū ⁊ nō ecōuerso. ḡ nō est
alia notio. Cōtra ingnātio est tm̄ i pr̄e
inspiratio aūt est in pr̄e ⁊ filio. ḡ hec no-
tio nō est illa. Si ista ꝯn̄tia sit ꝯcedēda
erūt sex notiōes nisi alia rō assignet q̄re
inspiratio nō sit notio. Et si videat ab
surdū ponere sex notōes: q2 cōiter n̄ po
nunt tot posset dici ꝙ locus ab auc̄te n̄
tenet negatiue. tp̄e aūt amb. nō vidētur
fuisse vsitate tres notōes in patre: q2 no
luit h̄ noie ingenit⁹ vti. tp̄e etiā Ans. nō
vident fuisse vsitate due notiones posi-
tiue in pr̄e: q2 non vtit ipse vi spiratiua.
s3 p illa accipit dignitatē cōez pr̄i ⁊ filio
⁊ sicut antea a pncipio fuerūt note tres
ꝓprietates notōales. s. paťnitas: filiatio
⁊ spiratio. ⁊ hoc ex verbo saluatoris in
euāgelio. ⁊ Jo. in canōica sua. tn̄ postea
p inuestigatōem innotuerūt alie notio-
nes ⁊ ꝓprietates q̄ pus erant in se l3 nō p
us note. ⁊ ita sicut posteriores ꝯcesserūt
plures notiōes q̄ pores. nō tn̄ pores eas
negauerūt l3 nō eas dixerint. ita non vī
incōueniēs de posteriorib⁹ ad illos do-
ctores. dū tn̄ possint ꝯcludē illas ex dcis
pon̄. Ad vltim̄ de amb. p3 p magr̄m
ꝙ illud vocabulū ingenitus nō erat tp̄e
suo ita notu3 uel ita necīum ad exp̄ssio
nē fidei: ꝙ oporteret oēm catholicu3 eo
vti. ⁊ pmā psonā illa ꝓprietate exp̄meř
erat occasio simplicibus fidelib⁹ erroris
q2 vī dicere aliquid ad se: q2 nō ita māi
feste importat relonem: sicut iportat ge
nitū: ⁊ iō secun̄ ⁊ cautū erat simplicib⁹
fidelibus nō vti illo vocabulo ꝓpt̄ here
ticos malignātes: l3 h̄ vocabulū in se ꝓ
pr̄ie ⁊ pmo ꝯpetat patri.

Ad qōnez secundā

vī posse ꝙ sic. h⁹⁹ intelligēdo. eēntia. n.
diuina anteꝙ intelligat cōicata p ꝓdu-
ctōem vī in aliquo intelligi non cōicata
actu: ut in pma psona ꝓpter pmitatē ei⁹
nō quidē nō cōicabilis: q2 nō est nō cōi-
cabilis: s3 nō actu cōicata: q2 nō vī pos-
se cōicare alicui quasi passiue: nisi pheā
tur in aliquo nō cōicata sibi q̄si passiue
⁊ h̄ mō in isto pmo signo in q̊ tm̄ intelli
git eēntia in aliq̊. ⁊ ista negatio nō cōica
ta actu: vī hr̄i intellect⁹ alicuius incōica
bilis. si. n. essentia ut nō cōicata actu nō
esset incōicabilis. igr̄ ipsa ut nō cōicata
posset esse in plurib⁹. ⁊ tūc possent esse
plures ingeniti ⁊ plēs pme psone in qui
bus eq̄ pmo eēt eēntia: ⁊ nō esset eius sta
tus in aliquo pmo. s3 si hr̄ aliqs incōica
bilis subsistens in nā diuina tūc hr̄ pso-
na pma. ḡ an̄ omnē intellcm̄ ꝓprietatis
positiue intelligēdo solā eēntiā ⁊ ingeni
tū. hoc est nō cōicatū p gnātiōem hr̄ ali
qs subsistens incōicabilis in nā diuia q̄
est ingenit⁹ accipiēdo ingenitū ꝓprie sic
pōt accipi in diuis. Cōfirmat ista opi.
p Aug. 5. de tri. c. 6. vbi vult ꝙ si pr̄ nō
genuisset nihil eū ꝓhiberet dici ingeitū
ḡ pōt intelligi aliqs ingenit⁹ nō intelligē
do ip̄m gnāsse. intelligēdo aūt ingenitū
intelligit suppositū incōicabile subsistēs
ḡ vī ꝙ pus ꝯstituit ibi psona p ingenitū
q̄ p aliquā ꝓprietatē positiuā. Pr̄eª: i
oī ordine eēntiali negatio ordinis ad p⁹
vī imediatius ꝯsequi ip̄m pmū q̄ ordo
eius ad scōm: q2 illa negatio vī imedia-
te sequi ip̄m inquantū tale. igr̄ silr in or
dine psonan̄ pus ꝯueniet pme psone ne
gatio originis ad porē q̄ ordo ad scōam
psonā. ḡ pus intelligit ingenita q̄ gnāns
⁊ in illo pori intelligit psona incōicabil̄
in nā diuina. Pr̄eª. si sm̄ imaginatō
nem phon̄ nō esset in diuis: nisi vnum
suppositū absolutū ꝯstitueret p essentiā
absq3 ꝓprietate positiua. ⁊ si aliqua cō-
curreret nō esset nisi illa negatiua que es
set non esse ab alio. ergo videt ꝙ cū ori-
go posita in diuinis nihil auferat ipi es
sentie. nec etiam huic ꝓprietati negatiue
non esse ab alio. ergo ipsa poterit modo
aliqua persona constitui. Et si obijci
atur quomodo sola negatio poterit cō-
stituere persona3 diuinā. Respondetur:
ꝙ persona includit essentiam diuina3 q̄

est cōicabilis. ⁊ cū hoc aliquid quod est
incōicabile p hoc ꝙ hꝫ nām in se habet
in se oēm pfectiōem positiuam que pōt
poni in ipsa. per negatōem aūt cointelle
ctam pōt hīe rōnem incōicabilis. ⁊ hoc
maxime si incōicabilitas nō dič nisi ali
quā negatōeꝫ in genere. Contra istaꝫ
viam arguit sic. nulla negatio est de se i-
cōicabilis: quia sicut nō est de se vna ne
qꝫ indiuisibilis aliqua indiuisione. sic n̄
est de se hec ⁊ incōicabilis. sed tm̄ p affir
matōem cui p̄mo repugnat diuidi. et p
hoc negatōi ꝯuenit nō diuidi. ⁊ iō nega
tōi nō ꝯuenit p̄mo nō diuidi sed ꝯn̄ter.
ita etiam vꝫ de incōicabili: qꝛ cōicari n̄
repugnat negatōi de se: sed tm̄ p aliquā
affirmatōem cui p̄mo ꝯuenit talis incōi
cabilitas. g̊ negatio nō erit p̄ma rō incōi
cabilitatis. Preᵃ. nulla negatio est ꝓ
pria alicui subiecto nisi p aliquam affir
matōem ꝓpriam ei quā sequit talis ne-
gatio. g̊ p̄me psone nō est ꝓpria ista ne-
gatio nō esse ab alio nisi quia eidē ꝓpa
est aliqua affirmatō p̄oꝛ quā ꝯsequitur
ista negatio ista affirmatio p̄oꝛ nō p̄t eē
essentia. g̊ aliqua ꝓprietas positiua. P̄
si p̄ma psona sit incōicabilis formaliter
negatōe. ⁊ scđa est incōicabilis relatōne
positiua. s. filiatōe. ⁊ tertia silr̄ spiratiōe
passiua. g̊ nō vniformiť se hn̄t iste psone
in rōne psonalitatis neqꝫ sunt eque posi
tiue persone. nec eque perfecte inquan
tū psone: quia nō est eque pfecta psona
litas negatio ⁊ ꝓprietas aliqua positia.
Iste rōes lꝫ forte nō ꝯuincerent aduersa
riū qn possent solui. tn̄ qꝛ nō vꝫ ꝓbabi
le psonaꝫ p̄mā ꝯstitui sola negatōne for
maliť. vel negatōe formaliter esse perso-
nam: iō pōt concedi ꝯclusio istarum ra
tionum.

Ad argumētum in

oppoᵐ dico sicut dcm̄ ē di. 26. ꝙ li p̄ter
n̄ excludit aliq̄ psonalia: sꝫ excludit essē
tialia: ⁊ includit in ꝓprietate in ea inclu
sa omne psonale illius psone. vn̄ ⁊ i in-
gnātōe includitur tam paternitas ꝙ spi
ratio actiua: ut est in prē. ⁊ omnia perso
nalia que ꝯueniunt patri. Qđ etiā ꝓba
tur per eum alibi ubi noiat paternitatē
filiatōem ⁊ ꝓcessionem. ergo non inten
debat in p̄mo loco solas illas tres esse ꝓ
prietates psonales. nec etiam intēdebat
illas tres constitutiuas esse personales.
per illas intendabat omnes als: ⁊ ꝙ oia
eēntialia que excludunt p li p̄ter sit vnū
in tribus.

Ad argumenta pro

opi. p̄ma qn̄ arguit p aug. de p̄oritate i-
geniti ad paternitatem. Rn̄ᵒ aliqn̄ p̄uaᵒ
non cōnotat affirmatōnem. ⁊ tn̄ nunꝙ i
est formaliter p̄uatio ut ꝓpria nisi p̄ua
uatō insit formaliter talis positio. Exᵐ
cecus nō cōnotat nisi oculum qui ē cōe
subiectū cecitatis ⁊ visiōis. ⁊ tn̄ nunq̄m
inest oculo p solam rōnem oculi: sed p
aliquam aliā entitatem positiuā quam
ꝯsequitur ista p̄uatio: puta p talem mi-
xtionē in oculo cum qua non possit sta
re visio. Ita pōt dici hic: ꝙ licet ingēitū
nō connotet nisi aliquā personā sb̄sistē-
tem in eēntia diuina. tn̄ ista affirmatio
non est tota rō inherentie huius negatō
nis que est ingenitum: sed oportet in re
aliam ꝓprietatem positiuam aliq̊ mo-
do p̄cedere ingenitū per quam insit: licꝫ
non connoteť p ingenitu tanꝙ aliud ꝓ
prium sb̄m. ⁊ s̄m hoc dcm̄ Augᵒ. debet
intelligi ꝙ ingenitum quantū est de p se
rōne ingeniti non cōnotat prēm non tn̄
pōt inesse ꝓprie in re: nisi affirmatō ista
uel aliqua alia absoluta uel relatiua sit
quasi rō inherentie eius. Ad 2ᵐ dici
tur ꝙ ista ꝓpositio est uera de p̄mo i or
dine quod est ad se. cuius. s. eē nō est esse
ad 2ᵐ. ita nō est in ordine psonarū habē
tium eandē nām ut in ꝓposito. qꝛ hic p̄
mā psonam esse est ordo eius ad scđam
⁊ iō ordo ad scđam quasi p̄cedit negatō
nem p̄ncipij sicut ꝯstitutū formale alicu

ius entis positiui pcedit in eo negatõem alicuius entis sibi repugnantis. Ad tertiũ si esset ita fm imaginatõem pho'rum gentiliũ. tunc essentia diuina eẽt determinata ex se ad hanc subsistentiaz. et ɔstitueret hãc nõ p aliquã negatõem: sz se ipsa fm eos: quia esset oĩo determinata ad hanc: sicut in creaturis hec natura est oĩo limitata ad hoc suppositũ. nunc aũt ponẽdo ibi esse originẽ oportet eẽntiã nõ esse oĩo determinatã ad vnaz personã: ⁊ ideo nõ ɔstituere per se aliquã psonã. Et cum dicit ponere originẽ nihil aufert eẽntie: nec illi qõ p se cõstituit. verũ est ꝙ nihil aufert: sed ponit oppositũ illius hypothesis ꝓpter quam eẽntia de se ɔstitueret psonã. s. determinatõem essentie ad vnicam subsistentiam que hypothesis auferret eẽntie pfectiõem: quia videret ponere limitatõez. sed oppositũ illius hypothesis ponẽs originẽ non aufert pfectõnem. aufert tamen moduz ĩ incompossibilem ɔstitutiuuz psone: q eẽt ver⁹ ex hypothesi.

Ltimo hic queritur

ro: vtrũ pma persona ɔstituatur in esse psonali aliqua relatõne positiua ad scõam psonã. ꝙ nõ. arguit pmo: qꝛ pma psona pintelligit in esse psonali anteꝙ gignat. agere. n. suppositi est. igi pintelligit esse suppositũ etiã anteꝙ agat. si aũt ɔstitueretur relatõe ad scõam personam cointelligeret cũ ipsa existẽte scõaz psonã esse. ⁊ p ɔñs scõa psona cointelligeret esse anteꝙ pma gignẽt. ⁊ ita secunda psona nõ esset termin⁹ illius gnãtõis. Cõfirmat rõ: quia quecunqꝫ sunt simul natura quocunqꝫ vnuz est pus ⁊ alterũ relatiua sunt simul natura. ergo si pma psona formaliter cõstituitur in esse psonali p relatõem ad scõam. quocunqꝫ pᵃ persona poꝛ est in esse personali: eo ⁊ 2ᵃ. sed generatiõe que est actio pme psone: videtur pma psona esse poꝛ in eẽ personali. igĩ ⁊ scõa. ⁊ ut pus tũc non erit terminus formalis generatõis. Preᵃ: in oĩ ordine pmũ vĩ esse absolutissimũ: sic apparet ꝓducendo in qbuscunqꝫ ordinib⁹ ergo ita erit in ordine psonarũ ꝙ prima erit absolutissima. ⁊ ita nõ ɔstituetur p relatõem ad scõam. Cõtra: pma persona nõ ɔstituitur in esse personali deitate: quia nõ est incõicabilis. nec spiratione actiua: quia cõis est sibi ⁊ filio. nec innascibilitate ex. q. pcedente. g̃ p viã diuisiõis aliq̃ relõe positiua ad secundã personam.

Hic cõmuniter cõ

ceditur ps affirmatiua questiõis. sed pp difficultatẽ pmi argumẽti distinguit de ipsa relatõe ɔstituẽte pmã psonã. Uno⁹ ꝙ ipsa põt ɔsiderari ut ꝓprietas uł ut relatio: ut ꝓprietas pcedit gnãtõem: ut relatõ sequit. ⁊ tũc fm ꝙ ɔstituit scõam psonã nõ oꝫ ipsã simł esse cũ pma: licꝫ ut est relõ q̃si ɔñs gnãtõnem oꝫ scõam simł eẽ cum ea.

Contra istud. pro

prietas ut proprietas est aliqua entitas. alioquin nõ ɔstitueret aliquod ens. aut igitur entitas ad se: aut ad alterum: aut neutꝝ. entitatẽ eni aliquã esse singularẽ que nec sit entitas ad se nec ad aliud nõ vĩ esse intelligibile. g̃ oꝫ ꝙ ista entitas formałr vel sit ad se. ⁊ tunc ɔstituit psonaz absolutã uel ad alterũ. ⁊ tunc ut ꝓprietas erit relatio. ⁊ tunc nõ euadetur difficultas lꝫ alia rõ sit ɔsiderandi eã ut ꝓpetas ⁊ ut relatio. Et confirmari potest ratio per exemplũ: quia et si albedo possit ɔsiderari ut albedo uel ut qualitas. ⁊ si ɔsideretur ut albedo hoc est fm ꝓpriam rõnez specificã suam. si autẽ ut qualitas: h est fm rõem imperfecti sui generis tñ q̃cq̃d ɔstituit albedine ut albedo ẽ nõ ɔstituit aliq̃ entitate q̃ nõ sit q̃litas: qꝛ albedo etiam ut albedo includit eẽntialiẽ q̃litatẽ: ⁊ ẽ eẽntiałr q̃litas. ita ꝙ albedo nõ põt ɔstituere albũ uel aliq̃d nisi in eẽ

qualitatiuo: ita vl in ꝑposito de ꝓprie tate relatiua sic ꝛ sic ꝯsiderata. Preᵃ: iste dicit alibi ꝙ in diuinis nõ põt eē ordo: qꝛ nec essentie ad relatões nec relationum int se: quia relatiua sunt sil natura. ꝙ si ꝓprietas possit ꝯsiderari eo modo quo nõ esset relo: ꝛ hoc mõ nõ opõtet ꝙ haberet correlatiuũ simul natura argumentũ eoꝝ nõ valet.

Aliter distinguitur

de relatõe ut relo est ꝛ ut origo est. ꝛ ponitur ꝙ cõstituat ut origo: nõ aũt ut relatio: qꝛ rõ originis aliquo mõ ꝑcedit: ꝛ in ea quasi fundat relo. pᵃ aũt psona ꝯstituitur p primã ratõem ibi p quam distinguitur.

Contra hoc obiici

tur: qꝛ origo ut origo nõ est ꝓpria forᵃ nec psone in qua est nec psone ad quaꝫ est. sed est q̃si via: ꝛ tũc neq̃ ꝑme psone est forma sed q̃i ꝑsupponit eã. nihil aũt ꝯstituit aliquid in aliq̃ esse nisi inq̃tuꝫ est forma eius. Si tñ ista via intelligit de distinguere q̃si ꝑncipiatiue corñ̃dentur cause effectiue in creaturis: sicut expositũ est dis. xxvj. ꝛ nõ per modũ principij formalis: tũc ista positio possꝫ habere veritatem: nec hoc argumentũ eēt cõtra eam.

Alio modo dicitur

ꝙ sicut eadẽ actio põt diuersimode intelligi: inquantũ aptitudinalis: inquantũ potẽtialis: inquantũ futura: inquantũ actu: ꝛ inquantũ ꝑterita: ita reloes fundate sup actõem pñt diuersimode accipi vt sit relo fundata sup generatõeꝫ q̃si aliquo mõ preteritã. alio mõ ut q̃si presentem: alio mõ sup eam ut q̃si futurã: alio mõ sup eam ut q̃si potentialẽ: ꝛ vlterius ut q̃i aptitudinalẽ. di aũt ꝙ relo sub ꝑma rõne cõstituit primã personã. ꝑma aũt rõ est rõ aptitudinalis: qꝛ illõ sequit ad aliud nõ ecõuerso. ℊ gñatio tali mõ ꝯstituit p̃em: ꝛ hoc mõ significatur p hoc qõ est generatiuitas.

Cõtra istud

prima psona nõ ꝯstituitur ꝓprietate hñte minus ꝑfecte esse positiuum q̃ habeat ꝓprietas ꝯstitutiua 2ᵉ psone: qꝛ tunc nõ videret esse eque perfecta in esse psonali. 2ᵃ aũt persona ꝯstituitur ꝑm istos: filiatiõe ut filiatio est. ℊ pma psona nõ constituet relone potẽtiali que minus ꝑfectũ esse habet de rõe relationis q̃ ꝓprietas 2ᵉ persone. sed relo generatiui ad generabile quã ponũt eē primã ꝛ constitutiuã est relo potẽtialis ℊ nõ cõstituit ita perfectã personã actualem sicut 2ᵃ. ꝓbõ assumpti: nulluꝫ esse actuale exigit ens potẽtiale: qꝛ ens potẽtiale ẽ minus ꝑfectum q̃ actuale dũmodo sint eiusdem rõnis. relo aũt gñatiui requirit gñabile qõ dicit relonem potẽtialem ex pte filij. ℊ ista relo generatiui in p̃re nõ est relo actualis. Preterea ꝯ istam opi. ꝛ cõtra duas ꝑcedentes: relo si ꝯstituat ibi primã personã hoc nõ est nisi ꝑm ꝙ est in re: alioquin non ꝯstitueret personã realem. nõ est aũt in re nisi vnica relo psone prime ad secundã: nec est ibi nisi sub rõe actualissima quomodocũq̃ possit diuersimode accipi. ℊ sb illa rõne actualissima constituet illã primam personã: ꝛ sub ea rõne correspondet sibi relo in secũda psona. nõ est aũt in secunda aliq̃ nisi ut actualissima. frustra igit querit distinctio q̃si potẽtialis uel aptitudinalis ibi a rõne actiui: quia ista distinctio in modis ꝯcipiendi nihil facit ad ꝯstitutiuũ prime psone quin pᵃ ma psona semp exigat secũ simul secundam: ꝛ tñ ꝓpter hanc difficultateꝫ. s. ne poneret personã primã hẽre simul secuꝫ secundã querit ista distinctio relationũ aptitudinaliũ: actualiũ: ꝛ potentialiuꝫ: ne filius ponat ꝑcedere generatiõem patris. Eodeꝫ mõ posset argui ꝯ primam opi. ꝛ secundã: qꝛ illa relatio quõcunq̃ concipiat nõ est ibi nisi ut vnica. Pre

terea: ꝯ omes tres opi. quia etsi pr̄ gnāt filium p̄ hoc ꝙ actione p̄ris relatio filij est in eēntia diuina: ⁊ actōe sua ſm istas opi. paternitas ut p̄nitas est in essentia diuina: quia ſm eos p̄nitas ut p̄nitas tunc p̄mo est qn̄ filiatio est ut filiatio licet prius p̄cesserit aliquid ut origo uel gnā tiuitas uel ꝓprietas. igit̄ pater ita generabit se p̄rem sicut generabit filium: aut saltē ita erit paternitas in p̄re per gnāti onem sicut filiatio in filio: qd̄ videt̄ ab surdum. Preterea cōtra oms opi. alia est difficultas quomō essentia determi netur ad p̄sonam primā uel ꝓprietatē: si ex se nō videt̄ cōis alijs p̄sonis: q̄r qn̄ cūq; aliquid determinat̄ ad aliud ex se: vbicūq; est habz illud: ⁊ tūc eēntia vbi cunq; esset hēret personalitatē prime p̄ sone. si aūt ab alio determinat̄: hoc videt̄ esse ꝯ rōnem prime p̄sone: q̄r tunc vide tur esse originata uel aliquo mō posset ab alio poni in tali subsistentia.

Aliter ponitur tenē

do ꝯclusionem oppositā istis trib⁹ opi. .s. ꝙ prima p̄sona nō constituit̄ relatiōe aliqua ad secundā personā: ⁊ hoc loqn̄ do de p̄mo ꝯstitutiuo illius p̄sone in eē personali sed aliqua realitate absoluta: nō quidditatiua: sicut tactū est in opiñ. 4. di. 26. Pro hac opi. arguit̄ specialr̄ de prima p̄sona si ingenitū preintelligi tur p̄nitati: ⁊ ingenito vr̄ preintelligi aliqua realitas ꝓpria p̄me p̄sone. igit̄ cuz illa nō possit esse relatiua erit aliq̄ abso luta ꝓpria illi p̄sone. ꝓbatio assumpti: tum p̄ Aug. 5. de trini. c. 6. Si pater nō genuisset nihil ꝓhiberet eum dici ingenitum. tum q̄r fecūditas ad aliquā productionem in diuinis nō intelligit̄ quasi po^a proxima nisi ut est in nō hn̄te illā fecunditatē per actuz illius fecūditatis: sicut volūtas nō intelligit̄ fecūda ad spirandum ut in aliqua p̄sona nisi ut in q̄ sit ut nō cōicata p̄ fecunditatem voluntatis: ⁊ ideo vr̄ cōiter ꝯcedi ꝙ vi spirati ua in p̄re ⁊ filio p̄intelligit̄ nō hr̄e volūtatem p̄ spirationem. ergo a simili huic fecunditati generādi ut q̄si po^a ꝓpinqua vr̄ preintelligi innascibilitas que notat eam nō hr̄i per actū fecunditatis intellectus. s. gnātionis. ꝓbatio secūdi sequit̄ ex improbatiōe opi. in. q. p̄cedente. Pr̄ nulla relatiua p̄mo referunt̄ ad inuicez ita ꝙ relatū ut relatū p̄mo terminet relationez. patet in creaturis: q̄r relatū ut relatū requirit illud ad quod refert̄ ad sui esse ⁊ ad sui diffinitionez. ergo illud ad quod refert̄ est aliquo mō prius relato ut relatū. si igitur ecōuerso ip̄m ut t̄minans refert̄: ergo pari ratiōe requirit illud ad quod refert̄ ꝓpter sui esse ⁊ sui diffinitionē. ergo circulus esset in necessario co exigendo: ⁊ hoc ita ꝙ vtrunq; exigeret alterū sicut prius essentialit̄ se ut diffiniens se. sed circulū esse in prioritate essentiali est impossibile. ergo impossibile ē relatiuum ut relatiuū siue ſm illud eē quo dependet a correlatiuo ut ad terminuz esse terminū dependentie alteri⁹ correlatiui: ⁊ a sili videt̄ in ꝓposito ꝙ relatiuū nō refert̄ p̄° ad relatiuū ut ad terminuz huius relōis. ergo secūda persona si referatur ad personā primā oportet ponē aliquod absolutū ut terminū huius relationis. nō est aūt illud absolutū eēntia: q̄r illa sicut nō refert̄ ita nō terminat relatiōem: q̄r nō distinguit̄. ergo est absolutū p̄sonale quod pōt distingui a 2^a p̄sona Cōtra istam opi. arguit̄ ꝙ esset hēretica sed tacta sunt argumēta ⁊ solutōes di. xxvi. ideo modo transeo.

Ad questionē istaz

cui nō placz ultima opi. de p̄sonis absolutis pōt dici tenendo cōem viā: supponendo. s. p̄sonas esse relatiuas: ⁊ ꝙ p̄ma p̄sona ꝯstituit̄ relōne positiua ad scd̄az p̄sonā: q̄r nec aliquo alio sicut argutuz est ad oppositū p̄ viam diuisionis. nec oportet distinguere qualit̄ illa relō consideretur ut est constitutiuū. quocunq;

enim variet̃ ſm ꝯſiderationem eadẽ tñ eſt in re: ⁊ ſm ꝙ eſt in re ꝯſtituit pſonaʒ realem. Nec ẽ difficultas alia niſi quõ requirit ſecundã perſonã ſimul ſecũ cũ tñ precedat. vbi tñ breuit̃ dico ꝙ ſimultas relatiuoꝝ qua dicunt̃ eſſe ſimul nã eſt iſta. ſ. nõ poſſe eſſe ſine ſe inuicem ſine cõtradictione ſi ſint relatiua mutua nã vna relõ nõ põt eſſe ſine termino. qꝛ ſi poſſet eſſe ſine eo eſſet ens ad ſe. pari rõne nec relatio alia ſibi corñdens põt eſſe ſine iſto termino. qꝛ tũc eſſet ad ſe. igit̃ iſte due relatões qñ ſunt mutue nõ poſſunt eſſe ſine ſe inuicẽ abſqꝫ cõtradictione. oĩe aũt prius nã poteſt eſſe ſine ꝯtradictione ſine poſteriore: ita ꝙ ſi ponatur hoc eẽ ſine illo nõ eſt cõtradictio ſicut patet p phm. v. metaph. c. de priore. iſto mõ concedo perſonã primam et ſecundaʒ nõ poſſe eẽ ſine ſe inuicẽ abſqꝫ cõtradictione: ⁊ nõ eſt ꝯtradictio ex aliquo extrinſeco: ſed ex formali rõne iſtarum perſonarũ: ⁊ tñ cum h° ſtat prioritas originis ꝙ vna ſit ab altera. Qd declaratur p°: qꝛ ſi ſor. ſit pr̃ platonis: ſor. nõ intellectus ut ſubiectuʒ p̃nitatis ſed ut ſub paternitate: ⁊ plato intellect⁹ ut ſub filiatiõe iſta ſunt ſiml̃ natura: qꝛ ſic intelligunt̃ ut correlatiua: ⁊ tñ ut ſic ſortes eſt pus origine ꝙ̃ plato: qꝛ ſic intelligitur ſub paternitate q̃ eſt formalit̃ prioritas originis. g° vr̃ ꝙ eodẽ quo aliquid ẽ prius origine in creaturis eſt ſimul natura cum eodẽ eo mõ quo ſimultas nature requirit̃ ad correlatiua. Hoc ſcdo ſic pſuadetur: qꝛ prioritas nãe vno modo eſt poritas ſm pfectionem: ita ꝙ priora dicunt̃ eſſe pfectiora ſm naturã. ix. meta. c. vij. nũc aũt cum ſimultate correlatiuoꝝ ſm naturã vr̃ poſſe ſtare prioritas ſm pfectionem in vno reſpectu alterius: qꝛ ſi genus relatiõis diuidat̃ per ꝓprias differẽtias oppoſitas ſicut alia genera vna differentia diuiſiua erit dignior ⁊ alia indignior: qꝛ due ſpecies nõ ſunt equales. 8. metaph. ⁊ per ꝯſequens ſpecies ꝯſtituta minus nobili differẽtia erit minus nobilis: ⁊ tñ due ſpecies ꝯſtitute ex duabus differẽtijs oppoſitis pñt referri ſibi inuicẽ: qꝛ ois relatio diſquiparantie eſt ad aliq̃d alteri⁹ ſpeciei. igit̃ relationũ ſibi correſpõdentiũ altera poteſt eſſe prior. i. pfectior alia: ⁊ tñ ſimul natura ꝙ̃tum ad hoc qd eſt nõ poſſe eẽ ſine ſe inuicem. g° multo magis vr̃ etiam prioritas originis ſm quaʒ. ſ. vnũ extremum in nã nõ excedit aliud extremum ſed ẽ a quo aliud poſſit ſtare cum iſta ſimultate relatiuoꝝ. Ad hoc etiã adducitur auic. vj. metaph. vbi videt̃ velle ꝙ cauſa inquantũ cauſa prior ſit cauſato inquantũ cauſatũ: ⁊ tñ cauſa inquantũ cauſa ẽ ſimul cũ cauſato ſimultate req̃ſita ad correlatiua. iſta aũt prioritas nature que ẽ cauſe ad cauſatũ vr̃ magis repugnare ſimultati nature correlatiuoꝝ ꝙ̃ prioritas originis tm̃. Tũc breuit̃ prima pſona conſtituit̃ in eſſe pſonali per relõem poſitiuã ad ſecundã ⁊ ecõuerſo ⁊ impoſſibile ẽ eſſe ſine ſe inuicem: ⁊ tñ ipa perſona pma cõſtituta in tali eẽ eſt prior origine pſona 2ª ita ꝙ pma pſona ꝯſtituta in tali eſſe eſt a q̃ originata ẽ 2ª ⁊ ita prioritas originis non repugnat ſimultati relatiuorũ.

Sed tunc eſt aliud dubiũ qd tactũ eſt cõtra iſtas tres opi. ſ. quõ eſſentia determinat̃ ad primam ſubſiſtentiã. Ad hoc dico ꝙ qñ aliq̃d eſt illimitatũ in aliqua rõne cauſe ita ꝙ corñdent ſibi plura in altero extremo uel aliquod vnũ cõtinens plura ſi inter illa plura ẽ aliq̃s ordo uel abſolute uel in ſe habẽdo ad illud illimitatũ tũc nõ eſt idem primũ reſpectu talis illimitati ⁊ hoc loquẽdo de primitate adequationis ⁊ pmũ primitate immediatiõis. Exemplũ huius pmo in cã efficiẽte ubi eſt manifeſtius: ſi ſol ut cã illuminet medium totũ: ⁊ tñ eſt quaſi agens illimitatũ cui correſpõdent plures ptes medij illu

minate: et inter istas partes est ordo aliquis qr prius illuminat pars ppinquior q̄ remotior. primū corrñdens soli ut illuminanti ē totū mediū ut includit oēs partes. primū inquā quasi adequatū: tam nō est primū ut immediatū: sed ps propinquior soli immediatius illuminat q̄ pars remotior. ita etiā in forma accipiendo animā intellectiuā que ē forma aliquo mō illimitata corrñdet sibi p primo pfectibili corpus organicū fm se totum includēs in se multas ptes pfectibiles. primū igit perfectibile aie intellectiue. i. adequatū est totū corp⁹ organicū. sed quia in ptibus huius toti⁹ est ordo originis uel in se uel in hn̄do animā: qa primū est cor: deīn alie ptes. xvj. de animalibus: iō ista forma nō primo. i. eque immediate pficit totū: sed sic p̄mo perficit cor immediate et mediāte ipso alias ptes. si igit anima eēt tota eēntia cordis et manus p identitatez: et tn̄ daret eis eē distinctū quale modo dat eis lz in toto et cum hoc cor et manus nō essent ptes eiusdem totius: qr hoc eēt imperfectōis sed hec essent supposita distincta eēt adhuc anima propt sui illimitationē hn̄s corp⁹ organicū pro adequato pfectibili siue habēs oīa illa supposita que modo sunt ptes corpis p vno adequato: et tn̄ haberet vnū illoꝝ quod. s. est primū origine p primo et immediato pfectibili. ita pōt dici vniuersalit in omī illimitato cui corrñdent plura inter que ē aliquis ordo ppter quez vnū illoꝝ immediatius respiciat ab illo illimitato q̄ alterum. ita in pposito eēntia diuina nō hz aliquā subsistentiā vnaz primā. i. adequatam sibi: qr tūc nō posset eē in alia sed sic adequant tres subsistentie illi nature: q tn̄ in istis trib⁹ est ordo in hn̄do naturā: et iō essentia vna p̄mitate. s. immediationis respicit p̄mū illoꝝ ordinatorum: ita q sicut eēntia ex se p̄mo esset in trib⁹ si esset in eis sine ordine: et h° taz primitate adequatiōis. q̄ primitate immediationis: ita nūc ex se est in trib⁹ primitate adequatōis: sed nō primitate ordinis immediatōis: sed prius in p̄mo illorum et vtute illius in alijs quib⁹ cōicatur ab illo p̄mo. Cum igit queris per quid est eēntia in p̄ma psona. dico q ex se. et si adhuc velis dicē q nō: sed p proprietatē determinantē: eadē questio eēt p quid determinaret ad proprietatē determinantē siue p quid p̄mo pullulat i essentia illa ppietas: et tunc uel oportet pcedere in infinituz uel oportet stare q eēntia que ō se esset p̄mo. i. adequate in tribus et esset de se immediate in trib⁹ si nō haberēt ordinē q ipa est de se immediate in p̄mo istoꝝ triū hn̄tium ordinē

Et si qras vnde determinat eēntia ad primā personā. et si ex se determinat. ergo nō pōt esse in alia. Rn̄deo: determinatio duplex ē opposita duplici indetermiationi. vna indeterminatio est ad opposita ɔtradictorie: sicut mā est indeterminata ad formā et ad priuatiōem. alia est ad diuersa positiua que tn̄ stat cum determinatione ad alterā partez vtriusqz cōtradictionis. Exemplū hui⁹ secūdi: sicut sol est indeterminat⁹ ad producēdū vermem et plantā tanq̄ a diuersa positiua: cum tn̄ ex se sit determinat⁹ ad alteram ptem cōtradictionis tā huius q̄ illius: sicut si eēt agens pticulare tm̄ natum pducere vnicuz illoꝝ tm̄. dico tūc in pposito q essentia de se determinat ad primā personā determinatione opposita indeterminationi p̄me que est ad ɔ̄dictoria: nō tn̄ determinatione opposita 2ᵉ indeterminationi: qr illa nō staret cuz illimitatione ad plura. Et p hoc patz ad arᵐ: si ex se determinat ad istā igitur nō pōt eē in alia. ɔn̄ia tenet loquēdo de determinatione 2ᵃ que opponit illimitationi ad plura: et hoc mō nō determinat essentia ad vnā sed ad tres subsistētias: qr illa determinatio est ad p̄ᵐ adequatū: nō tn̄ tenet ɔn̄tia loquendo de determinatione p̄mo mō: qr illa est ad primum

ĩmmediatũ nõ adequatũ: ꝛ stat cum illi
mitatõe indeťminati ad plura.

Ad primum argu/
mentũ ṗncipale pꝫ ex dictis: qꝛ ṗmũ sup
positũ p̄cedit scõm origine. ꝛ tñ sunt sił
natura sicut requirit ad relatiua. Et
cũ arguis ꝙ ṗmũ suppositũ p̄cedit gene
ratõem. igĩ ꝛ scõm. Rño. ꝙ añte põt in
telligi gnãtio actiua ꝛ passiua. si genera
tio actiua nego. immo ṗmũ suppositũ
est generatio actiua subsistẽs. quia quo
modocunqꝫ intelligat illa relatio nõ est
dĩia in re dicendo patrẽ subsistere uł ge
neratõem subsistere vel generantẽ subsi
stere. Si aũt intelligat in añte de gnãtõe
passiua cõcedo ꝙ ṗma persona sicut ori
gine p̄cedit filium: ita p̄cedit origine ge
neratõem passiuã. Et cum arguitur
sic: filius p̄cedit eandem generatiõeꝫ pas
siuam: quia est sił cum patre. ista ꝯñtia
nõ valꝫ: quia nõ est isto modo simul cũ
patre quõ pater est ṗor genera iõe passi
ua. filius. n. est simul cũ patre nã. sicut ꝑ
tinet ad correlatiua. pater aũt p̄cedit ge
neratõem passiuã nõ sic sed origĩe. Nũc
aũt ista ꝓpõ qñcunqꝫ aliqua sunt simł
quocunqꝫ est vnum ṗus. ꝛ reliquũ falsa
est nisi intelligatur de simultate eiusdeꝫ
rõnis cum illa ṗoritate ꝛ posterioritate
sicut ista est falsa. si aliqua sunt simul tẽ
ꝑe quicq̊d est ṗus natura vno ꝛ reliquo
Sed ista est vera: si ista sunt simul tẽꝑe
quicq̊d est ṗus tempore vno ꝛ altero.

Ad scõm argumentũ dico ꝙ vera ẽ
illa maior in ordine eẽntiarum: qꝛ ibi ĩ
telligit in ꝑfectõibus q̊dditariuis ꝛ stat
est ad ꝑfectõem q̊dditatiuã infinitam q̃
est absoluta. Sed in ꝑsonis habentibus
eandẽ nãm distincta tñ ꝑ originẽ: sicut
oportet intelligere in ꝓposito fm cõem
opi. ꝓpõ maior est falsa: quia ibi ṗmuꝫ
p̄cise est illud: qd̊ ẽ formałr p̄cise ad 2m.

Irca distincti
onẽ. 29. quero vtrũ ṗnm vno

dicatur d̊ ṗncipio sumpto ꝑsonaliter ꝛ
notionalit ꝛ sumpto etiã essentialiter.
ꝙ nõ. quia si ṗncipiũ esset vnius rõnis
hoc mõ triplr sumptuꝫ. ergo ṗncipiata
essent vnius rõnis. hoc est falsuꝫ: qꝛ nec
filius nec spũsscũs ṗncipiat vno mõ. nec
creatura eodẽ modo cũ eis. Cõtra. seq
tur creans igit ṗncipians. generãs igĩ ṗn
cipians. et spirãs igit ṗncipiãs. ꝛ nõ ecõ
uerso. g̊ ꝯñs est cõmune ad omnia ante
cedentia.

Ad istam questionẽ
dico ꝙ ṗncipium nõ dicit vniuoce d̊ ṗn
cipio essentialiter ꝛ notõnaliter ꝛ perso
naliter sumpto. ꝛ hoc loquẽdo de relati
one que per se significat hoc noĩe ṗncim
ꝛ accipiendo ṗncipium ṗncipiatiue: nõ
ꝓ eo quod ṗncipiat siue ꝓ ṗncipio qd̊:
sed quo ꝛ rõ est qꝛ ṗncipium essentialit
sumptũ nõ dicit nisi rełonem rõis non
realẽ quia nõ est realis relatio dei ad cre
aturã: ut ex dis. sequẽti patebit. ut auteꝫ
accipit ad intra notionalit uel ꝑsonalit
dicit rełonem realeꝫ. relationi aũt reali
ꝛ rõnis non est cõe aliquid idem qd̊ est
in vno rei: ꝛ in alio rõis: qꝛ ei qd̊ est fm
quid tale: ꝛ ei qd̊ est simplr tale inq̃ntuꝫ
tale non est cõe vniuocũ illud qd̊ accipi
tur in eis fm q̊d ꝛ simplr. rełо aũt reał
est simplr rełо. ꝛ relatio rõis ẽ fm q̊d re
latio. qꝛ sicut eẽ in rõe est eẽ fꝫ q̊d. ita re
ferri fm rõem siue ꝯꝑari a rõe ẽ referri
vel ꝯꝑari fm q̊d. g̊ nõ est ṗnm vniuocuꝫ
istis. Si aũt loq̃mur de ṗn° ad intra ut
est ꝑsonale ꝛ notõale vĩ ꝙ eis possit esse
rõ ṗncipiĳ cõis vniuoce sicut ṗrnitati ꝛ fi
liatõi ꝑt hoc qd̊ est rełо originis eẽ cõe
vniuoce sicut tactũ est supra di. 23. d̊ cõi
vniuoco ꝑsonis inquantũ ꝑsone.

Ad argumenta pri
mũ ꝓbat ꝙ nõ est ṗncipiũ vni⁹ rõis ibi
notõnale ꝛ ꝑsonale. Rño ꝙ in creaturis
aliq̃ duo distincta spẽ dicũt eẽ alteri⁹ rõ
nis ꝛ tñ põt abstrahi ab eis vm cõe vni⁹

rõnis sicut genus. ita in ꝓposito iste ꝓ-
ductiones gnãtio ⁊ spiratio sunt alteri⁹
rõnis loquendo de ꝓprĳs rõibus earũ
tñ potest aliquod vnũ cõe abstrahi ab
eis: ⁊ eodem mõ de hoc cõi qd̄ est prin-
cipium. ipm̄ põt esse cõe vnius ratiõis:
lꝫ illa de quibus dr̄ sint alterius rõis lo
quendo de ꝓprĳs rõnibus eoꝝ. ⁊ si ob
ĳciatur cõtra hoc ꝙ tũc est vl'e in diuinis
de hoc tactũ est. s̈. di. xxiĳ. Arᵐ ad op
positũ ꝓbat cõitatem huius qd̄ est prin
cipium ad tale ⁊ tale principiũ sicut ꝓ-
bat vniuocationẽ ad principiũ intra et
extra. ideo põt rñderi ꝙ nõ sequit̄ creãs
g̊ principians. ⁊ generãs g̊ principiãs. ac
cipiendo principiãs pro aliquo cõceptu
vniuoco simpliciter: qꝛ principians qd̄
infert ad hoc quod ē creans ut dicit̄ de
deo dicit tm̄ relonem rõis. principians
aũt quod infert ex generãte dicit relatio
nem realem.

Jrca distincti

onem. xxx. p̄° quero vtrum
de deo dicat̄ aliqua relatio
ex tp̄e. ꝙ nõ. qꝛ quicquid de deo dr̄ ē de
us. igit̄ est eternũ: nõ igit̄ nouũ: nec p̄ cõ
sequens ex tp̄e. P̄: nihil eternum dr̄ de
tp̄ali. ergo nec ecõuerso. P̄: factio non
vr̄ esse sine mutatõe. g̊ de⁹ qui est immu
tabilis nõ fit aliquid. sed si aliq̃ relo no-
ua diceret̄ de eo posset dici fieri ꝑm istã
relationẽ. Oppositũ patet p̄ aug. 5. de
trini. c. vlti. ⁊ p̄ rõnem qꝛ relatiua sunt
simul nã. ergo relatõbuꝭ in creaturis ex
tp̄e ad deum: correspondẽt relatiões in
deo ex temp̄e.

Ecũdo quero

vtrum dei ad creaturã possit
esse aliqua relo realis. ꝙ sic: qꝛ deus ex
natura rei absqꝫ ꝯsideratione intellect⁹
est omipotens ⁊ omisciens. ista. n. ponũ
tur in deo sicut attributa dicẽtia in deo
p̄fectionem simplicit̄: ⁊ omẽ tale est ibi
ꝑm naturã rei: ꝑm Anſ. mon. c. xv. ista
aũt dicunt respectũ ad creaturã potẽtia
lem ⁊ scibilem. g̊ ⁊c̄. P̄: deus ab eterno
voluit omẽ creandũ esse ꝓ eo tp̄e pro q̄
postea creauit: ⁊ istud velle creaturã in
cludit relonem ⁊ tñ nõ rõis. ꝓbo: quia
p̄us potuit velle creaturaꝫ ꝙ̃ intelligere
se velle eã. nõ. n. qꝛ sciuit creaturã iõ vo
luit eã: sed qꝛ voluit eam iõ sciuit eaꝫ se
velle. igit̄ ista relatio eterna voluntatis
dei ad creaturã est realis: qꝛ nõ est i vo-
luntate p̄ actum alicui⁹ intellectus com
parantis eã ad aliq̃d. P̄: relatiões fun
date sup̄ quantitatẽ sunt rões reales ex
5. metaph. igit̄ inequalitas dĩ ad creatu
ram fundata sup̄ quantitatẽ virtutiꝭ in
deo. s. sup̄ infinitatẽ magnitudinis eius
⁊ sup̄ magnitudinẽ virtutiꝭ in creatura
. s. magnitudinem finitã creature erit re
latio realiꝭ. Confirmat̄ rõ: qꝛ magnitu
do in deo est fundamentũ eq̃litatis que
est realis relo ad intra. magnitudo etiã
creature est fundamentũ relonis realis
in creatura. g̊ compando hãc magnitu
dinem ad illã videt̄ ꝙ habitudo funda
ta sup̄ ista sit realis. Preterea: relones
secũdi modi relatiuoꝝ que. s. fundãtur
sup̄ actiõem ⁊ passionẽ sunt relones re-
ales. sed tales sunt relones dei ad creatu
ram inquantũ cã ⁊ effectus. igr̃. Si di
ces nõ est verũ nisi in agentib⁹ naturali
ter. Cõtra: igit̄ volũtas creata nõ hẽbit
habitudinẽ realeꝫ ad suũ effectũ. Pre
terea: sicut forma est in aliquo ita deno
minat illud. g̊ si nõ est aliqua relo i deo
ad creaturã realit̄: deus nõ est realit̄ cre
ator creature qd̄ videt̄ absurdũ. Con-
tra: relo realis ē ad terminũ ꝑm eẽ eius
reale. sed termin⁹ necessario exigit̄ ad re
lationem realẽ. ergo si deus referat̄ rea
liter ad creaturã: creatura ꝑm esse reale
fuisset eterna.

Ad primã qõnem

dr̄ ꝙ nulla est in deo noua relo: qꝛ sicut
actio est eadẽ lꝫ diuersimode ꝯsiderata:
ut in aptitudine: ut in po^a: ut p̄sens: ut

p̃terita:ut futura:ita relatõ fundata su
per actionẽ sic ⁊ sic ɔsideratam est eadẽ
relatio.eandem igit̃ relationem dicit in
deo ip̃m esse creatiuũ ⁊ creãtem: sed et'
naliter fuit creatiuus.g̊ cum dicit̃ creãs
nõ est in eo relatõ noua sed noua appel
latio relatiua. Qȯ confirmat̃ per aug.
5.de trini.vlti.c.vbi potius videt̃ nouã
appellatiõem dicere q̃ꝫ relatiõem. Ad
secundã qõem dĩ ꝙ illud qȯ realit̃ est re
latum est realr̃ ordinatũ:sicut albedo q̃
est ratio referẽdi realiter ad aliã albedi
nem est naturalit̃ ordinata ad illã ꝓ eo
ꝙ aliquam ꝑfectionem habet ista ab il'
la inquantũ in eis est natura ꝑfectior si
mul q̃ꝫ in altera earũ.om̃e aũt naturali
ter ordinatũ dependet ab illo ad quod
naturalit̃ ordinat̃ ꝓ quãto.s.expectat il
lud ut in ip̃o fundet̃ relatio ad illud: et
si depẽdet igit̃ est mutabile:q2 depẽden'
tia nõ est sine potẽtialitate ad actũ:⁊ si
mutabile igit̃ imperfectũ:q2 carens illa
ꝑfectione ad quã mutat̃ ⁊ si imperfectũ
igit̃ illimitatũ. g̊ de p̊ ad vltimũ si rea'
liter relatum g̊ limitatũ. Et q2 posset in
stari ꝙ tũc nõ esset relatio realis in diui
nis:iȯ vĩ exponẽda illa positio de rela'
to ad aliud in nã.si.n.realiter referatur
ad aliq̃d qȯ est idem realit̃ ei in nã:non
oportet ꝙ dependeat:q2 nõ expectat ali
quid aliud a se in nã ut in eo fundet̃ re'
latio. Tunc ad ꝓpositũ:cum deus non
sit imperfectũ nec mutabile ⁊ dependẽs
⁊c̃.g̊ nõ est relatũ ad aliquid aliud a se.
igit̃ nõ relatũ ad creaturam.

Contra istã opinio

nem q̃ꝫtum ad illud qȯ dicit ad primaꝫ
qõnem:si relõ actualis ⁊ aptitudinalis
sint eadẽ ⁊ ꝓpter hoc nõ sit aliqua relõ
noua actualis dei ad creaturã.g̊ pari ra
tione non est aliqua relõ noua creature
ad deũ: q2 aptitudinali in deo corrñde'
bat aptitudinalis in creatura sicut actu
ali actualis:⁊ tũc si erant eadem in deo
aptitudinalis ⁊ actualis pari rõne apti
tudinalis illa in creatura erit eadẽ cum
actuali:⁊ ita nulla noua i vno extremo
sicut nec in alio.ɔñs vĩ absurduꝫ ſm ve
ritatem:q2 tũc nulla essentia esset noua
nec aliquid absolutũ nouũ.impossibile
est.n.fundamentũ esse nouũ ⁊ relõnem
esse etnã ſm illud fundamentũ. Et eti
am sequit̃ impossibile ſm eos:q2 tũc cũ
om̃ia sint illud qȯ sunt per respectũ ad
deũ ut ad cãm exemplarẽ uel ut ad cau
sam efficientẽ: sequit̃ ꝙ om̃ia sunt etna
⁊ nihil nouũ: q2 si nõ respect' nec abso'
lutum:q2 nullus respect' põt esse etnus
sine eternitate fundamẽti: nec nouus si
ne nouitate fundamẽti. Specialit̃ etiã
vĩ ɔñs incõueniens ſm istos qui dicũt
esse exñtie dicere respectũ ad cãm effici
entem ut efficiens est:⁊ illud eẽ uel respe
ctus erit nouũ uel nihil erit nouũ ꝑ cre
ationem:⁊ tñ ille respect' in creatura est
in cõparatione ad deũ.g̊ nõ obstante re
latione aptitudinali p̃cedente ut aptitu
dinalis est: põt actualis esse noua tanq̃ꝫ
alia ab illa aptitudinali. Preterea:ñ po
test esse eadẽ relatio nisi sit inter eadẽ ex
trema.nũc aũt intellectus diuin' nõ tñ
ab etno intellexit animã antixp̃i ut pos
sibilem ꝓ tanto tp̃e anteq̃ꝫ crearet̃:sꝫ in
tellexit eã vt actu exñtem ꝓ illo instãti
creatiõis ꝓ quo existet. istud aũt intelli
gibile videt̃ esse distinctuꝫ ab isto intelli
gibili in rõe intelligibilis:q2 vĩ aliud in
telligibile esse potẽtiale ⁊ actuale aĩe: q2
pñt esse duo act' intelligendi circa illa:
q2 vtrũqꝫ põt intelligi cũ opposito alte
rius.g̊ respectu intellect' diuini sũt duo
intelligibilia ſm duos actus ſm rõem.
igit̃ intellectio diuina que est vnica põt
hẽre ista ꝓ obiectis distinctis vnici actus
ſm rẽ distincti ſm ratõem sicut pñt esse
obiecta distincta duoꝝ actuũ intellect'
nr̃i: ⁊ per ɔñs diuinus intellect' ɔparans
se ad p̊m extremũ ut creatiuũ ad creabi
le:⁊ ad aliud extremũ ut creãs ad crea'
tum vĩ in essentia sua q̃i ꝓducere duas
relõnes rõis ad distincta extrema: ⁊ ita

relo creatiua ꝛ creātis nō est vna relatō rōnis sicut nec extrema ad q̄ compatur sunt ibi idem. Confirmat ista rō: in q̄cunq; gnē illud qđ est in po^a tale nō est nisi sm qđ tale. ğ nō est simplicit ei idez illud qđ est actu tale: ꝛ per ɔn̄s si intelligat hoc ut in po^a ꝛ illud ut in actu: erit aliud extremū intelligibile simpliciter.

Preterea qđ dr̄ de noua appellatione vr̄ irrōnabile: qꝛ in q̄cunq; eadē forma h₂ idem esse vr̄ eodez mō posse appellari ab illa. qꝛ.n. forma talis ē ꝛ in tali iō tale appellat ab ipa ꝛ nō ecōuerso. ergo si relo erat eadez ꝛ vniformit ad creaturam ex pte dei: non vr̄ quare nō posset deus semp vniformit ab ea appellari.

Cōtra illud qđ dr̄ ad scđam. q. vr̄ q̄ illa que ponunt ibi cōnexa nō sunt cōnexa. p° quidē si ponant duo albissima illa erūt perfecte silia. qđ declarat: qꝛ mō pfecta similitudo ꝛ equalitas ē in personis diuinis. nō.n. tollit pfectio silitudinis ꝑpter infinitatē fundamēti: sed magis ponit: ꝛ si per impossibile essent ibi duo fundamēta esset silitudo realis: q̄a modo nō ponit esse rōnis nisi ꝑpter intellectū compantem illā magnitudinez vnā. igit ibi esset pfectissima silitudo: et tn̄ neutrū ordinaret ad alterū ut a quo haberet pfectionem. Si dicas q̄ natura specifica ē pfectioꝛ in ambobus q̄ in vno hoc nō est vnū ordinari ad alterū qꝛ vnū illoꝝ nullam pfectionē dicit vl̄ habet p hoc q̄ ad alterū est siue nā sit pfectius in ambobus simul q̄ in altero siue non. nec sequit: adinuicē ordinant: ğ dependēt ad inuicē. Preterea agēs creatum nāle non agit inquantū est impfectum: qꝛ agere sibi ɔpetit inquantū ē in actu: ꝛ agere summe cōpetit deo: ꝛ tam̄ agēs tale inquantū sic agēs ponit habē relonem realē ad creaturā. ğ nō est nece realit om̄e relatū inquantū tale depēdere ad aliud. licz enim agēs creatū ad aliquid dependeat: nō tn̄ vr̄ dependere ad aliquid qđ creat: nec inquantū potētiale ꝛ mutabile ꝛ imperfectū causat illud sed inquantū est in actu: tunc sic: agens agit inquantū perfectū. sed inquantū ē agens refert realiter. ğ nō om̄e relatū inquantū realiter relatū est imperfectū.

Preterea: si. a. inquantū refert ad. b. realiter depēdet ad ipm: pari rōne si relationes mutue sint. b. depēdet ab. a. inq̄ntum refertur ad. a. ꝛ ita erit depēdentia circularis. a. ad. b. ꝛ ecōuerso. qđ videt impossibile: quia in nullo ordine eēntiali est circulus.

Aliter dicitur

ad p̄mā q. q̄ i deo nō est aliqua relo ex tempe ad creaturā sed in sola creatura est relatio ex tempe ad deū: ꝛ sic illa relatio qua deus dicit ad creaturā nō est in deo nisi sm q̄ ē in creatura: quod videt accipi ab Aug. c. ꝑall. ꝛ a magistro in lr̄a. Cōfirmat: actio est in patiēte ex. 3. physi. ꝛ tam̄ nō denominat patiēs sed ɔgens. sic deus denominat a relatōe illa que est in creatura. Ad secundā qōnem dicit q̄ nlla relatio talis pōt esse realis: quia relo real' nō est sine ordine: deus aūt nō habet ordinem realez ad creaturaz: quia ē supra ordinem.

Cōtra primuz

qꝛ tunc relo eēt in eo in quo nō est fundamentū. fundamentū enim relatōis qua deus dicit ad creaturā si dicat ad eaz nō est in creatura: q̄a potētia que fundat relonem non est in creatura sed in deo. ergo relatio illa nō erit in creatura. Preterea: opposite relatiōes cause ꝛ causati nō p̄nt esse in eodem: quia magis repugnāt q̄ relatio ꝑducentis ꝛ ꝑducti: que tn̄ nō p̄nt esse in codē supposito l₃ sint in eadē natura. Et si dicat q̄ hic sunt relationes opposite in eodē supposito: nō tn̄ denominant ipm: hoc vr̄ omnino irrōnabile q̄ aliqua forma sit in aliquo sbiecto: ꝛ tn̄ subiectū nō posset dici tale quale natum est ɔstitui per illaz formā. Ratio

que ponit ad scḋam.q.vī petere pͥncim ⁊ peccare ꝫm ꝯñs. ꝓbatio pͥmi:qꝛ cuꝫ deꝰ sit prioꝛ creatura mltiplici primitate vī hr̄e ordinem ad ipam extendendo nom̄ ordinis nō tm̄ ꝙ dicaꝉ posteriuſ ordinatum ad pͥus sed etiā prius ad posterius: lꝫ alio mō oporteret etiā probare ꝙ ista pͥoritas que pōt dici ordo nō sit relatio realiſ in deo. hoc ḡ petitur nec sequiꝉ ex isto noto ꝙ deus sit supra ordinē accipiendo ordineꝫ ꝓut est posterioꝝ ordinatorum ad prius. ex hoc.n. nō sequiꝉ nisi ꝙ nō sit posterius: ⁊ ex hoc nō sequitur ꝙ nō habeat ordinē generaliꝉ accipiendo ordinē. Qḋ aūt rō peccet ꝫm ꝯñs ꝓbatur: qꝛ ordo est quedā relatio: nō aūt om̄is relo ē ordo: qꝛ nō relatio cōis fundata super vnū ut relones equipantie: sed sole relones disquipantie dicūt ordinem. arguendo igiꝉ a negatione ordiniſ ad negationē relonis est arguere ac si pͦ negareꝉ an̄cedens ⁊ postea ꝯñs.

Respondeo igitur ad primā.q. ꝙ reloes creaturarū ad deum sunt noue ⁊ ex tp̄e nec ꝓpter istas: nec inquantū sunt ad eū ut ad terminū necesse ē ponere aliquas relones in deo ex tempe terminātes istas. qḋ probo: qꝛ ꝫm phm̄.v.meta.c.de adaliquid. tertij modi dicunꝉ relatiua que dicunꝉ adaliquid qꝛ alia sunt eoꝝ. ita ꝙ hec ē per se dr̄ia duoꝝ primoꝝ modoꝝ a tertio: qꝛ in pͥmis duobꝰ mōis est relo mutua: in tertio aūt nō est relo mutua: sed alterū p̄cise referꝉ ad reliquū: sed reliquū non referꝉ sed tm̄ aliquid ē eius: oēs aūt relationes creature ad deū ꝑtinēt ad tertiū modū relatiuoꝝ. igiꝉ qualescūq̄ sint ille que sunt in vno extremo nō oportet alterū extremū ꝫm aliquā relonem i eo terminare illas reloes: sed pōt terminare p̄cise sub rōne absoluti. ⁊ istud etiā ꝓbatur ex intentiōe phi.9.meta.c.7.vbi ꝓbat ꝙ actꝰ est prioꝛ poᵃ diffinitiōe: qꝛ poᵃ diffiniꝉ per actū. si aūt actꝰ refertur ad potentiā: tūc etiā ecōuerso actꝰ diffiniretur ꝑ pōm: sic dicit Poꝛ.c.de specie ꝙ in relonibus mutuis nece est in vtrorunq̄ diffinitōibus vtrisq̄ vti. Tūc arguiꝉ sic: actꝰ diffinit pōm ut terminat relationē eius. aut ḡ terminat reloneꝫ eiꝰ: ut abm: ⁊ hī ꝓpom: aut ut correlatiuuꝫ: ⁊ sic poᵃ diffinit actū. igiꝉ ut actꝰ est prioꝛ diffinitōe est etiā posterioꝛ diffinitōe ḡ uel diffinit actꝰ pōm sicut ecōuerso: uel ita diffinit actꝰ pōm ꝙ ecōuerso nō diffiniꝉ ꝑ ipam: ⁊ ꝑ ꝯñs actus nō referꝉ ad pōm: sed ē mere absolutū ⁊ hoc sub ea rōne sub qua diffinit pōm. diffinit autē pōm inq̄tū pō est ad ipm ut relo ad terminū. ḡ actus ꝫm ꝙ mere absolutus: est terminꝰ huius relonis qualiscūq̄ sit illa relo siue simplex siue ꝫm quid. Hoc etiā probaꝉ generalius ꝑ om̄ia relatiua qꝛ nullū relatiuū pͦ referꝉ ad correlatm̄ ut ad terminū in creaturis. ꝓbo: relatiuum inq̄tum relatiuuꝫ pͦ diffiniꝉ ꝑ terminū ad queꝫ referꝉ. ḡ terminꝰ ut terminus pͥoꝛ ē diffinitōe relatiuo ut relatim. ꝯñia pꝫ.7.meta.vbi ꝯꝑat accn̄s ad substantiā: ⁊ ꝑ phum.9.meta.vbi ꝯꝑat potentiā ad actū. si ecōuerso terminꝰ inq̄ntum terminꝰ referꝉ ad relatū inq̄tū fuit relatū. ḡ inquantū terminꝰ hēt illud qḋ fuit relatū ad ipm ꝓ diffiniēte: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓ prioꝛe ꝫm diffinitionē. ḡ pī esset priō filio ꝫm diffinitōeꝫ ⁊ ecōuerso. impossibile est aūt circulū esse in prioritate eēntiali quacūq̄. ḡ impossibile ē pr̄em pͦ referri ad filiū inq̄tū filius pͥmo referꝉ ad pr̄em. ḡ referꝉ pͦ ad illud abm qḋ est proximū fundamentū relonis: ⁊ illud abm est pͥus pr̄e ut pī est: ⁊ ecōuerso filiꝰ ut filius referꝉ ad absolutū qḋ est ꝓximum fundamentū pr̄nitatis: ⁊ illud abm pͥus est filiatōe ⁊ filio inquantū filiꝰ: nec ꝫm hoc ē circulus aliq̄s. s. ꝙ pr̄e inq̄tum pī pͥus sit. a. qḋ est abm ⁊ ꝓximū fundamētum filiatōis: ⁊ ꝙ filiatiōe inq̄tum filiatio ē prius sit. b. qḋ est fundamentū ꝓximum relonis pr̄nitatiſ. nō enim ex hoc

sequit nisi ꝙ ista duo absoluta sũt priora istis duabus relõnibus. ⁊ hoc verum ẽ immo ambo absoluta sũt priora vtraqȝ relõne. qꝛ quelibȝ relatio nõ tm̃ preexigit fũdamentũ sed etiã terminũ vt terminus est. Sic igit qñ sũt relões mutue termimutuo referãtur: accidit ꝙ ibi terminus inquãtũ terminus ẽ vt econtra referat. possibile ẽ igit aliqd referri ad absolutũ ⁊ ita videt h° ratõabile ponere in deo q̃ maxime hȝ ratõnẽ absoluti vt creature sũt ad eũ. Preterea. lȝ intellect⁹ possit negociari circa terminũ alic⁹ relõnis tertiũ mõi ⁊ in illo tertio cãre relõnẽ rõnis tñ illa nõ ẽ ratio terminãdi. licet n. inte⁹ aliquis ꝯferat quadraturã circuli ad scientiã vt quoddã scibile cãndo in isto absoluto relatõnẽ ratõis q̃ est scibilitas: tñ ista nõ est ratõ terminãdi relõnẽ scie ad ipm. ista. n. relõ ratõis nõ ẽ in hoc absoluto nisi dũ actu ꝯsiderat ab intellcũ. scientia aũt realit refert ad scibile ñ tm̃ vt ꝯsiderat ab intellectu. g illa relõ ratõnis in scibili nõ fuit rõ terminãdi relõnẽ scientie. Hoc etiã põt declarari i pposito de deo ꝙ eẽnͣ diuia licȝ possit ꝯpari ad creaturã. ⁊ h° tã p actũ inte⁹ creati ꝙ̃ increati. ⁊ sic in ea cãre relõnẽ rõnis. tñ ista relõ nõ est rõ terminãdi relõeȝ creature ad ipm nõ q̃dẽ illa q̃ cãt p actũ intellect⁹ cãti. pbo. qꝛ tũc nullo intellectu creato ꝯsiderãte ꝯpando deũ ad lapidẽ si de⁹ pduceret lapidẽ ñ eẽt i lapide relõ real ad ipm qȯ est falsũ. nec etiã illa quã cãt inte⁹ diuus in eẽnͣ sua. p°. qꝛ si per impossibile deus nõ eẽt nã intellcũalis sicut aliq̃ posuerũt solẽ esse pᵐ pnᵐ ⁊ pduceret lapidẽ lapis refert realit ad euȝ. ⁊ tñ tũc nõ eẽt relõ rõis ad ipm. Absolute igit dico: ꝙ ppt termiatõneȝ relõnũ creaturarum ex pte ad deũ nõ oȝ ponere aliquã relõnẽ i deo nec nouã nec antiquã q̃ sit ratõ terminãdi relõnẽ creature põt tñ in deo poni aliq̃ relõ rõnis. noua q̃dem sic illa que causat in eo p actuȝ intellectus nr̃i ꝯsiderãtis ipm. sed nõ noua aliqua p actũ intellectus sui. quod pbo. quia nũq̃ ẽ transit⁹ a ꝯdictorio ad ꝯdictum sine mutatõne. patet ex diffinitõe mutatõis. si. n. nulla mutatõ eẽt in aliq̃ nõ essȝ rõ q̃re magis vnũ ꝯdictoriorum posset mõ eẽ verum ꝙ̃ reliquũ. nec q̃re magis 2ᵐ falsũ ꝙ̃ pmũ. ⁊ ita vl ambo siml falsa vl ambo sil vera. sed si i deo posset esse noua relõ p actũ intellect⁹ sui tũc alicui⁹ ꝯdictionis alterum extremũ mõ eẽt veruȝ de aliq̃ qȯ prius nõ erat verum. qꝛ mõ cõsideratur sb aliq̃ rõne sb qua prius nõ cõsiderabat ab intellectu diuino. igr aliq̃ mutatio in aliq̃ ẽ nõ in essenͣ diuina vt ꝯgnita. nec i obiecto ꝯsiderato. qꝛ nondũ est. nec in aliq̃ ad quod ꝯpat p itellectũ suũ nisi ponat mutatõ in ipo itellectu ꝯpãte quia sic obm̃ ꝯpatũ ⁊ illȯ ad qȯ ꝯpatur inquãtũ talia nõ hñt esse nisi i intelligi: ita nõ pñt hr̃e aliud esse nec alit esse nisi sit alit itelligi vl aliter intelligi eorum. sed alit intelligi eorum nõ põt esse sine aliqua mutatõne inte⁹ diui. igr nulla relatõ noua põt esse i deo p actũ intellect⁹ sui ꝯpãdo essẽtiã suã ad aliqȯ tpale. Sȝ istȯ nõ ẽ ppter h° ꝙ relõ actual ⁊ potẽtialis sũt vna sic dicit pͣ opi. improbata. sȝ ppter h° ꝙ inte⁹ diuus ad qȯcunqȝ cõpat essentiã suã in eternitate ꝯpat. lȝ nõ pro eternitate vñ sicut in eẽni ate ꝯpat volũtatem suã vt creatiuã ad aniam añxpi: vt possibilẽ p aliq̃ tpe. ita ꝯpat in eẽnitate voluntaẽ suã vt creantẽ ad animaȝ añxpi vt actualiter exñtem p illo nũc p q̃ vult creare illam aĩaȝ. ⁊ iste q̃deȝ sunt due relões rõnis sic duo extrẽa. sȝ vtraqȝ eterna lȝ nõ p eterno. Et ex h° apparet R°. ad istã obiectõnẽ. si nulla põt esse relõ noua i deo p actũ inte⁹ sui. igit si inte⁹ nullus creat⁹ esset possibilis ⁊ de⁹ posset creare lapidẽ nõ possȝ intelligere se creantẽ lapidẽ sicut intellectus creatus põt intelligẽ ipm creantẽ lapidẽ qñ ipm creat. ꝯñs videt incõueniẽs. quia q̃cq̃d est cognoscibile a nobis multo magis ⁊ ab ipo. R°. deus posset se cognoscere

creantē lapidem ꝑ.a. ſ; nō poſſet nouiť cognoſcere ſe creantē lapidē ſed in eter-
nitate cognoſcit ſe ꝑ.a. creantē lapidem
ſic in eternitate cogſcit ſe ꝑ aliquo tem-
poꝛe creatuꝝ lapidē. hoc eſt dictū i eter-
nitate cogſcit relonem actualem eius ad
illud qȯ ꝑ.a. inſtanti erit. ⁊ cognoſcit re
lationē ſui qi potētialē rōis tñ ꝑ aliquo
tpe. Breuiť ḡ pȝ: ꝙ nulla ē relatō no-
ua in deo ꝑ ſe terminās nouā relonē cre
ature eſt tamē aliqua noua ꝑ actū inte
creati. nulla aūt noua per actū ſuū.
Sed ꝯ iſtud mēbꝝ p̄ᵐ vr dubiū quō po
natur deus eē dñs. ſm Aug. 5°. ȯ tri. c.
vlt. ℞°. ſola reloe noua q̄ eſt in creatura
ad ip̄m ip̄e denoiať dñs. nō q̄dē ꝙ i cre-
aturis ſint due relones oppoite q̄ꝝ alte-
ra ip̄e denoieť ſed vna tm̄ q̄ ē ad ipſum
vt ad abſolutū. ⁊ ꝑpť h° ꝙ ſic abſolutū
ē termin⁹ illi⁹ relonis denoiať qi cēt i eo
noua relo coꝛrñdens queadmodū opuſ
factū ab homie dr̄ humanū nō ꝑpť ali-
quid humanitatꝭ qȯ ſit foꝛmaliť in ope
ſ; ꝑpter humanitatē q̄ ē foꝛmaliť i hoie
ad quē op⁹ hȝ hitudinē. Et hec vr̄ inten-
tio mgr̄i exp̄ſſe in lr̄a ꝯcludētꝭ ex verbis
Augꝭ. ait. n. ſic. appellatio q̄ creatura re-
latōe ad creatoꝛē dr̄ relatia ē ⁊ relonem
notat q̄ ē in ip̄a creatura. appellatio au
tē iſta qua creatoꝛ diciť ad creaturā relo
quedā ē ſed nullam relonē ꝯnotat q̄ ſit
in creatoꝛe. ⁊ h° idē vr̄ Augꝭ. dicē. 5°. ȯ
tri. ca°. 19°. ſm ꝙ mgr̄ adducit eū. ꝙ tp̄a-
liter incipit dici dñs ꝙ antea nō dicebať
manifeſtū ē relatie dici: nō tñ ſm accñs
dei ꝙ ei aliq̄d acciderit ſ; plane ſ; accñs
eius ad qȯ icipit dici dñs relatiue.

Ad agumenta pri

me q̄ſtōnis. Ad p̄ᵐ ꝯcedo. ꝙ q̄cq̄d eſt in
deo eſt eternū ꝑ idemptitatē. ſed nō opȝ
ꝙ q̄cq̄d p̄dicať ȯ eo per h° ꝙ aliud hȝ hi
tudinē ad ip̄m ſit eternū foꝛmaliť. quia
nihil aliȯ hȝ hitudinē eternā ad ip̄m. ſic
ſi de⁹ ſit etern⁹ ⁊ diligit tp̄aliť a volūta-
te creata dr̄ quidē dilect⁹ a nobis ſ; non
dilectus eternaliť. Ad 2ᵐ. ꝯñā non tȝ
qñ extrema ſūt alteri⁹ rōnis ꝑpť h°. n. ꝙ
vnū excedit alteꝝ nō oȝ ſimilē eē coaſſi-
ſtentiam vni⁹ ad alteꝝ ⁊ ecōuerſo. ſic nō
ſequiť qȯcūq; eternū ē cū toto tempoꝛe
ḡ om̄e tp̄ale eſt cū tota eťnitate. p̄ma v̄a
ē rōne imenſitatis. eťnitatiſ. ⁊ illȯ deficit
in altero extrēo ⁊ ideo nō pōt eē ꝯcomi-
tantia ecōuerſo. q̄lis eſt h. ita h eternum
pōt eſſe termin⁹ noue hitudis ad ip̄um.
quia eternaliť exñs pōt aliq̄d de nouo ꝓ
ducere ⁊ pōt de eo aliqua appellatō dici
ex tp̄e. ſ; tempale nō pot ita habere ha-
bitudinē alicui⁹ eterni ad ip̄m Vl po
teſt cōcedi ꝙ tempale etiā pōt denotari
ad hitudinē eterni ad ip̄m. ſicut lapis ñ
tantū vt ideatum ſed vt exñs ē eternaliť
ſcituȝ a deo. Ad tertiū fieri nō deter-
minatū ꝑ aliq̄d puta quādo p̄dicať ſm
adiacēs notat factōeȝ ſimpliciť eius ȯ q̊
diciť. vt ſi dicať homo fit denotať factō
ſimpliciť ieſſe homi. ſi aūt p̄dicať tertiū
adiacens ſicut homo fit alb⁹ nō notat fi
eri niſi ſm quid eius. ſ ꝙ ſpecificat ip̄m
⁊ ita cōcederet foꝛte aliq̄s de deo: ꝙ de⁹
fit dominus notādo factioneȝ ſm quid.
puta factionē ſm aliquā relationē ratō-
nis: vel ſm terminatōnē alicuius relatō
nis. magis tamem cōcedereť ꝙ incipit eſ
ſe dominus. quia hoc nō ſignat imper-
fectionē ſicut fieri. nullo mō tamen con-
ceditur nec fieri nec icipere abſolute.

Ad ſecundam que

ſtionem ℞ndeo. ꝙ in deo nō eſt aliqua
relatio realis ad creaturā cui⁹ ratō acci-
pitur ex ꝑfecta ſimplicitate ⁊ ex perfecta
neceſſitate dei. quia. n. deus ꝑfecte ſim-
plex eſt nihil eſt in eo quod nō eſt ipſum
ſm Auguſtꝭ. 2°. de ci. dei ca°. x°. deuſ ſim
plex eſt. quia hoc ē quod habȝ. perfecta
eius neceſſitas ē etiā ex ſe eſſe tale quod
nō variabiť eius eē quacūq; ypoteſi poſi-
ta ſiue poſſibili ſiue ipoſſibile eſſe aliud
a ſe. quia nō ſūt neceſſaria niſi ſecunda-
rio. ex his ſequiť ꝙ nulla ē in eo realitaſ

que necessario coexigat aliō a se. tale. n.
necessario coexigēs aliud a deo nō esset
illo coexacto nō existente. ⁊ p ꝯn̄s aliq̄d
quod pfecte eēt idem deo nō essꝫ aliquo
alio quod nō est necessariū ex se nō exn̄-
te. relatio aūt realis de necessitate coexi-
git ad suū esse tertiū illiꝰ reł̄onis. ḡ i deo
nō est reł̄o realis ad aliō a se. Cōtra
istam ratōeꝫ instat ṗmo. qꝛ licꝫ creatura
nō sit necessaria in eē actuali. tamē vide
tur ꝙ aliquid aliud a deo sit necessariuꝫ
in esse possibili. quia ip̄m possibile eē ē
necessariū qȯ ꝓbatur ex hoc. quia ṗus
videt aliquid possibile possibilitate eius
in se ꝙ̄ sit reł̄o dei ad ip̄m. nam nō ē po-
tentia in aliquo nisi respectu possibilis
in se. quia ad impossibile nō est potētia.
ergo relatō dei ad creaturā inq̄tū possi
bilis nō coexigit aliq̄d quod nō est sḃ il
la ratōne necessariū sḃ qua termiat. re-
latio aūt in deo ad creaturā vt possibi-
lem videt esse eadē cū reł̄one eius ad cre
aturam vt actualē p illam deductōnem
positā ꝓ ṗma opi. ad ṗmā questionem
ergo aliq̄ relatō pōt esse in deo stante ne-
cessitate eius simplicit̄ ad creaturam vt
possibilē. ⁊ eadem etiā est cū illa que est
ad creaturam vt actualē. Item si cre
atura habꝫ esse q̄dditatiuū inquantum
habet esse exemplatū. ſm vnā positōem
istud esse creature ē necessariū. igr̄ respe
ctus ad istud vt sic videt posse esse absꝫ
possibilitate cū eo in quo ē talis respcūs

Item si pħi ponerēt aliq̄ alia a deo ꝓ
ducta eē formalit̄ necessaria sic̄ dictū est
de opi. Aristl. ⁊ Auic. di. 8ᵃ: tūc respec-
tus ad illa posset esse idē deo ⁊ tamē sta
ret necessitas entitatl diuie. quia termiꝰ
illius reł̄onis ſm illā positōnē esset neces
sarius. ergo tenēdo positōeꝫ pħoꝝ q̄ ta-
mē negabāt in deo reł̄onem realem ista
rō iam posita ex simplicitate ⁊ necessita
te dei nō videt sufficiēs. Item. 4°. tūc
in nulla creatura magꝭ necessaria debēt
poni respectus realis ad minus necessa-
riū. ⁊ ita in corpibus celestibus nō esset
respectꝰ reał ad gn̄abilia ⁊ corruptibilia
Ad ista quāuis ad duo ṗma possit rn̄de
ri quasi vno mō. Ad ṗmū p hᵒ ꝙ eē pos
sibile nō est nisi esse ſm q̄d. quia hoc esse
nō ē simplr̄ esse creature sic̄ nec esse ho-
minē mortuū est esse hominis. nec plus
ponit ista possibilitas i re ꝙ̄ cecitas in o
culo. ⁊ ideo ad ip̄m nō est aliqua relatō
simplex sed ſm q̄d. Ad 2ᵐ simili mō: ꝙ
esse exemplatū nō est esse nisi ſm quid.
⁊ ideo habitudo ad talem terminū non
esset realis sicut ⁊ terminꝰ nō est realis.

Tamē potest dici vna respōsione ge-
nerali ad omēs istas instantias ꝙ neces-
sarium ex se vt dictū est nō mutabitur.
ſm aliquid pfecte idem sibi q̄cunqꝫ posi
tōne possibili vł impossibili facta circa
aliud a se. quicq̄d aūt est impfecte sim-
plici est idē sibi pfecte ḡ necessariū ex se.
igitur nihil in eo pōt mutari quocunqꝫ
posito circa aliud. nihil autē aliō a deo
ē ita formaliter necessariū sic̄ deus: ſm
quācūqꝫ positōeꝫ. quia si poneret aliq̄d
formalit̄ necessariū nō tamē sine omi de
pendētia ad ṗmū necessariū ⁊ ideo non
ex se necessariū. igit̄ nulla realitas in ṗᵒ
mutabit̄ propt̄ pōnē quācunqꝫ circa ali-
quid tale qȯ nō ē ex se formalit̄ necessa-
riū. fieret aūt mutatio in aliq̄ realitate i
ṗmo ꝓpt̄ mutatōeꝫ in alio a se si aliqua
realitas in ip̄o necessario exigeret aliq̄d
aliō a se. Et tūc ad duas instātias ȯ pos-
sibili ⁊ eē q̄dditatio ſm aliq̄s. Rᵒ. ṗᵒ. nō
ē illō possiᶜ ex se necessariū i tali eē etiā
necessariū possiᶜ formalit̄ sic̄ ē deus ex se
actꝰ necarius. 2ᵒ. nec ille q̄dditates sūt
ex se necessarie in illo esse q̄dditatio sed
p participatōnē sūt sic necessario entes.
nec 3ᵒ. creature si essēt necessarie ſm phi
losophos essent ita necessarie sicut ṗmū
sed haberent necessitatem tantum par-
ticipatam. ⁊ ideo ponere ista non eē nō
esset ita impossibile sicut aliquam reali-
tatem in ṗmo non esse. quia nullū isto-
rum est ita necessarium sicut quecunqꝫ
realitas in ṗᵒ est necessaria. ⁊ tūc ex hac

poſitione minus impoſſibili videret̃ ſeq̃ impoſſibili' nō igit̃ ad aliqd̄ iſtoꝝ lꝫ ali quo mō neceſſariū nō tñ ex ſe neceſſari um poſſet eſſe aliqua realitas in neceſſa rio ex ſe nec̃io. Ad 4^m^ dico ꝙ ſi aliq̃d magis neceſſariū eēt etiā ſimplex h° eſt nō compoſitū: nec cōponibile cū aliqua realitate nō nec̃ia magis neceſſariū nō habēt relationē ex ſe ad min' neceſſariū ſed iſtud ſuppoſitū eſt falſuꝫ. qꝛ lꝫ aliqd̄ corpus celeleſte poneret̃ in ſe eſſe neceſſa riū. ñ tñ eſt ſimpl'r ſimplex q̃n poſſit re cipe aliquā realitatē nō neceſſariā aliaꝫ a ſe. deus aūt ſicut nō pōt eſſe illud qd̄ ē in ordīe ad aliq̃d nō ex ſe neceſſariū. ita nō pōt habere aliquā realitatē in ordīe ad aliq̃d tale. qꝛ illa realitas eſſet ipm.

Ad argumenta ſecun de qōnis. Ad illa de oipotentia ⁊ oi ſcia ⁊ vo luntate futuroꝝ dicet̃ in qōnib' ſpālib' de eis. Ad aliud de actōe ⁊ paſſione phs nō dicit ꝙ ille relōnes ſūt reales. ſꝫ dicit ꝙ ſūt mutue: ⁊ in hoc p̄ciſe diſting uunt̃ pm' ⁊ 2' mod' relōis a 3° mō relō nis. ſꝫ q̃cquid ſit de dicto phi ꝓpō ñ eſt vl'r vera vel de ſe vera q̃n agēs eſt ex ſe neceſſariū ⁊ pfecte ſimplex. ſic dictū fu it in ſoluēdo. Sed q̃res q̄re igit̃ ſunt relōnes reales que fundant̃ ſup actionē ⁊ paſſionē in creaturis. Quāuis ad h° nō oppꝛteat dicē pp ſolutōꝫ argumenti tñ dī ꝙ hoc eſt veꝝ de agente nāli. quia ipm ex forma quā hꝫ qua eſt actiuū nā liter inclinat̃ ad effectū ꝓducendū. agēs aūt liberū non inclinat̃ nāliter ex forma quā habet ad effectū. ⁊ tūc cum deus ſit agens libere ſequit̃ vt ſup actōem ei' nō fundet̃ relō realis. Cōtra. phi ꝯcedē tes deū nāli nec̃itate ꝓducē res negaue rūt relōnem realē eius ad iſtas. igit̃ iſta nō eſt p̄ciſe rō. ſil'r volūtas creata videt̃ hr̃e relōnem realē ad ſuū effectū licet ſit libera. P̄. effectus ſua entitate abſo^a^ nō nec̃io req̃rit cām ꝓximā. poſſet eniꝫ eadē entitas abſo^a^ eē a cā p̄^a^. ⁊ tñ q̃n ꝓ

ducit̃ a cā ꝓxīa hꝫ relationē realē ad eā igit̃ nō requirit̃ ad relationē realē ꝙ nā illa abſoluta in qua fundant̃ nec̃io incli netur ex ſe ad alteꝝ extremū. Itē ſili tudo eſt relō in duobus albis. ⁊ tñ vnū albū p̄ciſe ꝯſideratū inquantū eſt fūda mentū relōnis nō videt̃ inclinari ex enti tate ſua que eſt fundamentū ad alteꝛuꝫ extremū. maxime ſūma albedo ſi pona tur ad aliā albedinē ſummā. ſic argutū fuit ꝯ pmū ar^m^ ad iſtā qōnem. Itē ſi añ relōnem realē ſemp opoꝛtēt ponē in fundamēto inclinatōꝫ nālē ad terminū g° añ relōneꝫ realē ſemp eſt relō realiſ. qꝛ illa inclinatio ad alteruꝫ eſt relō realis.

Iō bꝛeuit̃ ñ videt̃ neceſſariū ad relōꝫ realem ꝙ illd̄ abſolutū qd̄ eſt fundamē tū vnius relōis ex ſe inclinet̃ ad reliquū ſed ꝙ ipm ſit tale ꝙ poſito termino ad ipꝫ ⁊ ad terminū ſequat̃ talis habitudo ex nā extremoꝝ. ita ꝙ quecūq; relō cō ſequit̃ ad extrema ex nā rei ſine ꝯſidera tōne intellect' eſt realis. ⁊ tūc dico ꝙ oē agens creatū tale eſt ꝙ poſito aliquo ef fectu per ipm ad ipm vt ad fundamen tum ⁊ ad ꝓductiuū vt ad terminū cōſe quit̃ hītudo eoꝝ rō aūt quare relō real' actualit̃ ꝯſequit̃ nō ē niſi qꝛ hoc eſt hoc ⁊ illud ē illud. ſic ratio q̄re albedīe ⁊ al bedine poitis ſequit̃ relō real' actual': vt ſilitudo ñ eſt niſi hec albedo ⁊ illa albe do ⁊ binariū ⁊ ternariū poita ineē qua re ſeq̃t maioꝛitas ⁊ mioꝛitas real' non ē alia rō niſi ꝙ h̄ ē binari' ⁊ ille ternarius ſed tñ rō pōlitatis i fūdamēto ⁊ termio q̄re ſcꝫ poſſit ſeq̃ hītudo realis poſſit aſ ſignari generalis. q̄cūq;. n. pñt eē partes alicui' toti' ſūt poſſibilia ad formā illi' toti'. ⁊ ſic etiā ſi pñt eē ptes alic' totius vni' p ſe pñt eē poſſibilia ad formā illā q̄ illud eſt p ſe vnū. ſic pꝫ de ptib' coꝛpis organici reſpectu aīe intellectīe. ⁊ etiā ſi pñt eſſe ptes alic' vni' vnitate ordis pñt eſſe poſſibilia ad formā illi' a q̄ illd̄ totū ē vnū ſm ordieꝫ ⁊ gnālit̃ pꝫ ꝓpō de pō litate ptiū ſm phm. 5°. metha. vbi vult

ꝙ ꝑtes sūt sicut mā respectu totius. oia
aūt creata. quia limitata nata sūt eē par
tes toti⁹ vniuersi qđ est vnū vnitate ordi
nis sic pꝫ. 12°. metha^e. ꝛ iđ qđlibꝫ illoꝝ ē
pōle ad istā formā q̄ ē ordo. vt. s. hēat or
dinē ad aliā ꝑtem. ꝛ hoc vľ ꝭm eminen
tiā q̄ ē in naturis diuersis in vniuerso.
vľ ꝭm eq̄litatē. q2 ordo est pariū dispiū
ꝙꝫ reꝝ dispō. ꝭm Augꝰ. de ci. dei vľ ꝭm
actōeꝫ ꝛ passionē siue ꝭm cāliťatē. ꝛ iđo
qđcūqꝫ agēs creatum ꝓducēs effectum:
ita pōle est ꝙ ad ipm ꝛ ad effectū ꝓduc
tum pōt ꝯsequi ordo inť ea. nō sic inter
agēs illimitatū ꝛ ei⁹ effectum. quia illud
agēs nō est pōle nec ad formā absolutaꝫ
nec ad reľonē ꝓpť ei⁹ infinitatē. Per
idem pōt rn̄deri ad ar^m de q̄ntitate. quia
oīe creatū q̄ntū siue mole siue v̇tute ad
aliud q̄ntū creatū. ꝛ si ponať posse hr̄e re
lationē realē ꝓpter h° ꝙ ordo a q̊ ē vni
tas vniuersi pōt attēdi inter talia quāta
tn̄ quāti infiniti nulla pōt eē hitudo rea
lis ad q̄ntū finitū. Et cū ꝯfirmať rō ꝑ
equalitatē q̄ est respect⁹ realis i diuis ꝛ i
creaturis. Rꝫ°. ꝙ in diuis ē realis. q2 ē hi
tudo ex nā rei ꝛ stat cū simplicitate ꝛ ne
cessitate relati i se. q2 n̄ referť ad aliđ qđ
ē minus necessariū formaliť q̄ ipm rela
tū. in creaturꝭ ē reľo realis ꝓpť ipam pō
litatem q̄toꝝ relatoꝝ. ꝯpando aūt illā
q̄ntitatē infinitā ad istā finitā: vtraqꝫ rō
destruiť. quia iā tolliť simplicitas ꝛ necī
tas i vno extrēo. ꝛ tolliť pōlitas ꝛ limi
tatio i altero Ad aliđ dico ꝙ realitas
aliq̄n determiat ꝯpōeꝫ. ꝛ tūc nihil aliud
est q̄ illđ qđ v̇e est. sic ista ꝓpō ē realiter
falsa. h°. est. v̇e ē falsa. si aūt realitas acci
piatur ꝓut determiat p̄dicatū h° ē deus
est dn̄s realiť lꝫ possit negari ista. tn̄ pōt
ꝯcedi ꝭꝫ qđ dn̄s nō notat reľonē aliquā
i deo. sed quia deus termiat reľonē realē
creature vt dictū est in. q. p̄cedēti.

Jrca distin

ctionē. 31. q̄ro. Utꝝ idēpti
tas ꝛ siľitu° ꝛ eq̄litas sint re
lationes reales i deo. Q2 nō. Augꝰ. 5°. de
tri. ca°. 6°. vľ. 25°. cū q̄riť ꝭm qđ eq̄lis sit
pr̄i fili⁹. Rn̄det nō ꝭm h° ꝙ ad pr̄eꝫ dr̄ fi
lius est eq̄lis pr̄i. restat igiť vt ꝭm illđ qđ
ad se dr̄ dicať eq̄lis ꝛ ifert. restat igiť vt
ꝭm sb̄aꝫ sit eq̄lis igiť eq̄litas nō dr̄ ibi ꝭꝫ
reľonē. Preťea. forma eiusdē spēi nō
numerať nisi ꝑ māꝫ ꝓbo. ois for^a sepata
a mā hꝫ totā spēꝫ ꝭm aliq̊s. g̊ eq̄litas i di
uinis cū sit for^a eiusdē rōnis ꝛ sine mā n̄
ꝑlificať nec distinguiť. g̊ nō ē alia eq̄litas
in pr̄e ꝛ filio. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō ē realis in pr̄e.
q2 tūc req̄reret reľonē distinctā corrn̄dē
tem i filio. Preťea. si in pr̄e ē alia eq̄li
tas ab ea q̄ est i filio pari rōe ꝛ alia ab eq̄
litate q̄ est in. s. s. ꝛ tūc eq̄litati i filio ꝛ eq̄
litati in. s. s. corrn̄debit alia ꝛ alia equali
tas in pr̄e q2 correlatia cōmultiplicanť.
igiť in pr̄e erūt due eq̄litates qđ vr̄ incō
ueniēs. Preťea. si iste sūt reľones rea
les igiť eq̄ realiť sūt distincte sic reľones
origis. ꝛ per ꝯn̄s ita pn̄t ꝯstituere ꝑsoās
diuias sic ꝛ ille origis. ꝛ si pn̄t ꝯstituere.
igr̄ ꝯstituūt. q2 nō ē ibi pō sine actu.
Oppo^m Hilľ. 3°. đ tri. siľitu° sibiipi n̄ est

Ad questionem ui

detur dicēdū: ꝙ ad reľonē realē tria suf
ficiūt. s. p̊° ꝙ fūdamētū sit reale. ꝛ termi
nus realis. 2° ꝙ extrēoꝝ sit distictio rea
lis. 3°. ꝙ ex nā extrēoꝝ. s. fundamēti ꝛ
termi sequať ipa taľ reľo absqꝫ ope alti⁹
po^e ꝯpantis vnū extremū alteri.

Quantum ad p̊mā

cōditionē reľonis realis negať h eē fūda
mentū reale. q2 dī ꝙ magnitudo q̄ ē fun
damētū eq̄litatꝭ trāsit in eēntiā. ꝭꝫ Aug.
5°. de tri. ca°. 8°. ꝛ alibi i multꝭ locꝭ. ꝛ ita
nō manet sb̄ rōe magnitudis nisi ꝭm rō
nem. Sed ꝯ istud. eēn^a diuia vt ē p̊^m
obiectū ipius inte⁹ diui visa p̊^a cognitō
ne intuitia an̄ oēꝫ negociatōeꝫ cuiuscūꝫ
inte⁹ ē obm̄ beatificū illi⁹ inte⁹. q2 ille nō
beatificať ꝑ actū negociatm̄ igr̄ ex se ab
sqꝫ oi negociatōe inte⁹ ē formaliť ifinita

quia nihil beatificat nisi formalit infini
tū g̊ est ibi magnitudo v̓tutꝫ imo īfinitas
magnitudis ex nā rei. Itē inte' aṅq̄ in/
telligat aliq̄d intelligere vl' negotiari est
compꝑhensiu' illi' eēn̄ᵉ vt ꝑmi obiecti. ⁊
ita ex h° vi negociatōis circa illō potēs
ē reducere oēs relōnes in actū q̄ pn̄t cir/
ca illā essentiā ꝯsiderari. igit ex nā rei il/
le itellectus ē infinitus igr̄ ⁊ eēnᵃ in qua
fundat Preterea. rō illoꝝ nō vꝫ. qꝛ lꝫ
q̄titas accn̄talis dicat aliq̄d additū nāe
sbiecti. ⁊ iō ipa nō possit manere sb rōe
sua formali ⁊ trāsire inenētiā ſm idemp
titatē. tn̄ magnitudo v̓tutis in omi ente
trāsit in illud c' est ꝑ idēptitatē etiā i cre
atura. ꝓbo. sl. n. angel' hꝫ aliquā magni
tudinē v̓tutꝫ. de qua dic̄ Augꝫ. 6°. d̄ tri.
ca°. 7°. vel. 22°. in his. n. q̄ nō mole mag
na sūt h° ē maius esse q̄ meli'. si ista ma
gnitudo pfectōalis nō sit idē eēnᵉ circū/
scribatur ab ipa eēnᵃ: ipa eēnᵃ remanen
te. q̄ro quē gradū pfectōis tꝫ in ente vel
in entib'. nihil. n. ē nisi aliquē gradū det
miatū pfectōnis hēat int entia. g̊ adhuc
manet in ipa eēnᵃ magnitu° v̓tutꝫ q̄ dr̄
sic vel sic pfectū ens. ista igit q̄titas i oi/
bus transit ꝑ idemptitatē ⁊ cū h° manꝫ
in oib' ſm rōnē ꝓpriā inq̄tū ē fūdamēᵐ
eq̄litatꝫ vl' ineq̄litatꝫ pfectōnal' in entib'
nā ꝑ istā viā vnū ens ē eq̄le vl' ineq̄le al/
teri ſm pfectionē. qꝛ rō tal' q̄titatꝫ ē dicē
modū intrisecū illi' pfectōis c' ē. ⁊ ex h°
q̄ dic̄ mod manet. ex h° āt q̄ dic̄ itrisecū
ꝑ idemptitatē trāsit i eēntiā cui' ē. Dico
igr̄ q̄ h° ē fundamēᵐ eq̄litatꝫ reale ex nā
rei nō tm̄ remotū qđ ē eēnᵃ sed ꝓpiquū
qđ ē magnitu°. siue spāli' qđ ē ifinitas.

Secundum ꝑncipale. scꝫ q̄
ista relo req̄rat
extrēa realit distincta pꝫ ꝑ Hill'. vt dictuꝫ
ē opponēdo. Et ꝑ Aug. 6°. d̄ tri. ca°. 9°
q̄ i filio ē ꝑᵃ eq̄litas qđ nō ē veꝝ si aliq̄
ꝑᵃ posset dici eq̄lis ad se. tc̄. n. pr̄ ꝑus eēt
eq̄lis. sꝫ qꝛ eq̄litas nō pōt intelligi sine di
stictōe ⁊ ꝑᵃ distictio ē int pr̄eꝫ ⁊ filiū ꝓdu
cto filio. iō est i eo ꝑᵃ eq̄litas termiatiue
⁊ q̄i sbtiue accipiēdo illā eq̄litatē q̄ fili'
ē eq̄lis pr̄i. H° etiā ꝓbat ꝑ h°. qꝛ relōnes
origis ponūt reales ⁊ tn̄ nō ꝑexigūt di/
stinctōeꝫ extrēoꝝ sꝫ q̄i formalit causant
eā. iste āt relōnes illā distictōeꝫ q̄i cātam
ꝑ relōnes origis ꝑsupponūt. sic̄ cōit pōit
q̄ iste nō pn̄t pullulare i eēnᵃ nisi iā ꝑex
istētib' relōnib' origis i ea. igr̄ ista viden
tur magꝭ req̄rē disticta extrēa q̄ relōnes
origis vl' saltē nō min'. Et si obijcias: q̄
iste nō sūt alteri' rōnis sic̄ ille origis. h°
nō ꝯcludit nisi q̄ nō distiguunt spē. i cre
aturis āt nō tm̄ relōnes suppōnis ⁊ sup/
positōis sūt reales vbi extrēa differt spe
cifice. sꝫ etiā relōnes cōes sūt reales i ex/
tremis vbi extrēa dr̄nt numero. g̊ h̄ suf/
ficit distinctō real' nūeralis i extremis ad
realitatē relōnū cōium sic̄ ad distictōeꝫ
relōnū origis q̄ q̄i specie differunt.

Quātum ad tertiā

ꝯditionē vr̄. q̄ ista relo ꝯseq̄t ꝑsonas ex
nā rei sine oi ꝯꝑatōe ꝑ aliquā pōꝫ extri/
secam ꝯꝑantē. qꝛ. n. pr̄ gnāndo cōicat fi
lio pfecte suā eēntiā. iō cōicat sibi eandē
magnitudinē infinitā. sic̄ dic̄ Augustꝫ. ꝯ
maxiᵐ. li°. 3°. ca°. 3°. vl'. 19°. vl' 18°. Si
dicas. inq̄t eoipo pr̄ maior ē filio. qꝛ pr̄
genuit. Cito r̄ndebo imo ideo pr̄ nō est
maior filio. qꝛ eq̄le genuit. nō vr̄ igit eē
aliq̄ rō q̄re eq̄litas pr̄is ad filiū nō debe
at poni relo realis. Consilr pōt dici de
similitudine sic̄ in creaturꝫ est duplex si/
militudo scꝫ eēntialis ſm dr̄iaꝫ specificā
⁊ accn̄talis ſm aliquā qualitatē accn̄ta/
lem. licet ꝑᵃ negat in ꝓposito. qꝛ de' nō
hꝫ aliquā dr̄iam specificā. tamē qꝛ si il/
lud qđ est dr̄ia specifica in creatura esset
tota eēntia indiuidui nihil min' eēt forᵃ
respectu idiuidui. ideo nihil min' eēt re/
spectus silitudinis tūc q̄ mō. Ideo vr̄
ibi ꝓprie posset ꝯcedi silitudo ſm eēntiā
nō inquātū quid sed inq̄tū ē act' ⁊ qua
si forᵃ qua ꝑsone sūt deus. ⁊ etiā silitudo
ſm attributa oia que sūt q̄si ꝓprietates
hui' nāe. sic̄ dicit Damas. ca°. 5°. nō nāꝫ

sed q̃ circa naturā sūt dicunt. τ tūc sicut ex nã rei ē fūdamentū eq̃litatis τ distinctio realis extrēoꝝ. τ ista reło sine ope i tellectus ita est de silitudie. De idēptitate etiā dici pōt ꝙ ipa duplr accipit in diuinis. vno° eiusdē psone ad se. sicut pr̄ est idē sibi. alio° vnius psone ad aliā. sic pr̄ est idē filio τ ecōuerso de pᵃ idēptitate alias. de 2ᵃ pōt dici sicut de alijs ꝙ est realis. quia ibi ē vera vnitas ex nã rei. τ sufficiēs distinctō extrēoꝝ. nec vr̄ necessaria ꝯpatio inte° ad esse hui° idēptitatꝭ Et si idēptitas eiusdē suppositi ad se in creaturis sit reło rōnis tm̄ q̃tū ad fūdamentū tūc nūq̃ est vã τ pfecta idēptitas nisi i deo tm̄. nã sortis ad se nō est pfecta idēptitas qꝛ rōnis tm̄. τ ita ois talis est ens fm̄ q̃d. nec sortis ad platonē ē pfecta idēptitas qꝛ nō fundat in pfecta vnitate. h aūt pr̄is ad filiū idemptitas ē pfecta q̃tū ad fundamētū: qꝛ pr̄is ad filiuz ē pfecta vnitas τ pfecta realis idēptitas qꝛ realis distinctō τ sufficiēs extremoꝝ.

Sed de eq̃litate sūt duo dubia. pmo eni vr̄ ꝙ nō ē reło distīcta ab idēptitate τ silitudie. qꝛ sic dictū ē alias ifinitas nō ē spāle attributū. sꝫ dic mod̄ intrīsecum cuilꝫ attributi. τ pari rōe magnū qd q̃si dic idistīcte qd ifinitū dic distīcte. ğ magnitudo eēn̄ñ distiguit ab eēnᵃ nec ēt illa distictōe q̃ ē int̄ atributa. τ p ꝯñs eq̃litas fꝫ illā magnitudiēꝫ nō distiguit ab idēptitate q̃ ē fꝫ eēntiā. silr̄ magnitu° sapie ñ distiguit a sapiaᵃ distictōe q̃ ē int̄ atributa. ğ eq̃litas fꝫ magnitudieꝫ sapie ñ distiguit a silitu° fꝫ sapiaꝫ. ois āt magnitu° ē vl̄ eēn° fm̄ quā ppe ē idēptitas l̄ atributi fm̄ quā alic° ē silitu°. ğ nᵃ vr̄ ppe eq̃litas eē in diuis distīcta ab idēptitate τ silitu°

Pꝛetea. si etiā qdlꝫ atributū hꝫ suā magnitudieꝫ ppā sup quā vr̄ fūdari eq̃litas igr̄ tot erīt eq̃litates psonaꝝ q̃t sūt atributa. Ad pᵐ pōt ꝯcedi ꝙ sicut i creaturis pōt esse silitu° sine eq̃litate. sic remissum albū ē sile itenso albo. lꝫ nō pfecte. nō āt ecōuerso pōt esse sine silitudie eq̃litas. τ hoc i forma illa in q̃ aliq̃ nata sūt assilari. ideo ꝯpando aliq̃ in for° fm̄ quā nata est eē silitudo. eq̃litas vr̄ q̃i determiare silitudieꝫ τ fūdamēᵐ silitudis. ita pōt ꝯcedi h. ꝙ eq̃litas nō ita distiguit ab idēptitate τ silitudie sic illa int̄ se. sꝫ ꝙ ipa dicat ꝓpꝛiū mod̄ fūdamēti vtriusq̃ illaꝝ duaꝝ relōnū. τ q̃i etiā mod̄ ꝓpꝛiū vtriusq̃ relōnis. s. ꝙ tā idēptitas q̃ silitudo sit pfecta. qꝛ si p impossi° pr̄ haberꝫ deitatē maiorē τ fili° minorē eēt aliq̃ idemptitas. sed qꝛ fūdamētū idēptitatꝭ nō haberꝫ eandē magnitudieꝫ nō eēt idēptitas pfecta qꝛ nec cū eq̃litate. silr̄ si p impossibile pr̄ hrēt maiorē sciaꝫ τ fili° minoreꝫ essent aliq̃° siles. sꝫ qꝛ deficēt modus ille fundamēti. s. magnitu° pfecta. iō nō eēt silitu° pfcā. Nūc āt magnitu° q̃ ē q̃i modus fūdamēti idēptitatꝭ τ silitudis fūdat eq̃litatē q̃ ē q̃si mod° silitudis τ idēptitatis. qꝛ dicit vtrānq̃ illaꝝ vt pfectā.

Ad 2ᵐ pōt ꝯcedi. ꝙ q̃t sūt pfectōes i deo simplr̄ tot sūt etiā magnitudies τ tot eq̃litates. sic tñ ille oēs sūt simplr̄ vna res. ita τ eq̃litates fm̄ eas sūt simplr̄ vna res Ex h° pꝫ quō mgr̄ bñ assignat di. 19. eq̃litatem pfectā in trib° fm̄ Aug. de fid̄ ad Petꝝ. ca°. 2°. s. magnitudie ptāte τ eīnitate. p magnitudieꝫ q̃dē intelligit fūdamentū ois eq̃litatꝭ ad itra fm̄ quācūq̃ pfectionē simplr̄ in oibus atributꝭ accipiēdo magnitudieꝫ nō p aliq̃ atributo distincto sꝫ vt ē cōe magnitudi cuiuslꝫ atributi. τ p ptātē notāt p° eē eq̃les ad obā extra. τ h° seq̄t ad pᵐ. qꝛ eq̃litatē valoris i for° i se seq̄t eq̃litas vigorꝭ i rōe acti ad extra. Et p eīnitatē notat eq̃litas eē i eis q̃i fm̄ duratōeꝫ. Eq̃litas āt fꝫ q̃titatē discretā nō q̃rit ibi. q̃titatib° āt ꝯtinuis in caturꝭ q̃ sūt q̃titas pmanēs τ successiua corñdēt ibi magnitu° τ eīnitas. ptās āt siue pō ñ ē 3ᵃ q̃titas sed respect° magnitudinis ad extra vt pdictū ē statim.

Ad p̃mū arᵐ dico. ꝙ albū τ al bū dñt silia fꝫ albedinē: τ h ꝓut ly fꝫ nōt suū deria° eē fūdaᵐ

relonis silitudinis. dicunt etiã silitudie esse silia formalr. ita dico q pater et fili' sũt equales fm eẽntiam vt ly fm notat fundamẽtũ pprium eqlitatis. qz iste relo-nes cõmunes fundant sup aliqd quod est cõe ut est cõe. nihil aũt cõe vnũ est in psonis: nisi eẽntia vel eẽntiale. Et si obij cias tũc posset dici pr̃ fm eẽntiã. qz eẽn-tia est fundamentũ pr̃nitatis. qd tñ nõ pcedit. Istud arm licet als fecerim ad pbandũ q relo originis nõ sit act' eẽn-tie. Tamẽ tenẽdo cõem viã põt assigna ri rõ qre fm eẽntiã dicit pr̃ eqlis filio. et nõ pater filij. qz licet eẽntia sit fundamẽ tum vtriusqz nõ distinctũ in tribus nec per istã nec p illã. est tñ fundamẽtũ pri-mũ relonis cõis inquantũ vnũ in trib' nõ aũt inquantũ sic vnũ est fundamen-tũ relonis originis. lz in se sit vna. cũ au tem dico fm eẽntiã sũt eqles ibi essentia ut eẽntia nõ accipit nisi put est vna for-maliter in trib'. iõ dicit eqlis eẽ fm eẽn-tiam pp̃ter hoc q eẽntia vt vna est pri mũ fundamentũ istius relonis. nõ autẽ dicit fm deitatẽ esse pater: qz deitas vt vna nõ est rõ fundamẽti hui' ita q vni-tas sit relo fundãdi. sicut notaret si dice-ret fm deitatẽ est pr̃. Ad 2m arm dico q maior ppõ ẽ falsa. imo vbi forma di-stinguit in mã et cũ mã: mã nõ est rõ pn-cipalis hui' distinctõis. qz in qcunqz di-stinctõne illud ẽ rõ pncipalis distinguẽ-di qd est rõ pncipalis eẽndi in illo eẽ. de hoc als in. q. de indiuiduatõe. Ad 3m pcedit q in pr̃e sit alia eqlitas ad filiũ et alia ad spm scm: sic si pr̃ genuisset spm scm eẽt in eo alia pr̃nitas ad filiũ et alia ad spm scm. et de isto dicto generalr erit fmo in 3°. li°. vtrũ in vno relato ad plu res sint ples relones. Ad 4m vz diffi-cile arm illis q ponũt psonas eẽ relatiuas sic fuit argutũ ꝯ eos. di. 26. p opi. 3a. tñ tenẽdo cõem viã oz dicẽ q pus pullulãt in eẽntia reloes originis q cões. et iste p° pullulãtes distinguũt et ꝯstituũt psonas nõ aũt ille cões: qz sũt qsi aduẽtitie pso-nis. sicut ponit q spira° actiua nullã per sonã ꝯstituit. qz itelligit qsi aduenire pr̃i et filio iam ꝯstitutis in eẽ psonali. pma eni ibi pullulãtia que pñt psonalit disti guere distinguũt psonalr et ꝯstituunt.

Irca distincti

onẽ. 32. qro vtrũ pr̃ et fili' di-ligant se spũ scõ. q nõ. qz aut dligẽ sumit eẽntialit aut notõnalr. Nõ eẽntialr. qz quodlibet eẽntiale inest for-maliter cuilibet psone nõ p alterã. si no tionalr. igr̃ pr̃ et fili' spirãt spũ scõ. qd ẽ falsũ. Probat idẽ 2°. q nullus actus notõnalis est ꝯuersiu' in idẽ agẽs a q est vel pcedit pp distinctionẽ quã tal' actus reqrit iter agẽs et terminũ. g si iste actus est ꝯuersiu' n sũit notõnalr. P. si pr̃ et fili' diligãt se spũ scõ. g pr̃ diligit se spũ scõ. qz eodẽ videt pr̃ diligẽ se et filiũ. sed ꝯclo videt incõuenĩẽs. qz pr̃ diligit se in pmo ligno originis in q spũs scũs nõ in-telligit spirat'. Preterea eodẽ diligunt se et creaturã. sz spũs scũs nõ videt eẽ q diligũt creaturã. qz tũc spũs scũs ex ne-cessitate pductõis sue ẽ amor. ita ex ne-cessitate eẽt amor creaturarum. et ita necẽo deus amaret creaturas. Cõtra. 6°. de tri. c. 5. vel. 15. Spũs scũs ẽ q genit' a ge nerante diligit genitorẽqz suum diligit.

Ecũdo queri

tur vtrum pr̃ sit sapiẽs sapia ge nita. q sic. pr̃ dic verbo. fm Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 2. sz fm Anf. mõ. 37. nihil aliud ẽ sũmo spũi dicẽ q qua-si cogitãdo intueri. igit pr̃ intuet vbo. et ita sapit vbo. Cõtra. Aug°. 7. de tri. c. 3. eo est quo sapit. qz idẽ est sape et eẽ. g si saperet verbo esset etiam verbo.

Primã questionẽ

mgr̃ reputat difficilẽ et dimittit eã inso-lutã. Aliq negauerũt istã ppõez. pr̃ et filius diligũt se spũ scõ. et dixerũt eaz ab Aug°. retractatã in sili pmo retracta

tionũ.c.26.vbi retractat istã. pr̃ est sapiens sapia genita. cui ista videt̃ assimilari. ⁊ iõ istã retractatã dicũt in illa. Cõtra. nõ solũ diuersas mãs retractandas Aug⁹. seorsũ retractat. sed etiã eandem mãꝫ que in diuersis libris ponit̃. que tñ est retractanda. Aug⁹. pluries retractat qñ.s. facit mentionẽ de illis libris diuersis. g̃ multo magis istã retractaret seorsum si esset retractanda. Jtem Aug. nõ retractat dicta alioꝝ sanctoꝝ qui videntur istam concedere.

Alii dixerũt ꝙ propositio est exponẽda. ita ꝙ ly spũ scõ accipiat̃ in rõne signi: ita ꝙ pr̃ ⁊ filius diligãt se spũ scõ ut sig̃ dilectõis cõis. Cõtra. ita pt̃ dici ꝙ diligunt se creatura. qꝛ creatura est signũ dilectõnis eoꝝ.

Alii dicunt ꝙ diligunt se amore appropato spũi scõ. et iõ dicunt̃ se diligẽ spũ scõ ꝑ appropatõeꝫ ñ ꝑ ꝓprietatẽ. Cõtra. igit̃ ita eẽnt boni spũ. s. qꝛ bonitas appropriat̃ spũi scõ.

Aliter dicitur ꝙ ablatiuus iste ꝯstruit̃ in rõne effect⁹ cãe formalis. qõ declarat̃ pmo sic. lꝫ nõ omnis res sit forma. tñ omẽ illud a quo aliqd denominat̃ ꝙtum ad hoc hꝫ habitudinẽ forme. vt si dicat̃. iste est indut⁹ indumento. iste ablatiu⁹ indumẽto ꝯstruit̃ i habitudinee cãe formalis licet nõ sit forma homis. Cõtingit aũt aliqd denominari ꝑ illud qõ ab ipo ꝓcedit nõ solum sicut agẽs ab actõe. sed etiã sicut termio actõnis qui est effect⁹. qñ ipe effectus in intellectu actõnis includit̃. dicimus eni ꝙ ignis est calefaciẽs calefactõne quãuis calefactio nõ sit calor q̃ est forma ignis. sed actio q̃ ab igne ꝓcedit. Et dicim⁹ ꝙ arbor est florens floribus: quãuis flores nõ sint forma arboris. sed q̃dam effect⁹ ab ipa ꝓcedentes. ſm hoc igit̃ dicendũ: ꝙ cũ diligere in diuinis duplr̃ sumat̃. s. essentialiter ⁊ notionaliter. ſm ꝙ eẽntialiter sumit̃ sic pr̃ ⁊ fili⁹ nõ diligũt se spũ scõ. sed eẽntia sua. Unde Aug. 15. de trini. c. 7. vel. 15. At vero inquit in illa trinitate q̃s audeat dicẽ patrẽ nec seipsum nec filiũ nec spm̃ scm̃ itelligẽ nisi ꝑ filiũ. vel diligẽ nisi ꝑ spm̃ scm̃. ſm aũt ꝙ notionaliter sumit̃ sic diligẽ nihil aliud ẽ ꝙ̃ spirare amorẽ. sicut dicẽ est verbũ ꝓducere. ⁊ florere est flores ꝓducẽ. sicut igit̃ arbor dicit̃ florens florib⁹. ita pr̃ dicitur dicens verbo vel filio se ⁊ creaturã. ⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ dicũt̃ diligẽtes se ⁊ nos spũ scõ vel amore ꝓcedente. Cõtra. edificare distincte iportat terminũ q̃ est edificiũ ñ tñ ꝯcedit̃ ꝙ edificator edificat edificio. ⁊ in ꝓposito etiã spirare distinctius ꝗ̃ iportat spm̃ scm̃ ꝙ̃ diligẽ ⁊ tñ nõ ꝯcedit̃ ꝙ pr̃ et fili⁹ spirẽt spũ scõ. Jtẽ tũc talis ꝑdicatõ ꝯcederet̃ nõ tñ ut est ꝯuersiua sup agens qꝛ nõ ꝯcederet̃ de igne dici aliqd qõ terminaret ad ipm ignẽ aliq̊ ꝓducto a se.

Preterea. in ꝯstructõe trãsitiua nunꝙ̃ effectus ut effect⁹ ꝯstruit̃ cũ ablatio. diligẽ aũt ẽ v̄bũ trãsitiuũ vñ ex^m cui initũt̃ nõ est ad ꝓpositũ: sꝫ ad oppositũ. florẽ eni est v̄bũ neutrũ ⁊ nõ significat formaliter ꝓductõꝫ alicui⁹. Omẽ q̃ppe verbũ neutrũ vnũ ⁊ idẽ significat cũ noie adiectio si eẽt nomẽ ipositũ. nisi ꝙ nomẽ idẽ significat ꝑ modũ hitus ⁊ q̇etis. verbuꝫ aũt q̃si significat i fieri. sic idẽ significat calidũ eẽ q̃si in q̇ete ⁊ calẽ q̃si i fieri. ⁊ sic tale nomẽ denoiatiuũ posset dici õ aliq̊ cũ ablatiuo denotãte illud a q̊ ſbm denoiat̃ tali denomiatõne. ita v̄bũ neutrũ posset ꝯstrui cũ ablatio in eadẽ hitudie forme denoiantis. ita eni ignis calet calore sic est calidus calore. ⁊ vtrũqꝫ est in rõne forme a q̃ est ista denoiatio ꝑ mo^m q̇etis in vno. ⁊ ꝑ mo^m fieri in altero. ista aũt forma in aliq̊ aliqñ ẽ iherẽs vt qualitas. aliqñ se hꝫ ꝑ mo^m forme ab extra denoiantis. sic est de genẽ hitus vel ad modũ illi⁹. ⁊ vtroqꝫ mõ pt̃ fieri denoiatio. Et sicut aliqd denomiat̃ nõ tantũ a

forma sed ab aliquo extrĩseco qñq3 .ita
denoiatiuũ poss3 dici de eo cũ illo extri
seco ablatiue sũpto. ⁊ h° siue illȯ de noia
tiuũ significet noialiť siue verbalř. Sič
eni poss3 dici iste ē ornat⁹ vestimẽto ꝓut
ornat⁹ significat aliq̇d de genẽ hitus. ita
poss3 dici iste nitet vestimẽto ł aliq̊ alio
v̇bo neutro qȯ significaret idẽ cũ isto de
noiatio.s. eẽ ornatũ. ⁊ ita ē i ꝓposito. q2
arborẽ florere ñ significat formalř arbo
rẽ ꝓducẽ florẽ. si eni ponať v̇bũ actiuũ
qȯ sic significet puta florificare si eẽt in
vsu hec eẽt falsa arbor florificat florib⁹
hec aũt vera arbor floret florib⁹. q2 per
istȯ v̇bũ neutrũ significať q̇d denoians
sb̓m q̃si p modũ hit⁹. q2 l3 ñ sit ꝑꝑe hit⁹
in maiatis. q2 ꝑꝑe hit⁹ ē tm̃ i aiatis. pñt
tñ denoiari ab aliq̊ adiacẽte qȯ inq̃ntũ
ē aliq̊ mõ ornamẽtũ: vł tegumẽtũ eorũ
p̄t reduci ad gen⁹ hitus. ⁊ tũc sič diceret
arbor ē florida florib⁹: ⁊ ablatiu⁹ ꝯstrue
reť i rõe illi⁹ a q̊ sb̓m denoiať ꝭm talẽ de
noiationẽ. ita ẽt ꝯstruiť ly florib⁹ cu3 h°
v̇bo florere. ex^m igiť est ad oppositũ lo
quẽdo de verbo actiuo: ⁊ nihil ad ꝓpo
situ̇. vt verũ est de verbo neutro.

Ad istam questõez

soluendã. q2 illa q̃ sũt i itellectu sũt ma
nifestiora. p̄° rñdendũ ē ad 2^am qõnem.

Et p̄° videam⁹ ȯ itellectu nr̃o. ibi eni3
mẽoria gignit noticiã actualẽ q̃ ad mẽo
riã h3 duplicẽ hitudinẽ vel reľoe3 v3 ge
niti ad gignẽs. ⁊ hec ē de 2° mõ relatioꝝ
⁊ mutua. ⁊ alia ē declarãti ad declaratũ
⁊ hec tertij mõi ⁊ nõ mutua. sič aũt no
ticia geita declarat formalř ob^m latẽs i
mẽoria: ita illȯ qȯ ꝓducit noticiã actu
alẽ ⁊ dat illi istã vi declarãdi p̄t dici de
clarare ista noticia q̃si effectie. Si. n. ali
q̇s ꝓducat speculũ ⁊ i eo imagines relu
cẽtes. h° speculũ formalř declarat illa re
lucẽtia. ⁊ tñ illȯ ꝓducẽs speculũ effectie
declarat. Et istȯ magꝭ apparet si act⁹ aie
q̇ ñ sũt vere factões significarẽť p verba
neutra nõ actia. nũc aũt significanť per

verba actia ꝑꝑ illã hitudinẽ quã habẽt
ad ob.^a i q̃ trãseũt q̃si i terminũ l3 nihil
causẽt i illis obiectis. tũc eni si eẽnt neu
tra significarẽt formalř illã realitatẽ a q̃
iponunť ineẽ sb̓o. ⁊ tũc possẽt alia v̇ba
actia iponi ab eisdẽ formis q̃ signicarẽt
ꝓductõ3 taliũ. ⁊ tũc noticia geita forалř
cẽt declaratia obi. s3 ꝓducẽs diceret effe
ctiue cãre formã. sič als dictũ ē ꝙ siľitu
do p̄t eẽ illȯ i q̊ fundať reľo actiui ⁊ pas
siui. ita ꝙ sič assimilãs est dãs siľitudie3
ita tũc declarãs actiue sumptũ eẽt effici
ens ip̄a3 declaratõ3 formalẽ in ip̄o actu
aie siue i sb̓o illi⁹ act⁹. Ad ꝓpositũ ver
bũ diuũ a p̄re exp̄miť. ⁊ hec exp̄ssio ē re
latio origis. huic eni exp̄sso cõicať ex vi
ꝓductõis sue noticia ifinita q̃ ex h° ē ȯ
claratia ois declarabilis. h3 igiť reľoem
realẽ ad exp̄mentẽ a q̊ gigniť. s3 aliã. s. de
clarãtis h3 ñ tm̃ ad ip̄m. sed q2 ē ifinitũ
h3 respectũ declaratiui ad se ⁊ ad ip̄m:
⁊ ad oia alia. ⁊ ista est tm̃ reľo rõnis: q2
nõ tm̃ ē ad creaturã sed ad seip̄m. Et si
nulla reľo reaľ ē ip̄i⁹ ad creaturã ex dis.
30. multo magꝭ igiť ñ eiusdẽ ad se ē reľo
reaľ. s3 istȯ declarare ꝯpetit formalř ver
bo: ꝓducẽti aũt ꝯpetit p̄ncipiatie sič in
nobis ꝯpetebat mẽorie effectie. ⁊ tũc ver
bũ formalř declarat oẽ declarabile. pať
aũt v̇bo declarat ñ formalř s3 p̄ncipiati
ue. inq̃ꝙ^m sibi cõicat noticiã actualẽ ifini
tã q̃ v̇bũ actualř declarat. Applicando
igiť istã realitatẽ ad illȯ vocabulũ qȯ ē
dicẽ. dico ꝙ dicẽ vno° essentialř accipiť
ut p Anſ. mon. 12. c. ⁊ sic nõ loq̇ť Aug.
q2 ꝭm ip̄m pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄us scũs sũt vnũ
dicẽs. ⁊ q̃libet p̄sõa formalř dicit. ⁊ nul
la dič alia ablatie. Alio° accipiť p̄sona
liter ⁊ sic denotať significare illã reľoe3
originis q̃ ē gignẽtis ad genitũ. ⁊ h° mõ
sol⁹ pr̃ dič. nõ q̇dẽ v̇bo s3 v̇bũ. ⁊ h° mõ
loquiť Ric. 6°. de tri. c. xi. ꝙ sol⁹ pr̃ dicit

Alio mõ p̄t significare istã hitudine3
rõnis q̃ ē declarare. ⁊ h° ꝓut declarare
ꝯuenit alicui formalř. ⁊ sic v̇bũ dič oia
declarabilia ⁊ seip̄m seip̄o formalř. et ȯ

hoc loquit̃ Aug. 7. de tri. c. 3. vel. 16. Si
eni h° vbū qđ nos ꝓferim⁹ tpale ⁊ trã-
sitoriū ⁊ seipm oñt ⁊ illud o q̃ loq̃mur
ꝗto mag̃ vbū dei p qđ facta sūt oia ⁊c̃.
⁊ sic est eẽntiale ⁊ appropat̃ vni pſoẽ. nã
q̃libet pſona declarat̃ sua itelligẽtia q̃ in
ipa est. appropriat̃ tñ filio vt patebit ex
dubitatõe sequẽte. 4^co significare pt
istã eandẽ hitudinẽ declarãtis ꝓut ꝯue-
nit alicui ñ formal'r sʒ ꝑncipiatiue. ⁊ h°
mõ dr̃ de pr̃e ꝙ dicit vbo. ⁊ isto mõ loq̃-
tur Aug. 7. de tri. c. i. vel. 2. ꝙ pr̃ dic̃ ver
bo. h° ẽt mõ loquit̃ Aug. 15. de tri. c. 14
vel. 35. ꝙ pr̃ seipm dicẽs genuit filiū sibi
equalẽ p oia. vbi accipit dicẽ ꝓ ꝑncipia
tiue declarare. lʒ nõ addat ibi illud ꝑnci
piatiuū q̃ pr̃ dicit. ⁊ sic ꝑncipale signifi-
catū eẽ eẽntiale cõnotat tñ notõnale ut
supra dictū est de dono. In q̃ igit̃ ha
bitudine ꝯstruit̃. dico ꝙ si dicẽ sic sūptū
eẽt idẽ ꝙ cãre denotaret̃ hr̃e rõnez ꝑnci-
pij̃ actiui sb̃ auctoritatiui. sed qr̃ nõ sūt
idẽ. iõ dico ꝙ denotat̃ hr̃e rõnez forma-
lẽ ꝑncipij̃ subauctoritatiui. ⁊ in hitudie
talis ꝑncipij̃ ꝯstruit̃. Sʒ tūc ibi ẽ vnū
dubiū. vtrū declarare formal'r oẽ decla
rabile sit ꝓpriū vbi. Dicūt aliq̃ ꝙ sic.
qr̃ ex vi ꝓcessionis sue h° sibi ꝯpetit. sʒ
de hoc dictū est supra di. 27. q. 3^a. Et ge
neral'r cū istud vbū declarare dicit relõ-
nem rõnis: ⁊ nulla talis est ꝓpria alicui
pſone. nec includit̃ in ꝓprio alicui⁹ sic ꝓ
batū est di. 18. de dono. hoc manifestat̃
nõ est ꝓpriū vbo nec includit̃ in eius ꝓ-
prio. sʒ tm̃ est ei appropriatū ꝓ eo ꝙ ver
bū ex vi ꝓductõnis sue hʒ noticiã actu
alẽ sibi cõicatã. pr̃ aūt lʒ hẽat eandẽ no
ticiã tñ ex ea vi q̃ ꝓducit ẽ mẽoria ⁊ nõ
ꝓducit inquantū actualis noticia. No-
ticie eni actuali vñ actualis ꝯuenit đcla
rare. ⁊ iõ declarare magis ꝯuenit cū ꝓ-
prio filij̃ ꝙ cū ꝓprio aliaꝝ pſonaruʒ. ⁊
ita magis sibi appropriat̃. vere tñ est in
oi alia pſona. qr̃ q̃libet hʒ actualẽ decla
rationẽ inq̃tum ẽ actualis noticia ⁊ eq̃
declaratiua realiter sicut est illa noticia
actualis que est verbū. declarat igit̃ for-
maliter per omia seipo. ⁊ spũs scũs oia
seipo declarat. declarãt etiã pater ⁊ fili⁹
spũ scõ principiatiue. licet isti modi acci
piendi declarare formal'r ⁊ principiatie
non sint ita vsitati sicut illi quibus ver-
bum dicitur declarare formaliter ⁊ pa-
ter principiatiue verbo. ⁊ ratio maioris
vsitationis istorum verborum est pro-
pter appropriationem nomine actualis
ad verbum.

Ad secundam que

stionẽ ꝯcedo negatiuã ptem questõnis
ꝓpter rõnem Aug. 7. de tri. c. 4. cuius
declaratio est ista. Actus essentialis nõ
põt esse alicuius suppositi mediãte aliq̃
principio ut quo nisi illud sit tali pſone
principiū eẽndi formale. vt pater sapit
sapia ingenita. vel sit ꝑncipiū sibi eẽndi
ꝑncipiatiuū. q̃uo mgr̃ ꝯcedit ꝙ filius sa
pit sapia ingenita a qua hʒ ꝙ sapiat. vl̃
sit principiū subauctoritatiuū respectu
talis actus q̃uo ꝯcedit̃ ꝙ pater creat ver
bo. sed filius siue sapia genita nõ est pr̃i
ꝑncipiū eẽndi formale nec principiatm̃
nec principiū actiuū subauctoritatiuū
respectu actus eẽntialis qr̃ nõ producit
istū actum in se sed cõicat̃ sibi a patre ⁊
principiū actiuū subauctoritatm̃ habʒ
rõnem producẽtis actus respectu cuius
dicit̃ principiū tale. quomõ concedit̃ ꝙ
pater creat verbo. sapere aūt est actus es
sentialis. g̊ pater nõ sapit sapia genita.
concedit autẽ mgr̃ ⁊ bene ꝙ pater est sa
piens sapia ingenita sicut formali princi
pio. filius autẽ sapit sapia ingenita sicut
principio principiatiuo.

Ad argumẽtum in

oppositum dico ꝙ Ansel. accipit ibi di-
cere mere essentialiter. s. ꝓ actualiter in
telligere sicut expresse vult. c. codeʒ. vbi
vult ꝙ sunt vnus dicẽs. sicut sunt vnus
intelligens. ⁊ licet quilibet dicat etiam
quẽlibet. tamẽ sunt vnus in rõne dicẽtis

⁊ dicti sicut sūt vnus intelligēs ⁊ vnū intellectū. ⁊ iste modus ē valde extēsiuus huius noīs quod ē dicere. q̄ nec significat illā relōnem origīs nec ꝯnotat eā. sic nec intelligere vel sapere. ⁊ hᵒ mō nō dicit Augus. ꝙ pr̄ dicit v̄bo. Sed quō ꝓcedit ꝙ spūssanctus dicͣ v̄bo. Rndeo sicut intelligit v̄bo. sȝ nō ꝓ exp̄mere nec ꝓ declarare nisi accipiat formalit. quia spūssanctᵒ formaliter declarat oē declarabile. nō aūt ꝓ declarare p̄ncipiatie nisi forte respectu creature. q̄ loquendo ꝺ manifestatōe creature illā efficit tota trinitas. ⁊ q̄ absolute sup manifestatōnez formalē v̄bi nō ꝯpando ad creaturā. spiritusscūs nō hȝ aliquā rōez p̄ncipij. q̄ n̄ dat v̄bo illud q̄ formalit v̄bū ē manifestatm̄. iō nō vr̄ aliqᵒ ꝓcedēdū. nec Ans. dicͣ. ꝙ. s. s. dicͣ v̄bo lȝ videat oīa i v̄bo. ita etiā qlȝ beatᵒ videt oīa i v̄bo ⁊ q̄libet pᵃ vidȝ i q̄libȝ ƀm Aug. 15. ꝺ tri. c. 14ᵒ. sȝ dicere v̄bo vr̄ iportare aliquā auctē dicēdi v̄bo respcū v̄bi inq̄ptū ē declaratm̄ forlit

Ad aliā questionez

de spūscō ꝓcedēdū ē eodē mō q̄ in p̄cedēti. q. ꝓcessū ē ⁊ p̄ᵒ ꝺ volūtate nr̄a vbi dico ꝙ amor i nobis vt ꝓductᵒ hȝ ad volūtatē vt ꝓducentē relōnē scdi mōi. ⁊ iᵃ fōte ē mutua. hȝ etiā aliā relōnē ad obm̄ ptinentē ad 3ᵐ modū relatioꝝ. ⁊ illa nō ē mutua. q̄ sic scia refert ad scibile ⁊ n̄ eꝯᵒ ita amor ad amabile ⁊ nō eꝯᵒ. ⁊ sic amō hȝ formalit habitudinē aliquā ad obm̄ ita illud qꝺ ꝓducit amorē posset denoīari ab illa habitudie si esset verbū impositū hoc significās actiue. Jta dico in diuis ꝙ spūssanctus ex vi ꝓductōis sue nō quidē ꝓprie. sed appropriate ē amor omīs amati necessario. ⁊ iō habȝ aliquā relationē rōnis formalit ad sic amatuz. ꝓducens aūt ipm pōt denomiari ab eadem hitudie quasi p̄ncipiatiue. ⁊ ista hitudo vt p̄ncipiatiue denomians importatur p hoc v̄bum diligere quādo dicūt pater ⁊ filiᵒ diligere se spūsancto: hᵒ q̄pe est prēm ⁊ filiū ꝓducere amorē qui ē patris ⁊ filij sicut patrez dicere se verbo est ꝓducere verbum quod est declarans ipm patrem.

Ad primum dico

ꝙ nec mere eēntialiter nec mere notōnaliter tenet sed cōnotat notōnē. s. ꝓductōnem spūssci. ⁊ significat illā hitudiuē cōsequentē spm̄scm̄ ad amatū nō q̄dē formaliter sȝ p̄ncipiatie. ⁊ rōne istiᵒ habitudinis ꝯn̄tis eēntiale ē quātū ad terminū illius hitudinis. quia terminus ille non tm̄ est spūssanctᵒ sed etiā oīe necessario amabile. ⁊ quo ad illud fit cōuersio. nō aūt quo ad notōale cōnotatu. Per h̄ patet ad 2ᵐ ⁊ istud posset manifestari in exēplo de dicere. q̄ eo mō q̄ ꝓcedit prēz dicere v̄bo dicere n̄ ē mere eēntiale neqȝ mere notōale. sed ꝯnotat notōale. s. gignitionē ⁊ iportat i genito hitudinem declaratiui q̄ est ad oē ꝺclarabile. sile huiᵒ lȝ nō ita pfecte pōt hr̄i in hoc qꝺ ē mitti qꝺ ꝯnotat in diuis ꝓcessionē lȝ significȝ p̄ncipaliter effectū tpalē. ⁊ q̄ptū ad illud qꝺ significat tota trinitas opat effectum illū. sed q̄ptū ad notionē illā nō respicͣ totā trinitatē in ratōne p̄ncipij. filiᵒ. n. pōt mitti a spūscō lȝ nō sit a spūscō. Ad 3ᵐ lȝ posset fieri vis in ista ꝓpōe ꝙ ly se posset cōstrui trāsitiue vl' reciproce. de q̄ duplici ꝯstructōne habet ab illo Petro helie sup Priscianū de cōstructōne. ⁊ patet in illo sophismate. isti pugnāt vt vincant se. ⁊ videtur ƀm aliquos magis cōcedenda ꝓpositio ꝓut se construitur trāsitiue q̄ reciproce. pro eo ꝙ spiritussanctus scdm eos spiratur a patre ⁊ filio voluntate cōcordi. inquātum scȝ pater impendit amorem filio ⁊ filius repēdit ƀm Richardum de trini. tamē dicendo consequēter his que dicta sunt. di. 12ᵃ. ꝺ ista materia ꝙ pater ⁊ filius spirant formaliter voluntate inquantū vna est: nō autē ipa relatio concordie patris ad filiuz. ⁊ ecōuerso est formalis, ratio spirandi.

quia non videtur inquantū pater et fi-
lius inquantū hn̄t respectū originis ad
spm̄ scm̄ habeāt mutuā relonez ad inui
cem. tūc eni nō haberēt tm̄ mutuā relo-
nem originis pr̄nitatis ⁊ filiatōnis. hoc
inquā dicendo ꝙ licet hn̄tes vnā volū-
tatē 9cordet in ea formalr̄ tn̄ 9cordia n̄
est per se rō sed volūtas vna. ⁊ ꝙ fecun-
ditas plena sit ita in vna sicut in duab⁹
iō tn̄ duo spirant. quia p̄intelligit illa fe
cunditas vna esse in duobus anteꝙ ha-
beat terminū. Pōt tamē 9cedi 9n̄a.
ꝙ eadē est veritas accipiēdo ly se sic vel
sic. ⁊ tunc cōcedo 9n̄s ꝙ pater se diligit
spū sancto. ⁊ cum dicit diligit se in p̄mo
signo originis 9cedo. sꝫ tūc diligit se vo-
luntate vt in ip̄o ē formalr̄. spirādo aūt
spm̄ scm̄ qui necessario est amor ei⁹ dili
git se spū scō quasi p̄ncipiatiue qūo etiā
diligit filiū spū scō. Ad vltimū dico
ꝙ nō oportet 9cedē prēm ⁊ filiū diligē
creaturā spū scō sicut diligūt se spū scō.
quia iste modus diligēdi vt sumit p̄nci-
piatiue videt esse p̄mo illius termi dilec
tōnis cui⁹ ip̄a dilectio est formalr̄ ex h°
ꝙ est p̄ncipiata. sic eni diligē obiectū est
p̄ncipiare amorē qui vt p̄ncipiat⁹ est for
maliter illi⁹ obiecti. spūs aūt scūs ex vi
p̄ncipiatōnis sue neqꝫ p̄mo neqꝫ 9comi
tant est amor creature. q2 creatura tan-
tū 9tingēter amat a deo. lꝫ aūt ex vi pro
ductōnis sue p̄mo sit amor eēntie. tn̄ cō
comitant p̄t dici amor filij q2 ille ꝑsone
sūt in nā p̄mo amata ex necitate illi⁹ na
ture. ⁊ ita posset 9cedi ꝙ pr̄ non diligit
creaturā spū scō eo mō quo filiū. q2 nō
ꝓducit amorē q̄ ex vi ꝓductōis sue sit
amor creature. imo 9pleta ꝓductōe ne-
cessaria illi⁹ amoris adhuc est 9tingen^a
ut iste amor sit creature. ⁊ h° ē i ptāte n̄
tm̄ ꝓducētis hūc amorē: sꝫ ēt isti⁹ amo-
ris ꝓducti. q2 ita 9tingēt amat spūs scūs
creaturā sic pr̄ ⁊ filius.

Jrca distincti
onez. 33. quero sine argumē-
tis. Primo vtrū ꝓprietas sit idē cū per-
sona. Et 2° sine argumētis. vtrū ꝓprie
tas sit idem cum essentia.

Jrca distincti
onē. 34. sine argumētis. An
ꝑsona sit idem cū eēntia.

Circa istas tres q̄ō
nes nō oportꝫ immorari. q2 eaꝝ solutō
patet ex dictis alibi dis. 2. q. illa. vtrum
cū vnitate eēntie stet pluralitas ꝑsona-
rum vbi ostensū est qualr̄ ꝓprietas per
sonalis nō est idez formalr̄ cū eēntia di.
etiā. 26. cōtra prepositiuū ostensū est q̄li
ter ꝓprietas nō est idem formalr̄ cū per
sona. Jllud etiā qō dictū est de nō idēp-
titate formali ꝓprietatis cū eēntia 9clu
dit ꝙ ꝑsona nō est idē p̄mo formalr̄ cuꝫ
eēntia. Et ꝙ aliq̄ distinguunt inter oīa
ista ꝙ tm̄ differāt rōne. iprobatū est di.
2^a. ⁊ di. 8. in 9simili de attributis. ⁊ di.
iꝫ. de dist°e emanationū i diuinis. ⁊ al's
⁊ tn̄ cū hoc ꝙ istud nō est idem formalr̄
li stat ꝙ vere ⁊ simplr̄ sit idē sibi. imo h°
est necessariū ꝑꝑ ꝑfectā simplicitatē di-
uinā q̄ sequit ex ꝑfecta infinitate illi⁹ es-
sentie ꝑꝑ quā simplicitatē ⁊ infinitatem
nō p̄t illa eēntia in aliq̄ cū aliq̄ realitate
in eodē: nisi illa realitas sit ꝑfecte eadem
sibi. ⁊ istud dictū est 9firmatū per cōe di
ctū antiqꝝ q̄ 9cesserūt multas p̄dicatō
nes eē veras in diuinis per idēptitatē n̄
formalr̄. qō nō videt itelligibile nisi per
hoc ꝙ p̄dicatū erat vere idē cū subiecto
⁊ ex h° erat ꝓpō affirmatia vera ꝑ idēp
titatē. ⁊ tn̄ p̄dicatū nō erat idē formalr̄
cū subō. ⁊ ꝑꝑ h° n̄ erat ibi p̄dicatio for-
malis. Et q̄ sit distin° idēptitatis formal'
ab idēptitate simplr̄ tactū ē di. 8. q. d at
tributis. ⁊ al's frequent: ⁊ iō nūc trāseo.

Jrca distincti
onē. 35. q̄ro vtrū in deo sint
reloes eīne ad oīa scibilia ut
quidditatiue cognita. Q2 sic Aug⁹. 83.

questionū.q.46.Idee sūt forme eterne ⁊ incōmutabiles ī mēte dina.⁊ ñ absoᶜ. ḡ respectie.⁊ nō nisi ad alia a se vt q̄dditatiue cognita.q̄re distinguunt ꝫm distinctionē istoꝝ.Itē Auic.8.methaᶜ.c.7°. ꝯcedit in deo eē relatoꝫ dei vt intelligentis ad formas intellectas. Itē deus nouit distincte alia a se.ḡ ꝑ aliq̄s distictas rōnes cognoscēdi.⁊ ille nō p̄nt eē absoᶜ. ḡ relatiue. P̄.ꝫm Aug.5.sup Geñ.c.7 oia in deo sūt vita.⁊ idē videt dicē sup Jo.oia in ip̄o vita erāt.nō vita etna creata sed creatrix.hoc nō est verū loquendo de ip̄is obiectis formalr̄ in se.igit de ip̄is rōnibus formalibꝰ q̄bus cognoscūtur. Cōtra.igit ille relōnes eēnt reales qđ est ꝯ dictū i di.30.ꝓbō ꝯntie.q2 deꝰ ꝑus itelligit alia a se q̄ intelligat se intelligere illa.q2 actꝰ reflexꝰ p̄suppoit actū rectū.ḡ ille relōnes q̄ eēnt in deo ad alia eēnt in deo ex nā rei.⁊ nō ꝑ actū itellectꝰ ꝯsiderātis illā intellectionē.sed qđ ē ibi ex nā rei.⁊ nō in obiecto vt cognitū est. est reale. Preterea.q̄ rōne eēnt relōnes eterne in deo ad oia cognita pari rōne ⁊ ad oia volita vt volita.⁊ tūc ille relōes eēnt reales.q2 ꝑus vult alia eē q̄ intelligat se velle illa.⁊ ita relo volūtatis eius ad alia erit realis.q2 ñ in aliq̄ ut cogᵐ ē.

Supposito q̄ deus sit intelligēs ex di.2.⁊ q̄ eēntia sua sit p̄mū obiectū in rōne sui ex q̄ōne de subō p° theoᶜ.⁊ q̄ intellectꝰ suꝰ sit diuꝫ intelligibiliū nō q̄dē poᵃ sꝫ actu ⁊ silr̄ ex di.2.⁊ hoc distincte.q2 impfectōnis ē in intelligēte ꝯfuse intelligē. Circa istā q̄ōnez notandū est q̄ ad intellectoꝫ alicuꝰ tria vident ꝯcurrē.vꝫ obiectū cognoscibile. intellectꝰ ip̄e.⁊ rō cognoscēdi.In intellectu aūt vt poᵃ est nō oꝫ ponē distinctoꝫ ad hoc vt distincte itelligat.q2 etiā intellectus nr̄ vt videt diuo indistinctꝰ ꝫ rōnem poᵉ p̄t plura itelligē.igit si est distinctio.q̄rat in obiecto vel rōne cognoscendi obiectū vel in ip̄a intellectōne.ponūt igit relōnes esse eternas in deo ad alia a se cognita simplici itelligētia.⁊ q̄ iste relatōnes sint in eēntia ut est rō cognoscēdi.pp hoc q̄ nihil est rō cognoscēdi p̄la nisi ut illa rō approp̄at aliq̄ mō illis p̄libus obiectis cognitis. Qđ ēt ꝯfirmat ꝑ hoc q̄ cognitio fit ꝑ silē.ḡ oꝫ rōnez cognoscendi hr̄e aliquā rōnez ꝓpriā silitudinis ad ip̄m obiectū cognitū.pp igitur istā determinationē ⁊ istā assimilatōez rōnis cognoscēdi ad obiectū ponūt relones eterne tāq̄ rōnes determināntes eēntiam ut rō intelligēdi ⁊ q̄bus ip̄a eēntia sit distincte silis obiectis cognitis.

Aliter ponitur q̄ iste relatōnes sūt in eēntia dina ut est obᵐ cognitū.intelligit eni ip̄a diuo p̄ᵃ intellectōe vt penitus indistincta.sꝫ ad hᵒ ut postea creatura intelligat intellectꝰ compat ip̄am p̄mo cognitā ad creaturā sꝫ rōe imitabilis.⁊ tūc itelligēdo eēntiā ut imitabilem itelligit creaturā ꝑ illō obiectū p̄mū sic sub tali relōne rōnis ꝯsideratū. Et differt h opi.a p̄ᵃ sic isti modi dicēdi q̄ruꝫ vnꝰ ponēt sp̄em eandē eē rōnem cognoscēdi p̄nᵐ ⁊ ꝯclonez.nō tñ nisi ut sub distinctis relōnibꝰ rōnis corrñdētibꝰ istis cognitis sꝫ ꝓprijs rōibꝰ aliꝰ dicēt ipsuꝫ p̄nᵐ sic cognitū eē rōez cognoscēdi ꝯclonē:⁊ hoc nō vt p̄nᵐ absolute intellectū. sꝫ in ꝯpatōne siue in relone ad ꝯclonez.

Cōtra conclusionē in q̄ ꝯcordāt iste opi.s.q̄ iste relōes rōis sūt nc̄io ponēde in deo distincte ꝫm rōnem ad hoc ut intelligant creature distincte in deo in rōe obōꝝ. Arguit p̄° sic iste rōnes sūt cognoscibiles ad itellectu diuo.q̄ro q̄ rōne cognoscēdi.si aliq̄s rōibus determinātibus eēntiā ut est rō vel determinātibꝰ essentiā p̄mū obiectū respectu obōꝝ scdōꝝ.ꝓcedit in ifinitū.q2 iteꝝ ad istas alias rōnes itelligēdi precedēt alie.⁊ sic nūq̄ iste alie rōnes sūt itelligibiles a deo.q2 oportebit ip̄m añ ip

ſas itellectas itelligẽ alias infinities infi-
nitas. ğ oꝫ dare ꝙ iſte rõnes pñt itelligi
a deo ꝑ eẽntiã vnde eẽ eſt: vt nude accep
tã ſiue vt ꝑ rõneꝫ ſiue vt iſte cognoſcan
tur ꝑ ipſam ut ꝑ pᵐ obᵐ cogᵐ abſolute.
⁊ q̃ rõne iſta poterũt cognoſci ꝑ eẽntiaꝫ
vñ eẽntia nude. pari rõne ⁊ ipa obiecta
ſcðaria alia. qꝛ vident iſte rõnes habẽ
rões diſtinctoꝝ oböꝝ ſic̃ ⁊ alia. Sꝫ
dices ꝙ iſte rõnes cognoſcunt ab intelle
ctu diuo per ipa obiecta ad que ſũt: ita
ꝙ eẽntia ſub rõnibus iſtis eſt rõ cogno-
ſcendi obiecta alia ⁊ alia. ⁊ illa cognita
ſimul cũ eẽntia ſub diuerſis rõnibus ſũt
rõ cognoſcendi iſtas rões ſicut extrema
relõnis vident eẽ rõ cognoſcẽdi relõneꝫ
Hoc videt vilificare itellectũ diuum
qꝛ tũc eſſet paſſiuꝰ reſpectu alioꝝ oböꝝ
cognitoꝝ per iſtas rõnes per q̃ actuabit
ad cognitionẽ iſtarũ rationũ. Prete-
rea 2°. cuiuſcũqꝫ obiecti ratio aliqua co
gnoſcendi determinate poteſt eẽ aliq̃d li
mitatũ ad illud. eiuſdẽ poteſt eẽ aliq̃d il
limitatũ ad illud ⁊ ad aliud. ſed ſi eſſen
tia eſſet limitata reſpectu alicuius vníꝰ
determinati cognoſcibilis ipa eſſet de-
terminate rõ cognoſcendi illud abſqꝫ oi
reſpectu rei ⁊ rõnis. igit ſi ipa ſit illimi-
tata rõ reſpectu pluriũ cognoſcibilium
põt eẽ ex ſe ratio cognoſcẽdi quodcũqꝫ
illoꝝ. ⁊ omia illa ſine omni relõne rei ⁊
rõnis. ꝓbatio maioris. illimitatio ñ au
fert ab aliquo aliquã perfectionẽ. ſꝫ ſtã
te ꝑfectõne que erat ad aliquid q̃ſi poit
ſimilẽ ꝑfectionẽ ad aliud. ⁊ ideo ſic̃ dic-
tum fuit diſ. 7. ⁊ diſ. 28. indeterminatũ
ex illimitatõne. ſ. qð eſt indeterminatũ
ad plura poſitia ex ſeipo ẽ determiatũ
ad quodlibet illoꝝ determiatõne repu-
gnãte indetmiatõni ad ꝯdictoria. ꝓbõ
mioris. eẽntia ponit ꝓpa rõ cognoſcen-
di ſeipam: ⁊ hoc ſiue ut obiectũ primũ.
ſiue ut rõ cognoſcendi obiectũ. ⁊ iſtð cõ
petit eẽntie mere ſub rõne abſoluta ſine
omni reſpectu rei. qꝛ reſpectus realis ñ
eſt in eadẽ ꝑſona ad ſe ſine oi etiã reſpe-
ctu rõnis. ꝓbo. qꝛ iſta intellectõ non eſt
collatiua vel ꝯpatiua nec negociatiua.
igit per eaꝫ nulla relatõ rõnis cãt i aliq̃.
Preterea 3°. vníꝰ opatõnis opꝫ dare
vnũ ꝑncipium q̊ per ſe vnũ ⁊ obiectum
per ſe vnũ. ⁊ hoc maxime in ſimplr pᵃ
opatione qualis eſt intellectio diuina:
relatio aũt ratõis ⁊ ens reale nihil vnũ
per ſe faciunt. qꝛ nõ pñt etiam habere ꝑ
ſe vnitatẽ ſcði modi per ſe q̃ mioꝛ eſt ꝙ
eẽntialis vnitas. nõ. n. põt relõ ratõnis
ꝯſequi rem ex nã rei. ⁊ ideo nõ põt eſſe
paſſio eius. ğ eẽntia ſiue vt obiectũ ſiue
vt rõ intelligendi. ⁊ illa relõ rõis nõ ſũt
vnũ per ſe obiectũ nec vna rõ intelligẽdi
ğ oꝫ dare alteꝝ ꝑciſe in rõe pmi obiecti
vl vt rõe q̊ preciſe. nõ autẽ illã relatõneꝫ
rõnis. qꝛ ipa nõ eſt pᵐ obiectũ cognitũ
quo cognito cognoſcatur aliquid aliud
ad qð eſt ille reſpectꝰ. nec eſt ẽt rõ q̃ inte-
diuꝰ hẽat intellectõꝫ hꝰ obiecti. ſ. lapidis
qꝛ intelligẽ lapidẽ eſt ꝑfectio ſimplr: ita
ꝙ itellellectꝰ diuus nõ eẽt oino ꝑfectus
ſi nõ intelligẽt lapidẽ. nulla aũt relõ vẽ
eẽ rõ inherẽtie alicuiꝰ ꝑfectõnis ſimplr.
ğ oꝫ dare ꝑciſe eẽntiã que ſubeſt iſti rela
tõni tãꝙ pmũ obiectũ q̊ cognito cogno
ſcat lapis. vel tanꝙ rõneꝫ foꝛmalẽ intel-
ligendi lapidẽ. Et ex hoc vltra oſten
ditur ꝙ fruſtra ponit talis relõ determi
nans ipam eſſentiã. nam ipa ſub reſpe-
ctu rõnis eſt foꝛmalr infinita. quia intel
lectus q̃uocunqꝫ compareret eſſentiã. et ꝑ
hoc cauſet in ea relationẽ rõnis nõ com
parat eã niſi ut ẽ foꝛmalr infinita. ⁊ ita
ut eſt ſub tali relatõne foꝛmalr eſt infini
ta. ⁊ per ꝯñs ita indetermiata ut eſt ſub
illa rõne ſicut ƀm ſe. ⁊ ita ut eſt ſub pri
ma rõe ꝑt fũdare aliã ꝑꝑ ſui finitatẽ ſic̃
ƀm ſe ꝑt. igit ꝑ relõem rõnis ñ detmiat.

Contra opinioneꝫ

primã ſpecialiter videtur ſequi ꝙ iſte re
lationes erunt reales. quia ratio intelli-
gendi vt eſt ratio precedit naturaliter in
tellectionem. ⁊ per ꝯñs quo ad nihil qð

est eius vt ē ratio intelligēdi causat p in tellectionē nec sequit intellectōez. Si igr sb relone ratōis ē ratio intelligēdi lapidem illa relo nō pducit in eēn̄ itellectōe lapidis. qꝛ p̄cedit nālit illā intellectōem ꝙ alia pduceret. sꝫ istā nō p̄cedit nisi illa q̄ est eēn̄ vt eēn̄. hac aūt nō pducit qō ꝯcedit ab eis vbi minus vr̄ de psonis diuinis ⁊ de p̄ncipiis pducēdi eas. igit ista relo erit in essētia vt est rō ⁊ nō p aliquā actionē intellect⁹. Preterea. fm aliqs istoꝝ ad distinctōez realē in p̄ncipiatis: suffic distinctō ratōis in p̄ncipiis. ꝙ ista distinctō rōis vt ē rō intelligēdi. a. ⁊. b. sufficiēs ē ad distinctōez realē ipius. a. ⁊ b. Preterea. res extra imediate itelligent qꝛ tota distinctō q̄ ponit intra p̄cedit intellectionē. nihl igr intra terminat intellectionem q̄i obiectū scōariū.

Contra secundam

positōnē spālit sic. ois relo rōis q̄ ē i obiecto ex h⁹ ꝙ ꝯpat p intellectū ad aliō ē in eo p̄cise vt ē ens diminutū h̄ns esse in intellectu. vt cognitū i coḡscente. ⁊ possꝫ esse i eo si p impossi͡c illud nō h̄ret eē essentie dū tn̄ h̄ret sili mō esse i intellectu ꝯpante. igit iste relones erūt i eēn̄ diuia p̄cise vt hꝫ esse diminutū i intellcū ꝯpāte essentiā ad creaturā ⁊ nō vt eēn̄ ē aliquid in se. ⁊ vltra essent i eēn̄ si p ipossibile illa essentia nō essꝫ dū tn̄ ab aliq̄ intellectu intelligēteꝯparet ad eosdē terminos. ⁊ vltra si p impossi͡c eēnt duo dij essent i intellectu h⁹ dei ꝯpante istū deum ad creaturas ⁊ nō in isto deo i se Preterea. de⁹ p⁹s nālit est imitabil a cteatuā ꝙ ꝯparet vt imitabilis. qꝛ. n. ē imitabilis ideo ve ꝯpat vt imitabilis a creatura vt vr̄ ⁊ nō ecōuerso. igr an̄ istā ꝯpationem factā p intellectū eēn̄ vt imitabilis est i essentia imitabilitas. sꝫ fm aliqs istius vie relo aptitudialis est eadē cū actuali ꝑpter aliquā idemptitatē i deo dicūt n̄ esse aliā relonē nouā ⁊ antiquā. nec etiā aliā creatiui ⁊ creantis. ꝙ iste relones i essentia vt obiecto ꝯpato nō erūt p⁹ ad extra. sꝫ ert alie pōres ⁊ reales vt vr̄. qꝛ an̄ oēz actū inte⁹ ꝯpantis. Preterea. etsi eēntia vt cognita sit rō deueniēdi in noticiā lapidis tn̄ vr̄ postea: ꝙ inte⁹ dinus possit coḡscere lapidem in se. ⁊ nō p̄cise p h⁹ ꝙ ꝯpat eēntiā suā ad lapidem. quia sic sine tali ꝯpatōe alteri⁹ ad ipm possumus nos itelligere lapidē. i ista intellectōne lapidis q̄ro in q̄ ē relo ad lapidē non in eēn̄ vt in obiecto ꝯpato. qꝛ i isto obiecto vt sic nō ē intelligere vt obm̄ ꝯpatum. ꝙ oꝫ querere eā in intellectōe vl in ratōe intelligēdi. ⁊ redibit ad aliquam illaꝝ opinionum.

Pōt dici ad questionē.

ꝙ relones terꝫ modi dn̄t p se ab aliis duoꝝ mōꝝ. qꝛ in 3° mō nō ē mutuitas sic in aliis duob⁹ modis. ⁊ ex h° seq̄tur sic deductū est in di. 30. q. 1. ꝙ terminus relonis ē absolutū vt absolutuꝫ. sic igit obiectū intellectōis nr̄e termiat relationē ipius inquātū mere absolutū. ⁊ sic ipa ē mēsurata p ipm ita vr̄ ꝙ cū inte⁹ diuia sit simplr mensura oīm alioꝝ a se intellectoꝝ. seqt ꝙ alia p̄cise referant ad intellectionē diuinā ⁊ ipa terminabit relationē istā sb rōe mere absoluti. H⁹ ꝯfirmat. qꝛ omino p⁹ intellectō diuia q̄ beatifica ē: est eēntie vt essen̄ ē sine omi respectu rei vl rōis ⁊ h° ꝑpi pfectā idēptitatē realē inte⁹ ad eētiā obiectā. nō oꝫ igit ꝑpter intellectōez alic⁹ obiecti p̄cise querere relonē nec i vtroqꝫ extrēo nec i altero. ꝙ oꝫ aliqd aliud addere ꝑpi qō sit relo in vtroqꝫ extrēoꝝ vl in altero. illud aūt nō vr̄ eē nisi vl mutua coexistentia si ē relo mutua vl dependētia in altero extrēo. si nō ē mutua h aūt. qn̄ deus intelligit aliqd aliō a se nō pōt poni mutua coexigētia i vtroqꝫ extrēo vt vr̄. ꝙ p̄cise suffic ponere relonē in altero extrēo vbi ē dependētia illud ē obm̄ vt ꝯgnitū.

Preterea. volūtas fruēs siue nō pducit aliō ab ipo in eē volito amādo finez

in ordine ad aliud/siue ꝯparando ipm ad
aliud amabile. sed magꝫ ꝯparando aliud
amabile ad istū finē. ita ꝙ relō cāta per
ꝯpatōez volūtat vr̄ eē in aliq̄ alio ama
to ad finē. nulla aūt ꝯpatio p volūtatez
vr̄ esse i fine amato. ḡ a sili in intellectu
coḡscente pᵐ obm̄: ꝛ ex illius cognitōne
coḡscente obm̄ scōariū. nulla vr̄ relō ꝓ
duci in ipo pᵒ obiecto ad 2ᵐ obm̄ sꝫ eꝯᵒ.
Preterea sicut argutum ē nō vr̄ posse
poni q̄ actu inteᵒ ista relō ꝓduceret. pᵒ n̄
ꝓpꝉ pfectionē absolutā illiᵒ actᵒ. si 2ᵒ. ḡ
nō ē pncipiū illiᵒ actus scōi etiā in illo 2ᵒ
actu pfecte ꝯgnoscit creatura. ḡ i nullo a
ctu erit talis relō q̄i rō poꝛ creatura i rō
ne obiecti. Cōcedi pōt ꝯclō triū rōnū
factaꝝ ꝯ duas op. cōes supius recitatas
ꝛ ꝯcedi pn̄t iste rōes h iam facte. ꝛ ſꝫ hᵒ
pōt ꝯcedi ꝙ sūt ibi relones i deo etne ad
obā ꝯgnita sed nō poꝛes nālit ipis ꝯgni
tis in rōe obōꝝ. Hoc pōt poni sic. de
us in pᵒ instāti itelligit eēntiā sꝫ rōe me
re absoluta in 2ᵒ instāti ꝓduc lapidē i eē
intelligibili ꝛ itelligit lapidē. ita ꝙ ibi ē
relō in lapide intellecto ad itellectōez di
uiaꝫ. sꝫ nulla adhuc i itellectōe diuia ad
lapidē. sꝫ inteᵒ diuia termiat relonē lapi
dis itellecti ad ipaꝫ. In 3ᵒ instāti forte in
tellectᵒ diuus pōt ꝯpare suā intellectōez
ad qōcūqꝫ itelligibile ad qō nō possumᵒ
ꝯpare. ꝛ tūc ꝯpando se ad lapidē inteᵐ
pōt cāre in se relonē rōis. Et in. 4ᵒ instā
ti pōt q̄si reflecti sup istā relonē causataꝫ
i 3ᵒ instāti. ꝛ tūc illa relō rōis ꝯgnita erit
sic igr̄ nō ē relō rōis necessaria ad intelli
gēdū lapidē tāꝙ poꝛ lapide vt obm̄. im
mo ipa vt cāta ē posterioꝛ. qꝛ i 3ᵒ istāti
ꝛ adhuc posterioꝛ erit ipa vt ꝯgnita. qꝛ
in 4ᵒ instāti. Et ista via vr̄ tenē istā ꝓpō
nem q̄ vr̄ ꝓbabil ꝙ relō n̄ nālit ꝯgnoscit
nisi ꝯgnito termio sꝫ nec inteᵒ ꝯpat ad a
liq̄d nisi nālit pus ꝯgnito termio. quam
ꝓpōez nō pōt alia via tenere. qꝛ oꝫ ꝙ di
cat ꝙ illa relōne q̄ ꝯpat istā intellectōem
ꝯpet eēntiā ad aliq̄d nō pus ꝯgnitū nālr
Ista pō de relonibᵒ alioꝝ a deo vt itelle
ctoꝝ ad ipm inteᵐ diuū vt absolutū cō
similit ꝯfirmat ꝛ itelligit sicut illa supra
di. 30. creaturaꝝ relataꝝ ad deū.

Contra istud argui

tur. vr̄. n. ꝙ destruat intētōez Aug. 83ᵒ.
q. q. 46ᵒ. vbi dic̄ si q̄dē in ideis tāta vis
ꝯstituit vt nisi eis itellectis sapiēs eē nemo
possit. ſm aūt istā pōnē sapia pfecta dei
ad creaturas erit i 2ᵒ instāti ꝛ pcedit nā
liter tā eē ideaꝝ q̄ꝙ ꝯgnitōez eaꝝ. Ibidez
etiā dic̄. ꝙ istaꝝ visione fiet aia beatissia
qō nō eēt veꝝ de visione pᵃ q̄ ē in crea
toꝛe nec de visione 2ᵃ q̄ ē i creaturis. qua
re ꝛc̄. Preterea arguit. illa q̄ sūt diuisa i
inferioꝛibᵒ q̄ sūt alteriᵒ rōis nō reducunt
ad aliq̄d vnū i supioꝛi sic lꝫ poᵉ ꝯgnitie
in nobis reducāt ad vnā pōꝫ ꝯgnitiaꝫ in
angelis ꝓpter vnitatē rōis oiu pōꝝ ꝯg
nitiuaꝝ. tn̄ inteᵒ ꝛ volūtas q̄ sūt i nobis
alteriᵒ rōis nō reducunt ad vnā pōꝫ i an
gelis. erit igr̄ in deo inteᵒ sꝫ tali rōe tlis
poᵉ distictus a volūtate sꝫ rōe talis poᵉ
ꝛ p ꝯn̄s inteᵒ vt in deo ē passiuᵒ. ḡ oꝫ sibi
dar̄ aliquā formā anq̄ꝙ opet actu. ꝛ per
ꝯn̄s ad hᵒ vt hēat distictā opatōez opō
tebit sibi dare distinctā formā nō autez
pōt h dari aliq̄ foꝛᵃ disticta si idee ponū
tur ꝯsequi creaturaꝝ itellectōez. Pre
terea si ꝓpꝉ illimitatōez eēnᵉ diuie poāt
ipa vt oino absoluta eē rō cognoscendi
oēs creaturas cū ita sit illimitata inq̄ꝙtū
itellecta sic iquātū rō. sequit ꝙ ipa sola
cognoscet sꝫ rōe obiecti. aut si ponatur
pl̄alitas ex pte obōꝝ nō obstāte infinita
te vniᵒ obiecti pari rōe videt posse poni
ex parte rōis intelligendi.

Ad ista sententia

Augꝫ. in ista. q. pōt colligi i ista descptō
ne idee. idea est rō eterna in mēte diuia.
ſm quā aliq̄d ē formabile vt ſꝫ ꝓpꝛiam
rōez eius. ꝓbatio pᵉ pticule. deᵒ oia cāt:
vl cāre pōt. nō irratōnabilit ḡ rōnabili
ter. igr̄ hꝫ rōez ſm quā format nō autez
eandē oiuꝫ ḡ singula ꝓpꝛijs rōibᵒ formar

nō aūt rōnibus extra se. q2 nō eget in ef
ficiēdo aliq̊ alio a se. igit rōnib⁹ in mēte
sua. nihil aūt in mēte sua ē nisi incōmu
tabile. ğ oē formabile pt formare ꝫm rō
nem ꝑpriā sibi eternā in mēte sua. nihil
aūt in mente sua tale ponit nisi idea ꝫm
istā ↄscriptionē. igit videt ꝙ lapis inte⁹
possit dici idea ipe eni hꝫ oēs istas ↄditi
ones. q2 ipe est rō factibilis extra ꝑpria
sibi. sic arca in mēte pt dici rō respectu
arce in mā: ⁊ est ꝑpria rō ꝫm quā arca
in mā format. ⁊ ista rō ē etna in mēte di
na: ut cognitū in cognoscēte ꝑ actū inte⁹
diui. q̇cquid aūt est in deo ꝫm q̊cunqꝫ
eē siue rei siue rōnis ꝑ actū inte⁹ diui est
eternū. sic declaratū fuit supra di. 30. ꝙ
nulla relō pt eē noua i deo ꝑ actū inte⁹
sui. Istud videt ↄsonare cū dicto Pla
tonis a q̊ accepit Aug. nomē idee. ipe ei
posuit ideas q̇dditates reꝝ. ꝑ se q̇dē exn̄
tes ꝫm Arl. ⁊ male. ꝫm Aug. in mēte di
na ⁊ bn̄. vn̄ aliqn̄ loq̇tur de mūdo itel
ligibili ꝫm eū. sic igit ponerēt idee ꝫ3 illā
impōnez Arl. q̇dditates reꝝ. ita ponūt
ꝫm Pla. vt vi q̇dditates hn̄tes eē cogni
tū in intellectu diuo. Hoc posito n̄ o3
laborare circa relōes aliq̄s formalr. siue
in eēntia ut obiectū: siue in eēntia ut rō.
siue in eēntia ut intelligē diuū. q̄ relōes
dicant idee. imo ipm obm̄ cognitu3 est
idea ꝫm istud. ⁊ tūc concedi pn̄t auctes
Aug. adducte. ꝙ nisi cognitis ideis sapi
ens nēo eē possit: q̄tū. s. ad oēm plenitu
dinē sapie. licet eni deus pncipalr sit sa
piēs sapia eēntie sue ut obi. tn̄ nō omni
mō si nō sapet creaturā q̄ creatura ut in
tellecta ab ipo ē idea. ⁊ ita n̄ itellectis ide
is sapiēs diuo eē nō pt. ponit aūt eē sapi
ens pfectissime in p° instāti. s3 n̄ sapiens
diuo in p° istāti absqꝫ 2°. Si aūt idee po
nerent q̇dam relōnes rōnis in deo n̄ vi
formalr eē sapiēs i itellectōe eaꝝ: q2 etiā
ibi eēnt vt rōnes intelligēdi anq̄ ipe in
telligerent. Silr alia auctas Aug. ha
rū visiōe fit aia btissima. Si idee ponū
tur eē q̇dditates ut cognite tūc exponen
da est de btitudine q̄ pt hri in creaturis
ut in obiectis. q2 certū ē ꝙ nō est pfectis
sima btitudo in creatura abso ꝫm ipm
S. ↄfessionū. Btūs est qui te ⁊ illa nouit
nec pp illa beatior. s3 est intelligēdū btis
sima h° est totali btitudine possibili btō
nō q̇dem in eis formalr: sed in obō cui⁹
cognitio psupponit istis. ⁊ q̄si ↄcomitā
tur in istis in q̇bus aliq̄ btitudo est l3 nō
pma. Et si Aug⁹. aliqn̄ loquat aliter de
ideis q̄si sint rōnes cognoscēdi aliq̇d. cū
tn̄ hic nō dicat ipas eē nisi rōnes ꝫm q̄s
formant q̄ formant pt inquā exponi il
lud dictū eius si alibi dicat nō ꝙ ly ꝫm
notet rōnem formalē intelligēdi. sed ꝫm
q̄s ut sūt obā nō pma nec mouētia intel
lectū: s3 obā scdaria tminātia intellectū
Ad 2^m qualr inte⁹ est passiu⁹ in se. et
qualr est passiu⁹ respectu intellectōis di
ctū ē dis. 3. s3 posito ꝙ sit passiu⁹ i nobis
⁊ q̄si passiuus in deo: ⁊ ꝙ dēat hic assig
nari forma vel q̄si forma vt qua opet.
pt dici ꝙ illud est eēntia sub rōne q̄ eēn
tia. q̄ sub rōne absoluta est rō cognoscē
di nō tm̄ ipa met sed oē aliud sub q̄cun
qꝫ rōne cognoscibilis. ⁊ hoc isto mō itel
ligendo. ꝑ hoc eni ꝙ intellect⁹ diuus est
in actu ꝑ eēntiā suā vt est rō intelligēdi
hꝫ primū actū sufficientē ad ꝑducendū
oē aliud in esse cognito. ⁊ ꝑducendo il
lud in eē cognito ꝑducit ipm vt habet
dependentiā ad ipmmet ut ad intelligē
tiā. ⁊ per hoc ꝙ intellectio ipius est eius
illud dependet ad istā intellectōe3 ut ad
absolutū. sic etiā in aliis dicet. ꝙ cā sub
rōne mere absoluta est actus pmus a q̊
ꝑcedit effectus. ⁊ effectus ꝑductus hꝫ re
lationē ad cām. qn̄qꝫ ut ad absolutum:
qn̄qꝫ aūt mutuo est relō effectus ad cau
sam ⁊ ecōuerso. nunq̄ꝫ tn̄ ex pte cāe req
ritur relō prior q̄ꝫ sit effect⁹ posit⁹ in esse.
Q. ō nūc breuit suadet. q2 nihil hn̄s pfe
ctius eē in aliq̊ genē ad illud q̊ hꝫ min⁹
pfectū eē i genē tali depēdet. ğ relō actua
lis n̄ depēdet ad aliq̇d q̊ tm̄ est ens pō
le ⁊ nō actuale. ois igit actualis relōnis

termin⁹ est aliqͦd ens actu. in quocunqȝ
igit instāti nāe cā refert actu ad effectuȝ
tūc ē i termīo esse actuale. p̄t aūt illō ab
solutū iminās eē sine respectu ad ip̄m.
igit ita ē sil̄ cū isto respectu ꝙ ē p̄us nāl̄r
eo. ḡ ñ p̄t eē aliq̄ relō in cā nāl̄r añꝙ ab
solutū sit ad qͦd oȝ eē ista relō. Et ita in
telligo ꝙ i pͦ instāti ē a. sub rōe absoluti
in 2ͦ ē b. sub rōne absoluti hn̄s eē ꝑ a. i
3ͦ b. refert ad a. sub rōe absoluti si ē rlō
nō mutua. vl̄ a. ⁊ b. referūt relōnib⁹ mu
tuis. Jta ḡ h̄ i pͦ instāti inte⁹ est i actu ꝑ
eēntiā ut mē absoͣ tāꝙ i actu pͦ sufficiē
ti ad ꝓducēdū q̄dlibȝ i actu itelligibili.
Jn 2ͦ instāti ꝓducit lapidē ineē itellecto
ita ꝙ imin⁹ iste ē ⁊ hȝ respectū ad itelle
ctionē diuā. null⁹ aūt ē respect⁹ eꝯͦ in in
tellectu diuino. qꝛ respect⁹ ei⁹ ñ est mutu⁹
istud qͦd dictū est relōeȝ p̄us ñ eē i cā ꝙ i
cāto hȝ istātias de q̄b⁹ alś. Ad 4ᵐ de
obō illimitato. Rn̄o obm̄ inꝙᵐ motiᵐ
⁊ inꝙᵐ pͦ imiatiuū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s vt duplicit
necio req̄situ vel coexactū ad actū ē eq̄
illimitatū. ⁊ iō nihil aliud ē sic obm̄. tn̄
aliud est obm̄ scōario terminās. nec oȝ
obm̄ illimitatū eē p̄cise terminās qūo
cūqȝ actū. sic p̄cise est mouēs ⁊ rō actus
qꝛ aliquid pōt sequi terminū p̄mū et eē
imin⁹ scōus. nihil aūt p̄t eē scōario mo
uens ad actū. rō est qꝛ om̄e mouēs aliq̄
liter p̄cedit actū nō aūt qūocūqȝ termi
nās p̄cedit nec coexigit ad actū. sed secū
dario terminās sequit actū sicut mensu
ratū ⁊ causatum. sicut intellectio in no
bis sequitur obiectum.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad illud de. 83. qōnuȝ pȝ qūo
loquit de idea. Ad Auic. ꝯcedo ꝙ in
deo pōt esse relō intelligētis vel ꝓut hͦ
qͦd est intelligēs termiat relationē intelle
cti. sicut dn̄m eē est appellatio relatiua:
⁊ significat termiare relōeȝ sui. vel ꝓut
intelligens dicit relōeȝ rōnis positiue. sȝ
tūc nō est hoc in p̄mo instanti nec in 2ͦ.
sed in 3ͦ. Ad aliud pȝ ex dictis ꝙ eadē
rō intelligēdi illimitata pōt eē ꝓpria rō
intelligēdi qͦdcunqȝ eoꝝ ad que ē illimi
tata sic si eēt limitata ad aliō solū ⁊ ma
xime respectu istius actus qui est intelli
gere in quo ñ semꝑ requirit vniuōca rō
vel assimilatio cum cognito. alioqui ni
hil posset cognosci ꝑ cām nec ꝯclō ꝑ p̄n
cipiū. sed sufficit rō eminētioꝛ ꝯtinēs ꝑ
fecte silitudinē virtualē cogniti.

Et quod arguitur

ꝓ p̄ma opi. ꝙ oporteat illā rōnem inde
terminatā determiari. dico ꝙ ipa est ex
se determiata determiatōe opposita in
determiationi q̄ est ad ꝯ̄dictoꝛia. lȝ non
sit ex se determiata determiatōe limita
tōnis. nec hͦ oȝ ad hͦ ut ꝑ ipaȝ obm̄ de
termiate intelligat. Et si dicat ꝙ tūcūȝ
eētia sit excedēs mediū nō est rō intelli
gēdi hͦ in ꝑticulari nisi determiat ad il
lud ꝑ aliq̄d aliō. Rͦ. semꝑ ab añte ad
ꝯn̄s arguēdo cū distinctōe ē fallacia ꝯn̄
tis ex forma. tenet aūt gr̄a mere qn̄ ꝯn̄s
illud nō pōt eē nisi numeret in plurib⁹.
⁊ per hͦ tenet illa forma arguēdi Aug.
7. de tri. Si duo homies ⁊ duo aīalia
sed hoc est ex imꝑfectōne ⁊ limitatione
ꝯn̄tis ad añs. vnde nō sequit: si pr̄ ḡ de⁹
si filius. igit deus. igit si pr̄ ⁊ filius sunt
duo. igit duo dij̄. ita dico ꝙ ad itellectō
nem hui⁹ oȝ dare rōnem qua intelligat
⁊ ꝓpriā vel formal̄r vel eminēter ꝯtinē
tem q̄cquid est ꝑfectōnis in ꝓpria rōne
⁊ ad intelligendū illud oȝ habē ꝓpriam
⁊ determinatā rōnem. sȝ inferēdo. ḡ ad
intelligendū aliud ⁊ aliud oȝ hr̄e aliam
⁊ aliam rōnem determinatā. est fallacia
ꝯn̄tis. qꝛ hoc añs. s. rōnem eē intelligen
di illimitatum est ad alia añtia. Qͦd
addit ibi etiā ꝓ illa p̄ma opi. ꝙ rō intel
ligendi est silitudo intelligibilis. Rͦ. ñ ē
silitudo formalis: sed vel illa vel aliud si
mile analogice. hoc est continens ꝑfecte
similitudinē formalē ſm om̄e illud ꝑfec
tōnis qͦd est in ea inquantū ipa est ratō
intelligendi. ⁊ sic est in ꝓposito.

Circa distincti

onē. 36. q̄ro. vtrꝫ creatura in quantū ē fundamētū rel̄ois eterne ad deū vt cognoscentē hēat vē eē eēntie ex hoc ꝙ est sub tali respectu. Q sic. hō nō est ex se ens ratū. q2 tūc eēt deꝰ ḡ p aliqd aliud est ratū formalr. nō nisi p respectū ad ipm pᵐ ratū ex se. n̄ aūt p respectū ad illud ut ad efficiēs. q2 cū dif finitio sit entis rati: ⁊ efficiēs inquantuꝫ efficiēs ꝓducat exn̄s in actu si hō haberet esse ratū ab efficiēte inq̄ᵐ efficiēs dif initio nō eēt eiꝰ nisi ut exn̄s. ⁊ ita diffinitio termiaret q̄onem an est. qō est incōueniens. ḡ est ens ratū inquātū ꝑticipat ꝑmū ut exemplar. hoc est inquantū hꝫ relationē eternā ad deū ut scientē ⁊ exēplantē. ḡ ⁊c. Preterea: correlatia sūt simul nā. ḡ simul nā deus est intelligens lapidē ⁊ lapis itellectus ab eo. ḡ ab eterno est lapis intellectꝰ ab intellectu dino ⁊ hoc inq̄tum fuit aliud ab eēntia dina ⁊ ista intellectio erit realis ⁊ methaphysica non logica. ergo illud quod termiauit istam intellectionem erat vera res.

Oppositū magr̄ in lr̄a. c. i. huiꝰ dis. exponēs auctēꝫ Aug. 5. sup Gen̄. ad litterā istā. s. erāt in dei scia nō exn̄tia i sui nā. dic sic. illos. s. electos habuit ab eterno deus apō se n̄ in natura sui. i. ipsorū qui nondum erāt. sed in sua p̄sentia. q2 illos ita nouit ac si essent.

Hic quidam dicūt

ꝙ sic. Pro hac opi. arguit potissime p illud qō dictū est in iᵒ arᵒ p̄ncipali de scia dei eterna. ⁊ obiecto reali eterno.

Addit ad hoc ꝙ ꝓportio ē passio entis. obi aūt cogniti in eternitate ꝓportō est aliq̄ ad cognoscentē ⁊ hᵒ realis. q2 impossibile eē nō est sic ꝓportionatū. P̄. sic ens ad n̄ ens ita possibile ad ipossibile. ḡ pmutati. sic ens ad possibile ita non ens ad ipossibile. sed oē ens est possibile ḡ oē qō est purū n̄ ens ē ipossibile. Cōfirmat rō. q2 si aliqō purū n̄ ens siue nihil eēt possibile ⁊ aliqō purū nō ens eēt purū ipossibile. vnū nihil eēt magis nihil alio. qō videt absurdū. ḡ possibile n̄ est oino nihil sed aliqō ens. Preťea. Aug. de nā boni. c. 8. si bonitas ē forma aliqua nō nullū bonū est capacitas forme. ḡ nō nullū bonū est possibilitas ad bonitatē actualē. Itē sup Jo. omel. 18. easdē lr̄as format cor ⁊ manꝰ. sꝫ aliť ⁊ aliter. ḡ p̄us facte sūt a corde q̄ a māu Et Auic. 8. methaᶜ. c. vlti. vult idem de duplici fluxu rerꝫ a deo. Addit autē ab istis ꝙ distinctio ista eēntie ab eē existentie sufficit ad ꝯpositōeꝫ. ꝓ eo ꝙ ipsa eēntia intellecta ut hn̄s eē eēntie adhuc est in potētia ad esse existentie qō recipit ab efficiente inquantū efficiens est. ⁊ tūc est compositio ex potētia ⁊ actu.

Contra ista argui

tur pᵒ: q2 creatio ē ꝓductio de nihilo. sꝫ si lapis p̄habuit eē verꝫ reale. igiť qn̄ ꝓducit ab efficiente nō ꝓducit de nihilo.

Silr 2ᵒ si nō ꝓducit nisi ꝑm respectuꝫ tm̄ nouū ad efficiēs nō videt eē ꝓductō ad esse simplr. sed tm̄ ad eē ꝑm qd ⁊ minus erit creatio ꝓductio simplr q̄ sit alteratio vbi est ꝓductio saltē aliculꝰ q̄ᵐ ad eē absolutū. 3ᵒ ꝑm eandē viā arguit q2 eandē rel̄oneꝫ ponit actualē ⁊ aptitudinalē ex pte dei. ⁊ pp hoc nō posse esse aliquā nouā actualē in deo pp aptitudinalē antiquā. ḡ silr ex pte eius qō refert ad deū eadē est rel̄o actualis ⁊ aptitudinalis. ⁊ nō erit actualis noua pp aptitudinalē rel̄oneꝫ antiquā. ḡ cū rel̄o aptitudinalis ad eē exn̄tie fuerit sp in ente hn̄te esse eēntie. nulla est in ea rel̄o actualis noua inquantū existens est. Et 4ᵒ ꝑm eandē viā. q2 in fundamēto eodē et termino imutabili nō potest esse respectus nouus. sed hoc fundamentū idē est. s. eē eēntie ⁊ terminus imutabilis. s. deus. ḡ nullus respectus nouus pōt esse ad talē terminū qualis respectus ponit eē ad eē

exn̄tie. Et. 5. ſm idē mediū de creati
one. q₂ productio rei ſm illud eē eēntie
verissime est creatio. ipſa. n. est mere de
nihilo vt de termio a quo ⁊ ad verꝫ ens
vt ad terminū ad quē. ⁊ productio iſta
ſm eos est eterna. ergo ⁊ creaꝰ est eterna
cuius oppoſitū nititur oñdere ⁊ dic̄ ſe
habere demōſtrationes. 6. ſm eandem
viā per oppoᵐ de ānihilatōne ſequit̄ ꝙ
nō poſſit aliquid ānihilari. ſicut. n. pro
ducit̄ de ente ſm eēntiā ita videt̄ redire
in ens ſm eēntiā ⁊ nō in nihil. Pre
terea 2° principaliter ille rōes que tacte
ſunt di. 8. cōtra Auic. ꝙ nihil aliud a
deo ſit formalr̄ nec̄ium pn̄t fieri contra
iſtā. q₂ ita cōcludunt de eſſe q̇dditatiuo
ſi ſit verū eſſe ſicut de eſſe exn̄tie: nō. n.
volūtas magis nec̄io vult aliud a ſe eē
in eſſe quidditatiuo ꝙ̄ velit aliud a ſe iꝰ
eſſe exn̄tie. q₂ eadē est rō vtrobiqꝫ ⁊ ita
de alijs medijs. Prec̄ea 3°: res ſꝫ eſſe
eſſentie aut est termius rl̄onis idee quā
ipſi ponūt in deo aut nō ſed ſm aliud
eſſe cognitū. ſi 2°° g̊ fruſtra ponunt̄ res i
iſto eſſe eſſentie. nō. n. vident̄ pp aliud
poni niſi vt ſint termini rl̄onū idealiuꝫ
que eternaliter ſī in deo. ſi p°° g̊ aliq̇d ē
in deo per actū intellectꝰ diuini ſꝫ ꝙ de
us p̄t aliter ſe habere ſiue mutari. cuiꝰ
oppoᵐ probatuꝫ est diſ. 30. probō vltie
ꝯn̄tie. q₂ per te oē aliud eē a deo non est
formaliter nec̄ium. ex ſe ponatur igī lꝫ
per ipoſſibile iſtō ens quidditatiue alr̄
ſe habere. ſequit̄ ꝙ illa entitas in deo ſi
ue rei ſiue rōis que hꝫ iſtud eſſe ꝑ terio
aliter ſe hēbit. ⁊ ſic ex pōne alicuius cir
ca aliud a deo. mutari poterit aliquid
qō est in deo per actū intellectꝰ ſui. qō ē
ipoſſibile. Preterea 4°. qn̄ cā est per
fecta ⁊ independens nāliter in cāndo ⁊
agit nāliter vī poſſe producere imedia
tiora ſibi perfectiora. q₂ producit ſꝫ vl
timū potētie ſue. intellectꝰ diuus vt itel
lectꝰ precise ſm iſtā viā producit in deo
rōes ideales ⁊ ipſas eſſentias in rōe eēn
tie ⁊ quaſi per prius in ſe rōnes ideales

ꝙ̄ rōes illas in iſto eſſe. ſunt. n. per hꝰ ꝙ
exēplate ſī. g̊ ille idee hn̄t veriꝰ eſſe cum
ſit nāliter agens ꝙ̄ ipſa ideata. nō cau
ſat āt ideas niſi entia rōnis ⁊ nō in aliq̊
eē reali. g̊ nec dat aliqō eē reale ipſis ide
atis que ſī cāta quaſi remotiora. P̄
5° iſtas eēntias ꝑducit in eſſe aut vt cog̊
ſcens aut nō. ſi ſic. g̊ ſī cognite añꝙ̄ ſint
in iſto eſſe. ⁊ ita fruſtra ponunt̄ iſte en
titates pp cognitionē dei eternā. ſi non
igī ꝑducit eas mere nāliter ſic̄ ignis ca
lefacit. qō vī valde abſurdū de q̊cūqꝫ ꝑ
ducto a° a ſe in nā. imo ēt filiuꝫ ꝑducit
vt intellectꝰ lꝫ nō vt intelligēs formalr̄.
ſic̄ aliaſ expoᵐ ē. Prec̄ea. 6. ꝙ attribuit
aliū effc̄ꝫ cāe exēplari ⁊ aliū cāe efficiēti
n̄ vī ꝓbabile. q₂ cā exemplaris nō ē niſi
qōdā efficiens. efficienſ. n. diuidit̄ in effi
ciens per intellectū ſiue propoſitū ⁊ effi
ciens per nām ſm phm. 2. phi. ſicut igit̄
nāliter ꝑducens nō est alia cā ab efficiē
te ita nec exēplaris nec exēplariter ꝑdu
cens. ⁊ ita idē est effectū ⁊ exēplariter ꝑ
ductū alicuiꝰ intelligētis inq̄tum est itel
ligens ⁊ inquātū exēplans. Qō etiā
addit cōpoſitionē eē in creaturis ꝑ iſtā
potētialitatē ad actū nō vī rōabile. q̇a
nihil vī eē ibi qō cū alio cōponat̄. ſi. n.
tota albedo p̄exiſtat in poᵃ vt terminꝰ
potētie. ⁊ poſtea ipſamet ſit in actu nō
est pp hoc aliq̄ cōpoſitio rei ⁊ rei. igī ſi
p̄exiſtat res ſm eē eēntie ⁊ ipſa ꝑducat̄
ſm eē exn̄tie qō nō est aliud ſꝫ iſtos ab
eē eēntie ſicut nec gnālr̄ rl̄o est aliō a fū
damēto pp qō n̄ ponūt rl̄onē ⁊ fundaᵐ
facere cōpoſitionē nō erit res cōpoſita
pp iſta duo. Et iſtud poſſet eſſe 7ᵐ ſm
primā viam ad improbandū creatiōeꝫ
propter idēptitatē rl̄onis cū fundamto
⁊ eēnᵉ cū eē. q₂ eadē res nō p̄t eē realir̄ no
ua ⁊ n̄ noua. g̊ ſi eē dicat rl̄onē q̄ ē eadē
cuꝫ eſſēᵃ nᵃ creatura erit ſimplr̄ noua.

Concedo concluſi

onē iſtarum rationū. ſ. partē negatiuā
queſtionis. Ad qō videt̄ ſpāliter eē hᵉ

ꝙ nõ tm̃ eẽ eẽntie fundat ad deũ rõnez talẽ. sed ẽt eẽ exñtie q2 ſm aug. 5°. ſuper geñ. 7. nõ aliter nouit fcã ꝙ fienda. pco gnouit igi eẽ exñtie ſicut eẽ eẽntie. ⁊ tñ pp iſtã rõnem fundatã nõ ꝯcedit aliqͬs eẽ exñtie fuiſſe veꝝ tale eẽ ab etno. ğ pari rõe nõ eſt cõcedendum de eẽ eẽntie.

Oĩa ẽt motiua que adducunt de intellectu diuino vident ẽt poſſe adduci de intellectu nr̃o. q2 ſi aliqͩ nõ ſit ꝑt tñ a nobis intelligi. ⁊ hoc ſiue eẽntia ei9 ſiue exiſtentia ei9. ⁊ tñ nõ pp intellectiõꝫ nr̃am ponit ꝙ illud hẽat verũ eẽ exñtie vel eẽ eẽntie. nec ẽt eſt dĩa aliqua q̃ ad hoc ⁊ videt int intellectũ diuinũ ⁊ nr̃ꝫ niſi ꝙ intellect9 diuin9 ꝓducit illa intelligibilia in eẽ intelligibili. nr̃ nõ producit p°. ſed ſi iſtud eẽ nõ eſt ex ſe tale qͦ requirit eẽ ſimplr̃ producẽ illud in tali eẽ nõ eſt ꝓducẽ illud in aliquo eẽ ſimplr. ⁊ iõ vꝫ ſi iſtud eẽ intelligibile ꝯpando ad intellcꝫ nr̃m ñ requirit eẽ ſimplr̃. ꝯpando ẽt ad diuinũ intellectũ ꝓducentẽ in iſto eẽ nõ erit eẽ ſimplr. q2 ſi eẽ albũ nõ eſt niſi eẽ qualitatiuũ ꝓducẽ in eẽ albo nõ eſt producẽ in eẽ ſbe vel ſimplr. ſed tm̃ in iſto eẽ qualitatiuo. Silr̃ intellect9 nr̃ agens producit rẽ in eẽ intelligibili lꝫ ſit ꝓducta prius. ⁊ tñ pp illud producere intellectus noſtri agentis nõ ponitur res ſic producta habẽ eſſe ſimpliciter.

Contra iſtud obijcitur. q2 oẽ fũdamentũ rõnis qñ fundat rõnẽ ⁊ ſm illud eẽ ſm qͦ fundat. aliter ſm illud eẽ nõ fundaret. ſed lapis ſm verũ eẽ eẽntie fundat iſtã rõnem eternaꝫ ad deum vt ſcientẽ ⁊ hoc in eternitate. ergo lapis eſt in eternitate ſm illud eſſe. proba°mi. ſꝫ illud eẽ fundat rõnẽ ad deũ vt ſcientẽ ſm qͦ eſſe eius vt obiectum cognoſcit a deo. cognoſcitur autẽ a deo vere ſub ratione eſſentie. ⁊ nõ ſub ratiõe eſſentie diminute. quia p° intellec° lapidis a deo nõ eſt reflexiua. Preterea p° productio nõ eſt tantũ alicuius relationis. q2 rela9 nõ eſt niſi in abſoluto. ergo cũ conceſſũ ſit in precedenti. q. deum producere res in eſſe intelligibili ſm ꝙ res cognita dicitur eſſe idea ſequitur ꝙ in illo inſtãti 2° oportet ponere aliquã entitatẽ abſolutam rei producte. ita ꝙ in ente abſoluto habente talem entitateꝫ fundetur relatio ad producens.

Ad primum dico ꝙ diſtractuꝫ reſpectu diſtrahentis nõ eſt diſtractũ. ſed reſpectu tertij ad qͦ cõpat ſub ratione diſtrahẽtis. q2 ſm phm 2° pyarmenias predicãdo de aliquo hoie hoc qͦ eſt homo mortuus eſt oppoſi™ in adiecto ad qͦ ſequitur cõtradictio. ğ compando preciſe determinabile ad determinationem determinabile nõ eſt diſtractũ reſpectu determinationis. ſꝫ nec includit cõtradictionẽ ad ipꝫ. ſed reſpectu tertij de quo dicitur. mortuũ eſt determinatio diſtrahens ⁊ illud qͦ determinatur per ipſum diſtrahitur. ita ꝙ illud aliud nõ dicitur niſi ſm quid ͦ iſto ita dico ꝙ diminutũ reſpectu diminuẽtis nõ eſt diminutuꝫ. ſed reſpectu tertij ad qͦ ꝯpatur ipſum ſub determiatiõe diminuẽte. ſicut cum dico iſte eſt albus ſm dentes nõ diminuitur album ſꝫ accipitur ꝓ albo ſimpliciter reſpectu hui9 determinatiõis. alioqui eẽt nugatio. vt ãt accipitur ſub iſta determinatione dr̃ de 3°. ſ. de ethiope tanꝙ diminutum.

Ad propoſitũ. hec determiatio eſſe i opinione eſt determiatio diminuens ſꝫ phm vbi prius. ⁊ ſicut eẽ i opinione ita ⁊ eẽ in intellectiõe ſiue eẽ exẽplatuꝫ ſiue eẽ cogni™ que oĩa equalẽt. lꝫ igĩ iſtõ qͦ ꝯpatur ad aliqͦ iſtoꝝ vt compatur ad ipm nõ ſit diminutũ. tñ vt ſub aliquo iſtoꝝ ꝯpatur ad 3™ eſt diminutũ. eſſe ei homeri ſimpliciter ⁊ nõ diminutuꝫ eſt obm̃ op. ſed iſtud eſſe ſimpliciter vt in op. eſt eſſe ſm quid. ⁊ iõ nõ ſequit homerus eſt in op. ğ homerus eſt. nec etiã homerus eſt exñs in op. ğ eſt exñs. ſed ẽ

fallacia ſm quid ⁊ ſimplr. Ita hic ꝯpan
do ad intellectionē diuinā lapidē i eter-
nitate. lapis quid ſimpliciter ꝯpatur ad
intellectionē illā. ⁊ hoc nō tm̄ ſʒ eē eēn͡c
lapidis ſed ſm eſſe exiſtentie ⁊ qdcunqꝫ
ꝯpabile. tamē illud vt acceptum ſb iſta
ꝯpatione ad ſciam dei diminuitur. nō
quidē diſtrahitur quaſi nō poſſit ſtare
ens ſimpliciter cū tali reſpectu. ſed dimi
nuitur ita ꝙ talis reſpectus nō ponit ne
ceſſario ſuū determinabile eſſe ens ſim
pliciter. Tūc ad formā argumēti fun
damentū rl'onis eſt ſm illud eē ſm qd
fundat rl'onē. verū eſt qn̄ rl'o illa funda
ta nō eſt ſimplr diminuēs eē fundamē-
ti. Et rō realis iſtius ſʒ quid ⁊ ſimplr vī
eē iſta. qꝛ p̊ͣ diſtinc° entis vī eē in ens ex
tra aiam ⁊ ens in aia. ⁊ illud extra aiaꝫ
p̄t diſtingui in actū ⁊ potētiā eſſentie ⁊
exn̄tie. ⁊ qdcūqꝫ iſtoꝝ eē extra aiam p̄t
hr̄e eē in aia ⁊ illud eē in aia aliud ē ab
oi eē extra aiam. ⁊ iō de nullo ente nec
de aliquo eē ſequit ſi hʒ eē diminutū in
aia ꝙ pp hoc habeat eē ſimpliciter. q̇a
illud eē eſt ſm quid abſolute qd tn̄ acci
pitur ſimplr inquātum ꝯpatur ad aiaꝫ
vt fundamentū illius eē in aīa. Ad
2m dico ꝙ ꝓductio iſta in eē eſt alterius
rōnis ab oi eē ſimplr. ⁊ nō eſt rl'onis tm̄
ſed etiā fundamenti abſoluti. nō quidē
ſm eē eēntie vel exn̄tie qd eſt verum eē
ſed ſm eē diminutū qd eē eſt eē ſm q̇d
ē̄t entis abſoluti qd tn̄ ens abſolutū ſʒ
iſtud eſſe diminutū cōcomitatur relatō
rōnis. Exemplū huius: ſi ceſar eſſet āni
hilatus ⁊ tamē eſſet ſtatua ceſaris ceſar
eſſet repreſentatus per ſtatuam. illud eē
repn̄tatum eſt alterius rationis ab omi
eſſe ſimpliciter ſiue eſſentie ſiue exn̄tie.
nec eſt eſſe diminutū ceſari quaſi aliq̇d
ceſaris habeat hoc eſſe ⁊ aliquid nō ſicͭ
ethiops eſt diminute albus. qꝛ aliquid
eius eſt vere aꝫm aliquid nō. ſed totꝰ ce-
ſaris ⁊ eſſe eius a cauſa ſua eſt veruꝫ eē
exn̄tie ⁊ eēntie. cuius totius ſm totale
eſſe ſuum eſt iſtud eſſe ſʒ quid. ⁊ in ipo
ſm iſtud eſſe ſʒ quid pōt eſſe aliqua re
latio ad ſtatuā. ⁊ licet poſſet poni calū-
nia in exemplo nō tamē ita in propoſi-
to de intellectione ⁊ obiecto quin obm̄
totum ſm etiā totale eſſe ſuū diminutū
eſſe habeat in intellectu. Et ſi velis que-
rere aliqd eē verum huiꝰ obiecti vt ſic
nullū. eſt querere niſi ſm quid. niſi dica
tur ꝙ iſtud eē ſm quid reducitur ad ali
qd eē ſimpliciter qd eſt eſſe ipſius intel-
lectionis. ſed iſtud eē ſimpliciter non eſt
eē formaliter eius qd dicitur eē ſʒ quid
ſed eſt eius terminatiue vel pricipiatiue
ita ꝙ ad iſtud verū eē illud eē ſm q̇d re
ducitur. ita ꝙ ſine iſto vero eē iſtiꝰ n̄ eē̄t
illius eē ſʒ q̇d. ex hoc aūt appet qdam
dcm̄ ſuperiꝰ di. 3. de cognitione in regul'
eternis. vʒ ꝙ motio intellectꝰ nr̄i a q̇ddi
tatibꝰ intelligibilibꝰ reducit ad ipm intel
lectū diuinum ꝑ cꝰ eē ſimplr iſta obā hn̄t
eē ſʒ quid. ſ. eē obiectm̄. ſʒ qd eē mouēt
intellectū nr̄m ad cognoſcendū v̇itates
ſinceras. ⁊ pp. motionē earū dī intellcͤs
ille mouere. ſicut iſta habent ſuum eſſe
ſm quid propter ſimpliciter eſſe illius.

Ad primum princi
pale. dico ꝙ ens ratū aut appellat illud
qd hʒ ex ſe firmū ⁊ veꝝ eē ſiue eēn͡c ſiue
exn̄tie. qꝛ vnū nō ē ſine alio q̄litcūqꝫ di
ſtinguunt aut ens ratū dī illd qd p̊ di-
ſtinguit a figmētis. cui. ſ. nō repugnat eē
veꝝ eēntie vel exn̄tie. Si p̊ͦͦ accipiatur
ens ratū. dico ꝙ hō nō eſt ex ſe ens ratū
ſed ab efficiente a quo hʒ eē veꝝ ⁊ eēn͡c
⁊ exn̄tie. Et cū dicis igī nunꝙ eſt ens ra
tū niſi effcm̄. ꝯcedo hͦͦ. ⁊ qn̄ eſt effectuꝫ
eſt exn̄s. g̊ nunꝙ eſt ens ratū niſi ſit exn̄s
ꝯcedo. g̊ nō eſt eiꝰ diffinitio niſi ſit exn̄s
nego iſtā ꝯn̄ᵃᵐ. qꝛ diffinitio eſt diſtincta
cognitio diffiniti ſʒ oēs eiꝰ ptes eēntiales
diſticta āt cognitio p̄t eē alicuiꝰ lʒ ipꝫ n̄
ſit ens ratū. nō. n. oꝫ niſi qd ens ratum
ꝯtinet cognitionē diffinitiuā. et non ſe-
quit ens ratū diffinitie itelligī g̊ ēs ratū
eſt. Si 2° mō intelligat ens ratū dico ꝙ

homo est ex se ens ratum. qꝛ formal'r ex
se nō repugnat sibi esse. sic̄ eni cuicunqꝫ
repugnat aliq̄d ṗmo ei repugnat forma
lier ex rōne eius. ita cui nō repugnat for
mal'r nō ei repugnat ꝑ rōnem ip̄ius. ⁊ si
homi de se repugnat eē per nullū respe'
ctū adueniente possꝫ nō repugnare sibi
esse. Et si tunc ex hoc inferas hō est ex se
ens ratū hoc mō. g̊ est deus. ꝯn̄a nō vꝫ.
qꝛ deus nō est tm̄ cui nō repugnat eē: sꝫ
est ex se ip̄m eē. Q aūt dī hic ꝙ hō ē
ens formal'r ratū aliq̄ rel'oe q̄ est ratitu°
eius. h° improbatū ē dis. 3ª. q̄ōne de ve'
stigio. ⁊ vī valde absurdū. qꝛ ꝛm Aug.
7. de tri. c. i. vel 6°. si est nihil ad se nihil
est ad aliud. ⁊ hoc ip̄i ꝯcedūt ꝙ rel'o nō
ṗt fundari in rel'oe sed in absoluto. q̄ro
igit̄ de fūdamēto talis rel'onis q̄ dī rati'
tudo dicat̄ a. si est ad se g̊ nō icludit eēn'
tialiter in suo intellectu ꝑ se respectum.
qꝛ nihil eēntial'r includens respectū ē ad
se formal'r istud a. inquantū ē ad se aut
est ratū ⁊ habeo ꝑpositū. aut nō ē ratū
⁊ tūc ille respect⁹ fundabit̄ in ente nō ra
to. ⁊ respect⁹ ꝑ eos ē idē fundamento. g̊
respect⁹ est idē enti nō rato. ⁊ maxime ē
ꝯn̄s incōueniēs si accipiat̄ nō ratū ꝑ il
lo cui repugnat eē. qꝛ tunc sequit̄ ꝙ rati
tudo illa fundabit̄ in nō rato qȯ ē nihil
⁊ ita ille respect⁹ eēt nihil. ⁊ tūc ens ratū
erit ex duobus nihilis. Ad 2ᵐ arᵐ cō
cedo ꝙ deus ab eterno itellexit lapidē ⁊
n̄ vt idē sibi. ⁊ illa intellectō fuit metha
physica ⁊ realis nō aūt logica. nec tn̄ pl⁹
sequit̄ ex hoc de lapide ꝙ sit eēntia q̄ꝫ ex
istentia. nec magis cōpando ad intel'
ctū diuinū q̄ꝫ meū. sequit̄ quidē igitur res
semp fuit intellecta. sed arguendo. g̊ res
fuit in aliquo esse reali. dico ꝙ est falla'
cia ꝛm quid ⁊ simpliciter.

Per idez ad illud

qȯ adducit̄ ꝑ opi. de ꝑportōne ad intel
lectū. dico ꝙ ista ꝑportio est rel'o cogni'
ti ad cognoscentē. ⁊ hec ē diminuēs ens
in q̄ fundat̄. sic declaratū est. rel'o aūt di

minuēs ens nō oꝫ ꝙ req̄rat secuꝫ entita'
tē simpl'r illius entis qȯ determinat. Et
cū dicis nō ē talis ꝑportio impossibilis
ad intellectū diuinū. dico ꝙ bene pōt eē
ꝙ oīno niger nō sit albus. nec tamen ꝑ ꝑ
hoc albus ꝛm dentes est simpl'r alb⁹. ita
pōt eē ꝙ oīmoda iproportio sit ipossibi
lis ad inteᵐ diuinū: ⁊ aliq̄lis ꝑportio sit
possibilis ad inteᵐ ei⁹ nō tn̄ ad eē simpl'r
Ad illud de ꝑmutata ꝑportione. dico
ꝙ ille mod⁹ arguēdi ortū hꝫ ab euclide
ꝯcl'one. i6. 5. si inq̄t q̄tuor q̄ntitates pro
portōnales fuerit ꝑmutari ꝑportōnales
erūt. q̄ ꝓbat̄ ꝑ. i5. ꝑcedentē. eadē ē ꝑpor
tio multipliciū ⁊ submultiplicium. et ista
ꝑmutatōne certa ⁊ nota in q̄ntitatibus
vtunt̄ aliq̄ in argumētis. phus aūt vsus
est in duab⁹ regulis p° ꝓoꝝ. si a. ⁊ b. cō'
uertunt̄. ⁊ c. ⁊ d. conuertant̄. ⁊ a. ⁊ c. cō'
tradicāt b. ⁊ d. ꝯdicūt. ⁊ ecōuerso. ꝯn̄a ē
necessaria. qꝛ altera ꝯdictorioꝝ dicit̄ de
q̄libet. ⁊ qꝛ ꝯuertibile cū vnū ꝯdictorio
rū nō recipit ꝑdicationē alteri⁹ nec econ
uerso. iō cōuertet̄ cū reliquo ꝯdictorio.
⁊ general'r vbicūqꝫ pōt hri aliq̄ ꝑportō
corn̄dēs illi. i5ᵐᵉ euclid ꝑ quā tenꝫ ista
ꝑmutatio corn̄s. i9ᵐᵉ. tūc ꝑmutatio ē
bona ⁊ q̄n nō nō. Ad ꝑpositū igit̄ di'
co ꝙ general'r nūq̄ꝫ tenet talis ꝑmutatō
ꝯpando extrema ad inferi⁹ ⁊ supi⁹: imo
est fallacia ꝯn̄tis. qꝛ extrema duaꝝ ꝯdi
ctionū adinuicē ꝯpata hn̄t ꝑportōꝫ cō'
uersā in inferēdo ⁊ nō eandē. oppositūꝫ
eni ꝯn̄tis infert oppositū an̄tis ⁊ nō ecō
uerso. ⁊ iō arguere ita inferēdo sicut ṗᵐ
ad 3ᵐ. ita 2ᵐ ad 4ᵐ faciūt fallaciā ꝯn̄tis
sꝫ ecōuerso deberēt argui sic ṗᵐ ad 3ᵐ in
ferēdo ita 4ᵐ ad 2ᵐ. Ita i ꝑposito si oē
ens ē possibile. g̊ oē ipossibile est nō ens.
sꝫ n̄ ecōuerso. g̊ oē nō ens ē ipossibile. Et
quod additur ibi. ꝙ tunc vnum nihil
magis est nihil q̄ꝫ aliud nihil. Respō
sio ꝙ tripliciter inest negatio alicui. q̄nꝫ
non ꝑpter repugnantiam alicuius posi
tiui ad affirmationem illius negationis
sed ꝑpter solam negationem cause non

ponētis illū effectū. sicut si aliqua supfi
cies eēt neutra esset quiđ nō alba ñ pp
repugnantiā superficiei ad affirmatioꝫ
oppositā huic negationi. sed pp negati
onē cause nō ponētis albedinē ineē su
perficiei. Qñqꝫ āt inest negatio positi
ui pp repugnantiā eius ad affirmatioꝫ
ꝛ oppositū illius negationis: ꝛ hoc du
pliciter. qñꝫ āt precise ē talis repugnāᵃ
pp aliquid vnū de intellectu vtriusqꝫ.
sicut in spēbꝫ vltimis eiusdē generis pxi
mi negationes earū mutue dicunt̄ đ se
pp repugnantiā earū que est pp solum
vnū inclusum in intellectu vtriusqꝫ. s.
pp diam vltimā cōpletiuā. Qñqꝫ aūt
pp plura inclusa in intellectu vtriusqꝫ
vel alteriꝫ. sicut si accipiant̄ spēs specia
lissime duoꝝ generū gnālissimoꝝ repu
gnant quiđ sibi inuicē affirmatiōes pp
multa inclusa in eis tot. s. quot sīt pdica
ta dicta in quid de vtroqꝫ in suo genē.
nihil. n. dī in quid de albedine qđ non
sit mediū oñdendi hanc hō nō est albe
do. nihil ēt dī de hoīe in quid qđ ñ est
mediū oñdendi eanđ. ꝛ iđ ista hō ñ est
albedo vera est pp repugnantiaꝫ extre
moꝝ simplr̄ siue pp multa inclusa in i
tellectu repugnātiū q̊ꝝ qđlꝫ ex vtraqꝫ
parte eēt sufficiens rō talis repugnātie.
ꝛ tñ in oībꝫ istis inherētijs negationuꝫ.
lꝫ ex diuersis causis insint. nō tñ dr̄ ali
quid magis vel minꝫ negatū. sed qđlibꝫ
simplr̄ nō tale. ita. n. est simplr̄ sapor ni
hil albedis sicut hō. ꝛ simplr̄ superfici
es nihil hꝫ albedinis posito iᵒ casu. ꝛ rō
est quare nō magis est hec negatio q̄ iᵃ
qꝛ quelꝫ negaᵒ negat totā affirmationeꝫ
sibi oppositā ex quacūqꝫ rōe sit talis si
ue pp vnā rōꝫ siue pp plures. Jta in p
posito hoi in eīnitate inest nō eē aliqđ
ꝛ chimere nō eē aliquid. sed hoi non re
pugnat affirmaᵒ que est eē aliquid. sed
tm̄ inest negatio pp negationē actꝫ vel
cause nō ponētis in eē. chimere āt repu
gnat qꝛ nulla cā pt in ea causare eē ali
quid. ꝛ quare hoi ñ repugnat ꝛ chime

re repugnat rō est. qꝛ hoc ꝛ hoc. ꝛ illud
ꝛ illud. ꝛ hoc in quocūqꝫ intellectu ꝯci
piente. qꝛ sicut dcm̄ est quicquid repu
gnat alicui formalr̄ ex se repugnat ei. ꝛ
qđ nō repugnat formalr̄ ex se nō repu
gnat. nec est hic fingendū q̄ hoi non re
pugnat. qꝛ est ens in poᵃ ꝛ chimē repu
gnat qꝛ nō est ens in poᵃ. imo magꝫ eꝯᵒ.
qꝛ hoi nō repugnat iđ possibile est poᵃ
logica. ꝛ qꝛ chimere repugnat iđ est im
possibile ipossibilitate opposita. ꝛ istaꝫ
possibilitatē ꝯsequit̄ possibilitas obie
ctiua ꝛ hoc supposita oipotentia dei q̄
respicit oē possibile dūmō sit aliđ a se
tñ illa possibilitas logica absolute rōne
sui posset stare. lꝫ per ipossibile nᵃ poᵃ
eā respiceret. pᵃ igī oio rō ꝛ nō reducibi
lis ad aliā quare hoi nō repugnat eē ē
qꝛ ꝯō formalr̄ est hō. ꝛ hoc siue in re re
aliter siue in intellectu cōceptibilr̄. Et p
ma rō quare chimere repugnat esse est
chimera inquātū chimera. Alit̄ igitur
inest ista negatio nihileitas hoi in eter
nitate ꝛ chimere ꝛ tñ nō pp hoc ē vnū
magis nihil altero. Uel ēt posset dicī
q̄ ab hoīe remouet̄ tm̄ illud eē ꝛ ñ ali
quid ꝯñs ad eē qđ est possibile eē a chi
mera āt remouet̄ eē ꝛ suū ꝯñs. iđ ppter
plura negat̄ eē a chimera q̄ ab hoīe. nō
tñ magis est ista negatio in vno q̄ i aᵒ.
Sed poꝛ rñ vī eē realioꝛ. Ad aug. ca
pacitas forme hꝫ eū est mā q̄ hꝫ aliquaꝫ
entitatē verā ꝛ nō tm̄ qualē hꝫ aia anti
christi añq̄ creet̄. de hoc in liᵒ 2ᵒ disti. 12.
Ad ipm sup Jo. cōcedo q̄ qñ si due
cause subordinate ambe causant effcm̄
sed alr̄ ꝛ aliter. qꝛ superioꝛ plus cāt. ꝛ
ita si coꝛ sit cā supioꝛ ꝛ manꝫ inferioꝛ re
spectu litterarum vtrunqꝫ causat tam
coꝛ q̄ manus nec tam̄ priꝫ coꝛ q̄ manꝫ p
ducit lr̄as in aliqᵒ vero eē ꝛ post ea ma
nꝫ addit eis quedā respcꝫ. Ad vltiᵐ
de Auic. loquit̄ de fluxu formaꝝ a deo
inquantū intellecte sī. ꝛ de fluxu oīs eiꝫ
qđ est. hoc est rei in vero eē. ꝛ cōcedo q̄
sicut aliud eē est intellecti inquantū itel

lectū abeē vero qd̄ est eēntiarum extra aiaȝ. ita ē flux⁹ iste ⁊ ille aliuſ ⁊ alius. et vtroqȝ fluxu fluit res a deo. nō sic in nobis: qꝛ res p̄existūt extra aiaȝ vl' in se vl' in cā ad h° ut moueāt itellectū nr̄m ad actū intelligēdi. nō aūt dicit Auic̄ istuȝ fluxū in esse intellecto eē fluxū in eē qd' ditatiuo. qꝛ eē intellectū est eē distinctuȝ ꝯ totū eē reale tā quidditatiᵐ q̄ exn̄tie.

Circa distinctionē. 37. q̄ro vtꝝ deū eē pn̄tē vbiqȝ ſm pōȝ inferat ipm eē vbiqȝ ſm eēntiā. hoc est vtꝝ oipotētia iferat imensitatē. Q sic. oē agēs est pn̄s passo ſm phm̄. 7. phy. ⁊ h° imediate si imediate possȝ agē i illud. vl' mediate si agat in illud mediate. oipotens aūt pōt agē i qd̄libet imediate. ergo est p̄sēs cuilibet imediate. Oppᵐ patet. pt enim causare aliquid extra vniuersū. ⁊ tñ ibi nō est ſm essentiā. g̃ ⁊c̄.

Respondeo. agēs creatuȝ potest agere vbi nō est. tñ cōiter oȝ q̄ sit imediatum cuilibȝ sui p̄rio passo in qd̄ agat. lȝ qn̄ȝ nō agat in illd̄ passū actōe eiusdē rōnis actōni q̄ agit in remotū. vt piscis motifi cās manū piscatoris n̄ motificat rethe. Qn̄qȝ aūt in p̄mū passū nō agit eadē pō actia qua agit in remotū lȝ agat alia pō actiua. sic corp⁹ celeste generās minerā in viscerib⁹ terre vel aliqd̄ mixtū aiatū vel inaiatū: hic iferi⁹ agit sua forma ſbali. qꝛ nō ſba nō pt generare ſbaȝ. nec accn̄s aliqd̄ in medio pt eē rō generādi ſbaȝ. est igit̄ forma corpis celestis pō actiua i remotū absqȝ h° q̄ corp⁹ illd̄ agat in p̄mū ſm eandē pōȝ actiuā ſm quā agit in remotū. lȝ agat in p̄pinquū ſm aliā pōȝ actiuā. lȝ hoc accidit vl' pp coniunctionē istaꝝ pōꝝ duaꝝ actiuaꝝ i eodē quaꝝ vtraqȝ ē actia ⁊ vna hȝ p̄mū p passo p̄portōnato: ⁊ alia pō actia hȝ reliquū passū remotū p̄portionatū: vl' accidit pp impfectōȝ ip̄i⁹ agētis in q̄ ē defect⁹ v̄tutis actie pp quē defectū p̄uſ agit ſm formā impfectiorē q̄ ſm pfectiorē. sicut generās corruptibile prius alterat q̄ generat pp illi⁹ agētis impfectionē a q̄ p̄us origine est impfectius. Si igit̄ p̄mo tollam⁹ talē duaꝝ pōꝝ ꝯcursū ab agēte creato. ⁊ 2° tollam⁹ ab eo istā impfectionē q̄ nō oporteat eū p̄us p̄ducere impfectius. nō videt̄ aliq rō q̄re nō erit pn̄s remoto ſm pōȝ ſm q̄ est mō p̄sens sibi in rōne po° actiue. ⁊ tñ nō aget in p̄pinquū nec illa pō sic nec mō nec alia. ⁊ hoc maxīe si illa pō ſm quā agit i remotū sit simpl'r pō actiua pfecta. q̄to enim pfectior forma ē in creatur] tāto vi ratō agēdi inremotius. Ex his ad p̄poᵐ. vr̄ q̄ cū oipotētia q̄ est simpl'r pfecta pō actiua nō req̄rat actōēȝ in vnū passū p⁹ us q̄ in aliud: nec pp diuersas pōs ꝯcurrētes in agēte: nec pp p̄oreȝ generationē impfectōris. q̄ talis oipotētia sit rō agē' di in qd̄cūqȝ ⁊ p̄ducēdi qd̄cūqȝ possibile licet p ipossibile ipm cui⁹ est oipoten' tia nō eēt vbiqȝ. ⁊ ſm hoc videt̄ tenēda negatiua ps q̄ōnis. Confirmat̄. si enim oipotētia est volūtas ad cui⁹ velle sequitur rem eē. cū volūtas possit eque velle distans sic̄ p̄pinquū. vr̄ q̄ si oipotēs eēt p ipossibile in aliq loco determiato ⁊ n̄ vbiqȝ posset velle aliqd esse in alio loco cui nō repugnaret eē. ⁊ per ꝯn̄s suo vel' le illud habēt esse in illo loco. ⁊ per ꝯn̄s illud fieret ab oipotente absqȝ hoc q̄ oipotens eēt ibi ſm eēntiaȝ. Confirmat̄ etiā. qꝛ ante mūdi creationē nō est ima' ginandū vacuū infinitū q̄si ibi fuerit p⁹ us pn̄s deus ſm eēntiam anteq̄ p̄ducēt mundū: imo nō vt alicubi p̄sens de⁹ ſȝ eēntiam fuit potēs facē mundū. sic igit̄ ibi pō imensitatis nō p̄exigebat p̄sentie po°sue ut pō est. imo pō p̄us habuit terminū suū q̄ eēt pn̄tia ſm eēntiā. ita vr̄ mō q̄ nō oporteat p̄intelligē deū in ali' qua pte vniuersi ut ibi aliqd causet. sed magis ecōuerso p̄us sit ibi ſm potentiā vbi prius aliquid causet. ⁊ tūc licet per impossibile non esset ibi prius ſm eēn' tiam posset tamen ibi causare.

Piscis motificās manū piscatoris

Ad argũmentũ3 in
oppositũ dici pōt ꝙ illud dictũ phi veꝝ
est de agētibus nālibus q̄ agũt per qua'
litates nāles vel formas nāles actiuas q̄
nō sũt p̄ncipia agēdi in remotũ nisi sint
alie forme ꝯcurrentes q̄ sũt p̄ncipia agē'
di in propinquũ. ita autē nō est de volũ
tate qua omnipotens agit.

Irca distincti
onē. 38. quero. vtru3 scia dei
respectu factibiliũ sit practi'
ca. Q2 nō. 2°. metha'. finis practice ē op'
nihil aũt extra deũ est finis eius. Cō'
tra. 6. de tri. c. vlti. Est ars q̄da3 oipotē'
tis atq3 sapiētis dei plena oiu3 rōnu3 vi
uentiũ incōmutabiliũ. ars est habitus
practic'. ergo ꝛc̄. Silr. 83. questionũ
qōne. 46. idee sunt rōnes ꝓm quas for'
matur omne formabile: ꝛ multe alie au
ctoritates sunt ad hoc.

Supra in questōne
de theologia vtrũ sit practica vel specu
latiua multũ dictũ est de cognitōne pra
ctica ꝛ speculatia. Breuit aũt nũc aliq̄
applicādo ad ꝓpositũ p̄t dici ꝙ de rōe
hitus practici sũt duo. s. cōformitas ad
praxim quā ꝯformitatē h3 ex obō circa
qd ē. ꝛ p̄oritas eius nālis ad eandē praxi
q2 praxis ut ab ea dr̄ opatio practica est
opatio q̄ distinguit a speculatōne. nulla
aũt opatio alia a speculatōne ē in ptāte
speculātis nisi sit vel esse possit nālr po'
sterior intellectōe vel speculatōne. cogni
tio aũt nō ponit practica in aliq̄ ut ē ei'
nisi respectu praxis q̄ ē in ptāte ei'. Et
ex hoc sciendũ vlteri' ꝙ l3 cognitio pra'
ctica actualissima ꝛ ꝓxia praxi sit al q̄
scia de praxi eliciēda: puta iudiciũ de cō
clusione sylli practici q̄ ꝯclo finis ē mo'
tus itelligētie. sed ab ea incipit opatio.
tñ nō solũ ista cognitio est practica q̄ sic
est ꝓxime practica s3 etiā cognitio prac
ticoꝝ p̄ncipioꝝ q̄ virtualr includit istā
ꝛ etiā cognitio q̄dditatiua terminoꝝ q̄
includũt p̄ncipia practica. sic ibi dictũ ē
q̄cũq3 igit inte' nō pōt habē aliquā cog
nitionē dictatiuā de opando nālr p̄orez
dictantē illā praxi quā respicit talis cog
nitio. nec pōt habē cognitionē p̄ncipio'
rũ ex q̄bus iferat talē cognitionē dictati
uā opandoꝝ. nec p̄t hr̄e cognitō3 q̄ddi'
tatiuā terminoꝝ in q̄bus excludũt talia
p̄ncipia: talis inte' ñ vr̄ posse hr̄e cogni'
tionē practicā ꝓprĳssime sũptā ꝓm illas
duas ꝯditōnes p̄dictas. s. ꝯformitatē ad
obm̄ ꝛ p̄oritatē. s3 inte' dinus ꝯpando
cognitō3 ei' ad actũ volũtatis ei' nō pre
h3 cognitō3 dictatiuā aliquā de aliq̄ fa'
ciēdo. nec cognitōne3 alicui' p̄ncipĳ. nec
q̄dditatiuā termi includentē p̄nm practi
cũ. g̊ nō h3 aliquā cognitō3 ꝯformē ꝛ p̄'
orez tali praxi. ꝓbō mioris. Si añ actũ
volũtati diue posset inte' dinus aliq̄ ta
lē cognitō3 hr̄e: hr̄et eā mē nālr ꝛ nečio.
q2 ois cognitio p̄cedēs ibi actũ volũtati
est mere nālis ꝛ ꝑ eēntiā ut ipa ē rō mē
nālis itelligēdi. de necitate g̊ cognosceret
hoc esse faciendũ. ꝛ tũc volũtas cui hoc
offert nō posset nō velle istō: q2 tũc pos'
set eē ñ recta. q2 volũtas potēs discorda
re a rōe practica p̄t eē ñ recta ō necitate.
g̊ volũtas dina vellet h° opandũ. ꝛ per
ꝯñs oia. q2 q̄ rōe eēt ō vno eadē rōe ꝛ ō
alio. Hic instat p̄°: q2 ꝑ istā rōne3 inte'
dinus nō hr̄et aliquā cognitō3 speculati
uā. aut eni volũtas nečio vellet illũ itel
lectũ speculari. ꝛ tũc ñ eēt libertas p̄ma
ex ꝑte volũtatis. aut posset nō velle illũ
intellectũ speculari. ꝛ tũc posset eē nō re
cta. Et p̄terea. si p̄mo offerat intelle'
ctui dino aliq̄ lex vl̄is puta oē glorificā'
dum esse gratificādũ. ꝛ istā acceptat vo
lũtas dina. ꝛ ex h° statuit aliq̄ lex sapie.
ꝛ 2° offerat inte' volũtati Petrũ eē btifi
candũ. si volũtas istā acceptet vr̄ ex hoc
intellectũ cognoscē Petrũ esse gratificā
dũ: ꝛ h° cognitōe dictatia ñ accepta i se
formalr a volũtate: l3 volũtas verifica'
uerit p̄missas ex q̄bus inte' ista3 habet.

Ad p̄mū istoꝝ. intellectus diuinus ex necessitate nature est speculatiu⁹. ⁊ ñ est ad hoc formalr libertas licet nō sit sine volūtate ꝯplacente. deus eni necio ē sciens nō aūt volūtate est sciēs ꝓprie sicut necitate nō volūtate ē de⁹. qñ igit arguis si voluntas non possit nō velle intellectū speculari. ḡ nō est sūme libera. ñ sequit. q2 libertas ei⁹ nō est ad intrinseca. que q̄si p̄cedūt actū eius. sed libertas ei⁹ est ad omia factibilia. ⁊ iō est nec̄e ponē p̄mā determinationē in volūtate respectu factibiliū. nō sic aūt eēt si inte⁹ practicus p̄determiaret. imo nec ꝓprie libertas possꝫ saluari in volūtate respectu factibiliū. sꝫ nec ꝯtingētia aliq̄. q2 inte⁹ necessario p̄determiaret eā mera necitate nāli. ⁊ volūtas necio ꝯformaret se intellectui. qđ aūt necio etiā necitate ꝯñtie ē ꝯforme necio nō pōt eē ꝯtingens. Ad 2ᵐ dico. ꝙ inte⁹ diu⁹ nō sic cognouit aliqua discurrēdo sicut ꝓcedit arᵐ. sed distinguendo de instāti nāe in p̄mo apprehendit quodcūqꝫ opabile: ita vl̄ia principia opabiliū sicut opabilia ꝑticularia Et in 2° offert oia ista volūtati quorum oiuꝫ aliqua acceptat tam p̄ncipioꝝ practicoꝝ q̄ ꝑticulariū opabiliū. ⁊ tūc i 3° signo intellectus sit eque imediate illa ꝑticularia sic̄ illa vl̄ia. ⁊ ita nō acq̄rit cognitionē illoꝝ particulariū ex p̄ncipījs p̄determinatis per voluntatē. hoc magis patebit in questione de scīētia dei respectu futurorum contingentium.

Ad auctoritatem

Aug. dico ꝙ ars ē hitus cū vera rōe factiuus. ex 6° ethy. ⁊ ꝓut cōplete accipit diffinitio artis intelligit rō recta hoc est directiua siue rectificās potentiā aliā cuius est opari ꝺm artē. diminute aūt ars est hitus cū vera rōne qñ ē tm̄ hitus apꝑhensiuus rectitudis agendoꝝ ⁊ nō habitus directiu⁹ siue rectificatiu⁹ in agendis. hoc 2° mō potest ꝯcedi ars in deo. q2 posita determiatōne voluntatis eius respectu quoꝝūcūqꝫ operandoꝝ intellectus eius cognoscit istū ordinē opandorum. ⁊ tūc est ibi recta rō. hoc ē cog̊scēs rectitudinē. nō tñ recta rō. h° ē directia ipius potētie opantis. ⁊ h° maxie si ponat pō illa opans extra eē volūtas ⁊ nō aliq̄ alia potētia executiua. q2 si poneret aliq̄ potētia executiua alia a voluntate videt ibi posse saluari recta rō alio mō se habēs respectu illius potētie opantis ꝺm eam quā possit mō saluari respectu voluntatis. Per idem patet ad illud Aug. quia idee sunt obiecta secundaria cognita sicut dictū est p̄us. ꝺm que fiunt aliqua extra. nō tñ ipa includūt aliquā noticiā dictatiuā de opando vel de nō opando. licet ipa repsentēt opabilia. sꝫ cognitio operabilis non est scientia practica nisi virtualiter includat p̄ncipium vel conclusionem practicā. sic non est ò ideis in intellectu diuino.

In secūda par

te dis. tractat mgr̄ de infallibilitate scientie diuine. Et di. 39. tractat ò imutabilitate scie dine. q̄tuꝫ igit ad istā materiā ꝓut scia diuina respicit simplr̄ exñtias rerū quero quiqꝫ. Primo vtrū deus hēat noticiā determinatā omniū quantū ad omēs ꝯditōes exñtie. 2° vtꝝ hēat certā noticiā ⁊ infallibilē omniuꝫ quantū ad omēs ꝯditōnes exñtie. 3° an hēat imutabilē noticiā de oibus q̄ntuꝫ ad oēm ꝯditionē exñtie. 4° an necio sciat omnē ꝯditionē exñtie omniū. Et 5° vtrum cum determinatione ⁊ certitudine scientie sue possint stare aliqua cōtingentia ex ꝑte reꝝ in exñtia. ⁊ hec sil' q̄ri ꝑñt: q2 ꝑ eadem simul soluuntur.

Ad p̄mam questio

nē arguo ꝙ nō. q2 ꝺm p̄hm p̄° ꝑhiermenias. In futuris ꝯtingētib⁹ nō ē detmiata veritas. ḡ nec scibilitas determiata. ḡ nec inte⁹ hꝫ noticiā de eis determinatā. Cōfirmat rō ꝑ ꝓbationē suā ibidem:

qꝛ tūc nō oportēt ꝯsiliari neqꝫ negotiari ita videt̄ si est aliq̄ determiata noticia ꝺ aliq̊ futuro ꝯtingenti nō oꝫ negociari n̄ꝰ ꝑcōsiliari. qꝛ siue ꝯsiliemur siue nō hoc eueniet. Preterea pō dei si eēt limita ta ad vnā ꝑtem eēt impfecta. qꝛ si deus ita posset hoc ꝙ nō possꝫ eius opposituꝫ eēt poꝰ limitate ⁊ n̄ oipotētie. g̊ eoꝺ mō si ita sciat vnā ꝑtē ꝙ n̄ aliā eēt limitatus ꝑm sciam ⁊ nō oīsciens. Cōtra Hebr. 4. oia nuda ⁊ aꝑta sūt oculis eiꝰ. ⁊ glo. ibidē dicit. i. ex oī ꝑte plene visa. igit̄ hꝫ certā ⁊ determiatā noticiā de oibus q̄nꝰ tum ad omē cognoscibile in eis.

Ad secundam que

stionē arguo ꝙ nō. qꝛ seq̄t deꝰ nouit me sessuꝝ cras ⁊ nō sedebo cras. g̊ decipit̄. g̊ a sili sequit̄ deus nouit me sessuꝝ cras ⁊ possū nō sedē cras. g̊ deus p̄t decipi. pͣ illatio ē maifesta. qꝛ credēs illud qꝺ non est in re decipit̄. ꝓbo ex hº ꝙ ꝯña teneat qꝛ sic ad duas de ineē sequit̄ ꝯclo de inesse. ita ex vna de ineē ⁊ altera de possibili sequit̄ ꝯclo de possibili. Preterea. si deus scit me sessuꝝ cras ⁊ possibile est me nō sedē cras ponat̄ inesse. nō sedebo cras. sequit̄ ꝙ deꝰ decipit̄. sed ex positōe possibilis ineē non sequit̄ ipossibile. igit̄ ista deū decipi nō erit ipossibilis. Ad oppositū Hebre. 4. ut supra dictū est.

Itē in p̄mo oio ꝑfectissimo nulla est impfectio. sed si deus nullā talē noticiā habēt esset impfectius. g̊ ⁊c̄.

Ad tertiaꝫ questio

nē arguo ꝙ nō a ꝯdictorio ad ꝯdictoᵐ nō p̄t eē trāsitus sine aliq̄ mutatōe. qꝛ si nulla sit oino mutatō nō videt̄ aliq̊ mō ꝙ illud qꝺ fuit p̄us verū sit mō falsum. igit̄ si deus sciens a. p̄t nescire a. hº videt̄ ꝑ aliquā mutationē possibilē nō nisi in ipo a. vt scitū a deo. qꝛ nullū eē hꝫ nisi i scia dei. ⁊ ꝑ ꝯñs eius mutatio nō p̄t esse sine mutatōne scie dei qꝺ est ꝓpositum

Preterea. q̄cquid nō est a. ⁊ potest eē a. potest incipe eē a. qꝛ nō vꝫ eē intelligibile ꝙ affirmatio negatōnis q̄ non inest possit ineē nisi incipiat eē. g̊ si deus non scit a. ⁊ p̄t scire a. p̄t incipe scire a. g̊ pōt mutari ad scire a. Preterea 3º. si deꝰ nō scit a. ⁊ p̄t scire a. quero q̄ est ista pō aut est passiua ⁊ tūc est ad formā ⁊ seq̄t mutatio. aut est actiua. ⁊ pꝫ ꝙ nālis. qꝛ intellectꝰ ut intellectꝰ nō est liber sꝫ nālr agēs tal' aūt pō n̄ p̄t agē postꝙ̄ n̄ egit nisi mutet̄. igit̄ ut p̄us sequit̄ mutatio. Oppoᵐ pꝫ. ꝺ. ex di. 8. ꝙ nihil ē in eo mutabile.

Ad quartā questio

nē arguo ꝙ sic. qꝛ deus imutabil'r scit a. g̊ neciō ꝑ a. intelligat̄ añxp̄m fore. ꝓbō ꝯñtie p̄º: qꝛ nō ponit̄ in deo necītas nisi imutabilitatis. g̊ q̄cquid est in eo imutabiliter: necio est. 2º qꝛ oē imutabile videt̄ eē necessariū formal'r. sic oē possibile qꝺ repugnat necio videt̄ eē mutabile. omne enim tale possibile ex se nō ē ⁊ ab alio p̄t eē. ip̄m aūt eē post nō eē siue ordine duratōnis siue ordine nāe nō videt̄ posse eē sine aliqua mutabilitate. Preterea. q̄cquid p̄t eē in deo p̄t eē ideꝫ deo ⁊ per ꝯñs deus. sed q̄cquid p̄t esse deus de necītate est deus. qꝛ deus ē imutabil'. g̊ q̄cquid p̄t eē in deo de necītate ē deus scire aūt a. p̄t eē in deo. g̊ de necītate est deus. ⁊ ꝑ ꝯñs simpl'r necio scit a. Preterea. omis ꝑfectio simpl'r absoluta ꝺ necessitate inest deo. scire aūt a. est ꝑfectio simpl'r. qꝛ alioq̄n nō esset deus ꝑfectus si nesciret a. formal'r. qꝛ nō est impfectus nisi ꝑꝑ carentiā ꝑfectōis simpl'r. g̊ necio scit a. Oppositū. si deus necio sciret a. g̊ a. esset necessario scitum. g̊ necio verum. ꝯñs falsū. g̊ ⁊ añs.

Ad quintā questio

nē arguo ꝙ nō. qꝛ sequit̄ deus scit a. g̊ necessario erit. añs est necessariū. ꝓbō ꝯñtie. qꝛ actus rōnalis nō distrahit̄ ꝑꝑ materiā sup quā trāsit. sic loqui non distrahit si trāseat sup hoc qꝺ ē me nihil loq̄.

sequit eni. dico me nihil dicere. ergo aliqd dico. ergo a sili scire nō distrahit pp mām sup quā transit. ergo cū scire dei sit simplr necessariū nō distrahit ab hac necitate pp hoc qd trāsit sup ↄtingēs. Preterea omē scitū a deo fore necio erit. a. est scitū a deo. ergo rc. maior est vera, put ē de necio. qz pdicatū de necitate inest sbo. r mior est de ineē simplr: qz p eternitate vera. ergo sequit ↄclo de necio. Oppoñens diuidit in necessariū r ↄtingēs. ergo intellectus intelligēs ista fm rōnes suas ppzias itelliget hoc ut ē necessariū. r illō ut ↄtingēs. alioqn nō itelligēt ista ut sūt alia entia. r per ↄñs illa scia nō tollit cōtingentiā ab eo quod est scitū.

Circa istas questiones

ponit certitudo dine scie respcu omniū quantū ad oēs ↄditōnes exñtie ppi ideas que ponunt in itellectu dino. r hoc pp pfectionē eaꝝ in repñtando. qz repñsentāt illa quoꝝ sūt nō solū fm se totuz sz et fm oēm rōez r hitudiez extremoꝝ r ita in intellectu dino sūt rō sufficiens nō tm simplr apprehēdendi illa ideata sz et apprehendēdi oēm vnionē illoꝝ et oēm modū ipoꝝ ideatoꝝ ptinentez ad existentiā eoꝝ. Cōtra. rōes cognoscēdi termios alicuꝰ cōplexionis nō sufficienter causāt noticiā illiꝰ cōplexiōis nisi illa nata sint cognosci ex terminis. ↄplexio āt ↄtingēs ñ ē nata ↄgsci ex tmis. qz tūc nō tm eēt necia sz etiā pma r imediata. ergo rōnes cognoscēdi terminoꝝ qñtūcunqz pfecte repñtent eos nō sūt sufficiētes cause ↄgnoscendi illā cōplexionē cōtingentē. Preterea. idee mere nālr repñsentāt illō qd repñtant r sb rōe sb q aliqd repñtāt. qd pbat ex hoc. qz idee sūt i intellectu dino añ oēm actū volūtatis dine. ita q nullo mō sūt ibi p actū volūtatis dine. sed qcquid nālr pcedit actuz volūtatis est mere nāle. accipio igit duas ideas extremoꝝ que repñsentant i eis puta hois r albi. quero aut iste ex se repñsentāt cōpositionē istoꝝ extremorum aut diuisionē aut vtrūqz. Si tm cōpositionē. ergo nālr cognoscit illā. r ita mō necessario. r per ↄñs nullo mō cognoscit diuisionē. eodē mō si tm repñtant diuisionē. si vtrūqz. igit deus p istas nihil nouit. qz scire ↄdictoria eē vel esse vera nihil est scire. Preterea. eodē mō sunt idee possibiliū nō futuroꝝ sicut futurorū. qz differētia ista possibiliū non futuroꝝ a futuris nō est nisi p actū volūtatis diuine. ergo idea futuri possibilis ñ magis repñtat ipm futurū esse q idea possibilis nō futuri. Preterea. nō magis representabit idea futuri ipsum ponendū esse in hoc nunc q in illo.

Aliter ponitur q certā noticiaz

habet deus de futuris ↄtingētibus. per hoc q totus fluxus tpis psens est eternitati: r oia que sūt in tpe. qd pbatur per hoc: qz eternitas est imensa r infinita. r per ↄñs sicut imensū est simul psens oi loco: ita eternuz est sil psens toti tpi. Et declarat per exempla. r vnū qdem ē de baculo fixo in aqua iuxta quē baculuz r si totus fluuiꝰ fluat successiue r sic sit psens baculus successiue oibus ptibus fluuij. nō tamē baculus est imensus respectu fluuij. qz nō est simul psens toti. ergo eodē mō si eternitas eēt quoddā stans sicut baculus iuxta quā flueret tempus ita q nūq eēt simul sibi psens nisi vnū instans tpis: sicut nec baculo sil presens est nisi vna par) fluuij. eternitas nō esset imensa respectu tpis. Confirmat etiā istud. qz nūc eternitatis vt ē cū nūc tpis nō coequat sibi. igit vt est cū isto nūc excedit ipm. nō aūt excedēt ipm nisi ut est cum isto nunc eēt simul cum alio. Cōfirmat etiā hoc. quia si totū tempꝰ posset simul esse extra nūc eternitatis eēt sil psens toti isti tēpori. sed licet tempori repugnat ppter eius successionē simul eē: nihil tamē pp ter hoc pfectōnis tollitur eternitati. ergo ipa eternitas mō est eque psens toti tpi r cuilibet existenti in tpe. Confirmat etiā istud per aliud exem

plum de centro in circulo. quia si poneretur tēpus fluens esse circūferentiā circuli ⁊ nūc eternitatis eē centrū: q̄tūcunq̧ eēt fluxus in tēpore: tamē totus flux⁹ ⁊ quelibet pars eius eēt sp̄ p̄sens centro Ita in ppósito oīa in quacūq̧ parte tēporis habētia existere siue sint in hoc nunc temporis: siue ip̄a sint p̄terita siue p̄sentia vel futura. oīa p̄sentia sūt respectu nūc eternitatis. ⁊ ita qd̄ est i eternitate videt ea p̄ntialiter ppter talē coexistentiā. sicut ego possum videre p̄sentialiter illud qd̄ in isto instanti video.

Cōtra istud arguit̄ p̄mo reducēdo cōtra eos qd̄ ibi adducunt de imensitate. quia posito q̄ locus possit crescere continue in infinitū ita q̄ sicut tempus ē in cōtinuo fluxu ita deus augeat locū inferius. imensitas tn̄ dei nō eēt sibi rō coexistendi alicui loco in aliquo nunc nisi existenti. nō eni deus per imensitatē sui coexistit alicui in loco nisi qd̄ est in illo. lz posset causare locū extra vniuersum. ⁊ tunc per imensitatē suā coexisteret illi: si igit̄ imensitas nō est rō coexistendi loco nisi actuali ⁊ nō p̄oli q̄z nō est. pari rōne eternitas nō erit rō coexistēdi alicui nisi exn̄ti. q̄z illud qd̄ nō est nulli p̄t coexistē q̄z coexistē dicit relōnem realē. sz relō n̄ est realis cui⁹ fundamentū nō est reale.

Itē si effectus hz eē in seip̄o respectu cause p̄me simplr̄ est in se. q̄z respc̄u nullius habet verius eē. vn̄ illud qd̄ dr̄ tale respectu cause p̄me simplr̄ p̄t dici tale. si g̊ aliqd̄ futuꝝ sit in actu respectu dei. g̊ simplr̄ est in actu. g̊ impossibile est postea ip̄m poni in actu. P̄. si sessio mea futura n̄ tm̄ q̄m ad entitatē quā hz eē cognoscibili. sz ēt quā hz in eē exn̄tie ē nūc p̄ns eternitati. g̊ nūc ē pducta in illo eē a deo. nā nihil aliud a deo hz eē i fluxu tp̄is nisi sit pductū a deo sm̄ illud eē. sz istā sessionē deus pducet vel aīaz ān xp̄i qd̄ idē ē. g̊ illd̄ qd̄ iā ab ip̄o pductū ē iterū pducet in eē. ⁊ ita bis pducet in esse. P̄. ista pō n̄ vr̄ iuuare ad illd̄ pp qd̄ ponit̄. s. ad hn̄daz certā noticiā futuroꝝ ⁊ p̄° q̄dē: q̄z ista sessio p̄ter h° p̄ns ē eternitati sm̄ q̄ est in aliq̄ pte tp̄is ip̄a tn̄ est futura i se. ⁊ sm̄ h° q̄ futura est ⁊ a deo pducenda. q̄ro vtrū hēat certā noticiā eius. si sic igit̄ hoc nō est p h° q̄ iā exn̄s ē sz sz q̄ futura ē. ⁊ istā certitudinē oz ponere p aliq̄d aliud. ⁊ illd̄ sufficit ad oēm cognitionē certā de exn̄tia hu⁹ rei. si non nouit ip̄am certitudialr̄ sic futurā. g̊ producit ip̄am nō p̄cognoscēs ip̄am. cognoscet aūt certitudinalr̄ ip̄am cū fuerit producta. g̊ aliť nouit facta q̄ fienda qd̄ ē ꝯ Aug. 5. sup Gen̄. 2° q̄z intē⁹ diu⁹ nullā certitudinez accipit ab obō aliq̄ alio ab eēntia sua. tūc eni vilescēt. vn̄ nūc etiam de sessione mea q̄ ē nūc i actu posita nō hz itellect⁹ diuus certitudinē causatā in ip̄o ab ip̄a sessione. nō eni mouet sessio intellectū eius. g̊ eodē mō oīa tp̄alia si sint in exn̄tia sua p̄ntia eternitati sz illas exn̄tias eoꝝ nō faciūt certitudinē in intellectu diuo de eis. sed oz p aliud de eis habē certā noticiā de existentiis: ⁊ illud aliud sufficit nobis. Preterea isti ponunt q̄ euū angeli est oīo simplex coexistens toti tp̄i. g̊ angelus q̄ est in euo p̄ns est toti fluxui tp̄is ⁊ oībus eius partib⁹ ergo videtur sm̄ illam rationem eoꝝ q̄ angelus possit naturaliter cognoscere futura contingentia.

Tertia positio dicit q̄ licet aliqua respectu scie diue sint necessaria. tn̄ nō sequit̄ quin respectu causaꝝ pxiarū possint eē ꝯtingētia. Et confirmat̄ p Boetiū. 5. ꝯsolationū. c. vlti. siue prosa 6ª. vbi dicit sic. Si dicas q̄ euētuꝝ de⁹ vidz illud nō euenire nō possit. qd̄ autē nō potest nō euenire illud necessitate cōtingere: meq̧ ad hoc nomē necessitatis astringas. Rn̄debo. idem futurū cuz ad diuinā noticiā refert̄ est necessariū. cum vero in sua nā ppendit̄ liberū prorsus ē ⁊ a vīculis necessitatis absolutū. Pro hoc etiam arguitur. q̄z impfectio p̄t in

esse effectui a cā ꝓxima lꝫ nō a cā remota siue ꝑori: sicut deformitas ē in actu a volūtate cāta. nō aūt inꝙtū ē a volūtate diuia. ideo peccatū nō reducit̃ in deū vt in cāꝫ sed tm̄ imputat̃ volūtate create. lꝫ ğ ꝙtū est ex pte dei ꝙ̇ est cā remota eēt necessitas reꝝ. tñ ex cāis ꝓxis earum pōt eē ꝯtingētia in eis. Cōtra ista argutum ē di. 2ª. vbi ꝓbatū est deū eē intelligentem ⁊ volētē alia existere ꝯtingēt̃ per ꝯtingētiā reꝝ. qꝛ nulla ꝯtigētia pōt esse i cātione alicuiꝰ cause respectu sui effectꝰ. nisi ꝑma cā ꝯtingēter se hēat ad cāꝫ ꝓximā sibi vl̕ ad suū effectū. Qꝺ nūc ꝓbat̃ breuit̃ ex hº ꝙ causa mouēs inꝙtū mota si necessario mouet̃ necario mouet. q̄libet igr̃ cā 2ª q̄ ꝓducit inꝙtū mota a ꝑma si necario mouet̃ a ꝑª necario mouꝫ ꝓximā sibi l̕ ꝓduc̄ suū effectū. tota ğ ordinatō cāꝝ vsqꝫ ad vltiᵐ effectū necario ꝓducēt si hitudo ꝑᵉ cause ad sibi ꝓximā sit necessaria. Preterea. cā ꝑoꝛ ꝑus nālit̃ simpl̕r respic̄ effectū suuꝫ ꝙ̄ cā posterioꝛ. ğ in illo ꝑori si hꝫ necessariā hitudinem ad ipm dabit sibi eē necessariū. In 2º aūt instātiꝰ nāe nō pōt causa ꝓpinqua dare sibi eē ꝯtingēs. qꝛ iā ꝑintelligit̃ hr̃e a ꝑª cā esse repugnās ꝯtingētie. nec pōt dicere ꝙ in eodē instāti iste due cāe dāt esse cāto. qꝛ sup illud eē nō posset fundari necessaria hitudo ad illaꝫ cām ꝑfecte dātē esse ⁊ ꝯtingēs hitudo ad aliquam aliā cāꝫ. Preterea. q̇cq̇d ꝓducit̃ a caus posterioꝛibꝰ pōt imediate ꝓduci a ꝑª. ⁊ tūc hr̃et eandē entitatē quā mō hꝫ. ⁊ tūc esset ꝯtingēs sic̄ ⁊ mō est cōtingēs. hꝫ ergo ꝯtingentiā suā etiā mō a cā ꝑma. ⁊ ñ tm̄ a causa ꝓxima. Preterea. deꝰ multa ꝓduxit imediate ⁊ ꝓpucit. sicut creauit mūdū ⁊ nūc creat anias. ⁊ tñ omnia contingenter.

Contra solutōnem

istaꝝ qōnū sic ꝓcedēdū ē. ꝑº videndū est quō ꝯtingētia sit. 2º qualit̃ cū hoc stet certitudo ⁊ imutabilitas diuine scie ꝺ eis.

Quantum ad ꝑmā

dico ꝙ istud disiūctū necessariū vl̕ possibile ē passio entis circūloquēs passioēꝫ ꝯuertibilē cū ente. sic̄ sūt multa alia illimitata i entibꝰ. passioēs āt enti ꝯuertibiles vt cōius imediate dicūt̃ de ente qꝛ ēs hꝫ ꝯceᵐ simpl̕r simplicē. ⁊ iō nō pōt esse mediū int̃ ipm ⁊ suā passionē qꝛ neutrius ē diffō q̄ possit eē mediū. si etiā sit aliq̄ passio enti nō ꝑª difficile ē vidē ꝑ quā rōēꝫ ꝑoꝛē vt ꝑ mediū possit ꝯcludi ꝺ ente. qꝛ nec facile ē videre oꝛdinē passionū entis. nec si ille oꝛdo cogsceret̃ viderent̃ ꝓpōes assūpte ab eis ꝑ ꝑmissis eē multū euidētioꝛes ꝯclonibꝰ. In passioībꝰ āt disiūctis lꝫ illud totū disiūctū nō possit demōstrari de ente tñ cōit̃ sūpto illo extremo qꝺ ē minꝰ nobile de aliq̄ ente pōt ꝯcludi aliud extreᵐ qꝺ ē nobiliꝰ de aliq̄ ente sic̄ seq̇t̃ si aliqꝺ ens ē finitū. ğ aliqꝺ ens ē infinitū. ⁊ si aliqꝺ ens ē ꝯtigēs ğ aliqꝺ ens ē necariū. qꝛ i talibꝰ nō possꝫ enti ꝑticularit̃ iesse iperfectius extreᵐ nisi alicui enti iesset ꝑfectiꝰ extreᵐ a q̊ depēderꝫ. Sed nec istoº vr̃ posse ꝯcludi extreᵐ iꝑfectiꝰ talis disiūctōis. nō. n. si ꝑfectiꝰ est i aliq̄ ente necesse ē iperfectiꝰ eē in alio ente. ⁊ hº nisi illa extrēa disticta eēnt coꝛrelatia sic̄ cā ⁊ cātum. igr̃ nō pōt oñdi de ente ꝑ aliq̇d ꝑus mediū disiūctū hº necarium vl̕ contigēs. nec etiā ista pars disiūcti qꝺ est ꝯtingēs posset oñdi de aliquo supposito necessario. ⁊ iō vr̃ ista aliqꝺ ens est ꝯtingēs esse vera ꝑº ⁊ nō demonstrabil̕ ꝓpt̃ q̇d. vñ phs arguēs ꝯ̄ necitatē futuroꝝ ñ ꝺduc̄ ad aliq̇d ipossibiliꝰ ipotesi. sꝫ ad aliqꝺ ipossiᵉ nobis māifestiꝰ. s. ꝙ nō oꝫ nec ꝯsiliari nec negociari ⁊ iō negātes tlia māifesta idigēt pēa l̕ sensu. qꝛ fꝫ Auic. ꝑº meth. negātes ꝑᵐ ꝑnᵐ sūt vapulādi l̕ exponēdi igni q̊usꝫ ꝯcedāt ꝙ ñ ē idē ꝯburi ⁊ nō ꝯburi vl̕ vapulare ⁊ ñ vapulare. ⁊ ita ēt isti ꝙ̇ negāt aliqꝺ ens ꝯtigēs exponēdi sūt toꝛmentis quousqꝫ ꝯcedant ꝙ possibile ē eos nō toꝛqueri.

Supposito ꝫ isto tanq̃ maīfesto vo
ꝙ aliquod ens est ꝯtingens inquirendū
est quō possit saluari ꝯtingentia in enti
bus. Et dico ꝙ ꝓpter p̄mā rōem factā
ꝯtra tertiā opi. q̄ magis explicita ē dis.
2. in qōne de esse dei ꝙ nulla cātio alicꝰ
cāe potest saluare contingētia nisi p̄ma
cā ponat̄ imediate ꝯtingēter cāre. ꝛ hᵒ
ponēdo in p̄ma cā ꝑfectā cālitatē sicˀ ca
tholici ponūt. primū aūt ē cāns ꝑ intel
lectū ꝛ volūtatē. ꝛ si ponat̄ tertia potē
tia executiua alia ab istis nō iuuat ad ꝓ
positū. qꝛ si necessario intelligat ꝛ velit
necessario ꝓducit. oꝫ ꝫ ꝯtingentiā ista
rum querere in volūtate diuina vel in
intellectu diuino: non aūt in intellcū hꝫ
actū p̄mū aň oēm actū volūtatis. quia
q̄cq̄d intellectꝰ intelligit hoc mō intelli
git mere nāliter ꝛ necessitate nāli. ꝛ ita
nulla ꝯtingentia pōt eē in sciēdo aliq̄d
qȯ non scit vel i itelligēdo aliq̄d qȯ nō
intelligit tali itellectōe p̄ma. Primā
ꝫ ꝯtingentiā oꝫ querere in voluntate di
uina. q̄ vt videat̄ qualit̄ sit ponēda priᵒ
vidēdū est in volūtate nr̄a. ꝛ ibi tertia.
p̄mo ad que sit libertas voluntatis nr̄e
2ᵒ qualr̄ istā libertateꝫ sequat̄ possibili
tas siue cōtingētia. Et 3ᵒ de logica disti
ctione ꝓpōnum quō exprimit̄ possibili
tas siue contingentia ad opposita.

Quātum ad p̄mū dico ꝙ volūtas i
q̄tum est actꝰ primꝰ libera ē ad opposi
tos actus libera ēt est mediantibꝰ illis
actibꝰ oppositis ad opposita obā in q̄
tēdit ꝛ vlteriꝰ ad oppositos effectꝰ q̄s ꝓ
duc. p̄ma libertas hꝫ nccīo aliquā ipfe
ctōeꝫ ānexā: qꝛ potētialitatē passiuā vo
lūtatl ꝛ mutabilitatē tertia libertas nō
est p̄ma. qꝛ ꝛ si ꝑ ipossibile nihil efficēt
extra adhuc inq̄tū volūtas posset libē
tēdere in obā. Media aūt rō libertatis
ip̄a ē sine iperfectōe imo nccīa ad perfe
ctionē. qꝛ ois potētia ꝑfcā pōt tēdere in
oē illud qȯ est natuꝫ esse obm̄ talis po
tētie. ꝫ voluntas ꝑfecta pōt tēdere in oē
illud qȯ natū est esse volibile. libertas
igit̄ prima sine iperfectōe inq̄tum liber
tas ē ad opposita obā in q̄ tēdit. cui vt
sic accidit vt oppoitos effectꝰ producat
De 2ᵒ dico ꝙ istā libertatē cōcomita
tur vna potētia ad opposita manifesta
lꝫ. n. nō sit in ea potētia ad sil̄ velle ꝛ nō
velle. qꝛ hoc nihil ē. tn̄ in ea est potētia
ad velle post nō velle siū ad successiōeꝫ
oppositoꝝ actuū. ꝛ ista potētia est māi
festa i oibꝰ mutabilibus ad successionē
oppositoꝝ i eis. tn̄ est ꝛ alia nō ita māi
festa absq̄ oi successione. ponēdo. n. vo
luntatē creatā tm̄ hr̄e esse in vno instan
ti. ꝛ ꝙ ip̄a in illo instāti hēat hanc voli
tionē non nccīo tūc hēret eā. ꝓbatio. si
eni in illo instāti hēret eā nccīo cū non
sit cā nisi in illo instāti qn̄ cāret eā. ergo
simplr̄ volūtas qn̄ cāret eā nccīo cāret.
non. n. mō est ꝯtingens cā qꝛ p̄existebat
aň istud instās in quo cāt ꝛ tūc vt p̄exi
stens potuit cāre vel nō cāre. qꝛ sicˀ hoc
ens qn̄ est ē nccīuꝫ vel ꝯtingēs. ita causa
qn̄ cāt tūc cāt nccīo vl̄ ꝯtingent̄. ex quo
igit̄ in isto instāti cāt hoc velle ꝛ nō ne
cessario iō contingent̄: est ꝫ potentia hꝰ
cāe ad oppositū eiꝰ qȯ cāt sine successio
ne. ꝛ ista potētia real̄ est poᵃ prioris nā
lit̄ vt actꝰ p̄mi ad oppoita q̄ sūt posteri
ora nālit̄ vt actꝰ scōi. actꝰ. n. p̄mꝰ ꝯsidera
tus in illo instāti in q̄ est p̄or nālit̄ actu
2ᵒ ita ponit illū in esse tanq̄ effcm̄ suuꝫ
ꝯtingētē ꝙ vt prior nālr̄ posset eq̄ ponē
aliud oppoᵐ in eē. Hanc ēt potētiā rea
lē actiuā priorē nāliter ip̄o qȯ ꝓducit̄:
ꝯcomitat̄ potētia logica q̄ est non repu
gnātia terminoꝝ. volūtati. n. vt ē actꝰ
p̄mꝰ etiā qn̄ ꝓducˀ hoc velle n̄ repugnat
oppoᵐ velle. tū qꝛ cā ꝯtingēs ē respectu
sui effectꝰ. ꝛ iō nō repugnat sibi oppoᵐ.
in rōe effectꝰ. tū qꝛ vt scdm̄ est ꝯtingēter
se hꝫ ad istū actū vt isormat. qꝛ sbo nō
repugnat oppoᵐ sui accn̄tis ꝑ accn̄s. li
bertatē igit̄ volūtatis nostre inq̄tum ē
ad oppositos actus concomitat̄ poten
tia tā ad opposita successiue q̄ ad op
posita ꝓ eodē instanti. hoc ē ꝙ altutrū

possit inesse sine altero. ⁊ ista pō 2ª ē cā realis actus pus nāliter ꝙ logica. sȝ 4ª potētia ñ cōicat istā. s. ad opposita sil. q2 illa nulla est. Ex isto 2° p33m. s. distinctio huius ꝓpōnis volūtas volens a. pōt non velle. a. hec. n. in sensu ꝯpōis falsa ē vt significetur possibilitas hui9 ꝯpōnis voluntas volēs. a. non vult. a. vera autē est in sensu diuisionis vt significetur possibilitas ad opposita successiue. q2 voluntas volēs ꝓ. a. pōt nō velle ꝓ. b. Sed si etiā accipiamus ꝓpōnem de possibili vnientē extrema ꝓ eodem instanti. puto istā voluntas ñ volens aliquid ꝓ. a. pōt velle ꝓ a. adhuc ista ē distinguenda fm ꝯpōnē ⁊ diuisionē. ⁊ in sensu cōpois ē falsa. s. ꝙ sit possibilis ꝙ ipsa sit sil volēs ꝓ. a. ⁊ nō volens ꝓ. a. Sensus vero diuisionis ē verus. s. ut significet ꝙ illi volūtati cui inest velle ꝓ. a. possit inesse nō velle ꝓ. a. sed nō sic sil stabit. ita non velle q2 tñ illud velle nō ineēt. Et ad intelligendū istā scdaȝ distinctōeȝ q̄ ē obscurior dico quod ē sensu ꝙ ꝯpōis ē vna cathegorica cuius sbm̄ est istō voluntas non volēs ꝓ. a. ⁊ p̄dicatū volēs ꝓ. a. ⁊ tunc tm̄ attribuit h° p̄dicatū possibilit huic sb̄iecto cui repugnat ⁊ p ꝯñs ipossibiliter sibi cōuenit qō notat possibilit sibi cōuenire. In sensu diuisionis sūt due ꝓpōnes cathegorice enūciātes de volūtate duo p̄dicata in vna ꝓpōne de ineē enūciat de volūtate hoc p̄dicatuȝ non velle. a. q̄ cathegorica intelligitur p ꝯpōeȝ implicitā. in alio autē cathe ͣ de possibili enunciatur possibiliter velle. a. ⁊ iste due ꝓpositiones verificantur ꝓ. a. q2 significant predicata sua attribuere sb̄o ꝓ eodē instanti. ⁊ hoc quidem verum est. nam volun ati isti in eodem instanti conuenit non velle. a. cum possibilitate ad oppositum pro. a. sicut sigāt iª de possibili. Exemplum huius distinctionis est in ista omnis homo qui ē albus currit. q̄ posito isto casu ꝙ omnes homines albi currant ⁊ non nigri nec medū vera est in sensu compositionis ⁊ falsa in sensu diuisionis. in sensu ꝯpositionis est vna ꝓpō hñs vnum subiectum determinatum per hoc qui est albus in sensu diuisionis sunt due ꝓpōes enunciantes duo predicata de codē sb̄iecto. Consimilit in ista ōis hō q̄ ē alb9 necessario ē animal. q̄ in sensu ꝯpōnis est falsa. q2 p̄dicatuȝ nō necessario ꝯuenit toti huic sb̄o. In sensu v̄o diuisiōis vera est quia de eodem subiecto notantur dici duo predicata alterum necessario alterum absolute sine necessitate. ⁊ ambo conueniunt. ⁊ ambe ille cathegorice vere sunt.

Sed contra istam

di. arguit ꝑpliciter ꝙ ipa nō sit logica. nec ꝙ pō aliq̄ sit ꝓ aliq̄ instanti ad oppositum eius qō inest i illo instāti. Prio p istā ꝓpōnē p° pyer. oē qō ē qñ ē necce est eē. 2°p illā reᵃm artl obligatorie posito falso contingenti de pñti in instanti negādum est primum eē. quā regulā ꝓbat ille p hoc ꝙ illud posituȝ sustinendū ē tanꝙ veꝝ. g̊ sustinēdum est ꝓ aliq̄ instāti ꝓ quo ē possibile nō autē ē veruȝ possibile ꝓ illo instanti pro q̊ ē posituȝ q2 si eēt possibile pro illo instanti. ergo possȝ eē veꝝ. ⁊ tunc vel per motum vl mutationem. sed neutro modo quia motus non est in instanti. nec mutatio est in aliquo instanti ad oppositum ei9 quod tunc inest quia simul sunt mutatio ⁊ terminus mutationis. Pretereа tertio si pro aliquo instanti sit potentia ad aliquid cuius oppositum inē aut ista ē potentia cum actu aut ante actum non cum actu patet. nec ante actum. quia tunc esset ad actum pro alio instanti quam pro quo inest illa potentia. Ad primum respondeo ꝙ illa ꝓpō Arl. pōt eē catheᵃ l ypothᵃ. sic ⁊ ista aīal currere si hō currit ē necꝫ. hec quidem secundum quod conditionalis est. est distinguenda secunduȝ quod necessarium potest dicere necessitatem

ꝯñtie vel consequentꝰ.ꝑ° mõ ẽ vã 2° mõ est falsa. secundum autem ꝙ est cathe^a sensus est hoc totum currere si homo currit predicatur de animali cuȝ modo necessitatis. ⁊ cathe^a est vera quia predicatum sic determinatum necessario inẽ subiecto lȝ non predicatũ absolute. ⁊ ĩõ tunc arguere a predicato sic determinato ad predicatum absolute sumptum ẽ falsa secundum quid ⁊ simpliciter. Ita dico hoc ꝙ si ista ꝑpõ Arĩ. accipiatur vt ẽ ypathetica tp̃alis tã necessitas aut notat necessitateȝ cõcomitantie uel cõcomitãtꝭ. ut concomitantie vera est. ut concomitantis falsa. Si autem accipiatur ut est cathegorica tũc hoc quod est. quando est non determinat compositionem implicitam in hoc quod est sed cõpositõeȝ pricipalẽ significatã ꝑ hᵒ qõ est eẽ. ⁊ tũc ꝑdicatũ hoc esse qñ ẽ de notatur dici de subiecto quod est cum mõ nc̃citatis. ⁊ sic ẽ ꝑpõ vera. nec seqꝫ ḡ necesse ẽ eẽ. sed ẽ falsa ₛm q̃d ⁊ simpliciṫ sicut ĩ alio patet. nullus igitur sensꝰ verꝰ huiꝰ ꝑpõnis denotat ꝙ eẽ aliq̃d in instanti in q̃ ẽ sit simpliciter necessariuȝ sed tñ ꝙ sit nc̃cariũ ₛm q̃d.s. qñ ẽ. ⁊ cũ hoc stat ꝙ in illo instanti in q̃ ẽ sit simpliciter ꝯtigẽs. ⁊ ꝑõñs ꝙ in illo instanti possȝ oppositũ illꝰ ĩesse. Ad 2^m illa regula est falsa ⁊ ꝑbatio eius nõ vȝ. qꝛ lȝ positũ debeat sustineri sicut veꝝ. põt sustineri pro illo instãti nõ negãdo illõ instans eẽ ꝑ quo est falsuȝ. qꝛ nõ seq̃tur est falsũ ꝑ illo instãti. ḡ ẽ impossibile. sicut inuit illa ꝑbaᵒ ⁊ cũ dicit si põt eẽ verũ ꝑ instãti ꝑ q̃ ẽ falsũ aut põt v̾ificari ꝑ illo instãti ⁊c̃. dico ꝙ nᶜ sic nec sic qꝛ ista possibilitas ad veritatẽ eius non ẽ possibilitas aliqua cũ successione vt alterũ post alteꝝ insit. sed est põ ad oppositum huius qõ inest alicui inquãtũ est prior naturaliter illo actu. Ad 3^m dico. ꝙ ẽ põ ante actũ non ante duratõeȝ sed añ ordine nature. qꝛ illud qõ ꝓcedit naturaliṫ istũ actum ut ꝓcedit actuȝ naturaliṫ posset eẽ cum opposito illꝰ actus. ⁊ tunc negandum est ꝙ omnis põ est cum actu uel ante actum intelligẽdo añ ꝑ prioritate durationis. vera aũt est intelligendo ante ꝑ prioritate nature.

4° obĳcit contra illud. quia si põt velle a. ꝑ hoc instanti. ⁊ non vult. a. ꝑ hoc instanti. ḡ põt non velle. a. ꝑ hoc iⁿstanti. qꝛ ad illam õ incẽ sequitur illa õ possibili ⁊ tũc videṫ sequi ꝙ possit uelle a. ⁊ non velle. a. simul pro eodeȝ instãti.

Ad istud rñ° ₛm phm. 9°. methaᶜ. ꝙ habens potentiam ad opposita si faciat ut faciendi habet potentiaȝ nõ aũt ut potentiam habet faciendi. ita ꝙ modus refertur ad terminũ potentie nõ ãt ad potentiaȝ ipsam. quia simul habeo potentiam ad opposita sed non ad opposita simul. tunc dico ꝙ non sequitur potest velle hoc in instantia. ⁊ põt nolle hoc in a. ḡ potest velle ⁊ nolle in a. q̃a potest esse põ ad vtrũq; oppositoꝝ disiunctim ꝑ aliq̃ instãti. ⁊ si nõ ad ambo illa siṁ. qꝛ sic ẽ possibilitas ad vnũ illoꝝ ita est ad non esse alteriᵘ. ⁊ eꝯ°. sicut ad reliquum ita ad non eẽ istiue. non igiṫ simul ad esse huius ⁊ istius oppositi. qꝛ possibilitas ad simultatem non esset nisi essȝ ad ambo concurrentia in eodem instanti qõ non habetur per hoc ꝙ ad vtrumq; diuisim est potentia pro isto instanti. Exemplum huius apparet in ꝑmanentibꝰ hoc corpꝰ põt esse in hoc loco in a. instanti. ⁊ aliud corpus potest eẽ in eodem loco in a. instanti. igitur ista duo corpora eẽ pñt siṁ in a. instanti nõ sequitur. Ita. n. hoc corpus potest eẽ ibi ꝙ potest illud corpus non esse ibi. ⁊ eꝯ° Et ideo non sequitur si potentia est ad vtrumq; pro eodeȝ siue in instanti siue in loco ergo ad ambo siml. sed fallit qñ cũq; vtrumlibȝ illorũ duoruȝ excludit alterum ita etiam non sequitur possuȝ tota die portare istum lapidem sic portabile aliq̃d adeq̃te v̾tuti mee. ⁊ possum tota die portar̃ aliũ lapidẽ. ḡ possũ siml

portare ambos.non sequitur qꝛ h vtrꝫ qꝫ ad quod est potentia diuisim exclu dit reliquū.simultas autem nūq̄ possꝫ inferri ex sola idemptitate illius vnius instantis vel loci.sed oꝫ cum hoc habere coniunctionē istorum duorum respectu tertij que dicūtur eē simul.

Juxta predicta de

voluntate nostra videnda sunt quedaꝫ de voluntate diuina.ꝛ p̄mo ad que sit libertas eius.scđo que sit ꝯtingentia respectu volitoꝝ tertiū.s.q̄tū ad distinctionem logicam .ꝓpositō^m ꝓportionabiliter est ibi ꝛ hic. Quātum ad p̄mum dico q̄ volūtas diuina nō est in differens ad diuersos actus nolendi ꝛ volendi.qꝛ hoc in voluntate mea non erat sine imperfectione voluntatis.voluntas.n.nostra erat libera ad oppositos actus ad hoc vt eēt libera ad obā opposita ꝛ hoc ꝓpter limitationē vtriusqꝫ actuꝫ respectu sui obi.ḡ posita illimitatōe eiusdem volitionis ad diuersa obā non oꝫ ꝓpter libertatem ad opposita obiecta ponere libertateꝫ ad oppositos actus.ipsa etiam volūtas diuina libera est ad oppositos effectus.sed h n̄ est prima libertas sicut nec in nobis.remanet ḡ libertas illa que est per se pfectionis ꝛ sine imperfectione.s.ad obiecta opposita ita q̄ sicut voluntas nostra pōt diuers̄ volitōib' tendere in diuersa volibilia ita illa volūtas pōt vnica volitōe simplici illimitata tendere in quecūqꝫ volibilia.ita q̄ si volūtas illa vel illa volitio eēt tm̄ vnius volibil' ꝛ non posset eē oppositi qđ tamen est de se volibile.hoc eēt impfectionis in voluntate sicut deductū est prius de voluntate nrā.Et lꝫ in nobis possꝫ distigui voluntas vt ē receptiua vt ē opatiua ꝛ ut ꝓductiua.ipa.n.ē ꝓductiua actuū.ꝛ ipa ē qua hn̄s opatur formaliter volēdo. ꝛ ipsa est receptiua volitionis sue.tn̄ libertas vꝫ eē ei' inq̄tū ē opatia. inq̄tū s.hn̄s eā formalr̄ pōt ea tendere in obiectū Ita igitur ponit libertas in voluntate dina p se ꝛ p̄° inq̄tū ē pō opatiua. lꝫ ipa non sit receptiua nec ꝓductiua volitionis sue.ꝛ tn̄ pōt saluari in eo aliq̄ libertas inq̄tū ꝓductiua ē.lꝫ.n.ꝓductio in eē existētie nō cōcomitetur necessario opationē eius.qꝛ opatio ē in eternitate ꝛ ꝓductō eē existētie est in tpe.tn̄ opationē eius necio cōcomitat ꝓductō in eē volito.ꝛ tūc non pōt pō illa volūtatis dine p̄mo quidē eē vt ꝓductiua. sꝫ fm quid.s.in eē volito ꝛ ista ꝓductō ꝯcomitatur eā vt operatiua. Quātuꝫ ad 2^m articulum dico q̄ volūtas diuina nihil aliud respicit necessario ab obiecto ab eēntia sua ad quodlibet.igitur aliud contingenter se habet. ita q̄ posset eē oppositi.ꝛ hoc cōsiderādo ipam ut ē prior nāliter tendentia in illud oppoitū.nec solū ipsa in volitione por est nāliter suo actu sed etiā inq̄tū ē volēs qꝛ sicut volūtas nostra vt prior natura lit' suo actu ita elicit actū illum q̄ possit in eodem instāti elicere oppoitū.ita volūtas diuina inq̄tū ipa sola volitione ē prior naturaliter tendētia tali ita tendit in illud obiectū contingent' q̄ in eodem instanti possit tendere in oppositū obiectū ꝛ hoc tam de potentia logica q̄ est nō repugnātia terminoꝝ sic dictū est de voluntate nrā.q̄ de pō reali q̄ prior est naturaliter actu suo.

Uiso de contingē

tia reꝝ q̄tū ad existentiā ꝛ hoc cōsiderādo respectu voluntatis dine restat videre scđm p̄ncipale qualiter cum hoc stat certitudo scientie eius hoc pōt poi duplr̄ vnomodo per hoc q̄ intellectus diuinus videt determinationem volūtatis diuine.vꝫ illud fore pro.a. quia voluntas illa illud determinat fore ꝓ eo.scit enim illam voluntatem esse immutabilem ꝛ non impedibilem. Uel

aliter qȝ ista via videtur ponere quedã discursum in intellectu dĩno quasi ex i tuitõe determinatõis volũtatis ⁊ immu tabilitatis eius ꝯcludat hoc fore. põt po ni aliter ꝙ intellectꝰ dinꝰ aut offert sim plicia quoꝝ vnio est contingens in re aut si offert ꝯplexionem. offert eã sicut neu tram. ⁊ volũtas eligens vnam partem s. coniunctionẽ istorum ꝓ aliquo nũc i re. facit illud determinate esse veꝝ. hoc erit ꝓ. a. hoc aũt exñte detmiate vero eẽntia ẽ rõ intellectui dino intelligẽdi istud verum. ⁊ hoc nãliť q̃tum est ex p te eẽntie. ita ꝙ sicut naturaliter intelli git omnia pricipia necessaria quasi añ actum voluntatis dine. qȝ eoꝝ veritas nõ dependet ab illo actu ⁊ eẽnt ꝯgnita ab intellectu diuino si per impossibile nõ esset volens. ita eẽntia diuina ẽ rõ ꝯgnoscendi ea in illo priori instãti na ture. quia tunc sunt vera. nõ quidẽ ꝙ illa vera moueant intellectum diuinũ nec ẽt termi eoꝝ ad apprehendendũ talem veritatem. qȝ tunc inteꝰ diuinus vilescẽt qȝ pateretur ab alio ab eẽntia sua. sed sicut eẽntia diuina est ratio ꝯg noscendi simplicia ita ⁊ complexa tlia tunc autem non sunt vera ꝯtingentia. qȝ nihil est tunc ꝑ qd hẽant vitatem de terminatam. posita aũt detminatione voluntatis diuine iam sũt vã videlicet pro illo secũdo instanti. ⁊ hoc idẽ erit rõ intellectui diuino qd erat in primo i telligendi ista que sunt iam vera in 2° i stanti. ⁊ fuissent cognita in ꝑmo instã ti. si fuissent in ꝑmo instanti. Exemplũ sicut si oculo meo potentia mea visiua sit rõ videndi obm̃: si ab aliquo pñtan te nunc sit iste color pñs nunc ille oculꝰ meus videbit nũc hoc nũc illd ⁊ tñ per eandem visionem tm̃mõ erit dria in ꝑ oritate ⁊ posterioritate vidẽdi. ꝓpť ob iectum prius ⁊ posterius pñtatum. Et si vnus color fieret naturaliter pñs ⁊ ali us liber e non esset differentia formalit in visione mea quin ex parte sua oculꝰ

videret naturaliter vtrunq;. tamen cõ tingenter posset videre vnuȝ ⁊ necessa rio aliud inq̃tum sibi vnum sit presens ꝯtingenter ⁊ aliud necessario vtroq; is toꝝ modoꝝ ponatur intellectũ dinuȝ ꝯgnoscere existentias reꝝ. pȝ ſm vtrũ q; ꝙ ẽ determinatio intellectus dini ad illud exñs ad qd determinat voluntas dina. ⁊ certitudo infallibilitatis. qa nõ põt volũtas determinare q̃n intellectꝰ detminate apprehẽdat illd qd volũtas detminat ⁊ imutabiliť. qȝ tã volũtas ꝙ intellectꝰ sit imutabiles. ex dis. 8. Et hoc q̃tũ ad tres q̃ones ꝑmas. ⁊ tamen cũ istis stat contingentia obi ꝯgniti. qȝ voluntas volens hoc determinate: cõ tingenť vult hoc ex ꝑmo articulo

Quãtũ ad quartã

q. vr̃ fortasse distinguenduȝ de ista deꝰ nccio scit. a. ſm ꝯpõnem ⁊ diuisionem vt in sensu ꝯpõnis noteť necitas scien tie vt trãsit sup istd obm̃. in sensu diui sionis noteť nccitas scie absolute q̃ tñ trãsit sup hoc obm̃. ꝑmo mõ ẽ falsa. se cundo mõ vera. Tñ talis distictio non vr̃ logica. qȝ qñ actꝰ trãsit sup obm̃ nõ vr̃ distiguẽd ð i° actu absoꝰ l vt trãscũ te ẽ obm̃ puta si dico si dicã video sortẽ ꝙ distiguatur de visiõe ꝓut trãsit i sor tem. vel de visione absoluta q̃ tamẽ est sortis. ⁊ sic nõ est ibi distictio i ꝓpõe de iesse. ita nec i ꝓpoito vr̃ distictio. sȝ tm̃ vr̃ nccia si actus trãsit in obm̃ nccio ⁊ ita videť ista simplr negãda deus nccio scit. a. ꝓ eo ꝙ hoc ꝑdicatũ sit detmiam nõ nccio cõuenit huic subiecto lȝ ꝑdi catũ non detminatũ cõueniat. Contra hoc obiicit qȝ actus rõnalis nõ distrahi tur ꝑ mãȝ sup quã trãsit. ita. n. ẽ simpli citer dicere qd trãsit sup me nihil dicere sicut qd trãsit super me aliqd dicere. ⁊ ideo ita sequitur dico me nihil dicere. g̃ dico. sicut sequitur dico me aliquid dicere. g̃ dico. g̃ in deo scire nõ distrahi tur per materiã sup quã transit q̃n sit

equalis necitas. Ad istud dicendum ꝙ lȝ nõ distrahatur ꝙ stet ſm quid. tamẽ non põt eẽ necitas eius ut significatur trãsire sup mãȝ lȝ sit necitas ei⁹ i se ⁊ hoc maxie si sit actus potẽs respicerẽ diuersa obiecta. sicut si haberẽ actũ loquẽdi eundem virtuti motiue ⁊ ille actus possit trãsire sup diuersa obiecta ꝯtingentẽ. lȝ necio haberẽ actũ sicut potẽtiã nõ tamẽ necio hẽrem actuȝ vt trãseuntẽ sup tale obiectũ. ⁊ iõ sequeretur necio. dico ḡ necio dico istõ imo posset eẽ necitas dcõis in se cũ cõtingentia respcũ h⁹ obi. ⁊ tñ dictio huius obi esset simplr̃ dictio. ita ꝙ nõ dictio ſm q̇d.

Ad argumenta ꝑncipalia p ordinẽ. Ad ꝑmũ ꝓ ꝑͣ. q. dico ꝙ nõ ẽ silis veritas in illis de futuro. sicut in illis de pñti ⁊ de ꝑterito. In pñtibus quidẽ ⁊ ꝑteritis ẽ veritas dẽminata ita ꝙ alteꝝ extremũ ẽ positũ. ⁊ vt intelligit positũ nõ ẽ in potestate cause vt ponatur vel non ponatur. quia licet in potestate cãe vt ꝑoꝛ nãliter i effectu sit ponẽ effectũ vl̃ nõ ponẽ: ñ tñ vt effect⁹ intelligitur iã positus ineẽ. talis ãt nõ ẽ dẽiatõ ex pte futuri. qꝛ lȝ alicui itellectui sit vna ps vã dẽiata ⁊ etiã vna ps sit vã i se dẽminate. lȝ eã null⁹ inte⁹ appꝛehenderet. nõ tñ ita q̇n in ptãte cãe ẽ ꝓ i°istãti ponẽ oppoitũ. ⁊ ista indẽmiatõ sufficit ad cõsiliãdũ ⁊ negociãdũ. si ãt neutra ps eẽt futura nõ opoꝛteret negotiari vel consiliari. ḡ ꝙ altera ps sit futura dũ tñ reliqua possit euenire. nõ ꝓhibet cõsiliatõneȝ ⁊ negotiatõneȝ. Ad 2ᵐ dico ꝙ sciaȝ eẽ vni⁹ ptis ita ꝙ nõ possit eẽ alteri⁹ poit ipfcõeȝ in ea. Silr̃ ⁊ i volũtate ponẽ eã eẽ vnius ita ꝙ nõ possit eẽ alterius obi volibil̃ poit i ea ipfectõnẽ. tñ scientiã eẽ vnius ita ꝙ nõ sit alterius ⁊ volũtati silr̃ nullã ipfectõeȝ poit sicut ⁊ põ ẽ vni⁹ oppoiti in actu dẽminate qõ ꝓducit ⁊ nõ alterius. Dissilẽ tñ ẽ õ poᵃ ⁊ scia ⁊ volũtate ꝑ h° ꝙ poᵃ vr̃ dici eẽ vnius obiecti tm̃. qꝛ tm̃ possit i illõ. ⁊ scia ⁊ volũtas ita ꝙ tm̃ sciat l̃ velit illõ. Sȝ si accipiat silimõ ex vtraqȝ pte equal̃ ẽ dẽminatõ ex vtraqȝ pte. qꝛ qõlibȝ istoꝝ ẽ actu vni⁹ oppõiti ñ ãborũ. qõlibet ẽt istoꝝ põt eẽ vtriusqȝ. sed põm eẽ alic⁹ hoc vr̃ significare põlẽ hitudinẽ ei⁹ ad illõ. Sciaȝ vl̃ volũtatẽ eẽ ei⁹ vr̃ significare actualẽ hitudinẽ ad iõ nihil tñ mali seq̃t si silimõ accipiat hic ⁊ ide. qꝛ tũc sicut ad sciaȝ scire. ⁊ ad volũtatẽ velle: ita ad potẽtiã ꝓducere. nõ aũt posse ꝓducere. ⁊ sicut ad potentiã posse pꝛoducere. ita ad scientiam posse scire ⁊ ad voluntatẽ posse velle.

Ad primum arᵐ 2ᶜ. q. dico ꝙ lȝ ad duas de ineẽ seq̃t cõclo de ineẽ nõ q̇dẽ sylogistice. qꝛ ẽ oꝛõ nõ syloᵃ reducibil̃ i syllos mr̃tos. tñ ex vna de ineẽ ⁊ alr̃a de possibili nec sylloᶜ nec necio sequit ꝯ° õ possibili. rõ ẽ qꝛ falli est rem opiari aliter eẽ ꝙ̃ sit ꝓ tunc ꝓ qñ credit eẽ. Istõ aũt icludit in ill̃ duab⁹ ꝑmissis õ ieẽ q̃ꝝ altera sigãt istũ credẽ h°. ⁊ reliq̃ negat h° esse. ⁊ hoc pꝛo eoõ instanti. ⁊ iõ seq̃tur ꝯ° de falli. Nõ sic aũt ex alia pte. qꝛ illa de ineẽ affirmat vᵐ oppoᵐ ꝓ illo instãti. illa de possibili affirmat potẽtiã ad alteꝝ oppoᵐ ꝓ eodẽ instãti. nõ cõiunctim sed diuisim. ⁊ iõ nõ sequitur ꝓ aliq̊ instãti ꝙ possit eẽ cõiũctio oppositi in re ad illud qõ creditur ⁊ iõ nõ sequitur possibilitas deceptõis q̃ includit istã ꝯiũctionẽ. Similis ẽ rõ in mixtione de cõtingẽti ⁊ de ineẽ q̃re illa nõ teneat nisi sit ẽt mioꝛ de ineẽ simplr̃. Ista etiã ratio patet. quia si ex opposito conclusionis arguatur cum illa de possibili ñ infertur oppositum nisi alicuius de necessario. ⁊ ita opoꝛteret maioꝛem esse realiter eandem cum illa de necessario ad hoc ut inferat conclusionem. nõ. n. sequitur de⁹. ñ ꝑt decipi. ⁊. a. põt ñ forẽ ḡ de⁹ nõ scit. a. foꝛe. ſȝ sequit ꝙ nõ necio sit a. foꝛe. qõ apparet quia si inte⁹ meus

ſemper ſequeretur mutationez in re. ita ꝙ te ſedente opinarer te ſedere. ⁊ te ſurgente opinarer te ſurgere non poſſez decipi ⁊ tñ ex iſtis tu ſedes ꝑ. a. ⁊ ñ poſſũ decipi. ñ ſequitur niſi ꝙ non neceſſario ſcio te ſedere ꝑ a. Ita in ꝓpoito licet intellectus diuinus non ſequatur res ſicut effectus cãz tñ cõcomitantia eſt ibi ꝙ ſicut res poteſt non eſſe ita intellectus diuinus poteſt non ſcire. ⁊ ideo nunꝙ̃ ſequitur ꝙ intellectus diuinus cognoſcat rẽ alr̃ ꝙ̃ eſt. Et ideo nunꝙ̃ poſſunt ſimul ſtarẽ illa que requiruntur ad deceptionem. ſed ſicut res ſcita poteſt eſſe ita deus põt eam ſcire: ⁊ ſicut res ſcita poteſt non eẽ ita deus poteſt eam non ſcire. ⁊ ſi non erit non ſciet. Ad 2am de illa poſitõe poſſibilis ineſſe. dico ꝙ ex tali poſitiõe in ſe nũꝙ̃ ſequitur aliquod impoſſibile tamen illa de ineſſe in qua ponitur illa de poſſibili poteſt repugnare alicui cui non repugnat illa de poſſibili poſita in eſſe. quia antecedens poteſt repugnare alicui cui non repugnat cõſequẽs. ⁊ tũc ex añcedente ⁊ ſuo repugnãte põt ꝯſeqͥ aliqͦd ĩpoſſibile qͦd nõ ſequit̃ ex ꝯñte ſimpliciter ⁊ eodẽ. qꝛ nõ eſt ſibi ĩcõpoſſibile. Nec mirũ ẽ ſi ex ĩcõpaſſibilibus ſequat̃ ĩpoſſibile. quia ſm phm ſecundo ꝓoꝝ in ſylla ex oppoſitis ſequit̃ concluſio ĩpoſſibilis. dico tunc ꝙ poſita iſta ineſſe poſſibile eſt me non ſedere. ex iſta ſola nihil ĩpoſſibil' ſeqͥt. ſꝫ ex iſta ⁊ alia. ſ. deus ſcit me ſeſſuruꝫ ſequitur impoſſibile. ſ. deum falli. ⁊ illud impoſſibile non ſeqͥt ex impoſſibilitate eius qͦd ponitur ineẽ nec etiam ex impoſſibilitate aliqua que eſt abſolute in ea. ſꝫ ex ipſa ⁊ qͦdaꝫ alio ſimul quod eſt incõpoſſibile. nec hoc ẽ inconueniens ꝙ illud quod eſt impoſſibile ſequatur ex aliqua de ineſſe in qua ponitur alia de poſſibili ⁊ aliqua de in eſſe. quia cuꝫ iſta ego ſedeo ſtat iſta poſſibile eſt me ſtare. illa tamen de ineſſe in qua ponitur illa de poſſibili repugnat illi alteri de ineſſe. ⁊ ex illis duabus de ineſſe ſequitur impoſſibile. iſta. ſ. ſtãs ⁊ ſedens. nec tamen ſequitur ergo illa que ponebatur de poſſibili ineſſe fuit falſa vel illa fuit falſa ſed vel alia cum qua ſua de ineẽ accipitur eſt in compoſſibilis ſue de ineẽ.

Ad primum argumentum tertie queſtionis concedo maiorem ꝙ non eſt tranſitus ſine mutatione. ſed in minori dico ꝙ hic nullus eſt tranſitus nec eſſe poteſt. quia tranſitus nõ põt eſſe ſine ſucceſſiõe. ita ꝙ oppoſituꝫ ſuccedat oppoſito. talis aũt nõ põt eſſe in ꝓpoſito. ſicut. n. nõ pñt ſiml' ſtarẽ ſcire ⁊ nõ ſcire. ita non põt ſimul ſtarẽ ꝙ aliqñ ſciat ⁊ aliquando non ſciat. ſine qͦ tranſitu ab oppoſito in oppoſitũ ſucceſſiue. non eſt mutatio. Et ſi tu queras ſaltẽ ſi põt nõ ſcire b. qͦd ſcit. aliqͩd alit̃ ſe haberet. quero quid eſt illud. dico ꝙ b ineſſe incognito. non tamen aliter ꝙ̃ prius ſe habuit. ſed aliter ꝙ̃ nunc ſe habꝫ ita ꝙ iſtud aliter eſſet non alicuius ſuccedentis oppoſiti ad oppoſitum. ſed eẽt alterius oppoſitoꝝ qͦd in eodem inſtãti poſſet ineẽ in qͦ ſuũ oppoṁ ineſt. ⁊ hoc non ſufficit ad mutationem. Ad ſecundum dico ꝙ iſta conſeqñtia non valet. non ſciens a. poteſt ſcire. a. ergo põt ĩcipe ſcire. a. ⁊ hoc qñ ẽ põ ꝑcise alicuius ꝓoris nãlr̃ ad oppõitũ poſterioris ꝓ eodẽ iſtanti ꝓ qͦ ⁊ in qͦ hꝫ hͦ poſterius ꝯtingent' eſſe. ſicut ẽ in ꝓpõito. tꝫ tamẽ gr̃a mẽ in creaturis ubi eſt poſſibilitas ad oppoſita ſucceſſiue. ſed licet illa non eẽt adhuc tñ eẽt poſſibilitas ad vtrũqꝫ illoꝝ ꝓ vno iſtãti. Ad 3m põt ꝯcedi ꝙ̃tum ad iſtud arm ꝙ iſta põ ad oppoſita ſit põ actia. puta ꝙ intellectus diuinus ĩꝙ̃tũ ẽ actu ꝑ eẽntiã ⁊ ꝑ actualẽ ĩtellectõeꝫ ĩfinitã ſit põ actia reſpectu qͦrũcũqꝫ obiectoꝝ qͦ ꝓducit ĩeẽ ĩtellecto. Et cum dicit igit̃ ipa ñ põt agẽ circa aliqͩd circa qͦd prius ñ egit niſi prius mutet̃. dico ꝙ ꝯñtia ñ vꝫ qñ agẽs rͭqͥrit obiectũ circa qͦd agat

ſicut in agentibus creatꝭ non oȝ ꝙ agēſ ſi de nouo agat ꝙ mutet̃ ſi d̉ nouo ap-propinquetur ſibi paſſum in qd̉ agat. Ita in ꝓpoſito voluntas diuina deter-minās fore aliquid oſtenſum ab itellc̃u facit cōplexionē talē eſſe verā ⁊ id̉ intel-ligibilē ⁊ ex hoc iſtud ē pn̄s intellectui in rōne obiecti. ⁊ ſicut voluntas pōt fa-cere iſtud volitum ⁊ nō facere: ita poſ-ſet eſſe verꝫ ⁊ nō verū. ⁊ ita pōt cogno-ſci ⁊ nō cognoſci ab iſto intellectu nāli non quidē ꝑꝑ aliquam cōtingentiaȝ q̄ quidē ſit prius in iſto agente nāli. ſȝ ꝑꝑ ꝯtingentiam ex parte obiecti qd̉ cōtin-genter eſt verū ꝑꝑ actum volūtatis ve-rificantis. Et ſi obijciaſ ꝙ adhuc nō pōt eſſe ſine mutatione ſaltē in obō in-tellecto. ſicut nec illa approximatō paſ-ſi naturaľ ad agens nāle poteſt eſſe ſine mutatione paſſi. ⁊ forte ipius agēꝭ ap-proximantis. Rn̄deo qd̉ obm̄ iſtud nō mutat̃ in iſto eſſe q2 nō poteſt eē ſuc-ceſſiue ſb̉ oppoſitis cōtingēter tn̄ eſt in iſto eē. ⁊ hec cōtingētia ē a ꝑte volūtatꝭ ꝓducētis ipm in tali eſſe. ⁊ iſta cōtingē-tia volūtatis pōt eſſe ſine mutatōe vo-lūtatꝭ. ſicut declaratuȝ eſt in p̊mo arti. ſolutionis.

Ad argumenta q̄rte q̄ſtiōiſ

Ad pri^m^ nego ꝯn̄tiaȝ. Ad p̊mā ꝓba-tionē dico ꝙ ſi nō ſit i deo nc̄citas alia q̄ꝫ imutabilitatꝭ hoc eſt. nō alius mod' neceſſitatꝭ illoꝝ quos aſſignat pħus in 5. niſi. 4 ſm ꝙ ē non ꝯtingere aliter ſe hr̄e. q2 alij mōi nc̄citatꝭ requirūt iperfe-ctōȝ. ſic nc̄citas coact ōiſ ⁊ ceteri. tn̄ n̄ ē ibi ſola nc̄citaſ imutabilitatꝭ ſic ꝙ imu-tabilitas ex ſe ſit nc̄citas q2 imutabili-taſ ex ſe n̄ p̊uat niſi poſſibilē ſucceſſiōȝ oppoſiti ad oppo^m^. Neceſſitas aūt ſim-plr̄ p̊uat abſolute poſſibilitatem h' op-poſiti ⁊ nō ſucceſſioneȝ h' oppoſiti. ſic̄ hic. ⁊ id̉ nō ſequit̃ oppo^m^ nō pōt ſucce-dere oppoſito. g̊ oppo^m^ nō pōt ineē.

Ad ſcd̉am ꝓbatōem dico ꝙ lȝ om̄e eē exn̄tie poſſibile forte ſit mutabľe. po-nēdo creatōem ſm intellectū Auicꝭ. ēt ab eterno eſſe mutatōem. tn̄ in eē intel-lecto ſiue volito qd̉ eſt eē ſm q̇d nō oȝ ꝙ oīs poſſibilitas q̄ repugnat nc̄citati ex ſe formaľr cōcludat mutabilitatem q2 iſtud eē nō eſt eē reale. ſed reducit̃ ad eē alicui' reale ſȝ ſe neceſſarij. ꝓpt̉ cui' alterius neceſſitatē nō pōt eē hec muta-bilitas. ⁊ tn̄ illi' alteri' nc̄citas ex ſe nō ꝯuenit huic formaľr. ⁊ id̉ iſtud nō ē ex ſe formaľr neceſſariū. q2 nō hȝ eē extre-mi qd̉ reſpicit reaľr. nec tn̄ eſt mutabľe q2 ſcd̉ȝ illud eē diminutū reſpicit extre-mū imutabile. ⁊ mutatio in aliquo in-q̄ꝫtum reſpic̄ aliud nō pōt eē ſine muta-tione in illo. Ad 2^m^ arg^m^ dico ꝙ ali-q̇d pōt ieſſe deo dupľr. vel formaľr vel ineſſe ſubiectiue. ſic̄ logice p̄dicatū qd̉-cūq3 dr̄ ineſſe ſb̉o. p̊mo mō ꝯcedo ma-iorez. q2 oē tale eſt deus. ⁊ idē deo neceſ-ſario. 2° nō. ſicut appellatio relatiu po-teſt ineſſe deo ſcd̉ȝ ꝙ de' dr̄ dn̄s ex tpe. ⁊ tn̄ iſta appellatio nō ſignificat aliq̇d idē deo ita ꝙ nc̄cio ſit idē deo vel idem qd̉ ipe de'. q2 tūc nō eēt ex tpe. Modo dico ꝙ deū ſcire. b. rōe hui' qd̉ eſt ſcire abſolute ē ſcire formaľr ⁊ eſt in deo for-maľr. ſȝ rōne ſcire vt eſt h' termini non ineſt deo niſi 2°. eſt. n. h' termini q2 h^o^ ſcitū hȝ reſpectū ad ſciam diuinā ⁊ ꝑ hoc aliqua appellatō relatiua ieſt deo ſic̄ p̄dicatū ſb̉o. Ad 3^m^ dico ꝙ nll'a ꝑfectio ſimplr̄ i deo dependet a creatu-ra nec ēt neceſſario ſimplr̄ coexigit cre-aturā in q̊cūq3 eſſe. ⁊ id̉ deū ſcire. b. ꝑ ut intelligit̃ nō tm̄ ſcire abſolute: ſed ēt ꝓut trāſit ſup ipȝ. b. nō eſt ꝑfectio ſim-plr̄. ſed ꝑfectio ſimplr̄ cū addito qd̉ ne-ceſſario concomitat̃ ꝑfectionē ſimplr̄. tūc dico ꝙ maior illi' argumenti eſt v̇a de ꝑfectione illiuſ ſcie abſolute ſumpta ſic aūt minor eſt falſa. ⁊ ꝓbatio eiuſ nō ꝓbat niſi qd̉ ad ꝑfectōnē ſimplr̄ ꝯſequi-tur neceſſario ꝙ ſit talis obiecti. q2 con-ſequit̃ neceſſario ꝙ habeat aliquē talē

respectũ ad talẽ ꝑfectionẽ simplr: cum tñ nec ex tali respectu alterius ad ipm nec ex appellatione relatiua eius est ꝑfectio simpliciter in eo.

Ad argumenta quite qōis

Ad primũ dico ꝙ añs nõ est necessa^m simplr ⁊ cũ ꝓbatur q2 act⁹ rõnalis nõ distrahitur sup quãcũqꝫ mãm ⁊c̃. Responsuꝫ ẽ ad illã ꝓpõem in ar° fcõ ꝯtra solutionẽ hui⁹ qõnis. Ad 2^m dico ꝙ illa mixtio nõ valet nisi illa minor sit d̃ inesse simplr. ⁊ hoc nõ tm̃ ꝙ sit vera ꝓ oi tpe sꝫ ꝙ sit necessario vera. ⁊ forte oꝫ ꝙ significet sumptũ sub ꝑ se ꝯtineri sub medio. sufficit ad ꝓpositũ ꝙ opꝫ eã necessario eẽ verã. ⁊ ꝙ hoc requirat pꝫ in ista instãtia oẽ quiescens de necessario nõ mouet. lapis in centro terre est quiescẽs. g° de nccitate nõ mouet. ꝯclo nõ sequitur. ⁊ tamẽ minor semp ẽ vera non tamẽ necessario v̈a. ita ẽ in ꝓposito lꝫ illa minor de ineẽ sit simpliciter vera nõ tñ ẽ necessario vera potest. n. de⁹ nõ scire. a. sicut potest nõ velle. a. pp ꝯtingentiã que ṕmo ẽ in volũtate ad obã secũdaria ⁊ ex hoc cõcomitant in intellectu sicut prius expositum ẽ.

Ad argumenta ꝓ secũda

opi. Ad primũ ꝯcedo ꝙ imẽsitas est p̃sens oi loco sꝫ nõ oi loco actuali ⁊ potẽtiali. sic̃ argutũ est in ṕma rõe ꝯtra istã opi. ⁊ ita nec eternitas pp suã infinitatẽ erit pñs alicui tpi nisi exñti. Per h° pꝫ ad exemplũ illud de baculo i fluuio. q2. n. baculus nõ hꝫ vñ posset eẽ pñs oibus ꝑtibus aque: iõ nõ ẽ immensus respectu illaꝝ sed nũc eternitas hꝫ q̃tum est ex parte sua ꝙ pñs esset omnibus ꝑtibus tpis si essent. Per hoc ad aliõ cũ dicit ꝙ nunc eternitatis vt coexistit non equatur nunc tpis veꝝ est. q2 nunc eternitat ẽ formalr ifinitũ. ⁊ iõ excedit formalit nunc tpis. non tñ coexistendo alteri nunc. sicut imensitas dei pñs huic vniuerso non coequat huic vniũso ⁊ iõ excedit formalr non tñ ẽ alicubi nisi in hoc vniuerso. Per idẽ ad alteꝝ pꝫ q2 si totũ tp̃s esset sil eternitas cõplecteret illud. ⁊ ita cõcedo ꝙ eternitas q̃tũ est ex se hꝫ infinitatẽ sufficiẽtẽ ad cõplectendũ totũ tp̃s si totũ sil esset. Sed q̃tuncũqꝫ ponat imensitas a ꝑte vnius extremi pp quã ipm posset coexistẽ cuꝫ q̃tocunqꝫ in altero extremo. cũ exñtia dicat rlonẽ realem int duo extrema. ⁊ iõ requirat ambo. pp immẽsitatẽ vni⁹ extremi ñ potest ꝯcludi coexñtia ad alteꝝ nisi tm̃ ad illud qd coexistit de alio extremo. ⁊ iõ oia ista argumẽta ꝓcedũt ex insufficienti. vꝫ ex imensitate eternitatis ex qua nõ sequit coexistentia q̃ dicit rlonem ad alteꝝ nisi hẽatur aliqd i altero extremo qd possit eẽ termin⁹ coexñtie cũ isto fundamẽto. ⁊ tale nõ põt eẽ nõ ens q̃le est om̃e tp̃s preter pñs.

Ad aliud exẽ^m de cẽtro ⁊ circũferẽtia simplr est ad oppo^m. q2 si imaginemur lineã rectã hñtẽ duo puncta terminãtia. a. ⁊. b. sit. a. pũct⁹ imobilis. ⁊. b. circũducat sic̃ ẽ de pede circini vno imobili alio mobili. b. circũductũ cãt circũferẽtiã fm imaginationẽ geometraꝝ qui imaginãtur pũctũ fluẽs cãre lineã. hoc posito si nihil remaneat de circũferẽtia ꝑ fluxũ ipi⁹. b. sꝫ tm̃ in circũferentia sit pũct⁹ iste ita ꝙ qñcũqꝫ pũctus iste desinet eẽ alicubi tũc nihil circunferẽtie erit ibi. tũc nũq̃ circũferẽtia eẽt pñs sil centro. sꝫ tm̃ aliqs pũct⁹ in circũferentia. si tñ toto circũferẽtia eẽt sil tota pñs esset cẽtro. Jta hic cũ tp̃s nõ sit circũferẽtia stãs: sꝫ fluens cui⁹ circũferẽtie nihil ẽ nisi instãs actu. nihil ẽt ei⁹ erit pñs eternitati quod ẽ quasi centꝝ nisi illud instãs quod ẽ quasi pñs. ⁊ tñ si ꝑ ipossible poneretur ꝙ totũ tp̃s esset simul stans totũ esset simul p̃sens eternitati vt centro

Auctoritates omnes scõrum que vidẽtur sonare oia esse ꝑñtia eternitati intelligende sunt de presentia in rõne cog°

scibilis: et non tm̄ cognoscibilis quasi cognitiōe abstractiua sicut rosa non exñs est pñs intellectui meo p spēm. sed de cognitione vera intuitiua. qz nō alit cogscit deus fcā vel fienda. et ita pfecte sūt pñtialiter cognita ab intellectu diuino fienda sicut facta.

Ad primum pro

3a. opi. Boetius exponit se ibidē. statiz imediate post distinguit de ncītate cōsequētis. et necessitate ꝯñtie. p hoc cōcedo ꝙ ꝯtingentia relata ad diuinā sciaz sunt necessaria necessitate ꝯñtie. hoc ē ista ꝯñtia ē necessaria si deꝰ sit illa esse futura illa erūt nō tamē sūt necessaria necessitate absoluta nec ncītate ꝯñtis

Ad aliud pro quarta opiniōe

dico ꝙ ꝯtingentia nō est tm̄ priuatō vl defectus entitatis sicut est deformitas i actu 2o qui ē peccatū. imo ꝯtingentia ē modus positiuꝰ entitatis. sic necessitas est alius modus et eēt positiuū qd est i effectu pncipalius est a cā priore. et iō ñ sicut difformitas ē ipius actus a cā 2a non a cā prima ita ē ꝯtingentia. imo cōtingentia p prius est a cā prima ꝙ scd̄a pp quod nullū causatū esset formalit ꝯtingens nisi a causa prima contingent causaretur sicut ostensum est.

Jrca distictōnem.

40. q̄ro. vtrꝫ pdestinatus possit dānari. Qd nō. oē preteritū ē simplicit necessariū. qz bz phm 6o ethico. hoc solo priuat deus ingenita facere q̄ facta sūt. sz pdestinatio hꝰ predest nati transit in pteritū. quia deus pdestinauit istum ab eterno. g̊ est simplr necessariū. g̊ non pōt deus nō pdestinasse. et p ꝯñs nō potest iste dānari

Preterea si pdestinatꝰ posset dānari hoc non eēt nisi p actū suū. g̊ per actuz volūtatis create possz ipediri actus voluntatis diuine. qd est impossibile.

Contra si non. non esset solicitanduz alicui de obseruantia preceptorum et consiliorū. quia qualitercūqz operaret saluaretur si est predestinatus. et qualitcunqz viueret si nō est predestinatus dānaret. frustra g̊ ponitur tota lex diuina

Ad istam qōnem

dico ꝙ predestinatio ꝓprie sumpta dic actum voluntatis diuine. vz ordinem electionis p voluntatem diuinam alicꝰ creature intellectualis vel rationalis ad grām et gloriam. lz posset accipi ꝓ actu intellectꝰ concomitante istam electionē Sicut igitur in gnāli dictū est de libertate et contingentia voluntatis diuine respectu q̄rūcūqz obōꝝ scd̄ariorū spālīū ita dicendū est respectu hꝰ obiecti secūdarij. i. velle huic grāz et gliaz. Ex hꝰ dico ꝙ pp illa q̄ dicta st in. q. pcedente ꝙ deus contingenter predestinat illum quē predestinat. et pōt nō pdestinare ñ simul ambo opposita nec successiue: sz vtrūqz diuisiz in istanti eternitatis. Consilr dico ad. q. in se ꝙ iste qui ē predestinatus pōt dānari. nō. n. pp eius pdestinationē est voluntas eius ꝯfirmata. et ita potest peccare. et ita pari rōe in pctō stare finalr. et ita iuste dānari. sz sicut potest dānari ita pōt non pdestinari. Quātū aūt ad logicā ꝓpositio ꝓposita distinguēda est scd̄z ꝯpositionez et diuisionē et in sensu ꝯpōnis p se extremū est hō vel psona pdestinata sb̄ ista determinatōne pdestinatū. et iste sensus falsus ē. Jn sensu aūt diuisionis sūt due cathegorice et enunciat de persona aliq̄ beatificabili in vna cathegorica eē predestinatum. et in alia posse damnari. et ista duo sunt vera de eodē sb̄iecto. nec ita vera ꝙ simul possunt eē oppoa nec ēt ꝙ vnum possit succedere alteri. qz in eternitate est vtrunqz. sed vera simul in quātuz volitio diuina consideratur vt prior naturaliter transitu ipsius super illud obm̄ qd est gloria isti. i illo priori

naturaliter non repugnat sibi eē oppositi obiecti. imo posset equalr esse oppositi lʒ non simul amboꝝ.

Ad primum argu

mentum dico ꝙ argu^{m} ꝓcedit ex falsa imaginatione cui' imaginationis inte' iuuat ad intelligendū veritatem ꝓposite. q. Si. n. p impossibile intelligerem' deū adhuc nō determinasse volūtateʒ suā ad alteram pteʒ: sed q̄si deliberaret vtrū vellet istum p̄destinare aut nō bn̄ posset intellect' noster capere ꝙ cōtingēter ip̄m predestinaret vel nō predestinaret. sicut pʒ in actu voluntatis nr̄e. ſʒ qꝛ sp recurrimus ad actuʒ volūtatis diuie q̄si p̄teritum. iō q̄si nō ꝯcipim' libertatē in volūtate illa ad actū q̄si iam sit positus absolute a volūtate. Sʒ ista imaginatio falsa est. illud. n. nunc eternitatis in quo est iste actus semper presens est. ⁊ ita intelligendū est de voluntate diuina siue volitione eius vt est huius obiecti: sic si per ipossibile nūc inciperet de' habere velle in isto nunc. ⁊ ita libē pōt deus in nunc eternitatꝭ velle qō vult sicut si ad nihil esset volūtas sua determinata. Tunc dico ad formaʒ argumenti ꝙ p̄destinatio hui' nō trāsit in preteritū. lʒ. n. ista coexistiterit preteritꝭ que transierunt nō tn̄ ipa preterȳt si alia p̄terierunt que coexisterūt sibi. vn̄ sicut dictum fuit di. 9. v̄ba diuersoꝝ tēpoꝝ dcā de deo ꝓut verissime ꝯpetunt sibi nō significāt ptes tp̄is mensurantꝭ actū illuʒ. ſʒ ꝯsignificant nūc eternitatis. q̄si mēsurās illū actū inquātū coexn̄s illis pluribus partibus tp̄is. Et ideo idem ē deū predestinare ⁊ predestinasse ⁊ predestinatuꝝ esse. ⁊ ita contingens vnū sicut aliud. quia nihil est nisi nunc eternitatis mensurās illū actū qui nec est presens nec preteritū nec futurū. sed coexistens omnibus istis. Ad 2^{m} dico ꝙ voluntas increata non potest impedire ordinationeʒ voluntatis diuine. nam impedire esset si staret ꝓpositum voluntatis diuine ⁊ oppositū eueniret per volūtatem aliam. hoc aūt est ipossibile. qꝛ sicut voluntas creata pōt mereri damnationē ita etiam potest ꝯcomitanṫ sequi ꝙ voluntas diuina non preordinauēit ip̄m ad gloriam. vnde dictū est dis. precedente in solutōne p̄mi argumēti ad scd̄am. q. ꝙ deus non possit falli. qꝛ nō pōt stare intellectio eius respectu actus cum opposito illius ita nō potest impediri voluntas ei' qꝛ non potest stare ordinatio sui cum opposito eius quod ordinauit.

Jrca distinc

tionē. 41. quero. vtꝝ sit aliqō meritum predestinationis vel reprobationis. ꝙ sic. quia si sola voluntate absq; aliqua alia rōne hunc predestinaret ⁊ illuʒ reprobaret. igitur non videreṫ esse summe bon'. qꝛ nō sūme liberalis nec cōicatiuus. posset enı̄ʒ bonū suum eque cōicare illi quē non p̄destinauit. ex quo sine oī ratione i alio illum predestinat ex sua liberalitate sola ⁊ ita posset istum predestinare.

Preterea. si duo equales in n̄alib' apprehendūtur ab itellc̄u suo ⁊ solo actu voluntātis sue sine alia rōne ex parte corū illum reprobat ⁊ illum predestinat. igitur videṫ acceptator personaꝝ: quia equales quātuʒ ex pte sua ⁊ ad finē eq̄liter ordiabiles nō eq̄liter amat ad istū finē. hoc videṫ accipe p̄sonā p̄ferēdo eā alteri ad illū finē ad quē nō ē magꝭ ex se p̄ferēda. ſʒ ꝯn̄s ē ipossible ⁊ ꝯ petꝝ actꝭ. x°. Jn vitate ꝯperi. qꝛ nō ē p̄sonaꝝ acceptator de'. Cōtra. Ro. 9°. Cū. n. nō dū nati fuissent aut aliq̄d bōi egissent: aut mali vt ſʒ electōeʒ ꝓpo^{m} māīret nō ex opib' ſʒ ex volūtate q̄re 'ibi. Preterea ibidē exēplificat de figulo q̄ d̄ eadē massa pōt formare vnū vas i honoreʒ ⁊ aliō in ꝯtūeliā. ex q̄ vr̄ arguē a sili de p̄destinatiōe hui' ⁊ reprobatiōe alteri'.

Circa istã questiõz

sensit Aug⁹. aliqñ ꝙ ⁊ si bona opa in p̃scia dei non fuit rõ predestinandi. fides tamen in prescia dei est ratio predestinãdi sicut per eũ patet sup eplam illã ad Ro. ubi vult ꝙ propter fidem quam p̃sciuit in Jacob qua sibi esset creditur⁹ ⁊ infidelitatem in esau. hunc preelegit ⁊ illum non. ⁊ habetur in littera. Sed illud retractat ipe primo retractationu ʒ 22. inuens contra se rationẽ. quia fides est donum dei sicut ⁊ alia bona opera. qȏ probatur p Apl̃. p̊ ad Corintħ. vbi dicit illud non dixissem si fidem inter dona spũs sci cõnumerare sciuissem.

Magister uidetur

sentire ꝙ oĩo nullum sit meritum predestinationis vel reprobationis. ⁊ videt inniti auctoritati apl̃i predicte ⁊ dicto Augꝰ. de predestinatione scõꝝ. nõ inqt quia nos futuros eẽ tales sciuit nos elegit. sed ut essemus tales per illam electionez. Et magister adducit auctoritatez Augustini contra se. 83. q. q. 68. dicentꝭ Cui vult inquit miseret ⁊ quem vult indurat. sed hec voluntas dei iniusta esse non potest. venit enim de occultissimis meritis. quia ⁊ si ipsi peccatores ꝑpter generale peccatum vnum massam fecerit. non tamen inter eos nulla est diuersitas. precedit enim aliquid in peccatoribus quo quamuis nondum sunt iustificati digni. tamẽ efficiuntur iustificatõe ⁊ iterum precedit in alꝭs peccatoribus quo digni sunt obstinatione. Rñdet magister ꝙ istam auctoritatem videtur retractasse in simili retractando illȏ qȏ dicit super epistolam ad Ro. ⁊ hoc confirmat per hoc ꝙ quedam que subdiderat in eadem questione retractat. sicut apparet primo retractationũ. 25. ⁊ i⁹ videntur consonare cum ista sententia. ex quo videtur etiam ꝙ illam sententiam retractauerit. Sed contra responsionez magistri de retractatõe auctoritatis ad Ro. obꝭcit quidem doctor per hoc ꝙ Aug. librum illum super epistolam ad Ro. edidit quando fuit presbiter. illuz autem de. 83. questionũ non compilauit anteꝙ esset episcopus. non igit videtur ꝙ retractando aliqua de primo libro r̃tractat aliqua de secundo. quia retractando dictum pri⁹ quando minus sciebat non est retractare dictum posterius quando magis sciebat. Sed illȏ argumentum non cogit. quia licet pri⁹ scripsit vnum librum ꝙ̃ alium simul tamen fecit libꝛuz retractationũ. ⁊ tũc habuit illos ambos libros editos. ⁊ potuit sñiam dictã in vno libro retractare in alꝭs siue pri⁹ editis siue posteri⁹. apparz eni ꝙ oẽs libros illos de qb⁹ fecerat mẽtionẽ ediderat añꝙ̃ edidit illũ librũ retractatõ^m. ⁊ tñ si in p̊. c. p̃mi retractationũ retractasset aliquã sentẽtiã quã dixisset i aliq̊ alio libro posteri⁹ qdẽ edito ⁊ retractato nõ operiret ꝙ iterũ replicaret retractatioẽz illi⁹ siue in aliquo. c. assignato alꝭ libro posterius edito. vñ dicit libro p̊. c. 3° retractationũ retractãs illã sententiã de⁹ quẽ sensus ignorat addendũ inqt erat ut diceret mortalis corpis sens⁹. Et subdit nec assidue repetẽdũ ẽ qȏ ẽt superi⁹ iã dixi. sꝫ hoc recolendũ vbicũqꝫ sentẽtia ista in meis libris inuenitur. g̊ sentẽtia dicta in libro pri⁹ retractato ⁊ pri⁹ edito magis retractat eãdẽ sentẽtiã ut dictã in libris posteri⁹ editis ꝙ̃ eꝯ°. Sꝫ aliter possꝫ argui ꝯtra expositionẽ mgr̃i ꝙ non inuenitur ubi Aug⁹. illa verba retractet. qꝛ sic ipemet confitetur ⁊ veꝝ est post illa verba que adducit sequuntur alia v̾ba que retractat de illa qõne. 68. p̊ retractationum c. 25°. ⁊ ista v̾ba non retractat. videtur autem ꝙ si intelligeret ea esse retractanda non inciperet a verbis sequentibus ista obmittendo illa.

Aliter dicitur

operat circa creaturas solo beneplacito sui voluntatis opat. vt sup hoc non sit aliqua alia ratio vl cā petēda. Qd confirmant p illud quod di Ro. 9°. d Jacob ꝛ Esau cum nōdū nati fuissent aut aliquid boni egissent aut mali ut s3 electionē ꝓpoitū dei maneret. glosa sic nō ꝓ meritis p̄cedentibus ita nec ꝓ futuris. qꝛ bona vl mala non erāt futura nisi appoita gr̄a vl subtracta. Qd ēt apl's declarat subdens an nō h3 ptātem figulus ex eadem massa ꝛc. vnde sicut sola voluntas figuli est ratio quare de hac pte masse facit vas honorabile. de illa vas contumelie. nulla discrepantia existente in tota massa. quēadmodum nō est in p̄ma mā quā tn̄ causa agēs vestit in vna pte forma nobiliori in alia vero minus nobili. sic sola volūtas beneplaciti dei ē ratō quare de eade3 massa equalit vitiata in p̄mo parente: istu3 eligit ad gloriam illum vero dimittit in cōdemnationē. vel etiam si nō fuisset massa vitiata ꝛ oēs essent equales non nisi gratuito vnum eligeret alterū vero mitte. vtrobiq3 faciendo gr̄am illi quē eligeret. sed maiorem illi quē eligeret ex massa vitiata ꝛ illi iusticia3 quē ex massa damnata non eligeret. nō aūt in iusticiam illi quē s̄m statum innocentie exn̄tem non eligeret. Ulterius dicit ista positio ꝙ conuenit assignare rationem eius extrinsecā quare deus de tota massa perdita voluit q̊sdā hoies misericorditer liberare ꝛ quosdam non. nullam aūt quare potius hunc vel illum. Ratō primi ponitur vt. s. bonitas eius vna ꝛ simplex existens in se manifestetur multipliciter in rebus diuersis simul. eo ꝙ i nulla vna tota bonitas manifestari pōt quia dinam perfectionem non attingit vlla. vt quemadmodum ad perfectionē vniuersi requiruntur diuersi gradus rerum in naturalibus. ꝛ etiam in materialibus ex eade3 materia equaliter se habente ad omnes. sic etiā propter eande3 bonitatem ꝛ perfectionem manifestandam requiruntur diuersi gradus in moralibus. quia in hoc bonitas sua manifestatur quo ad aliquem gradu3 supernaturalem. reprobos eni iuste puniēdo manifestatur bonitas iusticie illi⁹. sicut in glorificatis manifestat bonitas mie eius sic. n. de⁹ permittit iuste mala fieri ne bona impediantur sed ut eueniant. ꝛ hoc tam in moralibus vt in proposito. q̃ꝙ in naturalib⁹ vt in ceco nato Jo. 9°. in quo christus solam rationem ostēdit esse. ut gloria dei manifestaretur in illo. sed hoc n̄ ē ex defectu visus in ceco s3 ex eius illuminatōe miraculosa a do facta. Et videtur hanc rationem assignare apl's Ro. 9° dicens. Uolens deus ostendere iram iusticie ꝛc. Cui concordat exēplu3 de figulo de eodem luto faciente vas. vnum in honorem. aliud in contumeliam. de quo 2ª. Thimot. 2°. dicit apl's. In magna aūt domo non solū vasa aurea ꝛ argentea sed etia3 fictilia. Unde dicitur ꝙ sicut in naturalibus cum prima materia tota sit vniformis quare vna pars est sub forma ignis alia est sub forma terre. alia sub forma hominis ꝛc. bene potest assignari ratio intrinseca. scilicet perfectio uniuersi ꝛ extrinsecas. manifestatio potentie ꝛ sapientie ꝛ bonitatis dei. Sed quare hec pars materie est sub hac forma ꝛ hec sb illa ꝛ non econuerso. nulla ratio potest assignari nisi sola volūtas artificis sic dominantis. sicut in omnibus opibus humanis ut hic lapis figuretur sic ut situetur in altari alter ita ut in cloaca s̄m ꝙ phus 2° phy. dicit aliquos lapides esse bn̄ fortunatos ꝛ aliquos non. h° a mer electione artificis dependet. sic dicunt i proposito in particulari nulla est ratio quare hunc preelegit ꝛ illum nō. Qd confirmatur per Aug super illud Jo. Nemo venit ad me nisi pater meus ꝛc. vbi dicit quare hunc trahat. ꝛ illu3 nō trahat noli velle diiudicare si non vis

errare. ꝛ dicunt ꝙ ex hoc ꝙ deus sic inequalia ex equalibus facit non est iniqtas: qꝛ in his que fiunt ex gratia sine debito pōt absq; omni iniquitate deꝰ dare ꝑut vult. Juxta illō Math. 20. Tolle qō tuum est ꝛ vade an nō lȝ mihi qō volo facere. tunc autē esset iniquitas si esset datum ex debito.

Cōtra istaȝ pōem

arguit quidā. primo ꝯtra illā rōnem q̄ assignat in cōi. nam nullus defectꝰ culpe siue pene ē de pfectione p se vniuersi igitur nec p se requirit ad manifestationē diuine bonitatis. Et p hoc pȝ ꝙ non ē sile de differentijs reꝝ in eē nāli ꝛ morali. qꝛ oēs spēs reꝝ distincte in esse nāli sūt de p se pfectōne vniuersi. nō sic āt de differētijs in esse morali int̄ bonū ꝛ malū vel inter beatū ꝛ miserū. Jteȝ arguit ꝙ si esset necessariuȝ ad manifestatōem diuine iusticie dānatio aliquorū ad hoc videret sufficere dānatio demonū. non. n. vident homines ꝛ demones in culpa ꝛ pena differre spē in esse morali. pluralitas aūt indiuiduoꝝ non ē de perfectione vniuersi. Aut si dicas ꝙ alioˀ manifestatur diuina iusticia in illis ꝛ in istis iuste punitis. Contra. ita manifestaretur diuina misericordia pluribus mōis si deꝰ glorificasset aliqs homines innocentes sicut glorificauit angelos innocentes. vel aliquos anglos vel homines sine omni merito in seipis vel in alio. qō nō fecit. cum magis tñ videretur de pfectōe diuine bonitatis pluribus mōis māifestari misericordiā dei q̄ dei iusticiaȝ. Preterea arguit iste ꝙ non videt ꝙ ex intentione deus fieri peccata pmittat vt ea postmodū puniat. qꝛ non videtur ꝙ per intentōnē cuꝰ q̄ plus sint pmittenda mala fieri q̄ facienda. qꝛ nullū malum culpe vel pene potest esse per se intentū inq̄tuȝ malū. Et si dicatur ꝙ volūtas in pmittendo nullo modo fertur sup malum sed solūmodo sup pmissionez vt intendat malū permittere esse vel fieri non rōne totius sed ptis. Arguit iste ꝙ saltē nō ē manifestū qualit̄ ex intentione deus velit vnū ꝛ nō alteꝝ. Preterea. contra 2m membrū. s. ꝙ nulla sit rō in spāli q̄re illū eligit ꝛ illum nō. arguit ꝙ illud exemplū non est sile. in materia. n. vt nuda est non potest esse dria pp quam sic sit disposita ad talem ꝛ talem formā sicut nec in massa respectu diuersorum vasorum: sed in hominibus videt posse inueniri alia dispositio in vno ꝛ i altero propter quaȝ huic congruant predestinari. ꝛ illi non. sicut in materia nō vt nuda est dispositio propinqua vt fiāt sub alia forma sicut patet de vino ꝛ aceto non autem esset perfectissime disposita ad illam posteriorem si non eēt sub priore. Et ꝙ illi adducunt pro se apostolum dicit iste secundum glosam ꝙ apostolus hoc dicit non propter inopiam reddende rationis sed vt reprimat temeritatem incapacium. nec est simile in exemplo apostoli de massa ꝛ figilo nisi ex parte finis non autem ex pte subiecti. quia hic in electione potest esse differentia in subiecto. ibi aūt non. ꝛ quo ad hoc est congruētius exemplū apostoli quod ponit scōa. ad Thimo. 2°. de vasis argenteis ꝛ aureis. qꝛ ibi est differentia in subiecto secundum quaȝ vasa fictilia fiunt in maiorem contumeliam. lignea in minorez aurea in honorem maiorem ꝛ argentea in honorem minorem.

Jste igitur impro

bans istam positionem dicit aliter ꝛ hꝰ sic. Actus diuinus potest considerari dupliciter. vel vt est a deo agente. vel vt recipitur in aliquod passum siue vt terminatur ad aliquod obiectum. primo modo nulla est ratio actōnis diuine neq; vt finis nisi vt bonitas sua manifestetur. neq; vt efficiens nisi volūtas sua

2° modo tamen est assignare aliquā ra
tionem per quam.s.illud ens circa qđ
est actio: vt ens ad finem: congruit fini
⁊ ꝙ aliqua talis ratio sit ex parte entis
ad finem ostendit tripliciter. primo qꝛ
in rebus omnino equalibus electio no
minari non potest. igitur si deus istum
eligit aliqua est differentia electi a non
electo. 2° quia in omnibus operibus mi
sericordie diuine videtur concurrere iu
sticia. ergo aliqua est congruentia ex pᵗ
te illius circa quod operatur misericor
diter. Et 3° quia consimiliter videtur
non esse vel esse meritum electionis vł
reprobationis. ⁊ ita licet malicia ex par
te receptiui non sit causa damnandi a
parte dei. quia tunc deus esset passiuꝰ
⁊ temporale esset causa eterni. tamē be
ne conceditur ex parte damnandi ma
licia esse ratio motiua propter quā re
cipiatur in ipso aliqua actio ⁊ sit circa
ipsum. ergo a simili videtur ex alia par
te ꝙ absqꝫ imperfectione dei in agendo
possit poni aliqua ratio ex parte prede
stinati. Et iste innititur in ista conclusi
one auctoritati Augu. preallegate. 83.
questionum. que non videtur retracta
ta ⁊ hic potest introduci expositio ma
gistri superius posita. Ulterius in
speciali dicit que sit ista ratio qꝛ bonus
vsus liberi arbitrij preuisus ex parte ele
cti ⁊ malꝰ vsus liberi arbitrij preuisus
ex parte reprobati. hoc declarat sic. licꝫ
gratia principalr̄ operetur in actibꝰ bo
nis tamē liberꝝ arbitriū cooperatur. qđ
ꝓbat per Aug. super illud psalmi adiu
ua nos deus salutaris noster. vbi dicit
Aug. cum ait adiuua nos. nec ingratꝰ
est gratie nec tollit liberꝝ arbitriuꝫ. qui
enī adiuuat etiam per seipm̄ aliqđ ope
ratur. quando igitur offertur gratia vi
atori si recipiat gratiam oblatam ⁊ ei
secundum vsuꝫ liberi arbitrij bene coo
peretur meretur habere gratiam secun
dum gradum vlteriorē. sicut exempli
ficat in multis gradibus intermediis a
statu peccati mortalis vsqꝫ ad statū glo
rie. quos non oportet modo enumera
re omnes. ⁊ ita videtur ꝙ totus bonus
vsus liberi arbitrij pro omnibus stati
bus preuisis possit esse ratio electionis
eterne ipsius bene vsuri. ⁊ ita ex alia pᵗ
te de malo vsu ⁊ reprobatione. Et si
obijciatur contra istud ꝙ bonus vsus li
beri arbitrij est per gratiam. ergo perti
net ad effectū predestinationis. ⁊ ita nō
est ratio eligendi. Respondent ꝙ bonus
vsus quodāmodo non includitur sub
predestinatione. nec sub eius effectu licꝫ
non sit sine eius effectu nec sit distinctū
quod ē predestinationis ab eo quod ē
liberi arbitrij. Sic igitur ꝯm ipsum ⁊ i
cōi circa totum genus humanum pōt
assignari bonus vsus ⁊ malus vsus ⁊ ð
quocūqꝫ homine pōt assignari rō ex p
te ipius non pp quā sed sine qua non.
Tamen in speciali circa determinatuꝫ
hominem non est hominis illam ratio
nem inuestigare quanuis non desit: et
vix possit sciri. tamen in speciali secun
dum eum magna inopia reddende rati
onis apostolus laborauit cum dixit ad
Roma. xi°. O altitudo diuitiarum ꝗa
i hoc consistit iudicij dei abyssus mlta

Sed contra istud

arguitur. ꝑmo qꝛ deus non ꝓuidet istū
bū vsuꝝ libero arbitrio nisi qꝛ vult vł
preordinat istū bū vsuꝝ eo. qꝛ sicut dcꝫ
est di. 39. Certa preuisio futuroꝝ ꝯtin
gentiū est ex determinatiōe voluntatis
diuie. si ḡ offerant volūtati diuine duo
equales in nālibus: quero q̄re istuꝫ ꝑor
dinat bū vsuꝝ libero arbitrio ⁊ illū nō
non ē huius vt videt assignare rōnem
nisi volūtatē diuinā. ⁊ hec est ꝑma di
stinctio iter eos quā per te sequit electō
vel reprobatio. ḡ in ꝑma distinctōe pti
nente ad predestinationem ⁊ reprobati
onem sola ratō est diuina voluntas.

Preterea. ista ratio quã ponit nõ videtur cõis omnib' predestinatis & reprobatis. primo quidẽ q2 nõ puul' in quibus non ꝑuidet deus vsum bonũ vel malũ liberi arbitrij. Et si dicas q & si non ꝑuideat vsum talẽ tamẽ ꝑuidet istũ bñ fuisse vsuꝝ si supuixisset. illũ fuisse male vsuꝝ si superuixisset. & iõ istũ perducit ad baptismũ & illuz non. & iste saluatur & ille dãnatur. Sed hoc ipe ita iprobat q2 pp bonum vsum ꝑuisuz alicui' si supuixisset non acceprat vel dãnat. tunc eni adult' scdm eos moriens i gratia non ꝑmiaret scdm merita q̃ iam hz sz scdm illa q̃ preuideret habitur' si supuixisset. Silr si loquamur de angel' ꝑdestiatis & non ꝑdestinatis quẽ vsum liberi arbitrij ꝑuidet deus in isto si offeratur gratia quẽ non ꝑuidet in illo pp quẽ predestinat istum & illũ reprobat.

Potest aliter dici

q ꝑdestinationis nulla ẽ ratõ etiã ex ꝑte ꝑdestinati aliquo° prior ista predestinatione. reprobatiõis tñ est aliqua causa non qdez pp quã deus effectiue r̃probat inq̃tum est actio a deo. sic argutuz ẽ in ꝑmissa opi. q2 tunc deus esset passiuus: sed pp quã ista actio sic terminet ad istud obm̃ & non ad aliud. ¶ Prim̃ ꝑbat. q2 volens ordinate finẽ & eã que sunt ad finẽ prius vult finẽ q̃ aliquod entium ad finẽ & ꝑpter finẽ alia vult. g cuz in toto ꝑcessu quo creatura btifica bilis ꝑducitur ad ꝑfectũ finez. finis vltimus sit beatitudo ꝑfecta deus volens huic aliqd istius ordinis ꝑmo vult huic creature btificabili finẽ. & q̃si posterius vult sibi alia q̃ sunt in ordie illoꝝ que ꝑtinent ad illũ finem. sz grã. fides. merita. & bonus vsus liberi arbitrij. omnia ad istum finẽ sunt ordinata. lz quedã remotius & quedam ꝑpinqui'. g prio isti vult deus btitudinem q̃ aliqd istorum & prius vult ei qdcunq3 istoꝝ q̃ ꝑuideat ipm habituꝝ qdcunq3 istoꝝ. igitur pp nullum istoꝝ ꝑuisum vult ei btitudinẽ. 2m ꝑbatur. q2 dãnatio nõ uidetur bona nisi quia iusta. Nã fm Aug. sup Geñ. 4i. Non prius ẽ deus vltor q̃ aliquis sit peccator. videtur. n. esse crudelitatis punire aliquẽ non ꝑexñte i culpa. igitur a sili non vult deus prius aliquem punire q̃ videat aliquẽ eẽ peccatorem. nõ igitur prim' actus volũtatis diuine circa Judã ẽ velle dãnare iudam ꝑut iudas offert in puris nãlibus q2 tunc videret velle dãnare sine culpa. sed videtur q oz iudaz offerri volũtati diuine sub rõne peccatoris anteq̃ velit ipm dãnare. g cũ reprobare sit velle dãnare reprobatio hz ex ꝑte obiecti rõem aliquã. s. peccatũ finale preuisuz. Hoc cõfirmat aucte Aug. in li°. de ꝑdestinatiõe scõrum & ponitur in lr̃a.

Contra istud

Petrus & Judas eq̃les in naturalib' voliti a deo in eẽ exñtie in illo instãti in quo offeruntur voluntati diuine in exñtia nãli & eq̃les de ꝑ te ꝑmo vult Petro btitudinem. q̃ro tunc qd vult iude. si dãnationez habet ꝑpositum. q2 tunc reprobat sine oi rõe si btitudinem g predestinat iudã. Dici potest q in isto ꝑmo instãti nihil vlt iude. sz tm̃ est ibi negatio volitionis glie. & silr quasi in 2° instãti nature qñ vult petro gratiam adhuc nullus actus positiuus voluntatis diuine est circa iudaz sz tm̃ negatiuus. Jn 3° instãti qñ vult ꝑmittere petrũ esse de massa ꝑditionis siue dignũ ꝑditõe & hoc siũ pp pctm̃ originale siue actuale tũc vult ꝑmittere iudam simili modo esse filium perditõis & hic ẽ primus actus positiuus vniformis quidẽ circa petrum & iudam. sz ex isto actu est istud verum iudas erit finaliter peccato positis illis negationibus . s. q non vult sibi dare gratiam nec gloriam. Jn 4° instanti offertur Judas vt peccator finaliter voluntati diuine. & tc̃ ipe vult iuste punire & reprobare iudã.

Nec mirũ ꝙ non ponit similis ꝓces
sus predestinationis ⁊ reprobationis. qꝛ
bona oĩa attribuunt pͥncipaliter deo
mala autẽ nobis. ⁊ ita deũ ꝑdestinare si
ne rõne cõgruit bonitati sue. sed ipm vel
le damnare nõ videt sibi imediate posse
attribui respectu obiecti ut cogniti in su
is puris naturalibus sed tm̃ respectu ob
iecti ut cogniti in peccato mortali finali
Põt cõfirmari ista rñsio p simile. po
namus duos ex pte sui eque gratiosos
mihi quorũ alterũ diligo: alterũ non. ⁊
istũ quẽ diligo ꝑordino ad aliqd bonuz
p qd possit mihi placere. illũ aũt quẽ nõ
diligo nõ ꝑordino ad tale bonum. si ita
esset ꝙ in potestate mea esset permittere
eos posse offendere possem velle pmitte
re utrũqꝫ offendere. ⁊ ex quo illũ pducẽ
nõ volo ad illud p qd posset mihi placẽ
ꝑscirem offensam ei⁹ ppetuã. ⁊ ita me iu
ste punire eũ. ꝑscirẽ aũt offensaz alteri⁹
remittendã siue ꝯmutandã ad qd vellẽ
Sed adhuc cõtra istud instat. qꝛ de⁹
certitudinalit̃ nõ ꝑuidet iudã esse malũ
ſm istã viã. nam sola pmissio alicuius
actus ⁊ certitudo de pmissione nõ facit
certitudinẽ de illo actu. quia oporteret
hr̃e aliquã cãm effectiuã. igit ex hoc so
lo ꝙ de⁹ ꝑscit se velle iudã pmittere pec
care nõ erit certus de iuda peccaturo. uł
iudã peccaturũ. Uel loquamur de ange
lo bono ⁊ malo qui non erãt in peccato
originali ex hoc inquã solo nõ videt ꝙ
sciat luciferũ esse peccaturũ. ⁊ ex hoc so
lo ut videt nõ offert sibi lucifer ut pecca
tor. Preterea. quid est istud velle pmit
tere luciferũ peccare. si h est aliquis act⁹
positiuus volũtatis respectu peccati. igr̃
videt ꝙ vult eũ peccare si nõ est act⁹ po
sitiuus respectu actus peccati. sed respe
ctu actus pmissionis tunc erit actus re
flexus. ⁊ tunc erit querere de ista permis
sione quis actus sit. si actus positiu⁹ vo
luntatis. ergo videt adhuc ꝙ deus habe
at actũ positiuũ respectu peccati qd per
mittit. Primũ istorũ soluit per hoc ꝙ
deus ꝑscit se coopaturũ lucifero a·l sub
stantiam illius actus qui erit peccatum
hoc aũt prescit quia vult coopari illi si
est peccatũ cõmissionis. vel prescit se nõ
coopaturum ad actũ aliquẽ si non vult
ipm. ⁊ hoc si iste actus primus est pctm̃
omissionis. ⁊ sciendo se coopaturuz ad
talẽ sb̃am actus cũ non circũstantijs de
bitis uel nõ coopaturũ ei ad actũ neces
sarium. ⁊ per ꝯsequens quẽ omittet: scit
illum peccaturũ. ita ꝙ scit hũc peccatu
rum nõ solũ ꝙ scit se pmissurũ sed etiaz
quia scit se coopaturũ huic ad substan
tiam actus nõ circũstantionati. ⁊ p ꝯñs
iste cõmittet. uel non coopaturum ei ad
actum necessariũ. ⁊ per ꝯñs iste omittet
2ᵐ dubiũ difficultatẽ querit tangentẽ
diuinã voluntatẽ de qua nõ mõ sed als
De istis opinionibus oĩbus. qꝛ apl̃us
videt disputãs de ista mã ad Ro. in fine
quasi totũ inpscrutabile relinquere. O
altitudo inquiens diuitiarũ sapientie ⁊
scie dei. Et quis nouit sensũ dñi aut qs
cõsiliarius eius fuit. ideo ne scrutãdo de
ꝓfundo ſm dictũ magr̃i: eat in ꝓfundũ
eligat que magis placet. dum tñ saluet li
bertas diuina sine aliqua iiustitia ⁊ alia
que saluãda sunt circa deũ ut liberalit̃
eligentem. ⁊ qui aliã opinionẽ tenuerit.
respõdeat ad ea que tacta sunt ꝯtra eã.

Ad primum argu
mentũ principale respondeo ꝙ sũma bo
nitas põt stare cum liberali cõicatione.
licet nõ sit illa equalis omibus. põt eniz
sũme bonus ex libertate libere cõmuni
care ⁊ ut ostendat se non necessario libe
ralem. sed liberalẽ libere cõmunicatiuũ
põt aliquibus duobus apprehẽsis equa
libus velle bonũ nõ equaliter cõmunica
re. nec in hoc fit iustitia aliqua sicut di
cit secũda opinio. quia nihil est ibi debi
tum. Ad secundũ dico quando sunt
aliqua duo eque volibilia ⁊ ordiabilia
ad aliquẽ finẽ ⁊ ex parte sui habẽt rõnez
illam propter quã sunt volenda ab aliq̃

voluntate. volũtas ꝑacceptans vnũ illo
rum alteri ad illũ finem peccat ꝭm acce
ptationem ꝑsonarũ. talis est aũt omnis
volũtas creata. quia respectu illius bo-
nitas amabilis est rõ recte amãdi. nõ sic
volũtas increata respectu alicuius boni
alterius ab essentia sua. nullũ eniꝫ aliud
bonũ. quia bonũ ideo amat ab illa vo-
luntate sed ecõuerso. ⁊ ideo nõ põt acce
ptare ꝑsonas. quia nõ est in eis bonitas
que sit sibi ratio amandi.

Ad primũ inoppo

situm qui vult tenere aliaꝫ viã põt dicẽ
sicut dicit quarta opinio ꝙ aplus i hoc
redarguit ꝑsumptuosos inquirẽtes illa
quorũ nõ sunt capaces. nõ aũt ꝓpter in
opiã reddende rõnis saltẽ in cõi. licet in
particulari nesciat qꝺ malũ ꝑuidet deꝰ
in isto ꝓpter qꝺ reprobet eum ⁊ in ist s
spãlibus peccatis ꝑuisis est altitudo di-
uitiarũ ⁊ sunt iudicia incõprehẽsibilia.
cui videt cõcordare illud vocabulũ iu-
dicĳ. quia iudiciũ est de particulari agi-
bili. vsitate enim non dicimꝰ de ꝑncipĳs
practicis siue de legibus statutis esse iu-
dicia sed de aliquo particulari actu iu-
dicatur ꝭm principia practica siue leges
statutas. ⁊ ideo nõ obstante ꝙ sit princi-
pium practicũ statutũ ꝑ diuinã volũta-
tem ꝙ omis ꝑuisus finaliter malus dã-
netur. tñ de particularibus assumendis
sub. iste ꝑuidet sic finaliter malus ⁊ ille
sic quasi ex hoc iudicat iste reprobatus
ꝓpter hoc ⁊ ille ꝓpter illud ista iudicia
sunt inscrutabilia. non enim scit hõ nec
põt scire in qꝺ peccatũ deus vult ꝑmit-
tere istũ cadere respectu cuius sit nõ vo-
litio cõferendi grãm ut sic offerat tanꝙ
finaliter peccator in illo peccato. ⁊ sic ꝓ
pter illud peccatũ ꝑuisum reprobetur.
De bonis aũt preuisis põt poni ꝙ nulla
sit rõ. sicut dictũ est in quinta op. Et
si cõtra hoc arguas ꝙ saltẽ circa bonos
non erũt iudicia inscrutabilia. facile eni
est dicere de eis ꝙ quia vult: ideo saluat

Põt dici ꝙ de eis inquantũ predestinat
nõ est iudiciũ neqꝫ de facto in existentia
neqꝫ quasi in ꝑscia diuina. iudiciũ enim
est de aliquo facto uel ꝑuiso. sed de ma
lis licet nõ sit iudiciũ de facto. quia non
peccauerũt. põt tñ condẽnatio dici iudi
cium de eis in ꝑscia dei vbi dicunt mali
⁊ tũc inscrutabilitas iudiciorũ ꝑt referri
ad malos ex parte quorũ ponit aliqua
rõ. licet ille rõnes ex parte diuersoꝝ pro
pter quas quasi ex ꝑte eoꝝ ferunt iudi-
cia sint inscrutabiles ⁊ per hoc iudicia i
scrutabilia. Ad aliud Aug. facit ꝓ
5ª op. qꝛ ꝓbat ex ꝑte ꝑdestiatoꝝ nullaꝫ
eẽ rõnem. sed nõ ex ꝑte dãnandoꝝ.

Irca distinctio

nem. 42. Quero vtrũ deũ eẽ
oipotenteꝫ possit probari nãli rõne. Qꝛ
sic. Ricardus ꝺ tri. i. c. 3. ad oia q̃ fide te
nemus nõ solũ habemus rõnes nãles sꝫ
necessarias. Preterea nãli rõne ꝓbat
deũ esse potẽtie infinite. sicut ꝓbat. 8°.
phisi. ⁊ 2°. methaᵉ. potentia aũt infinita
nota est esse oipotentia. g̊ ⁊c. ꝓbatio mi.
qꝛ notũ est potẽtia infinita nõ posse ali
quã aliã maiorẽ cogitari sine ꝯdictione
quacunqꝫ aũt põ que nõ est omipotẽtia
põt cogitari maior sine ꝯdictione. ꝓbo.
sine ꝯdictione põt cogitari oipotẽtia sb
rõne oipotẽtie. ipsa aũt maior cogitat q̃
cunqꝫ alia q̃ nõ esset oipotẽtia. Si di-
cas ꝙ nõ põt nãlr ꝓbari oipotentiã esse
cogitabilẽ sine ꝯdictione. Cõtra. oipo-
tentiã esse in entibus verũ est. g̊ omis rõ
ꝓbans impossibilitatẽ oipotẽtie: sophi-
stica est. ois aũt rõ sophistica põt ꝑ intel
lectũ ex puris naturalibus solui. g̊ intel-
lectus talis ex puris nãlibus põt cogno
scere nullũ impossibile sequi ex omipo-
tentia. ⁊ scit ꝙ illud est possibile ad qꝺ
nullũ impossibile sequit. cognoscit g̊ oi-
potentiam esse possibilẽ. Ex isto etiaꝫ
põt fieri rõ ꝑ se. quia si naturaliter põt
ꝓbari oipotentiã esse possibilẽ. quia nõ
impossibilẽ. g̊ naturaliter põt ꝓbari eẽ

esse necessariā. quia nō pōt esse nisi pos-
sit esse necessaria. ꝛ qđ pōt eē necessariū
est necessariū. ğ ꝛc. Contra. nulli philo
sophi utentes naturali rōne etiā quātū-
cunqꝫ pfecte cōsiderarēt deū sub ratōne
efficientis cōcesserūt deū esse omnipotē
tem ſm intellectū catholicoꝝ. Confir
matur etiam. quia articulus fidei est in
simbolo apłoꝝum. Credo in deum pa-
trem omnipotentem ꝛc.

Hic respōderi pos
set distinguēdo ꝙ omnipotēs aut pōt di
ci agens qđ pōt i omne possibile media-
te uel imediate. ꝛ hoc modo est potētia
actiua primi efficientis omipotētia ꝓut
extendit se ad omnē effectū in rōne cau
se proxime uel remote. ꝛ si nāliter possit
cōcludi eē aliqđ primū efficiēs sicut ostē
sum est. s̄. dis. 2^{a}. naturaliter etiā potest
cōcludi illud esse omnipotēs hoc mō lo
quendo. Alio mō accipit omipotens
proprie theologice ꝓut oipotens dicit
qui potest in omnem effectum imedia-
te ꝛ in quodcūqꝫ possibile. hoc est in qđ
cunqꝫ quod nō est ex se necessariū nec in
cludit in se cōtradictionē. ita inquā ime
diate ꝙ sine omī coopatione cuiuscūqꝫ
alterius cause agētis. ꝛ hoc mō oipoten
tia videt esse credita de pmo efficiente ꝛ
nō demonstrata. qꝛ licꝫ p^{m} efficiēs hēat
in se potentiā effectiuā eminentiorē pō
cuiuscunqꝫ alterius cause effectiue. hēat
etiam in se eminēter potentiā effectiuaꝫ
cuiuscunqꝫ alterius cause. sicut deductū
est dis. 2^{a}. ꝛ per hoc probatū est eū habe
re potentiā infinitā. ꝛ istud sit quasi ulti
mum ad qđ ratio naturalis potuit atti
gere de deo cognoscendū. tñ ex hoc non
videt posse cōcludi omnipotentia scđm
istū intellectū. quia ꝛ si verū sit nō tam̄
est manifestū naturali rōne ꝙ hñs cāli-
tatem eminēter in se ꝛ cālitateꝫ cause se-
cunde eminētius ꝙ̄ illa cā secunda habe
at respectu sui effectus posset imediate
in effcm̄ imediatū cāe 2^{e}. ordo. n. cāꝝ su-
pioꝝ ꝛ inferioꝝ h̄ nō ꝯcludit. qꝛ ꝛ si sol
hr̄et i se cālitatē eminētiorē ꝙ̄ hēat bos
uł aliud ał. nō tñ ꝯcederet solē imediate
posse gñare bouē sicut pt mediate cū bo
ue gñare. ꝛ h̄ maxie ponerēt phi. qꝛ non
posuerūt cām 2^{am} nec̄io ꝯcurrētē ꝓpter
aliquā pfectionē addendā effectui. sꝫ q̄si
magł ꝓpt impfectōꝫ addendā. qꝛ cālitas
pme cāe imediate pfcā ē. iō posuerūt eā
nō posse imediate eē cām alicui᷒ impfci
effect᷒. ꝛ iō oꝫ cāꝫ agentē aliā ꝯcurrē im-
pfectiorē ut illa p^{a} nō ꝓducēt ſm $ulti^{m}$
po^{e} sue. sꝫ cū illa cā agēte 2^{a} effcm̄ dimi-
nutū ꝛ impfcm̄ ꝓducēt. h̄ ē nō ita pfcm̄
effectū ꝓducēt mediāte cā 2^{a} impfecta si
cut si imediate ꝓducēt non mediātibus
aliꝭs cāis secūdis. Ꝓ. si phi nō potuerūt
p rōnē nālē ꝯcludē deū posse ꝯtingenter
cāre quāto magis nec posse imediate in
quēcūqꝫ effectū uel in qđcūqꝫ qđ pt pro
ducere mediātibus aliꝭs cāis secundis.

Preterea si ipsi habuerūt quasi pro
pncipio ꝙ de nihilo nihil fit. saltē i istis
gñalib᷒ ꝛ corruptibilib᷒ nō vꝛ deū sic eē
oipotentē ꝙ possit aliquē effectū totalit̄
ꝓducere sine omni alia cā cōcausante.

Preterea si phi posuerūt deū esse ne
cessario agentē. sicut vident multi eoꝝū
sensisse ꝛ posuisse si cum hoc ponerēt ꝙ
esset oipotens ſm istū intellectuꝫ 2^{m}. ha-
berēt negare omnē aliā cālitatē cuiuscū-
qꝫ cāe 2^{e}. qđ ē maximū icōueniēs eis. Nā
cā nec̄io cāns i q̊cūqꝫ instāti cōparet ad
effectū. nec̄io in eodem instanti causat ꝛ
agit. ergo cū prius comparet cā supioꝛ
ad effectū ꝙ̄ cā inferioꝛ ꝛ tūc per te neces
sario est omnipotēs. ğ in illo instāti pro
ducit effectū totū. ğ in secūdo instāti in
quo compat cā secūda ad eundē effectū
nihil intelligit tūc causandū. ꝛ ita agens
2^{m} uel cā 2^{a} nihil pōt cāre. Et ex hoc ap-
paret ꝙ ista ꝓpo q̊cq̊d pōt cā effectiua
pma cū cā 2^{a} pōt p se imediate nō est no
ta ex terminis neqꝫ rōne nāli. sed est tm̄
credita. quia si ipsa omnipotētia ex qua
dependet esset nota rōne nāli facile esset

probare ipsis phis multas veritates ꝛ
ꝓpositiones quas ipsi negāt. ꝛ facile eēt
eis ꝓbare saltem possibilitatē multorū
que credimus que ipsi negāt. Omnipo
tentia tamē hoc mō sūpta. licet nō suffi
cienter demonstret. ꝓbabiliter tn̄ potest
probari sicut verū ꝛ necessariū. ꝛ proba
bilius ꝙ quedā alia credita. quia nō est
incōueniens quedā credita esse euiden
tiora ꝙ alia.

Ad auctoritatem

Ricardi. dico ꝙ si sint necessarie rōnes
ad omnipotentiā ꝓbandā ꝛ quedā alia
credita. tamē nō sunt euidenter necessa
rie ꝛ vere. sicut illa rō que probat trini
tatem ꝓpter duplicē ꝓductionē ad itra
in diuinis. quia licet sit ex necessariis. nō
tn̄ p̄misse sūt necessario euidentes. quia
nō sūt note ex t̄minis nobis notis neq̄
ex imediatis nobis notis possibile ē hoc
inferre. sicut dictū est dis. 2. q. i. Ad 2m
dico ꝙ infinita potētia dei ꝛ si possit cō
cludi de deo naturali rōne. nō tn̄ omni
potētia ſm ꝙ ꝓprie sumit. Et cū dicis ꝙ
infinita potētia nulla pōt maior cogita
ri. verū est intensiue. tn̄ nō videt cōtradi
ctio ꝙ sit uel cogitet maior pō ad plura
se extendēs extēsiue. vel diceret ꝙ ꝛ si nō
sit cōtradictio oipotentiaꝫ cogitari que
ut sic aliquo mō excedat infinitā poten
tiā non intellectā ut omnipotētia. nō tn̄
est nāliter notū potentiā sic intellectā eē
oipotentiā. Et cū dicis notā esse omni
potentiā ꝓprie sumptā. hoc negat. ꝛ cū
ꝓbatur. quia ois rō probans impossibi
le sequi ex ea ē sophistica. Ad hoc dicit
ꝙ est sophistica. nō tamē pōt solui p rō
nem nālem. quia ꝓut dicit sophistica ꝛ
peccans in mā est hn̄s aliquā p̄missam
falsaꝫ. ꝛ nō pōt solui nisi p interemptio
nem illius p̄misse. que tn̄ nō pōt cogno
sci interimenda p rōnem nālem. sicut nō
pōt cognosci vera p rōnem nālem. Sꝫ
cōtra istud arguo sic. aut illa que appa
rent vera ꝛ nō apparēt interimenda ex
rōne nāli apparēt esse vera ex terminis
tanq̄ imediata. aut apparēt esse cōclusa
ex imediatis. Si p̄mo mō. ergo itellectus
nr̄ nō pōt esse certus de ꝓpōnibus ime
diatis que sit vera ꝛ que nō. quia tūc ap
parerēt alique ꝓpōnes vere ꝛ imediate
que tn̄ sunt simpliciť false. ꝛ ita nō erūt
aliqua p̄ncipia certa tāq̄ ianue i domo
cōtra phm ꝛ cōmentatorē 2° metha. cir
ca que nō ꝯtingit errare. Si 2° mō appa
reant esse vera tanq̄ ꝯclusa ex imediatis.
tunc arguo de illo syllogismo sophisti
co sicut de isto. aut peccat in mā aut in
forma. si in mā tunc pōt solui. quia pre
missa falsa peccās in mā pōt interimi. si
in forma adhuc pōt solui p artē logicā.
Si aūt dicat ꝙ peccat in forma. ꝛ tn̄
non pōt solui rōne nāli. Istud videt ab
surdū. quia sicut intellectus inclusus in
nālibus tradidit omnē artē de syllogis
mo apparenti informi ꝛ defectuoso. sic
posset soluere p illā artē omnē talē syllo
gismū applicādo talē artem ad talē pa
ralogismū. Ideo dico aliter ꝙ ꝛ si qui
cunq̄ paralogismus deducens apparen
ter ad impossibile ex p̄missa significāte
deū esse oipotentē posset solui p intelle
ctum ꝛ rōnem nālem siue peccet in mā
siue in forma ꝛ intellect⁹ posset scire quē
cunq̄ talē palogismum diuisim factuꝫ
esse solubilē. nō tamē sequit ꝙ sciat istō
nō esse ipossibile. stat enim oppositū. s.
ꝙ dubitet istud esse oppositū p̄mū ex re
pugnantia terminorū. ex quo tn̄ nō pos
set sequi aliqđ manifestius impossibile.
aut ꝙ dubitet utrū ex isto possit inferri
aliquid impossibile aliud a quocunq̄ il
lato. ꝛ illud argumentū inferens illđ im
possibile sit insolubile. licet illud nō sit
aliquod eorū que facta sunt que scit na
turaliter soluere. vel aliter generaliť po
test responderi ad illud argumētū ꝙ po
test fieri generaliter ad omne creditum
ꝙ illud sit necessariū ad omne possibile
ꝛ credibile.

Irca distinctionē.43.vbi magr̄ iprobat opi.aliorum q̄ro vtrū p̄ma rō impossibilitatis rei fiende sit ex pte dei vel ex pte rei factibilis. Q2 magis ex pte dei. pbo.magr̄ arguit distinctōe sequēte:ꝙ vniuersū possit fieri melius.q2 si non:aut hoc eēt ppter hoc ꝙ nllm bonum sibi deesset:⁊ tūc eēt deus aut q2 aliquid sibi deeēt sed non eēt capax ad illud recipiendū.⁊ tūc arguit ꝙ meli⁹ fieret si daret sibi capacitas a deo ad illud.Ita arguo i pposito si aliquid sit infectibile.ergo si daretur sibi capacitas a deo posset fieri. ergo mō non pōt fieri:q2 non.dat sibi capacitas.ergo ista inpossibilitas videt p̄mo eē ex parte dī non potētis dare capacitatem. Cōtra Ansel.de casu diaboli.c.3. q2 deus dedit pseuerantiā bono angelo: iō bonus angelus hūit:⁊ nō q2 de⁹ non dedit malo angelo iō non hūit. sed q2 malus nō accepit.

Hic dicitur ab Hen.6°.q̊libeto.q.3.cuius oppositū manifeste quere.8.quolibeto.q.3. Contra istā scđam sniam siū sit dicta retractando p̄mā sniam de isto articulo siue sit dicta vt retractāda per p̄mam non oporteret arguē ꝯtra eā nisi ex v̄bis suis pprijs que implicant manifeste opposita. Tn̄ specialr̄ arguo ꝯ eam sic. Nihil est simplr̄ impossibile nisi q2 simplr̄ repugnat sibi esse: cui autez repugnat sibi eē.cui aūt repugnat eē repugnat ei ex se p̄mo ⁊ non ppter respectū aliquem affirmatiuum vel negatiuū eius ad aliquid aliud.pbatio.repugnātia.n.quecūq3 extremoꝝ est ex rōe sua formali ⁊ p se eētiali circūscripto quoscunq3 alio respectu vtriusq3 extremi positiuo vel negatiuo ad quodcūq3 aliud sicut album ⁊ nigrū p se ex suis rōnib⁹ formalibus ꝯtrariant ⁊ hn̄t repugnantiam formalez circūscribendo p impossibile oēm respectū ad qđcūq3 aliud. illud igr̄ est simplr̄ ipossibile cui per se repugnat esse ⁊ quod ex se p̄mo est tale ꝙ sibi oīno repugnat eē ⁊ non ppī aliquē respectum ad deū affirmatiuū vel negatiuum immo sibi repugnaret eē si p impossibile deus nō eēt.videt igr̄ p̄ma sententia pbabilior 2ª. Sed ꝯ istam p̄mā sniam arguo p̄mo sic.poª actiua qua deus dī oipotens non ē formalit intellect⁹ diuin⁹ sed q̄si p̄supponit actionem intellectus siue illa poª sit voluntas siue aª potentia executiua. s3 lapis ē possibilis eē ex se formaliter.g̊ reducēdo quasi ad p̄mū p̄ncipiū extrinsecū intellect⁹ diuus erit illud a q̊ est prima rō possibilitatis in lapide.non igī iª potētia actiua a q̄ deus dī oipotens ē p̄ma rō possibilitatis in lapide. Probatio assūpti.possibile scđ3 ꝙ ē termin⁹ vel obm̄ oipotētie ē illđ cui non repugnat eē ⁊ qđ nō pōt ex se eē necessario lapis pductus iesse intelligibli p intellectū diuum h3 ista ex se formaliter:⁊ q̄si principiatiue p intellectū. igī ē ex se formaliter possibilis ⁊ q̄si p̄ncipiatiue per intellectū diuu3.male igr̄ videt illa p̄ma snia ponere ꝙ oipotētia i deo sit illa potentia q̄ ē potētia passiua i creatura ⁊ hoc si loq̄tur de potētia actiua a q̄ deus dī oipotens ⁊ respectu cui⁹ illa dī potentia passiua in creatura. Cōfirmat ista rō potentia actiua q̄ ē ōnipotētia non dat alicui aliqđ eē nisi pducen° illud.q2 illa ē potētia pducta rei ad extra.s3 añ oēm pductōe3 rei ad extra res h3 eē possibile q2 sicut pbatū ē di.36. Rem pduci ineē intelligibili non ē re3 pduci ineē simplr̄.⁊ si eēt non eēt p illā potentiā q̄ deus dr̄ oipotens.non igr̄ p illam potentiā que ē oipotentia ē res aª a deo p̄mo possibilis. Itē in cāis p̄cise si affirma° ē cā affirmatōis ⁊ negatio ē cā negatōis.fm ꝙ dicit phs.p̊° posteri. sicut si hr̄e pulmonē est cā respirandi.ñ habere pulmonem est causa non respirandi: ergo si potentia actiua que est

omnipotētia in deo ē precisa ratio pos-
sibilitatis in creatura negatio potentie
actiue in deo eēt cā negationis possibi
lis in creatura: quod ipse negat ꝛ bene:
quantū ad hoc: qꝛ impossibilitas in cre
atura ē ꝓpter formalem repugnantiaȝ
ꝑtium. Preterea. iste respect⁹ qui con-
sequitur potentiam actiuā in deo in. 4°
instanti aut est realis aut non. Si realis
ꝛ ad extra hoc ē improbatuȝ di. 30. Si
rōnis: ḡ in. 3° instanti terminat possibi-
litas ad deum sub rōne absoluta: quod
non infero sicut in se inconueniēs sed tā
ꝙ a pluribus concedēdum: ꝛ saltem nō
habendum ꝓ inconuenienti ab eis qui
tenent oꝑ. illius doc. ex quo sequitur ad
eam. Similiter ꝓpter ideȝ ex ista po-
sitōe infero aliam conclusionem. s. ꝙ nō
est aliquis respectus prior ex pte cāe ꝙ
ex parte causati: immo ab ipsa cā sḃ rō
ne absoluti est ipsum cātum sub ratiōe
absoluta: ꝛ postea tertio sequitur respe
ctus in cāto ad cām. ꝛ 4° in cā ad cātuȝ
iste ergo ordo absolutorum ꝛ relatiuo-
rum quem hic concedit nunꝙ debet te-
neri inconueniens tenentibus eum. 3°
similiter infero ꝙ potētia vt est attribu
tum diuinum ꝛ dicit perfectionem sim
pliciter non dicit aliqueȝ respectum ad
creaturam quod ipse ꝓbat in prima sē
tentia. 6. quolibet. q. 3ª. qꝛ nulla perfec
tio diuina ꝛ simpliciter dependet a crea
tura: hoc autem ꝓbat Ansel. mono. c.
15. cum illa relatio ad creaturam nō di
cat perfectionem simpliciter etiam i do:
quia deus non esset talis si creatura nō
esset. est autem pfectum omni perfectōe
simplr ex se ꝛ ex natura sua ꝛ non ex ali
quo respectu ad creaturam: hoc igitur
illatum quod puto esse veruȝ sicut ꝛ aª
duo non debent respui sicut inconueni-
ens ab aliquibus tenentibus dicta eius.

Aliter dico a prima senten tia ꝙtum ad il
lud qđ ꝓbant illa duo argumenta: qꝛ lȝ
potentia dei ad se. i. aliqua pfectio abso
luta qua deus est formaliter potens sit
in deo in primo instanti nature sicut ꝛ
quelibet perfectio absoluta simpliciter
sicut calorem consequitur esse poten-
tiam calefaciendi qui tamen calor est
absoluta forma: tamen per ipsaȝ potē-
tiā sub rōne qua est omnipotentia non
habȝ obiectū quod sit pmo possibile sȝ
ꝑ intellectum diuinum ꝓducentem in
p° instanti illud in eē intelligibli: ꝛ intel
lectus non ē formalr potentia actiua ꝙ
deus dr formalr oipotens: ꝛ tunc res ꝓ
ducta ab intellectu diuino in eē tali. s. i-
telligibili in pmo instanti nature habet
se ipsa eē possibile in scdo instanti natu
re: qꝛ seipsa formalr non repugnat sibi
esse: ꝛ seipsa formalr non repugnat sibi
hre eē necessarium ex se: in qbus duob⁹
stat tota rō possibilis in quibus corres-
pondet rōnibus potētie actiue: non est
igr possibilitas in obō aliquo° por ꝙ sit
oipotentia in deo accipiendo oipotenti
am ꝓ pfectione absoluta in deo sic nec
creatura ē prior aliquo absoluto i deo:
si tn̄ res intelligat esse possibilis anteꝙ
deus ꝑ oipotentiam ꝓducat eam: sic est
verum: sed in illa possibilitate nō ē sim
pliciter por sed ꝓducit ab itellectu diui
no. Quātū aūt ad ipossibilitatē dico
ꝙ illa n̄ pt eē p° ex pte dei: sic dic p° snia
ꝛ hoc ꝓpter rōnem factam ꝯtra scdam
sententiā: qꝛ ipsa est impossibilis ꝓpter
repugnantiam eius vt fiat quod intelli
go sic: impossibile simpliciter icludit in
compossibilia que ex ratiōibus suis for
malibus sunt incōpossibilia: ꝛ ab eo si
pncipiatiue incompossibilia a quo pnci
piatiue habent suas rationes formales
Est igitur ibi iste ꝓcessus: ꝙ sicut deus
suo intellectu producit possibile in esse
possibili ita producit duo entia forma-
liter vtrunqꝫ in esse possibili ꝛ illa pro-
ducta seipsis formaliter sunt incom-
possiblia vt non possint simul esse vnū
neque aliquid. tertium ex eis. Hanc au
tem incompossibilitateȝ quam habent

formaliter hñt ex se. pncipiatiue ab eo quodammodo q̃ pduxit ea: ꝛ istã incom possibilitatẽ istoꝝ sequit̃ incopossibili tas tot⁹ figmenti includẽtis ea: ꝛ ex ista impossibilitate figmẽti in se ꝛ ex icõpos sibilitate ptium suaꝝ. sequit̃ ipossibili tas ei⁹ respectu cuiuscunq3 agentis. ꝛ ex hoc h3 cõpleri tot⁹ pcessus ipossibitatis rei quasi vltim⁹ gradus ipossibilitatis sit negatio respect⁹ ad qõcunq3 agens. o3 hr̃e aliquem respectũ negatiuum ex pte dei nec ex pte cuiuscũq3 alterius. nec ẽ forte aliqs in nã rei l3 intellect⁹ possit cõpare deum vel aliud agẽs ad istud sb negatõe respectus. Sic igr̃ impossibili tas pma ẽ formalr̃ ex pte impossibilis ꝛ pncipiatiue a deo. ꝛ si pricipiatiue re ducat̃ ad aliq̃d non tñ reducit̃ ad nega tionẽ possibilitatis in deo: imo reducit̃ pncipiatiue ad intellectũ diuinũ princi piantẽ illud i illo eẽ in quo ptes ille for maliter repugnant pp̃ter quã formale3 repugnantiã totum ex eis simplr̃ ẽ ipos sibile. Et ex hoc appet q̃ falsa ẽ imagi natio querentiũ impossibilitatẽ aliquo rũ q̃si in aliquo vno. q̃si aliq̃d vnũ vel intelligibile vel q̃lecunq3 ens sit ex se for maliter impossibile sicut deus ex se ẽ ne cesse eẽ formaliter. nihil. n. ẽ tale primũ in nõ entitate. nec ẽt entitatis opposite tali non entitati ẽ intellect⁹ diuus ratio possibilitatis: nec ẽt intellect⁹ diuus ẽ p̃ cisa rõ possibilitatis opposite nihilo: q2 tunc tenẽt illud argumentũ de cãis pre cisis in affirmatione ꝛ negatõe sed õne simplr̃ nihil includit in se rõnes pluriũ ita q̃ ipsum non ẽ p⁹ nihil ex rõe sui s3 ex rõnibus illoꝛũ que intellr̃ includẽ p̃ pter formalem repugnantiã illoꝝ inclu soꝝ plurium: ꝛ ista rõ repugnãtie est ex rõnibus formalibus eoꝝ quã repugnã tiam pmo hñt per intellectũ diuinu3. s3 non pcise.

Ad primum argu mentũ illa ratio magistri ten3 supponẽ do q̃ vniuersum possit eẽ maioris per fectionis capax: q2 tunc melius fiẽt si da retur sibi illa capacitas q̃ sit sine illa ca pacitate vt si eẽt capax multoꝝ alioru3 absolute aũt nõ tenet ratio magistri ne gato isto. s. q̃ potuit meli⁹ fieri sicut nec sequit̃ q̃ ignis manens ignis possit fieri melior si fiat capax intellectus vel volũ tatis. q2 non põt esse istorum capax. di co tunc ad formam argumenti q̃ deus non põt dare capacitatem nihilo factio nis passiuum: sed ista non ẽ pma rõ sed q2 tale non põt hr̃e talem capacitatem. ꝛ ista ratio reducitur ad formale3 repu gnantiam partium ꝛ vlterius ad intel lectum diuinũ.

Circa distinc tionem. 44. vbi magr̃ tra ctat vtrum deus potuit fe cisse melius res q̃ fecit quero istam. q.

Utrum deus possit facere aliter res q̃ ab ipso ordinatũ est fieri. Et videt̃ q̃ nõ q2 tunc posset facere res inordinate: pñs ẽ falsum: g̃ ꝛ añs. Contra. res alr̃ fieri q̃ facte sunt non includit contradictio nem nec ẽ necessariũ.

Respondeo in omni agẽ te per intelle ctum ꝛ voluntatem potente conformi ter agere legi recte ꝛ tamen non necessa rio agere conformiter legi recte est disti guere potentiam ordinatam a potentia absoluta. Et ratõ huius est: quia potest agere conformiter illi legi recte ꝛ tũc se cundum potentiam ordinatam: ordina ta enim est inquantum est principium exequendi alia conformiter legi recte se cundum ordinem prefixum ab illa lege ꝛ potest agere preter illam legem vel cõ tra eam: ꝛ in hoc est potentia absoluta excedens potentiam ordinatam: ꝛ ideo nõ tm̃ in deo s3 in oi agẽte libere q̃ põt agẽ ẽm dictamen recte rõnis vel recte le gis ꝛ p̃ter talem legem ꝛ ꝯtra eam ẽ di stinguere potẽtiã ordinatã ꝛ absoluta3

Jō dicunt iuriſte ꝙ quis pōt hoc facere
de facto: hoc eſt de potentia ſua abſolu
ta. vel de iure hoc ē de potentia ordina
ta ſm iura. Qn̄ aūt illa lex recta ſcōm
quā ordinate agendū eſt non ē in ptāte
agētis tūc potētia eiꝰ abſoᵃ non pōt ex
cedere potentiā eiꝰ ordinatā circa obiec
ta aᵃ niſi circa illa agat inordiate nec̄iuꝫ
.n. ē illā legē ſtare cōpando ad tale agēs
⁊ actionē non ɔformē illi legi recte nō eſ
ſe rectā neqꝫ ordinatā. qꝛ tale agēs tenet
agere ſm illā rectam legē cui ſubeſt. vn̄
oēs qui ſubſunt legi dine ſi non agant
ſm illā inordinate agūt. Sed qn̄ i ptāte
agētis ē lex ⁊ rectitudo eius ita ꝙ non ē
recta niſi qꝛ ſtatuta. tunc pōt recte agere
agendo aliter ꝙ̄ lex illa dictet. qꝛ pōt ſta
tuere aliā legem rectā ſm quaꝫ agat or
dinate. nec tūc potētia ſua abſoluta ſim
pliciter excedit potentiā ordinataꝫ qꝛ eſ
ſet ordinata ſm illā legē ſicut ſm poreꝫ
tn̄ excedit potentiā ordinatā p̄ciſe ſm ꝓ
orem ɔ̄ quā vel p̄ter quā facit. Jſta poſ
ſent exemplificari de principe ⁊ ſubditi
⁊ lege poſitia ⁊c̄. Ad ꝓpoſitum igī ap
plicando dico ꝙ leges alique gnāles rec
te de opabilibꝰ dictātes p̄fixe ſunt a vo
luntate dīna. ⁊ non quidē ab intellectu
dino vt p̄cedit actum volūtatis diuine
vt dictū eſt di. 38. ſed qn̄ intellectꝰ offert
voluntati dine talem legē. puta ꝙ ōnis
glorificandꝰ pus eſt gratificandus: ſi pla
cet voluntati ſue que libera ē recta ē lex
⁊ ita de aliJs legibus: deꝰ igitur agere po
tens ſm iſtas rectas leges: vt p̄fixe ſunt
ab eo dr̄ agere ſm potentiā ordinatam
vt aūt pōt agere multa q̄ n̄ ſūt ſm iſtas
leges iam p̄fixas ſed p̄ter illas dī eiꝰ po
tentia abſoluta: qꝛ multa alia pōt agerē
ordinate ⁊ multa alia poſſe fieri ordina
te ab illis que fiūt ɔformiter iſtis legibꝰ
non icludit ɔtradictōem: qꝛ rectitudo
illius legis ſm quā quis dr̄ recte ⁊ ordi
nate agere ē in ptāte ipſius agētis: ideo
ſicut pōt aliter agere ita poteſt aliam le
gem ſtatuere rectā que ſi ſtatueret a deo
recta eēt: qꝛ nulla lex eſt recta: niſi qua
tenus a voluntate diuina acceptat: ⁊ tc̄
potentia eius abſoluta ad aliquid nō ſe
extendit ad aliud ꝙ̄ ad illud qḋ ordina
te fieret ſi fieret. non quidē fieret ordia
te ſm iſtum ordinem ſed fieret ordinate
ſm alium ordinē quem aliū ordinē ita
poſſet voluntas dina ſtatuere ſicut ali
ter pōt agere. Aduertendū tamen ē
ꝙ aliquid eē ordinatuꝫ ⁊ ordinate fieri
ē dupliciter. vno mō ordine vniuerſali
quod ptinet ad legem cōem. ſicut ordia
tum ē ſm legem cōem finalr̄ peccatoreꝫ
eē damnandū: vt ſi rex ſtatuat ꝙ omis
homicida moriat. 2° mō ordine pticula
ri circa hoc iudicium ad qḋ non ptinet
lex: qꝛ lex ē de vlibus caſibus: ḋ caſu au
tem pticulari non ē lex ſed iudiciū ſꝫ le
gem qḋ eſt ɔclo legis: vt ꝙ iſte homici
da moriatur. Dico igr̄ ꝙ deus non ſoᵐ
pōt agere aliter ꝙ̄ ordinatum eſt ordie
pticulari ſed etiam aliter ꝙ̄ ordinatum
eſt ordine vlī ſiue ſm leges iuſticie pōt
ordinate agere: qꝛ tam illa que ſūt p̄ter
illum ordinem ꝙ̄ illa que ſūt ɔ̄ illū or
dinem poſſunt a deo ordinate fieri po
tentia abſoluta. potentia tn̄ ordinata n̄
dī niſi ſm ordinem legis vlis: non aūt
ſm ordinem legis recte de aliquo pticu
lari qḋ apparet ex hoc: qꝛ poſſibile ē ḋ
um ſaluare aliquem: qui tn̄ morietur i
peccato mortali finaliter ⁊ dānabitur
nō aūt ɔceditur ipſum poſſe ſaluare iu
dam iam dānatum: nec tn̄ hoc ē impoſ
ſibile potentia abſoluta dei: qꝛ non iclu
dit ɔtradictōeꝫ: igr̄ iſtud. ſ. ſaluare iudā
eo mō eſt impoſſibile quō impoſſibile
ē ſaluare iſtum: ꝰ iſtum pōt ſaluare de
potentia ordinata qḋ verum eſt: ⁊ illuꝫ
non: non quidē ordinatione pticulari
que eſt quaſi de iſto agibili ⁊ opabili p
ticulari tm̄: ſed ordine vniuerſali: qꝛ ſi
ſaluaret iſtum ſtaret ſtatutum mō cūm
legibus rectis quas recte p̄fixit de ſalua
tione ⁊ damnatione ſingulorum: ſtaret
enim cum iſta ꝙ omis finalr̄ malꝰ dāna

bitur que est lex p̄fixa de damnandis:
q̄ꝛ iste adhuc non est finaliter peccatoꝛ:
sed pōt eē non peccatoꝛ: maxime dum ē
in via: q̄ꝛ potest deus eum gratia sua p̄
uenire. sicut si rex p̄ueniret aliquem ne
faceret homicidium si non dānat eū nō
facit ꝯtra legem suam vniuersalē de ho
micida. non autem staret cuꝫ illa ꝑticu
lari lege ꝙ iudam saluaret. iudam eniꝫ
potest pꝛescire saluanduꝫ de potētia oꝛ
dinata sed non isto mō oꝛdiata sꝫ absoª
isto mō: sꝫ alioº oꝛdinata ƀm aliquem
alium oꝛdinem: q̄ꝛ ƀm oꝛdinem aliū tc̄
possibilem institui. Potentia igr̄ absoª
pōt iudam saluare. potentia vero oꝛdi
nata potest istum peccatoꝛem saluare li
cet nunq̄ꝫ saluabitur: sed lapideꝫ nec po
test beatificare potētia absoluta nec oꝛ
dinata. Et ƀꝫ hoc pꝫ respectu cuiꝰ dr̄ po
tentia absoluta in deo. s. inq̄ꝫtum potest
ꝯtra legem vniuersaleꝫ ⁊ non ꝯtra legē
ꝑticularem. Qualit̄ aūt voluntas dina
possit circa ꝑticularia ⁊ circa leges rec
tas instituendas volēdo oppositᵐ eiꝰ qđ
nunc vult dictū ē. s. de hoc di. 39. Ad
arᵐ p̄mum pꝫ ꝙ ꝯn̄a non vꝫ: q̄ꝛ si facēt
alioº res q̄ꝫ mō oꝛdinatum ē eas fieri: n̄
ꝓpter hoc inoꝛdinate fierent: q̄ꝛ si statu
eret alias leges ƀm quas fierent eoipso
oꝛdinate fierent. Ad pꝛimuꝫ argumē
tum in oppositum ꝯcedo quod ꝓbat đ
potentia absoluta que tamen si eēt pꝛin
cipium alicuiꝰ eēt eoipso oꝛdinata: sed
non ƀm oꝛdinem ab eo pꝛefixum eūdeꝫ
quē p̄mo habuit.

Jrca distinc

tionē. 45. quero vtrum đ
us ab eterno voluit aªa se
Q non; q̄ꝛ tūc in voluntate dina fuissꝫ
relatio realis ad creaturam. ꝯn̄s est fal
sum: sicut pꝫ di. 30. g̊ ⁊ an̄s: ꝓbō ꝯn̄e p̄
us deus vult aliquid q̄ꝫ intelligat se vel
le illud sit illud a. q̄ꝛ sicut dictuꝫ est di.
39. certitudo intellectus diui circa futu
ra contingētia non est sine certitudine
voluntatis. ergo rl̄o illa q̄ ē in volūtate
dina p̄º ad a. p̄cedit oēm ꝯsideratiōem
intellc̄tꝰ de illa volitione: igr̄ non est i
voluntate siue i volitōe vt cognita ē sꝫ
vt in se est: ⁊ per ꝯn̄s ē ibi ex nā rei ⁊ n̄
in cognito vt cognitum est. Contra si
non voluit ab eterno ⁊ nec mō vult de
nouo: q̄ꝛ tc̄ eēt mutabilis: gº nihil vult.

Respondeo

ois potētia
oꝑatiua ꝑ
fecta pōt eē p̄ncipium oꝑandi circa qđ
cunq̄ꝫ obiectuꝫ natum respici a tali po
tentia: sicut ꝑfectus intellectꝰ pōt eē p̄n
cipiū itellīndi qđcūq̄ꝫ itellibl'e ⁊ ꝑfcs vi
sꝰpt eē p̄nᵐ ꝑfecte vidēdi qđcūq̄ꝫ visibi
le: igr̄ cum in deo sit voluntas foꝛmali
ter ex di. 2ª. ⁊ ēt summe ꝑfecta q̄ꝛ infini
ta ex eadē di. seq̄tur ꝙ ipsa pōt eē p̄nci
pium volēdi qđcunq̄ꝫ volibile. non. n.
pōt eē p̄ncipium volēdi aliq̄d ex tp̄e: q
hoc non pōt eē sine mutatione alicꝰ ⁊ n̄
obiecti voliti q̄ꝛ obm̄ volitum non hēt
eē nisi q̄ꝛ volitum: ⁊ q̄ꝛ hꝫ eē in volūta
te dina: gº ipsa mutatio eēt ipsius volū
tatis sicut deductum ē di. 39. de rōe ipsi
us voluntatis: gº voluntas dina pōt in
eternitate sua eē principiū volendi qđ
cunq̄ꝫ volibile: non ē aūt rō volendi sil'
oppositª ambo. q̄ꝛ illi respectus nullius
p̄nt eē simul. nec est rō volendi neutruꝫ
q̄ꝛ tunc in creaturis nihil tale eēt a deo
volitum: ⁊ per ꝯn̄s nihil cāret in creatu
ris q̄ꝛ ꝯtingentia non pōt esse in deo ni
si a ꝑte voluntatis sicut deductum ē di.
39. gº in eternitate est rō volendi alteꝝ
oppositum in quibuscunq̄ꝫ aliꝭs a se.

Ad argumenta

Rn̄de
o sicut
sicut dictum est pꝛius di. 30. de relatiōi
bus ex tempoꝛe ꝙ terminant ad deum
sub ratione mere absoluta. ⁊ simili mō
de ideis di. 35. ⁊ simili modo de omni
potentia. di. 43. que est mere absoluta
ƀm ꝙ est attributum diuinum. ⁊ sic ter
minat relatiōem creature possibilis ad
deum: ita dico ꝙ voluntas diuina sub

a tōe mere absoluta terminat respectū
politi ad ipsā qd̄ quidem volūtas diui
na ꝓducit in eē volito ⁊ in eternitate si
cut intellectus ꝓducit in eē cognito vel i
tellecto: ⁊ simili modo dicenduꝫ de esse
politi: sicut dictum ē de esse cogniti. di.
.35. Sed tunc argues si volitum hēt
relationem ad voluntatem diuinā aut
relationē realē aut ſm rōem tm̄: si realē
igr̄ fundamentum suum est reale: ergo illa
res hꝫ eē reale ab eterno. Si relationeꝫ
rōnis tm̄. Contra. non ē p actum itel
lectus diuini cōparantis obiectum illō
ad intellectuꝫ suum: ergo non est relatio rō
nis in eo. licet enim intellectus diuinus
prius comparet illud obiectuꝫ vt cogni
tum ad intellectum suum: q̄ꝫ sit volituꝫ
ab ipso ⁊ in illo priori cāet relationem
rōnis ipsius obiecti vt cogniti ad intelle
ctum suū non tn̄ videt cāre aliquam re
lationem eius ad voluntatem. Lꝫ hic
posset rn̄deri ꝙ ista relatio politi ad vo
luntatem sit p actum intellectus diuini
cōparantis obm̄ volitū ad voluntateꝫ
suam: qꝛ p̄us cōpat obm̄ ad voluntateꝫ
suam q̄ꝫ compet ad intellectū suum. Si
poneret idem eē sufficere in obiecto itel
lectus vt obm̄ est cognitum ⁊ volūtatis
vt volitū est ⁊ ꝙ nullo mō eēt volitum
nisi qꝛ prius fuit intellectū. Tn̄ respō
deo alr̄ ꝙ in isto obō vt volito est rela
tio alia ad voluntatem diuinam q̄ꝫ illa
que i eo est vt intellecti ad intellectū di
uinum. ⁊ ista alia relatio nō ē relatio re
alis: nec tn̄ est rationis loquendo stricte
de relatione rationis. s. itellectꝰ. nec ista
diuisio est sufficiens ꝙ oīs relatio aut ē
realis aut rōnis accipiendo relationem
rationis stricte: qꝛ oīs potentia que pōt
habere actum circa obiectum existens
vel non existens ⁊ illud obiectuꝫ potest
actu suo comparare ad aliō ad qd̄ tale
obm̄ non ꝯpat ex nā rei pōt in obō vt
obm̄ est cāre rl̄onem ipsiꝰ ad aliud. que
quidē relatō non ē realis qꝛ non ē ex nā
obi in se. nec tn̄ est stricte rōnis. qꝛ non
sp illa pō compans ē rō tm̄ siue pō rōci
natiua. pōt. n. voluntas vtēs aliquo bo
no ad finē cāre in obō illo rl̄onem ad il
lum finē. ⁊ nec ē illa realis rl̄o. qꝛ non ē
in aliquo ex nā rei sed ex cōpatione vo
luntatis ꝯferentis. pōt. n. vti deo ad cre
aturam. nec ē illa rl̄o rōnis qꝛ potentia
ista cāns istam cōpationē non ē rō siue
intellectꝰ siue imaginaᵒ dicat talis vtus
collatiua siue q̄cunqꝫ alia. certum ē. n.
ꝙ voluntas ē talis potentia collatiua ⁊
compatiua. ita bn̄ sicut pō intellectiua:
⁊ iō certum ē ꝙ vtraqꝫ istaꝝ potentia
rū pōt obm̄ suum cōpare ⁊ in obō suo
cāre rl̄oneꝫ non reale. qꝛ sic eēt ibi in ta
li ex nā rei sine oī cōpatōe nec rl̄oneꝫ rō
nis stricte sumptā ꝓ rl̄one cāta ab intel
lectu lꝫ eam q̄nqꝫ ꝯcomitet rl̄o rōnis cā
ta ab intellectu. sed voluntas diuina ⁊
ēt voluntas oīs q̄cquid sit de imagina
tione de q̄ nūc non pōt compare seipsā
ad obm̄ in eē volito ab eterno ⁊ eꝯᵒ. ⁊
sic pōt in obō cāre rl̄onem rōis ad ipsā

Irca distinc

tionē. 46. q̄ro vtrū volun
tas bn̄placiti dei sp imple
atur. ⁊ vr̄ ꝙ non p̄ᵃ ad Thi. 2ᵒ. deꝰ vult
oēs hoīes saluos fieri non tn̄ erūt oms
saluati: ergo ⁊c̄. Preterea Math. 22. ait sal
uator illis filiis Hierusalem. Quotiens
cūqꝫ volui ꝯgregare filios queadmodū
gallina congregat pullos suos sub alas
⁊ noluisti: ergo vt p̄us. Cōtra Ro. 9. Uo
luntati eiꝰ q̄s resistet. ⁊ in p̄s. Oia q̄cun
qꝫ voluit fecit. Rn̄deo voluntas dei q̄ꝫ
tum ad oia sp dꝫ impleri. qꝛ sicut oīpo
tens pōt oē possibile. ita qn̄ voluntas di
uina determinat ad ponendū aliq̄d i eē
vltima detmiatōe illud erit: velle aūt il
lud voluntate bn̄placiti est vltima det
minatio q̄ pōt poni ex pte voluntatis
ipsiꝰ oīpotentis volentis ponere effectū
in eē: ergo respectu cuiuscūqꝫ effectus deꝰ ē
sic volens illud erit. Et posset rō ꝯfir
mari qꝛ si cā vltima detiatōne ad aliq̄d
detiata non ponēt effectū in eē hoc non
vidēt nisi pp ipotentiā eiꝰ. vt puta qꝛ n̄

ſufficēt ex ſe: vel q2 eēt impedita ab aliq̊
a° vel pp mutabilitatē ei⁹ añq̄ intelliga
tur effect⁹ poni in eē. ſed oipotēs nec eſt
ipotens nec ipedit⁹ nec imutabil'. g̊ ꝛc̄.

Ad primū argᵐ dico ꝙ lʒ il
lud dcʒ apl'i poſ
ſet exponi de diſtributōe accōmoda ꝓ
oib⁹ q̄ ſalui fient. tñ m'lto mel'⁹ poſſʒ ex
pōi ō volūtate añte ſic. i. vult oēs hoies
ſaluare ꝛ ſaluos fieri q̄ᵽtū. ſ. ē ex pte ſui
ꝛ volūtate ſua añte ꝓ q̄ᵽto dedit eis do
na nālia ꝛ leges rectas ꝛ adiutoria cōia
ſuffici^a^ ad ſalutē: ſic de rege ſtatuēte bo
nas leges ꝛ p̄figēte miſtros ad cuſtodiā
iſtaꝝ legū poſſet dici ꝙ vult oēs ſubdi
tos ſuos pacifice viuē ꝛ q̇ete: ꝛ tñ ſi vi
dēt aliquē tribulari iniuſte ñ ſtati opoꝛ
tēt ꝙ rex intromittēt ſe ad faciendū illū
q̇ete viuē niſi deuoluēt cā ad ipm p q̄ri
moniā de facto: vult q̇dē iſte quēlʒ paci
fice viuē ꝛ q̇ete añter non tñ vult quen
cūq3 imeᶜ ita viuē. Ita d° in ꝓpo° ꝙ ſi ō
us non hēat volūtatē bñplaciti ad iſtū
ſaluādū tñ vult iſti i^a^ adiuto^a^ cōia añ^a^
ad ſalutē oium q̇b⁹ iſte ēt pōt ſufficiēter
qñʒ viuē ꝛ ſaluari. pp q̄ dici pōt ꝙ q̄ᵽtū
ē ex pte ſui vl't oēs ſaluos fieri. Ad 2ᵐ
magr̄ exponit ꝛ bñ non q̄ſi dñs voluēit
colligē filios hirl'm ꝛ nō ſit factū ꝙ vo
luit: ſʒ ꝙ oēs q̊s ipſe ꝯgregauit ſua volū
tate ꝯgregauit. vid̄ expōeʒ mgr̄i ꝛ nō eā

Irca di. 47. q̄ro vtruʒ
pmiſſio diuia ſit
aliq̇s act⁹ voluntatis diuine. Q2
ſic: q2 al'r non vī de⁹ hunc certitudinal'r
ſcire peccatuꝝ. neſcit. n. futuꝝ ꝯtingenſ
ſine defiatōe voluntatis ſue. ſʒ circa pec
catorē non vī hīe aliquē actum niſi per
mittē eū peccare. neq3. n. hʒ reſpcū illi⁹
velle vel nolle. g̊ ſi pmittē non ſit aliq̇s
act⁹ non erit de⁹ cert⁹ de pctō iſtius futu
ro: q2 non erit aliq̄ detminatio volūta
tis ſue ad iſtud futurum ꝯtingēs certitu
dinal'r cognoſcendū. Cōtra. pmiſſio ꝯ
numeraṫ cū alijs ſignis voluntatis diuine
ſed p̄ceptū non ē aliq̇s act⁹ elicit⁹ volun
tatis diue. g̊ multo forti⁹ nec pmiſſio.

Rñdeo in nobis pōt diſtingui duplex
act⁹ volūtatꝭ: velle. ſ. ꝛ nolle. ꝛ vtq3 ē ac
t⁹ poſitiu⁹. ꝛ ſi ſint circa idē obm̄ ſt ꝯrꝗ
act⁹ q̇ expmunṫ alijs vocabul'q̄ ſt amaṙ
ꝛ odire ꝛ vtrūq3 i nobis p̄t diſtigui: vt
velle diſtiguaṫ i velle efficax. ꝛ i velle re
miſſū: vt dicaṫ velle efficax q̊ voluntati
ñ tm̄ cōplacet eē voliti ſʒ ſi poſſet ſtatiʒ
ponē volitū in eē ſtati ponēt: ita ēt noli
tio efficax ē q̄ nō tm̄ nolēs ipedit aliq̇d
ſʒ ſi poſſit oio deſtruit illud. Voluntas
āt remiſſa ē q̄ ita placet volitū: ꝙ tñ vo
lūtas non pōit illud ieē lʒ poſſit ponē il
lud ineē. nolitio ēt remiſſa ē q̄ ita diſpli
cet nolitū ꝙ non ꝓhibeat illō eē lʒ poſ
ſit i nobis: g̊ pmiſſio ꝓp̊e dicta vr̄ eē no
li° remiſſa alic⁹ mali qd̄ ſcio. non. n. di
coꝛ ꝓp̊e pmittē illud de q̊ nihil ſcio vel
illud qd̄ ita fit ab a° qd̄ placet mihi. ſed
illud pmitto qd̄ ſcio ab a° male fieri ꝛ
diſplicet ſi non ꝓhibeo: hec pmitto ſi
poſſeʒ ꝓhibē. ſigᵐ āt efficacis volitōis ſi
fiat imediᶜ a volūtate ē adipletio. ſi per
alterū ē p̄ceptū: ꝛ volitōis remiſſe i no
bis forte ē ꝯſiliū ſigᵐ vel pſuaſio ſiū mo
nitio. ita ſigᵐ nolitōis remiſſe ē pmiſſio
vel diſuaſio. ꝛ ſigᵐ nolitōis efficacꝭ ē ꝓ
hibitio. Si iſta di. poſſet poni in deo
ita ꝙ ſicut vn⁹ act⁹ ei⁹ ē velle ꝛ nolle: ꝛ
hoc ſine ꝯrietate vel di. in i° actu i ſe. ita
ponereṫ ſup q̄dā obā volita ei⁹ velle effi
cax. ꝛ ſil'r nolle ſuū ſup obā quedā no
lita efficax. ſup quedā aūt non: tūc poſ
ſet dici noli° dei remiſſa reſpcū illorum
obōꝝ q̄ ita nollet ꝙ tñ ñ vellet iſta ꝓhi
bē: ꝛ hec nolitio dei poſſet dici pmiſſio
ei⁹. ꝛ ita ē act⁹ in deo iq̄ᵽtū trāſit ſup ob
iectū ſic ſe hñs ad voluntatē diuā. Si
āt iſtud ñ placet ꝓ eo ꝙ nolitio cuiuſcū
q3 poſiti in eē videṫ eē cū aliq̄ triſticia ꝛ
cū aliq̄ impfectōe ipſi⁹ volūtatis. tc̄ pōt
dici ꝙ pmiſſio extra vel ſigᵐ ē ꝙ effect⁹
ſit qui tñ eſt contra p̄ceptum diuinū. ꝛ
iſtud ē permiſſio qd̄ eſt ſignū voluntatꝭ
diuine. huic autē non coꝛñdet aliquid

in ipsa volūtate diuina nisi nō velle ꝓhibere illud fieri siue nō velle ꝙ ē negat° act' diui positiui ⁊ p ɔñs ñ act' ē positiuus. Et qḋ dr volens sinere hoc pōt intelligi non ꝙ hēat velle rectū circa illud qḋ pmittit sed actū reflexum. Offertur .n. voluntati sue hūc peccatuȝ vel peccare. pmo volūtas ei' circa hunc nō hȝ velle. velle.n. ꝑm h̄re pctm̄ non pōt. 2° pōt intelligere volūtatem suā non volētē hoc: ⁊ tunc pōt velle volūtatem suaȝ non velle hoc: ⁊ ita dr volens sinere et voluntarie pmittere: sicut ex a° pte pn̄tato sibi iuda p° deus hȝ non velle sibi gloriā ⁊ non p° nolle. ꝑm illā vltimā positionē di. 41. ⁊ pōt tunc 2° se reflectē sup istā negatōem actus ⁊ velle eam. ⁊ ita volens siue volūtarie non eligit iudā finaliter peccaturū ⁊ ñ nolutōem glie. sȝ ñ volitionē glorie.

Ad primum argumentū

dictum ē di. 41. quō nō est puisio dei de peccato futuro per hoc soluȝ ꝙ scit se permissurum hūc peccare finaliter ⁊ sic finalit' damnandū sed cū hoc requiritur ꝙ sciat se coopaturum isti in actu peccādi vel nō coopaturū ad actū illū cui' omissio erit peccatū omissiōis ɔcomitat tñ vtranqȝ istaȝ permissiōuȝ deū preuidere se velle ꝓhibere hūc peccare: ⁊ ita pȝ quō pmissio diuina sit actus volūtatis ⁊ quō non.

Circa distinctionē

48. quero vtrū voluntas humana: vl' generalius: vtrū volūtas creata sit bona moral'r qñcūqȝ ɔformat voluntati increate. Q: sic: veritas intellect' creati est qñ ɔformat intellectui increato. ğ a simli ō voluntate creata tūc est bona qñ voluntati ɔformat increate q̄re ⁊c̄. Cōtra iudei voluerunt christū pati ⁊ mori ēt qḋ Christus voluit ⁊ tñ ipsi peccauerūt di mitte inqt eis pat̄ q: nesciunt quid faciunt. ğ ⁊c̄. R° ꝑm Diony. de di. no. c. 4 bonū est ex cā integra. Et ꝑm phȝ. 2. eth. Oportet sil' oēs circunstantias ɔcurrēr in actu q̄cunqȝ morali ad hoc vt sit bon' moral'r sufficit tñ defectus vni' ⁊ cuiuscūqȝ circūstantie ad hoc vt sit malus moralit'. volūtas igi' creata ɔformis volūtati dine in sb̄a act' siue in sb̄a vt circunstātionata q̄cunqȝ vna circūstantia siue sit ɔformis sibi in oībus circūstantiis ptinentib' ad bonitatē moris ⁊ forte si eēt ɔformis sibi in oibus circunstantiis. puta ꝙ aliud vellet ⁊ eoḋ modo ⁊ sic de oībus aliis circūstantiis adhuc non oporteret eam eē bonā sicut voluntas increata est bona. q: non ɔgruūt eedē circūstantie actui vt actus ē diuersoȝ agētium. non.n. volūtati create ɔgruit ita intēse velle aliqḋ obm̄ bonū sicut volūtati increate ⁊ intētio actus respectu obiecti in agēte creato ⁊ increato est dins multū in eis ⁊ saltē quicq̄d sit de cōformitate voluntatis create ⁊ increate i oibus circūstantiis non sufficit ɔformitas in bonitate actus ⁊ obiecti q: pōt eē difformitas in aliis circūstantiis q̄ nc̄cio requirunt ad bonitatē actus volūtatis.

Ad argumentaȝ in

oppositū. dico ꝙ non ē sile. q: veritas intellect' non depēdet nisi a solo obō qḋ obm̄ si ita se hēat sicut intell'r ver' ē itellectus. bonitas aūt voluntatis non dpēdet a solo obiecto sed ab aliis oibus circunstantiis. ⁊ potissime a fine. Propi quod notandū est ꝙ ois nostra volitio potissime ordinata est ad finē vltimum qui ē alpha ⁊ o pncipium ⁊ finis cui sit honor ⁊ gloria in secula seculoȝ Amen

Laus deo. Finis.

Rologus

Finis.

Prologi Additiones.

Prime qōnis.
ſm aliā viā de perfecto ⁊ impfecto ꝯcep
tu. Contra hoc aūt poſſet ſic argui. po
no ꝙ ſit aliquis adultus nō baptiſatus
⁊ ꝙ non habeat aliquē docentē habeat
tñ bonos motus quales pōt habere cō
formes.ſ. rōni recte nāli. ⁊ caueat ea que
nālis rō oſtēdit ſibi eſſe mala. licet deus
de cōi lege talē viſitaret docēdo p homi
nē. ſicut Corneliū viſitauit. pono tñ ꝙ
non doceat ab aliquo ille ſaluabit. Silr
licet poſtea doceat tñ pus eſt iuſtus ⁊ ita
tunc dignus vita eterna. qꝛ p bona velle
precedētia doctrinā meret grām qua eſt
iuſtus non tñ habet theologiā ꝙtuꝫ ad
pncipia credibilia ſed tm̄ cognitōem nā
lem. g̊ nihil theologie eſt ſimplr neceſſa
riū ad ſaluteꝫ. Poſſet dici ꝙ iſte p bo
na velle ex genere de ꝯgruo meret iuſtifi
cari ab originali. ⁊ deꝰ nō ſbſtrahit libe
ralitatis ſue munꝰ ab eo ſꝫ dat ſibi pmā
grāꝫ ſiñ ſacr̄o qꝛ ñ ē alligatꝰ ſacr̄is ⁊ tūc
grā non dat ſine habitu fidei theoᶜ. ita
ꝙ habet habitū theologie lꝫ non poſſit
exire in actū ſicut nec baptiſatus niſi in
ſtruat. ⁊ lꝫ non ſit ꝯdictio grām dare ſiñ
fide cū ſint habitus diſtincti ⁊ in diuerſ
potentijs tñ ſicut in baptiſmo ponit ſi
multas in infuſione ita in ꝓpoſito pōt
poni ſimultas in caſu iſto. non. n. minuſ
gratioſus eſt deus illi quē ꝓpter meritū
de ꝯgruo iuſtificat ſine ſacr̄o ꝙ illi queꝫ
ſine omni merito ꝓprio iuſtificat in ſu
ſceptōe ſacr̄i. ſed poſſibile eſt deo de pō
abſoluta quēlibet ſaluare ⁊ ēt facere ꝙ
mereat glīam ſine fide infuſa: ſi ſine illa
det grām quā habēs bene vtat ea ꝙtum
ad velle qd̄ pōt habere ſm nālem cogni
tōem ⁊ fidē acquiſitā vel ſine oī fide ac
quiſita ſi doctor deſit. ſed de pō ordiata
non tenet ſine fidei habitu p̄cedēte qꝛ ſi
ne illa non ponit grā infundi. nō tñ ꝓpt
indigentiā quaſi ſine illa non ſufficeret
ſed ꝓpter liberalitatē diuinā que totum
reformat intꝰ hoiem. minus etiā pfecte
eſſet homo diſpoſitu) ꝙtum ad aſſenſū
quorūdā veroꝝ ſine fide infuſa. ⁊ ſicut
in hoc ita ꝓportōabiliter de habitu the
ologie qui pfectus exñs includit fidē in
fuſam ⁊ acquiſitā articuloꝝ ⁊ alioꝝ re
uelatoꝝ a deo in ſcriptura ita ꝙ non ē
tm̄ hic infuſa nec acquiſita tm̄ ſed ſimul
ābe. Eſt igr̄ theologia neceſſaria loquē
do de potentia ordinata ⁊ loquendo de
pncipali habitu ſiue priori pertinēte ad
theologiā que eſt fides infuſa. ⁊ hoc ge
nerat ꝙtum ad omnes non ſic autē ꝙtū
ad 2ᵐ habitū quē includit qui eſt fides
acquiſita. ſed forte de pō ordinata ē ne
ceſſaria in adulto potēte haber̄ doctorē
⁊ eū intelligere ⁊ hoc ꝙᵐ ad aliquoꝝ ge
neraliū fidē acquiſitā. 4° ſic arguit or
dinatū ⁊c̄. Hoc eſt quidditas abſtrahi
bilis a ſenſibilibus. Arguit ꝯtra h° ſic.
qꝛ ſi quidditas rei mālis ſit obiectū ade
quatū intellectus tūc intellectus nō po
terit intelligere aliquid de ſubſtātijs ſep
atis. qꝛ obiectū adequatū vł formaliter
vel virtualiter ꝯtinet omne illud in qd̄
pō poteſt ferri. ſed quidditas mālis nec
formaliter nec virtualiter ꝯtinet ſbas ſe
paras. g̊ ⁊c̄. Rño. aſſumptū non eſt ve
rū qꝛ quinqꝫ cōia ſenſibilia. ſ. numerꝰ fi
gura motus magnitudo ⁊ puitas ſenti
unt a viſu p ſe ⁊ tñ neutro mō cōtinent
ſub luce vel colore. ſufficit n. aliqua con
uenientia vel ꝯcōitantia vniꝰ ad alteꝝ.
Quod aūt addit de Aug. ⁊c̄. Illius for
me in illud paſſū. Anteꝙ hec diſtinctio
ad ꝓpoſitū applicet ꝯtra iſtud arguitur
multipliciter taꝫ ꝙ diſtinctio nālis ⁊ vi
olēti ſumat ex ꝯpatōe paſſi ad agens. nō
tm̄ ex ꝯpatōe eius ad formā ꝙ ꝙ diſtinc
tō nālis ⁊ ſupnālis ſumat ex ꝯpatōe paſ
ſi ad formā ⁊ nō tm̄ ex ꝯpatōne eius ad
agēs que argumēta nō ponunt hic. So
lutio rōnis apparet qꝛ illud eſt p̄cile cā
alterꝰ q° poſito circūſcripto vł variato
quocūqꝫ alio ſequit effectus nunc auteꝫ

licet forma contra quã inclinat receptm̃
nõ inducat nisi p agens violentãs passũ
nec agens supnãle supnaturalit agat ni
si inducẽdo formã tñ p se rõ violenti est
ex habitudine passi ad formã. ⁊ p se rõ
supnaturalis est ex habitudine passi ad
agens. pbat q2 passo ⁊ forma manẽtib9
in sua rõe. puta ꝙ forma sit receptibilis
contra tñ inclinatõnem passi qũocunqȝ
variet agẽs passum violẽter recipit. silr
passo ⁊ agente sic se habẽtibus ꝙ solum
agens nõ naturaliter actm̃ transmutat
passum solũ in quã ita ꝙ agẽs nãle non
disponat: quãcunqȝ formaȝ inducet erit
supnaturalis respectu passi. Hoc pba
tur 2° q2 non tm̃ in induci sed in pmanẽ
aliqua forma violẽter pmanet in passo
sine actõe extrinseca lȝ non diu aliq̃ na-
turaliter etiã diu aliqua manet natural
aliqua supnãlis ppter agẽs tm̃ ita ꝙ cir
cũscribendo agens a quo fit nõ possȝ di
ci supnaturalis. põt autẽ dici naturalis
q2 pficit nãliter ꝯpando formã ad recep
tiuũ tm̃. Ad ppositũ igit ꝯpando in
tellectũ possibilẽ ⁊c̃. 8ᵉ. qõnis.
Confesse se habens appetitui recto.
Contra. de necessitate actus intellectus
prior est actu volũtatis actualiter quem
ponis pmã praxiȝ veꝝ est. sed nõ sequit
necessario ad ipm de actualitate act9 vo
lũtatis qui est praxis. cõtra tũc quelibet
cognitio esset practica. q2 ad quãcũqȝ ac
tualitatẽ apta est sequi volitõ recta ei cõ
formis in bonitate quã ponis pmã pra-
xim. Dicendũ ꝙ nõ est veꝝ de volitione
cognoscibilis sed cognitõnis ⁊ hec est rõ
praxis. Preterea aptitudo q̃ conuenit
vni nature ⁊ repugnat alteri non videt
nisi propter aliquid intrinsecuȝ in ea. g̊
oportet dare aliquid ppter quid ista cõ
formitas ad praxim ꝯuenit isti habitui
⁊ repugnat alteri dicenduȝ ꝙ hoc est ex
obiecto. Aptitudinali dixi quia neu
tra relatio ⁊c̃. Prime distinctõnis.
3ᵉ qõnis. que est ab obiecto
ut in tribus. Preterea. si intellectus

ut nõ in se sed ut in aliquo pducto esset
pncipiũ beatitudinis pris pater nõ esset
beatus a se. g̊ si essentia ut in pducto eẽt
p se obiectũ beatitudinis pater non esset
beatus a se. ꝯña pbat q2 obiectũ ut obie
ctũ nõ minus requirit ad beatitudinem
ꝙ intellectus. Rñõ obiectũ requirit ut
pñs nõ ut inexñs. intellectus requirit ut
inexñs q2 eo formaliter intelligit pater.
nõ sic obiecto hoc pȝ q2 nullus est beat9
nisi intellectu inexñte. est aũt aliqs beat9
obiecto nõ inexñte. ⁊ esset nãliter beatus
si naturaliter hr̃et obiectũ pñs licet non
inexñs nõ sic aũt de intellectu. Contra
qñcunqȝ aliquid est a se tale erit tale si p
impossibile qõlibet aliud nõ esset. Item
pater recipit aliquid a filio vel ab aliq°
ut in filio sicut ab obiecto beatitudinis
sue q2 quod est ad se nõ reqrit aliquid
ad sui eẽ qõ nõ est a se. ⁊ hoc tãta neces-
sitate ꝙta depẽdẽs requirit illud a quo
dependet. hec rõ bene concludit ꝙ pater
non tm̃ ex pte intellectus sed ex pte obie
cti hȝ a se vñ sit beatus. ⁊ p ꝯñs essentiã
essentia ut essentia beatificat non tñ ut i
tribus. q2 ita requirit obiectũ pñs a se si
cut intellectus. g̊ breuiter in sũma a se be
atus est pater vtroqȝ mõ. s. intellectu ⁊ es
sentia q2 fiat tale entimema a se beatus
est pater. g̊ habȝ obiectũ beatificũ vt be
atificũ a se. g̊ nõ habet illud ut in tribus
p obiecto q2 tũc ut in filio p se quasi a-
geret ad beatitudinẽ patris. Rñõ ꝯpan-
do essentiã ut eẽntia est primũ obiectuȝ
beatificũ ad prẽm lȝ simul necessario be
atificet cũ tribus: ita etiã necessario simł
cũ tribus intelligat creaturas non tñ ab
eis filio. s. ⁊ spũ sãcto recipit intellectõeȝ
eaꝝ sed ab essentia quaȝ habet tanꝙ ab
obiecto quã hȝ a se ita ꝯpando essentiã
diuinã ad intellectũ creatũ põt esse obie
ctũ primũ sine 2° obiecto. Modus po
nẽdi est iste ⁊c̃. Cõpetit actui ex rõne ob
iecti. Contra quicqd necessario cõcomi
tat actũ est in põ volũtatis eliciẽtis illuȝ
vel sic. quecũqȝ ñ necessario silr respiciũt

ab actu volūtatis nec etiā ab ipsa ut elicit actū. vel sic. quecunq3 separi possunt ut termināt actū volūtatis possunt etiam separi respectu potētie ut elicit actū. Exemplū licet in potestate voluntatis ꝛc.

4ᵉ. qōnis.

ponit effectū cui illud repugnat. Si tenēdo conclōem oppositā qs instet huic rōi dicendo volūtatē nō necessario simpliciť frui fine sed necessitate ꝯditionata .s. si oñdat. ꝛ maior dicať eē vera de simpliciter necessario agente. Rō nō soluiť qꝛ ipedibilia nō simpľr necessario agunt sed tm̄ necessitate ꝯditionata. s. si nō impediant ꝛ in illis est maior vera. ꝛ iō in maiori non accipiť ꝙ quicqd necessario agit necessario remouet ꝓhibens si pōt sed qcqd nō impediť necessario agit ꝛc̄. vbi specificat in maiori de necessitate cōditiōata. Si aūt instet ꝙ maior est vera aliter ab alijs. Rñdeť ꝙ maior est vera de illis que similē necessitatē habent respectu pncipaliter intenti ꝛ respectu illorū que sunt necessaria ad illud cuiusmodi sunt agētia mere nālia que in toto ꝓcessu vsq3 ad vltimū intentū agūt mere necessitate nāli. volūtas aūt alio modo respicit finē in quo bonitas oīs est qꝛ necessario ꝛ alio mō entia citra finē in quibus est defectus boni qꝛ illa respicit cōtingenter. Cōtra istā responsionē arguiť sic. ipossibile est aliquod extremū respicere aliud extremū quacūq3 necessitate qn tāta necessitate respiciat qōcūq3 mediū necessario requisitū inter illa extrema. alioqn necessariū depēderet necessario a nō necessario. g qua necessitate volūtas tendit in finē ea necessitate tendit i oñsionē finis sine qua impossibile est ipsam tendere in finē. Si 3ᵒ instet ad miorē aliter ab alijs dř ad minorē ꝙ nō ꝯsideratio finis nō ꝓpe ꝓhibet volūtatem a fruendo. vñ pōt aliť argui ꝛ cōcludi ꝙ volūtas tenebit intellectū in ꝯsideratōe finis sic. qcqd necessario quiescit i aliquo sibi pñte necessario tenet illud sibi pñs si pōt. volūtas ꝑ te necessario quiescit in fine sibi pñte. g necessario tenz illū semel pñtatū ut sit semꝑ sibi pñs. ꝓbaᵒ maioris inductiue si graue necessario qescit in centro necessario se facit presens cētro si pōt ꝛ centrū sibi ꝛ necessario tenet illā presentiā ꝙtum pōt. Jstud apparet in appetitu sensitiuo si necessario. s. qescit in appetibili sibi pñte necessario ꝙᵐ pōt tenet sensu3 in isto appetibili ut sit sibi pñs ad delectandū. ꝓbať etiā maior rōe qꝛ ꝙ aliquid necessario quiescat in aliquo sibi pñte est ꝓpter ꝯuenientiā ꝑfectā huiꝰ ad illud: ꝛ propter eandē vř necessario appetere sibi ꝯiūgi ꝙtū pōt. hec aūt ꝯiunctio fit in ꝑsentia huiꝰ ad illud. Aliť rñdeť ab alijs ꝛ ꝓbabiliꝰ dicendo ꝙ maior pme rōis veritatē h3 de agēte necessario ꝓprie ipedito cuiusmōi est agens qō ꝓhibeť agere ꝓpter aliud vincens eius virtutē actiuā. in ꝓposito aūt non sic est s3 est qōdā aliud agēs cuiꝰ actio necessario est ꝑuia actōi volūtatis. ꝛ ideo illius actōis ꝑuie cessatio a cōsiderādo large dř impedire volūtatē a volēdo ꝛ loquēdo de tali impedimēto negať maior. l3. n. agēs ꝑsupponēs actōi sue actōem alteriꝰ possit illō alterꝝ moueri ad agendū. ꝛ illo ꝓprio agente ipm necessario agat necessitate ꝯditionata siue ꝯcōitātie nō tm̄ necessario mouet illud pᵐ ad agendū qꝛ nō simpľr necessario agit. sic illud qō dř prope impeditū simpľr necessario ageret ꝙtū est de se sed istud tm̄ de necessitate ꝯditōata. s. posita actōe agētis ꝑuij sic p3 in exēplo. l3. n. posito actu potētie ꝯtingēter agētis necessario generet habitꝰ necessitate ꝯcōitantie. tm̄ pō ꝯtingēter agēs nō necessario ponit actū. Cōtra istud arguiť sic. necessitas agēdi non inest nisi ꝑ aliqd intrisecū pncipio actio pncipali. s. uolūtati. g illa ē necessitas agēdi ꝛ ita absoluta ꝛ tūc reducit rō ut ꝑus Si est simpľr necessitas ad agendū. g ad faciendū illud sine quo nō pōt agē. si tm̄ illud sit in ptāte eius sicut ē hic. ergo ꝛc.

Confirmat istud sic. si hic nõ est neces-
sitas actõis ad actõem qꝛ vna non est rõ
actia respectu alterius. ğ h̃ necessitas est
ꝓpter inclinatõem potẽtie ad actõem. ğ
ꝛ ad media requisita erit necessario icli
nata qꝛ non est necessaria cõnexio inter
extrema. nisi etiam sit necessaria ꝯnexio
medioꝝ oim̃ necessario requisitoꝛuꝫ ad
cõnexionẽ extremoꝝ. Rñdet ad ista ar-
gumẽta ꝛ ad argumentũ principale sic.
hec est necessitas ꝯditõnata. s. alio ꝓsup
posito ꝛ cõcedit ꝙ hec necessitas est ꝑ in
trinsecũ principali agẽti ꝛ ꝙ hec necessi-
tas est ad media sicut extremoꝝ inter se
sed totũ est ꝯditõnatũ. s. posita oñsione
obiecti. Contra. agens ĩpedibile nõ sim-
plr̃ necessario agit sed ꝯditõaliter. s. si ñ
sit impeditũ ꝛ tñ necessario remouet im
pedimentũ si põt. ğ ita est in ꝓposito et
sic nõ valet rñsio ꝑma de ꝓprio impedi
mẽto. volũtas. n. nõ est ꝓprie impedita
ꝑ non intelligere. Cõfirmat rõ vbicũꝫ
est necessaria ꝯnexio extremoꝝ etiã ẽ ne
cessaria cõnexio oim̃ medioꝝ requisito
rũ ad vnionẽ extremoꝝ. alioqñ necessa
riũ dependeret a ꝯtingẽte. sed si volũtas
necessario fruit sine oñso erit necessaria
cõnexio extremoꝝ inter se ꝛ ex natura
ipsoꝝ extremoꝝ. igr̃ ꝛ oim̃ medioꝝ sed
vnũ mediũ necessario requisitũ ad vnio
nẽ illoꝝ extremoꝝ est ostensio finis. igr̃
ꝓbatio minoꝛis si sit necessaria cõnexio
volũtatis ad finẽ est sicut ꝑncipalis agẽ-
tis ad ipsuꝫ obiectũ circa qȯ agit. sed vir
tus ad agendũ non põt esse in ꝑncipali
agente nisi per illud quo formaliter agit
voluntas autẽ seipsa agit. ğ in ipsamet ẽ
ipsa necessitas ad agendũ circa obiectuꝫ
patet etiã ꝑma minoꝛ. probat minoꝛ ꝑ
sili sic. Agens ꝑncipale principalir̃ nullo
necessario agit nisi quo principalir̃ agit.
alioqñ illo necessario ageret quo impos
sibile est ipsuꝫ agere nõ autẽ agit nisi illo
quod est sibi rõ formalis agendi. Hec cõ
firmatio vr̃ excludere quandã responsi
onẽ que daret ad rõnem ꝑncipalẽ de ne
cessitate simpliciter ꝛ ꝯditionata. nã illa
probat ꝙ si volũtas etiã sine oñso fruit
necessario ꝙ hoc est ꝓpter proprias rões
istoꝝ extremoꝝ que ex se habent ꝯnexi
onẽ necessariã. ğ illa nõ dependet ab ali
quo alio ab extremis ꝛ ita est absoluta
ꝛ si extremoꝝ inter se ꝛ oim̃ medioꝝ in
suo oꝛdine erit ꝯnexio necessaria. Rñ
det ꝙ minoꝛ ꝑma est falsa nisi intelligat
de necessitate ꝯditõata hoc est ꝙ suppo
sita intellectõe necessitas fruendi sequat
que est necessitas fm̃ quid qꝛ dependens
ab illa oñsione illa ĩquã est ex nã extre
moꝝ qȯ est breuit dicere extremoꝝ est
necessaria ꝯnexio si ostensio ꝑcedat. Sꝫ
illa minoꝛ ꝓbat ȯ necessitate absoluta ex
natura extremoꝝ iõ ad ꝓbatõem illius
rñdeo ad minoꝛẽ. dico ꝙ in agẽte princi
pali simplr̃ necessario agente nihil est q̃
necessario agit nec etiaꝫ requisitũ ad ne
cessario agere nisi tm̃ illud quo pricipa-
liter agit qꝛ in simplr̃ necessario agẽte to
ta rõ necessitatis est in ipo ꝑ illud fm̃ ꝙ
est agens sed in agẽte principaliter neces
sario fm̃ quid siue ꝯditõaliter non est il
lud sufficiẽs rõ necessario agendi ꝙ ẽ rõ
agẽdi sed requirit aliud a quo dependet
ista necessitas qꝛ nõ est a sola rõne agen
tis negat igit minoꝛ 2ª qꝛ non ꝑ illud solũ
quo agẽs ꝑncipaliter agit ꝑ hoc est neces
sitas ꝯditionata in agendo sed per illud
cũ alio ꝓsupposito. Ad ꝓbatõem scðe
minoꝛis dico ꝙ in hoc qȯ est necessario
duo includunt ꝛ respectu agere est dare
vnũ q̃. s. rõem formalẽ agẽdi in ꝑncipali
agẽte respectu aũt necessitatis nõ est illa
sola ratõ sed cũ hoc aliud ꝓsuppositũ.
Ad formã ğ dico ꝙ non est cõcedenduꝫ
ꝙ aliquid sit quo necessario agit sed ad
necessitatẽ illã requirit ꝛ illȯ a quo agit
ꝛ illud aliud ꝓsuppositũ quo non agit.
sed qꝛ in ꝓposito a quo dependet necessi
tas ab eo dependet ꝛ actõ ꝛ quo agit eo
agit aliquo mõ agendi necessario vel cõ
tingenter iõ ad ꝓbatõeꝫ scðe minoꝛis alit
dici põt ꝙ illȯ quo ad actiuũ nõ est illȯ

quo ipsuz necessario agit nisi alio psup posito ꝛ tūc est quo necessario agit alio psupposito. Cōtra istā rñsionē arguit sic in pmo instāti nature est actio preuia in 2° est actio pncipalis agentis. qro tūc in illo 2° instāti qualiter pncipale agens agit si ꝯtingenti habet ꝓpositū. si necessario cū tunc pcise p ꝓpriā formā agat. et qꝛ pncipaliter ꝛ qꝛ ip̄z primū nullo mō libero est ratio agendi. sequit tunc ꝙ forma sua sit tūc necessaria ratio agēdi. sed hoc non est nisi ex determinatiōe forme ad obm̄ ꝛ actōem in obiectū. g̃ extrema ex nā sua habent necessariā cōnexionez igit ꝛ ad media necessaria. Jtez nihil fac agere illud qd ponit sub cōditōne. g̃ nec ad necessario agere. g̃ si ista necessitas ē ex ista conditōe erit eque simplr. Rñdet ad primū istoꝝ ꝙ in 2° signo nature principale agens agit necessario nō simpliciter sed ƀz quid. s. alio presupposito. Cōtra ꝙ qñ agit necessario simpliciter necessario agit quia ꝯtingēter ꝛ necessario determinant agere pro tunc qñ cā agit generās necessario generat licz presupponat alteratōem ꝙtum est ex sua forma actiua. ꝛ tunc vltra sic simplr necessario ꝙtū est ex sua forma determiat ad oīe mediuz necessariū ꝛ in illud necessario tendit ꝙtum pōt ꝛ qñ pōt necessario. g̃ vult intellectōem esse sibi pñtialiter ut obiectū cognitū. Pro ꝯclusione necessaria primi articuli arguit sic. Omne agens necessario de necessitate agit ƀm vltimū sue potentie qꝛ sicut non est in ptāte eius actio ita nec intentio eius. g̃ nec modus agēdi. s. intense vel nō intense agere. g̃ volūtas de necessitate volet finē intensissime ꝛ ꝙtum potest cuius oppositū experimur. Concedit cōclusio qñ est equalis apprehensio ꝛ nihil retrahens. Rño maior ē vera de impediente ꝓprie dico quādo aliquid prohibēs agere vincens virtutē eius actiuaz non sic est hic. sed est aliud agens cuius actio est preuia actōni volūtatis. ideo eius cessatio potest impedire voluntatē a volendo. ꝛ de tali maior ē falsa. licet. n. agens presupponēs actōem alterius sue actioni posset illud alteruz mouere ad agendum. ꝛ ipso pmo agēte necessario agat necessitate ꝯditionata sive ꝯcomitantie nō tamē necessario mouet illud primū ad agendū qꝛ non simpliciter necessario ageret sicut ꝙ diceret ꝓpc ipedimētū simplr necessario agerz ꝙm ē ex se tm̄ etiā de necitate diminuta agit illud. s. posita actōe pma. exemplūz de pō volitiua ꝯtingenter agente. ꝛ tm̄ posito actu necessario generāte habituz necessitate cōcomitātie generatur habitus. Cōtra necessitas agendi non est nisi p aliquid intrinsecū pmo actiuo pncipali. g̃ circūscripto quocunqꝫ alio in illo est necessitas agendi ita absoluta ꝛ tunc sicut pus si est necessitas simpliciter ad agēdū g̃ ad faciendū illud sine quo non pōt agere si tñ illud sit in ptāte eius hic aūt est g̃ ꝛc̄. Confirmat qꝛ hic nō est necessitas actōis ad actōem qꝛ vna non est rō actiua respectu alterius g̃ est ꝓpter inclinatōem potētie ad actū. igr ꝛ ad media requisita erit necessario inclinata qꝛ nō est necessaria cōnexio inter extrema nisi sit etiā necessario ꝯnexio oim mediorꝫ requisitoꝝ ad ꝯnexionē extremoꝝ. Jtē potentia libera per pticipatōnem ꝛc̄.

Eiusdem qonis.

ꝛ vtrūqꝫ eque ꝯtingenter videt. Ad istā responsionē rñdet ꝙ veꝝ est ꝙ pō cognitiua libera p participatōnem nō magis tēdit in obiectū pfectū ꝙ aliud sꝫ nō est vera de appetitiua tēdente in obm̄ apphensuz a sua cognitiua. magꝭ. n. necessario pulcherrimū visū delectat appetituz visiuū ꝙ minus pulchrū. ꝛ si ille appetitus aliquo actu elicito posset se in illud visuz ferre magis necessario ferret ꝙ i minus pulchrū visū. Jtē quecūqꝫ potētia circa obiectū pfectissimū pñtatū ꝙ si circa illud necessario opat necessario circa idē cōtinuat operatōem ꝙtū potest cuiꝰ ꝯtrariū experimur qꝛ voluntas auertit

intellectum a consideratiōe finis vltimi
sicut aliorꝫ. maior ꝓbaṫ ꝛ ꝑmo sic eadeꝫ
est rō operādi ꝛ necessario continuandi
operatiōeꝫ si simplr̄ simplr̄ si quādo po
test qn̄ pōt. 2° sic i appetitu sensitiuo h°
videmus ꝛ in intellectu. i volūtate auteꝫ
videṫ verissima qꝛ ipsa non cessat ex se
agere circa aliquod obiectū nisi vertēdo
se ad aliud vel ꝑfectius vel magis cōue-
niens vel ad qđ magis determinaṫ vel i
clinaṫ quod impedit illud operari simul
circa illud. sed finis est omniū ꝑfectissi^{m}
ꝛ ꝯuenientissimū ad ipm solū necessitaṫ
ad ipsum solū inclinaṫ ꝛ in ipso maxie
delectaṫ ꝛ volitio eius stat cū volitōe cu
iuscūqꝫ alterius. Item quicqd necessa
rio agit posita aliqua actōe preuia neces
sario determinat ad illam si pōt. sed vo
lūtas posita actiōe intellectus preuia cir
ca vltimū finē necessario tendit in illum
ergo necessario determinat intellectū sic
ad eius apprehensionē. vis huius rōnis
est qꝛ eadē est necessitas ad mediū ꝛ ad
extremū. Pro conclusione ꝑmi articu
li diciṫ ad rōneꝫ que est de necessario cō-
tinuādo velle q̄tm̄ potest volūtas. cō-
cediṫ conclusio ꝛ dr̄ ꝙ nūꝙ cessat nisi in
tellectus saltem prius natura cessat con
siderare finē. ꝛ si arguaṫ ꝙ voluntas cō-
tinuabit necessario vel cōtinebit illud ꝙ
tum potest impando dr̄ ꝙ nō sequiṫ qa
nō necessario vult illā intellectōem sicut
vult finē. ꝛ ideo pōt aliter argui ꝙ saltē
volūtas nūꝙ auertet intellectū ab hac
intellectōe vel consideratōne qꝛ volūtas
necessario cōtinuās ꝛ ex se etiā illud de-
pendens non destruit illud imperādo a
quo dependet. Diciṫ ꝙ dū stat cōsidera-
tio finis stat eius velle sed cū offerṫ aliud
confuse eius consideratio imperaṫ a vo-
luntate ꝛ sic indirecte auertit intellectuꝫ
a consideratiōe finis ꝛ ꝓ nunc pro quo
auertiṫ cessat prius natura consideratio
ꝛ posterius natura volitio. Contra pri-
mā responsionē que est necessitas extre-
mi ad extremū eadem ad mediū. Ad h°
diciṫ ut supra ꝙ non est similis volunta
tis ad intellectū qualis est ad finem. Cō
tra 2^{am} rn̄sionē arguiṫ qꝛ nihil aliud est
ꝑfectius nec ad qđ est eque vel magis ne-
cessario inclineṫ ꝙ ad istud. ꝛ etiā tūc vl
tima volitio ꝑfectior ꝛ necessaria ꝛ ꝑfec
tioris ꝛ ꝯuenientioris obiecti magis impe
dit volitōem obiecti minus talis ꝙ ecō-
uerso. Itē si obiectū ē necessario volitū
ergo eius velle est determinat⁹ volendū ꝙ
qđcunqꝫ aliud velle. igr̄ ꝛ eius intelligeṙ
vtraqꝫ ꝯn̄a ꝓbaṫ. qꝛ volūtas vult velle
ꝓpter obm̄ ꝛ intelligere ꝓpter velle. Itē
ad qđ obm̄ voluntas est ꝓnior ad eius
intelligere magis impellit iō dr̄ ꝙ volū-
tas nūꝙ auertit intellectū sed tm̄ fantas-
ma occurrens qđ nō. est in ptāte volūta
tis. ꝛ iō dr̄ ꝙ bene volūtas ꝯtinuat q̄tū
pōt sed non pōt qn̄ occurrit aliud fantas
ma qđ non subest sibi nec eius motio.
Confirmaṫ. intellectus sepatus semp sta
bit in ꝯsideratōe finis ꝛ volitōe lꝫ qn̄ al
terius qꝛ bn̄ stant simul. Contra experi
mur ꝙ ita libere volūtas auertit intelle
ctū a ꝯsideratiōe finis ad aliud obm̄ sic
de alijs obiectis. Itē cum vltimus finis
sit obm̄ maxime motiuū ꝛ ꝑfectū intel-
lectus semp staret in ꝯsideratōe eius si ergo
non stet hoc vr̄ ꝓpter imperiū volūtatis
auertētis. Dr̄ ꝙ bene in hoc ꝙ si finis eēt
obm̄ in se mouēs vel etiā in ꝓpria spē ꝙ
verꝫ est qꝛ maxime moueret. nūc aūt ꝼm
aliquos mouet tm̄ in alio qđ magis na
tū est mouere ad se vel in se ꝙ ad alterū
vel ꝼm te multa fantasmata sil mouent
ad obm̄ descriptōis eius ex cōibus. iđo
minus mouet ꝙ alia obiecta ꝓpter duo
primū qꝛ difficile est stare in ꝯsideratōe
vlis transcēdētis. fātasma. n. mouet ma
gis ad spēm spēalissimaꝫ. iō dicit Aug.
8°. de tri. cū cepis cogitare quid veritas
statim obijcient se fantasmata. 2^{m} est qa
difficilius est simul vti illis multis ad de
scriptōnem ꝙ singulis sepatim. Contra
istā responsionē arguiṫ qꝛ saltē intellect⁹
sepatus semp cōsideraret. silr̄ ista rn̄sio
nō valet ꝼm Hen. qui ponit ꝙ possum⁹
habere ꝓpriū ꝯceptū de deo. Pro cō-

clusione negatia pmi articuli sic. danat' apphendit finē vltimū si necessario velit eum. aut igr amore amicitie aut ꝯcupiscētie. nō 2° modo. qꝛ apprehēdit eum ut impossibile sibi. nec pmo mō qꝛ talis fruitō est summe recta. Itē si diligere necessario ponit posita intellectōe practica ꝛ tñ est ibi sūma rō recta ꝛ meriti de cōgruo. qꝛ omnis alius actus est acceptabilis sicut ꝛ laudabilis nō nisi virtute eius igit cū merito quocūqꝫ staret ꝙ voluntas necessario sequeret intellectōem practicā qō est ꝯ Ansel. de ꝯceptu vgi. c. 4°. Itez in necessario ad agendū ꝛ sine quo cūqꝫ pōt agere pōt esse aliquis habitus sic. n. possent inesse lapidi qui nō simplr necessitant ad descēdere sed qꝛtū est ex se ḡ in voluntate respectu finis nullus pōt esse habitus nec etiā supnatural. Cōfirmat de acquisito. qꝛ ille nō generaret ex actu. sed tūc qñ agit est necessitata ad agendū in sensu diuisionis. Concedit conclusio de habitu acqsito. sed hec concordat cū pho ꝙ sapia est habitus supmus ꝓbat etiā de habitu supnāli. qꝛ ad quē actū necessitat respectu eius nō est capax alicuius habitus dr ꝙ nō necessitat nūc ad dilectōem finis in pticulari nec etiaz clare visi in pria nisi pus eleuet. pmū improbat in 2° articulo 2ᵐ in 3°. Contra rōem positā instat. qꝛ si rō valeret non poneret habitus in habitu. dico ꝙ non debet poni habitus inclinās sed bñ reqꝛit habitus oñdens qui habit' non pōt poni in volūtate nisi ut tm inclinās idō rō bona est de volūtate non ō intellectu Teneo igit ꝙ pt volūtas non velle finē quocunqꝫ modo apprehēsum.

Eiusdem qōnis.

Contra 2ᵐ articulū arguit ꝛc. ꝛ in raptu ḡ equalis libertas. vel sic formet rō necessitas agēdi non pōt esse nisi p aliqō intrisecū pncipio actiuo. per hoc autem ꝙ intellectus nunc videt obiectū nihil nouū ē intrisecū pn° actio in fruitōe. ḡ nec tota necessitas agendi. maior ꝓbat. alioquin necessitas agēdi non esset p rōnē pncipij actiui. ꝛ ita p nihil vel extrinsecū ꝛ si p extrinsecū p illud esset agē qꝛ per qō est necessitas agēdi p illud est agere. minor patet. qꝛ visio ɓm eū nullā habet rōnez pncipij actiui respectu fruitōis nec intellectus nec aliqd in intellectu. si etiā ɓm aliaz viā visio hꝫ aliquā rōnem pncipij actiui nō tñ pncipalis sed scōarij. ꝛ tunc accipiat maior sic necessitas agēdi nō est nisi p aliqd intrisecū pncipio actiuo pncipali. sicut nec determiat ipm ad agendū. sed ecōuerso pncipale agens ex se ɓꝫ modū sui vtit scōario ita ꝙ si nihil i pncipali excludat ꝯtingentiā tota actō erit agens. mior est plana. qꝛ per visionez nihil est intrinsecū principali actiuo. ḡ ꝛc. Item a ꝑori sic. omnis pō vna sicut hꝫ vnū primū obiectū sic vnū modū respectu pmi obiecti. ḡ eundē respectu cuiuslibet in quo p se includit eius pmū obm̄ dr ꝙ volūtas hꝫ aliquē modū vnū q̄ ē p se. sed modi posteriores sunt varij q̄ ꝯueniūt potētie in agendo respectu spāliū obiectoꝝ tales sunt necessario ꝛ cōtingenter. sed p se modus est libē. Cōtra nāliter libē nō infert ꝯtingent. vel sic posterior infert primū necessario nō infert libē. dr ꝙ sic cōpat ad volūtatē licꝫ simplr loquēdo se habeat necessario ꝛ libē sicut excedentia ꝛ excessa. Item diuersa approximatio passi. ꝛc.

Eiusdem qōnis.

vt. ō ꝯtra primū articulū. Posset tamē dici ꝙ ipsa p aliqō velle elicitū impat actiones potētie inferioris vel ꝓhibet. nō autē pōt sic suspendere om̄e velle qꝛ tūc simul nihil vellet ꝛ aliquid vellet. sꝫ qc qd sit de suspitiōe omnis velle saltē pōt suspendere omnē actuz circa illud obm̄ p aliqō non velle eius elicitū. h° mō nō volēdo nūc aliqd elicē circa istud obm̄ quousqꝫ distincti' oñdat mihi et illō nō velle eēt qdā elicit' qsi reflexus sup velle obi ñ ꝙ inē vl infuit sꝫ ꝙ possꝫ ieē ꝙ ꝛ si in se non oñdat oñdit tñ in cā. s. i obō

ostenso qd̄ natū est esse principiū actus i
aliquo genere p̄ncipij. Contra istā rn̄sio
nē ꝓbo q̄ si pōt nō velle pōt nolle. hoc
est qꝛ necessario in se aliq̄d cui repugnat
illud nolle. sed illud nō pōt esse nisi actu
ale velle. p̄mo qꝛ nulla iclinatio habitu
alis vel aptitudinalis ad volēdū ipi nol
le si etiā deṫ q̄ illud sit nō nolle hoc non
euadit qꝛ negatio nulli positiuo necessa
rio cōuenit nisi ꝑ aliquā positōem neces
sario ꝯuenientē illi positiuo quā ꝯseq̄t
illa negatio. tunc illa positio in ꝓposito
nō pōt esse bitualis vel aptitudinalis in
clinaṫ aliqua qꝛ illā nō sequiṫ non nolle
sicut nec illi repugnat nolle. ḡ illud posi
tiuū necessario ꝯueniens volūtati ꝓpt
qd̄ repugnat sibi nolle erit actuale velle
ḡ si non pōt nolle necessario vult. ⁊ ista
rō generaliter ostēdit q̄ nulli susceptiuo
ꝯrioꝝ ⁊ medioꝝ si habeat media repu
gnat aliqua forma illius generis q̄ impos
sibile sit eā inesse nisi alia forma illius ge
neris necessario insit eidē vel aliq̄d aliō
cui virtualiter repugnat illa quā impos
sibile est inesse. tale aūt positm̄ v̄tualiter
repugnās ipsi nolle non pōt in ꝓposito
repꝛri aliud q̄ ipm velle. Rn̄o. illud re
pugnās illi nolle est volūtas. qꝛ ipsa nō
est capax nisi velle ⁊ nolle possibilis nol
le finē est includēs ꝯdictiōem. qꝛ istud n̄
est possibile hui⁹ actus. exᵐ videre sonū
includit ꝯdictōez ex respectu actus ⁊ ob
iecti. iō repugnat visui vel visus sibi ⁊ ō
terminat sibi nō videre hoc qꝛ visus est
ita in se vel respectu huius nec est incō
ueniens negare finē posse esse obiectum
odij ⁊ beatitudinē fuge. sicut nec miseria
pōt esse obm̄ cōcupiscentie s̄m Augꝰ. in
enchi. Miseri nō solū esse volum⁹ sꝫ
nequaq̄ velle possumus. di. 15. scōi. ⁊ h
di. x. Aliter dr̄ q̄ non est ⁊c̄.
2e. di. 2e. qōnis
qꝛ vnio illaꝝ partiū demōstraṫ. hec mi
noꝛ pendet ex op̄. de vniuocatōe ꝯcept⁹
cōis deo creature. q̄ opi. mutata mioꝛ ta
lis sumeṫ h multi ꝯceptus in q̄bus ꝯcipi
mus deū nō suut simpl̄r simplices ⁊ con
cludiṫ ꝯclusio ꝑticl̄aris nō vl̄is. sicut pꝫ
ꝑ duas primas rōes. Minoꝛ al̄r pōt su
mi nullus ꝯceptus noster ꝓprius deo vl̄
quē ꝯcipimus esse ꝓpriū deo est simpl̄r
simplex. qꝛ licet ꝯceptus entis factus ꝑ
creaturā sit simpl̄r simplex ⁊ ꝓpri⁹ deo
s̄m aliā op̄. nō tn̄ est ꝯceptus ꝓprius ꝑ
ceptus. qꝛ s̄m Hen. in articulo. 2°. q. 2ª.
vr̄ q̄ in isto conceptu ꝓpter silitudinē ⁊
simplicitatē nō distinguim⁹ deū ab alijs
intellige nō distinguim⁹ ꝑceptibiliter. qꝛ
licet sit ꝯceptus distinctus nō tn̄ ꝑcipiṫ a
nobis ut distinctus. ḡ nihil est ꝑ se notuꝫ
de tali ꝯceptu nisi ꝑ se notū sit ꝑtes illius
cōceptus vniri. sed hoc nō est ꝑ se notū
qꝛ vnio illaꝝ partiū demonstraṫ. maioꝛ
manifesta est per p̄hm ⁊c̄.
Tertie di. p̄me qōnis.
In questione de p̄mo obiecto intellect⁹
Preterea illi duo conceptus sunt sim
pl̄r simplices. igr̄ nō intelligibiles nisi di
stincte ⁊ totaliṫ. igr̄ si nō videnṫ duo nec
post. Itē aut ꝯcipiunṫ ut oino dispati et
mixꝝ quomō videnṫ vnus aut ut ꝯꝑati
s̄m analogiā vel silitudinē vel dissimili
tudinē ⁊ tunc sil̄ vel p̄us ꝯcipiunṫ ut di
stincti. igr̄ non videnṫ vnus. Itē ponēdo
illos duos ꝯceptus. ponit duo opposita
formalia cognita ⁊ ut nō dici. P̄ si itel
lectus intelligeret singularia sub ꝓprijs
rōnibus q̄uis ꝯceptus duoꝝ eiusdē spēi
essent simillimi nō dubiū q̄n multo sili
ores q̄ isti duo in ꝓposito qꝛ isti duo dif
ferūt spē adhuc intellectus bn̄ distingue
ret inter tales ꝯceptus singulariū. hec ēt
rn̄sio improbaṫ. di. 8. q. 3. ⁊ alia rn̄sio q̄
negat maiorē. 2° p̄ncipaliṫ arguiṫ sic ⁊c̄.
In qōne de p̄mo obō intellect⁹. Adsunt
alia media. di. 8. q. 3. ꝯ. primā op. arguiṫ
etiā. 5° adhuc sic. ꝑfectioꝛ creatura pōt
mouere ad ꝑfectiorē cōceptū de deo. igr̄
cū aliqua visio dei puta infima non tm̄
differat ab alia intellectōne abstractiua
data ipius q̄tūcūqꝫ supma creatura di
stat ad infima vr̄ sed q̄ si infima potest

mouet̃ ad aliquã abſtractiuã ꝙ ſup̄ma vel alia citra eã poterit mouere ad intu itiuã qꝺ̄ eſt impoſſibile. Q̄ꝛ ſi dicas tot gradus eſſe in intentiōe abſtractiua de deo quot ſūt ſpēs creature lꝫ extreme in tentōes non tm̄ diſtēt q̄tū extreme ſpēs qꝺ̄ bene eſt poſſibile qꝛ q̄libꝫ gradus mi nus diſtat a ꝓxio q̄ꝙ ſpēs creata mouenſ ad illū diſtet a ſpē mouēte ad illū. Con tra dr̄ia intentōnuꝫ abſtractaꝝ nō ē tm̄ nūeralis. qꝛ ille cāt̃ a cāis alterius ſpēi ⁊ ꝑ ꝓprias rōnes eaꝝ non inq̄tū indu dūt aliq̄d cōe. ſicut dicit via de vniuoca tōe. g̊ ſequit̃ ꝙ inter infimā intellectōem ⁊ infimā intuitiuā ſint plures ſpēs me die q̄ꝙ inter infimā ſpēm entiū ⁊ ſup̄mā vel tot ꝙ ſi eſt incōueniēs. ⁊ ꝑ ꝯn̄s an̄s. g̊ pautōꝛes ſi ſpēs intellectōis abſtractie q̄ꝙ entiū. g̊ incipiēdo ab infima hinc inꝺ̄ reſtat entitas ſupioꝛ illa que cauſat ſup̄ mā abſtractiuā. igr̃ iſta ſupioꝛ cābit itui tiuā de deo. Jtē quare ponunt̃ tot ſpēs intellectionū de eodē obꝺ̄. g̊ nulla mouꝫ ad propꝛiū. Jtē ad ꝯclōnem p̓ncipalē vr̃ eſſe ꝙ oīs multitudo reducit̃ ad vnū. g̊ ita in ꝯceptibus. Cōtra iſtas rōnes obij cit̃ ꝯ primā inſtat̃ de toto diſiūcto cuꝰ rn̄ſio ponit̃ di. 8. ⁊ debilius ꝓbat̃ q̄ꝙ alie Ad 2^am ut foꝛmāt breuit̃ negat̃ maioꝛ. qꝛ ꝓpter ꝯnexionē effectus pōt aliqueꝫ ꝯceptū facere de cā licet nō ita ꝑfectū ſic cā de ſe. cōcedit̃. n. ꝙ conclo facit notitiā de p̓ncipio demōſtratiōe qꝛ. ſed illa non eſt ꝑfectiſſima notitia p̓ncipij. ſed illa q̄ cognoſcit̃ ex termis ꝑfecte cognitis. qua re. n. nō ſimplr̃ in ꝯceptibus ſimplicibuſ effectuſ ſimpliciter appꝛehēſus cauſabit aliquā notitiā habitualē ſimplicē de cā Ad ꝓbatiōem maioꝛis dico ꝙ licet non poſſit effectus in cām equiuocā exn̄tem ſicut in aliq̄d eiuſdē rōis cū cā pōt tam̄ in notitiā aliquā eius que eſt impꝑfectōꝛ non ſolū ipſa in ſe cā ſed effectu equoco cauſe ſicut ꝑfecto ꝯceptu eius. Sed acci piat̃ maioꝛ ſic nullū obm̄ pōt in ꝯceptū alicuꝰ niſi ꝯtineat illud obm̄ virtualit̃

vel eſſentialiter. hec vr̃ manifeſta ꝑ rōeꝫ cauſe ⁊ effectus equiuoci ⁊ licet attribu at̃ ſm̄ aliquos actio intellectui nō curo q̄uocūq꜡ obm̄ requirit̃ ſic nō pōt in con ceptū ꝑfectioꝛē conceptu ſibi adeq̄to. alſ ꝑfectio intelligētie excederet totā virtu tē memoꝛie qꝺ̄ eſt incōueniēs oībus. pro batur minoꝛ qꝛ effectuū equiuocoꝝ eiꝰ dē cāe ille eſt ꝑfectioꝛ qui eſt ſimilimus cāe. talis eſt ꝓles intellectualis ſiue v̄bū huius obiecti. maioꝛ ꝓbat̃ qꝛ tunc ꝑfec tio intelligētie totā virtutē memoꝛie vt dictū eſt. abſolute vr̃ ꝙ nullꝰ de deo pōt fieri in nobis conceptus ꝑ actū obiecti creati qui ſit ꝑfectioꝛ cōceptu ꝑfecto ꝓ pꝛio illius obiecti nec ꝑ ꝯn̄ſ ad quē attri buat̃ iſte ꝓpꝛius illiꝰ obi mouentis. imo ille ꝯceptus de deo eſt impꝑfectioꝛ v̄bo hꝰ qꝛ effectus equiuocus diſſimilioꝛ cāe oꝫ g̊ ab op. hac recedere ſi ponat̃ cōceptuꝫ lapidis attribui ad cōceptū queꝫ cāt de deo lapis p̄ciſe ſaluari pōt ꝙ obm̄ cōce ptū attribuit̃ ad obiectū nō ꝯceptus ad ꝯceptū ⁊ hoc eſt bene poſſibile qꝛ de ob iecto ꝑfectioꝛe habet̃ ꝯceptus impꝑfectōꝛ q̄ꝙ de obꝺ̄ impꝑfectioꝛi. ⁊ q̄uo eſt rōabile in eodē intellectu cōceptū ꝓpꝛiū de deo eſſe ſimplr̃ impꝑfectioꝛē cōceptū lapidis vel albi qꝺ̄ neceſſario ſequit̃ ad hāc opi nionē ⁊ q̄uo erit beatitudo noſtra natu ralis in cognitōne dei ex. 10. ethi. Sꝫ ve rius contra rn̄ſionē eſſet eadē difficultaſ ꝙ omnis ꝯceptus de deo erit minus ꝑfe ctus ꝯceptu ꝓpꝛio ꝑfecto albi. qꝛ omniſ talis continet̃ in albedine ut conceptus cōis in ſpēali ⁊ cōis eſt ſimplr̃ minus ꝑ fectus q̄ꝙ ſpēalis. qꝛ pōliſ ⁊ ps reſpectu ꝯceptus ſpēalis. q̄uo g̊ ſm̄ iſtū erit beati tudo in cognitōe n̄ali dei. Rn̄o. quilibꝫ ꝯceptus ſimplr̃ ſimplex ſꝫ viā vniuoca tōis eſt impꝑfectioꝛ poſitiue q̄ꝙ verbū al bi hoc eſt non tantā ꝑfectiōem ponit tn̄ eſt ꝑfectioꝛ ꝑmiſſiue qꝛ abſtrahit a limi tatōe ⁊ ita eſt ꝯceptibilis ſub impꝑfectiōe ⁊ tunc ille ꝯceptus ſimplex quidē nō tā ſimplr̃ ſiplex. ſ. ens infinitū ens ꝑfectioꝛ

verbo albi ꝛ ille est ꝑꝰus deo. non autē ille poꝛ cōis abstractus ab albedine vñ vie vniuocatōis tȝ ꝙ ois ꝯceptus ꝑꝛꝰ deo est pfectioꝛ v̄bo cuiuscūqꝫ creati sed alia nō est sic. Sed instat ꝯtra hanc rñ siōnē duplr̄. pmo arguo ꝙ difficultas re manet cōtra viā vniuocatōis qꝛ ex duo bus ꝯceptibus quoꝝ vterqꝫ est impfecti oꝛ verbo albi nō vr̄ fieri ꝯceptꝰ pfectioꝛ illo verbo: sed conceptus entis ut ꝯcedit est ipꝛfectioꝛ q̄ albi vel lapidis ꝛ ꝯceptꝰ infiniti silr̄. pbatio qꝛ infinitū concipit a nobis p finitū ut per lineā vel aliquod tale obm̄ mouēs ad ꝯceptū passiōis sue igr̄ ꝯceptus infiniti est iperfectōꝛ ꝯceptu linee. Confirmat rō qꝛ ꝯceptus inclu dens affirmatōem ꝛ negatōem nō est p fectioꝛ pp er negatōem aut saltē non ē pfectioꝛ q̄ ꝯcipiēdo affirmatiōem illius negatōis. hic ens infinitū nō est aliqs cō ceptus alicuius positiui nisi entis. ğ infi nitas nō facit ꝯceptū pfectū aut saltē nō erit pfectioꝛ entis infiniti q̄ finiti. 2° in stat sic per Hen. qꝛ licet cōceptus simplr̄ simplex sit ipfectioꝛ v̄bo creature ut ar guit. tñ multi tales possunt ꝯiūgi ꝛ vnꝰ determiabit aliuȝ ꝛ ille conceptus totus erit pfectioꝛ nec est hic maioꝛ difficultas q̄ ibi nisi in duobus pmo qꝛ hic q̄libet ꝯceptus siue determinās siue determia bilis ponit ꝑꝰus deo. ꝛ ita vnus cōis et alius ꝑpꝛius. 2° ꝙ aliquis ꝑꝰus deo cō cedit impfectioꝛ v̄bo creatē ibi nō istoꝝ aut pꝛimū non est incōueniens qꝛ passio bene determiat obm̄ ut hō risibilis ꝛ tñ vtrūqꝫ est eque cōe. 2^m oꝫ oino cōcedere ꝑpter istā 2^am rōem loquēdo de ꝯceptu .i. de actu cōcipiēdi non aūt de obō con cepto. Quo ad istas instātias arguitur satis cōgrue rñderi. qꝛ vtraqꝫ op. cōcep tū non simplr̄ simplicē ponit pfectioꝛeȝ verbo illius qđ mouet ad ptū sed instan tie arguēdo facte vident ꝯ vtrāqꝫ op. qꝛ quocūqꝫ ꝯiūgunt quilibet istoꝝ concep tuū impmit a creatura mouēte. igr̄ est i pfectioꝛ v̄bo illius creature aggregatio

impfectoꝝ quō faceret ꝯceptū pfectioꝛē intensiue. confirmatio etiā bñ instat cō tra illud de infinito. nō ğ ꝑpter illā rōcȝ dimittat op. qꝛ est cōis difficltas vtriqꝫ ꝛ eque si analogia cōceptuū exponit. de conceptis foꝛte. n. instantie bñ ꝑbant ꝙ actus circa deū nō est pfectissimus intē siue nec hꝰ requirit ut sit ibi beatitudo nālis. sed ꝙ cōiungat obō perfectissimo q̄tuncūqꝫ sit pfectus siue impfectus. pꝰ ut. n. nō esse excedit notitiā alioꝝ foꝛte eni intensius amatū cāt aliqđ q̄ deus. nec tñ illud amatū nō beatificat sicut de us de hoc. 4° liꝰ quō beatificat in obō. Istud de infinito veꝝ esset si manifestuȝ esset pcise modus sb̄ quo obm̄ cōciperet quasi nō ps conceptus vel modus sic ꝙ conceptus in se sicut distinguit in questi one de vnitate dei de singularitate ut cō cipit. ꝛ ut modus pcise sb̄ qꝰ quēadmo dū etiā certus gradus intēsionis est pcise modus sub quo vr̄ hec albedo sic auteȝ non intelligimꝰ ens infinitū sed ut inclu dēs duos conceptus lȝ alter determiet al teꝝ. ꝛ foꝛte ille priuatiuꝰ finiti nihil po nit q̄uis debeat intelligere positiuū. Ita ꝙ si habemus cōceptū positiuū de neces sario magis pfecte positiue intelligit deꝰ hoc ens simplr̄ necessariū. sed nec foꝛte necessariū nec eternū cōcipimus nisi ne gatōem impfectōis. puta pō aliter se ha bēdi vl̄ fluibilis seu pncipij seu finis eter nū dicit quoddā infinitū qꝛ in duratōe minime pfectioꝛ est infinitas q̄ in quāti tate perfectōis. sicut infinita magnitudo si esset pfectioꝛ esset infinito tempe. 3° dico ꝙ deus non cognoscit ꝛc̄.

3^e. qōnis.

Et qōcūqꝫ in quo est ista ꝑpter illam. Contra voluntas non est vniuersalium tū qꝛ tendit in rem ut in se: tum qꝛ tam amoꝛ amicitie q̄ amoꝛ cōcupiscentie est alicuius fm exn̄tiā realē pn̄tem vel possi bilē. Rño. pmis pncipijs pꝛacticis in in tellectu coꝛrn̄det in volūtate aliqua vo litio que est pncipiū bonitatis moꝛalis

ſicut illa ꝑncipia ſunt ꝑncipia veritatis
practice in intellectu. patet ēt ꝙ quecūqȝ
rō boni vel appetibilis pōt oñdi in vlī ⁊
ſi ſic oñdaṫ volūtati nō video quare vo
lūtas nō poſſit habere actū circa ꝓpū
obm̄ ſibi oñſuȝ. 3° appetitus ſingularꝭ
ut ſingularis non habet appetitiuā ꝓꝑā
ſibi ad iſtā methaphorā ꝙ dilectio ē mo
tus anime ad res. dico ꝙ verū eſt cauſa
liter. quia volūtas impat coniūgi rei de
ſiderate in ſe. non aūt formaliter niſi qꝛ
voluntas eſt actiua reſpectu ſui actus. ſȝ
non contra rem ſub maiori rōne exñtis
ꝙ̃ apprehēdaṫ ab intellectu. imo deſide-
riū ⁊ intellectio abſtractiua ſunt rei eq̃
exñtis ſicut ⁊ non exñtiſ ex parte obiecti
ita viſio ⁊ fruitio pñtis ſed deſiderium
mouȝ effectū ad rem quia eſt impiū nō
ſic intellectio abſtractiua. Ad 2ᵐ dico
ꝙ homo in vlī oſtēſuſ amaṫ amore ami
citie. ⁊ ꝓpter illud amat hic homo ſicut
etiaȝ iuſticia in vlī concupiſciṫ ⁊ ita hec
iuſticia huꝰ. Jta etiā patet expō ⁊c̄.

Ad vl'e ſub rōne vl'is. Diceṫ ꝙ termi
nus actōnis intellectus agentis eſt obm̄
vl'e ſub rōne vl'is lucens in fantaſmate.
Contra vl'e obiectū ſub rōne vl'is lucenſ
in fantaſmate non habet niſi eſſe dimi-
nutū. quia om̄e repñtatū in imagine. ſȝ
ſi aliqđ eſſe hȝ hoc eſt inq̃tū in aliq° vt
in repñtante ipm̄ ſꝫ illa rōne vl'is ita. ſ.
ꝙ intellectꝰ agēs ſicut dictū ē facit aliqđ
repñtatiuū vl'ia de eo quod fuit repſen
tatiuū ſingularis cuȝ terminus actōnis
realis non ſit obm̄ habēs eſſe diminutū
ut eſſe cognitū vel repſentatū ſȝ quid re
ale ſequiṫ ꝙ talis actio intellectus agentꝭ
terminaṫ ad formā realem in exiſtentia
qua formaliter repreſentaṫ vl'e vt vl'e ⁊
quā formā realem cōcomitaṫ terminus
intentionalis ut obiectuȝ vl'e ſm̄ eſſe re-
preſentatum quod habet in ſpecie. Jteȝ
2° ſm̄ iſtam viam ⁊c̄.

4ᵉ qōnis.

in intellectu ſicut arguiṫ ex verbis eius.
Ad argumenta in oppoſitū ſed non
ꝑmo quod in reprobatōibus pateṫ. aliṫ
dicit in corpore qōnis dicit. n. ſic ad que
ſtionē. g̊ dico ꝙ oportet ponere in intelle
ctu ut habet rōem memorie ſpēm intel-
ligibilē repſentantē vl'e priorē actu intel
ligendi nālr̄ ⁊ hꝰ neceſſitas duplex vna
ex ꝯditōe ꝑ ſe obiecti q̄ ē vl'itas q̄ vt ꝑ ſe
rō obiecti ſꝑ ꝓcedit actū qđ non eēt niſi
eēt ſpēs ipreſſa i intellectu. alia ē ꝯditio
vt dignitas potētie ſupꝛioris ne ipa vili
ficeṫ quō aūt viliſicareṫ dictū ē in ꝓcedē
ti. q. Ad euidētiā g̊ queſtionis ſciēdū ꝙ
memoria pōt accipi tripliciṫ: vel itelics
ſꝫ rōne memorie. vno mō vt ē ꝯſerua-
tiua ſpēꝝ ꝓteritoꝝ vt ꝓterita ſūt ex iſto
mō acq̄riṫ phus in de memoria ⁊ remi
niſcētia. alio mō vt ē ꝯſeruatiua ſpēruȝ
repñtantiū obā in ſe ſiue ſint realiṫ ſiue
nō: ⁊ hoc mō loquēdo de memoria di
co ꝙ oȝ ponē ſpēm i intellectu vt hȝ rō-
nē memorie. tū ꝓpṫ vl'itatem. tū ꝓpṫ di
gnitatem potētie. 3ᶜᵒ accipiṫ ꝓut hȝ ali-
qđ ꝑnᵐ eliciēdi aliquā noticiā actualem
qđ tñ nō manet ſine actu 2°. quō poſuit
Auic. ſpēȝ in intellectu nr̄o: ⁊ de iſta di-
ceṫ in queſtione ſequēti. hec q̄. ſ. ꝓbaui
vī eē intētio. 3°. de aīa vbi dicit ꝙ aīa ē
quodāmō oīa itelligibilia ꝑ itellectum
ſic ſenſibilia ꝑ ſēſum qđ nō ꝑt itelligi ꝑ
habitum: quia nō eſt ſimilitudo repñta
tiua obiecti: qꝛ ſeq̄tur actū aliquē hituſ
oīs. Et ꝯfirmaṫ h°. qꝛ hitꝰ ſcie ꝑ quam
reducit intellectꝰ de poᵃ cēntiali ad potē
tiā accidētalē reſpectu actuū de q̄bꝰ loq̄
tur phus 2° de aīa ⁊ 8°. phy. necio ꝓce-
dit actū itelligendi. ſcia aūt q̄ hitꝰ ē ſeq̄t
actū eo ꝙ gnātur ex actibꝰ vñ iſta ſcia q̄
reducit intellectū de potētia cēntiali ad
potētiā accidētalē ē ſpēs q̄ ve ē hituſ: qꝛ
nata radicari ⁊ firmari i intellectu: ſed
tñ nō oīs habitus ē ſpēs: qꝛ hitꝰ actualr̄
radicatus ⁊ firmatꝰ nō eſt ſpēs q̄ ꝓcedit
actuȝ nata radicari ⁊ firmari: quia iſta
poſtea firmaṫ ꝑ actum. Jtē ſm̄ iſtos
nō vī aliq̄s habitꝰ poſitus in intellectu
noſtro. ſed tm̄ in virtute fantaſtica quia

ꝯm quecū꜂ modū essendi est obiectū i
aliqua pō ꝯm eundē modū eēndi sūt oia
que ꝯtinent in ipso obiecta v̓tualiter. igr̄
si obiectū nō sit ꝑ suū repsentatiuū in in
tellectu sed in v̓tute fantastica oia expli-
cāda ⁊ explicabilia de illo obiecto erūt
ibidē ⁊ ita non erit nisi habitus fantasti
cus p̄cipue si fantasmata ordiate cōcur-
rant explicās omnes veritates scibiles d̄
illo obiecto. ⁊ ois scia erit fanᵃ ⁊ ꝑfectio
eius non erit ꝑfectio intellectus ꝯ̄ phm
⁊ sic cū ista spēs in fantasia v̓tute sua cō
tineat actū intellectus. g̊ actus ille erit in
fantasia. Itē Aug. 13. de tri. c. 46. ⁊ 15.
inuestigat trinitatē vbi dicit ꝙ impossi-
bile est accipe imaginē trinitatis ex aīa
nostra vel in mēte nisi ꝑ hoc ꝙ aliq̄d est
in memoria exquo exprimit aliud. tūc
arguo sic: si in mente est aliquid expri-
mens verbum oportet ꝙ hoc sit per ali
quid intrinsecuȝ siue existens in memo
ria: sed non est exprimens verbum nisi
memoria habens obiectum menti p̄ns
intra se. alias non erit exprimens. ergo
cum obiectuȝ non sit in memoria quid
ditatiue ⁊ realiter: nec fantasia necessa-
rio erit p̄ns per speciem intelligibilem.
Si obijcias ꝙ nunq̄ pluralitas est po-
nenda nisi propter necessitatem pᵒ phy.
h̄ non videtur necessitas: q2 obm̄ vi suf
ficient p̄ns i fantaᵉ. Rn̄o nc̄citas ē sꝑ di-
gnificare nām nobilē qn̄ nō pȝ aliq̄d ad
manifeste repugnās. mō magna vilifica
tō nē vt itellectiue vi eē ꝙ nō possit hr̄e
obm̄ sibi p̄ns in se abs꜂ p̄ntia mēdica-
ta a potētijs iferiorib' cū q̄b' contingent
ꝯiungit in rōe potētie: ⁊ tn̄ ꝙ potētie in
feriores hoc possint hr̄e. Si etiam intel
lectus possit hr̄e obm̄ sibi p̄ns i potētia
inferiori: nō tamē sūma p̄ntialitate pos
sibili p̄cedē actū intelligēdi: ⁊ sicut alijs
potētijs cognitiuis ita multo magis isti
dȝ ꝯcedi obm̄ eē sūme p̄ns quātū p̄t an
actū cognitiuū ⁊ hᵒ nullo mō saluat ni
si i spē intelligibili. nō etiā ponit ꝑfectō
sūma possibil' potētie cognitiue nisi po
nat eā posse saluare spēm itelligibilem
post actū: ⁊ ita bn̄ hr̄e obm̄ suū p̄ns cō
seruatū sine actu: q2 hᵒ ꝯcedit sensitiue
⁊ ꝑfectio ē i potētia cognitiua nō depē-
dē ab aliq̄ i cognitōe sua sȝ ꝙ hēat obm̄
p̄ns sibi sine depēdētia ad aliā potētiaȝ
Ad p̄ᵐ argᵐ i oppoᵐ p̄ncipale ⁊c̄.
9ᵉ. q. 3ᵉ. dis. 2ᵒ q̄ro de noᵃ genita: Et
sit beat' in sua opatōe. Hoc nō euadit.
nullū ei creditū repugnat ꝯclōni sequē
ti ex v̓is p̄ncipijs. Ex isto autem princi-
pio nc̄cio agens ⁊ patiens sunt distincta
sbiecto: seq̄tur ꝙ intellectus nō pōt hr̄e
ex se aliquā itellectōeȝ actiue: g̊ si oppo
sitū hui' ꝯclonis ē creditū p̄nᵐ illud exq̄
seq̄tur illa cōclusio ē falsa. hoc mag. pȝ
de velle. constat eni ꝙ p̄ᵐ velle malū an
gelus imediate nō habuit a deo: nec po
tuit aliq̄d nobili' eē ipo velle nisi ipe an
gelus sit indistinctus sbiecto a passo. 2ᵒ
sequitur ꝙ nō oportet ponē aliquē ha-
bitum in intelligentia: q2 ad ordinate i-
telligendum req̄ritur ⁊ sufficit ꝯm istaȝ
opi. ꝙ fantasmata ordinate occurrāt q̄
occurrētia ordinate mouēt intellectum
sȝ ꝙ ipsa ordinate occurrāt nō pōt fieri
ꝑ habitū in intellectu: q2 nihil in passo
dat mouēti ordinate moueri aut saltē
ꝑ hitū in fantasia p̄nt ordinate occurrē
abs꜂ oi habitu in itellectu g̊ ⁊c̄. Cōfir
mat q̄a iō ꝯm eos vel istos negat habi
tus in volūtate: q2 ipa facilit̓ mouetur
ꝯformit̓ intellectui: g̊ a sili mouet intel
lect' a fantasimatibus eo modo quo oc
currūt sufficit habitus i fantasia ad hᵒ
ꝙ ordinate occurrāt. hec tria argumen
ta pondero. fiunt alia argumenta ꝯtra
eos sic prio. 3ᵒ si fantasma causat ⁊c̄
5ᵉ. dis. qōnis. 2ᵉ.
quasi mām respectu generationis filij.
Itē ad idē filiū eē de sbstantia patris
req̄rit ad hāc gnātōem quātū ad exn̄ti
am realem generationis. sed ad istā, exn̄
tiam nō nc̄cio realit̓ sbstantiam patris
eē q̄si māȝ g̊ ⁊c̄. pȝ maior ꝑ ꝯ̄ aug. maxi
minū. nullo mō veꝝ dei filiū cogitatis

ã hunc eẽ de sb̃a patris negat. ꝓbatur
mioꝛ. nullũ ens p̃cise rõis necessario rea
liter ad hanc generatõem ut exñtẽ sb̃aȝ
patris esse quasi mãȝ p̃cise necessario di
cit ens rõnis circa sb̃am alioq̃n circũstã
tia negociatõe intellectus erit ex se quasi
materia. g̊ vel mã realiter vl' similitudo
realis ad mãm. Jtẽ nihil ꝯuenit illi eẽn
tie in quo mã distinguit a forma. sed qȯ
libet cõueniens sibi vel est ꝓpriũ forme
vel cõe. g̊ in nullo erit ita quasi mã. añs
pȝ ꝙ essentia idẽ est generãte ⁊ genito ñ
est propriũ materie imo aĩa est eadeȝ in
corde generante ⁊ parte genita materia
nunq̃ eadeȝ in creatura. qꝛ sufficienter
actuatur ꝑ vnicã formã in ꝓpagãte mã
geniti fuit aliquid sed nõ fuit mõ sub for
ma ꝓpagantis. hec est deceptio qꝛ eadeȝ
mã est corrupti ⁊ geniti quasi iõ sit gene
ratũ ⁊ genitũ eadẽ. Jtem incõpossibilia
simpliciter nõ possunt esse actus simpli
citer eiusdẽ. bene tñ possunt esse actus in
cõpossibiliũ sicut aĩa ꝑtinet organica ꝛc.
hoc ꝯ relatõem accñtia essentie. Jtẽ illa
rõ que in 3ª dubitatõe in fine ꝙ supposi
tũ diceret realiter ẜm id finituȝ sb̃a. ẜm
diuinitatẽ pater est filius filio tam̃ hec
relatio nõ est actus fundamẽti nec est re
aliter distincta a fundamẽto ẜm se. Jtẽ
ꝯpositũ ꝑ hoc constituit qꝛ põle actuat
actu ꝯpositi ⁊ determinat. igit essentie re
ferunt ⁊ determiabunt. Confirmat quia
qualitas nõ est actus alicuius nisi ẜm ꝙ
actuatũ est quale ita relatio nullius est
actus nisi ꝙ ipsa refert essentia nõ refert
Jdeo tenẽdo cũ doctoribus antiq̃s ꝛc̃.
Jdẽ non aggregat cũ seip̃o. Et qȯ addit
ꝙ vnũ oportet esse in alio ꝯcedo ut rela
tio est in fundamẽto suo siue radice sed
hoc nõ est ut actus in potẽtia sed ut idẽ
tice ꝯtentũ in pelago infinito. aliter põt
dici ꝙ omnes iste sunt vere. deitas est in
patre qꝛ paternitas est in deitate. pater ẽ
in deitate siue in nã diuina qꝛ paternitas
est in deitate ⁊ tñ nullũ inest ibi ut actus
in põ. naȝ prima est vera ut nã est in sup
posito habente esse quidditatiuũ ei. q̃a
hoc cõuenit quidditati vnde quidditas
est sed non propter hoc est forma infor
mans suppositũ etiã in creaturis 2ª est
vera ut forma idẽptica est i ypostasi nec
informat ip̃am. cũ. n. quidditas qua for
ma ypostatica etiã in creaturis lȝ sit for
ma suppositi non tñ forma informans
sed ibi quasi pars hec quasi vna rõ for
malis ꝯcurrens cũ alia formaliter ad iȯ
simplex. sȝ habent in se plures formales
rõnes. 3ª est vera ut suppositũ est in nã
qȯ patet licet non ut informans. 4ª est
vera eodẽ modo in quasi quo totuȝ est
p̃mo in aliquo eodẽ mõ pars est ꝑ se sed
non primo in eodẽ pȝ exemplũ de esse ĩ
loco. igit si pater est primo in nã ut sup
positũ nature paternitas ꝑ se erit in ea
dẽ natura eodẽ modo essendi lȝ non p̃ᵒ
vltra hoc prior. R̃ñsio dat modũ in qui
est in fundamẽto qui nõ reducit ad esse
forme in mã nisi ut fundamẽtũ est limi
tatũ in tm̃ ꝙ non hȝ ꝑfecte idẽptitatẽ in
seipsam relationẽ. 2ª difficultas est
q̃uo relatio ꝛc̃. Solutõis in pria dif
ficultate. Sed obij̃cit eo mõ quo genera
tio precedit filiũ ẜm modũ intelligẽdi in
quo est ut in patre quia ut in ip̃o est nõ
habet ꝑ generatõem nõ ut in filio qꝛ p̃
cedit filiũ aliquo mõ ⁊ est in aliquo q̃a
non est ꝑ se subsistẽs qꝛ tunc essȝ ꝑsona
non p̃ma igr̃ 2ª ꝑsona precederet filiuȝ.
R̃ño in quo est creatio passio est eadem
qȯ immo difficilior qꝛ hic põt dari ꝙ ẽ
in essentia duplr̃ ⁊ tanq̃ in fundamẽto
⁊ tanq̃ ꝓprietas ꝑsone in nã in qua est
illa ꝑsona ⁊ vtrũq3 sine põlitate essentie
nec scd̃us modus est difficilior qꝛ gene
ratio passiua est ꝓprietas eadẽ cũ filia
tõe tñ alio mõ cõcepta. Cũ 3º arguit ꝛc̃.

.6. distinc.

Non aũt gignitõe verbi. Sic ergo dico
ꝙ pater volens generat nõ tñ volũtate
ꝯñte sed añte qȯ sic intelligo ꝙ in eẽntia
est ꝑfecta ꝓducẽdi patris ⁊ principium
oꝑandi inq̃tuȝ eẽntia formalr̃ intelligit

hoc est ab ea habet formalit quo intelli
git alit non esset in essentia pfecta nõ so
lũ aũt est pncipiũ opandi intra sed etiaz
põt extra intelligere siue pducere qz fe-
cũditas paterni intellectus nõ est exhau
sta vsqz ad terminũ pductũ. in pmo aũt
instãti pater habet pfectũ intelligere cu-
iuscũqz intelligibilis 7 volibilis a se. g i
illo. si g intelligit generatõem filij 7 in 2°
signo habet terminũ pductũ. nã 7 in p°
signo 7 si nulla psona pcederet ab eo hz
intelliger 7 velle 7 in illo priori intelligit
actũ dicẽdi q ẽ q̃si posterior respectu ac-
tus intelligẽdi 7 volẽdi. nõ igr pr tm cõ
placet volũtate in pductõe filij sic dice-
bat ille sz volẽs pcedit actũ generatõnis
filij qz pr qcqd itelligit p essentiã suã in-
telligit. 7 qcqd vult p essentiã suaz vult
vñ licet intelligẽ patris pcedat velle. vel
le tñ pris pcedit dicere ita q pus pater
est pfectus in se 7 beat p itelliger 7 velle
q ista alteri psone cõicet p pductiõez. qz
qd nõ cõuenit ei in pmo instãti q est pr
nũq cõuenit eo q nulla pfectio põt sibi
addi pductõe cuiuscũqz psone qz nulla
psona habet nisi qd est sibi cõicatũ ab il
lo velle igr sicut intelligere precedit dicẽ
sed spirare sequit dicer aliquo modo. s.
ordine originis. Ad argumentũ illud
de distinctõe põz 7c. 7. di.
ergo deitate est pater. Rño. neutra cõ-
sequẽtia valet quia ablatiuus cum ver-
bo significat principiũ agendi cum adie
ctiuo nomine vel concreto significat pri
cipium formale concernens. nunc autez
non oportet idez esse quo formaliter ta-
le 7 quo elicitiue licet esse 7 agere cõuer
tantur respectu suppositi agentis. nec ẽt
illud additum est idem quia ablatiuus
non potest construi cum hoc 7 illo vni-
formiter: propter fallaciam figure di-
ctionis. primo modo similis termina-
tio ostendit idemptitatem conceptus
cum hoc et cum illo cum sit alius.

Item per rationem actus proprius.
7c. 7 loquitur de potentia generandi.

Rñdetur q maior est vera qñ forma est
actiua respectu termini distincti. qz tũc
licet possit eẽ quo suppositũ pducat. nõ
tñ põt eẽ pducens: qz nec distinguens a
termio sic sequit ad hoc ut sit pducens.
non aũt hoc requirit ad hoc ut sit quo.
planius dicit q maior est vera d actiõe
imanente 7 factõe 7 vlr pductõe termi
distincti a forma pductiua hic termin9
est idistinctus a forma pductiua. Cõ
tra. si deitas vel hic de9 creat. g agit illa
actõne que necio pcedit creare huius est
gnãtio. pbõ ɔñtie. p° qz qd est oĩno pm
nõ reqrit aliqd posteri9 agẽ ad h° ut ipz
possit in actõne sibi ppria hic deus ẽ ali
quo mõ pus pma psona relatia. g 7c. h°
argumentũ reqrit qũo h deus pus ẽ in
psonis q possit põ ppinqua creare nõ
pp impotentiã h9 dei ad creandũ: sz etiã
sm imaginationẽ gentiliũ nõ eẽt in per-
sonis. sed pp maiorẽ ppinquitatẽ pso-
naz ad essentiã q creatõis sm illã regu
lã realẽ. de qbuscũqz duobus ɔpatl sm
ordinẽ ad idẽ pmã. põ ppinqua nõ ẽ ad
scdm nisi pmo posito. ita hic de9 intelli-
git etiã nõ pcise ut in psonis. qz actio es-
sentialis est q̃si põ relone 7 ita imediati-
or oi pmo. 2°. hic de9 est p se exñs illimi-
tatũ 7 in illo signo nãe est pmo in trib9
psonis. illud tñ hz signũ originis. 3° ut h
deus habet potentiã ppinquã ad extra

Nota q triplr põt intelligi forma p
se esse. vno mõ q per ly per se excludat
inesse forme ipi mãe siue forme accñta-
lis siue eẽntialis vel sbalis. alio mõ ineẽ
qdditatis ipi supposito 7 h° actuale. 3°
aptitudinale 7 potẽtiale 7 vtroqz inesse
3° modus ponit illud qd sic est per se cõ-
plete suppositũ. 7 iõ sic accipe in maiori
est accipe ɔdictoria. quia forma que ha
benti est primum quo agit: non potest
sic per se esse. igitur intelligitur per se in
maiori duobus primis modis. et fit p-
batio maioris. quia ad agere non requi
ritur nisi actualitas et per se esse primũ
habetur eque in forma inherente 7 per

se exñte 2m habet sufficiēter si duobus ꝑ
mis modis ꝑse sit. alioqñ aia sepata nõ
esset agens Itaqꝫ negat minoꝛ qꝛ nunq̄
deitas ꝑ se est ita ꝙ nõ in supposito nisi
apud intellectũ. Contra. qȯ ꝯuenit ꝑmo
ex se pꝛio formaliter est aliquo mõ pꝛius
extra intellectũ illo qȯ non cõuenit sibi
ex se formalit̃. deitas est oio pꝛima quia
pelagus ⁊ illi cõuenit ex se formalit̃ ꝑ se
esse non autē ex se formaliter est in hoc
supposito. relatio igr̃ ꝑ pꝛius ꝑ se ē q̄ꝫ sit
in isto. b. ꝓbat qꝛ idē est ꝑ se eē triũ ꝑso
naꝝ aut nihil est cõe tribus nisi qȯ est ꝑ
mo esse. c. ꝓbat qꝛ fundamẽtũ aliq̊ mõ
ꝑcedit relatõem. g̊ nõ ex ratiõe sua habꝫ
relatiõem qꝛ est aliq̇d pꝛeter eam. 7°. de
trini. c ꝑ° ⁊ 3. ꝓbat etiã qꝛ aliter in quo
libet haberet illã relatõnem qꝛ vbiqꝫ hꝫ
illud qȯ ꝯuenit sibi ex ratõe sua forma
li. Contra istud arguit multipliciter ⁊c̃.

8e. di. 2e. qõnis.

Conceptus singularis de essentia diuina
ꝯña ꝓbat ⁊ etiã pꝛima ꝓpȯ pꝛobãs eã
qꝛ effectus natus est facere de causa ali
quē ꝯceptũ impfectũ quē illud obiectuꝫ
si in se moueat nullo mõ causabit sꝫ im
ꝑfectioꝛe qꝛ impfectõnis est in mouente
causare ꝯceptũ ita impfectũ de obiecto
ad qȯ mouet 2a rõ recitata in questione
pꝛedicta ⁊c̃. ut ad ideã suã sicut sapiẽtia
rñdet. deus nõ dicit sapiēs. qꝛ est in ipso
idea sapiẽtie. sed qꝛ est in ipso ꝑfectõ sim
plr̃ talis sed alterius rõis a sapia creata.
Cõtra. illius sapie est sapiẽtia creata no
stra quedã ꝑticipatio similit̃ ⁊ idee. ideꝫ
aũt non ꝑticipat essentialiter nisi vnicã
ꝑfectõem. Item relatio ideati ad ideaꝫ
est mensurati ad mensurã vnicũ mensu
ratũ non nisi ad vnã mensurã refertur.
idea autē est mensura eius. g̊ sapientia q̄
deus dicit sapiens cũ sit mensura eiusdē
nõ distinguit ab ea. Rñdeo. idea est mē
sura pꝛopꝛia ⁊ ꝑticipatũ ꝓpꝛiũ vel ma
gis relatio mensure ⁊ ꝑticipati. sapiẽtia
non sic est magis fundamentũ relatiõis
mẽsure ⁊ participati ⁊ cõe non pꝛopꝛiũ
quia ita participat vna creatura illam
perfectõnem sicut alia. Et si dicis ꝙ de
deo ⁊c̃. quod non est verisimile. Rño ve
rũ est si deberꝫ reduci in vnũ sylogismũ
sed nõ sic reducet sed pꝛimo arguet per
locũ a minoꝛi sic. illud est maxime tale
pꝛopter quod vniuocatio est. ergo mul
tomagis est eminenter tale in perfectiõe
simplr̃ per quod est effectus equiuocus.
sed pꝛincipia sempiternoꝛuꝫ sunt huius
modi. g̊ ⁊c̃. Ad argumẽta op. oppo
site ⁊c̃. Ex eo quod non est necesse esse.
Sed hec ratio ꝓbat ꝙ necesse esse nihil
cõmune habet cũ alio quia illa inuẽtio
cõmunis est non necesse esse. vnde Rño
intentõ intellecta non includit necessita
tē nec possibilitatem sed est indifferens
illud autem in re quod intentõni in hoc
est necesse esse in illo vero possibile. hoc
impꝛobatur si intentioni generis coꝛre
spondet ꝓpꝛia realitas ⁊ non sic aliꝫ in
tentõni comuni sicut dicet infra quãdo
respondebitur ad dubiũ adductum con
tra solutionem pꝛimi argumenti pꝛinci
palis. quo ad illud quod additur ⁊c̃. Et
tali finitate est determinabil' per aliquē
conceptum. Contra. conceptus ille qui
est infinitus sed est obiectũ formale si est
determinabile igitur formaliter finituꝫ
⁊ potentiale. igit non est cõmunis rei in
finite. Ultima ꝯsequentia est neganda
quia res infinita in inperfectione intelli
gitur in obiecto formali finito pꝛo q̄ꝫto
illud obiectũ infinitũ natum esset facere
in intellectu tale obiectum formale si di
minute moueret sicut ⁊ obiectum crea
tum diminute mouens natuꝫ est facere
idem. ⁊ ideo est commune vtriqꝫ quare
est similitudo communis ⁊ imperfecta.
Contra. res infinita non est aliquid
finitum. deus est illud obiectum si il
lud pꝛedicatur in quid de deo sicut ho
mo est animal. Similiter deus non
est aliquid potentiale. Respondeo
quamuis compositio apud intellec
tum sit conceptuum. tamen est pꝛo re

Extra sicut signa accipiunt ꝓ significatis
⁊ sicut plures cōceptus possunt esse sig-
na eiusdē rei licet vnū cōe aliud ꝓpriū
ita compositio illoꝝ ꝯceptuū est signū
idemptitatis significatoꝝ per ipsos con
ceptus. qꝛ ergo significatū per cōceptum
finitū ut per signū cōe est id ipm qd sig-
nificat per cōceptū dei. ideo hec est vera
deus est ens cōponendo ꝯceptū finitum
apud intellectū cōceptui dei. sed non est
pro finito significato sed pro infinito cō
muniter signato. Tunc ad istā ꝓpōem
deus est hoc obiectum ens. Rñō. deus ē
illud qd per hoc signū ens ut per signū
cōe signat. ⁊ ideo apud intellectū hec cō
positō est vera deus est ens. que ꝯpositō
est signū illius idēptitatis. cū dicis deus
non est aliquod finitū. verū etiā loquen-
do idēptitate in re que. s. est significata ⁊
significatoꝝ. loquēdo autē de esse ut est
cōpositio apud intellectū ꝙ de deo in cō
positōe nihil pōt predicari qd est apud
intellectū signū finitū falsum est. exēplū
huius. hō est aīal. animal apud intellec
tū ut est ibi obiectū formale est ens dimi
nutū. Contra. nullū ens diminutū est
verū de sorte existente in re. igr̄ hec ē fal
sa sortes exñs est animal. Rñō ꝯpositō
semꝑ fit cōceptuū ⁊ est signū ⁊ signatoꝝ
sed est ꝓ oībus mālibus que significant
per conceptus ⁊ ꝓ idēptitate que signat
ꝑ ꝯpositōem ita ꝙ si idēptitas est signa
toꝝ. i. obiectoꝝ materialiū cōpositō est
vera conceptuū qui sunt formalia obiec
ta. Sed si arguis igit̄ realitas ⁊c̄.
4ᵉ qōnis. sed etiā primum
moᵐ. Arl. similiter ponit primū mouēs
esse infinite potētie. infinita potētia nō
potest immediate mouere orbem qꝛ nec
in temꝑe nec in nūc. ğ ponit ꝙ ꝑcise mo-
uet mediate: illud potest intelligi triplr̄.
sed nullus triū modoꝝ est possibilis ni-
si ꝙ ꝓducat in esse mouens ꝓximū. q̄a
alia duo ibi improbant. igit̄ intelligit ta
lem ꝓductōem ponere. Istud etiā ꝓbat
qꝛ Arl. ponit omnes intelligētias imedi
ate produci a ꝑmō ꝯ Auic. 9. metha. c.
4. qꝛ omnē motū infinitū causat infini
ta potentia ⁊ hoc mediate. nulla aūt aª
a prima est infinite potentie qꝛ quelibet
est coniuncta alicui orbi. ğ finita. ğ qui-
cūqꝫ motus est a ꝑmo mediate mouēte
⁊ a propria motrice imediate mouente.
ğ prima produxit illā motricē ꝓximam
⁊ sic intelligit illud. intellectus producit
ab extrinseco. 16. de aīalibus. qꝛ licet nō
poneret primū agere sine scōis causis. tñ
mā disposita ad effectū ꝑmi ꝑncipij pri-
mū necessario scōm ipsū informat ma
teriā ita ꝙ illa informatio est vnica nō
due sicut ponēdo creatōē ⁊ infusionē.
sicut 2° de bona fortuna dicit ꝙ cā sepa-
rata hoīem sic dispositū imediate mouꝫ
ad sibi ꝓficuū. Auic. videt statim ꝯdicē
sibi ⁊c̄. non necessario respicit. vel quia
quodlibet aliud a deo habet ordinē eēn
tialem ad ipm licet nō ecōuerso. videtur
ꝙ maior debꝫ sic accipi potentia necessa
rio respiciēs aliquod obiectū primū ad
nullū aliud necessario se habet nisi illō
primū obiectū sit rō necessario tendēdi
in illud aliud. tunc sit minor bonitas di
uina non est rō necessaria voluntati ten-
dendi volitiōe efficaci in aliqd aliud ob
iectū bonū qꝛ nec est aliud necessarium
ad ꝯsequendū ipam nec etiā auget ipā
siue cū ipa plus quietat voluntatē sed il
lud equaliter probat de volūtate ꝯplacē
tie sicut efficaci. silr̄ cōcludit ꝯfirmatio
de sylogismo practico cui initeris. igr̄ vl
negat necessitatē vtriusqꝫ volitōnis crea
ture. vel querere aliud mediū spēale quia
nec sunt necessarie ad ꝯsequendū illā bo
nitatē nec augent eam. ğ volūtas diuina
non necessario illas creaturas respicit.
licet ista rō ⁊c̄. in aliquo eē reali alio ab
esse diuino. igit̄ potest necessario ꝯplacē
in ostēso nō volēdo illud esse sicut intel
lectus necessario intelligit illud non itel
ligendo tñ illud esse ꝯsiderādo ꝙ simile
est vtrobiqꝫ ⁊ tūc cū minor ꝓbatur. s. ꝙ
non requirit ad ꝯsequēdū finē nec augꝫ

eque cōcluderet contra velle cōplacētie sicut cōtra velle efficax .ideo contra ip̄z videt q necessario velle concedit rem in esse qdditatiuo cū p°. sua de ordine eēn tiali eque cōcluderet ibi. itaq̄ʒ formet rō ut hic supra. ꝛ minor pbat p illud ō syl logismo practico que pbō ꝯcludit ō vel le efficaci patʒ. sed nō de velle cōplacen tie. pb°. quia cōcludit voluntatē pficere amantē ipsam bonitatē cōplacere in q̄li bet ostenso ꝑticipante illā. sicut in intel lectu obiectū p̄mū est necessario causa tendendi in secundū. q2 manifestat ipsū ut quandā participationē ei⁹. Istis rō nibus cuiusdaʒ doctoris aliqualiter ꝛc. aliquid illius veritatis. Cōtra. igitur nulla veritas est cōplexa necessaria alia a veritatibus p̄moꝝ p̄ncipioꝝ qō videt incōueniens. Itē est cōtra te qui supra adducis cōclusionē habere veritatē ne cessariā causatā ꝯtra Hen. pro Aristo. Secundo arguo sic. aliq̄d ꝛc. causare ꝛ nō imediate posset dici aliter ad primū incōueniens q primū transferat celū in instāti. q hoc nō sequit quia corpus nō est susceptiuū translatōis instātanee. iō virtus quecūq̄ʒ nō pōt in hoc. ꝛ p̄cipue patʒ hoc in circulatōe. quia si in nūc cir culat quelibet pars lati erit in eodē instā ti in eodem situ in quo fuit prius. alio quin si pars nō redeat oīo ad situm eun dem. ꝛ postea qñ ꝯplebit circulatio p̄ue niet. igit circulat in tp̄e. sequit ḡ q si in nūc circulet q in illo nūc quelibet pars sit in eodē situ. ꝛ quantū ad totū ꝛ quā tū ad partes. igit circulare in nūc est nō circulare nec oīo mutare. hec secūda rō bene pbat q nō ponēdo mouēs ꝯiūctū ip̄m p̄mū etiā si sit potētie infinite non poterit sperā circulare ut nūc. sed nec in tēpore propter pbationē Arl. quia tūc finita potētia trāsferret in equali tēpore

Ex quibus sequit q infinita non pōt omino imediate sperā circulare. ꝛ tamē videmus eā circulari. hec igit necessitas Auerrois ponēdi mouens coniunctū. i. imediatū ꝛ finitū sine quo primū nihil transsfert sperice. quia nō potest nisi me diatē agere ꝑpter sui pfectionē ꝛ imper fectioneʒ effectus inter que necessario re quiritur causa ꝑxima medians. Cō tra illud quero quid est primū mouere mediate. aut enim quia p̄ducit causam ꝑximā mouentē. cui dādo esse dedit vir tutem finitā mouentē. aut si secundū est a se dat ei virtutē ꝛ influentiaʒ aliquam qua mouet. aut tertio. quia p̄mū ꝛ secū dum eundē effectū causāt ordine quodā absq̄ʒ hoc q causa secūda aliq̄d recipi at a p̄ma si tertiū sequit q finita cā sine alia p̄ma mouebit in equali tēpore cum infinita mediāte tamē cā secūda. si secū duʒ sequit q illud influxū sit aliud a na tura secūde cause. igit si negat p̄mū hr̄e motū ꝑprio effectu est cōtra tertiū. ꝛ in nulla intelligētia est contra secundū. ꝛ si dicat primū esse de mente Arl. ꝛ q ipsū exponit Auicē. 9°. methaphi. de ordine intelligētiarū. ꝛ tūc infinitas motus re ducat in primū. quia etiā infinitas dura tionis secūde cause est a p̄ma semꝑ cau sante sicut filius semꝑ gignit. p̄mū autē ex se est duratōnis infinite si successio re ducat in virtutē finitā mouētis ꝑxima ita q nō aliud est ibi p̄mū mouens. nisi quia dans esse mouēti sic bene saluat p̄ mū efficiēs ꝛ ultimus finis. q2 amatus ꝑpter se a secūdo mouēte sed nō p̄muʒ mouēs nisi remouēs. i. dans esse mouen ti. ad qōnem quantū ad exponenteʒ ne gatiuam ꝛc.

x°. dis.

Uoluntas infinita sicut natura infinita Contra istud arguit tripliciter q nō cō petit alicui siue q repugnat alicui scd̄m rōnem absolutā nec sibi cōpetit si est in finitū. alia rō quasi pbatio illius ꝑposi tionis infinitū nō dat virtuti actiue ra tionē alterius virtutis actiue iungat mi nor rōni volūtatis ut tale principiū acti uū nō cōuenit siue repugnat sibi cōmu nicare naturā. ḡ ꝛc. Item tertio vnde

voluntas habet infinitatē si ex se. igitur
ubiq3 qȯ est falsū in creatura si ab essen
tia. ergo volūtas infinita est ut habens
assistentia3 nature siue essentie qȯ dicit
alia op. Item arguo sic. infinitas est de
se eiusdē rōnis in intellectu ⁊ volūtate.
ergo nō est formalis ratio distinctarum
ꝓductionum que habēt distingui ex ꝑn
cipijs formalibus. Ad primu3 si pro
medio accipiat repugnātia. maior est ve
ra. ⁊ minor falsa. nam ista ratio volūta
tis transcēdens que abstrahit a finita ⁊
infinita nō est ratio repugnātie sed limi
tatio superueniēs illi si accipit ꝑ medio
nō cōuenientia. dico ꝙ principio actiuo
infinito nō cōpetit actio nisi infinita ta'
lis qualis trāscendens cōpetit trāscendē
ti. nūc aūt volūtati transcēdenti ꝯuenit
trāscendēter sic velle sic. ⁊ ꝓducere velle
igit infinite volūtati cōpetit ꝓducere in
finitū velle nō plus per se sed cōcomitā
ter infinitū velle est deitas. finitū aute3
velle angeli nō est esse angeli. Ad mi
norē dico ꝙ cōicare naturā nō est actio
transcēdēs volūtatis in cōmuni. sed pro
ducere velle est sibi ꝓportionatū ⁊ obie
cto. ideo infinita volūtas infinitū ꝓdu
cit ⁊ ex ꝯsequēti naturā. Ad aliud p3
dis. 8. a quo quia ab essentia fundamen
taliter ⁊ ex se formatur. itaq3 ꝯcedo essen
tiam requiri ut fundamentū etiā ut rea
liter idē. sed illud in suo signo nature in
quo est formaliter infinitū est principiū
quo ꝑcisum cū obiecto sicut operādi sic
producēdi. Ad tertiū dico ꝙ duo in
actu. s. libertas ⁊ infinitas que ē modus
intrinsecus termini habēt duo alia cor
respondentia in termino q̄ siue ꝑncipio
quo quere in ultima coll. parit. vñ non
dico infinitatē esse formalē rōnem respe
ctu spirādi. sed volūtatē infinitam. nec
in hoc duo pricipia formalia. quia infi
nitum est modus intrinsecus. aliter pōt
dici ꝙ volūtas vnde volūtas oīno sim
plex hoc nō cōponibilis nature cui' est
pō nec actui suo. nam ex hoc sequit ꝙ

est productiua actus. quia ꝯpetit sibi ut
est volūtas. ⁊ ultra actus est idem natu
re. ⁊ hoc vnū simpliciter omnino. ergo
cōmunicatiua nature. Ad secundu3
dubiū de ⁊c̄. cōparando illud ad quod
cūq3 obiectū. Cōtra. idem est princi
pium ꝓducēdi ⁊ necessario ꝓducendi.
igit si infinitas volūtatis. uel magis vo'
luntas infinita nō est ex se necessariū ꝑn
cipiū producēdi. igitur nec absolute pro
ducendi nec cōmunicandi naturā. quia
ipsa nō pōt cōmunicari nisi necessario.
igit ⁊ in solutione qōnis primi dubij ita
oportet exprimere de obiecto sicut hic i
solutione secūdi dubij. Cōfirmat. quia
volūtas etiā infinita nō est principiū ꝓ
ducendi amorē obiecti infiniti. alioqui
uel erūt multi sp̄s. s. uel vnus erit amor
ꝓductiuus omnis creature qȯ negas. q2
tūc necessario amarent. cōcedo ꝙ ratio
ad ꝑncipalē solutionē h ⁊ similis de ver
bo quantū ad intellectū ⁊ omia illa que
ponunt supra dis. ij. q. vi. nō cōcludunt
nisi accipiēdo cum volūtate h ⁊ cū intel
lectu ibi principiū ꝓductiuū. s. obiectū
sine quo nō ꝓducit sicut nec opat. Si'
militer dicat ad illud ꝙ volūtas non est
ꝑncipiū ꝓducēdi nisi ut habens sibi ob
iectū ꝑsens qȯ est sibi cōprincipiū ꝓdu
cendi ⁊ nō potest esse principiū habens
qȯcunq3 obiectū sed ꝑcise ut habens ob
iectū primū sibi ꝑsens ⁊ cū illo ⁊ hoc ul'
quia ante ꝑsentiam obiecti secūdi habet
ꝓductōnē adequatā. quia cū ꝑmo obie
cto vltra adequatā nō potest in aliam.
vel secūdo. quia principiū infinitū non
requirit aliqȯ finitu3 cōproducēs obie'
ctum secundariū est finitū. vel tertio. q2
principiū necessario ꝓductiuū nō hab3
ꝓductiuū illud ad qȯ nō habet habitu'
dinē necessariā. voluntas dei nō necessa
rio respicit obiectū secūdariū. vel quar'
to. quia in istis generale supponi verū ē
ꝙ volūtas est principiū ꝓducēdi necessa
rio requirens obiectū cōproductiuū sicut
intellect'. vnde dictū ē di. ij. ꝙ memoria

perfecta que est principiũ cõpletũ dicen
di est intellectus habẽs obiectũ actu itel
ligibile sibi p̄sens. ita voluntas perfecta
est habẽs obiectũ diligibile sibi p̄sens uł
actu presentatũ per intelligentiã. Sꝫ qd̄
addit de differẽtia primi obiecti ꝙ ipsũ
est cõproductiuũ ⁊ secundũ ꝙ ipm̄ non
est cõproductiuũ hoc dubiũ est tam de
intellectu q̄ꝫ de volũtate nec aliqua cau
sa que assignat videt sufficere p̄ma. non
quia aut intelligit adequata extẽsiue ⁊
petit principiũ aut intẽsiue ⁊ falsa ẽ ista
vltra aut ⁊c̄. sicut patet in op̄atione. q̄ꝛ
ultra sic adequataꝫ op̄ationẽ que est cir
ca primũ obiectũ p̄ot in op̄ationẽ circa
secundũ. nec secũdo valet. quia volo ꝙ
obiectũ secundũ nõ sit cõproductiuum.
sed p̄mũ sit cõproductiuũ nõ tm̄ notitia
sui qd̄ est sibi p̄ñs formaliter. sed obiecti
secũdi qd̄ est in ipsa p̄sens virtualit̄. ita
ꝙ sicut memoria diuina ꝯtinet p̄cise ob
iectũ primũ formalit̄ ⁊ secundũ non est
in memoria nisi virtualiter. quia in pri
mo. ⁊ tñ memoria est rõ intelligẽtie ope
rãdi circa utrũqꝫ. ita est rõ ꝓducẽdi no
titiam declaratiuã utriusqꝫ nõ quidem
ꝓcedentẽ de utroqꝫ sed de infinito tm̄
tñ declarantẽ utrũqꝫ obiectũ. s. obiectũ
qd̄ est p̄ñs formalit̄ ⁊ habet in se 2m vir
tualiter ita de spiratione. Itẽ hec volũ
tas in p̄ma ꝓductione nõ requirit com
productiuũ nisi infinitũ. vnde improba
tur imp̄fectio eius si in secũda ꝓductiõe
requireret ꝓductiuũ finitũ. Rñdeo licet
qñ coagat creature uł nature nunq̄ꝫ illa
necessario requirit. eẽt tũc imp̄fecta p̄n
cipiatio ꝙ solũ primũ obiectũ est cõpro
ductiuũ duplicis verbi uł amoris. 2ª nõ
probat. q̄ꝛ sicut volũtas op̄at circa obie
ctum ad qd̄ ꝯtingent se habet. tñ respe
ctu illius op̄ationis est p̄ncipiũ solũmõ
primũ obiectũ qd̄ ꝯtingẽter respicit 2m.
quia nõ p̄ot esse in ꝓductione. Item de
verbo nõ ꝯcludit. Itẽ cõplacẽtia ẽ neces
saria. Itẽ in quocũqꝫ est principiũ ꝓdu
ctiuũ prius q̄ꝫ terminus ꝓducat ⁊ nõ re

pugnat termino ꝓduci ab ipso est ꝓdu
cibilis. ⁊ sic nõ p̄ot ab ipso ꝓduci si non
est i ipso p̄us q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat. utraqꝫ
istarũ maior videt imediata q̄rũ p̄ma ẽ
in q̄cũqꝫ ẽ p̄ncipiũ ꝓductiuũ p̄fectũ p̄us
q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat illud p̄ot tali p̄ncipio
terminũ ꝓducẽ. maior 2ª. in q̄cũqꝫ nõ ẽ
p̄ncipiũ prius q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat. illud
nõ p̄ot ꝓducere terminũ si simul. ideo
verbũ nõ dicit se si posteri⁹ ideo spũs. s.
nõ gñat. vtraqꝫ. n. istarũ videt eẽ maior
imediata. vtraqꝫ etiaꝫ videt minor ime
diata. vltra sic p̄ma ꝯclusio. ꝓbatõ ma.
minor talis. memoria p̄fecta est p̄fectuꝫ
p̄ncipiũ ꝓductiuum notitie declaratiue
obi tam relucẽtis formalit̄ in memoria
q̄ꝫ v̄tualiter in illo obõ formali. igit hñs
memoriã p̄fectã p̄ot ꝓducere notitiã si
ue hui⁹ siue illi⁹ si p̄us habeat q̄ꝫ alteri⁹
notitia ꝓducta. similit̄ syllogizo de vo
lũtate p̄fecta ⁊ dilectõe. terti⁹ syllogism⁹
quia duo p̄mi ꝯputant ꝓ vno fiat sic sit
cõclusio ꝓ maiori sit mior. H tota trini
tas hꝫ memoriã p̄fectã p̄us q̄ꝫ notitia d̄
claratiua creature sit ꝓducta ex p̄ma q̄
stione secũdi. q̄ꝛ in p̄mo instanti nature
cõplet tota origo simpliciter p̄sonarũ ⁊
notitia creature in secũdo instãti natur̄
g̊ tota trinitas ꝓducit notitiã declarati
uam obi secũdarij. cõsimiliter de volun
tate ⁊ amore. ꝯñs videt falsũ. q̄ꝛ nihil ꝓ
ducit i q̄libet p̄sona. ⁊ tũc in p̄re erit pro
ductũ aliq̄d uel indetermiatis ꝓductis
q̄rũ ꝓductõnib⁹ ꝯspirãt istas ꝓductões
puta notitiã creature i filio ⁊ dilectõem
in spũ scõ. ẽt fili⁹ ꝓducẽt aliq̄d i se. itaqꝫ
vitãdo ꝯclõnẽ illatã aliq̄ triũ maioruꝫ
negãda est. si p̄ma neget de p̄us nã. quia
illa stat in codẽ gradu originis. ubi tam̄
nõ est ꝓductio. uel gloset ꝙ v̄a ẽ si post
q̄ꝫ termin⁹ primus ꝓducibilis ꝓducat.
sit principiũ ꝓductiuũ in isto nõ prius.
q̄ꝫ 2°. ⁊ rõ est. q̄ꝛ est in codẽ gradu origis
cũ p̄° utraqꝫ rñsio vr̄ eadẽ. saltem conce
dit v̄bũ eẽ creature notitiã declaratiuã.
⁊ spm̄ scm̄ esse dilectionẽ creature. licet

non a trinitate produci. contra di. 18. de dono. ⁊. 27°. de verbo. si neget secunda minor de obiecto secūdario. tūc difficultas redit ħ tacta supra. si dicat cū. ⁊ tunc oportet aliter dicere de voluntate ꝙ de memoria. quia volūtati ꝑ intelligentiā rep̄sentat actualit̄ obiectū secundariuꝫ. R̄ñdeo nō habet ex se rōnem diligibilis sicut ut primū obiectū. tertia minor nō habet vim nisi de p̄us sicut p̄ma minor patet eni ꝙ nō est vera de prius origine. de natura est dubiū si tm̄ est differentia rōnis inter ꝓductionē verbi declarantē primū obiectū ⁊ declarantē secundū. q2 differētia rōnis nō est pro ordine sufficiens. Nota ꝙ illud qd̄ dicit ibi supra. s. in quocūqꝫ est principiū ꝓductiuū ⁊c̄. Si accipit p̄us duratione. patꝫ minor falsa si nā dubiū ⁊ ad ꝓpositū. si origine non facit difficultatē ad ꝓpositū.

Sed accipiēdo tm̄ de p̄ori origine videt petere. quia minor est eadē cū ꝯclusiōe.

Jstud de prius nō cogit hic sicut dictum est supra. sed vꝫ dis. 5. de filio. Nota pro tribus syllogismis supius positis quia licet minor p̄mi neget de p̄ori alio ꝙ originis in diuinis. ⁊ ꝑ hoc videt excludi omis via arguendi de quis ⁊ q̊. q2 prius origine est idē cum cōclusione tūc p̄dicta. adhuc tm̄ restat difficultas de p̄ncipio ꝓductiuo que tangit supra de obiecto secūdario. q2 uel maior cui omino initeris in qōne de ꝓductionibꝰ erit falsa. vel difficile est ꝙ nō extēdat ad secundariū obiectū cōcesso vero ꝙ nō extendat ad illud perit illud. c. i. di. ij. de creatura in esse intelligibili ꝙ sit a tota trinitate. quia a quo ē ꝓductiue notitia creature ab ipso creata ut intellecta perit de ratione obiecti secundarij ad scire. 15. de ideis. ⁊ perit de rōne verbi ⁊ sp̄us sancti ad creaturas. di. 17. uel. 27. p̄mi. perit ꝙ sp̄us scūs nō sit necessario amor creature. ⁊ oportet dicere ꝙ sit necessario complacētie. licet nō vno mō existēdi. ⁊ tunc perit illud. s. dis. 8. cōtra pħos de necessitate creature. ⁊ reddit Hen. ibi de cōplacētia. stat eni argumētū p̄mū. q. p̄ma. 2. nō vꝫ idē respectu p̄mi obiecti. ꝙ spiritꝰ sanctus. s. nō ita libere amat creaturam ut pater. q2 ex ꝓductōe est amor nec verbū virtute memorie ut in ipso intelliget sed ut in patre. Ad ista. p̄mo ad maiorē. p̄ncipiū qd̄ ex rōne sui natū est exit prius in actū realiter ꝓducendi in subsistētia reali cōcludit suū cōproductiuuꝫ esse prius origine. i. sine quo nō alius. ⁊ ex hoc ꝯcludit ꝙ ab ipso est alius. ita de spiritu sancto ꝙ est a patre ⁊ filio. dis. 2. similiter ꝓductū qd̄ natū est in reali subsistētia p̄us ꝓduci alio est sine quo non aliud. igit a quo aliud sic tres ꝑsone ad creaturas in esse extra. cōcedo igit ꝙ natura accepta in subsistētia reali ut habꝫ omia qualēcunqꝫ ordinē in ipsa habentia ē realit̄ ꝓductiua ꝑsone secūde simlr̄ accepte sed oia in ipsa. tamē in utraqꝫ ē distinguere quid primū est i ipsa quo. s. ꝑsona diuina est ⁊ q̄d quasi aduēticium ꝑsone quasi iam ꝯstitute quale est omne cōparans ad obiectū secundū. b. cōcedo ⁊. c. similit̄ nisi ꝙ iuxta p̄dicta in. a. in. a tres in esse simplicit̄ ꝑsone diuine precedunt ordine nature ut intellectionē creature. ⁊ ꝑ ꝯñs creaturā in esse intelligibili. hoc quidē añcedēs est verū ibi. dis. p̄ª 2. sed negat ꝯsequēs. igit creature producunt a trinitate i esse intellecto. rō negationis est ista. quia sicut opero circa obiectū secundū non esse alia. realit̄ potest quocūqꝫ hoc est realit̄ uel insistenter ab opatione circa obiectū primū. ita nec ꝓductio circa istud a ꝓductōe circa illud ergo nō pōt esse alterꝰ sic uel sic realiter ꝓducti. g̊ solus pat̄ dicit verbū creature sic ⁊ verbū essentie sue. cōfirmat. quia sicut hoc p̄ncipiū opatiuū hꝫ vnā operationē adequatā sibi. nō tamē intēsiue sꝫ extēsiue. hoc est circa omia que virtualiter sunt in ipsa. ita inquantū est ꝓductiuum habet vnā ꝓductionē adequatam

vtroq̄ȝ mō. quia neutꝛ repugnat vni ꝓ
ducto. cōfirmat etiā qꝛ notitia siue opa
tio siue ut ꝓducta nō pōt esse nisi eiusō
termini ṗmi alioꝝ nō nisi ut secūdario/
rum. ġ nulla p̄t esse ꝓducta q̄ sit imedia
ta alicuius subiecti ṗmi ut termini. silr
ꝯcedēdo. b. nō pit. c. qꝛ ꝓductio obiecti
secūdi in esse cognito nō est ṫmin⁹ realis
sicut nec termin⁹ accipit esse reale. ġ ē ꝓ
ductio diminuta sicut ꝓductū est ens di
minutū talis ꝓductio pōt esse q̄ nō ē ꝓ
ductio. sed. a. ꝓductio hui⁹ ē cognitio. ġ
pōt in se ꝑ cognitionē in q̄ est v̇tualiṫ ob
iectū ꝼm qō ꝓducit in se obm̄ illud duȝ
actu cognoscit ⁊ cōicans cognitionē cōi
cat se ut quasi ꝓducentē idē obm̄. qꝛ po
sterius est ꝑsona cui cōicat. ġ trinitas q̄si
ꝓducit obm̄. ⁊ ita ꝓducit i esse cognito
qꝛ in illo produci est q̄si produci. lȝ solus
pr̄ realiṫ producat in filio ex vi ḡnatio/
nis ⁊ pr̄ ⁊ filius in spm̄ scm̄ ꝯcomitanṫ
cognitioni hui⁹ obiecti q̄ cognitio in oī
bus q̄si cōcomitata est ꝓductio. ⁊ ita ꝓ
ductio diminuta. Aliṫ plani⁹ cognitio
neȝ esse obiecti secūdi ē ipm ꝓducē ineē
cognito sicut ipam esse obi ṗmi ē eē ei⁹
q̄si producētis cognitionē. qꝛ ṗmū obm̄
q̄si p̄supponiṫ ⁊ 2m q̄si produciṫ ⁊ hoc i
actu. qꝛ cognitio ē eius. ġ realiter cōicās
cognitionē ut obiecti secūdarij realiṫ cōi
cat illā ut producentē obm̄ secundariū
productōe que ibi pōt esse que nō est di
minuta siue trinitas producat obm̄ ineē
cognito non parit dis. qꝛ idea est obm̄ se
cundariū siue ꝓductū sic uel sic. uel nō
productū sed quasi. Et si aliqs dicat ide
am sic referri realiter ad scire dei. quia
idea sic nihil est pari rōne. nec ecōuerso
scire habet aliquā relationē rōnis ad ob
iectum 2m. qꝛ oīo nihil. qꝛ sicut nec fun/
dat ita nec terminat aliquā relationem.
Nō parit. c. quia vndecūq̄ȝ ꝓduciṫ uel
quasi ꝓduciṫ obm̄ 2m ꝑsona diuina ꝑfe
ctum esse hȝ cōparādo intellectū ⁊ volū
tatem ad obm̄ primū. tn̄ cōcedo ꝙ v̇bū
quasi ex ꝓductione secūdaria ē notitia

creature ꝓducta realiter sicut pr̄ quasi
secūdario est notitia eius ꝓducta. ⁊ ita
necessario filius sicut pr̄ est notitia eius
sed ista relatio nec cū in ḡnatione cōsti/
tuit patrē nec cū ḡnatione filiū
vel pōt dici de cōplacētia inquantuȝ illō
oñsum ostendiṫ hr̄e bonitatē participa/
tam a ṗmo. vel aliṫ sicut ꝑsona pr̄is ne/
cessario hȝ opationem volūtatis q̄ opa
tio est alicuius obiecti necessario alicui⁹
cōtingenter ita producit quasi opatōeȝ
subsistenteȝ que necio ꝓducta est alicui
alicuius cōtingēter ⁊ sicut nō sequiṫ vo
litio creature est eadē ꝑsone patris. igiṫ
pr̄ necessario hȝ volitionē creature sed
tm̄mō sequiṫ. ġ hȝ volitionē necio que ē
creatur̄. ita nō sequiṫ pr̄ necio spirat vo
litionem creature in sensu cōi. licet neces
sario spiret volitionē que ē creature 2m
probatū est de frui. dis. i. ⁊c. tam
ꝼm rem ꝙ ꝼm rōnem. Nō videṫ ꝙ volū
tatem esse rectā sit coassumendū cū hoc
qō est ipam esse infinitā quasi aliud ex
equo. quia tūc volūtas infinita nō esset
sufficiens quo cōicandi nām etiā habēs
obm̄ pn̄s. sed volūtas infinita recta. Itē
si volibilitas illa sit ꝯformitas ad rōneȝ
rectā. ġ relatio uel rō erit ṗrincipiū pro
ductionis spūs sci. saltē ut volūtas recta
sicut recta est rō volēdi. Itē sic voluntas
infinita oīo nihil addendo ibi de obō p̄
sente necio est in actu volendi ita ꝙ ad
nullū actū volēdi est in pō ꝯdictionis.
qꝛ tūc cōpossibilis ⁊ ipa pro obō adeq̄/
to hȝ infinitū volibile. ġ necio actu vult
illud ⁊ ita de productōe ultra sicut ō ne
cessaria opatōne. 2° probaṫ ex rōne po
tentie q̄ pōt hr̄e obm̄ adequās capacita
tem eius. igiṫ ut infinitū ⁊ nō ut cōtentū
sub illo obō. quia tunc ab aliq̄ finito de
penderet in opando ⁊ ita vilesceret. 3°
probaṫ ex rōne actus. qꝛ volitio infinita
nō depēdet a finito. ġ finitū nō est ṗmuȝ
obm̄ eius quecūq̄ȝ volitio ibi possibilis
est infinita. Restat tertiū dubiū ubi dr̄
ꝙ nā agit ꝑ impssionē sicut intellectus

voluntas aūt nō. Cōtra. hoc falsum ē ⁊ improbatū. di. 2. ⁊. 5. Itē nō ad ꝓpositum. quia querit de distinctōe ꝑncipiȷ̄ actiui in mō agēdi siue eliciēdi actionez siue in aliquid agat siue nō. Alia rn̄sio verbuz est formaliter noie memorie volūtas eliciēs dat obiecto ꝑmū donū. qꝛ amorē ⁊ in hoc se nec ex ista rōne est donum vn̄ nec aliud simile obiecto pn̄tato ideo amor non gignit nec ē imago. s. ita sicut filius hoc quidē bn̄ verū est ꝺ imagine sed nō saluat quō hec principia elicere pn̄t diuersimode ꝗuis ponat aliq̄ distinctio in terminis cōparatis ad ꝑncipia in assimilari tn̄. Tertia via ꝙ est necessitas ut actus tēdit in obm̄. non tn̄ ut elicet a potētia uel alit si ut in actu quasi iam ut elicito firmat. nō tn̄ ut quasi por actu elicit illū. Cōtra ista arguit. ğ ex ꝑte ꝑncipiȷ̄ ut quasi ꝑcedit actū est necessitas ad eliciendū. nec volūtas repugnat neccio. qꝛ volūtas pfecta pōt hr̄e ꝯditionem pfecti ꝑncipiȷ̄. Itē ecōuerso necitas nō tollit libertatē ꝓpter nūc dictū. Itez necessario agere est ꝯditio modi opandi. ğ nō repugnat alteri diuidēti principiū actiuū. sicut nec modus ille cuius est modus ponēdi sicut duplex principiuz. nec est alia rō distinctionis nisi hec. hec ita duplex necessitas cōueniens. qꝛ hec ⁊ hec. ğ nō omis necessitas ē nālis stricte accipiendo naturale quō volūtas ē natura. Alia difficultas.

12. di. prime qōnis.

Ad hoc ꝙ sequeret. quia adiectiuū ē in adiacentia essentiali ad suppositū quod terminat eius dependentiaz. ⁊ ideo non pōt plurificari nisi subsistit uel substat eius dependētia plurificet. hic aūt in ꝓposito suppositū qō subsistit dependentiam adiectiui nō pōt plurificari. ⁊ ideo adiectiua sibi adiacentia nō possūt plurificari nisi ꝓpositio sit falsa. ⁊ de h̄ alr̄ in tertio li°. ubi queret vtrū si plures nature assumerent a verbo esset vnus uel plures homines. Secūdo quero utrum pater ⁊ filius ⁊c.

Circa dis. qō cancellarȷ̄.

Irca distincti.

16. querit utrū cōueniat spiritui sancto missio visibilis. videtur ꝙ nō. Aug⁹. 4°. de trini. ca°. 9°. ⁊ ponitur in lr̄a. Fateamur filiū minorem factum ⁊ intantū minorē inquantū factū ⁊ intantū factū inquantū missū. igit fili⁹ est hic qui est sic missus visibiliter. quia de illo ibi loquit ꝙ sic est minor. igitur si sp̄us sanct⁹ sic mitteret a patre ⁊ filio esset minor patre ⁊ filio: qō nō cōcedit. Itē si sp̄us sanctus mitteret visibilit aut cōcurrit cū ea missione reuelatio interior aut nō. si nō. frustra fieret missio exterior i aliquo visibili signo. quia tūc ad nihil esset utilis. Si aūt cōcurrat reuelatio interior. tūc frustra fieret missio uel apparitio exterior visibilis. quia tale signū sensibile exterius distraheret a reuelatione interiori cum occupatio circa exteriora distrahit intellectū ab interiori cōsideratione. Cōtra est magister in littera ⁊ allegat⁹ Aug. ⁊ Iohem. 14°. ca°. Cū venerit ille paraclitus veritatis. Et iterum ibidem. si enim abiero mittā vobis eū ubi loquit de missione tēporali. Respondeo cū psonā mitti sit eam manifestari ꝓcedere. ut patet alibi qōne ꝑcedente ⁊ missio passiua visibilis est cuz signo sensibili cognosci psonā ꝓcedere. qō quidem signū oportet esse cōueniens ad manifestandum suam processionē. ğ cum sp̄us scūs pōt manifestari ꝓcedere signo sensibili cōueniente sue ꝓcessioni sequitur ꝙ sp̄us sp̄us poterit visibiliter mitti. De missione vero sensibili filȷ̄ que fuit per incarnationē dicet in tertio libro. Ad primā rationē dicendum ꝙ nō est simile. quia sp̄us scūs non vnit sibi naturā signi sensibilis quo ipsius processio manifestet. ⁊ ideo non oportet ꝙ

illa que cõueniunt nature talis signi ꝙ
cõueniant spiritui sancto. sed filius vni
uit sibi naturam humanã in vna perso
na. ⁊ ideo que dicunt de ista natura ve-
re dicunt de diuino supposito substanti
ficante illam ꝑsonam. vnde filius potest
dici minor patre ratione nature assum-
pte. non sic autem spiritus sanctus. quia
non habz in tali natura esse speciali mo
do nisi sicut in signo. Et concedo ꝙ fru-
stra esset reuelatio exterior nisi cõcurre-
ret illustratio interior ⁊ reuelatio talis.
quia illa apparitio exterior non est nisi
quoddam signũ simile representans ta-
le significatũ in institutõne humana ad
placitum ⁊ non ex natura que eque pos
set quantum est ex se aliud significare si
cut illud si placeret instituenti. ⁊ si non
esset reuelatio interior nõ cognosceret ꝑ
talem apparitionẽ exteriorem. nõ enim
potest signum sensibile ex institutõne co
gnosci qd̓ significet ex ratione represen-
tantis uel representatim nisi cognoscat
representatum per rep̄sentatiuũ. Ad
probationem dico ꝙ licet intellectus di
strahatur ab intelligendo quãdo occu-
patur sensus circa sua sensibilia alia a
suo intelligibili ꝙ tunc paruz intelligit.
quia sic potẽtie se inuicem impediũt nec
mutuo se iuuant. in actibus tamẽ quan
do sensus occupant circa singulare sensi
bile cuius vniuersale per speciẽ intelligi
tur ut videlicet quãdo sensus sentit illd̓
obiectũ qd̓ fantasiat ⁊ intellectus intelli
gens nõ distrahit tunc intellectus maxi-
me confortat. quia tũc potẽtie circa idẽ
obiectũ sibi administrant eius p̄sentiaz
ut a qualibet scd̓m eius ꝓportionẽ ap-
prehendat. hoc patet in exẽplo qñ volu
mus colere xp̄m ⁊ passionẽ eius cõpati
facilius eã cõtẽplamur si imaginẽ cruci
fixi frequẽtius intuemur ⁊ ex tali intui
tione talis spẽs ⁊ fantasia generat. ⁊ hoc
totũ est mõ ꝓpter ordinẽ nãlem poten
tiarum p̄marũ in agẽdo. ꝓph̄e nõ erãt
distracti per sensibilia ut eos sensibilia
multũ iuuarent ad ꝓphetiã. qꝛ nõ erãt
eis cõuenientia. nam talia parũ faciunt
ad reuelationẽ que ẽ de his que nec ocu
lus vidit nec auris audiuit ⁊c. que omi
bus enarrare non licet scd̓m ap̄lm circa
aliqd̓ sensibile eis p̄sens in imaginatiõe
quia ut cõiter omnes ꝓphete erãt mul
tum imaginariȷ̃. patet ꝑ Aug. 12. super
Geñ. ⁊c. Quare ⁊c.

17. dis. 2ª. q. cancellariȷ̃.

Apposito cha

ritatem posse argumẽtari. quia
s̄m Aug. 6°. de trini. c. 7°. In his q̄ nõ
mole magna sunt hoc est maius esse qd̓
melius esse q̄rit de mõ augmẽtationis.
Et p̄mo utrũ in augmẽtatiõe charitatis
charitas p̄existens corrũpat cũ noua in
ducit. Or sic. quia si nõ corrũperet: tunc
forma charitatis mutaret d̓ minori ad
maius. hoc ẽ falsum. qꝛ forma simplex
subiectũ transmutatõis esse nõ potest.
Cõtra. p̄mo de gñatione oportet au
ctum manere. g̊ ⁊ charitatẽ p̄exñtem au
ctam ꝑ nouũ gradũ charitatis sequentẽ
oportet manere ⁊ nõ corrũpi.

Hic dicitur

ꝙ in omni in
tẽsione cuius-
cunq; forme de nouo aduenĩẽtis gradus
forme p̄cedens corrũpitur in aduentu al
terius gradus sequẽtis. quia termini mo
tus sunt incõpossibiles. gradus iste pre
existens ⁊ ille de nouo adueniens in illa
augmentationis mutatione forme sunt
termini illius mutationis. ergo nõ sunt
simul. igit vna corrumpit in aduentu al
terius. ergo ⁊c. Huic opinioni addo
duas cõfirmationes: prima sit ista. Eo
dem modo se habẽt maius ⁊ minus in
eadem specie quõ se habent ꝓportiona
biliter maius ⁊ minus in diuersis specie
bus. sed in diuersis speciebꝰ quãto vna
species est ꝑfectior alia tanto perfectius
cõtinet eã ⁊ modo simpliciori ita ꝙ secũ
da spẽs cõtenta ab ea non facit additio
nem ad ipsam. igitur cũ simplicitas sit

884

perfectio in omnib' formis. videt etiam
ꝙ in eadē spē forma simplicior sit pfecti
or nō hñs graduȝ uel formā pexñtē sibi
additā. Itē cōsimili mō se hñt maius ⁊
minus in formis accñtalibus quō se ha
bent in formis sbalibus si in sba eēt ma
ius ⁊ minus. Sȝ ꝓm omēs ponētes ma
ius ⁊ minus in forma sbali sba pfectior
⁊ in eadē spē est simplicior illa nō faciēs
additionē cū min' pfecta. sed ꝯtinēs aliā
mō simplici ut ponit de aīa xpi ꝙ nō fu
it cōpositior aīa petri sed simplicior. ⁊
tamē pfectior in essentia aie. igit eodem
mō de forma accidētali. Cōtra istam
opi. arguit sic supposito ꝙ possibile sit
deū augere charitatē in illo instāti quo
elicit actus meritorius ponat. igit in esse
ꝙ tūc augeat. quero tūc a qua charitate
elicit actus iste meritorius. quia necessa
rio ab aliqua charitate elicit ut pri' ostē
sum est nō a charitate infusa de nouo q̄
augebat charitatē in illo instāti in quo
fuit sub actu. quia est p̄miū talis actus.
⁊ sequit aliquo ordine actū illū merito
rium nec elicit a charitate p̄exñte. q2 ꝓm
te illa corrūpit. nā in infusione posterio
ris charitatis corrūpit prior. igit in illo
instanti in q̄ charitas auget est act' meri
torius. ⁊ tñ a nulla charitate qō est im
possibile. Dices ꝙ deus non auget chari
tatem in illo instanti quo elicit actū me
ritoriū. sed actus charitatis trāsit ⁊ stat
in acceptatōe diuina tanꝙ qōdaȝ remu
nerabile. ⁊ tūc deus acceptādo actū me
ritorium dat post augmentationē cha
ritati p̄existēti ut qōdam p̄miū actus ⁊
nō dat simul in eodē instāti premiū cuȝ
merito. sicut nō dedit angelis bonis in p̄
mo instāti nāe posteriori. Contra. licet
istud posset dici in ꝓposito de virtutib'
infusis. nō tamē pōt dici in augmētatio
ne virtutū nāliuȝ moraliū ⁊ intellectua
liuȝ ⁊ maxime moraliū. Nā virtus mo
ralis auget p actus morales sicut generat
ex eis 2°. ethi. actus igit qui augmētat ⁊
auget virtutē moralē nō auget nisi qñ ē
qñ igit auget quero utrū est ab aliq̄ vir
tute uel nō. si sic a qua virtute nō p̄cedē
te. q2 illa corrūpit nec a gradu quē nunc
facit. quia ille est posterior sicut effectus
sua cā. igit qñ auget virtutē nō est ab ali
qua virtute. sed hoc est impossibile qñ
tūc non esset v̄tuosus ⁊ tñ generaret vir
tutem qō est cōtra phm 2° ethi. ⁊ cōtra
omnē intellectū. q2 ex similibus actibus
siles actus gñant. Eodē mō posset ar
gui de actu intelligibili dū est actus spe
culandi augmētat habitus intellectualis
uel speculatiu'. q2 qñ nō est nihil facit.
sed ille actus nō est ab habitu p̄cedente.
quia tūc nō est talis habitus sed corrum
pit in illo instāti in quo est augmētatus
nec a gradu sequēti. q2 ille sequit. igitur
nō pōt dici ꝙ talis aliquo mō augeat.
quia nullus est terminus aliūde p quē
fiat augmētatio. Itē volūtas pōt remit
tere actū intelligēdi. q2 pōt oio p suum
velle actū eius corrūpe auertēdo ipm a
cōsideratione omis obiecti secūdarij ne
ipm determinare ꝯsideret. sed omnē actū
voluntatis nāliter p̄cedit act' intellecus
In illo igit instāti in q̊ volūtas remittit
actū intellectus p actū suū impatū opȝ
intellectū esse in actu suo nō in actu intē
so p̄exñte. q2 ille actus. nō manet inten
sus qñ volūtas sic eū remittit p positū
nec i actu remisso. q2 ille nālr seqt actuȝ
volūtatis. igit si actus remissus non sit
aliqd realitatis act' intēsi. sequit ꝙ i illo
instanti in quo volūtas ē in actu suo re
spectu alicuius obiecti ꝙ respectu illius
obiecti nō sit nāliter pri' intellect' i actu
⁊ tūc volūtas vult incognitū qō est im
possibile. 2° arguit sic. supposito ꝙ actus
secūdus uel tertius possit intendere hītū
licȝ nō sit pfectior nec intēsior p̄mo actu
tūc arguo. si actus posterior intendit ha
bitū ⁊ tñ nō est necessario intēsior nec p
fectior actu q̊cunqȝ p̄cedēte. nō igit gñat
nouū indiuiduū charitatis pfectius qō
est ꝯ te. ꝓbatio ꝯñtie. quia actus gñans
hītū nō pōt ipm gñare nisi ꝓm ꝓportōē

sue virtutis. si igit iste actus qui est imp fectior pmo actu gnat indiuiduū charitatis τ pfectius h. vel erit in vtute actuū pcedentiū τ tūc manēt τ nō corrūpunt. sicut ponit opi. uel virtute ppria τ tūc effectus erit pfectior sua cā totali in virtute qd est falsū. 3° sic. calidū corrūpēs frigidū prius remittit frigiduz. cū enim sint duo motus simul intēsio τ augmētatio in calore τ remissio in frigiditate motus. s. intēsionis caloris τ remissiōis frigiditatis. igit ꝟm hanc opi. generatur nouū indiuiduū frigidi. Quero tūc terminū a quo istius mot' ad frigiditatem nō pōt dici q frigiditas maior pcedens quia illa frigiditas corrūpit nec sequens gradus frigiditatis remissior. quia tunc effectus excederet suaz cām in entitate τ pfectione qd nō est intelligibile ꝟm Augu. sup Geñ. τ. 83. q. q. 2. Itē oē qd mouetur dū mouet partim est in termino a q τ partim in termino ad quē. 6°. phi. si igit calidū agat in frigidū in toto motu frigiō hz aliqd ō termino ad quē. s. de calido. si igit in toto motu nō remittat frigidū anteq corrūpat. sequit q ꝯrium in sūmo τ nō remissuz sit cū aliq gradu sui ꝯrij. τ cū nō habeant iste forme latitudinē. sequit q cōtraria in sūmo pñt eē simul vera. remittit igit frigidū. igit ꝟm hanc opinionē gnatur aliqd suppositū frigiditati. s3 illud nō generat ex frigido pcedente. quia illud corruptū est. igit generat ex calido. τ ita caliō generaret frigidum qd est impossibile. Itē quarto sic. si semp corrūpit forma pcedens. seqt q nō possit esse mot' ꝟm gradus forme qlitatis. q2 statim qn recedit a termio a quo gnat alia forma. igit tm erit motus in qualitate ꝟm gradus mobilis. sed hoc esset falsū. q2 tūc esset motus ꝯtinu' cui' tn partes nō copularent ad aliquē tminū cōem. quia mutatio copulās. quero in quo est aut est in aliq diuisibili aut in aliquo indiuisibili. nō in parte diuisibili quia nulla pars tota simul alterat. s3 ps ante partē ꝟm istā opi. igit esset ista mutatio in indiuisibili τ ita punctus fieret calidus. Itē sequit etiā q omne calefactibile dum calefit infinitis calorib' calefiat. quia si fiat motus pcise ꝟm gradus mobilis successiue cū infinite partes sint in mobili ut in calefactibili saltē in potētia. τ nulla pars mobilis in eodē gradu caloris calefieret cū alia. sed alio calore τ in alio gradu sequit q totū fiet calidū infinitis gradibus caloris qd est impossibile. Preterea rō nō valet. quia tunc nō ꝯcluderet vniuersaliter de oī augmēto τ ita in augmēto corporali terminus pcedens τ gradus augmētans essent incōpossibiles qd est destruere augmētuz. Rñdetur ꝟm istā viā cōcedendo ꝯclusionem. q ita ē nouū indiuiduū quātitati mobilis qn aliqd fit maius. sicut qn aliqd fit intensius ꝟm virtutē sit nouuz indiuiduū intensionis. Sed cōtra h vidētur sequi duo incōueniētia. primuz q si rarefiant spēs vini in sacramēto altaris erit quātitas eius maior ꝟm molē q pus quia talē rarefactionē cōcomitat maior quātitas que fuit vini. post rarefactōnē aūt nō manet ibi sed corrūpit ꝟm istam opinionē. igit nō manet ibi sanguis post rarefactionē spēi vini. quia nō tenet cōiter q sanguis ibi manet nisi qdiu manent accidētia τ spēs accidentiū que affecerūt vinū cōuersum in sanguinē. Aliud incōueniens sequit. quia tūc videret q talis rarefactio nō posset esse virtute agētis nālis. uel q agens nāle ageret de nihilo. nulla mā uel sba psupposita qd videt impossibile. ꝯñtia p3. q2 ibi nō psupponit in tali rarefactōe mā sbalis. q2 sba nō est ibi alterabilis nec psupponit etiam p te eadē quantitas numero manens ante rarefactionē. τ tamē agēs nāle pōt istas spēs sic rarefacere τ cōdensare. τ ita agens nāle pōt agere nihil psupponendo sue actioni. Rñdet ad ista incōuenietia. Ad primū q qdiu manēt accidentia silia que affecerūt vinū manet

sanguis. licet aũt nõ maneat eadem. manent tamen similia post rarefactionem.

Ad aliud cõcedit ꝙ virtus naturalis põt agere nullo manente cõmuni sb terminis. nõ tamẽ creare quia h posterius naturali ordine scõm prius. igit non est in creatione. Cõtra istas rões arguit ꝙ cũ quantitas illa noua numero differat a pexistẽte ꝛ nõ alio modo differat quantitas aque a quãtitate vini nisi numero tm̃. quia nõ specie. patet. sequit ꝙ ꝑpter talẽ ꝑmanentiã accidentiũ eorundem spẽ nõ numero. nõ plus maneat sãguis sub quãtitate illa noua ꝙ̃ maneret sub quãtitate aque si ibi precise esset cũ ista quantitas noua non magis inclinet ad afficiendũ vinũ cuius quantitas fuit prior ꝙ̃ ad afficiendũ aquã. Contra secundã rñsionem quero quõ vnũ istorũ sequit ad alterũ aut sine actione agẽtis. ꝛ hoc est manifestũ incõueniens. qꝛ tũc agens nãle frustra ageret. qꝛ sine eo illõ ꝓñs esset. igit nõ sequit nisi ꝑ actõnẽ agẽtis nãlis. sed tale agens nõ põt ponere effectum in esse sine mãli. igit ꝑ distinctaꝫ cõstitutionẽ in esse nõ ꝓhibet creatio ul' actio talis qualis repugnat agenti nãli.

Preterea ꝼm hoc posset dici ꝙ agens nãle effectiue inducit animã intellectinã quia ipsa nãli ordine ꝯsequit ad organizationem corporis. ꝯñs habet cõiter ꝓ incõuenienti. cõcedo ergo cõclusionem istarũ rõnum. ꝛ ꝙ illa realitas positiua que est in charitate minore manet eadẽ in charitate realiter maiore nec corrũpitur nisi quantũ ad esse qð habuit prius per se ꝛ manet in alio ut pars i toto. ex^m de materia per se uel forma ꝑ se que nõ corrũpunt ut sũt in toto. sed manẽt pfectius in toto ꝙ̃ qñ habuerũt esse per se. hoc pꝫ in quantitate molis qñ augmentatur. Ad rõnem illius opinionis dico ꝙ termini motus ꝑ se cuiusmodi priuatio ꝛ forma sũt incõpossibiles. sed forma remissa ꝛ ipsa augmẽtata non sunt per se huius termini motus. quia forma remissa nõ est priuatio. nõ tamẽ oportꝫ ꝙ forma que ꝑ accidẽs cõcomitat terminum a quo ꝑ se corrũpat. Ad primaꝫ ꝯfirmationẽ dico ꝙ est oppositũꝫ. quia ordo spẽrum est ꝼm spẽs ꝛ q̃dditates. ꝛ ideo vna nõ cõtinet essentiã ꝛ q̃dditatẽ alterius. sed ordo ꝼm gradus eiusdẽ forme est ꝼm partes mãles que ꝑñt eẽ siml' ꝛ forma quãto est sub talibus pluribus gradibus forme tanto est intensior ꝛ ꝑfectior. opposits igit modo est hic ꝛ ibi.

Ad aliã confirmationẽ dico ꝙ ẽ ad oppositum. quia phs eo mõ quo ꝓcedit maius ꝛ minus in accñtibus negat in sbstantijs maius ꝛ minus. hic aũt. s. in sbstãtia nõ negat ꝼm partes molis. imo sic concedit ibi. igit isto mõ negat maius ꝛ minus in accidẽtibus. s. ꝼm ptes molis. negat aũt in sbstantijs ma^9 ꝛ min^9 ꝼm gradus forme. igit isto mõ cõcedit in accidentibus. vnde quia ponit formã sub stãtialẽ in se indiuisibilẽ. ideo nullũ gradum forme ponit cũ alio opposito mõ in accidentib^9. qꝛ forma accidẽtalis ẽ diuisibilis ꝼm gradus. ideo quilibꝫ grad^9 ꝯpatit aliũ ꝛ ꝑficit eo. Ad rationeꝫ ꝑncipalem dico ꝙ forma nõ est subiectũ mutationis sed se habet respectu diuersorum graduũ eius sicut spẽs ad duo indiuidua que de nouo hñt esse speciei. qꝛ cũ multiplicant indiuiduo de nouo species mõ esse incipit in vno indiuiduo ꝛ mõ in alio. vnde nõ ẽ forme motus ꝼm istos gradus. quia sunt accñtia supadditta nature forme. sed sunt modi intrinseci diuidẽtes certũ gradũ quãtitatis virtualis illius forme ꝛc̃.

13^a. dis.

Negationẽ duplicis cõicabilitatis. Itẽ arguo sic si ꝑsona dicit formaliter incõicabilitatem. g̃ formaliter dicit negatõeꝫ sed negatio est secũda intentio cũ sit ens rõnis. g̃ persona dicit rem secũde intentionis qð est ꝓpositũ. Rñdeo. persona nõ tm̃ dicit incõicabilitatẽ sed dat intelligere naturã intellectualẽ in qua ẽ sicut

individuū.s.naturā in cōmuni. dubito tñ si dicat exñtiam formaliter cū dupli ci incōicabilitate aut dicat tm̄ formalit̄ incōicabilitatē ꝛ existentiā in cōcreto tā ꝙ modū hn̄di naturā: ut sit sensus. persona est incōicabilis habens exñtiam in natura intellectuali. ꝛ posito ꝙ sic esset adhuc dico ꝙ psona nō dicit intentionē secundā. quia secūda intētio solū cātur per intellectū negociantē circa obiectū. quicq̄d igit̄ mouet intellectuȝ ad intellectionē ante negociationē nō est intentio secūda. sed res mouēs intellectū mouet ad negationē sui obiecti ante negociatōnem intellectus. quia negatio talis cōsequit̄ rem ex natura rei ante negationem ꝛ hoc ideo est. quia vnū oppositoꝝ mouet ad notitiā sui oppositi ante negationem intellectus ꝑpter q̄ dicit phs ꝙ eadem est sciētia oppositoꝝ. ideo q̄uis ponatur psonā tantū dicere formaliter negationē. nō tamē intentionē secundā. qꝛ negatio que ꝯsequit̄ ex natura rei nō est secūda intentio ꝛ ꝑcipue negatio in gñe cuius ē incōicabilitas. qñ igit̄ dicit̄ ꝙ negatio est ens rōnis. dico ꝙ est negatiua entitas ex natura rei. sicut enim sortes ē homo ex natura rei: ita est nō asinus ex natura rei. sunt aūt negationes in intellectu entitatis. quia p̄ma motio intellectus nō ante affirmationē sed negatōem est ad apprehensionē negationis. sic igr̄ teneo ꝙ psona nō sit nomē secūde intentionis sed prime. ꝛ ꝙ formalit̄ significet duplicē negationē cōicabilitatis ꝛ ꝙ importȝ naturā intellectualē. ꝛ forte formaliter etiā importat exñtiam psone. ꝛ tūc nō tm̄ negationē cōicabilitatis importat. sed etiā positiuū aliq̄d. vel forte non dicit formaliter exñtiam. ꝛ tūc de formali significato est tm̄ duplex negatio dans intelligere duplex positiuū. s. naturaȝ ꝛ modū habēdi naturā. ꝛ per hoc q̄cūqȝ via data. patet ad argumēta ꝙ si psona dicat existentiā in abstracto ꝛ modū habendi naturā in cōcreto est formalit̄ positiuum. ꝛ tūc persona est formaliter existentia incōmunicabilis habens naturā intellectualē. si aūt tm̄ formalit̄ importat negatōnē: tūc cōnotat existentē in natura intellectuali. ꝛ sic stat ꝑ illo q̄d ē incōmunicabile. ꝛ sic adorat̄ ꝛ est termin⁹ ꝑductionis. Ad aliud argumentū patȝ dis. 25. alibi. Et si hoc sit verum tunc videtur ꝛc.

24. dis.

Circa illud quarti metha phi. 13°. ꝛ. ca°. de vno. q̄d cōstituit numeꝝ ꝛc. adde vnū apd intellectū vnitate ordinis potest habere rōnem mensure scd̄m rationē. numerus est tale vnū p di^am^ certā vnitatis vltime a prima igit̄ numerus est mensura scd̄m rationē. sic forte diceret aliquis de tēpor̄

Cōtra. mensuratū scd̄m quid sui mēsuratur si scd̄m quidditatē. ergo ip̄m in se est quid distinctū. Tenēdo cōmunem viam. dico ꝙ de rōne numeri sunt tria. primū est ꝙ vnitates que sūt partes numeri sunt vnius rōnis ꝛ nō tm̄ ꝯceptus vnus sed singularia ei⁹ hinc ꝛ inde sunt vnius rōnis. sm̄ ꝙ vna sint distincta ita ꝙ sic vnū non includat sic vnū. ideo vnitas nāe nō facit numerū cū vnitate suppositi nec cū vnitate formalitatis. qꝛ nā in vno includit̄ ꝛ aliud includit. 3° req̄ritur ꝙ in utraqȝ vnitate uel utroqȝ numero sit potētialitas ptis ad totū ꝑpter p̄mū deus nō ꝯnumerat̄ creature. qꝛ illa vnitas singularis q̄ est in deo exñs non est eiusdē rōnis cū alia. quia tunc cōtraheretur per infinitū ꝛ ita deus esset compositus ꝑpter secundū. albū ꝛ dulce nō sunt duo. tamen dulcedo ꝛ albedo sunt duo segregata. quia terminus numeral̄ adiectiuus determinat substantiuū: ibi est substantiuuȝ in p̄mo etenim notātur eē due vnitates. in scd̄o ē forma ꝛ forma propter idem albeitas ꝛ coloreitas sunt duo. nō tamē albedo ꝛ color quia sic vnū includit sic vnū. sicut albū etiam includit utranqȝ naturam.

Preterea. posset etiam istorum assignari causa per primum. quia. s. vnitas suppositi nature et formalitatis non sunt vnitates vnius rationis. ideo non connumerat aliquis propter tertium nec intra nec extra aliquid intrinsecum deo est connumerabile. quia nec potentiale. tamen extendendo numerum ad distinctionem entium concedit numerus in diuinis. et hec duo. s. entitas et distinctio numeratorum requirit ad numerum sed non sufficit. ideo ibi propter ista sola ponit numerus imperfecte ponit tres personae. correlarium ternarius lapidum est per se vnum secundum opinionem communem ita quod non tantum est hoc hic hic trinitas personarum. est tantum hic hic hic nec magis minus. alio modo dicit si numerus ponit in intellectu. quia tunc contradicunt utrobique. 43. et relatio infra suum genus non distinguit nisi per illa supra que fundant. et sic non est in ea relatio vlis. quia sup vniuersale fundat exemplum de similitudine et albedine. omnis autem relatio diuina fundat supra essentiam que nullo modo potest habere rationem vniuersalis. quia natura vniuersalis est sola vna que ex ratione quidditatis est natura tantum. secundum Auicen. 5°. metaphi. non concernendo rationem vniuersalis uel particularis sed nata i se recipere respectus utriusque singularis per esse terminatum in supposito vniuersalis per hoc quod est nata cadere in consideratione intellectus ut vna secundum rationem tamen applicabilis per praedicationem pluribus in quibus est multiplicata. essentia autem de se est singularitas quedam. quamquam igit relatio predicet vniuoce de paternitate et filiatione. non tamen est vniuersalis. 743. 3. Job. ca°. i. c. 55°. tamen duplex dicit dam. Auic. 3°. metaphi. Contra. Boetius hic est vere vnum in quo nullus est numerus. Item vnus est prius non quam duo. item pars quam totum. Item Auic. secundum substantiam aut secundum relationem. Solutio. vnum duplex synonimum qui consequit formam et principium numeri quod addit sup vnam rationem mensure. et ideo est de genere quantitatis et consequit formam propter materiam sic duplex numerus. 5° metaphi. vel triplex formalis metaphysicus et sensibilis primus est ibi et est ab vno et seruat vnitatem. secundus non est ibi. R°. numerata sup plura diuisa vnde partes in toto non numerent nisi in potentia. in deo nulla sunt diuisa ab inuicem propter vnitatem essentie. item quolibet est ibi. q. species non autem sunt plura sub eadem specie contenta. sed sunt nata contineri in vnitate vnius continui omnia nata sunt esse vnum. et ideo vnius speciei et in materia alia et alia aliter non est numerus simpliciter sed cum determinatione formarum in deo nulla sunt diuisa ab inuicem propter vnitatem essentie per oppositum in specie materiali est numerus formalis. Item quolibet est ibi quasi species. non autem sunt plura sub eadem specie contenta. igit tantum numerus secundum quid. s. cum adiectione personarum et attributorum ita quod si vnius speciei indiuisio prohibet. si diuisio essentie alia diuisio prohibet conuenit cum numero in aliquo. quia ab vnitate essentie ut a radice orit. i. diuidit. quia hec vnitas non diuidit et quasi specie distinguit in hoc conuenit cum numero formali. sed ille nunquam radicat in vna forma singulari. et est ibi differentia per formas absolutas hic non. Ad primum non est vnum numero. quia non constituit numerum. Ad 2m loquit de numero cum determinatione personarum.

Ad tertium multitudo est nobis magis nota et positione significat sed est vnitatum diuisio. quia est negatio vnionis. ideo non simpliciter nisi cum determinatione econuerso in deo licet secundum modum nominis significet negationem. illa negatio non est ibi negans et ita secundum rem vera positio etc.

27. dis.

Utrum per rem

naturalem possit cognosci verbum non esse essentiale in diuinis. Quod non. tunc trinitas re naturali cognosceretur. Item in creatura verbum est eque. s. cuiuslibet suppositi in natura. Contra. cognoscit non esse veram primam personam esse verbum. alia est prima.

Solutio. ad illud de negatione pꝫ ꝙ ꝯceptus termini siue verus in se siue nō ostendit negationē de affirmatiua h posset demōstrari. nā ꝓpter effectū causantem ꝯceptū cōem pōt nō per impossibile ⁊ qōlibet cōtrariū solui. Utrū rō vbi sit prior respectus filij in secūda ꝑsona. ꝙ sic. quia est magis ꝑ se terminus principij ꝓductiui. Cōtra. nō ṗor notitia. Cōtra. 7°. de trini. c. 4°. opinio veri itelligibilis. Cōtra. natura substātie dic̄ ṗncipium moderatiuū. Solutio. filius est subsistens in natura intelligibili genitus virtute nature eiusdē respectus existētis in. p. Dill. ğ tu curris. ꝯñtia bona.

28ª. dis.

Per auctoritatē Augu. iam ṗallegataꝫ ꝓ opinione ṗma ꝓprietas incōicabilis cōstituit ingenitū. hoc. 5°. de tri. ⁊ si filꝰ nō genitus esset nihil ꝓhiberet eū. s. patrem dicere ingenitū. ⁊ si gignat quisqꝫ filiū nō ex eo ipso est ingenitus. quia geniti hoīes gignūt alios post. c. 7°. nec iō quisqꝫ pater. quia genitus nec ingenitus ideo quia pr̃. post alia notio est qua itelligit genitor. alia qua ingenitus. 78°. cū igenitus dicit pater nō q̄d sit: sed q̄d nō sit oñditur. ca°. 9°. etiā dicit ingenitꝰ nō ad seip̄m dicit. sed ꝙ ex genitore non sit oñdit. R̃ñdeo potētia secūda ꝓpinqua nullo° ṗcedit in re gñationē sed tm̄ ꝭm cōceptus absolutos. sicut dis. 27. dcm̄ ē ꝭm rōnem. Itē de respectu ad ṗus. Item absolutū prius ğ quāto magis hꝫ de re absoluta tanto ṗus. Itē non habere per ꝓductionē ṗcedit quia ꝑtinet ad rōneꝫ ꝑsone ꝓpinque siue amotio impedimēti. Cōfirmat ꝑ simile de inspirabili mo essentia prius in aliq̊ mō cōicato ꝙ cōicato ad se si vis essentia ꝭm se nō est cōicata. Cōtra. ne°. in gñe ṗmā. quia nec secundā ꝓ°. tum qꝛ est alia notio ⁊ ut sic nō dicit essentiā tm̄ nec rei positiuā aliā a duabus. alia cōcludit ꝙ nō notio. R°.

Cōtra. inquantū notio dicit dignitatem. R°. dignitas ꝑsonalis alia oia a se supra. h. extra. Contra. nō est simile. quia in nō ꝯstituendo ꝑ ordinē posteriꝰ prior nature notior ad prius. Itē negatio incōicabilis ⁊ ꝓpria. quia nec vna sicut nec ens nō nisi ꝓpter positionē. Itē ꝑsona parit non substātiata secūda. Itē Augꝰ. in fi. re. ꝭm nō qō nō est: est intellectus. sed ꝙ vnicū filiū genuit. De secūdo articulo dicūt aliqui ꝙ cum ingenitum ⁊c̄. Ribaldus uel nō mercator. ṗs. 52. ⁊ in. p. sicut relationes positiue fūdant i essentia ex natura rei sic ⁊ ista negatiua. ex natura enim essentia est ꝙ in aliqua ꝑsona sit ratio qua ipsa nō sit ab alia. ⁊ sic substractū ipsius relatōnis nō est nisi essentia diuina. ut sit sensus ingenitus. i. habens diuinam essentiā nō ab alio. ex se enim habere dignitatē ⁊ a nullo priuatiue est libere habere sicut rex regnat. ideo est dignitatis. negatio enim ṗcise ut negatio nō dignitatē iportat nisi ex hoc ꝙ circa talē affirmationē fundata vnde habere dignitatē ab alio simpliciter nō est dignitatis. sed soluꝫ respectu modi notabilis habēdi. s. ꝑ gñationem ⁊ spirationē. ibidē. 2°. ingenitū stricte. s. nō ꝓductū ꝑ gñationē nō dicit dignitatem. sed ingenitū ut est ne°. ⁊ nō ut cōuenit spūi sancto sed tm̄ patri sicut dic̄ simpliciter nullo mō esse ab alio. Ad secūdum ibi in piratū nō dicit dignitatē. qꝛ spiratū dicit ideo non est sexta notio ⁊ exponit ibi ad tertiū ingenitū. cōsiderat vno mō simpliciter ⁊ scđm se. Alio mō ut ꝯsiderat circa talē naturā. primo mō substractū nō est nisi essentia ita ꝙ si eēt negatio in essentia sine ꝓprietate essꝫ ingenita. secūdo mō aliq̄d est substractuꝫ negationi eiꝰ tripliciter. uel. s. ut in q̊ fūdatur in ṗmo uel secūdo ut cuius est notificat respectus substātie solius formaliter in quo fundat nō tamē ut est sub ꝓprietate patris. Contra. melius diceret ad argumentū ꝙ dignitatē importat respectus fundamēti tm̄. nec sequit ꝙ non dicit dignitateꝫ ꝓpriā. quia essentia est

differens ad plures dignitates ꝑsonales
quas ponit. 15°. de tri. Cōfirmat. quia
ubi ad prius est hitudo positiua ꝑus est
ꝙ ad posterius. igit ⁊ negatiua. ⁊ hoc ē
qd̄ dicit ꝙ rō ꝑmi ꝑcedit ordine ad po
sterius ⁊ nunꝙ alicubi absolutū ꝑus est
relatiuo ingenitū ꝯm se ꝑt cōpetere sup
posito absolute si esset. Ad argumēta
hui⁹ qōnis ⁊c̄. sicut pōt accipi in diuinis
Itē essentia ut ꝑor relatione est nō cōica
ta ⁊ dans ꝑ se esse. igit est ypostasis i ge
nerāte. añs ꝓbat. quia ut ꝑor nō est cōi
cata ⁊ ut sic dat ꝑ se eē. 7°. de tri. ca°. 9°.
ꝯñtia probat ut nō cōicata non est cōis
plurib⁹ suppositis. ḡ in vno tm̄. ⁊ nō est
nisi in ingenito. q͛ genito est cōicata in
hoc reddit illud ꝙ essentia ꝑ se ens hoc
uel h̄ deus generat inquātū hꝫ ꝑncipiū
formale ⁊ ꝑ se esse ⁊ nō ꝑintelligit aliqd
gñationi nisi qd̄ hꝫ principiū illud quo
nō ab alio ⁊ quasi expectat relationē cō
sequentē q̄ cōsurgit termino iā posito.
Cōtra. igit ꝑ ingeneratōnē est ꝓprietas
positiua in pr̄e sicut in filio. pōt cōcedi
ꝙ in neutro est ut ꝑ se termin⁹ nec ꝑmus
nec formalis sed cōcomitās ꝑmū termi
nū qui ē fili⁹. q͛ relatōes mutue ꝯcomi
tant ꝑ se tminū qui ē vnū extremū. Et
ꝯfirmat ista op. ꝑ Aug. ⁊c̄. Prima rō
incōicabilitatis. Rn̄deo. nō ꝑncipiatuꝫ
in ente est oio incōicabile. q͛ om̄e aliud
ab vnico ente est ꝑncipiatū. vñ ē ista ne°
incōicabilis in ente. dico ꝙ ex nā entis.
quia illi repugnat istā negationē in ipo
cōicari. Cōtra. igit illud positiuū est ꝑ
us incōicabile non sequit. imo si nō tm̄
vniuocū ens esset ꝑncipiū nec tm̄ vnuꝫ
esset nō ꝑncipiatū ista nulla inaiatio po
nendo ꝙ forma mixti manet eadē que
prius nō est instās. q͛ ⁊ si sic mixto insit
inaiatio. nō tñ est ꝓpria illi. q͛ anima
tio infuit. itaqꝫ ꝙ eēntia nō ut cū aliqua
ꝓprietate nec ut i aliq̄ ꝑsona est ꝑncipiū
gñandi ita ut recipiet aliqd̄ p⁹ quōcūqꝫ
in re. sed tm̄ sic dicēdo ut actu ꝑncipiat
quo ꝑncipiat quo hoc est ut actu fūdat
actu fundat. q͛ dis. 28. q. ult°. Gñatio est
omnino primo determinata essentie.
Preterea nulla negatio est ⁊c̄. Alicu
ius entis sibi repugnātis. vel sic ubi nā
primi nō est eadē cū nā secūdi. ibi nega
tio ꝑncipiati statim sequit naturā ꝑmi
anteꝙ intelligat ordo ad secundū. Sed
ubi est eadē natura ꝑmi ⁊ secundi nega
tio ꝑncipiati nō sequit naturā sed aliqd
ꝓpriū illi h̄ nō ꝑt eē ꝯm cōem opinionē
nisi relatio. Ad tertiū si esset ita.

Truz essentia

diuina ex se determinet sibi ꝑ
mo generationē actiuā: ꝙ non
quia tūc in quolibet nō supposito. Itē
relationes sunt eque primo in essentia.
Cōtra. si ꝑ aliud ꝑma ꝑsona nō ꝯsti
tuitur ista solutio determinato ⁊ inde
terminato ⁊ determinare cōtinentiam.
Cōtra illimitationē essentia determi
nat. q͛ p^{a} ⁊ aptitudinalis. igit actu ꝑ ali
qd nō ꝑ relōnē. q͛ ipa est anꝙ fūdet nec
ꝑ aliud infinitū. igit ex se p° di adequat
imediate p° mō ꝯm intētionē sic rō. ex^{m}
ꝯ god. ꝯm extēsionē non imediate qcqd
se hꝫ ad plura ordinē hñtia respectu ei⁹
aliud habꝫ ꝑmū sic. ⁊ sic ex^{m} sol ex^{m} aia
eēntia. igit imediatissime ad ꝑmā ⁊ per
illā ad 2^{am} de⁹ inquātū ꝑncipij. te. n. m^{e}
ꝯ ꝓductū ꝑ diuisionē. Itē forma ꝑ se
ens modus h̄ ⁊ ꝯgruētia de 3° ꝑnci°. ꝯ tri
plicit h̄ modus p⁹ ad argumēta. Ultio
hic ⁊c̄. haberet ꝑsonalitatē ꝑme ꝑsone.
P. 3°. si determinat ex se. q̄ro rōnē cui⁹
ꝑncipij hꝫ eē in determinādo se ad ꝓpe
tatem ꝑmā nō mā̄e ex dis. 5. nō forme.
q͛ ꝑncipiatio forme ꝑexigit ꝑuationē ꝓ
ductōꝫ sic̄ de cā formali ⁊ efficiēte. ḡ eēn
tia q̄si ꝓductiue se determiat. ⁊ ita p^{a} ꝑ
sona erit aliq̄ mō ꝓducta. nec ꝑt dici ꝙ
ꝓpietas ex se determiat. q͛ ꝓpetas ex se
determiat. q͛ ipossibile ē q̄cūqꝫ duo esse
oio p^{a}. sed ois multitudo stat ad oio pri
mū illud. h̄ nō ē nisi eēntia ut ē pelag⁹. ḡ
ipi attribuet rō ꝑncipij actual respectu

cuiuſcūqꝫ ſecūdi. Si qs vellet dicere ꝙ
eſſentia ut h̄ ꝑ ſe eſt ⁊ ſic ꝑ ſe agit. iuxta
ꝓmū argumentū factū diſ. 7ª. ꝯ Tho.
poſſet dicere ꝙ h̄ eēntia cōicat q̄ſi ꝓdu'
ctiue ſe ꝑſone ꝓme ⁊ in ꝓma cōicat ſe 2ᵉ.
⁊ 2ª tertie. ⁊ ſic tres ꝓductōes ſm̄ triplex
ꝓncipiū. ſ. eēntia ut eēntia. ut intellectus
ut volūtas. Cōtra. nihil ꝓducit ſe. igit
eſt diſtinctio inť ꝑſonā ꝓmā ⁊ eſſentiā.
Cōfirmať rō ꝑ auctē magrī. di. 5. ꝓpť
qḋ negat eēntiā gignere uel gigni pari rō
ne negandū eſt ad ipſa ꝓducē. Itē h̄ ꝓ'
ductio nō ē gn̄atio. qꝛ pr̄ eſt ingenit' nec
ſpiratio pꝫ nec ſūt alie i diuiniſ. Itē actō
eſt ſuppoſiti. ḡ eēntia eſt 4ᵐ ſuppoſitū.
Pōt dici ad ꝓmū ꝙ aliq̄d ꝓducti bn̄ pť
ꝓducē totū qn̄ illō aliq̄d ē ꝓus ꝑ ſe ens
⁊ hn̄s in v̓tute reliquū qḋ ꝯcurrit cum
ipo i ꝯpoſito. exᵐ nō ē in creaturi i ꝓdu
ctione ſb̄ali. qꝛ ibi nō ꝓeſt niſi mā q̄ nō
hꝫ v̓tualiť formā ſꝫ bn̄ ē exᵐ in ꝓductōe
accn̄tali ubicūqꝫ ſubm̄ hꝫ actiue accidēſ
ipm ſubm̄ ꝓducit ꝯpoſitū illud ſicut aq̄
ꝓus calefacta ⁊ poſtea ſibi derelicta pro
ducit aquā frigidā. ita diceret h̄ ꝙ eſſen
tia ꝑ ſe ens i illo ꝓ° ſigno qn̄ relatio pul
lulat ꝓducit ſe in ꝑſona relatiua uel ma
gis ꝓpe cōicat ſe illi. Ad formā ꝯcediť
ān̄s ꝓut ſe refert ꝓciſe idē. ⁊ ſic ꝯn̄s qḋ ē
diſtinctio h̄ ē nō ē oimoda idēptitaſ eēn
tie ad ꝑſonā relatiuā. quia ipſa includiť
aliq̄d preter eſſentiā. Ad ſecundū hoc
pōt dici ꝙ ꝓductio eſt generatio ⁊ ꝓdu
ctio verbi dictō ſicut ſi ignis eēt intelligi
bilis uel intelligēs igneitate gigneret in'
tellectu diceret. Ad tertiā formā per ſe
ens. i. non inherēs ut accn̄s uel forma ut
ſb̄alis uel q̄dditas ſuppoſiti pōt eē agēſ
nec tn̄ eſt ſuppoſitū. qꝛ nō eſt incōicabil'
⁊ ſic videť euadi tertia rō. Sed reſtāt in
ſolute due auctes. prima cōfirmans ra'
tionem primā eſt magiſtri. ſ. auctorita'
tem magiſtri. alia in ſecunda rōne. quia
Augu. dicit patrē eſſe ingenituꝫ. ꝓpter
primā poſſet dici ꝙ in omni ꝓmo ſigno
nō tm̄ eſt deitas ꝑ ſe. ens. ſed hic deus ⁊
ille producit ſe pr̄em. ⁊ tūc euadiť h̄ iſta
locutio eēntia ꝓducit. licet ille ꝓducat i
q̊ nihil ē niſi eēntia ſic corrigiť dicta via
quantū ad ſermonē. Ad 2ᵐ poſſet dici
ꝙ ſancti ſupponētes ꝓprietatē ꝓmā eſſe
in eēntia vndecūqꝫ pullulauerit ꝓmum
ſuppoſitū. ⁊ nō loq̄bať niſi de ꝓductiōe
ſuppoſiti a ſuppoſito. ideo dixerūt illaꝫ
ꝓmā eſſe improductaꝫ qui nō ꝓduciť a
ſuppoſito. Cōſimiliť dixerūt relationes
oppoſitas nō poſſe eſſe niſi in diſtinctis
ſuppoſitis. qḋ verū eſt ſi utraqꝫ ſit ſup'
poſiti. ſed nō ſi vna ſit alicuiuſ ꝑ ſe entis
ſingularis ⁊ nō ſuppoſiti hu' dei. Et rō
eſt. quia ſingulare non ſuppoſitū pōt ſe
cōicare. ⁊ ita nō diſtinguiť a ꝓducto. qꝛ
enim eſt ſingulare ꝑ ſe ens. ideo pť ageř
qꝛ nō ſuppoſitū. iō pōt cōicari. ſuppoſi
tū aūt nun̄ꝙ ſe cōicat. ⁊ iō ſi ꝓducit ſup
poſitū diſtinctū ꝓducit cui' ipm nihil ē
qualiter improbabiť hec fantaſia tā diſ
ſona dictis ſanctoruꝫ. Si eni ab illo ⁊c.
ſil' nā ſicut requiriť ad relatiua ꝙuis. i di
uinis negeť ois ꝓoritas ſm̄ nām. ⁊ tn̄ cō
cedať ꝓoritas originis cōiter uel ꝓoritas
ſm̄ nālem intelligentiā. tn̄ oi mō oꝫ alť
quā ꝓoritatē dare eēntie reſpectu relōniſ
tū qꝛ fundamētū ſm̄ oēs. tū qꝛ formaliť
infinita relatio nō. tū qꝛ q̄liťcūqꝫ diſtin
guať. nō ſūt ex eq̄ oio. ꝓª nec relō ꝓor me
rito. igiť q̄riť vn̄ eēntia determiat ſibi ꝓ
ꝓetatē ꝓmā ⁊ cū nō inueniať aliq̄d deter
minans. qꝛ ſemꝑ eſt eadē q̊ vn̄ eēntia ha
beat illud niſi ꝓcedať i infinitū ſtanduꝫ
eſt ꝙ eēntia ex ſe ꝓciſe determiat i ſe ut i
fūdamēto ꝓmā relōnē. falſa ē igř illa ra
dix in nullū indeterminatū ex ſe ad aliq̄
determiat ex ſe ad aliqḋ illoꝝ ſicut bene
habeť h̄ infra de duplici modificato ⁊ ḋ
duplici ꝓoritate adeq̄tōis ⁊ imediatōis.
Sꝫ reſtat dubiū quā circunſtantiā ꝓnci
pij notat ex vel de cum diciť eſſentia de
ſe determinat ſibi proprietatē primā. ⁊
ſi fugias ꝙ ibi nō dicit rationem princi
pij alicuius ſed excludit cum particeps
principium non obſtat. quero eniꝫ quo

modo essentia determinat i ratione cu'
ius principij respectu proprietatis. ⁊ di'
cit vna solutio hic ꝙ producētis. quia si
ne illa nō est ratio ꝑncipij formalis nec
materialis. ⁊ quia forma actiua est ꝑ se
ens per se agit. de qua ꝓpositione quer
di. 7. extra. Et ꝓpter cōgruentiā de ter'
tio principio ꝓductiuo ex qua cōgruen
tia fit vna de secūda qōne de tribus ꝓ'
ductionibus. sed corrigit ꝙ hic deus ꝓ'
ducit patrē. nō aūt essentia ꝓprie loquē
do. sed cōtra istā viā fiūt tres ratōnes ⁊
tres auctoritates videntur omnes euadi
aliqualiter. sed quia male sonat primaz
ꝑsonam esse ꝓductā. potest dici ꝙ essen
tia determinat ꝓprietatez sibi primā in
ratione principij formalis: nō quidem
informantis. sed sicut quidditas dicitur
forma suppositi ⁊ ꝙ q̇dditas nō est cau
sabilis necessario sic formaliter determi
nat aliqͦd suppositū sicut pagani pone
rent de supposito absoluto. nos aūt de
ꝑmo relato. ⁊ ratio est. quia talis quid
ditas seipsa sistit se ⁊ seipsa est alicuius
quidditas. Tunc ad illa pro via alia.

Ad primū dico ꝙ omnē formā infor
mantem ꝑcedit causa efficiens. ideo pri
mum efficiēs nō sic habet formā sed nō
omnē formā quidditatiuam dantē esse
supposito precedit efficiens uel ꝓducēs.
quia hic nō est causa. ⁊ causa intrinseca
suppositi quis oporteat per agēs si est ꝑ
fecta entitas qua seipsa est entis in ipsa.
Qͦd si obijcit uel essentiā informare pro
prietatem uel ecōuerso. responsū est dis.
5. neutrū est: sed est perfecta idēptitas q̄
idēptitas nō habet principiū efficiēs sed
habet quidditatē in rōne ꝑncipij forma
lis illius cui seipsa ꝑmo est eadē. Ad
secundū q̄re responsionē dis. vij. Ad
tertiū ista via bene saluat ꝯgruentiā. q̄2
essentie ut essentia ⁊ ut ꝑor omni ratio
ne potentie est dare esse formaliter. ⁊ sic
determinat se. ut aūt talis ⁊ talis poten
tia eius est principiare. itaq; duo princi
pia productiua vnicū nō productiuū ex
se solo sed datiuū esse formaliter primo
supposito.

30. dis.

Trum relatio

noua creature ad deuz necessa
rio coexigat relationē nouam
dei ad creaturam. Qͦd sic. 15°. de trini. c°
19°. uel. 38°. sicut non pōt esse seruus q̄n
habeat dominū. sic nec dominus quin
habeat seruū. Item correlatiua sunt si
mul natura. Item ibidē. 37°. Si min'
pōt nulla mutatōne totiēs dici tale quā
to facilius de illa substātia. Cōtra ar
gumenta huius opinionis. i° 3°. solūmō
scōm respectus distinguunt ista tria deo
⁊ sunt respectus scōm rationē differētes
solūmodo nomine creatiuus creaturus
creans. creatio illa terminans cōuenit ei
ex tēpore. quia creatura prefert ad ipsuz
tamē creans actiue potius est ratio crea
ri passiue q̄ ecōuerso. s. ꝑncipaliter ꝑus
relationes quas cōsueuerūt est differen
tie. dicendū ex tēpore non sunt ꝓprie re
lationes sed nomigenes eternarum rela
tionum.

Explicit scriptum super primū sniaru: :
editum a fratre Joanne duns: ordinis
fratrum minorū doctore subtilissimo :
ac omniū theologorū principe. Per ex
cellentissimū sacre theologie doctorem
magistrū Thomaz penketh anglicū or
dinis heremitarū sancti Aug. in famo
sissimo studio patauino ordinarie legen
tem maxima cū diligētia emendatum.
Impressum Venetijs ope ac impēsa Jo
annis de Colonia. Nicolai Jenson: so/
ciorūq; eorūdē. curā ac diligentiaz adhi
buit i bis sūm' in hac arte vir: magister
Joannes de Selgenstat nō mediocriter
obseruandus. Anno salud. 1. 4. 81. 10.
Nouēbris

d Ifficillimas subtilis doctoris sententias: quas in primum librum theologie idem doctor edidit: quidam quamplurimis additionibus textui interpositis ornare voluerunt. Quidam vero illis reiectis que remanserant purum textum existimarunt. Sz ipensa Johis de colonia agrippinensi: clarissimus sacre theologie doctor Thomas penchet anglicus castigatum dictum opus maxima diligentia prestitit. z postremo cura studioqz eiusdem: necnon z preclari eiusdem facultatis doctoris magistri bartholomei bellati feltrensis idem opus q̃possibile fuit secundum communem viam scotistarum tam in textu quam in additionib' pter eas q̃s aliq̃ excipere solēt ad maiorem intelligentiam prefati doctoris euigilantissime emendatnm fuit. z ut magis tam textus q̃ additionuz ordo elucescat: distinctiones questionesqz cum locorum annotationibus quibus dicte additiones solent ānecti infra posuerunt

i N prima questione prologi pmi sententiarum: z in rñsione ad 2m argumentum principale post illa verba imediate. Pōt sb eē actioni agentium inferiorum. ponit. Ei ideo nā non deficit in necessariis in potentiis superioribus. quia perfectiones ad quas ordinantur ex causis naturalibus non possunt habere. quia ñ possunt subesse alicui causalitati agentis naturalis. quia vero perfectiones inferiorum entium tali causalitati subsūt deficeret natura si non daret vnde possent. Usqz ad rñsionem tertij argumenti q̄ incipit. Ad 3m dico. z secundū mentem quorundam non debet poi i textu

i Tem in scđa questione prologi. z i septima via fidei. Que est de ecclesie stabilitate stati post illud verbum. de vtilitate credendi quasi in fine ponitur. Cum igitur tā tum auxilium tantum pfectum fructū qz videam' vsqz ad illud verbū dubita' Et quidam putant non esse in textu. z in eadē auctoritate ibidē allegata solet poni immediate post illud verbum circumlatrantibus. z partim ipsius iudicio plebis. ptim cōsilioz grauitate. pti etiam miraculorum maiestate damnātis. nec secundum pores debet eē i textu

p Reterea in prologo circa materiaz de subiecto theologie. doc. mouit tres qōnes. Et in responsione ad argumenta secunde qōnis facta in oppositum. respondeo ad 2m ibi. Ad 2m dico q metphya poit ista verba. Nobilissimo modo quo potest construi in aliqua scientia naturaliter acquisita. Et a quibusdā p' predicta verba ponitur. Quia passiones entis conuertibiles cognoscuntur i summo de aliquo ente. z passionibus entis disiunctaz nobilius diuidēs eidē competere in summo est cognitō nobilissima naturaliter possibil' de deo. hec autem est cognitio methaa quia cuius est considerare passionem in communi de subiecto in cōi vniuersaliter: eiusdez ē cognoscere eādem passionē in summo de eodē subiecto pticulariter. Et durat vsqz ad illud. Ad cōmētatorē p° phy. A multis ponitur in textu.

i N rñsione ad vltimam qōnē prologi que est secunda đ praxi. z in secundo articulo. qui incipit ex hoc articulo patet secundus Et immediate post illam lineam. Practicum per se secundo modo ex causa intrinseca practici in subiecto alicui speculatiuum ponitur. Confirmatur illa ratio. quia aliqua practica magis conuenit cōueniētia essētiali cū aliq̃ speculaa q̃ vna speculatia cū alia. sic magis cōuenit speculatiua medicina cum practica medicina: q̃ musica cum geometria. Contra diuisio vel distinctio noticiarū ab obiectis est essentialis. Rñdeo verz

est p̄ma distinctio q̄ est ꝫ eēntialē drīaꝫ
ē eēntial' ⁊ ab obiecti .ut a caīs extrīsecis
iꝫ ab eisdē pōt eē aliq̄ distictō posterior
n̄ eēntial' .⁊ durat usq; ibi. Circa 3^m ar
ti^m .⁊ poit nō eē de textu.

N rn̄siōe ad penultimā.q. ꝓ
logi q̄ ē vtrum theologia sit
practi^a p' m ltas vias rn̄siuas
poit vltimā q̄ icipit. Alia opīo tꝫ eādē
ɔclusionē.sꝫ ponit cū hoc theologiā eē
simplr vnū habitū inmediate post hoc
ponit. Et h° ꝓpter subiectū ei' vnū.qd
ē deus in quo ɔueniūt ōnia de quib' in
scia deminat.oia eni cadūt sub ɔside
ratione hui' scie inquātū ꝑticipant ali
qd diuinū. Et iō siue ɔsideret de his ꝑ
extensioné ad opus siue nō.sꝫ pure spe
culatiue ꝓpt vnitatē formalem subiecti
tn̄ hec scia ē vna. Cōtra istā opinio
nē arguo sic. Qn̄cūq; aliqd ɔmune di
uidit p̄mo ꝑ drīas oppositas ipossibile
ē utrāq; drīam iueniri sub aliquo uno
ɔtento sub ɔmuni.sꝫ scia i cōi diuidit
p̄mo in practicā ⁊ speculatiuā .g̊ ipossi
bile ē istas drīas simul inueniri i aliqua
scia vna. Maior ē manifesta.quia si cō
drīe diuidentes aliquod ɔmune possēt
se ɔpati in aliquo ɔtēto sub ɔmuni.tūc
idē corp' posse ⁊ eē corporeū ⁊ incorpo
reū.⁊ idē aīl sensibile ⁊ insēsibile.⁊ idē
homo rōnal' ⁊ irrōnal'.q̄ sunt absurda
Minor patꝫ ꝑ Auicēnā p° metaphysi^e
i p̄n.⁊ ꝑ ɔmētatorē p° ethicoꝝ.ɔmento
p° .⁊ ꝑ gondislaū ō diuisione sciaꝝ. Itē
sequūt ō eodē vno ɔ̄dictoria.vꝫ extēdi
⁊ n̄ extēdi ⁊ multa alia icōueniētia.qua
re ⁊c̄. Et n̄ opinat a multis eē de textu
usq; ibi. Ad q̄stionē igitur respōdeo.

N rn̄siōe ad eādeꝫ.q.i secūdo
articulo q̄ sic icipit. Secūd' ar
ticul' qui ē ō theologia ɔtigētiū.post il
lā lineā que icipit. Ad aliā obiectōeꝫ
dico ꝙ sic volūtas pōt eē cā supior re
spectu praxis.imediate ponit ab aliqui
b' vna additio que eisdē uidet de textu
s.potentie motiue.nec quecunq; respe
ctu cuiuscunq;.puta non mea respectu
potentie motiue angeli.sed quando sūt
in eodeꝫ .ita si cognitio practica sit cau
sa respectu praxis. Et quidam volunt
ꝙ debet immediate subiungi textui pre
cedenti. hoc est in eodem intelligente.
⁊ operante sic i diuersis potest esse. nec
oportet ꝙ in alio ⁊c̄.

Tem in prima distinctione p̄
mi sententiarum.q.4.q̄ inci
pit. Querit adhuc circa frui
de modo eliciendi actū illum in recita
tōe dictoꝝ henrici factis tribus ratōni
bus ad ꝓbādū primū articulum hen-
rici imediate.post illam lineam tertie
ratōis. Non ē aliquis defectus boni
nec aliqua ratio mali.igr̄ ⁊c̄. Non poi
tur ab aliquibus.⁊ ab aliquib' ponit
vna quarta ratio fundata super aucto
ritate august.iꝫ.de tri.q̄ sic incipit. Itē
Augustinus.iꝫ.de tri.c.3. dicit ꝙ qui-
dam mim' dixit se scire ō multis existē
tibus in theatro quodam quid om̄es
vellent.hoc volens intelligere de btitu
dine.sed non oēs illi vellēt btitudinem
si contingenter eam vellent.ergo neces
sario eam voluerunt. Et debet poni in
textu.

Duertendum est etiam in ea
dem distinctione ⁊ in eadem
questione quando doctor im
probat tertiū articulum henrici.que
improbatio incipit. Contra tertiuꝫ ar
ticulum.quando principium elicitiuū
⁊c̄. Immediate post illam lineaꝫ. Pri
me rationis cōtra henricum que est.
Potuerit esse equalis charitas an̄ rap
tum ⁊ in raptu. Ponitur ab aliquibus
vna alia ratio cōtra henricum .s. Pre
terea diuersa approxiatio passi ad agēs
non causat necessitatem sed tm̄ intensi
orem actionem sicut apparet de calor
respectu calefactibilium plus ⁊ minus

approximatorum. Diuersa autem pre
sentia obiecti cogniti puta visi ꝛ nō vi
si non videtur eē nisi quasi diuersa ap
proximatio eius circa quod eniꝫ debꝫ
eē actus voluntatis ad voluntatem . er
go non diuersificat necessitatem ꝛ non
necessitatem. sed tm̄ faciet intētiorē et
minus intensum actum. Et ſꝫ quosdā
non debet esse in textu. quia in ratione
immediate posita a doctore que est.
Item aut finis mouet statim. post illa
v̄ba nisi approximationē maiorē aut
minorem dꝫ sequi. Diuersa aūt appro
ximatio passi ad agens ꝛc̄. vt patet in
textu.

In prima etiam distinctione
ꝛ in responsione ad auctori
tatem octogitatriū questio^m
que auctoritas fuit mota arguēdo eni
ad partē illius questiuncule penultime
que incipit. 4° q̄ritur vtꝝ bruta fruāt
Et rn̄sio ad illā auctoritatē que incipit.
Ad auctoritatē August. Immediate p⁹
illa verba de fruitioue abusiua siue extē
dendo frui. Multi textus habent ad
oēm actum non referibilem qō aliquo°
pōt conuenire appetitui sensitiuo puta
negatiue tm̄ non contrarie vt dictum ē
q2 nō inheret obiecto tanq̄ irreferibili.
q2 hoc ē impossibile in ip̄o nisi ratio bo
nitatis obi vere l' in acceptatione sit no
ta potētie lꝫ irreferibili a se hoc ē ptāte
nāli in ip̄o nō tn̄ rōe bonitatis obi ꝛc̄.
Et a multis sic legitur parisius. Tamē a
pud maiorē ptēꝫ legētiuꝫ sic habet post
p̄dictum verbū frui. quia appetit⁹ sensi
tiuus nō refert intelligēdo negatiue nō
ꝯrie. Quia nec iheret obiecto irreferibi
li tanq̄ irreferibili lꝫ irreferbili a se: h° ē
rōne ipotētie nālis in ip̄o nō rōne boni
tatis obiecti ꝛc̄.

Scienduꝫ ꝙ in 2ª di. p̄mi. sen. ꝛ
in. 2. q. vbi queritur an deū eē
sit p se notū. In deductiōe pro
positōis p se note post illā rōeꝫ. Itē ꝑpt
idem non valet illa distinctō qō aliquid
ē p se notū sapientib⁹ vl' insipientibus q2
hoc totū ptinet ad cōceptionē t'minoꝝ
que supponit ad intellectuꝫ ꝑpositōnis
p se note ſm multos debet sequi hoc lꝫ
sic distinguat Boe. in ebdomadib⁹ cōeꝫ
cōceptōem. Sed uel nō est ideꝫ ꝑposito
p se nota ꝛ cōis ai cōceptio vl' ip̄e intelli
git de concepta non de conceptibili sub
rōe terminorum distincte.

Teꝫ in 2ª distinctōe ꝛ i respōsi
one ad illaꝫ qōnem. vtrum cū
vnitate eēntie stet pluralitas p
sonaꝝ etiam in solutōe ad ar^m p̄ncipale
Immediate post illa uerba. Supi⁹ in ta
lib⁹ ſmonib⁹ in qōne de vnitate obiecti
fruibilis. Que uerba sunt in illa parua
rn̄sione que incipit. Respondeo ꝛ dico
Q2 nec veruꝫ est. a. inquantum. a. est po
nuntur ab aliquibus alique linee que n̄
sunt de tex. s. ꝙ li inquātū potest accipi
dupliciter aut secundum qō denotat
illud quod sequitur accipi secunduꝫ ra
tōeꝫ suā formalē aut ſm ꝙ denotat ra
tionem inherentie predicati ad subiectū
In responsione ad tertiū argumētū ad
hoc ē exemplum. Sed debet sequi p⁹ p̄
dicta verba. hoc etiā patet in exemplo.

In tertia distinctone p̄mi sen.
q̄stōe de vestigio. In q̄ q̄ritur.
vtꝝ in oi creatura sit vestigiū
t'nitatis statiꝫ post duos articulos recita
tos de mente beati tho. in principio ubi
dicitur. Quantū ad primū dicit. Imme
diate post illa uerba. ſm aliquam rōem
coēꝫ sibi ꝛ aliis. Solet a multis poni in
tex. doctoris vna additio que nullo mō
ē de textu. s. Dicetur ꝙ sic sicut mō sol ē
vl'e licet ipossibile sit esse plures soles. ꝛ
scientia que est de sole est de ipso sub ra
tione vl'is nō de hoc sole ꝛ ita sp̄es intel
ligibilis representat vniuersale. non au
tem hoc licet vniuersale non posset esse
nisi in hoc. Cōtra si respectu alic⁹ in q̄ tū
est hoc vestigiuꝫ n̄ est imago bēi ꝑpoitū

τ h°posito ꝙ ꝑ quācūq₃ potentiā ab h° nihil abstrahi possit: sed hoc posito ad huc posset repn̄tare totū hoc vt hoc aut partem huius τ hui⁹. Item si par tes aīalium diuersorum spē que impri munt in molle cedens essent siles in q̄ti tate τ figura: vestigium non duceret in cognitionem sub ratione spēi: s₃ tm̄ sub rōne generis. Silr̄ si in eadem spē eēnt partes dissimiles in q̄titate τ figura ve stigiū duceret in cognitionē₃ indiuidui vt hoc. l₃ non totius. vt repn̄tati totali ter. g̃ accn̄talis dr̄ia est spēs vel non spe cies. Et durat vsq₃ ad illam parte₃ tex. Quantū igitur hoc dico ꝙ vestigiū τc̄.

i In eadem distinctione τ ea. q. In 2° articu. qui incipit. Quā tum g̃ ad 2m articulu₃ vbi do ctor assignat rōnem vestigij. Aduerten dum ꝙ post aucte₃ sapie. xj°. nullo mō d₃ poni auctas Augu. sup Gen̄. li°. 4°. Mensura oī rei modū prefigit. Nume rus oī rei spēm prebet. τ pondus ad q̄e tem ac stabilitatē trahit. Et post fatea mur g̃ dictu₃ eē oīa ī mensura τ nūero τ pondere disposita: tanꝙ dictum esset ita disposita vt haberent ꝓprias mēsu ras suas τ ꝓprios nūeros τ ꝓpriū pon dus q̄ in eis ꝓ sui cuiusq₃ generl̄ muta bilitate mutarētur augmētis τ diminu tionibus mltitudine τ paucitate leuita te τ grauitate. q₂ scdm quosdam non ē de textu.

i Item in eadē distin. τ in que stione de imagine: que incipit vtr̄ in pte intellectiua ꝓprie sumpta sit memoria ꝓprie imediate. antequa₃ do ctor ponat decisionem questionis: que decisio incipit. In ista questione negat τ post illa verba textus. ergo in intelle ctu est ponere speciem intelligibile₃. po nitur ab aliquibus vna declaratio que incipit. Aliter deducitur argumētū ꝑcedens sic. quia aliter se habet intellcꝰ quādo est in potentia essentiali ante ad discere. τ aliter quando se habet in po tentia accidentali ante intelligere. obie ctū aute₃ se n̄ habet aliter sed eodē mō intellectus igitur se hab₃ aliter per hoc ꝙ est mutatus: sed omnis mutatio ter minatur ad aliquam formam. ergo ali qua forma precedit actum intellectiōis istam non voco nisi spēm τ a mult̄ nō reputatur de textu.

i Item in eadem distinctione τ in eadem questione de imagi ne. In fine illius opinionis quam reci tat doctor ibi. In ista questione sūt ml ti modi dicendi. immediate post illa v̄ ba. potentia perficitur secundū actum istum. Qui est apprehendere multi po nunt. Illud autem ad quod aliquid ē primo τ per se in potentia illud recipit ab agente proportionabili. virt⁹ cogni tiua est in potentia perse: τ primo respe ctu ꝓprie cognitionis. ergo ab obiecto ꝓportionato recipit cognitionem τ nō speciem. Et existimatur a multis non esse de textu.

a Duertendum etia₃ ꝙ in eadē distinctione τ eadem questio ne preallegata: in improbatio ne predicte opinionis. Que improbatiō incipit. Contra istam opinione₃ ar guo sic. Statim post deductionem pri me rationis contra illam opinionem. Antequā ponat euasionem quandam que incipit. Respondetur ꝙ eadem spe cies sub alio τ alio. Aliqui volunt po nere vnam aliam deductionē rationis que incipit vel potest sic formari rō ea dē species τ eiusdem rationis non est ꝑ se representatiua obiecti sub oppositis rationibus representabilis: ratio singu laris τ ratio vniuersalis sunt opposite rationes in cognoscibili τ representabi li. ergo nulla eadem species τ vnius ra tionis pōt esse repn̄tatiua alic⁹ obiecti sb̄ rōne vl̄is τ singularis. Spēs i fan tasmate repn̄tat singulare sub rōne sin gularis. g̃ non potest repn̄tare sub rōne vl̄is idē obiectū. maior ꝓbatur. q₂ spēs

sub illa ratione representat obiectum q̄ mensuratur ab obiecto. sed idez non potest mensurari duabus mensuris oppositis nec econuerso. tunc enim idem bis diceretur scd̄m phi. 5. metha. ergo eadē species non potest representare duo obiecta opposita nec idem sub diuersis ratoib' obiectiuis oppositis. Respōdetur quo ad representationem. ⁊ non est de textu.

Etiam in eadem distinctione. ⁊ eadem questione in illa euasione precitā que incipit. Respondetur q eadem species sub alio ⁊ alio lumine. Aliqui volunt post illa verba. In lumine noctis sub ratione lucentium ponere in textu obiectum in telligentis i organo determinato. ⁊ sic i tellectio licet non recipiatur in organo tamen determinabitur ad organum in quo precise est obiectum vt obiectum ⁊ nō debet poni. quia non est ad propositum.

Sciendum etiam q in eadem distinctione ⁊ eadem questione statiz q doctor recitauit p̄dictam euasionem que incipit. Respondetur q eadem ⁊c̄. Improbat illam ⁊ illa improbatio incipit. Contra representatiuum prius naturaliter ⁊c̄. immediate post illa verba posita in illa euasione s. nec potest representare idem sub alia ⁊ alia ratione reprentabilis. Aliqui correctores posuerunt in textu. vel forma sic rationem lumen non representat. qz lumen in medio est eiusdem rationis siue videam album siue videam nigrum qui distinguit essentialiter representatiuum a representatiuo: altera est tamen species ⁊ representatiuum albi ⁊ nigri ⁊ per consequens distinctio luminis non causat distinctam rationem representādi vel representati: sed manente eadem natura representatiui semper represētat idem representabile. ⁊ eiusdem rationis non est ergo sub diuersis rationibus.

Confirmatur ratio. quia representatiuum in lumine perfectiori non represētat aliud sed representat idem clari' tam̄ in lumine solis q̄ lune. ergo licet species in organo fantastico in lumine intellectus agentis clarius representet singular̄ vt intellectus possit melius illud intelligere q̄ in lumine proprio. s. fantasmate nunquam tamen representabit obiectū vniuersale sub ratione vniuersali p qd̄ cunq lumen. Exemplum eorum de nocte lucentibus non valet sed concludit oppositum. Nam quero an eodem representatiuo representat illa diuersimode de die ⁊ de nocte: an alio ⁊ alio representatiuo. non eodem: quia illa tunc representarentur de die sicut de nocte. qz representatiuum prius est aliquid in se q̄ in tali vel tali lumine representet. si in alio ⁊ alio representatio representāt diuersa in nocte lucentibus habetur ꝓpositum siue idem sit lumen siue diuē sum. Aliq̄ libri non habēt hanc additionem sed statim post predicta verba sꝫ alia ⁊ alia ratione representabilis hn̄t sic. Confirmatur quia lumen nō representat: ⁊ durat vtrunq vsq ad illō nec valet ⁊c̄.

Item in eadem questione in eadem improbatione opinionis prerecitate. statim post secundam rationem improbationis que incipit. 2° ad istud primum membrum arguo. Cuius rationis vltima verba sūt non potest representare obiectum sub alia reatione representabilis. Aliqui volunt ponere. Item quare nō potest in imaginatiua esse actio respectu obiecti actu vniuersalis: sed potest eē ibi species respectu talis obiecti cum actus sit quedam species. ⁊ non est in textu.

Preterea in eadem distinctione ⁊ eadez questione. In decisione questionis secunduz mētem scoti. que decisio incipit. Ad qōnē

ergo dico ꝙ est necesse ponere in intelle
ctu speciem. Antequã ponatur intentõ
Augustini que incipit. Expressius
est tamen ad istud statiz post ista verba
s. nihil. n. eẽ ibi representans intelligibi
le nisi fantasma tantum fm positionez
istam. Aliqui volunt ponere. Itez Ari
sto. octauo phy. ponit ꝙ acquisita scien
tia reducitur intellectus de potentia es
sentiali ad accidentalem quero quid in
telligat per scientiam non habitum se
quentem actum. quia quando intellec
tus egit non fuit in potentia essentiali.
manifestum est igitur ꝙ formam prece
dentem actum. ergo speciem intelligibi
lem ꝓbatio. tum quia fantasma non re
ducit intellectum de potentia essentiali
ad potentiam accidentalem. quia tunc
omnis illa scientia que dicitur habitus
quidditatis primi obiecti essz ĩ fantasia
ergo ibi esset omnis habitus de eodem.
quia scdm phy. 9. metha. idem habitus
intellectus ⁊ scientia ⁊ multis apparet ñ
esse de textu.

Preterea in eadem questione
post completam decisionem
doctor statim post illa verba
sicut arguitur ex verbis eius ⁊ antequã
ponatur Rñsio ad argumentum pnci
pale in oppositum. Que responsio inci
pit. Ad primum argumentum princi
pale: Aliqui textus antiqui habent vnã
additionem. s. Et confirmatur hoc q̃a
habitus scientie per quem reducitur in
tellectus de potentia essentiali ad acci
dentalem respectu actuum de quib' lo
quitur phs 2° de anima. ⁊ octauo phy.
precedit actum intelligendi: sed scientia
que est habitus sequitur actus quia eis
generatur. vnde illa scientia prima ẽ spe
cies quedam ⁊ habitus quia nata radi
cari ⁊ firmari in illum. non tamen om
nis habitus est species. Et secundũ istos
non videtur aliquis habitus ponend'
in intellectu. sed tantum in virtute fan
tastica quia secundum quemcunq3 mo
dum est obiectum in aliqua potentia se
cundum eundum modum sunt omnia
que virtualiter continentur in obiecto
Igitur si obiectum vniuersale non sit p
suum representatiuum in intellectu sed
in virtute fantastica omnia explicanda
⁊ explicabilia de illo obiecto erunt ibi
dem. ⁊ ita non erit nisi habitus fantasti
cus maxime si fantasmate ordinate con
currãt. Et erit explicans omnes. virtu
tes scibiles de illo obiecto. ⁊ omnis sciẽ
tia erit ibi fundamentaliter ⁊ perfectio
eius non erit perfectio intellectus quod
est contra phi. ⁊ cum illa species fanta
stica virtualiter contineat actum intelle
ctus sequitur ꝙ actus ille erit in fantas
mate. Nec multis videtur esse de textu

T in eadẽ questione vbi doc
tor respondet ad auctoritatez
Augusti. Que auctoritas vi
detur negare speciem. Et responsio inci
pit. ꝙ adducitur de August. In fine re
sponsionis sunt ista verba. an sic i corde
meo dico ꝙ scio. Aliqui textus habent
Item. 15. de trini. 27. vel octuagesimose
cundo. Quando loquitur de luce i qua
videtur vera ipsa inquit ostendit vbuz
verum esse in te quando de scientia tua
gignitur idest quando quod scimus di
cimus hec ille. Et similiter iudicant
scotiste non esse de textu.

Tem in tertia distinctione pri
mi sententiarum post questio
nez predictam. In qua quere
batur. Utrum in parte intellectiua pro
prie sumpta sit memoria: Ab aliquib'
ponuntur alie due questiones immedi

ate sequentes illam Quarum prima est Utrum memoria intellectiua sit conseruatiua speciei intelligibilis cessante actu intelligendi::videtur ꝙ non. quia si conseruaret vnam speciem :pari ratiõe ⁊ aliam speciē alterius obiecti ⁊ sic mltas simul. consequens est falsum. ergo ⁊ antecedens. probatio falsitatis consequntis. quia non est nisi quedam configuratio intelligibilis in intellectu sicut ĩ corporalibus est impossibile idem corpus configurari diuersis obiectis per diuersas species ⁊ hec est ratio algazel. Secũdo sic omnis qualitas disponens intellectum ad operandum vel ad operationem mansiuam in eo est habitus intellectualis sed species est qualitas quedam disponens intellectum ad operationem mansiuam. igitur sequitur ꝙ esset habitus. sed hoc est falsum. quia species intelligibilis precedit actum naturaliter. ⁊ habitus sequitur. nam generatur ex actibus. ꝫ ⁊c. Contra intellectus est in potentia accidentali non nisi quãdo habet speciem intelligibileꝫ patet ex philosopho tertio de anima ⁊ octano phisicorum. Hic est vna opinio que ponitur Auicen sexto naturalium. parte quinta capitulo sexto ꝙ ipse senserit speciem intelligibilem non habere esse mãsiuum in anima post actualem considerationem. ⁊ dicunt ipsum probare per hoc ꝙ in organo sensus. quia non est v̄tus cognitiua potest esse species represẽtatiua obiecti licet non sit ibi sensualiter sed in intellectu exquo est virtus naturaliter cognitiua non erit aliqua species representans obiectum nisi ipsum obiectũ sit ibi itellectualiter ⁊ secundũ actualem considerationem vel intellectionẽ hanc rationem dicunt ipsum innuere. capitulo quinto post medium cum dicit impossibile est formam esse in aima in effectu perfecte ⁊ non intelligi effectũ perfecte. Dicunt quidam ꝙ hec opinio fuit auicen. ꝙ nulla species manet ĩ parte intellectiua post actum intelligendi quod videtur. quia sexto naturaliuꝫ parte quinta. capitulo sexto. dicit ꝙ in organo sensus conseruatur species post recessum sensibilis ⁊ hoc soluꝫ quia organum non est natum cognoscere obiectum. sed intellectus non est potentia organica ⁊ ideo de se est dispositus ad recipiendum. non autem ad conseruandum. quia in ipso non potest fieri talis impressio aliqua:sed tantum intellectualis immutatio. Modus suus est ꝙ posuit ordinem in intelligentijs ⁊ dixit vltimam intelligentiam influere speciẽ in intellectum nostrum. ita ꝙ sicut plato posuit ꝙ per conuersionem intellectus nostri ad ideam alicuius rei habeamus scientiam alicuius rei. ita Auicen. posuit ꝙ per conuersionem intellectus nostri ad illam intelligentiam naturaliter influentem habemus notitiam ⁊ scientiam rei quam ad sensum eramus dispositi cogitare. Quod si contra eum tum diceretur ꝙ secundum hoc nunquam haberemus habitum scientie exquo species non manebant in intellectu nostro. nisi in actuali considera tione quod tãtum erat in actuali conuersione ad illam intelligentiam. Respondebat secundum ꝙ sibi imponitur quod ex frequenti conuersione ad illam intelligentiam generatur quedaꝫ habilitas in homine que habitus põt dici per quam erat facilis ⁊ habilis ad se conuertendum. ⁊ per consequens ad actum considerari secundum scientiaꝫ

An hoc senserit Auicen. an non: nō curo tamen posset bene excusari. nam ipse dicit ibidem. 8. c. 6. ꝙ aliquis de q̄stione sibi ꝓposita potest habere certitudinem ꝙ scit eam soluere ⁊ tamē nō habet in promptu solutionem ꝙ non esset nisi apud se haberet speciem intelligibilem. Item ca° 5° vult ꝙ singularia non faciunt aliquam diuersitatem ad intelligenduꝫ. vnde vult ꝙ facta abstractione quidditatis ab vno singulari non oportet ꝙ fiat ab alio eiusdem speciei concurrentibus ⁊ ipse expresse ibi ponit abstractionem speciei a singulari. Item parte quarta. c. 5. dicit ꝙ thesaurus intellectus est memoria q̄ō nihil est dictu nisi species ibi conseruarentur. ⁊ 5° methaphysice dicit ꝙ species in intellectu respectu intellectus est singulariter: seb respectu obiecti est vniuersalis. Qui ergo vellet saluare Auicen. diceret ⁊ videtur esse eius intētio ꝙ dupl'x est species in intellectu vna que abstrahitur a sensibilibus: ⁊ hec manet actu intellectus transeunte. alia que habetur ex influxu intelligentie ad quam. ⁊ hec non manet actu intellect⁹ non manente. nec est necesse ꝙ maneat illa: quia semper intelligentia illa naturaliter influit species in intellectum sibi conuersum per modum quo. Alii qui dicunt intellectum separatuꝫ intelligere: sed per influxū specierum a deo non ab intelligentia. Contra illam opinionem: que diceret ꝙ non ament species sicut imponitur Auicen. arguo sic. intellectus habens habituꝫ scientie ⁊ non considerans actu est potentia accidentalis ex secundo de anima sed supposita hypothesi non considerans actu est in potentia essentialis respectu illius ⁊ vocatur potentia essentialis quando ad hoc ꝙ exeat in actu necessario preexigitur ꝙ acquirat aliquam formam per quam exeat in actum. Secūdo sic nihil precedens actionem magis requirit actionem coexistentem q̄ꝙ principium illius actionis ex quo est primo actione sicut ⁊ principium agendi. sed principium agendi non necessario requirit coexistentiaꝫ actionis: quia oīa principia naturalium possunt impediri ab actionibus suis: vt propter indispositionem subiecti instrumenti vel organi ⁊ tamen stabunt principia. ergo cum species sit naturaliter prior actione intelligendi. vt patet ex predictis nō coexigit existentiam actionis ⁊ sic transeunte vel non existente actu intellectōnis manebit species intelligibilis. 3° sic. prius in natura potest esse sine posteriori nisi in priori sit necessitas respectu posterioris vt est in subiecto respectu ꝓprij accidentis: sed species est prior actu intelligendi ⁊ non facit necessitatem respectu actus intelligendi: tum quia intellectio est voluntaria per participationem quia intelligimus cum volumus tertio de anima: tum quia non obstante ꝙ intellectus habeat speciem intelligibilem potest impediri ab actione: sicut dictum est. ergo ⁊c̄. Quarto sic quod est perfectionis in inferiori est eminentius in superiori eiusdem rationis ⁊ generis: sed transeunte actu imaginationis siue sensitiue partis retinere species est perfectionis: ergo eminentius hoc erit in parte intellectiua. est enim intellectiua eiusdem generis cum sensitiua pro tanto: quia cognitiua sicut sensitiua eminentior. tamen minor probatur. nam in quolibet perfectionis est quanto minus indiget aliquo extrinseco in sua operatione: sed ceteris paribus retinendo species sensus minus indiget extrinsecis in operationem suam ergo hoc est perfectōnis in eo probatur etiam ex alio: quia omne illud quod arguit independentiam est perfectionis: sed habere speciem ⁊ non intueri

vel actu intelligere arguit ꝙ intellectu ſ nō dependet ab actu intelligendi. ergo et cetera. Aliqui adducunt vnaꝫ rationem ad propoſitum que magis congruentia eſt ꝙ̈ ratio ⁊ eſt talis vniuſcuiuſqꝫ permanentia attenditur penes vl̄ ex parte nobilitatis illius quod recipit ſiue recipientis. nam omne quod recipitur recipitur per modum rei recipientis non per modum rei recepte. cum igitur ſpecies ſit res nobilis ⁊ recipiatur in intellectu qui eſt incoꝛruptibilis ergo ipſa manebit actu non manente.

Reſpondeo. non valet. nam actus ē res nobilioꝛ ꝙ̈ ſpecies ⁊ recipitur in intellectu. ergo manet in ſeipſo non manente non ſequitur. Ad queſtioneꝫ igitur dicendum ꝙ manent ſpecies in memoꝛia actu intelligendi non manente. cuius ratio eſt quia vt habetur tertio de anima intellectus inquantum intellectus poteſt eſſe ſapiens de ſe ſed de ſe nullo modo eſſet ſapiens de aliquo obiecto niſi quantum eſſet ſibi preſens in ratione cognoſcibili ſ: ſed hoc non cōtingit niſi per ſenſum intelligibilem. ergo. Sed tunc reſtat vna difficultas cuꝫ ex quo habet ſpeciem in qua relucet obiectum quare in actu intelligendi opoꝛtet intellectum conuerti ad fantaſmata ⁊ ꝙ opoꝛteat cōuerti dicit philoſophꝰ tertio de anima. dicit eniꝫ ꝙ quicquid intelligimus neceſſe eſt ſimul fantaſmata ſpeculari hoc etiam oſtendunt experientie alias leſo oꝛgano fantaſie poſſꝫ eſſe intellectus in actu recto intelligendi ex quo ſpecies habuiſſet cuius contrarium videmus. Ad hoc reſpondent quidam ꝙ pꝛo tanto opoꝛtet fieri conuerſionem ad fantaſmata: quia ꝓ pꝛium obiectum intellectus coniuncti eſt quidditas rei materialis: que non eſt niſi in hoc ſingulari vel in illo. ideo non cognoſcitur perfecte niſi exiſtens in hoc vel in illo particulari vel ſingulari. ſingularium autem eſt fantaſma ⁊ ideo opoꝛtet ꝙ ad hoc ꝙ intellectus intelligat obiectum ſuum quod cōuertat ſe ad fantaſma: vt ſpeculetur naturam vniuerſalem exiſtentem in particulari. Sed hec ratio nulla eſt: quia aut cognouit pꝛimo ſingulare vel vniuerſale non ſingulare: quia tantuꝫ cognouit ſingulare per reflexionem ſecū dum eos. ſi vniuerſale tunc arguo ſic nunquā ſecundum totam ſuam. indifferentiam poteſt cognoſci in inferioꝛi nec tanquam in obiecto nec tanquam in repꝛeſentatiuo. Pꝛeterea dato ꝙ verum eſſet ꝙ quidditas rei materialis eſſet pꝛopꝛium obiectum intellectus coniuncti: quod tamen falſum eſt: vt ſupꝛa eſt oſtenſum. tamen ratio ſua nō eſt vera. nam ſecundum ſuam rationeꝫ angelus cum cognoſcat perfecte quidditatem rei materialis: opoꝛtet ꝙ ipſaꝫ aſpiciat in fantaſmate. quod eſt falſuꝫ.

Pꝛeterea ſpecies angeli ſiue quidditas angelica non minus exiſtit in ſuppoſito ſue ſpeciei quam quidditas rei materialis in indiuiduo eius. ſi ergo angelus non abſtrahit nullo modo intelligit quidditatem ſue ſpeciei ſb̄ ratione vniuerſalis. licet ergo quidditas non exiſtat niſi in ſuppoſito vel ſingulari poteſt tamen intelligi ab intellectu non intelligendo ꝙ exiſtat in eo: ⁊ ſic falſum eſt: quod aſſumit ſcilicet ꝙ non poſſit intelligi quidditas niſi vt exiſtens in ſingulari intelligatur. non eniꝫ eſt de ratione quidditatis vt quidditas eſt quod in ſingulari exiſtat non niſi in eo exiſtat realiter. Ideo dicendum ꝙ duplex eſt neceſſitas conuerſionis intellectus ad fantaſmata vna eſt confoꝛmitas actionum potentie intellectiue ⁊ fantaſie: quia quicquid intelligimus in vniuerſali illud idem fan

tasiamur in suo singulari ⁊ simul necessario exquo accidit ꝙ impedita operatio fantasie impeditur intellectus: sicut simul operatio sensus communis ⁊ particularis ⁊ impedita operatione sensus particularis: impeditur operatō sensus communis. Quo ad causam secundam vel necessitantem est intelligendum ꝙ species intelligibilis abstrahitur a fantasmate vt actu per ipsum fantasiatur obiectum particulare fantasia. antequam igitur intellectus habeat speciem necessario oportet ipsum cōuerti ad fantasmata: sicut proprium passiuū ꝯuertitur ad suū propriuꝫ actiuum a quo simul ⁊ ab intellectu agente recipit speciem intelligibilem ⁊ si eaꝫ habet recipit intensionem actus: quia clarius videt obiectum. stante enim voluntate ad hoc ⁊ fantasia non fatigata quanto ipsa est magis in actu ordinato intellectus intensius videt obiectum suum proprium. Sed dicessi actus est intensior quanto plus fantasia est in actu. ergo videtur ꝙ non habeat terminum cuius falsitas patet in prima. Dicendum ꝙ generaliter in his que suscipiunt magis ⁊ minus: sicut in hñtib' qlibꝫ actus auget habitum vel saltem ille actus virtualius continet ipsum generatum. vnde aquam calidam non facit calidiorem modicus ignis vel modicus calor: puta tepidum: puta calor qui virtute est talis. si autem forme tales habent terminum non amplius illi actus intendunt habitum: ita est in proposito.

Ad argumentum primum dicendum ꝙ sunt ibi plures simul. ad probationem dicendum ꝙ secundum philosophum eptimo methaphysice. ⁊ cōmentatorem ea que oppositionem habent in re non habent op. in mente. nā species contrarioꝝ simul sunt in anima. cum tamen contraria simul esse non possunt in eodem subiecto possūt tamen aliqualiter esse idem in esse cognito: nam vnum est ratio cognoscendi alterum: sicut rectum est iudex sui ⁊ obliqui primo de anima. Ad secundum dicitur ꝙ illas species dicitur ⁊ est habitus. non tamen eiusdem rationis cum illo qui per actus acquiritur: nam ex actibus non acquiritur nisi habilitas ad actus consimiles. nunquam tamen per illam habilitatem fit obiectum in intellectu presens. per habitum autem qui est species fit pñs.

Secunda questio est ista que sequitur.

Queritur. vtrum in intellectu nostro sit noticia genita vel producta arguo ꝙ non. actionis non est actio vt terminus. nec passionis est passio quinto physicorum: sed noticia est actio vel passio. ergo ipsa non est genita vel producta: quia hoc esset alia passione vel actione: ⁊ ita esset terminus actionis vel passionis. minorem probo sic noticia est actus secundus: sed omnis act' secundus est actio vel passio. ergo. Secundo sic. nullum entium consistit precise in fieri ⁊ successione nisi sit actio vł passio. noticia non est permanentium ergo ⁊ cetera. Tertio sic philosophus nono methaphysice distinguit actionē immanentem ⁊ transeuntem: sed noticia est operatio imanens. ergo ē actio quia continetur sub vna sensitiue actōnis scilicet immanentis. Secundo sic ad principale August. quarto super

Genesis ca. octauo. sicut aer presente lumine non est factus lucidus: sed fit, q2 si factus esset et non fieret absente lumine maneret. ex his habeo quod illud quod factum est intrance et de se manet: sed illa noticia non manet. ergo non est facta nec est genita. Tertio sic. philosophus septimo methaphysice probat quod forme non est generatio. sed tantum compositi: sed noticia non dicit compositum sed tantum formam ergo et cetera. Contra. Augusti. nono de trinita. cap. 12. vel. 3. liquide tenendum est quod omnis res quamcunque cognoscimus congenerat in nobis noticiam sui. ab vtroque enim noticia paritur et a cognoscente et a cognito et aliquantulum infra partum mentis antecedit appetitus quidam quo id quod nosse volumus querendo et inueniendo nascitur proles noticia ipsa. Hic sunt tres breues questiones. prima cuiusmodi entitas sit intellectio et volito et huiusmodi operationes immanentes. Ubi intelligendum quod vt ex diuisione entis patet: non sunt substantie: quia intellectio adest et abest preter subiecti corruptionem: nec quantitas quia non est nisi in corporibus vel in pluribus realiter distinctis vt numerus. nec aliquid illorum vt actio: vel passio: relatio vel qualitas. quod autem dico de intellectione hoc idem dico de volitione visione auditione et sic de aliis operationibus immanentibus.

Et primo probo quod non sit relatio nec actio nec passio. sed operatio immanens est vltima perfectio nature absolute operantis: sed nulla relatio actio vel passio est huiusmodi. ergo et cetera. tamen bene potest importare relationem. minor patet. quod scilicet vltima perfectio nature non sit relatio. relatio enim perfectionem non importat inquantum huiusmodi: et quod vltima perfectio esset relatio repugnantiam includit. nec est actio: quia actio non perficit agentem sed passum. Preterea. actionis est aliqualis terminus realis. hic autem preter intellectionem non est aliqualis terminus: nec est passio. quia iam tunc esset vltima perfectio. quare et cetera. Secundo probo specialiter de quolibet primo: quod intellectio non sit relatio sic August. septimo de trinita. cap. primo. omnis essentia que relatiue dicitur est aliquid excepto eo quod relatiue dicitur et cetera. Sed intellectio subest relationi: sed dicitur relatiue ad obiectum: sicut enim scientia refertur ad scibile vt mensuratum ad mensuram quinto methaphysice: ita et intellectio. ergo secundum rem et absolutum suum siue positiuum suum non est relatio. Quod autem non sit actio vel passio. probo sic. actio et passio sunt alicuius termini accipientis esse per ipsas: sed operationes immanentes sunt vltimi termini quibus nihil accipit esse non anima nec obiectum. nec enim obiectum accipit esse per ipsas. Quod si dicas quod cum per actus habitus generantur. habitus est terminus dictarum operationum et sic sunt actio vel passio. Dicendum quod dicta responsio magis est ad oppositum: nam quod non est forma actiua non est principium formale inducendi aliquam formam: sed per operationes immanentes inducitur habitus: qui est aliqua forma. ergo operationes immanentes non sunt relatio actio vel passio. actus ergo quia virtualiter continent habitum ipsum generant et intendunt. Ad argumentum tamen licet sit ad oppositum dicendum quod actio illa que proprie est ad terminum non

potest intelligi sine termino sed operati
ones huiusmodi possunt itelligi siñ ha
bitu ⁊ esse: ut patet in habentibus habi
tum intensissimum vt in bonis. ğ ꝓprie
ñ dicitur ti⁹ quasi intrinsecus: sed quasi
consequens ⁊ accidentalis. Cuȝ ğ huius
modi operationes aliquid sint ⁊ ꝓbatũ
est ꝙ non sunt substãtia nec relatõ nec
actio aut passio neqȝ quãtitas vel aliq̃d
extrinsecus adueni entiũ relinquitur ꝙ
sint in genere qualitatis. ⁊ constat ꝙ nõ
est in tertia vel quarta specie: quia talia
solum sunt corporalia nec in secũda: qꝛ
illa sunt naturalis potentia vel impotẽ
tia. Sunt ergo in prima in qua credo ẽ
omnis perfectio substantie spiritualis q̃
non est deus vel que nõ est de ei⁹ sbstan
tia. ergo qualitates. Secunda questio
est an ad huius. opatõnes sit aliqua per
se mutatio. ⁊ est dicenduȝ breuiter ꝙ sic
quod patet. nã ẜm phylosophũ. 6. phy
sicoꝝ mutari ẽ aliter se hr̃e nunc q̃ꝙ pri
us. sed intellectus actu intelligens se hȝ
aliter nunc q̃ꝙ prius. ergo vere ẽ mutatõ
perse. ⁊ ergo proprie mutatio ad huius
modi opatões terminat. Tertia questõ
est an huius operationũ sit ꝓductõ vel
generatio vbi intelligendum ꝙ ẜȝ phy
losophuȝ. 7. metha. forma ꝑ se nõ gnã
tur sed compositum tam in generatõe
substantiali q̃ꝙ scðȝ quid. ⁊ sua ratio est.
qꝛ omne quod fit. fit ex materia tãq̃ꝙ ex
eo qð ẽ ꝑs ipsius quod fit cũ igit mate
ria non sit pars nisi ꝯpositi generatõ ꝑ
se ꝑ se soli⁹ erit ꝯpositi. Preterea gene
ratio cum sit via de non eẽ ad eẽ illius
perse ẽ generatio cuius perse est eẽ com
positi autem siue suppositi p se ẽ. ergo
⁊c̃. Secũdũ ergo intentionem phi qð
perse generatur ẽ diuisibile in duo. s. in
materiã ⁊ formã ⁊ ideo dixerunt ꝙ for
ma accidentalis habet suum potentia
le ex quo fit. ⁊ suum formale tanq̃ꝙ in
trinseca sui generis quod non videtur
quia accidẽtia non habent. materiam

ex qua sed in qua nec est ad intentõem
philosophi. quia ipse intelligit ꝙ com
positum in generatione ꝑ accidens per
se generatur compositum dico ex subie
cto ⁊ accidente sicut sua exempla osten
dunt ⁊ ratio sua est. qð generatur ex eo
generatur quod preexistebat. ergo dicẽ
dum ꝙ si ⁊ noticia possit esse terminus
mutationis. ñ tamen generatur nec pro
ducitur sed perse intellect⁹ noscens l' po
tius homo noscens. quia actiones sunt
suppositorum quare. ⁊c̃. Contra h⁰
arguo ꝙ intellectus noscens non per se
generatur: quia non est ens per se. sed ꝑ
accidens. ergo non est per se termin⁹ ge
nerationis. Item noticia est perse ter
minus productionis: quia mutationis
sed omne tale producitur. ergo noticia
producitur ⁊ generatur. Ad primũ
dicendum ꝙ ens ẜm quid ⁊ per accidẽs
ẽ simpliciter per accidens ⁊ scðȝ quid si
cut mortuus homo scðm quid. simpli
citer autem dicitur mortuus. generatio
ğ simpl'r est in substantia ẜm quid vero
ĩ accidẽtib⁹ ꝑ⁰ de generatõe. generatio ğ
entis per accidens ⁊ scðm quid est gene
ratio simpliciter per accidens ⁊ secũdũ
q̃d. Ad 2^m dicendũ ꝙ ẽ tmin⁹ alteratõis
ẽ ⁊ mutationis. tmin⁹ aũt alteratõis est
forma ⁊ similiter mutationis non tam̃
productionis. vbi intelligendum ꝙ mu
tatio est per se mutabilis. alteratio alte
rabilis ⁊ motus mobilis. illud auteȝ di
citur proprie alterari ⁊ mutari quod de
non tali fit tale puto de non albo albuȝ
de non noscente noscens. forma ergo
qua fit tale proprie est terminus muta
tionis non tamen mutatur sed tantum
mutabile mutatur. productio autem
proprie est solius termini cui per produ
ctionem acquiritur esse. cum ergo for
ma que est mutationis terminus non
habeat esse proprie. sed sit illð quo com
positum habet esse: ideo ipsa non dicit
produci nec esse terminus productõnis

ſed tantum compoſitum ſiue illud cō-
poſitum ſit ens perſe ſiue per accidens
⁊ huiuſmodi differentia patꝫ. quia de
t̄mino vel de forma non dicitur ꝙ mu
tetur vel alteretur: ſed eſt terminus mu
tationis tantum. de termino autem ge
nerationis ⁊ mutationis dicitur ꝙ eſt
generatuſ ⁊ productuſ ſiue generatur ⁊
producitur. Ex hiſ correlarie poteſt
concludi ꝙ intelligere ⁊ velle in deo nō
ſunt actus productiui. nec per cōſequēſ
principia accuum notionaliuꝫ qui ſūt
generare ⁊ ſpirare. intelligere enīꝫ ⁊ vel
le in deo actus operatiui ſunt: quibus
ipſe beatus quaſi perficitur. non autem
ſunt productiui: ex quo patet ꝙ nec no-
ticia ſimpliciter nec amor ſimplex ſunt
rationes productiue ſine quibus perſo
ne ꝓducuntur vt quidam dicit ⁊ ſupe-
riuſ eſt improbatum. vnde intelligere ⁊
velle in nobis non ſunt actiones vl' paſ
ſiones vt dictum eſt. dicere autem ſiue
intellectiouem producere ⁊ ſpirare ſeu
amorem elicere ſunt actiones in nobis
⁊ de genere actionis: vel quaſi de gene-
re actionis quare ⁊c̄. Ad argumēta
principalia. Ad primum dicenduꝫ ꝙ
maior eſt vera: ſed minor ē falſa. ad cui
dentiam autem eius ⁊ argumentorum
quibus ipſa. minor probatur intelligē-
duꝫ ꝙ actio proprie ſumpta tres habet
proprietates. vna eſt ꝙ eſt in continuo
fieri. eque enim dependet ab agente in
ſecundo ⁊ vltimo inſtanti in prima. im
mo in quolibet quantum durat. Secū
da proprietas eſt ꝙ eſt circa aliqueꝫ ter
minum in quo eſt vt in ſubiecto: nam
actio non eſt in agente: ſed in paſſo.
Tertia proprietas eſt ꝙ eſt circa aliquē
terminum ad quem terminatur qui eē
accipit per eam. idem intellige de paſſi-
one. operationes ergo immanentes aſſi
milātur actioni ⁊ paſſioni in prima cō
ditione ⁊ ſecunda. non autem in tertia
que eſt complectiua. Ad argumentum
ergo primum quo predicta minor pro
babatur. concedo ꝙ eſt actus ſecundus
nego tamē ꝙ omnis actus ſecundus ſit
actio vel paſſio. immo eſt qualitas.
Ad 2m dicenduꝫ ꝙ aſſimilatur in ſe-
cunda conditōne vnde lumen ⁊ ſi fit ēt
continue non tamen eſt actio ſed actio
nis terminus. Ad 3m dicendum ꝙ
diuiſio actionis quedam eſt immanenſ
quedam tranſiens. vno modo eſt equi
uoci ſiue vociſ in ſua ſignificata. Alio°
vniuoci ſiue generis in ſuas ſpecies. ſi
enim accipiatur actio tranſiens ⁊ ope-
ratio imanens que eſt intelligere velle
videre ⁊ huiuſmōi ſignificata ſunt vni
us vocis tātum. ſ. actionis ⁊ nulli' vni
uoci. Si autem dicatur actio quedam
eſt tranſiens quedam imanens vt elitio
intellectionis que imanet ſicut ⁊ ipſa in
tellectio tunc eſt diuiſio vniuoci in ſuaſ
ſpecies. Ad 2m principale dicendum
ꝙ non intendit Auguſti. lumen eſſe et
fieri ab agente ⁊ factum eſſe ſimul: ſed
non permanet ſine preſentia agentis ſi-
cut nec creatura rationalis conſeruat̄ i
gratia ſine diuina preſentia: nā ad hoc
ipſe eam inducit. Ad 3m patet. per p̄
dicta in tertia queſtione quare ⁊c̄. Et
predicte due queſtiones non pertinent
ad primum ſentētiarum. Quia doctor
tanꝙ impertinentes declarat eas in re-
portationibus. Ideo non ſunt annūe
rande in primo ſniarum.

i N eadeꝫ diſtinctione queſtio
ne illa que incipit. 2° quero ꝺ
noticia genita que ſit cauſa gi
gnens vel ratio gignendi eam. Poſt p̄-
mi argumenti deductionem ⁊ poſt illa
verba. Et ita ſine obiecto. Quod ē fal-
ſum ponitur ab aliquibus vna additio
que incipit. Confirmatur ratio ex ſecū
do de anima ſenſibilis ⁊ ſenſus eſt vn'
actus. puta ſonatio ⁊ auditio eſt idem
actus. ergo a ſimili motio actiua obie-
cti. ⁊ motio paſſiua intellectus que eſt
intellectio ē idem actus. ğ intellectio eſt
ab obiecto. Quod extra apud multos

non ponitur in textu.

N eadem etiã questione post deductionẽ scđi argumenti in oppositum ⁊ post illa verba. De pluribus spẽbus spãlissimis non põt eẽ vna scia. ponitur a quibusdã. ꝓbatur ẽt idẽ per phm primo ethicoꝝ vbi vult ꝙ intelligere ẽ ꝓpria opatio hominis scđm ꝙ homo. vnius autem spẽi est operatõ vna ꝟm spẽm. A quibusdaꝫ non ponit ⁊ ñ debet poni: qꝛ est de textu.

N eadem etiam questione pꝰ deductionem totius opiniõis propositiui. Que deductio incipit. In hac questione est vna opi. Añ ꝙ ponat secundam opinionẽ que ẽ goffredi que opinio incipit. Alia ẽ opio que totaliter ⁊c̃. statiꝫ post illa verba vltima ꝙ ipm necessario requirat nisi ponendo. 5. genera causarum. Quidam ponũt hoc non esse de tex. Specialr̃ ẽt illud de excitatõne non videtur valere quero enim quid sit excitari si aliquid causare in intellectiua potentia. ergo obm̃ causat anteꝙ intellectiua de se agat. ergo intellectiua non est tota causa prima: sed etiam obiectum si excitare non sit aliquid causare in potentia intellectiua non aliter se habet nunc ꝙ prius: ⁊ ita non magis excitatur nũc ꝙ prius.

N eadem etiam questione et eodem loco preallegato anteꝙ ponatur predcã opio goff. que incipit. Alia est opinio post illud prenotatuꝫ. Specialiter etiam illud de excitatione. Aliqui ponunt vnaꝫ additionem longã que sic incipit. hec tamẽ ratõ ꝯcluderet simili modo vt videtur ꝯtra actioneꝫ voluntatis. vnde ad ipaꝫ responderi potest ꝙ quando alique forme habent essentialem ordinem. ita ꝙ vna recipitur mediante altera in eodeꝫ siue sit natura siue potentia. Et hoc siue ab eodem agente siue ab alio. Dato etiam ꝙ neutra sit ratio acc piendi alteram. nunquã secunda potest induci ab agente suo receptiuo nisi prima sit priꝰ iducta. Exẽm de volitõe ⁊ delcãtõe ponẽdo iª eẽ diuersa realit: nũꝙ 2ª recipitur nisi pus pª recipiat. cũ tamen secunda habeat causam actiuam naturalem prioritatem etiam anteꝙ sit volitio ⁊ i huiusmodi ordinatis. negatur maior. similiter de specie intelligibili ad intellectionem ponendo speciem intelligibilem non esse causam nisi receptiuuꝫ intellectiõis. Similiter de lumine ⁊ si nõ sit actiuuꝫ neqꝫ receptiuum respectu coloris speciei. aliter dicitur ꝙ quandocũqꝫ aliquam formam recipi in sua potẽtiali de necessitate preexigit aliam formam recipi in suo receptiuo falsa est. illa maior agens perfectum approximatum passo ⁊ non impedituꝫ potest agere intelligendo de potentia proxima. Et hoc siue receptiuum forme prioris sit eadem potentia cum receptiuo forme posterioris. Exempluꝫ volitio ⁊ delectatio in voluntate siue sint eadeꝫ realr. Exẽm in aĩa itellectio ⁊ volitio ponẽdo totalr volũtatẽ actiuã respcu velle siue i eodẽ suppoº recipiat nõ i vna nã nec potẽtia. Exemplũ de fantasmate et intellectione si neget spẽs intelligibilis ⁊ actio toto dct intellectui siue in alio et alio suppoito recipiatur forma prior ⁊ posterior. Exemplum. lumen in aere et in aqua a sole. Nec hic saluat ꝓpositio ꝙ forma prior sit actiua respectu posterioris vel ratio recipiendi sit lumen in medio respcu speciei coloris: qꝛ si in talibus instet nihil valet instantia. qꝛ ibi actiuũ ꝓximũ deficeret vel passiuuꝫ ꝓximum. In quatuor autẽ instantijs positis neutra conditio accidit. Nam nec volitio est cã actiua delectationis sꝫ obiectum nec receptiua sed voluntas sic i alijs ꝟm illas opiniones. Nec ẽ ostendũ ꝙ maior illa ẽ vera nisi ab eodẽ agente sint duo effectus necessarij ꝟm ordineꝫ ꝓducibiles: quia etiã nõ est vera: si necessario ẽ ordo inter formas a diuersis agentibus inducibiles. sicut patet in instantijs positis. vtualiter ergo quecũqꝫ for

ma ad hoc vt recipiatur in suo passiuo requirit aliam prius recipi in quocūq; Nunq̄ actiuū forme scd̄e est impotētia accn̄tali ad agendū in receptiuū illius nisi forma prior iam sit inducta. ergo pōt dici q̄ p instanti p quo est causabil' nō dependet ab aliis. q2 nō est cābilis nisi naturaliter post aliam que preexigitur Igitur forma posterior quo ad fieri de pendet essentialiter ab alio ⁊ a suis per se causis inferioribus que sunt agens et mā. Concedi potest igitur hec cōclusio q̄ prius essentialiter. nō tm̄ conuenit eē vt effectus sit sed etiam posterius. patet in tractatu de primo principio. Cū nō pducatur nā illa nisi ostendat̄ p̄oritas alterius forme velut actiue respectu se/ cunde vel respectu rōnis recipiendi vel vt effectus ppinquioris cause cōmuni vl' cāe neccio pri⁹cāti: ⁊ n̄ ē de textu.

Tem in eadem. q. in iprobatō ne scd̄e opinionis preallegate. que iprobatō incipit. Contra illā opinionē intellectus agens scd̄3 eam post deductionē quinte rōnis ɔtra opinionē illā q̄ ratio incipit. Itē q̄uo intellectus distaret sylogizādo p⁹ illa v̄ba fantasmata occurrētia cāt oēm discursum. Et añq̄ ponat 6ª rō que icipit. itē q̄uo causabunt intentiōes: aliq̄ volunt ponē h°. s. ɔfirmat̄ q2 inte⁹ inferēs. a. ad. b. s3 talē hitudinē q̄lis ē ipo⁊ ex nā rei cāt r'ones ipius: puta qn̄ ɔparat ea vt ōria vt ɔ̄ria vt totū ⁊ ptē ⁊ hi⁹. ergo sola illa collatōe cātur relatio rōnis q̄ nec i eē nec in cog̊sci ɔsequit̄ extrema ex nā eo/ rū. ergo nō sunt cā illius actus collatiui et nō o3 poni q2 non est de textu.

N eadē. q. ⁊ in iprobatiōe p̄dicte opi. q̄ incipit alia ē opi. statī3 p⁹ deductōe3 p̄me rōis ɔ̄ illā opi. que rō incipit inte⁹ agēs s3 eū nihil cāt imediate post illa v̄ba. Intellectiue ptis tā intellectionū q̄ volitionum. Quidā ponūt in tex. iuxta scd̄am rōe3 ɔtra videt̄ ɔ̄ ip3 q̄uo aial fantasiat abs/ q3 sensitiuo exteriori. q̄d. n. ibi mouet or/ ganū ad actū. Nihil' certe videt̄ ibi distictū s̄bo nisi ponat memoriā sensitiā3 in alio orgāo a fantasmate ⁊ illā mouere fantasiā ad imaginādū ⁊ nō est de tex. ⁊ durat vsq3 ad scd̄am rōe3 ɔ̄ illā opi. q̄ 2ª rō icipit. itē 2° ex 1ª opi. seq̄t. vn̄ icieō q̄ ɔpleta 2ª rōe ɔ̄ illā op. iā r̄citatā imediate p⁹ illa v̄ba hr̄e nouā itellectiōe3 ē mē creditū. mlti tex. āt iq̄ hn̄t vnā additōe3. s. S3 h° nō euadit. Nll3. n. creditū repugnat ɔcl'oi seq̄nti ex v̄is pricipiis. Ex isto āt p̄n° agēs ⁊ patiēs neccio sit di/ sticta s̄bo: seq̄t q̄ agēs n̄ p̄t hr̄e ex se aliq̄ itellectōe3 actie. Igr̄ si opp^m h⁹ ɔcl'ois ē creditu3 p̄n^m illō. Ex q̄ seq̄t ista ɔ° erit slm̄. qō p3 mag' ō velle. Cōstat. n. q̄ p̄^m velle. Angel⁹ n̄ hūit imediate a dō. igit̄ ibi agēs fuit idistictū s̄bo a passo. 3° se q̄t q̄ n̄ o3 ponē aliquē hitū i itellcū. q2 ad ordiate itelli^m req̄rit̄ ⁊ suffic̄ s3 ista3 opi. q̄ fātasmaª ordiate ɔcurrant. q̄ occurrēª ordiate moueāt ite^m. S3 q̄ ipsa ordiate ɔcurrāt n̄ p̄t fieri p hitum i itellectu: q2 nihil i passo dat mouēti ordiate mouē. Aut saltē p hitu3 i fātasia pn̄t ordiate ɔcurrē absq3 oi actu i itellcū. ergo ⁊c̄. Cōfirmat̄. iō. n. s̄ istos ē v̄e hit⁹ i volūtate. q2 ipa facil'r mouet̄ ɔformit̄ itellectui. igitur a simili cū ite⁹ mouet̄ a fā/ tasmatib⁹ eo° q̊ occurrūt. s̄ istos sufficēt hitus i fātasia ad h° vt ordiate occurrāt Hec tria ponderādo fiūt aliqua argu/ mēta ɔ̄ eos. Et nō est de textu. ⁊ durat vsq3 ad tertiā rōem ɔ̄ opinionem.

Retea i ea. q. r̄citata p̄dcā op. ⁊ iprobata doctor s̄btil' pōit ītiā q̄ ē hērici ɔtinētem duas opi. vnā retractātē. ⁊ aliā retractatā. q̄ opi. ītia hērici icipit. 3ª op. pōit q̄ itelligibile. i iprobatōe illi⁹ opi. q̄ iproba° incipit. Cōtra neutra illa⁊ opi. In illa p⁹ ticl'a. Opi. ēt retractās. imediate p⁹ illa v̄ba. Ut spēs quā ipi negāt mlti ponūt R° n̄ ē hit⁹ nec act⁹ nec spēs. s3 qōdā q̄rtū. Cōtra. q̄uis hec stati videat̄ icōueniēs. tn̄ arguit̄ sic. sit illō 4^m. a. tunc sic Aut sine illo a ē i itellcū tota v̄r⁹ actia

Si sic ergo sine illo potest intellectus
hanc intellectionē. ꝛ ita videtur imagi
nationem omnem requisitā. qꝛ hec ꝛ
hec est determinatissima. ꝛ ita. a. ꝓpt
nihil erit necessariū. Si nō. ğ dat a. vtu
tem actiuā vel totā vel ꝑtialem ipsi in
tellectui. ꝛ ita actio non erit ab intellec
tu vt a totali principio actiuo. Et non
ē de textu. ꝛ durat usqꝫ ibi. Itē in cais

i N eadem qōne in rn̄sione ad
argumenta opinionis goffre
di que fuit scđa post rn̄sionē
omnium rationum illius. antequaꝫ re
spondeat non ad argumenta sed ad fū
damenta henrici. que responsio incipit
Post tertiam opionem ꝛ quartam. ī
mediate post illa verba. Ad probanđ
necessitatem ꝙ. s. lignum nō calefaciet
Quidam ponunt vnam additionem.
que incipit ad rn̄sionem achillis instat
qꝛ lignum nō calefacit se nisi p̄nte alio
sine quo nō sicut per se voluntas n̄ vo
lificat se nisi p̄nte obiecto per cognitio
nem. Si etiam arguas ꝙ semp cale
facit alteꝝ. qui habet v̇tutē calefaciēdi
Rn̄detur ꝙ prius calefacit se q̄ꝫ aliud.
ꝛ hoc non est nisi presente causa sine q̄
non. vel forte nunquam calefacit aliđ
sicut nec voluntas volificat aliam vo
luntatem. Nam concesso ꝙ aliqua ac
tio de genere actionis sit īmanens. di
cetur ꝙ quelibet illa stat in voluntate
quare non aliter excluditur achiles po
nentibus diuersis lignis ignibus simili
ter dispositis oīs calefiunt p̄nte eodeꝫ
obiecto. diuerꝭ voluntatibus non oēs
similiter volificantur duodecimo. c. 6.
augu. igitur hic agit ignis ꝛ non ibi ob
iectum. quia tunc eque agent omnes vo
luntates. Contra hoc instatur. quia si
voluntates non similiter patiuntur pre
sente causa sine qua non hoc est. quia
agit libere ꝑ te lignū p̄sente causa sine
q̄ n̄ agit nāliť. Ita ꝓbať hic ꝙ ignis sit
cā ħ aliť q̄ꝫ sine qua nō đꝛ. sꝫ tm̄ ligm̄ ē
naturale volūtas uero nō. 3oo achilles
quicqđ patitur ab aliquo patiť. verbi

gratia. aliquid nō potest a se pati. opoꝫ
tet ponere ꝙ patiať ab alio. ꝛ vbi non
potest ab alio oportet ponere ꝙ a se.
Voluntas non p̄t poni ab alio non lo
quendo de deo. tum quia tunc volitio
non esset in potestate eius. tum quia tūc
aliqđ aliud mouens eōdē modo se hn̄s
ꝛ respectu eiusdeꝫ passi posset indifferēť
in vtrūqꝫ oppositoꝝ. quia volūtas po
test velle ꝛ nolle. vel eodē modo p̄ricipa
liter. Itaqꝫ necessitať reattribueř volū
tati principaliter motionē sui ad velle.
sed lignum non habet in agendo indif
ferentiam proportōnatam sibi in ratōe
passi. deinde receptiuū qualitatum dis
peratarum ꝛ contrariaꝝ etiā quarum
illa intensa facta corrūpit ip̄m. nec hꝫ
principia. quia ipsa sola habet indiffe
rentiam in agendo ꝓportionata tali
passo tot vniuoca. patet etiaꝫ. quia ni
hil vniuoce mouet se. nec vnum p̄nci
piū vniuocū. q̄a quō eēt ita illimitatuꝫ
non dicendo quelꝫ posse in oēs quali
tates susceptibiles in ipso etiā corrupti
uas sue in volūtate quelꝫ inq̄ꝫ ē naturaľ
eius ꝑfectio. Et non ē de textu.

f Ciendū est ꝙ in 7a distinctōe
p̄mi sniaꝝ q̄ incipit. Utrū po
tētia gnāndi in patre ꝛc̄. in qō
ne vnica in improbatione opi. henrici
que iprobatio icipit. Cōtra. indetermi
natio est duplex. in qua improbatione
facta prima ratione ꝯ illū facit vnā cō
firmationē que talis est. Confirmať. qꝛ
talis ꝛ statim post illa v̇ba ad ꝯdictoria
ut ad agere ꝛ non agere. a quibusdā po
nitur vna additio talis. Hic no. ꝙ inde
t̄miatū detiať seipo. aliodn eēt ꝓcess' i
ifinitū. qꝛ ad ia q̄ detmiareť ꝑ aa ꝛ aa ꝑ
alia cōtra qđ ex se detiať ad vm oppom
ioppositic altū ğ i qlꝫ detiať ad aliđ. Rᵒ de
ꝯdictoriis tꝫ. ꝛ stati p' ꝯductōeꝫ 2e rōis
ꝯ hēricū q̄ sic icipit Itē 2o qn̄ aliqđ p̄nm
p' ia v̇ba imedic. s. ē idtmiata ad vtrāqꝫ
q̄i tc̄ eliciēdā. aliq̄ ponūt tale extra. Itē 3o
poa gnāndi signat p̄nm actus eliciēdi a
suppoo hn̄te istud p̄nm igiť ducem relaem

nō pmo diuersi ꝛ abstractissimi. pterea intellectus habens conceptum distinctū potest illo distinguere obiectum cognitum ab alio conceptu quē hēt. sed hic n̄ pōt distiguere ġ non habet conceptum distinctum. ġ nec ppeium qꝛ conceptus ppus est conceptus alij repugnans. ġ cōcipiens p hunc habet conceptum repugnantem alteri. verbi gratia visus non videt aliquid repugnans nigro quin per illud distinguat a nigro. conceptus aūt voco obiecta formalia que duo obiecta sub pprijs rōnibus q̄rū vna est pᵒ diuersa ab alia sic ꝯsiderantur itellecta a me ꝛ non possū aliter distincte cognoscere q̄d ē hoc igr̄ pprias rōes nō intelligo. ġ nihil vel aliq̄d aliud ꝯtinet. Itē breuius arguit sic intellectus qn̄ est certus aut ē certus de cōceptu simplr̄ vno aut non sed vno vnitate analogie. si pmoᵒ ꝛ non de hoc ꝛ non de illo qꝛ de vtroqꝫ pticulari est dubius. ġ est certus de aliq̄ tertio simplr̄ vno ꝙ ē ppositum. Si 2ᵒ mō arguo sic non potest intellectus esse certus de vno inq̄ꝓtuꝫ sit vnus. s. de illo qui est sic vnus vnitate analogie nisi sit certus de duobus vt duo sunt. ġ duo iᵃ non vident intellectui esse vnus. qꝛ. s. cōcipiunt vt distincti ꝯceptus pbō an̄tis qꝛ analogia siue attributio includit eēntialiter cōparationem vnius ad alteruꝫ cognitio autem compationis p̄suppōit necessario distinctam cognitōem cōparatorum. ġ ꝛc̄. vn̄ immediate post illa v̇ba euasionis p̄allegate debet esse in textu. Et est certus de vno:

Tem doctor in eadem. q. replicat contra istam euasioneꝫ Ibi ꝯtra quādo nō ponit aliquis conceptus. Et imediate post illa v̇ba posita in illa replica ꝛ dubius de eis inq̄ꝓtum sunt distincti. Quidaꝫ ponūt in suo textu correcto. vel sic non pōt intellectꝰ eē certꝰ de illa vnitate eoꝝ ꝛ dubius de distinctione eoꝝ vel sic nō pōt intellectꝰ eē certꝰ de eis sub rōne alicuiꝰ vnitatis ꝛ dubius de eis sb̄ rōe alicuius distinctōis. sed intellectꝰ ꝯcipiēs ens dictum de deo ꝛ creatura ꝛc̄. Et nō dꝫ pōi sed statim post dicta verba replicare debet esse in textu. Sed intellectus concipiens ens ꝛc̄.

Tiā in eadē di. 7. e. q. ad eandem scđam rōem ꝯ̄ Henricuꝫ ponit tertiā euasionem q̄ incipit 3ᵒ mō rn̄dere ꝙ non ē certitudo ꝛ doctor replicat ꝯtra illam euasionem ibi. Cōtra. ista certitudo. vn̄ in illa replica ponit mentem Dionysij ibi. Hec est etiam via Dionysij. Et in confirmatōe illius rōnis post illa v̇ba vt ad ideam suā sicut sapia. Quidam ponūt in textu Rꝰ deus non dr̄ sapiens qꝛ est in ipso idea sapie. sed qꝛ est in ipso pfectio simpliciť talis licet alterius rōnis a sapia creata ꝯ̄ istius sapie nobis est quedaꝫ pticipatio sicut ꝛ idee. idem aūt nō pticipat nisi vnicum pfectuꝫ. Itē relatio ideati ad ideaꝫ ē rl̄o mensurati ad mēsurā vnicū ē āt mēsuratū n̄ nisi ad vnicā m̄surā refert idea ē mensura eius. ġ sapia qua dr̄ sapiens cū sit mensura eiusdeꝫ nō distiguit ab idea. Rꝰ idea est mensura ppa ꝛ pticipatum pprium vel magis. relatio mensure ꝛ pticipati sapia non sic sꝫ est fundamentum relationis mensure et participati ꝛ commune non proprium. quia ita participat vna creatura illam perfectionem sicut alia. Contra quare ꝛ si dicatur ad illud de inquisitione. Et non debet poni. sed statiꝫ post verba preallegata debet sequi in textu. Et si dicas ꝙ de deo ꝛc̄. In eadem etiam questione Respondēdo ad argumēta opinionis opposite: statim post deductionem responsionis ad tertium argumentum ibi. Ad illud de attributione immediate post illa verba semper est cōmune omnibus numeratis. Antequaꝫ ponatur. Respondeo ad auctoritatem Dionysij ibi cum arguit de dionysio. Aliqui volūt esse de textu. Et si instet

ꝙ nō est proprie numerus dei ⁊ creature. ar° de diuerso vel disticto vel ō alio fine de⁹ ⁊ crea^a sit diuersa vel disticta. vl de⁹ ē alius vel aliud a crea^a. in omnibus istis determinabile distinctionis siū exp̄ssum singulariter siue pluralit̄ oꝫ eē cōe vtriqꝫ extremo pꝫ in exemplis. qꝛ hō ñ est alius hō ab asino sꝫ aliō. alīs ꝓbatur idē rōne qꝛ in relationib⁹ eq̄parā^c extrema sunt eiusdē rōnis alietas est talis rlo ĝ in quibuscūqꝫ aliȷs ē alietas vni⁹ rōis mutua. ⁊ per ꝯñs determinabile alietatis erit vnius rationis.

Duertendū insup ꝙ in. 8^a di. ⁊. q. 3. s. Utrum cuꝫ simplicitate diuina possit stare aliquo mō distinctio pfectōum in decisione. q. ſm ꝓpriā mentē que dcisio incipit. Ad que R̄° ꝙ iter pfectiones ⁊c̄. doctoꝛ ponit vnū pagraphꝫ. s. Et istud arg^m de ñ idētitate ⁊ statim p⁹ illa v̄ba. non tm̄ formalit̄ veritatem eē bonitatem multi ponunt in textu hoc. s. regula Ansel. i mona. 15. ideo necesse est vt sit quicqd oino melius est ip̄m q̄ non ipsum. nulla res est hi⁹. ⁊ nihil est. n. oino idē re ⁊ re circūscriptis relationibus rōnis. igr̄ nihil aliud est regula sua Ansel. nisi ꝙ de⁹ est deus. Contra si querit̄ quid sit illa nā quid v̄ius rñdetur q̄ v̄tus. igr̄ qōlꝫ dr̄ i quid. ꝯceptus quidditatiu⁹ pfectus est. tm̄ vnicus vel saltem ñ est distinctio formalis i re inī quid ⁊ quid. Jtē. c. 17. Regula ipsa est vera vno mō ⁊ vna ꝯsideratōe quicquid ē eēntialit̄. i. qō ē. Ad primum dico ꝙ ē quid p idētitatē ⁊ nō formalr̄. ꝓbatio glo. c. 17. Dicit iusticia idem significat ꝙ alia vel oia simul vel singula. hoc nō intelligit̄ idem formalit̄ ⁊ p̄mo significare. qꝛ tunc eēnt synōima igit̄ ꝯnotat̄ vel ideꝫ realiter non formaliter. Ad scdm̄ subdit ex^m de hoie qui non vno° nec vna ꝯsideratione dicitur hec tria. corpus rōnale. hō quasi pōat duas rationes. qꝛ ſm aliquid aliō ē corpus. ſm aliquid ē rōnalis. alia rō singularis hax non est rationū hi⁹ ꝙ est ho

mo p oppo^m istis duobus modis dr̄ deus vno° ⁊ vna ꝯsideratione. Et non dꝫ esse. sed statim post v̄ba recitā dꝫ poni. Jsta ēt opi. ꝯfirmat̄. immo quidā i ista ꝯfirmatōne p̄dicta immediate post illa v̄ba sunt ista. Que circunstant nām ponūt vnuꝫ extra. s. Nota ꝓ dicto Dam̄. ꝙ pelagus pfectionum vno° pōt intelligi ꝓ ꝯtinente actu ⁊ formalit̄ in se omēs pfectiones sub ꝓprȷs rōnibus formalibus sic nihil vnū formalr̄ est pelagus qꝛ ꝯtradictio est vnicam rōnem formalem ꝯtinere actu tot res. ĝ ⁊c̄. hoc° nihil ē pelagus nisi v^m idētice qō ē de⁹ sapiēs bon⁹ beat⁹ ⁊c̄. hoc° non accipit Da. pelag^s Alio° pōt intelligi aliqd v^m formalr̄ cōtinens oēꝫ pfectionē mō eminentissimo quo possibile est oēs in⁹ vno ꝯtineri. Jste aūt est ꝙ non tm̄ ꝯtineant̄ in eodē identice ꝓpter infinitatē formalem ꝯtinētis sic. n. quelꝫ ꝯtinet oēs. sed vltra ꝙ ꝯtineant̄ v̄tualr̄ quasi in cā ⁊ adhuc i aliq̄ vt p̄ma cā a se ꝯtinente. ⁊ vniuersalissima quia omnes cōtinēte hoc° hec essentia ē pelagus. qꝛ in q̄cunqꝫ multitudine ꝯtingit stare ad aliqō oino p̄mum in hac nihil ē primū nisi hec eēntia. iō ipsa ñ est tm̄ formalit̄ infinita. sꝫ v̄tualr̄ ꝯtinēs al⁹ n^c tm̄ aliq̄s. sicut forte itellect⁹ ꝯtinet sapiētiam ⁊ intelligē ⁊ volūtas bonitateꝫ ⁊ diligē. sꝫ oēs nec ab a°. i. v̄tuteꝫ alt̄ius ꝯtinēs. s. a se itaqꝫ hꝫ infinitatē forālr̄ p̄mariā. tā. s. a se q̄ respectu oim vlr̄ cālē ⁊ v̄tualr̄ ꝯtē^am. ⁊ iō pelag⁹. i. ꝯtinēs oēs sicut pn̄t eminēt in v° aliq̄ forālr̄ ꝯtineri oia flumia intrāt mare ⁊ vn̄ exeūt reuētūt. Est igr̄ ista magis p se de⁹ ē sapiens q̄ ista sapiēs ē bo⁹. Alie hn̄t ifinitatē formalē. ⁊ si cālē vel forālē pp ordinē ꝓpiꝗorē ad eēntiā ⁊ remotiorē saluā^m sed ñ respcu oim hn̄t talē nec respectu aliq̄rū hn̄t a se. sꝫ ab eēn^a hec oia patēt i ex° de ente ⁊ passiōib⁹ ei⁹ si ponat̄ eedeꝫ vt nece ē si vitet̄ ifinitas. Cōtra vissi^a v̄itas ponenda ē i deo. formalis est verioꝛ q̄ absoluta tm̄. R̄° illa ponitur. sꝫ nō cuiuscūqꝫ ad qōcūqꝫ. si sic accipiat̄. maioꝛ

est falsa de persona. ⁊ persona ⁊ glosan
da eē vior que est possibilis nūc aūt nō
est possibilis formalis idēptitas cuiuscū
qꝫ ad qōcūqꝫ sed tm̄ causalis. Ex h° me
dio arguit proposito. qꝛ oīs vnitas sim
plicit perfectionis est ibi ponēda: talis ē
idēptitas sine formali: qꝛ est simplex ⁊ il
limitata. formalis aūt nō ponit illimi
tationē. Et nō debet poni. qꝛ additio sꝫ
post v̄ba retractata debet sequi Istud n̄
videtur verū nisi esset aliqua.

In ea di. 2. q. vltima. s. vtrum
solus de' sit imutabilis. ponū
tur opi. hen. in principio qōis
⁊ iprobanf a doc. ibi. Cōtra istam opi.
quā iponit ⁊c. p' illū paraphū Auicen.
autē statim videtur cōtradicere statim
post illa verba. Sed possibile potentia
ante actum. Improbat. primo de celo
⁊ mū. Ibi ꝭm ꝙ quidā ponunt. Et quā
do primū mouens. ibi tamen contradi
cunt ambo. auic. ⁊ aris. sed an aris. intel
ligat de vna tantū intelligentia produ
cta dubiū est: tamen nullum aliud ime
diate ponit a ꝑmo modo nisi intelligen
tiam. quaꝫ nō produceret oīo nisi esset
mouens: qꝛ ꝭm nullū trium modorum
qui habentur ibi. ⁊ non debet poni.

Etiam in ea. q. anteq̄ faciat 2am
ratiōem contra philosophos q̄
talis est. scdo arguo sic. Aliquid
cōtingenter fit. multi ponūt. igitur nul
la est veritas complexa necessaria alia a
veritatibus primoꝝ principioꝝ qd vi
detur incōueniens. Item est cōtra te q̄
hoc supra adducis conclusionē habere
veritatē necessariam causatā cōtra hen
ricū pro aris. ⁊ nō debet eē de tex.

Itē in ea. q. factis ratiōibus cō
tra phos. que rationes fuerunt
henri. doc. facit alias ex mente
sua ibi. Istis rationibus cuiusdam doc.
⁊c. post scdam rōeꝫ quā facit cōtra phi
losophos que est. 2° arguo sic. aliquid cō
tingenter fit in entibus statim post illa
verba. ⁊ ideo nō oportet amplius hic i
morari. quidam habent in textu. Rn̄°
añs est verū precise de illo qd dependet
ex voluntate nostra quantū ad fieri. ni
hil eni aliud potest dici ꝯtingenter fieri
ab actibus nostris. sed est eadē difficul
tas eis an. s. voluntas nostra mota a pri
mo moueat nisi ꝙ tu potes saluare con
tingentiam in e' motōe a ꝑmo. Illi aūt
nō possunt vt hic arguitur. ⁊ iudicio q̄
rūdam nō debet esse in textu.

Etiam in ea. q. post tertiā rn̄sio
nē suā cōtra phos que incipit.
Itē causa necessario agens agit
⁊c. in fine post illa verba. ⁊ tunc omnia
essent vm. Alij tex. habent. Itē primitas
adequationis totū ordinē multoruꝫ ad
que causa se extendit sicut alibi dicis. de
primitate triū personarū ad essentiaꝫ ⁊
alia persone prime ad eandē. Ita hic ⁊
tunc est in potentia propinqua. ad 2m
quando primū posituꝫ est ⁊ tm̄ agit 2m
quantum potest ipsum agere. ⁊ non de
bet poni. sed statim post verba allegata
debet poni per idem etiam medium.

Etiam in ea. q. p' deductionem
totalē predicte tertie ratiōis cō
tra phos anteq̄ doc. rn̄deat ad
questiōem ibi. ad questionē quātuꝫ ad
exponētem. aliqui volunt ponere vnaꝫ
quitam rōem. s. Itē causa 2a nō tollit p°
propriū modū causandi eius. Rn̄° pro
prius modus causandi eius est median
te causa 2a causare ⁊ nō imediate. ⁊ non
debet poni ex multorum iudicio.

Preterea in ea. q. post vltimā re
spōsionē quedā ad vltimū argm
Et incipit. Ad vltimuꝫ dico ꝙ
nulla est cōnexio cause ⁊ causati post vl
tima verba illius rn̄sionis que sunt ta
lia. sicut perfecte apparuit de tribus pu
eris in camino ignis. aliqui in suis libris
hn̄t. posset dici aliter ad illud inconue
niens. s. ꝙ primū transferat celū in instā
ti ꝙ hoc nō sequitur. qꝛ corpus n̄ est su
sceptiuū translationis in nūc. ideo vtus
quecūqꝫ nō pōt in hoc. hoc precipue pꝫ

in circulatione. qz si in nūc circuletur q̄libet pars loci fit in eodē situ in quo fuit prius alioqui si pars nō redeat ad circularē sitū ⁊ postea cōplebitur circulatio. perueniet igitur circulatō in tēpore. Similiter igitur ꝙ si mā nūc circulet in 1°. nūc quelz pars fit in eodē situ in quo fuit. ex hoc sequitur ꝙ nō mutatur. quia manet oīo in eodē vbi ⁊ situ ⁊ q̄tuz ad totū ⁊ q̄tum ad partes. g̃ circulare in nūc est oīo nō circulare nec oīo mutare. hec 2a rō bene probat ꝙ nō ponēdo mouēs coniūctum ip̄z primū etiā si sit potētie infinite spera nō potest circulare in nūc sed nec in tēpore pp propositionē Aris. qz tunc finita transfert inequali tpe: ex quo sequitur ꝙ infinita oīo nō potest immediate sperā circulare ⁊ videmus eaz circulari. hic igitur vī necessitas Auer. ponēdi mouens coniūctum. i. imediatum ⁊ finitū sine quo primū nihil transfert sperice: qz nō potest nō mediate agere propter sui perfectionē ⁊ imperfectionē effectus inter que necessario requiritur cā proxima medians. Contra istud q̄ro quid est primū mouere mediate aut qz producit cām proximā mouentē cui dā do esse: dedit virtutē primā mouentem aut si 2m est a se dat ei virtutē ⁊ influētiā aliquā que mouet aut 3° primū ⁊ 2m eūdem effcm̄ causant ordine quodā absq̄ hoc ꝙ 2a causa aliquit recipiat a p̄a. Si 3m sequitur ꝙ finita poa siue aa cā 2a mouebit inequali cū infinita mouente cuz cā 2a. si 2m sequitur ꝙ illud in fluxum sit aliud a nā cause scōe. igitur si neget p̄m habere motū proximo effectu ꝯ 3am ⁊ i na intelliā eē accn̄s cōtra 3am dicatur p̄m eē de mente ari. ⁊ ꝙ ip̄m exponat auic. 9° met. de ordine intelliarū. ⁊ tūc infinitas motus reducatur in p̄m. qz infinitas durationis scōe cause est. a p̄a cānte sicut filius sp̄ gignit. primū āt ex se est durās infinite. sed successio reducat in vnitatē finita mouētis primi ⁊ ita nō ob hoc aliud est ibi primū mouēs nisi qz dans eē mouenti sicut dans saluat primū efficiens ex vltimis finis: qz mot⁹ pp se a scōo mouēte sed nō primū mouēs nisi remotū ⁊ dans eē mouenti. ⁊ nō debet poni: qz nō est doc. sz post verba preallegata debet sequi nona distictio. s. vtruz generatio filij sit eterna.

Duertendū ꝙ in di. io: vbi q̄rit vtrū. s. s. p̄ducatur per mom voluntatis in solone primi dubij q̄ incipit q̄m ad primū dum dī. Ponūt q̄tuor mēbra de isto t̄mino nā. ⁊ p⁹ assignatione quarti mēbri stati p⁹ iᵉ vba nisi cōditio ⁊ mo circa actū illicitū. aн̄ꝙ pōat doc. ex dictis ad ppom dī ꝙ nec intellect⁹ nec volūtas rōe q̄ ⁊c. aliqui voluert ponere. ex dictis ad ppom dī ꝙ nā 3°e est p̄ncipiū spirādi. qz volūtas est vis elicitia spiratiois vt est libera liberaliter agens 4° nā cōcurrit cū volūtate p°° cōcurrit nō elicitiue s̄biectiue tm̄. 2° nō cōcurrit oīo sed vltra 3m declarat ibidem ad 4m articulū. ⁊ nō videt poni: quia superfluum nec est doctoris.

Reterea in ea. di. ⁊ in ea. q. aн̄ꝙ doc. soluat ara p̄ncipaa q̄ois ibi ad ara. ad p̄m dico p⁹ solutionez tertij dubij p̄ncipalis. q̄ est ad 3m dum dī ꝙ nā agit ⁊c. aliqui posuerūt in libris suis. Cōtra hoc flm̄ est ⁊ iprobatum di. 2. ⁊. 5. Itē nō est ad ppositū. qz q̄rit ō principij actiui distictione in mō agēdi siue eliciēdi actionē siue in aliq̄ō agat si ue non. alia rn̄° verbū est formalr noti° memo°: volūtas eliciēs dat obm̄ primū donū: qz amorē ⁊ in hoc se nec ex ista ratione est donū nec aliud siꝉe obiecto p̄sētato. iō amor nō gignit nec est v̄bū. imo s. s. sicut fili⁹. hoc ꝙ verbū ⁊ bn̄ de imagine: sed nō saluant q̄ hic p̄na p̄nt eligere q̄uis ponatur aliq̄ distinctio in t̄minis ꝯpatis ad pria in assilari tm̄. 3a via ꝙ si est necessitas vt actus tendit in obm̄ nō tn̄ vt elicit a poa vel aliter si vt in actu q̄ si iā elicito firmatur. n̄ tamē vt quasi p̄ or actu elicit illū aliter ex parte p̄ncipij:

vt quasi procedit actū ē necessitas ad eli
ciendū nec volūtas repugnat neccio. q̄a
volūtas perfecta pōt hr̄e rōz perfecte p̄n
cipij ꝓductiui. Itē ex° necessitas nō tol'
lit libere pp nūc dictū. Itē neccio agē est
condi°modi operandi igī nō repugnat
alteri diuidēti pri^m actm̄ sicut nec mod'
illi c'est mo'ponēdi sicut duplex prīci^m
nec est a^a rō distinctiōis nisi hic. Ita du
plex necessitas ꝯueniens. q2 hoc ꝛ hoc.
g̊ nō ois necessitas est nālis stricte accipi
endo nālē quō volūtas est nā. alia diffi
cultas si hec est libē pp idēptitatē a pro
creatis ad ꝓductū dī sic ꝛ nō dz eē ī tex.

Tem dis. xj. vtruz. s. s. ꝓcedat a
pr̄e ꝛ filio. q. i. p' illā rōz añ op'
positū. Itē dilec° in nobis ꝛ añq̄
ponatur alia rō que incipit. Itē spiratō
passiua ꝛc̄. aliq̄ hn̄t in tex. Itē volūtas
3ª pars imaginis. i5. de tri. vel igī nō est
pricipiū ꝓducēdi. sed ꝓductū. Rn̄° dilec°
vocatur voluntas. sed voluntas po^a p'
tinet ad parentē licet nō cōstituat paren
tem sed quasi aduenit simul 2ª fecundi'
tas in patre. ꝛ nō debet poni in textu.

Liendū q̄ i dis. i2. q. j. que incip̄
vtrū pr̄ ꝛ filius ꝓducāt ꝛc̄. p' de
ductionē vltie rōis añ opposi^m
que talis est. Itez si ꝓducunt vt dio v^m
anteq̄ arguat in o^m. aliqui tex. hn̄t. Itē
amor noti^c genite est 3ª pars imagis. igī
amor ꝓcedens est amor verbi. añs ꝓbat
di. 6ª per aug. Rn̄° est q2 tres st act' volū
tatis respectu obiecti. s. act' elicit' copla'
tiue iperij. 3°° n°° video: q2 nec i nobis re
spectu prime intellectionis. prim' nāq3 ē
p̄ncipalior: 2' vlior. est tn̄ vterq3 essētial'
in deo. sed amor ꝓcedens est pricipalior
amor obiecti nō verbi nisi sit pr̄is neu'
trius forte ex p̊^a productōe sicut nec v̊bi
nisi essentia in nobis ois amor est proce
dens ibi nō sed tātuz amor primus obi
diligibilis. ꝛ nō debet esse in textu.

Reterea in ea. q. in cōfirmatōne
opi. hen. ibi ista opi. ꝯfirmatur
doc. assignat auctoritatē Ric. 3°
de tri. c. xj. ibi dicente Ric. vbi pr' ꝛ sta
tim p' i^a verba ꝛ a quo summe diligeris
aliū eque diligi vel. Alij posuerūt i suis
libris. proba° itaq3 cōsūmate charitatis
est mutua coio exhite sibi dilectiōis ita
q̄ in illo sicut mutuo diligi vtriusq3 di'
lectio vt consūmata sit prehite dilectōis
consortium. ꝛ nō debet sic esse: sed ita d̊
bet scribi. In illis itaq3 vt dicit sic mu'
tuo dilectis vtriusq3 perfectio vt consū'
mata sit exhibite dilectiōis ꝯsortem eq̄
ratione requirit.

Otādum q̄ dis. i3. q. vnica vbi
queritur. an. s. s. sit genitus. post
illud ar. ante op^m. p̄terea dr̄ia re
alis nō dependet anteq̄ arguatur in op
positū aliqui ponūt probationē mi. ibi
Aliter probatur minor esse extra. Qui
dam volūt q̄ nō sit extra. tamē tenēduz
est ꝑm magistrū v̊v̊ turoniēsem ordinis
minorū ministri prouincie turonie q̄ n̄
est extra.

Reterea aduertēdum q̄ in ea.
di. ꝛ ea. q. post multas rn̄siones
ad ar^a siue pricipalia siue nō pricipalia
doc. facit vnā replicā. que incipit. s3 ad'
huc videt stare ar^m. q2 equiuoca ꝛ rn̄dz
illi replice ibi. Rn̄° ꝛ dico q̄ nō est equo'
ca produc°. ꝛ in fine illius rn̄sionis sunt
ista v̊^a. l3 neutrū illoꝝ sit p^a rō agendi ꝛ
p̊^a rō terminādi productionē. statī post
illa v̊ba est finis disti. ꝛ. q. ꝛ debet sequi
i4. di. aliqui posuerunt vnā longā addi
tionē que n°° est de tex. s. Exemplū hui'
est si asinus generaret asinū. l3 for^a speci
fica nō sit p̊mū pricipiū ꝓducēdi asinū.
ꝛ iō pp hoc n̄ est vniuoca generatō nec
equiuoca. q2 illud qd̊ est per^c formal' ter
min' gnātionis est eiusd̊ rōis in gnānte
ꝛ genito. licet nō sit ibi prima rō produ
cēdi seu generandi. Q2 aūt aliquid eius'
dē rōnis pri° sit in isto vt producente. ꝛ
primo in illo vt in termino producto n̄
requiritur ad generationē vniuocā. Ita
potest poni ex. plū de car^c aiata gnānte
carnem animatā nāliter virtute caloris

nālis vbi tñ ip̄a aīa vl' q̄cunq3 alia for-
ma det non est necessario p̄^{m} p̄n^{m} ꝓdu
cendi i ꝓducēte ꝛ p̄m' ımin' formal' i ꝓ
ducto: iō h° saltē nō req̄rit ad vniuoca-
tōem in gnātōe. Ad 3^{m} d°. ꝙ gnātio
actiua ꝛ spiratio actiua non sūt idē for
malit': nec p̄mi ımini formales ip̄aꝝ .s.
noia actual' ꝛ amor actual' sūt idē fōrlit'
ꝛ tñ p̄mi ımini ꝓducti ill' ꝓductōibus
sūt vniuoci int' se ꝛ ꝓducēti: q2 ꝑsone ꝓ
ducte hn̄t oīno eādē ꝑfectōez absolutā
int' se ꝛ eādē cū ꝓducēte. Ad 3^{m} p̄nci-
pale d°. ꝙ añs de distictōe p̄ncipioꝝ so
la rōne falsū ē. Ad p̄mā ꝓbatōez cum
arguit ꝙ oppositū nō staret cū simplici
tate diuina. Rn̄sū ē p̄us sepe di. 2^{a}. ꝛ. 8^{a}
vbi itētō habita ē de nō idēptitate fōrli
absq3 distictōe reali. Ad 2^{am} ꝓbatōez
cū arguit ꝙ alit' eēt relatio real' int' itel^{m}
ꝛ intelligē. R° ite' ē po^{a} opatiua ꝛ ꝓdu
ctiua p̄mo°. s. inquātū ē p̄n^{m} opatiuum
nec inte' nec supp^{m} cui' ē actio h3 relatō
nē realē ad opatōem realē q̄ nata ē eē in
ip̄o: s3 h° accidit in nobis: q2 ē ibi distic°
real' seu dr̄ia int' ip̄3 ꝛ opatōez ad quā ē
vt aūt ē p̄n^{m} ꝓductm̄ l3 ip̄m nō h̄eat re
latōez realē ad ꝓductū: q2 idē ē ꝓducto
nec ad ꝓductōez ꝓpt' idē: tñ ꝓducēs ip̄o
h3 r'lonē realē ad ꝓductū ꝓpt' distictōez
eoꝝ realē: ꝛ hec sufficit ad h° ꝙ ꝓductō
sit real': s3 tal' r'lo nō req̄rit int' inte^{m} ꝛ in
telligē ad h° ꝙ opatio inte' sit real': q2 nō
ē distinctio real' hui' ꝛ illi'. nec h° ꝙ ite'
di' p̄ri eē p̄n^{m} ad intelligēdū notat r'lonē
realē ip̄i' inte' ad itellectōez q̄ iest p̄ri s3
h° p̄n^{m}: q2 h° magis vi' de gignitōne q̄
de inte^{oe}: q2 gignitio maiorē distictōem
req̄rit. Nec tñ cū di' inte' ē p̄ri p̄n^{m} dicē-
di notat r'lo real' inte' ad dicē. Et cū ar
guit ꝙ tūc nō magis intelligēt itellectu
q̄ volūtate. ꝯn̄^{a} nō v3. nec tñ di' ita itel
lectu intelligē: q2 sit r'lo real' intellect' vl'
p̄ris s̄m inte^{m} ad itelligē: s3 tm̄ ꝙ ista sit
aliq̄ ꝑfectio opatiua s̄m quā nata ē ꝯpe
tē p̄ri talis opatio: nec seq̄tur ꝙ nō ma-
gis itelligat p̄r in itellectu q̄ voluntate:

q2 hec opatio q̄ ē itelligē nata ē p̄° cōpe
tē itellectui. nō aūt ē nata ꝯpetē volūta
ti: nec ē aliq̄ alia rō nisi ꝙ inte' ē inte': ꝛ
volūtas ē volūtas cuicūq3 eni p̄n° opa
tio ex eo ꝙ tale siue sit res ꝑ se siue vniti
ue ꝯtineat in aliq̄ na^{a} ē ꝯpetē ꝓp̄a opō.
Cōtra. ꝯcedit in p̄re inte^{m} eē sibi p̄n^{m} i
telligēdi. eē p̄n^{m} iportat r'lonē aliquā: et
si ē ex nā rei p̄n^{m} ē ex nā rei r'lo: ꝛ ꝑ ꝯn̄s
real'. Rn̄o q̄cq̄d ꝯpetēt alicui si esset res
realit' h° idē dēt ei ꝯpetē ꝛ nō alteri vbi
ē rō vel s̄m rōem. h°° ē in p̄re inte' respe
ctu itelligē: q2 p̄n^{m} ē oīno idē realit' cū i-
telligē. Ad aliā rōem de eq̄lib' ꝛ eodē
addito ꝙ adhuc d3 tenē ꝯn̄tia ꝛ ita ē i ꝓ
posito. Rn̄o sic di' in ꝯn̄tis ꝛ si ꝯn̄tia re
neat eodē addito adhuc retinebit ꝛ ve-
rū est addito nō destruēte rōez ꝯn̄tie sic
ē cū di' hō: g° aīal. oīs hō: g° oē aīal respe
ctu cuiuscūq3 p̄dicati: vl' ecōuerso: nega
tiue. Ita i ꝓposito d° ꝙ ieq̄litas itellectō
nis ꝛ inte' ē ꝓpter limitatōez extremoꝝ
ꝓpt' quā vel sine q̄ alteꝝ excedit alterū
additū ex vtroq3 extremo. additū autē
ifinitū vtriq3 extremo tollit ab vtroq3
extremo limitatōez ꝛ iō ineq̄litatē: ꝛ iō
tūc nō seq̄tur ꝙ sint ineq̄lia: imo eque ꝑ
fectōnis ē inte' infinit' ꝛ intelligē infini
tū. Et si obijciatur cōtra hoc ꝙ infini-
tas nō tollit omnē ineq̄litatē: quia albe
do infinita ad hec excedēt impfectōem
nigredinem infinitam. Dico ꝙ infini-
tas addita alicui limitato ex se ē infini-
tas s̄m quid. qualis. s. potest ꝯpetere ra
tōni talis limitati: quia non dicit infini
tatem vel illimitatōnem nisi ratione il-
lius cui additur: quia hoc non pōt esse
formaliter simpliciter infinitum. Infini
tas autem addita alicui perfectioni sim
pliciter cui. s. nō repugnat infinitas sim
pliciter ē infinita simpl'r in illa rōne: et
iō est simplicit' infinitas. intelligē aūt et
intellect' sūt ex se ꝑfectōes simpl'r fōrlit'
nec ex se limitatōem includūt. ꝛ iō infi-
nitas addita vtriq3 dicit infinitatē sim-
plicit' nō tm̄ in istis rōib': s3 ꝯcomitant'

in entitate. veritate et bonitate: et oi pfe ctõne simplicit vl'r: q2 ois pfectõ simpli cit mutuo et vnitiue se icludit: et iõ intel ligẽ infinitũ simpl'r eq̃ret itellectu infini to et ecõuerso.

Liedum q in di.14. q̃ compre hendit.15.et.16.simul. et icipit vtrũ q̃libet psona diuia quã libet psonã diuinã mittat Doc. Rñden do ponit opionẽ mgri sniaꝝ quaꝫ iprobat ibi. Cõtra istã opi. et i fine pme rõ nis ꝯtra mgrm sũt ista vba: ꝑ tũc.s.nõ mittet filiũ cum non pducat eum post ista vba statim aliqui posuerũt in suis libris vel alit sic. Si mitti includat rela tõnem eternam aut ꝑ respectu ei9 cui mit tit psona qđ nõ cõtingit: q2 hoc ẽ tpale aut ad mittẽtem: et tũc ois missus a mit tẽte ab eo pcedẽt. et sic cum filius dicat mitti a spũsancto pcedẽt ab eo. et non ẽ de textu: sꝫ dꝫ sequi imediate 2a rõ.s. p mittere et mitti.

Item i ea.q. pmi argumẽti q fuit ꝯ mgrm ibi. Ad pm d9 q mitti dicis in fine sunt illa verba: licet sp pducẽs sit mittẽs. et añq rñ deat doct. ad 2m argm cõtra mgrm ibi. Ad 2m dico. Aliq̃ bñt vnuꝫ extra q2 tõ tnitas mãifestat psonã pcedẽtẽ pcedẽ sꝫ mãifestari psonã pcedẽ nec ꝯueit oib9 p sõis nec oẽs pcedũt. exm õ mẽoria q2 sigm fm aug. manifestãt memoria et bonitas in q̃ tñ signo memoria mãifestat. vñ sꝫ q ẽ manifestare ẽ mẽ ꝯntie.

Duertẽdũ q i di.17. doct. facit vnã scdam q̃stõem gnãleꝫ de habitu q̃ incipit. Utꝝ ncce sit in habitu ponẽ rõnem pncipij actiui in p9 argumẽto añ oppm facta maiore q̃ pbatur p ꝯmẽtatorẽ 3o de aia statim post illud vbum 3o de aia. aliqui tex. ha bẽt sup illud dꝫ vt in ea sit intellect9. h inq̃t est diffinitio itellect9 vt habitu itel ligat illud qđ est ppum sibi fm se et qñ voluerit absq3 h9 q indigeat in eo aliq̃ extriseco: et nõ dꝫ eẽ sꝫ pus illa vba dꝫ eẽ h9.s. Sꝫ vti ꝯpetit agẽti.

Retcrea in ea di. et in rñsione ad 2am questõeꝫ in q̃ q̃rit. vtꝝ habitus habeat rõnẽ pncipij actiui. doc. ponit vnã difficultatẽ ibi h9 tenẽdo de actu. vtꝝ habit9 moralis inquantũ vtus sit aliq̃ mõ principiuꝫ acti uum respectu bonitatis in actu. et post deductõnem rõnũ. In oppm doc. Doc. ponit vnã conclusioneꝫ ibi. Quantum igit ad istã ꝯclõnẽ: et ibideꝫ paulo infra sũt ista vba: sed tm̃ nunc ꝯiungitur pru dẽtie pus nõ. Cõiungi igit prudentie. p9 q̃ vba imediate q̃dã ponũt in textu: nõ d9 ꝯiũgi in eodẽ sbo: sꝫ cũ h9 ꝯiũgit sibi vt regule et eẽ pori cui iste habit9 sbordi nat inquãtũ motiu9. Et ista sbordina9 vel ꝯformatõ. ẽ eẽntial rõ vtutis. Et forma absoluta vt pcise motiua sb tali re spectu ẽ pcise actiua ad actũ bñtẽ ꝯsileꝫ respectũ: q2 qđ ꝯuenit regulato et regule. et sic habit9 vt vt9 ẽ pcise motiuus ad actũ rectũ moralit q̃ vt absolute tal forma ẽ absolute actiu9 ad actũ talẽ in sba nec ibi hẽt rõem eẽ sbordinate respectu prudẽtie coniungi in quam sic prudẽtie Et nõ est de textu: sed post pdicta vba debet seq̃ attribuit habitui vt ẽ forma de gnẽ qualitatis.

N ea. etiã di. et ea.q. In rñsio ne ad argumẽta pbãtia hitũ nõ eẽ formã actiuã: ibi hãc vi am tenendo imediate post rñsioneꝫ ad primum argum. et doc. rñdet ad ꝯfirma tõnem in q̃ rñsione ad ꝯfirmatõem sũt illa verba. Qđ habet relationeꝫ eandẽ sibi non sic de pncipio actiuo: vel q ma gis est ad rẽ. post q̃ verba immediate aliqui sbiungunt in tex. Addẽdum ẽ ad minorem phi sic. Omnis habitus ẽ idẽ tice ad aliquid non fm gradus diuisibi les et sic maior ẽ vera. q̃cquid eni idẽti ce est ad aliquid nõ fm gradus diuisibi les nõ põt tminare motum sed mutati onem bñ potest terminare vñ habitus non cõtinue gnãtur vt sit motus: sed si

habet gradus q̇libet ē indiuisibil' ⁊ in q̇
libet indiuisibili respicit opm ⁊ quilibet
simplici mutatione gnātur q̇ non tmi'
nat motum i illa forma sꝫ forte motuꝫ
in passionibus ⁊ quibuscūqꝫ alijs. nam
magis ⁊ minus in forma nō sufficiunt
ad motum i illa nisi quilibet gradus sit
diuisibilis vt possit continue ꝓcedi ab
vno in aliū. non eni ꝯponit mot' ex mu
tatōibus: itaqꝫ nō est mem phi. ad aliq̇d
sed sic ad aliquid. s. ꝙ nō est ẜm gradus
diuisibiles: sed in q̇cūqꝫ gradu indiuisi'
bili respicit ad illud qḋ est idētice rela'
tiuum ex h° sicut ex manifestiore sequi
tur forte ipm absolutū qḋ sic respicit ñ
hr̄e grad' diuisibiles. non aūt sequit h°
tanq̄ ex cā: imo absolutū nō hr̄e grad'
diuisibiles cā est eius ꝙ est respectū non
diuisibilē: q̄ relatio suscipit mag' ⁊ mi
nus ex fundamēto nō ecōuerso. licꝫ qñ'
qꝫ ecōuerso possit cā innotescendi. Ista
aūt indiuisibilitas respectus identice ab
soluto nō ꝓhibet ipm absolutū eē pnm
agendi sicut pꝫ de quacūqꝫ forma actia
siqua ē indiuisibilis hꝫ respectū idēticū
ad deum. non igit sequit non terminat
motum ꝓpter relationem indiuisibilē
identicam ad deum: g̊ non ē pnm agēdi
ꝓpter illam: quia relatio identica indi'
uisibilis repugnat forme acq̇site per mo
dum. non autē forme actiui potest dici
ꝙ illa rō phi non ꝯcludit ꝓpositum ni
si diminute. ⁊ non ē de tex. sed post alle
gata debet esse potest dici ꝙ illa ratio
philosophi ⁊c̄.

Ciendum ꝙ in ea. 17. di. aliq̇
ponūt vnā vltimā questōeꝫ. s.
vtꝝ charitas augeat. p extra'
ctōnem ptiū noue de potētia ad actum
ꝙ sic. Ṗmo vbicūqꝫ ē mutatio ibi est
extractio alicuius de potētia ad actum
augmētatio charitatis est mutatio: g̊ in
eius augmentatione oportet ponere ex
tractōnem illius de potētia ad actum:
sed non est exitus de potētia ad actum
nisi actus educatur g̊ charitas sic educi
tur: sꝫ non extrahit tota de potentia ad
actū g̊ ẜm ptem. Item charitas intēdi
sicut ꝯcedit iste: g̊ mutatur igit vt prius
pars noua extrahit de potētia preexistē
tis ad actū ꝯñtia p̄ma pꝫ q̄ intēdi inclu
di mutari. Item si charitas augeatur
g̊ est ibi gnātio alicuius totius ꝯpositi:
quia oēm mutatōem ꝯcomitat gnātio
aliqua. sꝫ ois gnātio ē ꝯpositi. 7°. meta
phisice 7. 5. g̊ in agnitōe charitatis gnā
tur aliqḋ ꝯpositū non ꝯpositū ex aia ⁊
charitate: q̄ tūc charitas non crearet.
creatio enim non requirit aliqḋ sbiectū
gnātur igit ꝯpositum ex pte p̄exñte ⁊ se
quenti: ⁊ p ꝯñs illa extrahit de potētia
ad actum. Cōtra si charitas auget p
extractioneꝫ ei' de potētia ad actū. aut
igitur p extractōeꝫ de potētia sbi. s. aie
vel volūtatis aut charitatis p̄exñtis ñ
p̄mo modo: quia tunc esset forma nālit
educta ⁊ ita forma naturalis qḋ est flm̄
⁊ cōtra fideꝫ. 2°° non q̄ forma charita
tis preexñs ⁊ sequens eiusdē sūt rōnis:
ergo vna nō est principium māle respe
ctu alterius de quo educatur. Confir'
matur quia forma simplex ẜm boetiuꝫ
sbiectum esse nō potest. Hic dicit vn'
mgr̄: 3a. Primum ꝙ possibilitas ad au
gmentatōnem i forma infusa non est ac
cipienda ex parte sbiecti vel materie cū
non sit educta de potentia materie: sed
est accipienda ex parte forme ipsius i se
que in sua essentia partes habet. nam
vt est sb minori quantitate est in poten
tia vt educatur ad actum quantitatis
maioris. Secundo dicit ꝙ hec argumē
tatio non est per aliquid eiusdem natu'
re appositum quia augmentatio in for
mis non est per partium appositōnem
in substantia vel essentia ipsarum: sed i
virtute per quam augmentatum effica
cius potest in suam operationem pro'
priam quod non faceret si simile appo'
neretur sibi: quia tepidū additū tepido
ineq̄li gradu non facit magis calidum.

3°cõcludit q̃ fit augmẽta° per extractõȝ
taliũ partiũ vtualiũ in sb̃a habit'i actũ
quaꝝ quelȝ educta de po^a partis p̃cedẽ
tis ponit augmẽ^m nõ solũ ponit augmẽ
tũ in sb̃a hitus:sed ẽt in vtute:q꞉ sb̃a ⁊
vtus in forma idẽ sit sicut pars extracta
facit augmẽtum in virtute charitatis p̃
cedentis que est in po^a nõ rõe sui sb̃i.sed
rõe sue nature ad actũ vel gradũ extra/
ctuȝ. Cõtra istã opi.vĩ q̃ ȝ̃dicat sibi.nã
iungẽdo primũ cũ 3°⁊ ex ꝯ̃sequit oppo^m
scd̃i.q꞉ si fiat augmẽta°in charitate per
extractionẽ partiũ vtualiũ. tũc aut per
istã extractionẽ hĩ aliqua entitas realis
noua vel nõ.si nõ g̊ ista extractio ñ erit
aliq̃ actio.⁊ per ꝯñs augmẽtabit chari/
tas sine actiõe diuina.si ãt est aliq̃ reali/
tas ad quã terminat ista extrac°que nõ
est precise realitas p̃or.q꞉ cõcedit latitu/
dinẽ in essẽ^a forme nec prior realitas cor
rũpit ẜm sic opinãtem.igit terminat ad
aliquã realitatẽ aliã a priori.⁊ cũ faciat
v^m per^e cũ priori aliter nõ eẽt augmẽta°.
sequit q̃ hoc sit per appõeȝ vni' realita/
tis ad aliã.igĩ ponẽ augmẽtatiõȝ chari/
tatis fieri per extractionẽ est ponẽ eã fie
ri per appõem. Jtẽ sic opinãs inq̃tum
sic dr̃t a ponẽte augmẽtatiõȝ fieri p ap/
positionẽ dicit min' rõabil'r q̃ dic ipse:
q꞉ ab eodẽ gñatur hitus ⁊ augmẽtatur
ex 2°ethi.gñatur ãt hitus h'charitatis a
deo igĩ ⁊ augmẽtat ab ipso.hoc aũt nõ
est ẜm eẽ in sb̃o solũ sicut pbatũ est con
tra 2^am opi.in precedẽti q̃õe. nec q꞉ p̃or
gradus corrũpit sicut pbatũ est ꝯ̃ pmaȝ
opi.g̊ q꞉ deus augendo addit aliã reali/
tatẽ precedẽti.g̊ nõ fit per extractiõȝ illi'
gradus a sb̃o.sed per additionem noui
gradus ad gradũ preexñtẽ.magis enim
p̃pe dĩ augmẽ°per appõem q̃ per extra
ctionẽ. Rñdent isti q̃ hec extractio ẽ vir
tualis ⁊ nõ ptis accñtalis. Contra nec̃io
est ibi aliq̃ ac°realis ⁊ passio q̃ t̃minatur
ad aliq̃d ⁊ nõ ad aliq̃d preexñs.q꞉ tunc
idẽ accipẽt bis eẽ.g̊ ad aliq̃ realitatẽ no
uã ⁊ sic appõ ⁊ ꝯpõ cũ sint eiusd̃ rõis.g̊
n^a dr̃ia est nisi q̃ p̃^a opio dicit aliq̃d ap/
poni ⁊ ista dicit aliq̃d extrahi. Dico g̊
q̃ nõ est ibi extractio nec istũ modũ ꝯci
pio.q꞉ talis pductio nõ eẽt pductio.sed
dico q̃ est ibi noua realitas in preexñti
sicut partes vel grad' nõ q̃ditati sed in
diduales ⁊ exñtie. Ad primã rõȝ dõȝ
q̃ nõ sequit sb̃m exit de po^a ad actum.g̊
for^a edutit de po^a ad actũ.q꞉ siue educa
tur nãliter de po^a ad actũ siue supernã/
liter infundat sp sb̃ȝ ei'exit vniformiter
de po^a ad actũ ⁊ nõ for^a ipsa.⁊ iõ in illa
ꝯñ^a est falla^a ꝯñtis.q꞉ nõ oĩs muta°sb̃i ẽ
per operatiõeȝ nãlẽ educentẽ formã de
po^a mẽ vel sb̃i. sed sb̃m vniformit mu/
tat a priuatiõe forme ad formã.vñcũq̃ȝ
sit i^a for^a vel nãliter educta vel per infu/
sionẽ imissa. Ad 2^m dico q̃ nõ seq̃t cha
ritas intẽdit.g̊ charitas mutat. sicut nõ
sequit quãtitas molis auget.igit mutat
vel mouet.nã solũ sb̃ȝ mutat nõ for^a ni
si meta.⁊ iproprie vñ for^a q̃ p̃pe dĩ au/
geri ⁊ intẽdi ñ p̃pe mutat nisi per accñs
inquãtũ e' sb̃ȝ mutat sicut sb̃a q̃ta mu/
tat ⁊ nõ q̃titas.lȝ q̃titas sit ẜȝ quã sb̃a
q̃ta mutat ⁊ auget sumẽ° augẽ meta^cc.
nã hñs formã mutat ẜȝ eã lȝ ipsa ñ mu/
tet.tenẽdo tñ q̃ ad intẽdi seq̃t mutari p
prie dico q̃ for^a nõ intẽdit nec auget: q꞉
nõ mutat sed q̃ hñs eã dĩ itendi ⁊ mu/
tari ẜm eã.⁊ isto° charitatẽ itendi nõ est
aliud q̃ sb̃ȝ e' vt aiam ẜȝ eã itendi. ⁊ iõ
ẜȝ se p̃pe nõ cõcedit isto° q̃ charitas itẽ/
dit.sed sb̃m e' ẜȝ eã.vñ dicit aug.⁊ hĩ in
lr̃a. Charitas nõ crescit.sed hõ hñs eam
crescit ẜȝ eã.nomẽ tñ mutationis attri/
buit diuersimode diuersis.nã alicui at/
tribuit vt t̃mino p°vt cũ dĩ q̃ ꝯposi^m ge
nerat ⁊ mutat alicui vt sb̃o vt cũ dicit:
mã gñat ita in p̃po° augmẽ°dĩ aliq̃n de
sb̃o augmẽtatiõis q̃ñȝ de for^a vt pxio ⁊
totali t̃mino augmẽtatiõis istoꝝ mõꝝ.
2^oo dĩ for^a itendi ⁊ mutari p^oo sb̃ȝ e'. Ad
3^m ꝯcedo q̃ ꝯpo^m p°gñat vt aĩa cara i au

gnētatiōe charitatꝭ. qꝛ ꝯpoᵐ icludit ſbꝫ ⁊ īminū. ⁊ qn̄ dī ꝙ tūc nō eēt creaº dico ꝙ in eodꝫ inſtāti tpis in q̊ charitas lʼ gr̄a creat̄ infundit̄ aīe. ſed in aº ⁊ aº inſtāti nē qꝛ prīꝰ nā gr̄e vel charitas creat̄ ꝙ aīe in fundat̄ lꝫ totū ſit in eodꝫ inſtāti tpis. vn̄ duplex eſt ibi mutaº vna an̄ eē charitatꝭ vel gr̄e ad eē gr̄e: ⁊ hec eſt vere mutaº q̄ ē creaº ⁊ nō eſt mutaº ꝓpe dicta. qꝛ nihil p̄ſupponit nec nāꝫ nec ſbm eꝰ ſuſceptm̄. Alia eſt mutaº a ſbo nō caro ad eē carū ⁊ ſic mutat̄ aīa a nō eē caro ad eē caruꝫ ⁊ iſta mutaº nō eſt ſimplr̄ creaº. qꝛ p̄ſup pōit ſuſceptm̄. ⁊ iō hec mutatio ſm q̄d ꝑt gnātio. ⁊ totū ꝯpoᵐ ſꝫ q̄d gnāt̄ tale ⁊ nō ſimplr̄. qꝛ ſbā q̄ eſt īminꝰ gnātiōis p̄ fuit vel p̄ſupponit̄ in īfuſione gr̄e gnāt̄ 2ᵐ eē gratū ⁊ accn̄tale. ⁊ n̄ eſt de originali doc. ſed pertinet ad reportationes.

Tē a multis ponit̄ vna qō ꝓ. 18 dī. ⁊ n̄ eſt de tex. qꝛ ꝑtinet ad re portatiōes. q̄ icipit. vtrū doᵐ dicat ꝓꝓetatē perſonalē. ſ. ſ. ꝙ nō vī. qꝛ ſꝫ aug. 15. de tri. c. 19. vel. 54. Spūs ſcūs in tm̄ donū dei eſt inq̄tū dat̄ eis quibꝰ dat̄. ſed nō qꝛ dat̄ eis quibꝰ dat̄ hꝫ ſuam ꝓꝓetatē perſonalē. qꝛ ſic dat̄ ex tpe. g̊ ex ſua ꝓꝓetate perſonali nō hꝫ ꝙ ſit donū qꝛ ſꝫ eunō ibidō vbi. ſ. apud ſe inq̄t autē deus eſt ⁊ ſi nemini det̄ qꝛ deus erat pr̄i ⁊ filio coeťnus an̄ꝙ cuiq̄ daret̄. hº ſit q̄ tum ad iſtā qōꝫ q̄ magr̄ q̄rit. vtrum. ſ. ſ. eadō rōe dicat̄ donū ⁊ dat̄ ⁊ datū. Jtē 2º ſic. ſi. ſ. ſ. ex ſua ꝓꝓetate perſonali di cat̄ donū cū per. ſ. ſ. dant̄ dona ꝑ donū darent̄ dona. ſed hoc vī īpoſſibile quia donū includit rōꝫ donabilis. ⁊ ſic inclu deret rōes oppoſitas. ſ. dantiꝭ ⁊ dati. hº ſit q̄ᵐ ad p̄mā qōꝫ magiſtri an per. ſ. ſ. doᵐ donant̄ dōa. 3º ſic. ſi. ſ. ſ. ex ꝓꝓetate ſua ſit donū. g̊ ex ꝓꝓetate ſua eſt dona bile. qꝛ oē donū eſt donabile. quero cui ſit donabilis nō pr̄i ⁊ filio. certū eſt. igit̄ creature ſed hoc eſt ſlm̄. ſ. ꝙ dicat̄ donū ab eťno ex ſua ꝓꝓetate pſonali qꝛ dona bilis creature. qꝛ tūc eadē rōe filiꝰ dicere

tur donū. qꝛ ab eťno ꝓceſſit a pr̄e vt do nabilis creature. vn̄ dī in Eſa. filiꝰ datuſ eſt nobis ⁊c̄. hº q̄tū ad 3ᵃᵐ qōeꝫ magr̄i vtrū. ſ. ſ. ſit donabilis pr̄i ⁊ filio vel tm̄ nobis. Jtē 4º ſic. ꝓꝓetas pſone ꝓcedē tis dicit ꝓceſſionē qua accepit eēntiaꝫ. g̊ ſi donū ſit ꝓꝓetas pſonalis. ſ. ſ. donum dicet ꝓceſſionē eiꝰ q̄. ſ. ſ. ꝓcedit ⁊ accepit eēntiā. ſed donū nō dicit niſi donatiōeꝫ que nō ꝯpetit. ſ. ſ. ab eťno cū non priꝰ da ret̄ ꝙ eēt cui daret̄. g̊ ꝓceſſus eiꝰ non eſſet ab eťno. qō ſlm̄ eſt. Jtē quo aliq̄ perſo na accipit eēntiā eo hꝫ eēntiā. ſed. ſ. ſ. ꝓ ceſſione accipit eēntiā g̊ ꝓceſſione hꝫ eſ ſentiā. g̊ eodꝫ addito vtrobiqꝫ quo hꝫ eſ ſentiā eo eſt eēntia. g̊ ꝓceſſione eſt eēntia qui ſi hꝫ eēntiā ē eēntia. ſicut igi̅ ſeq̄tur ꝙ. ſ. ſ. dono ſit eēntia qō ſlm̄ eſt. qꝛ. ſ. ſ. nō eſt eo donū quo deus nec filiꝰ eo filiꝰ quo deus: eo āt quo eſt deus eſt eēntia. g̊ non eo eēntia quo procedit nec eo do nū quo deus hoc eſt ꝙ dicit Aug. 7. de tri. c. j. de magnis. Jtē. 6. ſic. donū hꝫ rl̄onē ad illud cui dat̄. igit̄ ſi. ſ. ſ. habet ex proceſſione ꝙ ſit donū creature per ꝯn̄s haberet ꝙ ſit ſpūſ creature. hº ſlm̄ ē qꝛ eadō rōe filius eſſꝫ filius creature cum ſit nobis datus. ⁊ hec rō innuitur in 4ᵃ qōe magiſtri an filius poſſit dici noſter cum ſit nobis datus ſicut. ſ. ſ. dicitur no ſter. Jteꝫ. 7. ſic. inter dātem ⁊ datū eſt creatō. ſed. ſ. dat donū. g̊ ſi ex proprieta te ſua perſonali ſit donum. igitur ſpūs referretur ad ſe ſm rationeꝫ donātis ⁊ donati ſiue dātis ⁊ dati. ſed nᵃ relatio realis vel perſonalis eſt eiuſdē ad ſe: erꝰ go ⁊c̄. hoc ſit q̄tum ad quintā queſtiōꝫ magiſtri. an. ſ. ſ. referatur ad ſeipſum.

Contra aug. 4º de tri. c. 20. vel. 52. Si cut eni inquit natum eſſe eſt filiū a pr̄e eſſe ita mitti eſt filio cognoſci ꝙ ab illo ſit. ⁊ ſicut. ſ. ſ. donum dei eſſe eſt a pr̄e procedere ita mitti eſt cognoſci ꝙ ab il lo procedit. ⁊ ſequitur. c. 53. nec poſſuꝰ dicē ꝙ ſpūs ⁊ a filio nō procedat. g̊. ſ. ſ. eo eſt donū quo a pr̄e filioqꝫ procedit.

⁊ p ɔ̃ñs donũ ē ꝓpetas ꝑsonal'.s.s. Jtez august. 5°. de tri.c.2.vel.27.ſʒ tñ inqt il le.s.s.q̃ nõ trinitas:ſʒ in trinitate intelli git in eo ꝙ ꝓpe dr̃.s.s. relatiue dr̃ cũ ad prem ⁊ filiũ refert q2 ⁊ .s.s. ⁊ pr̃is ⁊ filij ſpũs ē:ſʒ ipa relatio non appet i h° noie appʒ ãt cũ dr̃ donũ dei. donũ ei eſt pr̃is ⁊ filij:q2 ⁊ a pr̃e ꝓcedit. hec ille. g° donũ eſt ꝓpetas ꝑsonal' ei' ſm quã a pr̃e filio qʒ ꝓcedit. Hic dr̃ ꝙ donũ p̃t accipi tri pliciť ſiue equoce ſicut hr̃e poſſum' ab aug. in auctib' p̃dictis. vno° aptitudina liť:2°° habitualiť:3°° actualiť.3°° loqtur aug. in p̃ma aucte allegata de dono 2°° loquiť aug.5.de tri.c.15.vel.35. vbi in quit. vtꝝ g° erat ſupple donũ anteq̃ꝫ da retur:ſʒ nondũ erat donũ aut eoipo q̊ datur' erat eũ de' iã donũ erat añq̃ꝫ da reť ⁊c. paꝝ poſt rñdit dicẽs:ſʒ q2 ſic ꝓce debat vt eēt donabile iã donum erat ⁊ añq̃ꝫ eēt cui dareť. Prio mõ.s. aptitu dinaliť donũ dr̃ vt aptũ natũ ē dari vľ vt ei nõ repugnat dari ⁊ſi in futuro nõ dareť ſicut loqtur aug. in auctib' ad op poſitũ:⁊ iſto mõ donũ hʒ rõem ꝓpeta tis ꝑsonal' vel ē donũ ex ꝓceſſione ſua s. inquãtũ donabil':⁊ h° nõ cõcedo lʒ di ſtictrõem approbem' ꝙ ſit' falſũ arguiť: q2 ꝓpetas ꝑsonalis ē ad intra ⁊ non ad extra. ſʒ donabilitas illa nõ eſt ad itra ſed ad extra vt ad creaturã:q2 nõ ad pa trẽ nec ad filiũ g° ⁊c. ꝓbo ma. q2 ꝑsona q̃libet diuina hũit ꝑfectũ eē diuinũ ⁊ ꝑ ſonale añq̃ꝫ fuit aliq̃ creatura: q2 ex ſe ē ncc̃e eē. Creatura vero i nullo eē nec in tra nec extra eſt ncc̃e eē neqʒ ineē exñtie nec ineē eēntie.s. diminuto ſiue itellecto rõ hui' ē:quia ncc̃itas ē ɔditio exñtis ⁊ tale eē abſtrahit ab exñtia. etiam h° eēt magis incõueniẽs q̃ꝫ ſi eēt ncc̃e eē in eſſe reali:ſed qõ eſt ex ſe ncc̃e eē p̃us ē q̃ꝫ illõ qõ ē poſſibile vel nõ ncc̃e eē:g° in illo p̃o ri eſt ꝑsona 3ª ſiue ei' ꝓceſſio ⁊ nõ reus eiuſdẽ ad creaturã: q2 nõ eſt itelligẽ ali quã rľonem eē ad creaturaʒ niſi creatu ra eēt vel intelligat eē q2 rľo reqrit ťmi nũ ſimul cu ipa eē. 2° ꝓbať ma. ſic: q2 rľo rõis nõ ꝑ ſe includiť i ꝑsona diuina q̃ eſt ens reale:⁊ſi icludẽt rľonẽ rõis eēt ens rõnis:⁊ſi cũ h° plura realia inclu deret:q2 ɔſtitutũ ſequiť debilioꝛẽ ꝑtem ſʒ rľo dei ad creaturã ſiue actual' ſiue hi tualis ſiue aptitudinal' eſt ens rõis g° ⁊c.

Jtẽ ad p̃ncipale ſic vna ꝑsona nõ ɔſti tuiť formaliť duab' rľonib' diſtictis:ſed s.s. ꝑ ſpiratõez paſſiuã q̃ dicit re^m ad ſpi rãtes ɔſtituiť in eē ꝑsonali. ſed ſi rľo ap titudiual' eēt ncc̃ia ad h° ipa eēt alia rľo ab illa. ꝓbo: tũ q2 ſũt ad diuerſos ťmi nos. tũ q2 vna ē real':alia rõis. Rño p̃ mo ad rẽ in ſe. 2° ad intẽtõez Aug. quã tũ ad rẽ dico ꝙ nulla ꝑsona ɔſtituiť i eē ꝑsonali ꝑ aliquẽ re^m ad creaturã: nec a liq̃ ꝓpetas ꝑsonal' dicit re^m ad creaturã imo q̃cq̃d ē intriſecũ i diuinis ſiue abſo lutũ ſiue reſpectm̃ in q̊cũqʒ eē reali ſiue intelligibili abſtrahiť ab oi reſpectu ad creaturã ⁊ ē p' q̊cũqʒ eē creature: ita ꝙ ſi ꝑ ipoſſibile vel icopoſſibile nihil ali ud a deo poſſet eē in aliq̊ eē nihilomi nus eēt in deo q̃cq̃d ſibi cõuenit ad itra ſʒ qõcũqʒ eē eēntiale vľ ꝑsonale: q2 p̃us itelligiť tota trinitas ſʒ qõcũqʒ eē q2 qõ cũqʒ eē attribuiť creature ſiue reale ſiue diminutũ illud ē a tõ trinitate:⁊ iõ cre tura ſm qõcũqʒ eē ei' ncc̃io ē poſterioꝛ oi eē ad itra:⁊ iõ nihil itriſecũ i dinis i cludit ncc̃io re^m ad creaturã q̃ ē poſteri oꝛ: ſʒ cũ re' q̊.s.s. dr̃ donũ ſit ad creatu rã q2 ñ eēt donũ niſi creature cui dareť q2 ñ pr̃i nec fi° ſic dať ſeqt ꝙ donũ ñ ſit ꝓpetas ɔſtitutia.s.s. ſʒ tm̃ ſpira° paſſiua q̃ accipit eē a pr̃e ⁊ fi° q̃ ꝓpe ſignatur h° noie.s.s. i ſẽſu ɔpõis q̃cq̃d dicat aug. 5. de tri.c.2.vľ.27.ꝙ.s. ei' rľo magis in h° noie donũ q̃ꝫ in h° noie.s.s. Dico g° ꝙ maxie appet illi' 3ᶜ pᶜ ꝓpetas ɔſtitutia h° noie.s.s. ñ itelligẽ° ꝑ ſpm̃ tm̃ nãʒ itel lectualẽ vľ ſpũalẽ:q2 ſic h° nomẽ ſpũs ē cõe trib' ꝑsõis. ſʒ accipẽ°.s.s. ꝓ ſpirato volũtaᶜ caſta ⁊ ſcã pr̃is ⁊ filij: q2 taliuʒ volũtas hñſ obm̃ ifini^m ifinite diligibᶜ

sibi p̄ñs ē p̄n^{m} sufficiēs ꝓducēdi amorē
īfinitū: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ se stāte q̄ sp̄us d̄i. Tñ
ꝓpt auctē aug. ē sciēdū ꝙ donū multi-
pliciť pōt accipi. Uno mō pōt donū di
ci q̇dcūqꝫ liberaliť ꝓductū ꝛ sic dare ni
hil aliud ē nisi liberaliť ꝓducē: ꝛ dari li
beraliť ꝓduci. ꝛ isto° p̄t ꝯcedi. s. s. eťno
datū eē ꝛ donū: qꝛ ab eťno spirať ꝛ sic
donū ñ diċ nisi ꝓpetatē ꝑsonalē: qꝛ ab
eťno. s. s. ē spirat᷒: vñ sic dare ꝛ dari nil
aliud ē q̄ spirare ꝛ spirari: ꝛ sic non lo-
quuntur sci de dono. nam ꝯcedūt sp̄m
eē donū ab eťno: sꝫ ñ dari ab eťno: qꝛ ip
sum dari ab eťno includit creaturā cui
dať fore ab eťno. ñ ei p̄t aliquid dari nisi
sit illud cui dať. Alio° p̄t itelligi ꝑ donū
amor ꝯcors pr̄is ꝛ filij q̊ pr̄ ipēdit amo
rē fi° ꝛ ille repēdit amorē eūdē. quō lo-
q̄tur ricar. 3°. de tri. de amore: ꝛ sic ñ itē
dit h̄ aug. loq̊ de dono: qꝛ sic donū q̇d
idē est ꝙ amor ē mere eēntiale ꝺm vnaꝫ
opi. vł mere ꝑsonale ꝺꝫ aliā opi. ꝛ iō di
co ꝙ donū ꝑ se aliq̄d vnū p̄ncipłr signat
ꝛ aliud ex ꝯñti ꝯnōt ꝛ sic ē vniuocū. sigt
eē ꝑ se re^{m} rōis ad creaturā: ꝛ tūc sigt a-
liq̇d eēntiale ꝛ ñ ꝑ se vł p̄ncipaliť sigt ꝓp
etatē notōnalē alicui᷒ ꝑsone. ꝯnōt tñ no
tōnale vt sup᷑ de dari dcm̄ ē. vel si dica
tur ꝙ sigt vtrūqꝫ ꝑ se tūc erit eq̄uocū ꝛ
ñ sigt ꝑ se vnū. Supponēdo tñ ꝙ sigt a
liq̄d ꝑ se: dico ꝙ p̄° ꝛ ꝑ se sigt re^{m} dona
bilitatis ad creaturā vł donaturi vł do
nādi: qꝛ do^{m} p̄t triplr accipi respc̄u cre-
ature vt dixit p̄or opi. ꝛ i hoc bñ. sed tñ
ꝯnōt ꝓpetatē 3^{e} ꝑsone ꝓcedēt a pr̄e ꝛ fi°
qꝛ amor ē ver᷒ ex vi ꝓcessiōis sue ꝛ sic v̇e
libē donū Inť eni oīa dona dātis p̄^{m} do
nū q̇d dat ꝛ q̊sq̊s dare p̄t ē amor ei᷒ quē
p̄° dat amato q̊ ē rō cuiuscūqꝫ altī᷒ do-
ni. nihil ei hꝫ rōeꝫ doni nisi inquātū ca
dit sb̄ actu amoris. nō ei cultell᷒ vł rosa
neqꝫ aliq̇d extrī᷒ hꝫ rōem doni vel mereť
nomē doni nisi qꝛ cōicatū amicabiliť a
ctu amatorio volūtatis: iō oīa dona di
cūtur talia rōe amoris dātis ꝛ si ñ recipi
ētis. sp̄us āt scūs ex vi ꝓcessiōis sue ē p᷒
amor ꝛ īfinit᷒ ꝛ ꝓcedēs ꝑ actū amoris a
pr̄e ꝛ fi° eū liberaliť ꝓducētib᷒: ꝛ ita do-
nū si sit eēntiale ꝑ se signās re^{m} ad crea-
turā. ꝯnōbit tñ nccio ꝓpetatē. s. s. q̊ ē pri
m᷒ amor eēntie ꝓcedēt a pr̄e ꝛ fi° ꝑ actū
amoris: ꝛ sic itelligēde sūt auctes augu.
sup᷑ ad p̄tē oppositā allegate ꝙ donuꝫ
dicat ꝓpetatē ꝑsonalē. s. s. ꝑ ꝯnotatōeꝫ ꝛ
ñ ꝺm suā p̄ncipalē significatōeꝫ h° ꝑ ex^{m}
declarať h° numē dator ñ sigt p̄° re^{m} rōis
v̇tutꝭ spirati pr̄is ꝛ filij. sꝫ p̄° sigt re^{m} rōis
ip̄i᷒ ad creaturā ꝯnotādo ꝓcessionē pas
siuā vel ꝓpetatē ꝑsonalē. s. s. ꝑ re^{m} tñ ad
v̇tutē spiratiuā spiratm̄ ꝑ quā ꝓduciť p̄
m᷒ amor spirat᷒ īfinit᷒. eodē mō donū ñ
p̄°° signat ꝓprietatē ꝑsonalē. s. s. Ad p̄
mā rōeꝫ p̄ncipalē pꝫ R̷° ꝑ ea q̄ dcā sūt:
qꝛ donū ñ p̄° signat ꝓprietatē ꝑsonalē
s. s. nā i tm̄ ē donū inquātuꝫ dať eis q̇b᷒
dať ꝛ ita ꝑ se signat re^{m} ad creaturā. cō-
nōt tñ ꝓpetatē. s. s. Ad 3^{m} ꝯcedo ꝙ per
donū dona dēť qꝛ ꝑ amorē q̇ ē p̄^{m} donū
dātur dona oīa sic dcm̄ ē. Ad ꝓbatōeꝫ
dico ꝙ nō ē oppō i relatiuis nisi accipi-
anť respc̄u eiusdē. nō eni opponunť i eo
dē pr̄nitas ꝛ filia°: ita ꝙ idē respectu di-
uersoꝝ sit pr̄ ꝛ fili᷒ qꝛ p̄t eē fili᷒ pr̄is sui ꝛ
tñ pr̄ filij quē gn̄āt. nō tñ p̄t eēt fili᷒ pr̄is
sui ꝛ ip̄i᷒ pr̄ qꝛ tūc idē ꝓducēt se: q̇d ē in
cōueniēs. p̄° de tri. c. i. s. s. aūt ē donū in
quātū ꝯnotat ei᷒ ꝓcessionē ꝑsonalē ꝛ ē
sił cū pr̄e ꝛ fi°. dator vel donator cuiusli
bet doni q̇d dať creature nec ē h° icōue
niens ꝙ sit dās ꝛ donū vł datū respectu
diuersoꝝ. Ad 3^{m} dicēdū ꝙ donabil
d̄r vno mō q̇d ē aptū natū donari. alio
mō dicit idē q̇d ē possibile dari: nec sūt
ista eadeꝫ: qꝛ aliq̇d ē possibile eē tale q̇d
tñ nō ē aptū natū eē tale. lapidē ei ē pos
sibile fieri sursū ꝛ tñ nō ē aptū natū esse
sursū. nec hꝫ ad h° aptitudinē. corp᷒ eti-
am neutꝝ q̇d nec de se ē natū fieri sursū
nec deorsū vt corp᷒ circulare possibile ē
deferri deorsū ꝛ sursū: ꝺm aūt p̄mū mo
dū p^a. s. s. hꝫ ex ꝓcessione sua ꝛ a ꝓpeta
te ꝑsonali aptitudineꝫ: qꝛ. s. s. ꝓcedit vt

amor donabilis non sic fili⁹ sȝ vt vbum declaratiuū eētie patris: ⁊ ideo non ꝓcedit filius ex ꝓprietate psonali vt hn̄s aptitudinem vt dictū. procedit tamen penes secūdum modum vt possibilis dari a patre ⁊ a filio ⁊ a spūsancto: ⁊ ita n̄ sūt idē vt pȝ in exēplo pallegato. Ad 4ᵐ concedendum est q̄ s. s. prestat essentiaȝ sine vllo tpis initio de patre filioq̄ȝ processio sicut dicit august. 15. de tri. ⁊ q̄ ista ꝓcessio includatur in hoc nomine donum non vt principale significatum: sed vt connotatum. Ad quintum dicendum q̄ illa est falsa quo spiritumsanctum habet essentiam eo deus: quia processione habet essentiam: nō tamen ea est deus. nā non eo pater q̄ deus neq̄ȝ eo. s. s. q̄ deus. sicut patuit sup⁹ per Aug. fili⁹ etiā nascibilitate hȝ eēntiā nō tn̄ nascibilitate est de⁹ sed deitate. ⁊ cū ꝓbat psonā hr̄e eēntiaȝ est ipam eē deū. ḡ eodē addito vtrobiq̄ȝ q̄ psona hȝ eēntiā eo est de⁹. nego ꝯn̄aȝ. sȝ est fallacia figur dictōis penes pmū modū. nā ablatiuus qn̄ cōstruit cū vbo ꝯstruit cū eo in rōne pncipij actiui vel in rōe actōis ⁊ fieri. ut lignū est calidū calore vel igne. ⁊ iste ablatiu⁹ calore significat q̄ calor habit⁹ in ligno sit pnᵐ calefactōis i ligno. Cū vō dr̄ lignū hȝ esse calidū calefactōe ꝯstruit ablatiu⁹ in rōe calefactōis ⁊ fieri. sed qn̄ ablatiu⁹ ꝯstruit cū noie sb̄stātiuo ꝯstruitur cū eo i rōe pncipij formalis eēndi vt cū dr̄ lignū est calidū calore. ⁊ ita in ꝓposito. s. s. hȝ essentiā ꝓcessione ꝯstruit ablatiuus cū verbo in rōne actōis q̄re i eē ⁊ fieri sed cū dr̄ ꝓcessiōe est eēntia ⁊ de⁹ significat ibi q̄ ꝓcessio sit formal̄ rō q̄ ē deus qd̄ nō est. ⁊ sic ē ibi fallacia dictōis ex sili termiatōe. Ad 6ᵐ dicēdū q̄ s. s. dr̄ doᵐ creature ⁊ spūs noster s̄m illū respectū quē ꝯnotat ex sua ꝓcessiōe. qꝛ sic donū pmo significat reᵐ ad creaturā cōnotādo tn̄ eternā ꝓcessionē ita ex°. s. s. pmo significat ꝓcessionē eternā vl̄ psonā illā ꝯstitutā ꝯnotādo respectū aptitudinalē ad creaturā. fili⁹ āt ex ꝓcessiōe sua nō significat reᵐ ad creaturā nec illū cōnotat qꝛ nālit ⁊ n̄ p modū doni ꝓcedit. exit. n. nō q̄uo dat⁹ sȝ q̄uo nat⁹. Aug. 5. de tri. Ad 7ᵐ dico q̄ s. s. est datiu⁹ sui quantum ad extra sed iste re⁹ non est ꝓprietas eius.

Ciēdū insup q̄ in. 21. di. q. vnica in q̄ q̄rit an hec sit v̄a solus pr̄ est de⁹. post rn̄sionē. Ad pᵐ argᵐ pn̄ᶜ quidā rn̄sionē ad 2ᵐ argᵐ hn̄t sic. Ad 2ᵐ dr̄ q̄ exceptia nō ꝯuertit. pbs vō hoc nō on̄dit qꝛ determiat de simpliciū ꝓpōnuȝ ꝯuersionibus q̄ ptinēt ad sylogismū catheᵐ ⁊ simplicē. Sed q̄ ꝯuertat pȝ p ꝓbata. Et nō est de tex. sed sic debet ordinari rn̄sio. Ad 2ᵐ arguᵐ dico q̄ illa non est sua ꝯuersa.

Tiā in. 23. di. in q̄ q̄rit. vtꝝ pˢ s̄m q̄ dic̄ aliq̄d cōe ⁊c̄. doc. anteq̄ȝ rn̄deat ad. q. ibi. Ad q̄oēȝ Rn̄o i fine ill⁹ rōis. P̄ ꝯ additū arguo sic sūt ista v̄ba: sed nō est dare aliq̄d sb̄stantiū tale sb̄intellectū. Aliq̄ volūt addere hoc nō pōt termiare depēdētia alteri⁹ adiectiui cuiusmōi ē termin⁹ nūeral̄ tres igit nature p ipm determinat. Rn̄ᵒ multa sunt ꝯcreta q̄ nō sūt adiectiua sic causa gen⁹ spēs. Cōtra adiectm̄ arguis nō ꝯ ꝯcretū. Etiā post illa v̄ba posita in pncipio rn̄sionis ad q̄oem ibi. Ad q̄oēȝ rn̄deo. qꝛ sic sequeret aiaȝ esse psonā qd̄ est incōueniēs. Multi volūt adder̄ ⁊ deitatē esse psonā ⁊ ēt n̄ ꝯueniret ꝓpe deo qꝛ indiuiduū nō est nisi vbi est diuiduū qd̄ non cōuenit deo. Similit̄ tm̄ ꝓprie nomē persone ꝯueniret hōi qui ꝯsimil̄r solus prope dicit̄ rōnalis. Et non est de textu: sed debet post illa verba immediate sequi. dico q̄ nihil

Cciēdū q̄. 26. di. q. vnica doc. ponit pmo viam tenentē q̄ psona ꝯstituit̄ p relatōem. Cōtra quā arguit. q. 4. In prima via ibi. Quantum ad primam viam in principio post illa verba. oīe relatm̄ ē aliq̄d

excepta relatione. aliqui tex. nō habēt.
et in pricipio tertij capituli si pater inqt
nō aliquid ad se nō est ꝙ refertur. ex hº
videt ꝙ rlō nō refert: sed illud qȯ refert
est aliquid ad se qȯ ēt probat. qꝛ illȯ qȯ
refert rlone nō est aliquid posterius ea
nec simul natura. ergo est prius nāliter.
⁊ ita est ad se. ⁊ debet esse de tex.
Duertendū ꝙ doc. in. 27. disti.
mouet tres questiones ad quas
rn̄dens ſm mentē propriam ibi
Ad questiōes istas igi rn̄deo ad pmaȝ.
Ad primā qꝛ ratio verbi precipue acci
pit ab aug. li. de tri. supponēda sūt que
dā certa que ſm ipm cōueniunt verbo
post que v̄ba ab aliquib' imediate poni
tur hoc. s. Et 2° per diuisionē sit 1^{a} remo
uenda ab oi eo qȯ nō est verbū sicut fa
cit phs 3° ethi. ad inquirendū gen' v̄tutē
vbi dicit illa que sunt in anima vt po
tentias ⁊ passiones ⁊ habitus 3° illis
remotis que nō cōueniunt illi de quo q̄
ritur. ⁊ nō est de tex. sed debet imediate
sequi. ⁊ ex illis inuestigandum.
Duertendū est etiā ꝙ in 28^{a} do
ctor mouet duas questiones. ⁊
volēs respōdere ad primā facit
duos articulos. Jn 2° vero articulo ibi.
De scȯo articulo dicunt ⁊c. anteq̄ ꝯclu
dat ibi. iō videt doȝ ꝙ ingenitū. aliqui
ponunt in textu aliter dicit ꝙ hoc posi
tiuū est eē a se. ⁊ hec dicit esse intentioni
Ric. ⁊ ꝙ esse a se est aliquid propositūȝ
positm̄ circūscriptū per ingenitū ⁊ pre
cessit relationē ad finitū. qꝛ eni aliquid
est a se: iō oȝ ſm Ric. ꝙ ab ipso sit om̄e
eē ⁊ oē existere. Contra. a se si est posi
tiuū aut est absolutū. ⁊ erit cōe tribus.
aut rlm ⁊ nō ad prius qꝛ nō est nisi ne
gatio relationis ad prius igi erit ad fili
um ⁊ ita ad se vel dicit filiationē si ē po
sitiuum vel si dicit habitudinē ad pre
cedens erit negatio relatiōis. ⁊ ita negaº
est ingenitū. ergo nō est proprium posi
tiuū illius. ⁊ nō est de textu.
Jrca distin. 30^{am} doctor mouet
duas qōes. ⁊ rn̄dens ad primā auctem
ponit pº opi. Cōtra quā arguit ibi. Con
tra illā opi. Quātū ad illud qȯ dicit ⁊
arguit cōtra rn̄siones illius datas tam
ad primā q̄ ad 2^{am}. q. ⁊ anteq̄ arguat
contra illud qȯ dicimus ad 2^{am}. q. ibi.
Contra illud qȯ dicit ad 2^{am} statiȝ post
illa verba. Uniformiter ab ea appellāe
aliqui tex. hn̄t. ꝙ. n. forma sit in aliq ⁊
tam̄ ꝙ nō possit denomiari ab ea vt di
catur habēs formā ꝯdictio est. qꝛ nō dif
ferunt ꝯcretum ⁊ abstractū forme nisi i
sola denomiatione subiecti. ergo ꝙ cre
atio actio sit in deo. ⁊ tamē ꝙ nō possit
denoiari ab ea ꝯdictio est ⁊ nō ē de tex.
N di. 3i. in decisione questiōis
doctor ponit ibi. Ad questionē
videtur doȝ qȯ ⁊c. tres ꝯditōes
que requirunt ad relationē realē in fine
prime ꝯditionis ibi. quātum ad primā
ꝯditionē si ista verba. Qꝛ ē magnitudo
siue specialius infinitas. ⁊ statim p' ista.
anteq̄ ponat 2^{am} cōditioȝ. multi volūt
ponere. ⁊ hec probatur generaliꝰ p oēs
rōes que fiunt ad oñdendum essentiam
primi esse infinitā: qꝛ oēs iste cōcludunt
ꝙ ex natura rei ipsa sit infinita. Nā q̄
cūq; via ad ipsa sumatur siue in ratiōe
principij effectiui siue finalis eminentis
⁊ mensurantis ⁊ participati que vie ta
cte sunt dis. 2ª Omnia inquam sunt ad
ipsaȝ. s. ꝙ ipsa est ibi ex natura rei circū
scripto oi actu intellectus: qꝛ nulla depē
dentia effectus infiniti vt participantis
est sub ratione ad aliquid sub ratiōe for
mali entis rationis sicut probari potest
per ratiōes. Cōtra 6^{am} opi. est igitur h
ex natura rei illȯ qȯ ponitur fundamē
taliter proximū equalitatis ⁊ ratio fun
dandi. s. vnitas. quia ſm dam̄. c. 6. illic
. s. in deo cōe est vnum in intellectu tm̄.
⁊ nō est de textu.
Reterea in eadem distinc. 2. q.
Jn responsione. ad primū ar^{m}
ibi. Ad primū $argu^{m}$ dico, post
illa verba istud arg^{m} licet alias fecerim

ad pbādum. q relatio origīs non ē actꝰ eēntie. Aliqui textꝰ correcti nouiter habēt. qz vbicūqz rlo est actus fundamēti ibi suppoᵐ pōt dici ad alterꝫ ſꝫ illud fūdamentum. sicut sor. ſm albedinē ē silis ignis calore calefacit. lapis ſm q̄dditatē lapidis est mensure noticie lapidis hoc non ꝯcedit pr̄ deitate est paī vel ſm deitatem. ꝙ. Sed vꝫ ita posse argui q nec ſm deitatē est eq̄lis. qz ista relatio non ē actus fundamēti ibi ſm fundamentuꝫ dꝫ aliquid ad alterꝫ. hanc. n. accep: sed non ꝯcedo eꝯᵒ q vbicunqz aliquid dicit ad alterꝫ ſm fundamentū q ibi relatio sit actus fundamēti. qz vlr tale ſm q ē nota esse inherentie p se 2ᵒ mō n̄ primo ⁊ bene actuatio fundamēti p rlonem ꝯcludit fundamentū eē cām iherentie relationis ipsi supposito. cām inquā p se 2ᵒ mō n̄ pmo. non aūt eꝯᵒ qz eē pse fundamentū q̄nqz sufficit ad esse pse causā inherentie relationis ipsi suppoᵒ absqz hoc q relatio actuet lꝫ q̄nqz nō sufficiat qz tunc pr̄ ſm eēntiam eēt pater. Sꝫ saltem que est rō dissimilitudis hic q relatio cōis dr̄ in esse ſm eēntiam. rlo vō ꝓpria siue originis non cū neutra sit magis actus q̄ alia in creaturis. vtraqz est actus ⁊ vtraqz dr̄ in esse ſm fundamentū. tā. n. calidum ſm calorē ē calefactū q̄ ſm calorem est simile. ⁊ n̄ ē de textu. Sed pᵒ vba predicta debet sequi tenendo tn̄ viam cōem.

In di. 35. q. vnica. doc. respondet ad questionem ibi pōt dici ad q̄stionem q relatiōes ⁊c. Ad quam ponit tres rationes 2ᵃ ibi.

Pretera voluntas fruens fine ⁊c. post q̄ rōnem anteq̄ ponatur. 3ᵃ ibi. Preterea sicut argutum est. Aliqui ponunt vnam aliam rōem. s. Preterea. ista itellectio ē pma est recta ⁊ hēt modum realē 2ᵃ est rōis. si. n. intelligo hoiēꝫ absolute hec intellectio realis est ⁊ habet moduꝫ realem. Si autem eam intelligā postea cōparando ad formā. hec ē itellectio cōparatiua ⁊ est rōnis. Si ꝙ ille hitudines sūt intellecte intētōe non reflexa. ꝙ erūt reales. Et non est de textu.

Irca di. 36. Pōit doctor duo argᵃ in prinᵒ. Et in secūdo argumento aliquī ponūt ista vᵇa: ꝙ cum lapis intellectꝰ ab ītellectu diuino intelligatur ab eterno inq̄tum est aliud ab eēntia diuina ⁊ illa scia dei sit realis ⁊ methaphysica ⁊ non logica. Et non ē de textu. Et in rn̄sione ad q̄onem ibi: hic quidā dicunt q sic. Aliqui immediate post hec vba ponunt in tex. q ens cōissime acceptū vel res pōt dici a reor reris. ⁊ sic est cōis figmentis ⁊ alijs multis. Alioᵒ ꝓcedendo vltra. res dr̄ a ratificatōe vt est res rata ⁊ distincta a re ficta ⁊ ista est duplex vel tanq̄ res cui pōt cōpetere eē vl' cui cōpetit esse prius tam est res cui potest cōpetere esse. Et non ē de textu. Sꝫ pᵒ predicta vba debꝫ sequi Pro hac opi. arguit.

Irca di. 44. vbi āguit. Utrū deus possit facere aliter res ⁊c. q̄ ab ipso ordinatum est fieri ibi. Ad ꝓpositum igr̄ applicando ⁊c. i principio post illa verba vt precedit actum voluntatis diuine vt dictum est di stinctione. 38. ⁊c. Aliqui ponunt. qz nō inuenitur ī illis legibus necessitas ex terminis vt q omnis peccator damnabit. sed solum ex volūtate dīna acceptāte q̄ operat ſm illas leges quas statuit. Uel sufficit ad ꝓpositum dicere q statuunt a sapiētia diuina ſm q intellectꝰ offert volūtati diuine. Et alij non ponunt. tn̄ est de originali doc.

Et sic ē finis harꝫ additōum. que ſꝫ nōnullorꝫ opinionē textui doctoris subtilissimi sup pmum sniarꝫ librū addunt ⁊ in eodem locis suis inponūtur.

Registrũ sup pri
mo sniaꝝ.

a
ꝑma vacat
Cupientes
agenti naturali
ab imaginabi

b
Moyses
hoc etiam
ꝓph etia
Ad primum

c
Ad tertiam
eo intuitu
qui charitatem
sunt diuerse

d
errare nisi
intelligentia
ex identitate
idem:puta

e
philippus
In ista
fruitionis
apprehenso

f
2° est per se
ponit affir
repugnat
nulla duo

g
essentiam
se.Si aũt
annexam
bente illud

h
ex se deter
hoc dicetur
de ca° transla
talis licet

i
Ad 2m añs
negatio

subiectum
fectio autem

k
vult ꝙ sicut
simplr sim
hec aial
ßm multos

l
Rñdeo aut
⁊ per ꝯñs
istos duos
videndum

m
in luce
aliam poten
reali qua agẽs
talem scđm

n
omnes cãs
actiuam non
argumentum
tem.nos igr̃

o
prima.
ciebus non
quod hic est
terminum

p
ꝙ̄ ad perfectum
tum inq..um
ni forma..s
litatis.neqꝫ

q
formam
so calore
quod est
nem arguo

r
Ita etiam
nihil oino
nus tamen
ceptus cõmu

s
sit pars ali
huius exclu

potest
cessario cau

t
Quantuꝫ
necessitate
non voluntas
per illud

v
nisi vt forma
minans
posito
que ẽ quasi

x
Preterea
ꝓducens
Confirmatur
nem princi

y
nature ꝙ
tateꝫ.cognoscere
semper
mere naturalis

z
duobus
equalitate
quod habet
eius gene

⁊
hoc in predi
pater vel solus
rerum contra
oppositū

ↄ
tunc esset
omnem modum
personas
pliciter

ꝝ
nisi ꝓduceret
ditiones ꝑme
actio ꝙ̄ equa
est quo

aa
quod est
genus

non est alia
ius entis

bb
sequitur
que necessario
ꝙ partes
sed quẽ circa

cc
in ordine
terminus
existentie
fallatia

dd
Supposito
ↄsequẽtie vel
aliter qꝛ
semper seque

ee
Nec mirum
esse necessariaꝫ
Circa distincti
formaliter

ff
Prologi
ab actu
quo ipsum
clusione

gg
eque conclu
perfecta
vtroqꝫ
illa que

hh
difficilius
approximatorum
sub illa ra
ate sequentes

ii
ꝑncipiꝫ
non primo
est falsa
vt quasi
in entitate